

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ

(DOKTORA TEZİ)

Ebubekir ERASLAN

BURSA, 2019

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ

(DOKTORA TEZİ)

Ebubekir ERASLAN

DANIŞMAN

PROF.DR. Hatice ŞAHİN

BURSA, 2019

T. C. BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı'nda 711541003 numaralı Ebubekir ERASLAN'nın hazırladığı "HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ " konulu doktora tez savunma sınavı 26/07/ 2019 günü 10:00- 12:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının ..... ~~başarılı~~..... (başarılı / başarısız) olduğuna ..... ~~oybirliği~~..... (oybirliği / oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Fatma KAZANOĞLU

Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Şükrü BAŞTÜRK

Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Sakarya Üniversitesi

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ali ŞEYLAN

Beykent Üniversitesi

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 26/06/2019

Tez Başlığı / Konusu: HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarında oluşan toplam 2086 sayfalık kısmına ilişkin, 26/06/2019 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespiti programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 3'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre te çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

26/06/2019

Adı Soyadı: Ebubekir ERASLAN
Öğrenci No: 711541003
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Doktora
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
26/06/2019

Yemin Metni

Doktora tezi olarak sunduğum “HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntuların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza
26.07.2019

Adı Soyadı: .Ebubekir ERASLAN

Öğrenci No: 711541003

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Statüsü: DOKTORA

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Ebubekir ERASLAN

Üniversite : Uludağ Üniversitesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Tezin Niteliği : Doktora

Tezi Sayfa Sayısı : xii+1259

Mezuniyet Tarihi : // 2019

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

HASAN BEDREDDİN VE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ

XVI. yüzyılda siyasi olarak yakınlaşan Türk ve Fransız ilişkileri, daha sonra özellikle “kapitülasyonlar”la büyük gelişme göstermiştir. Sanayileşen Avrupa’ya yetişmeye çalışan Osmanlı Devleti Fransa’yı XIX. yüzyılda referans almıştır. XVIII. yüzyılda başlayan, XIX. yüzyılda ivme kazanan ve XX. yüzyılda devam eden Türkiye’nin Batılılaşma serüveninde imparatorluğun Avrupa’ya açılan kapısı hep Fransızca olmuştur.

Osmanlı’nın Batı’ya açılmasını sağlayan Fransızcanın öğretiminde ilk başlarda Türk coğrafyasında yaşayan yabancılar eserler vermişken zamanla Türk entelektüelleri de sözlükler, gramerler, konuşma kitapları yazmışlardır.

Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazılan son Fransızca-Türkçe eser olan *Küçük Kamus-ı Fransevi*, 50000 kelimeye sahip 1928 yılındaki Fransızca-Türkçe söz varlığını yazarının perspektifinden veren bir sözlüktür.

Anahtar Sözcükler: Hasan Bedreddin, Küçük Kamus-ı Fransevi, Sözlükçülük, Fransızca, Osmanlı Türkçesi.

ABSTRACT

Name and Surname : Ebubekir ERASLAN

University : Uludag University

Institution : Social Science Institution

Field : Turkish Language ve Literature

Branch : Turkish Language ve Literature

Degree Awarded : PhD

Page Number : xii+1259

Degree Date : // 2019

Supervisor : Prof.Dr.Hatice ŞAHİN

HASAN BEDREDDİN AND SMALL FRENCH LANGUAGE DİCTIONARY

The diplomatic relations between Turkey and France was established before the 16th century; however, it has shown great financial progress especially with the implementation of “capitulations.” In the 19th century, Ottoman Empire took France as a model to catch up with Europe that was in the middle of industrialisation. In other words, during this westernization period of Turkey, which started in the 18th century, showed momentum in the 19th and continued in the 20th, the gateway to Europe has always been France as a country.

Therefore, the need for teaching French has emerged, too. In the teaching process of French as a foreign language, initially, foreigners living in Turkey published some works. However, later on, Turkish intellectuals took the initiative of writing dictionaries, grammar and spoken discourse books.

Küçük Kamus-ı Fransevi (1928) is one of these written works. It is the last French-Turkish publication in Arabic language, written from the perspective of its author, with 50,000 words in it.

Key Words: Hasan Bedreddin, Small Kamus-ı Fransevi, Lexicography, French, Ottoman Language.

İçindekiler

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İçindekiler	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
RESİMLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR	x
ÖN SÖZ.....	xi
GİRİŞ.....	1
Çalışmanın Konusu ve Amacı	2
Çalışmada Kullanılan Yöntem.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM	
HASAN BEDREDDİN'İN HAYATI VE ESERLERİ	3
1. Hayatı.....	3
2. Eserleri	4
2.1. Telif Eserleri.....	4
2.2. Çeviri Eserleri.....	4
2.3. Ortak Çevirileri.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	
TÜRKİYE-FRANSA/TÜRKÇE-FRANSIZCA	7
1. Geçmişten Günümüze Türk-Fransız İlişkileri.....	7
2. Eğitim ve Kültür Alanında Türk-Fransız İlişkileri	9
2.1. Fransızların Türkçeye İlgisi.....	9
2.2. Türklerin Fransızcaya İlgisi.....	11
3. Fransızcanın Tarihsel Gelişimi.....	13
3.1. Fransızcanın Diğer Dillerle İlişkisi	15
3.2. Fransızcanın Türkçeye İlişkisi.....	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK	16
1. Tanım	16
2. Sözlüklerin Yazılış Sebepleri	17
3. Sözlüklerin Hazırlanmasında Uyulması Gereken İlkeler	18
4. Sözlük Çeşitleri ve Özellikleri	19
5. Geçmişten Günümüze Kadar Yazılmış Fransızca-Türkçe Sözlüklerin Kronolojik Kaynakçası	24

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK BİLİMSEL İNCELEME	30
1. Bütün Yapı (Megastructure)	30
1.1. Sözcük Listesi	30
1.2. Sayfa Numarası	30
2. Bütüncül Yapı (Macrostructure)	31
2.1. Madde Başı.....	31
2.2. Madde Başı Seçimi ve Metinlerarasılık	32
2.2.1. Madde Başı ve Madde Başı Türleri	33
3. Parçalı Yapı (Microstructure, Entry Structure)	35
3.1. Parçalı Yapıda Biçimle İlgili Bilgiler (Comment On Form).....	37
3.1.1. Yazım Bilgisi (Orthography)	37
3.1.2. Sesletim Bilgisi (Pronunciation)	38
3.1.3. Dilbilgisel Bilgi (Grammatical Information).....	39
3.2. Parçalı Yapıda Anlamla İlgili Bilgiler (Comment on Meaning)	40
3.2.1. Tanım (Definiton).....	40
3.2.2. Köken Bilgisi (Etymological Information).....	41
3.2.3. Kullanım Bilgisi (Usage Information)	43
3.2.4. Örnek.....	44
3.2.5. Çapraz Gönderim (Cross-Reference, Mediostructure)	46
4. Dış Veri (Outside Matter)	47
4.1. Baş Veri (Front Matter)	49
4.1.1. Dış Kapak	49
4.1.2. İç Kapak.....	50
4.1.3. Yazarın Fotoğrafi	50

4.1.4. İçindekiler	51
4.1.5. Ön Söz.....	51
4.1.6. Son Veri (Back Matter).....	52

BEŞİNCİ BÖLÜM

50 000 KELİMEYİ HAVİ FRANSIZCADAN TÜRKÇEYE KÜÇÜK KAMUS-I FRANSEVİ/DICTIONNAIRE FRANÇAİS-TURC	54
1. Mukaddime	56
2. İşaretler	57
3. Sözlüğün Metni.....	60
SONUÇ.....	1244
EKLER.....	1251
1. Sözlükte Geçen Kısaltmaların Latin Harfli Sırası	1251
2. Sözlükte Geçen İşaretlerin Açıklaması	1253
KAYNAKLAR.....	1254
ÖZ GEÇMİŞ	1258

TABLULAR LİSTESİ

Tablo Adı	Sayfa Numarası
KKF’de madde başları örnekleri	35
KKF’de unvan, dil, din, ülke, terim ve yer adları	36
KKF’de “Pommette” maddesinin veri tabanındaki parçacıl yapısı	37
KKF’de yanlış ve doğru madde başları	40
KKF’de sesletim bilgisi	40
KKF’de dil bilgisel bilgi	41
KKF’de çokluk biçimli madde başları ve tanımlar	42
KKF’de eş anlamlı tanım örnekleri	43
KKF’de işlevle tanımlama örnekleri	43
KKF’de köken bilgisi örnekleri	44
KKF’de köken bilgisi cümle örnekleri	45
KKF’de iç kullanım bilgisi örnekleri	46
KKF’de konu odaklı kullanım bilgisi örnekleri	46
KKF’de cümle örnekleri	48
KKF’de söz öbeği örnekleri	48
KKF’de sözlük içi çapraz gönderim örnekleri	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekiller Listesi	Sayfa Numarası
Genel parçacıl yapı şeması	37
KKF’de verilen tüm bilgi türleri ve sunum sırası	38
Çapraz gönderim türleri	49
Dış verilerin birleşenleri	50
KKF’nin dış veri birleşenleri	51

RESİMLER LİSTESİ

Resimler Listesi	Sayfa Numarası
KKF’de sayfa numarası	32
KKF’de madde başları	33
KKF’de “Pommette” maddesinin parçacıl yapısı	38
KKF’nin dış kapağı	52
KKF’nin iç kapağı	53
KKF’nin yazarının fotoğrafı	54
KKF’nin son sayfası	56

KISALTMALAR

Kısaltma	Bibliyografik Bilgi
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
akt.	Aktaran
bkz.	Bakınız
c.	Cilt
çev.	Çeviren
haz	Hazırlayan
KKF	Küçük Kamus-ı Fransevi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
s.	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu
TTK	Türk Tarih Kurumu
vb.	ve benzeri
vs.	ve saire

ÖN SÖZ

XVI. yüzyılda Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransa'ya siyasi yardımından sonra iki ülke arasında başlayan siyasi ilişkiler zamanla ekonomik, kültürel, eğitim vb. alanlarda gelişip günümüze kadar gelmiştir.

Osmanlı'nın kapitülasyonlarla başlayan Fransa'ya ilgisi zamanla iki ülkenin dolayısıyla iki dilin etkileşime neden olmuştur. İlk başlarda Fransız vatandaşlarının Türkçeyi öğrenmeleri için çeşitli okullar açılmış, bu okulların ihtiyacı olan sözlük, gramer kitaplar, konuşma kılavuzları yayımlanmıştır.

XIX. yüzyılın hakim dili olan Fransızca'yı öğrenmek isteyen Türk münevverleri de ilk başlarda Batılı yazarların yazdığı eserlere müracaat etmiş ancak zamanla mevcut eserlerin teknik vb. aksaklıkları, yetersizlikleri, güncellenmesi gerekliliği gibi nedenlerle yerli yazarlarımız tarafından sözlükler, gramer kitapları, konuşma kılavuzları yazılmıştır.

Türk leksikografisinde XIX. yüzyıla kadar daha çok Arap ya da Fars dilleriyle Türkçenin içinde bulunduğu iki dilli sözlükler (yazma ve basma) yazılmışken İmparatorluğun yönünü ve ufkunu Avrupa'ya çevirmesiyle Fransızca-Türkçe yazılmış iki dilli sözlüklerin yazıldığını görmekteyiz.

Osmanlı coğrafyasında eğitimin yaygınlaşması, Batılı tarzda eğitim-öğretim yapılan okulların açılması, ülkelerarasındaki çeşitli münasebetlerin olması vb. nedenlerle çok sayıda Fransızca-Türkçe sözlük hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sözlüklerden bir tanesi de madde başının Fransızca, açıklamasının da Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesi olduğu "*Küçük Kamus-ı Fransevi*"dir. Tezimizin de konusu olan "*Küçük Kamus-ı Fransevi*" 50000 kelimeyi kapsamaktadır. Latin harflerine geçilmeden yazılmış iki dilli en hacimli sözlüklerden olan *Küçük Kamus-ı Fransevi* bu alanda daha önce ve sonra yazılmış sözlüklerle hacim ve içerik bakımından boy ölçüşebilecek seviyededir.

Çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Girit göçmeni bir ailenin gazeteci, çevirmen, yazar kimlikli bir aydın kişisi Hasan Bedreddin'in hayatı ve eserleri hakkında ulaşılabildiğimiz kadarıyla bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde Türkiye-Fransa ilişkileri geçmişten günümüze kadar kısaca değerlendirilmiş, Türkçenin Fransızcaya, Fransızcanın da Türkçeye olan tesiri incelenmiş ve Hint-Avrupa dil ailesinden olan Fransızcanın yazı dilinin serüveni kısaca aktarılmıştır.

Tezimizin üçüncü bölümünde sözlük nedir, çeşitleri nelerdir, sözlük yazılırken nelere dikkat edilmesi gerekir gibi sorulara cevap aranmıştır. Ardından geçmişten günümüze kadar kronolojik olarak yazılmış Fransızca-Türkçe sözlüklerin kaynakçası sıralanmıştır.

Dördüncü bölümde “*Küçük Kamus-ı Fransevi*” sözlük bilimsel açıdan incelenmiş ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın asıl konusu olan sözlük kısmı beşinci bölümde yer almaktadır. Fransızca madde başları pek çok basılı ve elektronik kaynaklardan taranarak en doğru şekilde verilmeye çalışılmıştır. Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazılmış metinler de Latinize edilmiştir. Latinize edilirken noktalama işaretleri ve özel işaretler konusunda metne sadık kalınmıştır. 1928 yılına ait bir sözlük olması sebebiyle Osmanlı Türkçesinin bütünü metne yansıtılmamıştır.

2015 yılında başladığım doktora tezimde, ilk jüri üyem Prof.Dr. Şeref Kara’ydı. Kendilerini maalesef 2017 yılında kaybettik. Tezimi Şeref Hoca’nın aziz ruhuna ithaf ediyorum.

Doktora hocam çok kıymetli, hanımefendi Prof. Dr. Hatice ŞAHİN’e ne kadar teşekkür etsem azdır. İyi ki kendilerini tanıdım ve kendilerinin öğrencisi oldum. Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA’ya hem ders döneminde hem de tez izleme komitelerindeki değerli görüşleri için minnettarım. Fransızca konusunda sürekli desteklerini gördüğüm hocam Doç. Dr. Fatma KAZANOĞLU’na, tez jürimdeki diğer hocalarıma, her zaman ve her yerde varlıklarıyla bana destek olan annem, babam ve de kardeşime teşekkür ediyorum, kendilerine şükranlarımı sunuyorum.

Ebubekir ERASLAN

Muğla, 2019

GİRİŞ

Hasan Bedreddin, Tanzimat'la hızlanan Osmanlı modernleşmesinin ortaya çıkardığı hem Doğu'yu hem de Batı'yı çok iyi bilen, geçimini de kalemiyle kazanan nevi şahsına münhasır bir Türk münevveridir. Döneminde daha çok çevirileriyle, gazeteciliğiyle tanınan yazarın son eseri ölümünden sonra basılan "*Küçük Kamus-ı Fransevi*"dir. Bu eser bundan sonra KKF olarak kısaltılarak verilecektir.

Fransız-Türk ilişkileri II.Beyazıt döneminde Cem Sultan olayıyla başlamıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın siyasi sebeplerle Fransa'ya verdiği kapitülasyonlar zamanla bağımsızlığımızı etkileyecek düzeye kadar gelmiştir. Siyasi alanda başlayan Fransız-Türk yakınlaşması zamanla ekonomik, ticaret, kültürel, eğitim, din gibi konularda gelişme göstermiştir. Bu sebeple hem Fransızlar Türkçeyi öğrenmeye çalışmış hem de Türkler Fransızca'yı yabancı dil olarak öğrenmek istemişlerdir. Bu istekler zamanla da Türkçe-Fransızca, Fransızca-Türkçe sözlüklerin, gramerlerin ve konuşma kılavuzlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Sözlükler yazıldıkları dönemin bengü taşlarıdır. Özellikle teknolojinin bugünkü seviyelerde olmadığı zamanlarda yazılan sözlüklerin bir dilin ses, şekil, anlam, cümle vb. bilgiler konusunda bize çok faydalı bilgiler verdiği bir hakikattir. Hele hele KKF gibi iki dilli sözlükler için söz konusu bilgilerin önemi daha da büyüktür.

Sözlükler içerdikleri söz varlığının dışında teknik olarak da modern sözlük bilimin ilkelerine göre incelenmektedir. KKF'nin modern sözlük bilimin ilkelerine göre değerlendirilmesi ve bugünkü sözlüklere yakın başarılar göstermesi de eserin sözlükçülük açısından sahip olduğu değeri gösteren bir başka ögedir.

KKF, 1554 sayfalık Fransızca-Türkçe (Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesi) bir sözlüktür. 1928 yılına kadar yazılan Fransızca-Türkçe sözlüklerin sonuncusu ve en hacimlisidir. Eserin söz varlığı büyük bir titizlikle yeniden Türk aydınlarına hizmet etmek için Latin harflerine aktarılmış, sözlükçülük açısından istisnai kullanımlar sözlüğün genel standartlarına yaklaştırılmış ve bunlar notlarda gösterilmiştir.

Çalışmanın Konusu ve Amacı

KKF, Latin harflerinin kabulüne kadar yazılmış 50’yi aşkın Fransızca-Türkçe sözlüklerin sonucusu ve en hacimlisidir. Toplamda 1554 sayfalık bir eserdir. Her sayfada ikişer bölümden iki satır bulunmaktadır.

Eserin madde başları Fransızca, açıklaması Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyledir. Yazarın Girit göçmeni olması sebebiyle Balkan kökenli sözlüklerin sayısı eserde fazladır. Yazarın özellikle çevirilerinde görülen dil sadeliği yazarın son eseri olan KKF’de de kendini göstermektedir. 1932’den önce ve özellikle iki dilli bir sözlükte sade bir dile ulaşmak önemli bir meziyettir. Tabii bunda yazarın gazeteci kimliğinin de etkisi büyüktür.

Eserdeki madde başı tanımlarının Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle olması eserin bugün kullanımını zorlaştırmaktadır. Eserin yazıldığı dönemde MEB tarafından liselere tavsiye edilmesi, pek çok nüshasının bugün dahi pek çok kütüphanede bulunması eserin önemini göstermektedir.

Ülkemizde lisansütü çalışmalarda kaynak dili Batı dilleri olan iki dilli sözlüklerle ilgili çalışmalar çok sınırlıdır. Yönü özellikle Tanzimat’tan sonra Batı olan Türkiye’nin dolayısıyla da Türkçenin üzerinde Fransızcanın yoğun bir etkisi olmuştur. Bu etkinin sözlüklerdeki karşılığının araştırılması, Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazılmış iki dilli sözlüklerin söz varlığının ortaya çıkarılması ve ortaya çıkarılan verilerin bilimsel açıdan değerlendirilmesi, eski sözlüklerin yeniden Türk okuyucularına kolayca hizmet vermesi ve de çalışmamızın bizden sonraki arkadaşlara hem rehber olması hem de cesaret vermesi en büyük amaçlarımızdandır.

Çalışmada Kullanılan Yöntem

KKF matbu bir eserdir. Fakat biz yine de İSAM ve İBB Atatürk kitaplığındaki nüshaları karşılaştırarak nüshalar arasında bir farklılık olup olmadığını kontrol ettik. Bu kontrolde herhangi bir farklılığın olmadığını tespit ettik.

Eser; “Giriş, “Hasan Bedreddin’in Hayatı ve Eserleri”, “Fransa-Türkiye, Fransızca-Türkçe”, “Sözlük”, “KKF’nin Sözlük Bilimsel İncelenmesi”, “Metin” olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır.

Arap harfli Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metin kısmında, Klasik Osmanlı Türkçesi imlasına çoğunlukla bağlı kalınmadan, mümkün olduğunca günümüz Türkçesine yakın bir şekilde Latin harflerine aktarılmıştır.

Çalışmamızın ekler bölümünde sözlüğün daha iyi anlaşılabilmesi için metinde geçen kısaltmaların ve işaretlerin anlamı verilmiştir.

Eserin sonunda da yararlandığımız kaynakların künyelerinin yer aldığı “Kaynaklar” bölümü bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HASAN BEDREDDİN'İN HAYATI VE ESERLERİ

1. Hayatı

1870 yılında Girit'te doğan Hasan Bedreddin; gerek Tanzimat Dönemi'nde gerek Meşrutiyet Dönemi'nde ve gerekse de Cumhuriyet'in ilk yıllarında gördüğümüz çok kimlikli Türk aydınlarından biridir. Hayatıyla ilgili pek fazla bilgiye ulaşamadığımız Hasan Bedreddin, Leria kaymakamı Bedrizade Rauf Bey'in oğludur.¹ Farsça, Arapça, Grekçe, Rumca, Fransızca, Almanca, İngilizce, İtalyanca bilmektedir. 1926'da İstanbul'da vefat etmiştir.

Hasan Bedreddin; Sabah, Vatan, Haftalık Mecmua vb. gibi gazete ve dergilerde yazar, çevirmen, yazı işleri müdürü olarak çalışmış ve bu gazetelerde Beybaba adı ile anılmıştır. Yazılarının ve eserlerinin bazılarında kendi adının dışında Hasan Merzuk ve Nakş-i Nur imzalarını da kullanmıştır. Herhangi bir devlet memuriyetine girmeden geçimini yazarlıkla sağlayan o dönem için ender şahsiyetlerdendir.² Bu sebeple hayatıyla ilgili bilgiler çok sınırlıdır. Nitekim İslam Ansiklopedisi'nde M. Sabri Koz, yazdığı Metin And maddesinde bu konuyla ilgili eksikliğe şöyle değinmektedir:

“Evinin bodrumundaki sandıklardan çalınıp yok edilen yazmalar arasında yer alan eserler, XIX. yüzyılın son çeyreğinden XX. yüzyılın ilk çeyreğinin sonuna kadar altmış yıllık bir dönemde Türk tiyatrosu adına sergilenen oyunlar Mahmud Yesâri, Halit Fahri Ozansoy, Ahmed Midhat Efendi, İ. Galip Arcan, Celâl Sahir Erozan, Yusuf Ziya Ortaç, Vedat Örfî Bengü, İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci, Mehmed Rauf, Ercümend Ekrem Talu, Bahâ Tevfik, Sermet Muhtar Alus, İskender Fahreddin Sertelli, Reşat Nuri Güntekin, Selâmi İzzet Sedes gibi isimlerle Ahmed Şefik, Mehmed Reşad, Mustafa Âtîf, Mehmed Rifat, Hayri Muhiddin, Muhiddin İzzet, Enver Kemal, Memduh Suad, Tayyibzâde M. Sezâi, Enver Ziyâ, Giritli Fahri, Neşet Kâmil, Müfid Râtıb, Sezâi Nâmık, Müçteba Salahaddin, Mehmed Sâdık, Hasan Bedreddin, Fahrünnisâ Fahreddin gibi bugün pek hatırlanmayan yazarların imzalarını taşıyordu. Bu kaynakların zıyan olmasının, Türk tiyatro tarihinin yazılması ve özellikle kendi araştırmaları bakımından olumsuz sonuçları görülmüştür.”³

Bütün bunlara bir de isim benzerliği sebebiyle Kütahyalı Hasan Bedreddin Paşa, Manastırlı Hasan Bedreddin'le karıştırılması eklenmektedir.

¹ <http://www.biyografya.com/biyografi/15734>, 15.05.2019, s.11.04.

² Bu konuyla ilgili olarak pek çok kaynak taranmış fakat yazarın hayatıyla ilgili bilgilere ulaşamadım. Ayrıca Prof. Dr. Ali Birinci başta olmak üzere, dönemin uzmanı pek çok kişiye de müracaat edilmiş fakat aynı sonuçla karşılaşmışım.

³ <https://islamansiklopedisi.org.tr/and-metin>, 14.05.2019, s.12.36.

2. Eserleri

2.1. Telif Eserleri

Hasan Bedreddin, telif eserlerinin bir kısmında “Hasan Merzuk” takma adını kullanmıştır. Bu eserler şunlardır:

- *Cinlerle Muhabere yahud İspirtizm, Fakirizm, Manyatizm*, 1328 [1912] (*Hasan Merzuk* adıyla).
- *Mart Ayında Doğanlar İçin Tarik-i Saadet*, 1915 (*Hasan Merzuk* adıyla).
- *Nisan Ayında Doğanlar İçin Tarik-i Saadet*, 1915 (*Hasan Merzuk* adıyla).
- *Mayıs Ayında Doğanlar İçin Tarik-i Saadet*, 1915 (*Hasan Merzuk* adıyla).
- *Teşrini Evvel Ayında Doğanlar İçin Tarik-i Saadet*, 1915 (*Hasan Merzuk* adıyla).

Birebir kendi adıyla yayımlandığı telif eserleri şunlardır :

- *İtalya Nedir?* 1913.
- *50.000 Kelimeyi Hâvi Fransızcadan Türkçeye Küçük Kamus-ı Fransevi⁴ - Dictionnaire Français-Turc*, 1928.

2.2. Çeviri Eserleri

Hasan Bedreddin, 1912-1926 yılları arasında Batı dillerinden Osmanlı Türkçesine otuz üç roman çevirmiştir. Bu otuz üç romandan üçünü yaşadığı dönemin önemli çevirmenleri ile müştereken otuzunu ise kendisi çevirmiştir. Ülken'e göre Hasan Bedreddin popüler eserler çeviren çevirmenlerdendir.⁵ Tek başına çevirdiği roman çevirileri kronolojik sıra ile şu şekildedir:

- *Cinayet Yuvası yahud Kanlı Lokanta*, Jules Bojuvan, 1328 [1912].
- *Bizans*, (...) 1329 [1913].
- *Kızıl Maskenin Esrarı*, Gaston Rene, 1329 [1913].
- *Minyon*, Goethe, 1329 [1913].
- *Her Sene Bir İnci yahud İttifâk-ı Murabba*, Arthur Conan Doyle, 1332 [1916].
- *Minyonun Düğünü*, Goethe, 1332 [1916].
- *Londra Esrarı*, Paul Feval, 1918.

⁴ Bizim çalışmamıza konu olan eser, yazarın ölümünden sonra basılmıştır.

⁵ Hilmi Ziya Ülken, *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü*, İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2011.

- *Saf ve Hain*, (...) 1918.
- *Tünel*, Bernhard Kellerman, 1334 [1918].
- *Çalınmış Gönül*, Gaston Leroux, 1920.
- *Mukavva Kutu*, Arthur Conan Doyle, 1921.
- *Aşk-ı Menfûr*, Marcel Allain, 1337-1340 [1921-1924].
- *Fecr-i Sevdâ*, Marcel Allain, 1337-1340 [1921-1924].
- *Ölü Çehre*, Marcel Allain, 1337-1340 [1921-1924].
- *Sevda Yalanları*, Marcel Allain, 1337-1340 [1921-1924].
- *Yırtıcı Kadın*, Marcel Allain, 1337-1340 [1921-1924].
- *Kadın ve Kukla*, Pierre Louys, 1922.
- *Kazanova'nın Sergüzeştlere*, Casanova de Seingalt, 1922.
- *Ateşler İçinde*, Gaston Leroux, 1338-1340 [1922-1924].
- *Ölgün Sular Faciası*, Charles Foley, 1922.
- *Şeytanın Oğlu*, Paul Feval, 1338-1340 [1922-1924].
- *Bin Bir Gün Mehlika Sultan*, (...) 1339 [1923].
- *Manon Lesko*, Abbé Prévost, 1339 [1923].
- *Öksüz Kız*, Frederic Boutet, 1923.
- *Sevda Müsabakası*, (...) 1923.
- *Bin Bir Gün Ferahnaz Sultan*, (...) 1339-1341 [1923-1925].
- *Abbâse*, Corci Zeydan, 1339-1342 [1923-1926].
- *Zavallı Kızlar*, Jules de Gastyne, 1339-1342 [1923-1926].
- *Güzel Rita*, (...) 1343 [1924].
- *Melekler – İblisler* (1. c.), Marcel Allain, 1925.
- *Arsen Lüpen'in Sergüzeştlere*, Maurice Leblanc. 1926.
- *Canlı İğne*, (...) 1926.
- *Melekler – İblisler* (2. c.), Marcel Allain, 1926.

Hasan Bedreddin'in çevirdiği yukarıdaki bazı eserlerin yazarı bilinmemektedir. Yazarı bilinmeyen bu eserler listede (...) işareti ile gösterilmiştir. Çevirmenin yedi roman çevirisinin yazarı da belli değildir.

2.3. Ortak Çevirileri

Hasan Bedreddin'in ortak çevirili eserleri şunlardır:

- *Sefiller*⁶, Victor Hugo, Mütercimleri Ş. Sami - Hasan Bedreddin, 1297 [1880] (1-644 s.) / 1330 [1914] (645-902 s.).
- *Ateşler İçinde*, Gaston Leroux, Mütercimleri Hasan Bedreddin - Süleyman Tevfik, 1338-1340 [1922-1924].
- *Güzel Rita*, (...) Mütercimleri Bedia Servet – Hasan Bedreddin, 1343 [1924].

Dönemin saygın görülen gazetecilerinden ve çevirmenlerinden biri olan Hasan Bedreddin'in polisiye roman türündeki bazı çevirilerini ve cinler, manyetizm vb. konular üzerine yazdığı telif eserlerini takma adı ile yayımladığı görülmektedir. Buna karşın ortak çevirilerinde kendi adını kullanmıştır. Telif eserlerinde de burçlar, cinler gibi edebî açıdan saygın görülmeyen konuları ele almış, böylelikle hem kendi saygınlığını korumuş, hem de takma adı altında belirli bir kitlenin saygınlığını kazanarak kendine başka bir mevki kazandırmıştır. Takma adı ile kazandığı popülerliğin hem çeviri hem de telif eserlerini tüketen okurların sayısını artırmaya yardımcı olduğunu söylemek mümkündür.⁷

---

⁶ Şemseddin Sami, Victor Hugo'nun "Les Misérables" adlı eserin tamamını çevirememiş, Hasan Bedreddin kalan kısmı tamamlamıştır.

⁷ Bozkurt, Eshabil, Nilüfer Alimen. 2014. "Çevirmenin Kimliği ve Çeviri Politikası Üzerine Bir İnceleme: Hasan Bedreddin'in Polisiye Roman Çevirileri", Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi UTEK 2014, 23-25 Mayıs 2014, Burç Üniversitesi, Sarajevo, Bosna Hersek.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE-FRANSA/TÜRKÇE-FRANSIZCA

1. Geçmişten Günümüze Türk-Fransız İlişkileri

Fransa Türkiye arasındaki diplomatik ilişki, II. Beyazıt zamanında başlamıştır. II. Beyazıt, Rodos Şövalyeleri tarafından tutsak edilip Fransa'ya götürülen kardeşi Cem Sultan'ın tutsaklık koşullarını görüşmek ve kardeşinin Fransa'da kalmasını sağlamak üzere, Lemnos adlı bir Rum'u Kral XIV. Louis'e elçi olarak göndermiştir.

Türk-Fransız ilişkilerinde ikincil ve belki de en önemli olan hadiseyse Fransa kralı I. François'in annesinin 1525 yılında, Almanlara esir düşen oğlunu kurtarması için Kanuni Sultan Süleyman'a mektup yazması ile başlayan süreçtir. 24 Şubat 1525 tarihinde, şimdiki İtalya'nın kuzeyinde yer alan Pavi şehrinde düşmanlarına yenilerek esir düşen, Fransa Kralı I. François'nın annesi Kraliçe Louise de Savoie; Kanuni Sultan Süleyman'a yazdığı bir mektubu, elçi olarak görevlendirdiği La Forest isimli bir soylu ile birlikte İstanbul'a göndermiştir. Bu elçinin, Saraybosna Paşası tarafından yakalanarak yolda öldürülmesi üzerine, yerine büyükelçi olarak Kont Jean de Frangipani adlı başka bir elçi görevlendirilmiştir. Büyükelçi Frangipani'yi oğlu ve kendi tarafından yazılan iki mektupla yardım istemek üzere Osmanlı hükümdarına gönderen Louise de Savoie mektubunda, esir olan oğlunun kurtarılması için Osmanlılar tarafından Macaristan'a bir sefer yapılmasını rica etmiştir. Elçinin getirdiği mektuba Kanuni Sultan Süleyman "Fransa Kralı François, cesaretini kaybetme ve metin ol. Gece ve gündüz atımız eyerli, kılıcımız keskindir." şeklinde cevap vermiştir.⁸ Avrupa'daki hanedan savaşları ve iç karışıklıklardan yararlanarak siyasi dengeleri kendi lehine çevirmek isteyen Kanuni Sultan Süleyman bu mektup üzerine Macaristan seferine çıkmıştır. Osmanlı ordusu, Macar ordusunu 1526 yılında Mohaç Savaşı'yla büyük bir yenilgiye uğratarak Viyana'yı kuşatmıştır. İlerleyen günlerde I. François serbest bırakılmış ve Habsburg hanedanının Fransa üzerindeki baskıları azalmıştır.

Kral I. François, Türkleri Hristiyan bir devlete karşı kışkırttığı gerekçesiyle Avrupalı Hristiyanların tepkisini çekmiştir. Vatikan tarafından "Hristiyan dünyasının en insafsız Hristiyanı" olmakla itham edilmiş ve Avrupa'da Fransa aleyhinde olumsuz bir propaganda başlatılmıştır. I. François, bu olumsuz propagandanın önüne geçebilmek amacıyla, 1529 yılında Kanuni Sultan Süleyman'dan Osmanlı egemenliği altında bulunan ve Hristiyan dünyası için kutsal sayılan yerlerin korunması ve bu bölgelerde serbestçe ibadet yapılabilmesine yönelik bir takım güvenceler istemiş ve bu isteği kabul edilmiştir. 1536 Şubat ayı içerisinde; iki devlet arasında bir ittifak anlaşması imzalanarak Fransa'ya Osmanlı topraklarında daimî büyükelçilik ve konsolosluklar açma, Osmanlı limanlarından yararlanma ve ticari faaliyetlerde vergi muafiyeti gibi birtakım ayrıcalıklar

⁸ <https://tr.ambafrance.org/Fransa-Turkiye-iliskilerine-genel>, 19.05.2019.

verilmiştir. Fransa, bu anlaşma ile Hristiyan hacıların kutsal topraklara (Kudüs) yapacakları ziyaretleri korumaya yönelik hami devlet olma hakkını elde etmiştir. Böylece I. François, hem Hristiyan dünyasındaki saygınlığını arttırmış hem de ülkesi için Osmanlı Devleti nezdinde Fransa'ya çok önemli bir ticari üstünlük kazandırmıştır.⁹ Kapitülasyonlar ismiyle anılan anlaşmadan sonra o devirde kuvvetli olmayan Fransa, çok güçlü bir devletten imtiyaz almış ve bu imtiyazlar Fransa'ya ileriki yıllarda çok yarar getirmiştir.

1689 yılında Osmanlılar tarafından kuşatılan Viyana'nın kurtarılması ve Türklerin Avrupa'daki ilerleyişlerinin durdurulması maksadıyla Papa XI. Innocent tarafından, Avusturya İmparatorluğu, Venedik, Polonya ve Rusya'nın katılımıyla Kutsal İttifak (Sainte-Ligue) oluşturulmuştur. Fransa Kralı XIV. Louis, ittifaka katılması yönünde kendisine yapılan çağrıya olumlu cevap vermemiştir.

1789 Fransız ihtilalinden sonra kendini toparlayan Fransa, Orta-Doğu'ya hakim olmanın yollarını aramaya başlamış ve Napolyon Bonaparte, 1798 yılında Mısır'ı işgal etmiştir. Fakat Osmanlı Devleti'nin daha sonra yaptığı mücadeleler sonucu Fransızlar Mısır'dan çıkarılmıştır. Bozulan ilişkiler M. Ali Paşa'nın Mısır valisi olmasıyla yeniden düzelmiştir.

1853-1856 yılları arasında devam eden Osmanlı-Rus (Kırım) Harbi sırasında Fransa ve Birleşik Krallık, Osmanlı Devleti'nin yanında yer alarak Rusya'ya karşı savaşmışlardır. Savaş sonunda Osmanlı Devleti, Rusya, İngiltere, Fransa, İtalya, Avusturya-Macaristan ve Prusya'nın da katıldığı, 30 Mart 1856 tarihinde imzalanan Paris Barış Antlaşması'nın katılımcılarından birisi olmuştur. Osmanlı Devleti'ne bazı konularda - Kırım savaşı gibi - yardım eden Batılılar, bunun karşılığında pek çok menfaat sağlamışlardır. Örneğin, yabancılara daha fazla hak veren bazı ıslahatlar bu vesileyle yapılmıştır.

Paris antlaşmasından sonra Fransa, Avrupa'da siyasi ve moral bir hegemonya kurmak hülyasına kapılmıştır. Bu düşüncelerle milliyet fikrini ön plana çıkarmak ve milli devletlerin kurulmasını teşvik etmek istemiştir. Fransa'nın bu idealleri Osmanlı Devleti'nde ciddi sıkıntılar meydana getirmiştir. Bu konuda Rusya ile zaman zaman menfaat ilişkilerine giren Fransa, Osmanlı Devleti aleyhine olacak olaylara zemin hazırlamıştır.¹⁰

Sultan Abdülaziz, 1867 yılında III. Napolyon'un davetlisi olarak Paris'teki "Dünya Sanayi Sergisi"ni ziyaret etmiştir. İmparator III. Napolyon, Sultan Abdülaziz'in Paris ziyaretini iade etmek maksadıyla eşiyile birlikte İstanbul'a gelmek istemiş fakat Fransa'daki olaylar nedeniyle ülkesinden ayrılamayarak kendisini temsilen eşi Kraliçe Eugénie'yi görevlendirmiştir. 1869 yılında İstanbul'u ziyaret eden Kraliçe, büyük törenlerle karşılanmış ve kendisine konaklaması maksadıyla Beylerbeyi Sarayı tahsis edilmiştir.

⁹ S. Kocabaş, Paris'in "Doğu Yolu"nda Yaptıkları / Tarihte Türkler ve Fransızlar, İstanbul: Vatan Yayınları, 1990.

¹⁰ Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi, TTK, Ankara, c. VI, 1988, s. 19.

I. Dünya Savaşı sırasında farklı taraflarda yer alan Türkiye ve Fransa pek çok cephede karşı karşıya gelmiştir. Fransa, 1919'dan sonra da Türkiye'nin güney vilayetlerine asker çıkarmıştır. Fakat hem kuva-i milliyenin bölgedeki direnişi hem de yeni Türk hükümetinin Batı'daki zaferleri sonrasında Fransa; Ankara anlaşmasıyla Mondros'tan sonra işgal ettiği illerden, Hatay hariç, çekilmiştir. Hatay, anavatanına 1939'da katılmıştır.

2. Eğitim ve Kültür Alanında Türk-Fransız İlişkileri

2.1. Fransızların Türkçeye İlgisi

Fransa, Osmanlı Devleti'yle yaptığı ve tarihte kapitülasyonlar adıyla bilinen anlaşmadan sonra denizyollarıyla birçok vatandaşını ticari ve diğer sebeplerle Osmanlı topraklarına göndermeye başlamıştır. Yabancı bir ülkeye giden birisinin yapacağı ilk iş, o ülkede konuşulan dili öğrenmeye çabalamak olacağından Osmanlı'da konuşulan dil olan Türkçeyi bilmek, Fransız devlet adamlarına ve tüccarlarına hem büyük avantajlar sağlayacak¹¹ hem de Kataloliklerin hamisi rolünde olan Fransa; Osmanlı tebaasındaki Hristiyanlara daha çabuk ve rahatça ulaşabilecekti.¹²

Fransa, geniş ve kârlı ilişkilerde bulunduğu Osmanlı topraklarında Osmanlı Devleti'yle olan ilişkisini yerli halkın dilini bilen ve aynı zamanda Doğu uzmanı olan özel yetiştirilmiş görevlilerle yürütmeyi düşünmüş ve bu yüzden Osmanlılarla ilişkileri daha sağlam bir zemine oturtmak; siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardan daha iyi istifade edebilmek için Cenevizlerin 1551 yılında Türkçe tercüman yetiştirme gayesiyle açtıkları dil okulunu¹³ kendisine örnek alarak bir okul kurmak istemiştir. Diploması ve ticarete ihtiyaç duyulan Doğu dilleri tercümanlarını yetiştirmeyi amaçlayan bu okulu Fransa, XIV. Louis'in nazırı Jean Baptise Colbert'in teşviki ve Marsilya Ticaret Odasının isteğiyle 18 Kasım 1669'da meclisin aldığı kararla İstanbul'da kurmuştur.¹⁴ Bu okulda Osmanlı tebaası arasından toplanan 9 yaşındaki Ermeni, Rum, Süryani çocukları İstanbul'a gönderilerek Beyoğlu'ndaki manastırda eğitilirdi. Burası Fransız Dil Oğlanları Okulu¹⁵ adıyla bilinirdi. Bu çocuklara Türkçelerini geliştirmeleri için verilen derslerin yanında diplomatlık mesleği de öğretilirdi. Hem tercümanlık yapan hem de Türk-Fransız ilişkilerini yürüten bu kişilere dil oğlanları denirdi. Bu kişiler Türkçe günlük konuşma dilini, Klasik Osmanlıca'yı, Arapçayı, klasik Yunanca ve Latinceyi de iyi bilirdi. Bu tercümanlar Fransa kralının Türkiye'deki bakanı konumunda idiler. Türkiye'de buldukları sırada genel ve dinî eğitim de alan bu gençler Türk kültürünü iyice öğreniyorlardı. 20 yıllık bu eğitim-öğretim sonunda Fransa'ya götürülerek Cizvit Okulu'nda Fransız tarzı bir eğitimden geçirilen öğrenciler tekrar İstanbul'a dönüp tercüman-diplomat olarak çalışıyorlardı. 1721 yılından itibaren bu mesleği yürütecek

¹¹ Mehmet Gümüşkılıç, XVIII. Yüzyılda Latin Harfleriyle Yazılmış Fransızca-Türkçe Bir Sözlük, Milli Folklor, 54. sayı, 2002.

¹² Hakkı Dursun Yıldız, Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, Çağ Yayınları, c. 11, İstanbul, 1993, s.212.

¹³ M.H.Şakiroğlu "Batı Ülkelerinde Yapılan Arap Hafli Basımın Kaynağı ve Etkisi" Kebikeç, yıl 1, sayı 2, Ankara, 1995, s. 219-223.

¹⁴ Frederic Hitzel, Dil Oğlanları ve Tercümanlar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995, s. 19.

¹⁵ M. H. Vahapoğlu, Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar, MEB yayınları: 3057; Bilim ve Kültür eserleri dizisi: 936; Eğitim dizisi: 17, MÜH Eğitim Basım Evi, İstanbul, 1997.

kişiler Philippe d'Orleans'nın buyruğu ile Fransa yurttaşları arasından seçilmeye başlandı. Ancak, Fransa'dan seçilip yollanan bu tercümanlar İstanbul'da ne Müslümanlar ne de Protestanlar tarafından hoş karşılanıyordu. 1789 Fransız Devrimi ile Dil Oğlanları Okulu ortadan kaldırıldı. 1790 yılında çıkarılan bir yasa ile, Milli Kütüphane bünyesinde, yaşayan Doğu dillerini öğretmenin ticari ve siyasi açıdan yararlı olacağı savıyla, yeni bir okulun açılmasına karar verildi. Milli Kütüphane Doğu Dilleri Özel Okulu (Ecole Spéciale de Langues Orientales à la Bibliothèque Nationale) 27 Ekim 1795'te açılan yeni durum ve şartlara uygun dil eğitim ve öğretimi yapan bu kurum ile Fransız şarkiyatçılığının geleceği belirlenmiştir. 1820 yılındaysa Büyük Louis Kraliyet Okulu (College royal de Louis-le-Grand.) adıyla yeni bir eğitim-öğretim kurumu açılmıştır. Bugün bu kurum Paris'te, Doğu Dilleri ve Uygarlıkları Enstitüsü (Institut National de Langues et Civilisations Orientales/INALCO) adıyla varlığını sürdürmektedir.

1783 yılında Türkiye ticaretinin % 55'ini Fransa ile yapıyordu. Özellikle kapitülasyonlar açısından Fransa, bu çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla bazı önlemler almıştır. 1669 yılından itibaren önemli bir devlet adamı olan Colbert'in girişimleri ile İstanbul ve diğer önemli Osmanlı şehirlerindeki konsolosluklarda görevlendirilecek resmî tercümanları yetiştirmek üzere, Paris'te Ecole des Langues pour Les Jeunes (Gençler için Dil Okulu) isimli bir okul açılmıştır. Kısa bir zaman sonra benzer bir okul İstanbul'da da kurulmuştur. Bu okul, 1795'te daha da geliştirilerek Ecole des Langues Orientales (Doğu Dilleri Okulu) adını almıştır.¹⁶ Türk dili ile ilgili birçok eser yazan N. Mallouf da bu okulun profesörlerinden biridir.¹⁷

Türklerle pek çok işbirliği yapan Fransızların Türkçeyi iyi öğrenebilmeleri için birtakım sözlüklere, konuşma kılavuzlarına ve hatta gramer kitaplarına ihtiyaçları vardı. İşte bu maksatla bir takım kitaplar yazılmıştır.¹⁸ Mesela bu konuyla ilgili J. D. Kieffer ve T. X. Bianchi tarafından hazırlanan sözlüğün kapak kısmında şu ifadeler vardır: “Bu sözlük, Doğu'da görev yapacak diplomatlar ve elçiler ile tüccarlar, gemiciler ve diğer gezginlerin de işine yarayacaktır”¹⁹.

Yine başka bir sözlük yazarı olan N. Mallouf bu konuyla ilgili şunları söylemektedir: “Türkiye'nin yeri Avrupa için çok önemlidir. Bu önem, bizi politik, ticari ve dil yönünden Türkçeyi öğrenmeye mecbur kılmaktadır. Ancak bu sayede Fransız Ticaret Odalarının Anadolu ve Suriye'deki ticari ilişkilerini yeniden gözden geçirme imkanı elde edilmiş olur.”²⁰ Yine Mallouf Türkiye-Fransa arasındaki bu ilişkiye dair şöyle demektedir: “Doğu'daki ticari ilişkilerimiz, denizcilik faaliyetlerimiz, Batılıların endüstri ve maddi imkanları ile yapılabilecek demiryolu inşaatının tasarımı gibi hususlar Avrupa'nın dikkatini Türkiye üzerine çekiyordu. Türkiye bizim medeniyetimizi, bilgilerimizi ve sanatımızı tanımak ve özümsemek için sürekli olarak bize yaklaşmaktadır. Bizim de onların geleceklerini, kaynaklarını, durumlarını ve imkânların iyi hesap etmemiz gerekir”.²¹

¹⁶ Yıldız, a.g.e., s. 212-213.

¹⁷ N. Mallouf, Dictionnaire Français-Turc, Maison Neuve Mat. Paris, 1856.

¹⁸ Tez konumuzda bu eserlerden biri olan “Küçük Kamus-ı Fransevi”dir.

¹⁹ J. D. Kieffer ve T. X. Bianchi, Elsin-i Türkiyye ve Franseviyyenin Lügati, Tome I. (Dic. Turc Français), Imp. du Comite, Paris, 1835.

²⁰ Mallouf, a.g.e.

²¹ Mallouf, a.g.e.

Fransa’da yaşayan diller listesine 1994 yılında Türkçenin de eklenmesiyle Türkçenin Fransız ilk ve ortaöğretim kurumlarında seçmeli yabancı dil olarak okutulması kararlaştırılmıştır. Fransa’da okutulan “yaşayan diller” arasından zorunlu yabancı dil olarak ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerin seçebilecekleri ikinci veya üçüncü yabancı dil Türkçe olmuştur. Bu dersler 1994’te yayınlanan bir genelgeye dayanılarak 1997’de yürürlüğe konmuştur.²²

2.2. Türklerin Fransızcaya İlgisi

Gerileme dönemiyle beraber, Osmanlı Devleti bir dizi yenilgilere uğramış, bu yenilgilerine gerekçe olarak da askerî alandaki teknolojisinin geriliğini ileri sürülmüştür. Bu nedenle Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca sözlüklerin ilkleri iki dilli askerî, sözlükler olmuş ve özellikle askerî anlamda Avrupa tarzı okullaşmaya gidilmiştir. Çünkü bir asker için o günün şartlarında, bir dünya dili olan Fransızca’yı bilmek ve o dilde yazılan eser ve yayınları takip etmek esastır.²³

Türkiye’de 1773 yılında açılan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun ile 1796 yılında kurulan Mühendishane-i Berri-i Hümayun okullarında ilk Fransızca dersleri konmuştur. Bu dersleri ulemadan bazı kişiler ve Fransız öğretmenler vermiştir. Okulun programı günümüzdeki ilk ve kısmen ortaöğretim düzeyindedir. Çocuklara önce okuma yazma; Arapça, Farsça, Fransızca öğretilir, sonra matematik ve denizcilik bilgileri verilir. Öğrenim süresi üç yıldır. 1842’lerden itibaren de Fransızca seçimlik, İngilizce zorunlu hâle getirildi.

1793’de III. Selim devrinde açılan Mühendishane-i Berri Humayun’un öğretim süresi dört yıldır. Bu okulun I. ve II. sınıflarda Fransızca öğretiliyordu.²⁴ Böylesine önemli bir okulun açılması ve dönemin sayılı hocalarının orada toplanmış olması, Avrupa’nın ilgisini çekmiş ve her devletten pek çok kitap hediye edilmiştir. Hatta, Padişah’ın yakınlığını kazanmak için Napolyon hepsinden daha çok hediye göndermiştir. Tıp ve cerrahlik öğretimi yapan, Müslümanlardan tabip ve cerrah yetiştirmeyi amaçlayan bir başka okul II. Mahmut tarafından 1827’de açılmıştır. Tıphane-i Amire ve Cerrahhane-i Mamure adı verilen bu okulun öğrenim süresi 4 yıldır. Bu okulda Arapça, Türkçe, Fransızca, gramer dersleri ve sağlık bilimleri okutuluyordu. Mekteb-i Tıbbiye’de öğretim Fransızca²⁵, Cerrahhane’de Türkçe olarak yapıyordu. II. Mahmut, tıp öğretiminin son zamanlarda Avrupa’da geliştiğini şimdilik Fransızca olarak öğretimin kaçınılmaz olduğunu fakat tıp öğretiminin Türkçe yapılması hususunda bundan böyle çaba harcanması gerektiğini ifade etmiştir. Okulda, Fransa’dan ve diğer Avrupa ülkelerinden getirilen hocalar ders veriyorlardı.²⁶ Ayrıca II. Mahmut döneminde ilk defa Batı’ya öğrenci gönderilmiştir.

²² Muammer Nurlu, “Fransa’da Türkçe, Türkiye’de Fransızca Öğretimi”, *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/10 Fall 2013, 478-498.

²³ Hüseyin Hüsnü, *Kamus-i Askeri*, Matbaa-i Sariyan, İstanbul, 1312. s. 16

²⁴ N. Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları, 1991.

²⁵ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi*, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2005.

²⁶ Akyüz, a.g.e. s. 124-132.

Yabancı dil öğretimini ve buna bağlı olarak Batı kültürünü daha iyi anlamak için 1834'de Harbiye okulu açılmış, özellikle bu okulda okuyan öğrenciler Viyana, Paris ve Londra'ya tahsile gönderilmiş ve bu başkentlerden öğretmenler getirilmiştir. 1847'lerden sonra okulun müfredatı yeni baştan düzeltilmiş ve yabancı dil olarak Fransızca öğretilmiştir. Mekteb-i Harbiye, zamanla ileri bir öğretim kurumu haline gelmiş ve bu okuldan mezun olan subayların sivil okullarda müspet bilim derslerini okuttukları sıkça görülmüştür. Böylece Mekteb-i Harbiye, sadece subay yetiştiren bir kurum olarak değil aynı zamanda öğretmen yetiştiren bir kurum olarak da eğitim tarihimizde önemli bir yer tutmuştur".²⁷

Tanzimat'ın ilanı ile birlikte, Avrupa'ya gönderilen öğrenciler askerî konuların yanında sivil konularda da öğrenim görmeye başlamışlardır. 1856 yılının sonuna kadar sadece Fransa'ya toplam 50 öğrenci gönderilmiştir. Avrupa'dan dönen bu öğrenciler Batılılaşma hareketlerinde çok etkili olmuşlardır. Bu öğrenciler, başta sadrazamlık olmak üzere değişik bakanlıklar, büyükelçilikler, ordunun her kademesinde komutanlıklar, valilikler, çeşitli devlet şuralarında azalıklar, Mühendishane, Tıbbiye, Harbiye ve diğer mekteplerde hocalıklar, doktorluklar, maden mühendislikleri, mütercimlikler vs. görevlerine getirilmişlerdir. Ayrıca bunlar arasında ressam, şair, yazar ve edebiyatla uğraşan birçok sanatçı da yetişmiştir.

Yenileşme hareketlerinin başladığı dönemde Rüştiyelere Fransızca dersleri koyulmuştur. Rüştiye öğrencilerine Fransızca dersi verilmesindeki maksat; öğrencilerin ticarete, sanata ve hatta devlet memuriyetine ait çağdaş bilgileri kolayca öğrenmelerini sağlamak olmuştur. Aynı yıl; İstanbul Rüştiyelerinin bazılarında, taşrada ise İzmir, Selanik, Beyrut, Şam, Edirne, Trabzon ve Manastır rüştiyelerine Fransızca okutmak üzere 14 öğretmen 500 kuruş maaşla tayin edilmiştir. Fransızca öğretmenlerinin deniz kenarında olan ticaret merkezlerine tayin edilmesi, hükümetin bu konuda iyi niyetini göstermesi açısından önemlidir.

Türkler, XIX. yüzyıldan sonra Batı dillerini öğrenmeye ilgi göstermiştir. Devlet, tercümanlık işlerini, öncelikle Fener Rumlarına daha sonra da Ermenilere ve Yahudilere vermiştir. Ancak, bu topluluklar bundan yararlanmak istemiş ve tercümanlık işini Türklerin aleyhine kullanmaya başlamışlardır. Mesela 1820'lerde yaşanan Yunan isyanında olduğu gibi Osmanlı Devleti, tercümanlardan çok zarar görmüştür. Bu yüzden, "Bab-ı Ali içinde bir "Tercüme Odası" açılarak, Türk gençlerine Fransızca öğretilmesine başlanmıştır."²⁸

Tanzimat Dönemi'nde yükseköğretimde, 1863'te açılan Darülfünun'un üç şubeden oluştuğunu ve bunlardan biri olan Hikmet ve Edebiyat şubesinde dil öğretiminde Arapça, Farsça, Türkçe ve Fransızcanın programda yer aldığını görüyoruz. İstanbul'da 1864'te açılan "Lisan Mektebi'nde genç memurlara Fransızca, Rumca, Bulgarca öğretiliyordu. Bu dönemde halk eğitimine de önem verilerek 1860'ta, Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye adıyla kurulan kurumun halka Fransızca, İngilizce ve Rumca dersler verildiği bilinmektedir.

²⁷ Akyüz, a.g.e., s. 193.

²⁸ N. Berkes, Türkiye'de Çağdaşlaşma, Doğu Batı Yayınları, İstanbul, 1978, s. 180-181; 196-197.

Osmanlı Devleti giriştiği yeniliklerde hep ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan gelişmiş olan Batılı aydınlara, düşünürlerle danışmak, görüş alışverişinde bulunmak gereğini gözetmiştir. Bu yolla dış telkinlerin etkisinde kalarak 1868’de Fransa’nın yardımıyla, öğretim dili Fransızca olan Mekteb-i Sultani’yi (Galatasaray Lisesi) açmıştır. Model olarak Fransız liselerine benzeyen bu okulda öğrenim süresi esas olarak 5 yıldır. Bunun dışında bilgi seviyesi düşük öğrenciler için 3 yıllık hazırlık sınıfı açılmıştır. Okulun ilk müdürü Fransız hükümetinin gönderdiği M. de Salve’dir. Diğer idarecilerin ve öğretmenlerin de çoğu Fransız idi. Öğretim dili de Fransızca idi.²⁹

Avrupa’ya eğitim için giden gençleri engellemek amacıyla Darülfünun 1900’de tekrar açılmıştır. Üç şubesinden biri olan Edebiyat şubesinin programında Osmanlı, Arap, Fars ve Fransız Edebiyatları ders olarak okutulmaktadır. “1908 inkılabından sonra okullarda yabancı dil öğretilmesine özel bir önem verilerek Fransızca bütün okullarda zorunlu tutulmuş; İngilizce ve Almancanın da isteğe bağlı olarak öğretilmesi benimsenmiştir.”³⁰

1929-1930 ders yılında lise programlarından Arapça ve Farsça çıkarılmış ve 1940-1941 ders yılında, programlarda Batı dillerinin yanı sıra Latince derslerine de yer verilmiştir. 1955 yılından itibaren Türkiye’de, aralarında Fransızcanın da bulunduğu yabancı dille öğretim yapan birçok kolej açılmıştır. Bunlar daha sonraları Anadolu Liseleri ismini almışlardır. İlköğretimde 1997-1998 eğitim-öğretim yılından başlayarak IV. ve V. sınıfa seçmeli olarak yabancı dil dersleri konmuştur, 1988-1989 öğretim yılındaysa ortaokul 1. sınıfta yabancı dil dersi zorunlu, lise de dahil diğer sınıflarda ise seçmeli ders olarak okutulmuştur. 1989-1990 eğitim-öğretim yılında ise tekrar yabancı dil zorunlu hale getirilmiştir. Yükseköğretim kurumlarında, 1981 tarihli düzenlemeden sonra da yabancı dil ders programlarında zorunlu hale getirilmiştir.

3. Fransızcanın Tarihsel Gelişimi

Fransızcanın ilk konuşulduğu yer bugün Batı Avrupa’da yer alan Fransa topraklarıdır. Tarihsel sürece baktığımızda Romalılar tarafından bu bölge işgal edilmeden önce Keltçe konuşmaktaydı. Burada yaşayanlar da kendilerini Kelt olarak tanımlamaktaydı. Ancak Roma işgalinden sonra tüm Batı Avrupa Galya, burada yaşayanlar da Galyalılar olarak adlandırılmıştır. Galya, M.Ö. I. yüzyıl ile M.S. VI. yüzyıl arasında Roma Devleti’nin himayesinde kalmıştır. Dolayısıyla eski Kelt kültürü ve dili ile Roma kültürü ve Latince arasında etkilenmeler yaşanmıştır. Romalıların Galya’yı istilasından sonra imparatorluk bu ülke halkına yeni bir dil ve başka bir medeniyet getirmiştir. Ülke yeniden düzenlenmiş ve ekonomi gelişmiştir. Romalılar çok kalabalık deneyimli koloniler kurmuş ve Latince konuşmuşlardır. İmparatorluk aracılığıyla ticaret yapmak isteyen tüccarlar bu dili konuşmak zorunda idiler. Fakat, kraliyet lejyonerleri Galya lehçelerini konuşmak istememişler ve bu durum sonucunda Latince ve Keltçe karışımı bir dil oluşturulmuştur. İstila edilen bu memleketlere yerleşen Latince, buralarda oturan kişilerin konuşma itiyatlarının, törelerinin ve tarihî gelişmelerinin tesiriyle şüphesiz başka başka istikametlerde değişmiştir. İşte bu şekillerin hepsine Roman dilleri

²⁹ Bayram, Kodaman, Abdulhamit Devri Eğitim Sistemi, TTK, Ankara, 1991, s. 135

³⁰ Ö. Demirel, İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi, Öğretmen Kitapları Dizisi, MEB, İstanbul, 1999, s.7.

(les langues Romanes) adı verilmiştir. Bu dil ailesine mensup olan başlıca diller şunlardır: Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Rumence, Katalanca, Sartça, Retoromanca. Bu dillerden Fransızca zaman içinde kuzey ve güney olarak ikiye ayrılmıştır. Güneyde konuşulan dil “le provençal” adını alırken kuzeydeki dil “le Français” adını almış ve bugün konuşulan Fransızcanın temelini oluşturmuştur. Orta Çağ’a kadar bu iki dil de farklı şekillerde gelişme göstermiştir. İki dilin de kendisine özgü edebiyatları gelişmiştir. Kuzeyde epik, güneyde de lirik bir edebiyat filizlenmiştir. Ancak M.S. XIII. yüzyılda yapılan Haçlı Seferleri sonucunda kuzeyliler tarafından istila edilen güneyde zamanla “le provençal” dili ve lirik edebiyat etkinliğini kaybetmiştir. Bu dönemde bilinen en eski yazılı metin, 842 yılına tarihlenen (les Serments de Strasbourg) Strasbourg Sözleşmesi’dir.

Günümüzde (ancien Français) eski Fransızca olarak adlandırılan “le provençal”ın etkinliğini kaybetmesinden sonra XIV., XV. ve XVI. yüzyıllarda konuşulan Fransızcaya geçiş dönemi Fransızcası anlamına gelen “moyen Français”, XVII. yüzyıldan sonra konuşulan Fransızcaya ise modern Fransızca anlamına gelen “Français moderne” adı verilmektedir. Geçiş döneminden sonra modern Fransızcanın oluşmasında ve sonrasında kabul görmesinde XVI. yüzyılda edebî bir hareket olarak ortaya çıkan Pléiade grubunun etkisi büyüktür.

Pléiade grubu, şair Pierre de Ronsard’ın öncülüğünde 7 kişilik bir şair topluluğundan oluşmaktadır. Bu grubun bir üyesi olan Joachim Du Bellay tarafından 1549 yılında yayınlanan “Défense et illustration de la langue Française” adlı bildiri günümüzde modern Fransızcanın manifestosu olarak da kabul edilebilir. Ayrıca XVII. yüzyılda Fransa’da kurulan ve dil ile ilgili konularda karar verme yetkisine sahip olan “Académie Française” de aldığı ve uyguladığı kararlarla modern Fransızcanın gelişmesine ve yaygınlaşmasına büyük katkı sağlamıştır.

XVII. yüzyıldan itibaren modern Fransızca zamanla tüm dünyaya yayılarak ilk önce siyaset, ardından da kültür, sanat ve edebiyat dili olarak dünya saraylarında konuşulan bir dil olmuştur. Fransızcanın tüm dünyada yaygın bir dil olarak kabul edilmesinde Fransa’nın devlet politikasının yanı sıra çeşitli filozofların ve yazarların da etkisi büyüktür. Özellikle XVII. yüzyıldan itibaren Batı yazın ve düşünce dünyasının en önemli temsilcileri arasında olan Michel de Montaigne (1533-1592), Pierre Corneille (1606-1684), Jean Racine (1639-1699), Molière (1622-1673), Jean-Jacques Rousseau (1712-1778), Stendhal (1783-1842), Victor Hugo (1802-1885), Gustave Flaubert (1821-1880), Émile Zola (1840-1902) gibi pek çok filozof ve yazar Fransızcanın XIX. yüzyılda bir dünya dili olmasına katkı sağlamışlardır.³¹

Bugün dünyada yaklaşık olarak 300 milyon kişi Fransızca konuşmaktadır. Bu kişilerin yaklaşık 200 milyonu Fransızca’yı anadil, 100 milyonu da yabancı dil olarak konuşmaktadır.³²

³¹ Bekir Güzel, “Fransızcanın Gelişimi ve Fransızca Öğretiminde Motivasyon Artırıcı Bir Yöntem : Fransızcadan Türkçeye Geçen Kelimeler”, *International Journal of Languages Education and Teaching*, 2015, 317-327.

³² Hüseyin Gümüş, “Fransızca ve Francophonie: Niçin, Ne Zaman, Nerede, Nasıl?”, Ankara, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/10 Fall 2013, p. 295-311.

3.1. Fransızcanın Diğer Dillerle İlişkisi

Başka ülkelerle olan ilişkileri sebebiyle Fransızcada da çok sayıda yabancı sözcük vardır. Latin ve Cermen istilaları neticesinde eski İskandinav, Cermen sözcükleri bunlardan sadece bazılarıdır. Ayrıca Latince, İtalyanca, İspanyolca, Afrika dilleri başta olmak üzere özellikle son zamanlarda İngilizcenin Fransızca üzerinde yoğun etkisi vardır.³³

3.2. Fransızcanın Türkçeye İlişkisi

Tarih boyunca ticari, kültürel, siyasi vb. sebeplerle Türkçe ve Fransızca arasındaki pek çok sözcük alışverişi olmuştur. XIX. yüzyılla birlikte özellikle Fransızdan Türkçeye geçen sözcüklerin sayısı artmıştır. Bu konuyla ilgili hem lisansüstü³⁴ hem de makale³⁵ düzeyinde çalışmalar olmuştur. Ayrıca XIX. yüzyıl ortasında Franco-Türk konuşma tarzı İstanbul'u kasıp kavuşmuştur.³⁶ Tanzimat sonrasında Fransızcanın Türk edebiyatında etkisi inceleyen araştırmalar da mevcuttur.³⁷

---

³³ İffet Tokdemir, 1960'tan Günümüze Türkçe ve Fransızcada Yeni Türemiş Sözcükler, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2011, s. 46.

³⁴ bkz. Esin Turgut, Türk Dilindeki Fransızca Sözcükler, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2009, s. 78.

³⁵ bkz. Ali Çiçek, Türkçeye Giren Fransızca Bazı Kelimeler Üzerine Bir İnceleme, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, s. 24, Erzurum, 2004.

³⁶ İffet Tokdemir, a.g.e. s. 47.

³⁷ bkz. Ali Yağlı, L'influence De La Langue Française Dans La Litterature Tanzimat Et Du Servet-i Fünun/Tanzimat ve Servt-i Fünun Edebiyatında Fransızcanın Etkisi, OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 31, 6 / 2012.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK

1. Tanım

Latince glossa; İngilizce dictionary, lexicon, vocabulary, glossory; Fransızca dictionnaire; Almanca wörterbuch; Arapça lügat, kamus; Farsça ferheng; Yunanca leksicon, Rusça slovar... gibi kelimelerle karşılanan sözlük kelimesi için Türkçede, ilk sözlüğümüz olan Divanu Lügati't-Türk ile birlikte Arapça "lugat", zaman zaman da Farsça "ferheng" ve yine Arapça "kamus" kelimeleri kullanılmıştır.

Sözlük kelimesi, Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin kuruluşunda lugat ıslah kolu başkanı Celal Sahir'in teklifiyle Arapça lugat ve kamus kelimelerine karşılık girmiş ve kullanılmaya başlanmıştır.³⁸

Sözlük teriminin bizden önce Türkmenler tarafından bilinip kullanıldığını Mehmet Ölmez "Oysa daha TDTC kurulmadan üç yıl önce Türkmenler ilk Orısça-Türkmençe Sözlük'i hazırlamıştır bile"³⁹ sözüyle haber vermektedir.

Alman dilbilimci Jacob Grimm tarafından sözlük Deutsches Wöterbuch adlı eserinde şöyle tarif edilmektedir: "Bir dilin sözcüklerinin abecesel dizelgesidir."⁴⁰

Doğan Aksan ise sözlüğü şöyle tanımlamaktadır: "Bir dilin ve birden çok dilin söz varlığını, söyleyiş biçimleriyle, yazımlarıyla veren, bağımsız biçimbirimleri temel olarak bunların, başka öğelerle kurdukları söz öğeleriyle birlikte anlamlarını, değişik kullanımlarını gösteren bir söz varlığı kitabıdır"⁴¹

Ahmet Kocaman da "bir dilin sözcüklerini; deyişlerini abece düzenine göre sıralayan, anlamlarını açıklayan ya da başka dillerdeki karşılıklarını veren yapıt olarak sözlüğü tanımlamaktadır. Bu tanım genel çizgileriyle doğru olmakla birlikte her tanım gibi eksiktir. Bir kez abece sırası bütün sözlüklerde en yaygın düzenleme olsa da kavramlar dizini, uyak sözlükleri gibi sözlük düzenlemeleri de vardır"⁴² diyerek yapılan genel sözlük tarifine katılmakla birlikte, farklı düzenleme şekillerine sahip sözlüklerin de olduğuna dikkat çekmektedir.

Karmaşık ve farklı özelliklere sahip yapısıyla sözlüğü bir tanımın içine sığdırmak da sözlüklerin tanımını eksiksiz yapmak da oldukça güçtür. Ancak, yapılan tanımların bütününe bakıldığında sözlükler hakkında şu özellikleri sıralamak mümkündür. Sözlükler,

³⁸ Nadir İlhan, Geçmişten Günümüze Sözlükçülük Geleneği ve Türk Dili Sözlükleri, Elazığ: Manas Yayınları, Elazığ, s. 13.

³⁹ Mehmet Ölmez, "Dosya : Tarihi Türk Dillerinin Sözlükleri", *Kebikeç*, Yıl 3, sayı 6, Ankara 1998, s. 110.

⁴⁰ Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim, TDK Yay, Ankara: 1982, c 3. s.77

⁴¹ Aksan, a.g.e, s.77

⁴² Ahmet Kocaman, "Dilbilim, Sözlük, Sözlükçülük", *Kebikeç*, Yıl 3, sayı 6, Ankara, 1998, s. 111.

- bir dil veya birden çok dilin söz varlığını ele alabilirler,
- bir dildeki sözcüklerin tümü ya da bir bölümünü ele alabilirler,
- sözcüklerin belli bir çağda ya da bütün çağlarda kullanımlarını incelerler;
- yazılı ve sözlü dilin malzemelerini içerirler,
- sözcüklerin yazımlarını ve söyleyişlerini gösterirler,
- bağımsız biçimbirimleri ele alırlar,
- sözcüklerin tek başına ve diğer öğelerle kurdukları söz öğelerinin anlamlarını verirler,
- içerdikleri söz varlığının anlamlarını verir, açıklar ve örneklendirirler,
- sözcüklerin dil bilgisel biçim ve işlevleri hakkında bilgi verirler,
- sözcüklerin kökenlerini gösterirler,
- sözcüklerin değişik kullanımlarını gösterirler,
- madde başlarının düzenlenişi bakımından (manzum, mensur, abecesel, konu, kavram) - farklılık gösterirler,
- kılavuz ve kaynak kitaplardır,
- kültürün belirleyici özelliklerini sergilerler,
- diller arasındaki etkileşimin belirlenmesine yardımcı olurlar,
- dillerin olgunluğu, işlenmişliği, zenginliği hakkında bilgi verirler,
- dillerin görüntüsüdür,
- dillerin hazinesidir, ... vb.⁴³

Bir toplumun millet olmasını sağlayan unsurlardan biri belki de birincisi dildir. Dilin kelimelerini muhafaza eden sözlükler aynı zamanda milletlerin kültür seviyelerini ve yaşayış şekillerini yansıtan önemli eserlerdir. Çünkü sözlükler meydana getirilirken ait olduğu milletin, sosyal ve kültürel yaşantıya bağlı ve onun dildeki ifadesi olarak kullandığı bütün kelime, kelime grupları ve bunların cümlelerde kullanımlarını da örneklerle göz önüne sermektedir. Bu yüzden sözlükler, diller için kültürel mirasın en iyi şekilde korunduğu ve gelecek nesillere aktarıldığı hazine değerindedir.⁴⁴

2. Sözlüklerin Yazılış Sebepleri

Dillerin söz varlıklarını ortaya koyan, onları koruyup geleceğe aktaran sözlüklerin hazırlanmasında etkili olan sebepleri şöyle sıralayabiliriz:

- bir dilin sahip olduğu söz varlığını tespit etmek;
- dilinin söz varlığını meydana getiren kelimelerin tarihi gelişimlerini tespit edip göstermek;
- yabancı bir dil öğretimi gayesiyle, yabancı dildeki kelimelerin karşılıklarını ana dilde göstermek;
- sanatçıların, bazı şair ve yazarların kullandıkları kelimeler ile bazı metinlerde geçen söz varlığını açıklamak;
- halk dilinde yaygın olarak kullanılan atasözleri ve deyimlerin anlamlarını göstermek;
- dilinin mevcut söz varlığına sahip çıkarak zenginliğini korumak;
- dilinin mevcut zenginliğini gelecek nesillere aktarmak;
- dili yabancı dillerin etkisinden korumak;
- dilinin doğru ve etkili kullanımına yardımcı olmak;
- dilinin kullanımında yapılan yanlışların önüne geçmek;

⁴³ Emin Eminoglu, Türk Dilinin Sözlükleri ve Sözlükçülük Kaynakçası, Sivas: Asitan, 2010, s. 4.

⁴⁴ İlhan, a.g.e, s. 15.

-söyleyiş hatalarını önlemek;
-başka dillerin öğrenilmesinde yardımcı olmak;
-diller arasında ilişkiyi ortaya koymak;
-yöresel ağızlarda var olan sözleri derlemek, toplamak;
-eğitim-öğretim hayatında dilin anlaşılması hususunda yaşanan sorunları çözüme kavuşturmak; vb.⁴⁵

Yukarıda sıralanan sebeplere bağlı olarak hazırlanacak sözlüklerin oluşturulması için belli aşamalar gerekmektedir. Ahmet Kocaman bu aşamaları şöyle sıralamaktadır:⁴⁶

- A. Planlama (gereksinimin saptanması, kaynak sağlanması, sözlüğün boyutunun belirlenmesi, uzmanların örgütlenmesi vb.)
- B. Uygulama
  - a) Veri toplanması
  - b) Seçme ve düzenleme
  - c) İlk metnin yazılması
  - d) Metnin gözden geçirilmesi, düzeltmeler yapılması
  - e) Yeniden inceleme ve düzeltme
  - f) Sayfa düzeni
  - g) Sayfanın birkaç kez denetlenmesi
  - h) Basıma hazırlık
  - i) Basım ve ciltleme.

3. Sözlüklerin Hazırlanmasında Uyulması Gereken İlkeler

Sözlüklerin meydana getirilişi sırasında göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır:

1. Tarihî kaynaklara, halk söyleyişlerine bağlılık : Dilin kelimelerinin tarihî gelişimlerini ve halk ağzındaki yaşayış şekillerini verebilmek için bu iki kaynağa bağlı kalmak gerekmektedir. Bir dilin kelimelerinin yaşama gücü ve ihtiyaçlara göre kendisini yenileyerek devamlılığı tarihî eserler ve halk söyleyişlerinde takip ve tespit edilebilmektedir.
2. Dil ve gramer açısından kelimelerin doğru kullanımı : Bir dilin yapısını bozmamak, dilin sistemini doğru bir şekilde ortaya koyabilmek için dil ve gramer

---

⁴⁵ İlhan, a.g.e, s.22.

⁴⁶ Kocaman, a.g.m, s. 111-112.

kurallarına bağılı kalınmalıdır. Dilin devamlılığı içerisinde meydana gelen gramer farklılaşmaları ve ses farklılıklarının sistemli bir şekilde gösterilmesi meydana getirilecek sözlüklerin daha sağlam ve kullanışlı olmasını sağlayacaktır.

3. Amaca uygun esas : Sözlüklerin ortaya konuş amaçlarına uygun olarak düzenlenmeleri gerekmektedir. Örneğin bir dil sözlüğü ortaya konurken o dilin bütün lehçe, şive ve ağızları göz önünde bulundurularak dilin bütün kelimelerin tespit edilmesi sağlanmalıdır.

4. Madde başlarının düzenlenmesinin doğru ve düzenli tarzda yapılması : Madde başı ögeler, ev, güneş, ben, çam, su gibi değişik nitelikteki bağımsız biçimbirimlerdir. Bunların dilde kesinleşmiş yazım biçimlerine uygun olarak sözcük türleri açısından dildeki yerleri (isim, fiil, ünlem gibi) gösterilerek sözlükte yer almalıdır.

5. Madde başı olan kelimelerin anlamlarının doğru olarak verilmesi : Madde başı olan kelimelerin öncelikle asıl anlamı tespit edilerek verilmeli, daha sonra kelimelerin yan anlamları sıralanmalıdır.⁴⁷

4. Sözlük Çeşitleri ve Özellikleri

Türkçede sözlükleri işledikleri ürünlerin kayıt durumuna, oluşturulduğu ortama ve yazılış biçimlerine bağılı olarak farklı şekillerde sınıflandırmak mümkündür.

Sözlükler hazırlanış amaçları, kullanım gayeleri ve taşıdıkları özelliklere göre birbirinden ayrılan çeşitli gruplar meydana getirirler. Bu konuda Kocaman şöyle bir tasnif yapmaktadır :

- a) Betimlemeli/Kuralcı sözlükler
- b) Eşzamanlı/Artzamanlı sözlükler
- c) Genel/Teknik sözlükler
- d) Genel kullanım/Öğrenim amaçlı sözlükler
- e) Tek dilli/İki ya da çok dilli sözlükler⁴⁸

Başka bir sınıflandırma da şu şekildedir :

1. Betimleyici/Kurallı sözlükler (sözcükleri doğru-yanlış karşıtlığı içinde ele alırlar.)
2. Tarihsel/Eşzamanlı ya da tek zamanlı sözlükler (sözcükleri tarihsel gelişimi içinde inceler/sadece belirli bir dönemin, genellikle günümüzün dilini göstermeye çalışırlar.)

---

⁴⁷ İlhan, a.g.e., s.23-24.

⁴⁸ Kocaman, a.g.m., 1998, s. 111.

3. Anlambilimsel/Adbilimsel sözlükler (sözcüklerin örneklerle açıklaması verilir/nesneden, kavramdan hareket edilir ve bir konuda bütün sözcükler toplanır.)
4. Özel dillerle ilgili sözlükler (bölge ağızları, bilim ve meslek alanları, argo sözlükleri vb. ile bazı yazar ve şairler hakkında özel sözlükler)
5. Tek dilli/İki dilli veya çok dilli sözlükler

Tek dilli sözlükler;

- Yazım kılavuzu (sözlüğü)
- Söyleyiş (telaffuz sözlüğü)
- Genel sözlükler (sözcüklerin anlamlarının yanında dil bilgisi, köken bilgisi, kullanım ve üslupla ilgili, örneğin argo, resmi yazışma dili, mimarlık, madencilik... gibi bilgiler verir)
- Etimolojik sözlükler (sözcüklerin kökeni ve dil tarihinde geçirdiği değişiklikler hakkında bilgi verir)
- Deyimler ve atasözü sözlükleri
- Kavram dizinleri sözlükleri
- Eşanlamlı-Karşıt anlanlamlılar sözlükleri
- Resimli sözlükler
- Birleşim değeri sözlükleri
- Yabancı sözcük sözlükleri (yabancı dillerden alınmış sözcükleri örneklerle, eş anlamlılar yardımıyla ve tanımlama yoluyla açıklarlar)⁴⁹ şeklinde yapılandır.

Doğan Aksan'ın hazırlanış amaçları, kullanım gayeleri ve taşıdıkları özelliklere göre birbirinden ayrılan sözlükler konusundaki tasnifi şu şekildedir:⁵⁰

1. Bir ya da birden çok dilin söz varlığını işleme bakımından
  - a) Tek dilli sözlükler
  - b) Çok dilli sözlükler
2. Abece (Alfabe) sırasının esas alınıp alınmamış olmasına göre

---

⁴⁹ Eminoğlu, a.g.e., s. 5-6.

⁵⁰ Aksan, a.g.e, s. 77-85.

- a) Abecesel sözlükler
  - b) Kavram sözlükleri
3. Ele alınan söz varlığının niteliğine göre
- a) Genel sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri)
  - b) Lehçe bilim sözlükleri,
  - c) Eş anlamlı, eş adlı, ters anlamlı ögeler sözlükleri
  - d) Yabancı ögeler sözlükleri
  - e) Tarihsel sözlükler
  - f) Köken bilgisi sözlükleri (etimoloji sözlükleri)
  - g) Uzmanlık alanı sözlükleri (terim sözlükleri)
  - h) Argo sözlükleri
  - i) Deyim ve atasözleri sözlükleri
  - j) Anlam bilim sözlükleri
  - k) Sanatçı ve metin sözlükleri
  - l) Yanlış yerleşmiş öge sözcükleri
  - m) Tersine sözlükler

İşledikleri ürünler, malzemenin kaydedildiği ortam ve hazırlanış biçimleri açısından sözlükler şöyle gruplandırılmıştır:⁵¹

1. İşledikleri ürünler açısından sözlükler
  - a) Yazı dili sözlükleri
  - b) Ağız sözlükleri
2. Malzemenin kaydediliği ortam açısından sözlükler
  - a) Basılı/kitabi sözlükler
  - b) Elektronik sözlükler

---

⁵¹ Nadir İlhan, “Sözlük Hazırlama İlkeleri, Çeşitleri ve Özellikleri”, Ankara, *Turkish Studies*, 2009, 4/4, s. 534-554.

3. Yazılış biçimleri açısından sözlükler

- a) Manzum sözlükler
- b) Mensur sözlükler

Atkins ve Rundel'e göre sözlük türleri şöyledir:⁵²

Konu Başlıkları	Sözlük Türleri
1. Sözlüğün dili	a. Tek dilli b. İki dilli i. Tek yönlü iki dilli ii. Çift yönlü iki dilli
2. Sözlüğün kapsamı	a. Genel amaçlı dil b. Ansiklopedik ve kültürel malzeme c. Terminoloji ya da alt diller d. Dilin belirli bir alanı (ör. eşdizimler, öbek eylemler ya da deyimler sözlüğü)
3. Sözlüğün boyutu	a. Standart b. El sözlüğü c. Cep sözlüğü
4. Sözlüğün ortamı	a. Basılı b. Elektronik c. Web tabanlı

⁵² akt. Ezgi Aslan, "Sözlük bilimsel İnceleme Yöntemi: Eser-i Şevket Örneği", Ankara: *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/30*, s. Bu makaleyle ilgili bndan sonraki alıntılarda, alıntı yapılan kaynağın adı direkt verilecektir.

5. Sözlüğün tasarımı	a. Sözcükten anlama b. Anlamdan sözcüğe ve anlama (araştırılan sözcüğün anlamsal olarak ilişkili diğer sözcükler)
6. Kullanıcının dili	a. Aynı dili konuşan bir grup kullanıcı b. İki belirli dil kullanıcısı grubu c. Sözlükte kullanılan dilin dünya çapındaki öğrencileri
7. Kullanıcının eğitimi	a. Dilbilimciler ve diğer dil uzmanları b. Okuryazar yetişkinler c. Öğrenciler d. Küçük çocuklar e. Dil öğrencileri
8. Sözlüğün kullanım amacı	a. Çözümleme • Sözcüğün doğru bağlamda kullanma • Bir metni kendi dilinden yabancı bir dile çevirme • Dil öğretimi

5. Geçmişten Günümüze Kadar Yazılmış Fransızca-Türkçe Sözlüklerin Kronolojik Kaynakçası

- Fransızca Tercümesi ile Türki Lugat I, Galland, 1636, 551 s. (yazma-Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu, c. I, s. 90, no.217).
- Dictionnaire Français-Turc/Fransızca-Türkçe Sözlük, Antonie Arçere, 1690-1699, 2 c. I. cilt 1034 s.; II. cilt 986 s.
- Vocabulaire Français-Turc, Georges Rhasis, Imprimerie De L'Academie Imperiale Des Sciences, St. Petersburg 1828, I. cilt 438 s.; 1829, II. cilt 326 s.
- Vocabulaire Français-Turc, T. X. Bianchi, Paris, 1831.
- Dictionnaire Abrege Français-Turc Hazine-i Lügat, Artin Hindoğlu, Wien, 1831, 4+516+2 s.
- Dictionnaire Français-Arabe-Persen et Turc/Fransızca-Arapça-Farsça ve Türkçe Sözlük, Alexandre Handjeri, 3 c., Moskova, 1840-1841.
- Dictionnaire Français-Turc, T. X. Bianchi, Paris 1843-1846, 2 c., 1. c. 6+784+125 s.; 2. c. 1370 s.
- Miftah-ı Lisan/Français-Ottoman, Yusuf Halis, Ceride-i Havadis Matbaası, İstanbul, 1226/1849, 52+4 s.
- Dictionnaire de Poche Français-Turc, Nassif Mallouf, İzmir 1849. (3. baskı 1912, 1026 s.)
- Dictionnaire Français-Turc, Nassif Mallouf, Paris 1850. (2. baskı 1856, 3. baskı 1881.)
- Elsin-i Türkiye ve Franseviyyenin Lügati, T.X. Bianchi-J. D. Kiefer, 2 c., Paris, 1850.
- Dictionnaire Français-Turc-Italien, Mehmet Atuf, İstanbul, Ceride-i Havadis Matbaası, 1285/1868, 408 s.
- Kamus-ı Fransevi (Fransızcadan Türkçeye Lügat/Dictionnaire Français-Turc), Şemseddin Sami (Fraschery), Mihran Matbaası, İstanbul 1299/1882, 1635 s. (Baskıları: 2. baskı: Mihran Matbaası, İstanbul 1315/1898, 1935 s.; 3. baskı: Resimli Kamus-ı Fransevi, Mihran Matbaası, İstanbul 1318/1901, 2256 s.; 4. baskı: Kamus-ı Fransevi Fransızcadan Türkçeye Lügat Kitabı/Dictionnaire Français-Turc Ilustrede 3000 Gravures), Mihran Matbaası, İstanbul 1322/1905, 2256 s.
- Manuel Terminologique, Français-Ottoman, Wssehrd Schlechta, Vienne, 1870, 400 s.
- Lügat-i Ecnebiyye, Hidayet, İstanbul, 1290/1873, 24 s.
- Kamus-ı Fransevi Türki, İtalyani, Arabi/Dictionnaire Français-Turc-İtalien-Arabi, Kudüs Imprimerie Des P. P. Francescains, 1880, 608 s.
- Gunyetü'l-Lügat Fransızcadan Türkçeye/Dictionnaire Français-Turc, Mehmed Şükrü-Mikail Aşçıyan, I. cilt, Karekin Bağdatlıyan Matbaası, İstanbul 1298/1882, 989 s.; II. c., Aramyan Matbaası, İstanbul 1300/1883, 1064 s.
- Dictionnaire Portatif Français-Ottoman, Şakir Paşa, İstanbul, Imp. Azellch et Fils, 1883, 125 s.

- Lügat-i Efal-i Fransevi (Efal-i Fransevinin Türkçeye Tercüme ve Tarifi), M. Salim-Dikran Sofyalı, Mihran Matbaası, İstanbul, 1884, 144 s.
- Küçük Kamus-ı Fransevi/Petit Dictionnaire Français-Turc, Şemseddin Sami, Mihran Matbaası, İstanbul 1304/1886, 601 s.
- Fransızcadan Türkçeye Küçük ve Resimli Lügat-i Fenniye, İsmail Ziya, 1894, 263 s. (2. bs. 1911, 263 s.)
- Fransızcadan Türkçeye Cep Lügati/Dictionnaire de Poche Français-Turc, W. Wiesenthal, Karabet ve Kasbar Matbaası, İstanbul 1305/1888, 1237 s. (2. bs. İstanbul Karabet Matbaası, 1312/1895, 4+1071 s.)
- Durub-ı Emsal-i Fransevi Lügatçesi, M. Emin, Kasbar Matbaası, İstanbul, 1308/1891, 30 s.
- Fransızcadan Türkçeye Istılahat Lügati/Dictionnaire Français-Turcs Des Termes Techniques Des Sciences, Des Lettres Et Des Arts, Andon B. Tıngır-Kırkor Sınapiyan, Karekin Bağdatlıyan Matbaası, İstanbul, 2 c., 1891-1892, 1. c. 8+2+423 s., 2. c. 565 s.
- Fransızcadan Türkçeye Mükemmel Lügat/Grand Dictionnaire Français-Turc, W. Wiesenthal, İstanbul, A. Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Matbaası, 1310/1892, 416 s.
- Dictionnaire Français-Ottoman de Poche, W. Wiesenthal, İstanbul, 1312/1894, 1071 s.
- Lügat-i Fenniye Fransızca-Osmanlıca, İsmail Ziya, İstanbul, 1312/1896, 263 s.
- Kamus-ı Askeri (Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca), Hüseyin Hüsnü Resulzade, İstanbul, Matbaa-i Sarıyan-Mahmut Bey Matbaası, 1312-1315/1895-1898, 2 c., 1235, s.
- Dictionnaire Medical Français-Turc, P. H. Nysten, İstanbul, 1316 /1900.
- Dictionnaire Français-Turc en Caracteres Latins et Turcs, Nikola Murad, Onnik Halebliyan Matbaası, İstanbul, 1901,432 s.
- Dictionnaire Français-Ottoman, Mehmet Halit, İstanbul, 1318/1902, 11 s.
- Lügat-i Nazima Fransızcadan Türkçeye Lügat, Ali Nazima, Kasbar Matbaası, İstanbul 1901, 8+1904 s.
- Lügatçe-i Mekatib/Le Vocabulaire des Ecoles, Rıfki Özgürel, Sancakçıyan Matbaası, İstanbul, 1327/1909, 374 s.
- Miftah-ı Lügatçe-i Mekatib, Rıfki Özgürel, Sancakçıyan Matbaası, İstanbul, 1327/1909, 87 s.
- Dictionnaire Français-Turc-Allemand/Fransızca-Türkçe-Almanca Sözlük, Nicolas Murat, İmprimeriede La Patrie, İstanbul, 1910, 436 s.
- Lügat-ı Ecnebiye, Ahmet Hamdi, Serasi Matbaası, Trabzon, 1911, 80 s.
- Lügat-i Tefeyyüz Fransızcadan Osmanlıcaya Lügat, Ali Nazima, Kasbar Matbaası, İstanbul 1911, 8+1272 s.
- Kamus-ı Tıbbi Fransızcadan Türkçeye, Şerafettin Mağmumi, Osmanlı Matbaası, İstanbul, 1912, 2 c., 1064 s.
- Mini Mini Lügat-i Tefeyyüz Fransızcadan Osmanlıcaya Lügat/Mignon Dictionnaire Français-Ottoman, Ali Nazima, Kasbar Matbaası, İstanbul, 1330/1912, 632 s.
- Kamus-i Istılahat-ı İlmiyye Français-Turc, Maarif Vekaleti, İstanbul, 1333/1917, 210 s.

- Fransızcadan Türkçeye Yeni Lügat/Nouveau Dictionnaire Français-Turc, Mehmed Fuad, İstanbul, A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Matbaası, 1310/1914, 1336+V s.
- Kamus-ı Said (Musavver), Said Kemal Paşazade, Matbaa-i Amire, İstanbul, 1334/1915, 324 s.
- Lügat-i Feraz Fransızcadan Türkçeye-Dictionnaire Feraz Français-Turc, Ali Feraz İstanbul, 1337/1920, 2+640 s.
- Muhtasar Kamus-ı Askeri, Encyclopedie Militaire Abrege Français-Turc, Hüseyin Hüsnü Resulzade, Karabet Matbaası, İstanbul, t.y. 384 s.
- Küçük Kamus-ı Askeri, Hüseyin Hüsnü Resulzade, Matbaa-i Osmaniye, İstanbul, t.y. 14+352 s.
- Sanat Kamusu/Dictionnaire Des Termes D'art Français-Turc/Turc-Français, Celal Esad, Matbaa-i Amire, İstanbul, 1340-1341/1924-1925, 1. kısım Fransızcadan Türkçeye 296 s., 2. kısım Türkçeden Fransızcaya 60+2 s.
- Lügatçe-i Felsefe Fransızcadan Türkçeye, İsmail Fenni (Ertuğrul), Matbaa-i Amire, İstanbul, 1314/1925, 936+8 s.
- Fransızcadan Türkçeye İstılahat-ı Hukukiye ve Siyasiye Lügati, Mehmed Ekrem, Ritsu Matbaası, İstanbul, 1927, 148+3 s.
- Vocabulaire Français-Turc, Georges Phasis, Imprimerie De L'academic Imperiale Des Sciences, St. Petersburg, 1928. 328 s.
- Fransızcadan Türkçeye Küçük Kamus-ı Fransevi/Dictionnaire Français-Turc, Hasan Bedreddin, Marifet Matbaası, İstanbul, 1928, 1548 s.
- Fransızcadan Türkçeye Mini Mini Lügat, Fethi İsmail-Max Bonnafous-Louis Rolland, Tefeyyüz Kütüphanesi, İstanbul, 1930, 707 s.
- 15.000 Kelimeli Fransızca-Türkçe Yeni Küçük Lügat, Ragıp Rıfki, İstanbul, 1930, 352 s.
- Fransızca-Türkçe Yeni Lügat/Dictionnaire Français-Turc, Kanaat Kütüphanesi, Reşat Nuri Güntekin, İstanbul, 1931, 909 s.
- Fransızcadan Türkçeye Cep Lügati, M. Kemal, Reklam Matbaası, İstanbul, 1933, 602 s.
- Fransızca Türkçe Lügat, M. Kemal, Umumi Kütüphane, İstanbul, 1933, 288 s.
- Fransızcadan Türkçeye Talebe Cep Lügati, R. P. Özgürel, İktbal Kütüphanesi, İstanbul, 1933, 325 s.
- Fransızca-Türkçe Resimli Büyük Dil Kılavuzu, Reşat Nuri Güntekin-Ali Süha Delibaş-Nurullah Ataç-İsmail Hami Danişmend, İstanbul, 1934, 3 c., I. 808 s.; II. 813-1437 s.; III. 1445-2192 s.
- Fransızca-Türkçe Hukuki ve Medeni Lügat/Dictionnaire Juridique et Civique Français-Turc, Hüseyin Daniş, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1934, 820 s.
- Fransızca-Türkçe Yeni Lügat, Reşat Nuri Drago, İstanbul 1937, 909 s. (2. bs. 1940, 3. bs. 1952.)
- Fransızca-Türkçe Resimli Büyük Dil Kılavuzu, İsmail Hakkı Danişmed, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1937, 2192 s.
- Fransızca-Türkçe Küçük Lügat/Petit Dictionnaire Français-Turc, Hamdi Varoğlu, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1940, 494 s.

- Fransızcadan Türkçeye Sanat Lügati/Dictionnaire D'art Français-Turc, Celal Esad Arseven, Alaeddin Kırıl Basımevi, Ankara, 1944, 185 s.
- Fransızca-Türkçe Sözlük, A. H. Yaşaroğlu, İstanbul, 1945.
- Konuşulan Fransızca, A. H. Çelebi, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1947, 351 s.
- Fransızcadan Türkçeye Küçük Askeri Sözlük, Baha Öngel, Harpokulu Basımı, Ankara, 1948, 120 s.
- Fransızcadan Türkçeye Yeni Küçük Lügat, L. Dildeş, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1949, 480 s.
- Resimli Büyük Dil Kılavuzu/Grand Dictionnaire Illustre Français-Turc, İsmail Hakkı Danişmed, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1954, 1437 s.
- Fransızcadan Türkçeye Resimli Fizik-Kimya Sözlüğü, Raşit Bener, İstanbul, 1958.
- Çağrışım Yoluyla Fransızca-Türkçe Sözlük, Fehmi Baldaş-Tahsin Saraç, Ankara, 1959, 275 s.
- Fransızca-Türkçe Sözlük, M. Ali Ağakay, TDK, Ankara, 1962, 632 s.
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Okul Lügati/Dictionnaire Français-Turc A Lusage Des Etudlants Avec Pronunclation Figuree, David Mandil, İstanbul, 1962, 478 s.
- Fransızca-Türkçe Temel Sözlük, L. İsfendiyaroğlu, İstanbul 1962, 62 s.
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Okul Lügati, Şakir Paşa, İstanbul, 1965.
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Resmi Lügat, Şakir Paşa, İstanbul, 1965.
- Fransızca Türkçe Argo Sözlüğü, Tahsin Saraç, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1966, 108 s.
- Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük, Pars Tuğlacı, İstanbul, Pars Tuğlacı Yayınları, 1968, 825 s.
- Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük, Yalçın Kocabey, Ankara, 1968, 828 s.
- Basın Sözlüğü Fransızcadan Türkçeye Türkçeden Fransızcaya, Hıfzı Topuz, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1968. 6+111 s.
- Fransızca-Türkçe Teknik Terimler Lügati, Nuri Özbalkan, İstanbul, 1969, 663 s.
- Grand Dictionnaire Français-Turc, Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük, A. Rıza Yalt, İstanbul, 1971, 1246 s.
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Sözlük, Nijat Özön, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1972, 541 s.
- Fransızca-Türkçe Sözlük, Baha Öngel, İnkılap ve Aka. K, 1972, 364 s.
- Fransızca-Türkçe Telaffuzlu Sözlük, Mükerrerem Aydın, İstanbul, Fono Yayınları, 1974.
- Edatlarına Göre Fransızca-Türkçe Fiil Sözlüğü, M. Salim Nazlı, İzmir, 1974, 193s.
- Fransızca Deyimler Sözlüğü, A. Gürün, İnkılap ve Aka Kitabevleri, İstanbul, 1975, 640 s.
- Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca Küçük Sözlük (İktisat, Ticaret, Muhasebe, Bankacılık terimleri), M. Salim Nazlı, Ege Üniversitesi YDOY, İzmir, 1975, 156 s.

- Dil-Man Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Okul Sözlüğü, David Mandil, Öğretim Yayınları, 1975, 410 s.
- Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük, Tahsin Saraç, TDK, Ankara 1976. 1492 s.
- Fransızca-Türkçe, Türkçe Fransızca Ormanlık Terimleri Sözlüğü, Mediha Özkan, Ankara, 1976, 115 s.
- Açıklamalı Fransızca-Türkçe Jeomorfoloji Sözlüğü/Dictionnaire Explicatif Français-Turc De Geomorphologie, Mehmet Ardos, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1976, 208 s.
- Langensheldt Universal Sözlük Türkçe-Fransızca, Fransızca-Türkçe, H. J. Kornrumpf, Altın Kitaplar, İstanbul, 1980, 384 s.
- Fransızca-Türkçe Sözlük/Dictionnaire Français Turc, O. A. Gürün, İnkılap ve Aka, İstanbul, 1983, 599 s.
- Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük, F. Namık Hansoy, İstanbul, 1984, 896 s.
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Yeni Sözlük, Milliyet, İstanbul, Milliyet, 1987, 316 s.
- Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük, Ferit Namık Hansoy, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1984. 896 s.
- Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca Telaffuzlu Minik Sözlük, Metin Kanıpak-Çirmen Akgün, Darrey Cande, Fono Yayınları, 1984, 239 s.
- Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca Telaffuzlu Sözlük, Mükerrerem Aydın, Fono Yayınları, 1985, İstanbul, 255 s.
- Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük/Grand Dictionnaire Français-Turc, Tahsin Saraç, İstanbul 1985. (5-11. bs. 1994-2011)
- Telaffuzlu Fransızca-Türkçe Yeni Sözlük, Milliyet ve Kültür Kitabevi, 1987, İstanbul, 318 s.
- Dilbilim ve Göstergibilim Terimleri, Fransızca-Türkçe, İngilizce-Türkçe, İtalyanca-Türkçe, Mehmet Rifat, Sözcü, İstanbul, 1988, 124 s.
- Ekonomi Terimleri Sözlüğü Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca, Bilge Aloba Köksal, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1991, 286 s.
- Bilge Sözlük Okunuşlu, Örnekli, Açıklamalı Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca, Ahmet Çetin Ertürk, Ankara, 1995, 856+335 s.
- Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca Standart Sözlük, Céecile Bouchot, Murat Kıvanç, Birsen Çankaya, Fono Yayınları, İstanbul, 2000, 848 s
- Fransızca-Türkçe/Türkçe Fransızca Büyük Sözlük, Birsen Çankaya, Fono Yayınları, İstanbul, 2003, 463 s.
- Fransızca-Türkçe Ünlü Sözlük, Fono Yayınları, İstanbul, 2004, 836 s.
- Mini Sözlük Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca, Akgün Çirmen, Claude Darrey, Metin Kanıpak, Fono Yayınları, İstanbul, 2004, 239 s
- Fransızca Mini Konuşma Kılavuzu, Metin Yurtbaşı, Beşir Kitabevi, İstanbul, 2004, 686 s.
- Fransızca-Türkçe/Türkçe Fransızca Cep Sözlüğü, Kolektif, Fono Yayınları, İstanbul, 2004, 463 s.
- Pratik Dönüşümlü Fransızca Sözlük, Evren Aydın, Gün Yayıncılık, İstanbul, 2004, 414 s.

- Dictionnaire Français-Fransızca El Sözlüğü Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca, Sevgi Türker Terlemez, Engin Yayınevi, İstanbul, 2008, 688 s.
- International Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca Sözlük, Baha Öngel, İnkılap Kitabevi, 2009, 295 s.
- Fono Rehber Sözlük Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca, Kolektif, Fono Yayınları, 2009, 400 s.
- Güncel Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük/Grand Dictionnaire Français-Turc, Doğan Yurdakul, Kurmay Yayınevi, Ankara, 2011, 1712 s.
- Fransızca-Türkçe Sözlük, İsmail Parlatır, Yargı Yayınevi, Ankara, 2015, 857 s.
- Cep Sözlük Fransızca-Türkçe/Türkçe Fransızca, Tiydem Yayıncılık, İstanbul, 2011, 472 s.
- Fransızca Mini Sözlük Français-Turc/Turc-Français, Kolektif, Engin Yayınevi, İstanbul, 2011, 512 s.
- İts-Bitsy Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca Mini Sözlük, Deniz Karan-Jonathan Broutin, Delta Kültür Yayınevi, İstanbul, 2014, 608 s.
- Fransızca-Türkçe ve Türkçe-Fransızca, Sevgi Türker Terlemez, Engin Yayınevi, İstanbul, 2014, 704 s.
- Modern Sözlük Fransızca-Türkçe/Türkçe-Fransızca, Kolektif, Fono Yayınları, İstanbul, 2016, 450 s.
- Lexis Larousse Fransızca-Türkçe Sözlük, Larousse, Bilge Kültür Sanat, Ankara, 2018, 2952 s.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK BİLİMSEL İNCELEME

1. Bütün Yapı (Megastructure)

Başvuru kaynaklarının, bütüncül yapı ve dış veriyi kapsayan birleşen bölümlerinin bütününe bütün yapı adı verilir.⁵³ Sözlüğün tek zorunlu birleşeni sözcük listesidir. Bütün yapıysa dış veri, bütüncül yapı ve aralarındaki ilişkiyi gösteren bir çeşit çatı kavramdır. Sözlük bilimiyle ilgili birçok kaynakta bu çatı kavram yerine bütüncül yapı kavramı kullanılmış ve sözcük listesi ile bütüncül yapı terimleri ayrı kavramları karşılamışlardır.

Svensen'a göre sözlüğün tek zorunlu birleşeni olan sözcük listesinin etrafında diğer birleşenler yer alır. Bu birleşenler sözcük listesine göre fiziki konumu bakımından baş veri (front matter), iç veri (middle matter) ve son veri (back matter) olarak adlandırılır.⁵⁴ Bu birleşenlerin tümüneyse dış veri adı verilir. Dış veriler sözlükteki fiziki konumları dışında işlevlerine göre de sınıflandırılırlar. Bu sınıflandırmaya göre dış veriler şunlardır:

- Amaç dille ilgili bilgi veren
- Sözlüğün işlevi hakkında bilgi (metafunction) veren
- Sözlüğün erişim yapısı (access structure) hakkında bilgi veren
- Diğer işlevlerle ilgili.

KKF'de bütüncül yapı ve dış veri dışındaki öğelerden sözcük listesinin tamamı, sözlüğün kapak üzerindeki bilgileri, sayfa numarası yer almaktadır. KKF'de sadece yazarın fotoğrafı yer almakta, bunun dışında başka bir bilgi yer almamaktadır.

1.1. Sözcük Listesi

Sözlüğün tek zorunlu birleşeni olan sözcük listesi çalışmamızın ileriki bölümünde yer almaktadır.

1.2. Sayfa Numarası

KKF'de 1. sayfadan 1544. sayfaya kadar tüm sayfaların sayfa numarası vardır. Her yaprakta iki sayfa, her sayfada da iki sütun bulunmaktadır ve toplamda 4 sütunlu tek yaprak vardır. Her sütun 30 satır olup sayfa numaraları iki sütunun tam ortasındadır.

---

⁵³ Aslan, a.g.m., s. 45

⁵⁴ Aslan, a.g.m., s. 45.

CUE	CUB	CRU	CRU
کره ضرب ایلکه؛ مکعبی بویاق. مکعب اولی ایلکه اولچلیک . [اذ] cubilot دوکمه دیمیر فرونی [ص] cubique مکعب. racine جذر مکعبی . [ص] cubital,e درسهک متعلق. (تشر) رندی . [اذ] cubitière زرهک دیرسهک کلی قسمی . [اذ] cubitus (تشر) عظم زندی. [اذ] cuboïde (تشر) مایویق کیمی، زندی، (ه) مکعب شکنده . [اذ] cuculle قوقولتهق البسه . [ص] cuculliforme قوقولته شکنده . [اذ] cucurbitacées فصیله قناییه . [اذ] cucurbite ایلیق تزیانسهک آلت طریق . [ص] cucurbité,e قناییه شکنده. [اذ] cueillage باخود cueillaison [اذ] cueille میوه دوشیرمه . [اذ] cueille-fleurs قناییه قوبارمه مخصوص . اوزون مقاس . [اذ] cueillette قوبارمه قوبارمه، قوبارمه زمانی، (ج) اعانه چی . طویلامه . [اذ] cueillir قوبارمق ، میوه وا چیچک قوبارمق (ج) تلق ایلکه .	آچریقدن آچینه . قایا و تراکتسز بر صورت . [اذ] cruor قانک ختیلاشان قسمی . [ص] crural,e فخذی . [اذ ج] crustacés حیوانات قشریه . [اذ] cruzade تقریباً اوج فراق تیمتده پورکتیز سکمی . [اذ] cryanesthésie متاع اولامه متر متر اولامه . [اذ] cryomètre [اذ] مقیاس البروده . [اذ] crypte کلیسا آلتدهکی مزاراق ، حجر . [ص] cryptogame (ب) ذات الاقاح الخفیة . [اذ] cryptographie رمزوات [اذ] cryptonyme نام مستعاره یازان محرر . [اذ] cubage تکعب . مساحه حجیه . [ص] cubain,e کوبانی . [اذ] cubature باشقه شکله بولنان ریجی مکعب شکله فراغ اجه . [اذ] cube (ه) مکعب . (حدا) برعدیک اوچتی قوته رفندق حاصل اولان عدد . [ص] — mètre متر مکعبی . [اذ] cubèbe (ب) کبابه . [اذ] cuber برعددی نفسه اوج	[اذ] cruauté غداراق . ظلم . اعدی . جورجفا . خشونت . [اذ] cruche دستی . [اذ] cruchée بردستی طولومی . [اذ] cruchette کوچک دستی . [اذ] cruchon کوچک دستی . (ج) احق ، ابلی . [ص] crucial,e خاچواری متصلب . [ص] crucifère صلیبی حامل . [ص] crucifié,e [اذ] مصلوب . [ص] — حضرت عیسی . [اذ] cruciflement [اذ] صلب . (ج) امامه نفس . [اذ] crucifier چارمیخه کریمک (ج) عذاب ورمک . [اذ] crucifix (x اوقومار) چلیبا شکنده عیسی هیکلی . [ص] cruciforme خاچ شکنده . [اذ] crudité چیکله . خاملق . (ج) بک آچیق و چیرکین افاده . [اذ] crue [اذ] آرتنه . طاشمه . فیضان . نهر صولرینک طاشمه . [اذ] cruiser (اذ) [ص] فرو-چور بویوک تزه یالی . [ص] cruel,e غداراق . مریختسز . غیرانسانی . ظالم . [ج] [ص] cruellement غدارانه . [ص] cru,e غدارانه . مژم . الم . [ص] crument خشین بر طره .	[اذ] croupissement چورومه . تعفن . [اذ] croustade قیزارلیش ایلکه قبوغی . [ص] croustillant,e کورده ، قیتپرداق . [اذ] croustille [اذ] ایلکه قبوغی پارچه می . [اذ] croustiller ایلکه قبوغی پارچهلری ییک . ییک آرتیغی ییک . [اذ] croute ایلکه قبوغی . — casser une قشر . خفیف ییک ییک . (ج) فنا رسم . [اذ] croûtelette ایلکه قبوغی . [اذ] croûton [اذ] ایلکه قبوغی پارچه می . قیزارلیهق ییک علاوه ایلیش ایلکه پارچه لری . [اذ] crown-glass (kroun- glast) اوقونور (کوزک ، دوربین وساثره عدسه لری اعاملده قوللانان اعلی جام . [اذ] croyance [اذ] ایمان . عقیده . اعتقاد . اینامه . ظن ، فکر . [ص] croyant,e [اذ] ایمان . مؤمن . [اذ] مسلمان . [اذ] cru [اذ] حصول . نشوونما . (ج) [ص] — de son کندی بولوشی . [ص] crue [اذ] چیک . خام . قبا . (ج) طوقوناقلی .

1. Resim : KKF' de sayfa numarası

2. Bütüncül Yapı (Macrostructure)

Sözlük kullanıcılarına ve hazırlayıcılarına, sözlükteki bilginin yerini bulmalarını sağlayan listeye bütüncül yapı adı verilir.⁵⁵ Bütüncül yapı, sözlüğün en temel birleşenidir. Sözlükler için iki temel bütüncül yapı düzenlemesi vardır. Bunlardan biri söz temelinden yola çıkılarak yani madde başlarının sesletimine göre oluşturulan alfabetik ilke (alphabetical principle); diğeri ise içerik temelinden yola çıkılarak oluşturulan yani madde başlarının anlamları ve bunlara göre sistematik ya da tematik düzenlenmiş sistematik ilke (systematic principle)'dir.⁵⁶

2.1. Madde Başı

Bir sözlükte bütüncül yapının düzenlemesi için alfabetik ilke kullanılacaksa düşünülmesi gereken nokta yazı birimlerin sıralamasının nasıl olacağıdır. Burada iki tercih söz konusudur: Madde başının ilk harfine göre (initial-alphabetical order) ya da madde başının son harfine göre (final-alphabetical order) yapılan düzenlemedir.⁵⁷

⁵⁵ Aslan, a.g.m., s. 45

⁵⁶ Aslan, a.g.m., s. 46

⁵⁷ Aslan, a.g.m., s. 46

KKF'de madde başının düzenlenmesi madde başının ilk harfine göredir. Diğer madde başı da önceki maddenin hemen bitimindedir. KKF'de klasik usule bağlı kalınmış, madde başlarına sayfanın sağında yer verilmiştir. Madde başları içeriğe göre daha büyük puntuyla basılmış ve iç tarafa göre konumlandırılmıştır.

LIA	LEV	LÈV	LEV
یایان ، صاتان (آدام) . [اذا] lexicographe لغت کتایی محرری . لغویندن آدام . [اذا] lexicographie لغت یازمق علمی . [اص] lexicographique لغت کتایی یازمق علمتله متعلق . [اذا] lexicologie لغت علم لغت . برلسان لغتترینک اشتقاق معانی وسائر خصوصیت واحوالندن یازمق علم . [اذا] lexicologue لغت علم لغتله مشغول اولان ، لغویندن اولان آدام . [اذا] lexique لغت مختصر لغت لغتجه . لهجه لغات . [اذا] lézard کرتنگه . (مجم) تبیل . [اذا] lézarde دیوار چانلاق یازمق . [اص] lézardé,e چانلاق دیوار . [اذا] lézarder چانلاق چانلاق یازمق حاصله کرتیرمک . (فول) چانلاق ایتمک . -ه یازمق ، چانلاق ، ربط ، الصاق . [اذا] liage باغلامه ، ربط ، الصاق . [اذا] liais ایجه دانلی ثابت سیرت بر نوع آق طاش . [اذا] liaison ربطه ، ارتباط . مناسبت ، بند ، ربط ، اتصال . (معما) خرج . طاش وعلیقلری ، برصه نك اوتولری دیگر صره نك فصل مشترکری اوزرینه کله جک صورته قومه (طباحت)	روحک برجمی قالدیرمسی . [اذا] lévite راهب اسرائیلورجه اجرای آیتنه صلاحیتدار اولان آدام . [اذا] lévite اوزون ستری ؛ بر نوع رهدیشوت . [اذا] lévitique اورتوراک اوچتیجی سفری . [اذا] levrault طاروشان توغالاور کچی توغلامق . تعجیز ایتمک . تعقیب ایتمک (آز مستعملدر) . [اذا] levrault طاروشان یاورومسی . [اذا] lèvre دوداق ، لب ، شفیه . (مجم) بر یازانک کسنارلری ؛ آغزی . 8-sourrir du bout des- avoir le coeur sur . تبسم ایتمک . 8-les- معده سی یولاق ، صفت se mordre les- قلبه مالک اولاق . کوله کچیر نفس ایتمک ، ندامت ایتمک . [اذا] levrette دیبی تازی . [اص] levretté,e متعدد دمبرلی مرانغوز زنده سی بللی . [اذا] levretter تازیلر تازی (طوغورق) . تازیلرله گورت ویاغان دوموزی اولامق . [اذا] levrier تازی . [اذا] levron آلق آبلق تازی یادروسسی . کوچوک بولور برنوع تازی . [اذا] levure آویه سویندن آلتان کوبوک ، بیرا مایاسی . [اص] levurier بیرا مایاسی	تحصیلی . عسکر دوشیرمه . arrêts تخلیه سبیل . -des scellés . فک مهر . du siège- رفع محاصره . -en masse- نفیر عام . شهر سدی . (اذا) خريطة . des plans- ترمسی قی . [اذا] lever رفع ایتمک . قالدیرمق . خاموری مایه لاندیرمق . فک ایتمک . دیگمک ، یوکسلمک . عسکر قید ایتمک . قویارمق ، کیمک . تحصیل ایتمک (وریک) . حذق ایتمک ، اهما ایتمک . خريطة رسم ایتمک . -l'ancrer- دمیر آلق . le pied- کیزلیجه شویشمق . les épaules- اوموز -la dance- سیکمک ، (مجم) کیتمک . مذا کرانه ختام برمهک ، مجلسی داغیشیق . -Pétendard- رف لووا ایتمک . (فول) بیتمک ، پردن چیشمق . تضر ایتمک . -se- قالدیق . (روزگار) اسمک . (کوشن) طوغق . [اذا] lever قالدیق . قالدیق ورفق . طالع . [اذا] Léviathan غالت بوبوک وموهوم برکیز حیوانی . [اص] levier مایوله . (مجم) -d: pompe- واسطه حرکت طولومیه قوی . -d'embrayage- واده کله قوی . [اذا] léviger سفوف حالته ستریمک . [اذا] lévitation (اسپریمه)	ایبش . leucoplegmasie [اذا] التهاب ایبش . [اص] leur اولنره اولنرک اولورن . کندیلرینه . (ص) اولنرک ... لری . (مجم) leurs (ص) کندی شیرلی ؛ کندیلرینه ککی . اولنرکئی . [اص] leurre اولنره . (مجم) جبله ، طوزاق . [اذا] leurrer بلبه بربک طوزاغه جلب ایتمک . (مجم) یالاجی امیدله اغفال ایتمک . اولامق . 80- کندی کندیلرینه آداتقی . اولامق . [اص] levain خامور ، خامور مایه سی . (مجم) تمم ، مایه . [اص] lavant شرق ، مشرق . کون دوغوسی . ممالک شرقیه . [اص] levantin,e طائی صو فرکی . [اص] levantine وقتبله شرقده ایتمک اولونان برنوع ایبک قوش . [اص] lew اولنار یازمق ؛ لهوا . [اص] lève چوماق ، یاصی چوماق . چوکان . [اص] levé,e مایه سی کلوب قیازمق . قالدیقش ؛ قالدیرلش . au pied- بالاقادله ؛ حاضر قلسز . tête - e- کال غزم ایله ؛ قورقسزین . [اص] levée قالدیرمه . مذا - کره کله ؛ عما کله نك ختایی . ویرکی

2. Resim : KKF'de madde başları

2.2. Madde Başı Seçimi ve Metinlerarasılık

Madde başı seçimi, sözlükler hazırlanmaya başlanmadan önce titizlikle planlanması gereken ve sözlüğün hedef kitlesi ve amacına göre farklılık gösteren sözlük düzenleme aşamasıdır. Bu aşamada sözlüğe alınan madde başlarının seçimi bilimsel ölçütlerle ne kadar desteklenirse sözlüğün kalitesi de o oranda artacaktır.⁵⁸

Zgusta'ya göre -eğer varsa- söz konusu dilde (ya da türde) hazırlanmış diğer sözlükler de önemli bir bilgi kaynağı olabilir. Bazen bir sözlük, başka bir sözlüğün derlenmesinin temeli olabilir ya da tek dilli bir sözlük, iki dilli bir sözlüğün kaynak dilinin öğelerini açıklamak için kullanılabilir.⁵⁹

Sözlüklerin her biri kendinden önce yazılan sözlüklerden etkilendiği gibi kendinden sonra yazılacak sözlükleri de etkileyecektir. Sözlükler aynı ya da benzer amaç için önceden yazılmış sözlüklerle benzer dil malzemesini ve yapıları kullanırlar. Sözlükleri derleyenler diğer sözlüklerdeki çalışmalardan belirli ölçüde yararlanırlar.

⁵⁸ Ferdi Bozkurt, Sözlükselleşme: Genel Sözlükler İçin Sözlük Birim Seçimi, İstanbul, Kesit, 2017.

⁵⁹ Aslan, a.g.m., s. 47.

Svensen bunu bir “hayatta kalma içgüdü” olarak betimlemektedir. Çünkü sözlük derleyenler önemli bir şeyi gözden kaçırmamak için kendi eserleriyle ilgili tüm sözlükleri incelerler.⁶⁰

Madde başı seçiminin nasıl yapıldığına dair bilgi edinmek için yararlanılabilecek çok az kaynak vardır. Nitekim KKF'nin ön sözünde yazar madde başı terimini kullanmadan bu konuda şöyle demektedir:

“Bundan yirmi beş, otuz sene evvel merhum Şemseddin Sami Bey tarafından neşredilen ve el-yevm piyasada azalmış olmasından dolayı pek yüksek fiyatla satılmakta olan «Kamus-ı Fransevi» pek eskimiş ve ihtiyacat-ı hazırıyı tatmin edemez hale gelmiştir. Bu gün meydana çıkardığımız şu lügat ise eñ yeñi kelimeleri ihtiva ittikten başka elfaziñ aldığı eñ soñ manaları, muhtelif tabirat ve istilahatı ve bi'l-hassa harb-i umumide çıkan kelimatı dahi cami bulunmaktadır.”

Ön sözden hareketle sözlük yazarı, aynı alandaki önemli bir sözlüğün varlığını, dolayısıyla onu ve kendinden önceki eserleri incelediğini, teyit etmiş hem de özellikle Batı kaynaklı en yeni terimlere eserinde yer vereceğini beyan etmiştir.

KKF'de hangi sözlükten alıntı yaptığına dair herhangi bir cümle ya da özel işaret bulunmamaktadır. Fakat eserin ön sözünde “*Kamus-ı Fransevi*”den, I. Dünya savaşından bahsetmesi, kendisinin bildiği yabancı diller sebebiyle Batılı kaynaklara - özellikle Fransızca sözlüklere - hâkim olduğu, gazeteci ve çevirmen olması sebebiyle de “güncel”e hakim olabileceği bize madde başı seçiminde ipuçları verebilmektedir.

Metinlerarası kavramı kültürel ortam, alıntılar, şu ya da bu biçime gönderimde bulunan metinler ve metin türleri ile ilgili bir kavramdır.⁶¹ Barthes “Her metin bir metinlerarasıdır; onda farklı düzeylerde az çok tanınabilecek biçimler altında öteki metinler yer alır. Her metin eski alıntıların yeni bir örgüsüdür.” diyerek bütün metinlerde metinlerarası ilişkinin bulunduğu bahsetmektedir.⁶²

2.2.1. Madde Başı ve Madde Başı Türleri

Madde başı, maddenin başladığı yerdir ve maddede açıklanan sözcük ya da sözcük öbeğidir.⁶³

Atkins ve Rundell'a göre bir sözlükte bir dilin sözcüklerinin sözcük biçimleri ile seçilen madde başlarının (Ör. tekil adlar, eylemlerin mastar biçimleri vb.) belli özelliklere sahip olması gerekir. Genellikle sözcüklerin durum çekimli ve teklik biçimleri ve eylemlerin zaman, kip ve kişi çekimli değil mastar biçimleri madde başı olarak seçilir.⁶⁴

⁶⁰ Aslan, a.g.m., s. 48.

⁶¹ Doğan Günay, *Metin Bilgisi, Multilingual*, İstanbul, 2001, s. 149.

⁶² Erdoğan Boz, “Türk Sözlük bilimi (Sorunlar ve Çözüm Önerileri)” *Yeni Türkiye*, 2013, 55, s. 1533-1540.

⁶³ Aslan, a.g.m., s. 48.

⁶⁴ Aslan, a.g.m., s. 49.

KKF’de madde başları mastar biçimindedir. Madde başı sözcüklerin tamamının dil bilgisel kategorileri, bazı sözcüklerin hangi dilden geldiğine dair bilgi, bazı sözcüklerin de okunuşu, tanımları, çokluk durumları belirtilmektedir. Dil bilgisel kategorilerin dışındaki tüm bilgilerde belli bir standartlık yoktur.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Köken	Sesletim bilgisi	Tanım
Mat, e	[s]	-	(t okunur)	Donuk. Perdahtsız; mat, boğuk. Asam. mer – e Kaba dalgalı deñiz. (ez) Bir madeniñ donuk tarafı.
Record	[ez]	-	(d okunmaz)	O zamana kadar aynı neviden yapılmış olanlarıñ cümlesini tecavüz iden ve resmen tanınan aspori bir zafer, rekor.
Ibidem	[h]	(Latince)	-	Eyzan. Keza.
Rocambo le	[es]	-	(kan)	İspanya sarmısağı. (mec) Müessir cazibe. Eskimiş latife.
Master	[ez]	-	(mas-teur okunur)	Usta manasına İngilizce kelimedir. Kendisinden soñra bir ism-i has gelirse genç bir çocuğa ilmdir.
Mob	[ez]	(İngilizce)	-	Avam. Ahaliniñ eñ aşağı sınıfı.

1. Tablo : KKF’de madde başları örnekleri

KKF’de madde başlarına dair bir diğerk özellik de birçok özel adın madde başı yapılmış olmasıdır. Atkins ve Rundell’a göre sözlükte özel adların olup olmayacağına sözlük daha planlanırken karar verilmelidir. Fakat özel adlar genellikle ansiklopedik bilgi kaynaklarının sınırları içinde düşünülür ve sözlüklere alınmaz.⁶⁵ Ancak günümüz sözlüklerinin birçoğunda artık özel adlara da kısaca yer verildiği görülür. Özel adları sözlüğe alırken hangi adların alınıp hangilerinin alınmayacağı, sınırların nerede başlayıp nerede biteceği çok net değildir.

KKF’de de bu netlik sağlanmamıştır. KKF’de özel adlar üç başlık altında toplanabilir: yer adları, kişi ve diğerk adlar.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Köken	Sesletim bilgisi	Tanım
Espérant o	[ez]	-	-	Esperanto lisanı.

⁶⁵ Aslan, a.g.m., s. 49.

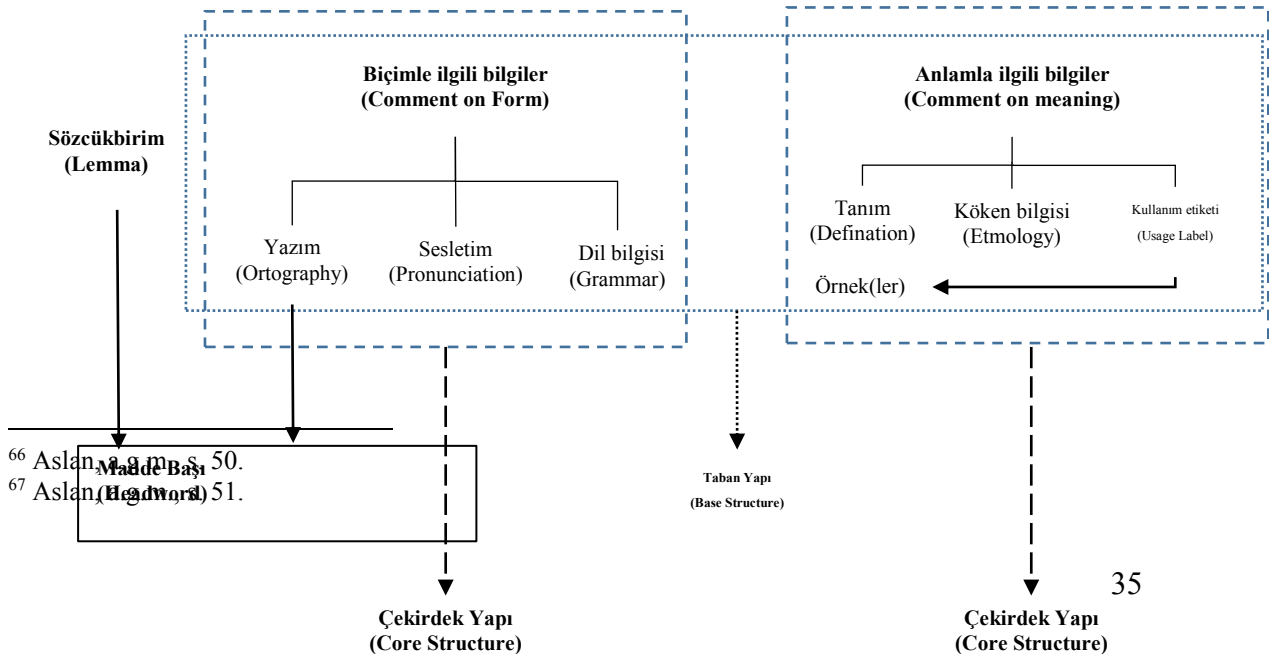
Ursuline	[es]	-	-	Ursulin rahipleri.
Miss	[es]	-	-	İngiliz kızlarına matmazel yerine verilen unvan.
Marxism	[ez]	-	-	Karl Mark'ın sosyalist umdeleri.
Mamelouk	[ez]	-	-	Memlük denilen Mısır askeri, kölemen neferi. Cemi : memalike.
Sunnite	[e]	-	-	Sünni, sünni mezhebi.
Mongol,	[e_s]	-	-	Moğol. Moğolistan ahalisinden olan. (ez) Moğol lisanı.
Louvre	[ez]	-	-	Luvr sarayı.

2. Tablo : KKF'de unvan, din, ülke, terim ve yer adları

3. Parçacıl Yapı (Microstructure, Entry Structure)

Parçacıl yapı, bütüncül yapının en küçük birleşenine ve bu birleşenin iç tasarımına verilen addır. Hartmann ve James'e göre parçacıl yapı, genel bütüncül yapının aksine madde başının biçimsel ve anlamsal bilgileri hakkında ayrıntılı bilgi sağlar. Madde başının birden fazla anlamı varsa her biri için alt madde başı (sublemma) verilir.⁶⁶

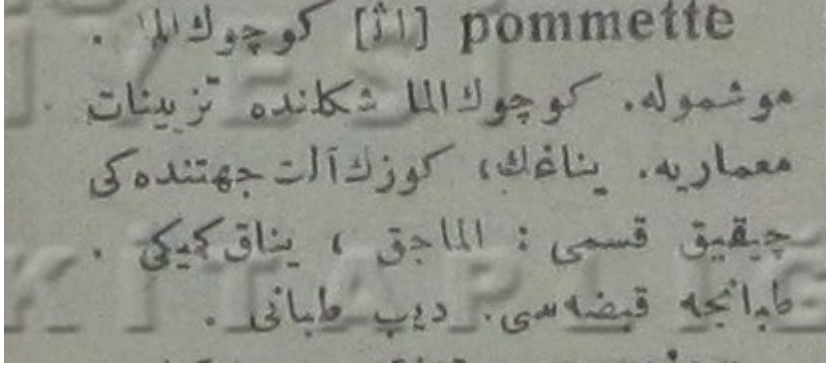
Parçacıl yapı iki temel bölümden oluşmaktadır. Bunlar, biçimle ilgili bilgiler (comment on form) ve anlamla ilgili bilgiler (comment on meaning)'dir. Bu bilgilerin tümüne taban yapı (base structure), ayrı ayrı her birine de çekirdek yapı (core structure) adı verilir ve genellikle ikili ağaç diyagramı olarak betimlenir. Biçimle ilgili bilgiler yazım bilgisi, sesletim ve dilbilgisel bilgi; anlamla ilgili bilgiler ise tanım, köken bilgisi, kullanım bilgisi ve örnekten oluşur.⁶⁷

1. Şekil : Genel parçacıl yapı şeması

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Pomette	[es]	Küçük elma. Muşmula. Küçük elma şeklinde tezyinat-ı mimariye. Yanağıñ, gözüñ alt cihetindeki çıkık kısmı : elmacık, yatak kemiği. Tabanca kabzası. Dip tabanı.

3. Tablo : KKF’de “Pomette” maddesinin veri tabanındaki parçacıl yapısı

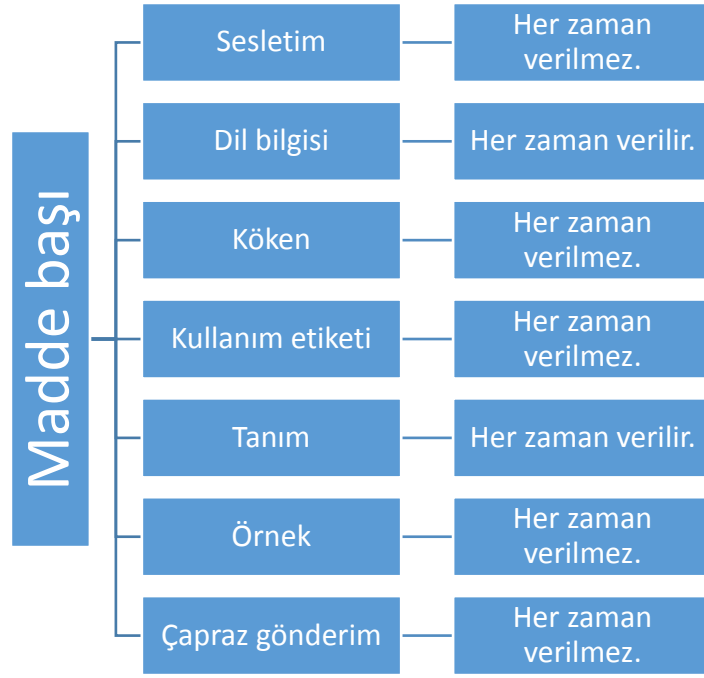

3. Resim : KKF’de “Pomette” maddesinin parçacıl yapısı

Hartmann ve James’e göre sözlükler, sağladıkları bilgi miktarına ve bunu maddede nasıl sunduklarına göre türlere ayrılır ancak kullanıcılar parçacıl yapının özelliklerini anlamak için yeterli başvuru becerisine sahip olmayabilir; gerekli ayrıntıları bulup çıkarmak için ayrıntılı rehberliğe ve yönergeye ihtiyaç duyabilir.⁶⁸ Günümüzde birçok sözlükte kullanım kılavuzu (user’s guide) denilen ve genellikle baş veride bulunan bölümler vardır ve bu bölüm, kullanıcıların bilgiye nasıl erişeceklerine dair ayrıntılı bilgi verir.

KKF’de baş veride sözlüğün nasıl kullanılacağına dair bir kullanım kılavuzu bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra her bir parçacıl yapının içinde hangi bilgi türlerinin olduğunu dair de herhangi bir bilgi mevcut değildir. Ayrıca parçacıl yapıların düzenlenmesinde belirli bir standart çoğunlukla sağlanmıştır.

⁶⁸ Aslan, a.g.m., s. 52.

2. Şekil : KKF’de verilen tüm bilgi türleri ve sunum sırası

3.1. Parçacıl Yapıda Biçimle İlgili Bilgiler (Comment On Form)

Madde başının biçimiyle ilgili verilen bilgiler, çekirdek yapıyı oluşturur. Bu bilgiler yazım bilgisi, sesletim bilgisi, dilbilgisel bilgidir. Diğer bölümse anlamla ilgili bilgiler bölümüdür.

3.1.1. Yazım Bilgisi (Orthography)

Sözlüğe alınacak tüm madde başları seçilip düzenlendikten sonra belirlenmesi gereken en önemli şey yazım bilgisinin neye göre verileceğidir.⁶⁹ Yazım bilgisi, standart söyleyiş (orthoepy) ile ilgilidir ve genellikle yazım kılavuzları ile ilişkilidir. Aslında birçok kaynakta orthography ve pronunciation terimleri eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.⁷⁰

Madde başının yazımının belirlenmesi standart dilin belirlediği kurallar sonucudur. KKF’deki yazım bilgisi büyük ölçüde, sözlük hazırlayıcısının yararlanmış olduğu diğer sözlüklerle ilişkilidir. Fakat biz eserin ön sözü dışında Hasan Bedreddin’in hangi kaynaklardan istifade ettiğini tam olarak bilemiyoruz. Tanımlardaki Türkçe metninlerince yazım bilgisi kararının 1928 yılının standart Türkiye Türkçesinin eseri olduğu görüşündeyiz.

⁶⁹ Aslan, a.g.m., s. 53.

⁷⁰ Aslan, a.g.m., s. 53.

Fransızca gibi dişil ve eril sözcüklerin bulunduğu bir dilde, yazım bilgisinin varlığı sözcük kullanıcılarının sözcüklerin nasıl yazıldığını öğrenmeleri açısından önemlidir. KKF'nin madde başlarının Fransızca açıklamalarının Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle olması özellikle madde başlarının tanımlanmasında bazen güçlükler neden olabilmiş, madde başlarının yazımıyla ilgili hatalar da dipnotta gösterilmiş, sözcüklerin doğru şekillerine metinde yer verilmiştir. Madde başlarının doğru yazılışları aşağıda dipnotta verilen elektronik kaynaklardan ve basılı diğer sözlüklerden yararlanılmıştır.⁷¹

Yanlış yazılan madde başı	Düzeltilen madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Abstinence	Abstinence	[es]	İctinab, imsak, perhiz.
Intelligentiel, le	Intelligentiel, le	[s]	Akıl ve zekaya ait.
Veronique	Véronique	[es]	(nb) Tavşan otu.

4. **Tablo** : KKF'de yanlış ve doğru madde başları

3.1.2. Sesletim Bilgisi (Pronunciation)

Booij'e göre ses bilimsel bilgi, sözlük tarafından sağlanan, sözcüğün ya da söz öbeğinin temel sesçil bilgisi ve sesçil biçimi ile ilgili bilgi türüdür ve sesçil biçim; daha dar bir bölgede ve kurallı sesletimde kullanılan bilgidir.⁷²

KKF'de madde başı verilen her sözcüğün sesletim bilgisine yer verilmemiştir. Hatta diyebiliriz ki KKF'nin, birkaç madde başı dışında, tamamında sesletim bilgisine yer verilmemiştir.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Sesletim bilgisi	Tanım
Bluff	[ez]	(bleuf okunur)	Korkutmak, yanıltmak için söylenen söz, yapılan hareket. Blöf
Capot	[ez]	(t okunmaz)	Kukuletalı kaput. (s) Oyunda kaput olan, hiç oyun alamayan. (mec) Mebhut, mütehayyir. (otomo) Motoruñ üstündeki saç muhafaza.
Plum-pudding	[ez]	(pleum-pou-ding)	Pudinge tatlısı.
Quatrillion	[ez]	(koua)	Biñ kere bir trilyon, kattrilyon.

⁷¹ <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/en-soi/29827>, <https://www.dict.com/frans%C4%B1zca-turkce/a%C3%AF>, <https://dictionnaire.reverso.net/francais-definition/abaca>, <https://www.le-dictionnaire.com/definition/abaca>, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/abaca>, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/abaca>

⁷² Aslan, a.g.m., s. 54.

Rail	[ez]	(ré-yl)	Şimendifer ve tramvay gibi şeylerin üzerinden geçtikleri demir çubuklar, ray.

5. Tablo : KKF'de sesletim bilgisi

3.1.3. Dilbilgisel Bilgi (Grammatical Information)

Hartmann ve James'e göre sözlüklerde düzenlenen dilbilgisel bilgiler sözcük türü, sözcük yapımı, eş dizimlikler ve tümcecikler ile ilgili bilgileri gösterebilir. Genel sözlüklerde bu bilgiler kısaltmalarla gösterilir ve parçacıl yapıdaki konumu da madde başı ile tanım arasındadır.⁷³

KKF 50000 madde başı Fransızca-Türkçe iki dilli sözlüktür. Madde başlarının Fransızca olması kelimelerin dişillği ve erilliği hakkında bize bilgi verilmesini zaruri kılmıştır. Ayrıca sözlükteki fiillerin geçişli-geçişsiz, edilgen-dönüşlü durumlarına; bazı sözcüklerin de isim-sıfat bilgilerine değinilmiştir.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Dil bilgisel bilgi	Tanım
Abaisser	[ft]	Evvelkiniñ fiilidir.	Tenzil, tenezzül etmek. Yufka açmak. s' -- Tenezzül etmek
Malfaire	[fl]	(yalnız mastar halinde kullanılır)	Fenalık etmek. Şer işlemek..
Galetas	[ez]	(Galata kalesinden müştaktır)	Çatı altı, tavan aralığı Adı, fakirane ikametgah.
Homonyme	[e_s]	-	(sr) İmlaları ister ayrı ister bir olsun telaffuzları bir ve manaları ayrı kelimeler. Elfaz-ı mütecanise, elfaz-ı müteşabihe. (ez) Adaş
Mollet, te	[s]	-	Yumuşacık.
Moi	[z]	-	Ben! – Yetişiniz, imdat! (ez) Benlik. Ene. Nefs. Enaniyet. Hodbinlik. de vous à – Aramızda, mahremane. quant à – Baña gelince. à part – Şahsi olarak. non – Ayan-ı hariciye. Laene.

6. Tablo : KKF'de dil bilgisel bilgi

Bu bilgilerin yanı sıra bazı madde başlarında madde başının çokluk biçimi (cm) yer almaktadır.

⁷³ Aslan, a.g.m., s. 55.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Muraille	[es]	Yüksek duvar. Beden, sur, kale duvarı. (bhr) Küpeşte sihanı. (baytar) Cidar-ı hafir. (cm) İstihkamat, sur.
Nation	[es]	Millet, ümmet, kavim. (mec) Fikir, menafi ve sanat itibar-ile bir kül teşkil iden eşhas : zümre. (cm) Müşrik, bütperest akvam.
Minima	[ez-cm]	(minimum) uñ cemi.

7. **Tablo** : KKF’de çokluk biçimli madde başları ve tanımlar

3.2. Parçacıl Yapıda Anlamla İlgili Bilgiler (Comment on Meaning)

3.2.1. Tanım (Definiton)

Bir sözlüğü sözlük yapan en önemli bölüm tanım bölümüdür. Hartmann ve James’e göre tanım; bir sözcüğün, sözcük öbeğinin veya terimin anlamını açıklayan, başvuru kaynağının parçacıl yapısının bir birleşenidir.⁷⁴ Svensen’a göre sözlükte madde başı, tanımlanacak kavramı temsil ederken tanımlama, kavramın sözlü anlatımıdır. Madde başı tarafından sunulan kavrama tanımlanan (definiendum), tanımın kendisine ise tanımlayan (definiens) adı verilir.⁷⁵ Berke Vardar’a göre tanım “Bir sözcüğün, bir terimin içeriğini açıklayan anlatımdır.”⁷⁶

Günay’a göre en çok sözlük bilimciler ilgilenirse de tanım yalnızca sözlük biliminin bir konusu değildir. Tanım yazma işi, öncelikle anlambilim (semantics) ile ilgilidir fakat bunun yanı sıra birçok farklı alanda disiplinlerarası çalışmayı gerektiren bir iştir. Sözlükteki tek bir tanım için aslında birçok bilim ve yöntemden yararlanılır.⁷⁷ Boz’a göre sözlükler hazırlanırken sözlük hazırlayıcılarının sözlükbirimlerin tanımlanması konusunda kullandıkları yöntem ve ölçütler oldukça önemlidir. Dilbilim çevrelerince kabul edilmiş herhangi bir yöntem ve ölçüt kullanmadan yapılan tanımlar; eksik, yanlış veya çelişkili olabilecektir.⁷⁸

KKF’de madde başlarının tanımları çoklukla kısa tutulmuştur. 50000 kelimeyi içeren ve iki dilli “küçük” bir sözlük için bu gayet olağandır. Fakat bu tanımların kısa

⁷⁴ Aslan, a.g.m., s. 57.

⁷⁵ Aslan, a.g.m., s. 57.

⁷⁶ Berke Vardar, Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, İstanbul: ABC Kitabevi A.Ş., 1998.

⁷⁷ Aslan, a.g.m., s. 57.

⁷⁸ Aslan, a.g.m., s. 57.

tutulduğu anlamına gelmemelidir. Zira tanımı diğer madde başlarına göre uzun olanları da vardır.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Loisir	[ez]	Müsait vakit ve hal. Boş vakit. à – İstenildiği vakit. Huzur-ı bal ile. Serbestçe.
Malheur	[ez]	Talihsizlik. Bedbahtlık. İdbar. Nekbet. Bela, musibet. Kaza. Dahiye. Afet. Meşum, felaket habercisi, kara haberci. (hd) Hay Allah belasını versin!

8. Tablo : KKF’de eş anlamlı tanım örnekleri

Bir diğer tanımlama türü işlevle tanımlamadır. İşlev sözcüklerinin verildiği madde başlarının tanımlanması, anlamının ya da eş anlamlısının verilmesi mümkün olmayabilir.⁷⁹ Bu tür madde başlarında tanım yerine madde başının işlevi ve kullanım örnekleri verilir.

KKF’de de madde başının işlev sözcüğü olduğu durumlarda tanımlamada yalnızca işlevi verilir

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Préposition	[s]	(sr) Harf-i cer.
Le	[ha]	Müzekker ve müennes harf-i tarif. Gerek müzekkerin, gerek müennesin cemi : les dir. (z) Onu. Müennesi la
Mon	[s]	Benim. [müennesi : ma . cem : mes]

9. Tablo : KKF’de işlevle tanımlama örnekleri

3.2.2. Köken Bilgisi (Etymological Information)

Sözlükler sundukları malzemeye ve sunum biçimine göre farklılık gösterdikleri için köken bilgisinin sunumu da sözlükten sözlüğe farklılık gösterecektir. Art zamanlı tarihî sözlükler (diachronic historical dictionaries) madde başlarının kökeniyle ilgili daha ayrıntılı bilgi verirler. Ancak tüm sözlük türleri için aynı şeyi söylemek mümkün değildir.

⁷⁹ Aslan, a.g.m., s. 58.

Burada sözlüğün türünün ve sözlüğü kimin kullanacağını tespitinden sonra köken bilgisinin ne düzeyde verileceğine karar verilir. Svensen'a göre sözlük kullanıcılarının büyük bir kısmı köken bilgisine büyük ilgi duyar ve sözlükte aşağıdaki bilgileri ararlar:⁸⁰

- *Bu sözcük yerli mi ödünçleme mi yoksa yabancı bir sözcük mü?*
- *Sözcük yerli değilse hangi dilden geldi ve hangi yolla dile girdi?*
- *Sözcük ilk kez ne zaman ve nerede kullanıldı?*
- *Sözcüğün özgün biçimi nasıldı ve sözcük şimdiki biçimine nasıl ulaştı?*
- *Sözcüğün özgün anlamı neydi, sözcük bugünkü anlamını nasıl kazandı ve sözcüğün birkaç anlamı varsa, bu anlamlar arasındaki bağlantı nedir?*
- *(İki dilli sözlüklerde) amaç dil ile diğer dil arasında ne tür bir ilgi var?*
- *Sözcük ve sözlüğün tarihi gelişiminde ilginç dil dışı gerçekler var mı?*

KKF'de düzenli şekilde kelimelerin hangi dilden Fransızcaya geçtiği bilgisi verilmez. Fakat Latince, Türkçe, Arapça ve İngilizceden geçen birkaç sözcüğün köken bilgisine eserde yer verilmektedir.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Köken	Tanım
Kif-kif	[ez]	(Arapçadan)	(argo) c'est – Hepsi bir. Aynı şey.
Pilav, Pilaf, Pilaw	[ez]	(Türkçeden alınmıştır)	Pilav.
Ibidem	[h]	(Latince)	Eyzan. Keza.
Lift	[ez]	(İngilizce)	Asansör.
Mob	[ez]	(İngilizce)	Avam. Ahaliniñ eñ aşağı sınıfı.

10. Tablo: KKF'de köken bilgisi örnekleri

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Euréka	[es]	« Buldum! » manasına Yunanca bir sözdür.
Péri	[ez]	Etraf, daire manasına olarak kelimeleriñ evveline gelen Yunanca bir edattır.

11. Tablo : KKF'de köken bilgisi cümle örnekleri

⁸⁰ Aslan, a.g.m., s. 59.

3.2.3. Kullanım Bilgisi (Usage Information)

Kullanım bilgisi terimi, dilin farklı yönleriyle ilgili çeşitli kararlar için ortak bir terim olarak kullanılmaktadır. Kullanım bilgisinde, madde başının bağlama bağlı anlam farklarını açıklamak ya da kullanıcıya madde başının farklı alanlara özgü farklı kullanım durumlarını vererek tanımı daha belirgin hale getirmek esastır. Verkuyl, Jannssen ve Jansen'a göre kullanım bilgisi genelde iki türlü olur. Bunlar madde başının biçimiyle ve madde başının anlamıyla ilgili kullanım bilgileridir ve bu bilgiler genellikle kullanım etiketi ya da kısaltmalarla (abbreviation) verilir.⁸¹

Kullanım bilgisi etiketleriyle ilgili farklı sınıflandırmalar mevcuttur. Bunlardan biri Atkins ve Rundell'in konu odaklı kullanım bilgisi (subject-oriented usage note) ve iç kullanım bilgisi (local usage note)'dir.⁸² Konu odaklı kullanım bilgisi daha çok iki dilli sözlüklerde kullanılan bilgi türüken iç kullanım bilgisi genellikle tek dilli genel sözlüklerde görülür.

KKF'de hem konu odaklı kullanım bilgisi hem de iç kullanım bilgisine ait pek çok örnek vardır. Bu bilgiler de çoğunlukla tutarlı ve standarttır. Kullanımla ilgili bilgiler, tanımla ilgili bilgilerin içinde verilmiş ve bu bilgiler için kısaltmalar kullanılmıştır.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	İç kullanım bilgisi	Tanım
Gaffeur, se	[e]	(laubaliyane)	Pot kıran, gaf yapan adam.
Indifféerer	[fl]	(istihza makamında)	La-kayd bırakmak, hissiz kalmak.
Louchon	[e]	(amiyane)	Şaşı bakan adam. (es) Kamer. (ez) Budaksız çam tomruğu
Macabé	[ez]	(argo)	Ceset, kadavra.
Panne	[es]	(amiyane ve mecazen)	Bir otomobil veya bisikletin arızı olarak durması

12. Tablo : KKF'de iç kullanım bilgisi örnekleri

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Konu odaklı kullanım bilgisi	Tanım
Hématopoïèse	[es]	(tıp)	Küreyvat-ı demin teşkili. Dem-i vüreydiniñ dem-i şiryaniye tahviliniñ fizyoloji tesiri.
Lanthane	[ez]	(maa)	Lantan denilen nadir bulunur maden.
Locobatteuse	[es]	(zira)	Lokomobilli harman makinesi.

⁸¹ Aslan, a.g.m., s. 60.

⁸² Aslan, a.g.m., s. 60.

13. Tablo : KKF’de konu odaklı kullanım bilgisi örnekleri

3.2.4. Örnek (Example)

Örnek; bir başvuru kaynağı içinde, madde başındaki sözcük ya da sözcük öbeğinin belirli bir biçimini ya da anlamını daha geniş bir bağlamda göstermek ve desteklemek için kullanılır. Örnekler nesnel bir kanıt olabilir ya da sözlük hazırlayıcısı tarafından oluşturulabilir.⁸³ Dolayısıyla sözlüklerde verilen örnekler, aynı zamanda bir kullanım bilgisidir.

Atkins ve Rundell’a göre örneklerin özellikleri sözlüğün türüne, kullanıcıların beklenti ve ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Ancak değişmeyen ve her zaman geçerli olan temel ölçütler vardır. Bunlar doğallık ve tipiklik (natural and typical), bilgilendiricilik (informative) ve anlaşılabilirlik (intelligible)’tir.⁸⁴ Atkins ve Rundell tipikliği “her durumu içinde barındıran nadir örnek” olarak tanımlamaktadır. Büyük bir derlem; sözcüğün içinde bulunduğu bağlamı, sözdizimsel örüntüleri, eşdizimlilikleri ve kalıp sözleri yani kısacası sözcüğün en belirli biçimlerini gösterecektir. Doğallık ise daha sezgisel ve daha öznedir ancak tipiklikle ilgili bahsedilen özelliklere ek olarak sözcüklerin bir araya gelme görünüşleri (Ör. tercih edilen zaman, sayı, kiplik, tümce konumu vb.) ile ilgili doğal kullanımları örnekler. Bilgilendirici örneğe tanımı tamamlayan ve kullanıcının tanımı daha iyi anlamasını sağlayan bir örnektir. Bilgilendirici örneğin bulunduğu maddelerde tanım çok eksik bırakmayıp bilgilendirici örneği de uzun bir paragraf olarak vermemek ve arada bir denge kurmak gerekir. Ayrıca bir diğer önemli konu da tanım ile örnek arasında bir uyumsuzluğun olmamasıdır. Tanımda verilen bilgi ile verilen bilgilendirici örnek birbirini tamamlamalı ve birbirleriyle çelişmemelidir. Bilgilendirici bir örnek, tanımı tamamlayan ve kullanıcının tanımı daha iyi anlamasına yardımcı olan bir örnektir. Burada da, içeriğin çok eksik olması ve hemen hemen hiçbir yararlı bilginin iletilmemesi ve öğrenciye kapsamlı bir okuma geçişinin verilmemesi arasında doğru dengenin sağlanması gerekmektedir. Tüm bunların yanı sıra bir tanım doğru olabilir ve yeterli içeriği iletebilir. Ancak hedeflenen kullanıcı türü tarafından kolaylıkla anlaşılabilirse yine başarısız olur. Bu noktada da anlaşılabilirlik önemli bir özelliktir. Verilen örnek; doğal, tipik ve otantik ve bilgilendirici olsa da kullanıcı tarafından anlaşılmadığında bunların hiçbir önemi yoktur. Dolayısıyla anlaşılması zor örneklerden de kaçınılması gerekmektedir.⁸⁵

KKF’de verilen örnekler tanım bilgisinin en sonunda yer almaktadır. Eserin iki dilli sözlük olması sebebiyle madde başlarının örnek cümlelerine çok az yer verilmiş; daha çok söz öbeklerine yer verilmiştir. Özellikle belirtmek gerekir ki KKF’de söz konusu örnekler azdır.

Madde başında birden fazla tanım varsa örnekler yine her bir tanımın hemen bitiminde yer alır. 1554 sayfalık “*Küçük Kamus’u Fransevi*”de örnek cümle ve sözcük öbeklerine fazla yer verilmemesi sözlük hacminin daha fazla artmasının istenilmemesi

⁸³ Aslan, a.g.m., s. 61.

⁸⁴ Aslan, a.g.m., s. 61.

⁸⁵ Aslan, a.g.m., s. 61.

olabilir. Eserin iki dilli olması sebebiyle örnekler hem Fransızca hem de onun birebir ya da o anlama gelen Türkçe çevirisidir.

KKF'e örnekler ayrı ayrı belirtilmemiş, konunun akışına bırakılarak tanım içine yerleştirilmiştir.

KKF'de örnekler sözlük hazırlayıcısının kendi oluşturduğu (editorial example) örneklerdir. Kendinden önce ve sonra yazılmış sözlükler incelendiğinde bu özellik çok açık bir şekilde görülmektedir.

Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Plot	[ez]	(elektrik kudretini zeminden alan tramvaylarda) Yol boyunca zemine farş idilen ve fabrikadan gelen elektrik kuvvetini tramvayıñ motorine intikal ittiren bakır elektrik madeni levha..
Rémole	[es]	Dalgalarıñ bir mania çarparak geri dönmesi ki sefaine tehlikelidir. Çatlayan büyük dalga. Anafor akıntı.
Mien, ne	[s]	j'y mets du – Ben o işe para koyarım; fedakarlık ediyorum. Muvafakat idiyorum. j'ai fait des – nes Delilik idiyorum.

14. Tablo : KKF'de cümle örnekleri

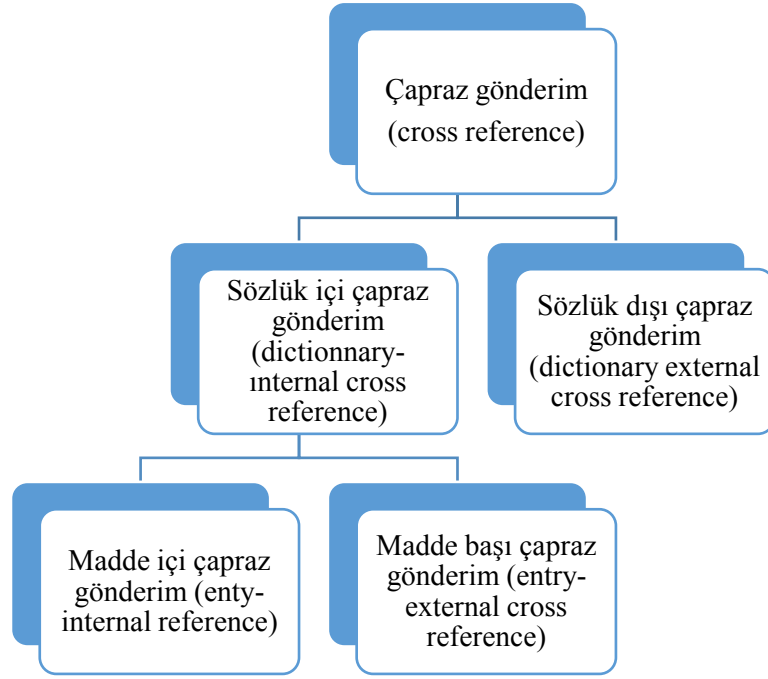
Madde başı	Sözcüğün cinsi	Tanım
Absolutoire	[s]	Affa müteallik. jugement -- Adem-i mesuliyet kararı.
Garde	[es]	Muhafaza, nezaret. Vikaye. – sous bonne Muhafaza ve nezaret-i şedide altında. – prendre Dikkat itmek.

15. Tablo : KKF'de söz öbeği örnekleri

3.2.5. Çapraz Gönderim (Cross-Reference, Mediostructure)

Çapraz gönderim sözlükte bir işarettir ve sözlük kullanıcılarının sözlüğün farklı yerlerine erişmelerine rehberlik eder.⁸⁶

⁸⁶ Aslan, a.g.m., s. 62.

3. Şekil : Çapraz gönderim türleri

Sözlük içi çapraz gönderim sözlüğün içindeki başka bir yere gönderimde bulunurken sözlük dışıysa sözlüğün dışındaki başka bir esere yönlendirir. İki türün de tek bir ortak özelliği vardır: Sözlük kullanıcılarını ek bilgilere yönlendirerek sorularına yanıt bulmalarını sağlamaktadır. Svensen’a göre madde içi çapraz gönderim parçalı yapıya, madde dışı çapraz gönderim bütüncül yapıya, sözlük dışı çapraz gönderimse sözlük kullanıcılarını bütün yapının da dışına götürür.⁸⁷ Zaten çapraz gönderimlerin temel amacı yerden tasarruf etmektir.

KKF’de sözlük dışı çapraz gönderim yokken sözlük içi çapraz gönderim az da olsa vardır. Sözlük içi çapraz gönderimlerde “bakıla, bak, müracaat” gibi sözcüklerle ifade edilmiştir.

Madde başı	Tanım
Béqueter	(Becqueter’ye bak)
Orillard, e	Oreillard kelimesine bakıla.
Paie	(Paye kelimesine müracaat)

16. Tablo : KKF’de sözlük içi çapraz gönderim örnekleri

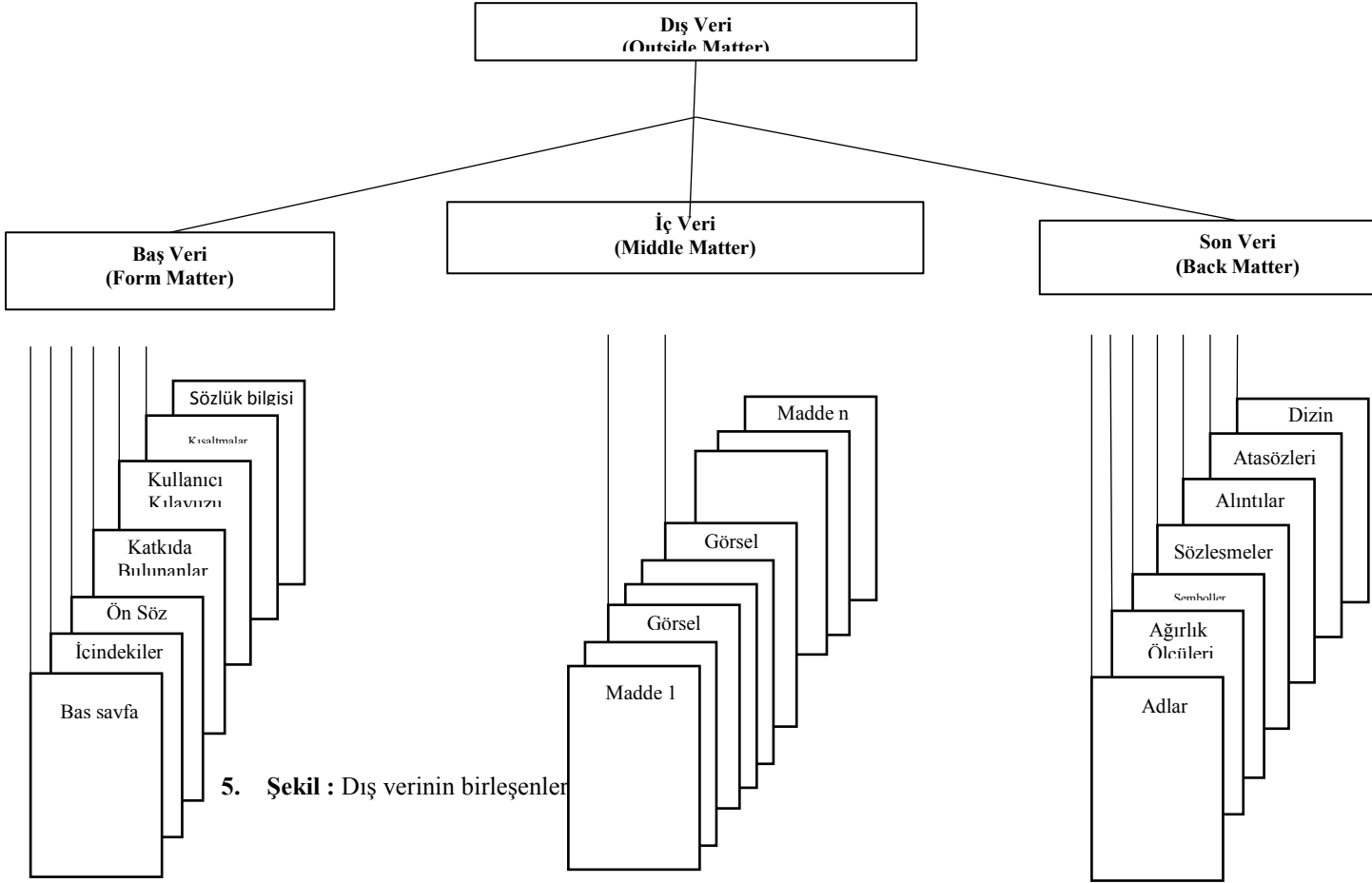
⁸⁷ Aslan, a.g.m., s. 62.

4. Dış Veri (Outside Matter)

Dış veri; bütün yapının, sözcük listesi dışında kalan kısımlarıdır. Sözlüklerde yalnızca sözcük listesi zorunlu birleşen olup diğer tüm birleşenler sözlüğün türüne, amacına ve hedef kitlesine göre değişmektedir. Hartmann ve James'e göre bütüncül yapı dış veri tarafından tamamlanır.⁸⁸

Dış veri; Svensen'in belirttiği şekilde fiziki konumuna göre sınıflandırılırsa baş veri; sözcük listesinin öncesinde bulunan veriler (sözlük dilbilgisi, kısaltmalar, kullanım kılavuzu, ön söz vb.) iç veri; sözcük listesinin içinde fakat sözcük listesine dahil olmayan birleşenler (gösel vs), son veri; sözcük listesinin bitiminden sonra yer alan birleşenlerdir. (dizin, atasözleri, alıntılar, adlar vs)⁸⁹

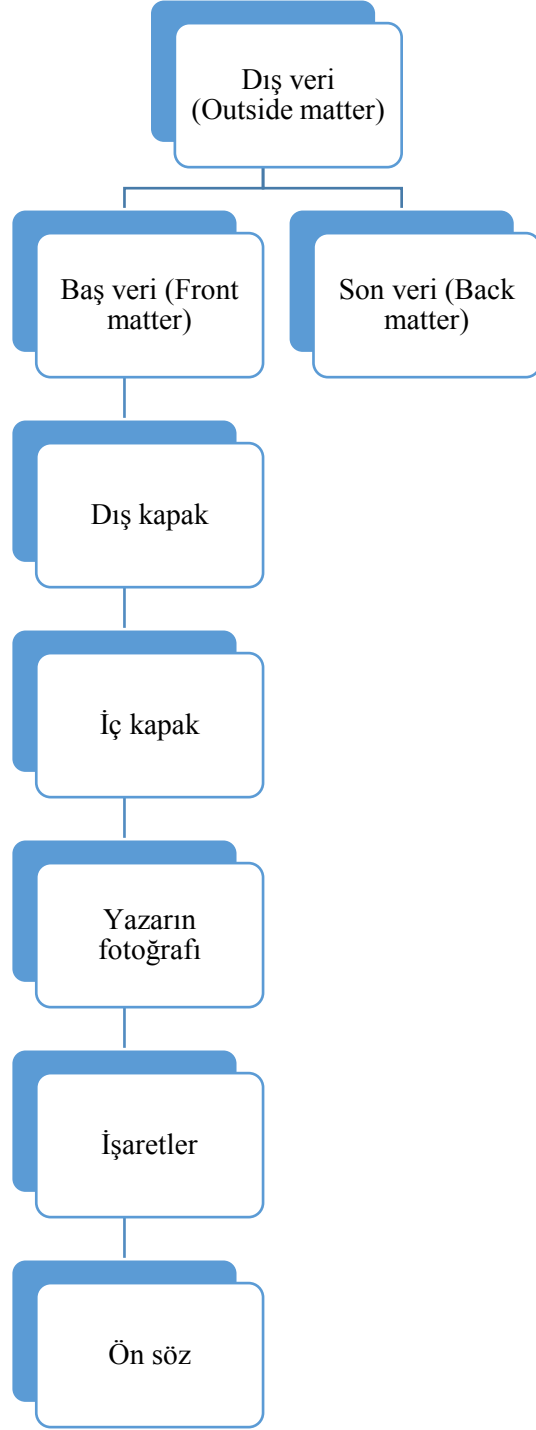
KKF'de yalnızca baş veri bulunmaktadır. İç veri ve son veri yer almamaktadır.

5. Şekil : Dış verinin birleşenleri

⁸⁸ Aslan, a.g.m., s. 64.

⁸⁹ Aslan, a.g.m., s. 64.

6. Şekil : KKF'nin dış veri birleşenleri

4.1. Baş Veri (Front Matter)

4.1.1. Dış Kapak

Hartmann ve James'te de belirtildiği gibi sözlükte, sözcük listesinin ön tarafında konumlanan birleşenlere baş veri denilmektedir. Landau'ya göre baş verideki bilgiler sözlük kullanıcısı tarafından nadir kullanılsa da sözlük eleştirmenleri baş verideki bilgilere oldukça önem verirler.⁹⁰

Günümüz sözlüklerinde baş verinin en önemli bölümü kullanım kılavuzu (user's guide)'dur. Landau'ya göre kullanım kılavuzunda; sözlüğün içinde neler olduğu, sözcüğün ne anlama geldiği, bir şeye nasıl ulaşılabileceği bilgisi verilir ve bu bilgiler genellikle sözlüğün sözcük listesinin herhangi bir örnek sayfası baş veride tekrar basılarak ve üzerinde gösterilerek ya da basit ve açık bir grafik ile kullanıcılara sunulur.⁹¹

KKF'de yukarıdaki tabloda olduğu gibi dış kapak, iç kapak, yazarın fotoğrafı, işaretler ve ön söz bulunmaktadır.

Dış kapak siyah bez ciltlidir. KKF'nin dış kapağı sade bir görüntüye sahiptir.

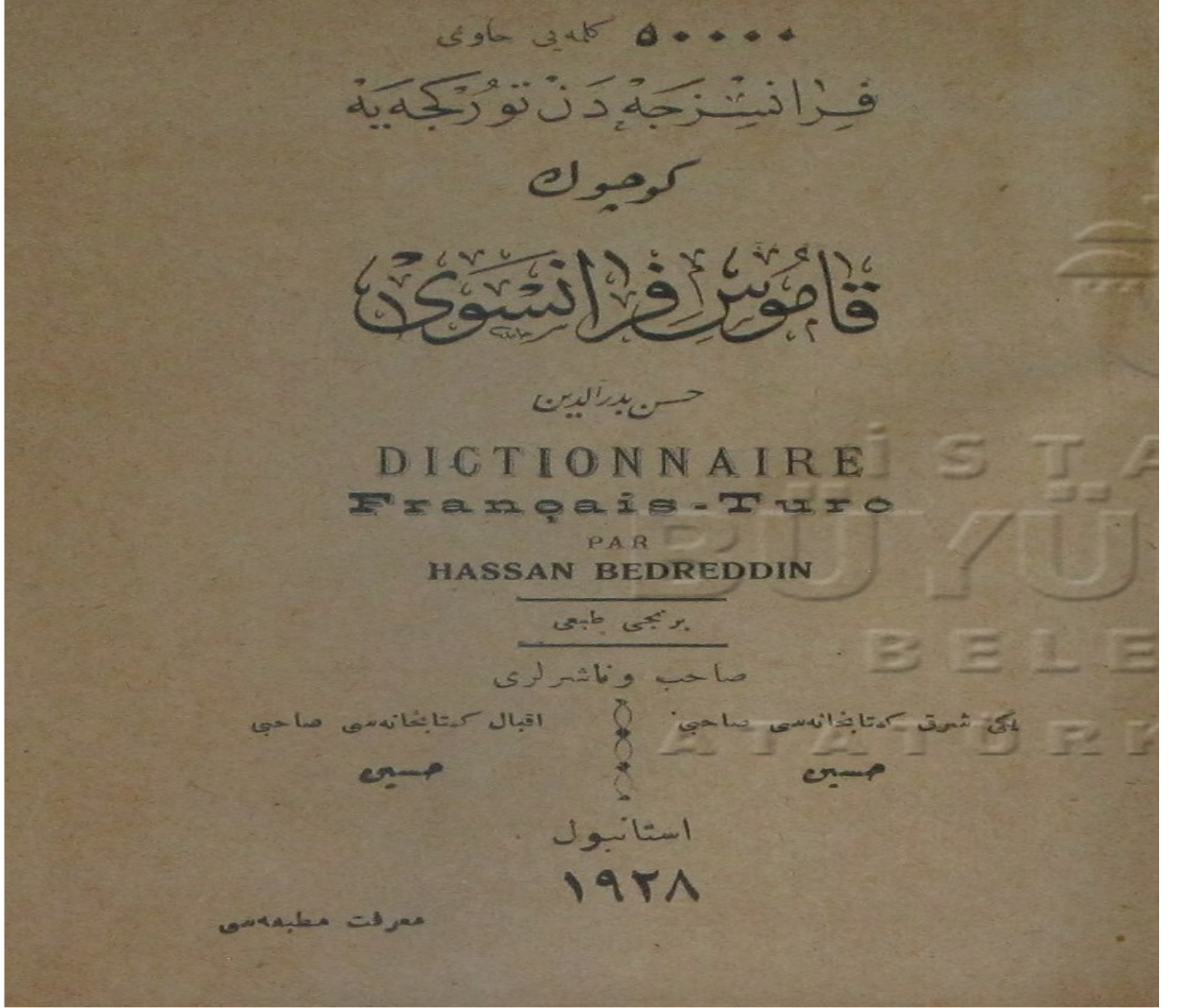
4. Resim : KKF'nin dış kapağı

⁹⁰ Aslan, a.g.m., s. 65.

⁹¹ Aslan, a.g.m., s. 65.

4.1.2. İç Kapak

İç kapakta eser ve yazarın adı, basım yeri, basımevi ve basım yılı gibi bilgiler yer almaktadır.

4. Resim : KKF'nin iç kapağı

4.1.3. Yazarın Fotoğrafı

Eserin iç kapağından sonra “merhum Hasan Bedreddin Bey” denilerek yazarın fotoğrafı bulunur. İSAM kütüphanesinde “Prof. Dr. Baykan Sezer Kitaplığı E. Eğribel ve U. Ozcan Bağışı” ibaresi bulunmaktadır.

5. Resim : KKF'nin yazarının fotoğrafı

4.1.4. İçindekiler

Yazarın fotoğrafından sonra iki sayfalık bir işaret listesi gelmektedir.⁹²

4.1.5. Ön Söz

Eserin ön sözü iki sayfadan oluşmuştur.⁹³ Baş verideki en önemli bölüm ön sözdür. KKF'de en önemli bilgilere ulaşabilen bu bölüm işaretlerden hemen sonra yer alır ve ön sözden sonra sözlüğün sözcük listesi başlar. KKF'nin ön sözünde sırasıyla sırasıyla şu bilgiler yer alır:

- Sözlüğün hazırlanma nedenleri
- Sözlüğün içeriği
- Sözlüğün amacı
- Sözlüğün hedef kitlesi
- Sözlük yazmanın zorluğu
- Teşekkür

⁹² İlgili bölüm metinde verilecektir.

⁹³ Metin bölümünde ayrıca yer verileceğinden ön söz buraya alınmamıştır.

Sözlüğün ön sözünde sözlüğe dair verilen bilgiler çok kısa ve yetersizdir. Ön sözde sözlükle ilgili verilen teknik bilgiler şu şekildedir: Sözlük hazırlayıcısı sözlüğü yazma sebebi olarak “*Bu eseri neşr etmekten maksadımız Türk alem-i irfanında büyük bir boşluğu doldurmaktan ibarettir. Bundan yirmi beş, otuz sene evvel merhum Şemseddin Sami Bey tarafından neşr idilen ve el-yevm piyasada azalmış olmasından dolayı pek yüksek fiyatla satılmakta olan «kamus-ı fransevi» pek eskimiş ve ihtiyacat-ı hazırayı tatmin edemez hale gelmiştir. Bu gün meydana çıkardığımız şu lügat ise en yeni kelimeleri ihtiva ettikten başka elfazın aldığı en son manaları, muhtelif tabirat ve istilahatı ve bilhassa harb-i umumide çıkan kelimatı dahi cami bulunmaktadır.*” demektedir.

Sözlüğün hedef kitlesi olarak da “*talebinin, Fransızca ile iştilal iden veya tercüme ile uğraşan zevatın istifadesini baligen ma-belaga temin edeceği şüphesizdir, denilebilir.*” demiştir. Ardından yazdığı eserin mükemmel olduğunu iddia etmese de lügat için maddi ve manevi yoğun bir çaba sarf ettiğini, “*bu küçük lügata halkın göstereceği rağbet-i acizlerini teşvik ve teşci ettiği takdirde az zamanda bundan daha mükemmel bir kamusun neşrine de ortada hiç bir mani kalmamış*” olacağını zikretmiştir. Son olarak dönemin MEB’inin lise ve ortaöğretimlerde sözlüğün okunması uygun bulunduğunu söylemiş ve bu kararı verenlere teşekkürlerini iletmiştir.

4.1.6. Son Veri (Back Matter)

KKF’nin bitiminde “Fin” yazısının dışında son veriyle ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

ZYM	۱۵۴۴	ZOS
zouave [اذ] (عس) جزایر عسکری ، زخاف .		مرضی قورقو .
zouzou [اذ] zouave باق .		zoophyte [اذ] مرجان، سونکر کبی حیوان نباتی .
zuchette (ké) [اذ] برنوع خیار .		zooplasma [اذ] ماده مشکله* حیوانیه .
zute [ندا] یوف ! یوها !		zooscopie [اژ] مبحث تدقیق حیوانات .
zygoma [اذ] (آش) یناق کچیگی* عظم وجنی .		zootechnie [اژ] حیوانات یتشدرمه صنعتی .
zymologie [اژ] (ک) مبحث الاخبار .		zoothérapie [اژ] تداوی* حیوانات .
zymosimètre [اذ] (قز) مقیاس اختیارات .		zootomie [اژ] تشریح حیوانات .
zymotechnie [اژ] اداره واستحصال تخمر اصولی .		zopissa [اژ] زفت، ارغش رچینا .
zymolytique یا zymotique [ص] (ط) امراض اختیاریه .		zostère [اژ] دکوز دینده بعضاً جسم چایرلق کبی بولونان نباتات بحریه .

FIN

6. Resim : KKF'nin son sayfası.

BEŞİNCİ BÖLÜM

**50 000 KELİMEYİ HAVİ FRANSIZCADAN TÜRKÇEYE KÜÇÜK KAMUS-I
FRANSEVİ/DICTIONNAIRE FRANÇAİS-TURC**

**50 000 Kelimeyi Havi
Fransızcadan Türkçeye
Küçük Kamus-ı Fransevi**

Hasan Bedreddin

**Dictionnaire
Français-Turc**

Par

Hassan Bedreddin

Birinci Tabı

Sahip ve naşirleri

İkbal Kütüphanesi Sahibi Yeni Şark Kütüphanesi Sahibi

Hüseyin Hüseyin

İstanbul

1928

Maarif Matbaası

Merhum Hasan Bedreddin Bey

1. Mukaddime

Bu eseri neşr itmekten maksadımız Türk alem-i irfanında büyük bir boşluğu doldurmaktan ibarettir. Bundan yirmi beş, otuz sene evvel merhum Şemseddin Sami Bey tarafından neşr idilen ve el-yevm piyasada azalmış olmasından dolayı pek yüksek fiyatla satılmakta olan «kamus-ı fransevi» pek eskimiş ve ihtiyacı tatmin edemez hale gelmiştir. Bu gün meydana çıkardığımız şu lügat ise en yeni kelimeleri ihtiva ettikten başka elfazın aldığı en son manaları, muhtelif tabirat ve ıstılahatı ve bilhassa harb-i umumide çıkan kelimatı dahi cami bulunmaktadır.

Eserin ezher-i cihetle mükemmel olduğunu bit-tab iddia edilemezse de talebenin, Fransızca ile iştilal iden veya tercüme ile uğraşan zevatın istifadesini baligen ma-belaga temin edeceği şüphesizdir, denilebilir. Lügat yazmak ve basmaktaki maddi ve manevi müşkilat yakından tetkik edilecek olursa bu kitabı vücuda getirmek için katlanılan fedakarlığın kıymeti o vakit daha iyi anlaşılır. Bu küçük lügata halkın göstereceği rağbet-i acizlerini teşvik ve teşci ettiği takdirde az zamanda bundan daha mükemmel bir kamusun neşrine de ortada hiç bir mani kalmamış olur.

Maarif vekaleti celilesi tarafından takdir buyurulan bu eser bil-umum lise ve orta mekteplere kabul edilmiştir. Vekalet-i müşarın ileyhanın bu lutf u teveccüh-i mahsuslarına burada kemal-i hürmet ve tazim-le arz ve şükran etmeyi vecibe addederim.

İkbal Kütüphanesi Sahibi

Hüseyin

2. İşaretler

Arap Harfli Osmanlı Türkçesi Alfabeti Sıralaması

ا	İsim
اٲ	İsm-i müennes
اد	Edebiyat
اذ	İsm-i müzekker
اس	İstihkam
اش	İsm-i işaret
الكتريك	Elektrik
او	İsm-i mevsul
باغچ	Bahçivanlık
بحر	Bahriye
بيا	İlm-i beyan
تا ط	Tarih-i tabii
تجا	Ticaret
تشد	Teşrih
ج	Cebir
جر	Cerrahi
جز	Eczacılık
جغ	Coğrafya
جه	Cem
د	Hal
دد	Harf-i nida
در	Harf-i rabt
حسد	Hesap
دء	Harf-i tarif
حق	Hukuk, kanun
حيو	Hayvanat
د	Edat
ر	Riyaziyat
رسا	Ressamlık
زرا	Ziraat
سيا	Siyaset
صد	Sıfat
صيد	Fenn-i saydalani
صنا	Sanayi
ضم	Zamir
ط	Tıb
طبا	Tabaat
ظ	Zarf
ظز	Zarf-ı zaman

ظم	Zarf-ı mekan
عس	Askeri
فل	Fiil-i lazım
فلس	Felsefe
فو طو	Fotoğrafçılık
فيز	Fizyoloji
ك	Kimya
كنا	Kinaye
ما	Makine
مج	Mecaz
معا	Maadin
معم	Mimari
مو	Musiki
ننب	Nebatat
نج	İlm-i nücüm
ند	Nida
هذ	Hendese
هي	Heyet

Latin Harfli Sıralama

İsim	e
İsm-i müennes	es
Edebiyat	ed
İsm-i müzekker	ez
İstihkam	istih
İsm-i işaret	iş
Elektrik	elektr
İsm-i mevsul	ev
Bahçivanlık	bahçe
Bahriye	bhr
İlm-i beyan	beya
Tarih-i tabii	ta t
Ticaret	tica
Teşrih	tşr
Cebir	c
Cerrahi	cerra
Eczacılık	ecz
Coğrafya	coğ
Cem	cm
Hal	h
Harf-i cerr	hc
Harf-i nida	hd
Harf-i rabt	hr

Hesab	hesa
Harf-i tarif	ht
Hukuk, kanun	hk
Hayvanat	hayv
Edat	d
Riyaziyat	riya
Ressamlık	ressa
Ziraat	zira
Siyaset	siya
Sıfat	s
Fenn-i saydalani	sayde
Sanayi	sana
Zamir	z
Tıb	t
Tabaat	taba
Zarf	z
Zarf-ı zaman	zz
Zarf-ı mekan	zm
Askeri	as
Fil-i müteaddi	fte
Fili-i mutavaat	ft
Fiil-i lazım	fl
Felsefe	fls
Fotoğrafçılık	foto
Fizyoloji	fiz
Kimya	k
Kinaye	kina
Makine	ma
Mecaz	mec
Maadin	maa
Mimari	mima
Musiki	mu
Nebatat	neba
İlm-i nücum	nc
Nida	nida
Hendese	hen
Heyet	hey

3. Sözlüğün Metni

A [ez] Fransız elifbasının ilk harfi. **ne savoir ni A ni B** Kara cahil olmak.

À [hc] Kah mefulün-ileyh, kah mefulün-fih ve kah meful-i anh vazifesini görür. Ekseriya edat nisbetidir.

Aba yahut **Abba** [ez] Aba didiğimiz kumaş. Kıpti piskoposlarına virilen unvan.

Ab absurdo [mn] İspat. Bi'l-nakiz. Abese istinaden ispat.

Abaca [ez] Bir nev muz ağacı.

Abaisse [es] Hamur yufkası.

Abaisse-langue [ez] (t) Dil basan altı.

Abaissement [ez] Alçalma, tenezzül. Alçaltma, tenzil, zelil olma. Nüzul, inhitat. (mu) Pesleştirme.

Abaisser [ft] Evvelkiniñ fiilidir. Tenzil, tenezzül itmek. Yufka açmak. **s'** -- Tenezzül itmek.

Abaisseur [ez] (fiz) Hafız.

Abajoue [es] Kise-i femiye, avurt kisesi, sarkık yanaklar.

Abaliénation [es] (hk) Ferağ, kasr-ı yed.

Abalourdir [fte] Alıklaştırmak, ağırlaştırmak.

Abandon [ez] Terk, teslim, ferağat. Adem-i tekellüf, nisyan, ihmal, yüz üstü bırakış. Metrukiyet.

Abandonnataire [ez] (hk) Mefruğ-la.

Abandonnateur [e] (hk) Mülkünü hibe ve ferağ iden.

Abandonnement [za] Biperva, kayttan azade.

Abandonner [ft] Bırakmak, vazgeçmek. İhmal itmek, tevdi; terk; teslim itmek. **s'** -- Kendini bir hisse, bir zevke kaptırmak. Cesareti kırılmak.

Abannation [es⁹⁴] (hk) Nefiy cezası.

Ab antiquo [za] Mine'l-kadim.

Abaque [ez] Sütun başlığı. Hesap aleti, çortke. Oyun tahtası.

Abasourdir [fte] Gürültü ile ile serserim, sağır itmek.

Abas [ez] Añsız yağmur.

Abat [ez] Kesme, boğazlama.

Abatage [ez] Ağaç kesme, hayvan boğazlama. (mec) Şiddetli azarlama, (sana) sivrisini alma.

Abârtardir [fte] Neslini, cinsini bozmak, piçleştirmek, melezi itmek.

Abatée [es] (bhr) Saldırma, geminiñ ilk yollandığı, başını rüzgar istikametinden çevirdiği hamle.

Abat-faim [ez] Açlığı teskin iden ilk mukavvi yemek.

Abat-foin [ez] Samanlık deliği.

Abatis [ez] (s okunur) Kesilmiş ağaç; enkaz; yahut durulmuş av yığınları. Hayvanat sakatı. Tavuk katı. (mu) Yıkıntı. (zira) Katiyat.

Abat-jour [ez] Abajur. Yüksekten ziya alan pencere. Baca. (mu) Işık basan.

Abat-son [ez] (mima) Ses çeviren.

⁹⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Abattant [ez] Kepenk. Mütéharrrik kapak.

Abatement [ez] Yes, dermansızlık, yorgunluk, bittabi.

Abatteur [ez] Odun kesimi.

Abattoir [ez] Mezbaha, selhhane.

Abattre [fte] Devirmek, düşürmek. Yıkmaq. Tahrip etmek, öldürmek, boğazlamak, izale etmek. İşi çabuk görmek. (bhr) Gemiyi karine etmek. (cerra) Tenzil etmek. s – Yıkılmak, çökmek, sükunet bulmak.

Abatture [es] Palamut silkme. – s Ormanda geyik izi.

Abat-vent [ez] Rüzgar ve yağmur siperi. Baca kalpağı. (zira) Yel kıran.

Abat-voix [es] Ses çeviren saçak. Minber kubbesi.

Abbatial, e [s] Rahiplere, rahipliğe mahsus.

Abbaye [es] Manastır.

Abbé [ez] Baş rahip, papaz.

Abbesse [es] Baş rahibe.

Abc [ez] Elifba. Başlangıç.

Abcédér [fl] Cerahatlanmak.

Abcès [ez] Çıban.

Abdication [es] Saltanattan feragat. Terk-i taht.

Abdiquer [fte] Terk-i saltanat etmek, malını ferağ etmek.

Abdomen [ez] (tşr) Batın.

Abdominal, e [s] Batını.

Abducteur [s] (tşr) Mübaid, adale. (k) Nakil.

Abduction [es] (tşr) Tebid-i hareket. (mn) Kıyas-ı şibh.

Abécédaire [s] Elifabaya müteallik. Elifba kitabı. (nb) Dil otu.

Abecquer [fte] Kuşuñ gagasına yem virmek.

Abée [es] Değirmen harkı.

Abelle [es] Arı, nahl.

Abeyler, ère [s] Nahli. Arıya müteallik. (ez) Arı kovanı.

Abeyllon [ez] Arı kümesi.

Aberration [es] İnhiraf. Sabit yıldızlarıñ zahiri hareketi. (mec) Muhakemesinde yanılma. (fls) Dalal. (hey) Taharrüf-i ziya. (t) İnhiraf. (r) Taharrüf. (fiz) Taharrüf.

Aberrer [fl] Aldanmak, yanılmak.

Abêtir [fte] Hayvanlaştırmak.

Abêtissement [ez] Hayvanlaştırma; hayvanlaşma.

Abhorrer [fte] Nefret etmek.

Abies [ez] (s okunur) Çam ağacınıñ fenn-i ismi.

Abiétinées [es-cm] (nb) Fasile-i tennubiyye.

Abiétite [es] (k) Çam şekeri.

Abîme [ez] Uçurum, girdap.

Abîmer [ft] Devirmek; batırmak, bozmak. Kirletmek. s' -- Batmak, kirlenmek.

Ab intesta [h] Vasiyetsiz.

Ab irato [h] Tehevvüren.

Abirritant [s] (t) Müsekkin. Dafi-i taharrüş.

Abirritation [es] Adem-i taharrüş.
Abirriter [fte] Taharrüşü tenkis etmek.
Abject, e [s] Deni, menfur, pis.
Abjection [es] Alçaklık.
Abjuration [es] Tebdil-i mezhep.
Ablactation [es] Yavruyu memeden kesme.
Ablation [es] (cerra) Kesmek; istisal. (cerra) İtikal. (itikâl-i zevebani)
Able [ez] Tatlı su kefalî.
Ablégat [ez] Papa murahassı.
Abléphare [es] (hayv) Adimü'l-ecfan. Göz kapakları.
Ablepsie [es] Körlük. Fikdan-ı nazar. (mec) İma-yı zihin.
Ableret [ez] Balık ağı.
Ablette [es] Tatlı su kefalî.
Abluant [s] Cerahat temizleyen ilaç. Münekkî.
Abluer [fte] Parşömen veya kağıdı eczalı su ile yıkamak.
Ablution [es] Abdest. Gusul.
Abnégation [es] Feragat. Fedâ-yı nefis.
Aboi [ez] Köpek havlaması. -- s Meyus vaziyet.
Aboîment yahut **Aboiment** [ez] Havlayış, avave.
Abolir [fte] Fesih, ilga etmek.
Abolissable [s] Fesha-yı şayan.
Abolissement [ez] Feshî dış.
Abolitif [s] (hk) Nasih.
Abolition [es] Fesih, ilga, iptal.

Abomasum [ez] (tşr) Hayvanat-ı mücterrede kırk bayır bağıracağı.
Abominable [s] Menfur, pek çirkin. İğrenç.
Abominablement [h] Pek çirkin, pek fena bir tarzda.
Abomination [es] Nefret, menfur şey, küfür, şirk.
Abominer [fte] Nefret etmek.
Abondamment [h] Mebzulen.
Abondance [es] Mebzuliyet.
Abonder [fl] Bereketli olmak. – **dans son sens** Biriniñ fikrine iştirak etmek.
Abonné, e [e] Abone, peşinden müşteri.
Abonnement [ez] Abone bedeli.
Abonner [fte] Abone etmek.
Abonnir [fte] İslah etmek.
Abonnement [ez] İslah.
Abord [ez] Yanaşma, civar.
Abordable [s] Yanaşması kolay. Kabil-i itilaf.
Abordage [ez] Gemi rampa etmek, gemi müsademesi. İskeleye yanaşma.
Aborder [fl] Yanaşmak. (bhr) Rampa etmek. Müsademe etmek.
Aborigène [s] Yerli.
Abornement [ez] Tahdit.
Aborner [fte] Tahdit etmek.
Abortif, ive [s] Vakitsiz doğmuş. (t) Maskat.
Abouchement [ez] Mülakat, müzakere. İltisak.

Aboucher [fte] Müzakere için cem etmek. İltisak ittirmek.

About [ez] (mima) Zıvana.

Abouter [fte] Uc uca bağlamak. Bağ bozmak.

Aboutir [fl] Bir nihayete, bir neticeye varmak.

Abouyer [fl] Havlamak.

Abracadabra [ez] Hastalık nüshası. Efsun.

Abracadabrant [s] Hayretengiz. Harikulade.

Abrasion [es] İbşar. Kazıma.

Abrégé [ez] Hülasa.

Abréger [fte] Kısaltmak.

Abreuver [fte] Sulamak. (mima) Tavlamak.

Abreuloir [ez] Yalak.

Abréviation [es] İhtisar.

Abrévier [fte] İhtisar etmek.

Abri [ez] Melce. Muhafazalı yer.

Abricot [ez] Kayısı.

Abricotier [ez] Kayısı ağacı.

Abriter [fte] Siper altına almak.

Abrivent [ez] Rüzgar siperi. Nöbetçi kulübesi.

Abrogation [es] Fesih, ilga.

Abroger [fte] Fesih etmek.

Abrupt, e [s] Sarp, dik.

Abrutir [fte] Aptallaştırmak.

Abscisse [es] Fasla.

Abscission [es] Kat, istisal.

Absence [es] Gaybubet, fıkdan. (fls) Gaybet.

Absent, e [s] Gaip.

Absenter [ft] (s') Gaybubet etmek.

Absinthe [es] Pelin. Absint.

Absolu, e [s] Mutlak.

Absolument [h] Katiyyen.

Absolution [es] Af. Tebriye.

Absolutisme [ez] İdare-yi mutlaka.

Absolutoire [s] Affa müteallik. **judgement** -- Adem-i mesuliyet kararı.

Absorbant [s] Mass iden.

Absorber [fte] Mass etmek. Emmek. İçmek. Yutmak. Cezb etmek.

Absorption⁹⁵ [es] İmtisas. (fls) İstiğrak.

Absoudre [fte] Günahını af etmek. Tebriye etmek.

Abstenir [ft] (s') İmsak etmek. İmtina etmek.

Abstention [es] İmsak. İstinkaf.

Abstergent, e [s] (t) Munazzif yani yarayı temizleyen ilaç.

Absterger [fte] (t) Yarayı temizlemek.

Abstinence⁹⁶ [es] İctinab, imsak, perhiz.

Abstractif, ve [s] Tecridi.

Abstraction [es] (fls) Tecrit.

Abstraire [ft] Tecrit etmek. s' – Tecerrüd etmek. Zihni talmak.

⁹⁵ Sözlükte “Absorbition” şeklindedir.

⁹⁶ Sözlükte “Abstinence” şeklindedir.

Abstrait, e [s] Manevi. Dalgın. (fls) Mücerret.

Abstrus, e [s] Muzlim. Muğlak.

Absurde [s] Abes. Manasız. (fls) Mümteni.

Absurdité [es] Abes. Manasızlık. (fls) İmtina.

Abus [ez] Su-i istimal. Hata.

Abuser [ft] Su-i istimal itmek, iğfal itmek. s' -- Yañılmak, aldanmak.

Abusif, ve [s] Muğfel. Hilaf. Nizam. Müfrit.

Abusivement [h] Muğfelane. Su-i istimal suret-ile.

Abusseau [ez] Gümüş balığı.

Abuter [fl] İstihdaf itmek.

Abyssal, e [s] Dibi olmayan.

Abyisse [ez] Deñiz altında uçurum.

Abyssen [s] Habeş, habeşi.

Abyssinie [es] Habeşistan.

Acabit [ez] Cins. Makule.

Acacia [ez] Akasya ağacı.

Académicien [s] Akademi azası.

Académie [es] Akademi, encüme-i daniş.

Acagnarder [es] Tembelliğe, tenperverliğe alıştırmak.

Acajou [ez] Mahun ağacı.

Acalèphes [ez-cm] Deñiz ısırkanı.

Acampsie [es] Bükülmezlik. (t) Adem-i inıtaf.

Acanthabole [ez] Dikenli kısaç.

Acanthacées [es] (nb) Şevketü'l-yehudiye fasilesi.

Acanthe [es] Ayı yoncası. (mima) Kenger.

Acariâtre [s] Titiz, hırçın.

Acaride [es] Uyuz böceği.

Acarpe [s] Meyvesiz ağaç.

Acatalepsie [es] (t) Da-i cümudi. (fls) Mümteniü'l-fehm olmaklık.

Acatène [s] Zencirsiz.

Acatholique [s] Papayı tanımayan.

Acaule [s] (nb) Adimü's-sak.

Accablant, e [s] Ağır, tahammül-ferse. Yorucu.

Accablé, e [s] Bitap.

Accablement [ez] Bittabi, fütur. Şiddetli keder.

Accabler [fte] Yormak. Yük altında ezmek.

Accalmie [es] (bhr) Rüzgarıñ muvakkat kesilmesi.

Accaparement [ez] Gasp, ihtikar.

Accaparer [fte] Gasp itmek, ihtikar itmek.

Accarement [ez] (hk) Muvacehe-i şühud.

Accarer [fte] (hk) Şahitleri muvacehe itmek.

Accastillage [ez] (bhr) Borda, kusare.

Accastiller [fte] (bhr) Kusareyi yapmak.

Accéder [fl] Yaklaşmak, muvafakat itmek.

Accélération [es] Tacil, tesri.

Accélérer [fte] Tesri itmek.
Accense [ez] Müzaraa.
Accencer [ft] Müzaraa-i akd itmek.
Accent [ez] Telaffuz edası. Şive. Ses temevvücatı. (mu) Vurgu. (sr) Medd, hareke, imale.
Accentuer [fte] Hareke, medd koymak, teşdid itmek. (mu) Vurgulamak.
Acceptabilité [s] Şayan-ı kabul olma.
Acceptatif, ve [s] Kabuli mutazammın.
Acceptation [es] Kabul, icapet.
Accepter [fte] Kabul itmek.
Accepteur [ez] Poliçe kabul iden kimse.
Acception [es] Riayet. Tefrik. (sr) Mefhum.
Accès [ez] Takarrüb, methal. (t) Nevbet. **avoir** -- Duhulde serbest olmak.
Accessibilité [es] Kabiliyet-i takarrüb.
Accessible [s] Kabil-i takarrüb.
Accession [es] Vusul. İltihak. Muvafakat. (hk) Zevait.
Accessit [ez] (t okunur) Zikr-i cemil.
Accessoire [s] Fer, tali. Lahık. s – Tetimmat.
Accessoirement [h] Feran. İlaveten.
Accidence [es] Ariziyyat.
Accident [ez] Kaza. Arıza. (mn) Arz.
Accidenté [s] Arızalı. Vukuatı çok.
Accidental, ile [s] Tesadüfi. (tşr) Arizi. (mn) Arzi.
Accidentellement [h] Tesadüfen. Ezkaza.

Accidenter [fte] Tenevvü ittirmek.
Accipitre [ez] Yırtıcı kuşlar.
Accise [es] (hk) İstihlak-ı resmi.
Acclamation [es] Alkışlama. **par** -- İttifak-ı umumi ile.
Acclamer [fte] Alkışlamak.
Acclimatation [es] İklima alıştıırma.
Acclimater [ft] İklima alıştıırmak. **s'** -- İklima alışmak.
Accointance [es] Ülfet, rabıta.
Accolade [es] Kucaklama, muanaka. (mima) ve (mu) Ribat. **arc en** -- Kaş kemer. Tabaatta birkaç satırı cem iden «kaş» işareti.
Accolage [ez] (zira) Herekleme. İspalyaya bağlama.
Accoler [fte] Boynuna sarılıp kucaklamak. (zira) Hereklemek. (mima) Sarmak.
Accolure [es] Here bağı.
Accomodable [s] Kabil-i tesviye.
Accomodant [s] Söz añlar. Uysal.
Accomodation [es] Tesviye, telif. (t) ve (fls) Atbak.
Accommodement [ez] İntizam, tertip, uyuşma. (hk) Uzlaşma.
Accommoder [ft] Düzeltmek. Fasl itmek. Yemek hazırlamak. Uzlaştıırmak. **s'** -- Uymak, uyuşmak, alışmak.
Accompagnateur [s] (mu) Peyrev, ahenktaş.
Accompagner [ft] Refakat itmek. Yoldaşlık itmek. (mu) Çalar veya okurken refakat, ahenktaşlık itmek. **s'** -- Birini yanına almak.

Accomplir [fte] İtmam ve ikmal etmek. Yerine getirmek.

Accomplissement [ez] İfa, icra.

Accon [ez] Main filikası.

Accorage [ez] (bhr) Gemiyi desteğe almak.

Accord [ez] İtilaf. İttifak. Mukavele. Ahenk. (sr) Mutabakat. (mu) Temzic. (fls) Vifak. Tevafuk. – s Nişan merasimi.

Accordable [s] Şayan-ı isaf, kabil-i telif.

Accordailles [es-cm] Namzetlik merasimi, nikah cemiyeti.

Accordé, e [e] Nişanlı.

Accordéon [ez] Akordeon. Armonik.

Accorder [ft] Tevfik, telif etmek. Virmek, müsaade etmek. Kabul etmek. (mu) Musiki aletlerine düzen vermek, akort etmek, ıstıhab etmek. (sr) Mutabakat ittirmek. İsaf etmek. **s'** -- İmtizaç etmek. Hem fikir olmak.

Accordeur [ez] (mu) Akortçu; ıstıhabçı.

Accordoір [ez] (mu) Akort aleti. İstıhab anahtarı.

Accore [ez] (bhr) Kızak desteği.

Accorer [fte] (bhr) Gemiyi kızağa almak.

Accort, e [s] Nazik. Hatırnüzav.

Accortise [es] Nezaket.

Accostable [s] Yanaşması kolay. Kabil-i takarrüb.

Accostage [ez] (bhr) Yanaşma.

Accostant, e [s] Sokulgan.

Accoster [fte] Yanaşmak.

Accotement [ez] Kenar yolu.

Accoter [ft] Destek koymak; **s'** -- Dayanmak. (bhr) Gemi yan yatarak gitmek.

Accotoir [ez] Destek.

Accouchée [es] Lohusa.

Accouchement [ez] Doğurma.

Accoucher [fl] Doğurmak. Doğurtmak. Bir şeyi müşkülât-la vücuda getirmek.

Accoucheur, se⁹⁷ [e] Müvellid. Ebe.

Accoudement [ez] Dirseğine dayanmak.

Accouder [ft] (**s'**) Dirseğine dayanmak.

Accoudoir [ez] Dirseğini dayanacak yeri.

Accouer [fte] Beygirleri birbiri ardınca katar bağlamak.

Accouplement [ez] Çiftleşme.

Accoupler [fte] Çifte koşmak. İkişer bağlamak. Çiftleştirmek.

Accourcie [ez] Bir eserin taksiri. Diğerlerinden kısa yol.

Accourcir [fte] Kısaltmak.

Accourir [fte] Koşmak. Koşuşmak. Şıtab etmek.

Accoutrement [ez] Gülünç kıyafet. Münasebetsiz süs.

Accoutrer [fte] Gülünç bir surette süslemek. Gidermek.

Accoutumance [es] Adet.

Accoutumer [ft] Alıştırmak. **s'** -- Alışmak.

⁹⁷ Sözlükte “Accocheur, se” şeklindedir.

Accouvé, e [s] Ocak başından ayrılmayan.

Accouver [fte] Kuluçkaya yatırmak.

Accréditation [es] İtimadname virmek. İtibar virme.

Accrédité, e [s] Mutemed. İtibar-ı maliye haiz.

Accréditer [fte] İtimadname virmek, itibar virmek.

Accrétion [es] Boyama.

Accroc [ez] Yırtık. Müşkil.

Accroché, e [s] Merbut. Merhun. İlişmiş, tehire uğramış.

Accroche, cœur [ez] Zülf.

Accrocher [ft] Takmak. Asmak, alıştırmak. – s' Alışmak.

Accroir [fte] (**faire**) İnandırmak.

Accroissance [es] Tezayüt.

Accroître [fl] Büyümek, çoğalmak.

Accroupi, e [s] Çömelmış.

Accroupir [ft] (s') Çömelmek.

Accru [ez] Fışkın.

Accrue [es] Kök sürgünü ile ormanıñ tevessü itmesi. Tezayüt.

Accueil [ez] Kabul. Telakki.

Accueillant, e [s] Hüsn-i kabul iden, mültefit.

Accueillir [fte] Kabul; istikbal itmek.

Accul [ez] Çıkmaz yol.

Acculement [ez] Geriye gidiş. Geriye gidip dayanma.

Acculer [ft] Sıkıştırmak. s' -- Bir yere arka virmek.

Accumulateur [s] Müddehare.

Accumulation [es] Biriktirme, iddihar. (hk) İctima-i delail.

Accumuler [ft] Yığmak. Biriktirmek. s' -- Birikme; teraküm itmek.

Accusateur [e] Müddei.

Accusatif [ez] (sr) Mefulün-bih.

Accusation [es] İtham.

Accusatoire [s] Mucib-i itham.

Accusé, e [e] Müttehem, maznun.

Accuser [fte] İtham itmek. Dava itmek. Göstermek. Belirtmek.

Acéphale [s] Adimü'l-reis.

Acéphalobranche [s] Başsız ve kolsuz.

Acéphalopode [s] Başsız ve ayaksız.

Acer [ez] İsfendan ağacı.

Acerbe [s] Kekre. Sert, tiz.

Acerbité [es] Kekrelik, huşunet.

Acéré, e [fte] Çelikli, keskin.

Acérer [es] Demire su virmek. Teşdid itmek.

Acescence [es] Tahammüre-i istidad.

Acétabule [ez] (tşr) Cevf.

Acétal [ez] (k) Asetal.

Acétate [ez] (k) Haliyet.

Acéteux, euse [s] (k) Sirke taamında olan.

Acétification [es] Sirkeleşme.

Acétifier [fte] (k) Sirkeleştirmek.

Acétique [fte] (k) Halli.

Acétol [ez] (k) Hall-i muattar. Gül veya çiçek sirkesi.

Acétomel [ez] Sirkençübin.

Acétone [es] Sirke ruhu.

Acétylène [ez] (k) Asetilen. Bir nev hava gazı.

Achalandage [ez] Simsarlık.

Achalander [ez] Müşteri celbi.

Achalandé, e [s] Müşterisi çok (dükkan).

Achalander [ft] Müşteri celp etmek. s' -
- Müşteri peyda etmek.

Acharné, e [s] Azgın. Anud.

Acharner [ft] Azdırmak, saldırmak. s' -
- Müşteri peyda etmek.

Achat [ez] Mübayaa, mübayaa idilen şey. İştira.

Ache [es] Kereviz.

Acheminement [ez] Yola girme. Yola koyma.

Acheminer [ft] Yola çıkarmak. Yoluna koymak. s' -- Yola çıkmak. İyi gitmek. Yollanmak.

Acheter [fte] Satın almak.

Acheteur, se [s] Müşteri.

Achèvement [ez] İtmam.

Achever [ft] Bitirmek. İkmal etmek. Öldürmek. s' -- Bitmek.

Achillé [ez] (kil) (nb) Civan perçemi. Dülger otu.

Achoppement [ez] Mania. Sadme. Engel.

Achopper [fl] Ayak dolaşmak. (mec) Bir müşkil karşısında muvaffak olmamak.

Achromatique [s] (kro) La-levni, ziyayı tahlil itmeden gösteren (adese, gözlük).

Achrome [s] (kro) Renksiz.

Aciculaire [s] (nb) Mıhzeri, iğne şeklinde. Tebellür-i ibrivi.

Acide [s] Ekşi. (k) Hamız.

Acidifiant, e [s] Ekşitici.

Acidification [es] (k) İnhimaz.

Acidifier [fte] (k) Hamızlandırmak.

Acidité [es] Ekşilik. (k) Hamıziyet.

Acidule [s] (k) Hamız-ı hafif.

Aciduler [fte] Hamızlatmak.

Acier [ez] Çelik.

Aciérage [ez] Çelikleme.

Aciération [es] Çelik imali.

Aciérer [fte] Demirden çelik yapmak.

Aciérie [es] Çelik fabrikası.

Aciniforme [s] (nb) İnebiyü'ş-şekl. Üzüm şeklinde.

Acné [es] Sivilce.

Acologie [es] Müfredat-ı tıp.

Acolyte [es] Rahip yamağı. Hempa. Arkadaş.

Aconit [ez] (t okunur) (nb) Kurt boğan kökü.

Aconitine [es] Kurt boğan kökü hülasesı. Akonitin.

Acoquinant, e [s] Celp iden, alıştırın.

Acoquiner [ft] Celp itmek. s' -- Alışmak; müptela olmak.

Acore [ez] (nb) Su zambağı.

Acosmisme [ez] (fls) Nefiy mesleği.

Acotylédone [s] (nb) Adimü'l-falaka.

Acoumètre [ez] (fiz) Mikyas-ı sem. Sağırılık mizanı.

A-coup [ez] Nagehan-ı hareket yahut nagehan-ı tevakkuf.

Acoustique [es] (fiz) Mebhas-ı savt.

Acqua-toffana [es] İtalya'da meşhur tarihi bir zehir idi. (Tofana ismindeki kadimñ suyu manasındadır.

Acquéreur [ez] Satın alan kimse. Müşteri.

Acquérir [ft] İhtisal itmek. Kazanmak. Satın almak. s' -- İdinmek.

Acquêt [ez] (hk) Mal-i meksub.

Acquêter [fte] Gayr-i menkul mülk satın alan.

Acquiescement [ez] Muvafakat.

Acquiescer [fl] Rıza virmek.

Acquis [ez] Malumat. Tecrübe.

Acquis, e [s] Kazanılmış, mükteseb. (t) Kesbi. (fl) Kesbi.

Acquisition [es] İştira. (hk) Temlik; tasarruf. İştira, temlik olunan şey.

Acquit [es] İbra; makbuz senedi.

Acquit-à-caution [ez] Transit tezkeresi.

Acquittable [s] Kabil-i tesviye. (hk) Kabil-i tebriye.

Acquitté, e [s] Tediye idilmiş. Beraet kazanmış.

Acquittement [ez] Tediye. Tesviye. İfayı beraet.

Acquitter [fte] Tediye itmek. İfa itmek. Beraatine karar virmek.

Acrasiées [es-cm] (nb) Akraziye fasilesi.

Acre [ez] Eski arazi ölçüsü. Fransa'da vakt-ile 25 « ar » a muadil idi. Bugün İngiltere'de kullanılır ve 40 « ar » a muadildir. Bir « ar » on metre murabba yerdir.

Âcre [s] Buruştırucu, keskin. Sert, hırçın.

Âcreté [es] Sertlik, acılık.

Acribologie [es] (ed) Mutabakat-ı elfaz. Edaniñ müeddaya mutabakatı.

Acrdien, ns [s] Çekirge fasilesine mensup.

Acrimonie [es] Acılık, sertlik, huşunet.

Acrimonieux, se [s] Sert, haşın. Hadid. Titiz.

Acrisie [es] (t) Bi-buhrani.

Acrobate [e] İp cambazı.

Acrobatie [es] Cambazlık.

Acrocéphale [s] Sivri kafalı, mürtefü'l-kimme.

Acromion [ez] (tşr) Omuz ucu.

Acronyque [s] (hey) Mukabele-i ecram-ı şems.

Acropole [es] Eski Yunan şehirlerinde iç kale.

Acte [ez] İş. Fiil. Hareket. Muamele. Mukavele. Vesika. Alam. Tiyatro oyununun faslı. (fls) Fiil.

Acteur, trice [e] Aktor, aktris. Tiyatro oyuncusu.

Actif, ve [s] Faal. Müesser. Fiili. (ticaretde) Matlub **citoyen** -- Hukuk-ı siyasiyesine malik kimse.

Action [es] Fiil. Hareket. Tesir. İcraat. Fiiliyat. Kuvvet. Muharebe. Hisse senedi. (fls) Fiil, tesir, amel.

Actionnaire [ez] Hissedar.

Actionner [fte] İkame-i dava itmek.

Activant, e [s] Tahrik, tesri iden. Faaliyet viren.

Activement [h] Faalane.

Activer [fte] Harekete getirmek. Germi virmek.

Activité [es] Faaliyet. (fls) Failiyet. (hey) Tesir. **en** -- Muvazzaf olmak. Hal-i faaliyette bulunmak.

Actualité [es] Hal-i hazır.

Actuellement [h] El-yevm.

Acuité [es] Sivri, tiz; keskin olmaklık.

Acutangle [s] (h) Haddü'l-zevaya yani zaviyeleri sivri müselles.

Acutesse [es] Sivrilik.

Acyésie [es] (t) Kısırlık.

Acystie [es] (t) Madumiyet-i mesane.

Adage [ez] Darb-ı mesel.

Adagio [h] (mu) Aheste, yavaş.

Adam [e] Hazret-i Adem.

Adamantin, e [s] Elmas gibi sert olan.

Adamique [s] Ademi. Hazret-i Adem'e mensup.

Adamisme [ez] Hazret-i Adem gibi çıplak gezmek icap ittiğini iddia iden bir mezhep. (ikinci asr-ı miladide zuhur itmiştir.)

Adaptation [es] Tatbik. Muhite tevafuk. (fls) Tatbik, intibak.

Adapter [ft] Tatbik itmek. Uydurmak. **s'** -- Uymak, intibak itmek.

Additif, ve [s] (sr) Dahile, lahika. (r) Munzam.

Addition [es] Zamm. İlave. (hs) Cem.

Additionnel, le [s] Mülhak. Munzam.

Additionner [fte] İlave. İlhak itmek. (hs) Cem itmek.

Adducteur [s] Mukarreb-i adale.

Adduction [es] Adeleniñ takrib-i hareketi.

Adénalgie [es] (t) Elem-i gudde. Bez ağrısı.

Adénologie [es] (t) Mebhasü'l-guded. Bez hastalıklarından bais-i ilm.

Adénite [es] (t) İltihab-ı guded. Zatü'l-ukad.

Adenter [fte] Banda itmek.

Adéphage [es] Çok yiyen.

Adepté [ez] Taraftar. Bir ilmiñ esrarına vakıf kimse.

Adéquat, e [s] Tam. Sahih. (fls) Mutabık.

Adéquation [es] (fls) Mutabakat. (r) Kıymet-i mütesaviye.

Adhérence [es] İltisak. İrtibat. (t) Telasuk.

Adhérer [fte] İltisak, irtibat etmek. Muvafakat etmek. **s'** -- Yapışmak, birleşmek.

Adhésif [s] Mültesik.

Adhoc [h] Suret-i mahsusade.

Adiabatique [s] İntikal-i hararete mani.

Adiante [ez] (nb) Baldırı kara.

Adiaphorie [es] (fls) İhmal-i kıyem.

Adieu [es⁹⁸] (tabir-i mahsus) Allah'a ısmarladık! Veda.

Adiposité [es] Fart-ı semn.

Adipsie [e] Fıkdan-ı atş.

Adirer [fte] (hk) Zayi etmek.

Adition [es] (hk) Kabul.

Adjacent, e [s] Muttasıl; mücavir.

Adjectif [ez] (sr) Sıfat.

Adjoindre [fte] Terfik, ilave etmek. Katmak, maiyetine vermek.

Adjoüt [ez] Muavin.

Adjonction [es] Zam, ilhak.

Adjudant [ez] Muavin-i zabıt.

Adjudicataire [e] Mültezim.

Adjudicateur [s] Müzayede memuru. Malı ihale iden.

Adjudication [es] Müzayede veya münakasa ile ihale.

Adjuger [fte] Lehine hüküm etmek.

Adjuration [es] Yemin virme. And virme. Çok yalvarma.

Adjurer [fte] Yemin virmek. Yalvarmak. Allah namına emritmek.

Adjuteur [ez] Yardımcı.

Admettre [fte] Kabul etmek. Farz etmek. (hk) Müsaade vermek.

Adminicule [ez] Karine, delil.

Administrateur, trice [e] Müdür. İdare ademi. Heyet-i idare azası.

Administratif, ve [s] İdari. **corps** -- Rical-i hükümet. **dive** -- **vision** Taksimat-ı mülkiye.

Administration [es] İdare, kalem-i suret-i idare.

Administrativement [h] İdareten. İdare-i nokta-i nazarından.

Administré, e [s] İdare olunan. Ahali.

Administrer [fte] İdare etmek. Dövmek. İlaç içirmek.

Admirable [s] Şayan-ı hayrat ve takdir.

Admirateur, trice [e] Hayret, takdirkar.

Admiratif, ive [s] Takdire delalet iden.

Admiration [es] Hayrani, takdir. Hayret. İstiğrab.

Admirer [ft] Hayran kalmak. Takdir ile temaşa etmek. **s'** -- Kendi kendini beğenmek.

Admiromane [e-s] Takdir meraklısı.

Admis, e [s] Kabul olunmuş. Musaddak. Meri, makbul.

Admissibilité [es] Makbuliyet.

Admissible [s] Makbul, muteber. Şayan-ı kabul.

Admission [es] Kabul. Tasdik.

Admonestation [es] Tekdir.

⁹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Admonester [fte] Tekdir itmek. Azarlamak.

Admonition [ez] Tekdir. İhtar. Tembih. Azar.

Adolescence [es] Sin-i mürahakat.

Adolescent, e [e] Mürahik.

Adonis [ez] (s okunur) Süsü seven güzel delikanlı.

Adoniser [fte] Pek ziyade süslemek.

Adonné, e [s] Düşkün, ziyade.

Adonner [ft] (s') Bir şeyiñ müptelası olmak.

Adopter [fte] Evlatlığa kabul itmek. Tebenni itmek. Kabul, ittihaz itmek.

Adoptif, ve [s] Veled-i manevi. **père** -- Ahiret babası. **patrie** – ve Vatan-ı sani.

Adoption [es] Tebenni. Kabul.

Adorable [s] Şayan-ı perestiş. Pek sevimli. Dilirüba.

Adorateur, trice [s] Tapan. Perestişkar.

Adoration [es] Taabbüd. Aşk.

Adoré [s] Mabud. Mahbub. Perestide.

Adorer [fte] Tapmak. Sevmek.

Ados [ez] (zira) Yamaç, yastık.

Adossé [s] Arkasını dayamış.

Adosser [ft] Dayatmak. İstinad ittirmek. s' -- Arkasını virmek. Dayanmak.

Adouber [fte] (bhr) Gemiyi tamir, meremmet itmek.

Adouci, e [s] Tatlılaşmış, yumuşamış. Sükunet bulmuş.

Adoucir [fte] Tatlılaştırmak. Tahfif, tadil itmek. Cilalandırmak, saykal virmek.

Adoucissement [ez] Tahfif, telziz. Mülayemet.

Adoué, e [s] Çiftleşmek.

Adpatres [h] (**adpatresse** okunur) Ecdada doğru; yani ölmek. Ecdadına kavuşmak.

Adragant, e [s] Zamğı. Kitre zamğına dinir.

Adreferendum [h] (**réfèraindom** okunur) İstizan-ı şart-ile.

Adresse [es] Adres. Müracaat olunacak mahal. Mahzar-ı umumi.

Adresse [es] Maharet. Maarifet.

Adresser [ft] Göndermek. Tevcih itmek. – s' Müracaat itmek. Hitap itmek.

Adroit, e [s] Mahir. Kurnaz.

Adulateur, trice [s] Dalkavuk. Müdahin.

Adulation [es] Müdahene.

Aduler [fte] Müdahene itmek.

Adulte [e] Reşit. (fls) Kahil.

Adultération [ez] Tağşiş.

Adultère [ez] Zina. (s) Zani, zaniye. Mağşuş.

Adultérer [fte] İfsad itmek.

Adultérin, e [s] Veled-i zina, piç.

Aduste [s] Güneşten yanmış.

Adustion [es] (t) Dağılma. Key. Ateş-le yakmak.

Ad usum [h] Adet üzere.

Ad valorem [h] Kıymeti üzerinden.

Advenir [fl] Vaki olmak.

Adventice [s] Arizi. Hüdayi nabit. (fls) Vasıla.

Adventif, ive [s] (hk) Arizi. İrsi. Soñradan kazanılan.

Adverbe [ez] (sr) Zarf, hal edatı.

Adverbialiser [fte] (sr) Zarf veya hal gibi kullanılan.

Adversaire [e] Rakip, hısım.

Adversatif, ve [s] (sr) Terdidi. Edat-ı terdid. (mn) Münafi.

Adverse [s] Muhalif. Zıdd. (hk) Muhasım-ı taraf.

Adversité [es] Nektet. İdbar.

Adynamie [es] (t) Kuvvetsizlik. Zaaf. Fıkdan-ı kuvve.

Adynamique [s] (t) Zaafi.

Aegagre [ez] (ègagre okunur) Yaban keçisi.

Aegis [es] (ègisse okunur) Göz misafiri, bukatü'l-karniye.

Aérage [ez] Tecdid-i hava.

Aéré, e [s] Havadar.

Aérer [fte] Havayı tecdit itmek.

Aéricole [s] (nb) Sakin fi'l-hava. Tamamı-la havada yaşayan nebatat, salebi fasilesi gibi.

Aérien, ne [s] Havai.

Aérifère [s] Nakl-i hava. Hamil-i hava.

Aérification [es] Sulb veya mayi bir cismi gaz haline tahvil.

Aériforme [s] Şibh-i hava.

Aériser [fte] Gaz haline tahvil itmek.

Aérivore [s] Akilü'l-hava. Hava ile yaşayan.

Aérobie [s] Açık havada yaşayan mikroplar vesaire.

Aérodynamique [es] Mebhas-ı kuvvet-i hava.

Aérographie [es] (fiz) Mebhasü'l-hava.

Aérolithe [ez] Hacer-i semavi.

Aérologie [es] (fiz) Havas-ı hava bahsi.

Aéromancie [es] Hava vasıtası-la kehanet.

Aéromètre [ez] (fiz) Mikyasü'l-hava.

Aérométrie [es] (fiz) Ecsam-ı havaiyenin mukayesesi.

Aéronaute [ez] Balon-la uçan kimse. Hava gemicisi.

Aéronautique [es] Balonculuk.

Aéronef [ez] Balon teknesi.

Aéroplane [ez] Tayyare. Satırlı tayyare.

Aérophobie [es] Havadan korkma hastalığı.

Aérosphère [es] Kürre-i hava.

Aérostat [ez] Balon.

Aérostation [es] Balon imal ve istimali. Balonculuk.

Aérothérapie [es] (t) Tedavi bi'l-hava.

Aérostier [ez] Keşşaf baloncu.

Aérotone [ez] Hava tüfeği.

Aestesie [es] Hassasiyet.

Aétite [es] Kartal taşı.

Affabilité [es] Nezaket, hatırnevazlık.

Affable [s] Mültelef.

Affabulation [es] Kıssadan hisse çıkarma.

Affadi, e [fte] Tadını tuzunu kaybitmiş, letafetten nahrum olmuş.

Affadir [ft] Tatsızlandırmak. **s'** -- Tatsızlaşmak.

Affaibilir [ft] Zayıf, kuvvetten düşürmek. **s'** -- Kudret ve nüfuzunu kaybitmek. Kuvvetten düşmek.

Affaiblissant, e [s] Zayıf düşüren. Zaafi celp iden.

Affainéantir [ft] (**s'**) Gevşemek, cebin olmak.

Affaire [es] İş, emir. Husus. Maslahat. Vaka. Düello. Muharebe. Muamele. Ahz ü ita. **s** – Kullanılan eşya. Umur ve masalih. Ticaret.

Affairé, e [s] Çok işi olan.

Affaissé, e [s] Çökmüş, bitap. Yere yıkılmış.

Affaissement [ez] Çökme, inhitat. Fütur.

Affaïsser [fte] Çöktürmek. İndirmek. Zayıflatmak. **s'** -- Fütur getirmek. Çökmek.

Affaïter [fte] Şahin alıştırmak. Deri dibağat itmek.

Affaler [fte] İndirmek. **s'** -- Kendini yere bırakmak. Gemi sahile çok yanaşmak.

Affamation [es] Fevkalade acılamak.

Affamé, e [s] Aç, tamakar.

Affamer [fte] Aç bırakmak. **s'** -- Ekmeğe muhtaç olmak.

Afféager [fte] Tımar tevcih itmek.

Affectable [s] Kabil-i tesir. Kabil-i terhin. Kabil-i tahsis.

Affectant, e [s] Rikkat-amiz.

Affectation [es] Caliyet gösteriş. Bir meblağı tahsis itmek.

Affecté, e [s] Cali. Sahte. Merbut. Mahsus.

Affecter [fte] Riyakarane göstermek. Cali etvarda bulunmak. Tahsis itmek. Tesir itmek.

Affectif, ve [s] Dokunaklı. Hassas. Tesiri.

Affection [es] Teessür. Muhabbet. Şefkat. İlet.

Affectionné, e [s] Sadık. Sevilen kimse.

Affectionnement [h] Kemal-i muhabbet-le. Müşfikane.

Affectionner [fte] Sevmek. **s'** -- Sevişmek.

Affectueusement [s] Dostane. Meveddetkarane.

Affectueux, se [s] Muhabbetli. Halis. Meveddetli, müşfik.

Afférent, e [s] Şayi. **part** -- **e** Hisse-i şayia. (fls) Varid, sadır.

Afférer [fte] İsabet itmek.

Afféreur [ez] Kassam.

Affermer [fte] İltizama virmek. İltizam itmek.

Affermir [fte] Takviye itmek.

Affété, e [s] Cali.

Afféterie [es] Yapma tavır.

Affichage [ez] İlan yapıştırma.

Affichant, e [s] Şeyn-i iras iden. Dillere düşüren.

Affiche [es] Duvar ilanı.

Afficher [fte] İlan yapıştırmak. İfşa itmek.

Affidé, e [s] Sırdaş. (e) Entrikacı.

Affiler [fte] Bilemek. Sıralamak.

Affileur [ez] Bileyici.

Affiliation [es] Bir şirkete, bir tarikate duhul. Dile düşme.

Affilié [ez] Bir şirkete dahil olan. Sırdaş. Şerik-i efal.

Affilier [fte] Bir şirkete kabul itmek.

Affiloir [ez] Bilgi taşı.

Affin, e [s] Müşabih.

Affinage [ez] Tasfiye.

Affiner [fte] İnceltmek. Tasfiye itmek. Daha halis hale getirmek.

Affinerie [es] Tasfiyehane.

Affineuse [es] Dantela işleyen kadın. İşvebaz.

Affinité [es] Sıhriyyet. Karabet. Müşabehet. (fls) Alaka.

Affinoir [ez] Yüñ tarağı.

Affirmatif, ive [s] Tasdik iden. Kati, müsbet. (fls) Mucibe.

Affirmation [es] Tasdik. İkrar. Teyid. (mn) İcab.

Affirmativement [h] Tediye, müsbet olarak. İcab ve tasdik suret-ile.

Affirmer [fte] Tasdik, teyid itmek. (hk) İkrar-ı ifade itmek. s' -- Teyid itmek. Meydana çıkmak.

Affistoler [fte] Süslemek. s' -- Süslenmek.

Affixe [s] (sr) Kelimeniñ evvel veya ahirine ilave olunan lahika. (riya) Rabıta.

Affleurage [ez] Kağıt hamurunu suda eritme.

Affleurement [ez] Tesviye.

Affleurer [fte] Yan yana bulunan iki şeyi bir hizaya getirmek. Bir şeyi bir diğere-ile bir hizada bulunup kenarları temas itmek. (gemiye) Yüzdürmek.

Afflictif, ve [s] Terhibi.

Affliction [es] Keder. Hastalık.

Affliger [fte] Kederlendirmek, uğratmak. Rahatsız itmek. s' -- Kederlenmek.

Afflouer [fte] (bhr) Oturmuş gemiyi yüzdürmek.

Affluence [es] İzdiham, feyezana. Bereket. (t) Muhaceme-i dem.

Affluent [ez] Nehir ayağı.

Affluer [fl] Bir munsaba cerayan itmek. Akın akın gelmek.

Afflux [ez] (t) Hücüm-ı ahlata.

Affolé, e [s] Çılgın.

Affolage [ez] (nb) Tahme kapma.

Affolement [ez] Şaşırma. Çıldırma. Pusula iğnesiniñ inhirafı.

Affoler [fte] Çıldırta. Meftun itmek. s' -- Çıldırıcısına sevmek.

Afforage [ez] Zecriye resmi.

Afforestage [ez] (hk) Hakk-ı ihtihab.

Afforestation [es] Hali araziye⁹⁹ orman ğarsı.

Afforester [fte] İhtihab ve orman ğarsı hakkı virmek.

Affouager [fte] Baltalıkta hakkı olan köyleri ve kesilecek ağaçları tayin etmek.

Affouiller [fte] Su toprakta çukur açmak, aşıntı husule getirmek, toprağı köprü ayaklarını oymak.

Affourager [fte] Hayvana saman, kuru ot virmek.

Affourcher [fte] Gemiye çapraz palamar-la bağlamak. Çapraz çifte demir atmak.

Affrâichie [es] (bhr) Rüzgarıñ artması. Freşka.

Affranchie, e [s] Azade olmuş. Gümrük resmi veya posta ücreti verilmiş. (hk) Muaf-1 mutak.

Affranchir [fte] Azat etmek. Muaf tutmak. Mektup vesaireniñ posta ücretini virmek. Rüsümünü tediye etmek. (hayvan hakkında) İğdiş, hisa etmek. s' - - Hürriyetini iktisab etmek. Kurtulmak. Kendini muaf tutmak.

Affranchissement [ez] Tahlis, azat itme. Rüsümünü virme. Muaf kılma.

Affres [es-cm] Korkunç ızdırıp. **les – de la mort** Sekarat-1 mevt.

Affréter [fte] Gemi isticar etmek.

Affreusement [h] Müdhiş surette.

Affreux, se [s] Hevlnak. İğrenç, müthiş.

Affriander [s] Dadandırmak.

Affricher [fte] Tarlayı diñlendirmek.

Affrioler [fte] Yemlemek. Cezb etmek. İğfal etmek.

Affront [ez] Hakaret. Hacalet.

Affronter [fte] Karşı karşıya, cephe cepheye koymak. Karşılama. (mec) Bi perva hücum etmek, tehlikeye gitmek.

Affronteur, se [s] Küstah, muğfel.

Affruiter [fl] Meyveyi hamil olmak. (fte) Bir mahale meyveli ağaç dikmek. s' -- Meyve virmek.

Affubler [fte] Garip bir tarzda gidermek.

Affusion [es] (t) İnsikab. Su dökülme.

Affût [ez] Top kundağı. Pusu.

Affûter [fte] Bilemek. Topı kundağa koymak, pusu kurmak. s' -- Fırsat gözetlemek.

Affutiau [ez] Ufak tefek şeyler.

Afin [hd] Ta ki.

À fortiori [h] (fls) Bitarikilevle

Africain [s] Afrikalı.

Agaçant, e [s] Cezb ve tahrik iden. Can sıkıan.

Agacer [fte] Kamaştırmak. Cezb ve tahrik etmek. Sıkımak. s' -- Kızılmak.

Agailardir [fte] Neşelendirmek.

Agalacte [s] Sütsüz. La lebeni.

Agalactie [es] Sütsüzlük.

Agami [s] (nb) Amerika hindisi.

Aganter [fte] (bhr) Orsa gitmek. Ağanta etmek.

Agapes [es] Ziyafet.

⁹⁹ Sözlükte “raziye” şeklindedir.

Agaric [ez] Bir nev mantar.
Agate [es] (**rik**) Bir nev mantar.
Agâtis [ez] (hk) Hasarat.
Agate [es] Akik.
Âge [ez] Ömür. Sin. Karn. **le moyen** --
Kurun-u vusta.
Agé, e [s] Yaşlı.
Agence [es] Vekalet. Acentelik.
Memuriyet.
Agencer [fte] Tertip etmek.
Agenda [ez] (**jin**) Muhtar defteri.
Agenouiller [fl¹⁰⁰] (**s'**) Diz çökmek.
Agent [ez] Fail. Amil. Vekil. Acenta. (t)
Müessir.
Agérasie [es] (t) Adem-i piri.
Ageustie [es] (t) Fikdan-ı zaika.
Agglomération [es] Teraküm.
Agglomérer [fte] Yığmak.
Agglutinant, e [s] Yapışan. İltisaki
(lisan).
Agglutinatif, ve [s] (l) Mülezzak.
Yapıştırıcı.
Agglutination [es] Rabt, iltisak. (l)
Lezuk.
Agglutiné, e [s] (nb) Mültezik.
Agglutiner [fte] Rabt etmek. (t) Telzik.
Aggravant, e [s] Vehametlendiren. (hk)
Müşeddid.
Aggravation [es] (hk) Teşdid. Vehamet.
Aggrave [es] (hk) Lanet.

Aggravée [es] Çakıl taşları üzerinde
koşan köpeğin ayağında kalan yara.
Aggraver [fte] Ağırlandırmak. Teşdid
itmek. **s'** -- Ağırlaşmak. Vehamet
kesbitmek.
Agile [s] Çevik.
Agilité [es] Çeviklik.
Agio [ez] Akçe farkı. Acyo.
Agiotage [ez] Esham, senedat, evrak-ı
nakdiye alışverişi. Borsa oyunu.
Agioter [fte] Borsa muamelesi yapmak.
Agioyeur [ez] Borsa muamelecisi.
Agir [fl] Tesir etmek. Yapmak. Hareket
itmek. **il s'agit...** mevzu bahistir.
Agissant, e [s] Tesir iden. İcratte
bulunan. Faal.
Agissement [ez] Hareket. Muamele.
Agitateur [ez] Muharrik. Fesatçı.
Agitation [es] Heyecan. Çırpınma.
İztiyap. Faaliyet. Galeyan. (t) Çarpınma.
(siyasette) Tahrikat.
Agité, e [s] Müteheyyci.
Agiter [fte] Tahrik etmek. Çalkalamak.
Heyecana getirmek. **s'** -- Sallanmak,
hareket etmek. Heyecana gelmek.
Aglosse [e] Adimü'l-lisan.
Agnat [ez] (**ag-nat**) (hk) Evlad-ı zükur.
Agneau [ez] Kuzu.
Agneler [fte] Kuzu doğurmak.
Agnelet [ez] Kuzucuk.
Agnelin [ez] Kuzu postu.

¹⁰⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Agneline [es] Kuzunun ilk kırılan yapağısı.

Agnosticisme [ez] (ag no) (fls) Laedriye.

Agonie [es] Can çekişme.

Agonisant, e [s] Can çekişen.

Agoniser [fl] Can çekişmek.

Agora [es] Yunan-ı kadimde umumi meydan.

Agoraphobie [es] (fls) Havf-ı füşat. Bir köprüden, geniş veya yüksek bir yerden geçerken baş dönmesi.

Agrafe [es] Kopça.

Agrafer [fte] Kopçalamak.

Agraire [s] Zirai.

Agrandir [fte] Büyülmek.

Agrandissement [ez] Büyülme. Fotoğrafi büyütmek. Ağrandisman.

Agranditif, ve [s] Manayı tevsî iden kelime.

Agraphie [es] (t) Zıya-ı tahrir.

Agrariat [ez] Zürra arasında araziniñ taksimi.

Agrarien, ne [s] Ziraat kanununa müteallik.

Agréable [s] Hoş.

Agréablement [h] Hoşça.

Agréé [ez] Ticari dava vekili.

Agréé, e [s] Makbul.

Agreer [fte] Kabul etmek. Müsaade etmek. (fl) Hoşa gitmek.

Agréeur [ez] Gemi techiz iden kimse. Armatör. Mücehhiz.

Agrégat [ez] Küme.

Agréation [es] Bir heyete kabul. Darülfünunda müderris muavinliğine kabul. (fiz) Tekvim. Tekevün.

Agréé [ez] Müderris muavini namzedi.

Agréger [fte] Kabul etmek.

Agrément [ez] Tervic. Muvafakat. Zevk. Cazibe.

Agrès [ez-cm] Gemi techizatı.

Agresseur [ez] Mütearız.

Agressif, ve [s] Tecavüzkar.

Agression [es] Taarruz.

Agreste [s] Yabani.

Agricole [s] Zirai.

Agriculteur [ez] Çiftçi.

Agriculture [es] Ziraat.

Agrie [es] (t) Nikris.

Agriffer [fte] Tırnak-la tutmak. Kavramak. s' -- Tırmanmak.

Agrile [ez] Agril böceği.

Agrion [ez] Agriyon böceği.

Agripaume [es] (nb) Arslan kuyruğu.

Agripper [fte] Kavramak.

Agronome [ez] Ziraat mütehassısı.

Agrostide [es] (nb) Ağrostid. Delice buğday.

Agrouper [fte] Gurup halinde toplamak.

Agrypnie [s] (t) Seher, uykusuzluk.

Aguérrir [fte] Harbe, meşakkate alıştırmak.

Aguets [ez-cm] Pusu. Tarassud.

Aguicher [fte] İşveler-le celp itmek.
Ah [hn] Ah! Ey!
Ahaner [fl] Solumak.
Aheurter [ft] (s') Bir şeye ısrar ile yapışmak. Çarpmak.
Ahurir [fte] Şaşırtmak.
Aï [ez] (hayv) Ay¹⁰¹ denilen hayvan. (t) Tababette veter çitidısı. (bhr) Girdap, apne.
Aiche [ez] Olta yemi.
Aicher [fte] Yemlemek. Oltaya yem takmak.
Aide [es] Yardım.
Aide [ez] Muavin.
Aïdéisme [ez] (fls) Gıybet-i efkar.
Aider [fte] Yardım itmek.
Aïe [hn] Ay!
Aïeul [ez] Büyük baba. Ced. e – Büyük valide.
Aigle [ez] Kartal.
Aiglon [e] Kartal yavrusu.
Aigre [s] Ekşi. Keskin.
Aigre-doux, ce [s] Mayhoş.
Aigrefin [ez] Dessas.
Aigrelet, te [s] Ekşimsi.
Aigremoine [es] Kızıl ot.
Aigret, te [s] Ekşice.
Aigrette [es] Kuş tepeliği. Tuğ. Sorguç.
Aigreur [es] Ekşilik. (t) Humuziyet.

Aigrie [s] Ekşimiş.
Aigrin [ez] Elma, armut fidanı.
Aigrir [fte] Ekşitmek. Vahimleştirmek. s' -- Ekşimek. Bozulmak.
Aigu, ë [s] Sivri, keskin. Had. Şedit.
Aiguail [ez] Çiy tamlası.
Aiguaiyer [fte] Suya batırıp ıslatmak.
Aigue-marin [es] Deniz zümrüdü.
Aiguïère [es] İbrik.
Aiguillade [es] (gu-i) İğne. Üvendire.
Aiguillage [ez] (gu-i) Demir yolu makasını kullanma.
Aiguille [es] (gu-i) İğne. İbre.
Aiguillée [es] (gu-i) Bir iğnelik, iplik.
Aiguiller [fte] Treni makastan geçirmek. (cr) Mil kullanmak. İğnelemek.
Aiguilleter [fte] (bhr) Rabt itmek, halatlar-la bağlamak.
Aiguillette [es] Şerit kordon.
Aiguilleur [ez] Şimendifer makasçısı.
Aiguillier, ère [e] İğneci.
Aiguillon [ez] Üvendire. Arı iğnesi.
Aiguillonner [fte] İğnelemek. Teşvik itmek. Dürtmek.
Aiguillage [ez] Bileme.
Aiguisé, e [s] Bilenmiş. Keskin.
Aiguiser [fte] Bilemek. Sivirtmek. Teşvik itmek.
Aiguiserie [es] Bileyihane.

¹⁰¹ Aï : Brezilya ormanlarında yaşayan ağır yürüyen hayvan.

Aiguiseur [es] Bileyici.
Ail [ez] (**a-ill**) Sarımsak.
Ailante [ez] Aylandız.
Aile [es] İngiliz birası.
Ailé, e [s] Kanatlı.
Aileron [ez] Kanat ucu.
Aillade [es] (**aya** okunur) Sarımsaklı tarator.
Ailleurs [za] Başka yerde. **d'** -- (h) Bundan maada. Esasen.
Aimable [s] Sevimli. Nazik.
Aimant [ez] Mıknatıs.
Aimantaire [s] Mıknatısı.
Aimanter [fte] Mıknatıslamak.
Aimé, e [s] Mahbup, mahbube.
Aimer [fte] Sevmek. Haz itmek. **s'** -- Sevişmek.
Aine [es] Kasık.
Aîné, e [s] İlk doğan evlat. Daha yaşlı.
Aînesse [es] Büyük evlat olmaçlık. **droit d'** -- İlk evlat olmak münasebeti-le fazla miras almak hakkı. Hakk-ı takaddüm.
Ainsi [h] Böyle. Bu suret-le.
Air [ez] Hava. Rüzgar. (mec) Tavır. Eda.
Airain [ez] Tunç.
Aire [es] Harmen. Kuş yuvası.
Airée [es] Bir harmanlık ekin.
Ais [ez] (é) Bölme tahtası.
Aisance [es] Vakit ve hali iyi olmak. Rahat. Kolaylık. Sühulet-i beyan.
Aise [es] Mahzuziyet. Rahat. Refahiyet.

Aisé, e [s] Kolaylık. Selis. Müreffeh. Vakit ve hali yerinde.
Aisément [h] Kolayca.
Aisseau [ez] İnce tahta.
Aisselle [es] Koltuk.
Ajointer [fte] Uc uca getirmek.
Ajonc [ez] (**c** okunur) Hasır otu.
Ajouré, e [s] Ajurlı. (ez) (mima) Kafes oyma.
Ajournalment [ez] Tehir.
Ajourner [fte] Tehir itmek.
Ajoutée [es] (h) Hatt-ı temdid.
Ajouter [fte] İlave itmek.
Ajuster [fte] Tamamlamak. Ayarlamak. Tanzim itmek. Çeki düzen virmek.
Ajusteur [ez] Makine kuran kimse. Ayarcı.
Ajustoir [ez] Ayar altı. Akçe terazisi.
Alalie [es] (t) Ziya-yı kelam.
Alambic [ez] İmbik.
Alambiquer [fte] İmbikten geçirmek.
Alangu, e [s] Bitab u tüvan.
Alanguir [fte] Dermansız düşürmek.
Alarguer [fl] (bhr) Alarga itmek.
Alarmant, e [s] Telaş virici.
Alarme [es] Tehlikeyi ihbar ve istimdad. Yangın haber verme, silah başına çağırma.
Alarmer [fte] İstimdad itmek. Telaşa virmek. **s'** -- Telaş itmek. Korkmak.
Albanais, e [s] Arnavut. (e) Arnavutça.
Albaras [ez] Abraşlık.

Albâtre [ez] Çok beyaz mermer.

Albatros [ez¹⁰²] (s okunur) (hayv) Albatros.

Alberge [es] Bir nev şeftali.

Albinisme [ez] Abraşlık. (nb) Ebyaziyet-i arızıye.

Albinos [s] (s okunur) (t) Abraşlığa tutulmuş kimse. Cehr.

Albion [e] İngiltere.

Albugineux, se [s] (t) Ebyazi.

Albugo [ez] (t) Ak benek.

Album [ez] (om okunur) Albüm.

Albumen [ez] (nb) Süveyda.

Albumine [es] Zülal. Albumin.

Albuminer [fte] Albumin sürmek.

Albumineux, se [s] Albuminli.

Albuminoide [s] Şibh-i zülal.

Albuminurie [es] Şeker hastalığı. Tebevül-i zülal.

Alcalescence [es] (k) Amonyaklanma.

Alcali [ez] (k) Kalevi.

Alcalimètre [ez] Mikyas-ı kali.

Alcazar [ez] İspanya'da Araplardan kalma kasırlara dinir.

Alcée [es] (nb) Hatmi.

Alchimie [es] Simya.

Alchimiste [e] Simyacı.

Alcool [en] Küül. İspirto.

Alcoolique [s] Küüli. Ayyaş. Alkolik.

Alcooliser [fte] Küüllendirmek.

Alcoolomètre [ez] Mikyasü'l-küül.

Alcôve [es] Oda içinde yatak yeri. (mima) Halvetgah.

Alcyon [ez] Efsanevi bir kuş. Alkyon.

Ale [es] İngiliz birası.

Aléa [ez] Tali.

Aléatoire [s] Tesadüfe bağlı.

Alêne [es] Bizci.

Alênier [ez] Bizci.

Alentir [fte] Yavaşlatmak.

Alentissement [ez] Betaet.

Alentours [ez-cm] Civar.

Alepine [es] Halep kumaşı.

Alerte [s] Tetik. Gözü açık. (as) Silah başına!

Aleser [fte] Perdaht itmek.

Alester [fte] Geminiñ yönünü, safrasını çıkarıp hafifletmek. Hafifleştirmek.

Aleviner [fte] Havuzda balık yetiştirmek.

Alexandrin [s] İskenderiyeli. On iki heceli mısra. (fls) İskenderani.

Alexie [es] (fls) Zıya-ı kıraat.

Alexipharmaque [s] Padzehr.

Alezan, e [s] Al ton at.

Alèze [es] Hastanıñ altına kat kat serilen çarşaf.

Alfa [ez] Halfa otu.

Alfénide [es] Beyaz bir halita, alfenid.

¹⁰² Tarafımızdan eklenmiştir.

Alganon [ez] Pranga.

Algarade [es] Gürültülü tecavüz. Çılgınca hareket. Arbede.

Algèbre [es] Cebir. (mec) Muamma.

Algébriser [fl] Cebir ile iştigal etmek.

Algebriste [e] Cebir alimi.

Algérien, ne [s] Cezayirli.

Algésimètre [ef] (fls) Mikyasü'l-alam.

Algide [s] (t) Celidi.

Algorithmme [ez] (r) Harezmiye, algoritma. (fls) El-Harezmi.

Algue [es] Deñiz yosunu.

Alhagi [ez] (nb) Kudret helvası.

Alibi [ez] (hk) Gaybubetini ispat itme. Gıybet.

Alibilié [es] Muğaddi olma.

Aliboron [ez] Cahil adam.

Aliboufier [ez] (nb) Kara günlük ağacı.

Alidade [es] İdade.

Alide [ez] Alevi.

Aliénateur, trice [s] Ferağ iden.

Aliénation [es] Ferağ. Tezat. (t) Cinnet.

Aliéner [fte] Ferağ etmek. Düşman etmek. Delirtmek. s' -- Çıldırmaq.

Aliéniste [ez] Mecnun tabibi.

Alifère [s] (ta t) Kanatlı.

Aliforme [s] Kanat biçiminde.

Aligné, e [s] Hizaya konmuş.

Aligner [fte] Sıraya koymak. Bir hizada dizmek. Sıralamak. İstikamet virmek.

Aliment [ez] Gıda. (hk) Nafaka.

Alimentaire [s] Gıdayı.

Alimentation [es] İlaşe. İnfak. Tağdiye.

Alimenter [fte] İlaşe, tağdiye etmek. Mevad-ı müstehlekeyi tedarik etmek. Ateşi söndürmek.

Alinéa [ez] Fıkra. Satır başı.

Aliner [fte] (bhr) Donatmak.

Alisé, e [s] Parlak.

Alisier [ez] Alıç ağacı.

Alité, e [s] Hastalanıp yatağa yatmış. Esir-i firaş.

Aliter [fte] Yatağa yatırmak. s' -- Esir-i firaş olmak.

Alizari [ez] (nb) Cehri.

Alizarine [es] Kök boya.

Alizé [ez] Meltem. Mevsim rüzgarı.

Alkermes [ez] (s okunur) Kırmız macunu.

Allaiter [fte] Süt virmek. Emzirmek. İrza.

Alléchant, e [s] İştihayı tahrik iden.

Allécher [fte] İştihasını tahrik etmek. Dadandırmak.

Allée [es] Azimet. -- **et retour** Azimet-i avdet. Tarafeyni ağaçlık yol. Bahçe yolu. (mima) Turuka.

Allégation [es] Takrir. İddia. İsnat.

Allège [es] Gemiye yük virip alan muavine. (mima) İzade.

Alléger [fte] Yükünü tahfif etmek. Teskin etmek.

Allégir [fte] Küçültmek.

Allégorie [es] Kinaye, mecaz. (sana) Timsal. (ed) Temsil.

Allégoriser [fte] Kinaye ile söylemek.

Allégorisme [ez] İstiare-i temsiliye.

Allégre [s] Şen. Şadlı.

Allégresse [es] Keyf. Şadlık.

Alléguer [fte] Dermiyen itmek.

Allemand, e [s] Alman.

Allemande [es] Bir nev raks.

Aller [fte] Gitmek. Yürümek. Uymak. Yakışmak.

Alliable [s] (k) Kabil-i tahlit.

Alliacé, e [s] Sarmısaklı.

Alliage [ez] (k) Tahlit. Halita.

Alliance¹⁰³ [es] İnfak. İzdivaç. Nişan yüzüğü.

Allié, e [s] Tahlit idilmiş. Müttefik.

Allier [fte] Madenleri karıştırmak. Sıhriyet peyda itmek. İttifak akd itmek. s' -- Birleşmek. İttifak itmek.

Allier [ez] Kuş tuzağı.

Alligator [ez] Timsah.

Allitérer [fte] Kafiye-i mukayede yapmak.

Allivrer [fte] Virgülü imlaya göre tarh itmek.

Allocation [es] Tahsisat.

Allocution [es] Hitabe.

Allodialité [es] Araziniñ virgiden muafiyeti.

Allonge [es] Zeyl. İlave.

Allongement [ez] Uzatma. Temdid. İstitalé.

Allonger [fte] Uzatmak. Temdid itmek. Uzaltmak. Tezyil itmek. s' -- Uzanmak.

Allonyme [e] Nam-ı müstear ile çıkan eser.

Allopathe [ez] (t) Müdavi-yi bi'z-zıt.

Allopathie [es] Tedavi-yi bi'z-zıt.

Allotir [fte] (hk) İfraz itmek.

Allouer [fte] Masraf-ı kabul ve tahsil itmek.

Allumage [ez] Ateş yakma.

Allume-feu [ez] Çıra.

Allumer [fte] Ateş yakmak. Alevlendirmek. s' -- Yanmak. Parlamak.

Allumette [es] Kibrit.

Allumettier [ez] Kibritçi.

Allumière [es] Kibritlik, kibrit fabrikası.

Allure [es] Gidiş. Tavır.

Allusion [es] Kinaye. Telmih.

Alluvion [es] (er) Lahk.

Almageste [ez] (hey) El-mecisti.

Almanach [ez] (ch okunmaz) Takvim. Salname.

Almée [es] Mısır çengisi.

Aloès [ez] Sarı sabır.

Aloi [ez] Ayar. Maye.

Alopécie [es] (t) Daü's-saleb. Sukut-ı şar. Tilki hastalığı.

Alors [za] O zaman. Öyle ise.

¹⁰³ Sözlükte "alliance" şeklindedir.

Alose [es] Karagöz balığı.
Alouette [es] Toygar kuşu.
Alourdir [ft] Ağırlandırmak. s' -- Ağırlandırmak. Kabalaşmak.
Aloyer [fte] Altın ve gümüşü ayarlamak.
Alpaga [ez] Alpağa.
Alpestre [s] Alp dağlarına mahsus, müşabih.
Alphabet [ez] Elifba.
Alpicole [ta t] Alp dağlarında yaşayan.
Alpin, e [s] Alp dağlarına mensup.
Alsacien, ne [s] (s harfi z telaffuz okunur) Alzaslı.
Alsine [es] Fare kulağı.
Altaïque [s] Turani.
Altérabilité [s] Kabiliyet-i tağayyür.
Altérant, e [s] Susatan. Tağyir iden. (t) Muhallil.
Altération [es] Tağyir. Tağşış. Susama. Bozulma. İstihale. (fls) Tağayyür.
Altercation [es] Münazaa.
Alterego [ez] Sırdaş. Zatına kaim.
Alterer [ft] Değıştirmek. Tağşış itmek. Tahrif itmek. Susatmak. – s' Bozulmak.
Altérité [es] (fls) Gayriyet.
Alternance [es] Münavebe. (sana) Tenavüb.
Alternative [es] Münavebe. İki şey karşısında muhayyer bırakma. (mn) Terdid. (fls) Tenavüb.
Alternativement [s] Münavebeten.
Alterne [s] (hey) Mütebadil.

Alterner [fl] Tenavüb ve teakub itmek.
Altesse [es] Fehamet, prenslik rütbesi.
Altier, ère [s] Mütekebbir.
Altimètre [ez] Mikyas-ı irtifa.
Altitude [es] İrtifa. Yükseklik. İrtifa-yı bahri.
Altruisme [ez] (fls) Diğerkamlık. Gayr-ı endişelik.
Aluminaire [s] Alüminli.
Aluminium [ez] (e) Alüminyum.
Alun [ez] Şap.
Aluner [fte] Şaplamak.
Alunerie [es] Şap fabrikası.
Aluneux, se [s] Şaplı.
Alunifère [s] Şaplı toprak.
Alvéole [ez] Petek hücresi. (ta t) Diş yuvası.
Alvin, e [s] (t) Süfli.
Alysse [ez] Kuduz otu.
Amabiliser [fte] Sevimlileştirmek.
Amabilité [es] Sevimlilik.
Amadou [ez] Kav.
Amadouër [t] Yüze gülmek.
Amadoueur [ez] Kav yapan adam. Yüze güleşçi.
Amagrie [ft] Zayıflatmak. İnceltmek. s' -- Zayıflamak.
Amalgame [ez] Malğama. Maden halitası.
Amalgamer [fte] Malğama itmek. Madeni karıştırmak.
Amandaie [es] Bademlik.

Amande [es] Badem.
Amandier [ez] Badem ağacı.
Amant, e [e] Aşık. Aşıkçe.
Amarante [es] Solmaz ot. (nb) Horoz ibiği.
Amariner [fte] Deñize alıştırmak. Düşmandan alınan bir gemiye taife vaz-ı yed itmek.
Amarrage [ez] Gemiye palamar-la bağlamak.
Amarre [es] Halat. Palamar. (mec) Rabita.
Amarrer [fte] Gemiye halat-la bağlamak.
Amarryllis [es] Bir nev nergis.
Amas [ez] Yiğın. Küme.
Amasser [ft] Yiğmak. Biriktirmek. s' -- Yiğılmak.
Amateloter [fte] (bhr) Mürettebatı postalara ayırmak.
Amateur [ez] Heveskar.
Amati, e [s] Cilasız.
Amatiner [fte] Altın ve gümüşü doñuk hale getirmek.
Amativité [es] Kabiliyet-i muhabbet.
Amaurose [es] (t) Kemne. Karasu.
Amazie [es] (fiz) Fikdan-ı sedaya.
Amazonne [es] Kadın süvari.
Ambages [es-cm] Kaçamaklı sözler.
Ambassade [es] Sefaret. Sefarethane.
Ambassadeur [ez] Sefir-i kebir.
Ambassadrice [es] Sefir-i zevcesi.

Ambiance [es] Muhit (maddi manevi olsun).
Ambidextre [s] Sağ ve sol elini aynı derecede kullanabilen kimse.
Ambigu, ë [s] İki taraflı, iki manalı. Meşuk.
Ambiguité [es] İbham.
Ambitieux, e [s] İkbalperest.
Ambition [s] Hırs, hırs-ı cah, ikbalperestlik.
Ambitionner [fte] Aramak, istemek. Bir şeye haris olmak.
Amble [ez] Hayvaniñ rahvan yürüyüşü.
Amblyopie [es] (t) Zaaf-ı basar.
Ambon [ez] Kürsü.
Ambre [ez] Amber, kehrüba.
Ambré, e [s] Amberli, kehrüba renginde.
Ambrer [fte] Amber-le tatir itmek.
Ambroisie [es] Pek lezzetli taam. (nb) Yayla çiçeği. Amberiye.
Ambulance [es] Seyyar hastahane, seyyar postahane.
Ambustion [es] (t) Dağlama.
Âme [es] Ruh. Can.
Amélioration [es] Salah.
Améliorer [ft] İslah itmek. s' -- Kesb-i islah itmek.
Amen (mene) Amin.!
Aménager [fte] Tertip itmek. Ormanda amenajman yapmak, idare itmek.
Amendable [s] Kabil-i islah ve tashih.
Amende [es] Ceza-yı nakdi. Tarziye. Kefaret.

Amendement [ez] Islah.

Amender [ft] İliştirmek. Toprağı mümbit hale koymak. **s'** -- Tashih ve tadil itmek. – **s'** Salah bulmak.

Amener [fte] Sevk itmek. Götürmek. İdhal itmek. (bhr) Yelkenleri ve bayrağı indirmek.

Aménité [es] Sevimlilik; beşâset.

Amentacées [es-cm] (nb) Fasile-i levziye.

Amenuiser [fte] İnciltmek.

Amer, ère [s] Acı, mürr, telh.

Amer [ez] (**r** müzekkerinde okunur) Acı. Müellim.

Amèrement [h] Meraret-le.

Américain, e [s] Amerikalı.

Américaine [es] Bir nev araba.

Amers [ez-cm] (**r** okunur) Gemilere yol gösteren sahil işaretleri.

Amertume [es] Acılık.

Améthyste [es] Ametist. Nevrekop taşı.

Ameublement [ez] Mefruşatın tarz ve heyet-i umumiyesi.

Ameublir [fte] (zira) Hasıllamak. (hk) Nikah-ı medenide emval-i gayr-ı menkuleyi menkul hükmüne koymak.

Ameuter [fte] Av köpeklerini bir araya toplamak. Ve hep birden saldırmak.

Ami, e [s] Dost. Muhib. Muhibbe. Arkadaş.

Amiable [h] (à l') Sulhen. Uzlaşma.

Amiablement [h] Rıza-yı tarafeyn ile.

Amiante [ez] İpek taşı.

Amical, e [s] Dostane.

Amicalement [h] Dostluk-la.

Amidon [ez] Nişasta.

Amidonnerie [es] Nişasta fabrikası.

Amincir [ft] İnceltmek. – **s'** İncelmek.

Amiral [ez] Amiral.

Amiralat [ez] Amirallik.

Amirale [es] Amiral zevcesi.

Amirauté [es] Bahriye dairesi. Bahriye nezareti. Tersane.

Amissibilité [es] (hk) Kabiliyet-i zıya.

Amissible [s] (hk) Kabil-i zıya.

Amission [es] (hk) Zıya.

Amitié [es] Dostluk. Muhabbet. İltifat. Teveccüh, münasebet-i dostane.

Ammoniac [s] Amonyak. **sel** -- Nişadır.

Ammoniacé, e [s] Nişadırlı.

Amnésie [es] (fls) Zıya-i hafıza.

Amnistie [es] Aff-ı umumi.

Amnistier [fte] Aff-ı umumi ilan itmek.

Amodier [fte] Araziyi müzaraa suret-ile virmek. İcara virmek.

Amoindre [ft] Küçültmek. Azaltmak. **s'** -- Küçülmek.

Amollir [ft] Yumuşatmak. Gevşetmek. **s'** -- Gevşemek. Rahata alışmak.

Amome [ez] Kakule.

Amonceler [ft] Yığmak. Toplamak. **s'** - - Toplanmak. Yığılmak.

Amont [ez] Nehrin menbâna doğru olan istikamet. Mansabına doğru olan istikamete aval dinir.

Amoral, e [es] (fls) La-ahlaki.

Amorce [es] Yem, kapsül. (mec) İğfal.

Amorcer [fte] Oltaya yahut tuzağa yem koymak. Müdahene ile celp ve iğfal etmek.

Amorphe [s] Bi-şekil.

Amorti, e [s] Yumuşatılmış. Kuvveti kesilmiş. Amorti.

Amortir [fte] Şiddetini tahfif etmek. Borcu itfa etmek.

Amortissable [s] Reisü'l-mali taksit-le virilmesi kabil olan.

Amortissement [ez] Tahfif. Itfa-yı deyn. Amortisman, aşınma payı. (mima) İmame.

Amour [ez] Aşk. Sevda.

Amouracher [fte] Çılgınca bir aşk ilka etmek. s' -- Çılgıncasına aşık olmak. Tutulmak.

Amourrette [es] Heva-yı aşk.

Amoureux, se [s] Aşık, aşık. Sevdalı. Aşıkane.

Amovibilité [es] Kabiliyet-i azl ve tebdil.

Amovible [s] Kabil-i azl.

Ampéidées [es-cm] (nb) Kürumiye fasilesi.

Amphibie [e] (hayv) ve (nb) Zü'l-maşeyn. Suda karada yaşayan.

Amphibolie [es] (fls) Meşkukiyet. İbham.

Amphibologie [es] (ed) Mebhas-ı ibham.

Amphigourie [es] Rabitasız kelam. Bilüzum söz.

Amphithéâtre [ez] Amfityatr. Müdrece.

Amphitryon [ez] Ziyafet çeken ev sahibi.

Amphitryonnisme [ez] Ziyafet virmek merakı.

Amphore [es] Desti.

Ample [s] Geniş. Bol.

Ampleur [es] Vüsat.

Ampliatif, ve [s] Tafsil idici. Tevsi iden.

Ampliation [es] Evrak-ı nüsha-i saniye. (t) İnbisat. Tevsi.

Amplier [fte] Tezyid etmek.

Amplifier [fte] Tafsil, tevsi etmek. Mübalağa etmek. (gözlük ve dürbün hakkında) Büyülmek. İzah etmek.

Amplitude¹⁰⁴ [es] (r) Vüsat. (hey) Sia. Genişlik.

Ampoule [es] Ampul. Karnı şiş ufak şişe. (t) Mecel.

Ampoulette [es] Kum saati.

Amputation [es] (cerra) Uzuv kesmek.

Amstellodamois, e [s] Amsterdamlı.

Amulette [es] Hamail. Nüsha.

Amure [es] (bhr) İskota.

Amurer [fte] (bhr) İskotayı germek.

Amusant, e [s] Eğlenceli.

Amusement [ez] Eğlence.

¹⁰⁴ Sözlükte "emplitude" şeklindedir.

Amuser [fte] Eğlendirmek. Oyalamak.
s' -- Eğlenmek.

Amusette [es] Küçük eğlence. Oyuncak.

Amuseur, euse [s] Eğlendirici.

Amusie [es] (fls) Zıya-i mazar.

Amyélie [es] (t) Bi-nuhai.

Amygdale [es] Bademcik.

Amygdaline [es] Badem hülasası.

An [ez] Sene. Tarih. Yaş.

Ahachorète [ez] Keşiş.

Anachronisme [ez] Vekaiñ tarihinde hata. Muahhar şeyleri mukaddem gibi zikir itmek.

Anaglypte [ez] Kabartma mahkukatı havi asar-ı atika.

Anagogie [es] (tasavvuf) Vecd-i istiğrak.

Anagogique [s] Tasavvufi.

Anagramme [es] (ez) Kalp.

Analectes [ez-cm] (ez) Asar-ı müntahabe.

Analepsie [es] (t) İade-i kuvvet.

Analgésie [es] Fıkdan-ı elem.

Analogie [es] Münasebet. Tenasüb. (fls) Temsil. (hs) Nisbet. Müşabehet.

Analogue [s] Mütenasip. Müşabih. Makis.

Analyse [es] Tahlil. Şerh.

Analyser [fte] Tahlil itmek. Şerh itmek. Tedkik itmek.

Analyste [ez] Tahlilde mahareti olan kimse.

Analytique [s] Tahlili.

Anamorphose [es] (nb) Tecdid-i şekil.

Ananas [ez] Ananas.

Anaphore [es] (ez) Tekrir-i sadır.

Anaphrodisiaque [s] (t) Muzadd-ı şehvet.

Anaphrodite [ez] Adimü'l-şehve.

Anaplastie [es] Tashih-i aza.

Anarchie [es] Anarşi. Hükümsizlik. (fls) Fevza.

Anastrophe [es] (ed) Takdim ve tehir.

Anathématiser [fte] Lanet, aforoz itmek. Nefret-le red itmek.

Anathème [ez] Lanet.

Anatocisme [ez] Faiziñ resü'l-male zam-ile faiz yürütülmesi.

Anatomie [es] İlm-i teşrih.

Anatomique [s] Teşrihi.

Anatomiste [e] Teşrih alimi.

Ancêtres [ez-cm] Ecdat. Eslaf. (müfred) Ced.

Anche [es] Düdük dili. Ağızlık.

Anchois [ez] Ançüvis. Gümüş balığı.

Ancien, ne [s] Eski, kadim, ihtiyar. Esbak. (cm) Kudema. Eskiler.

Ancienneté [es] Eskilik. Kıdem.

Ancrage [ez] (bhr) Demirleme.

Ancre [es] (bhr) Gemi demiri. Çapa. Lenger.

Ancrer [fte] Demir atmak.

Andalouse [s] Endülüslü.

Andante [h] (mu) Aheste.

Andouille [es] Domuz sucuğu.

Androgyne [s] Hünsa.
Androïde [ez] İnsan şeklinde kukla.
Androlatrie [es] İnsana taabbüd.
Andronite [ez] Selamlık. (kadim-i Yunan'da)
Androphobe [s] İnsandan nefret iden. Merdümgiriz.
Âne [ez] Eşek. Merkeb.
Anéantir [fte] Mahv ve helak itmek. Yok itmek. **s'** -- Yok olmak, fena bulmak. Münadim olmak.
Anecdote [es] Menkıbe.
Ânée [es] Bir eşek yükü.
Anémie [es] (t) Fakru'd-dem.
Anémique [s] Fakru'd-demi, fakr-u deme müptela.
Anémographe [ez] (fiz) Riyah-ı nüvis.
Anémomètre [ez] (fiz) Mikyasü'r-riyah.
Anémone [es] Gelincik çiçeği.
Anémoscope [ez] Bad-nüma.
Anémoscopie [es] Tefeü'l-bi'r-riyah.
Anencéphale [s] (t) Adimü'l-dimağ.
Anépigraphe [s] Unvanı yazılmış. Serlevhasız.
Anépithymie [es] (t) İnkıta-yı iştiha.
Ânerie [es] Eşeklik. Hamakat.
Ânesse [es] Dişi eşek.
Anesthésie [es] (t) Zıya-ı his.
Anesthésique [s] (t) Mübtal-i his.
Anethe yahut **Anet** [ez] (t okunur) Dere otu.
Anévrismat, e [s] (t) Ümmü'd-demi.

Anévrisme [ez] Ümmü'd-dem.
Anévrose [es] Madumiyet-i asab.
Anfractuosité [es] Girintili çıkıntılı olma. Arıza. İvicac. (tşr) İrirac.
Angarie [es] Angarya.
Ange [ez] Melek. (mec) Melek haslet-i insan. Güzel şahıs.
Angélique [s] Melekane. (nb) Melek otu. (k) Anjeliki. (mu) Anjelic denilen bir gitare.
Angelus [ez] (s okunur) Katolikleriñ bir akşam duası.
Angiectasie [es] (t) Tevessü-i eviyye.
Angine [es] (t) Hunnak. Anjin.
Angiocarbe [ez] (nb) Zü-semar-ı mesture.
Angiogénie [es] (t) Teşekkül-i viai.
Angiographie [es] (t) Tavsif-i eviye.
Angiohémie [es] (t) İhtikan. Dem-i viai.
Angiologie [es] (t) Mebhas-ı eviye.
Angiotomie [es] (t) Teşrih-i eviye.
Anglais, se [s] İngiliz. (mec) Merhametiz, alacaklı.
Angle [ez] Zaviye. Kuşe.
Anglican, e [s] Anglikan mezhebine mensup.
Angloir [ez] Zaviye ölçüsü.
Anglomane [s] İngiliz budalası. İngilizperest.
Anglophile [s] İngiliz dostu.
Anglophobe [es] İngiliz düşmanı.
Angoisse [es] İztrab. Elem.

Angoisser [fte] Muztarip itmek.
Angora [e] Ankara şehri.
Angora [e] Tiftik. **chat d'** -- Ankara kedisi.
Anguille [es] Yılan balığı.
Angulaire [s] (r) Zaviyevili. Köşeli.
Anguleux, se [s] Çok köşeli, pürüzlü olan.
Anhaphie [es] Tenakus veya madumiyet-i lems.
Anhéler [fl] Solumak. (t) Telhesu.
Anhistorique [s] Tarihe muğayir.
Anhydre [s] Susuz. Bilama.
Anicroche [es] Engel. İlişik.
Anidrose [es] Fıkdan-ı taarruk.
Ânier [e] Eşekci.
Anil [ez] Çivit otu.
Animadversion [es] Garaz, buğz. Kin. Ayıplama.
Aniline [es] Anılan dinilen kimyevi madde.
Animal [ez] Hayvan, ziruh.
Animalcules [cem] (hayv) Hurdebin-le görülebilen hayvanat.
Animalier [ez] Hayvanat ressamı.
Animalisation [es] İstihza.
Animaliser [fte] Hayvan derekesine indirmek. (mec) Hayat virmek. (t) İstihya itmek.
Animalité [es] Hayvanlık.
Animateur, trice [s] Can virici. Mimi.

Animation [es] Canlanma. Faaliyet. Galeyan. Gayret. Hiddet.
Animé, e [s] Canlı. Ziruh. Heyecanlı. Muttasıf. Gayrete gelmiş.
Animer [fte] Canlandırmak. Kızdırmak. Germi virmek. Faaliyete getirmek. Parlatmak.
Animisme [ez] (fls) Ervahiye.
Animosité [es] Adavet. Kin.
Anis [ez] (s okunur) Anason.
Anisé, e [s] Anasonlu.
Anisette [es] Anasonlu rakı.
Anka [ez] Anka kuşu.
Ankyleuderie [es] (t) İltisak-ı arızı-yi ema.
Ankyloblépharon [ez] (t) İltisak-ı ecfan.
Ankyloglosse [ez] (t) İltisak-ı lisan.
Ankylose [es] (t) İltisak-ı mufassal.
Annal, e [s] Bir sene hükmü olan. Yıllık. Senevi.
Annales [es-cm] Salname. Vakayin tarih sırası-la mukayyed bulunduğu eser. Tarihçe.
Annaliste [ez] Vakanüvis.
Annamite [s] Anamlı. Annam lisanı.
Annate [ez] Papanin senevi tahsisatı.
Anneau [es] Halka. Yüzük. (hayv) Halka. (nb) Kılade.
Année [es] Sene.
Annelé, e [s] Halkalı.
Anneler [fte] Saçı halka halka kıvırmak.
Annelet [ez] Halkacık.

Annexe [es] Zeyl. İlave. Halka. Melfuf.
Annexé, e [s] Merbut. Mülhak. **ci** --
Leffen.
Annexion [es] İlhak. İlave.
Annexioniste [ez] İlhak- taraftarı.
Annihilation [es] Mahv. İlga. Itfa. İptal.
Fesih. Helak.
Annihilé, e [s] Mefsub.
Annihiler [fte] İlga. İhlak, ibtal, ıtfa
itmek. Fesh itmek.
Anniversaire [ez] Devr-i senevi. (s)
Senevi. Yıl dönümü.
Announce [es] İlan. İhbar.
Annocer [fte] İhbar. İlan itmek.
Bildirmek. Haber virmek.
Annociade [es] Rahiplere mahsus bir
tarikât.
Annociation [es] Vahiy, Hristiyanlarıñ
bir yortusu. Beşaret-i haml-i Meryem.
Annonerie [es] Buğday pazarı.
Annotation [es] Haşiyeye-yi tahriri.
Annoté, e [s] Haşiyeli.
Annoter [fte] Haşiyeye yazmak. Şerh
yazmak.
Annuaire [ez] Salname.
Annualité [es] Seneviyet.
Annuel, le [s] Senevi.
Annuellement [h] Seneden seneye.
Senevi.
Annuité [es] Taksit-i senevi.
Annulable [s] Kabil-i fesh. (hk) Fasit.
Annulaire [s] Halkavi. **doigt** -- Yüzük
parmağı. Baş parmak. Binsır.

Annulatif, ve [s] Hükümsüz bırakan.
Fesih ve ilga iden.
Annulation [es] (hk) Lagv. Fesih. İzale.
İptal.
Annuler [fte] Fesih, ilga, iptal itmek.
Anoblir [fte] Asalet unvanı virmek.
Zadegan sınıfına sokmak.
Anodine [es] (t) Müsekkîn-i ilac.
Anodine [es] (hayv) Adimü's-senan.
Anoie [es] (t) Belahat. Akılsızlık.
Anomal, e [s] (sr) Şaz. (ta t) Gayr-i tabi.
Anomalie [es] İttiradsızlık. (sr) Kaideye
muhalefet. (ta t) Galat-ı tabiat. (hey)
İhtilaf. (fls) Hilaf-ı ade.
Anomalistique [s] (hey) İhtilaf. **année** -
- Sene-i inhirafiye.
Ânon [ez] Sıpa. Eşek yavrusu.
Anonner [fl] Kekeleyerek okumak.
Eşek yavru doğurmak.
Anonymat [ez] İsim olmaksızın.
İmzasız bulunmak. Muharririñ meçhul
olması. (şirketler hakkında) Anonim
olma.
Anonyme [s] İmzasız, isimsiz mektup,
eser vesaire, anonim.
Anonymement [s] İmzasız ve isimsiz
olarak.
Anophthalmie [es] (t) Madumiyet-i ayn.
Anopsie [es] (t) Görememezlik, ama.
Anordir [fl] Rüzgar poyrazlamak.
Anorexie [es] İştihatsızlık.
Anormal, e [s] Usule muhalefet. Gayr-i
tabi.
Anosie [es] Hastalanmazlık.

Anosmie [es] Zıya-i şem.
Anote [s] (ta t) Kulaksız.
Anoure [s] (ta t) Kuyruksuz.
Anovo [h] Müceddeden.
Anoxémie [es] (t) Tenakus-ı tahammuz-ı dem.
Anse [es] Kulb. (bhr) Küçük körfez. Koy. (tşr) Urve. (mima) Sepet kulbu kemer.
Ansé, e [s] Kulbi.
Anser [fte] Kulp takmak.
Ansérine [es] Solucan otu. (t) Deri vurması.
Ansette [es] İp ilmiği. Kulplu mangal.
Ansière [es] Koylarda gerik balık ağı.
Aspect [ez] (bhr) İrgat manivelası.
Antagonique [s] Mütehalif. Müteakis. Düşman. Hısım.
Antagonisme [ez] Rekabet. (tşr) Tezad. (fls) Teaküs.
Antagoniste [s va] Rakib-i muhasım. (tşr) Mütezad.
Antalgie [es] (t) Tahfifü'l-elem.
Antalgique [s] (t) Müsekkin-i elem. Dafü'l-elem.
Antan [ez] (d') Geçmiş zamana ait. Geçen sene, bildir.
Antanaclase [es] (ed) Cinas.
Antarès [ez] Burc-ı esedde kain büyük yıldız.
Antarctique [s] Cenubi.
Antécédemment [h] Evvelce.
Antécédence [es] Akdemiyyet.

Antécédent, e [s] Mukaddem. Sabık, masebak. (mn) Mukaddem. -- s. Sevabık-ı ahval.
Antéchrist [ez] (**antékri** okunur) Deccal.
Antédiluvien, ne [s] Kable't-tufan.
Antéhistorique [s] Kable't-tarihi zaman ai
Antenne [es] (bhr) Antene. Telsiz telgrafta uzun elektrik nakli. -- s Kurun-ı lamise.
Anténuptial, e [s] Teehhülden evvel.
Antéoccupation [es] Sual-i mukaddere cevap. (ez) İstinaf.
Antépénultième [s] Soñdan iki evvelki. (hayv) Mefasıl, mümass.
Antéphélique [s] (t) Muzadd-ı ledeğa-i şemsi.
Antéphialtique [s] (t) Muzadd-ı kabus.
Antérieure, e [s] Öñde bulunan. Kuddami. Sabık. (hk) Mütekaddim. (fls) Mütekaddim. (hk) s – Mütekaddime.
Antérieurement [h] Mukaddema. Evvelce.
Anthèle [es] Yalancı başak. (nb) Mucibe-i gayr-i tabiiye.
Anthelminthique [s] (t) Dafı-i didan.
Anthère [es] (nb) Gubar-ı tali havi haşefe.
Anthèse [es] (nb) Çiçek açmak mevsimi.
Anthographie [es] Çiçekler-le ifade-i meram.
Anthologie [es] Şiir, edebiyat.
Anthomanie [es] Çiçek muhabbeti.

Anthracifère [s] Kömürlü arazi.
Anthracite [ez] Antrasit. Ham maden kömürü.
Anthracomancie [es] Yanmış kömür-le tefeül.
Anthrax [ez] Şirpençe.
Anthropochimie [es] (k) Kimya-yı beşeri.
Anthropocentrique [s] (fls) Elbeşeriye.
Anthropodicée [es] (fls) İlm-i nasut.
Anthropoïde [e] Şibh-i beşeri.
Anthropologie [es] (fls) Beşeriyat.
Anthropométrie [es] Mesaha-i beşer.
Anthropomorphisme [ez] (fls) Müşebbehe, mücesseme tarikatı.
Anthropophage [e-s] Yamyam.
Antiapoplectique [es] (t) Muzadd-ı sekte.
Antiarthritique [s] (t) Muzadd-ı nikris.
Antiartistique [s] Sanata muhalif bulunan.
Antiasthmatique [es] (t) Muzadd-ı dik-i sadr.
Anticarde [ez] (tşr) Hufre-i fuadiye.
Anticatarrrhal, e [s] (t) Muzadd-ı nezle.
Antichambre [es] Dış oda.
Anticholérique [s] (ko) Muzadd-ı kolera.
Antichrèse [es] (krè) (hk) İstiğlal.
Antichrétien, ne [s] (krè) Nasraniyete mugayir.
Anticipant, e [s] (t) Mukaddem. Vaktinden evvel gelen. Peşin. Muaccel.

Anticipation [es] Takdim. (hk) Tacil-i deyn. Gasp. Tecavüz. (mu) Takdim. (fls) Sebk. (maliye) Taviz.
Anticiper [fte] Tacil itmek. Takdim ittirmek. Ale'l-hesab almak. Birinin hakkına tecavüz itmek.
Anticlérical, e [s] Ruhbanlığa muhalif.
Anticomanie [es] Antika ibtilası.
Anticombustible [s] Mani-i ihtirak.
Anticolique [s] Sancı def iden ilaç.
Anticonstitutionnel, e [s] Meşrutiyete mugayir.
Antidartreux, se [s] (t) Tuzlu balgam ilacı.
Antidater [fte] Aslından mukaddem tarih atmak.
Antidigestif, ve [s] Hazmı ihlal iden.
Antidote [ez] (t) Panzehir. Muzadd-ı semm.
Antiéphialtique [s] Muzadd-ı kabus.
Antiépileptique [s] Dafi-i sara.
Antifébrile [s] Dafi-i humma.
Antihumain, e [s] İnsanlığa muğayir.
Antigouvernemental, e [s] Hükumete muhalif.
Antilogie [es] (ed) Tebayün-i efkar. (fls) Tenafi-yi akval.
Antilope [es] Ceylan.
Antimoine [emz] Antimon.
Antimonarchique [s] Mutlakiyet-i muhalif.
Antimorale, e [s] Mugayir-i ahlak.

Antinomie [es] (hk) Mübâyenet-i ahkam. (fls) Tesavi-yi nakizeyn.

Antipathie [es] Gayr-i ihtiyari nefret. Münaferet. (fls) Tenakür.

Antipathique [s] Sevimsiz. Calib-i nefret.

Antiphernaux [s cm z] (**biens**) Zevciñ zevceye virdigi emval.

Antiphrase [es] (ed) VASF-ı bi'n-nakis.

Antiphtisique [s] (t) Vereme karşı.

Antiphysique [s] Hilaf-ı tabiat.

Antipode [e] (coğ) Semt-i kadem.

Antipolitique [s] Siyasete mugayir.

Antipratique [s] Ameli olmayan.

Antiprogresiste [ez] Terakki fikrine aleyhtar.

Antipsorique [s] Dafi-i-cereb.

Antiputride [s] (t) Dafi-i taaffün.

Antiquaire [ez] Antikacı.

Antique [s] Eski. Kadim.

Antiquité [es] Eski zaman. Eski şeyler. Antika. Eskilik.

Antirabique [s] (t) Muzadd-ı daü'l-kelb.

Antiréligieux, se [s] Zındık.

Antirépublicain, e [s] Cumhuriyet muhalifi.

Antirévolutionnaire [s] İhtilal muhalifi.

Antiscien, ne [e-s] (coğ) Hatt-ı istivadan, şimal ve cenubda olmak üzere müsavi badele ikamet iden ve vakt-i zuhurda gölgeleriniñ istikameti birbirine zıd olan insanlar. Mütekabilü'z-zıl.

Antisemite [s] Museviler aleyhinde bulunan.

Antiseptique [s] (t) Muzadd-ı taaffün.

Antisociable [s] Nakabil-i ünsiyet.

Antisocial, e [s] Teşkilat-ı içtimaiyeye mugayir.

Antisocialiste [e] İştirakiyeye muhalif.

Antithèse [es] Tezad. (fls) Nakiz-i müddei.

Antonyme [ez] Manası zıd kelimelerden her biri.

Antre [es] Mağara. İn.

Anuiter [ft] (s') Gicelemek.

Anueie [es] (t) İnkıta-i bevl.

Anus [ez] (s okunur) (tşr) Şerh. (nb) Fetha.

Anxiété [es] Üzüntü. Sıkıntı. Endişe. Keder.

Aorte [es] Şıryan. Ebher.

Aortite [es] İltihab-ı ebher.

Août [ez] (ou okunur) Ağustos ayı.

Aoûter [fte] Kemale irdirmek.

Aoûteron [ez] Evrakçı.

Apache [ez] Gice haydudu.

Apaisement [ez] Sükun bulma.

Apaiser [fte] Teskin itmek.

Apanage [ez] Tahsis idilmiş mülk, maaş. (mec) Hassa.

Apanager [fte] Tahsisat, mülk, irad virmek.

À part [h] Ayrıca.

Aparté [ez] Hususa muhavere.

Apathie [es] Tesirsizlik. Kaygısızlık.
A parte ante (fls) Ezel.
A parte poste (fls) Ebed.
Aperception [es] İdrak. (fls) İdrak-i dakik.
Apercevoir [fte] Müşahade itmek. Görmek. Fark itmek.
Aperçu [ez] Hülasa.
Apéritif, ve [s] İştihâ açan.
Apétale [s] (nb) Madümü't-tüveyc.
Apetisser [fte] Küçültmek.
Â peu près [h] Takriben.
Aphasie [es] (fls) Zıya-ı kelim.
Aphelie [es] (hey) Uç noktası.
Aphone [s] Adimu'l-savt. Sesi olmayan.
Aphorisme [ez] Mesel, hakimane söz. (fls) Vecize.
Aphrodisiaque [s] (t) Şehvet artıran. Şehvetengiz.
Aphthe [ez] Kıla.
Aphtheux, se [s] Kılai.
Aphylle [s] (nb) Madümü'l-evrak. Yapraksız.
Api [ez] Kiraz elması.
Apicole [s] Arıcılığa müteallik.
Apiculture [es] Arıcılık.
Apiquer [fte] (bhr) Karga cunda itmek.
Apis [ez] (s okunur) Eski Mısrileriñ mübarek öküzü.
Apitoyer [ft] Acındırmak. Rikkate getirmek. s' -- Acılamak.

Aplanir [fte] Düzeltmek. Tesviye itmek. Ber-teraf itmek.
Aplatir [fte] Yassılatmak. Ezmek.
Aplatissoir [ez] Madeni levha halin getirmek için ağır çekiç.
Aplob [ez] Amud. Şakul. **avoiz de l' -** - Metin olmak.
Apocaliptique [s] Çok müphem söz. İstihraça muhtaç.
Apocryphe [s] Gayr-i mevsuk.
Apode [ta t] Ayaksız.
Apodictique [s] (mn) Zaruriye-yi mutlaka. Müsbet.
Apogée [ez] (hey) Uç.
Apographe [ez] Nüsha-i saniye.
Apollinaire [s] Apollona ait.
Apologie [es] Müdafaname.
Apophthème [ez] Kelam-ı kibar.
Apopléctique [s] Nüzul isabetine müteallik. Sektevi.
Apopléxie [es] (e) Nüzul. Sekte. Damla.
Apositie [es] (t) Gıdadan istikrah.
Apostasie [es] İrtidad.
Apostat [ez] Mürtedd.
Apostème [ez] Cerahatli çıban.
Aposter [fte] Nevbet bekletmek. Nokta koymak.
Aposteriori [fls] Badi. (bade't-tecrübe)
Apostille [es] Havale. Der-kenar.
Apostiller [fte] Der-kenar yazmak.
Aposdolat [ez] Havariyunuñ vazifesi. Risalet. Neşr-i mezheb.

Apostolique [s] Havariyuna müteallik. Papaya müteallik.

Apostrophe [es] Hazf işareti : (‘) Hitap. Tevbih.

Apostropher [fte] Hitab itmek. İtab itmek.

Apote [ez] (s) Su içmez.

Apothème [ez] (s) Hatt-ı amud.

Apothéose [es] Allah derecesinde tebtil itmek. Tazim. Tariziye.

Apothèse [es] (cerra) Azim-i münkesiriñ tanzim ve vaziyeti.

Apothicaire [ez] Eczacı.

Apôtre [ez] Havari. **bon** -- Riyakar.

Apparaître [fl] Görünmek. Zuhur itmek.

Apparat [ez] Gösteriş. Debdebe.

Appareil [ez] Cihaz. (bhr) Donanım. Alet ve edavat. (mima) Örgü.

Appareillage [ez] Geminiñ hareket manevrası.

Appareillement [ez] Hayvanları çift koşma.

Appareiller [fte] (bhr) Sefere kıyam itmek. Çift imek.

Apparemmment [h] Añlaşıldığına göre. Suret-i zahirede.

Apparence [es] Görünüş. **en** -- Zahren.

Apparent, e [s] Zahir. Aşık. Ayan.

Apparenter [fte] Akrabalık hasıl ittirmek. Musaheret ittirmek.

Appariement [ez] Çift çift tertip itme.

Apparier [fte] Çift haline koymak. Çiftleştirmek.

Apparition [es] Zuhur. Tecelli. (gazete) İntişar. Hayalet.

Appartement [ez] Apartman. Daire.

Appartenance [es] Mülhaat.

Appartenir [fl] Birine ait olmak. Mali olmak.

Appas [ez] Cazibe. Bir kadınıñ eñ cazib azası. Huzuzat.

Appât [ez] Yem. Olta yemi. (mec) Vasıta-i iğfal.

Appâter [fte] Yemlemek.

Appauvrir [fte] Fakir düşürmek.

Appeau [ez] Çığırtkan.

Appel [ez] Çağıрма. Davet. İstinaf. Celp.

Appelable [s] Kabil-i istinaf.

Appelant, e [e-s] (hk) İstinaf iden. Çığırtkan.

Appeler [ft] Çağırmak. İsim koymak. Davet itmek. **s'** -- Tesmiye olunmak. (fl) İstinaf davi itmek.

Appellation [es] Tesmiye.

Appendice [ez] Zeyl. İlave.

Appendicite [es] (t) İltihab-ı zeyl-i dudi. Apandisit.

Appendiculaire [s] Zeyli.

Appendicule [ez] Lahika.

Appendiculé, e [s] Müzeyyel.

Appendre [fte] Asmak.

Appentis [ez] Söndürme.

Appert [f] (il) -- Görünüyor ki.

Appesantir [ft] Ağırlandırmak. **s'** -- Ağırlaşmak.

Appétence [es] İştihâ.

Appéter [fte] Şiddet-le istemek.

Appétition [es] Şiddetli heves. (fls) Teşehhi. Hasret.

Appétit [ez] İştihâ. Arzu.

Applaudir [ft] Alkışlamak. s' -- Tefahhur itmek.

Applaudissement [ez] Alkış. Takdir ve tahsin.

Applicable [s] Kabil-i tatbik.

Applicage [ez] Yapıştırma.

Application [es] Tatbik. İcra. Çalışkanlık. Dikkat.

Appliqué, e [es] Çalışkan.

Appliquer [ft] Tatbik itmek. Yapıştırmak. s' -- Çalışmak.

Appoint [ez] Hesabı tamamlayan miktar. Küsür. Ufaklık.

Appointé, e [s] Maaşlı.

Appointement [ez-cm] Maaş. (hk) Beyana havale.

Appointer [fte] Maaş tahsis itmek. (es) Angaryada kullanmak. (sana) Hall-i tesviye itmek.

Appointeur [hk] Naip, mümeyyiz. Hall-i tesviye iden adem.

Appointir [fte] Sivriltilmek.

Appontement [ez] (bhr) İskele.

Apport [ez] (hk) İzdivaçta cihaz. Şerik sermayesi.

Apporter [fte] Getirmek.

Apposer [fte] Koymak. Mühür basmak.

Apposition [es] Vaz. (nhv) Atf-ı beyan.

Appréciabilité [es] Kabiliyet-i takdir.

Appréciateur [ez] Muhammen. Kadirşinas.

Appréciatif, ve [s] Takdiri. Tahmini.

Appréciation [es] Takdir. Tahmin. Kadirşinaslık.

Apprécier [fte] Kıymetini, kadrini takdir itmek. Tahmin itmek.

Appréhender [fte] Korkmak. Yakalamak.

Appréhension [es] Korku. Endişe. (fls) Tasavur-ı sade.

Apprendre [fte] Öğrenmek. Haber virmek. Öğretmek.

Apprenti, e [es] Çırac. Mübtedi. (bhr) Miço.

Apprentissage [ez] Çıracılık.

Apprêt [ez] Hazırlama. Tehyie.

Apprêtage [ez] Çuhaları tasfiye. Derileri tasfiye. Derileri dibağat itme.

Apprêté, e [s] Hazırlanmış.

Apprêter [ft] Hazırlamak. Kumaşlara cila virmek. – s' Hazırlanmak.

Apprêteur [ez] Kumaş cilacısı.

Appris, e [s] Öğrenilmiş.

Apprivoisé, e [s] Alıştırılmış. (hayvan) Munis.

Apprivoiser [ft] Vahşi hayvanı ehil hale getirmek. s' -- Alışmak, kesb-i ünsiyyet itmek.

Approbateur [s] Takdirkar.

Approbation [es] Tasvip.

Approchable [s] Kabil-i takarrüb.

Approchant, e [s] Yakın. Müşabih. Takribi.

Approche [es] Takarrüb.

Approcher [fte] Yaklaştırmak. (fl) Yakınlaşmak.

Approfondir [fte] Derinleştirmek. Tamik itmek.

Approfondissement [ez] Tamik. İstiknah. Tedkik.

Appropriable [s] Kabil-i temellük.

Appropriation [es] Temellük. Tasarruf. Tevfik.

Approprier [ft] Hazırlamak. s' -- İşe yaramak. Uymak. (fls) İhraz itmek. Tevfik itmek.

Approuvé, e [s] Musaddak.

Approuver [fte] Takdir, tasvip itmek. Kabul ve tasdik itmek.

Approvisionner [fte] Erzak ve mühimmat virmek. İlaşe itmek. Tedarik itmek.

Approvisionnement [ez] Erzak müteahhidi.

Approximatif, ve [s] Takribi.

Approximation [es] Tahmin.

Approximer [fte] Tahmin itmek.

Appui [ez] Destek. İstinadgah. (mima) Korkuluk. Müzaheret.

Appui-main [ez] (nkş) El dayangacı.

Appui-tête [ez] (fotoğraf) Baş dayangacı.

Appuyer [ft] Dayatmak. İstinad ittirmek. İltizam itmek. s' -- Dayanmak. İstinad itmek. (bhr) Aganta itmek.

Âpre [s] Sert. Ekşi. Haşin.

Après [hc] Soñra.

Après-demain [hc] Yarın değil öbür gün.

Après-dîner [ez] İkinci üstü.

Â présent [zr] Şimdi.

Après-midi [es] Öğlenden sonra.

Âpreté [es] Sertlik. Ekşilik. Huşunet.

Â priori [h] (fls) Kabil. Kable't-tecribe.

Â priorique (fls) Kable't-tecribi.

Â propos [h] Münasebet-ile. Daire. Tam sırasında.

Apte [s] Müstaid. Ehil.

Aptère [s] Kanatsız.

Aptitude [es] İstidad. Kabiliyet. Ehliyet. Dirayet. Liyakat.

Apurement [ez] Tasfiye-i hesap.

Apurer [fte] Hesabı temizlemek.

Apyre [s] (k) Ateşte erimeyen.

Apyrexie [es] Sıtma nöbetiniñ inkıtai.

Aquafortiste [ez] (sana) Tizabkar.

Aquarelle [es] Sulu boya resmi.

Aquarelliste [ez] Sulu boya ressamı.

Aquarium [ez] Balık ve nebatat muhafazasına mahsus havuz.

Aquatique [s] Suya mensup. Mavi. Suda yaşayan.

Aqueduc [ez] (c okunur) Su kemeri. Su bendi.

Aqueux, euse [s] Sulu.

Aquilin [s] **Nez** – Kartal gagası gibi mukavves burun.

Aquilon [ez] Şiddetli poyraz. Rüzgarı.
Ara [ez] Bir nev papağan.
Arabe [s] Arap. (e) Arapça.
Arabesque [s] Araba mahsus. (mima) Arakari.
Arabique [s] Araba, Arabistan'a mahsus.
Arabisant [ez] Arapça ile meşgul alim.
Arabiser [fte] Arap lisanı mütehasısı olmak.
Arable [s] Kabil-i ziraat.
Arachide [es] Amerikan fıstığı.
Arachnides [es-cm] (ta t) Ankebutiye.
Arachnoïdien, ne [s] Örümcek ağı gibi ince.
Arack [ez] Prinç yahut şeker kamışı rakısı.
Araignée [es] Örümcek.
Araire [ez] Kara saban.
Araser [ft] Bir binanın temellerini duvar vesaireyi tesviye itmek.
Aratoire [s] Ziraate müteallik.
Arbalète [es] Tatar oku.
Arbitrage [ez] Hüküm usulü. Poliçe ticareti.
Arbitraire [s] Keyfi. Müstebidane. (fls) İndi.
Arbitrairement [h] Keyfi olarak. Fuzulen.
Arbitral, e [s] Hükme ait.
Arbitre [ez] Hüküm. **bibre** -- İhtiyar. İrade.

Arbitrer [fte] Hüküm sıfat-ile hüküm virmek.
Arborer [fte] Rekz itmek.
Arborescence [es] Teşeccür.
Arboricole [s] Ağaçta yaşayan.
Arboriculture [es] Ağaç yetiştirmek ilmi.
Arboriforme [s] Ağaç şeklinde.
Arborisation [es] Teşeccür.
Arboriser [fte] Ağaç yetiştirmek.
Arbouse [es] Koca yemiş.
Arbousier [ez] Koca yemiş ağacı.
Arbre [ez] Ağaç.
Arbrisseau [ez] Fidan. Çalı.
Arbuste [ez] Fidanın küçüğü.
Arc [ez] (c okunur) Keman. Yay. (mima) Kemer.
Arcade [es] (mima) Kemer. Tak.
Arcane [ez] Esrarengiz ameliyat. Esrarengiz şey.
Arcature [es] (mima) Sıra kemerler.
Arc-bouter [ft] (mima) İstinad kemeri ile takviye itmek. **s'** -- Gerinerek. Kuvvet-le dayanmak.
Arceau [ez] Kemer münhanisi.
Arc-en-ciel [ez] Alaim-i sema.
Archaisme [ez] Tarz-ı kadim-i kitabet.
Archal [ez] Prinç teli.
Archange [ez] Melekü'l-mukarreb.
Arche [es] Köprü kemeri. -- **de Noé** Sefine-i nuh.
Archelet [ez] Saatçi yayı.

Archéologie [es] Asar-ı atike ilmi.
Archéologue [ez] Asar-ı atike mütehassısı. Atıkıyyatçı.
Archer [ez] Tirendaz.
Archet [ez] Keman yayı.
Archétype [ez] Numune.
Archevêché [ez] Baş piskoposluk.
Archi [e¹⁰⁵] Baş, ser manasında bir edattır kelimelerin başına gelerek « ser » manası verir.
Archiatre [ez] Ser-tabib.
Archiduc [ez] Arşidük. (Baş doka)
Archiduchesse [es] Arşidüşes.
Archière [es] Ok mazgalı.
Archifaux, sse [s] Tamam-ile sahte.
Archifou, olle [s] Zirdali.
Archifripon [ez] Fesat başı.
Archipel [ez] Cezair-i müctemia.
Archiprêtre [ez] Baş papaz.
Archirabin [ez] Haham başı.
Architecte [ez] Mimar. (mec) Sani.
Architectonique [s] Mimariye müteallik. (fls) Mimari-yi ilmi.
Architecture [es] Fenn-i mimari.
Architrave [es] (mima) Saçak tabanı.
Architrésorier [ez] Baş hazinedar.
Archives [es-cm] Hazine-i evrak. Dosyalar.
Archiviste [ez] Evrak muhafızı.

Archivolte [es] (mima) Kemer pervazı.
Arciforme [s] Yay şeklinde.
Arçon [ez] Eyer kaşı. Hallaç yayı.
Arçonner [fte] Yüñ, pamuk atmak. (zira) Daldırmak.
Arctique [s] Şimali. **pôle** -- Kutb-i şimali.
Arctuction [es] Kemik çarpılması.
Ardegment [h] Keremi ile.
Ardent, e [s] Ateşin. Hararetli. Haşarı. Zorlu. Gayur.
Ardeur [es] Hararet, şiddet. Keremi. Gayret. Azgınlık.
Ardoise [es] Arduvaz taşı. Taş tahta.
Ardoisé, e [s] Arduvaz rengine olan.
Ardoisier [ez] Arduvaz ocağında çalışan işçi.
Ardoisière [es] Arduvaz ocağı.
Ardu, e [s] Meşakatli. Çetin.
Are [ez] Yüz metre murabbdan ibaret mesaha mikyası.
Arénation [es] Kum banyosu.
Arène [es] İnce kum. Meydan.
Aréner [fl] Çökmek.
Arénicole [s] Kumlu yerde yetişen.
Arénifère [s] Kumlu.
Aréole [es] Küçük harman.
Aréomètre [ez] Areometre. Mikyas-ı keşşafet.
Aréopage [ez] Yunan-ı kadimde eñ büyük mahkeme. Cemiyet-i fuzala.

¹⁰⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Aréopagite [ez] Arepoaj azası.

Aréostyle [ez] (mima) Seyrek sütunlu bina.

Arête [es] Balık kılıcı. (mima) Dıl-i mücessem. Başak püskülü.

Arétier [ez] (mima) Mahya.

Argent [ez] Gümüş. Akçe. Para. Suret.

Argenter [fte] Gümüş kaplamak.

Argenterie [es] Gümüş takımlar.

Argenteur [ez] Gümüş kaplayıcı.

Argentifère [s] Gümüş havi.

Argentin, e [s] Gümüş sedalı. Gümüş renkli.

Argenture [es] Gümüş kaplama.

Argile [es] Kil.

Argileux, euse [s] Kili.

Argilifère [s] Kili havi.

Argonaute [ez] Esatirde bir takım gemiciler.

Argot [ez] Külhanbeyi lehçesi.

Argoté, e [s] Kuru dalları ayıklanmış ağaç.

Argoter [fte] Ağaçların kuru dallarını ayıklamak.

Argue [es] Altın gümüş haddesi.

Arguer [fte] Haddeden çekmek. İstidlal etmek. Sahteliğini iddia etmek.

Argueux, se [s] Tevbihkar.

Argument [ez] Delil. Burhan.

Argumentateur [es] İrad-ı edille. Edille ve berahin.

Argumenté, e [s] Berahin.

Argumenter [fl] İrad-ı edille ve berahin etmek. Mübahase etmek.

Argus [ez] (s okunur) Gözü açık, dürbin adam.

Argutie [es] Batıl, saçma edille.

Argyrite [s] (k) Mürdesenk.

Argyrocratie [es] Hükümrani-i servet.

Aride [s] Çorak. Kuru. Susuz.

Aridité [es] Çoraklık.

Arien, ne [s] Ari. Elsin-i ariye.

Arimer [fte] İğne ucunu sivirtmek.

Arion [ez] (ta t) Sümüklü böcek.

Aristarque [ez] Biaman münekkid.

Aristide [ez] Doğru ve afif adem.

Aristocrate [ez] Asil, asalet taraftarı.

Aristocratie [es] Zadekan sınıfı.

Aristocratiser [fte] Asilzadelere münhasır kılmak.

Aristotélisme [ez] Aristo felsefesi. Aristotalye.

Arithmétique [es] İlm-i hesab.

Arlequin [ez] Palyaço. Soyтары.

Arlequinade [es] Soytarılık.

Armade [ez] Büyük donanma.

Armateur [ez] Gemi mücehhizi.

Armature [es] Bir makineniñ madeni iskeleti. Demir çember ve kuşak.

Arme [es] Silah. Sunuf-ı askeriyeden behri.

Armé, e [s] Silahlı. - â main Müsellahan, cebren.

Armée [es] Ordu.

Armement [ez] Teslih, techiz. Ešliha ve mühimmat.

Arménien, ne [s] Ermeni, Ermenice.

Armer [fte] Teslih itmek. Gemi techiz itmek. Tedarikat-ı seferiyede bulunmak. Takviye itmek.

Armet [ez] Miğfer.

Armistice [ez] Mütareke.

Armoire [ez] Dolap.

Armoiries [es-cm] Zadeگان arması. Arma. (mima) Tıraz.

Armoise [es] Misk otu.

Armorier [fte] Arma ile tezeyyün itmek.

Armoriste [ez] Armacı.

Armure [es] Zırhlı elbise. Zırh.

Armurerie [es] Silahçılık. Tüfekçi dükkanı. Zırh.

Armurier [ez] Silahçı. Tüfekçi.

Aromate [ez] Muattar-ı nebatat.

Aromatique [s] Güzel kokulu. Muattar. İtri.

Aromatisation [es] Tatir.

Aromatisé, e [s] Muattar.

Aromatiser [fte] Tatir itmek.

Arondelle [es] Olta.

Arpège [ez] (mu) Mergule.

Arpent [ez] Eski mikyasa-ı arazi.

Anpentage [ez] Fenn-i mesaha-i arazi.

Arpenter [fte] Araziyi ölçmek.

Arpenteur [ez] Araziyi ölçen.

Arpenteuse [es] Bir nev tırtıl.

Arpon [ez] Hızar. Testere.

Arqué, e [s] Mukavves.

Arquebuse [es] Bir nev eski tüfek. Arkebüz.

Arquer [fte] Yay şeklinde kıvırmak. Takvis itmek.

Arrachage [ez] (zira) Kal.

Arraché, e [s] Sökülmüş.

Arracher [ft] Koparmak. Sökmek. Zorla almak. Kal itmek. – s' Çektirmek.

Arrachis [ez] Fidan sirkati.

Arrachoir [ez] Sökme aleti.

Arraisonner [fte] Bir geminiñ patentini muayene itmek.

Arrangement [ez] Tertip. İtilaf. Tesviye. Hall ve fasıl.

Arranger [ft] Tanzim itmek. Tertip, tesviye. Uzlaşmak. Fasıl itmek. s' -- İntizamına girmek. Uyuşmak. İtilaf itmek.

Arrester [fte] İcar, isticar itmek.

Arréage [ez-cm] Tedahülde kalmış maaşat-ı bakaya.

Arrestation [es] Tevkif.

Arrêt [ez] Hüküm. Karar. Tevkif. Haciz. Tevakkuf. (fls) Vakfe.

Arrêté [ez] Karar, hüküm, emir. (s) Mukarrer, esaslı, ciddi.

Arrêter [ft] Durdurmak. Tevkif itmek. Hüküm virmek. Hizmetine almak. s' -- Turmak. Karar virmek.

Arrhement [ez] Pey virme.

Arrher [fte] Pey virmek.

Arrhes [ez-cm] Pey. Teminat akçesi.

Arrière [za] Geri. (ez) Bir şeyin arka tarafı, gerisi.

Arriéré, e [s] Geri kalmış. Mütedahil.

Arrière-bouche [es] (tşr) Belum.

Arrière-boutique [es] Dükkanıñ arkasındaki oda.

Arrière-corps [ez] (mima) Bir binanıñ gerideki kısım.

Arrière-garant [ez] Kefillik kefil.

Arrière-garde [es] Dümдар.

Arrière-main [es] Eliñ üst tarafı.

Arrière-pensée [es] Muzmer.

Arrière-petit-fils [ez] Torunuñ oğlu.

Arrière-petite-fille [es] Torunuñ kızı.

Arrière-plan [ez] Levhada arka cihet.

Arriérer [ft] Tehir itmek. s' -- Tedahülde kalmak.

Arriéré, e [s] Geride kalmış. Terakki idememiş.

Arrimage [ez] (bhr) Hamuleyi istif itme.

Arrivage [ez] (bhr) Muvasalat. Vürud. Vürud. Gelen eşya.

Arrivée [es] Muvasalat.

Arriver [fte] Gelmek. Yetişmek. Muvasalat itmek. Vuku bulmak.

Arrogamment [h] Mağrurane.

Arrogance [es] Kibir ve gurur

Arrogant, e [s] Mutaazzım. Mütekebbir.

Arroger [ft¹⁰⁶] (s') Haksız iddia itmek.

Arrondir [fte] Yuvarlak yapmak. Büyütmek.

Arrondissement [ez] Fransa'da kaza taksimatı.

Arrosage [ez] İska. Sulama.

Arroser [fte] Sulamak. Akmak.

Arrosoir [ez] Bahçıvan kuğası.

Arsenal [ez] Esliha ve mühimmat-ı harbiye debboyu. Tophane. Tersane.

Arsenic [ez] (c okunur) (k) Zırnık.

Art [ez] Sanat. Maarifet. Hüner. **arts libéraux** Sınaat-ı seba. **beaux-arts** sanayi-i nefise.

Artère [es] (tşr) Şıryan.

Artériel, le [s] Şıryani.

Artériole [es] Şıryan-ı sağır.

Artérite [es] İltihab-ı şıryan.

Artésien [s] **puits** -- Artezyen kuyusu.

Arthralgie [ez] (t) Elem-i mefasıl.

Arthritique [s] Mafsali.

Artichaut [ez] Enginar.

Artichautière [es] Enginar tarlası.

Article [ez] Madde. Makale. Harf. Tarif. Meta. Çeşit.

Articulaire [s] Mafsali.

Articulation [ez] Telaffuz. Tehecci. İrtibat. Mafsal.

Articuler [fte] Mafsallar-la bağlamak. Telaffuz itmek. Beyan itmek.

Artiel, le [s] Sanata müteallik.

Artifice [ez] Sanat. Maarifet. Suni hareket. Hile. **feu d'** -- İlab-ı nariye.

Artificiel, le [s] Suni.

¹⁰⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Artificieux, se [h] Hilekar.
Artillerie [es] Topçuluk. Toplar. Topçu.
Artilleur [ez] Topçu neferi.
Artimon [ez] (bhr) Mizane direği.
Artisan [ez] Esnaf. Hirfetkar.
Artison [ez] Tahta kurdu.
Artiste [e] Sanatkar.
Artistique [s] Sanatkarane.
Artonomie [es] Ekmek yapma sanatı.
Artophage [s] Ekmek-le yaşayan.
Arvicole [s] Tarlalarda yaşayan.
As [ez] (s okunur) İskambil kağıdından biri. Bir işte fevkalade mahir olan. Tayyarecilikte mahareti mücerreb olan kimse.
Ascendance [es] Suud. Eslaf.
Ascendant [ez] Kuvvet. Nüfuz. Tali. (hey) Matla. (cm) Ecdad, eslaf. (s) Yukarı kalkan, mütesait.
Ascenseur [ez] Asansör.
Ascension [ez] Uruc. Suud. (hey) Matla, mirac.
Ascète [ez] Keşiş. Zahid.
Ascetisme [ez] Keşişlik. Zühd. (fls) Zühdiye.
Asciens [ez-cm] Hatt-ı istiva sekenesi.
Aséite [es] (fls) Kayyumiyet.
Asiatique [s] Asya kıtasına mensup.
Asie mineure [ez] Anadolu.
Asile [es] Melcen. Memen.
Asine [s] Eşeğe müteallik.
Aspect [ez] Manzara. Şekl-i suret.

Asperge [es] Kuş konmaz.
Asperger [fte] Su serpmek. Püskürmek.
Aspérité [es] Huşunet. Arızalı olma. Sarplık.
Aspersoir [ez] Su serpmeye mahsus alet.
Asphalte [ez] Asfalt.
Asphyxie [es] İhtinak. İnkıta-i teneffüs.
Aspirant [s] Nefes alan. Çeken bir şeye namzed olan. (e) Talep. (bhr) Mülazım-ı sani.
Aspirateur [ez] Teneffüs. Havayı çekmeye mahsus alet.
Aspiration [es] Teneffüs.
Aspirer [fte] Teneffüs itmek. Arzu beslemek. Çekmek.
Assagir [fte] Uslandırmak.
Assailant [ez] Mütecaviz. Muhacim.
Assailir [fte] Hücum itmek, basmak. Salvat itmek.
Assainir [fte] Sıhhi, ceyyid bir hale koymak. Tathir, bataklıkları tecfif itmek.
Assainisseur [ez] (zira) Hububatı temizleyen makine.
Assaisonnant, e [s] Baharlı nebatat.
Assaisonné, e [s] Terbiyeli yemek.
Assaisonnement [ez] Yemek terbiyesi. Nükte, mazmun.
Assaisonner [fte] Yemek baharat vesaire ile çeşni virmek. Yemeği terbiye itmek.
Assarmenter [fte] (zira) Bağ budandıktan soñra kesilen dalları toplamak.

Assassin [ez s] Katil. Kanlı.
Assassinant, e [s] Bezdirici.
Assassinat [ez] Katl. Cinayet.
Assassiné, e [s] Maktul.
Assassiner [fte] Katl itmek. (mec)
Bıktırmak. Mahv itmek.
Assaut [ez] Hücum. Hamle.
Asséché, e [s] Kurumuş.
Assécher [fte] Kurutmak. Sudan
mahrum itmek.
Assemblage [ez] Toplama. Cem.
Ekleme.
Assemblée [es] İctima. Meclis.
Assembler [fte] Bir araya toplamak.
Cem itmek, ekleme. Birleştirmek.
Kurmak.
Asséner [fte] Şiddet-le vurmak.
Assentiment [ez] Muvafakat. (fls)
Kabul. Rıza.
Assentir [fl] Razı olmak.
Asseoir [ft] Olurtmak. s' -- Oturmak.
Assermenté, e [s] Muhlif.
Assermenter [fte] Tahlif itmek.
Assertion [es] İfade. Teyid. (fls) Tasdik.
Asservi, e [s] Esaret altına alınmış.
Zebun.
Asservir [fte] Esaret altına almak.
Mağlup itmek.
Assesseur [ez] Hakim muavini.
Assessorat [ez] Hakim muaviniliği.
Assette [es] Keserli çekiç.

Assez [za] Kafi. Oldukça. Lüzumu
kadar. El verir.
Assidu, e [s] Müdavim. Mukdim.
Assiduité [es] Müdavemet. Takayyüd.
Assidûment [h] İkdam ve gayret-le.
Assiégré, e [es] Mahsur.
Assiégréant, e [es] Muhasır.
Assiéger [fte] Muhasara itmek.
Assiette [es] Oturuş. Mevki. Neşe.
Tabak. Virgi matrahı.
Assiettée [es] Bir tabak dolusu.
Assignation [es] Celp. İhzar. Celpname.
Havale.
Assigner [fte] Mahkemeye celp itmek.
Tayin. Tahsin itmek.
Assimilabilité [es] Kabiliyet-i temsil ve
temessül.
Assimilation [es] Müşabih kılmaya
teşbih. Gedayi-i temsil. (sr) Kalp. (fls)
İstimsal.
Assimiler [fte] Benzetmek. Temsil
itmek. Mukayese itmek.
Assis, e [s] Oturmuş. Esaslı.
Assise [es] (mima) Temel. Kur.
Assistance [es] Hazır bulunma. Cemaat.
İane. Muavenet. Hazır.
Assistant, e [s] Hazır, mevcut. İane iden.
(e) Muavin. Asistan.
Assister [fl] Hazır. Bulunmak.
Muavenet itmek. Refakat itmek.
Associable [s] Kabil-i telif ve teşrik.
Association [es] Şirket. Teşrik. (fls)
Teşarik. Tedai. **droit d'** -- Hakk-ı iştirak.
Cemiyet.

Associé, e [e] Ortak, şerik.

Associer [ft] Teşrik etmek. **s'** -- İştirak etmek.

Assoiffée [s] Susamış. Teşne.

Assoler [fte] (zira) Toprağı münavebe ile işlemek. Diñlendirmek.

Assombrir [ft] Karartmak. **s'** -- Kararmak. Bulanmak. Endişeye düşmek.

Assommade [es] Tepeleme. Darbe.

Assommant, e [s] Tepeleyen. (mec) Can sıkkan. Yoran.

Assommer [fte] Tepelemek. Beynine tokmak-la vurmak. Öldürmek. (mec) Can sıkkan, bıktırmak. Yormak.

Assommoir [ez] Avrupa mezbahalarında hayvanları öldürmeye mahsus tokmak. Cop. Adi meyhane.

Assomptif, ve [s] (fls) Tali. Muavin.

Assomption [es] Uruc-ı Meryem yortusu.

Assonnance [es] (u) Kafiyeniñ gayr-i muvafık olması.

Assorti, e [s] Çeşitleri tanzim edilmiş. Yakışacak ve münasip hale konmuş. Uygun.

Assortiment [ez] Tenasüp. Uygunluk. Emtia çeşidi. Takım.

Assortir [fte] Münasip, uygun şeyler ve insanlar intihap ve cem etmek. Çeşit düzmek. Tanzim etmek.

Assortissant, e [s] Uygun. Takımı düzgün. Yakışıklı.

Assoter [ft] Alıklaştıracak derecede aşık etmek. **s'** -- Budalaca aşık olmak.

Assoupir [ft] Uyutmak. (mec) Muvakkaten teskin etmek. **s'** -- Hafif uykuya dalmak. Teskin olunmak.

Assoupiement [ez] Uyuklama. Rehavet. İhmal. Sükunet.

Assoupli, e [s] Yumuşak. Yumuşamış.

Assouplir [ft] Yumuşatmak. Kolaylık-la bükülür hale getirmek. Alıştırmak. **s'** -- Yumuşamak.

Assourdir [fte] Gürültü ile kulağını sağır etmek.

Assourdissant, e [s] Sağır iden (gürültü).

Assouvi, e [s] Susuzluğu, açlığı yahut hevesatı teskin edilmiş.

Assouvir [fte] Doyurmak. Hırsını ve hevesini teskin etmek.

Assujétir yahut **Assujettir** [fte] Hükmü altına almak. Tabi etmek.

Assujétissement [ez] Tabiiyet. Tebaiyet. Münkad olmaklık. Mecburiyet.

Assumer [fte] Deruhte etmek.

Assurance [es] İtimad. Temin. Sigorta. Emniyet. Mevsukiyet.

Assuré, e [s] Emin. Muhakkak. Sigorta edilmiş. Mevsuk.

Assurément [h] Şübhesiz. Muhakkak. Elbette. Sağlam olarak.

Assurer [ft] Temin etmek. Sağlama bağlamak. Teyid etmek. Sigortaya koymak. **s'** -- Emin olmak.

Assureur [ez] Sigortacı.

Assyrien, ne [s] Asuri.

Astatiq [s] Muvazenesini bulamayan. Takarrür itmeyen.

Astéisme [ez] (ed) Latife yollu istihza.

Aster [ez] (r okunur) Çayır çiçeği.

Astéréométrie [es] (hey) Mebhas-ı tulu ve gurub-ı kevakib.

Astérie [es] Hacer-i şemsi, ateri. (ta t) Deñiz yıldızı, beş parmak.

Asterisme [ez] (hey) Cümle-yi kevkebiye. Suret.

Astérisque [ez] Yazıda yıldız işareti. : (*)

Astéroïde [ez] (hey) Şibh-i nücüm. Şihab-ı sakıb, haceri semavi.

Asthénie [es] (t) Zaaf, uzviyet faaliyetinin azalması. Kuvvetsizlik.

Asthénique [s] Zaafi.

Asthénopie [es] (t) Tenakus-ı saika-i ayn. Gözüñ yorulması.

Asthmatique [s] (**asmalique** okunur) Nefes darlığına müptela. (t) Mebhur.

Asthtme [ez] (**asme** okunur) Nefes darlığı. Daü'l-buhr.

Asticoter [fte] Abes şeyler-le azap ve tazib itmek.

Astiquer [ft] Meşini parlatmak. Cila virmek. s' -- Süslenmek.

Astome [s] Ağzı olmayan.

Astracan [ez] Astrakan kuzu derisi.

Astragale [ez] (mima) Isabe. (tşr) Topuk kemiği. (nb) Kitre ağacı.

Astral, e [s] Kevkebi. Necmi. **corps** -- Cism-i latif.

Astre [ez] Yıldız. (mec) Namdar. Artist. Şanlı. Güzel şahıs.

Astreindre [ft] İcbar itmek. s' -- Mecbur olmak. Tabi olmak.

Astreint, e [s] Mecbur.

Astriction [es] (t) Buruşma, inkıbaz, bozulma.

Astringence [es] Buruşturma.

Astringent, e [s] (t) Buruşturucu, kabız ilacı.

Astrolabe [ez] Usturlap.

Astrolâtre [e] Yıldızlara tapan.

Astrolâtrie [es] Encümprestlik.

Astrologie [es] İlm-i nücüm.

Astrologue [ez] Müneccim. Remmal.

Astronomie [es] İlm-i heyet.

Astronomique [s] Heyi. Nücumi.

Astrostatique [es] Mebhas-ı muvazenet-i seyyarat.

Astuce [es] Hilekarlık. Kurnazlık. Desise.

Astucieux, se [s] Hilekar. Kurnaz. Dessas. Hilekar.

Asymétrie [es] Adem-i tenazur.

Ataraxie [es] (fls) Bikaydi.

Atavisme [ez] (fls) Ceddaniyet.

Atavistique [s] (fls) Ceddani.

Ataxie [es] Adem-i intizam. (fls) Zıya. İntizam.

Atecnie [es] (t) Kısırlık.

Atèle [ez] Bir nev maymun.

Atelier [ez] Destgah. Atölye. İmalathane. Sanatgah.

Atermoiement [ez] (hk) Tecil. Deyn. (mec) Bahaneler-le sürüklendirme.

Atermoyé, e [s] Mühletli.

Atermoyer [fte] (hk) Temdid ve vade itmek. Boş mazeretler-le işi uzatmak. Leyte leal ile vakit geçirmek.

Athée [es] Münkir. Mülhid.

Athéisme [ez] Allah'ı inkar. (fls) İlhad.

Athénée [ez] Mahfil-i üdeba.

Athénien, ne [s] Atinalı.

Athérine [es] Gümüş balığı.

Athermale, e [s] Sıcak olmayan maden suyu.

Athlète [ez] Pehlivan. Atlet.

Atlantique [s] (coğ) Atlasi.

Atlas [ez] (s okunur) Atlas. Harita.

Atmosphère [es] Hava-yı nesimi. Cevv. Muhit.

Atome [ez] Zerre. Cüz.

Atomique [s] Cüzlere müteallik.

Atone [s] Fersiz. Kuvvetsiz.

Atonie [es] Zaaf. Fersizlik.

Â tort et â travers [h] Gelişi güzel, saçma sapan.

Atours [ez-cm] Kadın müzeyyenatı.

Atout [ez] Kağıt oyununda. Koz.

Atoxique [s] Zehirsiz.

Atrabilaire [s] Kara sevdaya uğramış.

Artabile [es] Kara sevda.

Â travers [hc] Arasından, ortasından.

Ârtre [ez] Ocak.

Atroce [s] Gaddar. Zalim. Müthiş. Merhametsiz.

Atrocité [es] İtisaf. Zulüm. Pek çirkin şey.

Atrophie [es] Beslenemezlik. Adem-i nema. Dumur.

Atrophier [ft] (t) Dumura uğratmak. s' -- Beslenememek.

Atropine [es] Atropin.

Attabler [ft] Sofraya oturtmak. s' -- Sofraya oturmak, kumar masasını başına geçmek.

Attachant, e [s] Dikkatini celp iden. Şayan-ı merak.

Attache [es] Bağ. Rabıta. Bent. Meyl ü muhabbet.

Attaché, e [s] Bağlı. (ez) Ateşe. Mensup. Mülhak.

Attachement [ez] Merbutiyet. Muhabbet.

Attacher [ft] Bağlamak. Takmak. Atıf itmek. Yanına almak. s' -- İrtibat peyda itmek. İntisab itmek.

Attaquable [s] Kabil-i itiraz. Kabil-i hücum.

Attaque [es] Hücum. Darbe. İsabet. Taarruz. İsabet.

Attaquer [fte] Vurmak. Hücum itmek. İsabet itmek. İtiraz itmek.

Attarder [ft] Geciktirmek. s' -- Gecikme.

Attenidre [fte] Yetişmek. İsabet ittirmek. Nail olmak. Vasıl olmak.

Atteint, e [s] Yetişilmiş. Musab. Müptela.

Attenite [es] Musab olma. Halel. Zarar.
porter -- Zarar-ı iras itmek. **hors d'** --
İsabetten, yetişilmekten masun.

Attelage [ez] Koşum hayvanları.
Koşum.

Attelé, e [s] Koşulmuş.

Atteler [fte] Hayvanları arabaya, sabana
koşmak.

Attenance [es] Mülhakat. Müştemilat.

Attendant, e [s] Bitişik.

Attendant [hc] (en) İntizaren.

Attendre [fl ft] Beklemek. Memul
itmek. **se faire** -- Bekletmek.

Attendri, e [s] Gevrek, rikkate gelmiş.
Müteessir.

Attendrir [ft] Yumuşatmak, rikkate
getirmek. **s'** -- Müteessir olmak. Acılamak.

Attendrissant, e [s] Müessir. Rikkat-
amiz. Acıklı.

Attendu [s] Beklenen. (h) Binaen.
Dolayı. – **que** Madem ki.

Attentat [ez] Su-i kasd. Tariz. – **à la**
pudeur Hetk-i ırz.

Attente [es] İntizar. Ümit.

Attenté, e [s] Su-i kasta uğrayan.

Attenter [fl] Su-i kastta bulunmak. Kasd
itmek.

Attentif, ve [s] Dikkatli. Mukayyed.

Attention [es] Dikkat. İhtimam.

Attivement [h] Dikkat-le.

Atténuant, e [s] Tahfif iden. Tesiri
azaltan. (hk) **circonstances** -- **es** Esbab-ı
muhaffife.

Atténuation [es] Tahfif. Tadil.

Atténuer [ft] Tahfif itmek. **s'** --Tahaffüf
itmek.

Attelage [ez] (bhr) Geminiñ sahile
yaklaşabileceği yer.

Atterrer [fte] Yere vurmak. Acz ve fütur
içinde bırakmak. (fl) Sahile yanaşmak.

Atterrir [fte] (bhr) Gem, karaya
yanaşmak. (ft) Toprak-la doldurmak.

Atterrissage [ez] Karaya yanaşma.

Attestation [es] Şifahi veya tahriri
şehadet.

Attester [fte] Şehadet itmek.

Attiédir [ft] Ilık bir hale getirmek. **s'** --
Ilılanmak.

Attifer [ft] Süslemek. **s'** -- Süslenmek.

Attirail [ez] Düzen. Takım. Alet.
Kalabalık.

Attirance [es] Cezb iden, kendine çeken
kuvvet.

Attirant [s] Cazibeli. Dilber.

Attirer [ft] Çekmek. Cezb itmek. Celp
itmek. **s'** -- Birbirini çekmek.

Attiser [fte] Yanmış odunları
tutuşturmak. Alevlendirmek. (mec) İkad
ve tahrik itmek.

Attisoir [ez] Ocak demiri.

Attitré, e [s] İmtiyazlı. Muvazzaf,
aylıklı.

Attitrer [fte] Unvan, imtiyaz virmek.
Tercih itmek.

Attitude [es] Vaziyet. Tavır. Vaz.

Attorney [ez] (**né** okunur) İngiltere'de
müdde-i umumi.

Attouchement [ez] Temas. Delik.

Attraiter, trice [s] Cazib. Cezb iden.
Attraktif, ve [s] Cazibeyi haiz.
Attraction [es] Cezb, kuvve-i cazibe.
(cm) Eğlence.
Attraire [fte] Desise ile cezb itmek.
Attrait [ez] Cazibe, meyl. (cm) Naz u işve.
Attrape [es] Tuzak. Hile.
Attrapé, e [s] Yakalanmış. Kapana tutulmuş.
Attraper [fte] Kapana tutmak. Yakalamak. Ele geçirmek.
Attrapoire [es] Kapan. (mec) Desise.
Attrayant, e [s] Cazib. Dil-firib.
Attremper [fte] Çeliğe su virmek.
Attribuable [s] Kabil-i ihale. Kabil-i isnad.
Attribuer¹⁰⁷ [fte] İhale, tefviz, isnat itmek. Atf itmek.
Attribut [ez] Sıfat. Timsal. (nhv) Müsned. (fls) Mahmul.
Attribution [es] İsnad. Atıf. Vazife. Salahiyet.
Attrister [ft] Kederlendirmek. Mahzun itmek. s' -- Kederlenmek. Mahzun olmak.
Attrition [es] Aşınma.
Atroupement [ez] Kalabalık toplanması. İctima. İzdiham.
Aubade [es] Sabaha karşı çalınan çalgı.
Aubain [ez] Tebdil-i tabiiyet itmediği halde bir memlekette oturan.

Aubaine [es] Beklenilmeyen nimet.
Aube [es] Fecr.
Aubépine [es] (nb) Ak diken.
Aubère [s] Kula rengi at.
Auberge [es] Lokanta. Han.
Aubergine [ez] Patlıcan.
Aubergiste [ez] Lokantacı.
Aubier [ez] (nb) Haşeb-i kazib.
Aucune, e [s] Hiç kimse.
Aucunement [h] Asla.
Audace [es] Cüret. Pervasızlık.
Audacieusement [h] Cüretkarane. Küstahane. Bi-perva.
Audacieux, se [s] Cüretkar.
Au dedans [zm] İçeride, içeriye.
Au dehors [zm] Dışarıda, dışarıya.
Au delğ [zm] Üstünde, öbür tarafta.
Au delğ [ez] Ahiret. Hayat-ı müstakbel.
Audience [es] Huzura kabul. (hk) Muhakeme.
Auditeur [ez] Sami.
Auditif, ve [s] Semi.
Audition [es] İstima. (hk) İstima-i şühud.
Auditoire [ez] Samiin.
Auge [es] Tekne. Değirmen oluğu.
Augée [es] Bir tekne dolusu.
Auget [ez] Küçük tekne.
Augmentable [s] Kabil-i tezyid.

¹⁰⁷ Sözlükte "attribuer" şeklindedir.

Augmentation [es] Artma. Tezayüt. Zam.

Augmenter [fte] Tezyid etmek. Artırmak. Zam etmek.

Auguration [es] Tefeül.

Augure [ez] Fal. **bon** -- Fal-ı hayır.

Augurer [fte] Tefeül etmek.

Auguste [s] Şanlı. Azametli.

Augustin, e [s] Ogüsten rahibi.

Aujourd'hui [zz] Bu gün.

Aulique [s] Saraya mensup.

Au moins [h] Hiç olmazsa, bari. Alkali.

Aumône [es] Sadaka.

Aumônier [ez] Tabur papazı.

Aumônière [es] Kuşağa takılan bir nevi kise.

Aune [es] Arşun. (ez) Akçe ağaç.

Auparavant [zz] Evvelce. Evvela.

Auprès [zm] Yakında. Nisbeten. -- **de** Yakında, yanında.

Auréole [es] Hale.

Auriculaire [s] (tşr) Üzni. (ez) Serçe parmağı.

Auricule [es] Kulak memesi.

Aurifère [s] Altını havi toprak.

Aurification [ez] Dişleri altın-la doldurma.

Aurigineux, se [s] Sarılık hastalığına müteallik.

Aurique [s] Zehebi.

Auriscalpe [ez] (cerra) Kulak temizleyen alet. Kulak hilali.

Auriste [ez] Kulak hekimi.

Aurivore [s] Çok para yiyen.

Aurore [es] Fecr. Gün ağarması.

Ausculteur [fte] (t) İşga : hastanın göğsünü vurup dinlemek.

Auspices [ez-cm] Himaye.

Aussi [h] Öylece. Kezlik. Dahi.

Aussitôt [zz] Derhal.

Auster [ez] (r okunur) Lodos rüzgarı.

Austère [s] Sert. Şedit. Kekre. Sade ve ciddi. Perhizkar. Zahid.

Austérité [es] Sertlik. Şiddet. Ciddiyet. Zühd ve riyazet.

Austral, e [s] Cenubi.

Australien, ne [s] Avusturyalı.

Autant [h] O kadar.

Autel [ez] Kilise mihrabı.

Auteur [ez] Fail. Bais. Müellif.

Authenticité [es] Mevsukiyet.

Authentique [s] Mevsuk. Musaddak. Resmi.

Authentiquer [fte] Tevsik etmek. Resmen tasdik etmek.

Autobiographie [es] Sahibi tarafından yazılmış tercüme-i hal.

Autocéphale [ez] Müstakil kilise.

Autochthone [ez] Sekene-i asliye.

Autocrate [ez] Hükümdar-ı mutlak.

Autocratie [es] Mutlakiyet-i idare.

Autodafé [ez] İhrak-ı bi'n-nar cezası.

Autodidacte [s] (fls) Kendi kendine talim iden. Mürebbi-yi bizzat.

Autodidaxie [es] Kendi kendine talim.

Autodynamique [s] Kuvveti kendinden.
Zatü'l-kuvve.

Autogène [e] Zatü'l-ve kud.

Autognosie, Autognose [es] (fls)
Maarifet-i nefis.

Autographe [ez] Muharriniñ hatt-ı dest-ile yazılmış. Hükümdariñ kendi hat-ile yazdığı mektup. (s) Muharriniñ hatt-ı dest-ile yazılmış.

Autographier [fte] Litograf taşına nakil suret-ile istinsah etmek.

Automate [ez] Gayr-i iradi hareket iden adem. Bi-nesihi müteharrik kukla. Makineli bebek.

Automatiser [fte] Makine gibi kendi kendine hareket iden hale koymak.

Automatisme [ez] (fls) İnsiyak.

Automédon [ez] Arabacı.

Automnale, e [s] (m okunur) Harifi. Soñ bahara mensup.

Automne [ez] (m okunmaz) Soñ bahar. Harif.

Automobile [ez] Otomobil.

Automobiliste [e] Otomobilci.

Automoteur [s] Bi-nefse hareket husule getiren.

Autonome [s] Muhtar. Muhtariyeti haiz memleket.

Autonomie [es] Muhtariyet-i idare. (fl) Muhtariyet.

Autopsie [es] (t) Feth-i meyyit.

Autopsier [fte] Feth-i meyyit ameliyatı icra etmek.

Autorisable [s] Kabil-i müsaade.

Autorisation [es] Müsaade. Ruhsatname. -- **lègale** Cevaz-ı kanuni, mesağ-ı kanuni.

Autorisé, e [es] Salahiyettar. Mezun. Caiz.

Autoriser [fte] Salahiyet. Müsaade virmek.

Autoritaire [s] Mütehakkim. Hakimane.

Autorité [es] Hükümet. İktidar, nüfuz. Sahib-i salahiyet. Ruhsat. (fls) Sulta. (cm) Memurin-i hükümet. -- **compétentes** Memurin-i aide.

Autour [zm] Etrafta. Etrafında. **tout** -- Çepeçevre, dairenmadar.

Autour [ez] Ala doğan.

Autre [s] Başka. Diğer.

Autrefois [zz] Vakt-ile. Bir vakit.

Autrement [h] Başka türlü.

Autrichien, ne [s] Avusturyalı.

Autruche [es] Deve kuşu.

Autroi [z] Başkası. Gayr. İl.

Auvent [ez] Kapı sacağı. Sayeban.

Auxiliaire [s] Yardımcı. Muavin. (sr) Fil-i iane. (e) İmdat.

Avachi, e [s] Gevşek. Bol.

Avachir [ft] (s') Gevşemek.

Aval [ez] Nehriñ mansab istikameti. (tica) Senet altına yazılan kefalet.

Avalanche [es] Çiğ.

Avaler [fte] Yutmak. Kefil olmak.

Aval-tout [fte] Çok yiyen adam.

Avaleur, re [s] Yutucu. Obur.

Avaloire [es] Paldım.

Avance [es] İlerileme. İleride bulunma. Teveffuk. Çıkındı. (tica) Avans. Peşin virilen para.

Avancé, e [s] İlerilemiş. Müterakki. Teklif idilmiş. Peşin virilmiş.

Avancement [ez] İlerileme. Terakki-yi memuriyet. Tefeyyüz. Terfî.

Avancer [fte] İlerilemek. İleri sürmek. Terfi itmek. Teklif itmek. Tediye itmek, tesri itmek.

Avanceur [es] Avans viren.

Avanie [es] Su-i muamele. Aleni tahkir.

Avant [zz] Evvel. Mukaddem. İleri. İleriki. (ez) Öñ taraf.

Avantage [ez] İstifade. Temettü. Hakk-ı takaddüm. Şeref. Muvafakiyet. Müsaade. **tirer** --Müstefid olmak.

Avantager [ft] İstifade ittirmek. Himaye itmek. **s'** -- Müstefid olmak.

Avantageusement [h] Karlı surette.

Avantageux, se [s] Karlı. Faideli. (e) Hod pesend adam.

Avant-bras [ez] Bilek.

Avant-corps [ez] (mima) Eviñ çıkması.

Avant-cour [ez] Dış holü.

Avant-coureur [ez] Müjdecî. Mübşir.

Avant-dernier, ère [s] Soñdan bir evvelki.

Avant-garde [es] Pişdar.

Avant-goût [ez] Latif bir şeyin tahlil olunan lezzeti.

Avant-hier [zz] Evvelki gün.

Avant-main [ez] Avuç.

Avant-midi [zz] Öğleden evvel.

Avant-pied [ez] Ayak tarağı.

Avant-portail [ez] (mima) Revak.

Avant-poste [ez] (as) İleri karakol.

Avant-port [ez] (bhr) Dış liman.

Avant-projet [ez] Layiha müsveddesi. Kanun layihası.

Avant-propos [ez] Mukaddeme.

Avant-scène [es] Tiyatro sahne öñündeki yer. (mima) Öñ sahne.

Avant-toit [ez] (mima) Saçak çıkması.

Avant-train [ez] Arabanıñ öñ tekerlikleri. (as) Toparlak.

Avant-veille [es] Bir gün daha evvel.

Avare [ez] Hasis. Pinti.

Avarice [ez] Hisset. Pintilik.

Avarie [es] (bhr) Gemi hasarı. Avarye. Sakatlık.

Avarié, e [s] (bhr) Sakatlanmış. Avarye olmuş.

Avarier [fte] Gemiyi, eşya-yı ticariyeyi hasara uğratmak.

Avatar [es] Tenasüh. (fls) Hülul-ı ilahe.

Â-vau-l'eau [h] Suyuñ akıntısına kapılarak.

Avé Maria [ez] Cebrail'iñ Meryem'e selamı.

Avec [hc] İle. Beraber.

Aveindre [fte] Yakalamak.

Aveinière [es] Yulaf tarlası.

Avelan'de [es] Palamut kabuğı.

Aveline [es] Bir nev fındık.

Avelinier [ez] Taneleri büyük fındık ağacı.

Avénacée [es] (nb) Fasile-i alefiye.

Avenant, e [s] Güzel. Uygun. Sevimli. **â l'** -- Mütenasip surette.

Avènement [ez] Vuku. Tahta kuud. Bas.

Avenir [ez] Ati. İstikbal. **â l'** -- Bundan böyle. Atiyen.

Aventurer [fl] Tehlikeye koymak. **s'** -- Tehlikeye girmek. Tehlikeli olan yerlere gitmeyi göze almak.

Aventureux, se [s] Tehlikeli. Meşuk.

Aventurier, ère [s] Maceraperest. Serseri. Sergüzeştçi.

Avenue, e [s] Vaki. **non** -- Gayr-i vaki. **comme non** -- Keenlemyekün.

Avenue [es] Yol. Cadde. Ağaçlı yol.

Avéré, e [s] Tahakkuk itmiş.

Avérer [ft] Tahakkuk ittirmek. **s'** -- Tahakkuk itmek.

Avers [ez] Sikkeniñ yüz tarafı.

Averse [es] Nagehani ve kesretli yağmur. Sığınak.

Aversion [es] Nefret. Kin. İstikrah. (fls) Nefret.

Averti, e [s] Haberdar idilmiş. Gözü açık, tecrübeli, müteyakkız. Malumatlı.

Avertir [ft] Haber virmek. Netice itmek. İhtar itmek. **s'** -- Haberleşmek.

Avertissement [ez] Haber. İhtar. Tembih.

Aveu [ez] İkrar. İtiraf.

Aveuglant, e [s] Göz kamaştırın.

Aveugle [e] Kör, ama. **â l'** -- Körü körüne.

Aveuglé, e [s] Kör olmuş, basireti bağlanmış.

Aveuglément [h] Ale'l-ımya.

Aveugle-né, e [es] Anadan doğma kör.

Aveugler [ft] Kör itmek, köz kamaştırmak. (mec) İzanını selp itmek. **s'** -- Basireti bağlanmak.

Aveuglette [h] (**â l'** --) Kör gibi karanlıkta yoklayarak yürümek.

Aviation [es] Seyahat-i havaiye. Tayyare ile uçma. Tayyarecilik.

Avicule [es] İnci midyesi.

Avide [s] Haris. Tamakar. Aç gözlü, hahişger. Talip.

Avidité [es] Hırs, tama. Tehalük.

Avieillir [ft] (**s'**) İhtiyarlamak.

Avili, e [s] Hor. Zelil.

Avilir [ft] Tezlil itmek. İtibardan düşürmek. **s'** -- Zillete düşürmek, itibarını kaybitmek.

Avilissant, e [s] Mucib-i zillet.

Avilissement [ez] Zillet.

Avinage [ez] Şaraba batırmak.

Aviné, e [s] Sarhoş.

Aviner [ft] Şarab-la doldurmak. **s'** -- Sarhoş olmak.

Avion [ez] Tayyare.

Aviron [ez] Kürek.

Avis [ez] Rey. İhtar. Haber. İlan. İhbarname.

Avisé, e [s] İhtiyarlık. Müdebbir. Akıllı.

Aviser [fte] Haber virmek. İhtar itmek.

Aviso [ez] (bhr) Avizo.

Avitailier [fte] Bir odunuñ yahut bir geminiñ erzak mühimmatını tedarik itmek.

Avitailleür [ez] Erzak ve mühimmat müteahhidi.

Avivage [ez] Canlandırma.

Avivé, e [s] Parlak. Canlı.

Aviver [fte] Cila virmek. Parlatmak. Canlandırmak. Tahkir itmek. Azdırmak. Teşdid itmek. Ateşi tutuşturmak.

Avocasser [fl] Na ehil olarak avukatlık itmek.

Avocassier [ez] Fena avukat.

Avocat [ez] Avukat. Muhami. Dava vekili.

Avocatoire [ez] (hk) İhtarname.

Avoine [es] Yulaf.

Avoinerie [es] Yulaf tarlası.

Avoir [fte] Malik olmak. Nail olmak. y - - Var olmak, bulunmak. **en -- â** Birine gücenmek. **vous en aurez** Görürseñiz (makam-ı tehditte)

Avoir [ez] Servet. Varlık. (tica) Matlub.

Avoisinant, e [fte] Mücavir. Hemcivar. Bitişik.

Avoisiner [fte] Yakın olmak. Komşu olmak.

Avorté, e [s] Düşük. Cenin-i sakıt. Adem-i muvafakiyete uğramış.

Avortement [ez] Iskat-ı cenin. (mec) Adem-i muvaffakiyyet.

Avorter [fte] Çocuk düşürmek. Muvafik olamamak. Akim kalmak. **faire --** Akim bırakmak.

Avorton [ez] (t) Cenin-i sakıt. Natamam.

Avouable [s] Kabil-i itiraf.

Avoué [ez] (hk) Mezuniyeti haiz dava vekili.

Avoué, e [s] İtiraf, kabul idilmiş.

Avouer [fte] İtiraf itmek, tasdik itmek.

Avril [ez] (I okunur) Nisan ayı.

Avuer [fte] Avı göz-le takip itmek.

Avulsion [es] (t) İhraç, fek. Çıkarma. Sökme.

Axe [ez] Mihver. (bhr) Şafak. (hey) Mihver. (oto) Moteur ağacı. Meyl.

Axial, e [s] Mihveri.

Axifère [s] Mihverli.

Axifuge [s] (fiz) Mihverden mütebait.

Axillaire [s] (tşr) Koltuğa müteallik. İbti.

Axiomatique [s] Bedihi.

Axiome [ez] (fls) Mütearife.

Ayant-cause [ez] (hk) Alakadar.

Ayant-droit [ez] (hk) Menlehülhakk.

Azébroy [ez] Yabani katır.

Azédarac [ez] Tesbih ağacı.

Azérole [es] Yabani vişne. Alıç.

Azérolier [ez] Yabani vişne ağacı.

Azimut [ez] (t okunur) (hey) Zaviye-i semt.

Azimutal, e [s] (nc) Reis-i semte ait.

Azotate [ez] Azoziyet.
Azote [ez] (k) Azot.
Azoté, e [s] Azotlu.
Azur [ez] Lacivert. Kebud. Gökyüzü.
(nkş) Semavi.
Azurage [ez] Laciverde boyama.
Azurer [fte] Laciverde boyamak.
Azurin, e [s] Açık mavi renkte olan.
Azygos [es] (**azigosse**) Ferdi. (tşr) **veine**
-- Verid-i ferdi.
Azyme [s] Hamursuz. **pain** -- Hamursuz
ekmek.

B

B [ez] Fransız elifbasının ikinci harfi.
Baal [ez] Baal denilen mabud.
Baba [ez] Baba tatlısı.
Babel [eh] Babil şehri.
Babil [ez] (l okunur) Lüzumsuz sözler.
Gevezelik. Cıvıltı.
Babillage [ez] Gevezelik.
Babillard [es] Boş boğaz. Lafazan.
(argo) Mektup.
Babiller [fte] Gevezelik itmek.
Dedikodu yapmak.
Babine [es] Bazı hayvanlarda sarkık
dudak.
Babirole [es] Çocuk oyuncağı.
Ehemmiyetsiz şey.
Babiroussa [ez] Hint domuzu.
Babord [ez] Gemini'nin sol tarafı. (bhr)
Sancak.
Babouche [es] Terlik. Papuç.

Babouin [ez] Büyük maymun. (mec)
Yaramaz çocuk.
Baby [ez] Küçük çocuk. Bebek.
Bablonien, ne [s] Bebelik.
Babysme [ez] (i ile de yazılır) Babi
mezhebi.
Bac [ez] Nehirleri geçmeye mahsus sal.
Baccalaureat [ez] Bakalorya.
İcazetname. Rüüs.
Baccara [ez] Bakara oyunu.
Bacchanal [ez] (ka) Büyük gürültü.
Bacchanale [es] (ka) Gürültülü sefahat
meclisi.
Bacchante [es] (ka) Arsız. Alüfte.
Bacchus [ehz] (s okunur) Baküs. Şarap
mabudu.
Baccifère [s] (ksi okunur) (nb) Üzüm
tanesi gibi meyveleri olan. Hamil-i ineb.
Bacciforme [s] Üzüm şeklinde.
Bâche [es] Emtia-yi ticariyyeyi örtmeye
mahsus muşamma örtü.
Bachelier [ez] Bakalorya
şehadetnamesine haiz kimse.
Bâcher [fte] Muşamma örtü ile örtmek.
Bachique [s] Şaraba, işrete müteallik.
Bachot [ez] Altı düz kayık.
Bacille [es] (t) Basil. Mikrop.
Bacillose [es] Verem.
Backer [fl] (şimendifer ve gemiler
hakkında) Geri geri gitmek. (amiyane)
Tornistan itmek.
Bâcle [es] Kapı sürgüsü.

Baclé, e [s] Sürmeli. (kapı) Çırpıştırılma. İş.

Bâcler [fte] Pencere veya kapıyı sürgü veya kol demiri ile kapamak. Bir işi çırpıştırmak. (bhr) Liman veya nehri zincirle kapamak.

Bactérie [es] Mikrop.

Bactériologie [es] Bakteriyoloji.

Bactériologue [e] Bakteriyolog.

Bactériothérapie [es] Bakteri serum-ile tedavi.

Bactrioles [es-cm] Tasfiyeden kalmış altın zerrelere.

Badaud, e [s] Şaşkın, alık. Haylaz.

Badauder [fl] Alık. Safderun. Sersem. Budala.

Badaudage [es] Şaşkınlık. Alıklık.

Badauder [fl] Şaşkın şaşkın bakmak. Avare dolaşmak.

Badauderie [es] Alıklık. Haylazlık. Avarelik.

Badelaire [ez] Eğri kılıç.

Badiane [es] Çin anasonu.

Badigeon [ez] Badana. Düzgün.

Badigeonner [fte] Badana vurmak.

Badigeonneur [ez] Badanacı.

Badin, e [s] Şakacı.

Badinage [ez] Latife. Eğlence.

Badiner [fl] Latife itmek. Eğlenmek. Alay itmek.

Badinerie [es] Latife. Alay.

Badois, e [s] Baden memleketinden olan.

Baffetas [ez] Kalın Hint pamuk bezi.

Bafouer [fte] Tezyif itmek. Yuhalamak. Eğlenmek.

Bafouiller [fl] Añlaşılmaz sözler mırıldanmak.

Bâfre [es] İyş ü nuş. Ziyafet.

Bâfrer [fl] Çok yemek.

Bagage [ez] Seyahat eşyası. (as) Levazım ve mühimmat. Ağırlık. **pli r le** -- Pılı pırtıyı toplamak.

Bagarre [es] Arbede. Gürültü. Müşkilat.

Bagasse [es] Şeker kamışı posası.

Bagatelle [es] Ehemmiyetsiz şey. Saçma. Hurda. Ehemmiyetsiz söz.

Bagne [ez] Kürek. Zindan.

Bagout [ez] Atıp tutma. Böbürlenme.

Bague [es] Yüzük. Halkası. (es) Ağızlık. Bilezik.

Baguenauder [fl] Abes-le iştiğal itmek.

Baguenaudier [ez] Yalancı sinameki ağacı.

Baguer [fte] Yüzük virmek. Dikiş teyellemek.

Baguette [es] Değnek. (mima) Kaval çubuk. (as) Harbi.

Baguier [ez] Yüzük muhafazası.

Bah! [h z] Adam sende! Acayip!! **ah** -- Hiç öyle şey olur mu! Ne dimek!

Bahut [ez] Büyük sandık. Elbise veya yiyecek konan dolap. (argo) Lise, mektep.

Bahutier [ez] Sandıkçı.

Bai, e [s] Duru don. (ez) Duru at.

Baie [es] Küçük körfez. Koy. (mima) Divare kapı veya pencere yeri. Fürce.

Baigner [fte] Suya veya diğer mayia batırmak. Yıkamak. (nehir hakkında) İçinden veya kenarından akmak. Banyo ittirmek. Islatmak. Sulamak. **se** -- Yıkanmak.

Baigneur, se [s] İstihmam iden. Deñize giren.

Baigneuse [es] Deñiz hamamı elbisesi.

Baignoire [es] Banyo teknesi.

Bail [ez] İcar. İcar mukavelesi.

Baile [ez] (**bel** okunur) Vasi. ... Vakt-ile İstanbul'daki Venedik sefirine virilen unvan. Balyos.

Baille [es] Gerdel.

Bâiller [fl] Esnemek. Yarı açık kalmak.

Baillet [ez] Açık kula at.

Bâilleur, euse [s] Esneyen.

Bailleur, erness [e] (hk) Mucir.

Bailli [ez] Eski zamanda Avrupa'da : hakim.

Bâillon [ez] Ağza sokula tıkaç. Burunsalık.

Bâillonner [fte] Ağzını tıkamak. Susturmak.

Bain [ez] İstihmam. Banyo. Hamam.

Bain-marie [ez] Benmari. Hamam mari.

Baïonnette [es] Süngü. **sabre** -- Kasatura.

Baisemain [ez] El öpme. Destbusi.

Baisement [ez] Katoliklerde ayak öpme merasimi. Papanın terliğini öpme resmi. Pabuş.¹⁰⁸

Baiser [fte] Öpmek. (avam arasında) Cima itmek. **se** -- Öpüşmek.

Baiser [ez] Buse.

Baisotter [fte] Sık sık öpmek.

Baisse [es] Tenakus. Tedenni. Tenzil-i fiyat.

Baisser [ft] İndirmek. Ekmek. **s'** -- Eğilmek.

Bal [ez] Balo.

Balade [es] Gezinme. Dolaşma.

Balader [fl] Maksatsız dolaşmak. Gezinmek.

Baladeuse [es] Sokak aşuftesi, sürtük. Satıcıların el arabası.

Baladin [ez] Soyтары. Dalkavuk.

Balafre [es] Yüzdeki bıçak yarası ve nişanı.

Balafre, e [s] Yüzü kesik.

Balafre [fte] Birinin yüzünü kesmek.

Balai [ez] Süpürge.

Balance [es] Terazî. Kantar. Bilanço. Muvazene. (hey) Mizan burcu.

Balancelle [es] Tek direk ve yelkenli sandal.

Balancement [ez] Sallanma. Muvazene. Tereddüd.

Balancer [fte] Sallamak. Muvazene ittirmek. (nkş) Tevzin itmek. Mürted olmak **s.** -- Sallanmak.

¹⁰⁸ Sözlükte "papus" şeklindedir.

Balancerie [es] Terazi fabrikası.

Balancier [ez] Terazi. Yapan adam. Kantarcı. Saat rakkası. İp cambazı, sıyrığı. Meskukat-ı darp iden makine.

Balançoire [es] Salıncak.

Balaustier [ez] Yabani nar ağacı.

Balayer [fte] Süpürmek. Temizlemek. Kovmak. (as) Ateş-le yalamak.

Balayer, se [e] Süpürücü. Çöpçü. (es) Süpürme makinesi.

Balbutier [fl] Kekelemek.

Balcon [ez] Balkon.

Baldaquin [ez] (mima) Sayeban. Sayepuş.

Baleine [es] Balina balığı.

Baleineau [ez] Balina yavrusu.

Baleinier [ez] Balina avına mahsus gemi.

Balise [es] Deñizde sıǧlıkları göstermeye mahsus nişan.

Balise [es] Tesbih ağacı meyvesi. Bir limanda tehlikeyi gösteren nişan.

Baliser [fte] Deñiz sıǧlıklarına nişan koymak.

Balisier [ez] Tesbih ağacı.

Balisie [es] Mancınık.

Balistique [es] Fenn-i remy. Balistik.

Baliverne [es] Türrihat.

Baliverner [fl] Türrihat söylemek. Malayani ile uğraşmak.

Ballade [es] Fransızca aksam-ı şiirden biri. Efsanevi manzume.

Ballast [ez] (st okunur) Şimendifer inşasında balast.

Balle [es] Tüfek kurşunu. Mermi. Eşya baliyesi. Top.

Baller [fl] Hora tepmek.

Ballerine [es] Rakkase. Çengi.

Ballet [ez] Balet raksı.

Ballon [ez] Balon. Futbol topu. Müdevver şişe veya bardak. Dağ tepesi.

Ballonnement [ez] İnfıtah-ı batn.

Ballot [es] Emtia dengi. Balya.

Ballotage [ez] Kura atmak suret-ile intihap.

Ballotte [es] İntihabatta kullanılan boyalı yuvarlak.

Ballotter [fte] Sallamak. Yuvarlaklar-la intihap itmek.

Balnéaire [s] Hamama müteallik.

Balnéation [es] İstihmam.

Baloise [es] Üç renkli lale.

Balourd, e [s] Ahmak, kaba adam.

Balourdise [es] Ahmaklık.

Balsamier [ez] Pelesenk ağacı.

Balsamine [es] (nb) Kına çiçeği. Balsam.

Balsamite [es] Tarhun. Bir nev nane.

Balustrade [es] Parmaklık, trabzan.

Balustrer [fte] Parmaklık yapmak.

Bambin, e [e] Küçük çocuk.

Bamboche [ez] Kukla. (avam) Sefahat, ayş ü işret.

Bambocher [fl] Boş şeyler-le uğraşmak. Sefahat itmek.

Bambocheur, se [fl] Sefih.

Bambou [ez] Hint kamışı. Hezaren.

Bamboula [es] Zencilerin bir raksı.

Ban [ez] İlan. Beyanname. Menfa. Tempolu alkış.

Banal, e [s] Bayağı. Alelade. Mübtezel.

Banalité [es] Adilik. Bayağılık. İbtizal.

Banane [es] Muz.

Banannerie [es] Muz ağacı ormanı.

Bananier [ez] Muz ağacı.

Banc [ez] Sıra. Kanep. Peyke. Deñiz altındaki kaya. Kum yığını. (mima) Mastaba.

Bancal, e [s] Eğri bacaklı. (e) Eğri kılıç.

Bancroche [s-e] Eğri bacaklı.

Bandage [ez] Sargı ile sarma. Germe. Kurma. Kasık bağı. Kasıkçılık.

Bandagiste [ez] Sargı yapan. Kasıkçı.

Bande [es] Sargı. Kuşak. Şerit. Çember. Isabe.

Bande [es] Sürü. Çete.

Bande [s] Bağlı. Sarılı.

Bandeau [ez] Baş sargısı. Göz bağı. Perde-yi gaflet. (mima) Bent.

Bander [fte] Sarmak. Bağlamak.

Banderole [ez] Bandrol. Tüfek vesaire kayışı. Kurdele şeklinde bayrak.

Bandière [es] (as) Bandıra.

Bandit [ez] Haydut.

Bandoulière [ez] Tüfek kayışı. Palaska kayışı.

Bank-note [es] Banknot.

Banlieue [es] Şehir civarı.

Banne [es] Tente. Kömür arabası.

Banneau [ez] Küçük yük arabası.

Banner [fte] Tente ile örtmek.

Bannette [es] Küçük sepet. Sele sepeti.

Bannière [es] Gemi sancağı. Bayrak.

Bannir [fte] Sürmek. Nefy itmek. İlga itmek. Tebid itmek. **se** -- Nefy olunmak.

Bannissement [ez] Nefy cezası. Sürgünlük.

Banque [es] Banka.

Banqueroute [es] İflas.

Banqueroutier, ère [e] Müflis.

Banquet [ez] Resmi ziyafet.

Banquette [es] Arkalıksız kanep. (as) Peyda kademesi.

Banquier [ez] Banker. Sarraf.

Banquière [es] Banker zevcesi.

Banquise [es] Şimal denizlerinde buz yığını.

Banquiste [ez] Yalancı. Şaklaban.

Baobab [ez] Baobab ağacı.

Baptême [ez] (p okunmaz) Vaftiz. Tamid.

Baptiser [fte] (p okunmaz) Tamid itmek.

Baptismal, e [s] Vaftize müteallik.

Baptistère [ez] Vaftiz icrasına mahsus mahal.

Baquet [ez] Gerdel. Çamçak.

Bar [ez] Levrek balığı. Meyhane.

Baragouin [ez] Bozuk lehçe. Galat-ı lisan.

Baragouiner [fte] Añlaşılmayacak surette telaffuz etmek.

Baraque [es] Baraka. Kulübe.

Baraquement [ez] Barakalar inşası. (as) Barakalarda, kışlalarda iskan.

Baraquer [fte] Barakalar yapmak. Barakalarda iskan etmek.

Baraterie [es] (bhr) Baratarya.

Baratte [es] Yayık.

Baratter [fte] Sütü yayıkta çalkalamak.

Barbacane [ez] Su oluğu. Mazgallı ileri beden.

Barbacole [ez] Köy muhtarı, hocası.

Barbare [s] Vahşi. Barbar. Zalim.

Barbarement [h] Merhametsizce. Vahşiyane.

Barbaresque [s] Berberilere mensup. Mağribi.

Barbarie [es] Gaddarlık. Vahşilik. Barbarlık. (ehs) Berberistan.

Barbarin [ez] Tekir balığı.

Barbariser [fte] Vahşi hale getirmek.

Barbarisme [ez] (ed) Gayr-i menus kelimeler istiğmalî. Galat-ı meşhur.

Barbe [es] Sakal. Başak kılıcı.

Barbe [s] **cheval** -- Berberistan atı.

Barbeau [ez] Sazan balığı. Peygamber çiçeği.

Barbelé, e [s] Dişli. Dikenli.

Barbet [ez] Uzun tüylü fino köpeği.

Barbette [es] Rahibe göğüslüğü. Barbata.

Barbiche [ez] Çeñe sakalı.

Barbier [ez] Berber. Perukar.

Barbifier [fte] Tıraş etmek. **se** -- Tıraş olmak.

Barbillon [ez] Ufak barbunya.

Barbon [ez] İhtiyar adam.

Barbotage [ez] Tuyuruñ çamuru karıştırması. Malama.

Barboter [fte] Gağa ile çamuru karıştırmak. Çamurda bata çıka yürümek. Bir işin içinden çıkamamak. Homurdanmak. (argo) Çalmak.

Barboteur [es] Av ördeği.

Barbotière [es] Ördeklere mahsus havuz.

Barbotine [es] Misk otu. Bir nev sırlı çömlek.

Barbouillage [ez] Fena. Fena surette boyamak. Telvis. Okunmaz yazı.

Barbouiller [fte] Bulaştırmak. Kaba tarzda resim yapmak. **se** -- Bulaşmak

Barbu, e [s] Sakallı.

Barbue [es] Pisi balığı.

Barcarolle [es] Venedik kayıkçılarının şarkısı.

Barcelonnette [es] Asma beşik.

Bard [ez] El arabası. Teskere.

Bardache [ez] Bir nev el arabası. Ahlaksız genç çocuk.

Bardé, e [s] Zırlı.

Bardée [es] Bir araba dolusu.
Barder [fte] Atı zırh-la örtmek.
Bardeur [ez] El arabacısı. Teskereci.
Bardot [ez] Küçük katır. Ahmak, tuhaf adam.
Barège [ez] Yüñ şal.
Barème [ez] Hesap cetvelleri risalesi.
Barèter [fl] (Fil ve gergedan) Bağırmaq.
Bargaigner [fl] Tereddüt itmek. Karar virememek.
Baricaut [ez] Küçük fiçı.
Barigoule [es] Kuzu mantarı. Zeytinyağlı enginar.
Baril [ez] (I okunur) Varil.
Barillage [ez] Fıçılık. Fıçılara doldurma.
Barillet [ez] Küçük varil. Revolveriñ topu.
Barilleur [ez] Fıçıcı.
Bariolage [ez] Deli alacası. Alaca bulaca.
Barioler [fte] Birbirine uymaz renkler-le boyamak. Alaca bulaca bir hale getirmek. Garip tarzda karıştırmak.
Barne [es] Tuzla yeri.
Barologie¹⁰⁹ [es] Sıklet nazariyesi.
Baromètre [ez] Barometre.
Baron [ez] Frenkleriñ bir asalet rütbesi. Baron.
Baronifier [fte] Baron unvanını virmek.
Baronne [es] Baron karısı.
Baroque [s] Biçimsiz. Tuhaf.

Baroscope [ez] Baroskop aleti.
Barque [es] Sandal.
Barquée [es] Bir sandal dolusu.
Barquette [es] Küçük sandal.
Barrage [ez] Sed. Su seddi. Su bendinden geçerken virilen resm. Baç.
Barrager [ez] Derbentçi. Bac alan memur.
Barre [es] Sırık. Madeni çubuk. Dümen yekesi. Çizgi. Mahkemede samiiniñ õñ tarafındaki parmaklık.
Barré, e [s] Sed idilmiş. Çizgili.
Barreau [ez] İnce madeni veya ağaç çubuk. (mec) Baro. Muhamilere mahsus yer. Dava vekilleri cemiyeti.
Barrer [fte] Sed itmek. Yolu kesmek. Kapamak. Bir işe mani olmak.
Barricade [es] (as) Barikat.
Barricader [fte] Barikat yapmak.
Barrière [es] Tahta perde. Mania. Hudud. Hatt-ı fasıl. Kordon.
Barrique [es] Büyük fiçı.
Barrir [fl] (fil hakkında) Bağırmaq.
Barroît [ez] Fıçıcı mıskabı.
Bartavelle [es] Kızıl keklik.
Baryte [es] (k) Barit. Humz-ı baryum.
Baryton [ez] (mu) Bariton.
Bas, sse [s] Alçak. Münhat. Adi, bayağı. Ferumaye. **à – pris** Ucuz.
Bas [ez] Aşağı, alt taraf. Dip. Alçaklık. Mezellet.

¹⁰⁹ Sözlükte “Barologie” şeklindedir.

Bas [h] Yavaş, alçak ses-le.
Bas [zm] Aşağı. Alt! à -- Haydi aşağıya!
Kahrolsun! **ici** -- Dünya.
Bas [ez] Kadın çorabı.
Basalte [ez] Siyah mermer. Bazalit.
Basane [es] Sahtiyan. Meşin.
Basané, e [s] Yüzü güneşten
esmerlenmiş.
Basaner [fte] Karatmak. Sahtiyan
kaplamak.
Bascule [es] Kantar. Baskül.
Tahterevallı.
Basculer [fl] Sallanıp düşmek.
Base [es] Temel. Kaide. Üssü'l-hareke.
Baselle [es] Pazı.
Baséologie [es] Felsefe-yi esasiye.
Baser [fte] İstinat ittirmek.
Bas-fond [ez] Çukur yer. Sığılık. Esafil
ve haşerat yatağı.
Basilic [ez] Fesleğen.
Basilique [es] Büyük kilise.
Basin [ez] Pazen.
Basque [es] Elbise eteği.
Basque [s] Pirene havalisi sekeneşi.
Bas-relief [ez] Hafif kabartma resim ve
yazı.
Basse [es] (mu) Basso.
Basse-cour [es] Kümes.
Basse-fosse [es] Yer altı zindanı.
Basement [s] Alçakça.
Basse-mer [es] Deñiziñ cezir halı.

Basse-pâte [es] Yufka.
Bassesse [es] Alçaklık. Denaet.
Basse-terre [es] Sath-ı bahirden alçak
yer.
Bassette [es] Bir nev kağıt oyunu.
Pasata.
Bassin [ez] Leğen. Havuz. Tekne. Terazi
kefesi. Havza. (tşr) Havsala.
Bassinage [ez] Hafif surette ıslatma.
Bassine [es] Kulplu lenger.
Bassiner [fte] Ufak tandır-la ısıtmak.
Bassinoire [es] Yatağı ısıtmaya mahsus
el tandırı.
Baste [hn] Kafi! Adam sende!
Bastille [es] (es) Paris'in meşhur
hapisanesi. Müstahkem şato.
Bastingage [ez] (bhr) Sefain-i harbiye
küpeşterlerinde palastra.
Bastinguer [fte] Palastra itmek.
Bastion [ez] (as) Tabya, burç, bastiyun.
Bastionné, e [s] (as) Burç.
Bastonnade [es] Sopa dayağı. Darp
cezası.
Bas-ventre [ez] Batn-ı esfel.
Bât [ez] Semer.
Bat [ez] (I okunur) Kriket oyununda
raket.
Bataclan [ez] Fazla, lüzumsuz eşya.
Batail [ez] Çañ tokmağı.
Bataille [es] Meydan muharebesi.
Melhame.
Batailler [fte] Muharebe itmek.
Dövüşmek.

Batailleur, se [s] Münazaacı. Dövüşçü. Cengci.

Bataillon [ez] Tabur.

Bâtard, e [e] Veled-i zina. Piç.

Bâtarde [es] (bhr) Geminiñ mayistra yelkeni.

Bâtardière [es] Aşılanmış, ağaç fidanı.

Bâtardise [es] Piçlik.

Bâté [s] Semerli **ane** -- Echel adam.

Bateau [ez] Gemi. Kayık. Sefine. Kayık tabak.

Batelage [ez] Sandalcılık. Maskaralık. Dalkavukluk.

Batelet [ez] Salapurya.

Bateleur [ez] Hokkabaz. Dalkavuk.

Batelier, ère [e] Sandalcı.

Batellrie [es] Sandalla eşya nakli.

Bâter [fte] Semer vurmak.

Bathomètre [ez] İskandil aleti.

Bâti, e [s] Bina olunmuş. Yapılmış. **bien** -- Güzel, yakışıklı. Endamlı. **mal** -- Çirkin, biçimsiz.

Bâtier [ez] Semerci.

Bâtière [es] Semer biçiminde çatı.

Batifolage [ez] Çocuk eğlencesi.

Batifoler [fl] Çocukçasına eğlenmek.

Bâtiment [ez] Yapı, bina. İnşaat. Gemi.

Bâtine [es] İçi saman doldurulmuş semer.

Bâtir [fte] Yapı yapmak. Bina inşa etmek. Kurmak. Tesis etmek. (dikiş hakkında) Teyellemek, çatmak.

Batisse [es] Adi bina.

Batiste [es] Patiska.

Bâton [ez] Baston. Değnek. Sopa.

Bâtonner [fte] Baston-la, değnek-le dövmek. Hazf etmek.

Batonnet [ez] Çomak. Useyye.

Bâtonnier [ez] Dava vekilleri heyetiniñ reisi.

Bâtonniste [ez] Sopa kullanmakta mahir adam.

Batrancien, ne [s] (ttr) Dıfdaiye.

Battage [ez] Harman dökümü, vakti. Süt çalkalaması. Temadüh.

Battant [ez] Tokmak. Pencere ve kapı kanadı. (as) Gerdane.

Batte [es] Toprak dövmeye mahsus tokmak.

Batte-à-beure [es] Yayık tokmağı

Battement [ez] Vurma, çarpma. Daraban. (el hakkında) Çırpma.

Batterie [es] (as) Batarya.

Batteur [e] Harmancı. Dövücü.

Batteuse [es] Harman makinesi. Döven.

Battoir [ez] Tokmak.

Battre [fte] Dövmek. Topa tutmak. Mağlup etmek. (as) Boru çalmak.

Battu, e [s] Dayak yemiş. Mağlup.

Battue [es] Sürgün avı. Taharriyat.

Baudet [ez] Eşek. Ahmak ve cahil adam.

Baudir [fte] Köpeği ıslık-la ses-le ava teşvik etmek.

Baudrier [ez] Kılıç omuz kayışı, hamail.

Baudruche [es] Bağırsaktan yapılan kursak.

Bauge [es] Yaban domuzu yatağı. Domuz ahır. Pis yatak. Samanlı sıva çamuru.

Baume [ez] Plesenk. Plesenkli merhem. (cm) Teselli.

Baumier [ez] Plesenk ağacı.

Bavard, e [s] Geveze. Boş boğaz. Laf ebesi.

Bavardage [ez] Gevezelik. Boş boğazlık.

Bavardasser [fte] Çok gevezelik itmek.

Bavarder [fl] Gevezelik itmek. Esrarı faş itmek.

Bavarois, e [s] Bavyeralı.

Bavaroise [es] Kahve, çikolata ve süt-le karışık çay.

Bavesse [es] Haddinden fazla boş boğaz kadını.

Bave [es] Salya. Tükürük.

Baver [fl] Salyası akmak. (mec) Tahkir itmek. Acı sözler söylemek.

Bavette [es] Çocuk göğüslüğü.

Baveux, se [s] Salyaları akan.

Bavolette [es] Köylü kadın.

Bavure [es] Kalıbı dökülmüş. Madenide kalan pürüzler, çapak.

Bayer [fl] Ağzı açarak bakmak.

Bazar [ez] Pazar. Çarşı.

Béant, e [s] Açık. **demeurer** -- Mütahayir olmak.

Béat, e [s] Mesud ve müsterih. Asude. Mürai. Gamsız. Sufi.

Béatifier [fte] (Papa tarafından) Birini eizze sırasına geçirmek. Uluların ervahını takdis itmek.

Béatilles [es-cm] Dolma, börek gibi yemeklere doldurulan kıyma vesair.

Béatitude [es] Saadet. Saadet-i uhreviye. (fls) Tuba. Saadet-i uzma.

Beau, belle [s] Güzel. Yakışıklı. Hasna. İyi. Şanlı. Müfid. (ez) Güzellik. Hüsn, cemal. (h) Güzel. **porter** -- Güzel durmak. **avoir** -- Beyhude. **tout** -- Acele itme! Yavaş yavaş.

Beaucoup [h] Çok. Ziyade.

Beau-fils [ez] Üvey oğul. Damat.

Beau-frère [ez] Kayın birader. Enişte. Bacanak.

Beau-père [ez] Kayın peder. Üvey baba.

Beaupré [ez] (bhr) Civarda.

Beauté [es] Güzellik. Hüsn. Çok güzel kadın. (cm) Bedayi.

Beaux- arts [ez-cm] Sanayi-i nefise.

Beaux- parents [ez-cm] Kayın ata ile kayın ana.

Bébé [ez] Bebek. Mini mini çocuk.

Bec [ez] (**bèk** okunur) Gağa. Dil. Meme. Lüle. (as) -- **de crosse** Dipçik burunu.

Bécabunga [ez] (nb) Yavşan otu.

Bécane [es] (avam) Velevspit. Bisiklet.

Bécarre [ez] (mu) Bemol ve diyez ref işareti.

Bécasse [es] Çulluk. Bekase.

Bécassine [es] Su çulluğu.

Bécat [ez] İki çatallı bel.

Bec-cornu [ez] Ahmak. Ebleh.
Aldatılmış koca.

Bec-croisé [ez] Bir nev serçe kuşu.

Bec-d'âne [ez] Marangoz mili.

Bec-de-cane [ez] Çilingir çivisi. Kapı tokmağı.

Bec-de-corbeau [ez] Demir tel kesme makası.

Bec-de-lièvre [ez] Yarık üst dudak. Yırık.

Bec-figue [ez] İncir kuşu.

Bêche [es] (zira) Kürek. Bel.

Bêcher [fte] Toprağı kazmak. Bellemek. Şiddet-le tenkit itmek.

Béchiqne [s] Öksürüğü kesen ilaç.

Bêchoir [ez] Kazma.

Bêchot [ez] Küçük bel.

Bécot [ez] Busecik. Öpücük.

Bécoter [fte] Küçük buseler virmek. se -
- Öpüşmek.

Becquée [es] Bir gagalık miktar.

Becqueter [fte] Gagalamak. Yemek.

Bécu, e [s] Koca gagalı.

Bédane [ez] Marangoz mili.

Bedeau [ez] Kilise hizmeti.

Bedon [ez] Şiş karın. Koca karınlı adam.
(es) Trampet.

Bédouin, e [e-s] Bedevi.

Bée [es] Açıklık. Delik.

Beffroi [ez] Çağ kulesi. Haber kulesi.

Bégayer [fl] Kekelemek.

BÈgonia [ez] (nb) Begonya.

Bègue [e] Kekeme. Pepe.

Bégueter [fte] (keçi hakkında)
Melemek.

Béguéule [es] Sufi, mürai kadın.

Béguin [ez] Külâh. Takye. Şiddetli aşk.

Béguinage [ez] Bir nev rahiplere mahsus manastır.

Béguine [es] Rahibe.

Beige [s] Esmer, yüz. (yün hakkında)
Tabii rengini haiz böyle yünden mamul kumaş.

Biegnnet [ez] Tepsi böreği.

Béjaune [ez] Kuş yavrusu. (mec) Toy,
cahil delikanlı.

Bel [s] Güzel. (**beau** kelimesine
müracaat)

Bêlandre [es] Felemenk'te kanallarda
işleyen bir nev kayık. (as) Mecruh
taşımaya mahsus perdeli araba.

Bêlement [ez] Koyun melemesi.

Bêler [fl] Koyun melemek.

Bel-esprit [ez] Nükte-perdaz. Ukala
dümbeleşti.

Belette [es] Gelincik.

Belge [s] Belçikalı.

Bélier [ez] Koç. (es) Koç başı. (hey)
Hamel burcu.

Bélière [es] Kösemen çingırağı. (es)
Bilezik halkası. Kayış.

Bélître [ez] Haylaz, çapkın. Değersiz
adam.

Belladone [es] (nb) Beladon. Avrat otu.

Bellâtre [e-s] Yakışıklı, fakat sevimsiz
erkek.

Belle-dame [es] (amiyane) Beladon otu.

Belle-de-jour [es] Gündüz sefa çiçeği.

Belle-de-nuit [es] (n) Gice sefa çiçeği.

Belle-d'onze-heures [es] Öğle sefa çiçeği.

Belle-de-fille [es] Gelin. Üvey kız.

Bellement [h] Rıfk ve mülayemet-le. Edibane. Güzel güzel. Nezaket-le.

Belle-mère [es] Kaynana. Üvey valide.

Belles-lettres [es-cm] Edebiyat. Belagat.

Belle-sœur [es] Görümce. Yenge. Baldız. İlti.

Belligérant, e [s] Muharib. Muhasım. Cengaver.

Belliqueux, se [s] Kavgacı. Cengaver.

Bellot, te [e-s] Mini mini sevimli çocuk.

Belluaire [ez] Hayvanat-ı vahşiye mürebbisi.

Belvédère [ez] Cihan-nüma.

Belzébuth [ez] İblis. Şeytan.

Bémol [ez] (mu) Bemol. Bemol işareti.

Bémoliser [fte] (mu) Bemol işareti koymak.

Ben [ez] (**bèn** okunur) Mısır söğüt. Şecerü'l-ban.

Bénarde [es] İki taraflı kilit. Benard kilidi.

Bene [hc] (**bènè** okunur) Güzel. Aleni. **nota bene** Haşiye. Şurasını da unutmayınız ki...

Bénédictité [ez] Latince taam duası.

Bénédictin, se [e] Sen Benuva rahibi. Benedikten.

Bénédiction [es] Takdis. Dua.

Bénéfice [ez] Kar. Menfaat. Temettü. -- **de la loi** Mesağ-ı kanuni.

Bénéficiaire [e] Bir haktan, bir temettüden istifade iden.

Bénéficial, e [s] Kilise temettüatına ait.

Bénéficiel, e [s] Karlı.

Bénéficier [ez] Bir kilise temettüne malik olan.

Bénéficier [fl] Temettüden istifade itmek.

Benêt [ez -s] Ahmak.

Bénévole [s] Hayırhah. Müsamakar.

Bénévolement [s] Hayırhahane. Tarafgirane.

Bengali [ez] (**bèn** okunur) Bengali lisanı. (s) Bengalli.

Beni, e yahut **Bénit, e** [s] Takdis olunmuş. Mübarek.

Bénignement [s] Müsamahakarane, mülayimane.

Bénignité [es] Müsamaha. Hilm. Latif ve merhamet.

Bénin, gne [s] Halim. Zaaf derecesinde müsamahakar. Zararı dokunmaz. Merhametli.

Bénir [fte] Takdis itmek. Hayır dua itmek. Hamd itmek.

Bénit, e [s] Mukaddes.

Bénitier [ez] Kiliselerde okunmuş su kabı.

Benjamin [ez] (**ben** okunur) Oyunuñ eñ çok sevdiği evlat.

Bénjoin [ez] (**bén**) Aselbend.

Benne yahut **Banne** [es] Küfe. Üzüm küfesi.

Benoit [s] Mübeccel. Bahtiyar. İyi.

Benoite [es] Haşışe-i mübareke.

Benoitement [s] Müraiyane, hayırhahlık göstererek.

Benzine [es] (**bén**) Benzin.

Béotien, ne [s] Yunan-ı kadimde Beotya sekenesi. (mec) Kaba, izanı bati adam.

Béotisme [ez] (ti) Kabalık. Gabevet.

Béquée (**Becquée**ye bak)

Béqueter (**Becqueter**ye bak)

Béquillard, e [ez-s] Koltuk değneği-le yürüyen kimse.

Béquille [es] Koltuk değneği.

Béquiller [fl] Koltuk değneği ile gezmek.

Béquillon [ez] Koltuk değneği yerine tutan baston.

Ber [ez] (**ber**) (bhr) Gemi beşigi.

Ber [s] Berberi.

Berbéris [ez] (nb) Anberberis.

Bercail [ez] Mandıra. Aile bucağı.

Berce [ez] Tavşancıl otu.

Bercé, e [s] Beşikte sallanan. Alışmış. Oyalanmış.

Berceau [ez] Beşik, mehd. (mima) Beşik kemer.

Berelonnette yahut **Celonnette** [es] Asma beşik. Salıncak.

Bercement [ez] Beşik sallama. Hafif ve muntazam sallantı.

Bercer [fte] Beşikte sallamak. Oyalandırmak. İğfal itmek.

Berceuse [es] Beşik sallayan kadın. Ninni. Salıncak. Koltuklu sandalye. Bersöz.

Béret yahut **Berrei** [ez] Yumuşak kasket.

Bergamote [es] Bergamot. Bey armudu.

Bergamotier [ez] Bergamot ağacı.

Berge [es] Dik nehir sahili. Hendek. Yol yamacı. Dar nehir kayık.

Berger, ère [e] Çoban.

Bergère [es] Geniş ve pamuklu koltuk sandalye.

Bergerette [es] Çoban kızı.

Bergerie [es] Mandıra.

Bergeronnette [es] Çoban aldatan kuşu.

Béribéri [ez] (nb) Beri beri hastalığı.

Berle [es] Su kerevizi.

Berline [es] Bir nev kapalı araba. Berlin.

Berlingot [ez] Yarım berlin. Yarı kapalı berlin araba.

Berlinois, e [s] Berlin şehrine mensup. Berlinli.

Berloque [es] (**Breloque** bak)

Berlue [es] Muvakkit göz kararması. **avoir le --** İyi görememek. Añlayamamak. Yañılmak.

Berme [es] (istihkam veya dağda) Dar yol. Kafa sathi. (bhr) **pavillon en --** Alamet-i matem olarak direğin yarısına kadar çekilen sancak.

Bernardin, e [e] Sen Benar tarikine mensup rahip.

Berne [es] Birini kilime yatırıp kenarlarından tutarak havaya sıçratmak, kilim oyunu. İstihza.

Berner [fte] Kilim-le havaya sıçratmak. Alaya almak.

Berneur, se [s] Alaycı.

Bernique [hz] Nida-yı yes : Olur şey değil! Yağma yok!

Bernois [s] Bern şehrine mensup. Bernli.

Berot [ez] İki tekerlikli yük arabası.

Berquinade [es] Tatsız yazılmış eser.

Berret [ez] (**Béretye** bak)

Bersaglier [ez] İtalyan piyade avcı neferi. Bersalieri.

Beryl [ez] Bir nev zümrüt.

Besace [es] Heybe. Dilenci torbası.

Besacier [s] Heybeli. (ez) Dilenci.

Besaigre [s] Ekşiye çalan.

Beset yahut **Besas** (**zasse**) yahut **Ambesas** [ez] Tavla oyununda : Hep yek.

Besigue [es] Bezik oyunu.

Besogne [es] İş. Vazife.

Besogner [fl] Çalışmak. Meşgul olmak.

Besogneux, se [s] İhtiyaç, zaruret içinde bulunan kimse.

Besoin [es] İhtiyaç. Zaruret. -- **urgent** Lüzum-ı mübrim. Acil.

Besson, ne [s] İkiz.

Bestiaire [ez] Eski Romalılarda vahşi hayvan pehlivanı. Kurun-u vustada hayvan menakıb-ı havi kitab.

Bestial, e [s] Behimi.

Bestialiser [fte] Behimi hale getirmek.

Bestialité [es] Behimiyet. Hayvanlık.

Bestiasse [es] Hayvan gibi adam. Ahmak.

Bestiaux [ez-cm] Mevaşi. **bétail** Kelimesiniñ cemidir. Sürü ile yaşayan ehli hayvanlar.

Bêta, sse [s] Hayvan gibi ahmak.

Bétail [ez] Mevaşi. Tavar.

Bête [es] Hayvan. Behime. (mec) Ahmak. Sersem.

Bétel [ez] Karabiber ağacı.

Bêtement [h] Hayvancasına. Ahmakcasına.

Bêtifier [fte] Hayvanlaştırmak.

Bêtise [es] Ahmaklık. Hezeyan. Hayvanlık.

Bétoine [es] Kitre.

Bétoire [ez] Yağmur sularını toplamaya mahsus kuyu.

Béton [ez] İnşaatta beton denilen harç.

Bétonnage [ez] Beton inşaat.

Bétonner [fte] Beton yapı yapmak.

Bette [es] (nb) Pazı.

Betterave [es] Pancar.

Betteraverie [es] Pancar şekeri fabrikası.

Betteravier, ère [es] Pancara ait.

Betting [ez] At koşularında bahs-i müşterek.

Beuglant [ez] Adi çalgılı kahve.

Beugler [fl] (öküz hakkında) Böğürmek.

Beurre [ez] Tereyağı.
Beurré [ez] Bir nev armut.
Beurrer [fte] Tereyağı sürmek.
Beurrerie [es] Tereyağı fabrikası.
Beurrier [ez] Tereyağı kavanozu.
Beurrier, ère [e] Tereyağcı.
Beuveau [ez] Taşçı künyesi.
Bévue [es] Büyük hata. Yañılma. (t) Eşyayı çift görmek.
Bey [ez] (bé okunur) Bey.
Beylical, e [s] Beylik. Beyliğe ait.
Beylik [ez] Beylik, imaret.
Bézoard [ez] Padzehir taşı.
Biais [ez] İnhiraf. İvicac. Hile.
Biais, e [s] Eğri, münharif.
Biaiser [fte] Eğri olmak. Hile itmek.
Biarticulé, e [s] İki mufassallı.
Biatomique [s] (k) Cüz-i ferd-i müsenna.
Bi-auriculaire [s] Üzeyni.
Bibacité [es] Sarhoşluk.
Bibale [es] (zira) Yaba.
Bibasique [s] (k) Esas-ı mesnayı havi.
Bibelot [ez] Tezyinat-ı kabilinden ufak tefek şeyler. Biblio. Ehemmiyetinden ari şeyler.
Bibeloter [fl] Biblio satın almak. (mec) Malayani ile uğraşmak.
Biberon [ez] Emzik.
Bibition [es] İçme. Şürb.
Biberon, ne [s] Çok içki seven.

Bible [es] Kitab-ı mukaddes.
Bibliographe [ez] Mevzuatı'ul-ulum alemi. Müellifat mütehassısı.
Bibliographie [es] Mevzuat-ı asar alemi. Müellifat.
Bibliographique [s] Mevzuat-ı asara ait malumat. Müellifata mütealilik.
Bibliomancie [es] Kitab-ı mukaddeste tefeül.
Bibliomane [e] Kitap budalası. Kitapları cem idip okumayan.
Bibliomanie [es] Kitabı cem itmek müptelası.
Bibliophile [ez] Kitapları çok seven ve çok mütalaa iden.
Bibliophilie [es] Kitap muhabbeti.
Bibliothénaire [ez] Hafız-ı kütüb.
Bibliothèque [es] Kütüphane.
Biblique [s] Kitab-ı mukaddeseye müteallik.
Bibus [ez] (s okunur) Ehemmiyetsiz şey.
Bicarré, e [s] (h) Dördüncü kuvvete merfu.
Bicéphale [s] İki başlı.
Biceps [ez] (tşr) Zatü'r-reseyn-i adale.
Biche [es] Dişi geyik. Hafif meşrep kadın.
Bichette [es] Dişi geyik yavrusu. Nüvaziş makamında küçük kızlara hitap olunur.
Bichon, ne [e] Uzun ve kıvrıkcık tüylü fino köpeği.
Bichonner [fte] Saçı kıvırmak.
Bicolore [s] İki renkli.

Biconcave [s] İki tarafı mukaar.
Biconvexe [s] İki tarafı muhaddeb.
Bicoque [es] İyi tahkim olunmuş mevki. Küçük kasaba. Köhne, değersiz ev.
Bicorne [s] İki boynuzlu.
Bicot [ez] Keçi yavrusu.
Bicycle [ez] İki tekerliği müsavi ebatta olan velespit.
Bicyclette [es] İki tekerliği müsavi ebatta olan velespit. Bisiklet.
Bicycliste [e] Bisiklet kullanan kimse.
Bident [ez] İki dişli yaba.
Bidet [ez] Küçük at. Müdelleli.
Bidon [ez] Matara. Gaz veya teknesi (amiyane) Karın.
Bielle [es] Bir makinede hareket kolu.
Bien [ez] Hayır. Servet. Mülk. İyilik.
Bien [h] İyi! Pekala! Güzelce.
Bien-aimé, e [s] Sevgili. Maşuk. Maşuka.
Bien-aise [s] Müsterih, memnun.
Bien-dire [ez] Fesahat, talakat-ı lisan.
Bien-disant, e [s] Talakat-ı beyan. Cerbeze.
Bien-être [ez] Hoşhallık. Refah.
Bienfacture [es] Fabrika hakkında : güzel amel itme.
Bien-faire [ez] İyilik etme.
Bienfaisance [es] Hayırperverlik. Keremkarlık. **comilé de** -- Cemiyett-i hayriyye.
Bienfaisant, e [s] Sahib-i hayır. Kerim. Faide-i bahş.

Bienfait [ez] İyilik. Lutf. Kerem. (cm) Niam.
Bienfaiteur, trice [s] Velinimet. Kerem sahibi. Münim.
Bien-fonds [ez] Emlak. Emval-i gayriye-i menkule.
Bienheureux, se [s] Çok bahtiyar.
Bien-jugé [ez] Kanuna ve usul-ü muhakemeye muvafık hüküm.
Biennial, e [s] İki sene süren. İki senede bir gelen.
Bienséance [es] Muvafık olma. Adab-ı muaşerete uygunluk. Münasebet. Adab, erkan.
Bienséant, e [s] Münasebetli. Yakışık alır.
Bientôt [zz] Yakında. Der akab. Hemen.
Bienveillance [es] Hayırhahlık.
Bienveillant, e [s] Hayırhah.
Bienvenu, e [s] Sırasında gelen. Hoş gelen.
Bienvenue [es] Hoş amedi. Merasimi.
Bière [es] Bira.
Bière [es] Tabut.
Biez [ez] Değirmen. Su yolu. Su arkı.
Bifère [s] (nb) Senede iki defa mahsul viren.
Biffer [fte] Yazıyı çizmek.
Bifide [s] İkiye yarılmış.
Bifteck [es] Biftek.
Bifurcation [es] Teşaub noktası.
Bifurquer [fte] İki çatala ayırmak. **se** -- İkiye ayrılmış.

Bigame [e-s] Aynı zamanda iki karı ile müteehhil bulunan.

Bigamie [es] İki karı ile izdivaç. İki evlilik.

Bigarade [es] Acı turunç.

Bigaradier [ez] Acı turunç ağacı.

Bigarré, e [s] Alacalı.

Bigarreau [ez] Alaca kiraz.

Bigarreautier [ez] Alaca kiraz ağacı.

Bigarrer [fte] Alaca boyamak.

Bigarrure [es] Renklerin alaca olması.

Bigle [s] Şaşı.

Bigorne [es] İki uçlu sivri örs.

Bigorneau [ez] Küçük sivri örs.

Bigorner [fte] Örs üzerinde yuvarlak yapmak.

Bigot, e [s] Mutaassıb sufi. (ez) İki ucu sivri kazma.

Bigoterie [es] Müfrit sufilik.

Bigotisme [ez] Taassub-ı dini.

Bigre [h] Vay! Acaib!

Bigrement [h] Müthiş surette.

Bigue [es] Maçuna. Makara desteği.

Bihebdomadaire [s] Haftada iki defa intişar iden.

Bijou [ez] Mücevher. Ziyet.

Bijouterie [es] Mücevherati. Mücevher çeşitleri.

Bijoutier, ère [e] Mücevherci. Kuyumcu.

Bilan [e] (tica) Bilanco. Muvazene.

déposer son – İlan-ı iflas itmek.

Bilatéral, e [s] İki taraflı. (fls) Zü'l-canibeyn.

Bilboquet [ez] Bir çocuk oyuncağı. Hacı yatmaz.

Bile [es] Öd. Safra. (bhr) Öfke.

Biliaire [s] Safravi.

Bilieux, se [s] Safravi mizaçlı. Hadidü'l-mizac.

Bilingue [s] İki lisanda yazılmış.

Bilitère [s] İki harften ibaret kelime, heca.

Bill [ez] İngiltere parlamentosunda kanun layihası.

Billard [ez] Bilardo.

Billardier [ez] Bilardo imal iden sanatkar.

Bille [es] Bila. Yuvarlak. Bilya. (ava) Baş, suret. (ma) **bille de roulement** Bilya yataklı.

Billebarrer [fte] Uygun gelmeyen. Renkler-le boyamak. Birini masharaya çevirmek.

Billebaude [es] Karışıklık.

Billet [ez] Bilet. Tezkire. Bono. Poliçe. - - **doux** Aşk mektubu.

Billevesée [es] Vahi, abes şey. Malihülya.

Billion [ez] Bilyon.

Billon [ez] Bakır para. (zira) Sabanın devirdiği toprak tezeği.

Billot [ez] Et kütüğü. Cellat kütüğü.

Billoquer [fte] (zira) Toprağı derin sürmek.

Bimane [e-s] İki elli.

Bimbelot [ez] Çocuk oyuncağı. Ehemmiyetsiz şey.

Bimbeloterie [es] Oyuncakçılık.

Bimbelotier [ez] Oyuncakçı.

Bimensuel, le [s] Ayda iki defa çıkan.

Bimestre [s] İki aylık.

Bimétalisme [ez] Altın ve gümüş mahlut sikke usulü.

Binage [ez] Toprağı ikinci defa çapalamak.

Binaire [s] Müsenna-yı esase müstenid.

Binard [ez] Ağır yük, cesim-i taş nakline mahsus alçak araba.

Bine [es] Küçük çapa.

Binervé, e [s] İki siñirli.

Binet [ez] Kulplu ufak el şamdanı.

Binette [ez] Bir nev bahcıvan kazması, çapası. (avam) Suret.

Binocle [ez] Buruna takılan gözlük.

Binoculaire [s] İki gözle görülen. (fls) Aynini.

Binôme [ez] (cbr) Zu-haddeyn.

Binot [ez] Küçük saban.

Biodynamique [es] Kuva-yi hayatiye nazariyesi.

Biognose [es] İlm-i hayat.

Biographe [ez] Teracüm-i ahval muharriri.

Biographie [es] Tercüme-i hal. Teracüm-i ahval ilmi. Siret.

Biographier [fte] Biriniñ tercüme-i halini yazmak.

Biologie [es] Hayatiyyat.

Biologiser [fte] Hayatiyyat ile iştiğal itmek.

Biologiste [ez] Hayatiyyat alemi.

Biophilie [es] Aşk-ı hayat.

Bionomie [es] İlm-i kavanin-i hayat.

Biotaxie [es] Mahlukatıñ tasnif-i tabiisi.

Bioxyde [ez] (k) Humz-ı sani.

Biparti, ite [s] İkiye münkasım.

Bipartible [s] İkiye kabil-i tefrik.

Bipartition [es] İkiye taksim, inkisam.

Bipède [s] (ta t) İki ayaklı.

Bique [es] Keçi. (amiyane) Fena beygir.

Biquet [ez] Oğlak.

Biqueter [fte] (keçi hakkında) Doğurmak.

Biquette [es] Dişi oğlak.

Bire [es] Balık tutmaya mahsus bir nev sepet.

Biribi [ez] Bir kumar oyunu.

Birloir [ez] Pencere, kapı mandalı.

Bis, e [s] Esmer, beyaz.

Bis [hc] (s okunur) Mükerrer.

Bisaïeul, e [e] Büyük babanın babası.

Bisaiguë [es] (Bisaiguë mr)

Bisaille [es] Kepekli esmer un.

Bisannuel, le [s] İki senelik. İki senede bir.

Bisbille [es] Ehemmiyetsiz şey için kavga.

Bischof [ez] Şarap, şeker ve limondan bir nev içki.

Biscornu, e [s] İki boynuzlu. (mec) Garip.

Biscotin [ez] Ufak peksimet.

Biscotte [es] Peksimet.

Biscuit [ez] Bisküvi.

Biscuiter [fte] Çömlekçilikte kapları pişirmek.

Bise [es] Poyraz. (mec) Kış. Musibet.

Biseau [ez] (mima) Şataf. Pah.

Biseauter [fte] Cam ve ayine kenarını şiv kesmek. Oyun kağıtlarına işaret komak.

Biséculaire [s] İki asırlık.

Bisegmenter [fte] İki kısma ayırmak.

Biser [fte] Kumaşı yeñiden boyamak. (fl) (zahire hakkında) Bozulmak, esmerlenmek.

Bisexuel, e [s] Hünsa.

Bismuth [ez] (k) Bizmut.

Bison, ne [e] Hörgüçlü yaban öküzü.

Bisonne [es] Kül rengi astar bezi.

Bisontin, e [s] Bezansonlu.

Bisque [es] İstakoz, balık ezmesi. Çorbası.

Bisquer [fl] Küsmek. Gücenmek.

Bissac [ez] Heybe. Dağarcık.

Bissection [es] (hendese) İki müsavi kısma tefrik itme.

Bisser [fte] Tekrar itmek veya tekrar ittirmek.

Bissex [s] Hem erkek hem dişi.

Bissexte [ez] Şubatın yirmi dokuzuncu günü. Yevm-i kebise.

Bissxtil, e [s] Sene-i kebise.

Bistorfier yahut **Bistotier** [ez] Eczacıların kullandıkları havan eli.

Bistouri [ez] Neşter.

Bistourner [fte] İğdiş itmek. Burmak.

Bistre [ez] Kurum boyası. (nkş) Zifiri.

Bistré, e [s] Kurum renginde.

Bistrer [fte] Kurum boyası-la boyamak.

Bisulce [s] İki tırnaklı ayağı olan; keçi vesaire.

Bittord [ez] (bhr) İki katlı palamar.

Bitter [ez] (r okunur) Acı bir içki.

Bitton [e] Gemide çımayı bağlayacak demir, baba.

Bitume [ez] Zift.

Bitumer veya **Bituminer** [fte] Ziftlemek.

Bitumineux, se [s] Ziftli.

Biveau [ez] Müteharrik kollu pergar.

Bivoie [es] İki yoluñ birleştiği yer.

Bivouac [ez] (ak) (as) Açık ordugah.

Bivouaquer [fl] (as) Açık ordugaha konmak.

Bizarre [s] Tuhaf. Garip.

Bizarrement [h] Garip surette.

Bizarrierie [es] Garabet.

Blafard, e [s] Soluk. Beyaz. Dokuz renkte.

Blague [es] Lastik tütün kesesi. Şaka. Latife. Yalan.

Blaguer [fl] Şaka itmek. Atıp tutmak. Alay itmek. Yalan söylemek.

Blagueur, se [s] Alaycı. Şakacı. Martavalcı.

Blaireau [ez] Porsuk. Ressam fırçası. Berber sabun fırçası.

Blâmable [s] Takbihe müstehak.

Blâme [ez] Takbih. Tan. Tevbih.

Blâmer [fte] Tevbih, tan itmek. Tayib itmek.

Blanc, che [s] Beyaz. Temiz. (mca) Pak, masum.

Blanc [ez] Beyaz renk. Beyazlık.

Blanc-bec [ez] Tecrübesiz. Toy delikanlı.

Blanchaille [es] Mini mini beyaz balıklar.

Blanchâtre [s] Beyazımtırak.

Blancheur [es] Beyazlık.

Blanchiment [ez] Ağartmak sanatı. (şeker ve kumaş hakkında) Kastarlama.

Blanchir [fl] Beyazlatmak, ağartmak. Çamaşır yıkamak. Kastarlamak. (fl) Ağarmak. İhtiyarlamak.

Blanchissage [ez] Çamaşır yıkama. Şeker tasfiyesi. Kastarlama.

Blanchissant, e [s] Ağaran.

Blanchisserie [es] Çamaşırhane.

Blanchisseur, se [e] Çamaşırıcı.

Blanchoyer [fl] Beyazımsı bir renk almak.

Blanc-manger [ez] Badem, süt, şeker ve baharat ile yapılan bir nev. Beyaz pelte.

Blanc-seing [ez] İmzalı beyaz kağıt

Blanche [es] Bir nev kağıt oyunu.

Blanquette [es] Yaz armudu.

Blasé, e [s] Her şeyden gına getirmiş.

Blaser [fte] Sefahat neticesinde her şeyden gına getirmek.

Blason [ez] Eskiden haneden arması. Arma.

Blasphémateur, trice [e] Küfürbaz. (s) Küfüramız.

Blasphématoire [s] Küfüramız.

Blasphème [ez] Küfürbazlık. Haksız söz. Hata.

Blasphémer [fte] Küfür itmek. Mukaddes bir şeyi sövmek.

Blater [fte] Zahiteyi tağşiş itmek.

Blatérer [fl] (deve ve koç hakkında) Bağırarak.

Blatier [ez] Buğday taciri.

Blatte [es] Hamam böceği.

Blavet [ez] Bir nev zehirsiz mantar.

Blavette [es] Patlıcan inciri.

Blé [ez] Buğday.

Blécher [fte] Gevşeklik göstermek. Zaaf göstermek.

Bleime [ez] Beygir ayağında yara.

Blême [s] Çok solgun.

Blêmi, e [s] Sararmış.

Blêmir [fl] Sararmak. Beñzi solmak.

Blende [es] Çinko madeni. Cevheri.

Blennophthalmie [es] (t) Göz çapaklanması.

Blennorrhagie [es] (t) Bel soğukluğu.

Blépharite [es] (t) Göz kapaklarının iltihabı.

Blèse [s e] Harfleri mahreclerinden telaffuz idemeyen kimse.

Bléser [fl] Maharic-i hurufu doğru söyleyememek.

Blessant, e [s] Cerh iden. (mec) Dokunaklı söz.

Blessé, e [s] Mecruh. Tahkir idilmiş.

Blesser [fte] Yaralamak. İncitmek Kesir itmek. (haysiyet ve kader) (hk) Cerh itmek. **se** --Yaralamak.

Blessure [es] Yara. (mec) Acı. Keder. (hk) Cerh.

Blet, te [s] Çok olmuş meyve.

Blettir [fl] (meyve hakkında) Çok olmak.

Blettissure [es] Meyveleriñ çok olmuş hali.

Bleu, e [s] Mavi. (amiyane) Acemi nefer.

Bleuâtre [s] Mavimsi.

Bleuet [ez] Peygamber çiçeği.

Bleui, e [s] Mavileşmiş. Morarmış.

Bleuir [fte] Maviltmek. (fl) Mavilenmek.

Bleuté, e [s] Maviye çalan.

Blindage [ez] Zerre. Siper.

Blindé, e [s] Zehirli.

Bloc [ez] (**blok** okunur) Kitle. Yığın. Bölük. (amiyane) Hapishane. Moloz. **en** -- Toptan. (perakendeniñ zıddı)

Blocage [ez] Moloz parçası.

Blocage [ez] Abluka. Muhasara.

Blockhaus [ez] (**blokoss** okunur) (as) Blokhavz.

Block-système [ez] Blok usulü (şimendiferlerde tren-le arasında müsademe vukuunu men için kullanılan usul)

Block-notes [ez] Not almaya mahsus müsvette kağıtlarını havi defter. Blok not.

Blocus [ez] (**s** okunur) (as) Muhasara. Abluka.

Blond, e [s] Sarışın. Açık kumral.

Blonde [es] İpekli dantele.

Blondin, e [s-e] Sarışınca. Sarı saçlı.

Blondinet, te [s-e] Sarışınca.

Blondir [fl] (ekinler hakkında) Sararmak.

Bloqué, e [s] Mahsur. Abluka altında.

Bloquer [fte] Muhasara, abluka itmek.

Blottir [ft] (**se**) Bozulmak. Sokulmak.

Blouse [es] İş gömleği. Köylü gömleği. Bilardo deliği. Kadın gömleği. Bluz.

Blouser [fte] Bilanıñ birini bilardo deliğine düşürmek. (mec) İğfal itmek.

Blou-book [ez] (**blou-bouke** okunur) İngiltere'niñ mavi kitabı.

Bluet [ez] Peygamber çiçeği.

Bluettant, e [s] Kıvılcım saçan.

Bluette [es] Kıvılcım. Şerare.

Bluff [ez] (**bleuf** okunur) Korkutmak, yanıltmak için söylenen söz, yapılan hareket. Blöf.

Bluffer [fte] Muğfel-i zahir-le aldatmak. Blöf yapmak.

Bluffeur [e] Blöfçü.
Blutage [ez] Elekten geçirme.
Bluteau [ez] Elek.
Bluter [fte] Elemek.
Bluterie [es] Eleme cihazı.
Blutoir [ez] Elek.
Boa [ez] Boa yılanı. Kadınlarıñ boyunlarına sardıkları kürek sarığı. Boa.
Bobèche [es] Şamdanlarda mumuñ altına kullanılan delik tabak.
Bobinage [ez] Makaraya sarmak. (iplik)
Bobine [es] İplik yumağı. Makara. (argo) Kafa.
Bobiner [fte] İpliği makaraya sarmak.
Bobineur, euse [e-s] Makaralara iplik saran erkek ve kadın işçi.
Bobineuse [es] Makaralara iplik saran makine.
Bobinoir [ez] Makaraya iplik sarmaya mahsus çarh.
Bobo [ez] Mimni mini bere, yara (çocuk lisanı). Ağrı. Uf.
Bocage [ez] Küçük orman. Kori.
Bocager, ère [s] Korularda oturan. Koruluk yer.
Bocal [ez] Ağzı geniş kavanoz. Şişe.
Bocard [ez] Maden dövmeye mahsus makine.
Bocarder [fte] Madeni makine ile dövmek.
Boche [e-s] (amiyane) Alman. Çirkin. Fena.
Bock [ez] Büyük bira kadehi.

Bœuf [ez] Sığır. Öküz. (mec) Kaba adam.
Bog [ez] Bir nev kağıt oyunu.
Bogue [es] Kestaneniñ dış kabuğu. Çamur küreği.
Boguer [fte] Oyunda para sürmek. Üzüm ayva gibi meyveleri saman üzerine sarıp kemale irdirmek.
Bohème [ez] Derbeder. Çingene. Hayatı taklit iden. (argo) Avare.
Bohémien, ne [s] Bohemyalı. (e) Çingene. Serseri.
Boire [fte] İçmek. Yutmak.
Boire [ez] İçilecek şey.
Bois [ez] Ağaç. Tahta. Kereste. Orman. (as) Kundak (tüfek). Sırık (mızrak).
Boisage [ez] Kaplama kerestesi.
Boisé, e [s] Ormanlık. Ağaçlık.
Boisement [ez] Teşcir.
Boiser [fte] Tahta ile kaplamak. Ağaç dikmek.
Boiserie [es] Yapıniñ doğrama kısmı. Kaplama.
Boisseau [ez] Zahiré ölçëği. Kile.
Boisselage [ez] Kile ile ölçme.
Boisselier [ez] Kasnakçı.
Boissellerie [es] Kasnakçılık.
Boisson [es] İçki. Meşrup.
Boite [es] Şarabıñ kıvamı.
Boîte [es] Kutu. Muhafaza. Tabaka. (amiyane) Fena mesken. (argo) Adi tiyatro, meyhane.
Boiter [fl] Topallamak. Aksamak.

Boiteux, se [s] Topal.

Boitier [ez] Gözlü muhafaza.

Boitiller [fl] Hafifçe topallamak.

Boit-tout [ez] Ayyaş.

Bol [ez] Nısf şeklinde vazo. Büyük fincan. (ispenç) Büyük hub.

Boléro [ez] Kısa yün kadın ceket veya gömleği.

Bolet [ez] Bir nev mantar.

Bolide [ez] Şihab-ı sakıb.

Bolier [ez] Gemileriñ sürükleyip çektikleri bir nev büyük balık ağı.

Bolivien, ne [s] Bolivyalı.

Bomba [ez] Cebubi Gine lisanı.

Bombance [ez] Büyük ziyafet. Ays ü nuş.

Bombarde [es] Eskiden taş gülle atan top. Bombard. Bombarda gemisi.

Bombardement [ez] Topa tutma. Bombardıman.

Bombarder [fte] Topa tutmak.

Bombardier [ez] Bombacı neferi.

Bombe [es] Bomba. Humbara. Zevk ü sefa.

Bombé, e [s] Kubbelik. Kabarık.

Bomber [fte] Kabartmak. Kubbeli yapmak.

Bombeur [ez] Yuvarlak şişe yapan sanatkar.

Bombyxe [ez] (ta t) İpek böceği.

Bon, ne [s] İyi. Salih. Faideli. -- **accord** Hüsn-i vifak. -- **accueil** Hüsn-i kabul. -- **sens** (fls) Hasse-i selime.

Bon [ez] Senet. Bono.

Bonace [es] Sakin deniz. Limanlık. (mec) Sükunet.

Bonasse [s] Safderun.

Bonasserie [es] Sade dillik.

Bon-bec [e] Cerbezeli. Çaçaron.

Bonbon [ez] Şekerleme.

Bonbonne [es] Bir nev damacana.

Bonbonnière [es] Şekerleme kutusu. Bonboniyer. Süslü döşenmiş ev veya apartman.

Bon-chrétien [ez] Gayet nefis bir nev iri armut.

Boncore [ez] Bahçe zerrini.

Bond [ez] Sıçrama. Sıçrayış. Ateşleyiş.

Bonde [es] Havuz deliği ve bu deliği tıkayan ağaç. Fıçı tıpası. Tıkaç.

Bondé, e [s] Hıncahınc dolu.

Bonder [fte] Alabildiği kadar doldurmak.

Bondieuserie [es] Taassub, ham sufilik.

Bondir [fl] Sıçramak.

Bondon [ez] Fıçı tapası. Bir nev peynir.

Bondonner [fte] Tapa ile kapamak.

Bondrée [es] Bir nev çaylak.

Bon-henri [ez] Yabani ıspanak.

Bonheur [ez] Saadet, bahtiyarlık.

Bonhomie [es] Sade-dillik.

Bonhomme [ez] Saf adam. Babalık. Kaba resim.

Boni [ez] Fazla varidat. Kar, temettü.

Boniface [ez] Saf, halim selim adam.

Bonification [es] Islah. Tenzil-i baha.

Bonifier [fte] Islah, tasfiye itmek. (ticar) Bahasını tenzil itmek.

Boniment [ez] Şarlatanların, çingene cambazların mübalağa ilanları. Muğfil-i nutk.

Bonit [es] İstavrit azmanı. Orkinos.

Bonjour [ez] Gününüz hayır olsun manasına gündüzün virilen selam.

Bonne [es] Hizmetçi kadın.

Bonne-dame [es] Kara yazı.

Bonne-foi [es] Safvet, hulus-ı niyet.

Bonne-main [es] Bahşiş.

Bonne-maman [es] Hanım nine.

Bonnet [ez] Külah. Takye. Hotoz.

Bonneterie [es] Çorapçılık. Çorap. Takye. Fanila vesaire ticareti. Tuhafiyeci mağzası.

Bonnétier [ez] Tuhafiyeci.

Bon sens [ez] Zevk-i selim. (fls) Hasse-i selime.

Bonsoir [ez] Giceleyin virilen selam. Akşamınız hayır olsun manasına.

Bonté [es] İyilik. Mürüvvet. Hayırhahlık. (cm) Letafet, inayet.

Bonze [ez] Buda mezhebi rahibi.

Bonzerie [es] Buda manastırı.

Bookmaker [ez] At yarışlarında bahs-i müşterek defterini tutan kitap.

Boqueteau [ez] Küçük koru. Küçük orman.

Boquettier [ez] Yabani elma ağacı.

Boqueur [ez] Dövmeci.

Bora [ez] Poyraz. (Adriyatik denizine mahsus)

Borax [ez] (k) Tengar. Boraks.

Borborygme [ez] Karın gurultusu.

Bord [ez] Kenar. Sahil. (bhr) Gemi. Borda. (hk) -- **du toit** Saçak (cm) Havalı. Civar.

Bordage [ez] Kenar dikiş. Gemi bordası. (bhr) Kaplama tahtaları.

Bordant [ez] (bhr) Yelken ipi.

Bordé [ez] Şerit. (s) Kenarlı.

Bordeau [ez] Bordo şarabı.

Bordée [es] Geminiñ bir cihetindeki bütün toplar. Borda toplarının hep birden ateş itmesi. Geminiñ olta vurmaı.

Bordel [ez] Umumhane.

Bordelais, e [s] Bordo şehri sekeneı.

Border [fl] Kenarlamak. Kenar boyunca dizmek. Sıralamak. Etrafını çevirtmek. **se** -- Uzanıp gitmek.

Bordereau¹¹⁰ [ez] Hesap cetveli. Bordro.

Bordeyer [fl] (bhr) Olta vurmaı.

Bordigue [es] Dalyan.

Bordure [es] Kenar. (mima) Kenarlık. Saçak. Çerçeve.

Boréal, e [s] Şimali.

Borgne [e-s] Bir gözü kör. Yek çeşm. (mec) Meşkuk.

Borgnesse [e] Yek çeşm kadın, kız.

Borgo [ez] Yaşamak.

¹¹⁰ Sözlükte “bodeyer” şeklindedir.

Borin, e [s] Kömür maden ocağı amelesi.

Borique [ez] (**acide**) Asid-i borik.

Bornage [ez] Araziniñ işaretler-le tahdid.

Borne [es] Sınır, hudut, sınır taşı.

Borné, e [s] Hudut. Tar. (mec) Mahdud fikirli.

Borner [fte] Tahdit etmek. Hasır etmek. Azaltmak. Tadil etmek.

Bornoyer [fte] Bir gözünü kapayıp bakan. İstikamet tayin etmek.

Borraginaccés [es-cm] (nb) Fasile-i seviye.

Boscot, te [s] Küçük ve kambur kimse.

Bosniaque [s] Bosnalı, Boşnak.
Bosnien, ne dahi dinir

Bosphore [ez] Boğaziçi.

Bosquet [ez] Küçük orman. Koruluk. Ağaçlık.

Bossage [ez] Ağaçlık. (mima) Taş kesme.

Bosse [es] Kanburluk, hörgüç. Çıkıntı. (nkr) Mücessemat. (amiyane) Eğlence. Ziyafet. Kısa ip. **rouler sa** -- Seyahat etmek.

Bosselage [ez] Evani-yi madeniye üzerinde kabartma.

Bosselé, e [s] Kabartmalı girintili çıkıntılı.

Bosseler [fte] Maden üzerinde kabartma yapmak. Kamburlaştırmak.

Bosseleur [ez] Kabartmacı.

Bosser [fte] (bhr) İp-le bağlamak.

Bosseyer [fte] Madende kaya satırlarını delmek.

Bossu, e [e-s] Kambur.

Bossuer [fte] Yamru yumru itmek.

Boston [ez] Bir nev kağıt oyunu. Bir nev dans.

Bostonner [fl] Boston oynamak.

Bot, e [s] Ayak sakatlığı. (ez) **pied** -- Eğri ve sakat ayak.

Botanique [es] Nebatat ilmi.

Botaniser [fl] Tettebbu için nebatat toplamak.

Botaniste [ez] Nebatat alimi.

Botanophage [s] Ot-la beslenen hayvan.

Botte [es] Demet. Kılıç darbesi.

Botte [es] Çizme. Bir nev fiçı.

Bottelage [ez] Demet bağlama.

Botteler [fte] Demet bağlamak. Destelemek.

Bottelette [es] Küçük demet.

Botteleur [ez] Otları demet bağlayan kimse.

Botter [fte] Çizme giydirmek. (mec) Münasip gelmek. Hoşa gitmek. (amiyane) Tekmelemek.

Botterie [es] Çizmeci dükkanı.

Bottier [ez] Çizmeci.

Bottine [es] Potin.

Bouc [ez] (c okunur) Teke.

Boucage [ez] Anason.

Boucan [ez] Izgara. (mec) Şamata. Gürültü.

Boucanage [ez] Balığı dumanda kurutma.

Boucaner [fte] Eti, balığı dumanda kurutmak. Yabani sığır avına gitmek. Karartmak.

Boucanier [ez] Yabani sığır avcısı.

Boucaro [ez] Süt destisi imal idilen kokulu bir toprak.

Boucassin [ez] Astarlık bez.

Boucau [ez] Liman ağzı.

Boucaut [ez] Kuru şeyler koymaya mahsus fiç.

Bouchage [ez] Tıkama. Tıkaç.

Boucharde [es] Dişli taşçı tokmağı. Asfaltçı merdanesi.

Boucharder [fte] Taşçı tokmağı ile işlemek.

Bouche [es] Ağız. **de** -- Şifahen. -- **à feu** Top. (cm) Nehir mansıbı. -- **d'incendie** Harik musluğu.

Bouché, e [s] Kapalı. Tıkalı.

Bouchée [es] Lokma.

Boucher [fte] Tıkamak. Kapamak. **se** -- Tıkanmak.

Boucher [fte] Kasap. Hun-riz adam.

Boucherie [es] Kasap dükkanı. Mezbaha. (mec) Kıtal. Kasap etleri.

Bouche-trou [ez] Tıkaç.

Bouchette [es] Mini mini ağız.

Bouchoir [ez] Fırın ağzının saç kapısı.

Bouchon [ez] Tapa. Mantar. (mec) Meyhane. Çamaşır bohçası.

Bouchonner [fte] Çamaşırı bohça bağlamak. Beygiri ot demet-le ovmak. Okşamak.

Bouchonnier [ez] Tapa imal iden.

Bouchot [ez] Midye havuzu.

Bouchure [es] Çalı ve dallardan çit.

Boucle [es] Halka. Toka. -- **d'oreilles** Küpe, Saç büklesi. Kakül.

Bouclé, e [s] Halkalı. Saç kıvrımı.

Boucler [fte] Tokalamak. Halka halka kıvrırmak. Pranga vurmak.

Bouclerie [es] Toka ve halka imal fûruhtı.

Bouclette [es] Küçük toka, halka.

Bouclier [ez] Kalkan. (mec) Müdafai, siper.

Bouddhisme [ez] Buda mezhebi.

Bouder [fl] Küsmek. Surat itmek. Somurtmak. Darılmak.

Bouderie [es] Küsme, somurtma. Dargınlık.

Boudeur, se [s] Küskün. Abus. Dargın. Somurtkan.

Boudeuse [es] Sırt sırta virip oturacak iki taraflı ve arkalığı ortada kanep.

Boudin [ez] Domuz sucuğu. Çelik zemberek. Fitol değneği. (mima) Tam kavval. Terki çantası. (argo) Mide.

Boudiner [fte] İpliği makaralara sarmadan evvel hafifçe bükme.

Boudiné, e [s] Dar elbise giymiş. (ez) Gülünç zampara.

Boudoir [ez] Kadınlara mahsus süslü küçük salon.

Boue [es] Çamur. Balçık. (mec) Sefalet. Zilelt. Mezellet.

Bouée [es] Şamandıra. – **de sauvelage** Can kurtaran simidi.

Boueux, se [s] Çamurlu.

Bouffant, e [s] Kabarık. Şişkin.

Bouffe [s] Soyтары. Mudhik

Bouffée [es] Nefes. Esiş. Hafif sağanak. Geçirme. (t) Hecme.

Bouffer [fl] Kabarmak. Şişmek. (amiyane) Tıkanmak.

Bouffette [es] Fiyongu.

Bouffi, e [s] Şişkin. Kabarık. **style --** Tumturaklı üslup.

Bouffir [fte] Şişirmek.

Bouffissure [es] Şişkinlik. Kibir ve gurur. Fart-ı tefahür. Böbürlenme.

Bouffon [ez] Soyтары aktör. Dalkavuk.

Bouffon, ne [s] Gülünç. Eğlenceli.

Bouffonner [fte] Tuhaflık itmek. Soytarılık itmek.

Bouffonnerie [es] Soytarılık. Latife. Şaka.

Bouge [ez] Küçük oda. Pis ikametgah. Adi meyhane.

Bougeoir [ez] Ayaksız el şamdanı.

Bouger [fl] Kımıldanmak.

Bougie [es] Mum.

Bougier [fte] Kumaşın kesilen yerini dağlaması için mumlamak.

Bougon, ne [s] Dişleri arasında mırıldanan.

Bougonner [fl] Homurdanmak. Mırıldanmak.

Bougran [ez] Kalın ve sert kolalı kumaş. Buğran.

Boui-boui [ez] Adi tiyatro.

Bouillabaisse [es] Sarmısaklı. Baharlı balık çorbası.

Bouillage [ez] Kaynatma. Haşlama.

Bouilleur [ez] İmbikten rakı çeken kimse.

Bouilli [ez] Sögüş et.

Bouilli, e [s] Haşlanmış. Kaynamış.

Bouillie [es] Bulamaç, lapa. Kağıt hamuru.

Bouillir [fl] Kaynamak. Sabırsızlık göstermek. Galeyana gelmek. Haşlamak.

Bouilloire [es] Güğüm.

Bouillon [ez] Et suyu.

Bouillonant, e [s] Kaynayan. Çuş u huruşa gelen.

Bouillonner [fl] Kaynamak. Galeyana gelmek. Çuş u huruşa gelmek.

Bouillotte [es] Su kaynatmaya mahsus kulplu kap. Güğüm.

Bouillotter [fl] Yavaş yavaş kaynamak.

Boulaie [es] Huş ağacı koruluğu.

Boulangier [fte] Ekmek yoğurup pişirmek.

Boulangier, ère [es] Fırıncı, ekmekçi.

Boulangerie [es] Ekmekçilik. Ekmekçi fırını. Ekmekçi dükkanı.

Boule [es] Yuvarlak. Küre. Top.

Boule-de-neige [es] Kar topu. (çiçek)

Bouleau [ez] Huş ağacı.

Bouldogue [ez] Buldok köpeği.

Bouler [fte] Yuvarlak gibi yuvarlamak.

Boulet [ez] Demir gülle. Can sıkıcı şey. Angarya olan adem.

Boulette [es] Küçük top. Ufak gülle. Hata, kabahat. Köfte.

Bouleux, euse [e] Yük taşımaya yarayan beygir veya kısrak.

Boulevard [ez] Gayet geniş ağaçlı cadde. Bulvar. Eskiden kale meydanına denirdi.

Boulevardier [fl] Paris'te büyük bulvarlarda dolaşmak.

Boulevardier, ère [e] Paris'te büyük bulvarlara devam eden kimse. (s) Bu müdavimlere yahut bulvara müteallik.

Bouleversant, e [e] Alt üst iden. Yıkan. Şaşırtan.

Bouleversement [ez] Alt üst oluş. Şaşırtma.

Bouleverser [fte] Altını üstüne getirmek. Şaşırtmak. Yıkmak.

Boulevue [h] (à la) Ale'l-acele.

Boulier [ez] Çocuklara hesap öğretmeye mahsus çörtegeye müşabih bir alet. Balık ağı.

Boulimie [es] Doymak bilmez açlık.

Boulin [ez] Güvercinlik yuvası.

Bouline [es] (bhr) Borina denilen yelken ipleri.

Bouliner [fte] Borina iplerini germek.

Boulingrin [ez] Çimenlik. Çemenzar.

Bouloir [ez] Kireç karıştırmaya mahsus çapa.

Boulon [ez] Somunlu vida. Çal geçir.

Boulonner [fte] Somunlu vida ile rabt itmek.

Boulot, e [fte] Kısa boylu şişman. (amiyane) İş.

Boulotter [fl] Mütevazıane bahtiyar yaşamak. (fte) Tıkanmak.

Boulure [es] Sürgün. Filiz.

Bouquet [ez] Buket. Demet. Ağaçlık. Koru. (mec) Hatime.

Bouquet [ez] İstakoz. Erkek tavşan. (bytr) Kuba-i zavain.

Bouquetier [ez] Çiçeklik.

Bouquetière [es] Çiçekçi kız.

Bouquetin [ez] Dağ keçisi.

Bouquin [ez] Yaşlı teke.

Bouquin [ez] Kıymeti az eski, müstamel kitap.

Bouquinier [fl] Eski kitapları aramak, okumak.

Bouquinerie [es] Eski ve müstamel kitap ticareti.

Bouquiniste [ez] Eski kitapları satan. Sahaf.

Bouracan [ez] Kaba suf.

Bourbe [es] Balcık.

Bourbeux, se [s] Çamurlu. Bataklık. Çamurda yaşayan.

Bourbier [ez] Çamur çukuru. (mec) Girdap. Muhtaralı yer. Tehlikeli iş.

Bourcer [fte] (bhr) Yelkeni kısmen kısmak.

Bourdaine [es] Yabani ak diken.

Bourdalou [ez] Tokalı şapka şeridi.

Bourde [es] Yalan. Saçma bahane.

Bourder [fl] Makam-ı itizarda yalan, saçma söylemek.

Bourdeur, euse [s-e] Yalancı.

Bourdillon [ez] Fıçtı tahtası.

Bourdon [ez] Topuzlu siyah asası. Eşek arısı. Erkek arı. (taba) Yazı dizerken atlama. Büyük çañ.

Bourdonnement [ez] Vızıltı, uğultu.

Bourdonner [fl] Vızıldamak, uğuldamak. Yavaş ses-le söylemek veya terennüm itmek.

Bourdonnet [ez] Cerahatı çekmek için yazıya konan parmak; fitil.

Bourg [ez] Pazar yeri bulunan kasaba. Büyük köy.

Bourgade [es] Küçük kasaba.

Bourgène [es] Yabani ak diken.

Bourgeois, e [e] Vakti ve hali yerinde şehirli. Amele lehçesinde patron. Burjuva. (mec) Adi adam.

Bourgeoisie [es] Burjuvalık. Muteberan sınıfı.

Bourgeon [ez] Tomurcuk.

Bourgeonner [fl] (nb) Tomurcuklanmak.

Bourgern [ez] Kısa iş gömleği.

Bourgmestre [ez] Nahiye müdürü.

Bourgogne [ez] Burgonya şarabı.

Bourlinger [fl] (bhr) (gemi hakkında) Furtınaya karşı uğraşmak. (mec) Müşkil ve yorucu bir iş görmek.

Bourrache [ez] (nb) Hodan.

Bourrade [es] Nihani ve şiddetli vuruş. Köpek ısırığı.

Bourrage [ez] Salmastra.

Bourrasque [es] Bora. Kasırğa. Tehevvür.

Bourre [es] Kaba yün. Yapağı, tabanca, hartuç sıkısı. Fişek tapası. Plasterya. Kaba muamele.

Bourreau [ez] Cellat. (mec) Hunhar, zalim adam.

Bourré, e [s] Doldurulmuş, tıklılmış.

Bourreler [fte] Gazap virmek, işkence itmek.

Bourrelet [ez] Tabla karşılığı. Simit şeklinde yastık. Pencere ve kapı kenarlarına mihlanan ince uzun yastık. Boru ve topun ağız bileziği. Kaytan.

Bourrelier [ez] Saraç, semerci.

Bourrer [fte] Tüfeğe, tüfek fişeginde tapa koymak. Doldurmak. Tıkamak. se - - Tıkanmak.

Bourriche [es] Av çantası. Balık sepeti.

Bourrique [es] Dişi eşek. (mec) Çok cahil adam.

Bourriquet [ez] Küçük eşek. Maden kuyusu çıkırığı.

Bourru, e [s-e] Haşin, sert. (adam) Abüsü'l-vech. Ham.

Bourse [es] Para kesesi. Borsa. Talebeniñ leyl-i mektebinde meccanen iaşesi.

Boursicoter [fl] Cüzi miktarda para biriktirmek. Borsada ufak tefek muamelede bulunmak. (talebe hakkında) Hükümet hesabına okumak.

Boursicotier, ère [e] Borsada ufak tefek muamele yapan. (makam-ı tezyifte)

Boursier, ère [e] Borsa muamelesi yapan. Para kisesi imal iden. Hükümet hesabına meccanen tahsil iden talebe.

Boursiller [fl] Arifane masraf itmek.

Boursouflage [ez] İfadede tumturak. Şişme, kabarık.

Boursoufler [fte] Şişirtmek, tumturağa boğmak. Vahi-yi gurur virmek. Kabartmak.

Boursouflure [es] Şişme, kabarma. Tumturaklı elfaz. İntifah.

Boursculade [es] İnme, devirme. İtişme. Homurdanma. Tekdir.

Bousculer [fte] İtmek. Sallanmak. Devirmek. Alt üst itmek. Homurdanmak. Tekdir itmek. – **se** İtişmek, kakışmak.

Bouse [es] Sığır gübresi. Tezek.

Bouser [fte] Tezek-le sıvamak.

Bousier [ez] Gübre böceği.

Bousiller [fl] Çamur, kerpiç ve tezek-le bina yapmak. Bir şeyi fena yapmak.

Bousin [ez] Taş üstündeki mevad-ı ecnebiye. Karışıklı. Gürültü.

Bousingot [ez] Meşin gemici şapkası.

Boussole [es] Pusula. (ez) Rehber.

Bout [ez] Uç. Kenar. Münteha. Baş. **venir à bout de** Muvaffak olmak, hakkından gelmek. –à – Uc uca à – **portant** Yakından atış itmek. **au – de compte** Nihayetü'l-emir. **mettre à --** Hakkından gelmek.

Boutade [es] Keyfi hareket. Hücum. Hezl. Tehevvür, gazap.

Boutargue [es] Balık yumurtası.

Boute-de hors [ez] (bhr) Kontra baston.

Boute [es] Büyük su fiçisi.

Boute-en-train [e-s] Diğerlerini şoka getiren, neşelendiren adem. Meclis şeklinde olan adem. Meclis-ara. Nekre-gu.

Bouteille [es] Şişe. **aimerla** -- İşreti sevmek. **porter les -- s** Sarhoş olmak. **être dans la** -- Sırta vakıf olmak. Bir cemiyet-i fesadiye dahil olmak.

Bouteiller [ez] Kraliñ şarapçı başısı.

Bouteillerie [es] Şişe fabrikası.

Bouterolle [es] Anahtar dişi. Kilit muhafazası.

Boute-selle [es] Eyer curmak borusu.

Boutique [es] Dükkan.

Boutiquier, ère [e] Dükkançı.

Boutoir [ez] Nalbant aleti, suntırac. Debbağ bıçağı.

Bouton [ez] Gonca. Tomurcuk. Sivilce. Düğme.

Bouton-d'or [ez] Sarı amber.

Boutonnant, e [s] Düğme ile iliklenen.

Boutonné, e [s] İlikli. Tomurcuklu. (mec) Fikir maksadı anlaşılmaz adem.

Boutonner [fl] (nb) Gonca virmek. (ciltte) Sivilce peyda olmak. (elbise) İliklemek, düğmelemek.

Boutonnerie [es] Düğme fabrikası.

Boutonnet [ez] Küçük düğme.

Boutonnier [ez] Düğmecisi.

Boutonnière [es] İlik.

Bouturage [ez] (zira) Çelikleme.

Bouture [es] (zira) Çelik, sürgün.
Bouturer [fl] Ağaçtan kökünden fişkın sürmek. (ft) Ağaçtan dal kesip çelik dikmek.
Bouveau [ez] Genç öküz.
Bouverie [es] Sığır ahır.
Bouvet [ez] Dülgeriñ köşe küsteresi.
Bouvier, ère [e] Sığirtmaç.
Bouvillon [ez] Tosun.
Bouvreuil [ez] Şakrak kuşu.
Bovides [ez-cm] (hayv) Çatal tırnaklı kuş getiren hayvanat zümresi.
Bovin, e [s] Bakari.
Boxe [es] Yumruk döğüşü. Boks.
Boxeur [ez] Boksör, yumruk pehlivanı. Müştzen.
Boyard [ez] Rus ve Ulah asilzadesi. Boyar.
Boyau [ez] Bağırsak. Kiriş. Dar ve kapalı yol. Metin, keten veya lastik boru. (bytr) Beygir karnı.
Boyauderie [es] Kirişhane. Kursakçılık.
Boyaudier [ez] Kursakçı. Kiriççi. Bağırsakçı.
Boycottage [ez] Boykotaj.
Boycotter [fte] Tecrid itmek. Karantina altına almak. Ölüm-le tehdit itmek. Müttahiden alış viriş itmemek. Münasebette bulunmak. Boykotaj yapmak.
Brabançon, ne [s] Brabanlı.
Bracelet [ez] Bilezik.
Brachial, e [s] (tşr) Adudi.

Brachistomie [es] Kol kesme.
Brachycéphale [s] (ki) (ta t) Kasirü'r-res.
Brachygraphie [es] İşaretler-le muhtasar yazmak usulü.
Brachyologie [es] (ed) İcaz.
Braconnage [ez] Ruhsatsız az avlama.
Braconner [fl] Ruhsatsız veya memnu yerlerde, mevsimlerde av avlamak.
Braconnier [ez] Ruhsatsız avcı.
Bractée [es] (nb) Goncayı örten küçük yaprak.
Bradypepsie [es] (t) Betaet-i hazm.
Brahmane [ez] Brahman.
Brahmanique [s] Brahmani.
Brahmanisme [ez] Brahma mezhebi.
Brahme, brahme [ez] Brahman.
Brai [ez] Çam sakızı. Kara sakız.
Braie [es] Çocuk çamaşırı, bezi, kundak.
Braille, se-brailard, e [s] Çok bağiran, haykıran. Yaygaracı.
Brailer [fte] Bağırarak. Bağırarak söylemek.
Brailerie [es] Yaygara.
Braiment [ez] Anırma, zırlama.
Braire [fl] Añırma.
Braise [fl] (eşek hakkında) Añırmak. Zırlamak.
Braisé, e [s] Korda pişmiş.
Braiser [fte] Yavaş ateşte pişirmek.
Braisière [es] Sönmüş külleriñ konduğı kap.

Bramer [fl] (geyik ve ceylan hakkında) Bağırmak. (mec) Gülünç bir tarzda teganni itmek. Añırmak.

Bran [ez] Kaba kepek. Testere. Testere talaşı. (amiyane) Necaset.

Brancard [ez] Teskere. Araba oku.

Branchage [ez] Bir ağaç dallarınıñ heyet-i mecmuası.

Branche [es] Dal. Kol. Kısım. Şube. Neil. (mima) -- **d'arc** Kavsara faslı-müşteriki.

Branché, e [s] Ağaç dalı üzerine konmuş. Asılmış. Maslub.

Branchement [ez] (suvğaz) Ana boruya müntehi borulardan her biri.

Brancher [fte] Ana ve tali borular taksim itmek. Dal asmak. (fl) Dallara konmak. Dal üzerinde tünemek.

Branchette [es] Budak. Küçük dal.

Branchial, e [es] (ta t) Galsami.

Branchier [s] Ancak daldan dala uçabilen kuş yavrusu.

Branchies [es-cm] (ta t) Galsama.

Branchu, e [s] Dalı budağı çok.

Brandade [es] Bir nev morina balığı yemeği.

Brandé [es] Funda. Fundalık. Çorak arazi.

Brandebourg [ez] Sırmalı şerit. Hurç. Bahçe çardağı.

Brandevin [ez] Şarap rakısı.

Brandevinier [ez] Şaraptan rakı takdir iden kimse.

Brandiller [fte] Sallamak. Çalkalamak. (ft) Sallanmak.

Brandilloire [es] Salıncak. Öñ tekerliksiz saban.

Brandir [fte] Kılıç, mızrak. (sopa hakkında) vurmadañ yahut atmadan evvel elinde sallamak.

Brandon [ez] Saman şulesi. Karışıklığa sebep olan adam veya şey. Yangından fırlayan kıvılcım.

Brandy [ez] İngiliz rakısı, brendi.

Branlant, e [s] Sallanan. Mütezazel. Mail-i harab. Metanetsiz.

Branle [ez] Bir cisminiñ sallanması. Taifeleriñ asma yatağı. **mener** -- Bir işte öñ ayak olmak. **en** -- Harekette.

Branle-bas [ez] (bhr) Gemide muharebe hazırlığı. (mec) Gürültü. Alt üst olma.

Branlement [ez] Sallama. Sallanma. Hareket.

Branler [fte] Sallamak. (fl) Sallanmak. Sendelemek. Kımıldamak.

Branloire [es] Tahterevalli.

Braque [ez] (mec) Sersem. Yaramaz. Beyinsiz.

Braquer [fte] Bir şeyi bir noktaya tevcih imek. Çevirmek. (nazar hakkında) Değmek.

Bras [ez] Kol. Kucak. Yardım. Nehir kolu. (cm) Kucak, ağış. (mec) Aşk, muhabbet. Kulp. Sap.

Braser [fte] Lehimlemek. Kaynak yapmak.

Brasero [ez] Mangal.

Brasier [ez] Yanmış. Kızgın kömür. Kor. (mec) Pek hararetli.

Brasillé, e [s] Kızgın, ateşte, korda pişmiş.

Brasque [es] Dökmeci kalıbına toprak sürmek.

Brasquer [fte] Kalıp kumu ile sıvamak.

Brassage [ez] Biracılık.

Brassard [ez] Bazubant. Sargı.

Brasse [es] Kulaç. Kulaç atarak yüzme.

Brassé, e [s] Biraya tahvil olunmuş.

Brassée [es] Bir kucak dolusu yüzerken atılan her kulaç; bir kulaç atışta kat olunan mesafe.

Brasser [fte] Sallamak, kol kuvvet-ile karıştırmak. Bira yapmak. (bhr) Serenleri brasya itmek. (mec) Acele iş görmek.

Brasserie [es] Birahane. Bira fabrikası.

Brasseur [ez] Biracı.

Brasseur [ez] Çok iş yapan müteşebbis adam.

Brassicourt [ez] Dizleri hilkaten mukavves at.

Brassière [es] Göğüsleri kısa tutan yelek. Çocuk zıbını.

Brassin [ez] Bira fiçisi.

Brassure [es] Lehim yer. Kaynak.

Bravache [ez] Sahte kabadayı.

Bravacherie [es] Sahte kabadayılık.

Bravade [es] Meydan okuma. Tehdit. Yiğitlik taslama.

Brave [s] Cesur. Yiğit. Mert. Namuslu. İyi. (ez) Cesur adam.

Bravement [s] Cesurane. Namuskarane. Mertçe.

Braver [fte] Korkmaklık. İstihkar itmek. Meydan okumak. Cesaret göstermek.

Bravissimo [hd] Aferin!

Bravo [hd] Aferin! Bravo!

Bravo [ez] (cemi **Bravi** gelir) Ücretli katil.

Bravoure [es] Şecaat. Yiğitlik.

Brayer [ez] Sancak kayışı. (cerra) Kasık bağı.

Brayer [fte] Bir gemiyi ziftlemek.

Brayette [es] Pantalonuñ önündeki yırtmaç.

Broyon [ez] Sansar kapağı.

Break [ez] (**brèk** okunur) Dahilinde karışıklı ve tulani sıralar bulunan bir nev araba.

Brebis [es] Dişi koyun. Marya. Reaya.

Brèche [es] Gedik. Rahne. Yarık. Zarar ve zıyan.

Brechet [ez] Kuşlarıñ göğüs kemiği.

Bredi-breda [c] Çok acele.

Bredouille [es] (tavlada) Mars olma. (avcılıkta) Av vurmadan dönme. (mec) Adem-i muvafakiyyet.

Bredouiller [fl] Çabuk ve güç anlaşılır tarzda söylemek.

Bref [ez] Papa emirnamesi.

Bref, ève [s] Kısa. Muhtasar. (h) Hülasa olarak. Hasıl-ı kelam.

Bréhaigne [e-s] Kısır hayvan.

Brelan [ez] Kumarhane. Bir nev kağıt oyunu.

Breller [fl] Kalas ve portreleri ip-le bağlamak.

Breloque [es] Değersiz mücevher. Saat kösteği madalyonu.

Brème [es] Çapak balığı.

Brésil [ez] (I okunur) Bakkam ağacı.

Brésilien, ne [s] Brezilyalı.

Brésiller [fte] Parça parça kırmak. Bakkam ile boyamak.

Brétailler [fn] Adi sebep-le kılıç çekmek.

Brétailleur [e-s] Kılıç çekmeye her an hazır adem.

Bretauder [fn] Bir hayvanı gayr-i muntazam kırmak. Hayvanın kulak veya kuyruğunu kesmek.

Bretelle [es] Askı kayışı. Pantolon askısı.

Breton, ne [s] Fransa'nın Britanya eyaleti ahalisi.

Bretteler [fte] Dişli keser-le yontmak. (kuyumcu) Dişli, tırtıllı işlemek.

Bretteur [e-s] Kavgacı, düelloyu seven adem.

Breuil [ez] Çit-le sarılmış orman fundalık.

Breuvacher [fl] Meyhane meyhane dolaşmak. Kör kütük oluncaya kadar içmek.

Breuvage [ez] İçilecek şey. İlaç.

Brevet [ez] Berat. Ehliyetname. -- **d'invention** İhtira beratı.

Brevetable [s] İhtira beratı virilebilir.

Breveté, e [e-s] Beratlı. İmtiyazlı. Sahibi imtiyaz.

Breveter [fte] Berat yahut imtiyaz virmek.

Bréviaire [ez] Dua kitabı.

Brévité [es] (sr) Maksuriyet.

Bribe [es] Büyücek ekmek parçası. Yemek artığı. (mec) Birbirine merbut olmayan fıkralar.

Bric-à-brac [ez] Eski ve müstamel eşya. **marchand de** -- Çerçi, eskici.

Brick [ez] İki direkli gemi. Ayrık.

Bricole [es] Koşum göğüslüğü. Hammal omuzluğu kayışı. Sinebend. Kement. (mec) Hile.

Bricoler [fl] Her türlü sanata girmek. Her işi yapmak.

Bridage [ez] Gem vurma.

Bride [es] Gem. Dizgin. (mec) Zabt ve idare. İnan.

Brider [fte] Gem takmak. (argo) Kapamak. Men, tenkil itmek.

Bridge [ez] Briç oyunu.

Bridon [ez] Hafif gem.

Brie [ez] Fransa'nın « Brie » eyaletinde çıkan Brie peyniri.

Brièvement [h] Kısaca. Muhtasaran.

Brièvement [es] Kısalık. İhtisar. İcaz. Az sürme.

Brigade [es] (as) Liva, jandarma mangası. İşçi takımı.

Brigadier [ez] (as) Süvari, topçu veya jandarma onbaşı. (ihtisaren) Liva kumandanı.

Brigand [ez] Haydut. Kattau't-tarik. Şaki. (mec) Zalim ve mürtekip adam.

Brigandage [es] Şekavet. Kattau't-tariklik. (mec) İrtikab ve irtişa. Zulm.

Brigandeu [ez] Çapkın delikanlı. Hilekar.

Brigander [fl] Haydutluk itmek. (ft) Haydutluk-la almak.

Brigandine [es] Göğüs zırhı.

Brigantin [ez] (bhr) Çektirme.

Brigantine [ez] (bhr) Rande yelkeni.

Brignole [es] Brinyol eriği kurusu.

Brigue [es] Desise. Dolap. Fesat.

Briguer [fte] Entrikalar-la elde etmeye çalışmak. Şiddetli faaliyet-le aramak. Rüşvet-le iş yaptırmak.

Brigueur, se [e] Dalavereci. Dessas. Hilekar.

Brillant, e [s] Parlayan. Parlak. Muhteşem. Şanlı. Mükemmel. (ez) Revnak. Parlaklık. Pırlanta. Elmas.

Brillanté, e [s] Adi parlaklık. Aldatıcı. Parlak hale konmuş. Pırlanta şeklinde tıraş edilmiş elmas. (ez) Yalancı dantele.

Brillanter [fte] Parlatmak. Elması tıraş itmek.

Brillantine [es] Perkal dinilen astar. Saçları parlatmaya mahsus yağ. Briyantın.

Briller [fl] Parlamak. Şan kazanmak. Tefevvuk itmek. Dikkati celp itmek.

Brimade [es] Yeñi efrad-ı askeriyeeye yahut yeñi talebeye arkadaşları tarafından tahmil idilen tecrübe.

Brimbaler [fte] Mütemadiyen sallamak. (fl) Sallanıp durmak.

Brimborion [ez] Cüzi şey.

Brimer [fte] Eza itmek.

Brin [ez] (nb) İlk sürgün. Parçacık. İp ucu. İnce sap.

Brinde [es] Biriniñ aşkına veya sıhhatine içilen kadeh.

Brindille [es] İnce dal.

Brio [ez] Hararet. Parlaklık.

Brioche [es] Yumurtalı çörek.

Brique [es] Tuğla. -- **crue** Kerpiç.

Briquet [ez] Çakmak. Bir nev piyade kılıcı.

Briquetage [ez] Tuğla bina. Tuğla renginde sıva.

Briqueté, e [s] Tuğla renginde.

Briqueter [fte] Tuğla döşemek. Tuğla taklidi boyamak.

Briqueterie [es] Tuğla fabrikası.

Briqueteur [ez] İnşaatta tuğla kullanan işçi.

Briquetier [ez] Tuğlacı. Tuğla yapan ve satan.

Briquette [es] Kömür tozu ile tuğla şeklinde yapılmış mahrukat.

Bris [ez] Kırma. Kırılma. -- **des scellès** Fek-i mühür.

Brisant [ez] Suyuñ yüzüne kadar çıkan kaya. (s) Sert. Kırıcı. (barut)

Brise [es] Hafif serin rüzgar. Meltem.

Brise-cou [ez] Uçurum. (mec) Cüretkar, bilmez adam.

Brisé, e [s] Kırılmış. Kırık. Mükedder. Meftur.

Brise-glace [ez] Buz kıran.

Brise-lames [ez] Dalgakıran.

Brisement [ez] Kırma. Kırılma. Şiddetli elem.

Brise-pierre [ez] (t) Mesanede hasıl olan taşları kırmaya mahsus alet.

Briser [fte] Kırmak. Parçalamak. Yormak, imha etmek. Fütür virmek. (fl) Bir manga çarpmak. Kat-ı münasebet etmek. **se** -- (dalga hakkında) Çatlamak.

Brise-tout [e] Ziyankar. Beceriksiz. Sersem.

Brise-vent [ez] Rüzgar siperi.

Briska [ez] Bir nev araba. Brişka.

Brisoir [ez] Keten tokmağı.

Brisque [es] Bir nev kağıt oyunu. (amiyane) İhtiyar asker.

Bristol [ez] Bristol kartı.

Brisure [es] Kırık. Ekleme yeri.

Britannique [s] İngiltere'ye mensup.

Brize [es] (nb) Sarı yonca.

Broc [ez] (c okunur) Büyük kulplu güğüm.

Broc [ez] **de bric et de** -- Şundan bundan, şöyle böyle, dereden tepeden.

Brocantage [ez] Koltukçuluk. Matrabazlık.

Brocanté [es] Koltukçu eşyası, ticareti.

Brocanter [fte] Köhne şeyler alıp satma.

Brocanteur [ez] Koltukçu.

Brocard [ez] Dokunaklı istihza.

Brocard [ez] Maden külçelerini kırmaya mahsus destgah.

Brocarder [fte] İstihzalar-la kızdırmak.

Brocart [ez] Diba-yı münakkaş. Sündüs. Kullaptan ile işlemeli müzeyyen kumaş.

Brocatelle [es] Dallı diba. (mima) Dallı mermerler.

Brochage [ez] Kitapları tecellid itmeksizin yalnız dikme.

Brochant, e [s] Üst üste geçen parçalar.

Broche [es] Kebap şişi. İğ. Mekik. Kadın ziyneti olan broş.

Broché [ez] Nakışlı kumaş. Ciltsiz kitap, ecza.

Brochée [es] Bir şişlik kebab.

Brocher [fte] Bir kumaşı kullaptan veya ipek-le dokumak. Vurmak. Şişlemek. Bir kitabı ecza olarak sadece dikmek. (mec) Ale'l-acele yapmak.

Brochet [ez] Turna balığı.

Brocheton [ez] Küçük turna balığı.

Brochette [es] Küçük şiş.

Brochoir [ez] Nalbant çekici.

Brochure [es] Risale. Bir kumaş üzerine işlenen resim, nakş.

Brocoli [ez] Kara lahana. Bir nev karnabahar.

Brodé, e [s] Nakışlı.

Brodequin [ez] Uzun koncuklu potin.

Broder [fte] Gergefte nakş işlemek. (mec) Tezeyyün etmek.

Broderie [es] Nakş. İşleme.

Brodeur [ez] Nakışçı. (argo) Dolandırıcı, sahtekar.

Brodoir [ez] Nakış ibrişimi makarası.

Broie [es] Keten tokmağı.

Broiement [ez] Ezme, dökme, kırma.

Brome [ez] (k) Brom.

Bromure [es] Bromür.

Bronche [es] (tşr) Akciğer borusu, kasabe-i rie.

Broncher [fl] Sürçmek. Kimıldamak. Kıpırdamak. (mec) Hata itmek, yañılmak.

Bronchique [s] (tşr) Akciğere müteallik. Rievi.

Bronchite [es] (t) İltihab-ı kasabat. Bronşit.

Bronze [ez] Prinç madeni. Tunç.

Bronzé, e [s] Tunç renginde. Güneşten esmerlenmiş.

Bronzer [fte] Tunç rengini virmek. Esmerletmek.

Bronzerie [es] Prinç mamulâtı.

Bronzier [ez] Pirinççi. Tunççu.

Broquart [ez] Bir yaşında karaca.

Broquer [fte] Küçük balığı oltaya takmak.

Broquette [es] Geniş başlı küçük çivi.

Brosse [es] Elbise ve kundura fırçası. Boyacı fırçası.

Brosser [fte] Fırçalamak. Oyunda yenmek. Dövmek.

Brosserie [es] Fırçacılık. Fırça fabrikası.

Brosseur [ez] Fırçacı. Fırçalayan. Ressam. (as) Zabit hademesi, emr berneferi.

Brossier [ez] Fırça satan.

Brou [ez] Ceviz ve badem gibi meyveleriñ yeşil kabuğu.

Brouilles [es-cm] Balık bağırsakları.

Brouée [es] Yağmur serpintisi. Sis.

Brouet [ez] Sütü çorba. Usare. Haşlama.

Brouette [es] El arabası.

Brouettée [es] Bir el arabası. Dolusu.

Brouetter [fte] El arabasını sürmek.

Brouettier [ez] El arabası ile yük taşıyan.

Brouhaha [ez] Görültü, velvele.

Broui, e [ez] Güneşten yanmış yaprak.

Brouillamini [ez] (ecz) Kil-i Ermeni. (mec) Karışıklık, teşevvüş.

Brouillard [ez] Sis.

Brouillard [ez] (tica) Müsvedde, el defteri.

Brouillasse [es] Hafif sis.

Brouille [es] Nifak. Münazaa. İhtilaf.

Brouillé, e [s] Karışık. Arası açılmış, kavgalı.

Brouiller [fte] Karıştırmak. Teşviş itmek. Bulandırmak. Büzüştürmek. (mec) Arasını açmak. – **se** Büzüşmek. Karışmak. (hava) Bozulmak.

Brouillerie [es] Nifak. İhtilaf.

Brouillon [ez] Müsvedde.

Brouillon, ne [s] Münafık. Müzevvir.

Brouillonner [fte] Müsvedde yazmak. Tesvid itmek.

Brouir [fte] (zira) Güneş nebatatı yakmak. Kurutmak.

Brouissure [es] Nebatatta güneş yanığı zararı.

Broussailles [es-cm] Çalı. Çalılık. Böğürtlen.

Brousser [fl] Ağaçlar altında yürümek.

Broussin [ez] Ağaç uru.

Broussonnetie [es] Kağıt ağacı.

Brout [ez] Ağaç filizi, sürgünü.

Brouter [fte] (koyun vesaire hakkında) Otlamak. Ağacıñ taze filizlerini yemek.

Broutille [es] Hayvanlarıñ yemesine mahsus filizler. (mec) Ehemmiyetsiz şeyler.

Broyer [fte] Ezmek. Dövmek. Toz haline koymak.

Broyeuse [es] Dövme. Ezme, kırma makinesi.

Bru [es] Gelin.

Bruant [ez] Sarı asma kuşu.

Brucelles [es-cm] Cımbız. Mürettep çifti.

Bruche [ez] Bakla kurdu.

Brugnon [ez] Durakı. Tüysüz şeftali.

Bruine [es] İnce yağmur.

Bruiné [ez] Bozulmuş buğday.

Bruiner [fl] İnce ince yağmur yağmak. Çisilemek.

Bruir [fte] Kumaşı baharda yumuşatmak.

Bruire [fl] Gürlemek. Gürültü itmek.

Bruissement [ez] Gürleme. Gümleme.

Bruit [ez] Görültü. Şamata. Şayia. Haber. Şöhret. **s** – **alarmantes** Heyecan ve endişe bahş-i şayiat.

Brûlage [ez] Kuru çalı ve otları yakma.

Brûlant, e [s] Yakıcı. Kızgın.

Brûlé, e [s] Yanmış. Esmer. İs kokan.

Brûlé, e [ez] Yanık kokusu. İs.

Brûlée [es] İpek böceklerine arız olan hastalık.

Brûle-gueule [ez] Kısa çubuk. Pipo.

Brûle-maison [ez] Nifak sebebi.

Brûlement [ez] Yakma. Yanıklık.

Brûle-parfums [e] Buhurdan.

Brûle-pourpoint [s] (â) Yakından. Birdenbire. **tirer à** -- Yakından ateş itmek.

Brûler [fte] Yakmak. Tutuşturmak. Kavurmak. (fl) Yanmak. (mec) Şiddetli bir arzu beslemek.

Brûleur, se [s] Kundakçı. (e) Konyak fabrikası.

Brûlis [ez] İhrak edilmiş orman, mezraa.

Brûloir [ez] Kahve tavaşı.

Brûlot [ez] (as) Harik mermisi. (bhr) Burlot. Yangın gemisi.

Brûlotier [ez] (bhr) Burlot gemisi taifesi.

Brûlure [es] Yanık. Yanık yarası.

Brumaille [es] Sisli hava.

Brumal, e [s] Şitevi.

Brume [es] Sis. Duman. (mec) Hüzün, keder.

Brumeux, se [s] Sisli. Dumanlı. (mec) Hüznengiz, gamgin.

Brun, e [s] Esmer. Koyu renkli. (ez) Esmer renk. Esmer adam.

Brune [es] Alaca karanlık.

Brunâtre [s] Esmerce, esmerimsi.

Brunelle [es] Yaban eriği.

Brunet, te [s] Hafifçe esmer.

Bruni, e [s] Esmerlenmiş. Cilalı, perdahtlı.

Brunissage [ez] Cila virme.

Brunisseur [ez] Cilacı.

Brunissoir [ez] Cila aleti. Mıskala.

Brunissure [es] Cilacılık.

Brusque [s] Sert. Kaba. Añsız. Çalak. Şiddetli.

Brusqué, e [s] Añsızın veya cebir ile yapılmış. (as) **attaque** -- Hücum-ı cebri.

Brusquement [s] Şiddet-le. Añsızın. Nezaketsiz bir tarzda.

Brusquer¹¹¹ [fte] Unf ve şiddet göstermek. Añsızın yapmak. Tacil etmek.

Brusquerie [es] Nezaketsiz muamele. Kabalık.

Brut, e [s] (**brutt** okunur) Ham. Gayr-i safi. Kaba. Biçimsiz. (mec) Nezaketsiz, tecrübesiz.

Brutal, e [s] Hayvani. (mec) Kaba. Nezaketsiz. Vahşi. (ez) Nezaketsiz adam.

Brutalement [s] Vahşiyane. Hayvanca.

Brutalisé, e [s] Vahşi muameleye, cebre uğrayan.

Brutaliser [fte] Haşin muamele etmek. Su-i muamelede bulunmak.

Brutalité [es] Hayvanlık. Kaba muamele. Huşunet.

Brute [es] Behime. (mec) Akılsız insan. Kaba adam.

Bruyamment [s] Gürültülü bir tarzda.

Bruyant, e [s] Gürültü-le.

Bruyère [es] Funda. Fundalık. **terre de** -- Funda toprağı. **coq de** -- Yaban horozu.

Bryon [ez] Ağaçlarıñ kabuğunda hasıl olan yosun.

Bryone [es] (nb) Ak asma.

Bu, e [s] İçilmiş.

Buanderie [es] Çamaşırhane.

Buandier, ère [s] Çamaşır yıkayan.

Bubal [ez] Afrika öküzü.

Bube [es] Sivilce. Kabarık.

Bubon [ez] Hıyarcık.

Bubonique [s] Hıyarcığa müteallik. **peste** -- Hıyarcıklı veba.

Buccal, e [s] (tşr) Ağza müteallik.

Buccule [es] (t) Çeñe altındaki katmer.

Bûche [es] Kesilmiş odun. (mec) Ahmak ve kaba adam.

Bûchement [ez] Yontma. (taş) Yarma. (odun)

Bûcher [ez] Odunluk. Odun yığını.

Bûcher [fte] Taşı yontmak. Odunu yarmak. (mec) Vurmak. Dövmek. (fl) Çalışmak. (amiyane)

Bûcheron [ez] Oduncu.

Bûchette [es] İnce odun.

Bûcheur [ez] (amiyane) Çalışkan adam.

Bucolique [s] Çobanlara veya çobanlığa müteallik.

¹¹¹ Sözlükte “drusquer” yazılmıştır.

Budget [ez] Bütçe. Muvazene-i maliye.

Budgétaire [s] Bütçeye müteallik.

Buée [es] Buğu. Buhar. Çamaşır için küllü su.

Buffet [ez] Sofra takımı dolabı. Büfe. --
d'eau Selsebil.

Buffeter [fte] Fıçıyı delip şarap çalmak.

Buffle [ez] Manda. Camus. Manda derisi.

Buffleterie [es] Manda derisinden olan olan eşya.

Buffletin [ez] Malak.

Bufflesse, Bufflonne [es] Dişi manda.

Bugle [es] (es) Anahtarlı boru. Büglü.

Buglosse [es] (nb) Sığır dili.

Bugrane [es] (nb) Kayış kıran.

Buire [es] Kulplı küçük sürahi.

Buis [ez] Şimşir, şimşir ağacı.

Buisaie [es] Şimşirlik.

Buisson [ez] Çalı. Çalılık. Funda.

Buissonneux, se [s] Çalılık.

Buissonnier, ère [s] Çalılarda yaşayan. (mec) Gayesiz tarz- hayat. **faire l'école – ère** Mektebe gidecek yerde kaçıp dolaşmak.

Bulbe [ez] Çiçek soğanı. (nb) Basale. --
rachidien Basala-i sisaiye. (tşr) Basala.

Bulbeux, se [s] (nb) Baslı.

Bulbifère [s] (nb) Hamil-i basala.

Bulbiforme [s] (nb) Basaliyü'ş-şekl.

Bulbille [es] Yaprak tomurcuğu.

Bulgare [s] Bulgar.

Bull [ez] (**boul** okunur) Saçma lakırdı.

Bullaire [ez] Papa'nın evamirini havi mecmua.

Bulle [es] Su kabarcığı. (mima) Fukkaa.

Bulle [es] Mühür. Papa'nın mühürlediği emirname.

Bullé, e [s] Mühürlü.

Buller [fte] Mühürlemek.

Bulletin [ez] Layiha. Cetvel. İlan. Tebliğ. İntihab pusulası. Rapor. Mecmua. İcmal.

Bulleux, se [s] Kabarcıklı.

Bupreste [ez] Öküz sineği.

Buraliste [ez] Kalem. Daire, yazıhane memuru.

Burat [ez] Hafif yünlü kumaş.

Buratin [ez] İpek-le karışık yün kumaş. Bir nev poplin.

Bure [es] Aba. Maden kuyusu.

Bureau [ez] Masa örtüsü.

Bureau [ez] Yazı masası. Yazı odası. İdarehane. Kalem. Meclis şubesi. (şeri) –
de confection d'inventaire Beytü'l-mal kassamlığı.

Bureaucrate [ez] Kırtasiyecisi. Kalem memuru.

Bureaucratie [es] Kırtasiyecilik.

Burette [es] Sofraya mahsus kulplu sirke ve yağ şişesi. (makine) Yağdanlık.

Burgau [ez] Sedef midyesi.

Burgaudine [es] Halis sedef.

Burin [ez] Hakkak kalemi. Mil. Minkaş.

Buriner [fte] Çelik kalem-le işlemek.
Hak itmek.

Burle [es] İstihza.

Burlesque [s] Hezil-amiz. Maskara,
gülünç.

Buron [ez] Çoban kulübesi.

Burnous [ez] Bornoz.

Bursal, e [s] Borsa işlerine müteallik.

Bursicule [es] (tşr) Küveyse.

Bursaigle [ez] (hayv) Çakır doğan.

Busard [ez] Tepeli doğan.

Busc [ez] (s okunur) Korse çubuğu.

Buse [es] Doğan. (mec) Cahil, budala
adam.

Buse [es] Değirmen harkı.

Buson [ez] Uzun gagalı doğan. (mec)
Ebleh adam.

Busqué, e [s] Kemerli, gaga burun.

Busquer [fte] Kemerli yapmak. Korsaya
balina takmak.

Busquière [es] Korse balinalarınıñ
takıldığı yer.

Buste [ez] İnsanıñ belinden yukarı
kısmı. Yarım heykel. Büst. Gövde.

But [ez] Hedef. Gaye. Maksat, meram.
Netice.

Bute [ez] Nalbant suntıracı.

Buté, e [s] Bir şeyde musırr. Anud.

Buter [fl] Kasd itmek. Maksada doğru
yürümek. Sürçmek. Dayanmak. (as)
Hedefe isabet ittirmek. **se** -- İnat itmek.
Çarpmak.

Butin [ez] Ganimet. Kar. (mec)
Zenginlik. Servet.

Butiner [fte] Yağma itmek. Toplamak.
İğtinam itmek.

Butineur [ez] Yağmacı.

Butoir [ez] Debbağ bıçağı. Sürgü.
Şimendifer yollarında manevra yapan
lokomotifleriñ geçmesini men iden
manga.

Butome [ez] Hasır otu.

Butor [ez] (mec) Kaba. Ahmak.
(müennesi) **Butorde** Balaban kuşu.

Butorderie [es] Kabalık. Hamakat.

Buttage [ez] Fidan diplerini doldurma.

Butte [es] Küçük tepe. (as) Nişan tepesi.

Buttoir [ez] Bir nev saban.

Butté, e [s] Dibi toprak-la doldurulmuş
fidan.

Butter [fte] Fidan dibini toprak-la
doldurmak.

Butyreux, se [s] Sade yağa müşabih.
Zübdi.

Butyromètre [ez] Yağda süt miktarını
gösteren alet.

Buvable [s] Kabil-i şurb.

Buvar [ez] **papier** -- Sünger kağıdı.

Buverie [es] Çok içki içilen eğlence.

Buvetier [ez] Meyhaneci.

Buvette [es] Küçük lokanta, meyhane.

Buveur, se [s] İçki içen. İştret iden. **un
grand** -- Fevkalade çok şarap içen.
Bekri.

Buvoter [fl] Şarap veya diğeri meşrubatı
sık sık, azar azar içmek.

Byssus, Bysse [ez] Eñ nefis kumaşların imalinde kullanılan halis yapağı veya ipe dinir. (ta t) Sedef, midye gibi deniz hayvanlarını kayalara yapışık tutan madde.

Byzantin, ne [s] Bizansa ait. **Empire** -- Bizans imparatorluğu. (mima) **style** -- Bizans tarz-ı mimarisi.

C

C [ez] Elifbanın üçüncü harfi. Rakam gibi kullanılırsa 100 adedine delalet ider.

Ça [z] Şu. Bu. **comme** -- Şöylece. Böylece. Bunu. Şunu.

Çà [zm] Burada şurada. – **et là** – Ötede beride. (hd) Haydi! **Ah** -- Acaib! Vah! Ya! **qui** -- Kim o?

Cab [ez] Bir nev araba. (arabacı arkada oturur)

Cabalant, e [s] Fitneci. Fesatçı.

Cabale [es] İsraililerde ilm-i ledün. Hile. Entrika. (fls) Kabile.

Cabaler [fl] Gizli hileler kurmak. Cemiyet-i fesadiye teşkil iderek çalışmak.

Cabaleur, se [s] Hilekar. Müfsid.

Cabaliser [fl] Kabala ile meşgul olan.

Cabaliste [ez] Ben-i İsrail'de ilm-i ledün tefsiratta bulunan alem. Ervah-ı alemler ile münasebette bulunduğunu iddia iden kimse. İlm-i kabala alemleri.

Cabalistique [s] Esrarengiz. Anlaşılmaz şey. Kabalaya, ilm-i ledün, sihre mensup veya ait.

Caban [ez] Kukuletalı yağmurluk.

Cabane [es] Kulübe. Baraka. Fakirane, küçük ev.

Cabaner [fl] Kulübe yapıp girmek. Kulübede yaşamak.

Cabanon [ez] Küçük kulübe. Deliler ve canilere mahsus hücre.

Cabarer [fte] Mayi bir fiçidan diğerine aktarma itmek.

Cabaret [ez] Kibar lokanta. Meyhane. El tepsisi.

Cabaretier, ère [e] Meyhaneci. Lokantacı.

Cabas [ez] Zembil. Bir nev düz sepet. Biçimsiz kadın şapkası.

Cabestan [ez] Bocurgat. Irgat.

Cabillaud [ez] Taze morina balığı.

Cabillot [ez] (bhr) Halatın sarıldığı baba.

Cabine [ez] Vapur kamarası. Küçük oda. Deniz hamamı veya hamam locası.

Cabinet [ez] Oda. Hususi oda. Yazıhane. Yazı odası. Kalem. Meclis veya heyet-i vükela. Kabine. Meclis. -- **d'aisances** Ayak yolu.

Câble [ez] Halat. Telgraf veya telefon madeni telleri. Deniz altında telgraf hattı. Kablo. Gemi zinciri. (mima) Halat burgacı.

Câble [ez] Levha veya perde kordonu.

Câblé, e [s] Halatlı. Kordonlu. Halat şeklinde.

Câbleau [ez] İnce halat.

Câble-chaine [ez] (bhr) Çapa zinciri.

Câbler [fte] Kablo ile telgraf çekmek. Birkaç ipi birlikte bükerek halat yapmak.

Cabliau [ez] Yedek çekmek için ip veya halat.

Cabochar [e-s] İnatçı. Serkeş.

Caboche [es] Koca kafa. Büyük başlı çivi.

Cabochon [ez] Tıraş idilmiş elmas. Veya sair kıymetdar taş.

Cabotage [ez] Kabotaj. Sevahilde vapur işletme. Aynı memleket-i sevahili arasında seyr-i sefain.

Caboter [fl] Bir memleketiñ limanları arasında, sahilde gemi ile nakliyat-ı icra etmek. Kabotaj yapmak.

Caboteur [ez] Sevahil arasında seyr-i sefer iden gemi veya gemici.

Cabotin, e [e] Seyyar tiyatrocu. Fena aktör. Adi tiyatro oyuncusu.

Cabotinage [ez] Seyyar tiyatroculuk. Fena aktörlük.

Cabotiner [fl] Adi tiyatrocu olmak. O gibiler-le düşüp kalkmak, adetlerine alışmak. Seyyar tiyatroculuk etmek.

Cabre [es] Ağır yük kaldırmaya mahsus ırgat.

Cabré, e [s] (at hakkında) Şaha kalkmış. Şahlanmış.

Cabrer [fte] (se) (beygir hakkında) Şaha kalkmak. (mec) Hiddet etmek. İsyân etmek. Karşı gelmek.

Cabri [ez] Oğlak.

Cabrillon [ez] Keçi sütünden yapılmış peynir.

Cabriole [es] Sıçrayış. Fırlama.

Cabrioler [fl] Sıçramak. Fırlamak.

Cabriolet [ez] İki tekerlikli araba. İp kelepçe.

Cabron [ez] Oğlak derisi.

Cacaber [fl] (keklik hakkında) Ötmek.

Cacade [es] Gülünç. Adem-i muvaffakiyet. Mecnunane teşebbüs. Sıçma.

Cacahuète [es] Amerikan fıstığı.

Cacao [ez] Kakao.

Cacaotier yahut **Cacaoyer** [fl] Kakao ağacı.

Cacarder [fl] (kaz hakkında) Bağırarak. Ötmek.

Cacatois [ez] Bahr-ı muhit adaları papağanı. (bhr) Kontra baba fingo.

Cachalot [ez] Amber balığı.

Cache [es] Bir şeyi saklanan gizli yer. (foto) Resmî veya yazınıñ bir kısmını saklayacak siyah kağıt. Kaş.

Caché, e [s] Gizli. Meçhul. Mektum.

Cache-cache [ez] Saklambaç oyunu.

Cache-corset [ez] Kolsuz kadın.

Cache-cou [ez] Boyun atkısı.

Cachectique [s] Neşv ü nemadan kalmış, cılız, hastalıklı. Kaşeksiyaya müptela.

Cache-entrée [es] Kilit kapağı.

Cachmire [ez] Keşmir kumaş.

Cache-nez [ez] Boyun şalı.

Cache-pot [ez] Saksılarıñ üstüne sarılan süslü, renkli kağıt veya kumaş.

Cacher [fte] Saklamak. Gizlemek. se -- Gizlenmek. Saklanmak. Fikir ve maksadını ketm etmek.

Cachet [ez] Mühür. Alamet-i farika. Damga.

Cacheter [fte] Mühürlemek, damgalamak. (zrf) Kapamak. **cire à --** Mühür mumu.

Cachette [es] Saklanacak yer. İhtifagah. **en --** Gizlice.

Cachexie [es] (t) Kaşeksiya. Zaaf-ı umumi.

Cachot [ez] Zindan hücresi. Hapishane.

Cachotter [fte] Ehemmiyetsiz şeyler gizlemek. Lüzumsuz yere sırt tutmak.

Cachottier, ère [s] Nabemahal ketumluk iden.

Cacochyme [s-e] Bunak. Matuh. Bedhuy.

Cacogénère [es] (t) Su-i tekevün.

Cacographie [es] İmlasız, fena yazı.

Cacolet [ez] Katır semeriniñ tarefeynine oturmak için konulan iskemle.

Cacologie [es] Fena terkipler yapmak.

Cacomane [e] Fenalığa meyyal, müptela.

Cacophile [e] Fena şeyler seven kimse.

Cacophonie [es] Tenafür-i huruf. Tenafür-i savt.

Cacostome [e] Nefesi kokan.

Cacotrophie [es] (t) Fesad-ı iğtida.

Cactus [ez] (s okunur) Firenk inciri ağacı.

C-à-d [e¹¹²] Yani kelimesiniñ muhtasar şekli.

Cadastre [ez] Kadastro. Tahrir-i emlak. **administration du --** Defterhane.

Cadastrer [fte] Emlak-ı kaydı muamelesini icra itmek. Kadastro muamelatını ifa itmek.

Cadavéreux, se [s] Ölüye benzeyen. Meyyiti.

Cadavérin, e [e] Laşeler üzerinde yaşayan hayvanat.

Cadavre [ez] Meyyit. Ceset. Kadavra. Laşe. Gayet zayıf vücut.

Cade [ez] Dikenli ardıç ağacı. **buile de -** - Ardıç katranı.

Cadeau [ez] Hediye.

Cadenas [ez] Asma kilit.

Cadenasser [fte] Asma kilit-le kilitlemek.

Cadence [es] (ed) Vezin. Ahenk (mu) Usul. İka.

Cadencé, e [s] Mevzun. Ahenktar. Uygun.

Cadencer [fte] Mevzun ve ahenktar kılmak. Havaya, ahenge ayak uydırmak. (as) Hatve-i mevzuna ile yürümek.

Cadène [es] Pranga. Kürek mahkumlarına takılan zincir.

Cadenette [es] Örme saç.

Cadet, te [e-s] Eñ küçük kardaş. Yaşça küçük.

Cadi [ez] Kadı.

Cadis [ez] Bir nev şayak.

Cadmie [es] Maden ocak bacalarında toplanan kurum.

Cadmium [ez] (k) Kadmiyum madeni.

Cadole [ez] Kapı mandalı.

¹¹² Tarafımızdan eklenmiştir.

Cadran [ez] Saat minesi. Taksimatlı alet levhası. (hey) İrtifa aleti. -- **solaire** Basita.

Cadrat [ez] (I okunmaz) (liba) Kadrat.

Cadrature [es] Saatiñ akrep ve yelkovanını tahrik iden çarhları.

Cadre [ez] Levha. Çerçeve. Kadro.

Cadrer [fl] Uygun gelmek. Tevafuk itmek.

Caduc, que [s] (c okunur) Eski, hükümden, istimalden sakıt. Yıkılmaya meyyal.

Caducée [es] Birbirine sarılı iki yıldan ibaret esatirden Merkür'ün alamet-i farikası. Vifak alameti.

Caducité [es] Eskilik. İhtiyarlık. Hükümsüzlük. Viranlık. Harabiyet. Kötürümlük. Herem. (hk) Butlan.

Cæcum [ez] (**cécom** okunur) (tşr) Kör bağırsak. Aver.

Cafard, e [s] Mürai. Sahte sufi.

Cafard [ez] Hamam böceği.

Cafarder [fl] Riyakarlık itmek.

Cafardise, Cafardise [es] Riya. Gammazlık. Casusluk. Riyakarane sözler ve hareket.

Café [ez] Kahve. Gazino. (s) Kahverengi.

Cafeier [ez] Kahve ağacı.

Caféière [es] Kahve ağacı meşceresi.

Caféine [es] (k) Kafein.

Caféisme [ez] Kahve fart-ı istimalden mütehasıl halet-i marziye.

Cafetan [ez] Kaftan.

Cafetier [ez] Kahveci.

Cafetière [ez] Kahve cezvesi.

Cafier, Caféier [ez] Kahve ağacı.

Cage [es] Kafes. -- **d'escalier** Merdiven yuvası. (mec) Hapishane. Maden kuyularından maden cevheri ve ameleniñ çıkmasına mahsus dolap.

Cagée [es] Kafeslik kuşlar.

Cageot [ez] Küçük kafes.

Cagerotte [es] Peynir süzecek sepet.

Cagette [es] Küçük kafes.

Cagier [s] Kafesçi.

Cagnard, e [s] Haylaz. Tembel. Avare. Korkak.

Cagnarder [fl] Atılane yaşamak. Haylazlık itmek.

Cagnardise [es] Haylazlık.

Cagne [es] Fena köpek. Mendebur adam.

Cagneux, se [s] Eğri bacaklı insan.

Cagnotte [es] (kumarbazlıkta) Menü. Menü kutusu. Kanyot.

Cagoler [fte] Gemiyi akıntıya bırakmak.

Cagot, e [s] İfrat derecede mutaassıb mürai.

Cagotisme [es] İfrat derecede taassub ve riya.

Cagoule [es] Kukuletalı kolsuz rahip kapıtı. Kukuletası yüzü örten ve yalnız gözler için iki deliği bulunan kapıtı.

Cahier [ez] Defter. Cüz. **des – charges** Şartname.

Cahin-caha [h] Şöyle böyle. İyi kötü.

Cahot [ez] Sarsıntı. Arabanın sarsılması. (mec) Mani.

Cahotage [ez] (araba hakkında) Sarma sarma gitmek.

Cahotemen [ez] Sarsılma.

Cahoter [fte] Sarsılmak. (mec) Üzmek. Gazap itmek.

Cahute [es] Küçük kulübe. (as) Kara kolhane.

Caïd [ez] (Mağribte) Kait.

Caïdat [ez] Kaidlik.

Caïeu [ez] (nb) Basile.

Caille [es] Bildircin.

Caillé, e [es] Pıhtılaşmış. Mütéhassir itmiş. **lait** -- Yoğurt.

Caillebotte [es] Keşk.

Caillebotter [fte] Koyulaştırmak.

Caille-lait [ez] Yoğurt otu.

Cailler [fte] Mütéhassir ittirmek. **se** -- Pıhtılaşmış.

Cailletage [ez] Zevzeklik.

Cailleteau [ez] Bildircin yavrusu.

Caillotte [es] Hafif meşrep kadın.

Caillot [ez] Pıhtı.

Caillot-rosat [ez] Gül armudu.

Caillou [ez] Çakıl taşı. (mec) Mani.

Cailloutage [ez] Çakıl ile döşeme.

Caillouter [fte] Çakıl döşeme.

Caillouteur [fte] Çakıl döşeyici.

Caillouteux, se [s] Çakıllı.

Cailloutis [ez] Yol üzerine döşenen çakıllar.

Caïman [ez] Amerika ve Çin timsahı.

Caisse [es] Sandık. Kasa. Vezne. Arabanın sandık kısmı. **grose** -- Davul.

Caissette [es] Çekmece.

Caissier, ère [e] Sandık emini. Veznedar.

Caisson [ez] (as) Cephane arabası. Kapaklı. -- **à munition** Cephane arabası.

Cajeput [ez] Kayebut.

Cajoler [fte] Bir maksad-ı mahsus-la okşamak, tatbik itmek. Yüzüne gülerek aldatmak. İğfal itmek.

Cajoleur, se [s] Nevazişkar. Yüze gülücü, müdahene ile iğfal iden.

Cake [ez] Çörek, tatlı.

Cake-walk [ez] (**kek ouok** okunur) Bir nev Amerika raksı; kek vok.

Cal [ez] Nasır. (t) Nedeb-i azm.

Calade [es] Beygirleri koşmaya alıştırmaya mahsus sath-ı mail.

Calage [ez] Destekleme.

Calaison [es] (bhr) Mai mahreç.

Calambac [ez] Hind öd ağacı. Kalambek

Calambour [ez] Keza.

Calame [ez] Kalem kamışı.

Calament [ez] Yabani oğul otu.

Calamine [es] (maa) Tutiya taşı.

Calamité [es] Afet. İdbar. Umumi felaket.

Calmiteux, se [s] Musibetli.

Calandre [es] Kumaş, kağıt cila makinesi. Tepeli toygar. Buğday biti.

Calandr [fte] Kumaş kağıda makine ile cila virmek.

Calcaire [e-s] (ez) Kilsî. (k) Hacer-i kilsî.

Calcanéum [es] (tşr) Topuk kemiği. Azm-i akab.

Calcédoine [es] Mavi veya samtırak akik. Balgam taşı.

Calcédonieux, se [s] Balgami. (kıymettar taş)

Calcéolaire [es] (nb) Çanta çiçeği.

Calcifère [s] Kireçli.

Calcifié, e [s] Mütakellis.

Calcination [es] Teklis. Teklis.

Calciner [fte] Kireç haline getirmek, tekis itmek. (fl) Kireç haline gelmek. Teklis itmek.

Calcium [ez] Kalsiyum.

Calcul [ez] Hesap. Tadad. (cm) Tedabir. (t) Hasat. (mca) Niyet, tertip.

Calculable [s] Kabil-i tadad.

Calculateur, trice [e] Hesapta mahir.

Calculer [fte] Hesap itmek. Saymak. Teemmül itmek. (mec) Tertip, tanzim itmek.

Cale [es] Sofra. (bhr) Gemi sintinesi. Gemi kızağı.

Calebasse [es] Su kabağı.

Calebassier [ez] Su kabağı ağacı.

Cal'che [ez] Açık hafif araba.

Caleçon [ez] İç donu.

Caléfacteur [ez] Maltız ocağı.

Caléfaction [es] Teshin.

Calembour [ez] Cinas. Tecnis.

Calembouriste [ez] Cinas yapan. Cinas söyleyen adam.

Calembredaine [es] Saçma sözler. Latife.

Calende [es-cm] Eski Romalılarda her ayın ilk gününe bu nam virilir. Ve borçları ödemeye tahsis edilirdi. Kadim-i Yunanilerde böyle bir gün olmadığı için bir şeyin hiçbir vakit yapılmayacağını göstermek üzere **aux – s grecques** tabiri istimal edilir ki bizde «çıkılmaz ayın soñ çarşambası » sözünüñ tamam-ile muadilidir.

Calendrier [ez] Takvim.

Calenture [es] (t) Ekalim-i harrede hezeyanlı gemici sıtması. Şiddetli sayıklama.

Calepin [ez] Not defteri. (mec) **Mettre sur son** – İyice hazırlamak.

Caler [fte] Desteklemek. (bhr) Yelkeni mayna itmek. Feragat itmek. (fl) Suyuñ içine girmek. (mec) Mutabelatını tahfif itmek. (oto) Frenleri sıkıştırmak.

Caleur, se [s] Korkarak çekilen tembel. Korkak.

Calfat [ez] Kalafatçı.

Calfatage [ez] Kalafatlama.

Calfater [fte] Kalafat itmek.

Calfeutrer [fte] Pencere ve kapıların aralıklarını tıkamak, sıkı sıkı kapamak. **se** -- İnzivaya çekilmek.

Calibrage [ez] Çap tayini.

Calibre [ez] Çap. (tüfek, tabanca) (mec) Derece-i iktidar, mahiyet. Ayar.

Calibrer [fte] Çap virmek. (mec) Nisbet üzere bulundurmak.

Calice [ez] Şaran kadehi. (nb) Kes.
Calicé, e [s] Zü'l-kes.
Calicot [ez] Hassa bezi. (mec) Tuhafiyeci çırağı.
Calicule [ez] (nb) Küçük kes.
Califat [ez] Hilafet.
Calife [ez] Halife.
Californien, ne [s] Kaliforniyalı.
Califourchon [h] (à) Beygir üzerinde gibi oturma.
Câlin, e [s] Nevazşikar. Nazlı. Mutabasbıs.
Câliner [fte] Okşamak. Müdahene ile aldatmak. **se** -- Naz itmek.
Calleux, se [s] Nasırlı.
Calligraphe [es] Hattat.
Calligraphie [es] Hüsn-i hat.
Calligraphier [fte] Hüsn-i hat ile yazmak.
Callosité [es] Nasırlı olma. Nasır bağlama.
Callot [ez] Taş bila. İşlenmemiş arduvaz taşı.
Calmande [es] Bir tarafı perdahtlı yün kumaş.
Calmant, e [s] (t) Müsekkin (ilaç).
Calmar [ez] Mürekkep balığının bir nevi.
Calme [s] Sakin. Durgun. (ez) Sükun. İtidal. Sükunet.
Calmer [fte] Teskin itmek. Tehvin itmek. **se** -- Sükunet bulmak.
Calomel [ez] Tatlı sülümen.

Calomniateur, trice [e-s] Müfteri.
Calomnie [es] İftira.
Calomnier [fte] İftira itmek.
Calomnieusement [h] Müfteriyane.
Calomnieux, se [s] İftiralı.
Caloricité [es] (ta t) Hararet-i gariziye.
Calorie [es] Vahid-i hararet. Kalori.
Calorifère [s] Hamil-i hararet. (es) Kalorifer.
Calorification [es] Hararet-i husuli.
Calorifique [s] Hararet hasil iden.
Calorifuge [s] Hararetin ziyasına mani madde.
Calorimètre [ez] Hararet mikyası.
Calorique [ez] (fiz) Hararet.
Calot [ez] Destek kaması.
Calotte [ez] Takyе. Küçük kubbe. Ruhban güruhu.
Calotter [fte] Başına vurmak.
Caloyer, ère [e] Rum keşişi.
Calque [ez] Üzerine kağıt koyup alınmış resim kopyası. (mec) Adi taklit.
Calquer [fte] Bir resmiñ saman kağıt-ile kopyasını almak. **papier à** -- Saman kağıdı. **toile à** -- Şeffaf muşamma.
Calumet [ez] Şimali Amerika ve vahşileriniñ uzun çubuğu.
Calus [ez] (s okunur) Nasır. (mec) Katı yüreklilik.
Calvaire [ez] Hazret-i İsa'nın çarmıha gerildiği tepe. (mec) Müthiş ve mütemadi ızdırab.

Calville [ez¹¹³] (**ezuyaj**) Bir nev elma.

Calvinisme [ez] Kalve'niñ icad ittiği mezhep.

Calviniste [ez] Bu mezhepte bulunan.

Calvitie [es] Saç dökülmesi. Saçı dökülmüş baş.

Camaïeu [ez] Alaca akik. (nkş) Yekrenk. Hafif kabartma taklidi resim.

Camail [ez] Kukuletalı pelerin.

Camarade [e] Arkadaş. (mec) Emsal ve akran.

Camaraderie [es] Arkadaşlık. Laubalilik. Uhuvvet.

Camard, e [s] Yassı burunlu. (es) (amiyane) Ölüm.

Cambio [ez] Kambur.

Cambodgien, ne [s] Kamboçlu.

Cambouis [ez] Makine çarhlarından siyahlanıp akan yağ.

Cambré, e [s] Mukavves.

Cambrer [fte] Kavis şeklinde bükme. Germek.

Cambriolage [ez] Ev soyma. Evden eşya sirkati.

Cambrioler [fte] Şikest veya anahtar uydurmak suret-ile bir evi soymak.

Cambrioleur, se [e] Bu tarzda hırsızlık iden. Sarık.

Cambuse [es] Geminiñ kumanya ambarı. Lokanta.

Cambusier [ez] Gemi kilercisi.

Came [es] Çarh dişi.

Camé, e [s] Kabartmalı renkli kıymettar taş.

Camée [es] Taş üzerinde kabartma resim.

Caméléon [ez] Bukalemun. (mec) Mülevvin fikirli adam. Mesleksiz.

Caméléonesque [s] Mütéhavvil, mütelevvin, mütebeddil.

Camélia [ez] Kamelya ağaç ve çiçeği.

Caméline [es] (nb) Ketencik.

Camelot [ez] Ayak satıcısı. Keçi kılından adi kumaş. Sokaklarda gazete satan çocuk.

Camelotte [es] Adi eşya-yı ticariye. Tapon mal.

Camérier [ez] Odacı.

Camérière [es] Kadın oda hizmetçisi.

Camériste [es] Kraliçe veya prenses musahibi. Kadın oda hizmetçisi.

Camion [ez] Kamyon. Büyük yük arabası. Gayet küçük toplu iğne. Badana kovası.

Camionnage [ez] Kamyon-la nakil itmek. Kamyon ücreti.

Camionner [s] Kamyon-la nakil itmek.

Camionneur [ez] Kamyoncu.

Camisole [es] Kısa gömlek. – **de force** Deli gömleği. Kamis-i cebri.

Camomille [es] Papatya çiçeği.

Camorra [ez] Napoli'de gizli haydutlar cemiyeti.

¹¹³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Camoufler [fte] Tanınmak için şekli-haricisini değiştirmek. Tebdil-i kıyafet itmek. Boyamak.

Camouflet [ez] Biriniñ burnuna üflenen duman. (mec) Şiddetli tahkir.

Camp [ez] (as) Ordugah.

Campagnard, e [s] Köylü. Köylülere mahsus.

Campagne [es] Kır. Köy, çiftlik. (as) Sefer.

Campagnol [ez] Tarla faresi.

Campane [es] Çañ şeklinde ipek veya sırma tezyinatı. (mima) Ceres.

Campanille [es] Kilisede iri çañ kulesi.

Campanule [es] Boru çiçeği.

Campé, e [s] Yerleşmiş, ordugah kurmuş.

Campêche [ez] Bakkam ağacı.

Campement [ez] (as) Çadırılı ordugaha yerleşme. Çadırılı ordugah. Konakçı müfrezesi.

Camper [fl] Konmak. Konaklamak. Çadır kurmak. (as) Çadırılı ordugaha yerleşmek. Ordugah kurmak. **se** -- Yeleşmek. (mec) Biriniñ karşısına dikilmek.

Camphon [ez] Çin çayı.

Camphre [ez] Kafur.

Camphrier [ez] Kafur ağacı.

Camping [ez] Bir tenezzüh kafilesiniñ konaklaması. Seyahat.

Campos [ez] (s okunur) İstirahat, mezuniyet.

Campo-santo [ez] Mezarlık. (İtalya'da)

Camus, e [s] (s okunmaz) Basık ve kısa burun. Burnu öyle olan. (mec) Mebhut. Şaşkın.

Camuson [es] Burnu basık kadın.

Camwood [ez] Boya ağacı.

Canaille [es] Ayak takımı. Esafil güruhu. Deni adam. Alçak.

Canal [ez] Kanal. Su cetveli. Yol. (tşr) Tamar, kanat. (as) Yatak. Delik. (mima) Yiv, oluk.

Canalicule [es] Küçük kanal. Küçük boru.

Canalifère [s] Kanallarla mücehhez.

Canaliforme [s] Kanal şeklinde.

Canalisable [s] Kanal yapılması kabil.

Canalisation [es] Cetvel küşadı. Kanallarıñ heyet-i mecmuası. Ana lağımları tesisi. (elektr) Nakil, nakilleri mecmuu.

Canaliser [fte] Kanal açmak. (mec) Toplamak. Temerküz ittirmek. Birleştirmek.

Canamelle [es] Şeker kamışı.

Canapé [ez] Kanep. (tıbahat) Tereyağında kızartılmış ekmek dilimi.

Canard [ez] Ördek. (mec) Yalan haber. (mu) Falso nota. (argo) Gazete. Kılıbık.

Canardeau [ez] Ördek palazı.

Canarder [fte] Mestur yerden ateş itmek. Falso yapmak. (argo) Aldatmak.

Canarderie [es] Ördek kümesi.

Canardièrre [es] Ördekler için yağılmış havuz. Ördekleri uzaktan vurmaya mahsus uzun tek av tüfeği veya küçük top.

Canari [ez] Kanarya kuşu.
Canarine [ez] Kanarya sarısı. Bir nev boya.
Cancan [ez] Gıybet. Fassallık. Tuhaf bir rak, kankan.
Cancaner [fte] Zem itmek. Kankan raksını oynamak.
Cancanier, ère [s] Didikoducu. Zemmam. Fassal.
Cancel [ez] Kilisede muğannileriñ durduğu mahsure. Hükümet mührünüñ hıfz olduğu mahal.
Cancellariat [ez] Kançılarlık. Mühür eminliği.
Canceller [fte] Çizmek. Hıfz itmek.
Cancer [ez] (t) Sereta. Kansız. (hey) Seretan burcu.
Cancéreux, se [s] (t) Kanserli.
Cancre [ez] Yengeç. (mec) Pinti. Haylaz.
Candélabre [ez] Müteaddid kollu şamdan. (mima) Şerefe.
Candeur [es] Safvet-i derun. Halisiyet. Hulus-ı kalb.
Candi [e-s] Tebler itmiş şeker. **sucre** -- Nebat şekerini.
Candidat [ez] Namzet. Talep.
Candidature [es] Namzetlik.
Candide [s] Saf. Halis. Safvetli.
Candir [fte] (şeker hakkında) Tebler itmek. (fte) Tebler ittirmek.
Candisation [es] Şekerleşme. Nebat şekerini haline gelme.
Cane [es] Dişi ördek.

Caner [fl] Ördek gibi yüzmek. Korkmak. Ricat itmek.
Caneton [ez] Ördek palazı
Canette [es] Küçük dişi ördek. Mekik masuresi. Şişe.
Canevas [ez] Kanaviçe bezi. Taslak, plan.
Caneveau [ez] Yelken bezi.
Canezou [ez] Kolsuz kursaj.
Cange [es] Nehir kayığı.
Cangue [es] Çin'de bir nev işkence aleti.
Caniche [e] Tüylü fino köpeği.
Canicide [ez] Köpek katli.
Caniculaire [s] Fevkalade sıcak. Bahuri.
Canicule [es] Eyyam-ı bahur.
Canif [ez] Çakı.
Canin, e [s] Köpeğe ait. (es) (tşr) Sinni kelbi. (cm) İnsan-ı kelbiye.
Canitie [es] Saç aklığı.
Caniveau [ez] Su oluğı.
Canabène [ez] Hint kenevirinden çekilen zeyt-i tayyar.
Canne [es] Kamış, baston.
Canné, e [s] Kamışlı.
Cannelé, e [s] Yivli, oluklu.
Canneler [fte] Büyü yapmak. Bir satıhta oluk açmak.
Cannelle [es] Tarçın.
Cannelle [es] Fıçı musluğu.
Cannelure [ez] Yiv. Oluk.
Cannetille [es] Sırma tırtıl. Kullaptan ipliği.

Canneur [ez] Sandalyeniñ kumaşlarını yapan adam.

Cannibal [ez] Yamyam. Hunhar ve zalim adam.

Cannibalism [ez] Yamyamlık. (mec) Soñ derecede gaddarlık.

Canon [ez] Top. Tüfek namlusu. Kilise kanunu. (mn) Kanun.

Canonial, e [s] Kavanin-i ruhaniyeye müteallik.

Canonique [s] (mn) Kanuni.

Canoniser [fte] Kilisede azize sırasına geçirmek. Soñ derecede methitmek.

Canoniste [ez] Kilise kanunları alimi.

Canonnade [es] Top ateşi.

Canonnage [ez] Topçuluk sanatı.

Canonner [fte] Topa tutmak.

Canonnerie [es] Top dökümhanesi.

Canonnier [ez] (as)Topçu neferi. -- **servant** Top numara neferi.

Canonnière [ez] Top mazgalı. (bhr) Top çeker, ganbot.

Canot [ez] Sandal.

Canotage [ez] Sandalcılık.

Canoter [fl] Sandal-la gezmek, kürek çekmek.

Canotier [ez] Sandalcı.

Cant [ez] (l okunur) Riyakarane hicap, adaba calı fart-ı hürmet. Yapmacık.

Cantal [ez] Bir nev peynir.

Cantaloup [ez] Bir nev kavun.

Cantate [es] İrticalen yapılmış musiki güftesi.

Cantatille [es] Küçük güfte.

Cantatrice [es] Sanatta mahir tiyatro mugannisi.

Cantharide [es] Kuduz böceği.

Cantine [es] Kışla veya herhangi bir müessese dahilinde bakkal dükkanı.

Cantiniere, ère [e] Bu türlü bakkal dükkanınıñ sahibi.

Cantique [ez] İlahi, manzume. Temcid.

Canton [ez] Nahiye. Semt.

Cantonal, e [s] Nahiyeye müteallik.

Cantonnement [ez] (as) Askeri konaklatmak. Ayrı ayrı yerleştirmek.

Cantonnier [ez] Yol bekçisi. Yol memuru.

Cantonnière [es] Karyola etekliği. Perde farbalası.

Canule [es] Küçük boru. Ünbube. Şırınga masurası. Fıçı musluğu.

Canulé, e [s] Masura şeklinde.

Canuler [fte] Can sıkmak, baş ağrıtmak.

Canut, se [e] İpek kumaş fabrikalarında çulha.

Caoutchouc [ez] (c okunmaz) Lastik. Kauçuk.

Caoutchouter [fte] Lastik sürmek.

Cap [ez] (p okunur) Baş. Başlık. (coğ) Burun. (bhr) Geminiñ baş tarafı.

Capable [s] Muktedir. Ehliyetli. Becerikli. Zeki.

Capacité [es] Derece-i istiab. (mec) İktidar. (elektr) Sia, kudret, miktar. (fls) Sia, kabiliyet.

Caparaçon [ez] Beygir haşası.

Caparaçonner [fte] Beygiri haşa ile örtmek.

Cape [es] Kukuletalı kapıt. (as) Zırh kapıtı. (bhr) Mayistra yeleşi.

Capeliade [es] Alet-i ziraiye vazına mahsus söndürme.

Capendu [ez] Bir nev kırmızı elma.

Capétien, ne [s] Kape silsilesine ait.

Capharnaüm [ez] Eşyası karmakarışık mahal veya dükkan.

Capillaire [s] Saçlara ait. Şari. İnce **vaisseaux** -- Eviye-i şariye.

Capillarité [es] (fiz) Şariyet.

Capilotade [es] Kavurma yemeği.

Capitaine [ez] Reis. Sergerde. (as) Yüzbaşı. (bhr) Kapıdan. Kumandan. -- **de port** Liman reisi.

Capital, e [s] Başlıca. **peine – e** İdam cezası.

Capital [ez] Esas. Sermaye.

Capitale [es] Pay-i taht. Merkez-i idare. (as) Hatt-ı asli. İstikamet. (taba) Majüskül harf.

Capitalement [h] Başlıca.

Capitaliser [fte] Sermaye ittihaz itmek. Sermayeye tahvil itmek. Nakde tahvil itmek.

Capitaliste [ez] Sermayedar.

Capitan [ez] Komedyalarda kabadayı.

Capitation [es] Nüfus veya hayvan başına alınan resim. Şahsi vergi.

Capité, e [s] (nb) Yuvarlak başlıca nihayet bulan. Kımmi.

Capiteux, se [s] Başa vuran içki. Müskir. (fls) Mümevveh.

Capitole [ez] Roma'da eski bir kale ve mabed. Kapitol.

Capiton [ez] İpek kırıntısı. Kıtık. Kıtık-la doldurulan şilte. Kanepeniñ her kırması.

Capitonné, e [s] Kıtık-la doldurulmuş.

Capitonner [fte] Kıtık-la doldurup dikmek. Bir kapı veya kanepelyi bu suretle kaplamak.

Capitulaire [s] Bir heyet-i ruhaniyeye ait. Tarihi. (ez cm) Hükümdar-ı evamiriniñ heyet-i mecmuası.

Capitulation [es] (as) Teslim olma. Teslim-i silah itme. Muahede. (cm) Uhud-ı atika. Kapitulasyonlar.

Capitule [es] Çiçek goncası. Kımmi. Kısa bir kilise duası.

Capitulé, e [s] (nb) Goncalı. Kımmeli.

Capituler¹¹⁴ [fl] Düşmana teslim olmak. Mağlubiyet üzerine muahede müzakeresine girişmek.

Capon, ne [s] Cebin. Korkak.

Capon [ez] (bh) Palanga.

Caponner [ez] Cebanet göstermek.

Caponnière [es] (as) Siperli istihkam yolu. Kaponyer.

Caporal [ez] Onbaşı. **Petit** -- Büyük Napolyon'a neferleri tarafından virilen lakap.

Capot [ez] Kukuletalı kapıt. (t okunmaz) (s) Oyunda kapıt olan, hiç oyun alamayan. (mec) Mebhut,

¹¹⁴ Sözlükte "capiluler" şeklindedir.

mütehayyir. (otomo) Motoruñ üstündeki saç muhafaza.

Capote [es] Kapıt. Araba körüğü. Bir nev kadın şapkası.

Câpre [es] Kapari ağacınıñ goncası.

Capre [es] Korsan gemisi.

Capricant, e [s] Sıçrayan.

Caprice [ez] Keyif. Heves. Na-nihani ve teemmülsüz arzu. Gel geç heves. Maymun iştihallık. Garabet. Televvün. Merak.

Capricieux, se [s] Keyfine tabi. Tuhaf tabiatlı.

Capricorne [ez] (hey) Cedy burcu.

Câprier [ez] (nb) Kapari ağacı. Gebre.

Caprification [es] İncirleriñ olması için incir ağacına baba inciri asmak.

Caprifoliacées [es-cm] (nb) Fasile-i beylesaniye.

Caprin, e [s] Keçiye taalluki olan.

Capron [ez] Bir nev iri çilek.

Capronier [ez] Yukarıki neviñ çilek fidanı.

Capsule [es] Kapsül. (nb) Tohumu muhteva küçük gııaf. Şiše tıplarını ihata iden madeni setre. Yuvarlak kap. (fls) -- **interne** Muhafaza-i dahiliye.

Capsulerie¹¹⁵ [es] Kapsül fabrikası.

Captage [ez] Menba sularınıñ mecralar ve su kemer-ile bir mahalle isalesi.

Capter [fte] Huda ile elde itmek. Dolandırmak. Kapmak. Suyu mecralar ve kemerler-le isale itmek.

Captieusement [h] İğfal suret-ile.

Captieux, se [s] Muğfel. Aldatıcı.

Captif, ve [s] Esir. Mevkuf. **ballon** -- Merbut balon.

Captivant, e [s] Cazibeli. Aldatıcı. Kapıcı. Sehhar.

Captiver [fte] Esir itmek. Zebun, meftun itmek. Ram itmek. Taht-ı hükme almak. Zabt itmek. Teshir ve meftun itmek.

Captivité [es] Esaret. Mevkufiyet.

Capture [es] Müsadere itmek. Esir almak. Derdest itmek.

Capuce [es] Rahibleriñ sivri kukuletası.

Capuche [es] Kapşon şeklinde kadın başlığı.

Capuchon [ez] Kukuleta.

Capucin, e [ez] Kapısın rahibi.

Capucinade [es] Müraiyane ve adi mevize. (mec) Mürailik.

Capucine [es] Frenk teresi. (as) Tüfek bileziği.

Capucinière [es] Kapısın manastırı.

Caquage [ez] Ringa balıklarının fiçıya istifi.

Caque [es] Ringa balığı fiçısı.

Caquer [fte] Ringa balıklarını fiçıya yerleştirmek.

Caquet [ez] Yumurtlayan tavuğuñ gıd gıdağı. (mec) Aleyhinde söylenen söz.

Caquetage [ez] Gevezelik.

¹¹⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Caqueter [fl] (yumurtlayan tavuk hakkında) Gıd gıdaklamak. Gevezelik itmek.

Car [hr] Zira. Çünkü.

Carabé [ez] Bir nev kehrüba.

Carabin [ez] (amiyane) Tın talebesi, cerrah yamağı.

Carabine [es] Karabina. Filinta.

Carabiné, e [s] Şiddetli. Sert.

Carabinier [ez] Karabinalı asker.

Caraco [ez] Bir nev kadın pardisösi.

Caracole [es] Helezon. (as) Çarh. Yarım çarh. **escalier en --** Dönme merdiven.

Carocoler [fl] (at hakkında) Sağa sola sıçrayarak yürümek. Çarh itmek.

Caractère [ez] (fls) Hasise, seciye. Yazı. Harf. Hatt-ı dest. İşaret. Haslet. Tabiat. Mizac. (mima) Farika. -- **officiel** Mahiyet-i resmiye.

Caractérisant, e [s] Tavsif, temyiz, tefrik iden.

Caractérisé, e [s] Farkı belli olan. Bariz.

Caractériser [fte] Katiyet-le tayin ve tavsif itmek. Evsaf-ı mümeyyize ve farikasını göstermek.

Caractéristique [s] Mümeyyiz. Farik. (fls) Farika. Fariki.

Carafe [es] Sürahi.

Carafon [ez] Küçük sürahi.

Caragne [es] Bir nev reçine.

Caraïbe [e] Antil ataları sekenesi.

Caraïte [ez] Yalnız Tevrat'a mutekid Musevi. Karay.

Carambolage [ez] Bilardoda karambol yapmak. (mec) İnsanlarıñ birbirine çarpmaları.

Caramble [es] Karambol.

Caramel [ez] Yumuşak akide şekeri.

Caramélisation [es] Akidelenme. Ağdalanma.

Caraméliser [eft] Şekeri akide haline getirmek.

Caranguer [fl] (gemi hakkında) Olta vurmak.

Carapace [es] Bağa. Kaplumbağa ve buña benzer hayvanatıñ kabuğu.

Carat [ez] Kırat. Altın ayarı.

Caravane [es] Kervan.

Caravanier [ez] Kervancı.

Caravansérail [ez] Karvansaray.

Caravelle [es] Bir nev yelken gemisi. Karavela.

Carbet [ez] Büyük vahşi kulübesi.

Carbonate [ez] (k) Karbonat.

Carbone [ez] (k) Karbon. Fahm.

Carbonculaire [s] Şarbon hastalığından mütehasıl.

Carboné, e [s] Fahmi, karboni havi.

Carbonifère [s] Maden kömürü bulunan arazi.

Carbonique [s] (**acide**) Hamız-ı fahm.

Carbonisation [es] Tefahhum. Kömür haline gelme.

Carbonisé, e [s] Kömür haline gelmiş.

Carboniser [fte] Kömür haline koymak. Yakmak.

Carbonade [es] Kömürde kızartılmış et.

Carborateur [e] (otomo) Hava ve benziniñ beray-i ihtirak karıştığı cihaz.

Carbure [ez] (k) Fahm-ı mürekkebatı. Karbur.

Carcailler [fl] (bildircin hakkında) Ötmek.

Carcan [ez] Boyuna geçirilen demir lale. (mec) Fena beygir. Cadaloz kadın.

Carcasse [es] Hayvan iskeleti. Kadid. (mima) Kafes-i bina.

Carcinomeux, se [s] (t) Kansere müteallik.

Carcinome [ez] Kansız. Seretan.

Cardamine [es] Yaban teresi. Kerdeme.

Cardamome [ez] (nb) Kakule.

Carde [es] Yapağı, keteni taramak. Pamuğu atmak.

Carder [fte] Yapağıyı, keteni taramak. Pamuğu atmak.

Cardère [es] Deve dikenini.

Cardia [ez] (tşr) Fahm-ı mide. Mideniñ yukarı ağzı.

Cardiaire [s] (tşr) Kalbi.

Cardialgie [es] (t) Elem-i kalb, elem-i fem-i mide.

Cardiaque [s] (tşr) Kalbi. (e) Kalp hastalığına müptela adam. Kalbe kuvvet virici ilaç.

Cardinal [ez] Kardinal. (ta t) Kırmızı tepeli bir kuş.

Cardinal, e [s] Asli.

Cardinalat [ez] Kardinallık.

Cardinalice [s] Kardinal müteallik.

Cardiographie [es] Mebhas-ı tarif-i kalb.

Cardiologie [es] Teşrih-i kalb.

Cardite [es] (t) İltihab-ı kalb.

Cardon [ez] Deve dikenini.

Carême [ez] Katolikleriñ şubat sonuna ve mart ibtidalarına tesadüf iden büyük perhizleri.

Carême-prenent [ez] Perhiziñ ilk haftasınıñ soñ üç günü. Perhiz şenliklerinde sokaklarda gezen maskeli adem.

Carénage [ez] (bhr) Kalafalt yeri. Bir geminiñ karinesini temizleme.

Carence [es] (hk) Nefi mal. Bir medyunuñ borcuna tekabül idecek emvali ve emlağı olması.

Carène [es] (bhr) Karine. Omurga.

Caréner [fte] Geminiñ karinesini temizlemek. Tamir itmek.

Caresse [es] Okşama. Nevaziş. (cm) Lezaiz.

Caresser [fte] Okşamak. Müdahane itmek. Yüze gülmek. Yaltaklanmak.

Caret [ez] Deñiz kaplumbağası. İplik çıkırığı.

Cargaison [es] Gemi hamulesi. Hamule.

Cargo-boat [ez] Emtia-yı ticariye taşıyan vapur.

Cargue [es] (bhr) Karga. İstinga ipi.

Carguer [fte] (bhr) Yelkenleri toplamak.

Cariatide [es] (mima) Saçak altına sütun yerine konan heykel.

Caricature [es] Karikatür. (mec) Gülünç, maskara adam.

Caricaturer [fte] Biriniñ karikatürünü yapmak.

Caricaturiste [e] Karikatürçü.

Caricoïde [s] İncir şekil ve manzarasında olan.

Carie [es] Kemik, ağaç ve zahire çürümsü. Dişteki çürük.

Carrier [fte] Çürütmek.

Carieux, se [fte] Kemik çürümesine müptela.

Carillon [ez] Ahenkli seda çıkaran kilise çañları. Saat çalgısı. (mec) Gürültü, velvele.

Carillonner [fte] Ahenk-le çañ çalmak. Gürültü itmek. Kapı çingırağını şiddet-le çalmak. Ortalığı velveleye virmek.

Carique [es] Yabani incir.

Carlin [ez] Bir cins köpek.

Carlingue [es] Geminiñ iç omurgası.

Carmagnole [es] Fransa büyük ihtilalinde giyilmiş bir nev kısa ceket. İhtilalci şarkısı.

Carme [ez] Tavlada dört cihar. (argo) Para, mangır.

Carmeline [es] Bir nev yapağı.

Carmin [ez] Lal. Kırmızı.

Carminatif, ve [s] (t) Bağırsaklarından yeli def iden ilaç.

Carminé, e [s] Kırmızı rengi havi.

Carnage [ez] Mukatele. Kital. Katl-i am.

Carnal [ez] (bhr) Direk başı.

Carnassier, ère [s] Akilü'l-lahm. Çiğ et yiyen.

Carnassière [es] Av çantası.

Carnation [es] Çıplak tenin rengi. Resmiñ çıplak yerleri.

Carnaval [ez] Karnaval. (mec) Tuhaf elbise giyen adam.

Carnavalesque [s] Karnavala mahsus.

Carne [es] Bir taşın çıkıntılı köşesi.

Carné, e [s] Ten renginde.

Carnet [ez] Cep defteri.

Carnier [ez] Avcı çantası.

Carnification [es] (t) Etlenme. Telahhum. Bazı kumaşlarıñ rengini atarak ten rengini alması.

Carnifier [fte] (s') Telahhum itmek.

Carnivore [e] (ta t) Etle beslenen. Eklü'l-lahm.

Carogne [es] (amiyane) Ahlaksız karı. Fahişe.

Caroncule [es] (tşr) Lahmiye.

Carotide [es] Şah tamarı. Sübat.

Carottage [ez] Aldatma.

Carotte [es] Havuç. Berinden hile ile koparılan şey. (mec) Hile. Desise.

Carotter [fl] Hilekarlık-la kazanmak. Dolandırmak. Aldatmak.

Carottier, ère [s] (**carotteur**) Dolandırıcı. Dessas.

Caroube [ez] Keçi boynuzu.

Caroubier [ez] Harnup ağacı.

Carpe [es] Sazan balığı.

Carpe [ez] Bilek kemikleri.

Carpeau [ez] Sazan yavrusu.

Carpette [es] Ota halısı.

Carpillon [ez] Mini mini sazan.

Carpologie [es] Nebatatta meyveler bahsi.

Carquois [ez] Ok kılıfı.

Carrable [s] Kabil-i terfi.

Carre [es] Murabba uç. (as) Namlu yüzü.

Carré, e [s] Murabba. Dört köşeli. (mec) Halis ve sadık.

Carré [ez] (h) Murabba. (as) Kala-i nizami.

Carreau [ez] Cam. Murabba döşeme tuğlası. (iskambil) Orya.

Carrefour [ez] Dört yol ağzı. (fls) -- sensitif Mecma hissi.

Carreler [fte] Tuğla döşemek. Eski kunduraları tamir itmek.

Carrelette [es] Yassı eğe.

Carreleur [ez] Tuğla, mermer döşeyen usta.

Carrelure [es] Eski kundura yaması.

Carrément [h] Murabba olarak. (mec) Açıktan açığa.

Carrer [fte] Murabba şeklinde virmek. (his) Terbi itmek. **se** -- Böbürlenmek. Tefahhur itmek.

Carrick [ez] Arabacı redingotu.

Carrier [es] Taş ocağı amelesi.

Carrière [es] Koşu meydanı. Meslek. Taş ocağı.

Carriole [es] Üstü tenteli küçük araba. (mec) Fena araba.

Carrossable [s] Araba mürurına salih.

Carrosse [es] Mükellef binek arabası.

Carrossée [es] Bir araba dolusu.

Carrosser [fte] Arabacı ile götürmek.

Carrosserie [es] Araba ticareti veya imalatı. (otomo) Otomobiliñ araba kısmı.

Carroussel [es] Cündilik. Cündilik meydanı.

Carrure [es] Omuz genişliği. Kuvvetli vücut.

Carte [es] Harita. Kart-ı mukavva. İskambil kağıdı. Bilet listesi. **perdre la** - - Pusulayı şaşırmaq.

Cartel [ez] Düelloya davet. Muvakkit-i mütareke. Duvar saati.

Carte-lettre [es] Kapalı kartpostal.

Cartésianisme [ez] Dekart'ın felsefesi.

Cartaginois, se [s] Kartacalı.

Carthame [ez] Yabani zaferan.

Cartilage [ez] (tşr) Gudruf. Kırkırdak.

Cartilagineux, se [s] Gudrufi.

Cartographie [es] Harita tersimi usulü.

Cartomancie [es] İskambil kağıtlar-ile tefeül.

Carton [ez] Mukavva. Karton. Cilbend.

Cartonnage [ez] Mukavva işleri. Cilt.

Cartonner [fte] Mukavva ile teclid itmek.

Cartonnerie [es] Mukavvacılık. Mukavva fabrikası.

Cartonneur, se [e] Mukavva cilt yapan mücellit.

Cartonnier [ez] Mukavvacı. Gözlu ve sürme kapaklı evrak dolabı. Cüzlük.

Cartouche [es] Fişenk. Atım. Hartuç. (mima) Hartuç.

Cartoucherie [es] Fişekhane.

Cartouchier [ez] Fişek kutusu.

Cartouchière [es] Fişeklik.

Carvi [ez] (nb) Yabani kimyon.

Caryophyllées [es-cm] (nb) Fasile-i karanfiliye.

Cas [ez] Hal. Keyfiyet. Vaka. (hk) Cürm. Fiil. Takdir. Şevk. -- **de conscience** Halet-i şuuriye. -- **échéant** Lede'l-hace. İcab-ı takdirinde. **en – de** Vukuunda.

Casanier, ère [e-s] Evde oturmayı seven. Bunlara ait.

Casaque [es] Yeñleri gayet geniş manto. Kadın elbisesi. Çuha ceketi.

Casaquin [ez] Kısa gömlek.

Cascade [es] Çağlayan.

Cascader [fl] Çağlayan gibi akmak. (mec) İntizamsız hareket itmek.

Cascaret [ez] Cılız, pejmürde adam.

Cascarille [es] Amber kabuğu.

Cascatelle [es] Küçük çağlayan.

Casa [es] Kulübe. Küçük av. Satranç ve dama tahtasının hanesi. Dolap gözü.

Caséation [e] Sütüñ peynire tahavvülü.

Caséine [es] (k) Kazain. Cübn.

Casemate [es] (as) Kazamat.

Casemater [fte] (as) Kazamatlar-la techiz itmek.

Caser [fte] Sırasına koymak. Birini bir memuriyete yerleştirmek. Kayırmak. (tavla oyununda) Kapı yapmak. **se --** Birleşmek.

Caserne [es] Kışla.

Caserner [fte] Kışlaya yerleştirmek. (fl) Kışlada oturmak.

Casier [ez] Evrak hıfzına mahsus gözlu dolap.

Casimir [ez] Kazmir.

Casino [ez] Gazino.

Caspien, ne [s] Bahr-ı Hazar'a ait.

Casque [ez] Miğfer.

Casquer [fte] (as) Miğfer giydirmek. (argo) Tediye itmek. Mangır uçlanmak.

Casquette [es] Kasket.

Cassage [ez] Kırma, şikest.

Cassant [s] Kürek, kolayca, kırılabilir. (mec) Müteazzım. Aksi.

Cassation [es] (hk) Temyiz. Davanıñ nakzı. **cour de --** Mahkeme-i temyiz. (as) Tenzil-i rütbe.

Casseve [es] Manyoka unu.

Casse [es] Kırma. Kırış. Şikest. (as) Tenzil-i rütbe. Ziya.

Casse [es] (taba) Hurufat kasası.

Casse [es] Maden dökümhanesi, kurnası.

Casse-cœur [ez] Zen-dost. Muğfel.

Casse-cou [ez] Tehlikeli yol, uçurum. (mec) Teemmülsüz adam.

Casse-croûte [ez] Hafif tertip yemek.

Casse-gueule [ez] Pek sert rakı. (mec) Şüpheli yer.

Casement [ez] Kırma, kesir itmek.

Casse-mottes [ez] Toprak tezeklerini uflamaya mahsus toprak.

Casse-noisette [ez] Fındık kırmaya mahsus kerpeten şeklinde alet.

Casse-pierre [ez] Taş tokmağı.

Casser [fte] Kırma. İmha itmek. Fesh itmek. Azl itmek. Zayıflatmak. (hk) Nakz itmek. (fl) Kırılma.

Casserole [es] Saplı tencere, tava. (amiyane) Dostunu besleyen kadın. Muhabir. Hafıye.

Casse-tête [ez] Topuz. Cop. (mec) İçinden çıkılmaz iş.

Cassetin [ez] (taba) Hurufat kasasının gözü.

Cassette [es] Küçük kasa. Çekmece.

Casseur, euse [e] Kırıcı, dökücü. (ez) Kuvvetine güvenen kabadayı.

Cassier [ez] (taba) Hurufat kasaları dolabı. Akasya ağacı.

Cassine [es] Kırdan tenha ve tek hane.

Cassis [ez] (s okunur) Siyah Firenk üzümü. Yoldan geçen su mecrası.

Cassolette [es] Buhurdan. (amiyane) Kirli kap.

Casson [ez] Cam parçası.

Cassonnade [es] Ham şeker.

Cassure [es] Kırık yer.

Castagnettes [es-cm] Çar pare. İspanyol çengellerini tahta zilleri.

Castes [es-cm] Hint'te sunuf-ı ahali. Mümtaz sınıf. Zadehan sınıfı.

Castel [ez] Kale. Şato. Hisar.

Castillan, e [s] İspanya'da Kastilya ahalisi.

Castine [es] Hacer-i kilsî.

Castor [ez] Kunduz.

Castoréum [ez] (t) Kunduz hayası.

Castrat [ez] Hadım idilmiş hanendeler.

Castration [es] İğdiş itme. Hadım itme.

Castrer [fte] Hadım itmek.

Casuel, le [s] Tesadüfî. (s) Zuhurat.

Casualité [es] Tesadüfen vaki. Zuhurata tabi olma.

Casuellement [h] Tesadüfen.

Casuistique [es] Mebhas-ı tenazu-ı vezaif. (fıkıh) Muharremat-ı faslı.

Casus belli [ez] Sebeb-i harb. Müstelzim harp.

Cataclysm [ez] Tufan. Afet. Herc ü merc. İnkılab-ı azim.

Catacombes [es-cm] Yer altı mezaristanı.

Catacoustique [es] Mebhas-i inikas-ı sada.

Catadioptrique [es] (fiz) İnkisar-ı ziya bahsi.

Catafalque [ez] Cenaze tabutunuñ üzerine konan matem tezyinatı.

Catalan, e [s] Katalonyalı.

Catalectes [ez-cm] Mecmua-i müntahabat.

Catalepsie [es] (t) Katalepsi. Daü'l-cümed. (fls) Cümed.

Catalogue [ez] Katalog.

Cataloguer [fte] Deftere geçirmek. Cetvel yapmak. Huruf-ı heca sıra-ile esami-yi kütüb vesaire yazmak.

Cataphase [es] (mn) Tasdik.

Cataplasme [ez] (t) Lapa.

Cataplexie [es] Veleh. Hayret. Şaşkınlık.

Catapulte [es] Zaman-ı kadimde mancınık.

Cataracte [es] Şelale. Şiddetli yağmur. (t) Göz perdesi. Aksu. Sad.

Cataracté [s] Perdeli göz.

Cataracter [fte] (es) (göz hakkında) Perdelenmek. Tesevvüd itmek.

Catarrhal, e [s] (t) Nezleye müteallik.

Catarrhe [ez] (t) Nezle.

Catarrheux, se [s] Nezleli.

Catastrophe [es] Musibet, felaket. Dahiye.

Caté [ez] Hint kağıdı.

Catéchèse [es] Akaid-i mezhebiye.

Catéchiser [fte] Nasraniyet akaidi talim ve telkin itmek.

Catéchisme [ez] Mebadi-yi akaid ve kitabı. Diyanet-i Nasraniye ilm-i hali.

Catéchiste [e] Akaid-i Nasraniye muallimi.

Catégorie [es] Sınıf. Cins. Nev. (fls) Makule.

Catégorique [s] Kati. (fls) Makuli.

Catégoriquement [h] Kati surette. Katiyen.

Catégoriser [fte] Sınıflara ayırmak.

Catégorumènes (fls) Külliyyat veya mahmulat-ı muhammesi.

Caténation [es] İrtibat. Birleştirmek.

Caténiforme [s] Zincir şeklinde.

Catérole [es] Tavşan yuvası.

Caterpillard [ez] İki tekerliğin üzerinden geçen geniş uçsuz zincir.

Catgut [ez] (cerra) Yara dikmeye mahsus bağırsak ipliği.

Cathartique [s] (t) Hafif müshil.

Cathédrale [es] Bir şehirdeki eñ büyük kilise.

Cathétomètre [ez] (fiz) Tesviye farklarını yeni tayine mahsus alet.

Cathode [es] (elektr) Bir piliñ menfi kutbu.

Catholicisme [ez] Katoliklik.

Catholique [e-s] Katolik.

Cati [ez] Kumaş cilası.

Catillac [ez] İri kış armudu.

Catimini [h] (en) Gizlice.

Catin [es] Alüfte.

Cation [es] Müsbet bir elektrik hamulesiniñ havi olduğu iyon.

Catir [fte] Kumaşa cila virmek.

Catissage [ez] Kumaşı perdahtlamak.

Catisseur, se [s] Kumaş perdahtçısı.

Catogan [ez] Yukarıya kaldırıp kurdela ile bağlanmış saç.

Catoptrique [es] (fiz) İnikas-ı ziya mebhası.

Catoptromancie [es] Ayine ile tefeül.

Catus [ez] İş. Mesele.

Caucasien, ne [e-s] Kafkasyalı.

Caucasique [s] Kafkasyaya müteallik.

Cauchemar [ez] Korkunc rüya. Kabus. (mec) Can sıkıcı adam.

Cauchemarder [fte] (amiyane) Can sıkılmak. Baş ağrıtmak.

Caudal, e [s] Zenebi. Kuyruğa müteallik. (es) Balık kanadı.

Caudataire [ez] (mec) Dalkavuk, müdahin.

Caulescent, e [s] (nb) Zü's-sak.

Cauris [ez] (s okunmaz) Hind ile Senegal'de para yerine tedavül iden küçük sedef kabuğu.

Causailler [fl] Saçma sapan, ulu orta sözler söylemek.

Causal, e [s] Müsebbip ve sebep arasındaki rabıtaya müteallik. (fls) Ali.

Causaliser [fl] Asardan müessire intikal etmek. Müessirden asarı istidal etmek.

Causalité [es] (fls) İlliyet.

Causatif, ve [s] Talili.

Causation [es] (fls) İlal.

Causativement [h] Sebep olarak.

Cause [es] Sebep. Menfaat. Dava. Hak. Keyfiyet. (fls) İllet. -- **finale** Maksud-ı asli.

Causer [fte] Sebep olmak. İntac etmek.

Causer [fl] Konuşmak.

Causerie [es] Musahabe. Laubaliyane görüşme.

Causette [es] Kısa sohbet.

Causeur, se [s] Çok konuşan. Boş boğaz. Laf ebesi.

Causeuse [es] İki kişilik kanape.

Causticité [es] (t) Yakıcılık.

Caustique [s] Yakıcı. Muhrik. (mec) Dokunaklı.

Causus [ez] (t) Humma-yı muhrika.

Cauteleux, se [s] Kurnaz. Hilekar.

Cautère [ez] (t) Dağ, key aleti. Yakı yarası.

Cautérisation [es] Dağlama.

Cautériser [fte] Dağlamak.

Caution [es] Kefalet. Teminat. Kefil.

Cautionnement [ez] Teminat senedi. Rehin. Kefaletname. Teminat akçesi.

Cautionner [fte] Birine kefil olmak. (mec) Tekeffül etmek.

Cavage [ez] Emtianın bir mahzene konması.

Cavalcade [es] Müdeddeb surette atlarla tenezzüh. Süvari alayı.

Cavale [es] Kısarak. (amiyane) Kibar kadın.

Cavalerie [es] (as) Süvari. Süvari sınıfı.

Cavalier [ez] (as) Süvari. Atlı. (baloda) Kavalye. (mima) Kuş bakışı.

Cavalier, re [s] Biraz fazla serbest. Müteazzım.

Cavalièrement [h] Açık, bi-perva bir surette.

Cavalin, e [s] Fürsi.

Cave [es] Bodrum. Şarab mahzeni. (mima) Serdab.

Cave [s] İçi boş. Oyuk.
Cavé, e [s] Oyulmuş.
Caveau [ez] Küçük bodrum.
Cavecé, e [s] Başı başka renkte at veya kısrak.
Caveçon [ez] Yavaşça.
Caver [fte] Kazmak. Oymak. (mec) Aşındırmak.
Caver [fl] Kumara ara koymak.
Caverne [es] Mağara. Oyuk. (mec) Hırsız yatağı.
Caverneux, se [s] Mağarası çok yer. (ta t) Oyukları olan, kehfî. (mec) Kapalı. Kısık.
Cavernosité [es] Oyukluk.
Cavet [ez] (mima) Yarım oluk.
Caviar [ez] Havyar.
Cavillation [es] Safsata. Lüzumsuz mübahase. (mec) Garezli istihza.
Cavin [ez] Toprak yarığı. Yar. Uçurum. Bataklık.
Cavité [es] Boşluk. Cevf. Çukurluk.
Ce [e ş] Bu. O. Şu.
Ce, cet [s] Bu. Şu.
Céans [zm] Burası. Bu öñ içerisi.
Ceci [e ş] Bu, şu (şey) Beriki. Bunu. Şunu.
Cécité [es] Körlük. Ama. (fls) Ama.
Cécographie [es] Körleriñ yazı yazma usulü.
Cédant [s] Hakkından vazgeçen. Fariğ. Muhil.

Cédât [ez] İzabe suret-ile istihsal idilen tabii çelik.
Cédé, e [s] Teslim idilmiş, fariğ olunmuş.
Céder [fte] Terk itmek. Muvafakat itmek. (mec) Satmak. -- à Kapılmak. (fl) Tabi olmak. Mukavemet itmemek.
Cédille [es] (sr) C harfiniñ altına konan sedil (s) işareti.
Cédrat [ez] Ağaç kavunu.
Cèdre [ez] Şerbin ağacı. Erz.
Ceindre [fte] Kuşatma. İhata itmek. Sarmak. **se** -- Kuşanmak.
Ceint, e [s] Kuşanmış. Muhat.
Ceintrer [fte] (bhr) Tehlikli bir halde bir geminiñ halatlarını sıkı bağlamak.
Ceinture [es] Kuşak. (mima) -- **de volute** Kıvrım zehi. (as) Zabit bel kayışı. Kemer. Muhit. Hat.
Ceinturé, e [es] Kuşanmış.
Ceinturer [fte] Kuşatmak. **se** -- Kuşanmak. (mec) Kucaklamak. Kollar-ile sarmak.
Ceinturier [ez] Kuşakçı.
Ceinturon [ez] Efrad-ı bel kayışı.
Cela [e ş] Şu. O. Öteki. Ötekini. **c'est cela** İşte bu... İşte böyle. Pek ala.
Céladon [s] Açık yeşil renk. (ez) Halim. Hassas aşık. Zen-dost.
Célébre [s] Meşhur. Şanlı. Şöhretli.
Célébrer [fte] Tesid. Tazim itmek. Methitmek. (ayin hakkında) İcra olunmak.
Célébrité [es] Şöhret. Meşhur adam.

Célé, e [s] Mektum.

Celer [fte] Saklamak. Susmak. Gizlemek. **se** -- Saklanmak. **se faire** -- Evde olduğu halde yok didirtme.

Céleri [ez] Kereviz.

Céleripède [s] Seriü's-seyr.

Célerité [es] Sürat. Çabukluk.

Céleste [s] Asumani. Lahuti. İlahi. Latif. (ez cm) Çinliler. -- **Empire** Çin hükümeti.

Célestin [ez] Selesten rahibi.

Célibat [ez] Bekarlık vezai-i zevciyette perhiz.

Célibataire [ez] Bekar.

Celle [e ş] **Celuniñ** müennesidir.

Cellérier, ère [e] Vekil-i harc.

Cellier [ez] Kiler.

Cellulaire [s] (tşr) Hücrevi.

Cellule [es] Hücre. Halvetgah.

Celluleux, se [s] (tşr) Hücrevi.

Cellulose [es] Hüceyrat-ı nebatiye.

Celte [e] Selt kavminiñ lisanı.

Celtique [e] Selt kavmine mensup.

Celui, celle [e ş] O, şu. (ism-i mevsul) -- **qui** Her kim ki... Şol kimse ki.

Cément [ez] Diş pası.

Cémenter [fte] Bir madeniñ ve bi'l-hassa demiriñ terkiğini tadil etmek.

Cénacle [ez] İsa'nıñ havariyun-la yemek yediği oda. (mec) Hem fikir-i üdeba. Siyasiler, sanatkarlık içtimai.

Cendre [es] Kül. -- **s** Enkaz. Bakiye-yi eazım.

Cendré, e [s] Külle karışık. Kül renginde.

Cendrée [es] Kurşun köpüğü. Gayet küçük saçma.

Cendrer [fte] Küllelemek. Kül rengini virmek.

Cendreur, se [s] Külli. Kül renginde.

Cendrier [ez] Küllük. Sigara tablası.

Cène [es] İsa'nıñ havriyun-la soñ taamı.

Cenelle [es] Ekşi muşmula.

Cénobite [ez] Başka kişiler-le bir arada yaşamayan keşiş. Köşe nişin.

Cénotaphe [ez] Cesedi bulunamayan bir ademiñ teyit hatırası için yapılan boş mezar.

Cens [ez] (**s** okunur) Romalılarda tahrir-i nüfus. Bir nev virgi.

Censé, e [s] Madud.

Censément [h] İtibari olarak, faraza.

Censeur [ez] Sansür.

Censure [es] Sansür; kitap ve gazeteleriñ kable't-tabı hükümetçe teftiş ve murakabesi.

Censurer [fte] Sansür etmek.

Cent [e] Yüz adedi. (**s**) Yüz.

Centaine [ez] Yüz adedine bali miktar. Yüz kadar. **par** -- **s** Yüzlerce.

Centaure [ez] Esatirde yarı insan, yarı at muhayyel bir mahluk. (hey) Kanturus, cümle-i kevkebiyesi.

Centaurée [es] (nb) Kantaryon.

Centenaire [s] Yüz senelik. Yüz yaşında. Yüzüncü sene-i devriye.

Centennial, e [s] Yüz senede bir gelen.

Centième [s] Yüzüncü.
Centigrade [s] Santigrad.
Centigramme [ez] Santigram.
Centilitre [e] Santilitre.
Centime [ez] Santim.
Centimètre [ez] Santimetre.
Centon [ez] Muhtelif şairlerden intihal suret-ile yazılan manzume.
Centrage [ez] Mihanikide merkez tayin itme. Merkezletme.
Central, e [s] Merkezi.
Centralisateur, trice [s] Temerküz ittirmek.
Centralisaiton [es] Merkeziyet.
Centraliser [fte] Bir merkeze toplamak. Temerküz ittirmek.
Centre [ez] Merkez. Orta. Merkez-i hükümet. Payitaht. – **de gravité** Merkez-i sıklet.
Centrer [fte] Mihverini tayin itmek.
Centrifuge [s] (fiz) Ani'l-merkez. Mütebait.
Centripète [s] (fiz) İle'l-merkez. Mukarreb.
Centuple [s] Yüz misli.
Centupler [fte] Yüz misline iblağ itmek.
Cep [ez] Asma çubuğu.
CÈpe [es] Bir nev yenir mantar.
Cependant [h] Bu esnada (hr) Mamafih, ma-heza. Bunuñ-la beraber. Halbuki.
Céphalalgie [es] Baş ağrısı.
Céphalique [s] (t) Başa müteallik. Res.

Céphalopodes [ez-cm] (ttr) Mercülü'r-res.
Céramique [es] Çinicilik.
Céramiste [ez] Çinici.
Céraste [ez] Boynuzlu yılan.
Cérat [ez] Zeytinyağı ve bal mum-ile yapılan merhem.
Cerbère [ez] Terbiyesiz, kaba kapıcı.
Cerceau [ez] Çember.
Cerclage [ez] Çember geçirme.
Cercle [ez] Daire. Mahfil, kulüp. Çember. Cemiyet. Hudut. -- **vieux** Devr-i batıl.
Cercler [fte] Çember geçirmek. İhata itmek. (mec) Tahdit itmek.
Cercleux [ez] Kulüp müdavimi.
Cercueil [ez] Tabut. (mec) Ölüm. İmha.
Céréale [es] Hububat.
Cérébration [es] (fls) Tedemmuğ.
Cérébrite [es] (t) İltihab-ı dimağ.
Cérébral, e [s] (t) Dimağı.
Cérémonial [ez] Teşrifat.
Cérémonialisme [ez] Merasimperestlik.
Cérémonie [es] Ayin. Merasim. Teklif. Tekellüf. Alay. -- **s d'usage** Merasim-i mutade.
Cérémonieux, se [s] Resmi. Teşrifata riayet iden.
Cérès [es] (s okunur) Ekin.
Cerf [ez] Geyik.
Cerfeuil [ez] Frenk maydonozu.
Cerf-volant [ez] Uçurtma.

Cerisaie [es] Kirazlık.
Cerise [es] Kiraz. Kiraz rengi.
Cerisette [es] Kiraz kurusu.
Cerisier [ez] Kiraz ağacı.
Cerne [ez] Halka, göz veya yara etrafında morluk, mor daire. Kesilmiş bir ağaç maktındaki dairelerden biri. (bunlar ağacın yaşını gösterirler.)
Cerner [fte] İhata itmek. Daire içine almak. Çemberlemek. Sarmak. Muhasara itmek.
Céropastique [es] Mücessemat-ı şemiye.
Certain, e [s] Muhakkak. Emin. Beri, bazı, oldukça.
Certainement [h] Şübhesiz. Elbette.
Certes [h] Elbette.
Certificat [ez] Şehadetname. --
d'origine Menşe şahadetnamesi
Certification [es] Tasdik. Teminat.
Certifier [fte] Tasdik itmek. Temin itmek. Şehadet itmek.
Certitude [es] İtminan. Sıhhat, vüsuk. (fls) Tayin. Mevsukiyet. (hk) Tasrih.
Cérumen [ez] Kulak kiri.
Céruse [es] Üstübec.
Cervaison [es] Geyik avı mevsimi.
Cerveau [ez] Beyin, dimağ. Zeka. Akıl, feraset.
Cervelet [ez] (tşr) Dimağçe.
Cervelle [es] Beyin. Dimağ. (mec) Akıl, idrak.

¹¹⁶ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Cervical, e [s] (tşr) Boyuna müteallik. Rakabi.
Cervin, e [s] Geyik cinsinden olan.
César [ez] Roma kayseri.
Césaréwitch [ez] Çareviç.
Cesarien, ne [s] Kayser'e müteallik. **opération** -- Doğurmayan kadının karnını yararak çocuğu alma ameliyatı, ameliyat-ı kayseriye.
Cessation [es] İnkıta. Tatil. Terk. Fasıla.
Cesse [es] Fasıla. Hitam. **sans** -- Layenkatı. Bila-fasıla.
Cesser [fte] Fasıla virmek. Durdurmak. (fl) Hitam bulmak. Durmak. Münkati olmak. (yağmur) Dinmek.
Cessibilité [es] (hk) Kabiliyet-i intikal.
Cession [es] Terk. Havale. Ferağ. Devr.
C'est-à-dire [h] Yani.
Cétacées [ez-cm] (ta t) Fasile-i kıytasiyye.
Ceux [e ş] **Celuniñ** cemi.
Chabler¹¹⁶ [fte] Sırık-la ceviz silkelemek.
Châbler¹¹⁷ [fte] Gemiye yedek çekmek. Halat bağlamak.
Chablis [ez] Nefis bir Fransız şarabı. Ormanda rüzgarın devirdiği ağaç.
Chabot [ez] Tatlı su kayabalığı.
Chacal [ez] Çakal.
Chacune, e [s] Her biri. Herkes. Behri.
Chafouin, e [e] Kısa boylu, zayıf hilekar suret-le.

¹¹⁷ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Chagrin [ez] Keder. Elem. Tesir, gam, endişe. Hüzün.

Chagrin,e [ez] Kederli. Neşesiz. Endişeli.

Chagrin [ez] Kumlu sahtiyan.

Chagriné, e [s] Mahzun, mükedder, mahzun.

Chagriner [fte] Mahzun itmek. Kederlendirmek. **se** -- Kederlenmek. Mükedder, mahzun olmak.

Chah [ez] (**h** okunmaz) İran şahı. Gürültü. Rezalet.

Chahut [ez] (**t** okunmaz) Gürültü. Rezalet.

Chahuter [fte] Gürültü itmek. Ortalığı alt üst itmek. İtip kakmak.

Chaînage [ez] Mesaha zincir-ile ölçmek.

Chaîne [es] Silsile. Saat kösteği. Zincir. (mec) Esaret.

Chaîner [es] Mesaha zincir-ile ölçmek.

Chaînette [es] Küçük zincir.

Chaîneur [ez] Mesahacı.

Chaînon [ez] Zincir halkası.

Chair [es] Et. Cismaniyet. Nefis, şehvet. Ten. Ten rengi. Yemişiñ yenen yeri. **en – et os** Bizzat.

Chaire [es] Kürsi.

Chaise [es] Sandalye.

Chaisier [ez] Sandalyeci.

Chaland [ez] Mavna.

Chaland, e [e] Müşteri.

Chalandise [es] Revaç. Rağbet.

Chalcographie [es] Maden üzerine hak sanatı.

Chaladique [s] Keldani kavmine ait.

Chaldéen, ne [s] Keldani.

Châle [ez] Şal.

Chalet [ez] Küçük köşk.

Chaleur [es] Sıcaklık. Hararet. Germi. Kızgınlık. (mec) Gayret.

Chaleureusement [h] Hararet-le. Kemal-i arzu ile.

Chaleureux, se [s] Hararetli. Hahişli. Kızgın.

Châlier [ez] Şalçı.

Châlit [ez] Karyola tahtası.

Chaloir [fl] Taaluk itmek. Alakadar itmek. Yalnız şu tabirlerde kullanılır : **il ne m'en chaut, peut me chaut** Baña ne, umurumda değil.

Chaloupe [es] Büyük sandal. Şalopa. Duba.

Chalumeau [ez] Saman. Kamış sapı. Mumları uzaktan söndürmeye mahsus maden çubuk. Çoban kavalı.

Chamade [es] Mahsur bulunanlarıñ teslim işareti.

Chamailler [es¹¹⁸] (flus) Münazaa itmek. Çekişmek.

Chamaillis [ez] Kavgı.

Chamarré, e [s] Rengarenk ve tuhaf elbise giyinmiş.

¹¹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Chamarrer [fte] Sürmeli elbiseler-le gülünç bir kıyafete sokmak. **se** -- Garip kıyafete girmek.

Chambarder [fte] Sarsmak. Yıkmak. Yağma itmek.

Chambellan [ez] Mabeyinci.

Chambourin [ez] Adi cam. Cam imaline mahsus kum.

Chambranle [ez] (mima) Söve.

Chambre [es] Oda. Meclis, daire. (as) Fişek yatağı. Hazine.

Chambrée [es] Koğuş. Koğuş efradı.

Chambrer [fl] Başkalar-la bir itada oturmak. (ft) Kapamak.

Chambrette [es] Odacı.

Chambrière [es] Oda hizmetçisi kadını. Uzun kırbaç.

Chameau [ez] Deve.

Chamelée [es] Bir deve yükü.

Chamelier [ez] Deveci.

Chamelon [ez] Deve yavrusu.

Chamois [ez] Dağ keçisi. (e-s) Açık sarı renk.

Chamoiser [fte] Hayvanat derilerini debağat itmek.

Chamoiserie [es] Güderi mamulatu. Debbaghane.

Chamoiseur [e-s] Derileri debağat iden.

Champ [ez] Tarla. Meydan. Zemin. Sahra. -- **de Mars** Talimhane. (cm) Kır. **sur le** -- Derhal.

Champagne [ez] Şampanya.

Champart [ez] Karışık ekilen buğday ve çavdar.

Champêtre [s] Kırlara mahsus. Kırılık.

Champignon [ez] Mantar.

Champignonnière [es] Mantar yetiştirmeye mahsus mahal.

Champignonniste [ez] Mantar yetiştiren.

Champion [ez] Mübariz. Güreşçi. Şampiyon. Muharip. Müdafî.

Championnat [ez] Şampiyonluk.

Chançard, e [s] Talihli.

Chance [es] Kader. Tali. Baht. Kısmet. Şans. Tesadüf. (cm) İhtimalat.

Chancelant, e [s] Mütezelzil. Mütereddîd. Sallanan.

Chanceler [fl] Sallanmak. Tereddüd itmek. Karar virememek.

Chancelier [ez] Başvekil. Muhdar. Kañçılar.

Chancelière [es] Başvekil zevcesi.

Chancellement [ez] Tereddüd. Sallanma.

Chancellerie [es] Kañçılarlık.

Chanceux, se [s] İyi tali olan. Tesadüfe bağılı.

Chanci, e [e] Küflenmiş. (ez) Üzerinde mantar biten gübre.

Chancir [fl] Küflenmek.

Chancissure [es] Küflenme. Küf.

Chancre [ez] Karha. Frengi yarası. Şankara.

Chancreux, se [s] Karhalı. Firengi yarası nevinden.

Chandelier [ez] Şamdan. (e-s) Mumcu.

Chandelle [es] Mum.

Chandellerie [es] Mumhane.

Chanfrein [ez] (mima) Şataf. Beygir başının göz-le burun arasındaki kısmı.

Change [ez] Değişme. Tebdil. Mübadele. Sarrafiye. Kambiyo. Poliçe ticareti. **donner le** --Aldatmak. Göz boyamak. **lettre de** -- Poliçe. **agent de** - Mübayaacı.

Changeant, e [s] Mütelevvin. Mütéhavvil.

Changement [ez] Değişme. Tahavvül. (fls) Tebeddül. Tebdil

Changer [fte] Mübadele itmek. Değiştirmek. Tağyir itmek. Para bozmak. (fl) Değişmek. Bozulmak.

Changeur, se [e] Sarraf.

Chanoine [ez] Şenvan¹¹⁹ rütbesinde rahip.

Chanson [es] Türkü. Şarkı. Terane. (mec) Hezeyan, türrehat, saçma sözler.

Chansonnette [es] Küçük türkü.

Chansonnier, ère [e] Şarkı besteleyen veya söyleyen adam.

Chant [ez] Ahenk. Nağme. Teğanni. Türkü. Kuşların ötmesi.

Chantable [s] Kabil-i terennüm.

Chantage [s] Şantaj. Tehdid suret-ile birinden para koparma.

Chantant, e [s] Terennüm iden, şarkı söyleyen, öten. **café** -- Çalgılı gazino.

Chantepleur [es] Süzgeçli huni.

Chanter [ft-fl] Teğanni itmek. Türkü söylemek. Medh ü sena itmek. Ötmek.

(çalgi) Çalmak. (istihza makamında) Maval okumak.

Chanterelle [es] Bir kemanın en ince teli. Çığırkan kuş.

Chanteur, se [e] Muğanni, muğanniye.

Chantier [ez] Kereste ve mahrukatin konduğu mahal. Açık ambar, (bhr) Gemi kazığı. İnşaat-ı bahriye destgahı. (mima) İnşaatgah.

Chantonner [fl] Mırıldanarak şarkı söylemek.

Chantourner [fte] Mermer, ağaç veya madeni oyarak kabartma resimler yapmak.

Chantre [ez] Kilise muğannisi.

Chanvre [ez] Kenevir. -- **indien** Kinnab-ı hindi.

Chanvrier, ère [e] Kenevirici.

Chaos [ez] (**kao** okunur) Heyula. Herc ü merc. Karışıklık.

Chaparder [fte] (amiyane) Çalmak. Dolaşmak.

Chape [es] Papazların ayin kaftanı.

Chapeau [ez] Şapka. **coup de** -- Selam.

Chape-chute [es] Diğer birinin zararı yüzünden idilen istifade.

Chape-chuter [fl] Yavaş ses-le konuşmak.

Chapelain [ez] Kilise idare memuru papazı.

Chapeler [fte] Ekmek kabuğunu rendelemek.

Chapelet [ez] Tesbih.

¹¹⁹ Chanoine.

Chapelier, ère [e] Şapkacı.
Chapelière [es] Sandık.
Chapelle [es] Küçük kilise.
Chapellerie [es] Şapkacılık. Şapkacı dükkanı.
Chaperon [ez] Duvar saçağı. Atmacaya giydirilen meşin başlık. (as) Kuburluk kabağı. Miğfer. Bir cemiyette bir genç kıza refakat iden yaşlı kadın.
Chapiteau [ez] Direk başlığı.
Chapitral, e [s] Ruhanilere müteallik.
Chapitre [ez] Fasıl. Bab. Mebhas, saded. Meclis. Ruhaniler meclisi.
Chapitrer [fte] Şiddetli tekdir itmek.
Chapon [ez] (**kapon** okunur) Besili hadım idilmiş horoz. İmlik. Tarotara konan sarımsaklı ekmek. Sarımsak dışı.
Chapoter [fte] Tahtayı rendelemek.
Chapotin [ez] Rende.
Chapuis [ez] Eyer, semeriñ ağaç çantası.
Chaque [s] Her. Beher.
Char [ez] Açık araba. Alay arabası. Cenk arabası.
Charade [es] Luğaz.
Charançon [ez] Buğday biti.
Charançoné, e [ez] Bitli zahire tanesi.
Charbon [ez] Kömür. (zira) ve (t) Şarbon hastalığı. Cemre.
Charbonnage [es] Maden kömürü. İhracı.
Charbonner [fte] Kömür yapmak. Karalamak.
Charbonnerie [es] Kömürlük.

Charbonneux, se [s] Fahmi. Kömürlü. (t) Cemrevi.
Charbonnier, ère [e] Kömürçü.
Charbonnière [es] Kömür yapılan mahal.
Charbonnille [es] Buğdaylara arız olan kölçer hastalığı.
Charcuter [fte] Eti fena kesmek. Acemicesine ameliyat-ı cerrahiye icra itmek.
Charcuterie [es] Domuz kasap dükkanı.
Charcutier, ère [e] Domuz kasabı.
Chardon [ez] Deve dikenini.
Chardonneret [ez] Saka kuşu.
Chardonnette [es] Yabani enginar.
Chardonnière [es] Dikenlik yer.
Charge [es] Yük. Hamule. Ağırlık. Memuriyet. Vazife. Atım. Masraf. Virgi. Sipariş, havale. Müttehem aleyhinde şahit veya delil. (es) Hücum. İmla, doldurma. -- **de poudre** Barut hakkı. (elektr) İdhar idilen elektrik miktarı.
Chargé [ez] -- **d'affaire** Maslahatgüzar.
Chargé, e [s] Yüklü. Müstağrak. Mazhar. Memlu. (silah) Mübalağalı. Vazife ile mükellef. **temps** -- Bulutlu hava. **yeux** – s Mahmur gözler.
Chargement [ez] Hamule. Tahmil. Yükletme. (es) İmla, doldurma.
Charger [fte] Yükletmek. Vazifedar itmek. Memur itmek. Virgi tarh itmek. Mübalağa itmek. (as) Silah doldurmak. Hücum itmek. **se** -- Deruhte itmek. Taahhüt itmek. (heva) Bulanmak.
Chargeur [ez] Yükletici. Hamule sahibi. Tüfek ve tabanca şarjörü.

Chariot [ez] Yük arabası. Nakliye arabası. (hey) Dübb-i ekber ve dübb-i asğar cümle-i kevkebileri. Yazı makinesiniñ müteharrik üstüvanesi.

Charitable [s] Merhametli. Fakirperver.

Charité [es] Sadaka. Hayırperverlik. Lutuf, ihsan. Tasdik. İnsaniyetperverlik. Merhamet.

Charivari [ez] Yuha diye bağırarak idilen gürültü. Tahkir-amiz gürültü.

Charlatan [ez] Şarlatan. (mec) Cahil hekim. Yalancı.

Charlatanerie [es] Şarlatanlık.

Charlatanisme [ez] Şarlatanlık. Halkıñ saflığından istifade.

Charlemagne [ez¹²⁰] (**faire**) Kumarda kazandıktan soñra kontra oynamaksızın oyundan kalkmak.

Charlotte [es] Etrafına kızartılmış ekmek konan elma reçeli.

Charmant, e [s] Latif. Sevimli. Hoş. Dilber.

Charme [ez] Seher, hüsün, letafet, dilberlik, şive. (cm) Cazibe. Güzellik.

Charme [ez] Gürgen ağacı.

Charmé, e [s] Meftun. Memnun. Meshur. Mahzuz itmek.

Charmer [fte] Meftun itmek. Memnun bırakmak. Eğlendirmek. Meshur itmek. Mahzuz itmek.

Charmeur, se [e] Sehhar. Füsunkar. Sihirbaz. Dilber. Güzel. Latif. Sahir.

Charmille [es] Gürgen fidanı.

Charmoie [es] Gürgen ormanı.

Charnel, le [s] Cismani. Şehvete müteallik. Nefsi, şehvani, şehvetperest.

Charnier [ez] Tozlu et veya taze etiñ kokmamak için hıfz idildiği mahal. Ceset yığını. Ölü kemikleri mahzeni.

Charnière [es] Rezze. Menteşe.

Charnon [ez] Menteşe deliği.

Charnu, e [s] Etlı. Semiz.

Charnure [es] Vücuduñ etli kısımları.

Charogne [es] Kokmuş hayvan laşesi.

Charpente [es] Kereste. Çatı. Doğrama. (mec) İskelet. Bir eseriñ plan ve tertibi. Vücuduñ mecmu kemikleri.

Charpenter [fte] Keresteyi kesmek. (mec) Bir eseriñ planını, tertibini yapmak. Düzeltmek ve hazırlamak.

Charpenterie [es] Doğramacılık.

Charpentier [ez] Doğramacı. Dülger.

Charpie [es] Yaraya konulan tiftik.

Charquer [fte] Eti konserve için kurutmak.

Charretée [es] Bir araba dolusu.

Charretier, ère [e] Yük arabacısı.

Chareton [ez] Kenarsız yük arabası.

Charette [es] İki tekerlekli yük arabası.

Charriable [s] Yük arabası-ile nakli kabil.

Charriage [ez] Yüğü araba ile nakil itme. Nakliye ücreti.

Charrier [fte] Yük arabası-ile nakil itmek. (nehir hakkında) Rast gelen mevadi sürükleyip getirmek.

¹²⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Charrière [es] Kırdan araba yolu.

Charroi [ez] Araba ile nakil. (es) Nakliye katarı.

Charron [ez] Araba yapan usta, arabacı.

Charronnage [ez] Yük arabalarını yapmak sanatı, buña müteallik malzeme.

Charronnerie [es] Arabacılık.

Charroyer [fte] Araba ile nakil etmek.

Charrue [es] Saban.

Charte [es] Ferman. Berat. Bir hükümetin teşkilat-ı esasiye kanunu.

Chartil [ez] (I okunmaz) Uzun ot arabası.

Chartreuse [es] Şartröz denilen içki. (mec) İnzivagah.

Chartreux, se [e] Sen Bruno rahip ve rahibesi.

Chas [ez] (s okunmaz) İğne deliği. Şakule.

Chasme [es] Uçurum. Varta.

Chassage [ez] Bir madende, maden damarı istikametini takip iden galeri.

Chasse [es] Av. Takip. Saydkar. (amiyane) Tekdir. **permis de** -- Av tezkeresi.

Châsse [es] Çekmece. Çerçeve. (argo) Göz.

Chassé, e [s] Matrud. Takibi dilen, kovalanan. Yakalanmış.

Chasselas [ez] Bir nev üzüm.

Chasse-mouches [ez] Sineklik.

Chasse-pierres [ez] Şimendifer lokomotifinin üstünde raylarda

bulunması melhuz taş vesaireyi def itmeye mahsus alet.

Chassepot [ez] Şaspo tüfeği.

Chasser [fte] Avlamak. Kovmak. Kovalamak. İzale etmek. Sürgünlemek. İtmek. İçeri sokmak. Def etmek. (rüzgar) Esmek. (bhr) Demir tutmak, taramak.

Chasseur, se [e] Avcı. Avcı askeri.

Chasse-rond [ez] (mima) Oluk açmaya mahsus kalem.

Chasse-roue [ez] Tekerlek aşırın.

Chassie [es] Göz çapağı.

Chassieux, se [s] Gözleri çapaklı olan.

Châssis [ez] Çerçeve. Şase. -- **à tabatier** Direvane. Otomobil, makine çatısı.

Chassoir [ez] Fıçı çemberlerini sıkıştırarak alet.

Chaste [s] Afif. Pakdamen. Namuskarane. Afifane.

Chasteté [es] İffet. İsmet. Namuskarlık. Edep. Fesahat.

Chasuble [es] Papazların ayininde giydikleri sırma işlemeli göğüslük.

Chasublier [ez] Bu gibi işlemleri yapan sanatkar.

Chat, te [e] Kedi. (s) Nevazşıkâr.

Châtaigne [es] Kestane.

Châtaigneraie [es] Kestanelik.

Châtaignier [ez] Kestane ağacı.

Châtain [s] Kestane rengine. (ez) Kestane rengi.

Château [ez] Kale. Şato. Kasır. Hisar. İç kale.

Châtelain, e [e] Şato sahibi ve sahibesi. Derebeyi.

Chatelet [ez] Küçük kale.

Chat-huant [ez] Baykuş.

Châtiabie [s] (ti) Cezaya müstehak.

Châtier [fte] Mücazat itmek. Tecziye itmek. Terbiye itmek. Tashih ve ıslah itmek. Tekdir itmek.

Chatière [es] Kediler geçmeye için kapı gediği.

Châtiment [ez] Mücazat. Ceza. Terbiye.

Chatoiment [ez] Kıymetli taş veya kumaş parıltısı. (nkş) Şetaret-i levniye.

Chaton [ez] Kedi yavrusu. Yüzük taşı yuvası. Yüzük taşı.

Chatonner [fte] Yüzüğe taş takmak. (fl) (kedi hakkında) Doğurmak.

Chatouillant [s] Gıdıklayan. (mec) Hoşa giden.

Chatouillement [ez] Gıdıklanma. (mec) Hoşlanma.

Chatouiller [fte] Gıdıklamak. Okşamak. Müdahene itmek. – **se** Gıdıklanmak.

Chatouilleux, se [s] Gıdıklanan. Çabuk kızan. (iş) Nazik.

Chatoyant, e [s] Parıldayan. Parlayan.

Chatoyer [fl] Parlamak. Şaşaa saçmak.

Châtré, e [s] İğdiş idilmiş (hayvan)

Châtrer [fte] İğdiş itmek.

Châtreur [ez] İğdiş iden adam.

Chattée [es] Bir kediniñ bir defada doğurduğu yavrular.

Chattemite [es] Kedi gibi mutabasbıs adam.

Chatter [fl] (kedi hakkında) Doğurmak.

Chatterie [es] Nazlanma. Cilve. Tabasbus. Temelluk.

Chat-tigre [ez] Yabani kedi.

Chaud, e [s] Sıcak. Hararetli. Taze. (mec) Kızgın, ateşin, mütehalik. (amiyane) Pek bahalı. (ez) Sıcaklık. **tout** -- Sıcağı sıcağına.

Chaud-pisse [es] (amiyane) Bel soğukluğu.

Chaudement [h] Sıcak sıcak. (mec) Kemal-i gayret-le. Der-akab.

Chaudière [es] Kazgan.

Chaudron [ez] Büyük tencere.

Chaudronnerie [es] Kazgancılık.

Chaudronnier [e] Kazgancı.

Chauffage [ez] Teshin.

Chauffe [es] Maden fırını, gemi ocağı. **surface de** -- Sath-ı teshin.

Chauffer [fte] Isıtmak. Kızdırmak. (mec) Tacil itmek. Gayrete getirmek. (fl) Isınmak. Canlanmak. Gayrete gelmek. **se** -- Isınmak. Kızmak. Kızışmak.

Chauffrette [es] Küçük kapaklı mangal.

Chaufferie [es] Demirci ocağı. Geminiñ ocak dairesi.

Chauffeur [ez] Ateşçi. Otomobili sevk iden adam, şoför.

Chauffeuse [es] Sobanıñ başında oturup ısınmaya mahsus sandalye.

Chauffour [ez] Kireç fırını.

Chauffournerie [es] Kireççilik.

Chauffournier [ez] Kireççi.

Chauler [fte] Tohumluk zahireyi ekmeden evvel muzır huveynatı öldürmek için kireçli suda ıslatmak.

Chaumage [ez] Tarlalarda saman kökleriniñ sökülmesi. Añız biçimi.

Chaume [ez] Saman sapı. Köylü kulübeleriniñ samandan çatısı. (mec) Kulübe.

Chaumer [fte] Saman köklerini sökmek.

Chaumier [ez] Saman yığını.

Chaumière [es] Kulübe.

Chaumine [es] Küçük kulübe.

Chausse [es] Fransa'da darülfünun mensubunuñ elbiseleri üzerine taktıkları kurdele. **tirer ses – s** Kaçmak.

Chaussé, e [s] Çorap ve ayakkabı giymiş.

Chaussée [es] Yol. Şose. Nehir seddi.

Chausse-pied [ez] Çekek.

Chausser [fte] Çorap, kundura giymek. Ayağa tamam gelmek. Kundura yapmak.

Chausse-trappe [es] Sansar ve kurt kapanı.

Chaussette [es] Erkek çorabı.

Chaussetier [ez] Çorapçı.

Chausson [ez] Terlik.

Chaussure [es] Ayakkabı. Kundura.

Chauve [e] Başında saçı olmayan. Saçları dökülmüş. (amiyane) Kel kafalı.

Chauve-souris [es] Yarasa.

Chauveté [es] Saçlarıñ dökülmesi.

Chauvin, e [s] Müfrit-i vatanperver.

Chauvinisme [ez] Müfritane vatanperver.

Chauvir [fl] (At, katar, eşek hakkında) Kulaklarını dikmek.

Chaux [es] Kireç.

Chavirage [ez] Geminiñ alabora ittirilmesi.

Chaviré, e [s] Devrilmiş, alabora olmuş gemi.

Chavirement [ez] Geminiñ devrilmesi.

Chavirer [fl] (gemi hakkında) Devrilmek. Alabora olmak. (mec) Muvaffak olamamak. (ft) Yıkmak. Devirmek.

Chébec [ez] Şebek tabir olunan üç direkli yelken gemisi.

Chéchia [es] Zihaf askerleriniñ serpuşu olan püskülsüz fes.

Chef [ez] (f okunur) Baş, reis, emir, kumandan. Müessis, mafevk. (mec) Öñ ayak. **de ce --** Bu cihetden. **de son --** Rey-i hod ile, kendi başına.

Chef-d'œuvre [ez] (f okunmaz) Şah eser.

Chef-lieu [ez] (f okunur) Vilayet veya kaza merkezi.

Cheik [ez] (**chek** okunur) Araplarda kabile reisi, şeyh.

Chélidoine [es] Kırlangıç otu.

Chéloniens [ez-cm] Kaplumbağa ecnası. Fasile-i sülhafiye.

Chemiatrie [es] Tıb-ı kimyevi.

Chemin [ez] Yol. (mec) Tarık, vasıta. faire son – Muvaffak olmak.

Chemineau yahut **Cheminot** [ez] İş bulmak için yollarda dolaşan amele. Rençber. Dilenci, serseri.

Cheminée [es] Ocak. Baca. Şömine. (es) Kapsül memesi. Kaliye deliği.

Cheminement [ez] (es) Turuk-1 takarrübiye. Ameliyat-1 hafriye. Kat-1 mesafe. İlerleme.

Cheminer [fl] Yürümek. Yol almak. (es) Turuk-1 takarrübiye ile yaklaşmak.

Cheminot [ez] Şimendifer amelesi.

Chemise [es] Gömlek. Zarf. (as) Zarf. Kurşun zarfı. – **de nuit** Gicelik gömlek.

Chemiserie [es] Gömlekçi dükkanı.

Chemisette [es] Kolsuz, yakasız kadın gömleği.

Chemisier, ère [e] Gömlekçi.

Chênaie [es] Mişe ormanı. Mişelik.

Chenal [ez] Limanda gemileriñ geçebilmesine müsait geçit. Değirmen su yolu. Çatı deresi.

Chenapan [ez] Haydut. Serseri.

Chêne [ez] Mişe ağacı, odunu, kerestesi. (mec) Kuvvetli ve cesur adam.

Chêneau [ez] Küçük mişe ağacı.

Chêneau [ez] Saçak oluğu.

Chenet [ez] Ocak ızgarası.

Chênevière [es] Kenevir tarlası.

Chenard, Chênevis [ez] Kenevir tohumu.

Chênevotte [es] Kenevir ipliği.

Chênevotter [fl] (asma hakkında) Pek ince filizler virmek.

Chenil [ez] (l okunmaz) Köpek kulübesi.

Chenille [ez] Tırtıl. (mec) Yapışkan adam.

Chenillère [es] Tırtıl yuvası.

Chénopode [ez] (**ké**) (nb) Kaz ayağı.

Chenu, e [s] İhtiyarlıktan ağarmış. Karla mestur. Yaprakları dökülmüş.

Cheptel [ez] (**chéte** okunur) Karı ortaklaşa olmak üzere birine amenet bırakılan hayvanat ve bu husustaki mukavele.

Chèque [ez] Çek. Havalename.

Cher, ère [s] Sevgili. Aziz. Kıymettar. Pahalı. **la vie – e** Hayat pahalılığı.

Cherché, e [s] Yapmacık, samimi olmayan. Musanna, tekellüflü.

Chercher [fte] Aramak. Talep itmek. İstemek. Bulup getirmek. Almak. Gayret itmek. -- **à** Say olmak, çalışmak.

Chercheur, se [e] Arayıcı, mütefahhıs.

Chère [es] Hüsn-i kabul. Ziyafet, taam. **faire bonne** -- İyi yiyip içmek.

Chèrement [h] Muhabbet ve şefkat-le. Pahalı olarak.

Chéri, e [s] Sevgili. (e) Mahbub, mahbube.

Chérif [ez] Şerif.

Chérifat [ez] Şeriflik. Şerafet. Mekke imareti.

Chérir [fte] Çok sevmek. **se** -- Çok sevmek.

Cherry [ez] (**çeri** okunur) İngilizce kiraz manasındadır.

Cherté [es] Pahalılık.

Chérubin [ez] Melek. Melek gibi güzel sevimli çocuk.

Chervis [ez] (s okunmaz) Yabani havuç.

Chester [ez] (**ches** okunur) Chester peyniri.

Chétif, ve [s] Cılız. Hastalıklı. (mec) Miskin, hakir. Değersiz.

Chevage [ez] Oyma.

Cheval [ez] Et (argo) – **de retour** Sabıkalı. (selle) -- **de monture** (selle) Binek atı. -- **de trait** Araba atı. -- **d'attelage** Koşum atı. **fièvre de** – Pek şiddetli sıtma. **à** -- At sırtında. **être mal à** -- İşi yolunda gitmemek. -- **foudu** Uzun eşek oyunu. **robe de** -- Etiñ rengi, tonu. -- **vapeur** (fiz -- makine) Beygir kuvveti. (mec) Cesur ve kuvvetli adam.

Chevaler [fte] Tamir olunacak binayı desteklemek. İskele kurmak.

Chevaleresque [s] Şövalyelere müteallik. Kahramancasına. Delirane. Cengaverane.

Chevalerie [es] Şövalyelik. Asalet.

Chevalet [ez] Destgah. Ressam sehpa. Keman köprüsü. Sehpa.

Chevalier [ez] Şövalye. Bir nişanıñ şövalye rütbesini hazi adam.

Chevalière [es] Şövalye karısı.

Chevalin, e [es] At cinsine müteallik.

Chevance [es] Emlak. Servet. Memalik.

Chevauchée [es] At-la teferrüc. At ile devir ve teftiş. Bir havaleniñ bila tevakkuf idilebileceği mesafe. İlgar.

Chevaucher [fl] At koşturmak. At-la gezmek. Biri birine girmek, karışmak.

Chevelu, e [s] Uzun ve sık saçlı. Kıllı.

Chevelure [es] Saç. Baştaki saçlar.

Chever [ez] Oymak.

Chevet [ez] Yatağın baş tarafı. Baş ucu. Yüz yastığı. (as) Top mesnedi.

Chevêtre [ez] Yular. Kasnak boyunduruğu. Döşeme girişi.

Cheveu [ez] Saç. Kıl.

Cheville [es] Cıvata. Takoz. Kama. (tşr) Topuk kemiği. (bla) Haşv.

Cheviller [fte] Çivilemek. Cıvata ile tutturmak.

Chevillette [es] Küçük çivi.

Cheviote [es] Şevyot denilen kumaş.

Chevir [fl] Başarmak, ikmal etmek.

Chèvre [es] Keçi. Maçuna.

Chevreau [ez] Oğlak.

Chèvrefeuille [ez] (nb) Hanımeli.

Chevrier [fl] Keçi gibi hareket etmek.

Chevreter [fl] (keçi hakkında) Doğurmak.

Chevrette [es] Küçük keçi. Dişi karaca. Demir sehpa.

Chevreuil [ez] Karaca.

Chevrier, ère [e] Keçi çobanı.

Chevillard [ez] Karaca yavrusu.

Chevron [ez] Çatı kirişi, tabanı.

Chevronner [fte] Çatı kirişlerini koymak.

Chevrotain [ez] Misk keçisi.

Chevroter [fl] (keçi hakkında) Yavrulamak. Sesi keçi sesi gibi titremek. Keçi gibi bağırmak.

Chevrotin [ez] Oğlak derisi.
Chevrotine [es] İri saçma.
Chez [hc] Önde. İkametgahında. Nezdinde. Memleketinde. Meyanında. (e) **le – soi** Herkesin kendi evi.
Chiasma [ez] Kiazma.
Chiasse [es] Eshal, amel.
Chic [ez] (c okunur) Sanat, maharet, zerafet. Şıklık. (s) Zarif, şık.
Chicane [es] Niza. Çekişme. Belalı dava.
Chicaner [fl] Müzevirlik itmek. Sebepsiz çekişmek. Mücadele itmek. Muazzeb itmek.
Chicard [s] Şık, zarif kimse. (ez) Karnaval kıyafeti.
Chiche [s] Hasis. Adi. Bahil. Cimri. Nakes.
Chiche [ez] (**pois**) Nohut.
Chichement [h] Miskinane. Bahilane.
Chici [ez] Eyreti saç. (mec) Gürültü. İğfal-i maksad-ile sevilen nevazşıklar sözler.
Chicon [ez] Uzun yapraklı marul.
Chicorée [es] Hindiba.
Chicot [ez] Kırılmış ağaç kökünüñ toprak üstünde kalan kısmı. Kırılmış dişten kalan kök.
Chicotin [fl] Ehemmiyetsiz şeyler için kavga itmek, itiraz itmek.
Chien, ne [e] Köpek. (as) Tüfek ve tabanca horozu. (mec) Pis, hakir, alçak, merhametsiz adam.
Chiendent [ez] Ayrık otu.

Chienlit [ez] Gülünç kıyafetli insan.
Chien-loup [ez] Kurt cins-ile karışık köpek.
Chiennée [es] Dişi köpeğin bir defa doğurduğu enikler.
Chienner [fl] İniklemek.
Chiennerie [es] Namussuzluk.
Chier [fl-ft] İşemek.
Chiffe [es] Kötü kumaş. Gevşek, mesleksiz adem.
Chiffon [ez] Paçavra.
Chiffonner [fte] Buruşturmak. Muhalefet, muazzeb itmek. Paçavra haline koymak. Eski şeyler biçip dikmek. Paçavracılık itmek.
Chiffonnier, ère [e] Paçavracı.
Chiffonnier [ez] Dikiş çekmecesini.
Chiffre [ez] Şifre ile muhabere.
Chiffre [ez] Rakam. İşaret. Rumuz. Şifre. Meblağ. Miktar. **un zéro en --** Solda sıfır.
Chiffre [fl] Hesap itmek. Numara atmak. Şifre ile yazmak. (fl) Saymak.
Chiffreur [e] Muhasib. Şifreci.
Chignon [ez] Eñse. Eñsedeki saçlar. Saç topuzu.
Chiisme [ez] Şiilik.
Chilien, ne [s] Şilili.
Chimère [es] Vahi kuruntu. Ejderha. Evham ve hayalet.
Chimérique [s] Hayali vehham, müvesvis, kuruntucu.
Chimie [es] Kimya.

Chimiquement [h] Bi'l-kimya.

Chimiste [ez] Kimyager.

Chimpanzéé [ez] Şempanze denilen maymun.

Chinage [ez] İplik boyacılığı.

Chinchilla [ez] Cenubi Amerika'da derisi makbul bir nev tavşan.

Chiné, e [s] Renkli ve çizgili (çorap, kumaş)

Chiner [fte] Dokunacak, örülecek iplikleri türlü türlü renklere boyamak. (argo) Tenkit, muahiz. İstihza itmek. (amiyane) Çalışmak. İşlemek.

Chinois, e [s] Çinli.

Chinoiser [fte] Çinlileştirmek.

Chinoiserie [es] Çin masnuatı. (mec) Tuhaf şeyler.

Chinure [es] Kumaşın nakışı. Basma vesaire çiçeği.

Chiourme [es] Kürek mahkumları güruhu.

Chiper [fte] Aşırmak. (fn) Dibağat itmek.

Chipie [es] Titiz, bedhu, hırçın kadın.

Chipolata [es] Soğan kavurması.

Chipoter [fl] Angarya iş görmek. Bahaneler icat itmek. Pazarlık itmek. Bir işi teenni ile yapmak.

Chique [es] Parça. Ağızda çiğnenen tütün parçası. Cam bila.

Chiqué [s] Zarifane. (ez) Yapmacık.

Chiquement [h] Şık bir surette.

Chiquenaude [es] Fiske.

Chiquer [fte] Çiğnemek. Tütün çiğnemek. (argo) Yalan söylemek. Dökmek, vurmak. (amiyane) Yemek.

Chiquet [ez] Küçük parça. Az miktar.

Chiqueter [fte] Parçalamak.

Chiqueur [ez] Obur, cebzan.

Chiragre [es] (ki) (t) Nikris-i yed.

Chirographaire [s] (ki) (hk) Hususi sened-le alacaklı olan.

Chiologie [es] El ve parmak işaretleriyle ifade-i meram itmek sanatı.

Chiromancie [es] (ki) El falı.

Chiroptères [ez-cm] (ki) (ta t) Kanatları yarasa gibi olan. Cenahiyü'l-yed.

Chirurgical, e [s] Cerrahlığa müteallik.

Chirurgie [es] Cerrahlık. Fenn-i cerahi.

Chirurgien [ez] Cerrah. Operatör.

Chiure [es] Böcekleriñ, sinekleriñ tersi.

Chlamyde [es] (kla) Eski Yunanileriñ giydikleri gayet geniş bir hırmani.

Chloral [ez] (klo) (k) Kloral.

Chlorate [ez] (k) Klorit.

Chlore [ez] (klo) Klor.

Chloré, e [s] Hamil-i klor.

Chloreux, se [s] Klori.

Chlorhydrate [ez] (klo) (k) Klor-maiyet. -- **d'ammoniaque** Nişadır.

Chlorhydrique [s¹²¹] (acide) (k) Tuz ruhu. Hamız-ı klorma.

Chlorique [s] (acide) (k) Hamız-ı klor.

¹²¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Chlorite [ez] (k) Klorit.

Chloroforme [ez] (**klo**) (k) Kloroform. Klor-neml.

Chloroformer [fte] Kloroform ile bayılmak.

Chloroïdes [ez-cm] Şibh-i kloriyat.

Chloromètre [ez] Klor mikyası.

Chlorophylle [es] Yapraklarda bulunan yeşil madde.

Chlorose [es] (t) Kansızlık. Hıloros. (nb) Sarılık.

Chlorure [es] (k) Mürekkebat-ı mesnaiye klor.

Choc [ez] (**c** okunur) Sadme. Tesadüm. Çarpışma. (as) Müsademe. İhtilaf. Muhalefet. Felaket.

Chocolat [ez] Çikolat. (s) Çikolota rengi.

Chocolatier [ez] Çikolatacı.

Chocolatière [es] Çikolata cezvesi.

Chœur [ez] (**keur** okunur) Bir ağızdan türkü söyleyen hanendeler zümresi. Kilise ilahicileri. Kilisede bunlara mahsus mahal. **en** -- Yek avaz olarak.

Choir [fl] Düşmek. (mec) Ölümüñ bir felakete, yüke dayanmayarak düşmek.

Choisir [fte] Seçmek. Beğenmek. İhtiyar etmek. Tercih etmek. **se** -- Kendine bir şey intihap etmek.

Choix [ez] İntihap. Beğenmek. Seçme. Tercih.

Cholagogue [s] (**ko**) (t) Safra söktüren ilaç.

Cholécyste [s] (**ko**) (t) Merare.

Cholédoque [s-es] Mecra-yı safra.

Choléra [ez] (**ko**) Kolera.

Cholérine [es] İshal. Klorin.

Cholérique [s] Klor ile müteallik. (e) Klor ile musab adam.

Chômage [ez] Bir sanat veya hırfetiñ kesadlık. İşsiz devresi. İşsiz geçen müddet. İşsizlik.

Chômer [fl] Yortu günleri işi tatil etmek. İşten mahrum kalmak. Tatil-i işgal etmek.

Chondrologie [es] (**ko**) Gudruf-ı mebhas.

Chope [es] Bira kadehi.

Choper [fte] (argo) Aşırmak, arkalamak. Almak. Tevkif etmek.

Chopine [es] Maaiyet ölçüsü. Yarım litre.

Chopin [ez] (argo) Ganimet, vurgun. Gönül kapmak.

Chopiner [fl] Sık sık şarap içmek.

Chopper [fl] Ayak sürçmek.

Choquant, e [s] Dokunaklı. İnfiali calib. Bed, hoş gitmeyen.

Choquer [fte] Çarpmak. Dokunmak. Haysiyete dokunmak. İnfial-i mucib olmak. Hoşa gitmemek. İçmek. Kadehi toka etmek. **se** -- Çarpışmak. Müsademe etmek. İncitmek.

Choral, e [s] Hanende takımına müteallik. (ez) Kilise ilahileri.

Chorée [es] (**ko**) Daü'r-raks denilen hastalık.

Chorégraphie [es] (**ko**) Raks usul-i sanatı.

Choriste [ez] (ko) Muganniler takımına müteallik.

Chorographie [es] (**ko**) Bir memleketin tarif ve tavsifi.

Choroïde [es-s] (**ko**) (tşr) Meşimiye. Göz zarı.

Chorus [ez] (**koruss** okunur) **faire** -- Bir şarkıyı yek ahenk olarak tekrar itmek.

Chose [es] Şey. Madde, hal. İş. Mal. Eşya. (hk) -- **jugée** Kaziye-i mahkume.

Chou [ez] Lahana. Fiyong.

Choucas [ez] (**s** okunmaz) Alakarga.

Chouchement [ez] Baykuşun ötmesi.

Choucroute [es] Lahana turşusu ve bunun-la yapılan yemek.

Chouette [es] Baykuş. (amiyane) Güzel, nefis. (hd) Pek ala!

Chou-fleur [ez] Karnabahar.

Chou-navet [ez] Yer lahanası.

Chouquet [ez] (bhr) Direk bileziği, çemberi.

Chou-rave [ez] Lahana turpu.

Choyer [fte] Şefkat ve ihtimam-la bakmak. Gözetmek.

Chrême [ez] Kilisenin okunmuş yağı.

Chrêmeau [ez] Vaftiz takiyesi.

Chrestomathie [es] (**kre**) Klasik asar müntahabatı.

Chrétien, ne [s] (**kré**) Hristiyan. İsevi.

Chrétienté [es] Hristiyanlık alimi.

Christ [ez] (**krist** okunur) İsi. Salibe-i merbut İsi heykeli.

Christianiser [fte] Hristiyan itmek.

Christianisme [ez] Hristiyan dini. Hristiyanlık.

Chromate [ez] (**kro**) (k) Kromit.

Chromatique [s] Renklere müteallik. Levni.

Chromatogène [s] Madde-i mülevvene hasıl iden.

Chrome [ez] (k) Krom madeni.

Chromogène [s] Renk hasıl iden müvellid-i levni.

Chromographe [ez] (**kro**) Bir yazıdan müteaddiden kopyalar yapmaya mahsus makine.

Chromolithographie [es] (**kro**) Taş basmasında renkli resimler tab itmek sanatı.

Chromographie [es] Renkli fotoğraf yapmak usulü.

Chronicité [es] (**kro**) Müzminlik.

Chronique [s] (**kro**) [es] Sırası-la mazbut vaka-i tarihiye. Gazetelerin şunatı. Havadis. Şuun.

Chronique [s] (**kro**) Müzmin.

Chroniqueur [ez] Vakanüvis. Şuunat-ı tarihiye muharriri.

Chronologie [es] Vekayi-i tarihiyenin tertip ve tasnifi.

Chronomètre [ez] (**kro**) Kronometre.

Chrysalide [es] (**kri**) Henüz gebelik olmamış kozasında kurt.

Chrysanthème [ez] (**kri**) Kasım patı. Krizantem çiçeği.

Chryseléphantin, e [s] (heykeltraşlıkta) Fil dişi ve altın kullanılmak suret-ile yapılmış.

Chrysocale [ez] (**kri**) Altın taklidi. Maden. Bakır, kalay ve prinç halita.

Chrysocolle [es] Altın lehim. Tenkar.
Chrysographe [ez] Mezhep. Tezhip işleri yapan sanatkar.
Chrysographie [ez] Tezhip.
Chrysolithe [ez] (**kri**) Zeberced.
Chrysoprase [es] Yeşilimsi akik. Göz boncuğu.
Chucheter [fl] (serçe hakkında) Ötmek, cıvıldamak.
Chuchoter [fl] Fısıldamak. Pek yavaş lakırdı itmek.
Chuchoterie [es] Fısıldamak.
Chuinte [fl] (baykuş hakkında) Bağırarak. (ş, s, z) Harflerini ıslak gibi keskin telaffuz etmek.
Chulo [ez] (**tchou**) Boğa güreşlerinde boğaları kızdıran piyade pehlivan.
Chut [hd] (**t** okunur) Sus!
Chute [es] Düşme. Sükut. (mec) Harabiyet. Nikbet. İdbar. Felaket. Adem-i mufakiyet. Hata, günah... Nüzul. Hübut. İnfisal. Hatime. (şiiir) Makta.
Chuter [fl] (tiyatro piyesi hakkında) Muvaffak olamamak.
Chuter [fte] Sükuta davet etmek. Sus! diye bağırarak. Düşmek.
Chyle [ez] (t) Kilüs. Emada gıdanın beyaz mayi haline gelmesi.
Chyleux, se [s] Kilüsü.
Chylifère [s] (t) Kilüsü hamil.
Chylifier [fte] (t) Kilüse tahvil etmek.
Chylurie [es] (t) Tebevül-i kilüsü.

Chyme [ez] (t) Kimüs. Gıdanın midede aldığı şekil.
Chypriot, e [s] Kaprisli.
Ci [zm] Burada. Burası. **ci-git** -- Burda medfundur. -- **inclus** Lafen. -- **joint** Merbuten. -- **dessus** Budala. -- **dessous** Zirve, atide. -- **devant** Anifen.
Ci [e ş] Bu. (yakın için) **là** (uzak için)
Cible [es] Endahtı taliminde nişan tahtası. Daire hedefi.
Ciboire [ez] Kiliselerde kudas kabı.
Ciboule [ez] Bir nev sarımsak.
Ciboulette [es] Bir nev sarımsak.
Ciboulot [ez] (amiyane) Kafa, beyin.
Cicatrice [es] Yara nişanı. Nedbe, hasar, zayıat.
Cicatrissant, e [s] Yarayı iyi iden ilaç. Mündib.
Cicatrision [es] Yaranın iyi olması. İltiyam.
Cicatrice, e [s] Kapanmış, iyi olmuş. (yara)
Cicatriser [fte] Yarayı iyi etmek. (mec) Teskin etmek. Teşfiye etmek.
Cicerone [ez] Yabancılara şehri gezdiren rehber.
Cicéronien, ne [s] Çiçeron taklidi. Çiçeron'a ait. (mec) Tumturaklı.
Cicind'le [ez] Uyuz sineği.
Ci-contre [zm] Karşiki sahifede, karşıda.
Cicuration [es] Hayvanatı alıştırma, teennüs itme.
Cicutaire [es] Su baldıranı.

Cid [ez] (**seide** okunur) Seyyid. (Arabiden)

Cidre [ez] Elma şarabı. Sidr.

Ciel [ez] Gök. Feza. Sema. Karyola kubbesi. (mec) Cenab-ı hak. Cennet. Kader, kaza.

Cierge [ez] Mabetlerde yakılan büyük mum.

Cierger [fte] Balmumu sürmek.

Ciergier [fte] Balmumundan büyük mumlar yapan adam. Mumcu.

Cigale [es] Ağustos böceği.

Cigare [ez] Yaprak sigara. Puro.

Cigarette [es] Sigara.

Cigarière [es] Sigara yapan kız.

Cigogne [es] Leylek.

Cigogneau [ez] Leylek yavrusu.

Cigne [es] Baldıran otu.

Cil [ez] (I okunur) Kirpik. (nb) Hüdüb.

Ciliaire [s] (tşr) Kirpiğe müteallik. Hüdübi.

Cilice [es] Hristiyanların nefeslerine eza için çıplak tenleri üzerine kuşandıkları kıl kumaşı, zünnar. (mec) Azap.

Cilié, e [s] Kirpikli.

Ciliforme [s] Kirpik şeklinde.

Ciller [fte] Göz kapaklarını sürat-le kapamak. Göz kıpmak. (mec) Kımıldamak.

Cimaise [es] Bir pervazın üst tarafındaki silme.

Cime [es] Tepe, şahika. Uç, zirve. Dağ tepesi.

Ciment [ez] Çimento. (mec) Rabıta-i kaviye.

Cimentation [es] Çimento ile sıvama. (mec) Takviye, tahkim.

Cimenter [fte] Çimento ile sıvamak. (mec) Takviye ve tahkim etmek.

Cimeterre [ez] Pala. Şimşir.

Cimetière [es] Mezaristan.

Cimicide [s] Tahta kurularını öldüren.

Cimier [ez] (as) Miğfer tepeliği.

Cinabre [ez] Zincifre.

Cincenelle [es] Gemi çekmeye mahsus yedek halatı.

Cinchona [ez] (**co-na**) Kına-kına nevinin ism-i fennisi.

Cinchonine [es] Kına-kına mürekkebatından sinkonin.

Cindre [ez] Delik açmaya mahsus marangoz musakkibi.

Cinéfaction [s] Küle münkalib itme. Termid.

Cinéma [ez] Sinema.

Cinématique [es] Mihanikte mebhas-ı hareket. (fls) Harekiyat. (s) Hareki.

Cinématographe [ez] Sinema tiyatrosu. Sinema makinesi. Harekatın süratini kaydiden alet.

Cinématographique [s] Sinemaya ait, müteallik.

Cinération [es] Meyyiti ihrak idip kül haline ifrağ.

Cinesthésique [ez] (fls) Hasse-i harekiye.

Cinétique [s] Hareki.

Cinglais, e [s] Seylan atalı.

Cinglant [s] Çarpıcı. (mec) Sert, haşin, dürüşt.

Cingler [fl] (bhr) (gemi hakkında) Muayyen istikamete doğru seyr itmek.

Cingler [fte] Şiddetli vurmak. Çarpmak. Kırbaç ve diken-le vurmak. Kamçılama. Demiri dövme.

Cingleur [ez] Demir dövme mahsus makine.

Cinglon [ez] Kırbaç darbesi.

Cinnamome [ez] (nb) Daru-yı çin,

Cinq [s] Beş, beşinci. (ez) Beş rakamı. Penç, beşli.

Cinquantaine [es] Elli kadar. Ellik. Ellinci sene-i devriyesi.

Cinquante [s] Elli.

Cinquantenaire [e-s] Elli yaşında kimse. (ez) Ellinci sene-i devriyesi.

Cinquantième [s] Ellinci. (ez) Ellide bir.

Cinquième [e-s] Beşinci. (ez) Beşde bir. (es) Beşinci sınıf.

Cinquèmement [h] Hamisen.

Cintre [ez] (mima) Kemer kalıbı. Kemer. Kantara.

Cintré, e [s] Kemerli.

Cintrer [fte] Kemer veya kubbe yapmak. Bu şekli virmek.

Cipaye [ez] Sipahi.

Cipolin [ez] Beyaz damarlı yeşil mermer.

Cippe [es] Şüheda abidesi. Baş tarafı kırık mezar taşı, sütünü.

Cirage [ez] Parlatma. Lostra. Boyama. Siyah kundura boyası.

Circassien, ne [s] Çerkez, Çerkez lisanı.

Circassienne [es] Yüñ veya pamuktan ince kumaş.

Circée [es] Kan kurutan otu.

Circompolaire [s] Kutup civarına müteallik.

Circoncise [fte] Sünnet itmek.

Circoncis, e [s] Sünnetli.

Circoncision [es] Sünnet. Hitan. İsa'nın hitan yortusu.

Circonférence [es] Daire. Muhit-i daire. Sath. Saha. Civar, mülhakat.

Circonflexe [s] Eğri. Münkesir. (e) **accent** -- Dinilen (^) med işareti.

Circonjacent, e [s] Mücavir.

Circonlocution [es] Sözü dolaştırarak uzatma. İtnab. İstiare.

Circonscription [es] Bir mesafeyi tahdit iden daire. Taksimât-ı mülkiye ve askeriyeden behri.

Circonscire [fte] Tahdit itmek.

Circonscrit, e [s] Mahdut. Hududu tayin edilmiş.

Circonspect, e [s] İhtiyatlı. Mutabassır. Temkinli.

Circonspection [es] İhtiyat, basiret, temkin.

Circonstance [es] Hal. Tesadüf. Keyfiyet. (hk) Esbab. -- **s aggravantes** Esbab-ı müşeddide. -- **s atténuantes** Esbab-ı muhaffife. **loi de** -- Vakit ve hale göre tanzim edilmiş kanun. -- **s de guerre** Ahval-i harbiye.

Circonstancié, e [s] Müdellel ve mufassal.

Circonstantiel, le [s] Vakt ü hale, ahvale fırsata tabi. Tafsilat ve izahat-ı lazime ile anlatmak.

Circonvallation [es] (as) Muhasarayını düşmana gelecek imada-ı kıtatından muhafaza için inşa idilen siper ve istihkamlar. Muhit-i makus.

Circonvenir [fte] Huda ile aldatmaya çalışmak. İhata itmek.

Circonvoisin, e [s] Hem-civar.

Circonvolution [es] Bir merkez etrafında dolaşma. Devrat-ı mütetabia. (tşr) Tearic.

Circuit [ez] Daire. Devr. Hudud. Harici. Çevre. (elektr) Devre. (mec) Hile, desie. Dolap.

Circulaire [s] Dairevi. (es) Tamim, tahrirat-ı umumi.

Circulairement [h] Dairen madar. Çepçevre.

Circulant, e [s] Mütedavil, münteşir, cevelan iden.

Circularité [es] Daireviyet.

Circulation [es] Devran. Dolaşma. Amed şüd. Tedavül, intişar.

Circulatoire [s] (tşr) Deveran-ı deme müteallik.

Circuler [fl] Dönmek. Dolaşmak. Ceryan itmek. Gezmek. Yürümek. Elden ele dolaşmak, devran itmek. (haber, şayia) İntişar itmek, yayılmak, tedavül itmek. (sikke)

Circumduction [es] (kom) Bir mihver veya nokta etrafında hareket-i devraniye.

Circumnavigation [es] (kom) Bir kıta-i arziye tarafından dairevi seyahat itmek.

Circumsolaire [s] Güneşin etrafında bulunan.

Cire [es] Bal mumu. Mum. Kulak kiri.

Cirement [ez] Mumlama.

Cirer [fte] Mum sürmek. Kundura boyamak.

Cireur [ez] Kundura boyacısı.

Cirier [es] Mumcu. (s) Mum viren, hasıl iden. (ta t) Şecerü'ş-şem. Mum ağacı.

Ciron [ez] Yüzülmüş mekulatta yaşayan hayvanat. Uyuz kabarcığı. (mec) Aciz adam.

Cirque [ez] At cambazhanesi. Daire-i meydan.

Cirre [ez] (nb) Asma bıyığı, sülük.

Cirrus [ez] (s okunur) Atılmış pamuk gibi görünen bulut.

Cisailles [fte] Kalıp akçeyi ve ale'l-umum madenlei makas ile kesmek.

Cisailles [ez-cm] Maden kesmeye mahsus makas, keski, ağaç budamaya mahsus büyük makas. (müfredi) Gümüş kırıntısı.

Cisalpin, e [s] Alp dağlarının beri tarafındaki yer.

Ciseau [ez] Taşçı kalemi, mil, minkaş.

Ciseaux [ez-cm] Makas.

Ciselage [ez] Kalem-le oyma.

Ciseler [fte] Kalem vasıtası-la madeni işlemek, oymak.

Ciselet [ez] Kuyumcu ve hakkak kalemi.

Cisellerie [es] Makas imali.

Ciseleur [ez] Kalemkar.

Ciselure [es] Maden oymacılığı. Nakr.

Cisjuran, e [s] Jura dağının berisindeki yerler.

Cisoir [ez] Kuyumcu makası.

Cisoires [es] Büyük saççı makası.

Ciste [ez] Laden otu. (es) (esatirde) Kapaklı sepet.

Citable [s] Kabil-i zikir.

Citadelle [es] İç kale. Areng.

Citadin, e [e] Şehirli. (s) Şehirlilere mahsus.

Citateur, trice [s] Ravi. Nakil. (e) Rivayat mecmuası.

Citation [es] Bir eserden fıkra nakil ve istişhadi. (hk) Mahkemeye davet. İhzar pusulası. Takdir-i aleni.

Cité [es] Belde. Şehir. Bir şehriñ eñ eski merkezi kısmı. Ehl-i belde. **droit de** – Hukuk-ı medeniye.

Citer [fte] Nakil ve istişhad itmek. Mahkemeye celp itmek. Şahit göstermek. Zikir itmek. Tahsin ile tizkar itmek.

Citérieur [s] Berideki. Bir iki.

Citerne [es] Sahrınç.

Citerneau [ez] Sahrınç süzgeci.

Cithare [es] Kitara.

Cithariste [ez] Kitara çalan sazende.

Citoyen, ne [e] Vatandaş. Hemşehri. Bir şehir ahalisinden olan. (s) Vatanperver, hamiyetli.

Citrate [ez] (k) Sitrat. Limonit.

Citrin, e [s] Limon renginde.

Citrique [s] Limondan çıkarılmış.

Citron [ez] Limon.

Citronnade [es] Limonata.

Citronné, e [s] Limon kokan. Limonlu.

Citronner [fte] Limon sıkmak.

Citronnier [ez] Limon ağacı.

Citrouille [es] Helvacı kabağı. (mec) Koca kafa. Ahmak adam.

Civadière [es] (bhr) Cıvadra yelkeni.

Cive yahut **Civette** [es] Bir nev sarımsak.

Civet [ez] Soğanlı tavşan vesaire yahnisi.

Civette [es] Misk kedisi.

Civière [es] Teskere.

Civil, e [s] Mülki, medeni. (mec) Nazik. Terbiyeli. **code** -- Kanun-ı medeni. Mecelle **droits – s** Hukuk-ı medeniye. **mort** -- Hukuk-ı medeniyeden mahrumiyet. **liste** -- Hazine-i hassa. (ez) Başı bozuk. (hk) Hukuk.

Civilement [h] (mec) Nazikane, zerafetle. Başıbozukcasına. Hukuki surette.

Civilisable [s] Kabil-i temeddün.

Civilisateur [s] Temdin idici. Medenileştiren. Mümeddin.

Civilisation [es] Temeddün. Temdin. Medeniyet.

Civiliser [fte] Medenileştirmek. Fenalığa izale itmek. Temdin itmek. Nazikleştirmek. **se** --Nazikleşmek. Kesb-i zerafet itmek.

Civilité [es] Hayat-ı muaşeretle nezaket. Zerafet. (cm) İltifat. Selam. Nazikane sözler.

Civique [s] Medeni. **droits** -- Hukuk-ı medeniye.

Civisme [ez] Vatan muhabbeti. Vatanperverlik.

Clabaud [ez] Vakitli vakitsiz havlayan av köpeği.

Clabauder [fl] Sebepsiz havlamak. Münasebetsiz itiraz etmek. Bila sebep münazaa etmek. (mec) Aleyhte bulunmak. Didikodu yapmak.

Claie [es] Kalın kalbur : Toprak kalburu. Aralıklı tahta perde çit. (es) Çit örgüsü.

Clair, e [s] Aydınlık. Parlak. Berrak. Ziyadar, nur. Açık renkli. Safi. Aşıkâr, vazih. Seyrek. (ez) Ziya, aydınlık. -- **de lune** Mehtap. **faire** – Gündüz olmak. (argo) Göz.

Clairce [ez] Beyaz şeker şurubu.

Claircer [fte] Şekeriñ kirini almak için üzerine beyaz şeker şurubu dökmek.

Clairement [h] Açıkça.

Clairret [ez] Hafif pembe şarap.

Clairrette [es] Fransa'nıñ cenubunda hasil olan beyaz şarap. İpek böceklerine arız olan bir nev hastalık.

Claire-voie [es] Seyrek tahta perde veya parmaklık.

Clairière [es] Orman içinde ağaçsız meydancık.

Clair-obscur [ez] (ressa) Işık. Gölge.

Clairon [ez] Boru. Borı-zen.

Clairsemé, e [s] Seyrek.

Clairvoyance [es] Nüfuz-ı nazar. Vuzuh-ı nazar. Basiret. Feraset. (manyetizma) Uzaklarda cereyan iden ahvali görme. Ruyet-i nafize.

Clairvoyant, e [s] Vuzuh ile gören. Basiret sahibi. Ferasetli.

Clameur [es] İtiraz, takbih saldırı. Velvele. Sızıltı. Feryat.

Clampin [ez] Tembel, miskin.

Clampiner [fte] (amiyane) Tembellik etmek.

Clan [ez] Fırka, kabile. Zümre.

Clandestin, e [s] Gizli. Kanuna muhalefet yapılan şey. Gizli, hafî. Saklı.

Clandestinité [es] Gizlilik.

Clapet [ez] Boru sedası. (elektr) Seda-dih.

Clapier [ez] Tavşan yavrusu. Tavşan kümesi. (mec) Esafil yatağı. Fena yer.

Clapir [fl] (tavşan) Bağırmaq. **se** -- Bozulmak. Sokulmak.

Clapotage yahut **Clapotement** veya **Clapotis** [ez] Dalgalarıñ hafifçe çarpışması. Çalkantı. Dalga gürültüsü.

Clapoter [fl] (deniz veya göl hakkında) Çalkantı husule getirmek.

Clappement [ez] Dil şapırtısı.

Clapper [fl] Dili şapırdatmak.

Claque [es] Sille, şamar, tokat. El çırpma. Koluk altına alınmak için basılan bir nev şapka.

Claquedent yahut **Claquefaim** [ez] Açlıktan nefesi kokan. Miskin. Sefil.

Claque-dents [ez] Eñ adi meyhane. Umumhane. Kumarhane.

Claquement [e] Şakırdı.

Claquemurer [fte] Odaya hapsitmek. **se** -- Odasına kapanıp çıkarmak.

Claquer [fl] Şakırdamak, Şaklamak. (ft) Tokat atmak. El çırparak alkışlamak. (amiyane) Ölmek. (argo) Dağıtmak, satmak.

Claquet [ez] Değirmen çakıldağı.

Claqueter [fl] (leylek) Bağırmak. (tavuk) Gıd gıdıklamak.

Claqueur [ez] Ücretli alkışçı.

Clarification [es] Tasfiye.

Clarifier [fte] Mayı süzmek. Tasfiye etmek.

Clarière [es] Bankizler-le büyük buz kütleleri arasındaki geçit.

Clarine [es] Hayvanların boynuna takılan çingirak.

Clarinette [es] Klarnet. Kraneta.

Clarisse [es] Sen Kler rahibesi.

Clarté [es] Aydınlık. Işıklık. Vuzuh.

Classe [es] Sınıf. Takım. Zümre. (es) Efrad-ı mükellefe.

Classement [ez] Tasnif itme.

Classer [fte] Sınıflara ayırmak. Tasnif etmek.

Classeur [fte] Evrak musannifi. Musannif.

Classificateur [es] Tasnifi yapan kimse, tasnif iden, musannif.

Classification [es] Tasnif. Tanzim.

Classifier [fte] Tasnif sureti-le tanzim etmek.

Classique [s] Mektup sınıflarında okunan kitaplar. Musannefat. Mevzu-i kavaide muvafık eser. (e) Mükemmeliyeti hasebi-le nümune ittihaz olunan eser, böyle eserlerin

müellif ve muharriri. Muhalled eser. Edebiyat-ı kadime taraftarı müellif.

Clatir [fl] Eviñ tutulduğunu ihbar için (köpek) havlamak.

Clause [ez] Ahmak. Budala.

Claudicant, e [s] Topallayan, aksayan.

Claudication [es] Topallama.

Clause [es] Şart. Madde. Hüküm. Fıkra, bend.

Claustral, e [s] Manastıra müteallik.

Claustration [es] Birini bir manastıra hapsitmek.

Clavé, e [s] Çivi şeklinde.

Claveau [ez] (mima) Kemer taşı.

Clavecin [ez] İbtidai piyango. Klavsen.

Claveciniste [ez] Klavsen çalan kimse.

Clavelée [es] Cederi-yi ağnam hastalığı.

Clavelisation [es] Bu hastalığın sirayetine mani olmak için aşılama.

Clavette [es] Bir Çin çivisi.

Clavicule [es] (tşr) Köprücük kemiği. Azm-i terkova.

Clavier [ez] Piyano dişleri. Anahtar halkası.

Clayère [es] İstiridye havuzu.

Clayon [ez] Peynir sepeti.

Clayonnage [es] Toprağın çökmesine mani olmak için çalı ve kazıktan yapılan set.

Clef yahut **Clé** [es] (**klé**) Anahtar, miftah. -- **de voûte** (mima) Kemer kilidi. -- **pendante** Muallak kilit taşı.

Clematite [es] Fil bahar çiçeği.

Clémence [es] Rahm. Rahmet. Mağfired.

Clément, e [s] Rahim. Gafur. Mülayim. Şefik. Lütufkar.

Clephthe [ez] Yunan haydudu. Klefti. Hırsız.

Cleptomanie [es] Sirkat cenneti, ibtilası.

Clerc [ez] (c okunmaz) Avukat katibi.

Clergé [ez] Ruhban sınıfı. Aniler zümresi. Riyaset-i ruhaniyye.

Clérical, e [s] Ruhbana müteallik. Ruhani.

Cléricalisme [ez] Ruhban taraftarlığı.

Cliché [ez] Klişe. Kalıp. Fotoğraf camı. Resim klişesi.

Clicher [fte] Klişesini çıkarmak.

Clicherie [es] Klişe atölyesi.

Clicheur [ez] Klişeci.

Client, e [e] Müşteri. (hk) Müvekkil.

Clientèle [es] Bir yerde devam iden müşterilerin heyet-i mecmuası.

Clifoire [es] Bir nev fiskiye. Patlangıç.

Cligne-musette [es] Saklambaç.

Clignement [ez] Göz kıpma.

Cligner [fl] Göz kıpmak. Göz-le işaret etmek.

Clignotant, e [s] Sık sık göz kıpmak.

Clignotement [ez] (t) İhtilaç. Ecfan. Sık sık göz kıpmak.

Clignoter [fl-t] Göz kıpmak.

Climat [ez] İklim. Ab u hava. Memleket, diyar.

Climatérique [s] İklimi.

Climatologie [es] İklimat.

Clin [ez] Lehma. -- **d'œil** Göz yumup açma. Lahza. **en un – d'œil** Lahme-i basarda, bir lahzada.

Clinamen [ez] (fls) Maile.

Clinicien [ez] (t) Seriryatçı.

Clinique [es] Meccani hastalığına seriryat. Tabip muayenehanesi.

Clinopode [ez] (nb) Yabani fesleğen.

Clinquaille [es] (amiyane) Para.

Clinquant [ez] İşleme ve dantelalara konan ince ve parlak pul. (mec) Sahte elmas. Aldatıcı parıltı.

Clipper [ez] (**klipper** okunur) Seri ve büyük bir nev yelken gemisi. İnce uzun sandal.

Cliquart [ez] (maa) İnce alçı taş tabakası.

Clique [es] Şüpheli işler gören, entrikalar çeviren fesede. Fesatçılar güruhu.

Cliquet [ez] Dişli çarh mandalı.

Cliqueter [fl] Şakırdamak.

Cliquetis [ez] (s okunmaz) Şakırdı.

Cliquette [es] Zeyl, çaşpare. Balık ağını suya batırmak için ağırlık makamında bağlanan delikli taş.

Cliquotter [fl] (tekne hakkında) Büküldüğü vakit çatırdamak.

Clisse [es] Peynir süzmeye mahsus seyrek saz sepet. Şişere geçirilen hasır kılıf.

Clissé [s] Hasırlı (şişe).

Clisser [fte] Şişeniñ etrafını hasırlamak. Kırık bir uzvu tahta ile sarmak.

Clitographe [ez] Araziniñ meylini bulmaya mahsus alet.

Clitoris [ez] Bızır.

Clitorisme [ez] Zürefalık. Sevinçlik. Sehhakalık.

Cliver [fte] Madeni bir cism tabaka istikametinde yarmak.

Cloaque [ez] Lağım. Mecra. Müteaffin. Su birikintisi.

Cloche [es] Çañ. Camdan peynir kabı kapağı. Fideleri ve çiçekleri örtmeye mahsus yuvarlak cama kapak. Kabarcık.

Cloche-pied [ez] (à) Tek ayak-la.

Clocher [ez] Çañ kalesi.

Clocher [fl] Aksamak. Çiçekleri çam gibi bir kapak-la örtmek. Çañ gibi tanin-endaz olmak.

Clocheto [ez] Küçük çañ kalesi. Bir bina üzerinde eham şeklinde mimari ziynet.

Clochette [es] Küçük çañ. Çıngırak.

Clocter [fte] Değirmen taşlarını yontmak.

Cloison [ez] Hafif bölme. Tahta perde. Bölme duvarı. (tşr) Haciz, vetire.

Cloisonner [fte] Bölme ile tefrik etmek.

Cloître [ez] Manastır. Deyr.

Cloître [fte] Manastıra kapamak. Keşiş yapmak. Hapsitmek.

Cltoîrier [ez] Münzevi. Keşiş.

Clopeur [ez] Şeker tasfiye tokmağı.

Clopin-clopant [h] Aksayarak.

Clopinier [fl] Aksayarak zahmet-le yürümek.

Cloporte [ez] Tesbih böceğı.

Cloque [ez] Yanmaktan hasıl olan kabarcık. Bir nev ağaç hastalığı.

Clore [fte] Kapamak. Hitam virmek. İhata itmek. -- **les débats** Müzakerata hitam virmek.

Clos [ez] Duvar veya çit-le çevrilmiş mezru arazi.

Clos, e [s] Kapalı. Muhat. (mec) Bitmiş. Hitam bulmuş. **hui** – Muhakeme-i hafiye.

Closeau [ez] Etrafına duvar çevrilmiş küçük bostan ve tarla.

Closerie [es] Keza.

Closoir [ez] Kerpiç ve beton inşaatta tahta kalıplar.

Clôture [es] Duvar. Çit. Bölme. Tahta perde. Manastırda inziva kapma. Nihayet. Bir içtimaiñ soñ celsesi. -- **d'une assemblée** Meclis müzakeretiniñ hitamı.

Clôturer [fte] Kapamak. Duvar-la çevirmek. Etrafını kapamak. Bitirmek. (müzakerat) Hitam virmek.

Clou [ez] Çivi. Gonca. Karanfil gibi şeylerin tanesi. (mec) Bir eğlenceniñ eñ canlı kısmı. Kan çıbanı. (argo) Emniyet sandığı.

Clouer [fte] Çivilemek. Mıhlamak. (mec) İskat etmek.

Clouure [es] Bir çiviniñ çakıldığı yer.

Clouterie [es] Çivicilik. Çivi fabrikası.

Cloutier [ez] Çivici.

Cloutière [ez] Çivi kutusu.

Clown [ez] (**kloun** okunur) At cambazhanelerinde palyaço. Şakalaban.

Cloyère [es] İstiridye veya balık sepeti.

Club [ez] (b okunur) Kulüp. Mahfil.
Clubiste [ez] Kulüp müdavimi, azası.
Clubman [ez] Kulüpçü. Kulüp müdavimi.
Clysoir [ez] Şırınga lastiği.
Clysopompe [ez] Hukne tulumbası.
Clystère [es] Tenkiye.
Coaccusé, e [s] Diğerler-ile beraber itham idilen. Hem-töhmet.
Coacquéreur [ez] Müşterek müşteri. Hem-kesb.
Coacquisition [es] Müştereken iştirak, tesahub.
Coactif, ve [s] (hk) Mücbir. İcbari.
Coactivité [es] Amir-i mücbirlik.
Coaguler [fte] Pıhtılaştırmak. Tahsir etmek. se -- Tahassür etmek.
Coagulum [ez] Pıhtı. Maya.
Coalisé, e [s] Müttelik. (ez cm) Düvel-i müttelika.
Coaliser [fte] (se) İttifak etmek. (ft) Bir ittifaka ithal etmek.
Coalition [es] İttifak-ı düveli.
Coaltar [ez] Maden kömüründen çıkarılan katran. Koaltar.
Coasser [fl] (kurbağa hakkında) Bağırarak.
Coaptation [es] Çıkmış kemiği yerine koymak. Kırık kemik parçalarını yapıştırılması.
Coarctation [es] Daraltma. Darlaştırma.
Coassocié, e [e] Ortak. Şerik.
Cobalt [ez] (t okunur) Kobalt madeni.

Cobaye [ez] Hint domuzu.
Cobra [ez] Zehirli kobra yılanı.
Coca [es] Narcil fidanı. Koka.
Cocagne [es] Bereket. (spor) **mât de** – Yağlı direk.
Cocaïne [es] Kokain.
Cocaïnisation [es] Kokain şırıngası.
Cocaïnomanie [es] Kokain iptilasası.
Cocarde [es] Kokart.
Cocasse [s] Tuhaf, gülünç.
Cocasserie [es] Tuhaflık. Gülünçlük. Maskaralık.
Coccinelle [es] Hanım böceği.
Coceyx [ez] (tşr) Kuyruk kemiği, azm-ı usus.
Coche [es] Kertik. Hile. Kerte, yarık, ok yatağı. Dişi domuz.
Cochelet [es] Küçük horoz.
Cochenille [es] Kırmızı böceği.
Cocheniller [fte] Kırmızı-la boyamak.
Cocher [ez] Arabacı.
Cocher [fte] Çetele yapmak. (horoz vesair kümes hayvanatı hakkında) Dişisine binmek.
Cochère [s] **porte** -- Araba kapısı. Büyük sokak kapısı.
Cochère [es] Arabacı kadın.
Cochet [ez] Yavru horoz.
Cochevis [ez] Tepeli toygar.
Cochléaria [s] (ko-klé) Kaşık şeklinde.
Cochléaria [s] (klé) (nb) Kaşık otu.

Cochlée [es] (**ko-klé**) Kulak içindeki helezon.

Cochon [ez] Domuz. (mec) Sefih, pis. Murdar adam.

Cochonnaille [es] Domuz eti; domuz kasabı.

Cochonnée [es] Dişi domuzuñ bir defada doğurduğu yavrular.

Cochonner [fl] Bir işi pis ve kaba tarzda yapmak.

Cochonnerie [es] Murdarlık. Bi-
edebane iş ve sözler.

Cochonnet [ez] Domuz yavrusu.

Cocktail [ez] Amerika içkisi.

Coco [ez] Hindistan cevizi. İçindeki süt. (mec) Garip bir adam.

Cocon [ez] Koza. İpek kozası.

Coconnière [es] İpek böcekleri yetiştirmeye mahsus mahal.

Cocorico [ez] Horoz sesi taklidi.

Cocotier [ez] Hindistan cevizi ağacı.

Cocotte [es] Sapsız bir nev tencere. Göz kapağı iltihabı. Çocuk lisanında tavuk. Hafif meşrep kadın, kokot. Fahişe. (amiyane) Bel soğukluğu.

Cocotterie [es] Hafif meşrep kadınlarıñ hayati lisan ve hareketi. Bunlarıñ toplandıkları mahal. Fahişelik.

Cocréancier, ère [e] (hk) Dayin-i müşterek.

Coction [es] Tabh. Pişme. Pişirme. Hazım.

Cocu [ez] Deyyus. Kerata.

Coda [ez] (mu) Koda; bir musiki parçasınıñ soñu.

Code [ez] Kanun mecmuası. Kanunname. Destur.

Codébiteur, trice [e] (hk) Medyun-ı müşarek.

Codéine [es] (k) Kodein.

Codemandeur [ez] (hk) Müsted-i müşarik.

Codétenu, e [e] Bir diğér-ile aynı zamanda tevkif idilen adam.

Codex [ez] (**codèks** okunur) (t) Destur-ı edviye.

Codicille [ez] Vasiyetnameyi muaddil zeyl. Vasiyetname zeyli.

Codifier [fte] Kavanin-i cem ve tedvin itmek.

Codirecteur, trice [e-s] Müdür-i müşterek.

Codonataire [s] Bir diğér-ile müştereken hibe alan.

Codre [es] Çember yapmak için yarılan kestane dalı.

Coefficient [ez] (c) Emsal.

Cœliaque [s] (tşr) Emaye, bağırsaklara müteallik.

Cœmption [es] (**coamption** okunur) (hk) İştira bi'l-misl.

Cœrcer [fte] Tazyik itmek. (mec) İcbar itmek.

Coercitif, ve [s] (hk) Terhibi. Cebri. Zecri.

Cœrcition [es] Terhib. Cebr. Zecr.

Cœur [ez] Yürek. Kalp. İç. Göñül. (mec) Bir şeyiñ merkezi, ortası, göbeği. Vicdan. Hissiyat. Muhabbet. Arzu. Uluv-i cenah. Semahat. Ruh. (iskambil) Kupa.

Cœxister [fl] Aynı zamanda mevcut olmak.

Coffin [ez] Evrakçının belinde taşıdığı bileği taş muhafazası.

Coffiner [fte] Eğriltmek.

Coffrage [ez] (es) Şivleriniñ inhidamına mani tahta iksa. Sand kaplama.

Coffre [ez] Sandık. Kasa. (es) Hazine. Kaponyer. (mec) Göğüs.

Coffré, e [s] Mahpus.

Coffre-fort [ez] Büyük para kasası.

Coffrer [fte] Kasaya koymak. (mec) Hapsitmek.

Coffret [fte] Sandıkça. Çekmece. Kutu.

Coffretier [ez] Sandıkçı.

Cofidėjusseur [ez] (hk) Kefil-i müşterek.

Cofondateur, trice [e] Müessis-i müşterek.

Cogérance [es] Müştereken idare.

Cognac [ez] Konyak.

Cognasse [es] Yaban ayvası.

Cognassier [ez] Ayva ağacı.

Cognition [es] Karabet.

Cogne [ez] (argo) Polis.

Cognée [es] Oduncu baltası.

Cogner [fte] Vurmak. Çarpmak. Dövmek. se -- Dövüşmek. Çarpışmak.

Cognitif, ve [s] Kabil-i izan. Kabil-i idrak.

Cognition [es] İdrak kabiliyeti. (fls) Maarifet.

Cognoscibilité [es] (fls) Maarifiyet.

Cohabitation [es] Müştereken ikamet.

Cohabiter [fl] Müştereken ikamet itmek.

Cohérence [es] İrtibat. İltisak.

Cohérent [s] (fls) Münsecim. Bitişik. Mültesik.

Cohériter [fl] Müştereken miras almak, tevarüs itmek.

Cohéritier, ère [e] Varis-i müşterek.

Cohésion [es] İrtibat. Temasük. Kuvve-i maske. İttihad.

Cohober [fte] Birkaç defa takdir itmek.

Cohorte [es] Güruh. Takım. Asker. Bir tabura muadil Roma kıta-i askeriyesi, kohort.

Cohue [es] Cem-i gafir. Kalabalık. Velvele. Karışıklık.

Coi, te [s] Sakin. Sakit. Müsterih.

Coiffe [es] Kadın takısı. (maa) Takyе. Kubbe mihrabı.

Coiffer [fte] Başı örtmek yahut kadın saçlarını düzeltmek. se -- Serpuşunu giymek. Saçını düzeltmek. (mec) Baştan çıkarmak. Meftun itmek. (amiyane) Aldatmak.

Coiffeur, se [e] Berber. Perukar.

Coiffure [es] Serpuş. Saçları düzeltme.

Coin [ez] Köşe, bucak, kenar, inziva. (as) Top kaması. Sikke kalıbı. Oduncu kaması. (mec) Alamet, nişane. **Jeu des quatre** – s Köşe kapmaca oyunu.

Coincer [fte] Köşeler-le rabt itmek. (laubaliyane) Almak. Sıkıştırmak.

Coïncidence [es] Tesadüf. Bir anda vuku bulma.

Coincider [fl] Tesadüf etmek. Bir anda vukua gelmek. Muntabık olmak.

Coing [ez] (g okunur) Ayva.

Coïntéressé, e [s] Müşterekü'l-menfa. Alakadar-ı diğer.

Coït [ez] Cima.

Coïter [fl] Cima etmek.

Coite yahut **Coitte** veya **Couette** [es] Kuş tüyünden yatak.

Coke [ez] Kok kömürü.

Col [ez] Yaka. Boyun. Geçit, derbent, boğaz. Kravat. (tşr) Ağız. Şişe ağzı. **faux** -- Yakalık.

Colamineur [ez] Hadde makinesi.

Colature [es] Mayi süzgeçten geçirme. Süzme.

Colback [ez] Kalpak.

Colchique [es] (nb) Acı çiğdem.

Colcotar [ez] (k) Kalktar. Fevk-i humz-i hadid.

Cold-cream [ez] Kold krem pomatası.

Colère [es] Öfke. Hiddet. Gazap. Azgınlık. Şiddet. Hışım. (s) Hiddetli.

Coléreux, se yahut **Colérique** [es] Hadid. Çabuk öfkelenen, hiddetlenen.

Colicitant, e [e-s] Müştereken mezada çıkarıcı.

Colibri [ez] Sinek kuşu.

Colifichet [ez] Süse müteallik ehemmiyetsiz şeyler. (mec) Ehemmiyetsiz şey.

Colimaçon [ez] Salyangoz.

Colin-maillard [ez] Körebe oyunu.

Colique [es] Karın ağrısı. Sancı.

Colis [ez] Eşya dengi. Posta paketi. Koli postal.

Colite [es] Göden bağırsağının iltihabı.

Collabescence [es] Soñ derecede zayıflık.

Collaborateur, trice [e] Refik-i mesai. Refik-i tahrir.

Collaboration [es] Refakat-i mesai.

Collaborer [fl] Birlikte çalışmak. Teşrik-i mesai etmek.

Collage [ez] Yapıştırma. Yapışma, şarabı tasfiye etmek.

Collant, e [s] Yapışkan. Dar. Sıkı.

Collantaire [ez] (hk) Müteveli.

Collatérale, e [s] Canibi. Yanı başında bulunan. (ez cm) (mima) Aksam-ı canibe.

Collateur [ez] Kiliseye vakf-ı tevcih iden.

Collation [es] Rütbe, unvan vesaire tevcihi. Vakıf tevcihi. Asl-ile mukabele.

Collation [es] Öğleden soñra hafif kahvaltı.

Collationner [fte] İki yazıyı mukabele ve tatbik etmek. (fl) Hafif kahvaltı etmek.

Colle [es] Zamk. Kola. Tutkal. (mec) Müşkilat. (amiyane) Yalan, martaval.

Collecte [es] İane.

Collecter [fl] İane toplamak. (ft) Koleksiyon yapmak.

Collecteur [ez] Virgi. İane tahsil iden kimse. An lağımı. (elektr) Camia.

Collectif, ve [s] Müteaddid eşhastan veya eşyadan mürekkep. Cami-i müşterek. (sr) İsm-i cem. **société en mom** – Kolektif şirket.

Collection [es] Koleksiyon. Takım.

Collectionneur, e [e] Koleksiyoncu.

Collectivement [h] Müştereken. El birliği-le.

Collectivisme [ez] İştirak-i emval.

Collectivité [es] Camiyet. Müştereken tasarruf.

Collège [ez] Heyet. Zümre. Orta tedarisat mektebi. Kolej.

Collègien, ne [e] Mektep şakirdi.

Collègue [ez] Meslektaş.

Coller [fte] Yapıştırmak. İstinat itmek. se -- Yapışmak.

Collet [ez] Yaka. **mettre la main sur le – de qulqu'un** Tevkif itmek. Kuş ağı.

Colleter [fte] Yakalamak. Yakasından tutmak. Kuş veya tavşan tutmak için ağ germek. se -- Dövüşmek.

Colporteur [ez] Ağ-la kuş tutan kimse. (mec) Kavgacı.

Colleur [ez] Oda duvarına kağıt yapıştıran amele. (amiyane) Martavalcı.

Collier [ez] Gerdanlık. Tasma. (mima) Sütun bileziği. Sığır boynunuñ üst tarafı.

Colline [es] Tepe.

Collision [es] Müsademe. Mücadele. Çarpışma.

Collocation [es] Sırası-la kayditmek. Tasnif.

Collodion [ez] (k) Kolodyon.

Collodionner [fte] Kolodyon sürmek.

Colloque [es] Mukaleme. Görüşme.

Colloquer [fte] Birini fena bir yere sokmak. Satmak. Yerleştirmek. Virmek. Alacaklarıñ defterini tespit itmek. (amiyane) Yapıştırmak (tokat).

Colluder [fl] Diğer birini aldatmak için hasım taraf-ile birleşmek.

Collusion [es] Şahs-ı salisi aldatmak için hasım taraf-ile uzlaşma. Muvazaa. İttifak-ı hafî.

Collusoire [s] Muvazaalı.

Collusoirement [ez] Muvazaa suret-ile.

Collutoire [ez] Diş etleri için gargara.

Collyre [ez] Göze damlatılacak ilaç.

Colmatage¹²² [fte] Batak gayr-ı münbir yerleri doldurmak ve gübrelemek suret-ile mahsüldar bir hale getirmek.

Colocase [es] Yer elması.

Cologne [es] (**eau de**) Kolonya suyu.

Colombage [ez] Çatma duvar bölmesi.

Colombe [es] Güvercin. Büyük rende. (mec) Pak-damen genç kız.

Colombelle [es] Küçük güvercin.

Colombier [ez] Güvercinlik. (mec) Baba ocağı.

Colombin, e [s] Güvercin boynu renginde. (es) Güvercin vesaire kuşlar gübresî. Güvercin cinsi.

Colombo [ez] Güvercin otu.

¹²² Sözlükte “Comlater” şeklindedir.

Colombophilie [es] Seyyah güvercin yetiştirmek sanatı.

Colon [ez] Bir müstamereye hicret itmiş Avrupalı çiftçi. Zirai.

Côlon [ez] Göden bağırsağı.

Colonel [ez] Miralay.

Colonelle [es] Miralay zevcesi.

Colonial, e [s] Müstemlekata ait. Mensup. (e) Şeker, kahve, prinç gibi bakkaliye malları. Kantariye emtiası.

Colonie [es] Müstemleke. Bir müstemlekeye hicret iden halk. Bir memlekette bulunan teba-i ecnebiye heyet-i mecmuası.

Colonisable [s] Kabil-i istimar bir memleket.

Colonisation [es] İstimar. Müstamerat tesisi.

Coloniser [fte] İstimar itmek. Müstamer tesis itmek.

Colonnade [es] Sütun tezyinatı. (mima) Sıra direkleri.

Colonne [es] Sütun. (es) Kul. Kul nizamı. (mima) Direk. **torse** – Burma direk.

Colonnette [es] Küçük sütun. (mima) Direkçik.

Colophane [es] Kara sakız. Reçine.

Coloquinte [es] Ebu Cehil karpuzu. Hanzal.

Colorant [s] Boyayıcı. Melun.

Coloration [es] Televvün. Boyama, telvin. Renk.

Coloré, e [s] Renkli. Melun. (mec) Göz boyayıcı. Aldatan. **style** -- Üslub-ı ali.

Colorer [fte] Renk virmek. Boyamak. Kıymet levniyesini virmek. (mec) Tezeyyün itmek. Süslemek.

Coloriage [ez] Renkli nakış. Telvin.

Colorier [fte] Renkli nakışlar yapmak. Boyamak, renkleme.

Coloris [ez] Telvin sanatı. Renk. Zevahir. Mahsule-i levniye. (mec) İbare ziyetisi.

Coloriste [ez] Renkleri hüsn-i imtizaç ittiren ressam. Renkşinas.

Colossal, e [s] Fevkalade büyük, müheykel. Cesim.

Colosse [ez] Cesim-i heykel. Dev cüsse-i adem.

Colostrum [ez] Bir dişiniñ yavrusuna virdiği ilk süt. Ağız.

Colporragie [es] Mehbilden kan gelme.

Colportage [ez] Ayak satıcılığı. Çerçilik. Havadisçilik.

Colporter [fte] Ayak satıcılığı itmek. Çerçilik itmek. Sözü bir yerden alıp başkasına nakil itmek. İşaa itmek. – **des nouvelles** Havadis neşr ve işaa itmek.

Colporteur [ez] Çerçi. Aya satıcısı. Havadis-i nakli.

Colposténose [es] (t) Mehbiliñ daralması.

Coltin [ez] Başında ve omuzunda ağır yük taşıyan hamallarıñ giydikleri meşin şapka.

Coltiner [fte] Bu tarzda hamallık itmek.

Coltineur [ez] Başında ağır yük taşıyan hamal.

Columelle [es] Küçük sütun. Küçük mezar taşı.

Colure [es] (hey) Daire-i mütekatia.

Colza [ez] Kolza. Selcem yağı.

Coma [ez] (t) Derin baygınlık. Koma. Sübat-ı amik.

Comateux, se [s] (t) Sübt-ı amik.

Combat [ez] (as) Muharebe. Düello. Müsademe. Cidal. Cenk. (mec) Izdırab-ı deruni.

Combattant [ez] Muharip.

Combattif, ve [s] Cidalci. Kavgacı.

Combattivité [es] Cidal-i istidadi. Dövüşçülük.

Combattre [fte] Muharebe itmek. Mücadele itmek. Rekabet itmek.

Combe [es] Küçük vadi.

Combien [k] Kaç? Ne kadar? Ne derece? Kaça? Çok! .. (ez) Miktar.

Combinable [s] Kabil-i tertip ve terkip.

Combinaison [es] Tetip; terkip, telif. Kadın iç çamaşırı.

Combinateur, trice [s] Tasavvurlar kuran. Tedabir ve teşebbüsatta bulunan.

Combiné, e [s] Mezc ve terkip suret-ile tertip idilmiş. Mürekkep.

Combiner [fte] Terkip itmek. Tertip itmek. Karıştırmak. İmtizaç ittirmek. (mec) Tedbirler kurmak. Birleştirmek.

Comble [ez] Bir kabın ağzına kadar mayi-le dolduktan sonra tahsil ittikleri fazla miktar. Bir binanın çatı arası. Çatı makaslaması. (mec) Derece-i kasva. Uç, bala. İtmam, ikmal.

Comble [s] Çok dolu. Lebaleb. Soñ dereceye gelmiş. **pour – de malheur** Musibet üstüne musibet olarak. **de fond**

en – Baştan başa. Yukarıdan aşağıya kadar. Büsbütün.

Combler [fte] Doldurmak, taşıncaya kadar doldurmak. Müstağrak itmek. İsaf itmek. Mazhar itmek. Eksiğini ikmal itmek.

Combrière [es] Palamut balığı tutmaya mahsus ağ.

Comburant [ez] Madde-i muhrike.

Combustibilité [es] Kabiliyet-i ihtirak.

Combustible [s] Kabil-i ihtirak. (ez) Mahrukat.

Combustion [es] İhtirak. Yanma.

Comédie [es] Komedya. Mudhike.

Comédien, ne [e] Komedya oynayan aktör. Ale'l-umum aktör ve aktiris. (mec) Riyakar. Mukallid.

Comestible [ez] Yiyecek. Mekulat. (s) Kabil-i ekl, peynir.

Cométaire [s] Kuyruklu yıldız müteallik.

Comète [es] Kuyruklu yıldız.

Comice [ez] Encümen. İctima. – **électoral** Mebus intihabı için içtima iden müntahipler heyeti.

Comique [s] Gülünç. (e) Mukallid, soytarı.

Comitat [ez] Macaristan'daki taksimat-ı mülkiyeden behri.

Comité [ez] Encümen. Heyet.

Comma [ez] (taba) « : » İşareti, iki nokta.

Command [ez] (hk) Muvazaa ile satın alan.

Commandant [ez] Kumandan. Vapur süvarisi. Biñbaşı. -- **en chef** Baş kumandan.

Commandant, e [s] Emir iden.

Commandante [es] Kumandan zevcesi.

Commande [es] Sipariş. (makine) Kumanda cihazı. **de** -- Sahte, mahsusi **maladie de** -- Temaruz. **sur** – Ismarlama.

Comandement [ez] Emir. Kumanda. Kumandanlık. Hakimiyet. İrade.

Commander [fte] Emir itmek. Sipariş itmek. Kumandanlık itmek. Tahkim itmek. Hakim olmak. İlka itmek. (mec) Zabıtmek.

Commandeur [ez] Emir. Bir şövalye rütbesi. Kumandör.

Commanderie [es] Zeamet.

Commanditaire [ez] Komandit suret-ile bir şirkette hissedar olan. Komanditer.

Commandite [es] Komandit şirketi. **société en** -- Dahi denir.

Commanditer [fte] Bir şirketin ideresine karışmak üzere sermaye virmek.

Comme [hc] Gibi. Misilli. Adeta.. Gibi. Sıfat-ile. Ne kadar. Nasıl. (hr) Cihet-le. .. İken. İçin. Madem ki. – **si** İmiş gibi.

Commémoratif, ve [s] Tezkari.

Commémoration [es] Tezki-i hatıra.

Commémorer [fte] Bir hatırayı tezkir itmek.

Commençant, e [e] Mübtedi.

Commencement [ez] Başlangıç, iptida. Mebde, asl. (cm) Mebadi, mukaddemat, evail.

Commencer [fte] Başlamak. (fl) Yeñi başlamak. (eşhas) Başlanmak. (eşya) (mevsim) Duhul itme, girmek.

Commendataire [ez] Aidat sahibi rahip.

Commende [es] Papa tarafından virilen piskoposluk, zeamet. Arpalık ve aidat.

Commensal, e [e] Taam arkadaşı. Hayat arkadaşı.

Commensalisme [ez] Tufeylaniyet.

Commensurable [s] Müşterekü'l-mikyas.

Comment [h] Nasıl, ne suret-le, neden, niçin. Ne dimek! Ne kadar. (ez) Keyfiyet.

Commentaire [ez] Tefsir. Tenkit. Haşiye. Şerh. (mec) Bedhahane tefsir. (cm) Hatırat-ı tarihiye.

Commentateur, trice [e] Şarih. Münekkit. Müfessir.

Commenter [fte] Şerh, tefsir, tenkit itmek.

Commérage [ez] Dedikodu itmek.

Commerçable [s] Ticarete muteber. (senet vesaire) Rayiç.

Commerçant, e [e-s] Tacir. **ville** -- Ticaretgah şehri.

Commerce [ez] Alışveriş, ticaret. (mec) Ülfet. Münasebet. Tüccar sınıfı.

Commercer [fl] Ticaret itmek. (mec) Münasebette bulunmak. Ülfet itmek.

Commercialement [h] Ticaret-i usuliye.

Commère [es] Sağdıç ana. Geveze, dedikoducu kadın.

Commettre [fte] İrtikap itmek. Yapmak. Tehlikeye düşürmek. Emanet bırakmak,

ihata itmek. – **se** Kendini tehlikeye maruz bırakmak. Tehlikeye girmek.

Comminatoire [s] İnzari. Tehdidi mutazammın.

Commination [es] (bela) İzar, itab-ı münzir.

Comminuer [fte] (tşr) Parçalamak.

Commis [ez] Ticarethane katibi, memuru. -- **voyageur** Seyyar tüccar memuru.

Commis, e [s] İrtikap olunmuş. Tehlikeye düşürülmüş.

Commisération [es] Terahhum. Acıma.

Commissaire [ez] Komiser.

Commissariat [ez] Komiserlik.

Commission [es] Sipariş. Komisyon, encümen. Dellallık. Dellaliye. – **ad hoc** Encümen-i mahsus. Emirname. Berat.

Commissionnaire [ez] Komisyoncu.

Commissionner [fte] Sipariş itmek. İsmarlamak. Havale itmek. (es) Tezkire terk ittirmek.

Commissoire [s] (hk) Adem-i icrası halinde bütün mukaveleniñ feshini intaç iden şart.

Commissure [es] (tşr) Nokta-i iltisak. Mülteki.

Commodant, e [s] (hk) Ariyet viren.

Commodat [ez] (hk) İare.

Commodataire [es] (hk) Ariyet alan.

Commode [es] Konsol.

Commodément [h] Kolaylık-la. Münasip tarzda.

Commodité [es] Kolaylık. Sühulet. Münasip vakt u hal. (mec) Esbab-ı istirahat. Ayak yolu.

Commodore [ez] Komodor.

Commotion [es] Sarsıntı. Sadme. (t) Recfe.

Commuer [fte] (hk) Tahfif, tadil itmek.

Commun, e [s] Amm, müşterek. Umumi. Adi. Müptezel, amiyane. Tesir, telaş, heyecan. (ez) Cemiyet, avam, nas, cemaat. **en** -- Müştereken **sens** -- Akl-ı selim. (cm) Bir konağıñ müştemilatı. Ayak yolu.

Communal, e [s] Nahiye ahalisine müteallik. **conseil** -- Nahiye meclisi.

Communauté [es] Müşareket. Şirket. Cemaat. Heyet. Taife. Zevceyn beyninde müşareket-i emval.

Commune [es] Nahiye. (cm) Ahali-yi kurra. Avam.

Communément [h] Ale'l-ade. Umumiyet üzere.

Communicable [s] Kabil-i ihtilat. Kabil-i tebliğ.

Communication [es] Muvasala. Merasim-le. Tebliğ. Muhabere. İrtibat. (cm) Turuk-ı muvasala.

Communier [fl] Kilisede kominyon ayinine iştirak itmek.

Communion [es] Dini cemaat.

Communiqué [ez] Tebliğname. İhtarname. Tebliğ-i resmi.

Communiquer [fte] Nakil, tebliğ, ihtar itmek. İsal itmek. Neşr itmek. Müzakere itmek. Malumat virmek. Sirayet itmek. (ft) Münasebette bulunmak. İhtilat ve muhabere itmek. Müntehi olmak.

Communisme [ez] İştirakiye.

Commuteur [ez] Elektrik cereyanlarının istikametlerini idare ve tebdil iden alet; komütatör. Mübeddile.

Commutatif, ve [s] Mübadeleye müteallik. (fls) Taviziye.

Commutation [es] Tahvil. Cezayı tadil ve tahfif. (hk) Muvazaa.

Compacité [es] Kesafet.

Compacte [s] Kesif. Sık. (mec) Kalabalık.

Compagne [es] Refika. Zevce.

Compagnie [es] Refakat. Cemaat. Zümra. Takım. Şirket; kumpanya. (as) Bölük.

Compagnon [ez] Arkadaş. Refik. Akran. Kafadar.

Compagnonnage [ez] Esnaf cemiyeti.

Comparable [s] Kabil-i mukayese. Muadil, makis. (hk) Tatbik-i hat ve hitam.

Comparaison [es] Mukayese. Nispet. Müşabehet, kıyas.

Comparaitre [fl] Büyük bir zatın ya mahkemenin huzuruna çıkmak. **faire** -- İhzar itmek. **faire – les parties** Teşkil-i tarafeyn itmek.

Comparateur [ez] (fiz) Mukayese aleti.

Comparatif, ve [s] Kıyasi. Tatbiki.

Comparativement [s] Nispeten, kıyasen.

Comparer [fte] Mukayese, mukabele, tatbik itmek. Muvacehe itmek.

Comparsé [e] Tiyatroda rolü olmayan şahıs. Bir işte vazifesi ehemmiyetsiz olan adem.

Compartiment [ez] Göz. Bölme. Vagon bölmesi; kompartıman. Santraç ve dama tahtası hanesi.

Comparution [es] Mahkeme huzuruna çıkma. **mandat de** -- Celp müzekkeresi.

Compas [ez] Perkar.

Compassé, e [s] Perkar-la çizilmiş, ölçülmüş. (mec) Temkinli, dur-endiş. İntizamlı. Tertipli.

Compasser [fte] Pergar-la ölçmek. Tanzim itmek. Fiilini, kavlini ince hesaplamak.

Compassion [es] Acıma. Terahhum. **faire** – Acınacak halde bulunmak.

Compatibilité [es] Kabiliyet-i imtizaç ve telif. Tevafuk, uygunluk.

Compatible [s] Uygun. Muvafık.

Compatir [fl] Acımak. Merhamet itmek. İmtizaç itmek. Af itmek.

Compatissance [es] Acıma. Terahhum.

Compatissant, e [s] Merhametli. Acıyan. Rahimane.

Compatriote [s] Vatandaş. Hemşehri. Memleketli.

Compendieusement [s] Muhtasaran. Mücmelen.

Compendieux, se [s] Mücmel. Muhtasar. Mucez.

Compendium [ez] (pen) Muhtasar kitap. Mucez.

Compénétrer [fte] Kühüne varmak.

Compensation [es] Taviz. Telafi. Tazmin. Telafi-yi mafat. Mahsup. Takas. Mükafat.

Compensatoire [s] Tazmin ve telafi iden şey.

Compenser [fte] Tazmin etmek. Muvazene ve husule getirmek. Bedelini virmek. Tekabül ittirmek. Telafi etmek. Mahsup etmek. Telafi-yi mafat etmek.

Compérage [ez] Sağdıçlık karabeti. Hilekarlıkta arkadaşlık, kafadarlık.

Compère [ez] Sağdıç. (mec) Hempa. Hilekar. Şen adam. Babacan.

Compère-loriat [ez] Florya kuşu. Göz kapağında hasıl olan arpacık.

Compétence [es] Hak, salahiyet. Aidiyet. Merciiyet. Vukuf ve malumat, ehliyet.

Compétent, e [s] Salahiyettar. Mütihazsıs. Ehil. Ait, merci.

Compéter [fl] Ait ve raci olmak. Salahiyettar olmak.

Compétiteur, trice [e] (hk) Müstedi. Rakip.

Compétition [es] Müsabakat. Rekabet.

Compileur [ez] Diğerleriniñ eserlerini toplayan.

Compilation [es] İktitaf-ı asar. Mültekatat.

Compiler [fte] Yazılmış asarı toplayıp neşr etmek.

Complaindre [es¹²³] (se) Şikayet etmek. Sızlanmak.

Complainte [es] Dava. Şikayet. Avam şarkısı.

Complaire [fte] Cemilekarlık göstermek. **se** -- Memnun olmak. Hoşlanmak. Zevk-yab olmak.

Complaisance [es] Hatırnevazlık. Göñül yapma. Beşşet. Haz. Cemile.

Complaisant, e [s] Hatırnevaz. Mültefit. Nazik. Müdahin.

Complément [ez] İlave. Zeyl. Tetimme. Mütømmem. (sr) Meful.

Complémentaire [s] Mütømmem.

Complet, ète [s] Tam. Bütün. Mükemmel. Dolu. (ez) Aynı kumaştan takım elbise.

Complété, e [s] İkmal olunmuş, bitirilmiş.

Complètement [s] Tamam-ile. Kamilen. BÜsbütün.

Compléter [fte] İkmal etmek. Bitirmek. Tamamlamak. **se** -- Tekmil etmek. Tamamlanmak.

Complexe [s] Mürekkep. Girift. Müşevveş. (fls) Mudil. (mn) Kaziye-i mukayyede.

Complexion [es] Mizaç. Tabiat. Bünye.

Complexité [es] İhtilat. Karışıklı. Terkip.

Complication [es] Teşevvüş. (t) İhtilat. (hk) Teşettüt. (fls) Kabz.

Complice [e-s] Şerik. Cürüm. Fail. Müşterek. Zi-methal. (mec) Yardak. Muavin.

Complicité [es] Cürümde iştirak. Hem-töhmetlik. Yardakçılık.

Compliment [ez] İltifat. Senalar. Selamlar. Tebrik. (cm) İltifatkarane malumat ve sözler. – **faire ses** Tebrik etmek. Beyan-ı mahfuziyet etmek.

¹²³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Complimenter [fte] İltifat etmek. Tebrik etmek. Medh ve sena etmek.

Complicé, e [s] Karışık, dolaşık, müşevveş. (t) Muhtelit.

Complicuer [fte] Karışık. Dolaşık. Muğlak. (mec) Müşkölpesent.

Componction [es] Günahkarñ nedameti. Günah işlemekten mütevellit nedamet ve tesiri.

Comporter [fte] Müsait olmak. İcap etmek. Mütehammil olmak **se** – Muamele etmek. Hareket etmek.

Composé [ez] Müşevveş. Mürekkep. (mec) Sahte tavrılı.

Composer [fte] Terkip etmek. Kalema almak. (şiir) Nazm etmek. (taba) Dizmek. Tertip ve tanzim etmek. (mu) Bestelemek. Uyuşmak. **se** -- Terkip etmek.

Composite [ez] Muhtelit. Mürekkep tarz-ı mimari.

Compositeur [ez] (taba) Mürettip. (mu) Bestekar. **amiable** – Meyancı.

Composition [es] Terkip. Tertip. Telif. Bestelemek. Uzlaşma. Talebeye virilen inşa ve tahrir vazifesi.

Compost [ez] (**s** ve **t** okunur) Gübre makamında kullanılan uzvi mevad.

Composteur [ez] (taba) Kumpas.

Compote [es] Reçel. Komposto.

Compotier [ez] Reçel tabağı.

Compréhensible [s] Kabil-i fehim. Añlaşılabilir.

Compréhension [es] Fehm. İdrak. (fls) Tazammun. Yakın. Vukuf-u tam.

Comprendre [fte] Añlamak. Dahil etmek. İhata etmek. Şamil olmak. Akıl irdirmek. **se** – Añlaşmak. Añlaşılmak.

Compresse [es] (cerra) Yara baskısı. Kompres.

Compression [es] Sıkma. Tazyik. (mec) İcbar.

Comprimé [s] Küçültölmüş. Tazyik olunmuş. (ez) Bazı ecza komprimesi.

Comprimer [fte] Sıkma. Tazyik etmek. (cm) Harekete mani olmak. Bastırmak.

Compris, e [s] Muhteva. Añlaşılmış. Dahil. **y** – Dahil olduğı halde. **non** – Dahil olduğı halde.

Compromettre [fte] Mesuliyet, tehlikeye sokmak. İhlal etmek. Lekedar etmek. **se** – Namusa müteallik. Bir tehlikeye uğramak. Teşhir olunmak. Lekedar olmak.

Compromis [ez] Uzlaşma. İtilafname. Tahkimname.

Compromis, e [s] Tehlikeye düşmüş. Lekelenmiş. Mesul.

Compromission [es] Lekelenme. Mesuliyet. Tehlike ve mesuliyete girme.

Comptabilité [es] Muhasebelik. Usul defteri. Muhasebe. Muhasebe kalemi. **chef de la** – Muhasebeci.

Comptable [s] Hesaba memur. (mec) Mesul. (ez) Muhasip.

Comptage [ez] Sayma.

Comptant [h] Nakten; peşin olarak. (ez) Peşin para. Nakit akçe.

Compte [ez] Hesap. Muhasebe. Adet. (mec) Kar. **cour des** – **s** Divan-ı muhasebat. **à** – Ale'l-hesap. **tenir** – **de** Nazar-ı itibara almak. **passer en** –

Hesab-ı cari – **courant** Hesaba geçirmek.

Compté, e [s] Meri. Muteber. Mahsup.

Compte-gouttes [ez] İlaç damlalığı.

Compte-pas [ez] Hatve-i mikyası.

Compter [fte] Saymak. Add etmek. Hesap etmek. (fl) Niyetlenmek. Zan etmek, farz etmek. -- **sur** Güvenmek. **à – de** den itibaren.

Compteur, se [ez] Muhasip. Saymaya mahsus alet. Elektrik, gaz ve su saati.

Comptoir [ez] Dükkan destgahı. Banka. Ecnebi bir memlekette ticaret şirketi şubesi.

Compulser [fte] Evrak defterleri karıştırıp aramak. Taharri-yi kuyut etmek.

Comput [ez] (t okunur) Yortuları gösteren takvim.

Comte [ez] Kont.

Comté [ez] Kontluk.

Comtois, e¹²⁴ [s] Fransa'nın Fransız konta eyaleti ahalisi.

Concasser [fte] Sert bir cisim-ile ufak ufak kırmak.

Concasseur [ez] Kırma, dövme makinesi.

Concave [s] Mukaar.

Concavité [es] Mukaariyet.

Concédé, e [s] İhale olunmuş. İmtiyazı verilmiş.

Concéder [fte] İmtiyaz, hak virmek. Terk ü ferağ etmek. İhale etmek. Razi olmak.

Concentration [es] Cem ve tahşit. Temerküz. Tecemmu. Tahşit. Tesir. Teksif.

Concentrer [fte] Cem ve tahşit etmek. Bir merkez etrafına toplamak. Temerküz ittirmek. Teksif etmek. (muahabbet) Zabt etmek. (hiddet) **se** –Tahşit toplanmak.

Concept [ez] (**pt** okunur) (fls) Mefhum. Sahne. Hatıra.

Conceptibilité [es] Kabiliyet-i fehim.

Conceptible [s] Kabil-i fehm.

Conception [es] İdrak. Telakki. Añlayış. Gebe kalma, haml. Tasavvur. (mec) Eser-i zeka.

Conceptionnisme [ez] (fls) İdrakiye. (tasarrufiye)

Conceptualismee [ez] (fls) Mefhumiye.

Concernant [s] Ait, müteallik, dair, hakkında.

Concerner [fte] Ait olmak. Taalluk etmek. Müteallik olmak. Taalluki olmak.

Concert [ez] Ahenk. Konser. (mec) İttifak. İttihad.

Concerté, e [s] Mukarrer. Musammem. Dur-endiş. Sahte. Yapmak.

Concerter [fte] Konser virmek. Müzakere iderek kararlaştırmak. **se** – İttifak, ittihad etmek.

Concession [es] İmtiyaz. Ruhsat. İhale. İhsan. Terk. (mn) İlzam.

¹²⁴ Sözlükte “Combois, e” şeklindedir.

Concessionnaire [ez] İmtiyaz sahibi. Müteahhit. Mültezim. (s) İmtiyazlı. Mümtaz.

Concetti [ez-cm] (**contchet-ti** okunur) Parlak. Calı fikirler.

Concevable [s] Kabil-i fehm. (fls) Ma yefhemu.

Concevoir [fte] Gebe kalmak. Añlamak. İdrak etmek. Tasavvur, tahayyül etmek. Telakki etmek. (fls) Fehm etmek.

Conchite [es] (**ki**) Sedef derununda müstehase. (t) İltihab-ı sayvanü'l-üzn.

Conchoïde [ez] (**ko**) Hatt-ı hezoni.

Conchylien, ne [s] Asdafi havi.

Conchylologie [es] (ta t) Asdaf-ı mebhasi.

Concierge [ez] Kapıcı.

Conciergerie [ez] Kapıcılık. Kapıcı odası. Paris'te adliye nezareti binasına muttasıl ve tedhiş idaresi zamanında idam mahkumlarının hapis olduğu mahbesin ismi.

Concile [ez] Ruhaniler meclisi.

Conciliable [s] Kabil-i telif ve tevfiik.

Conciliabule [ez] Fesat veya su-i kast tertibi için akit olunan gizli içtima.

Conciliant [s] Muslih. Barıştııcı.

Conciliation [es] Barışma. Telif-i beyn. İtilaf. (fls) Telif-i Tevfiik. Tatbik.

Concilier [fte] Barıştıırmak. Telif etmek. se – Kazanmak. Celp etmek. Uzlaşmak. Barışmak.

Concis, e [s] Muhtasar. Mucez.

Concision [es] İcaz. İhtisar.

Concitoyen, ne [e] Vatandaş.

Conclave [ez] Papayı intihap iden kardinaller meclisi.

Conclu, e [s] Mukarrer. Münakid.

Conclure [fte] Netice virmek. İstintac etmek. Kararlaştıırmak. Akid etmek. İntac etmek. (fl) Hüküm etmek. Netice çıkarmak.

Conclusion [es] Netice. Akit. İnikad, hitam. Rey, hüküm, karar.

Concombre [ez] Hıyar.

Concomitance [es] İttihad. Murafakat. (fls) İltikaf.

Concordance [es] Muvafakat. Mutabakat. Uygunluk.

Concordat [ez] Papa ile akdolunan muahede. (tica) Müflis ile dayinlerin uzlaşması; konkordato.

Concorde [es] Vifak. İttihad. Hüsni münasebet.

Concorder [fl] Uymak. Uyuşmak. Mütenasip olmak. Tevafuk etmek. İttihat etmek.

Concourir [fl] Müsabaka etmek. Rekabet etmek. Teşrik-i mesai etmek. Birbirne yardım etmek. (hk) Derece-i mütesaviyede bulunmak.

Concours [ez] Yardım. Muavenet. Müsabaka. Müsabaka imtihanı.

Concréfier [fte] Teksif etmek.

Concret, ète [s] Kesif. Maddi. Fiili. Hakiki. Mütecanis. (fls) Müşahhas.

Concrétion [es] Tekasüf. (mec) Tezahür. Koyulaşma, tahassür.

Concrétionner [fte] (**se**) Tekasüf etmek. Tahassür etmek. Sulblaşmak.

Conçu [s] Tasavvur edilmiş. Düşünölmüş. Kaleme alınmış. Mürettep. Rahm-ı madere düşmüş.

Concubinage [ez] İstifraş.

Concubine [es] Müstefreşe. Odalık.

Concupiscence [es] Kuvve-i şehviye. Şehvet, nefis.

Concurrence [es] Rekabet. Müsabaka.

Concurrençer [fte] Müsabaka itmek. Rekabet itmek.

Concussion [es] Emval-i emiriyeden ihtilas. İrtikab.

Condamnation [es] (**nèm** okunur) Mahduhiyet. Merdudiyet. Ceza.

Condamné, e [s] Mahkum.

Condamner [fte] Mahkum itmek. Takbih itmek. Hastanın ifakatinden ümidi kesmek. (kitap hakkında) Men itmek. (mec) İhbar itmek. (pencere ve kapı) Kapamak. Sedd itmek. Redd itmek. **se** – Mahkum olmak.

Condensabilité [es] Kabiliyet-i teksif.

Condensateur¹²⁵ [ez] (fiz) Alet-i teksif. Mükessife.

Condensation [es] Teksif.

Condence [s] Mütেকessif.

Condenser [fte] (fiz) Teksif itmek. Hacmini küçölmek. Muhtasaran beyan itmek. **se** -- Sıklaşmak.

Condenseur [ez] Su buharının tekasüf ittiği kap.

Condenseuse [es] Buhar, gaz vesaire mükessifesi.

Condescendance [es] Muvafakat, rıza.

Condescendre [fl] Rıza göstermek. Muvafakat itmek.

Condiment [ez] Toz biber ve diğér baharat.

Condimenteux, se [s] Baharata müteallik.

Condisciple [ez] Tahsil, ders arkadaşı.

Condit [ez] Şekerleme.

Conditionné, e [s] Matluba muvafık. Şarta bağı. Meşrut.

Condition [es] Hal. Mevki. Sıfat. Asalet. Şerait. Esas. İtibar, haysiyet. (fls) Şart. Ahkam. -- **sociale** Sıfat, hal ve mevki. -- **valable** Şart-ı muteber. **à-- de** Şart-ile. **sous** – Muhayyer olarak.

Conditionnel, le [s] Şarta muallak, şartı.

Conditionnement [ez] Bir şeyi şerait-i matlube dairesinde ifa, imal itme. Ham ipek ve yünü kurutma.

Conditionner [fte] Matlub-ı şeaitе muvaffak kılmak. Güzel bir halde koymak. Ham ipek veya yünü kurutmak.

Condoléance [es] Taziyet. **lettre de** – Taziyetname.

Condom [ez] Emraz-ı zühreviyeden muhafaza için kapıt.

Condor [ez] Amerika'nın akbaba kuşu.

Condottiere [ez] (**ré**) İtalya'da başı bozuk sergerdesi.

Condouloir [fte] (**se**) Birinin kederini iştirak itmek.

Conductance [es] (elektr) Elektrik mukavemetinin aküsü.

¹²⁵ Sözlükte "Condansateur" şeklindedir.

Conducteur, trice [e] Yol gösterici. Rehber. Tramvay kondoktörü. (es) Kılavuz. Arabacı neferi.

Conductibilité [es] (fiz) Nakliyet.

Conductible [s] (fiz) Nakl-i hararet. Nakl-i elektrik.

Conduction [es] Elektrik ve hararetiñ intikali.

Conductivité [es] (elektr) Mukavemiyetiñ aküsü.

Conduire [fte] Sevk itmek. Götürmek. Rehberlik itmek. İdare itmek. Sürmek. (yol hakkında) İsal itmek. Münthehi olmak. (su) Akıtmak, isale itmek. **se** – Bir yere teveccüh itmek. Bir harekette bulunmak.

Conduit [ez] Oluk. Mecra. (mima) -- **à vent** Bad-gir.

Conduite [es] Sevk. Hareket. Refakat. Hatt-ı hareket. İdare. Boru, köyüñ su yolu. -- **d'eau** Su borusu. -- **d'air** Hava borusu.

Condyle [ez] (tşr) Mafsal döğümü.

Cône [ez] Mahrut.

Confection [es] İmal, inşa. İkmal, itmam. Tertip. Hazır elbise. Hazır elbiseci.

Confectionner [fte] İmal itmek. Esvap dikmek. Bitirmek. Yapmak. Hazır elbise. Yapmak.

Confectionneur, se [e] Hazır elbise satan kimse.

Confédération [es] Devletler ittihadı. Hükümet-i müttehede. Cemiyet.

Confédérer [fte] Hükümet-ı müttehede teşkil itmek. Bir fikir etrafında ittihad-ı vücuda getirmek.

Conférence [es] Müzakere. Meclis. Konferans. Bir mevzu hakkında umumi ders.

Conférencier [ez] Konferans viren. Müzakereci. Hatip.

Conférer [fl] Tatbik, mukayese itmek. Müzakere, mübahase itmek. (ft) Tevcih itmek. İade itmek.

Conferve [es] Su yosunu. Ketencik.

Confesse [es] Günah çıkarma.

Confesser [fte] Günahlarını itiraf itmek. (papaz hakkında) Günah çıkarmak. İkrar, itiraf itmek. **se** – İtiraf-ı cürm itmek. Günahını çıkartmak.

Confesseur [ez] Günah çıkarıcı papaz.

Confession [es] İtiraf. İkrar. Bir diniñ kabulü. Günah çıkarma. İstiğfar.

Confessionnal [ez] Günah çıkarıcı papazın kürsüsü.

Confetti [ez-cm] Karnavalda serpilerek renkli kağıt pulları. Konfeti.

Confiance [es] İtimat. Emniyet. Vüruk. Mutemet adam. (mec) Kendine güvenmek. Cüretkarlık.

Confiant, e [s] Kolay itimat iden. Sır saklamayan. Hodbin.

Confidement [h] Mahremane.

Confidence [es] Mahremiyet. İtimat ve emniyet-i kamile. **en** – Mahremane.

Confident, e [s] Mahrem-i esrar. Mutemed. Emin.

Confidentiaire [ez] Müstevda.

Confidentiel, le [s] Mahrem. Mahremane.

Confier [fte] Teslim etmek. Emanet bırakmak. Tevdi etmek. Mahremane söylemek. **se** -- Emanet etmek.

Configuraiton [es] Bir cismin şekli-haricisi.

Configurer [fte] Şekli u suret virmek. Bir şeyin şekli-haricisini tasvir etmek.

Confiner [fl] Hem-mahdud olmak. Birbirine çok yaklaşmak. (ft) Habis etmek. Kapatmak. **se** – Kapanmak. İnzivaya çekilmek.

Confins [ez-cm] Hudut. Munteha.

Confire [fte] Reçel yapmak. Turşu kurmak.

Confirmatif, ve [s] Musaddak. Mükked.

Confirmation [es] Takviye. Teyid. Tasdik. (mn) Delil; bürhan.

Confirmer [fte] Teyid etmek. Tasdik etmek. Takviye etmek. (mec) Tokat atmak. **se** – Tahakkuk etmek. Tasdik idilmek.

Confiscation [es] Müsadere; zabt.

Confiscateur, trice [e] Müsadere iden.

Confiserie [es] Şekerci dükkanı. Şekercilik.

Confisquer [fte] Müsadere etmek. Zabt etmek.

Confiture [es] Reçel. Şekerleme.

Confiterie [es] Şekerlemeci dükkanı.

Confiturier, ère [e] Reçelci. Şekerlemeci.

Conflagration [es] Umumi iştiğal. Tutuşma. (mec) İnkılab-ı azim.

Conflit [ez] İhtilaf. Niza. Müsademe. Çarpışma.

Confluent [ez] İki ırmak kolunun birleştiği mahal. Mülteka.

Confluer [fl] (iki nehir hakkında) Kavuşmak. Birbirine akmak.

Confondre [fte] Karıştırmak. Teşviş etmek. Birleştirmek. İskat etmek. Şaşırtmak. (mec) Mahcup etmek. Hayrette bırakmak. Tahrip etmek. **il y a de quoi** – Şaşılacak şey. **se** – Karışmak. Şaşırmak.

Conformation [es] Teşkil. Terkip.

Conforme [s] Müşabih. Mutabık. Muvaffak. **pour copie** – Aslına mutabıktır.

Conformément [h] Muvaffak olarak mucibince. Ahkamınca.

Conformer [fte] Teşkil etmek. Tevfik etmek. Uydurmak. **se** – Tevafuk etmek. Uymak. İmtisal etmek. Tabi olmak.

Conformité [es] Mutabakat. Tevafuk. İmtisal. Tabiyet. **en – de** Tevfiken, muktezasınca, imtisalen.

Confort [ez] Refah. Konfor. Rahat. Yardım.

Confortable [s] Rahatlı. Müreffeh. Sühuletli. (ez) Rahat. Sühulet. Refah.

Confortant, e Confortatil, ve [s] Mukavvi. (ilaç)

Conforter [fte] Kuvvetlendirmek. Gayret, cesaret virmek.

Confraternel, le [s] Meslektaşlık ve arkadaşlığa müteallik.

Confraternité [es] Arkadaşlık. Meslektaşlık. Uhuvvet-i meslekiye.

Confrère [ez] Meslektaş.

Confrérie [es] Cemiyet-i diniye.

Confrication [es] Ezerek toz haline getirmek.

Confrontation [es] Muvacehe. Mukayese. Yüzleştirme.

Confronter [fte] Tatbik ve mukayese itmek. Muvacehe itmek. Yüzleştirmek. Karıştırmak. (fl) Hem-hudud olmak.

Confus, e [s] Karışık. Müphem. Müşevveş. Mahcub. Muğlak. (fls) Mültebis.

Confusément [h] Muğlak olarak. Müphem, karışık, müşevveş bir surette. Mahcubiyet-le.

Confusion [es] Mezc. Teşevvüş. Fitne. Müphemiyet. Meşkukiyet. Mahcubiyet. Hacelet. Kalibalık. Herc ü merc. (fls) İltibas.

Congé [ez] İzin. Mezuniyet. Terhis. Veda. Azl. Yarım oluk. Mektep tatili. **prendre** – veda itmek. **donner** -- Yol virmek, kovmak.

Congédier [fte] İzin virmek. Kovmak. (as) Terhis, istibdal itmek. Vedalaşmak.

Congéable [s] Kabil-i incimad.

Congélation [es] İncimad. Doñma. Tahassür. Pıhtılaşıma.

Congéler [fte] Dondurmak. **se** -- Doñma. Tahassür itmek.

Congénère [s] Aynı cinsten olan. Hemcins, mütecanis.

Congénital, e [s] Irsi, mader-zad hastalık. Haslet vesaire. Viladi. Hulki.

Congestion [es] Kan toplanması. Nezf-i dem. İhtikan. Hücum-ı dem.

Congestionner [fte] Nezf-i mucib olmak. **se** -- Nezf-i deme, hücum-ı deme uğramak.

Conglobation [es] Teraküm. (bla) Taaddüd.

Conglober [fte] Küre şekline koymak. Biriktirmek. Yığmak.

Conglomérer [fte] Muhtelif şeyleri bir kitle haline getirmek.

Conglutiner [fte] Yapışan, lüzucetli bir hale getirmek. Biriktirmek, yığmak. **se** – Birikmek, yığılmak.

Conglutineux, se [s] Lüzucetli.

Conglutiner [fte] Lüzucetli bir hale getirmek.

Congratulation [es] Tebrik.

Congratuler [fte] Tebrik itmek.

Congre [ez] Deñiz yılan balığı.

Congrès [ez] Kongre. Mütemer.

Congression [es] Çiftleştirme.

Congrève [es] Kongrev tapası.

Congru, e [s] Sarih. Münasip. Vazı. Kafî, vafî.

Congruité, Congruence [es] Tevafuk. (r) Sevab.

Congrument [h] Mütenasiben. Muvafik surette. Mukannen ve muntazam bir tarzda.

Conicité [es] Mahrutiyet.

Conifères [ez-cm] (nb) Sanevberiyeye fasilesi.

Coniforme [s] Mahrut şeklinde.

Conique [s] Mahruti.

Conirostre [ez] Gagası mahrut şeklinde olan kuş.

Conjecture [es] Zan. Tahmin. İhtimal.

Conjectural [fte] Zan ve tahmin üzerine hüküm virmek.

Conjoindre [fte] Birleştirmek. Tezvic etmek. Evlendirmek. **se** – Birleşmek. Evlenmek.

Conjoint, e [s] Merbut. Birleşmiş. (ez) Zevcinden biri.

Conjointement [h] Birlikte olarak. Müttehiden. Maan.

Conjonctif, ve [s] Kavuşturan. (ez) (sr) Harf-i atf.

Conjonction [es] Kavuşmak. İltisak. İzdivac. (sr) Harf-i rabt. (hey) İktiran.

Conjonctive [es] (tşr) Közde tabaka-i munzama.

Conjonctivité [es] (t) İltihab-ı tabaka-i munzama.

Conjoncture [es] Tesadüf. Fırsat. Hal.

Conjouissance [es] Biriniñ sürununa iştirak.

Conjugable [s] (hr) Kabil-i tasrif.

Conjugaison [es] Birleşme. İctima. (sr) Tasrif. (tşr) İttisal ve müzavece.

Conjugal, e [s] Zevci. İzdivaca müteallik.

Conjugalement [h] Karı koca gibi.

Conjugalité [es] Zevciyet.

Conjugatif, ve [s] Tasrifeye dair, tasrifi.

Conjugé, e [s] Müzdevic. Munsarif. (fil)

Conjuguer [fte] (sr) Tasrif etmek. Birleştirmek. (fiileri) Tasrif etmek. **se** -- Tasrif olunmak.

Conjungo [ez] İzdivaç. Bila-tenkit ve muttasıl yazı.

Conjurateur [ez] Hükümete, hükümdara karşı bir su-i kast tertip, idare iden. Fesat başı.

Conjuration [es] Hükümete, hükümdara karşı su-i kast tertibi. Büyü. Sihir. Üfürükçülük. (cem olursa) İstirham. Rica.

Conjuré [e] Bir su-i kastta dahil olan kimse.

Conjurer [fte] Musırrane yalvarmak. Tedabir ve maharet-le bir tehlikeniñ önünü almak. Üfürükçülük etmek. Cinleri def etmek. Bir şeyi kemal-i azim ile yapmaya karar virmek. Bir su-i kasd tertip etmek. **se** -- Su-i kastta iştirak etmek.

Connaissance [es] Bilgi. Malumat. Muarefe. Aşinalık. Duygu. Şuur. Bildik. Aşına. **âge de** -- Sinn-i rüşd. **de** – Bildik. (cm) İlim. İrfan.

Connaissement [ez] Konşimento.

Connaisseur, se [e-s] Kar-aşına. Ehl-i vukuf. Erbap.

Connaître [fte] Bilmek. Tanımak. Añlamak. Fark etmek. Öğrenmek. Takdir etmek. **faire** – Bildirmek. **se faire** – Kendini bildirmek. Tanıtmak.

Conné, e [s] Viladi. Hılki. **maladies** – es Emraz-ı viladiye. (nb) Muttasıl.

Connecter [fte] Birleştirmek.

Connétable [ez] Vakit-ile Fransa'da serdar-ı mirahur. Istabl-ı amire müdürü.

Connétable [es] Vakit-ile Fransa'da umum-ı askeri kumandanlık. Kumandanıñ riyaset ittiği mahkeme.

Connexe [s] Muttasıl; merbut. **délits** – s Ceraim-i müştereke.

Connexion [es] İrtibat. Münasebet. İttisal.

Connexité [es] Münasebet. İrtibat. (hk) İrtibat. İştirak.

Connivence [es] İştirak; zi-methal olma. İhmal. İğmaz.

Conniver [fl] Fena bir işe gizlice iştirak etmek. İhmal ve iğmaz etmek.

Connu, e [s] Malum. Tanınmış. Maaruf; meşhur. (ez) Malum olan şey.

Conoïde [s] Şibh-i mahrut. Mahrutiyü'ş-şekl.

Conque [es] Helezoni sedef. (mima) Yarım kubbe. (tşr) Sedefetü'l-üzn.

Conquérant, e [e] Fatih. Cihangir. (mec) Dilrüba; dilber. (s) Dilberane. Cihangirane.

Conquérir [fte] Fetih, teshir etmek. Kazanmak. Lehine celp etmek. Zabt etmek. Esir etmek.

Conquêt [ez] Kazanç. Mal-i mükteseb. Zevceyiñ mal-i müşteriki.

Conquête [es] Feth. Zabt. Teshir. (mec) Kalbi meshur idilen şahıs. Muvafakiyet-i aşıkane. Visale-i nailiyet.

Conquis, e [s] Zabt u feth olunmuş.

Consacrer [fte] Vakf, hasr etmek. Teberru etmek. Takdis etmek. Tahsis etmek. Añdırmak. **se** – Hasr olunmak. Vakf olunmak. Vakf-ı nefis etmek.

Consanguin, e [e-s] Baba cihetinden alaba. Li-eb kardeş.

Consanguinité [es] Li-eb karabet. Li-eb kardeşlik.

Conscienment [h] Bilerek.

Conscience [es] Vicdan. Şuur. İç, derun, batın, zamir. Vukuf; malumat; bilgi. **liberté de** – Hürriyet-i mezheb. **cas de** – Halet-i şuurîye. **par acquit de** – Vicdani bir surette.

Consciencieusement [h] Vicdanperverane. İnsaf-la. Sıdk u hulussile. Vicdani bir surette.

Consciencieux, se [s] Vicdanlı. İnsafılı.

Conscient, e [s] Şuurlu. Müdrük.

Conscriptif, ve [s] **conscit** – Kura meclisi.

Conscription [es] (as) Kura-i askeriye. Kura keşidesi.

Conscrit [ez] Kura neferi. Acemi nefer. (mec) Tecrübesiz kimse. -- **forcé** Zecri nefer.

Consécration [es] Takdis. Teyid. Vakf. Har ve tahsis.

Consécution [es] Teakub. Tevali. (hey) Devr-i kamer.

Conseil [ez] Nasihat. İhtar. Meclis. Divan. Mahkeme. -- **des ministres** Meclis-i vükela. -- **d'Etat** Şura-yı devlet. **de** – **guerre** Divan-ı harb. **tenir** – Akd-i meclis etmek. **d'administration** Meclis-i idare.

Conseiller [fte] Nasihat virmek. İhtar etmek. **se** – **avec (à)** İstişare etmek, danışmak.

Conseiller, ère [e] Nasih. Müşavir. Meclis azası. -- **aulique** Müşavir-i has. - **d'Etat** – Şura-yı devlet azası. -- **légiste** Hukuk müşaviri.

Consensuel, le [s] Rıza-yı tarafeyn-le, bi'r-rıza münakid.

Consentement [ez] Rıza-yı muvafakat.

Consentir [fl] Rız olmak. Muvafakat itmek. (ft) Müsaade itmek.

Conséquentment [h] Binaenaleyh. Muktezasınca. Ber-mucib. Mucibince. **agir** – Mucibince hareket itmek.

Conséquence [es] Akıbet. Netice. **en** – Binaenaleyh. Muktezasınca.

Conséquent, e [s] Rabitalı. Devamlı. İcab-ı hale göre hareket iden.

Conséquent [ez] (mn) Kaziyeniñ hadd-i talisi. (r) Hadd-i sani. (sr) Muzafun-ileyh. **par** – Binaenaleyh.

Conservateur, trice [e-s] Muhafaza. Muhafazakar.

Conservatif, ve [s] Muhafazakarlığa taraftar.

Conservation [es] Muhafaza. Hıfz. Mahfuziyet. Muhafaza-i nefis.

Conservatoire [s] Hıfzi. Tahaffuzi.

Conservatoire [ez] Konservatuvar.

Conserve [es] Konserve. (cm) Gözleriñ yorulmaması için renkli gözlük.

Conserver [fte] Saklamak. Muhafaza itmek. Gözetmek. **se** – Hayat u sıhhatine itina itmek.

Considence [es] Birbiriniñ üzerine mevzu şeyleriñ çökmesi.

Considérable [s] Hatırı sayılır, muteber. Kilitli. Ehemmiyetli. Büyük, cisim.

Considérablement [h] Mühim surette. Ziyades-ile. Pek çok.

Considération [es] Mülâhaza. Mütallaa. Riayet, hürmet. İtibar, haysiyet. **prendre en** – Nazar-ı itibara almak. (kitabeta) -- **dislingueés** İhtiramata-ı faika.

Considéré [s] Mazhar-ı itibar. Nazar-ı itibare alınmış. Muteber. Madud.

Considérer [fte] Dikkat-le bakmak. Nazar-ı itibare almak. Riayet itmek. Ait olmak. Takdir itmek. Add ve itibar itmek. Ehemmiyet virmek.

Consignataire [ez] Kendisine emanet tevdi olunan kimse. Emanetçi. Mürselün-i ileyh.

Consignateur [ez] Emanet akçesini yatıran. Emanet eşya gönderen. Mürsil. Satılmak üzere bir tüccara mal bırakma.

Consignation [es] Emanet akçe tevdiği. Depozito. Satılmak üzere mal bırakma.

Consigne [es] (es) Talimat. Memnuniyet-i emr-i kati. Asker ve talebeniñ izinsizlik cezası. İstasyonda eşyaniñ muvakkaten hıfz olunduğu depo.

Consigné [e-s] İzinsiz. Emaneten bırakılmış eşya.

Consigner [fte] Emaneten bırakmak. Depozito itmek. İçeriye girmekten veya dışarıya çıkmaktan men itmek. Kaydirmek. (as) Göz hapsine almak.

Consistance [es] Kıvam. Tasallüb. Sebat. Metanet. İtibar. Sübut. İstikrar. Sıhhat, vüsuk.

Consistant [s] İbarete. Kıvamlı. Metin. Sulb.

Consister [fl] Kaim olmak, mütevakkıf, menut, vabeste olmak. İbarete olmak.

Consistoire [ez] Kardinaler meclisi.

Consœur [es] Aynı manastırda ve aynı tarikatte bulunan rahibe.

Consolable [s] Kabil-i teselli.

Consolant, e [s] Teselli-amiz.

Consolateur, trice [e-s] Teselli virici. Teselli-bahş.

Consolation [es] Teselli. Teselli-amiz söz. Medar-ı teselli. Memnuniyet.

Consolatoire [s] Medar-ı teselli olan.

Console [es] Konsol. (mima) Dirsek. Furuş.

Consoler [fte] Teselli virmek. Teselli itmek. Tahfif itmek. **se** – Müteselli olmak.

Consolidant [s] Takviye, tahkim iden.

Consolidation [es] Takviye. Tahkim. (maliye) Divan-ı gayr-ı muntazamanın düyun-ı muntazamaya tahvili.

Consolidé, e [s] Tahkim edilmiş. (ez cm) Konsolit. Esham-ı umumiye. **dettes** – s Düyun-ı muntazama.

Consolider [fte] Takviye ve tahkim itmek. Teyid itmek. Bir deyn-i umumiye mukabil ve teminat göstermek.

Consommateur [es] Müstehlik müşteri.

Consommation [ez] İstihlak. Lokanta ve meyhanede yenilen içilen şey. Meşrubat. **la -- des siècles** Ahir zaman.

Consommé [es] Pet suyu. (s) İkmal edilmiş. İstihlak edilmiş. Yıpranmış. **tout est** – Artık çaresi kalmadı.

Consommer [fte] Sarf ve istihlak itmek. Telef itmek. İkmal ve itmam itmek. (fl) Çok pişmiş.

Consumption [es] Telef. Mahv. Erime. Tedrici. Zayıflama.

Consonance [es] Ahenk. Tevafuk-ı asvat. (nkş) Hakim renk, şekil. Seci ve kafiye.

Consonnant [s] Tevafuk iden. Hem ahenk olan. Mukaffa

Consonne [es] Sedasız harf.

Consonner [fl] Sesler hakkında ahenktar olmak. Tevafuk itmek. Oymak. Bir ahenk husule getirmek.

Consorts [ez-cm] Şüreka. Refika. Avene.

Consortium [ez] (**siome**) Şirket. Konsorsiyum.

Consoude [es] (nb) Eşek kulağı.

Conspirant, e [s] (makine) Aynı tesiri husule getirmeye mütekmil. Bir işe muavenet ve iştirak iden.

Conspirateur, trice [e] Hükümete karşı gizlice su-i kast tertip iden.

Conspiration [es] Hükümete karşı gizlice su-i kast tertibi.

Conspirer [fl] Düşünmek, tasarlamak. (fl) Aynı gayeye müteveccih bulunmak. Su-i kast tertip itmek. Su-i kasta dahil olmak.

Conspuer [fte] Alenen tahkir ve terzil itmek.

Constable [ez] İngiltere'de polis memuru.

Constamment [h] Ale'd-devam. Mütemadiyen. Sebat ve metanetli.

Constant, e [s] Sabit. Sadık ve vefalı. Daima. Mukdim. Muhakkak, müsbet. Vefakarane.

Constantinopolitain, e [s] İstanbullu.

Constatation [es] Müşahede. İsbat. Tahakkuk ittirme. Tebeyyün.

Constater [fte] Bi'l-müşahede ispat itmek. Tahakkuk ittirmek. Meydana çıkarmak.

Constellation [es] (hey) Cümle-i kevkebiye. Burç.

Constellé, e [s] Mükevkeb.

Constier [fl] Tahakkuk itmek. (yalnız kayıp sigalarında tasrif olunur)

Consternation [es] Yes, fütur. Dehşet.

Consterné [s] Meyus, medhuş. Meftur.

Consterner [fte] Yese, fütura düşürmek. Meyus itmek.

Constipation [es] İnkıbaz. Peklik.

Constiper [fte] İnkıbaz virmek. **se** – İnkıbaza uğramak.

Constituant, e [s] Teşkil iden. Müesses. (hk) Müvekkil. **assemblée** – **e** Meclis-i müessisan. (ez) Meclis-i müessisan azasından.

Constitué, e [s] Teşkil olunmuş. Tesis idilmiş. Müşkil. Mürekkep.

Constituer [fte] Tensik. Teşkil itmek. Tayin itmek. Nasb itmek, tevkil itmek. Tesis itmek. **se** – Terkip, teşkil itmek.

Constitution [es] Terkip. Tesis. Bünye, cibilliyet. Yerleştirme. Vaz itme. Nasb, tayin. Vekalet, idare. Teşkilat-ı esasiye kanunu. Meşrutiyet. Kanun-ı esasi. Tensikat.

Constitutionnalisme [ez] Hükümet-i meşruta. Meşrutiyet taraftarani umdeleri.

Constitutionnel, le [s] Meşhuri. (t) Bünyevi. (ez) Meşrutiyet taraftarı.

Constricteur [z] (tşr) Muzik. Masar. Sarıp sıkın.

Constringent, e [s] Tazyik-i icra iden. Sarıp sıkın, tasir iden.

Constructeur [ez] Bina inşa iden. (mima) İnşager. Mimar.

Construction [es] Bina. İnşa. (mima) İnşaat. Mimarlık. Tertip, tanzim. (nhv) Terkip-i kelim, inşa.

Construire [fte] Bina yapmak. İnşa itmek. Terkip itmek. Kaleme almak. Yapmak. **se** – Yapılmak.

Consubstantialité¹²⁶ [es] Aynı cevher.

Consubstantiellement¹²⁷ [h] Hemcevher olarak.

Consul [ez] Konsol. Konsolos. Şehbender. -- **général** Baş şehbendar

Consulat [ez] Konsolosluk. Konsoloshane. Şehberderhane.

Consultant, e [s] Müşavir. İstişare iden.

Consultatif, ve [s] İstişari.

Consultation [es] İstişare. (t) Konsülto. **salle de** – Muayenehane.

Consulte¹²⁸ [es] İsviçre’de adliye mahkemesi.

Consulter [fte] Rey sormak. İstişare itmek. Danışmak. İstihare itmek. Müracaat itmek. Konsülto itmek. (fl) Müzakere itmek. **se** – Tezekkür olunmak.

Consumer [fte] İstihlak itmek. Bitirmek. Yapmak. İsrif itmek. **se** – Eriyip gitmek. Çürümek. Telef olmak. Beyhude yorulmak.

Consumptibilité [es] Kabiliyet. İstihlak.

Contact [ez] (**c, t** okunur) Temas. (mec) Münasebet. Müdavemet.

Contadin, e [s] Kırdada, köyde oturan.

¹²⁶ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹²⁷ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹²⁸ Sözlükte “Sonsulte” şeklindedir.

Contagieux, se [s] Sarı.

Contagion [es] Sirayet, intişar. Taammüm.

Contagiosité [es] Kabiliyet-i sirayet.

Contamination [es] Bulaşıklık. Pislik. Levs. Bulaşma. Mukaddesata hürmetsizlik.

Contaminé, e [s] Pis, mülevves. Bulaşmış.

Contaminer [fte] Bulaştırmak, telvis etmek. Küfür etmek.

Conte [es] Hikaye. Kıssa. Misal.

Contemplateur, trice [s] Temaşa iden. Murakabe, istiğrak.

Contempler [fte] Hayret ve takdir-le temaşa etmek. Murakabeye dalmak. Teemmül etmek.

Contemporain, e [e-s] Muasır.

Contemporanéité [es] Muasırlık. Hem-asır olma.

Contempteur, trice [e-s] Tahkir idici. Tezyif idici.

Contemptile [s] Şayan-ı tezyif ve tahkir.

Contenance [es] İstiab. Vaziyet. Vüsat.

Contenant, e [s] Rakip. Münazaa.

Contendant [s] Muhteva-yı istiab iden, şamil. (ez) Zarf.

Contendan [e-s] Rakip ve rekabette bulunan.

Contenir [fte] Havi olmak. İhata etmek. İstiab etmek. Şamil olmak. İhtiva etmek. Zabt etmek. Tenkil etmek. **se** – Sakınmak. Kendini zabt etmek.

Content, e [s] Hoşnut. Memnun. Razi.

Contentement [ez] Hoşnutluk. Memnuniyet. Rıza, muvafakat.

Contenter [fte] Memnun etmek. Hoşnut etmek. Razi etmek. **se** – Kanaat etmek. (arzu ve şehvani maksadı) Teskin etmek.

Contentieux, re [s] Münazaalı; münakaşalı. (hk) **bureau de** – Hak müşavirliği kalemi. (ez) İhtilafat. Münazaalı işler.

Contention [es] Mütemedi çalışma. İtab-ı zihn. Münakaşa-i ihtilaf. Münazaa.

Contenu [ez] Muhteviyat. Mal.

Contenu, e [s] İhtiva iden. (mec) Kendini zabt iden. İtidalli.

Conteur [fte] Nakil etmek. Hikaye etmek. Masal söylemek.

Contestable [s] Kabil-i itiraz. Meşkur.

Contestant, e [s] İtiraz iden. Muteriz. Muhalif. (ez cm) Tarafeyn.

Contestation [es] Redd ve inkar. İtiraz. İhtilaf.

Conteste [es] İhtilaf. Dava. **sans** – Bila-hilaf.

Contester [fte] İtiraz etmek. İnkâr etmek. Muhalefet etmek. Red etmek.

Conteur, se [e] Hikayeci. Masalcı. (mec) Herze-gu.

Contexte [ez] Bir ibarede siyak ve sibak. Tarz-ı ifade.

Contexture [es] İnsicam. İrtibat. Tertip.

Contigu, ë [s] Bitişik. Mücavir. (mec) Mümasil, müşabih.

Contiguïté [es] İttisal, mücaveret.

Contenance [es] Cimadan perhizkarlık. Riyazet.

Continent [ez] Kara, berr.

Continent, e [s] Perhizkar.

Continental, e [s] Berri. Karaya mensup.

Contingence [es] İmkan, ihtimal. Siyak-ı ahval. Tesadüf.

Contingent, e [s] Mümkün. Herkesiñ hissesine düşen. Hisse. (ez) Vergi mükellefini veya kura efradı heyet-i mecmuası. Efrad-ı cedide.

Continu, e [s] Muttası. Mütemadi. Devamlı. (ez) İstimrar.

Continuation [es] Devam. Temdid. İlave.

Continueur [e] Peyrev. Başlanmış bir şeye devam iden.

Continuel, le [s] Sürekli. Mütemadi. Devamlı.

Continuellement [s] Layenkati. Ale'd-devam. Mütemadiyen.

Continuer [fte] Devam ittirmek. Temdid etmek. (fl) Devam etmek. Sürmek. İmtidad etmek. İttisal.

Continuité [es] İttisal. Müdavemet. İmtidad.

Continûment [h] Bila-fasıla.

Contondant, e [s] Yara açmaksızın bereleyen silah. Keskin olmayan. **armes** – **se** Esliha-i razziye.

Contorsion [es] Burma. Burkulma. Yüz buruşturma.

Contorsionner [fte] Burmak. Kıvırmak.

Contour [ez] Daire, etraf. Çevre. Havali, civar.

Contournable [s] Kabil-i ihata.

Contourner [fte] İhata itmek. Çevirmek. Müdür yapmak. Şeklini değiştirmek.

Contracté, e [s] Münakid. (sr) Müdgam. (hastalık) Alınmış.

Contracter [fte] Akid itmek. Alışmak. Peyda etmek. Hacmini küçültmek. (bir hastalık) **se** – Takallüs etmek.

Contractile [s] (tşr) Kabil-i takallüs.

Contractilité [es] Hase-i takallüs.

Contraction [es] Takallüs. (sr) İdğam, ilal.

Contractuel, le [s] Mukaveleye müstenid.

Contractuellement [h] Ba-mukavele.

Contracture [es] (t) Asab ve adalat takallüsü. (mima) Sütun tepesiniñ daralması.

Contracturer [es] Takallüsü mucib olan.

Contradicteur [ez] Muarız. Muteriz. Hilaf-gir. (hk) Hasım.

Contradiction [es] İtiraz. Tenakuz. Muaraza. Mübayenet. Muhalefet.

Contradictoire [s] Mütebayın, mütenakız. (hk) Vecahi. (ez) İctima-yı zıddeyn.

Contraignable [s] (hk) Kabil-i icbar.

Contraindre [fte] Mecbur etmek. Sıkmak. İcbar etmek. Muazzeb etmek. **par corps** – Deyn için hapsitmek.

Contrainte [es] Zorlama. İcbar. Sıkıntı. -- **morale** Cebr-i manevi. -- **par corps** Deyn için hapis.

Contraire [s] Muhalif. Zıt. Mugayir. Mukabil. **au** – Bi'l-akis.

Contrairement [h] Aksine olarak. Mugayir surette.

Contrarier [fte] Muhalefet etmek. Zıddına gitmek. Muazzeb etmek. Mani olmak. **se** – Mevanie duçar olmak.

Contrariété [es] Muhalefet. Zıddiyet. Tenakuz. Mübayanet. Mevanie, engel. Muannitlik, Gaile. Sıkıntı.

Contraste [ez] İhtilaf. Tebayün. Zıddiyet. (nkş) Tezat.

Contraster [fl] İhtilaf üzere bulunmak. Zıt olmak. Tevafuk itmek. (ft) Zıt bir hale getirmek.

Contrat [ez] Mukavele. Kontrat.

Contravention [es] Kanuna muhalif hareket.

Contre [hc] Karşı. Aleyhine mukabil. Hilafına, üzerine. (ez) Aleyhinde olan şeyler. **le pour et le** – Ve aleyhe. Fayda ve mahzur.

Contre-à-contre [h] (bhr) Yan yana.

Contre-amiral [ez] Kontr-amiral.

Contre-attaque [es] Mukabil-i hücum.

Contre-aveu [ez] İkinci ikrar.

Contre-avis [ez] Muhalif rey, ikrar.

Contre-balancer [fte] Tevazün ittirmek. (nkş) Dengelemek. (mec) Tekabül etmek. **se** – Denk olmak.

Contrebande [es] Kaçakçılık. Kaçak mal.

Condrebandier, ère [e] Kaçakçı.

Contre-basse [es] Kontra basso.

Contre-batterie [es] (as) Mukabil-i batarya.

Contre-bouter [fte] (mima) Eğretiye almak.

Contrecarrer [fte] Biriniñ tasavvuratına açıktan açığa muhalefet ve mümanaat etmek.

Contre-clef [ez] (mima) Koltuk taşı.

Contre-cœur [ez] Ocak aleti.

Contre-cœur [s] (à) Kerhen.

Contre-commander [fte] Evvelki emri iptal iden kumanda virmek.

Contre-coup [ez] Aksü'l-amel. Geri tepme. Aks-i darbe. Bir hadiseden mütevellit diğerk hadise.

Contre-courant [ez] Anafor.

Contredanse [es] Karşılıklı raks.

Contre-déclaration [es] Evvelki beyannemeyi iptal iden beyanname.

Contredire [fte] Muhalefet etmek. Nakz ve cerh etmek. İtiraz etmek. (fl) Muhalefette bulunmak.

Contredisant, e [s] Muteriz.

Contredit [ez] İtiraz. **sans** -- Bila-hilaf.

Contrée [es] Hıttı. Nahiye. Memleket. Semt.

Contre-échange [ez] Mübadele. Trampa.

Contre-enquête [es] (hk) Mukabil-i tahkikat.

Contre-épeulette [es] Saçaksız apolet.

Contre-épreuve [es] Yeñi tab olunan prova üzerinden alınan prova. (hk) Ters baskı.

Contre-escarpe [es] (es) Mukabil-i astar.

Contrefaçon [es] Taklit. Sahtekarlık.
Contrefacteur [es] Sahtekar.
Contrefaction [es] Sahtekarlık.
Contrefaire [fte] Taklit etmek. Cali hareket etmek.
Contrefaiseur, se [e] Mukallit.
Contrefait, e [s] Yapma. Sahte. Fena yapılmış. Taklit.
Contre-fiche [es] Direk dirseği. Makas. Payende.
Contre-fil [ez] Tabi mecranın ters istikameti. à – Tersine.
Contre-finesse [es] Kurnazlığa karşı kurnazlık.
Contre-force [es] Mukabil-i kuvvet.
Contre-fort [ez] İstinat duvarı. Payende. Mukabil-i sırt.
Contre-hachure [es] Mukabil-i tarama.
Contre-jour [ez] Işığa karşı olan yer.
Contre-lettre [es] Muvazaalı bir vesika iptal iden gizli vesika.
Contre-ligue [ez] Mukabil-i cemiyet, firka.
Contre-maître [ez] İş başı. Falaka. (bhr) Lostra.
Contremandat [ez] Bir emri iptal iden ikinci emir.
Contremander [fte] Evvelce virilen emri veya siparişi geri almak.
Contre-marche [es] (as) Aksi yürüyüş. (mima) Raht.
Contremarque [es] İkinci marka.

Contremarquer [fte] Altın, gümüş mamulâtına veya bir denge marka, tamga koymak.
Contre-mine [es] (as) Mukabil-i lağm.
Contre-miner [fte] Mukabil-i lağm yapmak. (mec) Desise ve hudaları hükümsüz bırakmak için tedbirler kurmak.
Contre-mont [za] (à) Nehrin akıntısına muhalif. Yukarıya doğru.
Contre-mot [ez] Mukabil-i parola. Parolaya cevap.
Contre-mouler [fte] Heykeltıraşlık mamulâtını taklit etmek.
Contre-mur [ez] Payende duvarı. Mukabil-i duvar.
Contre-note [es] Evvelki notayı iptal iden nota.
Contre-ordre¹²⁹ [ez] Bir emri iptal iden ikinci emir. Aksi emir.
Contre-partie [es] Kontrol defteri. (mec) Muhalif rey.
Contrepasser [fte] Bir poliçeyi, kendisinden alınan şahsa iade etmek.
Contre-pente [es] Mukabil-i sırt.
Contre-pesé, e [fte] Muvazeneli.
Contre-pied [ez] Bir işin aksi. à – tersine.
Contrepoids [ez] Muvazaneyi temin iden sıklet. Cambaz terazisi. Mukabil-i sıklet.
Contrepoil [ez] Tüyün istikametine muhalif. à – Perdaht-ı tıraş.

¹²⁹ Sözlükte “Contra-ordre” şeklindedir.

Contre-pointe [es] Kılıç ucunuñ keskin sırtı.

Contrepoison [ez] Panzehir.

Contre-police [ez] Zabitanıñ ahval ve hareketini belli itmeksizin tetkik iden gizli heyet.

Contre-porte [es] Camekanlı ve pervane şeklinde iç kapı.

Contreposer [fte] Yañılış. Yazmak. Fena koymak.

Contre-projet [ez] Mukabil-i layiha.

Contre-propos [ez] Mukabil-i söz.

Contre-proposition [es] Mukabil-i teklif.

Contre-révolution [es] Mukabil-i ihtilal.

Contre-ronde [ez] (as) İkinci devriye.

Contre-ruse [es] Hileye mukabil hile.

Contre-saison [es] Turfanda meyve vesaire.

Contre-sceau [ez] Büyük mührüñ yanına basılan küçük mühür.

Contreseing [ez] Bir imzanıñ altına konan imza.

Contresens [ez] (s okunur) Manaya mugayiret. Na-makul. Aks-i istikamet.

Contre-sortie [es] (as) Mukabil-i huruç.

Contre-stimulant, e [s] (t) Muzad-ı münebbih.

Contre-temps [ez] Aksilik. Nagehani maania.

Contre-torpilleur [ez] Torpido mihrabı.

Contre-type [ez] Aslıñ kopyası. İkinci nüsha.

Contre-valeur [es] Mukabil-i kıymet. Karşılık.

Contrevallation [es] (as) Muhit-i mukabil.

Contrevenant, e [e] Kanuna, emre muhalefet iden.

Contrevenir [fl] Nizamata muhalefet itmek.

Contrevent [ez] Pencere kepengi.

Contribuable [s] Vergi viren, mükellef.

Contribuer [fl] Vergi virmek. Hisse virmek. Medar olmak. Yardım itmek.

Contributaire [s] Vergi viren. Mükellef.

Contribution [es] Resim, vergi. (mec) Tecrim, haraç, cizye. Umumi bir masraftan herkese düşen hisse.

Contrister [fl] Kederlendirmek. Mahzun itmek.

Contrit, e [s] Mükedder ve mahzun.

Contrition [es] Mahzuniyet. Nedamet.

Contrôle [ez] Teftiş. Kontrol. Muayene. Murakabe. Kontrol defteri. Kaydiye. Altın ve gümüşe basılan damga.

Contrôler [fte] Kontrol itmek. Teftiş itmek. Kontrol defterine kayıt itmek.

Contrôleur [ez] Müfettiş. Kontrol memuru. Murakıp.

Controuver [fte] (haber hakkında) Tasni itmek.

Controverse [es] Mübahese. Münakaşa.

Controversé, e [s] Münaza fih.

Controverser [fte] Mübahese ve münakaşa itmek.

Contumace [ez] (hk) Mahkemede ispat-ı vücut etmek. Gıybet. **par** – Gıyaben.

Contumacer [fte] (hk) Gıyaben hüküm etmek.

Contus, e [s] Berelenmiş.

Contusion [es] Berelenme. Ezilme. Ezik.

Contusionner [fte] Berelemek. Ezmek. **se** – Berelenmek.

Convaincre [fte] İkna etmek. İltizam etmek. Kandırmak. **se** – Kani olmak. İkna olunmak.

Convaincu, e [s] Kani olmuş.

Convalescence [es] Nekahet.

Convalescent, e [s] Hastalıktan yeni kalkan.

Convection [es] (fiz) İntikal-i hararet.

Convenable [s] Münasip. Uygun. Layık, muvafık. Mütenasip. Gereği gibi.

Convenance [es] Yakışık almak. Liyakat. Münasip. Suret-i münasebe. Tevafuk. (cm) Adab-ı muaşeret. Adap.

Convenir [fl] Aynı fikre iştirak etmek. Müttefik olmak. İtiraf ve tasdik etmek. Muvafık gelmek. İşine gelmek. **se** – Birbirini beğenmek.

Conventicule [ez] Gizli ve ekseriya gayr-i meşru küçük içtima.

Convention [es] Mukavele. İtilaf. Ahitname. **de** – İtibari, mevzu.

Conventionnel, le [s] Bir ahite müstenit. Müttefik-i aleyh. İtibari. Mevzu.

Conventionnellement [h] İtibari olarak. Mukavele etmek.

Conventuel, le [s] Manastıra mensup.

Conventu, e [s] Hududuñ hep bir merkeze müteveccih olmaları. Tekarüp. (mec) Hep bir gayeye müteveccih olma.

Convergent, e [s] (h) Bir merkezde içtima iden, mütekarip. (mec) Muvafık. Uygun. Bir maksatta hadım olma.

Converger [fl] Hep bir noktaya müteveccih olmak. Tekarüp etmek. (mec) Bir maksatta hizmet etmek.

Convers, e [s] Bir manastırın hizmetinde müstahtem.

Conversation [es] Musahabet. Mükaleme. Sohbet. Lakırdı.

Converser [fl] Konuşmak. Ülfet etmek. Musahabet etmek. (es) Çarh etmek. Tebtil-i istikamet etmek.

Conversion [es] Dönme. Tahvil. Tebtil-i mezhep. İhtida. (es) Akis. Tebtil. Fikir ve meslek.

Converti, e [e-s] Tebtil edilmiş. İhtida etmiş. (e) Mühtedi.

Convertible [s] (fls) Maye-aks, kabil-i aks.

Convertibilité [es] Tahvil-i kabiliyet.

Convertir [fte] Tebtil ve tahvil etmek. Dinini değiştirmek. (hk) **se** – Tahavvül etmek. İhtida etmek.

Convertissable [s] Kabil-i tahvil.

Convertisseur [ez] Başkalarını imana getirmek. Müçtehit. (elektr) Muhaville. Esham ve tahvilatı nakte tahvil iden adam.

Convexe [s] (h) Muhaddep.

Convexité [es] Muhaddebiyet.

Convict [ez] (kte) İngiltere hukukunda mahpus veya menfi her canıye virilen isim.

Conviction [es] Kanaat. İtminan. Cezim ve yakin. Sübut.

Convié, e [e] (ziyafete) Davetli. Meduv.

Convier [fte] Ziyafete davet etmek. (mec) Teşvik etmek.

Convive [e] Ziyafet sofrasında bulunan davetliniñ her biri.

Convivial, e [s] Ziyafetlere müteallik.

Conviviat [ez] Davetlilik.

Convocateur [e-s] Davetçi.

Convocation [es] Celp, davet. Cem. Davetname. Meclis akti.

Convoi [ez] Kafile. Cenaze alayı.

Convoité, e [s] Göz dikilmiş. Şiddet-le arzu edilmiş.

Canvoiter [fte] Hirs-la arzu etmek. Göz dikmek.

Canvoiteux, se [s] Haris, arzukeş.

Convotise [es] Hirs. Tama. Şiddetli arzu.

Convool [ez] Yeñiden izdivaç.

Convoler [fl] Yeñiden evlenmek.

Convoté, e [s] (nb) İç tarafa doğru boru şeklinde bükülmüş. Suri.

Convoolvacées [es-cm] (nb) Fasile-i ulleykiye.

Convoolvulus [ez] (s okunur) (nb) Ulleyk. Kahkaha çiçeği.

Convoquer [fte] Celp. Davet etmek. -- **une assemblée** Bir meclisi içtima davet etmek.

Convoyer [fte] Bir katar veya gemiye refakat ve muhafaza etmek.

Convulsif, ve [s] İhtilaci

Convulsion [es] İhtilaç. (mec) Şiddetli hareket. -- **s des enfants** Çocuk havalesi.

Convulsionner [fte] İhtilaç virmek. Tahavvülat hasıl etmek.

Coobligation [es] Taahhüdat-ı müştereke.

Coobligé, e [e-s] Müteahhit-i müşterek.

Cooccupant, e [e] Diğerler-ile birlikte işgal iden.

Coolie [ez] (**kouli** okunur) Bir müstemlekedede istihdam olunan Hintli veya Çinli amele.

Coopérateur, trice [e] Birlikte çalışan. İş şeriki. Muayen, yardımcı.

Coopératif, ve [s] Teşrik-i mesai, teavün esasına müstenit. (es) Teavün şirketi.

Coopération [es] Teşrik-i mesai. Teşrik-i icraat. Birlikte teavün. Çalışma.

Coopérer [fte] Teşrik-i mesai etmek. Müttehiden icra-yı hareket etmek.

Coopter [fte] (bir meclis azaları hakkında) Bizzat aza tayin ve intihap etmek.

Coordination [es] İnsicam. İntizam.

Coordonner [fte] Nizam ve intizam virmek. Bir nizam ve tertip üzere üzere sıralamak.

Copahu [ez] Amerika pelesengi.

Copaier [ez] Pelesenk ağacı.

Copain [ez] Aziz arkadaşı. Refik. Hempa.

Copal [ez] Bir nev reçine.

Copartage [ez] Mukaseme.

Copartager [fte] Müştereken taksim etmek. Mukaseme, pay etmek.

Copeau [ez] Yonga taşı.
Copermuter [fte] Becayış itmek.
Cophose [es] Sağırılık.
Copie [es] Nüsha-i saniye. Kopya. (mec) Taklit.
Copier [fte] Sureti çıkarmak. İstinsah itmek. Tebyiz itmek.
Copieusement [h] Bol bol.
Copieux, se [s] Bol. Mezbul.
Copiste [ez] Kopyacı. Mübeyyiz. Müstensih.
Coposséder [fte] Müştereken malik olmak, tasarruf itmek.
Copossession [es] Müştereken tasarruf.
Copropriétaire [e] Müşterek sahip. Hissedar.
Copropriété [es] Müşterek mülk.
Copte yahut **Cophte** [e-s] Kıpti.
Copter [fte] Tokmağın bir darbesi-le çalmak.
Copulatif, ve [s] (sr) Atfî. Atf. (es) (mn) Atfiye.
Copulation [es] Çiftleşme. Cima.
Copule [es] (mn) Rabita.
Copyright [ez] (**kopi rayt**) Mülkiyet-i edebiye.
Coq [ez] (r okunur) Horoz. (bhr) Gemi aşçısı. Kuvvetli nüfuzlu adam.
Coq – à – l'âne [ez] Bitmez, tükenmez, abuk sabuk söz.
Coq – d'Inde [ez] Erkek hindi.
Coq – héron [ez] Erkek balıkçıl.

Coquard [ez] İhtiyar horoz. Gençlik iddiasında bulunan gülünç ihtiyar adem. Budala.
Coque [es] Ceviz, badem yumurta vesaire kabuğu. Gemi teknesi. İpek böceği vesaire böceklerin kozası. **oeuf à la** – Rafatan yumurta.
Coquecigrue [es] Mevhum bir hayvan. Anka. Saçma sapan lakırtı.
Coquelicot [ez] Gelincik çiçeği.
Coqueline [fl] (horoz hakkında) Ötmek. Kadınların yanında horozlanmak.
Coqueluche [es] Boğmaca öksürüğü. (mec) Gayet muteber ve şöhretli kimse. Gözbebeği olan adem.
Coqueluchon [ez] Kukuleta.
Coquemar [ez] Kulplu güğüm.
Coquerico [ez] Horoz ötüşü. Kukuriku.
Coquerie [es] Gemi mutfağı.
Coquet, te [s] Şuh eda, zerafetperver, cilvekar. Nazik. Zarif. Şuh-ı meşrep.
Coqueter [fl] Şuhluk itmek.
Coquetier [ez] Toptan yumurta ve tavuk taciri. Rafatan yumurta yemeye mahsus küçük hokka.
Coquetière [es] Rafatan yumurta pişirmeye mahsus kap.
Coquettement [h] Zarifane, şuh meşrebane. Nazikane.
Coquetterie [es] Şuhluk. Kendini beğendirmek hevesi. Süslenmek iptilas. Zerafet. Naz. Şuh meşreplik.
Coquillage [ez] Sedef içinde yaşayan deniz mahlukatı. Kavkaa. Sedef.

Coquille [es] Midye gibi hayvanatın kabuğu. Sedef. Yumurta badem, ceviz vesaire kabuğu.

Coquilleuxse [s] Sedefli. Sedefi çok.

Coquin, e [e] Çapkın, namussuz ve alçak kimse. Külhani. Hilekar. Tembel, haylaz. (es) Fahişe.

Coquinerie [es] Çapkınlık. Domuzluk. Alçaklık. Haylazlık, tembellik.

Cor [ez] (as) Boru.

Cor [ez] Nasır. Geyik boynuzunun küçük çıkıntısı.

Corail [ez] Mercan. (şairane) Ateşi kırmızı.

Corailière [es] Mercan saydına mahsus gemi.

Corailleur [ez] Mercani. Mercan dalgıcı.

Corailleux, se [s] Mercanlı.

Corallaire [s] Mercana benzeyen.

Corallin, e [s] Mercan gibi kırmızı.

Coralline [es] Kaya yosunu.

Coran [ez] Kuran-ı kerim.

Corbeau [ez] Karga. (mima) Furuş.

Corbeille [es] Sepet.

Corbeillée [es] Bir sepet dolusu.

Corbillard [ez] Cenaze arabası.

Corbillat [ez] Karga yavrusu.

Corbillon [ez] Küçük sepet.

Corbleu [hd] Hay Allah cezasını versin! Makamında kullanılan bir tabir.

Cordage [ez] Geminiñ halat takımı.

Corde [es] İp. Kiriş. (h) Vitir. (mec) Dar ağacı. **homme de sac et de** -- İpekten kazıktan kurtulmuş adam.

Cordeau [ez] (mima) Çırpı. (bhr) Çıma. İnsan boğmaya mahsus ip, kement.

Cordé, e [s] Yürek şeklinde. İp şeklinde, habli.

Cordeler [fte] Örmek. Bükmek.

Cordelette [es] Sicim.

Cordelier, ère [e] Beline ip kuşanan Fransis'înden rahibi.

Cordelière [es] Papazların bellerine bağladıkları ip. Zünnar. İp biçiminde kuşak. (mima) Halat burgacı. (taba) Çerçeve.

Cordelle [es] Kayık için yedek ipi.

Corder [fte] Örmek. İp yapmak. İp-le bağlamak. İp-le ölçmek. **se** – Bükülmek. (nebatat hakkında) Kartlaşmak.

Corderie [es] İpçilik. İp fabrikası.

Cordial, e [s] Sadık. Halis. Samimi. (t) Müferrih-i ilaç. (ez) Müferrih -i ilac.

Cordialité [es] Muhaleset. Samimiyet. Sıdk u hulul.

Cordialement [h] An-samimi'l-kalb. Sadıkane. Halisane.

Cordier [ez] Urgancı.

Cordite [es] İp barutu.

Cordon [ez] İnce ip. Kordon. Şerit. Gaytan. Fotin bağı. (tşr) Habl. -- **bleu** Mahir işçi. (mima) Kat silmesi. (es) Hatt-ı kordon. Kömürün hattı.

Cordonner [fte] Örmek. Bükmek. Gaytan-la bağlamak.

Cordonnerie [es] Kunduracılık. Kunduracı dükkanı.

Cordonnet [ez] İnce şerit.
Cordonnier [ez] Kunduracı.
Cordouan [s] Kurtubalı. (ez) Sahtiyan.
Corectasie [es] (t) Tevessü-i hadeka.
Coreligionnaire [e] Dindaş. Hemmezhep.
Coresse [es] Balık kurutmaya mahsus sundurma.
Corète [es] (nb) Ihlamur nevi.
Coriace [s] Deri gibi sert. (mec) Pinti. Hasis. Muannit.
Coriandre [es] Kişniş otu. Kişniş.
Corindon [ez] Elmastan soñra eñ kıymettar zümrüt ve yakut taşları envai.
Corinthien, ne [s] Korintli. (mima) Korint usul-i mimarisi.
Corise [es] Bir nev tahta kurusu.
Corme [es] Üvez.
Cormier [ez] Üvez ağacı.
Cormorant [ez] Karabatak denilen kuş.
Cornac [ez] Pilban. Fil sürücüsü.
Cornage [ez] (baytar) Beygiriñ solgun hastalığı.
Cornailler [fl] (zıvana hakkında) Yuvasına girmemek.
Cornaline [ez] Kırmızı akik.
Cornard, e [e-s] Solgun beygir.
Corne [es] Boynuz. Boru. Nefir. Otomobil borusu. At tırnağı. Çekecek. Köşe **d'or** – Haliç.
Corné, e [s] Boynuz şeklinde.
Corné [es] (tşr) Gözde tabaka-i karniye.

Corneillon, Corneillard [ez] Karga. Kuzgun.
Corneille [es] Bir nev küçük karga. Kuzgun.
Cornement [ez] Kulak uğultusu.
Cornemuse [es] Gayda.
Cornemuseur [ez] Gaydacı.
Corner [fl] Boru çalmak. Uğuldamak. (ft) Tekrar tekrar ve bağırarak söylemek. Neşr ve işaa itmek. Baş ağrıtmak. Boynuz-la vurmak. Tos vurmak. **se** – Boynuz-la vuruşmak.
Cornet [ez] Küçük boru. Kağıt külah.
Corneter [fte] Boynuz çekmek.
Cornette [es] Bir nev kadın serpuşu. Zevci kendisine hıyanet iden kadın. (as) (ez) Sancaktar.
Corneur [ez] Yaygaracı.
Corniche [es] Korniş. Saçak. (mima) Pervaz. Yarlar boyunca giden yol.
Cornichon [ez] Turşuluk küçük hıyar.
Cornicule [ez] (as) Tuğlu miğfer. Boynuz şeklinde vantoz.
Cornière [es] Köşe. Bent. Çatıda mahi kiremitler sırası.
Corniste [ez] Boru çalan muzikacı.
Cornouille [es] Kızılıcık.
Cornouiller [ez] Kızılıcık ağacı.
Cornu, e [s] Boynuzlu. Sivri. (mec) Pezevenk. Kerata.
Cornue [es] Karni, muavvece.
Corollaire [ez] (mn) Netice. Semere. Delil. (fls) Lazime.
Corollaire [s] (nb) Tüveyci.

Corolle [es] (nb) Tüveyç.

Corollifère [es] (nb) Hamil-i tüveyç.

Corollique [s] (nb) Tüveyce ait.

Coronaire [s] (tşr) Kalbe kanı götüren iki büyük şiryan. Şiryan-ı ikilili.

Coronal, e [s] (tşr) Cebhi. İklili.

Coroner [ez] (eur) İngiltere ve Amerika'da cinayet tahkikatına vaz-ı yet iden adliye memuru.

Coronille [es] (nb) Sina-yı kazıp.

Coronoïde [s] (tşr) Minkari.

Corporalité [es] Cismaniyet.

Corporatif, ve [s] Esnaf heyetine ait.

Corporation [es] Esnaf heyeti. Cemiyet. Lonca.

Corporel, le [s] Cismani. Maddi. Bedeni.

Corporifier [fte] Bir mayii sulp haline getirmek.

Corps [ez] Vücut. Cisim. Madde. Gövde. Beden. (hk) **de délit** İsbat-ı cümre medar-ı eşya ve delail. (as) Kıta. (nkş) Boya kalınlığı. (mima) Bina-yı bedeni. Heyet. -- **diplomatique** Heyet-i süfera. (mec) Metanet. Sınıf-ı asakir. -- **de garde** Karakolhane. Güruh. Takım. -- **à** – Göğüs göğüse.

Corpulence [es] Cüsse. Şişmanlık. İri vücutluluk.

Corpulent, e [s] Cüsseli. Şişman. İri vücutlu. İri yarı.

Corpusculaire [s] Zerrata müteallik.

Corpuscule [ez] Zerze. Cüz-i fert. Cesime. (cm) Cesimat.

Correct, e [s] (t okunur) Doğru. Dürüst. Müstakim. Sahih. Ahlakı düzgün.

Correcteur [ez] (taba) Provaları tashih iden musahhih.

Correctif, ve [s] Islah idici. Muslih.

Correction [es] Dürüsti. Islah. Terbiye. Tahih. (nkş) Sıhhat. (hk) Tedip. Mücazat. **maison de** – Islahhane.

Correctionnel, le [s] Çinceye müteallik. Tediye. **peines** – s Mücazat-ı tediye.

Correctionnellement [h] Tediye.

Corrégider [ez] İspanya'da zabıta müdürü.

Corrélatif, ve [s] Mütenasip. Merbut. Mütakabil.

Corrélation [es] İrtibat. Münasebet. Tenasüp. Merbutiyet. Taalluk.

Correspondance [es] Mektuplaşma. Muhabere. Muhabere evrakı. Mektubat. Muharrirat. Mekatiyet. Muvafakat. Münasebet. Tevafuk. Tenasüp. **bureau de la** – Mektubi kalemi. Tahrirat kalemi.

Correspondant [ez] Muhabir. Gazete muhabiri. (ticar) Vekil.

Correspondant, e [s] Mütenasip. Mütenazır. Mütakabil.

Correspondre [ez] Muhabere itmek. Muadil olmak. Mütenasip olmak. Tekabül itmek. Revafuk itmek. **se** – İhtilatta bulunmak.

Corridor [ez] Dar ve uzun sofa. Koridor.

Corrigé, e [s] Musahhih. (ez) Nüsha-i musahhihe

Corriger [fte] Tashih itmek. Islah itmek. Tedip ve terbiye itmek. Tadil itmek. -- **se** Uslanmak.

Corrigible [s] Kabil-i ıslah. Kabil-i terbiye. Kabil-i tashih.

Corroborant, e [s] Takviye. Teyit ve tekit iden.

Corroboratif, ve [s] Takviye ve tekit ve hizmet iden. Müekkit.

Corroboration [es] Takviye. Tekit. Tasdik

Corroborer [fte] Tekit itmek. Kuvvet virmek.

Corrodant, e [s] Aşındırıcı.

Corroder [fte] Aşındırmak. Harap itmek. -- **se** Aşınmak.

Corroi [ez] Sepileme. Dibağat.

Corroirie [es] Dibağlık. Dibağhane.

Corrompre [fte] Bozmak. İfsat itmek. Rüşvet-le ızlal itmek. Çürütmek. İrtikaba alıştırmak. Baştan çıkarmak. **se** – Çürümek. Bozulmak. İrtikaba alışmak. Baştan çıkmak.

Corrompu [s] Bozulmuş. Fesada uğramış. Mürtekip. Mürteşi. Ahlakı bozulmuş. İrtikap ve irtişaya alışmış.

Corrosif, ve [s] Aşındırıcı. Harap idici.

Corrosion [es] Aşındırma. Aşınma.

Corroyage [ez] Dibağat.

Corroyer [fte] Debağat itmek. Sepilemek. Harç-la sıvamak. Ağacı yontmak. Demiri kaynak yapmak.

Corroyeur [ez] Debbağ.

Corrugation [es] Buruşma. Buruşturana. Kumaş çatma.

Corrupteur, trice [e-s] Ahlakı ifsat iden. Baştan çıkarana. ızlal iden.

Corruptibilité [es] İrtikaba fesat-ı ahlaka istidat.

Corruptible [s] Kabil-i efsat baştan çıkarılabilir.

Corruptif, ve [s] Ahlak-ı ifsat iden. Mudil.

Corruption [es] Bozulma. Tefessüh. Tereddi. Galat. İrtikap. İrtişa. Baştan çıkarma. Fesat. Tahrif. Rüşvet.

Corsage [ez] Bedeniñ üst kısmı. Elbiseniñ beden kısmı. Korsaj.

Corsaire [ez] Korsan. Korsan gemisi. Gaddar. Hunhar adam.

Corsé, e [s] Vücutlu. Kalın. Kaba. Dayanıklı. Kuvvetli.

Corselet [ez] Göğüs zırhı.

Corser [fte] Kuvvetlendirmek. **se** – Kullanılmak. Kuvvetlenmek. Koyulaşmak.

Corset [ez] Korse.

Corsetier, ère [e] Korseci.

Corvette [es] (bhr) Korvet. **capitaine de** – Bahriye binbaşısı.

Corvée [es] Angarya.

Coryphée [ez] Balet heyetiniñ reisi. (mec) Hüner ve sanatta emsaline faik adam, kıdve.

Coryza [ez] (t) Beyin nezlesi, zükam.

Cosaque [ez] Kazak askeri.

Cortége [ez] Alay. Mevkip. (mec) Güruh, cemaat. Maiyet.

Cortès [es-cm] (**tèss**) İspanya'da meclis-i mebusan.

Cortical [s] Kışri.

Cosmétique [s] (t) Kozmetik. (s) Mülattif-ı beşere.

Cosécant [es] (h) Tamam-ı katı.

Cosmique [s] Kainata müteallik. Kevni.

Cosmogénie [es] Tekvin.

Cosmogonie [es] (fls) Mebhas-ı tekvin, kiyaniyat.

Cosmographie [es] Kozmografya. Felekiyat.

Cosmologie [es] İlm-i tekvin. Kevniyat.

Cosmologique [s] Kevniyata ait, kevni.

Cosmopolite [ez] Ruy-i zemini vatan ve ittihaz iden. Her şehri.

Cosmonomie [es] Kavanin-i müdüre-i kainat.

Cosmorama [ez] Bütün kainata ait. Mebani vesaire albümü.

Cosse [es] Bazı hububatın kabuğu. (fasülye, bakla gibi)

Cosser [fl] (koç hakkında) Tos vurmak. (mec) Mücadele etmek.

Coson [ez] Bakla kurdu.

Cossu, e [s] Baklası çok bakla fidanı. (mec) Zengin. Mükellef. Süslü.

Costal, e [s] (tşr) Kaburgaya müteallik, dılı.

Costeau yahut **Costaud** [e-s] (argo) Kabadayı.

Costume [ez] Kıyafet. Elbise. Kostüm.

Costumé, e [s] Elbiseli, giyinmiş. **bal** – Tebdil kıyafet-le yapılan balo.

Costumer [fte] Giydirmek.

Costumier [ez] Tiyatro veya baloya mahsus elbise takımları yapan, satan ve kiralayın adam.

Cosujet [ez] Aynı hükümet tebasından olan adam.

Cotable [s] Borsaya ithali kabil.

Cotangente [es] (h) Tamam-ı mümas.

Cote [es] Vergi veya ianeden düşen hisse. Borsada akçe fiyatı. Tahvilat cetveli, pusulası. (r) Rakam. Evrak vesaire sıra numarası, kayıt.

Côte [es] Kaburga kemiği. Sahil. (h) Dıl. (mima) Dilim. Dağ eteği. Bayır, sired. (bhr) Gemi kaburgası. (cm) Sevahil. **être à la** – Bozuk gitmek. **se tenir les** – s Kahkahalar-la gülmek.

Côté [ez] Taraf. Kenar. Bedenin yan tarafı. (mec) Şekil, suret, heyet. (h) Dıl. Karabet. Fikir, zümre. Fırka, taraf. **à** – Yanında. **de** – Yandan. **laisser de** -- Terk etmek.

Coté, e [s] Mukayyet. Numaralı.

Coteau [ez] Küçük tepe. Bayır.

Côtelé, e [s] Dilimli.

Cotelette [es] Kotlet. Pirzola.

Coter [fte] Numara atmak. Kayıt etmek. Fiyatı tayin etmek. Borsaya kabul ve ithal etmek. (su vesaire) İrtifaini işaret etmek.

Coterie [es] Ehibba içtimai. Toplanma.

Coti, e [s] (meyve hakkında) Ezik.

Côtier, ère [s] Sahile mensup. Sahil ahalisinden. Sahil boyunca.

Côtier [ez] Sevahil kılavuzu. Sahil seferi yapan gemi.

Cotignac [ez] Ayva reçeli.

Cotillon [ez] İç etekliği. Baloda bir nev dans. (mec) Kadınlar, taife-i nisa.

Cotisation [es] Vergi veya masraf hissesi. Herkese düşen hisseniñ tayini.

Cotiser [fte] Vergi veya arifane bir masraftan hissesine düşeni virmek. **se** – Müşterek bir masrafa yardım için başkalar-ile birleşmek.

Coton [ez] Pamuk. Gençleriñ yüzlerinde çıkan ince tüy. Ayva tüyü.

Cottonnade [es] Pamuk mensucat. Pamuk mamulâtı.

Cotonner [ft] (se) Havalanmak. Tüylenmek.

Cotonnerie [es] Pamuk ziraati. Pamuk tarlası.

Cotonneur, se [s] Tüylü. Sünger gibi.

Cotonnière [ez] Pamuk fidanı.

Cotonnier, ère [s] Pamuk mensucatu yapan. (s) Pamuğa mensup, kutni.

Coton-poydr [ez] Pamuk barutu.

Côtoyer [fte] Sahili takip itmek. Boyunca gitmek. Kenar boyuna gitmek. Yan yana yürümek. Yanaşmak. Takarrüp itmek.

Cotre [ez] Kotra.

Cotret [ez] İnce odun demeti.

Cottage [ez] Kırdaki küçük köşk.

Cottager [ez] Böyle bir köşkte oturan.

Cotte [es] Köylü kadın fistanı. (as) Zırlı gömlek. Cevşen.

Cotuteur, trice [e] Vasi-yi sani.

Cotyle [es] (tşr) Kemik oyuğu.

Cotylédon [ez] (nb) Hububat kabuğu, filkası.

Cotylédoné, e [s] Zatü'l-filka.

Cou [ez] Boyun. Gerdan. Şişe boğazı. **couper le** – Boynunu vurmak.

Couard, e [s] Cebin. Korkak.

Couarder [fl] Cebanet göstermek.

Couardise [es] Cebanet.

Couchage [ez] Yatma. Yatak takımı.

Couchant [s] Gurup iden.

Couchant [ez] Gurup. Garp. (mec) İhtiyarlık. Zeval. İnkiraz.

Couche [es] Yatak. Evlenme. Vaz-ı haml. Lohusalık. Tabaka, sıra, kat. Çocuk kundağı. **fau se** – Çocuk düşürme.

Couchée [es] Yolculukta gece kullanılan menzil. Konak. Otelde yatak ücreti.

Coucher [fte] Yatırmak. Yere sürmek, yapmak, ekmek, meyl ittirmek. **se** – Yatağa yatmak. Yatmak. -- **en joue** Nişan almak. Gurup itmek.

Coucher [ez] Yatma. Yatma zamanı. Güneşiñ gurubu.

Coucheur, se [e] Bir başkası-la yatan.

Couchette [es] Küçük karyola.

Couchis [ez] (mima) Kaldırım altına serilen kum tabakası. Döşeme girişi.

Couci-couci [h] Şöyle böyle.

Coucou [ez] Kuku kuşu. Guguk. Guguklu saat.

Coude [ez] Dirsek. Köşe.

Coudée [es] Bir dirsek uzunluğunda bir nev ölçü.

Cou-de-pied [ez] Ayağın çıkıntılı üst kısmı.

Couder [fte] Dirsek teşkil idecek derecede bükme.

Coudoient [ez] Dirsek-le itme. (mec) Yakından temas.

Coudoyer [fte] Dirsek-le itmek. Vurmak. Birinin pek yakında bulunmak.

Coudraie [es] Fındıklık.

Coudre [fte] Dikmek. Bağlamak.
machine à – Dikiş makinesi.

Coudrette [es] Küçük fındık ağaçlığı.

Coudrier veya **Coudre** [ez] Fındık ağacı.

Coueune [es] Kılıarı çıkarılmış domuz derisi.

Couette [es] Küçük kuyruk. Kuş tüyü şilte.

Coueffe [es] Küfe.

Couguar [ez] Kedi cinsinden Amerika'nın yırtıcı bir hayvanı.

Coulage [ez] Akma. Sızma. Dökme. Isaga. Telef, ziya. İsrâf.

Coulant [ez] Halka. İlmik.

Coulant, e [s] Akan. Cari. (mec) Selis.

Coulé [ez] Kalıba dökülmüş. Isaga idilmiş. Deñizde batmış. Mahv ve harap olmuş.

Coulée [es] Ceryan. Isaga. Keçi yolu.

Couler [fl] Akmak. Ceryan itmek. Sızmak. Münbais olmak. (zaman) Geçmek. Mürur itmek. Sıvışmak. (ft) (gemi hakkında) Batmak. (ibare) Selis olmak. Isaga itmek, kan dökmek. Gemiyi batırmak. **se** – Mahv olmak. Batmak. Usul-le sokulmak.

Couleur [es] Renk. Boya. Çehrenin rengi. -- **s** Bayrak renkleri. (nkş) -- **s amies** Kaynak renkleri. -- **changeantes** Yanar döner renkler. (mec) Meslek, suret.

Couleuvre [es] Kara yılan.

Couleuvreau [ez] Kara yılan yavrusu.

Couleuvrine [es] Eski usulde top. Kulövrin.

Coulis [ez] Pişirilen bir madde-i gıdaiyenin süzgeçten, tülbentten geçirilmiş suyu. Hülâsası. (s) **vent** -- Aralık yerden esen rüzgar.

Coulisse [es] Sürmeli pencere, kapı yatağı. Makara. Tiyatroda kulis. Uçkurluk. Borsa haricinde muamele mahali. (mec) Gizli şey.

Coullisé, e [s] Büyülü, oluklu, yataklı.

Coullisseau [ez] Küçük makara.

Coullissier [ez] Borsa haricinde muamele yapan borsa simsarı.

Couloir [ez] Odadan odaya dar geçit. (mima) Uzun aralık. (tşr) Mecra.

Couloire [es] Süzgeç.

Coulomb [ez] (elektr) Bir amperlik cereyanın bir saniyede husule getirecek elektrik miktarı.

Coulure [es] Dökülme.

Coulpe [es] Günah. Kabahat.

Coup [ez] Darbe. Sadme. Gök gürlemesi, yıldırım, silah sesi. Yara. İş. Sürat. Vurgun. Ceria. Hareket. Muamele. Fırsat. Maharet. **d'oeil** – Sürat-i intikal. Suret. Manzara. (mec) Tali işi.

Coupable [e] Müttehim. Mücrim. Kabahatli.

Coupage [ez] Kesme. Şarabı kestirme.

Coupant, e [s] Kesici. Keskin. Katı. (ez) Bir bıçak veya kalıncak keskin tarafı.

Coupe [es] Kesme. Kesim. Biçim. (mima) Makta. Kırpma, biçme. Baltalık orman. **à la** – Kesmece.

Coupe [es] Kadeh.

Coupé [ez] Kupa araba.

Coupé, e [s] Kesilmiş. Tefrik idilmiş. Kesik. Maktu. (mima) Köşe sathı.

Coupeau [ez] Dağ tepesi. Şahika.

Coupe-circuit [ez] (elektr) Katı devre.

Coupe-gorge [ez] Batakhane. Hırsız yatağı.

Coupe-jarret [ez] Haydut. Katı tarik. Kanlı katil.

Coupeller [fte] Kal itmek.

Couper [fte] Kesmek. Biçmek. Yarmak. Doğramak. Sed itmek. Men itmek. Çatlatmak. Önünü almak. Kat itmek. -- **court** Kısa kesmek. Hitam virmek. İskat itmek. **se** – Kesilmek. Yarılmak.

Couperet [ez] Satur.

Couperose [es] (k) Muhtelif kibritlere ve maaden-i muhtelif esaslarına avam-ı beyninde virilen isim. (t) Yüzdeki gıdaların şişmesi, iltihabi.

Couproser [fte] Gıda iltihabına uğramak.

Coupeur, se [e] Elbise, kundura biçen. Makastar. -- **de bourses** Yan kesici.

Couplagé [ez] Birleştirme, takma

Couple [es] Çift. Eş. Çifte tasma. (ez) Zevc-u-zevc. (makine) Kuvvet manzumesi. (elektr) Manzume.

Coupler [fte] İkişer ikişer bağlamak. Birleştirmek.

Couplet [ez] Şiir, şarkı kıtası.

Coupleur [ez] Akümülatörleri doldurmaya mahsus cihaz.

Coupoir [ez] Sert cisimleri maden levhalarını kesecek alet, makas.

Coupole [es] Kubbe. Kümbet.

Coupon [ez] Artık kumaş parçası. (maliye) Kupon.

Coupure [es] Kat, kesilme. Bükme. Maktua. Kesik, yare. (mec) İlga, imha.

Cour [es] Havli. Mahkeme. Heyet-i mahkeme. Divan. Saray heyet-i erkanı, halkı. (cm) Tazimat, ihtiram. Mülazimet-i aşıkane.

Courage [ez] Cesaret, gayret, yiğitlik. Cüret.

Courageux, se [s] Cesur. Gayretli. Şeci.

Courailles [fl] Mütemadiyen kavuşmak.

Couramment [h] Sühulet-le, süratli. Selaset-le.

Courant, e [s] Koşan, akan. Cari. Rayiç. Mutat. **mois** – Mah-ı hal. **tout** – Sürat-le. Sühulet-le.

Courant [ez] Cereyan. Akıntı. Rayç. Suret-i cereyan. Mah-ı cari. -- **d'air** Cereyan-ı hava. **être au – de** Malumattar, haberdar olmak. (elektr) Cereyan. -- **continu** Cereyan-ı mütemadi. -- **alternatif** Cereyan-ı mütenevîp. **au – de** Zarfında, esnasında.

Courante [es] (amiyane) İshal.

Courantin, e [e] Azade ser. Serseri.

Courbage [ez] Eğme, bükme, eğiltme.

Courbatu, e [s] Hastalıktan veya yorgunluktan vücudu kırgın olan yorgun, kırık, kesik.

Courbature [es] Vücutta kırıklık. Yorgunluk; kesiklik.

Courbaturer [fte] Çok yormak. Kırıklığa sebep olmak. **se** – Kırıklığa duçar olmak.

Courbe [s] Mukavves. Münhani. -- **de niveau** Tesviye münhanisi. (es) Hatt-ı mütehani.

Courbement [ez] İnhina. İvicac. Eğrilik.

Courber [fte] Eğmek. Eğriltmek. Bükmek. **se** – Eğilmek. Eğrilmek. Serfuru itmek. Muti olmak.

Courbet [fte] Tırpan.

Courbette [es] (at hakkında) Hafifçe şahlanma. (cm) (mec) Ruku derecesinde selam. Tabasbus. Temelluk.

Courbure [es] Münhenilik. Eğrilik.

Courcaillet [ez] Bildircin ötmesi. Bildircin düdüğü.

Courchot [ez] Hasta ipek böceği.

Courette [es] Küçük havli.

Coureur, se [e-s] Çok koşan. Koşucu. Bir yerde dolaşmaya adet idinen. Hovarda; çapkın.

Course [es] Kabak. Su kovalarını taşımaya mahsus mukavves sırık.

Courir [fl] Koşmak. Dolaşmak. Cereyan itmek. Akmak. Şüyu, deveran itmek. (maaş) İşlemek. (zaman) Geçmek. -- **sur (sus)** Üzerine atılmak; hücum itmek. Kovalamak. -- **aux armes** Silaha sarılmak. (fl) Takip itmek. Peşine düşmek. Muhatarada bulunmak. Maruz kalmak.

Courlis [ez] Kürlü kuşu.

Couronne [es] Taç. İklil. (mec) Şan; şeref; zafer; mükafat. Saltanat; hükümdarlık. (tşr) İklil-i insan. (es) Tac-ı tabiye.

Couronné, e [s] Taçlı. Mütetevveç. Muhat. **tête – e** Hükümdar. İkmal olunmuş mükemmel.

Couronnement [es] Tetviç. Tetevvüç. Culus. İkmal; itmam. Bir bina veyasaireniñ tepesi; üst ciheti. Atıñ dizindeki sırık. (istihka) Taçlama. Bir tepeyi askerler-le işgal itme.

Couronner [es] Tahta iclas itmek. Tetviç itmek. Taltif itmek. Mükafatlandırmak. İtmam itmek. Hüsn-i hitama irmek. **se** – Tettevvüç itmek. Hükümdar olmak.

Courre [fte] Atı koşturmak. Avı takip itmek. **chasse à** – Sürgün avı.

Courrier [ez] Posta. Postacı. Kurye. Muhaberat. Posta ile gelen mektuplar.

Courriériste [ez] Şuunat yazan gazeteci.

Courroie [es] Kayış.

Courroucer [fte] Kızdırmak. Gazap itmek. Öfkelenmek. **se** – Gazaba gelmek; öfkelenmek.

Courroux [ez] Gazap. Öfke.

Cours [ez] Akıntı, cereyan nehir mecrası. Seyir ve hareket. Uzanma. Cevelan. Takip, mürur. Devam. Devir. Ders. Tedavül. Rayiç. Revaç. -- **d'eau** Nehir. -- **de ventre** İshal. **donne** -- **à** İzhar itmek. Terviç itmek. Akıtmak. Neşr u işaa itmek. Nebean itmek. (hey) Seyyاراتıñ seyir ve hareketi.

Course [es] Koşu. Yarış. Yürüyüş. Dolaşma. **champ de** – Koşu meydanı. Nehriñ cerayanı. Seyr-ü sefer ücreti.

Coursier [ez] Güzel Arap atı. Değirmen kanalı.

Coursine [es] (bhr) Gemi boyunca dar geçit.

Court, e [s] Kısa. Muhtasar. Mahdut. Noksan. **être à** – Mazayıkta olmak. **être** – Kısa kesmek. (ez) Eñ kısa yol. Bir işiñ eñ kısası. (h) Kısaca. Az söz-le.

Courtage [ez] Borsa simsarlığı. Dellallık. Simsarlık. Delaliye.

Courtaud, e [s] Kısa boylu tıknaz.

Courtauder [s] Hayvaniñ kuyruğunu ve kulaklarını kesmek.

Court-botte¹³⁰ [ez] (amiyane) Gayet kısa adam.

Court-circuit¹³¹ [ez] (elektr) Birbirine temas iden iki elektrik nakliniñ beherinden bir cereyan geçtiği zaman husule gelen kaza, iştilal. Kursirküi.

Courtepointe [es] Karyola örtüsü.

Courter [fl] Dellallık itmek.

Courtier, ère [ez] Simsar. Dellal.

Courtil [ez] Küçük bahçe.

Courtilière [es] Kök kurdu.

Courtine [es] (es) Perde hattı. Karyola perdesi.

Courtisan [ez] Sarayda musahip nedim. Müdahin. Dalkavuk.

Courtisane [es] Fahişe. Açık meşrepli ve şuh kadın.

Courtisanerie [es] Nedimlik. Dalkavukluk, temelluk.

Courtisanesque [s] Mütebasbısane; nedimlere mahsus.

Courtiser [fte] Korte yapmak. Birine bir menfaat fikir-ile müdavemet ve mücemele göstermek. Müdahene ve temelluk itmek. Bir kadın-la fingledeşmek.

Courtois, e [s] Zarif. Nazik. Mültefit.

Courtoisie [es] Zerafet; iltifatkarlık. Nezaketli muamele. İltifat.

Couru, e [s] Rağbet gören. Mergup. Muteber.

Coursailler [fte] Adi şeyler dikmek.

Couscous [ez] (s okunur) Kuskus.

Couseuse [es] Dikişçi kadın veya kız. Dikiş makinesi.

Cousin, e [e] Hala, teyze, dayı, amcaoğlu veya kızı. (cm) (mec) Ahbap.

Cousin [ez] Tatarcık.

Cousinage [ez] Hala; teyze; amca; dayı zadelik. Hısım ve akraba.

Cousiner [fte] Birini amzade diye çağırmaq. Akraba muamelesi itmek. Hüsn-i imtizaç itmek. (fl) (mec) Yıldızı barışık olmak.

Cousinière [es] Cibinlik.

Coussin [ez] Yastık. Yüz yastığı.

Coussinet [ez] Küçük yastık, koltuk yastığı. (es) Muylu yatağı. (makine) Yatak, Mihver yatağı. (şimen) Ray yatağı.

¹³⁰ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹³¹ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Cousu, e [s] Dikilmiş. (mec) **bouche** – e Sükut, ketm-i ısrar. -- **d'or** Fevkalade zengin.

Coût [ez] Değer, masraf, harç.

Coûtant [s-ez] (**prix**) Bir malî aldığı fiyat.

Couteau [ez] Bıçak. Kama.

Coutelas [ez] (s okunmaz) Pala. Büyük bıçak. Yatağan.

Coutelier [ez] Bıçakçı.

Coutellerie [ez] Bıçakçılık. Bıçak fabrikası.

Coûter [fl] Pahalya mal olmak. Değmek. Değeri olmak. Tesir-i mucip olmak. Zaruriye masrafa sebebiyet vermek. Bais olmak. Sebebiyet vermek. - **la vie** Mevte mucip olmak. **coûte que coûte** Her kaç mal olursa, beheme hal, her mevaniyi iktiham iderek.

Coûteusement [h] Pahalı olarak.

Coûteux, se [s] Çok masraflı. Pahalı.

Coutil [ez] (l okunmaz) Bir nev bez.

Coutre [ez] Sapan keskisi.

Coutrier [ez] Bir nev kara saban.

Coutume [es] Adet. Mutad. Adet-i belde. Örf. **de** – Ber-mutad.

Coutumier, ère [s] Adet idinmiş. Meluf. Mutad. Teamüli, örfi.

Couture [es] Dikiş. Dikiş yeri. Yara eseri.

Couturer [fte] Dikişler-le, yara nişanlar-ile setr itmek.

Couturier [s-e] Kadın terzisi.

Couturière [e-s] Dikişçi kız.

Couvain [ez] Böcek yumurtaları.

Couvaison [es] Kuluçka müddeti.

Couvée [es] Bir kuluçkalık yumurtalar. (mec) Gizlice tertip edilmiş.

Couvent [ez] Manastır. Manastıra mülhak kız mektebi.

Couver [fte] Kuluçkaya yatmak. (mec) İçin için bir his beslemek. Bir şey hazırlamak. Hafiyen tertip itmek.

Couvercle [ez] Kapak.

Couvert [ez] Sofra takımı. Zarf. Mestur yer. (as) Setre, siper. Gölgecik. (mec) Suret-i kazibe.

Couvert, e [s] Kapalı. Mestur. Gölgecik. Baş örtülü. Şapkalı. Giyinmiş. Mahfuz. Gizli, hafi. **temps** – Kapalı, bulutlu hava.

Couverte [es] Çömlek sırrı. Asker yorganı.

Couverture [es] Yorgan. Örtü. Cilt, kap. Çatı. (mec) Bahane. (maliye) Teminat, karışıklık. (mima) Örtü. (es) Setr.

Couverturier [ez] Yorgan. Yapan ve satan. Yorgancı.

Couvet [ez] Küçük mangal.

Couveuse [es] Kuluçka. Kuluçka makinesi.

Couvi [s] Bozuk yumurta.

Couvoir [ez] Kuluçka makinesi.

Couvre-amorce [ez] (es) Fişek kapsülü kapağı.

Couvre-chef [ez] (f okunur) Serpuş.

Couvre-culasse [ez] (es) Kuyruk kılıfı.

Couvre-feu [ez] Ateş kapağı. Eski zamanda evlere çekilip ateşi söndürmek

zamanınıñ hululünü ihtar için çalınan
çañ.

Couvre-lit [ez] Yatak örtüsü.

Couvre-pied [ez] Ayak örtüsü. Karyola
örtüsü.

Couvre-plat [ez] Sahan kapağı.

Couvreur [ez] Çatıya kiremit döşeyen
usta.

Couvrir [fte] Kapağını kapamak.
Örtmek. Setr itmek. Masrafa karşılık
göstermek. Kurumak. Gark itmek.
(muha) Bir masrafı kapatmak. (mec)
Mazur görmek. Müdafaa itmek.
Müstağrak itmek. Hail olmak. Af itmek.
(erkek hayvan) Aşmak. Çiftleşmek. **se** –
Şapkayı giymek. (hava) Kararmak.

Covendeur [ez] Bayi-i müşterek.

Coxal, e [s] (tşr) Harkafi.

Coxalgie [es] Kaynak kemiği ağrısı.
Elem-i harkafi.

Coyote [ez] Amerika kurdu.

Crabe [ez] Yengeç. Seretan, çağanoz.

Crac [h] Derhal! Haydi! Hop!

Crabier [e] Yengeç-le taayyüş iden
hayvanat.

Crachat [ez] Tükürük. Balgam.

Cracher [fte] Tükürmek. (fl) Dahme
saçmak. (klm) Mürekkebi sıçratmak. --
des injures Söküp saymak.

Crachoir [ez] Tükürük hokkası.

Crachoter [fte] Sık sık tükürmek.

Cracovien, ne [s] Krakovlu. (es) Bir nev
Leh raksı.

Craie [es] Tebeşir.

Crailles [fl] (kuzgun ve karga) Ötmek.

Crain [ez] (mima) Kerte.

Craindre [fte] Korkmak. Cesaret
idememek.

Crainte [es] Korku. Havf.

Craintif, ve [s] Muhteriz. Korkak.

Cramoisi, e [s] Kırmızı renginde. (ez)
Koyu kırmızı renk.

Crampe [es] (t) Adalatıñ vecalı taklisi.
avoir de la – İhmalci olmak.

Crampon [ez] Çengel. Kanca. Kenet.
Perçin çivisi. Nal kayarı. (mec) Muacciz
adam.

Cramponner [fte] Çengel-le tutmak.
Sımsıkı kavrayıp asılmak. Perçinlenmek,
kenetlenmek. Kayarlamak. (mec)
Yapışmak, peşinden ayrılmak.

Cramponnet [ez] Küçük kanca. Küçük
kenet.

Cran [ez] Kertik. Diş. Çentik. (as) Gez,
kerte. (argo) Cesaret, cüret. (bhr) Karina
itmek.

Crâne [ez] Kafa tası. Kihf. Cümcüme.

Crâne [e-s] Mağrur ve azimkar. (mec)
Palavra.

Crânement [h] Pek ziyade, mağrurane.

Craner [fl] Farfaralık itmek.
Palavracılık itmek.

Crânerie [es] Azimkarlık. Gurur. (mec)
Palavracılık.

Craneur, se [e] Palavracı.

Craniométrie [es] Mesaha-i kihf.

Cranioscopie [es] Aksam-ı dimağna
vezaifinden bahis ilmi.

Crânologie [es] Kihfiyat.

Crapaud [ez] Kara kurbağa. (es) Kundak. (mec) Çirkin adam. Yumurcak. (baytar) Bıçılğan.

Crapaudeau [ez] Kurbağa yavrusu.

Crapaudière [es] Kurbağa yatağı.

Crapaudine [es] Kurbağa otu. Kurbağa taşı. Bir borunuñ ağzına takılan delikli kurşun levha. Mihver yuvası.

Crapoussin, e [s] Kısa boylu ve biçimsiz adam.

Crapser [fl] (argo) Ölmek.

Crapule [es] Ayyaş. Ayyaşın güruhu. Sefih.

Crapuler [fl] Sefahat itmek.

Crapuleux, se [s] Sefahatta yuvarlanan.

Crapulos [ez] Adi nevinden puro sigarası.

Craquerie, craque [es] Yalan. Atıp tutma. Palavra, martaval. Kıtır.

Craqueler [fte] Çiniye çatlak çizgili sır virmek.

Craquement [ez] Çatırdı.

Craquer [fl] Çatırdamak. Çıtlamak. (mec) Başa çıkarmak. Yıkılmak derecesine gelmek.

Craqueter [ez] Sık sık çatırdamak.

Craqueur, se [e] Yalancı. Kıtırcı. Palavracı.

Crase [es] (sr) İlal.

Crasiologie [es] (t) Mehbas-ı tevazünü'l-ahlat.

Crassane [es] Ağızda eriyen bir nev armut.

Crasse [es] Kir. Pislik, murdarlık. (mec) Sefalet. Pintilik. Ferumayelik.

Crasse [s] Murdar. Pis. Kaba. Koyu. **ignorance** – Kara cahillik.

Crasser [fte] Kirletmek. Paslatmak. **se** – Kirlenmek.

Crasseux, se [s] Kirli. Paslı. (mec) Hasis pinti. Mendebur.

Cratère [ez] İki kulplu bardak. Volkan menfezi.

Cravache [es] Kırbaç.

Cravacher [fte] Kırbaçlamak.

Cravate [ez] Hırvatistan atı.

Cravate [es] Boyun bağı. (pehlivanlıkta) Boyunduruk.

Cravater [fte] Birine boyun bağı takmak. **se** – Boyun bağı bağlamak.

Cravatier [e] Kravat yapan satan adam.

Crayeux, se [e] Tebaşiri.

Crayon [ez] Kurşun kalemi. (mec) Ressamlık, resim.

Crayonner [fte] Kurşun kalemi ile resim yapmak. (mec) Kara kalem, taslağını yapıvermek.

Créance [es] İtimat. Emniyet. İtibar. **lettres de** – İtimatname. Alacak, matlup. **droit de** – Hakk-ı mutalebe. İdane, ikraz. İman, itikat.

Créancier, ère [e] Dayın. Alacaklı. Mukarrız.

Créateur, trice [e-s] Hallak, halik. Cenab-ı hak. Yaratıcı. Mükevvin, mübdi. Mucit. Müessis.

Créatif, ve [e] Mübdi. İbdai.

Création [s] Halk. Tekvin. Halk-ı alem. İbda. İhdas. İcat. Bedia.

Créature [es] Mahluk. (mec) Mahmi. Bende.

Crécelle [es] Kaynana zırılıtsı. (mec) Küvez.

Crécerelle [es] Muymul kuşu.

Crèche [es] Hayvan yemliği. **sainte** – Hazret-i İsa'nın doğduktan sonra konduğu yemlik. Küçük fakara çocuklarını gündüzün kabul ve muhafaza iden müessesese.

Crechy [es] Bir nev havuç.

Crédence [es] Sofra levazımını koymaya mahsus masa. Kilisede bir ayiniñ icrasına muktezi eşyayı koydukları masa.

Crédencier [ez] Erzak-ı tevzi memuru.

Crédibilité [es] Emniyeti, itimatı mucip olan şey.

Crédit [ez] İtibar-i mal. Kredi. **à** – Veresiye. -- **public** İtibar-i umumi. Tediye müddeti, mühlet. Nüfuz, haysiyet, itibar. **au – de** Filaniñ hesabına. **lettre de** – İtibar mektubu. (muha) Matlup. (maliye) Tahsisat.

Créditer [fte] Biriniñ hesabına matlubunu kayıt etmek.

Créditeur [ez] Defatir-i ticariyede matkup hesaptan alacak mebalığı mukayyet bulunan kimse.

Créditivité [es] Bila-delil iman etmek istidadı.

Crédo [ez] Akide. Umde-i iman. Şehadet.

Crédule [s] Kolay inanan. Saf, sade dil.

Crédulité [es] Kolay inanma. Safderunluk.

Créer [fte] Halk etmek. Yaratmak. İcat etmek. Tesis etmek.

Crémaillère [ez] Ateşin üzerine tencere asmaya mahsus çengel. (makine) Dişli çarh. Kremayer.

Crémaillon [ez] Büyük çarha merbut küçük çarh.

Crémation [es] Mevtaların ihrakı.

Crème [es] Kaymak. Krema. Nefis likör. (mec) Bir şeyin eñ iyisi.

Crémer [fte] Kaymaklanmak. Kaymak bağlamak.

Crémerie [es] Kaymak, süt, yumurta vesaire dükkanı. Sütçü dükkanı.

Crémeux, se [s] Kaymağı çok kaymaklı.

Crémier, ère [e] Sütçü, kaymakçı.

Crémone [es] Pencere sürgüsü. (ez) Keman.

Créneau [ez] (es) Mazgal.

Crénelé, e [s] Mazgallı.

Créneler [fte] Duvara, madene dış yapmak. (es) Mazgal açmak.

Créole [e] Müstemlekatta doğmuş. Beyaz ırka mensup kimse. Melez.

Créophage [e] Akilü'l-lahm.

Créosote [es] Katran ruhu. Kreozot.

Crêpe [ez] İpek tül. Bürümcük. Krep. (mec) Hüzün, mahzunluk. (es) Puf böreği.

Crêpe [ez] Kadınların saçlarına ilave ittikleri takma saç yumakları.

Crépelu, e [s] Dalgalı. (saç)

Crêper [fte] Saçları dalga dalga kıvrık.
se – le chignon Saç saça dövüşmek.

Crépi [ez] Duvar sıvası.

Crépine [es] Saçak, püskül. Koyunuñ iç yağı.

Crépir [fte] Duvarı sıvamak.

Crépins [ez-cm] Kunduracı takımı.
Malzemesi.

Crépissoir [ez] Sıva fırçası.

Crépissure [es] Duvarıñ sıvası.
Sıvanmış duvar.

Crépitacion [es] Çatırtı. Cazırtı.

Crépiter [fl] Çatırdamak. Cazırdamak.

Crépon [ez] Kalın krep. Krepon
basması.

Créps [ez] Bir nev krepon.

Crépu, e [s] Kısa ve kıvrık.

Crépuscule [ez] Alaca karanlık. Sabah
veya akşam vakti. Fecir ve şafak. (mec)
İnhitat.

Crescendo [ez] (**kréchaindo** okunur)
Sesiñ tedricen yükselmesi.

Cresson [ez] Tere.

Cressonnière [es] Tereniñ yetiştirildiği
yer.

Crésus [ez] (s okunur) Çok zengin
adem.

Crétacé, e [s] Tebaşiri.

Crête [es] Horoz ibiği. Tepelik. Zırva.
(es) Sırt. -- **militaire** Sırt askeri.

Crête, e [s] Tepeli. İbikli.

Crête-de-coq [es] (nb) Horoz ibiği
dinilen çiçek.

Crételer [fl] (yumurtlayan tavuk
hakkında) Gıd gıdaklamak.

Crétin, e [e] Aptal, hastalıklı kimse.
(mec) Deyyus.

Crétiniser [fte] Ahmak bir hale sokmak.
(mec) Boynuz taktırmak.

Crétois, se [s] Giritli.

Crétonne [es] Kreton bezi.

Crétons [ez-cm] İç yağınıñ
eritilmesinden kalan kıkırdaklar.

Creusement, Creusage [ez] Hafr,
kazma. Oyma.

Creuser [fte] Kazmak. Hafr itmek.
Oymak. Derinleştirmek. (mec) Kühüne
varmak. Tetkik itmek. İştih virmek. **se**
– Oyulmak. **se la – tête** İtab-ı zihin itme,
kafa patlatmak.

Creuset [ez] Pota.

Creuseur [ez] Kazıcı.

Creusiste [ez] Pota yapan adam.

Creux [ez] Oyuk, cev. Kofluk.

Creux¹³² [ez] Mukaar, boşluk.

Creux, se¹³³ [s] Kof. İçi boş. Cev.
Oyuk. Derin. **e prit** – Boş fikir. **tête – se**
Boş kafa. **avoir le ventre** – Karnı
acıkmak.

Creuille [es] (amiyane) Ziyafet.

Crevaision [ez] (amiyane) Ölme. Vefat.
Çatlama.

Crevasse [es] Yarık. Çatlak. Sıyrıntı.

¹³² Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹³³ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Crevasser [fte] Çatlatmak. Yarık husule getirmek. **se** – Yarılmak. Çatlamak.

Crevé [ez] Bitkin, kuvveti bitmiş adam. Yeñ yırtmacı.

Crevé-cœur [ez] Yürekler acısı. İnkisar-ı kalp. Adem-i hoşnudi.

Créver [fte] Çatlatmak. Patlatmak. Oymak. (fl) Patlamak. Bedihi olmak. (hayvan hakkında) Gebermek.

Crevette [es] Karides. Teke.

Cri [ez] Bağırma. Feryat. Nida. Avaz Ses Haykırma. Nara. Sayha. Fiğan. Nale ve feryat. Şikayet. Tazallüm. Ağlaşma. (mec) Seda-yı deruni. **à cor el à** – Velvele ile...

Criailles [fl] Münasebetsiz bağırıp çağırma. Çok bağırma.

Criailleux, se [e-s] Kuru gürültücü. Bağırıp. Çağırma.

Criard, e [s] Şamatacı. Çok gürültü iden. (nkş) Çiğ. İmtizaçsız. Yaygaracı. Kör ve keskin ses. **dettes** – **es** Çingene burcu.

Crible [ez] Kalbur.

Cribler [fte] Kalburlamak. (mec) **être criblé de blessures** Vücudu yaradan kalbura dönmek. **être criblé de dettes** Borca müstağrak olmak.

Cribleur, se [s-e] Kalburlayan.

Cribleuse [es] Kalbur makinesi.

Cribleux, se [s] Delik. Deşik.

Criblier [ez] Kalburcu.

Criblure [es] Kalbur artığı. Elenti.

Cric [ez] (c okunmaz) Yükü kaldırmaya mahsus manivelalı ve dişli makine. Kriko.

Cric [e] (**krik** okunur) Kırılan bir şeyiñ çıkardığı sesiñ takliti. **cric** - **crac** Kırıkkırak.

Cricketeur [ez] Kraket oyuncusu.

Cri-cri [ez] Cırlak böceği.

Crid [ez] (**d** okunur) Malezya yerlilerinin bir nev hançeri.

Criée [es] Bi'l-müzayede aleni satış, mezat itmek.

Crier [fl] Bağırma. Şikayet, tazallüm itmek. Nara atmak. Gürültü itmek, mezada çıkarmak. İlan itmek.

Crieur, se [e] Bağırma. Bağırarak bir şey satan. -- **public** Münadi.

Crime [ez] Cinayet. Günah. Cürüm.

Criméen, ne [e] Kırımlı.

Criminaliser [fte] Cünhaya müteallik bir davayı cinayet davasına tahvil itmek.

Criminaliste [ez] Cinayet müellifi. Cezaiyundan olan adam.

Criminalité [es] (fls) Cinaiyet. Cinayet.

Criminel, le [e-s] Cani. Mücrim. Cinai. Cinayetkarane. -- **né** Cani-i maderzat. **àroit** – Hukuk-ı ceza. **affaire** -- **le** Cinayet davası. **code d'instruction** – Usul-i muhakemat-ı cezaiye.

Criminologie [es] Cinaiyat.

Crin [ez] At vesaire hayvaniñ kuyruk ve yelelerindeki kalın kıl. -- **végétal** Deñiz saçı. Perçem. **se prendre aux** – **s** Saç saça dövüşmek.

Crincrin [ez] Fena keman.

Crinier [ez] At kıllarını işleyen. Mutaf.

Crinière [es] At, aslan yelesi. Bazı miğferleriñ tepesinden sarkan kılla. (mec) Uzun saç.

Crinoline [es] Kıl kumaş. Bu kumaştan yapılan eteklik.

Criquet [es] Küçük köy. Tabii liman. (as) Hendek.

Criquer [fl] (çilek hakkında) Yarılmak, çatlamak.

Criquet [ez] Çekirge. (mec) Cılız adam. Küçük beygir.

Crise [es] Buhran. (mec) Tehlikeli an. Vehamet.

Crispation [es] Takallüs. Bozulma.

Crisper [fte] Takallüs ittirmek. Bozmak. Buruşturmak. Sabrını tüketmek. s' – Takallüs itmek. Buruşmak.

Crispin [ez] Komedyada uşak rolü. Kukuletalı küçük kapıt. Kılıç taliminde eldivene ilave idilen meşin kolluk.

Criss [ez] Malezya ahalisiniñ bir nev hançeri.

Crissement [ez] Diş gıcıtısı.

Crisser [fl] Diş gıcirtatmak.

Cristal [ez] Billur. Elmastraş. (mec) Berraklık, şeffaflık.

Cristallier [ez] Billur hakkakı.

Cristallin, e [s] Billuri. Billurin. (ez) (tşr) Gözdeki tabaka-i zücaciye.

Cristallisation [es] Tebellür.

Cristalliser [fte] Billur haline koymak. se – Tebellür itmek.

Cristallographe [ez] Billur-u tetkika ile meşgul alem.

Cristalloïde [s] Şibh-i billur.

Cristérium [ez] (fls) Mıstak. Hakikatiñ mahiyet-i katiyesi.

Crithe [es] Arpacık.

Critique [s] Tenkidi. Buhran-ı tevlidine müstaid, vahim. Nazik hal veya mevki. (es) Münekkitler güruhu. Tenkit, muaheze, itiraz, münakaşa. İntikat. (ez) Münekkit. Muaheze, muteriz.

Critiquer [fte] Tenkit itmek. Muaheze itmek. Zemm ve takbih itmek.

Critiquer [ez] Her şeyi tenkite kalkışan kimse. İtirazcı, tenkitçi.

Croasser [fl] (karga hakkında) Bağırmak.

Croate [s] Hırvat.

Croc [ez] (c okunur) Çengel. Sandal kancası. Bazı hayvanlarıñ dişleri.

Croc-en-jambes¹³⁴ [ez] Çelme.

Croche [es] (mu) Sekizlik nota işareti. (s) Muvec, eğri.

Croches [es-cm] Demirci kıskacı.

Crochet [ez] Maymuncuk. Küçük kanca. Küçük çengel. Çengelli iğne. Çorap şişi. Alnıñ üstündeki saç kıvrımı. (taba) Köşeli muterize. Dantela iğnesi. Saç kıvrımı. Hamal arkalığı. Bazı hayvanlarıñ sivri dişleri.

Crocheter [fte] Bir kilidi maymuncuk-la açmak. Çengel ve kanca ile tutmak.

Crocheteur [ez] Hamal. Kaba adam. Maymuncuk-la kilitleri açan hırsız.

Crochu, e [s] Çengelli. Eğri, çarpışık. (mec) **avoir les main – es** Eli uzun olmak.

¹³⁴ Sözlükte “Coc-en-jambes” şeklindedir.

Crocodile [ez] Timsah. (mec) Mürai.

Crocus [ez] (nb) Zağferan.

Croire [fte] İnanmak. Zan itmek. Sanmak. İman itmek. İtimat itmek. **à l'en** – Eğer itimat caizse.

Croisade [es] Ehl-i salib sifri. (mec) Şiddetli mücadele. Biriniñ aleyhinde şiddetli itiraz.

Croisé [ez] Ehl-i salipten olan kimse. (s) Haç şeklinde çapraz. Mikrasi. Birleşmiş.

Croisée [s] Pencere, camla pencere çerçevesi. Dört yol ağzı.

Croisement [ez] Çapraz. Karşılatma. Tekatu. Tesalüb-i ırk.

Croiser [fte] Çapraz kavuşturmak. Hayvanları çiftleştirmek. Yolda karşılaşmak. **se** – Tekatu itmek. (ft) (bhr) (sefain-i harbiye hakkında) Kol gezmek. Dolaşmak.

Croisette [es] Küçük haç.

Croiseur [ez] (bhr) Kruvazör.

Croisière [es] (bhr) Devre çıkan sefain-i harbiyeniñ icra ittiği tarassut. Muayyen bir mıntıka dahilinde keşf-i bahri.

Croisillon [ez] Bölmeli çerçeve. Çerçeve. Çerçeve pervazı.

Croissance [es] Büyüme. Neşv ü nema. İntişa.

Croissant [s] Büyüyen, neşv ü nema bulan.

Croissant [ez] Helal. Türk sancağı. -- **rouge** Hilal-i ahmer.

Croissement [ez] Neşv ü nema bulma, tezayüt, artma.

Croît [ez] Bir hayvan sürüsünüñ tevellüt-le çoğalması.

Croisure [es] Örgü iplikleriniñ vesaireniñ birbirler-ile tekatuu. Cunda.

Croître [fl] Büyümek. Neşv ü nema bulmak. Artmak. Tezayüt itmek.

Croix [es] Haç. Salip. Çarmih. Çelipa. (mec) Cefa. Keder. -- **rouge** Salib-i ahmer.

Cron [ez] Kumluk arazi. Kepek.

Crone [es] 3.25 franklık gümüş Danimarka sikkesi.

Crône [ez] Gemi maçunası.

Croquant [ez] Adi, sefil adem. Eti püften adam.

Croquant, e [s] Gevrek. (binecek şey hakkında)

Croquante [es] Badem kurabiyesi.

Croquembouche [es] Ale'l-umum kıtır kıtır çiğnenen gevrek pastalara denir.

Croque-mitaine [ez] İla-ı hu, umacı. Gulyabani. Bostan korkuluğu.

Croque-mart [ez] Cenaze alayları müstahdemi. Mezarıcı.

Croque-note [ez] Adi çalgıcı.

Croquer [fl] Ağızda yinirken kıtır kıtır itmek. (fl) Kıtır kıtır itmek. Karalamak, çabucak resim itmek. -- **le marmot** – Uzun müddet beklemek. (mu) Bir notayı atlamak.

Croquet [ez] Gayet sert bir nev peksimet.

Croquette [es] Köfte.

Croquignole [es] Küçük gevrek pasta. Fiske.

Croquis [ez] Resim, harita taslağı. Kroki.

Croskille [ez] Toprağı tesviyeye mahsus merdane.

Cross-country [ez] (**krosse-keuntré** okunur) Tarlalar arasında mangalı at koşusu.

Crosse [es] Sap. Mukavves sap. Dipçik. Piskopos asası. Bazı top oyunlarında kullanılan ucu mukavves çevgan.

Crossé, e [s] Asa taşımak hakkına malik.

Crosser [fte] Topa çomak-la vurmak. Su-i muamele etmek.

Crossette [es] Asma, incir ve diğer ağaç dallarından dikilmek üzere kesilen çelik.

Crotale [ez] Çingiraklı yılan.

Croton [ez] (nb) Haşışetü'l-müluk. **huile de** – Habbü'l-müluk zeyti.

Crotte [es] Hayvan tezeği. Çamur.

Crotter [fte] Çamur-la telvis etmek.

Crottin [ez] At, katır vesare tezeği, gübresi.

Croulement [ez] İnhidam. Çökme, yıkılma. (mec) İnkıraz.

Crouler [fl] Çökmek. Yıkılmak. Münkariz, muzmahil olmak. İptal etmek.

Croulier, ère [e] Zemini kayan arazi.

Croup [ez] (**p** okunur) Kuş palazı hastalığı.

Croupe [es] Hayvanın sağrısı. Dağ sırtı.

Croupé, e [s] (at, kısırak hakkında) **bien** – Sağrısı güzel. **mal** – Sağrısı çirkin.

Croupetons [h] (à) Çömelerek.

Croupi, e [s] Durgun ve müteaffin.

Croupier [ez] Kumarhanelerde bankoyu tutana muavenet iden müstahdem. Mali bir teşebbüste şerik.

Croupière [es] Kuskun.

Croupion [ez] Kuyruk sokumu kemiği.

Croupir [fl] (su hakkında) Durgun kalıp taaffün etmek. (mec) Sefilane yaşamak.

Croupissement [es] Çürüme. Taaffün.

Croustade [es] Kızartılmış ekmek kabuğu.

Croustillant, e [s] Gevrek, kıtırdak.

Croustille [es] Ekmek kabuğu parçası.

Croustiller [fl] Ekmek kabuğu parçaları yemek. Yemek artığını yemek.

Croûte [es] Ekmek kabuğu. Kışr. **casser une** – Hafif yemek yemek. (mec) Fena resim.

Croûtelette [es] Ufak ekmek kabuğu.

Croûton [ez] Ekmek kabuğu parçası. Kızartılarak yemeye ilave edilmiş ekmek parçaları.

Crown-glass [ez] (**kraounglass** okunur) Gözlük, dürbün vesaire adeseleri imalinde kullanan ala cam.

Croyance [es] İman. Akide. İtikat. İnanma. Zan, fikir.

Croyant, e [s] İnanan. Mümin. (ez) Müslüman.

Cru [ez] Mahsul. Neşv ü nema. (mec) **de son** – Kendi buluşu.

Cru, e [s] Çiğ. Ham. Kaba. (mec) Dokunaklı.

Cruauté [es] Gaddarlık. Zulüm. Taaddi. Cevr ü cefa. Huşunet.

Cruche [es] Desti.

Cruchée [es] Bir desti dolusu.

Cruchette [es] Küçük desti.

Cruchon [ez] Küçük desti. (mec) Ahmak, enayi.

Crucial, e [s] Haçvari. Mütesalip.

Crucifère [s] Salibi hamil.

Crucifié, e [s] Maslup. (ez) **le** – Hazret-i İsa.

Crucifiement [ez] Salp. (mec) İmat-i nefis.

Crucifier [fte] Çarmıha germek. (mec) Azap virmek.

Crucifix [ez] (x okunmaz) Çelipa şeklinde İsa heykeli.

Cruciforme [z] Haç şeklinde.

Crudité [es] Çiğlik. Hamlık. (mec) Pek açık ve çirkin ifade.

Crue [es] Artma. Taşma. Feyezan. Nehir sularının taşması.

Cruiser [ez] (**tou-zeur**) Gayr-i insani. Zalim.

Cruel, le [s] Gaddar. Merhametsiz. Gayr-i insani. Zalim.

Cruellement [c] Zalimane. Gaddarane. Müellim. Elim.

Crûment [h] Haşin bir tarzda açıktan açığa. Kaba ve nezaketsiz bir surette.

Cruor [ez] Kaniñ pıhtılaştıran kısmı.

Crural [s] Fahzi.

Crustacés [ez-cm] Hayvanat-ı kışriye.

Cruzade [es] Takriben üç frank kıymetinde Portekiz sikkesi.

Cryanesthésie [es] Soğuktan müteessir olmaklık.

Cryomètre [ez] Mikyasü'l-bürudet.

Crypte [es] Kilise altındaki mezarlık, lahit.

Cryptogame [s] (nb) Zatü'l-ilkahü'l-hafiye.

Cryptographie [es] Şifre. Rumuzat.

Cryptonime [ez] Nam-ı müstear-la yazan muharrir.

Cubage [ez] Tekib. Mesaha-i hacmiye.

Cubain, e [s] Kübalı.

Cubature [es] Başka şekilde bulunan bir hacmi mükaap şekline ifrağ itme.

Cube [ez] (h) Mükaap. (hesa) Bir adediñ üçüncü kuvvete refiden hasıl olan adet. (s) **mètre** – Metre mükaabı.

Cubèbe [ez] (nb) Kebabe.

Cuber [fte] Bir adedi nefisine üç kere darp itmek; mikabını bulmak. Mükaap ölçü ile ölçmek.

Cubilot [ez] Dökme demir fırını.

Cubique [s] Mikabi. Mükaap. **racine** – CeZR-i mikabi.

Cubital, e [s] Dirseğe müteallik. (tşr) Zendi.

Cubitière [es] Zırhıñ dirseğe gelen kısmı.

Cubitus [ez] (tşr) Azm-i zendi.

Cuboïde [ez] (tşr) Topuk kemiği. Nerdi. (h) Mikap şeklinde.

Cuculle [es] Kukuletalı elbise.

Cuculliforme [s] Kukuletalı şeklinde.

Cucurbitacées [es-cm] Fasile-i kıssaiye.

Cucurbite [es] İmbik kızığının alet tarafı.

Cucurbité, e [s] Kabak şeklinde..

Cueillage [ez] yahut **Cueillaison** veya **Cueille** [es] Meyve devşirme. İktitaf. Düşürme zamanı.

Cueille-fleurs [ez] Çiçek koparmaya mahsus. Uzun makas.

Cueillette [es] Meyveleriñ koparılması. Koparıma zamanı. (mec) İlane cemi. Toplama.

Cueillir [fte] Toplamak, meyve veya çiçek koparmak. (mec) Telakki etmek. İhtihsal etmek. Almak.

Cueilloir [ez] Toplanan meyveleri koymaya mahsus sepet.

Cuiller yahut **Cuillère** [es] Kaşık.

Cuillerée [es] Bir kaşık miktarı. Bir kaşık dolusu.

Cuilleron [ez] Kaşığıñ oyuk mahali.

Cuir [ez] Deri. Cilt. Meşin. Sahtiyan. Kösele. **chevelu** – Saç-la mestur baş derisi. (mec) Galat-ı telaffuz.

Cuirasse [es] Zırh.

Cuirassé [ez] Zırhlı sefine. (s) Zırh-la mestur. (mec) Katı yürekli.

Cuirasser [fte] Zırh kaplamak. (mec) Sertleştirmek. **se** – Bir şeye karşı metin olmak.

Cuirassier [ez] (as) Zırhlı. Süvari.

Cuire [fte] Yemek pişirmek. (fl) Pişmek. (mec) Şiddetli evcai mucip olmak. (kiremit ve tuğla hakkında) Pişirmek. **il vons en cuira** Pişman olacaksınız. Berüñüzden gelecek.

Cuisant, e [s] Çabuk pişen; pişkin. Yakan.

Cuisine [es] Mutfak. Tıbahat. Aşçılık. (mec) Yemekleriñ nefis olması. Hile, desise.

Cuisiner [fl] Yemek pişirmek. Aşçılık etmek. (ft) (mec) Hazırlamak. Yoluna koymak.

Cuisinier, ère [e] Aşçı.

Cuisinière [es] Yemek sobası.

Cuisse [es] But. Uyluk. Fahz.

Cuisseau [ez] Kuyruk altından böbreği kadar kesilmiş tane budu.

Cuisse-madame [es] Sarı kırmızı uzunca bir nev armut.

Cuissière [es] Davulcunuñ meşin önlüğü.

Cuisson [es] Pişme. Pişirme, tabh. Yanma, yakma.

Cuissot [ez] Karaca, dağ keçisi gibi av hayvanlarıñ budu.

Cuistre [ez] Mektep uşağı. Gülünç ve kaba malumat furuş. Ukala dümbeleği.

Cuit, e [s] Pişmiş. (mec) Mahv ve harap olmuş.

Cuite [es] Tuğla vesaireyi pişirme.

Cuivre [ez] Bakır.

Cuivré, e [s] Bakır renginde

Cuivrer [fte] Bakır kaplamak. Bakır rengi virmek.

Cuivrierie [es] Bakır kalhanesi.

Cuivrette [es] Boru ağırlığı.

Cuivreux, se [s] Bakırlı. Bakırı andıran.

Cul [ez] (I okunmaz) Makat. Kıç. Dip. **être à** – Şaşırp kalmak.

Culasse [es] Esliha-yi nariye kuyruğu takımı.

Cul-blance [ez] Su çolluğu.

Culbute [es] Perende, taklak. Şiddetli sükut. (mec) Harabi. İnhidam. İzmihlal, nekbet.

Culbuter [fte] Şiddetli devirmek. (mec) Tepe taklak itmek. Mağlup itmek. (fl) Taklak kılmak. Yıkılmak. Perişan olmak

Culbutis [ez] Devrilmiş şeyler yığımı.

Cul-de-jatte [ez] Kötürüm.

Cul-de-sac [ez] Çıkmaz sokak. (mec) Dipsiz iş.

Culée [es] (mima) Köprü ayağı. Payende.

Culer [fl] Geri geri gitmek. (bhr) Siya itmek.

Culière [es] Paldım kayışı.

Culinaire [s] Aşçılığa müteallik.

Culmifère [s] (nb) Hamil-i kasaba.

Culminant, e [s] Eñ yüksek ve hakim nokta. Evc. Bala. (mec) Münteha-yı meratip.

Culmination [es] (hey) Bir bilezik eñ yüksek noktadan, evçten geçmesi. (mec) Aksa-yı meratip. Evc bala.

Culminer [fl] Nokta-yı evce varmak.

Culot [ez] Kandil dibi. Tortu, rüsup. Tütün zifiri. Fişegiñ kovanınıñ dip tablası. Soñ evlat. Tekne kazıntısı. (mec) Cüret, pervasızlık.

Culottage [ez] Piponuñ zifirden kararması.

Culotte [es] Külot. Dizlik. Şalvar. Sığır butu.

Culotter [fl] Birine külot giydirmek. Pipoyu kullana kullana karartmak.

Culottier, ère [e] Külot, pantolon imal iden.

Culpabilité [es] Mücrimiyet. Müttehemlik.

Culte [ez] Din. İbadet. Mezhep. (mec) Hürmet-i fevkaled. Perestiş.

Cultivable [s] Kabil-i ziraat.

Cultivateur, trice [e] Çitçi. Zirai.

Cultivation [es] Ziraat.

Cultivé, e [s] Mezru. (mec) Terbiye ve tahsil görmüş.

Cultiver [fte] Zer itmek, bir şeye çalışmak. (mec) Terbiye itmek, yetiştirmek. Teşyit ve tahkim itmek.

Cultuel, le [s] Mezhebi, dini.

Cultural, e [s] Zirai, harsi.

Culture [es] Ziraat. Çiftlik. (mec) Hars. Tahsil.

Cumin [ez] Kimyon.

Cuminée [es-cm] Kemmuniye fasilesi.

Cuminique [s] Kimyoni.

Cuminol [ez] Kimyon hülasası.

Cumul [ez] Teraküm. Aynı zamanda müteaddit memuriyet veya vezaif ifa itme.

Cumulard [ez] Birkaç yerden maaş alan.

Cumulation [es] Teraküm. Biriktirme. Cem ve tevhit.

Cumuler [fte] Şahsında müteaddit şeyler cem itmek. Birkaç memuriyeti

birden yaparak birkaç taraftan maaş almak. Birkaç şeyi bir yere toplamak.

Cumulus [ez] (s okunur) Birikmiş bulutlar.

Cunéiforme [s] Mahrut şeklinde. **écriture** – Hatt-ı mismari.

Cupide [s] Tamakar. Haris.

Cupidité [es] Tama. Hırs. Şiddetli arzu. Hub-i cah ve mal.

Cuprides [ez-cm] Suhur-ı nuhasiye.

Cuprifère [s] Bakırı hamil.

Cuprique [s] Nuhasi.

Cupule [es] (nb) Meyveniñ sap tarafındaki yüksek. Palamut yüksüğü.

Curabilité [es] Şifa kabiliyeti.

Curable [s] Şifası kabil.

Curaçao [ez] (so okunur) Küraso dinilen likör.

Curare [ez] Kürara tesmiye olunan gayet şiddetli bir nebatı zehir ki Amerika vahşileri oklarına sürerler.

Curateur, trice [e] Bir sabiniñ emvalini idareye memur vasi veya vasiye.

Curatif, ve [s] Şafi.

Curcuma [ez] Hint zaferanı. Zerdeçav.

Cure [es] Tedavi. Gaile, itina, takayyüt. Bir rahibenin daire-i ruhaniyesi.

Curé [ez] Köy veya mahalle papazı.

Cure-dent [ez] Diş hilali. Kürdan.

Cure-môle [ez] Tarak dubası.

Curement-curage¹³⁵ [ez] Ayıklama, tathir. Temizleme.

Cure-oreille [ez] Kulak hilali.

Cure-pied [ez] Nalbant bıçağı.

Curer [fte] (liman, koyu vesaire hakkında) Temizlemek. Ayıklamak. Tathir etmek.

Curettage [ez] (cerra) Bir alet-i mahsusa ile mariz insanca temizleme, kazıma.

Curette [es] Silgi aleti. Cerrah aleti.

Cureur [ez] Kuyu ve lağımları temizleyen kimse.

Curie [es] Eski Roma'da meclis.

Curieusement [h] Tuhaf, garip bir tarzda. Saika-i merak ile. Kemal-i şevk tefahhus-la. Dikkat ve ihtimam-la.

Curieux, se [s] Her şeyi öğrenme merakı. Tuhaf. Garip. Mütecessis.

Curiosité [es] Garabet. Merak; şevk-i tefahhus. Tecessüs. Her şeyi görmek ve öğrenmek arzusu.

Curlé [ez] İpçi çıkırığı.

Curseur [ez] (h) Müşterek mıstara. (as) Nişangah sürgüsü.

Cursif, ve¹³⁶ [s] Sürat-le yazılan el yazısı.

Cursimètre [ez] Trenleriñ süratini ölçmeye mahsus küçük alet.

Curule [es] Eski Roma hakimlerinden bazılarıniñ oturmak imtiyazını haiz buldukları fil dişi sandalye.

Curure [es] Bir havuz, lağım veya kuyudan tathir suret-ile çıkarılan çamur.

Curvatif, ve [s] İnhina peyda iden.

¹³⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹³⁶ Sözlükte “Coursif, ve” şeklindedir.

Curviligne [s] Hudut-ı münhaniyeden mürekkep şekil. Münhani, kürevi.

Curvimètre [ez] Haritalar üzerinde münhani hududu miktar-ı hakikisi-le ölçmeye mahsus alet.

Cuscute [es] (nb) Beyan kitabı.

Cuspide [es] Sivri uç, köşe.

Cusson [ez] Kabuk kurdu.

Cutané, e [s] (t) Cildi.

Cuticule [es] Beşere. Deriniñ ince tabakası.

Cutter [ez] Kotra.

Cuvage [ez] Şireniñ, üzümüñ tahammür itmesi.

Cuve [es] Büyük fiçı. Tekne.

Cuveau [ez] Küçük fiçı. Kurna.

Cuveler [fte] Maden kuyusunun dahili cidarlarını iksa itmek.

Cuver [fl] (şarap hakkında) Fıçıda tahammür itmek. (sarhoş hakkında) Sızmak.

Cuvette [es] Leğen. Oluk hazinesi. Mikyas ve mizanü'l-hararelerde çiviye havi cam yuvarlak.

Cuvier [ez] Çamaşır teknesi.

Cyanique [s] (k) Kiyanus.

Cyanhyérique [s] (k) Hamız-i kiyanus.

Cyanomètre [ez] Mikyas-ı kiyanus.

Cyanure [es] (k) Siyanür. Mürekkebat-ı müsennaiye-i kiyanus.

Cyanuration [es] Siyanüre tahvil.

Cycle [ez] Devir. Bisiklet. Velespit.

Cyclique [s] Devri.

Cyclisme [ez] Velespitçilik.

Cycloïde [es] Şibh-i daire.

Cyclone [ez] Girdabat. Kasırga. Siklon fırtınası. Hortum, tulumba.

Cyclopéen, ne [s] Gayet cesim ve vasi mebani-i kadime.

Cyclostomes [ez-cm] (ta t) Ağzı yuvarlak balıklar.

Cygne [ez] Kuğu kuşu. (mec) Büyük şair, muharrir.

Cylindre [ez] Üstüvane. Silindir. Merdane.

Cylindrer [fte] Üstüvaneden geçirmek. Üstüvane şekline koymak. Merdane ile ezmek.

Cylindrique [s] Üstüvani.

Cymaise [es] Çerçeve başlığı.

Cymbole [es] Zil.

Cynégétique [s] Saydi. Ava müteallik.

Cynique [s] (fls) Kelbiye. Küstah. Arsız, hayasız.

Cyniquement [s] Hayasızcasına.

Cynisme [ez] Kelbiye mesleği. Hayasızlık. Terbiyesizlik.

Cynocéphale [ez] Köpek başlı maymun.

Cynoglosse [es] Köpek dili dinilen ot.

Cynorexie [es] (t) Şiddetli açlık. Cuü'l-kelp.

Cyprès [ez] Servi ağacı. Ölüm, matem, keder.

Cyprière [es] Servi ormanı.

Cyprin [ez] Sazan balıklarınıñ fenni ismi.

Cypriote [s] Kaprisli.

Cyrénaïque [ez] (fls) Kayravaniye.

Cyrillien [s] İslav alfabesi.

Cystalgie [es] (t) Elem-i mesane.

Cystique [s] (t) Öde mensup, merari. Mesaneye ait.

Cystile [es] Mesane iltihabı.

Cystotomie [es] (t) Haz-ı mesane ameliyatı.

Czar [ez] Çar. **Czaréwitch** Çarıñ veliahtı.

Czarine [es] Çarıçe.

D

D [ez] Elifbaniñ dördüncü harfi. Rakam gibi istimal idilirse. (500) Adedine muadildir.

Da [hd] Ya, hay hay. **oui** – Evet, ya...

Dabe veya **Dab** [ez] (argo) Baba, üste.

Da capo [h] Baştan.

Dacoït [ez] (t okunur) Hint haydudu. Vakt-ile bu Hint haydutlarının esirlerine ittikleri işkence.

Dactyle [ez] Yunan-ı kadim ve Latin eşarında iki uzun bir kısa hecadan ibaret vezin. (nb) Domuz ayrığı.

Dactylé, e [s] Parmak şeklinde olan.

Dactylographe [ez] Yazı makinesi. (s-e) Yazı makinesi ile yazan kimse, daktilograf.

Dactylographie [es] Yazı makinesi-le yazmak sanatı.

Dactylogie [es] Dilsiz sağrıların kullandığı parmak işaret-ile mukaleme usulü.

Dactylonomie [es] Parmaklarıñ el üzerindeki vaziyet-ile rakamları ifade itmek sanatı.

Dactyloscopie [es] Parmak izler-ile tespit-i hüviyet usulü.

Dactylo type [es] Yazı makinesi.

Dada [ez] Çocuk lisanında beygir; dah dah. (mec) Sabit fikir.

Dadais [ez] Saf, alık delikanlı.

Dagorne [es] Tek boynuzlu inek.

Dague [es] Eñli ve kısa hançer. Bir yaşında geyiğñ boynuzu.

Daguerrotypie [es] Fotoğraf-la alınan bir resmiñ maden safhasına nakli usulü.

Daguet [ez] Bir yaşında yeñi boynuzu çıkan geyik.

Dagette [es] Küçük kama.

Dahlia [ez] Dalya çiçeği.

Daigner [fte] Tenezzül itmek, kabul itmek. Lütfen icra itmek.

Dail [ez] **Daille** [es] Kısa saplı orak. Orakları bilemeye mahsus taş.

Daim [ez] Ala geyik. Sığın. (mec) Şık, sefih delikanlı.

Däimio [ez] 1868 ihtilalinde imtiyazlarını zayi iden Japon derebeylerine virilen isim.

Daine [es] Geyiğñ dişisi.

Dais [ez] Sayeban, tak. Sayvan karyola kubbesi. (mima) Mazalle.

Dalbergie [es] Sarı pelesenk ağacı.

Dallage [ez] Kaldırım yahut çivi döşeme.

Dalle [es] Düz, yassı döşeme taşı. Malta, mermer taşı. Kaldırım taşı. Kapak taşı.

Daller [fte] Böyle taşlar-la döşemek.

Dalleur [ez] Kaldırım döşeyen işçi.

Dalmate [s] Dalmaçyalı.

Dalmatique [es] Rahipleriñ ayininde giydikleri sırma işlemeli elbise.

Dalot [ez] Gemilerde sularıñ akmasına mahsus delik. Küçük oluk. Yollarda, taş döşemeli su mecrası.

Daltonisme [ez] (fls) Da-i dalton. (t) Galat-ı rüyet-i elvan.

Dam [ez] Gazab-ı uhrevi. Cehennem.

Daman [ez] Yaban faresi.

Damas [ez] Şam kumaşı. Şam kılıcı. Şam kaysısı. (eh) Şam şehri.

Damasquiner [fte] Demir veya çelik üzerini gümüş veya altın tel kumaşlar-la Dımışk usulü işlemek.

Damasquinerie [es] Altın ve gümüş teller-le kumaş sanatı. Zerkari.

Damasquineur [ez] Altın kumaşçı. Zerkar.

Damassé, e [s] Dımışk usulü işlenmiş kumaş veya demir. (ez) Şam kumaşı.

Damasser [fte] Dımışk usulü resim ve tasvirler-le kumaş dokumak. Çeliğe Dımışk usulü su virmek.

Dame [es] Hanım, kadın. (iskambil) Kız. Unvan. (bhr) İskarmoz. Satrançta ferz. Dama oyunu. Tavla oyununda pul. **Notre** – Hazret-i Meryem. **d'honneur** – Nedime.

Dame [hd] Allah Allah! Hasbinallah! İlahi!

Dame-jeanne [es] Damacana.

Damer [fte] (dama oyununda) Damaya çıkmak. -- **le pion à quelquènu** Birine galip gelmek.

Dameret [ez] Süsüne kadın gibi itina iden erkek. Süslü delikanlı.

Damier [ez] Dama, satranç tahtası.

Damnable [s] Cehenneme müstehak. (mec) Merdut, mekruh.

Damnation [ez] Lanet. Gazab-ı uhrevi.

Damnè, e [s] Ehl-i cehennem, cehennem, melun. Menhus. Merdut. Şeytan adam. **âme** – e Soñ derecede sadık, bende.

Damner [fte] (m okunmaz) Lanete uğratmak. Lanet itmek. (mec) Biriniñ fevkalade canını sıkıkmak.

Damoiseau [ez] Kendini kadınlara beğendirmek için süslenen, kadınlara yapışan sırnaşık delikanlı.

Danaïde [es] Mutedil iklimleriñ gayet güzel bir kelebek nevi.

Dandin [ez] (mec) Alık, safderun adam.

Dandinant [s] Sallana sallana alık gibi gezen.

Dandiner [fl-t] Sallanarak alık alık dolaşmak. **se** – Sallanmak.

Dandy [ez] Modaya fevkalade riayetkar, şık, süslü delikanlı.

Dandy [ez] Bir nev kotra.

Dandysme [ez] Şıklık. Zerafet furuşluk.

Danger [ez] Tehlike, muhatara. Mahzur.

Dangereux, se [s] Tehlikeli, muhataralı.

Danois [ez] Kısa tüylü Danimarka köpeği.

Danois, e [s] Danirmarkalı.

Dans [zm] İçerisinde. De. İçinde. Kadar. İle.

Dansailer [ft-l] Acemice dans itmek.

Dansant, e [s] Raks-la gelinen içtimalara dinir. Rakslı.

Danse [es] Raks. Dans. (mec) Terbiye, tediye.

Danser [fl] Raks itmek. Sallanmak. **faire** – Dövmek. Pis kokmak.

Danseur, euse [e] Rakkas, rakkase. Çengi.

Danubien, ne [s] Tunalı.

Daphné [ez] Yaban defnesi. Bir nev taflan.

Daphnie [es] Deñiz biti.

Dapifer [ez] (r okunur) Kurun-u vustada hükümdara bizzat hizmet iden sofracı başı.

Daraise [es] Havuzuñ su akacak yeri.

Dard [ez] Kargı, arı, akrep vesaire iğnesi. Yılan dili. (mec) Acı söz. Müessir-i kelam.

Darder [fte] Kargı ile vurmak. (arı vesaire hakkında) Sokmak. Atf-ı nighah itmek. Neşr-i şua itmek. (göz, nazar) Şiddet-le bir noktaya değmek.

Dardière [es] Karaca tuzağı.

Dardillon [ez] Küçük kargı. Zoka.

Dare-dare [h] Ale'l-acele.

Dariole [es] Kaymaklı kurabiye.

Darique [es] Daranıñ suretini havi İran sikkesi.

Darne [es] Balık dilimi.

Darse yahut **Darca** [es] İç liman.

Darsine [es] Küçük mendirek.

Dartre [es] Tozlu balgam.

Darwinisme [es] Darwin'iñ mesleği. Darviniye.

Dasymètre [ez] Havanıñ kesafetini ölçecek mikyas.

Dasypode [ez] Bir nev arı. Kesifür-ricl.

Date [es] Tarih.

Dater [es] Tarih atmak. (fl) Bir tarihte başlamak. İtibar itmek. **à – de** Tarihten itibaren.

Daterie [es] Papanıñ kalem-i mahsusı.

Datif [ez] (sr) Meful ileyh.

Datif, ve [s] (hk) Mahkeme-i karar-ile mansub.

Dation [es] (h) Mahkeme-i karar-ile nasib.

Datisme [ez] Sade bir fikri eda için bir sivri muradef kelime kullanmak usulü.

Datte [es] Hurma.

Dattier [es] Hurma ağacı.

Datura¹³⁷ [e] (nb) Tatula.

Daube [es] Kavurma et.

Dauber [fte] Yumruk-la dövmek. (mec) Fena söylemek, alay itmek. Kavurma pişirmek.

Daubeur, se [e] İstihza ve zem itmeyi seven.

Daubière [es] Kavurma tandırı.

Dauphin [ez] Yunus balığı. Dolfin. (hey) Burc-ı dolfin.

¹³⁷ Sözlükte “Datura” şeklindedir.

Dauphin [ez] Fransa krallarının büyük oğullarına « yani veliahtlarına » virilen unvandır.

Dauphine [es] Fransa veliahtının zevcesi.

Dauphinelle [es] (nb) Hezar-renk çiçeği.

Daurade [es] Dülger balığı.

Dauw veya **Daw** [ez] Büyük bir Afrika hayvanı. Dav.

Davantage [hc] Daha ziyade fazla. Bundan başka. Bundan fazla.

Davier [ez] Dişçi kerpeteni. Fıçıcı kıskacı.

De [hc] Den. İzafet edatı. Dair. Tarafından. Lık. Lik. – **ptus** Fazla olarak. Bundan maada. -- **rien** Bir şey değil. Estağfurullah.

Dé [ez] Yüksek. Tavla zarı. (mima) Kürsü taşı.

Déalbation [ez] Beyazlanma.

Déambuler [fl] Gezinmek. Yürümek.

Débâcher [fte] Bir arabanın örtüsünü kaldırmak.

Débâclage [ez] Açma. Buzların çözülmesi. Boşaltma. Tahliye.

Débâcle [es] Buzların eriyip dağılması. (mec) Tali aksiliği. Hezimet. İnhizam. İnhitat. Sükut.

Débâcles [fte] Açmak. Boşatmak. Tahliye etmek. (nehir hakkında) Buzları çözülmek.

Débagouler [fl] Kusmak. (mec) Sövmek.

Déballer [fte] Bir dengi çözmek. (mec) Tevdi-i esrar etmek. Açmak.

Déballeur [ez] Seyyar satıcı.

Débandade [es] Karmakarışık bir halde dağılma. Firar. İnhizam.

Débander [fte] Sargıyı bağı çözmek. Gerilmiş bir şeyi gevşetmek dağıtmak. **se** – Dağılmak.

Débanquer [fte] Kumarda bankoda mevcut parayı kamilen kazanmak.

Débaptiser [fte] (**p** okunmaz) Bir şahsın bir şeyin ismini değiştirmek. **se** – Kendi ismini değiştirmek.

Débarbouiller [fte] Birinin yüzünü yıkayıp temizlemek. **se** – Yüzünü yıkamak. (mec) Müşkülattan sıyrılmak.

Débarcadère [ez] Vapur iskelesi. Şimendifer rıhtımı.

Débarder [fte] İskeleye vapurun yükünü çıkarmak. Hamuleyi tahliye etmek. Bir gemiyi bozup kerestesini almak.

Débardeur [ez] Vapurdan hamuleyi çıkaran hamal.

Débarquement [ez] Karaya çıkarma. Karaya çıkma. Gemiden asker ihracı.

Débarquer [fte] Vapurdan vagondan çıkarmak. (fl) Vapurdan vagondan arabadan karaya çıkmak.

Débarras [ez] Baştan def idip kurtulma.

Débarrasser [fte] Mani olan şeyi kaldırmak. Halas etmek. Müşkilattan kurtarmak. **se** – Müşkilattan kurtulmak. Halas olmak.

Débarrer [fte] Sürgüsümü çıkarmak. Açmak.

Débat [ez] Mübahase, münazaa. İhtilaf. -- **s** Siyasi müzakerat. Bir muhakemenin neşr olunan zabtı.

Débateler [fte] Gemiden ihraç etmek.

Débâter [fte] Hayvaniñ semerini çıkarmak.

Débâtir [fte] Devirmek. Yıkmaq. Teyellerini sökmek.

Débattre [fte] Müzakere itmek. Münakaşa itmek. **se** – Çırpınmak. Çabalamak.

Débauche [es] Sefahat. Ays ü işret, fuşş. -- **exciter à la** -- Fuhşa teşvik itmek.

Débauché, e [e] Sefih, ayyaş.

Débaucher [fte] Sefahata sevk itmek. Baştan çıkarmak. Ayartmaq.

Débaver [fte] Pervazlarını gidermek.

Débet [ez] Borçtan bakiye kalan.

Débiffer [fte] Zaafa uğramak. Solmaq. Tağyir itmek.

Débile [s] Pek zaaf ve dermansız, vahin.

Débilement [h] Zayıf, nahif, dermansızlık.

Débilité [es] Fevkalade zayıf. Bitap, dermansızlık. (mec) İktidarsızlık.

Débiliter [fte] Zayıflamak. Dermansız kalmak.

Débillarder [fte] Bir ağacı budaklarını kesmek suret-ile yontmaq. (mima) Pahlamak.

Débine [ez] Elim zaruret ve sefalet.

Débiner [fte] Zem itmek. Zaruret ve sefalete duçar itmek.

Débineur, euse [s] Zemmam, fassal.

Débit [ez] Sürüm, revaç. Satış. Parakende satış. (tica) Parakendeci dükkanı. Kerestecilik. Bir menbaiñ muayyen bir zamanda virdiği su miktarı. Zimmet. (mec) Tarz-ı ifade. Zimmet sahifesi.

Débitage [ez] Ağacı keserek aksama tefrik itme.

Débiter [fte] Satmaq. Perakende satmaq. Keresteyi kesmek. (mec) Nakil itmek, söylemek. Rolünü tekrar itmek. (muha) Biriniñ hesabına zimmet kayditmek.

Débiteur, se [e] Söyleyen. Ravi. Nakil.

Débitif, ve [s] Zimmete müteallik.

Déblai [ez] Zemini tesviye itmek için toprağı kaldırma. Hafr. (mec) Muacciz bir adamdan kurtulma.

Délatérer [fl] Tehevvür ve şiddet-le söylemek.

Déblaver [fte] Buğday biçmek.

Déblayer [fte] Ortalığı dolduran şeyler kaldırıp temizlemek. Hafr suret-ile araziye tesviye itmek. (mec) Ref-i müşkilat itmek.

Débloquer [fte] Düşmanı, ablukayı refe ihbar itmek. Bir mahalli muhasaradan kurtulmak.

Déboire [ez] Bir mayi içtikten soñra ağızda kalan nahoş lezzet, acılık. (mec) Keder. Esef.

Déboisement [ez] Bir ormanıñ ağaçlarını keserek tarla haline koymak. Orman açma.

Déboiser [fte] Ormanıñ ağaçlarını sökerek tarla haline koymak. Orman açmak.

Déboitement [ez] (t) Kemik çıkması.

Déboîter [fte] Kemiği yirinden oynatmaq. Bir şeyi yerinden çıkarmak. Sökmek. Ayırmak. Biri birinden geçmiş boruları ayırmak.

Débonder [fte] Kapağını açmaq. Tıpasını çıkarmak. Tıpasını çekmek. (fl)

Taşmak. (mec) Kalbini açmak. (amiyane) İshale uğramak.

Débondonner [fte] Fıçının tıpasını çıkarmak.

Débonnaire [s] Lüzumundan fazla halim.

Débonnaireté [es] Zaaf derecesine varan hilm.

Débord [ez] Taşıp akma. Kumaş kenarı. Sikke kenarı. Kaldırım kenarı.

Débordant, e [s] Taşan. Kendini zabt idemeyen. Taşkın.

Débordé, e [s] Taşmış, ahlaksız. Kenarları sökülmiş.

Débordement [ez] Nehrin taşması. Feyezan-ı miyah. (mec) Sefahat, israf.

Déborder [fl] Kenarlarını aşmak. Taşmak. Akmak. Kay itmek. (gemi hakkında) Açılmak. (ft) Kenarını sökmek. Taşırnak. Artırmak. İstila itmek. Tecavüz itmek. Geçmek.

Débosquage [ez] Bir ormandan kesilmiş odun nakil itmek.

Débosseler [fte] Kamburlarını düzeltmek.

Débossier [fte] Yumru yumru olmuş bir şeyi düzeltmek.

Débotter [ez] Çizme çıkarma zamanı. Vakt-i vusul.

Débotter [fte] Birinin çizmelerini çekmek, çıkarmak.

Débouché [ez] Bir boğazın, geçitiñ yoluñ ağızı. Derben. Ağız, mansıb. (mec) Vasıta-i muvafakiyet. Yol, çare. (tica) Mahreç. Malik. Sürüm mahalli.

Déboucher [fte] Tıkayan şeyi çıkarmak. Şişeniñ tıpasını çıkarmak. (fl) Dar bir yerden çıkmak. (nehir hakkında) Mansıp olmak. (mec) Ref-i müşkilat itmek.

Débouchoir [ez] Tıpa çıkarmaya mahsus alet. Saban demirinde toplanan toprağı temizleyecek alet.

Déboucler¹³⁸ [fte] Tokayı, kopçayı çözmek. Sökmek. Kıvrımları düzeltmek. Hapisten çıkarmak.

Débouilli [ez] Bir kumaşın boyasını denemek için kaynar suya batırma. **débouillissage** Dahi dinir.

Débouillir [fte] Bir kumaşı kaynar suya daldırmak.

Débouler [fte] Birdenbire avcılık önünden fırlayıp kaçmak. (tavşan hakkında) Yukarıdan aşağı yuvarlanmak.

Déboulonner [fte] Çivilerini sökmek.

Débouquer [fl] Bir boğazdan, kanaldan çıkmak.

Débourber [fte] Çamurunu temizlemek. Çamurdan çıkarmak. (mec) Müşkül mevkinden çıkarmak. Fakr-u sefaletten kurtarmak. **se** – Müşkil bir mevkinden kurtulmak.

Débouerrer [fte] Tıpayı çıkarmak. Lüleye, pipoyu boşatmak.

Débours [es] Avans virilen para. Teslimat.

Débourser [fte] Kesesinden, kasesinden çıkarıp virmek. Tediye itmemek.

Débout [h] Ayakta. Kaime. (hd) Ayağa kalkınız! (s) Ayakta duran. Kaim. Amuden. **tomber** – Ayak üzeri düşmek.

¹³⁸ Sözlükte “Déboucher” şeklindedir.

Débouté [ez] (hk) Dava veya istidanın reddi.

Débouter [fte] Davasının sakit olduğunu karar vermek. Red etmek. Kabul etmek.

Déboutonner [fte] Düğmelerini çözmek. (mec) Ağacın tomurcuklarını koparmak. **se** – Kendi düğmelerini çözmek. (mec) Aklına her geleni söylemek. Kalbini açmak.

Débraillé, e [s] Üstü başı pejmürde. (e) Pejmürde kıyafetli adam. Göğsü bağı açık.

Débrailler [fte] Açmak, çözmek. **se** – Göğsünü bağını açmak. Perişan bir hal kesbitmek.

Débraiser [fte] Fırından kuru çıkarmak.

Débrayage [ez] (makine) Motorun meylini diğer bir meyl veya çarh-la birleştiren rabıtayı kesmek. Bir şeyin üzerinden zift lekesini çıkarma.

Débrayer [fte] Makine aksamını motorun tesirinden ayırmak.

Débredouiller [fte] (tavla oyununda) Marstan kurtulmak.

Débridée [es] At-la seyahat iderken ancak atının gemini çıkaracak kadar süren kısa tevakkuf.

Débrider [fte] Hayvanın gemini çıkarmak. (mec) Fasıla vermek. Kemal-i iştiha ile yemek. **sans** – Bila-fasıla.

Débris [ez-cm] Enkaz. Yemek artığı. Kırıntı, yıkıntı. (mec) Cenaze. Harabe, virane.

Débrocher [fte] Şişeden çıkarmak. Bir kitabın yapraklarını dağıtmak.

Débrouillard, e [s-e] Açık göz, müşkilattan sıyrılmasını bilir adam.

Débrouiller [fte] Karışık şeyi intizama sokmak. (mec) Tenvir, tavzih etmek. **se** – (ft) Işık içinde sıyrılmak. (hava) Açılmak.

Débroussailer [fte] Çalılarını sökmek.

Débrutir [fte] Bir şeyin kabalığını giydirmek. Perdaht etmek. (mec) Tehzib etmek.

Débucher [fl] (vahşi hayvan hakkında) Ormanda çıkmak. Meydana çıkmak. (ez) Hayvanın çıkacağı an.

Débusquer [fte] Birini memuriyetten Tart etmek. Düşmanı mevkinden tard etmek. Birinin memuriyetini elinden almak. Def etmek. Av hayvanını ormandan, ininden çıkarmak.

Débusquer [fte] Korsenin çubuklarını çıkarmak.

Début [ez] İbtida. Başlangıç. Bir mesleğe duhul. İlk temsil.

Débutant, e [s] Bir mesleğe yeni başlayan. Mübtedi.

Débuter [fl] Başlamak. İlk defa oynamak. İlk temsil vermek.

Deçà [zm] Beri tarafta. -- **et de là** Öte beri.

Décacheter [fte] Mühürlü. Mazruf şeyi açmak. Mektup zarfını açmak. (mec) Birinin fikir ve niyetini aňlamak.

Décade [es] Onluk. On adetten mürekkep.

Décadenasser [fte] Asma kilidi çıkarmak.

Decadence [es] İnkiraz. İnhitat. İzmihlal.

Décadent, e [s] İnkıraz halinde bulunan. (ez) Sembolist üdeba. Dekadan. Dekadanlar.

Décaèdre [ez] (h) Zu-aşereti'l-vücu.

Décagone [ez-s] (h) Zu-aşereti'l-adla.

Décagramme [ez] On gram.

Décaissement veya **Décaissage** [ez] Sandıktan çıkarma.

Décaisser [fte] Bir şeyi sandıktan çıkarmak. Kesesinden para çıkarıp virmek.

Décalcomanie [es] Renkli resimleri bakır, cam vesaire üzerine nakil usulü. Dedekalmonani.

Décalitre [ez] On litrelik ölçek.

Décalogue [ez] Hazret-i Musa'ya vahiy olunan evamir-i aşere.

Décalotter [fte] Takiyeyi çıkarmak. Bir şeyi üstünü açmak.

Décalque [ez] Bir resmiñ kalıbı, sureti, nüsha-i müstensahası.

Décalquer [fte] Bir harita, bir resmi, diğeri bir kağıtta veya bakır levhaya nakil etmek. İstinsah etmek.

Décalvant, e [s] Saçları düşüren.

Décamètre [ez] Oñ metrelik ölçü zinciri veya şeriti.

Décamper [fl] Ordugahı kaldırmak. (mec) Ale'l-acele gitmek, fîrar etmek.

Décaniller [fl] (argo) Gitmek, def olmak, çareyi tutmak.

Décantage [ez] Tortu hasıl iden mayiñ diğeri bir yere nakli. Tasfiye.

Décantier [fte] Tortu hasıl iden mayi diğeri kaba bulandırmaksızın nakil etmek.

Décanteur [ez] Mayiatıñ bir kaptan diğeri nakline hizmet iden alet.

Décaper [fte] Bir madeniñ sathını temizlemek, cilalamak. (bhr) Birbirine dolaşarak engine açılmak.

Décapeur [ez] Madeni cilalayan işçi.

Décapitaliser [fte] Bir şehriñ payitaht unvanını kaldırmak, nez etmek.

Décapitation [es] Boynunu vurmak suret-ile idam.

Décapiter [fte] İğdam kararına tevfikeyen başını kesmek. Boynunu vurmak. Ucunu, başını kesmek. (şişe) Açmak. (mec) Başlıca istinatgahtan mahrum olmak.

Décapodes [ez] On ayaklı deniz hayvanları.

Décarburer [fte] Bir maddede mevcut fahmı çıkarmak.

Décarcasseur [fte] Çırpınmak, kendini yormak.

Décarrière [fte] (te) Perhizi bozmak. Perhizden soñra bol bol yemek.

Décarreler [fte] Döşeme, kaldırım taş ve tuğlalarını sökmek.

Décarrer [fl] (argo) Kaçmak, kirişi kırmak.

Décaser [fte] Kutusundan, muhafazasından çıkarmak.

Décasyllable [s] Oñ heceli mısra.

Décatis [fte] Bir kumaşın perdahtını gidermek. Cilasını çıkarmak. (mec) Güzelliğinden mahrum etmek. Safvetini izeler etmek.

Décauville [ez] Dar şimendifer hattı. Dekovil şimdendiferi.

Décavé, e [e-s] Kumarda bütün parasını kaybiden. Yutulan adam.

Décaver [fte] Kumarda bir oyuncunuñ bütün parasını almak. Mahv ve harap etmek. Servetini ve mevkini kaybitmek.

Décédé [e] Merhum, müteveffa.

Décéder [fl] Mevt-i tabii ile ölmek. Vefat etmek.

Déceindre [fte] Kuşağını çıkarmak.

Déceler [fte] İfşa etmek. İhbar etmek. İrae etmek. meydana çıkarmak. **se** – Maksudını belli etmek.

Déceleur, se [e] Bir şeyi meydana çıkaran. İfşa iden adam.

Décembre [ez] Kanun-ı evvel.

Décemment [h] Münasip tarzda. Suret-i hasenede. Hüsn-i suret-le.

Décence [es] Edibane tavır. Adab-ı muaşerete hürmetkarlık. Edep, terbiye. Namuskarane hareket.

Décennaire [s] Onar onar vaki olan.

Décennal, e [s] On sene süren. On senede bir gelen.

Décent, e [s] Edip. Terbiyeli. Münasebetli. Muvafık edep ve ahlak.

Décentralisateur [s] Adem-i merkeziyet taraftarı.

Décentralisation [es] Adem-i merkeziyet-i idare.

Décentraliser [fte] Bir hükümetiñ muhtelif aksamına bir dereceye kadar muhtariyet idare virmek. Adem-i merkez-ile idare etmek.

Déception [es] Aldatma. Huda. Hile. İğfal. İnkisar-ı hayal. Aldanma. Gaflet. Yañlış zehap.

Décercles [fte] Halkalarını, çemberlerini çıkarmak.

Décerner [fte] İsdar etmek. Hüküm etmek. (mükafat, nişan) İta etmek.

Décès [ez] Vefat. Rihlet. **acte de** – Vefat il muhaberi.

Décevable [s] Kabil-i iğfal.

Décevant, e [s] Aldatıcı. Muğfel.

Décevoir [fte] İğfal etmek. Aldatmak.

Déchainement [ez] Soñ derece hiddet. Şiddetli söz. Zinciri çıkarma.

Déchainer [fte] Bağlarını, zincirlerini çözmek. Çıkarmak. (mec) Tahrik etmek. (ibtil, hiddet, aşk hakkında) Soñ dereceye vardırmak. Teşdid etmek. **se** – Kesb-i şiddet etmek. Zincirden kurtulmak.

Déchaler [fl] (deñizin meda hakkında) Alçalmak, inmek.

Déchanter [fl] (mu) Tebdil-i makam etmek. (mec) Mutalebatı azaltmak, tenkis etmek. Hüsn-i zannı azaltmak.

Déchaperonner [fte] Bir duvarıñ saçağını yıkmak.

Décharge [es] Yüku çıkarma. (as) Yayılım ateş. Ateş itme. Bir mecburiyet veya mesuliyetten kurtulma. (elektr) Sadme. (hk) Tedbir-i zimmet. İbra senedi.

Déchargement [ez] Bir geminiñ hamulesini ihraç.

Déchargeoir [ez] Suyuñ boşanmasına mahsus musluk ya oluk.

Décharger [fte] Hamuleyi çıkarmak. Bir vazife veya teliften muaf tutmak. Kurtarmak. (silah) Endaht etmek. Bir silah nariniñ atımını çıkarmak. (hk) İbra

itmek, ibra senedi virmek. Tahlis itmek. (mec) Tahfif itmek. **se** – Bir iş veya kabahati üstünden atmak. Mansıb olmak. (fl) Leke itmek.

Décharmer [fte] Cazibesini gidermek. Zevk ve lezzetini izale itmek.

Décharné, e [s] Cılız, zayıf, lağar. (lisan-ı şiirde) Çıplak.

Décharner [fte] Eti gemiden ayırmak. Zayıflatmak. (mec) Tatsız bir hale getirmek.

Décharpir [fte] Yırtmak. Döğüşenleri zor-la ayırmak.

Déchasser [fte] Kovmak. Tebid itmek. Bir çivi-yi zor-la çıkarmak.

Déchaumer [fte] (zira) Ekin sürmek.

Déchausser [fte] Biriniñ ayakkaplarını çıkarmak. Nebatatiñ, eşcariñ kökünü ve binanıñ temelini kazıp açmak. **se** – Ayakkabılarını çıkarmak.

Déchaussoir [ez] (cerra) Diş etlerini ayıklamaya mahsus alet.

Déchaux [s] Çorapsız çarık giyen geniş ve rahiplere itlak olunur.

Déche [es] Fevkalade müzayaka. Sefalet.

Déchéance [es] Bir hak veya imtiyazıñ zeval ve sükutu. (hk) Iskat-ı hak.

Déchet [ez] Fire. Posa. Tenzil-i kıymet.

Décheux, se [s-e] Sefalet içinde bulunan.

Décheveler [fte] Biriniñ saçlarını dağınık bir hale getirmek.

Déchevêtrer [fte] Hayvanıñ yularını çıkarmak. **se** – Müşkülattan halas olmak.

Décheviller [fte] Çivileri sökmek.

Déchiffable [s] Añlaşılması, okunması kabil.

Déchiffrer [fte] Şifre hal itmek. Karışık yazıyı okumak, sökmek. Müşkül ve karışık bir işi tavzih itmek. Biriniñ maksat ve niyetini añlamak.

Déchiffreur, se [e-s] Şifre hal iden. Şifre memuru.

Déchiquter [fte] Parçalamak. Doğramak. (mec) Çekiştirmek. Taciz itmek.

Déchiqature [es] Yırtmaç. Girintili çıkıntılı yer.

Déchirage [ez] Bir gemiyi parçalama.

Déchirant, e [s] Müellim. Canhıraş.

Déchirement [ez] Yırtma. Yırtık. (t) Sancı. (cm) İhtilaf, nifak.

Déchirer [fte] Yırtmak. Parlamak. Diş-le koparmak. Keder ve elem virmek. Hetk-i ırz itmek. Tefrika düşürmek. Sancı virmek.

Déchirure [es] Yırtık, yırtma, yarık.

Déchoir [fl] Parlak bir mevkiden düşmek. İhtiyarlık sebebi-le kuvvetten düşmek.

Déchouer [fte] Oturmuş gemiyi yüzdürmek.

Déchu, e [s] Düşkün. Sükut itmiş.

Décidé, e [s] Mukarrer. Ayan, aşikar. Sabit. Azimkar.

Decidément [s] Şüphesiz. Behemehal, elbette.

Décider [fte] Karar virmek. Razı itmek. Kararlaştırmak. **en** – Hal-i fasl itmek. Sebebiyet virmek. **se** – Kararlaşmak.

Déicier, Décier [ez] Tavla zarı yapan.

Décigramme [ez] On gram. Desigram.

Décilitre [ez] On litre. Desilitre.

Décimable [s] Öşre tabi.

Décimal, e [s] Aşari. **fraction** -- Kesr-i aşari.

Décimale [es] Öşür.

Décimateur [ez] İşret tahsildarı. Muaşşir.

Décimation [es] Eski Roma'da on kişiden birini iğdam itmeye ibaret ceza.

Décime [ez] Frangiñ onda biri. On santimlik sikke.

Décimer [fte] Çok telafatı mucib olmak. İtlaf etmek.

Décimètre [ez] Desimetre.

Décimo [h] Aşiren.

Décintrer [fte] Kemer, kaba inşası için konulan kalıpları çıkarmak.

Décirer [fte] Bir muşammaniñ balmumunu çıkarmak. Kunduraniñ boyasını bozmak.

Décisif, ve [s] Mukarer, kati. Hal ve fasl iden. **jugement** – Hükm-i kati.

Décision [es] Karar. Tamim. Cezm. **prendre une** – Karar virmek

Décisivement [s] Kati olarak. Cesaret ve metanet-le. Musammem olarak.

Décisoire [s] Soñ ve kati.

Déciviliser [fte] Medeniyeti mahv etmek.

Déclamateur [ez] İnşat iden hatip. (mec) Safsata perdaz.

Déclamation [es] İnşat. Hitabet. (mec) Islah perdazlık.

Déclamatoire [s] Hitabete ait. Mutantan ve esassız sözlerden ibaret olan.

Déclamer [fte] İnşad etmek.

Déclanche [es] Bir makineniñ iki kısmını birinden ayırmaya mahsus cihaz. Zenberek.

Déclancher [fte] Birleşmiş olan iki kısmı ayırmak için zembereği harekete getirmek. (mec) Bir şeyiñ vukuunu intaç etmek. Tahrik etmek.

Déclaration [es] Beyan. İlan. Beyanname. İfade. -- **de guerre** İlan-ı harb. -- **d'amour** İlan-ı aşk.

Déclaratoire [s] (hk) Hükmü kanuni mübeyyen. İlam-ı havi.

Déclarer [fte] Beyan etmek. Resmen ilan etmek. İfade etmek. Haber virmek. **se** – Beyan-ı efkar etmek. Zuhur etmek. **se** – **pour** Birini veya bir şeyi iltizam, tesahub etmek.

Déclassé, e [s] Düşkün, mevki-i içtimaiden düşmüş.

Déclasser [fte] Bir şeyi, bir insanı bulunduğu sınıftan çıkarmak. Tard etmek. Sükut ittirmek. Mevk-i içtimaiden düşürmek.

Déclic [ez] (c okunur) Çarhiñ dişlerine ilişerek istenilen dakikada makineyi durduran demir mandal. Çarh mandalı. İnfikak. Çözülme.

Déclimater [fte] Başka iklime alıştırmak.

Déclin [ez] İnhitat. Düşme. Zeval. İnhiraf.

Déclinable [s] (sr) Kabil-i tasrif. Kabil-i inhiraf.

Déclinaison [es] (sr) Tasrif. (hey) Bir yıldızın inhirafı. Ale'l-umum inhiraf. Meyl.

Déclination [ez] (hk) Redd-i salahiyet davası. Vesile, bahane.

Décliner [fl] Aşağıya doğru inhiraf ve meyl itmek. Gruba yaklaşmak. İnhiraf itmek. Red itmek. (sr) Tasrif itmek. (hk) Adem-i salahiyet davası ikame itmek. (mec) -- **son nom** İsmi söylemek. **se** – Red olunmak.

Décliquer [fte] Mandalı oynatmak suret-ile makine çarhını koyuvirmek. Hareketini serbest kılmak.

Déclive [s] Mail. Şiv. İnişli. (es) Meyl.

Déclivité [es] Mailiyet. Şivlik.

Décloître [fte] Manastırdan çıkarmak.

Déclare [fte] Bir bahçenin çitini çıkarıp açık bırakmak. Açmak.

Déclos [s] Açık. Duvarsız, çitsiz.

Déclouer [fte] Çivilerini sökmek. Sebilini tahliye itmek. Bir rehini kurtarmak.

Décocher [fte] Ok atmak. (mec) Tariz itmek.

Décoconner [fte] İpek kozalarını çıkarmak.

Décocté [e] (sayde) Matbuh.

Décoction [es] (sayde) Tabh. Matbuh.

Décoiffer [fte] Serpuşunu çıkarmak. Saçlarını bozmak. (es) Tıpanın başını açmak. (mec) Bir fikir ve mülahazadan, alakadan kurtarmak.

Décoincer [fte] Köşelerini almak. Kamaları çıkarmak.

Décolerer [fl] Öfkesi geçmek.

Décollation [es] Kafa kesme.

Décoller [fte] Bitişik şeyi ayırmak.

Décolorer [fte] Boynunu vurmak. Kafasını kesmek.

Décolletage [ez] Dekolte.

Décolleté, e [s] Dekolte olan, perde birununa olan. (es) Dekolte elbise.

Décolleter [fte] Boyun, gerdan ve omuzlarını çıplak bırakmak. Dekolte olmak.

Décolorant, e [s] Renk bozan. Bir şeyin rengini solduran.

Décoloration [es] Solma.

Décoloré, e [s] Rengini atmış. Renksiz. Solmuş.

Décolorer [fte] Soldurmak. Rengini izale itmek. (mec) Tadını; zevkini kaçırmak. Letafetini bozmak. Çürütmek, bozmak. Taaffün ittirmek. (k) Tahlil itmek. **se** – Taaffün itmek. Çürüme.

Décombres [ez-cm] Bina enkazı. Moloz. (mec) Enkaz.

Décommander [fte] Bir emri bir siparişi geri almak. (as) Aksi kumanda virmek.

Décompléter [fte] Nakız bırakmak. Tenkis itmek.

Décomposer [fte] Tedkik ve tahlil itmek. Sökmek, dağıtmak.

Décomposé, e [s] Müteaffin dağılmış. (mec) Mütegayyir.

Décomposition [ez] Tefessüh. İnihilal. Bozulma, çürüme.

Décombler [fte] Dolmuş bir şeyi ayıklamak.

Décombrer [fte] Bina enkazını, molozu kaldırmak.

Décompte [ez] Bir hesaptan tenzil idilecek meblağ. Bir hesaptan zimmet ve matlubunu mufassalan gösterme.

Décompter [fte] Hesaptan tenzil itmek. (mec) Niyeti, ümidi, fikri, zehabı değiştirmek.

Déconcertement [ez] Ahensizlik. İmtizacsızlık.

Déconcerter [fte] Ahengi bozmak, şaşırtmak. (mec) Boşa çıkarmak. Teşviş itmek. **se** – Mütehayyir kalmak. Şaşırp kalmak.

Déconfire [fte] Muharebede tamam-ile perişan itmek. Mağlup itmek. Şaşırtmak. Mahcup itmek.

Déconfit, e [s] Ne tavir alacağını şaşıрма. Bozulmuş. Mahcup. Perişan.

Déconfiture [es] Hezimet. Bozgunluk.

Déconseiller [fte] Tahzir itmek. Vaz geçirmek. Men itmek.

Déconsidération [es] İtibardan sukut itme. İtibarsızlık.

Déconsidérer [fte] İtibardan düşürmek. **se** – İtibar ve haysiyetini kaybitmek.

Déconsolider [fte] Metanetini izale itmek.

Déconstruire [fte] Bir binayı bozmak. Yıkmak.

Décontenancer [fte] Şaşırtmak. Bozmak.

Déconvenue [es] Gayr-ı memul adem-i muvafakiyet.

Déconvertir [fte] Dinsizliğe düşürmek.

Décor [ez] Ev tezyinatı. Tiyatro dekoru. Müzeyyenat.

Décorateur [ez] Dekorları yapan. Müzeyyen.

Décoratif, ve [s] Tezyini.

Décoration [es] Tezyin. Ziyinet. Tezyinat. **porte de** – Nişan taliki.

Décorder [fte] Dolaşmış ipi düzeltmek. İpi çözmek.

Décoré, e [s-e] Nişanı hamil.

Décorer [fte] Tezeyyün itmek. Dekor yapmak. Nişan veya unvan virmek.

Décorner [fte] Boynuzlarını çıkarmak. Sahifeleriñ kırılmış köşelerini düzeltmek.

Décortiquer [fte] Ağacıñ kışırını soymak. Bir şeyiñ kabuğunu çıkarmak, ayıklamak.

Décorum [ez] Adap. Erkan. (cemi yoktur) Uygunluk, tevafuk. Münasebet.

Découcher [fl] Yabancı yerde yatmak.

Découdre [fte] Dikilmiş bir şeyi sökmek. **en** – Dövüşmek.

Découlant, e [s] Sızan. (mec) Münbais, mütehasıl.

Découlement [ez] Sızma, damlama.

Découler [fl] Azar azarlamak. Sızmak. (mec) Oymacılık. Bir sinema senaryosuna göre sahneleri tertip itme.

Découper [fte] Parçalamak. Parça parça kesmek (mec) Taksim itmek. Kesmek. Resimleri oymak.

Découpler [fte] Çift bağlanmış tazıları çözmek. (mec) Birini takibe saldırmak.

Découpoir [ez] Oyma aleti.

Découpure [es] Oyma. Kesme. Biçme. Tezyinat-ı kati. Kırpıntı. Girinti çıkıntı.

Découragement [ez] Gayret ve cesaretiñ inkisarı. Yes ve fütür, gayretsizlik.

Décourager [fte] Cesaret ve gayretini kesr itmek. Yes ve fütura duçar itmek.

Décourber [fte] Eğri bir şeyi doğrultmak.

Découronner [fte] Tacını almak. Hükümdarlıktan iskat itmek.

Décours [ez] İnhitat. (hey) Ay eksilmesi. (t) Bir hastalığıñ iyiliğe yüz tutması.

Décousu, e [s] Sökülmüş. (mec) Rabtsız, karmakarışık. (ez) Rabitasızlık, intizamsızlık.

Décousure [es] Sökük. Rabitasızlık.

Découvert, e [s] Mestur olmayan. Açık. à – Açıkta, sipersiz, (mec) Aşıkâr.

Découverte [es] Keşf, ihtira. İcat.

Découvreur, euse [e] Keşşaf, muhteri, mucit.

Découvrir [fte] Açmak. Keşf itmek. İcad, ihtira itmek. Bulmak. Meydana çıkarmak. (mec) Bir seri faş itmek. se – Şapkayı çıkarmak. Açılmak. Dayanmak.

Décraiser [fte] Kirini temizlemek. (mec) Terbiye itmek. Mülevves bir halden kurtarmak.

Décéditer [fte] Biriniñ itibarına halal getirmek. (mec) Nüfuz ve itibardan düşürmek.

Décépi, e [s] Sıvası dökülmüş.

Décépir [fte] Sıvasını çıkarmak.

Décépit, e [s] İhtiyar ve kuvvetten düşmüş. Matuh; dermansızlık.

Décépiration [es] Tuzuñ ateşte çatırdaması. Çıtırdama.

Décépitude [es] İhtiyarlığıñ soñ haddi. Herem. Matuhluk. (mec) Kuva-yı maneviyeniñ zayıflaması.

Décrescendo [h] (**chin**) (mu) Sesi tedricen pestleştirmek. Pes perdeden.

Décree [ez] Karar. Emirname. İrade. Hüküm. Buyurultu. Kararname.

Décree [es] Papaniñ emirnamesi.

Décree [fte] Emirname ısdar itmek. İrade itmek. Kararlaştırmak.

Décree [ez] Resmen kıymetten düşme. İtibarını zayi itme. (mec) Şöhret ve nüfuzuñ zevali.

Décree, e [s] İtibar ve nüfuzunu kaybitmiş. Aleme rezil ve kepaze olmuş.

Décree [fte] Bir şahıstan veya bir şeyden bahsederken itibarını kayırmak. Mesukat veya eşya-yı ticariyeniñ kıymetini indirmek. Bir adamı aleme rezil ve kepaze itmek.

Décree [tf] Tavsif, tariz itmek. Resim itmek, çizmek.

Décree [fte] Çengelden kurtarmak. Çözmek. Yıkmak, devirmek. Kurşun-la yere sermek.

Décree-moi-ça [e] Müstamel elbise. Eski esvab satılan dükkan, koltukçu.

Décree [ez] Çengelden yahut asılı bulunduğu yerden eşyayı indirecek kancalı sırık.

Décree [fte] Haçvari veya çapraş şeklinde bulunan bir şeyiñ bu vaziyetini bozmak.

Décree [ez] **Décree** [es] Tekanus. Eksime. Eksiklik, noksan.

Décree [ez] Kameriñ eksilmesi.

Décroître [fl] Azalmak. Eksilmek. Tenakus etmek. (mec) Terbiye etmek.

Décrotteur, se [e] Kundura boyacı. Lostracı.

Décrottoir [ez] Kunduranın çamurunu temizlemek için kapının yanına konulan demir.

Décrué [es] Nehir suyunun alçalması, azalması.

Décruer [es] İpliğin veya ham ipeği boyanmak üzere küllü su ile yıkamak.

Déçu, e [s] Aldanmış. İnkisar-ı hayale uğramış.

Décuire [fte] Fazla koyulaşan bir şurup veya mayi ilavesi-le tadil etmek.

Décuple [ez] Bir şeyin on misli.

Décupler [fte] On misli artırmak. On adet-ile darp etmek.

Décursations [es] X şeklinde birleşme. Tesalüb.

Décurtation [es] (nb) Teceffüf illeti.

Décuvage [ez] yahut **Décuvaison** [es] Şarabın tahammürü müteakib fiçılara nakli.

Décuver [fte] Şarabı fiçılara doldurmak.

Dédaigner [fte] İstihkar etmek. Hor ve hakir görmek. Tenezzül itmemek. Kabul itmemek. İstiğna göstermek.

Dédaigneusement [h] Muhakkirane. İstihfakirane. İstiğnakirane.

Dédaigneux, se [s] Mütekebbir. İstihfakir. Müstağni. Tahkir-amiz.

Dédain [ez] İstihkar. Adem-i tenezzül. Tekbir. Adem-i iltifat. İstağni.

Dédale [ez] Pek dolaşıklı yer, içinden çıkılmaz muamma.

Dédaller [fte] Kaldırım taşlarını sökmek.

Dedans [za] İçeride; içeriye. **mettre** – (argo) Aldatmak. Kafese koymak. Hapsitmek. (ez) Bir şeyin iç tarafı; dahili. İnsanın derunu.

Dédicace [es] Birinin namına ithaf.

Dédier [fte] İthaf etmek. Vakf etmek. Tahsis etmek.

Dédire [fte] Hakkımızda başkasının söylediği sözleri red etmek. **se** – Sözüden nükul etmek. Caymak.

Dédit [ez] Red, nükul. Cayma. Bir mukavelenin şartına riayet edilmediği için cerimeten tediye olunan meblağ. Bedel-i nükul.

Dédite [es] Bir taahhütten nükul.

Dédommagement [ez] Telafi-yi mafat. Tazmin. Zarar ve ziyan bedeli.

Dédommager [fte] Zararını tazmin etmek. Telafi etmek. **se** – Zararı tazmin olunmak. Telafi-yi mafat etmek.

Dédorer [fte] Yıldızını çıkarmak.

Dédouanage, Dédouanement [ez] Eşyayı gümrükten çıkarma.

Dédouaner [fte] Gümrükten mal çıkarmak.

Dédoubler [fte] Esaretini çıkarmak. İkiye ayırmak. İki kat bir şeyi yalın kat etmek.

Déductif, ve [s] İstidlali.

Déduction [es] Tenzil. (fls) İstidal. İstihraç. Talil. Karine. Netice. Hülasa. -- **faite de** Bade'l-tenzil.

Déduire [fte] Tenzil etmek, tarh etmek. (fls) İstidal etmek. Bir netice çıkarmak.

Déduit [ez] Eğlence.

Déesse [es] Esatir-i ilahiyesi. Mabude. (mec) Gayet güzel kadın. Peri, melek.

Défâcher [ft] (**se**) Öfkesini zail olmak. Sükunet bulmak. Barışmak.

Défaillance [es] Nakise, noksan, eksiklik. Zaaf. Gevşeklik. (mec) Natüvani. Muvakkat-ı zaaf-ı manevi. (t) Baygınlık. Bayılma. (hk) Bir senet veya mukavele ahkâmını vaktinde yapmamak.

Défaillant, e [s] Eksik, mefkud, noksan. Zaafa uğrayan. Na-tuvan. (hk) Temerrüd.

Défaillir [fl] Eksik olmak. Zaafa uğramak. Bayılmak. Udul etmek. Nadim olmak. (mec) Metanet-i ahlakiye ve kuva-yi akliyesine kaybitmek.

Défaire [fte] Yapılmış bir şeyi bozmak. Mağlup etmek. Feth etmek. Zayıflık virmek. Öldürmek. Soldurmak. Liyakatte yerine tefvik etmek. **se** – Başından savmak.

Défaite, e [s] Bozulmuş, sararmak. Solmuş. Zayıflamış.

Défaite [es] Bozgunluk. Hezimet. Sürüm, revaç. Fena özür ve bahane.

Défaitisme [ez] Bozgunculuk.

Défaitiste [e-s] Bozguncu.

Défalquer [fte] Bir hesaptan veya meblağdan, bir miktar tenzil etmek.

Défalcation [es] Tenzil, tarh. -- **faite de** Bade'l-tenzil.

Défausser [fte] Doğrultmak. Düzeltmek. **se** – (iskambil oyununda) Boş kağıt atmak.

Défaut [ez] Kusur. Noksan. Ayıp. Hata. Eksiklik. Fikdan. **faire** – Noksan olmak. (hk) Temerrüd etmek. **demandeur** Hükme-i gıyabi talep etmek. **par** – Gıyaben. **à** – **de** Olduğu halde, bulunduğu takdirde. **au** – **de** Yerine.

Défaveur [es] Menkubiyet. Nazardan düşme. İtibarı kaybitme.

Défavorable [s] Gayr-i müsait.

Défectible [s] Nakıs. Kusurlu. Gayr-i mükemmel.

Défectif, ve [s] (sr) Bütün sigaları tasrif olmayan faal veya isim. **verbes** – s Efal-i nakısa.

Défection [es] Terk-i meslek. Çekilme. Feragat.

Défectueux, se [s] Nakıs. Na-tamam. Hatalı.

Défectuosité [es] Ayıp. Kusur. Noksan.

Défendable [s] Kabil-i müdafaa.

Défendeur, erness [e] (hk) Müdde-i aleyh. Müdafî.

Défendre [fte] Müdafaa itme. Himaye etmek. Men etmek. **en demandant et en défendant** Müddei ve müddei-i aleyh sıfat-ile. **se** – Kendini müdafaa etmek. Mümanaat etmek. Karşı durmak.

Défenstration [es] İnsanları pencereden sokağa atma.

Défense veya **Défends** [ez] Ormandan ağaç kesmek memnuniyeti.

Défense [es] Müdafaa. Memnuniyet. -- **légitime** Müdafaa-i meşrua. -- **active** Müdafaa-i müteaddiye. -- **passive** Müdafaa-i mutlaka. Müdafîin. -- **nationale** Müdafaa-i milliye. (cm) Fil ve domuzuñ dişleri. (bhr) Gemi ve sandallarıñ yan taraflarından sarkıtılan

ve bir yere çarptığı zaman zarardan muhafaza iden sırık vesaire.

Défenseur [es] Müdafî. Hamî. (hk) Bir müttehemîñ müdafaa vekîli.

Défensif, ve [s] Tedafüi.

Défensivement [h] Tedafüi hareket-le. Müdafaa suret-ile.

Déférant, e [s] Hatır-nevaz. Hatır-şinas.

Déférence [es] Hatır-nevazlık. Hürmet ve riayet. **par** – Riayeten.

Déférent, e [s] Nakil iden. Nakil.

Déférer [fte] Tevcih itmek. İta, ihsan itmek. Mahkemeye havale itmek. Dava, ihbar, ahbar, isnat itmek. (mec) Mümaşat itmek. (fl) Hatıra riayet itmek.

Déferlage [ez] Yelkenleriñ fora idilmesi. Dalgınlariñ çatlaması.

Déferrer [fte] Bir yerde merbut demiri sökmek (mec) Şaşırtma.

Défertiliser [fte] Kuvve-i inbatıyeyi imha itmek.

Déferescence [es] (k) Tahaffüf veya fikdan-ı galeyân.

Défets [ez-cm] Bir eseriñ lüzumsuz ve dağınık sahifeleri.

Défeuillation [es] Sükut-ı evrak. Yaprak düğümü mevsimi.

Défuiller [fte] Ağacıñ yapraklarını koparmak. Düşürmek.

Défi [ez] Meydan okuma mübarezeye davet.

Défiance [es] Emniyetsizlik. İtimatsızlık.

Défiancer [fte] Nişanlığı bozmak.

Défiant, e [s] Emniyet itmeyen.

Déficeller [fte] Sicimini çözmek.

Déficit [ez] (t okunur) (tica) Bir bütçede, bilançoda, muvazenede açık. Varıdatta noksan. **coumbler le** – Açığı kapamak. Karşılık bulmak.

Défier [fte] Meydan okumak. Mübarezeye davet itmek. Ehemmiyet virmemek. Hiçe saymak. İstihfaf, tahkir itmek. **se** – İtimat itmeme. Şüphelenmek.

Défiger [fte] Doñmuş mayı eski haline getirmek.

Défigurer [fte] Çehresini değıştirmek, bozmak. Şeklini suretini bozmak. Çirkinleştirmek. (mec) Tahrif itmek. Bozmak. Tağyir itmek.

Défilade [ez] Bir şeyiñ ipliğine çıkarılması. Arka arkaya dizilerek sıravari geçme.

Défilage [ez] İplikleri çıkarma.

Défilé [ez] Dar geçit. Boyun, boğaz. Derbent. (as) Geçit resmi.

Défilement [ez] (as) Setr-i havale, geçit resmi icrası.

Défiler [fte] Bir şeye geçirilmiş ipliğı çıkarmak. (fl) Geçit resmi yapmak. (mec) Ölmek. **se** – Sıkışmak.

Défini, e [s] Mahdut. Muayyen. Sarih. (mn) Muaref.

Définir [fte] Tayin itmek. Tarif itmek. Tahdit itmek. Tasrih, izah itmek. Karar virmek.

Définissable [s] Kabil-i tarif.

Définitif, ve [s] Kati. Soñ. **Jugement** – Hüküm, karar-ı kati. **en** – Katiyen. Nihayetü'l-emr, hulasa-i kelam.

Définition [es] Tarif. Tasrif. Beyan. Had. Tayin.

Définivement [h] Kati surette. Nihayetü'l-emr.

Déflagrant, e [s] İnfilak iden.

Déflagrateur [ez] Mevad-ı infilakiyeye ateş virmeye mahsus alet.

Déflagration [es] İnfilak ve iştiâl-i tam. Alevlenme. İştiâl. İhtirak.

Déflagrer [fl] Tarraka ile iştiâl ve infilak etmek.

Défléchir [fl] İstikametten ayrılmak. İnhiraf etmek. (ft) İstikametini değiştirmek. İnhiraf ittirmek.

Défecteur [ez] Gemi pusulalarının inhirafını tayinine mahsus alet.

Déflagmer [fte] İspirtoyu tasfiye etmek.

Défleurer [fl] Çiçekleri döşemek. (mec) Gevezeliği kaybitmek. (fl) Letafet ve cazibesini izale etmek.

Déflexion [es] İnhiraf. Tebdil. İstikamet.

Défloraison [es] Çiçeklerin solup dökülmesi.

Défloration [es] İzale-i bokr. Bir şeyin taravet ve güzelliğini kaybitmesi.

Déflorer [fte] Bokrini izale etmek. Bir şeyin revnakını, taravetini bozmak.

Défoliation [es] Sükut vurmak.

Défoncage veya **Défoncement** [ez] Çökertme, yıkılma. Bir şeyin dibini çıkarma. Derinleştirme. (zira) Kirizme.

Défoncer [fte] Dibini çıkarmak. Sökmek. Çürütmek. Yıkmak. (as) Düşman hattını bozmak. (zira) Derin kazmak. Kirizme etmek.

Défonceuse [es] (zira) Pulluk.

Déformation [es] Şekliñ bozulması. İndiras.

Déformer [fte] Şeklini bozmak, değiştirmek. Çirkinleştirmek.

Défortifier [fte] Tahkimatı ref ve izale etmek. Kuvvetsiz ve münasebetsiz bırakmak.

Défournier [fte] Fırından çıkarmak.

Défouir [fte] Toprakta gömülmüş bir şeyi çıkarmak.

Défouirer [fte] Postunu, derisini kürkünü çıkarmak.

Défraîchir [fte] Teravetini gidermek. Revnak ve letafetini soldurmak.

Défrayer [fte] Masrafını ödemek. Bir muhaverenin zeminini teşkil etmek.

Défrapper [fte] (bhr) Bir halatı bağlı bulunduğu yerden çözmek.

Défretter [fte] Bir borudan veya devvar bir meylden halka, çember çıkarmak.

Défricher [fte] İşlenmemiş araziye açmak. Kabil-i zer bir hale getirmek, sürmek. Tarla açmak. (mec) Tavzih etmek.

Défricheur [ez] Hali ve araziye işleyen adem. (mec) Bir müşkülü hal ve izah iden adem.

Défrimousser [fte] Yüzünden parlamak.

Défriser [fte] Kıvrılmış saç bozmak. (mec) Keyfini kaçırmak. Canını sıkmak.

Défroncer [fte] Bir kumaşın buruşukluğunu düzeltmek.

Défroque [es] Vefat iden ve rahibin terk ettiği eşya. Gayet kısmetsiz tereke.

Défroqué, e [s] Rahiplikten çıkmış.

Défroquer [fte] Rahiplikten çıkarmak.

Défructu [ez] Sofra artığı yemekler.

Défruiter [fte] Ağacın bütün meyvelerini koparmak. Meyvenin lezzetini gidermek.

Défrusquer [fte] Birinin elbisesini çıkarmak. Soymak.

Défuner [fte] (bhr) Bir serenin iplerini çıkarmak.

Défun, e [e] Müteveffa. Merhum. Rahmetli. Zail olmuş.

Dégagé, e [s] Serbest. Rehinden kurtulmuş. Halis. Mücerret. (ez) Mesuliyetten kurtulma.

Dégagement [ez] Kurtulma. Tahlis. Serbesti, gazın veya baharın çıkması. (mima) Aralık. Kurtarma. Tecrid, ayırma. Tahliye. Huruç. Çıkma.

Dégager [fte] Kurtarmak rehinden çıkarmak. Tahliye etmek, tecrid etmek. (bahar veya gaz hakkında) Tesad etmek. **se** – Kurtulmak. Neşr etmek. Sıyrılmak.

Dégaine [es] Gülünç tavır.

Dégainer [fte] Kılıcı kınından çekmek, sıyrılmak. Sel sefil etmek.

Dégalonner [fte] Birinin sırma şeritlerini çıkarmak.

Déganter [ft] (se) Eldivenlerini çıkarmak.

Dégarnir [fte] Ziyetlerini, mefruşatını çıkarmak. Boşatmak, tahliye etmek. **se** – Saçı dökülmek.

Dégât [ez] Hasar. Zarar ve ziyan. **faire le (du)** -- Tahribatta bulunmak.

Dégauchir [fte] Bir taşın yüzünü düzeltmek. (mec) Terbiye etmek. Acemiliğini gidermek.

Dégel [ez] Buzların çözülmesi. Havanın yumuşaması.

Dégelée [es] (amiyane) Dayak, kötek. **la reço une bonne** – Adam akıllı bir soba yedi.

Dégeler [fte] Doñmuş şeyi eritme. (fl) (buz ve kar hakkında) Erimek. (mec) Açılmak. Yumuşamak.

Dégénération [es] Terreddi. Neslin bozulması.

Dégénééré, e [s] Müterreddi. Redd-i ila ahlak.

Dégénéérer [fl] Nesli terreddi etmek. Nesli bozulmak. Tagayyür etmek.

Dégénérescence [es] Terreddi. Redaet. Neslin tagayyürü.

Dégingandé, e [s] Sarmak.

Dégingander [fte] Tavrına, meşine sarsaklık virmek. (mec) İhmalkarane bir surette yapıvirmek..

Déglacer [fte] Buzunu eritmek. Kağıdın cilasını izale etmek.

Déglander [fte] Gıdalarını çıkarmak.

Déglobulisation [es] Kanda küreyvat-ı hamranın azalması.

Dégluer [fte] Tutulan kuşu ökseden çıkarmak.

Déglutiner [fte] Bir kuşun tüylerindeki ökse parçalarını çıkarıp temizlemek.

Déglutir [fte] Yutmak.

Déglutition [es] (t) Bel. Yutma.

Dégobiller [fl-t] Fartalıktan kusmak.

Dégobillis [ez] Kusmak. (amiyane) Küfür. Şetm.

Dégoiser [fl] (kuşlar hakkında) Ötmek. Zor gelmek. **se** – Ahval ve malumat-ı aleme alışmak.

Dégommer [fte] Zamkını çıkarmak. (mec) Birini memuriyetten azl itmek.

Dégonder [fte] Bir kapıyı veya pencere kanadını zerrelere çıkarmak.

Dégonfler [fte] Şişini indirmek. Şişkinliği izale itmek. (mec) Manevi ızdırabı teskin itmek. Sükunet virmek.

Dégor [ez] Takdir idilmiş mayiñ aktığı boru.

Dégorgement yahut **Dégorgeage** [ez] Birikmiş çirkap sularınıñ akması. Dökülme.

Dégorgeoir [ez] Kumaşları yıkmaya mahsus makine. (es) Falya iğnesi. Havuz veya su hazinesindeki fazla sularınıñ döküldüğü yer.

Dégorger [fte] Kusmak. Kusturmak. Tıkanmış mecraayı açmak. Boşaltmak, temizlemek. Tasfiye itmek. Yapağı ve ipeği yıkayıp temizlemek. **se** – Boşalmak, dökülmek. Taşmak.

Dégoter [fte] (as) Bir mermi ile vurup yıkmak. Hedefi devirmek. Biriniñ hakkından gelmek.

Dégoudronner [fte] Katranını çıkarmak.

Dégoudronnoir [ez] Şişelerin ağzındaki mumu çıkarmaya mahsus kıskaç.

Dégouliner [fl] Damla damla akmak.

Dégourdi, e [s-e] Açık gözlü, becerikli. İşgüzar. Kurnaz.

Dégourdir [fte] Uyuşukluğunu izale itmek. (mec) Biriniñ gözünü açmak.

Dégoût [ez] İştihatsızlık, tatsızlık. İstikrah. Nefret. İğrenme. Tiksinme.

Dégoûtant, e [s] Müstekreh. İğrendirici. Yürek bulandırıcı, iğrenç. Menfur.

Dégouté, e [s] Kibarlık taslayan.

Dégoûter [fte] İştihayı kesmek. İğrendirmek. Usandırmak. Usanç virmek.

Dégouttant, e [s] Tamlayan.

Dégouttement [ez] Tamlama.

Dégouter [fl] Tamlamak. (mec) Sezdirmek.

Dégradant, e [s] Tenzil-i rütbe ve kadr itmek.

Dégradateur [ez] Fotoğrafçılarıñ, resmiñ etrafındaki gölgeyi hafifletmek için kullandıkları cam veya pelikül levha.

Dégradation [es] Ref-i rütbe, tard. Tenzil-i kadr. Zarar, ziyan, bozulma. (mec) Hakaret. Lezzet.

Dégrader [fte] Rütbesini ref itmek. Bozmak. Kıymetini tenzil itmek. İzzar itmek. Tezlil itmek. Tahrip itmek.

Dégrafer [fte] Kopçayı çözmek. Kopçalanmış bir şeyi çözmek.

Dégraisser [fte] Yağını çıkarmak. Yağ lekelerini temizlemek. Şişmanlığı gidermek. Bir zenginiñ servetiniñ bir kısmını almak.

Dégraisseur, se [ez] Lekeci.

Dégras [ez] Debbağlarıñ kullandıkları yağ.

Dégraveler [fte] Kumunu temizlemek. Su borularında müterakim rüsubi temizlemek.

Dégravoyer [fte] Su akıntısı duvar temelini aşındırmak.

Dégré [ez] Merdiven basamağı. Kademe. Derece. Rütbe. Paye. Sınıf.

Dégréer [fte] Geminiñ armasını çıkarmak.

Dégresion [es] Tenakus-ı tedrici.

Dégrever [fte] Fazla tahmin olunan ve bir köyü hafifletmek. (mec) Halas etmek.

Dégringolade [es] Aşağıya yuvarlanarak düşme. Tekerlenme. (mec) Tedenni.

Dégringoler [fl] Teker meker düşmek. Yuvarlanarak inmek, sürat-le tedenni etmek.

Dégriser [fte] Sarhoşluktan ayıltmak. **se** – Sarhoşluktan ayılmak.

Dégrosser [fte] Sırma yapılacak altın ve gümüş safhası. Çekmek için inciltmek.

Dégrossir [fte] Medenileştirmek. Bir maddenin kabalığını gidermek. İlk bir taslak yapmak. Terbiye etmek. İnciltmek.

Déguenillé, e [s] Elbisesi paçavra halinde, pelaspuş. Yırtık elbiseli.

Déguerpier [fl] Bir yerden cebren çıkmak. (ft) (hk) Bir mülkten çıkmak, bir akari tahliye etmek.

Dégueulade [es] Kusma. İstifra.

Dégueuler [fl] Kusmak. (argo) Arkadaşlarını ele virmek. -- **des injures** Söküp saymak.

Déguignonner [fte] Talihsizliği def etmek.

Déguisé, e [e-s] Tebdil-i kıyafet etmiş.

Déguisement [ez] Tebdil-i kıyafet. Gizleme.

Déguiser [fte] Tebdil-i şekil ve kıyafet etmek. Sahte bir suret-i zahire altına gizlenmek. Ketm etmek. Tahrif etmek.

Dégustateur [ez] Çeşneci. Müskürat. İstimatörü.

Dégustation [es] Çeşniye bakma, tatma. (mec) Tayin, takdir.

Déguster [fte] Çeşnisine bakmak. Takdir etmek.

Déhaler [fte] Bir gemiyi liman haricinde cer etmek. -- **se** Zahmet-le yürümek. Müşkülattan kurtulmak.

Déhâler [fte] Güneş yanıklığını gidermek.

Déhanché, e [s] Kaynak kemikleri çıkık. Beli kırık. Badi badi yüyüyen.

Déhanchement [ez] Kalçanın çıkması. Sallana sallana yürüme. (mec) Betaet, teenni.

Déhancher [ft] (**se**) Cali naz-la iki tarafına sallana sallana yürümek.

Déhiscence [es] (nb) İnficar.

Déhonté, e [s] Hayasız. Rezil, utanmaz.

Déhonter [fte] Namusunu ihlal etmek.

Déhors [zm] Dışarı. Haric. **au – de** Den başka. (ez) Kısım-ı harici, dış taraf. (cm) Suret-i zahire.

Déification [es] Telih.

Déifier [fte] Telih etmek.

Déisme [ez] (fls) İlahiye Allah'ın vahdeniyetine inanan ve ruhu ilhamatı red iden meslek-i felsefi.

Déiste [ez] Allah'ın vahdeniyetine inanan.

Déité [es] Esatir. Mabudi.

Déjà [zm] Daha o zaman. Bile. Henüz. Şimdi, hemen. Evvelce.

Déjection [es] Def-i tabii. Tegavvut. Necaset.

Déjeter [fte] Ekmek, bükme. (se) (ft) Ekilmek. Bükülmek.

Déjeuner [fl] Kahvaltı itmek. Kuşluk yemeği yemek.

Déjeuner yahut **Déjeuné** [ez] Kuşluk taamı.

Déjoindre [fte] Ayırmak. Tefrik itmek.

Déjouer [fte] İkamete uğratmak. Şaşırtmak. Aldatmak.

Déjucher [fl] (tavuk hakkında) Tünekten itmek. (mec) Rahatını bozmak.

Déjuger [fte] Bir hükmü davanın ikinci rüyetinde nakz itmek. Fikrinden dönmek, nükul itmek.

Delà [zm] Ötme. Ötede.

Délabré, e [s] Yıkık, harap. Berbat.

Délabrement [ez] Harabi. (mec) Zaaf.

Délabrer [fte] Harap itmek. Fena hale getirmek.

Délacer [fte] Korseniñ kunduraniñ kordonlarını çözmek.

Délai [ez] Mühlet. Vade. Müddet.

Délaiement [ez] Hal. Eritme.

Délaissé, e [s] Metruk.

Délaissement [ez] Terk itme. Metrukiyet. Kasr-ı yed.

Délaisser [fte] Terk itmek. Metruk. Bırakmak. Vazgeçmek. Kasr-ı yed itmek.

Délaiter [fte] Yağ yapılırken sütüñ ayranını çıkarmak.

Délassement [ez] Diñlenme. İstirahat.

Délasser [fte] Diñlendirmek. **se** – Diñlenmek.

Délateur, trice [e] Gammaz. Münafık. Fesad.

Délation [es] Gammazlık. Münafıklık.

Délatter [fte] Lataları sökmek.

Délaver [fte] Bir kağıt üzerindeki boyayı su ile yıkayıp hafifletmek. (mec) Zayıflatmak.

Délayer [fte] Suda hal itmek. Eritme. (mec) Karışık bir surette mufassalan ifade itmek.

Délébile [s] Hazfî, izalesin kabil.

Délectable [s] Gayet latif, leziz. Dilgüşa.

Délectation [es] Lezzet. Zevk.

Délecter [fte] Zevk, haz virmek. **se** – Mütelezziz olmak.

Délegant, e [e] (hk) Tevki iden, müvekkil. Muhil.

Délégation [es] (hk) Vekalet. Murahhaslık. Tevki. Heyet-i murahhasa. Memuriyet-i mahsusa.

Délegué, e [ez] Murahhas. Delege. Vekil. (hk) **chose** – e Muhalün bih.

Déleguer [fte] Murahhas göndermek. Tevki itmek. (mal) Tediye karşılık göstermek.

Délester [fte] Gemi veya balonuñ safrasını atmak, azaltmk. (mec) Soymak. Harap itmek.

Délétère [s] (t) Mühlik. (mec) Müsfid-i ahlak.

Délibérant, e [s] Müşavir. Müzakere iden. Sahib-i rey.

Délibération [es] Müzakere. Karar, mülahaza. Mütalaa. (ruhiyat) Muvazene.

Délibéré, e [s] Mukararer, serbest, açık.

Délibérement [h] Kati surette.

Délibérer [fl] Müzakere etmek. Kararlaştırmak. Fasl u rüyet etmek.

Délicat, e [s] Nazik. Nefis. Leziz. Zarif. İnce. Nükteli. Narin. (ez) Narin ve nahif adam.

Délicatement [s] Nazikane.

Délicatesse [es] Nezaket. İncelik. Zerafet.

Délice [ez] Zevk, lezzet. Haz. (cm) Ezvak, eğlence, şehvani zevkler. Niam-ı maddiye.

Délicieusement [h] Kemal-i lezzet-le. Zevk u sefa ile.

Délicieux, se [s] Nefis, gayet lezziz. Huzuzat-bahş. Eğlenceli. Latif.

Délicoter [fte] Hayvanın yularını çıkarmak.

Délié, e [s] Çözülmüş. Narin. İnce fikirli.

Déliement [ez] Çözme. Çözülme.

Déliier [fte] Çözmek. Kurtarmak.

Déligation [es] (t) Sargı bağlamak.

Délimitation [es] Tahdit. Tahtit.

Délimiter [fte] Hudud-ı tayin etmek. Tahdit etmek. Söz kesmek.

Délinéation [es] Resim hattı. Fenn-i tahtit.

Délinéer [fte] Muhitini çizmek.

Délinquant, e [e] Mücrim. Mütecasir. Mürtekib.

Déliquescence [es] Rutubeti cezb-i hassası muyuiyet.

Déliquium [ez] (k) Halet-i muyuiyet.

Délirant, e [s] Hacir, sayıklayan. Hezeyan iden. (mec) Huzuzat-ı bahş, mesti-aver.

Délire [ez] Sayıklama. Hezeyan. (mec) Hayalat, malihulya.

Délirer [fl] Sayıklamak. (mec) Muzır bir ihtiras pençesinde bulunmak. Saçma sapan söylemek.

Délisser [fte] Cilasını, parlaklığını gidermek.

Délit [ez] Cürm. Töhmət. **en flagrant** – Cürm-i meşhud haline.

Délit [ez] Taşın ters tarafı.

Délitescence [es] Şiş veya iltihabın birdenbire zail olması.

Délivrance [es] Necat. Kurtuluş. Vaz-ı haml. Teslim. Tahliye-yi sebil.

Délivre [ez] (kadın doğururken) Soñ.

Délivrer [fte] Kurtarmak. Doğurtmak. Teslim etmek. Tahliye etmek. (hk) Sebilini ihla etmek.

Déloger [fl] Göç etmek. Taşınmak. Gitmek. Ölmek. (as) Püskürtmek, ihraç ve tard etmek.

Déloqueté, e [s] Üstü başı yırtık.

Déloyal, e [s] Su-i niyet sahibi. Hilekar, dессas. Vefasız.

Déloyauté [es] Hulus fikdanı. Hıyanet. Vefasızlık. Sadakatsizlik.

Délphinorynque [ez] (ta t) Yunus balığının büyük nevi.

Delta [ez] (coğ) Nehir deltası. Müselles.

Déltoïde [s] Müselles şekilde.

Déluge [ez] Tufan. Tuğyan. Sel. Kesretli yağmur. (mec) Kesret, vefret.

Délustrer [fte] Parlaklığını gidermek. (mec) Şaşasını mahv etmek.

Démagnétiser [fte] Manyetizma tesirini izale etmek. Mıknatısını izale etmek.

Démaigrir [fl] Zayıflığı azalmak. Bi'n-nisbe semirmek. (ft) Semirtmek. İnceltmek.

Démagogie [es] Halkı okşayan siyaset. Hükümet-i avam. Demagoji.

Démagogique [s] Avam-ı fer-i yaban.

Démagogue [ez] Avam-ı firib.

Démaigrissement [ez] Taş veya ağacıñ yontularak inciltilemesi.

Démailler [fte] Örölmüş şeyi sökmek.

Démailloter [fte] Çocuğu kunduktan çıkarmak.

Demain [zz] Ferda, yarın. (ez) Yarınki gün.

Démanché, e [s] Kıyafeti garip. Şapşal.

Démancher [fte] Bir şeyiñ sapını çıkarmak. (mec) Dağıtmak, bozmak.

Demande [es] Talep. Sual. Sipariş. Mesele, madde. (hk) İstida. Dava. -- s **fondés** Metelib-i muhakka.

Demandeur [fte] İstemek. Sormak. Rica etmek. İstida etmek. Dava etmek. se – Düşünmek. Mülahaza etmek.

Demanderesse [es] (hk) Müddeiye.

Demandeur [ez] (hk) Müddei.

Démangeaison [es] Kaşınma. Geçişme. (mec) Heves, arzu.

Démanger [fl] Kaşınmak. Geçişmek. **la langue lui démange** Söylemeden duramıyor.

Démanteler [fte] Bir şehriñ sur, kale, istihkamatını yıkmak. (mec) Mahv ve harap etmek.

Démantibuler [fte] Çeñeyi kırmak. Bir makineyi veya vesaireyi parçalamak, dağıtmak.

Démarcation [es] Tayin-i hudud. Tefrik. **ligne de** – Hatt-ı hudud.

Démarche [es] Yürüyüş. Teşebbüs. Müracaat. Tebliğ. Kademe. (mec) Nefs-i amar, heves, arzu.

Démarier [fte] Karı kocayı ayırmak. Boşanmak.

Démarquer [fte] Nişan, alamet, işareti kaldırmak, bozmak.

Démarrer [fte] Palamarlarını çözerek bir gemiyi hareket ettirmek. (Otomobil vesaire hakkında da kullanılır) (fl) Gitmek. Bir yeri terk etmek. (mec) Palamarı çözmek. Arabasını çekmek.

Démasquer [fte] Biriniñ maskesini çıkarmak. Hüviyetini meydana koymak. (mec) Foyasını meydana çıkarmak. Zahire ihraç etmek.

Démâter [fte] Geminiñ direklerini çıkarmak. (mec) Şaşırtmak. (fl) (gemi hakkında) Direkleri kırılmak.

Dématérialiser [fte] Maddeden tefrik etmek.

Démêlé [ez] Niza. İhtilaf, kavga.

Démêlement [ez] Hal ve fasl. Tefrik.

Démêler [fte] Karışık bir şeyi tanzim etmek. Fark ve temyiz etmek. (mec) Hal ve fasıl etmek. Münazaa etmek. İzah etmek.

Démêloir [ez] Saçı ayırmaya mahsus büyük tarak.

Démembrement [ez] Mukaseme. Taksim, tefrik.

Démembrer [fte] Azasını parçalamak. (mec) Taksim etmek.

Déménagement [ez] Nakilhane.

Déménager [fte] Nakilhane etmek. Güç etmek. (mec) Saçmalamak.

Démence [es] Ateh. Bunaklık.

Démener [ft] (se) Telaş içinde çırpınmak. Telaş etmek.

Dément, e [s] Matuh, bunak.

Démenti [ez] Tekzip. (mec) Hicap. --
éclatant Tekzib-i aleni.

Démentir [fte] Tekzip etmek. İnkâr etmek.

Démérite [ez] Su-i hal. Meziyetsizlik. Müsavi-i hallak.

Démériter [fl] Hüsn-ü zana layık olmamak. Teveccühten düşmek.

Démesuré, e [s] Müfrit. Fevkalhad. İtidalsiz. Vafir. Hadsiz. Hesapsız.

Démesurément [s] İfrat ile. Pek çok. Hadden efsun.

Démètre [fte] Kemiği yerinden çıkarmak. Birini azil etmek. (hk) Bir davaniñ reddine karar vermek. **se** – İstifa etmek.

Démeubler [fte] Bir yeriñ mefruşatını boşaltmak. Tahliye etmek.

Demeurant, e [s] Mukim. (ez) İkamet iden, mütemekkin. **au** – Mamafih.

Demeure [es] İkametgah. Mesken. **à** – Suret-i daime.

Demeurer [fl] İkametgah etmek. Sakin olmak. Durmak. Kalmak.

Demi, e [s] Nısf. Yarım. (ez) Bir adediñ yarısı. (es) Yarım saat.

Demi-barbare [s] Nim ve vahşi.

Demi-cercle [ez] Nısf-ı daire.

Demi-circulaire [s] Nısf-ı dairevi.

Demie-dieu [ez] Teliye idilmiş kahraman. Daha ve şöhrat-ile mütemayiz adam.

Demieller [fte] Balını çıkarmak.

Demi-fin, e [e-s] Altın veya gümüş kaplı müzeyenat. Kalınca el yazısı.

Demi-fortune [es] Tek atlı dört tekerlikli araba.

Demi-frère [ez] Üvey birader.

Demi-globe [ez] Nısf-ı küre. Kadın memesi.

Demi-gros [ez] (tica) Hem perakende hem toptan.

Demi-jour [ez] Alacakarañlık.

Demi-lune [es] (as) Yarım ay tabya.

Demi-mesure [es] Nakıs-ı tedbir. Yardım ölçeği.

Demi-métal [ez] Şibh-i maden.

Demi-mondain, e [e-s] Kibar alüfteler zümresine mensup.

Demi-monde [ez] Kibar alüfteler alemi.

Demi-mort, e [s] Yarı ölü. Nim mürde.

Démi-mot [h] (à) Leb diyince leblebiyi anlama.

Demi-pause [es] (mu) Nim-vakf.

Demi-pension [ez] Nim-dahili, nehari mektebi. Ve şakirdanıñ bu mektepte virdikleri yarım ücret.

Demi-reliure [es] Yalnız sırtı meşin cilt.

Demi-rond [ez] Saraç bıçağı.

Démis, e [s] Mevki-i aslisinden çıkarılmış. Al idilmiş. Münfasıl.

Demi-saison [es] Mevsimlik elbise.

Demi-sang [ez] Yalnız anası veya babası cins olan at.

Demi-savoir [ez] Nakıs ve sathi malumatı.

Demi-sœur [es] Üvey hemşire.

Demi-solde [es] Nısf-ı maaş.

Démission [es] İstifa. İstifaname.

Démisionnaire [ez] Müstafi.

Démisionner [fl] İstifa etmek.

Demi-terme [ez] Kiranıñ yarısı.

Demi-ton [ez] Yarım ayar. (mu) Yarım seda.

Demi-tour [ez] Yarım devir.

Demi-teinte [es] Yarım renk.

Démiurge [ez] Halık. Mübdi. Sani.

Demi-vierge [es] Safvet-i maneviye ve ahlakiesi bozulmuş bakire.

Démobiliser [fte] Sefer birliği ref etmek.

Démocrate [ez] Cumhuriyet taraftarı.

Démocratie [es] Cumhuriyet. Halk hükümeti. Hükümet-i amme. Sunuf-ı avam.

Démocratique [es] Cumhuri.

Démocratiser [fte] Umum-ı halka, cumhura teşmil etmek. Tamim etmek.

Démodé, e [s] Modası geçmiş.

Démoder [fte] Modadan çıkarmak. **se** – Modası geçmek.

Démographie [es] Beşeri camialarıñ ihşai tedkikatı.

Démoiselle [es] Kocaya varmamış kız. Küçük hanım. Kız böceği. Kaldırmacı tokmağı.

Démolir [fte] Yıkma. Bozma. İzale etmek. (mec) Tahrip etmek.

Démolisseur [ez] Yıkıcı. Enkazcı.

Démolition [es] Yıkma. Hedm. Enkaz, yıkıntı. (mec) Fena adam. Yaramaz çocuk.

Démon [ez] Şeytan. Dev. Cin. İfrit. (mec) Şerir adam.

Démonétiser [fte] Meskukat ve evrak-ı nakdiyeyi tedavülden kaldırmak. Kıymetini izale etmek.

Démoniaque [s-e] Cin çarpmış adem. Şeytan. Kurnaz.

Démonisme [ez] Şeytane itikat.

Démonographie [es] Cinlere, şeytanlara dair telifat. Mebhas-ı şeyatin.

Démonolâtrie [es] Şeytana tapma.

Démonomane [e] Kendisini şeytan çarptığına zahip olan mecnun.

Démonomanie [es] Şeytan çarptı zehabından ibaret olan cennet.

Démonstrateur [ez] Bir davayı ispat iden. Bir ameliye-yi fenniye gösteren malum.

Démonstratif, ve [s] İsbata müteallik. İsbatlı, gösterişli temayişkar. İğfali.

Démonstration [es] İsbat. Nümayiş. Gösteriş. Beyan. Bürhan. Talim ve tedris.

Démontage [ez] Sökme, indirme, köreltme.

Démontable [s] Sökülüp takılır.

Démonter [fte] Birini hayvandan indirmek. Köreltmek. Muaattal kılmak. Kurulu bir makineyi sökmek. (mec) Şaşırtmak. **se** – Sökülmek. Dağılmak.

Démontrable [s] Kabil-i ispat.

Démontrer [fte] İspat etmek. Göstermek. İzhar etmek. İare etmek.

Démoralisant [s] Ahlakı bozan. Kuvve-i maneviyeyi kıran. Yes ve fütür getirmek.

Démoralisateur, trice [e-s] Müfsit ahlak. Kuvve-i maneviyeyi kıran.

Démoralisation [es] Fesad-ı ahlak. Kuvve-i maneviyenin bozulması. Tahdiş ve tağlit. Yes ve fütura düşme.

Démoraliser [fte] İfsat etmek. Duçar-ı fütür etmek. Ahlakı bozmak. Maneviyatını kırmak.

Démordre [fl] Tutturduğunu ısırdığını bırakmak. (mec) Vazgeçmek. Feragat etmek. Nükul etmek.

Démoucheter [fte] Muçuñ ucundaki düğmeyi çıkarmak.

Démoulage [ez] Kalıptan çıkarma.

Démouler [fte] Kalıptan çıkarmak.

Démouvoir [fte] Caydırmak.

Démunir [fte] Mühimmatını erzakını teçhizatını almak. Soymak. **se** – Parayı vesair eşyayı elden çıkarmak.

Démurer [fte] Ölçü duvar örülmüş pencere veya kapıyı tekrar açmak.

Démuseler [fte] Tasmayı çıkarmak. (mec) Harekatında serbest bırakmak.

Dénantir [fte] Rehini istirdat etmek. **se** - - Rehin ve teminatı elden çıkarmak.

Dénationaliser [fte] Mahiyet-i milliyesini kayıbtirmek. Tebdil-i milliyet ittirmek. Tebdil-i tabiyet ittirmek. **se** – Milliyetini kaybitmek. Terk-i tabiyet etmek.

Dénatter [fte] Örgüyü çözmek.

Dénaturalisation [es] İskat-ı tabiyet. Tebdil-i tabiyet.

Dénaturaliser [fte] Birini tabiyetten mahrum ve iskat etmek.

Dénaturation [es] Bir şeyin tabiyetini değiştirmesi. Tağyir ve ifsad, icap-ı tabiyete muğayir.

Dénaturé, e [s] Tabiatı bozmak. Hal-i tabiisi değişmiş. Ahval ve hissiyat-ı tabiyeye muğayir.

Dénaturer [fte] Tabiatını tağyir etmek. Bozmak. Başka şekle koymak. Hal-i tabisini değiştirmek. Bozmak, ihlal etmek.

Déndrite [es] Tahaccür itmiş ağaç, hacir-i şeceri.

Déndrographie [es] Mebhas-ı eşcar.

Déndromètre [ez] Ağaç ölçmeye mahsus alet.

Dendrophide [ez] Ağaç üzerinde yaşayan yılan.

Dénégateur [ez] İnkâr-ı iden. Münker.

Dénégation [es] (hk) Red ve inkar. --
d'écriture İnkâr-ı hat ve hitam.

Dengue [es] Memalik-i harede garip hastalığıñ bir nevi. (Arabide) Dang, danık hastalığı.

Déni [ez] Borcu inkar. Red ve inkar. --
de justice İhkak-ı haktan imtina. --
d'aliment İta-yı nafakadan imtina.

Déniaiser [fte] Biriniñ saf derunluğunu gidermek. Gözünü açmak. İkaz etmek. **se** – Gözü açılmak. Müteyakkız olmak.

Dénicher [fte] Yuvasından olmak. Yuvayı bozmak. (mec) Hayduduñ saklandığı yeri bulmak. Mahal-i ikameti tebdil etmek.

Dénicheur, se [ez] Kuş yuvalarını bozup yavrularını çalan. Hırsız yataklarını bulup meydana çıkarmakta mahir adam.

Dénier [fte] İnkâr etmek. Red etmek. Diriğ itme.

Dénier [ez] Eski Romalılarda sikke. Dinar.

Dénigrer [fte] Zem etmek. Kederini tenzile çalışmak. Dile düşürmek.

Dénigreur [ez] Zemmam. Fassal.

Dénombrement [ez] Tadad. Tahrir. **de la population** – Tahrir-i nüfus. **des terres** – Tahrir-i emlak.

Dénombrer [fte] Saymak. Tadad etmek. Nüfus-ı tahrir etmek.

Dénominateur [ez] (r) Mahrec. --
commun Mahrec-i müşterek. **réduire au même** – Tevhid-i mahrec etmek.

Dénomination [es] Tesmiye. Tayin. Nasb.

Dénommer [fte] Tesmiye etmek. İsmi zikr etmek.

Dénoncer [fte] Bildirmek. İhbar etmek. İlan etmek. Bir mukaveleniñ, bir hükmün mefsubiyetini ilan etmek.

Dénonciateur, trice [e-s] Hükümete ihbar iden. Muhbir.

Dénonciation [es] İhbar. İşar, ilam.

Dénotation [es] Bir şeyiñ işaret-le kayd ve tasrihi.

Dénoter [fte] Kayd ve işaret etmek. İşar etmek. Tayin etmek. Göstermek.

Dénouement [ez] Netice, akıbet. Hal ve fasıl. Bir faciyanıñ soñu.

Dénouer [fte] Çözmek. İntac etmek. Hal ve fasıl etmek. İkmal etmek.

Denrée [es] Zahire. Mekulat.

Dense [s] Kesif. Ağır.

Densimètre [ez] Mikyas-ı kesafet.

Densité [es] Kesafet. Sıklet. İzafiye.

Dent [es] Diş.

Dentaire [s] Dişlere müteallik.

Dental, e [s] Diş-le telaffuz olunan harfler. Harf-i sin.

Denté, é [s] Dişli.

Dentée [es] Diş yuvası, ısırma yeri.

Dentelé, e [s] Diş diş olan.

Denteler [fte] Diş diş kesmek, oymak.

Dentelle [es] Dantele.

Dentellerie [es] Dantele imal ve ticareti.

Dentellier, re [e] Dantelacı.

Dentelure [es] Dişli tezyinat-ı mimariye.

Denter [fte] Diş takmak. Dişler-le techiz etmek.

Dentex [ez] İstavrit azmanı.

Denticule [es] Küçük diş. (mima) Dendane.

Dentier [ez] Yapma diş takımı.

Dentifrice [ez] Diş tozu.

Dentine [es] Dişlerin minesini.

Dentiste [ez] Dişçi. Diş hekimi.

Dentiton [es] Diş çıkarma. Diş sürme.

Denture [es] Dişlerin heyet-i mecmuası.

Dénuder [fte] Çıplak bir hale getirmek. Soymak.

Dénué, e [s] Ari. Mahrum. Münselib. Fakir. – **de fondement** Bi-asıl ve esas.

Dénuement yahut **Dénûment** [ez] Mahrumiyet. Zaruret, yokluk.

Dénuer [fte] Mahrum bırakmak. Çıplak bırakmak. Mahrum etmek. İstinkaf etmek.

Deodoriser [fte] Kokusunu izale etmek.

Dépaissance [es] Otlak, meri.

Dépaqueter [fte] Bir paketi açmak.

Dépareiller [fte] Çift veya birbirine müşabih şeyler ayırmak. Eşsiz bırakmak.

Déparer [fte] Ziyneti bozmak. Letafetine hâlel getirmek.

Déparier [fte] Çifti bozmak, ayırmak.

Déparler [fl] Sözü kesmek. (mec) Fena söylemek.

Départ [ez] Azimet, hareket. Ayırma. **point de** -- Nokta-i hareket.

Département [ez] Devair-i devletten her biri. Eyalet. Vilayet.

Départemental, e [s] Vilayete ait.

Départir [fte] Tevzi etmek. Kurtarmak. **se** – Vazgeçmek.

Dépasser [fte] Geçmek, tecavüz etmek. Takdim etmek. Bais-i hüznün olmak. -- **la mesure** -- Had-i mahrufi tecavüz etmek. (mec) Fazla gelmek.

Dépaver [fte] Kaldırımını sökmek.

Dépaysé, e [e] Yabancı yere düşmüş, şaşırılmış. Garip. Şaşkın. Meskensiz.

Dépaysier [fte] Yerini yerinden ve vatanından çıkarmak. Yer değiştirmek. Şaşırtmak.

Dépécer [fte] Parçalamak.

Dépêche [es] Resmi tahrirat. Telgrafname.

Dépêcher [fte] Seri vasıta ile yollamak. Ale'l-acele yapmak. Tebliğ etmek. İhtar ve ilan etmek. – **se** Çabuk olmak. Acele etmek.

Dépeindre [fte] Tasvir etmek. Tarif etmek.

Dépénailé, e [s] Yırtık elbiseli.

Dépendance [es] Merbutiyet, tabiyet. Müştemilat. Mülhakat.

Dépendant, e [s] Tabi, merbut. Mülhak, menut, mütevakkıf olan.

Dépendre [fte] Asılı şeyi indirmek.

Dépendre [fl] Tabi, merbut olmak. Menut ve mütevakkıf bulunmak. Münbais olmak. Neşet etmek.

Dépens [ez-cm] Masraf. Harç. (hk) Masarifi muhakeme. **aux – de** Biriniñ veya bir şeyiñ zararına olarak. Masarifi birine ait olarak.

Dépense [es] Masraf. İstihlak. İstimâl.

Dépenser [fte] Sarf etmek. Harç etmek.

Dépensier, re [e-s] Masraf. Çok sarf iden.

Déperdition [es] Zıya, mahv olma. Zayıflama. Eksilme.

Dépérir [fl] Zayıflamak. Sararıp solmak. Haraba yüz tutmak. İnhitata uğramak.

Dépérissement [ez] Vücuttan düşme. Zayıflama. İnhitat.

Dépersuader [fte] Bir kimseyi kanaatten vazgeçirmek.

Dépeuplement [ez] Tenakus-ı nüfus. Issızlık.

Dépeupler [fte] Bir memleketiñ ahalisini azaltmak. Nüfusunu tenkis etmek.

Déphlogistique [s] Gayr-i iltihabi.

Dépiécer [fte] Parçalamak.

Dépilatif, ve [s] Kılları dökten.

Dépilation [es] Kılları dökme.

Dépilatoire [s] Kılları düşüren ilaç.

Dépiler [fte] Saçları, kılları düşürmek.

Dépingler [fte] Toplu iğneleri çıkarmak.

Dépiquage [ez] Harman dökme.

Dépiquer [fte] Harman dökme. Bir kumaşıñ nakışlarını bozmak.

Dépister [fte] İzini kaybittirmek. Şaşırtmak. İzini keşf etmek. Gizli, saklanmış bir şeyi bulup meydana çıkarmak.

Dépit [ez] İnfial. Öfke. İnat.

Déplacé, e [s] Nabemahal. Münasebetsiz.

Déplacement [ez] Tebdil-i mevki. Seyahat. Yer değiştirme. **frais de** -- Harcırak. (bhr) Mai mahreç.

Déplacer [fte] Bir şeyiñ, biriniñ yerini değiştirmek. Azl etmek. **se** -- Seyahat etmek.

Déplaire [fl] Hoşa gitmemek. Güce gitmek. Bais-i teessüf olmak. **se** -- Hoşlanmamak. Canı sıkılmak.

Déplaisance [es] Adim-i mahzuziyet.

Déplaisant, e [s] Hoşa gitmeyen. Namakul.

Déplaisir [ez] Memnuniyetsizlik. Hüzün ve keder.

Déplancher [fte] Tahtalarını sökmek.

Déplantation [es] Ağaç veya fideleri başka yere nakil idip dikmek.

Déplanter [fte] Ağaç fidanı başka yere nakil idip dikmek.

Déplantoir [ez] Nebatâtı kök-ile beraber sökmek için kullanılan kök beli.

Déplâtrer [fte] Sıvasını çıkarmak.

Déplier [fte] Katlanmış şeyi açmak.

Déplissage [ez] Buruşuklukları düzeltme.

Déplisser [fte] Buruşuklukları düzeltmek.

Déploïement [ez] (as) Açılma, yayılma. Cephe büyültme. (mec) İbraz, izhar, irae.

Déplombage [ez] Denklerdeki kurşun mührü sökmek.

Déplomber [fte] Denklere kömüründe kullanılan kurşun mührüleri çıkarmak.

Déplorable [s] Müessif. Müellim. Şayan-ı merhamet.

Déplorer [fte] Acımak, teessüf itmek. Zıyana ağlamak. Beğenmemek.

Déployer [fte] Açmak. Yaymak. Sermek. (mec) İbraz ve izhar itmek.

Déplumer [fte] Kuşuñ tüylerini yolmak. (mec) Hile ile birini soymak. Parasını almak, dolandırmak.

Dépocher [fte] Cebinden çıkarmak. Cebinden ödemek.

Dépolir [fte] Cilasını gidermek.

Dépopulariser [fte] Umumuñ teveccühünden düşürmek. Şöhret-i ammeyi kaybittirmek.

Dépopulalion [es] Bir memleketiñ ahalisiz kalması. Tenakus-ı nüfus.

Déport [ez] (borsa oyununda) Oyuncunuñ kiraladığı esham için virdiği ücret, depor. (hk) Heyet-i hakimeden biriniñ bir davaya iştirak itmemesi.

Déportation [es] Memleket haricine tebid, nefy.

Déporté [ez] Menfi.

Déportements [ez-cm] Seyyat-ı ahval. Su-i ahlak. Su-i hareket.

Déporter [fte] Nefy ve tebid itmek.

Déposant, e [ma] (hk) Mahkemede ifade viren şahit. Bir sandığa para emanet bırakan adam, mudî.

Dépose [es] Konulan bir şeyi kaldırma.

Déposé, e [s] (hk) Mevdu. Emaneten bırakılmış. Depozito edilmiş.

Déposer [fte] Yere bırakmak. Tevdi itmek. Terhin itmek. Terk itmek. Teslim itmek. İstifa itmek. Şehadet itmek. Emanet bırakmak, koymak. (mec) Azl itmek.

Dépositaire [e] (hk) Müstevda. Mahrem-i esrar. -- **s dur pouvoir** Evliya-yı umur.

Déposition [es] Azil. Şehadet. İfade.

Déposséder [fte] Temellükten, tasarruftan mahrum itmek.

Déposter [fte] Düşmanı mevzinden tard itmek.

Dépôt [ez] Emanet. Depozito. Tortu. Posa. Debboy. (t) Cerahat birikmiş şiş, çıban. Polis müdüriyeti tevkifhanesi.

Dépoter [fte] Mayii kaptan kaba geçirmek. Bir nebatı bir saksıdan diğerine nakil itmek.

Dépouille [es] Yılan gömleği. Çıkarılan elbise. Ölen adamıñ bıraktığı eşya. **la -- mortelle** Cenaze. (mec) Emval-i ganayim. Metrukat.

Dépouillement [ez] Soyma. Soyulma. (deri hakkında) Yüzme. (mec) Feragat.

Dépouiller [fte] Hayvanıñ derisini yüzmek. Bir dosyayı tetkik itmek. İntihapta arayı tasnif itmek. (mec) Muayene itmek. Mahrum itmek. Terk itmek. Nehb ve garet itmek.

Dépourvoir [fte] Havayic-i zaruriyeden mahrum bırakmak.

Dépourvu, e [s] Mahrum. Tedariksiz. **au -- Añsızın.**

Dépravant, e [s] Bozan. İfsat iden.

Dépravateur, trice [e] Müfsit.

Dépravation [es] Tegayyür. Fesat. Bozulma (hk) -- **des moueurs** Adat ve ahlakiñ ifsatı.

Dépravé, e [s] Fasit. Ahlakı bozulmuş. Mütegayyir.

Dépraver [fte] Bozmak. Ahlakını ifsat etmek.

Déprécation [es] Yalvarma. Tazarru.

Dépréciateur, trice [e] Bir şeyiñ, bir kimsenin revaç, kadir ve kıymetini tenzil iden.

Dépréciation [es] Revacıñ tedennisi. Kadir ve kıymetiñ tenzili. -- **du prix** Tedenni-i fiyat.

Déprécier [fte] Bir şeyiñ ya bir kimseniñ kadirini tenzil etmek. Kıymetten düşürmek.

Déprédateur, trice [e] Yağmacı. Ziyankar.

Déprédation [es] Yağma. Garet. Sirkat, ihtilas.

Dépréder [fte] Hasara uğratarak yağma etmek. Çalmak. Su-i istimal, ihtilas etmek.

Déprendre [fte] (yapışmış bir şeyi) Ayırmak, hal etmek. Kavga idenleri ayırmak. (mec) Bir şeyden bıkarak vazgeçmek.

Dépréoccuper [fte] Birini zihnini endişe ve meşguliyetten kurtarmak.

Dépresser [fte] Makineden çıkarmak.

Dépressif, ve [s] Tazyik iden. Zecri.

Dépression [es] Tazyik ile çökme. Çukurlanma. İnhitat. (mec) Tahakkur, tezellül. Takbih, tezlil.

Déprier [fte] Daveti geri almak.

Déprimé, e [fte] Basık. Ezilmiş. Alçalmış.

Déprimer [fte] Basmak. Ezmek. (mec) Tahkir ve tezlil etmek.

Dépriser [fte] Kıymet ve ehemmiyet virmemek. Kıymet ve itibarını kesir etmek.

Déprisonner [fte] Hapisten çıkarmak.

De profundis [ez] Ölüler için okunan dua. (mec) Teessür, keder, musibet.

Déprohiber [fte] Memnuniyeti ref etmek.

Déprohibition [es] Ref-i memnuniyet.

Dépromettre [fte] Vaatten nükul etmek.

Dépuceler [fte] İzale-i bıkır etmek.

Dépulpeur [ez] Nebatiñ köklerini kırıp ufak ufak parça parça haline getirmeye mahsus makine.

Depuis [zz] Den, den beri. -- **peu** Biraz evvel.

Dépuratif, ve [e-s] Kanı tasfiye iden ilaç.

Dépuration [es] (t) Tasfiye-i dem ve ahlak. Sızdırma. Tasfiye.

Dépurer [fte] Temizlemek. Tasfiye etmek.

Députation [es] Heyet-i murahassa, heyet-i mebus. Murahhaslık, mebusluk.

Député [ez] Mebus. Murahhas.

Députer [fte] Murahhas göndermek.

Déqualifier [fte] Evsaf ve unvanını nez etmek.

Déracinable [s] Kökünden sökülebilir.

Déraciner [fte] Nebatı kökünden sökmek. Kal etmek. Bir şeyi esasından izale etmek.

Dérader [fl] (bhr) Gemi limanından çıkmak. Şiddetli rüzgar ve akıntı ile limandan uzaklaşmak.

Dérager [fte] Hiddeti, öfkesine geçmek.

Déraidir [fte] Sertliğini, dikliğini izale etmek.

Déraillement [ez] Şimdendifer veya tramvayın raylardan, yoldan çıkması.

Dérailler [fl] Raydan çıkmak. (mec) Doğru yoldan dönmek.

Déraison [ez] Fikdan-ı izan. Belahet. Akılsızlık.

Déraisonnable [s] Na-makul şey. Na-makul şeyler yapan.

Déraisonner [fl] Saçma sapan söylemek.

Dérangement [ez] Bozukluk. İntizamsızlık. Taciz. Tasaddi.

Déranger [fte] Bozmak. İntizamını ihlal etmek. Rahatını bozmak. Tasaddi etmek. Taciz etmek. (mec) Baştan çıkarmak.

Déraper [fl] (bhr) (çapa) Deñiziñ dibini kavrayamamak. Tutmamak. (mec) Yana kabarık düşürmek.

Déraser [fte] Seviyesini indirmek. Alçaltmak.

Dératé, e [s] Dalağı çıkarılmış. (mec) Çok neşeli adam.

Dérater [fte] Dalağını çıkarmak.

Dératisation [es] Vebalı memleketlerden gelen gemilerdeki fareleri itlaf.

Dérayer [fte] (zira) Saban-la hendek açmak.

Derby [ez] (**durbé** okunur) İngiltere'de « Epsom » da icra olunan meşhur at yarışı. Bir nev şapka.

Derechef [h] Baştan.Yeñiden. Tekrar.

Déréglé, e [s] İntizamsız. (mec) Sefih. Hovarda.

Dérèglement [ez] İntizamsızlık. Sefahat.

Déréglér [fte] Bozmak. İntizamını bozmak. (mec) Baştan çıkarmak.

Dérider [fte] Buruşukluğunu gidermek. Güldürüp ubusetini izale etmek. **se** -- Gülmek. Beşâşet göstermek. Açılmak. Sevinmek.

Dérision [es] Tahkir-amiz. İstihza.

Dérisoire [s] İstihzalı. Tehzil-amiz. Pek adi. Ehemmiyetsiz.

Dérivant [s] Müştak. Münbais.

Dérivatif, ve [s] İştikaki. (t) Musrif.

Dérivation [es] Tahvil-i mecra. İştikak. İnhiraf. (t) İnsiraf.

Dérive [es] (bhr) Rüzgar veya akıntıya kapılarak yolundan inhiraf itme. **à la** -- Akıntıya kapılmak.

Dérivé, e [s] Sahilden uzaklaşmış. Müştak.

Dérivement [ez] Bir dereniñ, nehriñ sahillerinden harice taşması.

Dériver [fl] (bhr) (gemi) Sahilden uzaklaşmak, akıntıya, rüzgara tabi olarak yolundan ayrılmak.

Dériver [fte] Mecrasını tebdil etmek. Çekmek, getirmek. (fl) (mec) Neşet etmek. (sr) Müştak olmak. İnhiraf etmek.

Dériver [fte] Merbut bir şeyi ayırmak. Çivilenen bir şeyi sökmek.

Dériveter [fte] Perçinlerini çıkarmak.

Dérivomètre [ez] Geminiñ inhirafını ölçmeye mahsus alet.

Derle [ez] Çini toprağı.

Dermatalgie [es] Elem-i cilt.
Dermatite [es] İltihab-ı cildi.
Dermatoïde [s] (tşr) Cildi.
Dermatologie [es] (t) İlm-i emraz-ı cildiye.
Dermatose [es] İllet-i cildiye. Cilt hastalığı.
Derme [ez] (tşr) İç deri. Edme.
Dermeste [ez] (hayv) Güve.
Dermique [s] Edmi.
Dermothérapie [es] Emraz-ı cildiye tedavisi.
Dernier, ère [s-e] Soñ. Soñuncu. Geçen. (fls) Gayet. (ez) Eñ adi, eñ alçak. Eñ aşağı. **en -- ressort** Derece-i ahirde. **en – lieu** Soñ defa.
Dernièrement [h] Ahiren. Geçenlerde.
Dernier-né [ez] Bir aileniñ soñ çocuğu.
Dérobé, e [s] Gizli. Mestur. Mahfî. Mesruk. (zira) **cultures – es** Mezruat-ı hafiye. **à la –** Gizlice. Hafîyyen.
Dérobement-dérobage [ez] Aşırma, gizleme. Sıvışma.
Dérober [fte] Aşırmaq. (mec) Gizlemek. Kurtarmak. **se --** Sıvışmak. Zayıflamak. Gözden kaybolmak.
Dérocher [fte] Altın, gümüş gibi madenleriñ sathını temizlemek. Su mecrasını temizlemek.
Dérocheuse [es] Bir nev küçük tarak dubası.
Déroder [fte] Bir ormanda çürümüş ağaçları kesmek.
Dérogation [es] Kanuna yahut ahkam-ı adliyyeye muhalefet. Nesh.

Dérogatoire [s] Ahkama muhalif. Neshi mutazam.
Dérompre [fte] Parçalara ayırmak. Kesmek.
Dérogance [es] Asaletten sukutu intaç iden haysiyet-şikenane hareket.
Dérogant, e [s] Kanuna veya mukaveleye mugayir olan veya mugayir harekette bulunan.
Déroger [fl] Kanuna, mukaveleye muhalif olmak. Kanun-ı hakamını ihlal itmek. Haysiyet-şiken muameles-ile asaletini lekedar itmek. Bir şeye muhalif harekette bulunmak. İtibar ve haysiyetini payimal itmek.
Dérougir [fte] Kırmızılığı gidermek.
Dérouiller [fte] Pası temizlemek. (mec) Terbiye itmek. Nazikleştirmek.
Dérouler [fte] Sarılmış. Bir şeyi açmak. Tomarı açmak. Yapmak. Sermek. (mec) Hikaye itmek. – **se** Yayılmak, açılmak. İnkişaf itmek. Arz-ı endam itmek.
Déroute [es] Hezimet. Bozgunluk.
Dérouter [fte] Birine yoluna kaybittirmek. Yolundan çevirmek. (mec) Şaşırtmak.
Derrière [hc-zm] Arkada. Geride. Arkasında, gerisinde. Ardında. Geriye. (ez) Geri taraf. Arka taraf. Gerisi. Kıpç. **porte de --** Ard kapı.
Derviche yahut **Derviş** [ez] (s okunmaz) Derviş.
Des [ha] Bazı, birkaç. Bir takım.
Dès [h] Den itibaren, den beri. -- **lors** O vakitten beri. Bu halde.
Désabonner [fte] Aboneyi kesmek.

Désabusement [ez] İkaz, irşat. Delaletten kurtarma.

Désabuser [fte] İrşat etmek. Gafletten ikaz etmek. Sehv u hatadan kurtarmak. **se** -- Hatasını anlamak.

Désacclimater [fte] İklimini değiştirmek.

Désaccountance [es] Kat-i münasebet. Ülfette bulunmak.

Désaccord [ez] İhtilaf. Nifak. Adem-i imtizaç. Adem-i itilaf.

Désaccorder [fte] Musiki aletiniñ ahengini bozmak. (mec) Nifak kusmak. İmtizaç ve itilaf bozmak.

Désaccoupler [fte] Çift olan şeyleri ayırmak.

Désaccoutumance [es] Terk-i adet etmek.

Désaccoutumer [fte] Bir adetten vazgeçirmek. **se** -- Bir adetten vazgeçmek. Terk-i itiyat etmek.

Désachalander [fte] Müşterilerini kaçırtmak, kaybittirmek.

Désacidifier [fte] Hamziyetini gidermek.

Désaciérer [fte] Çeliğin suyunu kaçırmak.

Désaffamer [fte] Karnını doyurtmak. Açlığını teskin etmek.

Désaffection [es] Muhabbetten, teveccühten düşürmek.

Désaffleurer [fl] (mima) Çıkıntılı olmak.

Désagréable [s] Nahoş. Tatsız. Hoşa gitmeyen. Namakbul.

Désagrégation [es] Tecezzi, dağılma. (mec) Adem-i itimat.

Désagréger [fl] Bir cismi tecezzi ittirmek. Zerrata ayırmak, tefrik etmek.

Désagrément [ez] Hoşa gitmeyecek, can sıkıcı şey. Endişe. Gaile.

Désaimanter [fte] Mıknatısiyetini kaybittirmek. Bir şeyiñ havas-ı mıknatısiyesini izale etmek.

Désaimer [fte] Sevmekten vazgeçmek.

Désajuster [fte] Kurulmuş, takılmış, bir şeyi, bir makineyi bozmak.

Désaligner [fte] Sıralanmış şeyi bozmak. Hiza ve beraberliği, istikameti bozmak.

Désallaïter [fte] Sütten kesmek.

Désaltérant [s] Harareti, susuzluğu izale eden. Hararet söndüren.

Désaltérer [fte] Hararet söndürmek. Def-i atş etmek. (mec) Teskin etmek. **se** - - Hararetini söndürmek. Arzularını tatmin ve teskin etmek.

Désamarrer [fte] (bhr) Palamarı çözmek.

Désamorçage [ez] Tabancanın ağız otunu çıkarma. Bir dinamoda elektrik cereyanının kesilmesi.

Désamorcer [fte] Tabancanın ağız otunu çıkarmak. Tulumbanın musluğunu açarak içindeki suyu dökmek.

Désancrer [fte] (bhr) Demir almak.

Désappareiller [fte] (bhr) Gemiye hareketten alıkoyacak manevra yapmak. Geminiñ hareket itmesi için manevra yapmak.

Désapparier [fte] Çift şeyler ayırmak.

Désappauvrir [fte] Fakirlikten kurtarmak.

Désappointement [ez] Meyusiyet, inkisar-ı emel. Ümitsizlik.

Désappointer [fte] Sivriliğini gidermek. Ucunu kırmak. (mec) İnkisar-ı emele uğratmak. Meyus itmek.

Désapprendre [fte] Bildiğini unutmak. (mec) Ayrılmak. Tebaüd itmek.

Désapprobation [es] Adem-i tasvip. Takbih. Beğenmeiş.

Désappropriation [es] Tasarruftan feragat.

Désappropriier [fte] Temellükten mahrum itmek. Tasarrufta feragat ittirmek.

Désapprouver [fte] Takbih itmek. Tasvip itmemek. Tensip itmemek.

Désarborer [fte] Çekilmiş bayrağı direktten indirmek.

Désarçonner [fte] Eyerden indirmek. Attan düşürmek. (mec) Birini mebahiste şaşırtmak.

Désargenter [fte] Gümüş kaplı bir şeyiñ gümüşünü çıkarmak.

Désarmement [ez] Terk-i teslihat. Sefer birliğiniñ refi.

Désarmer [fte] Silahını almak. Teçhizatını bozmak. Silahlarını toplamak. Terk-i silah ittirmek. (mec) Teskin itmek. Hasımını mukabeleden aciz bırakmak.

Désarrimer [fte] Gemi ambarındaki hamuleniñ istifini bozmak.

Désarrois [ez] Telaş. Karışıklık. Teşevvüş.

Désarrondir [fte] Yuvarlaklığını bozmak.

Désarticulation [es] (cerra) Bir uzvuñ mafsaldan kesilmesi.

Désarticuler [es] (cerra) Mafsaldan kesmek.

Désassiéger [fte] Muhasarayı ref itmek.

Désassembler [fte] Keresteleri dağıtmak. Parçalamak.

Désassimilateur [ez] (t) Muzadd-ı temessül.

Désassimilation [es] Tezad-ı temsil.

Désassociation [es] Fesh-i şirket.

Désassocier [fte] Şirketi fesih itmek. Ayırmak.

Désassortir [fte] Bir şeyiñ takımını, çeşidini bozmak.

Désassurer [fte] Sigortadan çıkarmak. Vüsuk ve itimadını izale itmek.

Désastre [ez] Felaket. Musibet. Afet. İflas.

Désastreusement [s] Felaketli bir surette.

Désastreux, se [s] Felaketli. Uğursuz. Meşum.

Désattrister [fte] Kederini izale itmek. Ferahlandırmak.

Désavantage [ez] Zarar. Mahzur. Mazarrat. Maduniyet.

Désavantager [fte] Biriniñ zararına muamele itmek. Zarar ve ziyasını mucip olmak.

Désavantageux, se [s] Zararlı, mahzurlu.

Désaveu [ez] İnkâr. Red. Nükul. Adem-i kabul, adem-i tasdik. (hk) İkrardan nükul.

Désaveugler [fte] Gözünü açmak. İkaz etmek.

Désavouer [fte] İnkâr etmek. Red etmek. Dayanmak. Tasvip etmemek. (mec) Tecviz etmemek.

Desceller [fte] Mührü fek etmek.

Descendance [es] Nesil. Ahfad. Zürriyet.

Descendant, e [s] İnen; nazil. Biriniñ neslinden, ahfadından olma. Çıkan, inen. **garde – e** Nöbetten çıkan nöbetçi. (ez cm) Evlat ve ahfad, ahlaf. (hk) Fer.

Descendrie [es] (mima) İnişli maden galerisi.

Descendre [fl] İnmek. Beytutet etmek. Bir nesle mensup olmak. Karaya çıkmak. (mec) Tenezzül etmek. (ft) İndirmek.

Descension [es] (hey) Kevakibiñ gurubu. Mağrib.

Descente [es] İnme. İniş. Sükut. Oluk. Baskın, taharri. (bhr) Karaya asker ihracı.

Decription [s] Kabil-i tavsif ve tarif.

Decriptif, ve [s] Tavsifi.

Description [es] Tarif, tasvir. Tavsif. Resim. Tarifname.

Déséchaffauder [fte] Bir binanıñ iskelelerini sökmek.

Déséchouer [fte] Oturmuş gemiyi yüzdürmek.

Déseballage [ez] Eşya-yı ticariyeyi sandıktan, denklelerinden çıkarma.

Déseballer [fte] Eşya-yı ticariyeyi denklelerinden, sandıklarından çıkarmak.

Désebarquer [fte] Askeri karaya çıkarmak.

Désebellir [fte] Güzelliğini mahv etmek. Tenkis etmek.

Désemancher [fte] Sapını çıkarmak.

Désemparer [fl] Bulunduğu yeri terk etmek. (f) Bir şeyi istimale gayr-i salih hale getirmek. **sans** -- Bila-fasıla.

Désempeser [fte] Çamaşırını kolasını çıkarmak.

Désempir [fte] Kısmen boşaltmak.

Désempoisonner [fte] Zehirlenmeden teşfiye etmek, kurtarmak.

Désempriçonner [fte] Mahbesten çıkarmak.

Désenamourer [fte] Muhabbetini izale etmek, aşkı izale etmek.

Désenchâner [fte] Zincirden kurtarmak.

Désenchantement [ez] İnkisar-ı hayal.

Désenchanter [fte] Füsuni bozmak. Hulyalı saadetini inkisara uğratmak. Sevincini izale etmek.

Désencobrer [fte] Mevani kaldıracarak yolu açmak.

Désencroûter [fte] Emlah-ı kilsiyeyi, kiri, pası çıkarmak. (mec) Cehli, itikattan batılayı def etmek.

Désenfiler [fte] İğneden ipliği çıkarmak. Dizilmiş şeyleriñ dizisini bozmak.

Désenfler [fte] Şişini indirmek. (fl) (şiş hakkında) İnmek.

Désenflure [es] Şişini inmesi.

Désenfourner [fte] Fırından çıkarmak.

Désenfumer [fte] Dumanı çıkarmak, ihraç etmek.

Desengager [fte] Bir mecburiyetten kurtarmak. Askerliğinden af etmek, çıkarmak.

Désengorger [fte] Tıkanmış bir şeyi açmak, ayıklamak.

Désengourdir [fte] Uyuşukluğunu izale etmek.

Désengréner [fte] İki çarhıñ birbirine takılmasına mani olmak.

Désenivrer [fte] Sarhoşluğa izale etmek. Ayılmak. (mec) Bir hayal ve ümidi izale etmek. – **se** Ayılmak.

Désenlaidir [fte] Çirkinliği azaltmak. (fl) Daha az çirkin olmak.

Désennuyer [fte] Can sıkıntısını izale etmek. Eğlendirmek. (fl) Def-i melal etmek. Eğlenmek.

Désenorgueillir [fte] Azimetini kırmak.

Désenrayer [fte] Bir tekerliği bağlı bulunduğu şeyden kurtarmak.

Désenrhumer [fte] Nezleden kurtarmak. **se** -- Nezleden kurtulmak.

Désenrouer [fte] Sesiñ kısılgını izale etmek.

Désensabler [fte] Kumdan çıkarmak.

Désensevelir [fte] Cenazeyi kefeninden çıkarmak. Mezarından çıkarmak. Topraktan çıkarmak.

Désensorceler [fte] Sihir tesirinden, büyüden kurtarmak.

Désentasser [fte] Yığılmış şeyleri dağıtmak.

Désenterrer [fte] Uluyu mezardan çıkarmak.

Désenthousiasmer [fte] Heyecan ve hürriyetini izale etmek.

Désentortiller [fte] Karışmış şeyleri çözmek, açmak.

Désentraver [fte] Manileri izale etmek. Paybendi çıkarmak.

Désenveloppe [fte] Sarılı şeyi açmak, bir mazrufu zarfından çıkarmak.

Désenvenimer [fte] Bir şeyiñ zehrini izale etmek.

Déséquilibré [ez] Muvazenesizlik.

Déséquilibré, e [s-e] Muvazene-i akliyesi bozulmuş.

Déséquibler [fte] Muvazenesini bozmak.

Désert, e [s] Hali. Tenha. Gayr-i meskun.

Désert [ez] Çöl.

Désertes [fte] Kaçmak. Askerden firar etmek.

Déserteur [ez] Asker kaçağı.

Désertion [es] Askerden firar. Fikirden rücu.

Désespérance [es] Meyusiyet, ümitsizlik.

Désespérant, e [s] Meyus-ı mucib, ümidi kat ittiren. Pek müellim.

Désespéré, e [e-s] Nevmid, meyus, ümidi munkatı.

Désespérement [h] Meyusane, nevmidane.

Désespérer [fl] Meyus olmak. Ümidi kesmek. (ft) Meyus itmek. **se** -- Nevmid olmak. Yes getirmek.

Désespoir [ez] Ümitsizlik. Nevmidi. Yes, keder.

Déshabiliter [fte] İktidarsızlık ve istidatsızlığını ilan etmek.

Déshabillé [ez] Ev içindeki açık saçık kıyafet. Evde giyilen elbise.

Déshabiller [fte] Elbisesini çıkarmak. Göğüs ve gerdaniğini açık bırakmak. Soymak. **se** --Soyunmak.

Déshabituier [fte] Adetinden vazgeçirmek. **se** -- Adetinden vazgeçirmek.

Déshérence [es] (hk) Mahluliyet. Mahlul.

Déshérité, e [e-s] Mirastan mahrum idilen, olan. Mahrum. (mec) Mevahib-i fitriyeden mahrum adam.

Déshonnête [s] Namussuz.

Déshonneur [ez] Namussuzluk. Edepsizlik.

Déshonorant, e [s] Haysiyet-şiken. Muhil-i namus.

Déshonorier [fte] Namusunu paymal itmek. Bed-nam itmek. Hetk-i ırz itmek.

Désidératif, ve [fte] Talep ve arzuyu mutazammın.

Desideratum [ez] Noksan. (cm) **desiderata** -- Nevakıs.

Désignatif, ve [s] İşaret. Tahdidi.

Désignation [es] Tayin. İşaret. Tahsis, irae.

Désigner [fte] Göstermek. Tayin itmek. Delalet itmek.

Désillusion [es] İnkisar-ı hayal.

Désillusionner [fte] İnkisar-ı hayale uğratmak. **se** -- İnkisar-ı hayale uğramak.

Désincorporer [fte] Kaydını terkin itmek. Diğer bir cisim-le birleşmiş bir cismi ayırmak.

Désinence [es] (sr) Kelimeniñ munsarif lahikaları.

Désinfectant [s] Muzadd-ı taaffün. (ez) Muzadd-ı taaffün-i ilaç.

Désinfecter [fte] Havaniñ ufuneti def itmek. Tathir itmek. Dezenfekte itmek.

Désinfecteur [s] Taaffünü izaleye yarayan tebhir, dezenfekte aleti.

Désinfection [es] Ufunetiñ izalesi. Tebhir. Dezenfeksiyon.

Désinflencer [fte] Bir nüfuz ve tahkimden kurtarmak. Nüfuzu izale itmek.

Désintégrer [fte] Birliğin tamamiyetini bozmak.

Désintéressé, e [s] Menfaat na-endiş hissi. Menfaat zatiyesini düşünmeyen. Alakadar olmayan.

Désintéressement [ez] Hulus, hissilik. Menfaat-i zatiyesini düşünmemelik.

Désintéresser [fte] Tazmin suret-ile biriniñ alakasını kesmek. **se** -- Alaka ve menfaatten fariğ olmak.

Désinvestir [fte] İhatayı ref itmek. Biriniñ sıfat-ı vekaletini ref itmek.

Désinviter [fte] Bir daveti geri almak.

Désinvolté [s] Şuh meşrepli, açık tavırlı. Serbest.

Désinvolture [es] Zarifane adem-i teklif. Şuhane ve açık tavır. Sühulet, selaset.

Désir [ez] Arzu. Heves, emel. **le plus grand** -- Aksa-yı amal.

Désirable [s] Şayan-ı arzu.

Désiré, e [s-e] Mergub, arzu idilen.

Désirer [fte] Arzu etmek. **se faire** -- Bekletmek. **laisser à** -- Noksanı olmak.

Désireux, se [s] Müştak. Arzukeş. Çok arzu iden.

Désistement [ez] Feragat. Rücu, sarf-ı nazar.

Désister [ft] (se) Feragat etmek. Vazgeçmek. Sarf-ı nazar etmek.

Desman [ez] (s okunur) Misk faresi.

Desmode [ez] Amerika yarasası.

Desmologie [es] (tşr) Mebhas-ı erbite.

Desmopathie [es] (t) Emraz-ı erbite.

Désobéir [fl] İtaat itmemek. Serkeşlik etmek.

Désobéissance [es] Adem-i itaat. Serkeşlik.

Désobéissant [s-e] Serkeş, itaatsiz.

Désobligeance [es] Hatır-şikenlik.

Désobligeante [es] İki kişilik dar araba.

Désobliger [fte] Hatırını kırmak. Gücendirmek.

Désobstruction [es] (t) Teftih.

Désobstruer [fte] Liman, dere veya mecrayı açmak. Ayıklamak. İnsidadi izale etmek.

Désoccupation [es] İşsizlik. Boş gezmek.

Désoccuper [fte] Meşguliyetten kurtarmak. İşinden alıkoymak.

Désœuvré, e [s-e] İşsiz, boşta gezen. Aylak. Avare. Serseri.

Désœuvrer [fte] İşsiz bırakmak. Avare etmek. **se** -- İşsiz kalmak.

Désolant, e [s] Hüzün ve kederi mucib olan, bais-i harabi, can sıkı. Fütür viren.

Désolation [es] Harabiyet. Büyük keder. Yes ve fütür. Perişanlık. Meyusiyet. Can sıkıntısı.

Désolé, e [ez] Harap, viran, meyus, müteessir, pek müteessif. Mükedder.

Désoler [fte] Harap etmek. Meyus etmek. Pek müteessif etmek. Büyük bir teesiri mucib olmak. **se** -- Müteessir ve meyus olmak.

Désopiler [fte] (mec) Süruru teşdid etmek. Çok güldürmek.

Désordonné, e [es] İntizamsız, tertipsiz. Azgın. Mübalağalı. Müfrit.

Désordonner [fte] İntizamını ihlal etmek.

Désordre [ez] Karışıklık. İntizamsızlık. Kargaşalık. Arbede, nifak, ihtilaf. Fesad-ı ahlak. Sefahat.

Désorganisation [es] İntizamsızlık.

Désorganiser [fte] Teşkilatı, nizamını bozmak. Nizam ve intizamı ihlal etmek. Fesh etmek. (t) Ecsam-ı uzviyeyi çürütmek.

Désorienté, e [s] Pusulayı şişirmiş. Yolunu kaybitmiş. Şaşırılmış.

Désorienter [fte] Şaşırtmak. Pusulayı kaybittirmek. Birine yolunu şaşırtmak. İstikametini kaybittirmek. **se** -- Şaşırmak. Pusulayı kaybitmek. İstikametini kaybitmek.

Désormais [zz] Bundan böyle. Bundan sonra. Fimabad. Badema.

Désosser [fte] Etiñ kemiklerini çıkarmak. Kılçıklarını çıkarmak.

Désourdir [fte] Çözmek, sökmek. Bozmak.

Désoxyder [fte] Bir şeyiñ müvellidü'l-hamuzasını çıkarmak.

Despote [ez] Müstebit. Zalim hükümdar. (mec) Mütehakim. Müstebit.

Despotique [s] Keyfi. Mübtebidane. Zalimane.

Despotisme [ez] İstibdad. İdare-i keyfiye ve müstebide. Hükümet-i mutlaka.

Despumer [fte] Kaynayan mayii köpüğünü almak suret-ile tasfiye etmek.

Desquamation [es] Deriniñ pul pul düşmesi.

Dessabler [fte] Kumunu çıkarmak.

Dessaisir [ft] (se) Keff-i yed etmek. Terk etmek.

Dessaisonner [fte] (zira) Ziraat tertibini değiştirmek. Vakitsiz meyve yetiştirmek.

Dessalé, e [s] Tuzu çıkarılmış. (mec) Hilekar. Dessas. Kurnaz.

Dessaler [fte] Tuzunu almak. Azaltmak. (mec) Gözünü açmak. İkaz etmek.

Dessangler [fte] Beygiriñ kolanını çözmek, gevşetmek.

Dessaquer [fte] Torbadan çıkarmak.

Desséchement [ez] Kurutma. Teybis. Tecfif. Kuruma.

Dessécher [fte] Kurutmak. (mec) Hassasiyetini izale etmek. Hissiz hale

getirmek. **se** -- Kurumak. Zayıflamak. Taketten düşmek.

Déssein [ez] Tasvir. Niyet. Karar. Kast. Meram. (cm) Mukadderat. **à** – Kasten, taammüden.

Desseller [fte] Eyerini çıkarmak.

Dessemeler [fte] Kunduraniñ tabanını çıkarmak.

Desserre [fte] Gevşetmek. Çözmek. -- **le coeur** Bir endişeyi izale etmek. Tahfif etmek.

Dessert [ez] Taam soñu; peynir, meyve, tatlı, çerez.

Desserte [es] Sofradan kaldırılan yemekler. Bu yemekleri koymaya mahsus küçük masa.

Dessertir [fte] Bir mücevheriñ elmaslarını sökmek.

Desservant [ez] Bir mahalleye hizmet iden papaz.

Desservir [fte] Sofradan yemekleri kaldırmak. (mec) Birine zarar-ı iras etmek. (şimendifer hakkında) Uğramak. Bir memlekette şimendifer işlemek.

Dessicateur [ez] Kurutmaya mahsus alet, cihaz.

Dessicatif, ve [s] Kurutmaya yarayan. Müceffif.

Dessication [es] Kurutma. Kuruma. Tecfif. Ecsamiñ fazla rutubetini izale etmek.

Dessigner [fl] İmzayı geri almak. İnkâr etmek.

Dessiller yahut **Déciller** [fte] Gözlerini açmak. Göz kapaklarını açmak.

Dessin [ez] Resim. Tasvir. Ressamlık. Kumaşın nakışı. -- **lavé** Yalama resim.

Dessinateur, trice [e] Ressam.

Dessiner [fte] Resim itmek. Belli ittirmek. **se** -- Belli olmak. Teressüm itmek.

Dessoler [fte] Zeriyañ sırasını değiştirmek. Hayvaniñ tırnağını çıkarmak.

Dessouder [fte] Lehimini çıkarmak. Eritmek.

Dessouiller [fte] Temizlemek.

Dessoûler [fte] Sarhoşluktan ayrılmak. Ayrılmak.

Dessous [zm] Alt, alta. Altında. Altta. (ez) **au** -- Altta, aşağıda. **par** -- Alttan, aşağıdan. **ci** -- Zirde. **là** -- Tahtında. (ez) Alat taraf. Bir şeyiñ ters tarafı. Aşağı, zir, madun. İç çamaşırı. **avoir le** -- Kaybitmek, mağlup olmak.

Dessuintir [fte] Yapađınıñ kirini temizlemek.

Dessus [zm] Üstünde. Üzerinde, üzerine, üst. **là** -- Bu babta. Bunuñ üzerinde. **ci** -- Balada. **par** -- Üstünden. **par – le marché** Fazla olarak. **au – de** Fevkinde. Bundan başka. **mettre la main** -- Yakalamak. **sens – dessous** Karmakarışık. Alt üst. **bras – bras dessous** Kol kola. (ez) Üst taraf. Üst kat. Mafevk. Bir şeyiñ yüzü. Sahne-i şirvani.(mu) Tiz ses. **avoir le** -- Galip gelmek.

Destin [ez] Talih. Kader. Kaza. Baht. Kısmet. Takdir.

Destinataire [e] Mürsel-i aleyh.

Destinateur, trice [e] Mürsel.

Destination [es] Gaye-i vücut. Tahsis. İrsal. Mahal-i azimet. Mahal-i memuriyet. Mevrid. Savb-ı maksud.

Destinée [es] Tali. Mukadderat. Mukaddere. Takdir-i ezeli. Hayat. Ömür.

Destiner [fte] Tahsis itmek. Tayin itmek. Saklamak. Göndermek. İrsal itmek. (fl) Mahsus olmak. Niyet itmek.

Destitué, e [s] Mazul. Bi-behre. (ticar) İtibardan sukut.

Destituer [fte] Azil itmek. **se** -- Tecerrüd idilmek. Azil olunmak.

Destitution [es] Azil.

Destroyer [ez] (**destrôière** okunur) Torpido mihrabı. Destroyer.

Destructeur, trice [s-e] Tahrip idici. Muhrip.

Destructibilité [es] Kabiliyet-i tahrip.

Destructible [s] Kabil-i tahrip.

Destructif, ve [s] Mucib-i harabi.

Destruction [es] Tahrip. Telef. Hedm. İhlak. İtlaf. İmha.

Destructivité [es] Muhribiyet. Meyl-i tahrip. Tahribiyet.

Désuétude [es] Mehcuriyet. Metrukiyet. Mensi. **tomber en** -- Mensi hükmüne girmek. Muattal kalmak.

Désulfurer [fte] Kükürtünü çıkarmak.

Désuni, e [h] Ayrılmış, nifak halinde. Gayr-ı müttehid.

Desunion [es] Ayrıлма. Nifak. Adem-i ittihad. İftirak.

Désunir [fte] Ayırmak. İttihadı bozmak.

Détachage [ez] Lekerleri çıkarma.

Détache [es] Bir madende, damarı suhurdan ayırmak.

Détaché, e [s] Müfrez.

Détachement [ez] Ayırma. (as) Müfreze.

Détacher [fte] Çözmek. Ayırmak. İfraz etmek. (sille, yumruk, tekme) Vurmak, yapıştırmak.

Détacher [fte] Lekelerini çıkarmak.

Détail [ez] Tafsil, izah. (ticar) Perakende satış. **en** -- Mufassalan, muvazzahan. (cm) Tafsilat. Teferruat.

Détaillant [s-e] Perakende satan. Perakendeci.

Détaillé, e [s] Mufassal.

Détailler [fte] Parçaları ayırmak. Perakende satmak. Tafsil etmek. Mufassalan beyan etmek.

Détaler [fte] Camekanda teşhir olunan eşyayı toplamak. Kaldırmak. (fl) Kaçmak, sürat-le gitmek.

Détasser [fte] Yığın ve istifi bozmak.

Detaxe [es] Verginin lağvı veya tenzili.

Détaxer [fte] Vergiyi azaltmak. Kaldırmak.

Détecteur [ez] Madenlerde grizunuñ mevcudiyetini anlamaya hadem-i cihaz. (elektr) Elektrik ve mıknatısı mevcelleriñ mevcudiyetini meydana çıkaran alet.

Détective [ez] İngiliz polis hafiyesi. Şimdi ale'l-umum hususu polis hafiyelerine dinir. Küçük fotoğraf makinesi.

Déteindre [fte] Rengini soldurmak. Solmak. (mec) Bir şeyiñ üzerinde iz, eser bırakmak.

Déteint, e [s] Solmuş. Solgun. (mec) Kıymetsiz, muhakkar.

Dételer [fte] Hayvanları koşumdan çıkarmak.

Détendre [fte] Gerilmiş bir şeyi gevşetmek. Gerginliğini gidermek. Serilmiş bir şeyi toplamak. (mec) Teskin etmek. Rahatlandırmak. **se** -- Gevşemek. (hava hakkında) Yumuşamak. Tazyikini azaltmak.

Détendeur [ez] Bir kampavunt makisinde, buhariñ tazyikini azaltan ikinci silindir.

Détenir [fte] Taht-ı temliğinde buldurmak. Kendi malı olmayan şeyi fuzuli zabt etmek. Mahbus ve mevkuf tutmak.

Détente [es] Tüfek, tabanca tetiği. (mec) Sükunet. Gevşeklik. Rehavet. Tazyikten kurtulan buhar veya gazıñ inbisatı.

Détenteur, trice [e] (hk) Vazıu'l-yed. Zilyed.

Détention [es] (hk) Zilyedlik. Tasarruf. Mahbusiyet. Esaret. Kalebendlik. **maison de** --Tevkifhane. -- **préventive** Habs-i ihtiyatı.

Détenu, e [s] Mahbus. Mevkuf.

Déterger [fte] (t) Bir ilaç-la tathir etmek.

Détérioration [es] Bozukluk. Bozulma. Fenalaşma. İnfisad.

Détériorer [fte] Bozmak. Fenalaştırmak.

Déterminant [s] Mucib. Kati. Tahdit ve tayin iden. Mübeyyen.

Déterminatif, ve [s] Tahdidi. Tarifi. Tayini. Muayyen. (sr) **adjectif** -- Sıfat-ı tayiniye.

Détermination [es] Tayin. Tarif. Karar. (fls) Cezm. Meyl. (sr) Meani. (cm) Mukarrerat.

Déterminé, e [s] Muayyen. Mukarrer. Düşkün, müptela. (ez-s) Azimkar.

Déterminer [fte] Tayin, tahdit etmek. Karar virdirmek. İntaç etmek. Tarif etmek. Kandırmak.

Déterminisme [ez] (fls) İcabiye.

Déterrer [fte] Topraktan, mezardan çıkarmak. (mec) Umulmadık yerden bulup çıkarmak. Bulmak. Keşf etmek.

Détergent, e-détersif, ve [s] (t) Yara vesaireyi tathi iden ilaç. Mutahhar.

Détersion [es] Yararıñ tathiri.

Détestable [s] Mekruh, menfur, iğrenç. Pek fena.

Détestation [es] İstikrah. Nefret. İkraha.

Détester [fte] İkraha ve nefret etmek. Haz itmeme.

Détirer [fte] Çekerek germek. Uzatmak.

Détisser [fte] Bir nesci bozmak.

Détonant [s] İnfılak ve iştigal etmek. Husule getiren.

Détonateur [ez] (es) Kapsül. Fünye.

Détoriation [es] İştigal patlama. İnfılak.

Détoner [fl] Birdenbire iştigal etmek. Patlamak. İnfılak etmek. (mec) İhtirasat-ı şedide tevlid etmek.

Détonner [fl] Notayı şaşırıp falso teganni etmek, çalmak.

Détordre [fte] Bükülmüş şeyi açmak. Çözmek.

Détors, e [s] Bükülmesi zail olan. Bükülmemiş.

Détorsion [es] Bükülmüş. Bir şeyi çözme, açma.

Détortiller [fte] Bükülüp karışmış bir şeyi açmak. Örgüyü çözmek.

Détouper [fte] Tapayı çıkarmak. Açmak.

Détour [ez] Dönme, sapma. Dolaşma. Dolaşık. Dönme yeri. Sapa yol. Hile, desise. Kinayeli söz.

Détourné [s] Sapa, dolaşıklı (yol). Tenha (sokak).

Détournement [ez] Sapma. (hk) İhtilas. İrtikab. Sirkat. İğfal.

Détourner [fte] Saptırmak. İstikametini değiştirmek. Çevirmek. Manasını değiştirmek. İğfal etmek. Dolandırmak. Caydırmak. İhtilas etmek. Saviştirmek. (fl) Dönmek. Caymak. **se** -- Saporak dolaşmak. **se** -- **de** Vazgeçmek. Yüz çevirmek. Terk etmek.

Détracter [fte] Gıybet. Zem etmek. Levme etmek.

Détracteur [ez] Zemmam. Fassal.

Détraction [es] Gıybet. Levme. Zem.

Déctrancher [fte] Dilim dilim kesmek.

Détraqué, e [s-e] Kuva-yi bedeniye veya zihniyesi bozulmuş. Kaçık. Zihnini oynatmış.

Détraquer [fte] Bozmak. Teşviş etmek. Karıştırmak.

Détrempe [es] Suda, zamkta, yumurta akında eritilmiş boya. Boyalı boya ile yapılan resim. **mariage à la** – Mevkit-i nikah, müta.

Détremper [fte] Boyalı bir mayide eritmek. Hal etmek. Ezmek. Çeliğiñ suyunu izale etmek. (mec) Kederini azaltmak. Kuvvetini izale etmek. Gevşetmek.

Détresse [es] Izdırap. Felaket. Sefalet. Sıkıntı, darlık. Müzayaka. Vahim

vaziyet. Tehlikeli. **signaux de** -- Tehlike işaretleri. İstimdat.

Détresser [fte] Örgüyü bozmak, çözmek.

Détret [ez] El kısıkaçı. El mengenesi.

Détriment [ez] Zarar. Ziyan. **au – de** Ziyanına, zararına.

Détriter [fte] Zeytin vesaireyi tasir itmek. Ezmek.

Détritiques [s cm] (arz) **terrains** -- Arazi-yi fazliye.

Détritoir [ez] Zeytinleri vesaireyi ezmeye mahsus değirmen, cendere.

Détritus [ez] (s okunur) Fazalat. Bakiye. (arz) Rüşub-ı fazli.

Détroit [ez] Dar geçit. Derbent. (coğ) Boğaz.

Détromper [fte] İkaz itmek. Hata işlemekten kurtarmak.

Détroncation [es] (cerra) Başı gövdeden ayırma.

Détrôné, e [s] Tac u tahtını kaybitmiş. Mahlu.

Détrônement [ez] Hal.

Détrôner [fte] Hal itmek. Tahtından indirmek.

Détrousser [fte] Sığanmış elbiseyi indirmek. Bir kimseniñ yolunu kesen haydut. Kıtı-i tarik.

Détruire [fte] Tahrip itmek. Yıkmak. Hedm itmek. İmha itmek. İzale itmek. **se** -- Harap olmak. Berbat olmak.

Dette [es] Borç. Vazife. Vecibe. -- **flottantes** Düyun-ı gayr-ı muntazama. -- **caduque** Mürur-ı zamana uğramış borç. -- **publique** Düyun-ı umumiye. -- **s**

criardes Çingene borcu. Ufak tefek borç.

Deuil [ez] Matem. Matem libası. Matem rengi. (mec) Hüzün ve keder.

Deutéroscopie [es] Hayalet. Hezeyan.

Deux [e] İki. İki rakamı. -- **double** Davul oyununda dubara. (iskambil) İkili. -- **à – İkişer ikişer.**

Deuxième [s] İkinci. (ez) İkinci kat. (e) Sınıfta, mertebede ikinci olma, ikincisi.

Deuxièmement [s] Saniyen.

Deux-mâts [ez] İki direkli gemi.

Deux-points [ez] İki nokta işareti. (:)

Dévaler [fte] Aşağıya nakil itmek. (fl) İnmek.

Dévaliser [fte] Eşya ve parasını çalmak. Soymak.

Dévaliseur, se [e] Katı tarik. Hırsız. Soyucu.

Devancement [ez] Takaddüm. Sebkat.

Devancer [fte] Takaddüm itmek. Birini geçmek. Faik olmak. Sebkat itmek.

Dévancier, re [ez] Müttekaddim. Selef. (cm) Eslaf. Aba ve ecdad.

Devant [hc] Öñünde. Öñüne. Karşısında, karşısında. (zm) İleri. (zz) Evvel. **ci** -- Anifen. (ez) Öñ taraf. **par** -- Öñünde. Huzurunda. **au – de** Öñünde.

Devantière [es] Kadınlarıñ erkek gibi ata binebilmesi için arkasını yırtmaçlı fistan.

Devanture [es] Dükkanıñ öñ tarafı, mostrası. Camekanı. Bir binanıñ cephesi, yüzü.

Dévaser [fte] Çamurunu ayıklamak.

Devastateur, trice [e] Tahrip idici. Yıkıcı. Yağmacı.

Dévastation [es] Yağma ve tahrip. Yıkma.

Dévaster [fte] Yıkıp harap etmek. Yağma etmek. Tahrip etmek. Harabezare çevirmek.

Déveine [es] (kumarda) Talihsizlik.

Développable [s] Kabil-i inkişaf. Neşv. Kabil-i tafsil.

Développante [es] (r) Münkeşif.

Développeur [ez] (foto) Menfi klişe üzerindeki resmi meydana çıkarıcı ecza.

Développé, e [es] Mekşuf.

Développement [ez] İnkişaf. Tevessü. Yayılma, açılma. Tafsil, izah. (foto) Menfi klişlerdeki resmi meydana çıkarma. Neşv ü nema. Teşkil. (mec) Terakkiyat, ıslahat.

Développer [fte] Açmak. İnkişaf ettirmek. Zahire çıkarmak. Yapmak. Uzatmak. Tevessü etmek. Tezyid etmek. Mufassal surette takrir ve izah etmek. **se** -- Neşv ü nema bulmak. Teşkil etmek. (foto) Menfi klişe üzerinde resmi meydana çıkarmak.

Devenir [fl] Olmak. (ez) Tekvin. Tekevvün. (fls) Sayruret.

Déventer [fte] (bhr) Rüzgarı kesmek, rüzgara hail olmak.

Dévergondage [ez] Küstahane çapkınlık, sefahat. Arsızca sarkıntılık. (mec) Yolunu şaşırma. İnhiraf.

Dévergondé, e [e-s] Hayası kalmamış, sefih. Arsız, hayasız. Arsızcasına.

Dévergonder [es] Sefahate dalmak.

Déverguer [fte] Serenlerini çıkarmak. Yelkeni serenden indirmek.

Dévernir [fte] Cilasını çıkarmak.

Déverrouiller [fte] Kapının sürgüsünü çıkarmak, açmak, kaldırmak.

Devers [hc-zm] Cihette. Karşı. Cihetine doğru. **par** -- Yanında, indinde. **par – le juge** Huzur-ı mahkemede.

Dévers, e [s] Eğri. Mail. (ez) Sath-ı mail. Eğrilik. Muvanesizlik. Meyl.

Déversement [ez] Bir kanal suyunun akıtılması. Yıkma, eğme.

Déverser [fl] Eğrilme. Muvazesesini kaybitmek. Meyl etmek. Yayılmak. (ft) Suyunu akıtmak. Ekmek. İraka etmek. (mec) Tahfif etmek. Teskin etmek. Neşr etmek.

Déversoir [ez] Havuz, cetvel. Suyundan fazla gelen miktarının aktığı mahal, oluk. Savak.

Dévêtir [fte] Elbisesini çıkarmak. Soymak. **se** -- Soyunmak.

Déviation [es] (fiz) İnhiraf. (hey) Udul. Sapma.

Dévider [fte] İpeği, ipliği çile veya yumak sarmak. Çıkırıktan geçirmek.

Dévidoir [ez] İpiñ, iplik çıkırığı.

Dévier [fl] Sapmak, dönmek. İnhiraf etmek. Udul etmek. (ft) Saydırmak. Çevirmek.

Devin, erness [e] Falcı. Bakıcı.

Devinable [s] Kabil-i keşf. Kabil-i hal.

Deviner [fte] Keşf etmek. Bilmek. Hal etmek. Tahrip etmek. Añlamak. Fala bakmak. İstikbalden haber vermek.

Devinette [es] Muamma, bilmece.

Devis [ez] Keşif defteri. Keşif. Keşifname.

Dévisager [fte] Yüzünü yırtmak, parçalamak. Biriniñ yüzüne dik dik bakmak. Tekdir-amiz söz söylemek.

Devise [es] Remiz. Şiar. (ed) Hikemiyat.

Deviser [fl] Teklifsiz sohbet etmek. Konuşmak.

Dévisage [ez] Vidalarını çıkarma.

Dévisser [fte] Vidasını çıkarmak. Sökmek.

De visu [h] Reyü'l-ayn.

Dévoiemnt [ez] İshal. (mima) Bir borunuñ mili. İnhiraf.

Dévoiler [fte] Nikabını çıkarmak. (mec) Keşf etmek, gizli bir şeyi meydana çıkarmak. Hüviyetini meydana çıkarmak.

Devoir [fte] Mecbur olmak. Borçlu olmak. Minettar, medyun-ı şükran kalmak. **croire** --Vazifeden ad etmek. **n'en – rien** Aşağı kalmamak.

Devoir [ez] Vazife. Vecibe. Malumuñ talebeye viridiği vazife. (cm) Vecaib. Vezaif. İhtiranamat-ı lazıma.

Dévolu, e [s] Müstehak. Ait.

Dévolu [ez] Nizamen, hukuken biriniñ ait olan. Arzu. İddia. **jeter son – à quelque chose** Bir şeye göz dikmek. Mutalebede bulunmak. **objet** – Madde-i muhavvele.

Dévolutif, ve [s] Münkatil.

Dévolution [es] (hk) Hakk-ı intikal. Nakl-i mülkiyet.

Dévorant [s-e] Yırtıcı, müfteris. (mec) Pek şiddetli. Mühlik. Haris.

Dévorer [fte] (vahşi hayvan hakkında) Parçalayıp yemek. (mec) Büyük iştiha ile yemek. Helak etmek. Ziyade zayıflamak. -- **des yeux** Gözler-ile yercesine bakmak. Hırs-la bakmak.

Dévot, e [s] Zahit. Sufi. Abid.

Dévotion [es] Zühd ve takva. İbadet. Sadakat. Hulus, ubudiyet.

Dévotisme [ez] Ham sufilik.

Dévoué, e [s] Sadık. Hakikatli. Muhlis.

Dévouement [ez] Sadakat. Fedakarlık. İhlas. Teslimiyet.

Dévouer [fte] Hasr ve tahsis etmek. Feda etmek. **se** -- Feda olmak. Vakf-ı nefis etmek.

Dévoyer [fte] Yoldan saptırmak. İshal virmek.

Dextérité [es] El çabukluğu. Maharet. Hazakat.

Dextre [es] Sağ olma. (s) Sağ taraf.

Dextrement [h] Maharet-le. Çabukluk-la. El çabukluğu-la.

Dextrine [es] Dekstrin zamkı.

Dextrogyre [s] Sağa müteveccih, mütamayil.

Dextrorsum [s] Soldan sağa müteveccih.

Dey [ez] (**de** okunur) Cezayir dayısı. Cezayir beyi.

Diabète [ez] Şeker hastalığı.

Diabétique [s] Şeker hastalığına müteallik.

Diable [ez] Şeytan, iblis. Yük taşımaya mahsus ufak tekerlikli el arabası. Pamuk, yün tarağı. (mec) Pek zeki, şeytan. **pauvre** -- Miskin, zavallı adam. **faire** –

à quatre Kıyameti koparmak. **envoyer au** -- Hiddet-le def itmek. (hd) Vay! Eyvah! Acayip! Hay karolası! **au** -- Cehenneme kadar. -- **de** Tuhaf, garip. -- **incarné** Eşna, şerir adam. **en** -- Şiddetle, ziyades-ile.

Diablement [s] Haddinden fazla.

Diablerie [es] Şeytanlık. Sihirbazlık. Efsun. Şeytaniyet.

Diabliesse [es] Şeytan karı, fena karı.

Diablotin [ez] Küçük şeytan. (mec) Pek zeki ve yaramaz çocuk.

Diabolique [s] Şeytani. İbliskarane. (mec) Pek güç.

Diaboliquement [h] Melanetkarane. Şeytanca.

Diabolo [ez] Çocuklarıñ büyük makara ve ipten mürekkep oyuncağı.

Dicaustique [s] (fiz) Muhrik-i inkisari. (cm) Ecsam-ı kaviye bi'l-inkisar.

Diacode [e] Haşhaş şurubu.

Diaconal, e [s] Diyakosa müteallik.

Diaconat [ez] Diyakosluk.

Diaconesse [es] Kadın diyakos. Şemmase.

Diaconie [es] Bir diyakosuñ ayin-i icra ittiği kilise.

Diacope [ez] İspari balığı.

Diaoustique [ez] (fiz) İnkisar-ı savt bahsi.

Diacre [ez] Diyakos.

Diacritique [s] Alamet-i farika. Merbut buldukları kelimeleriñ sedasını tadil iden bazı işaretler.

Diadème [ez] Taç. (mec) Hükümdarlık.

Diadoque [ez] Yunan krallığı veliahtlarına verilen unvan. Veliiaht.

Diagnose [es] (t) Teşhis. (ta t) Aynı cinsten nebatatıñ tavsifi.

Diagnostic [ez] Teşhis-i emraz.

Diagnostique [s] Emraz-ı teşhis.

Diagnostiquer [fte] Marazı teşhis itmek.

Diagométrie [es] Bazı mevadıñ elektrik nakliyeti derecesini mukayese itme.

Diagonal, e [s] (h) **ligne** -- Hatt-ı zaviyeteyn, hatt-ı müstağriz. (es) Kutru-ı zu-kesiri'l-adla.

Diagramme [ez] Muayen bir hadiseyi göstermeye mahsus şekl-i hendese. Plan, resim, mıkta, harita. Hatita. Diyagram. (mu) Mebhas-i asvat.

Diagraphe [ez] Resim ve eşkali istinsaha mahsus alet.

Diaire [s] (t) Bir gün devam iden (nöbet). Yevmi.

Dialecte [ez] Lehçe. Lisan.

Dialecticien, ne [e] Fen-i münazaraya vakıf kimse. Fen-i münazaraya tatbiken söz söyleyen adam.

Dialectique [es] Fen-i münazaa. Cedal. Adap. Mantık.

Dialectique [s] Münazaraya müteallik.

Dial'le [ez] (fls) Devr.

Dialogue [s] Mukaleme suretinde yazılmış olan.

Dialogisme [ez] Fenn-i mukaleme.

Dialogue [ez] Mukaleme.

Dialoguer [fl] Mukaleme itmek. Konuşmak.

Dialyse [es] (k) Tahlil.

Dialyseur [ez] (k) Tahlil aleti.

Diamagnétique [s] Mıknatısiyet hassası olmayan gayr-ı mıknatısı.

Diamagnétisme [ez] Gayr-i mıknatısiyet.

Diamant [ez] Elmas. Camcılarının cam kestikleri elmaslı kalem. -- **brillant** Pırlanta. -- **faux** Yalancı elmas.

Diamantaire [s] Elması andırmak.

Diamantaire [s] Elmas satan veya tıraş iden. Cevahirci.

Diamanté, e [s] Elmaslar-la murassa.

Diamanter [fte] Elmas parlaklığını virmek. Elmaslar-la tezeyyün itmek.

Diamantifère [s] Elması havi.

Diamantin, e [s] Elmas gibi sert veya parlak olan.

Diamétral, e [s] (h) Kutri.

Diamétralement [s] Kutren. -- **opposé** Taban tabana zıt.

Diamètre [ez] (s) Kutur. (mec) Derece-i vüsat.

Diane [es] (as) Kalk borusu. Bir nev kelebek. (mec) İşaret, ihtar. (şiir) Ay, kamer.

Dianthus [ez] (nb) Karanfil çiçeği.

Diantre [hd] Hay şeytan!

Diapason [ez] (mu) Diyapazon.

Diaphane [s] Nim şeffaf. Nim kesif.

Diaphanéité [es] Nim-şeffaflık.

Diaphanomètre [ez] Bir gaz veya mayinin derece-i şeffaffiyetine tayinine mahsus alet.

Diaphonie [es] (mu) Ahenksiz makam.

Diaphorèse [es] Terleme.

Diaphorétique [ez-s] Terleyici ilaç, muarrik.

Diaphragme [ez] (tşr) Hicap-ı haciz. Can evi. Cidal. Bölme. (foto) Ziyanın lüzumu kadar geçmesi için adesenin önüne konulan ve istenildiği kadar büyütülüp küçültülen delikli levha.

Diaphragmite [es] (t) İltihab-ı hicab-ı haciz.

Diaphyse [es] Cism-i azm.

Diapositive [es] Klişeden cam üzerine çekilen resim.

Diapré, e [s] Alaca renkli.

Diaprer [fte] Alacalı telvin itmek. Tezeyyün itmek. Kumaşları boyamak.

Diaprure [es] Alacalık.

Diarrhée [es] (t) İshal. Linet.

Diarrhéique [s] İshali.

Diasthrose [ez] Mafsal-ı müteharrik.

Diascordium [ez] Kabız ve müsekkin macunu. Sarımsak macunu.

Diasporomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı intişar.

Diastaltique [s] Takallüs adalatı intaç iden hadisat-ı asabiye ve uzuvlarının heyet-i mecmuasına dinir.

Diastase [es] (k) Kimyevi sübye. (tşr) Mafsal kemiklerinin kazaen ayrılması.

Diastème [ez] (tşr) Mulahham.

Diastémometre [ez] Mesafatı ölçmeye mahsus alet.

Diastole [es] (tşr) Kalb ü şerainiñ hareket-i inbisatiyesi.

Diathermanéite [es] Hararetin geçmesi hassası. İmrrar-ı hareket.

Diathésation [es] İnfisad-ı bünye. Mevzi-i marazın vücuda sirayeti.

Diathèse [es] (t) Maraza istidad. Fesad-ı bünye.

Diatribé [es] Şiddetli tenkit.

Diaule [es] Eski zamanda çifte flavta. (ez) Çift yarış.

Dicerate [s] (su) İki boynuzlu.

Dichotomie [es] (fls) Müsennaiyet. Nebatatin ve ağaç dallarınıñ çatallanması.

Dichroïsme [ez] (fiz) Bazı mevadin muhtelif renkleri arz itmesi hassası. Bukalemuniyet.

Dichromatique [s] İki renkli.

Dicile [s] Kabil-i ifade ve beyan.

Dicrane [ez] (nb) Toprak yosunu.

Dictame [ez] (nb) Girit otu.

Dictamen [ez] (fls) İlham. Hiss-i deruni.

Dictateur [ez] Diktatör. Amir la yuselu. İdare-i memleketin bütün kuvvetlerini nefsinde cem iden kimse.

Dictatorial, e [s] Diktatörlüğe ait.

Dictature [es] Diktatörlük.

Dictée [es] İmla. Telkin, ilka. Birine bir şeyi söyleyip yazdırma.

Dictér [fte] İmla edip yazdırmak. İfade itmek.

Diction [es] Tarz ve tertib-i ifade.

Dictionnaire [ez] Lügat kitabı.

Dicton [es] Darb-ı mesel. Nükte, mazmun, tevriye.

Dictum [ez] Hüküm, karar.

Didactique [s] (eser hakkında) Tedrisi. (ez) Ulum-ı aliye. (es) Sanat-ı tedris.

Diduction [es] Alt çeneniñ sağa veya sola doğru yan hareketi.

Diède [s] Zü'l-satheyn. **angle** -- Zaviye-i mücesseme.

Diélectricité [es] Ecsam-ı mücerret dahilinde mukattıp olarak kabul idilen elektrik.

Diérèse [es] (tşr) Tefrik. Taksim. İki sandallı harfin iki heceye ayrılması.

Dièse [ez] (mu) Diyez.

Diéser [fte] (mu) Diyez işareti koymak. Yarım sedayı diyez-le göstermek.

Diète [es] Perhiz. Himye. Mahrumiyet.

Diète [es] Bazı memleketlerde meclis-i mebusane virilen isimdir. Diyet meclisi.

Diététique [s] Perhize müteallik. (es) Hıfzı's-sihha.

Diétine [es] Küçük diyet meclisi.

Dieu [ez] Allah. Mabut. (mec) Pek ziyade söylenen şey. **s'il plait à** -- İnşallah. **pour l'amour de** – Allah aşkına.

Dieudonné [ez] Nimet-i ilahiye. Mevhibe-i ilahiye. Dad-ı hüda.

Diffamant, e [s] Muhill-i haysiyet ve namus.

Diffamation [es] Kesr-i haysiyet. Kadh.

Diffamatoire [s] Kadhi mutazammın.

Diffamer [fte] Haysiyet-şiken işaatta bulunmak. Kadh itmek.

Différemment [h] Başka suret-le. Farklı olarak.

Différence [es] Fark. Tefavüt. İhtilaf. Tefazul.

Différenciation [es] Tahallüf.

Différencier [fte] Fark, temyiz etmek. Tefrik etmek.

Différend [ez] İhtilaf. Niza. **apaiser un** -- Bir niza ve ihtilafı bertaraf etmek.

Différentiel, le [s] (r) Tefazuli. (oto) Büyük dişli.

Différer [fte] Tehir etmek. (fl) Tahallüf etmek. Muhalefet etmek.

Difficile [s] Zor. Güç. Müşkil. (mec) Müşkilpesent. (ez) Müşkil bir şey. **temps** -- Dar vakit.

Difficulté [es] Güçlük. Müşkilat. **faire** - - Müşkilat çıkarmak.

Difficuliste [e] Müşkilat çıkaran kimse.

Difficultueusement [s] Müşkilat-la. Çok güçlük-le.

Difficultueux, se [s] Müşkilatlı. Müşkilpesent.

Diffuser [fl] Yayılmak, dağılmak.

Difforme [s] Biçimsiz. Bed-şekil. Çirkin.

Difformer [fte] Şeklini bozmak.

Difformité [es] Biçimsizlik. Çirkinlik.

Diffraction [es] (fiz) Ziyanın kesif bir cisim üzerinden inkisarı.

Diffringent, e [s] Bu suretle inkisarı mucip. (fiz) Munkatı-ı ziya.

Diffus, e [s] Söze boğulmuş, itnaplı ve dağınık. Çok söyleyen. Sözü çok uzatan.

(mec) (ziya hakkında) Müphem. Dağınık. Münteşir.

Diffuser [fte] İtnap etmek. Dağınık bir hale getirmek. Çok söylemek.

Diffusible [s] Her istikamete kabil-i intişar. Münteşir.

Diffusif, ve [s] Her tarafa dağılmak kabiliyetini haiz olan. Münteşir.

Diffusion [es] Seyyaliñ dağılması, yayılması, intişar. (ed) İtnab-ı muhill.

Digastrique [s] (tşr) Zatü'l-batneyn.

Digérer [fte] Hazım etmek. Yutmak. Tahammül etmek.

Digesta [ez-cm] Hazmı idilmiş ağdiye.

Digeste [ez] Roma kavanini mecmuası.

Digesteur [ez] (k) Hazım.

Digestibilité [es] Kabiliyet-i hazmiye.

Digestible [s] Kabil-i hazım.

Digestif, ve [s] Hazmi. **appareil** -- Cihaz-ı hazm. (cm) Mevadd-ı hazmiye.

Digestion [es] Hazım. Kuvve-i hazmiye.

Digital, e [s] (tşr) Parmaklıklara ait. Isbii.

Digitale [es] (nb) Yüksük otu.

Digité, e [s] (nb) Parmak şeklinde kesilmiş.

Digne [s] Layık. Vakur. Müstehak, şayan, namuslu, iyi, sahibi haysiyet.

Dignement [h] Layık vech-ile. Vakurane. Haysiyetini muhafaza iderek.

Dignitaire [ez] Büyük mansıb sahibi. **les** – **s de l'états** Rical-i devlet. Ashab-ı rütbe ve münasip.

Dignité [es] Rütbe. Makam. Ehliyet. Vakar. Büyüklük, asalet. Kibarlık. Haysiyet, şan, istihkak. **porter atteinte à la** -- Şan ve haysiyetine dokunmak.

Digon [ez] Balıkçı zıbkını. Bayrak sapı.

Digramme [ez] (sr) Bir seda viren iki harf.

Digraphie [es] Usul-i muzaaf üzere defter tutmak.

Digresser [fl] İstitrat yapmak.

Digresseur [ez] İstitratçı.

Digressif, ve [s] İstitradi.

Digression [es] İstitrad. Sadedden hariç kelam.

Digue [es] Su bendi, su seddi. (mec) Mümanat, sedd.

Digue-digue [es] Sara nöbeti.

Diguer [fte] Set yapmak.

Diguet [ez] Eşekleri dürtmek için sivri ve küçük çomak.

Digyne [s] (nba) Sünaiyü't-tenis.

Dilacération [es] Yırılma, paralanma.

Dilacérer [fte] Yırtmak, parçalamak. Paralamak.

Dilapideur, trice [e-s] Müsrif. Mürtekip. Muhtelis.

Dilapidation [es] İsrâf, ihtilas. Sirkat.

Dilapider [fte] Azap ve ihtilas etmek. İsrâf ve itlaf etmek. Sirkat etmek.

Dilatabilité [es] Kabiliyet-i inbisat.

Dilatable [s] Kabil-i inbisat.

Dilatant, e [s] (fiz) İnbisati mucip. Mıbsat.

Dilatateur, trice [e-s] Basit.

Dilatation [es] Tevess, inbisat. Açılma. -- **de l'estomac** Tevessü-i mide.

Dilater [fte] İnbisat ittirmek. Bir cismin hacmini büyötmek. Genişletmek. Açmak.

Dilatoire [s] (hk) Tavik. Bir davanın tehirine sebep olan madde.

Dilayer [fte] Tehir etmek. Savsaklamak.

Dilection [es] Muhabbet. Şevkat.

Dilemme [ez] (mn) Kıyas-ı mukassem.

Dilettante [s] (te) Musikiye sanayi-i nefiseye heveskar kimse. Ehl-i zevk.

Diligement [h] Sürat-le.

Diligence [es] Sürat. Say ve gayret. Eski zamanda posta, umumi seyahat arabası.

Diligent, e [s] Seri, çalışkan, faal. Mukdim.

Diligenter [fte] Tesri etmek. Tacil etmek. Teşvik etmek. **se** -- Acele etmek.

Dillénie [es] Dileniya ağacı.

Dilogie [es] (mn) Müphem, meşukuk iki manalı.

Dilucider [fte] Tenvir etmek, vazih kılmak.

Diluer [fte] Mayı içinde hal etmek. Ezmek.

Diluvial, e-diluvien, ne [s] Tufana mensup.

Diluvium [ez] Rüşubat-ı tufaniye.

Dimanche [ez] Pazar günü.

Dîme [es] Öşür, vergi.

Dimension [es] Bir şeyin budu, çapı. Mesaha. (cm) Ebat.

Dîmer [fte] Taşır itmek. (fl) Aşeri tahsil itmek.

Diminuendo [ez] (mu) Sedaya tedricen tenkis iderek.

Diminuer [fte] Azaltmak. (mec) Küçültmek. Eksiltmek. Kısaltmak. Teskin ve tadil itmek. (fl) Azalmak. Ufalmak. Eksilmek. Zayıflamak.

Diminutif, ve [s] (sr) Tasgir-i beyan iden. Musaggar. (ez) İsmi tasgir.

Diminution [es] Azalma. Azaltmak. Noksan. Kısaltmak. Tenezzül. Tenzil. Kırma. İskonto.

Dimorphe [ez] Zü'ş-şekleyn.

Dinauderie [es] Prinç evani. Prinç dökme çiçeği.

Dinaudier [ez] Prinç dökmeçisi.

Dinatoir [s] Yemek yerine kaim olan.

Dinde [es] Dişi hindi. (mec) Ahmak kadın. **plumer la** -- Biriniñ paralarını yolmak.

Dindon [ez] Erkek hindi. (mec) Ahmak adam.

Dindonneau [ez] Hindi palazı.

Dindonnier, re [e] Hindi çobanı.

Dinée [es] Seyahatte taam vesaire masrafı. Yemek vakti.

Dîner [ez] Öğle veya akşam taamı. Ziyafet.

Dîner [fl] Öğle veya akşam yemeği yemek. **donner à** -- Ziyafet virmek.

Dînette [es] Küçük taam.

Dîneur, se [e] Taamda hazır bulunan. (mec) **grand** -- Ekul. Şikemperver.

Dingo [ez] Avusturalya'da vahşi bir nev köpek.

Dinguer [fl] Boş gezmek, avare dolaşmak. **envoyer** -- Def itmek.

Dining-car [ez] (İngilizce) Lokanta vagonu.

Dinosauriens [ez-cm] Müstehase halinde zevahif sınıfı.

Dinothérium [ez] Müstehase halinde bulunan fil nevinden bir hayvan.

Diocèse [ez] Piskoposluk daire-i ruhaniyesi.

Diodon [ez] Gagası iki dişli şahin.

Diogéniser [fte] Sefalet içinde yaşatmak.

Dionée [es] (nb) Sinek kapan.

Dionysiaques [ez-cm] Baküse ait şenlikler.

Diopside [es] (mima) Diyopsit.

Dioptre [ez] (tşr) Mirat-ı rahim.

Dioptrique [es] (fiz) İnkisar-ı ziya bahsi.

Diorama [ez] Karanlıktan seyredilen ziyadar renkli levhalar.

Diorite [ez] Bir cins taş, diyorit.

Diptérie [es] (t) Kuş palazı.

Diptongue [es] (sr) Mürekkeb-i sait.

Diplogénèse [es] Birbirlerine bitişik olarak doğan iki çocuk.

Diplomate [ez] Diplomat, siyasi. (mec) Kurnaz.

Diplomatie [es] Diplomasi. Diplomatlık.

Diplomatique [s] Siyasi, diplomatik.
corps -- Heyet-i süfera. **agent** -- Sefir,
ilçi.

Diplôme [ez] Şehadetname. Berat.
Diploma. -- **de lincence** İcazetname.

Diplômé, e [s] Şehadetnameli. İmtiyazlı.

Diplômer [fte] Birine şehadetname
virmek.

Diplopie [fte] (t) Eşyayı çift görmek
illeti. Rüyey-i muzaaf.

Dipode [s] (ta t) İki ayaklı.

Dipsas [ez] (ta t) Zehirli bir nev yılan.

Dipsomanie [es] Suyu konmamak illeti.

Diptère [s] (ta t) İki kanatlı.

Dire [fte] Söylemek. Dimek, beyan
itmek. Haber vermek. Eşar itmek.
vouloir -- Dimek istemek. **aller sans** --
Müstagni izah itmek. **si le coeur vous en**
dit Eğer canınız istiyorsa. **avoir beau** --
Beyhude söylemek. **à vrai** -- Doğrusu
aranırsa. **pour ainsi** -- Dereceye kadar,
nevuma. **qui dirait** Kim dirdi. **qu'en**
dites – vous Bu babta fikriniz nedir? Siz
ne diyorsunuz? **à dire** Noksan. **comme**
qui dirait -- Sanki, nevuma. **on dit que**
Mervidir ki, diniliyor ki. **on dit** Şayia. **se**
-- Söylenmek, denilmek. Söyleşmek.

Dire [ez] Söz. Kavl. **au – de** Filanın
söylediğine bakılırsa.

Direct, e [s] (**ct** okunur) Doğru.
Müstakim. Bilavasıta. (mec) Mutlak,
tam.

Directement [h] Bila vasıta. Doğrudan
doğruya. Doğruca. Müstakimen. (mec)
Tamamı tamamına.

Directeur, trice [e] Müdür, müdüre.
Müveccih. -- **adjoint** Müdür muavini.
sous -- Müdür-i sani.

Directif, ve [s] Müveccih, istikamet
viren.

Directives [es-cm] Evamir-i müveccih,
umumiye.

Direction [es] İstikamet. Cihet, veche.
İdare. Nezaret. Müdüriyet.

Directoire [ez] Direktör idaresi.

Directorat [ez] Müdüriyet, müdürlük
makamı.

Directrice [es] (r) Müveccih.

Dirigeable [s] Kabil-i sevk.

Dirigeable [ez] Kabil-i sevk balon.

Dirigeant [s] İdare iden. (ez) Zimamdar.
Riel-i siyasi.

Diriger [fte] Sevk itmek. İdare itmek.
Tevcih itmek. Nezaret itmek. Bakmak.
se - Teveccüh, azimet itmek. Mail
olmak.

Dirimant, e [s] Fesh iden, ilga iden.

Dirimer [fte] Bir mukaveleyi fesh ve
iptal itmek.

Disable [s] Söylenebilen.

Disant, e [s] Söyleyen, ifade iden. **bien** -
- Fesahat-le ifade-i meram iden. **soit** --
Sözde, güya.

Discale [es] Depoya dökme olarak
konulan emtia ve eşya-yı ticariye defteri.

Discaler [fl] Fire virmek.

Discernable [s] Kabil-i temyiz ve tefrik.

Discernement [ez] Fark-ı temyiz kuvve-
i mümeyyize. **âge de** -- Sinn-i rüş.

Discerner [fte] Fark ve temyiz itmek.

Disciple [ez] Şakirt. Tilmiz. Mürit.
(mec) Salik. (cm) Ashap. Havariyun.

Disciplinaire [s] İnzibati. **mesures** – s Tedabir-i inzibatiye. **peines** -- Mücizat-ı tedibiye.

Disciplinairement [h] İnzibati teminen. İtaat ve inzibat üzere.

Discipline [es] Zabt u rabt. Adap ve erkan. Terbiye, intizam, inzibat. İtaat. Tedip.

Discipliné, e [s] Terbiyeli, zabt ve rabtı mükemmel. Nizama koymak. (mec) Münkât kılmak. Tabi itmek. Terbiye itmek.

Discipliner [fte] Zabt u rabt altına almak.

Discobole [ez] Kurs atan atlet.

Discoïde [s] (ta t) Kursi.

Discolore [s] İki muhtelif renkli.

Discontinu, e [s] Fasılalı. Münkâtı.

Discontinuation [es] Adem-i temadi. İnkıta.

Discontinuité [es] İnkıta. Fasıla. Adem-i temadi.

Discontinuer [fte] Fasıla virmek. Kat itmek. (fl) Münkâtı olmak.

Disconvenance [es] Uygunsuzluk. Adem-i tevafuk. İhtilaf.

Disconvenant, e [s] Gayr-i muvafık. Uygunsuz.

Disconvenir [fl] Muvafakat itmemek. Kabul itmemek. Uymamak. Muhalefet itmek.

Discord [ez] Adem-i ittifak. Tefrika. İhtilaf. (s) Ahengi, düzeni bozuk. (çalgı hakkında)

Discordance [es] Adem-i tevafuk. Ahenksizlik. Uygunsuzluk.

Discordant, e [s] Uygunsuz, gayr-i muvafık. Ahenge muhalif.

Discorde [es] Nifak. Adem-i itilaf. İhtilaf. Tezat. Niza, şuriş. Esatirde nifak ve şer ilahı.

Discorder [fl] Uyuşmamak. İtilaf idememek. Ahenge uymamak.

Discoureur, se [e] Çok söyleyen. Lafazan. Laf ebesi.

Discourir [fl] İrad-ı nutuk itmek. Gevezelik itmek. Tafsilata girişmek. Konuşmak.

Discours [ez] Söz. Kelam. Nutuk. Hitabe. Laf. Boş lakırdı. – **de la couronne** Nutuk hükümdarı.

Discourtois, e [s] Nezakete, adab-ı zerafete riayet itmeyen.

Discourtoisie [es] Nezaketsizlik, hürmetsizlik.

Discrédit [ez] İtibardan sükut, itibarsızlık. – **tomber en** İtibardan düşmek.

Discréditer [fte] Biriniñ itibarını, haysiyetini, namusunu ihlal itmek.

Discret, te [s] Mutabassır, mülahazalı, saygılı. İhtiyatlı, ketum. Mutemet. (fls) Munfasıl.

Discrètement [h] Mahremane. Saygı sayarak. İhtiyatlı, ihtiraz-la.

Discrétion [es] Saygı. Ketumluk. İnsaf. Hazm ve ihtiyat. **à** -- Arzu idildiği kadar. **se rendre à** -- Bila kayd u şart teslim olmak. **être à la – de qulqu'un** Biriniñ yed-i ihtiyarında olmak.

Discrétionnaire [s] İhtiyar ve insafa bırakılmış. **pouvoir** -- Kuvvet ve salahiyet-i kamile.

Discrimination [es] Temyiz.

Disculpation [es] Terbiye-i zimmet.

Disculper [fte] Töhmekten tebriye ittirmek. Mazur göstermek. **se** -- Bir töhmekten tebriye-i zimmet itmek.

Discursif, ve [s] (mn) İntaç iden. Bahsi. **méthode – ve** Usul-i istidal.

Discussif, ve [s] (t) Cerahati dağıtan ilaç. (mn) Cedeli mübahese ve münazaraya müteallik.

Discussion [es] Müzakere. Münakaşa. Mübahese. Münazaa. Muaheze. **mettre en** -- Mevki-i müzakere ve mübaheseye koymak. (hk) -- **des biens d'un débiteur** Medyun malının bi't-tahari furuhtu.

Discutable [s] Tezkire-i layık, kabil-i müzakere ve münakaşa.

Discuter [fte] Bir şey-i müzakere itmek. Münakaşa itmek. Tahtı müzakereye almak.

Disépale [s] (nb) Zü'l-vürekayn.

Disert, e [s] Natuk, cerbezeli. Talakat. Lisan sahibi.

Disette [es] Kaht. Kıtlık. (mec) Fikdan. Killet. İftiraya, zemme dair söz.

Disetteux, se [s] Havayic-i zaruriyeden mahrum. Kahtzede.

Diseur, se [e] Ravi, nakil. Söyleyici. Yalancı. -- **de bonne aventure** Falcı. **beau** -- İstilah-perdaz. – **de riens** Herze-gu.

Disgrace [es] Nikbet. Teveccühten düşme. İdbar. Musibet, keder. Nezaketsizlik. **en courir la** -- Nazardan düşmek. Teveccühten mahrum olmak.

Disgracié, e [s] Teveccühten düşmüş. Talihsiz. Bedbaht.

Disgracier [fte] Teveccühten düşürmek.

Disgracieux, se [s] Letafetsiz. Soğuk. Tatsız. Can sıkıcı.

Disjoindre [fte] Bitişik şeyleri birbirinden ayırmak. Tefrik itmek. **se** -- Ayrılmak.

Disjoint, e [s] Munfasıl. **lettres – es** Huruf-ı munfasıla.

Disjointeur [ez] (elektr) Bir devreyi birdenbire kat iden mübeddile.

Disjonctif, ve [s] (sr) Terdid-i beyan iden huruf-ı atfiye.

Disjonction [es] Birleşmiş şeylerin ayrılması. İnfisal. Ayrılma. Bir geminin yerinde oynayışı. Çıkık.

Dislocation [es] Bir cismiñ eczasının dağılması. Dağıtma. (as) Ordu cüz-i tamlarının mevaki merbut ve muttasıl şeylerin tefriki.

Disloquer [fte] Dağıtmak. Bozmak. Ayırma. Kemikleri çıkarmak.

Dispache [es] (hk) Hasarat-ı bahriye gureması.

Dispacheur [ez] Hasarat-ı bahriye hükmü.

Disparaître [fl] Görünmez olmak. Kaybolmak. Zail olmak. Zayı olmak.

Disparate [s] Nisbetsiz. Rabitasız. Uygunsuz. Nisbetsizlik, uygunsuzluk. Rabitasızlık.

Disparité [es] Tefavüt, tezat, mukayese idilen. İki şey yanında nisbetsizlik.

Disparition [ez] Na-bedid olma. Zıya. Kayıp. Fevt olma.

Disparu, e [s-e] Kaybolmuş. Zayı ve zail olmuş.

Dispendieux, se [s] Çok masraflı. Çok harçlı.

Dispensaire [ez] (t) Dispanser. Hastalara meccanen bakılan muayenehane.

Dispensateur, trice [e] Tevzi iden. Nizam ve intizam viren. Nizam.

Dispensation [es] Taksim, tevzi. Tertip. Tanzim.

Dispense [es] İstisna. Muafiyet. Müsaade-i mahsusa. Ruhsat.

Dispensé, e [e] Muaf ve müstesna adam.

Dispenser [fte] Tevzi etmek. İdare etmek. İstisna etmek. Muaf tutmak. **se** – **de** Kendini bir şeyden muaf, mazur ad etmek.

Dispersement [ez] Dağılma. İntişar.

Disperser [fte] Dağıtmak. Saçmak, neşretmek. **se** -- Dağılmak.

Dispersif [s] (fiz) İntişari.

Dispersion [es] Dağıtma. Dağılma. İntişar, perişanlık. (es) İnhizam.

Disponibilité [es] Mazuliyet. Açıkta olma. Mezuniyet. Kabiliyet. İstihdam. (cm) (maliye) Mübalağa-i mevcude. **officier en** -- Açıkta bulunan zabıt. **traitemeni de** -- Mazuliyet maaşı. (hk) Malını keyfe mayeşa tasarruf.

Disponible [s] Mazul. Kabil-i istihdam. İhtiyat, yedek. Açık, açıkt kalan. **officier** -- Açığa çıkarılmış zabıt. **somme** -- Hazır para, mevcut nakit. (ez) (tica) Emtia-i mevcude.

Dispos [s-ez] Çevik. Neşeli. Keyifli. Tetik. Sıhhat ve kuvveti yerinde.

Disposant, e [e] Müteberri.

Disposer [fte] Hazırlamak. Sıralamak. Tertip ve tanzim etmek. Malik olmak. Tasarruf etmek. Taht-ı tasarruf ve idaresinde bulundurmak. Tayin ve tahsis etmek. -- **de ses biens** Malını keyfe mayeşa kullanmak. **se** -- Hazır ve amade olmak. Hazırlanmak. Fikir ve niyetinde olmak.

Dispositif [ez] (hk) Fıkra-i hakimiye. (meyhaneniñ) Bir cihazıñ tarz-ı tezyinatı. Tertibat.

Disposition [es] Vaz, tertip, tarz-ı tanzim. Mizaç, keyf. Meyl, istidat. Kabiliyet. Tasarruf. Tasavvur. Fikir, niyet. Hal, suret. (mec) Kanun, madde, muahede vesaire ahkamı. Tedarikat. Hazırlık. Temayülat. Hüsn-i niyet. Hissiyat. **bonnes** – **s** Niyat-ı hayırhane.

Disproportion [es] Nispetsizlik. Adem-i tenasüp. Müsavatsızlık.

Disproportionné, e [s] Nisbetsiz. Gayr-i müsavi.

Disproportionner [fte] Nisbetini bozmak. Gayr-ı mütenasip bir hale koymak.

Disputable [s] Kabil-i münakaşa ve mübahase.

Disputailler [fl] Ehemmiyetsiz şeyler için uzun uzadıya çekişmek. Münakaşa etmek.

Disputailleur, se [e] Nizacı. Dövüşçü.

Disputation [es] Mübahase, münakaşa itme.

Dispute [es] Münakaşa. Münazaaa. Mübahase. Mücadele.

Disputer [fl] Mübahase ve münakaşa etmek. Rekabet ve müsabakaya girişmek. Kavga etmek. Münazaa etmek. -- **le**

terrain Araziyi hatve-be-hatve müdafaa itmek. -- **la victoire** Delirane karşı durmak. Merdane müdafaa itmek.

Disputeur, se [e] Münazaacı. Mücadeleci. Kavgacı.

Disqualifier [fte] Bir atı bir koşudan yahut bir oyuncuyu, bir müsabakı oyundan müsabakadan ihraç itmek. Bir kulüp mensubunu kulüpten çıkarmak.

Disque [ez] Kurs. El ile atılan dairevi, madeni kaydırak. Sini. Çalpara. -- **du soleil** Kurs-ı şems.

Disruptif, ve [s] Patlayan.

Dissection [es] (tşr) Teşrih. Tahlil. (mec) Tedkikat ve tahlilat-ı müşkafane.

Dissemblable [s] Gayr-i müşabih. Beñzemeyen, farklı.

Dissemblance [es] Adem-i müşabehat. Beñzemeyen.

Dissemblant, e [s] Beñzemeyen. Farklı. Muhtelif.

Dissémination [es] Dağılma. İntişar.

Disséminer [fte] Tohum saçmak. Dağıtmak. Neşr itmek. Öteye beriye dağıtmak.

Dissension [es] İhtilaf. Mübayenet-i efkar. Mübayenet-i hissiyat. Tearuz-ı münafi.

Dissentiment [ez] Mübayenet-i hissiyat. Mübayenet-i efkar.

Dissentir [fl] Başkalarıña muhalif bir tarzda döşenmek.

Disséquer [fte] Hayvan veya insan bedenini teşrih itmek. Tahlil itmek. (mec) Hal ve şerh itmek.

Dissertateur [ez] Tarihi, ilmi, fenn-i mesaile dair mübahase iden. Mübahis, münazır.

Dissertation [es] Tarihi, ilmi ve fenni mübahase ve münazara.

Dissertatif, ve [s] Mübahis-i ilmiye, fenniye, tarihiye vesaireye müteallik.

Disserter [fl] Tarihi ilmi, fenn-i münazara ve mübahasede bulunmak.

Dissidence [es] Tefrika. Tezad-ı hissiyat. İhtilaf-ı efkar. Muhalefet. İhtilaf-ı ara. İtizal.

Dissident, e [s-e] İtizal mezhebine mensup. Muhalefet, muarız, muteriz.

Dissimilaire [s] Aynı cinsten olmayan.

Dissimiler [fte] Gayr-i müşabih bir hale getirmek.

Dissimilitude [es] Adem-i tecanüs. Adem-i teşabüh. Cins ve tabiyet ihtilafı.

Dissimulateur, trice [e-s] Hakikati ketm iden. Mürai. İki yüzlü.

Dissimulation [es] Ketm-i hissiyat. Tecahül. Riya. Mürailik. (hk) Muvazaa. **par** -- Muvazaa-i tarik-ile.

Dissimuler [fte] Hissiyatını ketm itmek. Saklamak, gizli tutmak. Tahfif itmek.

Dissipateur, trice [e-s] Delicesine müsrif. Eli açık.

Dissipation [es] Telef. İsraf. Dağılma. Sefahat. Zevku sefa.

Dissipé, e [s] Sefih, müsrif. Eğlenceye düşkün.

Dissiper [fte] Dağıtmak. İzale itmek. İsraf itmek. İtlaf itmek. Eğlendirmek. (fl) Zevk u sefahata düşküm olmak. Eğlenmek.

Dissociable [s] Kabil-i ünsiyet olmayan. İmtizacı kabil olmayan.

Dissocial, e [s] Geçimsiz.

Dissociation [es] Dağıtma. Dağılma. İntiza.

Dissocier [fte] Bir cismiñ zerratını, anasını dağıtmak.

Dissolu, e [s] Ahlaksız, sefih, hovarda.

Dissolubilité [es] Kabiliyet-i inhilal.

Dissoluble [s] (k) Kabil-i hal. (hk) Fesih ve ilga olunabilen.

Dissolument [h] Sefahatkarane. Sefihane. Ahlaksızca.

Dissolutif, ve [s] (k) Muhallil.

Dissolution [es] İnhilal. (mec) Ahlaksızlık. Fesad-ı ahlak. (hk) Fesih, lağv. -- **de mariage** Fesih-i nikah.

Dissoluant, e [s] Muhallil.

Dissonance [es] Tenafür-i esvat. Tenafür-i huruf. Tenafür-i elvan. Efkarada adem-i tenasüp.

Dissoner [fl] Mütenafir olmak. Uymamak. Tahallüf itmek.

Dissoudre [fte] Dağıtmak. Eritmek. İlga, fesih itmek. Hal itmek. **se** -- Erime, dağılmak. Zail olmak. Münfesih olmak. Gevşemek. Sefahata dalmak.

Dissous, oute [s] Dağılmış. Mefsuh. Mülga. Erimiş, hal olmuş. Zail olmuş. Mündefi.

Dissuader [fte] Caydırmak. Vazgeçirmek. Sarf-ı nazar ittirmek.

Dissuasif, ve [s] Caydırmaya yarayan. Caydırıcı.

Dissuasion [es] Vazgeçmeye ikna. Caydırma. Vazgeçirme.

Dissylalbe [ez] İki heceli.

Dissymétrie [es] Noksan-ı tenasüp. Adem-i nisbet.

Distance [es] Aralık. Mesafe. Bad. Müddet. Zaman. Uzaklık. Tefavüt. -- **moyenne** Buud-i mutavassıt. -- **focale** Buud-i ihtirak.

Distancer [fte] Geçmek. Takaddüm itmek.

Distant, e [s] Mesafeli. Uzak. Aralıklı.

Distendre [fte] Fevkalade girmek. (mec) Gevşetmek.

Distention [es] Fazla germe.

Distillateur [ez] Müskirat amili.

Distillation [es] İmbikden çekme. Takdir.

Distillatoire [s] Takdiri.

Distiller [fte] İmbikden çekmek. Takdir itmek. İfraz itmek. Damla damla akıtmak. İhtimam-la neşr itmek.

Distillerie [es] Takdirhane. Müskirat imalhanesi. Müskirat yapmak sanatı.

Distinct, e [s] Farklı. Ayrı. Bariz. Mütemeyyiz. Sarih, vazih, zahir.

Distinctement [h] Vazihen, sarihan.

Distinctif, ve [s] Temyizi. Tefriki. **marques – ves** Alamet-i farika.

Distinction [es] Fark ve temyiz. Temayüz. İtibar. Zerafet. Ayrılma. Tehalüf, mübayenet. Hürmet, riayet. Ehliyet, iktidar. Paye, rütbe, unvan. Asilane ve zarifane etvar. **sans** -- Bila-tefrik.

Distingué, e [s] Mümtaz. Zarif. Kibar. Ser-ifraz. Muktedir, ehil.

Distinguer [fte] Fark ve teşhis etmek. Temyiz, tefrik etmek. Ayırmak. Mümtaz kılmak. **se** --Temayüz etmek. Beyne'l-misal mümtaz olmak.

Distique [ez] İki mısralı. Beyit.

Distome [ez] (hayv) Zatü'l-fuheyn.

Distordre [fte] Bükerek şeklini bozmak.

Distorsion [es] (t) Bazı uzuv ve sinirlerin bükülmesi. İltiva.

Distraction [es] İfraz, tarh. Dikkatsizlik. Tenezzüh, eğlence, teferrüç. Gaflet. Zühul. **demande en** – Mahcuz eşyadan bazısınıñ iddia-yı istihkak itme.

Distraire [fte] Tefrik etmek. Eğlendirmek, zihni bir meşguliyetten kurtarmak. Alıkoymak. Terk ittirmek.

Distrait, e [s] Dalgın. Dikkatsiz. Zihnen meşgul.

Distrayant, e [s] Eğlendirici. Eğlendiren.

Distribuable [s] Kabil-i taksim.

Distribuer [fte] Tevzi etmek. Tertip etmek. Taksim etmek.

Distributeur, trice [e-s] Müvezzi. Taksim iden. Tertip iden. (ez) Tevzi makinesi. – **s automatiques** Zatü'l-harake müvezzi makineler.

Distribution [es] Tevzi. Tasnif. Bina vesaire taksimatı. (taba) Hurufat-ı dağıtma. -- **des prix** Tevzi-i mükafat.

District [ez] Kaza.

Distyle [s] İki sütunlu.

Dite, e [s] Merkur. Mezkur. Mumaileyh. Kararlaştırmış. Müsemma, mülakkab. Müttetik-i aleyh. – **proprement** – Tam manası-le.

autrement -- Tabir-i diğer-le. Rivayet, eracif.

Dit [ez] Söz. Kavi. Darb-ı mesel.

Dithyrambe [ez] Pür tumturak methiye. Medh ve itra.

Dito [ez] (tica) Kezalık. Eyzan. Mezkur.

Diurèse [es] (t) Kesret-i tebevül.

Diurétique [s] İdrar viren. Müdrir.

Diurnal, e [s] Yevmi.

Diurne [s] Gündüze mahsus. Bir günde vaki olan. Yevmi. Nehari.

Div [es] Muvaffakiyat-le meşhur büyük muganni, artist, yıldız.

Divagateur, trice [e] Sadedden çıkan, mecradan çıkan.

Divagation [es] Çığırından çıkma. Sadediñ haricine çıkma. (mec) Saçma sözler söyleme.

Divaguer [fl] Sadetten, çığırdan, mecradan çıkmak. Başı boş gezmek. (mec) Saçmalamak, ulu orta sözle söylemek.

Divagueur, se [e-s] Saçmalayan, zırlayan.

Divan [ez] Divan-ı hümayun. Meclis-i has. Kanepe, minder, sedir.

Divariquer [fte] Genişletmek, ayırmak.

Dive [ez] Peri, dev.

Divergence [es] İhtilaf, tebayün-i eftar ve hissiyat. (h) Tebaüd.

Divergent, e [s] Mütebait. Mütehalif.

Diverger [fl] Gittikçe birbirinden uzaklaşmış. Tebaüd etmek. (mec) Tehalüf, tebayün etmek. Neşr etmek. Yaymak.

Divers, e [s] Muhtelif. Müteaddid, mütenevvi. (cm) Hayli, birkaç, nice.

Diversement [h] Mütenevvi suretler-le. Türlü türlü.

Diversicolore [s] Renkleri eşhasa göre değişen.

Diversification [es] Tenevvü. Tağyir.

Diversifier [fte] Tenvi, tağyir etmek. Değiştirmek.

Diversiflore [s] (nb) Muhtelif çiçekliği.

Diversion [es] Saptırma. Sapma. Değiştirme. İmale. (es) Şaşırtma hareketi. Cali taarruz.

Diversité [es] Tennevvü. Tehallüf. İhtilaf.

Divertir [fte] Eğlendirmek. Meşgul etmek. Çalmak. Ketm ve ihtilas etmek. **se** -- Eğlenmek.

Divertissant, e [s] Eğlendiren. Eğlenceli. Eğlendirici.

Divertissement [ez] Eğlence. Tenezzüh. (hk) Sirkat, ketm, ihtilas.

Divette [es] Operet, kafe konser muğanniyesi. Meşhur aktrist.

Dividende [ez] (tica) Hisse-i temettü. (hs) Maksum. (maliye) Umumi istikraz faizi.

Divin, e [s] İlahi. Rahmani. Lahuti. (mec) Mükemmel. Enfes. Gayet güzel.

Divinateur, trice [e] Falcı, kahin.

Divination [es] Falcılık. Kehanet. Tefeül.

Divinatoire [s] Kehanete müteallik

Divinement [h] Min tarafı'l-lah. Soñ derece güzel, mükemmel.

Divinisation [es] Telih. Bir şahsa, bir şeye uluhiyet isnadı.

Diviniser [fte] Telih etmek. (mec) İfrat-la medh ve itra etmek. Yükseltmek.

Divinité [es] Uluhiyet. Tañrı. Müşriklerin mabutlarından her biri. İlah. İlahe. (mec) Soñ derece sevilen kadın.

Divis, e [s] Taksim edilmiş. Münkasim.

Divisant [s] Taksim iden. Ayıran.

Diviser [fte] Ayırmak. Taksim etmek. Tefrik etmek. (mec) Tefrika düşürmek. Birbirinden ayırmak.

Diviseur [ez] (r) Kasım. Maksum-ı aleyh. -- **commun** Kasım-ı müşterek. **le plus grand – commun** Kasım-ı müşterek-i azam.

Divisibilité [es] Kabiliyet-i taksim. (fls) Mayenkasemiyet.

Divisible [s] Kabil-i taksim.

Division [es] Amal-i erbaadan taksim. Ayırma. İfraz. (mec) Nifak ve tefrika. (es) Fırka. – **général de** Ferik. Birkaç kalemden mürekkep bir daire.

Divisionnaire [s] Bir firkaya mensup. (ez) Ferik. Fırka kumadanı. **premier** -- Birinci ferik.

Divorce [ez] Talak. Tatlik. (mec) Dargınlık. Kat-ı münasebet.

Divorcer [fl] Nikahı fesh etmek. Zevc veya zevcesinden ayrılmak. Tatlik etmek. Boşamak. (mec) Daralmak. Kat-ı münasebet etmek. Vazgeçmek.

Divulgateur, trice [es] İfşaa iden, ifşaa iden.

Divulgateur [es] İfşaa. İfşaa. Şüyu. Tevatür.

Divulguer [fte] İfşa, işaa itmek. Neşr itmek. Yaymak.

Divulsion [es] Bir uzvuñ kırılması. Şiddet-le çekip koparma.

Dix [s-ez] On. On rakamı. Onuncu.

Dix-huit [s-ez] On sekiz. On sekizinci.

Dix-huitième [s-e] On sekizinci. (ez) On sekizde bir.

Dixième [s-e] Onuncu. (ez) Onda bir.

Dixièmement [h] Aşiren.

Dix-neuf [s-ez] On dokuz. On dokuzuncu.

Dix-neuvième [s-e] On dokuzuncu. (ez) On dokuzda bir.

Dix-sept [s-ez] On yedi. On yedinci.

Dix-septième [s-e] On yedinci. (ez) On yedide bir.

Dizain [es] On adetden ibaret deste, takım. On veya on kadar şahıstan ibaret mecmu.

Djerme [es] Nil'de işleyen gemi, sandal.

Do [es] Musiki notası : do.

Docile [s] Muti. Mülayim.

Docilement [h] Mutiane. İtaat-le.

Docilité [es] İtaat. Mülayimet.

Docimasie [es] (k) Maden cevherleriniñ nisbet miktarını tayin için yapılan tahlil.

Dock [ez] Dok. Tersane havuzu kalafat yeri. Sefain tamirhanesi.

Docte [s] Alim, allame. Alimane.

Doctement [h] Alimane.

Docteur [ez] Hekim. Doktor. Bir ilim ve fenden mezun olan. -- **en droit** Hukuktan mezun. -- **és lettres** Edebiyattan mezun.

Doctoral, e [s] Doktorluğa layık. Tabibane. Bir ilim ve fenden mezun olana layık. (mec) Malumatfuruşane bir vakar sahibi olan.

Doctorat [ez] Doktora, mezuniyet şهادetnamesi. Tabiplik. **examen de** -- Mezuniyet, doktora imtihanı.

Doctoresse [es] Kadın doktor. Tabibe.

Doctrinaire [s] Bir meslek veya mezhebe mensup. (ez) Bir meslek-i siyasi taraftarı. Bir fikir veya umdeyi iltizam iden.

Doctorinal, e [s] Talimi, ilmi, umdevi.

Doctrine [es] Bir mezhebiñ yahut siyasi ve felsefi bir tarikiñ esas-ı itikat ve mesleği. Meslek, mezhep, usul, umde. Fikir. İlim. Malumat.

Document [ez] Hüccet. Vesika. Evrak. - **s politiques** Vesaik-i siyasiye. **avec les - y relatifs** Evrak-ı müteferriasi-la beraber.

Documentaire [s] Vesaki havi. Vesika mahiyetinde olan.

Documentation [es] Bir ifadeyi vesika istinat ittirme. Vesaik.

Documenter [fte] Vesaik-i tedarik itmek.

Dodécade [es] Düzine. On iki adetden mürekkep bir küll.

Dodécaèdre [ez] (h) Zu-isna-aşereti'l-vücuğ.

Dodécagone [ez] (h) Zu-isna-aşereti'l-adla.

Dodaliner [fte] Beşiği yavaşça sallamak. Hafifçe sallamak.

Dodiner [fte] Sallamak. Sallanmak. **se** - Sallanmak.

Dodo [ez] (çocuk lisanında) Uyku. Yatak.

Dodu, e [s] Tombul. Etili. Semiz.

Dogaress yahut **Dogesse** [es] Venedik ve Ceneviz cumhuriyet-i reislerinin zevcesi.

Dogat [ez] Venedik ve Ceneviz cumhuriyet riyaseti. Bu riyaset müddeti.

Dog-cart [ez] Av köpeklerinin nakline mahsus vagon. Araba.

Doge [ez] Venedik ve Ceneviz cumhuriyeti reisi.

Dogesse [es] Doge'nin zevcesi.

Doglan [ez] Bir nev köpek.

Dogmatique [s] İtikadat ve ahkam-ı mezhebiyeye müteallik. Hükm-i katiyi havi ifade. (es) Bir dinin mecmua-i akaidi.

Dogmatiquement [h] Hükm-i kati suretinde.

Dogmatiser [fte] Hükm-i kati ile söylemek. Bir akaid ve mezhebi neşr ve telkin etmek, tedris etmek.

Dogmatiste [ez] (fls) Nassiyye, ikaniye.

Dogmatiste [ez] İkaniye mesleğine mensup.

Dogme [ez] Akide. Nas. Umde.

Dogre [ez] Şimal denizinde bir nev balıkçı kesimi.

Dogue [ez] Bir nev köpek. Doğ.

Dogue [ft] (**se**) Kafa ile, boynuz-la vurmak. Tus vurmak.

Doguin [ez] Doğ yavrusu.

Doigt [ez] Parmak. **montrer au** – Parmak-la göstermek. Alenen istihza etmek. **s'en mordre les** – s Nadim olmak. **à deux – se de** Yakın.

Doigter yahut **Doigté** [ez] Piyanoda parmaklarını kullanmak tarzı. (mec) Maharet.

Doigter [fte] Seda çıkarmak için bir musiki altına parmaklar-ile basmak.

Doigtier [ez] Yaralı parmaya takılan kılıf.

Dousil, Doisil yahut **Douzil** [ez] Şarabı veya mayii akıtmak için fiçıda açılan delik.

Doit [ez] (tica) Bir defterin zimmet-i sahifesi. Bir tüccarın zimmeti. -- **et avoir** Zimmet ve matlup.

Dol [ez] (hk) Dolandırma. Huda.

Dolage [ez] Keser ile yontmak.

Dolce [h] (mu) Tatlı ve latif surette.

Doléance [es] Şikayet. Teşekki. Hüzün.

Dolent, e [s] Hazin. Şikayet-amiz. Müellim.

Doler [fte] Fıçıcı keseri ile yontmak.

Dolfin [ez] Dülger balığı.

Dolic [ez] (c okunur) Hindistan fasüyesi.

Dolichocéphale [es] (tşr) Beyziyü'r-res.

Dolichotis [ez] Cenubi Afrika tavşanı.

Dollar [ez] Amerika parası : dolar.

Dolman [ez] Topçu ve süvari ceketi.

Dolmen [ez] (**main** okunur) Eski Kelt kavminden kalan asar-ı kadime.

Dolmon [ez] Bir nev nakliye arabası.

Doloire [es] Fıçıcı keseri.

Dolomite [ez] Dolomit taşı.

Dolosif, ve [s] Hileli.

Dom [ez] Portekiz asilzadelerine virilen unvan.

Domaine [ez] Mülk. Akar. Havza. İlim ve fen, sanat sahası. Daire-i salahiyet. Hüküm ve nüfuz. -- **de l'Etat** Arazi-yi miriye, emlak-ı emiriye.

Domanial, e [s] Emlak-ı emiriye mensup.

Domanialiser [fte] Emlak-ı emiriye ithal etmek.

Dombéya [fez] Dombeye fidanı.

Dôme [ez] Kubbe. Kümbet. -- **blindé** Zırhlı kümbet. Sema, kubbe-i sema.

Domestication [es] Hayvanat ve haşiyeniñ tenisi. Alıştırılması.

Domesticité [es] Hizmetçilik. Ehlilik. Bir eviñ hizmetçileri. Hizmetçi takımı.

Domestique [s] Ehli, beyti. Menus. **animaux – s** Hayvanat-ı ehliye. **économie** -- İdare-i umur-ı beytiye.

Domestique [e] Hizmetçi, uşak.

Domestiquer [fte] Vahşi hayvanı alıştırmaq. Tenis etmek. Esaret altına almak. Uşak menzilesine indirmek.

Domicile [ez] Mesken. İkametgah. -- **légal** İkametgah kanunu. **élire** -- İkametgah tesis etmek. **violation du** -- Tecavüz-i mesken.

Domiciliaire [s] İkametgaha mahsus. **visite** -- Taharri-i mesken.

Domiciliataire [e-s] Bir poliçeniñ, ikametgahında tediyesi meşrut-ı şahs-ı salis.

Domicilié, e [s] Mukim.

Domicilier [ft] (**se**) İkamet etmek. Sakin olmak.

Dominant, e [s] Galip, hakim. Havaleli. **point** -- Nokta-i hakime.

Dominateur, trice [e-s] Galip. Hakim. Hüküm itmeyi seven.

Domination [es] Nüfuz. Hüküm. Galebe. Tahkim. Hakimiyet. (mec) Nüfuz-ı manevi. (es-cm) Melaike-i mukarrebinden bir sınıf.

Dominer [fte] Hüküm etmek. Galebe çalmak. Tahkim etmek. Hüküm sürmek. Zabt ve idare altında tutmak.

Dominicain, e [e] Sen Dominik rahibi.

Dominical, e [s] Pazar gününe müteallik.

Domino [ez] Baloya mahsus elbise. Dominyo. Dominyo denilen oyun.

Dominotreie [es] Boyalı oyun kağıtları.

Dominotier [ez] Boyalı oyun kağıtlarını yapan ve satan adam.

Domite [ez] Domit taşı.

Domage [ez] Zarar. Hasar. Yazık. **dommages – intérêt** Zarar ve ziyan. – **c'est** Yazıktır.

Domageable [s] Zararlı. Zarar ve ziyanı mucip.

Domptable [s] Kabil-i zabt. Taht-ı itaata alınması mümkün.

Dompter [fte] Zabt etmek. Taht-ı itaata almak. Ram etmek.

Dompteur, se [ez] Zabt iden, taht-ı itaata alan. -- **des animaux** Hayvanat-ı vahşiye mürebbiyesi.

Dompte-venin [ez] (nb) Altın yaprak otu.

Don [ez] Hediye. Mevhibe. İhsan. Atıye. -- **du ciel** Mevhibe-i ilahiye. (mec) İktidar, istidat.

Don [ez] İspanya zadeganına mahsus unvan. Don.

Donataire [e] (hk) Mevhub-leh, mevhub-leha.

Donateur, trice [e] (hk) Vahib. Vahibe.

Donation [es] Hibe, teberru. Hibe hücceti.

Donc [hr] Şimdi. Dimek ki. Binaaleyh. Bu halde. Binaberin. Ey, şimdi. Canım, haydi.

Dondon [es] Çok semiz kız veya kadın. Tonton. Tombul.

Donjon [ez] (as) Kale burcu. Tarassud kalesi. Bir şatonuñ eñ büyük kalesi.

Donnant, e [s] Cömert.

Donne [es] Oyunda kağıt virme. Kağıt dağıtma. Virilen kağıtlar.

Donnée [es] Kaziye-i müsbite. Mutiye. Fıkr-i esasi. **les – s** Mudayat, malumat. Esbab-ı vesail. (r) Mukadir-i malume. Bir meçhulüñ bulunmasına yarayan miktar malum.

Donne-jour [ez] Küçük pencere.

Donner [fte] Virmek. Ita etmek. Bağışlamak. -- **l'alarme** Velveleye virmek, silah başı borusu çalmak. -- **l'alerte** Telaş virmek. -- **lecture** Kıraat etmek. İcap etmek. Haml ve isnat etmek. Sarf etmek. Neşr etmek. Numune-i

imtisal olmak. İzah etmek. -- **à entendre** Añlatmak, işrap etmek. -- **atteinte** İras-ı hanel etmek. -- **lieu à** Sebebiyet virmek. - - **adhésion** Muvafakat etmek. -- **la vie** Doğurmak. -- **la mort** Öldürmek. -- **les mains** Yardım etmek. -- **la chasse** Takip etmek. **a l'épreuve** Muhayyer olarak satmak. (fl) Müptela olmak, kendini virmek. Nezareti olmak, bakmak. Zem etmek. **ne savoir où – de la tête** Ne yapacağını şaşırarak. **se donner la peine** İhtiyar-ı zahmet etmek. **se – la main** Barışmak. Yekdiğerine muavenette bulunmak.

Donneur, se [s] Virici. Viren.

Dont [ez] Ki onda. Ki onuñ. Ki oña. **ce – je parle** Söylediğim şey.

Donte [es] Ud ve emsali çalgılarıñ teknesi.

Donzelle [es] Pes paye ve ahlakı meşuk kız.

Dopping [ez] Yarış hayvanlarına koşuya başlarken virilen münebbih ilacı.

Dorade [es] Dülger balığı.

Doradille [es] Talak otu.

Dorage [ez] Yıldızlama. Çörek ve emsali şeyleriñ üstüne sürülen yumurta sarısı.

Doré, e [s] Yıldızlı. Müzehhep. (mec) Güzel, şaşaalı, parlak. **avoir la langue – e** Riyakarane sözler söylemek.

Dorée [es] Lipari balığı.

Doréma [ez] Çadıruşağı otu.

Dorénavant [zz] Bundan böyle. Fimabad.

Dorer [fte] Yıldızlamak. (mec) Güzelletmek. -- **la pilule** Müessif bir

haberi münasip surette anlatmak.
ÇöreğİN üstüne yumurta sarısı sürmek.

Doreur, se [s-e] Yaldızcı.

Dorien, ne [s] Eski Yunanistan'da Dorya ahalisinden olan, Dorya lehçesi.

Dorique [ez] Kadim-i Dorya tarz-ı mimarisi.

Dorloté, e [s] Nazlı alıştırmak, şımarmak. Yüz virilmiş.

Dorloter [fte] Nazlılaştırmak. Şımartmak. Yüz virmek. **se** – Nazlı alışmak. Şımarmak. Yüz bulmak.

Dormant [ez] (mima) Ana çerçeve. (s) Uyuyan. (as) **torpille** – e Naim-i torpil.

Dormeur, se [e-s] Uykucu. Uykuyu seven.

Dormeuse [es] Uzanmaya mahsus kanep. İçinde uzanılıp oynanabilen seyahat arabası. Tek taşlı küpe.

Dormir [fl] Uyumak. Atıl ve işsiz durmak. **laisser** -- Terk ve ihmal etmek.

Dormir [ez] Uyku.

Dormitif, ve [s] Uykuyu celp iden. Münevvim. (ez) Münevvim ilaç.

Dormoir [ez] SürülerİN yattıkları gölgelik yer.

Doroir [ez] Çöreklerin üstüne yumurta sarısı sürmeye mahsus fırça.

Dorsal, e [s] (tşr) Zahri. **épine** -- Amud-ı fikari, şevk-i zahri.

Dorsay [ez] Bir nev İngiliz arabası. Uzun erkek pardösüsü.

Dortoire [ez] Koğuş. Yatakhane.

Dorure [es] Yaldız. Yaldızlama. Yaldızcılık.

Dos [ez] Arka. Sırt. Zahr. El ve ayağİN arka tarafı. **faire le gros** – (kedi hakkında) Kabarmak. **à dos de** Sırtında. **d'âne** – Balık sırtı.

Dosage [ez] Bir ilaca konacak ecza miktarının nisbetini tayin itme.

Dose [es] Virilmesi icap iden muayyen ecza miktarı. Miktar.

Doser [fte] Muhtelif ecza miktarını nispet üzere tayin etmek.

Dosimètrie [es] Ecza miktarını ölçmek usulü.

Dosologie [es] İlaç miktarlarını tayin etmek sanatı.

Dosse [es] Kalın kereste. Kaba tahta. Yarım biçme. Kapak tahtası.

Dosseret [ez] (mima) Pencere sürgüsü. Kemer ayağı. Testere kısacı.

Dossier [ez] Yaslangaç. Sandalye, kanep arkalığı. Evrak dosyası.

Dossière [es] Sırt kolanı. (as) Zırh arkalığı.

Dot [es] (**t** okunur) Bir kızın cihazı. Drahoma. Düğün hediyesi.

Dotal, e [s] Cihaza mensup.

Dotataire [e-s] Drahoma, cihaz alan adam.

Dotation [es] Hayrata vakıf. (mec) Hisse, bir müesseye, aile-i hükümdarı erkanına tahsis idilen varidat.

Doter [fte] Kocaya varacak bir kızın cihazını virmek. Bir emr-i hire malik vesaire vakf etmek. (mec) Bir nimet-i mahsusaya nail etmek. Mütенаim etmek. Mutasarrıf kılmak.

Dothiénerite [es] (**t**) Humma-yı tifoidi.

Douaire [ez] (hk) Zevciñ vaktinde zevceye terk ittiği emval.

Douairière [es] Zevciñ vakti-le metrukattan müstefit olan kibar dul kadın. İhtiyar kadın.

Douane [es] Gümrük. Resumat. Resumat idaresi. **droit de** -- Gümrük-i resmi.

Douaner [fte] Emtiayı gümrükten geçirmek. Emtia-yı ticariyeyi gümrükte mühürlemek.

Douanier [ez] Gümrük memuru.

Douanier, re [s] Gümrüğe mensup ve müteallik. **ligne** -- Gümrük hattı.

Douar [ez] Bedevi Arap aşiretiniñ çadırılı köyü.

Doubleage [ez] Kaplama.

Double [s] İki kat. Muzaaf. Çift. Katmerli. (mal) **partie** -- Usul-i muzaafa. (ez) Bir misli. Nüsha. Suret. **au** -- İki misli. Bir aktöre vekalet iden diğerk aktör.

Double [ez] Altın veya gümüş kaplama.

Doubleau [ez] (mima) Tavan kirişlemesi. Takviye kemeri.

Double-bec [ez] İki ağızlı kepçe.

Double-blanc [ez] Dominoda iki tarafı beyaz taş.

Double-dé [ez] Domino oyununda çift.

Doublement [ez] Tazifi.

Doublement [h] İki kat olarak.

Double-pésée [es] Vezn-i mükerrer.

Double [fte] Tazif etmek. Tezyit etmek. Altın veya gümüş kaplamak. Astar koymak. (bhr) Bir burnu dolaşmak. -- **le pas** Daha çok yürümek. İstical etmek.

Doublet [ez] Boyalı sırcadan ziynet. Boyalı billur taşı. Tavla oyununda çift zar.

Double-trois [ez] Düse. (tavla ve dominoda)

Doubleté, e [s] İki renkli çiçekler. Müzeyyen kumaş hakkında kullanılır.

Doubleur, se [e] İpek, yün, iplik büken işçi.

Doubleon [ez] İspanya sikkesi. Dublin. (taba) Bir kelime veya ibarenin sehven iki defa dizilmesi.

Doubleure [es] Astar. Kaplama.

Donce-amère [es] Yabani yasemin.

Douceâtre yahut **Doucâtre** [s] Tatlımsı. (mec) Halavetli.

Doucement [h] Tatlılık-la. Yavaş yavaş. Aheste aheste. Yavaş ses-le. (hd) Yavaş!

Doucereux, se [s] Nahoş tatlı olan. Soğuk ve yapma tavırlar-la kendini beğendirmeye çalışan. Nahoş, calı mülayemet gösteren.

Doucet, tte [es] Tatlı, mülayim. Hilm, mürai.

Doucete [es] Bir nev salata.

Doucettement [h] Yavaşçacık.

Douceur [es] Tatlılık. Mülayemet. Şirinlik. Halavet. Hatt-ı maddi. (cm) Tatlılar. Şekerlemeler. (mec) Aşıkane sözler. Sitayişler. **en** -- Tatlılık-la. (mec) Tedip.

Douche [es] Duş.

Doucher [fte] Birine duş yapmak.

Doucheur, se [e] Duşçu.

Doucine [ez] Badehu aşılınmak için dikilen yaban elma fidanı.

Doucine [es] Dişli rende. (mima) --
droite Armudi. Dişili erkekli zih.

Doucir [fte] Aynaya madene cila virmek.

Doué, e [s] Muttasıf. Mücehhiz. Mütенаim.

Douelle [es] Bir kubbeniñ dahili veya harici tezyinatı.

Douer [fte] Muttasıf kılmak. Teçhiz itmek. Mütенаim itmek. (hk) (zevce tarafından) Vefatından soñra zevcesine bir şey tahsis ve terk itmek.

Douillard, e [e-s] Zengin veya çok atlara malik adam.

Douille [es] Bir aletiñ sap takılacak delik mahali. Sap deliği. Fişek kovanı. (argo) At.

Douillet, tte [s] Yumuşak. Nazlı alışmış. Nazik, rahata alışmış. Seriü't-tesir, seriü'l-infial.

Douillette [es] İçi pamuklu palto veya hırka.

Douilleter [fte] Soñ derece itina itmek. Naz ve naime alıştırmak.

Douillon [ez] Adi cins yün.

Douleur [es] Acı. Izdırıp. Elem. Hüzün, keder. Ağrı, sızı. -- **d'enfantement** Vaz-ı haml ağrısı.

Doulouusement [h] Müteallimane. Kederli. Acı ve ağrı ile.

Douloureux, se [s] Müellim. Almanak. Acıyan. Acıtan.

Doum [ez] Bir ev hurma ağacı.

Douro [ez] İspanya'nıñ bir gümüş sikkesi.

Doute [ez] Şüphe. Şek, tereddüt itmek **sans** -- Şüphesiz.

Douter [fl] Şüphe itmek. Tereddüt itmek. **se** -- Zan itmek, hissitmek. Ummak.

Douteur, se [s] Mütereddüt. Şüphe iden.

Douteusement [h] Şüpheli, mütereddüt bir surette. Mütereddüdane.

Douteux, se [s] Şüpheli. Müphem. Meşuk, gayr-ı muhakkak. (zıya hakkında) Zayıf.

Douvain [ez] Fıçı kerestesi.

Douve [es] Fıçı tahtası. Tarlalarda su hendeği. Küçük hendek. (nb) Dügün çiçeği. (ta t) Koyun vesaireniñ akciğerinde hasıl olan kelebek.

Douvelle [es] Küçük fıçı tahtası.

Doux, ce [s] Tatlı. Mülayim. Hilm, sakin. Lezzetli. Tatlı meyl. Sarp olmayan. Latif, şirin, hoş. **faire** -- (heva) İyi ve mutedil olmak. **filer** -- Muti olmak! **tout** -- Yavaş! (h) Usul-le. (ez) Tatlı.

Douzaine [es] Düzine. On ikiye karib-i miktar.

Douze [s] On iki. (ez) On ikinci gün.

Douzième [s] On ikinci. (ez) On ikide bir.

Douzièmement [h] Sani-i aşeren. On ikinci derecede.

Doyen, nne [ez] Bir mesleğiñ eñ ihtiyarı ve kıdemlisi. Müsin. Yaşlı. Müessisat-ı ilmiyede müdürlük payesine ihraz itmiş adam. -- **du corps diplomatique** Heyet-i süferanıñ eñ kıdemlisi.

Doyenneté [es] Miskinlik. Yaşlılık. Kıdemlilik.

Drachame [es] (km okunur) Yunan parası. Drahmi.

Draconien, ne [s] Fevkalade şiddetli. **mesures – s** Tedabir-i şedide.

Draconte [ez] Yılan otu.

Drag [ez] Bir nev sürgün avı.

Draguage-Dragage [ez] Tarak dubası-la deñiz veya nehri ayıklama.

Dragée [es] Badem şekeri. Av saçması.

Dragéfier [fte] Badem şekeri yapmak.

Drageoir [ez] Badem şekeri koymaya mahsus kutu.

Drageon [ez] (nb) Dip sürgünü.

Drageon [ez] Ejderha. Bir nev süvari askeri. Gürültücü. Yaygaracı kadın. (baytar) Gışave. (ta t) Hint kertenkelesi.

Dragon [ez] Dragon neferi.

Dragonne [ez] Kılıç püskülü.

Dragonne [h] (à la) Küstahane. Bi-perva. Teklifsizce.

Drague [es] Tarak dubası.

Draguer [fte] Bir nehir veya limanıñ dibini tethir etmek, taraklamak. Tarak dubası-la temizlemek.

Dragueur [ez] Tarak dubası vasıtası-la dibini ayıklayan. **beteau --** Tarak dubası.

Drain [ez] (zira) Bataklığı kurutmak için tahtü'z-zemin açılan ark. Cetvel. Künk. Su yolu.

Drainage [ez] (zira) Tefcir.

Draine [es] Sarı asma kuşu.

Drainer [fte] Bataklığı tefcir etmek, mecralar açarak kurutmak. (mec) Kendine celp etmek.

Draisienne [es] Velespitte müşabih iki tekerlikli vasıta-i cerriye.

Dramatique [s] Faciaya müteallik, müessir, facialı. Tiyatro piyesleri. (ez) Müheyyiç.

Dramatiquement [h] Feci surette. Feciane.

Dramatiser [fte] Facia şekline sokmak. Müeesir bir tarzda nakil etmek.

Dramaturge [ez] Facia-nüvis. Dram muharriri.

Drame [ez] Facia. Dram. (mec) Felaket. Fecia.

Drap [ez] Yüñ kumaş. Çuha. Yatak çarşafı. **faire dan ses – s** Hizmet-i askeriyesine ifa etmek.

Drapé, e [s] Camlı.

Drapier [fte] Örtü ile örtmek. (mec) Müstehziyane zem etmek. **se – Örtünmek. se – dans** Böbürlenmek. Kurulmak.

Draperie [es] Çuhacılık. (nkr) Cama. Kumaş fabrikası. Çuha ticareti.

Drapier [ez] Çuhacı.

Drapière [es] Kısa ve kalın iğne.

Drastique [e-s] Şiddetli müşhil.

Drawback [ez] (**drô-bak**) İade-i rüsum.

Drayer [fte] Deriyi kazımak.

Drayoire [es] Deri kazağısı.

Drayure [es] Deri kazıntısı.

Dreadnought [ez] Büyük zırhlı. Dretnot.

Drêche [es] Arpa veya üzüm posası, küsbesi.

Drège [es] Büyük balıkları tutmaya mahsus ağ. Keten tarağı.

Dréger [fte] Ketenin tohumunu iplikten tarak-la yırtmak.

Drélin [ez] Çingirak gürültüsü, sedası.

Drenne veya **Draine** [es] Ardıç kuşu.

Drenser [fl] (kuğu kuşu hakkında) Ötmek, bağlamak.

Dressement-Dressage [ez] Terbiye, talim. Kurma. Rezk. Kaldırma.

Dresse [es] Kundura tabanına konulan dolma kösele parçaları.

Dresser [fte] Kaldırmak. Dikmek. Bina etmek. Kaleme almak. Talim ve terbiye ile yetiştirmek. Tesviye etmek. Rezk etmek. -- **la tente** Çadır kurmak. -- **une embuscade** Pusu kurmak. -- **l'oreil** Kulak kabartmak. **se** -- Dim dik olmak. Ürpermek. Ayağa kalmak. Dikilmek.

Dresseur [ez] Hayvan mürebbiyesi.

Dressoir [ez] Sofra takımlarını koymaya mahsus dolap. (mima) Sirken.

Drebbler [fte] (futbolda) Topu ayak-la şiddetli surette sürmek.

Drill [ez] Bir nev Afrika pamuğu.

Drille [ez] Eski zamanda asker. **bon** -- İyi arkadaş. **vieux** -- Kaşarlanmış sefih. (sana) Bir nev burgu sapı.

Drilles [ez-cm] Kağıt imal idilecek paçavra.

Drimyde [es] Güzel kokulu bir Amerika ağacı.

Drisse [es] (bhr) Yelken veya sancak ipi. Yaka ipi.

Driver [fl] (laubaliyane) Bir yeri terk etmek. Gezmek. Koşmak.

Drogman [ez] Tercüman.

Drogmanat [ez] Tercümanlık.

Drogue [es] Tıbbi, kimyevi, ispençiyari ilaç. Büyücülüğe ait ecza.

Droguer [fte] Hastaya çok ilaç içirmek, yedirmek. Bozmak. Tağşiş etmek.

Droguerie [es] Ecza-i tabi ve kimyeviye deposu. (mec) Vahi şeyler.

Droguet [ez] Pamuk ve yünden mamul bir nev kumaş.

Droguetur [ez] Çok ilaç vermeye seven tabip.

Droguier [ez] Ecza ve baharat vazına mahsus kutu.

Droguiste [ez] Ecza-i tıbbiye ve kimyeviye taciri.

Droit [ez] Hak, kanun. Rüşum, virgi. Hakikat, adalet. Nizam. **à** – **la retraite de** -- Tekaütlüğe istihkak. – **d'ancienneté** Hakk-ı kıdem. **de** -- Kanunen, nizamen? **de quel** --? Ne hak ile? **a qui le** -- Merci-i aidine. **par qui de** -- Merci-i aidinden. **à bon** -- Bihak. **positif** – Hukuk-ı mevzua. – **s acquis** Hukuk-ı müktesebe. **s – des gens** Hukuk-ı milel. -- **international** Hukuk-ı düvel. - - **s d'auteur** Hakk-ı telif. -- **de préemption** Hakk-ı şüfa. -- **fixe** Maktu virgi. (h) **à tort et à** Haklı veya haksız olduğunu tefrik itmeksizin.

Droit, e [s] Doğru. Dürüst. Müstakim. Sadık. Hakkaniyetli. Sağ. -- **chemin** Tarik-i namus. (h) Müstakimane. Sadık ve hulus ile. (as) Sağ taraf. (h) Hatt-ı müstakim. **à** – **et à gauche** Sağa, sola. **tout** -- Dosdoğru.

Droitier, re [s-e] Solak olmayan adem.

Droitement [h] Doğru olarak. Müstakimane. Namuskarane. Sıdk u hulus ile.

Droiture [es] Doğruluk. Hakkaniyet. İstikamet.

Drolatique [s] Tuhaf. Hoş. Eğlenceli. Madhek.

Drôle [s] Tuhaf. Eğlenceli. Madhek. (ez) Çapkın, yaramaz. Rezil. Maskara, kepaze.

Drôlerie [es] Tuhaflık.

Drôlesse [es] Fena karı. Yelloz. Kötü kadın.

Dromadaire [ez] Hecin devesi.

Dromadairerie [es] Hecin devleler-ile tahliye hizmet. Hecin postası.

Drome [es] Kereste salı. Çatı kirişi.

Dromée [es] Avustralya'nın iki nokta arasında süratini ölçmeye mahsus alet, cihaz.

Dromopétard [ez] İki nokta arasında bir trenin süratini eşar iden işaret-i semiyeye.

Dromoscope [ez] Bir demir yolunda t-renin süratini göstermek için işaret-i basariye.

Drop [ez] (p okunur) Gemi tahmiline mahsus vinç.

Droschki [ez] Dört tekerlikli bir nev Rus arabası.

Drosère [ez] (nb) Drosera otu.

Drosse [es] (bhr) Dümen zinciri, halatı.

Drosser [fte] (rüzgar ve akıntı hakkında) Geminiñ hareketini eşkal itmek.

Drousse [es] Halaç yayı. Yün tarağı.

Dru, e [s] Sert, kuvvetli. Sık. Neşeli. (h) Sık olarak.

Druide, esse [e] Goluvalarda rahip ve rahibe.

Druidique [s] Goluva rahip ve rahibelerine mahsus.

Druidisme [ez] Eski Goluvaların mezhebi.

Drûment [h] Sert, kuvvetli, sık olarak.

Drupe [es] (nb) Tek çekirdekli meyve.

Drure [es] (mima) Tahaccür-i guddevi.

Druses [es] Dürzi kabileleri.

Dryade [es] (esatirde) Orman perisi.

Du [h] (sr) Muzaf-ı ileyh ve meful-ü anh edatı.

Dû [ez] Borç. Deyn.

Du, e [e m] Borç olan. Münbais, icap iden. Lazım gelen. **en bonne et – ue forme** Usulü dairesinde. Usulüne tevfi ken.

Dualine [es] Dinamite müşabih bir madde-i infilakiye.

Dualisme [ez] (fls) Sünaiye. İsneyniyet.

Dualiste [ez] Sünaiye tarikine mensup.

Dualité [es] Sünaiyet, isneyniyet.

Dub [ez] Afrika kertenkelesi.

Dubitatif, ve [s] Şüpheyeye delalet iden. (sr) Şarti, müphem.

Dubitation [es] İbham tarik-ile ispat-ı müddea.

Duc [ez] (c okunur) Dük.

Duc [ez] Puhu kuşu. Arkasında seyis yeri bulunan bir nev araba.

Ducal, e [s] Bir dükaya mensup olan.

Ducat [ez] Duka denilen altın sikke. Değeri on ile on iki Frank arasındadır.

Ducaton [ez] Gümüş duka.

Duché [ez] Bir dükün idaresindeki memleket. Dukalık.

Duchesse [es] Dükün zevcesi, düşes.

Ducroire [ez] Komisyoncu teminat ve ikramiyesi.

Ductile [s] (fiz) Kabil-i intirak. (mec) Nerm, ele avuca sığmaz.

Ductilité [es] (fiz) Kabiliyet-i intirak. (mec) Sühulet-i istimal.

Duègne [es] İspanya'da genç bir kadın veya kızı muhafazaya memur ihtiyar kadın; dadı. Lala. Aksi, ters, cadoloz, koca karı.

Duel [ez] Düello. Mübareze. (sarf) Tesniye.

Duelliste [ez] Düellocu. Mübariz.

Duettiste [e] Düettocu.

Duetto [ez] İki kişi tarafında söylenen şarkı, düetto.

Dugong [ez] Ayı balığı.

Duit [ez] Suni sed

Duite [es] Bir çulha mekiğini dokumanın bir ucundan öteki ucuna kadar virdiği iplik miktarı.

Dulcifier [fte] Tatlılaştırmak. Bir hazmın kuvvetini azaltmak.

Dulcinée [es] Maşuka. Mahbube. (istihza mukaviminde)

Dulie [es] Evliya ve meleklerle idilen hürmet ve tazim.

Dum-dum [e] Dom dom kurşunu.

Dûment [h] Usul-i dairesinde. Layık veçh-ile. Usul ve nizamına tevfi ken.

Dune [es] Sahillere ve çöller içinde kum yığınları. Kum tepesi. Kumsal.

Dunette [es] (bhr) Kıç üstü kasarası.

Due [ez] İki alet musiki tarafından çalınan veya iki kişi tarafından söylenen şarkı.

Duodécennal, e [s] On iki senelik.

Duodécimal, e [s] On ikişer on ikişer saymak usulü. Aded-i sahihiñ on ikiye taksimi suret-ile tadad.

Duodécimo [h] On ikinci olarak. On ikincisi. İsna aşeren.

Duodénite [es] Mia-i isna-aşeriñ iltihabı.

Duodénum [ez] Mia-i isna aşer.

Dupe [es] Aldatılmış. İğfal idilmiş adam.

Duper [fte] Aldatmak.

Duperie [es] İğfal. Dubara, aldatma. (mec) Hamaka, budalalık.

Dupeur, se [e] Muğfel. Aldatan adam.

Duplex [ez] Bir hat üzerinde her iki istikamete telgraf viren telgraf sistemi.

Duplicata [ez] Nüsha-i saniye.

Duplicateur [ez] İki nev elektrik husule getiren bazı elektrik makinelerine virilen isim.

Duplicatif, ve [s] Tazif idici. Muzaif.

Duplication [es] Tazif.

Duplices [es] İki milletiñ ittifakı.

Duplicité [es] Muzaafiyet. İki katlılık. (mec) İki yüz ellilik. Su-i niyet. Dessaslık.

Duquel [s iv] Ki onuñ, ki ondan.

Dur, e [s] Sert. Katı. Sulp. Çetin. Merhametsiz. Haşin. Hissiz. Meşakketli. Güç, sarp. Acı. Zahmetli. **tête – e** Kalın kafa, ahmak. (es) Kuru yer. Kuru toprak.

Durable [s] Devamlı. Payidar. Baki. Dayanıklı.

Durabilité [es] İstimrar. Beka. Dayanıklılık

Duracine [es] Bir nev şeftali.

Duramen [ez] (nb) Haşeb-i sadık.

Durant, e [s] Devam iden.

Durant [h] İmtidadınca. Müddet-i devamınca. Esnasında. Zarfında.

Durbec [ez] (c okunur) İskatoron kuşu.

Durcir [fte] Katılaştırmak. Sertleştirmek. **se** -- Sertleşmek.

Durcissement [ez] Katılaşıma. Sertleşme. Tasallüp.

Durée [es] Müddet. İmtidad. Devam.

Durement [h] Sertlik-le. Unf ve şiddetle. Güçlük-le. Merhametsizce.

Durer [fl] Devam itmek. Dayanmak. Baki olmak. Payidar olmak.

Duret, ètte [s] Sertçe.

Dureté [es] Katılık, sertlik. Katı yüreklilik. (mec) Acı ve dokunaklı sözler.

Durham [ez] Bir nev İngiliz sığırı.

Durillon [ez] Nasır.

Durissime [s] Pek sert.

Duriuscule [s] Sertçe.

Duvet [ez] İnce tüy. Hav. Kuş tüyü. Ayva tüyü.

Duveté, e [s] Havlı ince tüylü.

Duveteux, se [s] Havi, tüyü çok olan.

Dyname [ez] Büyük kiloya muadil iş, vahid-i kıyasi.

Dynamie [es] Vahid-i kıyasi-i kuvvet. Fart-ı kuvve.

Dynamique [es] Meyhanede kuvvet ve hareket mebhası.

Dynamisme [ez] (fls) Kuvainit.

Dynamite [es] Dinamit.

Dynamiter [fte] Dinamit-le berhava itmek.

Dynamiterie [es] Dinamit fabrikası.

Dynamiteur [ez] Dinamit imal iden. Dinamit vasıtası-la su-i kast ika iden.

Dynamo [es] Dinamo elektrik makinesi. Dinamo. Mihaniki kuvveti elektrik kuvvetine, elektrik kuvvetini mihaniki kuvvetine tahvil iden makine.

Dynamogénèse [es] Tekevün-i kuvvet.

Dynamogénie [es] Kuvvet. Zayi.

Dynamographe [ez] Elektrik kuvvetiniñ miktarını kaydiden alet.

Dynamomètre [ez] Kuvvet-i mukayese. Dinanometre.

Dynamoscopie [es] (t) Hastanıñ kuvvetlerini takdire hadım-ı usul-i ısga.

Dynaste [ez] Kadimen kabile-i reisi.

Dynastie [es] Hükümdar sülalesi.

Dynastique [s] Hükümdar sülalesine müteallik.

Dyne [es] (fiz) Mihaniki kuvvet ve vahid-i kıyasisi.

Dyschromatopsie [es] Galat-ı elvan.

Dyscinésie [es] Hafif nüzul.

Dyscole [s] Çirkin. Birlikte yaşanmaz. Bed huy.

Dyscœlie [es] (t) Usret-i tegavvut. İnkıbaz.

Dyscrasie [es] (t) Su-i ahlat.

Dysécée [es] (t) Arızı sağırlık.

Dysenterie [es] Kanlı basur. Dizanteri.

Dysenthésie [es] (t) Atalet-i havas.

Dysémie [es] (t) Usret-i tams.

Dysmnésie [es] Zaaf-ı hafıza.

Dysopie [es] Zaaf-ı basur.

Dyspepsie [es] (t) Usret-i hazm.

Dyspnée [es] (t) Usret-i teneffüs.

Dysthymie [es] Teezzi-i ruh. Yes, üzüntü.

Dysurie [es] Usret-i tebevül.

E

E [ez¹³⁹] Fransız elifbasınıñ beşinci harfi.

Eau [es] Su. Deñiz, çay. Kaplıca. Gözyaşı. Yağmur. Ter. Kaynak. -- **potable** Kabil-i şürb su. -- **courant** Ma-i cari. -- **douce** Tatlı su. **porteur d'** -- Saka. **à fleur** -- **d'** Sath-ı buhar-la beraber. **tomber dans l'** -- Semeresiz kalmak. **l'—m'en vient à la bouche** Ağzımıñ suyu aktı. -- **x thermales** Kaplıca suları. Miyah-ı harre. -- **x crues** Kuyu suları, acı sular. -- **distillée** Ma-i mukattar. -- **de fleurs** Çiçek suyu. **cours**

d' -- Nehir, ırmak. -- **stagnante** Rakit su. **jet d'** -- Fıskiye. **porte d'** -- Lağım deliği. **à vout l'** -- Suyuñ akıntı cihetine. -- **x ménagères** Keriz suları. -- **croupissante** Müteaffin su.

Eau-de-vie [es] Rakı.

Eau-forte [es] Tiz-ab. Kezzap. (hk) Tiz-abkarı.

Ébahi, e [s] Mebhut. Şaşa kalmış. Mütehayyir.

Ébahir [ft] (s') Şaşıp kalmak. Şaşmak. Mütehayyir kalmak. (ft) Duçar-ı hayret itmek.

Ébahissement [ez] Buht. Hayret. Şaşma.

Ébarber [fte] Bir şeyiñ pervazlarını kesip düzeltmek.

Ébarbeuse [es] Bir şeyiñ pervazlarını düzeltmeye mahsus makine.

Ébarboir [ez] Madenleriñ pervazlarını düzelterek alet.

Ébarbure [es] Pervaz kırıntıları.

Ébardoir [ez] Üç köşeli sistre.

Ébarouir [fte] (güneş hakkında) Kurutmak. Dağıtmak.

Ébasir [fte] Katl itmek. Öldürmek.

Ébats [ez-cm] Delişmence hareketler. Oyun. Eğlenceli. Cümbüş.

Ébattement [ez] Eğlence. Cümbüş. Zevk. Hareket.

Ébattre [ft] (s') Keyfince hareketlere bulunarak eğlenmek, oynamak. Cümbüş itmek. Huzuzat-ı aşıkane dalmak. (mec) Dalmak.

¹³⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ébaubi, e [s] Şaşırarak.

Ébauche [s] Kaba taslak. Başlama. Müsvedde. Heyula.

Ébaucher [fte] Bir şeyiñ taslağını yapmak. Müsveddesini yazmak. Karalamak. Bir şeye başlamak. Kısmen yapmak. Başlama yapmak.

Ébauchoir [ez] Heykeltıraşıñ kalemi. Çamur kalemi. Kenevir dağı.

Ébaudir [fte] Sevindirmek. Eğlendirmek. s' -- Eğlenmek. Sevinmek. Sevincinden sıçramak.

Ébénacées [es-cm] Fasile-i anbnusiye.

Ébène [es] Abanoz. Abanoz mamulâtı.

Ébénér [fte] Abanoz renginde boyamak.

Ébénier [ez] Abanoz ağacı.

Ébéniste [ez] Abanoz ve diğerk kıymetli ağaçları işleyen doğramacı.

Ébénisterie [es] Abanoz mamulâtı. Abanozculuk.

Ébeurrer [fte] Tereyağını çıkarmak.

Ébiseler [fte] Ayna ve cam kenarlarını şivli yontmak.

Éblouir [fte] Kamaştırmak. Hayrette bırakmak. Hıyre-bahş olmak. Aldatmak. (mec) Tenvir-i uyun, iftihar itmek.

Éblouissant, e [s] Göz kamaştıran. Hayrette bırakmak. Cazip.

Éblouissement [ez] Göz kamaşması. (mec) Hayret.

Ébonite [es] Ebonit.

Éborgner [fte] Bir gözünü kör itmek. Işığını azaltmak. Asma vesaire ağaçlarıñ fazla tomurcuklarını kesmek.

Ébosser [fte] Bazı hububatıñ dış kabuklarını çıkarmak.

Ébotter [fte] Ağacı kökünden budamak. Bir şeyiñ başını kesmek.

Ébouer [fte] Yoluñ çamurlarını kaldıran işçi. (es) Çamurları kaldırmaya mahsus makine.

Ébouillanter [fte] Kaynar suda haşlama. Kaynar suya sokmak.

Éboulement [ez] Yıkılma. Çökme. Yıkıntı.

Ébouler [fl] Veya – s' Yıkılmak. Çökmek. (ft) Yıkılmak, çöktürmek.

Éboulis [ez] Yıkıntı.

Ébouqueter [fte] Meyve tomurcuklarına daha ziyade kuvvet vermek için yaprak tomurcuklarını kesmek.

Ébourgeonner [fte] Ağaçlardaki fazla tomurcukları kesmek.

Ébourgeonnoir [ez] Tomurcukları kesmeye mahsus bıçak.

Ébouriffant, e [s] Fevkalade; hayret-engiz.

Ébouriffé, e [s] Ürpermiş. Mütelayyir.

Ébouriffer [fte] Saçları karmakarışık itmek, perişan itmek. (mec) Taaccüp ve hayrette bırakmak.

Ébouriffoir [ez] Badana fırçası.

Ébourrer [fte] Deriniñ yapağısını, tüylerini çıkarmak.

Ébourroir [ez] Kundura dikişlerini düzeltmek ve parlatmak için kunduracı aleti.

Ébousiner [fte] Yontulacak taşıñ yumuşak ve topraklı tabakasını çıkarmak.

Éboutage [ez] Uçlarını keserek kısaltma.

Ébouter [fte] Uçlarını keserek kısaltmak.

Ébouterer [fte] Ağacıñ tomurcuk ve sürgünlerini kesmek.

Ébraiser [fte] Fırından kuru çıkarmak.

Ébranchement [ez] Ağaç dallarını budamak.

Ébrancher [fte] Ağaç dallarını budamak. (mec) Azaltmak, tahfif etmek.

Ébranchoir [ez] Budama bıçağı, çekme.

Ébranlement [ez] Sarsıntı. Sadme. (mec) Ziya. Yes, fütur.

Ébranler [fte] Sararmak. Sallamak. Titretmek. Duçar-ı tezelzül etmek. (mec) Zayıflatmak. Matanetini azaltmak. s' -- Sarsılmak. Harekete gelmek.

Ébraser [fte] (kapı, pencere delik hakkında) Hariçten dahile doğru tedrici genişletmek.

Ébrécher [fte] (bıçak ve emsali hakkında) Diş diş yapmak. Rahne açmak. Çentmek. Körletmek. Azaltmak.

Ébréner [fte] Çocuğun pisliğini temizlemek.

Ébriété [es] Sarhoşluk. Keyf. **être en état d'** – Sarhoş olmak.

Ébriosité [es] Sarhoşluk.

Ébrouement [ez] Hayvan aksırması.

Ébrouer [fte] Yün kumaşı sudan geçirmek. Ceviz, fındık badem gibi şeylerin yeşil kabuğunu çıkarmak. s' -- (beygir hakkında) Ürküp solumak, aksırmak.

Ébruiter [fte] İşaa etmek. Yaymak.

Ébrun [ez] Çavdar mihmizli buğday.

Ébuard [ez] Kütükleri yakmakta kullanılan ağaç kama.

Ébucheter [fl] İnce; küçük odunlar toplamak.

Ébullioscope [ez] (fiz) Kaynayan suyun derece-i hararetini tayinine mahsus alet.

Ébullition [es] Kaynama. Galeyan.

Éburine [es] Fil dişi ve kemik parçalarını toz haline getirip kalıplara dökerek imal idile mevat.

Éburné, e [s] Fiş dişi renginde.

Écaboche [fte] Tütün yaprakları yenen damarlarını, saplarını çıkarmak.

Écacher [fte] Ezmek. Kırmak. Haddede yassılamak.

Écaille [es] Bağa. Balık pulu.

Écaillé, e [s] (ta t) Kabuklu. Pullu. (hayvan)

Écaillé, e [s] Pulları, kabukları ayıklanmış.

Écailler [fte] Pulları, kabukları çıkarmak. s' -- (mec) Açılıp meydana çıkmak. Derisi pul pul düşmek.

Écailler, ère [e] İstiriyeleri açıp satan kimse.

Écaillère [es] İstiritye açmaya mahsus bıçak.

Écaillure [es] Kurşun kazıntısı.

Écale [es] Meyve ve sebzenin dış kabuğu.

Écaler [fte] Meyve ve sebzenin dış kabuğunu soymak.

Écaleux, se [e] Ceviz içi satan adam.

Écalot [ez] Ceviz içi.

Écang [ez] Keten tokmağı.

Écanguer [fte] Keteni, kendiri tokmakla dövmek.

Écarbouiller [fte] Dövmek. Ezmek.

Écarlate [es] Kızıl boy. (s) Kızıl, erguvani.

Écarquiller [fte] Hadden fazla açmak. (göz, ağız ve bacak hakkında müstameldir)

Écart [ez] Sapma. Yoldan çıkma. Hata. İnhiraf. Sapkınlık. İskarta. Sadeden çıkma. (baytar) Atıñ öñ ayağıñıñ tutukluğu. **à l'** – Bir tarafa, bir tarafta, bir kenarda. **à l' – de** Uzakta.

Écarté [es] Ekarte denilen kağıt oyunu.

Écarté, e [s] Sapa. Uzak. Tenha. Münferit. Bertaraf idilmiş. Öñü alınmış.

Écartèlement [ez] Mahkumu dört beygire bağlayıp parçalamak cezası. (kurun-u vustada)

Écarteler [fte] Yukarıki cezayı tatbik etmek.

Écartement [ez] Ayırma. Tebid. Tenhalık. Uzaklık. Budiyet, mesafe.

Écartier [fte] Ayırmak. Dağıtmak. Açmak. Saptırmak. Uzaklaştırmak. Tebid etmek. Bertaraf etmek. Def etmek. (mec) Sapıtmak. **s'** -- İnhiraf etmek. Uzaklaşmak. Tebaüd etmek.

Écarteur [ez] Boğa dövüşlerinde hayvanı kızdıran adam.

Écatir [fte] Kumaşlara cila virmek.

Écaudé [s] Kuyruksuz. Adimu'z-zeneb.

Ecce homo [ez] Hazret-i İsa'nıñ başını dikenli taç-la temsil iden resim. (mec)

Yüzü zayıf ve solgun adam. (h) İşte ben geldim! İşte geldi!

Eccité [es] (fls) Hüviyet.

Ecchymose [es] (t) Bere. Kedme.

Ecchymoser [fte] (t) Berelemek.

Ecclésiastique [s] Kiliseye ait. Ruhani.

Ecclésiophobie [es] Katolik düşmalığı.

Éccoprotique [s-e] Hafif müshil viren. Müshil.

Écervelé, e [s-e] Beyinsiz, hevayi. Akılsız. Sersem.

Échafaud [ez] Giyotin. Dar ağacı. Dülger yapıcı iskelesi. Seyircilerin oturmasına mahsus kerevet.

Échafauder [fl] Yapı iskelesi kurmak. Bina etmek, kurmak. (ft) Yıkmaq. (mec) Tertip ve tasavvur etmek. **s** -- (mec) İstinat etmek. Yapılmak, bina olunmak.

Échalias [es] Fasülye, asma gibi fidanlara konan sırik. (mec) Sırik gibi uzun boylu ve zayıf adam.

Échalasser [fte] Fidanları herekleme.

Échallier yahut **Échalis** [fte] Ağaç dallarından çit.

Échalote [es] Yabani sarmaşık.

Échamp [ez] İki sıra üzüm kütükleri arasındaki mesafe.

Échancerer [fte] Bir şeyi dahilen hilal şeklinde kesmek. Takvis etmek.

Échancrure [es] Takvis, takavvüs. Maktu hilali.

Échandole [es] Çatı padavrası.

Échange [ez] Mübadele. Teati. Trampa. İstibdal. -- **de vues** Teati-i efkar. **libre** -- Serbesti-i ticaret. Serbest-i mübadele. **en**

-- Bi'l-mukabele. -- **des notes** Nota teatisi.

Échanger [fte] Mübadele itmek. Teati itmek. Trampa itmek. (mec) Değişmek.

Échangiste-Échangeur, se [s-e] Mübadeleci, trampacı.

Échanson [ez] Saki.

Échansonnerie [es] İşret kileri. Sakiler takımı.

Échantillon [ez] Nümune. Örnek. Mostralık parça. **conforme à l'** -- Nümunesine mutabık.

Échanvroid [ez] Keten tarağı.

Échappade [es] Bıçak veya miliñ kayması-la hasıl olan eser (mec) Dikkatsizlik-le yapılan hata.

Échappatoire [es] Fırça. Kaçamak yol. Kaçamak yollu sözler.

Échappé, e [s-e] Kaçmış, firar itmiş.

Échappée [es] Kaçma. Yolsuzluk. Firar. Meydan.

Échappement [ez] Firar. Saat maşası.

Échapper [fl] Kaçmak. (söz) Hatırdan çıkmak. İstemeyerek ağızdan kaçmak. Kurtulmak. Sökülmek. Nazara ilişmemek. **l'** – **belle** Kazadan salimen kurtulmak. **s'** -- Sıvışmak. Kaybolmak.

Écharbot [ez] Su kestanesi.

Écharde [es] Diken. Kıymık. Yonga.

Échardonner [fte] Tarlanıñ dikenlerini çıkarmak.

Écharner [fte] Deriye bitişik et parçalarını çıkarmak.

Écharneuse [es] Deriden et parçalarını çıkarmaya mahsus makine.

Écharnoir [ez] Debbağ bıçağı.

Écharnure [es] Deriden çıkarılan et parçaları.

Écharpe [es] Hamail, eşarp. (mima) Destek, payende. Omuz atkısı. (cerra) Yaralı kırık kolu tutmaya mahsus askı.

Écharpement [ez] (es) Mail yürüyüş.

Écharper [fte] Yaralamak. Parçalamak. Bir hamail takmak. Askı takmak.

Écharpiller [fte] Ufak ufak doğramak. Paralamak.

Échars, e [s] Ayarından kesik paraya denir. (mec) Hasis. (es) Bir paranıñ noksanı.

Écharseté¹⁴⁰ [es] Hasislik. Paranıñ vezin ve ayarı noksan olma.

Échasse [es] Ayak sırığı. Ayaklık. (mec) Vasıta-i itila. Uzun ve zayıf bacak. (mima) Direk desteğı.

Échassiers [ez-cm] (ta t) Tuyur-ı şatiye. (ez) Uzun bacaklı adam.

Échau [ez] Çayırıları sulamaya veya suyuñ akmasına mahsus hendek.

Échauboulure¹⁴¹ [es] Ciltte sıcaktan hasıl olan kırmızı kabarcıklar. İsilik.

Échaudé [ez] Yumurtalı şekerli hafif çörek.

Échaudé, e [s] Zarar görmüş. Felaketzede.

Échauder [fte] Kaynar su ile yıkamak. Kireç suyuna batırmak.

¹⁴⁰ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹⁴¹ Sözlükte "Échauboulure" şeklindedir.

Échaudillon [ez] Beyaz derece-i hararete getirilmiş kızgın demir parçası.

Échaudoir [ez] Haşlamaya mahsus kap.

Échaudure¹⁴² [es] Kaynar bir mayiden hasil olan yara.

Échauffaison [es] Hararet-i cildiye.

Échauffant, e¹⁴³ [s] İnkızaz-ı tevlit iden hararet-i arızıyeyi tezyitte hadım ilaç ve gıdaya denir. Musahhin. Isıtan. Hararet viren.

Échauffé [ez] Tahammurdan hasil olan ekşi koku.

Échauffement [ez] Hararet. Teshin. Hararet-i arızıyeniñ tezayüdü. (mec) Heyecan. Tehyiç.

Échauffer [fte] Isınmak. Teshin itmek. Germi virmek. Tahammur itmek. Kızdırmak. İnkıbaz virmek. Tehyiç itmek. **s'** -- Kızmak. Ekşimeye başlamak. Galeyan itmek. tehyiç itmek.

Échauffourée [es] Nagehani müsademe. Arbede. Na-makul teşebbüs.

Échauffure [es] Hararetten ciltte hasil kırmızılık.

Échaugnette [es] Nöbetçi kulübesi. Küngüre.

Échéance [es] Vadeniñ inkızası. **Vade à l'** -- Vadesi hululünde. **à longue** -- Uzun vadeli. (cm) Tekasit-i mukarrere. Tediye idilecek senedat.

Échéant, e [s] Vadesi hulül iden poliçe ve senet. **terme** -- Vadesi hulül itmiş. Taksit. **le cas** -- Lede'l-icap. İcab-ı takdirinde.

Échec [ez] (**c** okunur) Adem-i muvaffakiyet. İnhizam. Bozgunluk. **subir un** – Bozgunluğa uğramak.

Échecs [ez-cm] (**c** okunmaz) Satranç. -- **et mat** Mat.

Échée [es] İplik turası. Çile.

Échelette [es] Küçük merdiven.

Échelier [ez] Bir nev merdiven.

Échelle [es] Müteharrik merdiven. İskele. Harita mikyası. Mikyas. Liman. **faire** -- (gemi hakkında) Bir limana uğramak. -- **de corde** İp merdiven. **sur une** – **grande** Büyük mikyasta.

Échelon [ez] Merdiven basamağı, kademe. (as) **de combat** Muharebe kademesi.

Échelonné, e [s] Kademeli. Kademe nizamında. Mukassaten. **payements** – **s** Rütbe, derece, paye.

Échelonnement [ez] (as) Kadem nizamı.

Échelonner [fte] Birbirinden fasıllı surette tertip itmek. Sıralamak. (as) Kademe nizamı üzere tertip itmek.

Écheneau-Échenal [ez] Erimiş madeni koymaya mahsus toprak kap. Ağaç oluk.

Échène [es] Engel balığı.

Écheniller [fte] Tırtılları ayıklamak, itlaf itmek

Échenilloir [ez] Tırtıl makası.

Écheveau [ez] Tura. Çile. Yumak. (mec) Girift, karışık şey.

¹⁴² Sözlükte “Chaudure” şeklindedir.

¹⁴³ Sözlükte “Échanffant, e” şeklindedir.

Échevelé, e¹⁴⁴ [s] Saçları dağınık olan. Karışık. (mec) Müzebzep. Vuzuhtan ari. Gayr-i muntazam.

Écheveler [fte] Saçlarını perişan bir hale sokmak.

Échevelet [ez] Küçük yumak.

Échevin [ez] Köy kahyası. Kocabaşı.

Échidné [ez] Avustralya kirpisi.

Échif, ve [s] (hayvanat hakkında) Obur, çok yiyen.

Échignol [ez] İpek masurası.

Échillon [ez] Kara bulut.

Échimys [ez] Cenubi Amerika faresi.

Échine [es] Bel kemiği. (mima) Yarım kaval.

Échiner [ft] Bel kemiğini kırmak. Öldürmek. Fazladan dövmek. Pek yormak. s' -- Ziyade yorumak.

Échineur [ez] Bedhah-ı münekkit.

Échinocacte [es] Firavun inciri.

Échinodermes [ez-cm] Dikenli hayvanat bahriyesi.

Échinophore [s] (nb) Yaban maydonozu.

Échinon [ez] Peynir imali için üstüvani kutu.

Échiquier [ez] Satranç tahtası. **lord de l'** -- İngiltere'de maliye nazırı. (as) Aşur-i nizam. -- **stratégique** Daru'l-hareket.

Écho [ez] (ko) Aksi savt. Aks-i seda. Manasız şey. Havadis. Şüun.

Échoir [fl] Rast gelmek. Düşmek. Ele geçmek. İsabet itmek. (vade) Münkazi olmak. Hulül itmek.

Écholalie [es] Yañsılama.

Échomètre [ez] Sedalarıñ imtidad, mesafe ve münasebetini ölçmeye mahsus alet.

Échoiseler [fte] Kışın bağı bozmak. Nadas itmek.

Échoppe [es] Salaş dükkan.

Échoppe [es] Tizab-la hake mahsus demir kalem.

Échopper [fte] Tizap ve çelik kalem-le hak itmek.

Échoppier [e] Yaymacı. Sergici.

Échorter [fl] (hayvan hakkında) Yavru düşürmek.

Échotier [ez] Bir gazetenin şüunat-ı muharriri.

Échouage [ez] Geminiñ karaya oturması. Limanda sığ mahal.

Échouement [ez] (gemi) Karaya oturma. (mec) Adem-i muvaffakiyet.

Échouer [ez] (gemi) Karaya oturmak. Karaya düşmek. (mec) Muvaffak olamamak. Başa çıkamamak. (dava) Kaybitmek. (fte) Karaya oturmak.

Échue, e [s] (poliçe, senet gibi şeylerde) Vadesi hulül iden, münkazi olan. Muaccel isabet iden. Tesadüf itmiş. **terme** -- Vadesi gelmiş taksit.

Écimer [fte] Ağaçlarıñ tepelerini kesmek. Tepesini yıkmak. (mec) Küçültmek.

¹⁴⁴ Sözlükte "Échenelé, e" şeklindedir.

Écklonie [es] Deñiz sazı.

Éclabousser [fte] Çamur sıçratmak. (mec) Lekelemek. Birine ziyette, debdebede takaddüm itmek. Tezyif ve tahkir ile muamele itmek.

Éclaboussure [es] Zifos. (mec) Hacalet. Bais-i hicap hareket.

Écladouère [es] Karlı zamanda kuş tutmaya mahsus kapan, ağ.

Éclair [ez] Şimşek. Bir nev pasta.

Éclairage [ez] Tenvir. Masarif-i tenvir. -- **électrique** Elektrik-le tenvir.

Éclaircie [es] Bulutlu havanın berrak kalan kısmı. Açıklık. Orman içinde ağaçtan hali meydanlık. (mec) Müsat, muvafık-ı tebdil.

Éclaircir [fte] (hava) Açmak. (ağaç) Seyrekleştirmek. Berraklaştırmak. Aydınlatmak. İzah itmek. Tenvir itmek. (mayiat) Sulandırmak. -- **les esprits** Tenvir-i efkar itmek. **s'** -- Açılmak. Berraklaşmak. (mec) Kesb-i vuzuh itmek.

Éclaircissement [ez] İzahat.

Éclairé, e [s] Münevver. Malumatlı. Tecrübe-i dide. Aleni, aşikar. **esprit** -- Rey-i zerrin sahibi. **classes** – **es** Sunuf-ı münevvere.

Éclairer [fte] Tenvir itmek. Işık göstermek. Malumat virmek. Rehberlik itmek. Tenvir-i efkar itmek. Keşf itmek. (fl) Şimşek çakmak. Parlamak. Meydana çıkmak.

Éclaireur [ez] (es) Keşşaf.

Éclamé, e [s] Bir kanadı veya ayağı kırık kuş.

Éclampsie [es] (t) Çocuklarda havale hastalığı.

Éclat [ez] Parıltı. Lema. Gürleme, patlama, tarraka. Şaşaa. Ziya, ışık, nur. Şan ve şöhret. Debdebe. Nam. Kıyl u kal. Ağaç veya taş gibi sert bir cisimden kopup fırlayan parça. (nkş) Parlaklık. -- **de rire** Kahkaha. **faire** -- İştihar itmek. **d'** -- Calib-i dikkat.

Éclatant, e [s] Parlak. Şaşaalı. Tarrakalı. Şöhretli, şanlı. Patlayan. Gürültülü. Tannan. (seda) Gür. Ayan, vazih. **mérite** -- Liyakat-ı müselleme.

Éclatement [ez] Şikest. Kırılma. Çatlama, patlama. Paralanma. (as) **point d'** -- Nokta-i şikest.

Éclater [fl] Patlamak. Yarılmak. Paralamak. Gürlemek. Paralanmak. Paralamak. İzhar-ı hiddet itmek. Görünmek. Zahir olmak. Serzede-i zuhur olmak. -- **de rire** Kahkalar-la gülmek.

Eclectisme¹⁴⁵ [ez] (fls) İktitafiye.

Éclimimètre [ez] Eklimetre.

Éclipses [fte] Husuf veya küsufa uğratmak. Bertaraf itmek. Setr itmek. Görünmez olmak. (mec) Geride bırakmak. Faik olmak. İzale itmek.

Écliptique [es] (hey) Daire-i inkılap. Medar-ı şems. (s) Küsufi, husufi.

Éclisse [es] Kırıklara mahsus sargı tahtası, cebire. Peynir sepeti. (mu) Keman vesaire kasnağı. (şimendi) Rayların birleştirilmesi için kullanılan demir levha. İltisak cebiresi.

¹⁴⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Éclisser [fte] Kırığı sargı tahtası ile sarmak. Cebire ile bağlamak.

Écloppé, e [s-e] Topal. Aksak.

Écloper [fte] Topal itmek. Sakatlamak. Aksatmak.

Éclore [fl] Açılmak. (çiçek) Açmak. (piliç) Yumurtadan çıkmak. (mec) Tezahür itmek. Görünmek.

Écllosion [es] Çiçeğin açılması. Tezehhür. Piliciñ yumurtadan çıkması, tefrih. Açılma, zuhur.

Écluse [es] Su bendi. Sed. Su arkı. Kapılı su bendi. Mani olan şey.

Écluser [fte] Bir nehre, cetvele setler yapmak. (mec) Tebevül itmek.

Éclusier [ez] Nehir setlerini açıp kapayan adam.

Écobue [es] Tarlanın otlarını sökmeye mahsus çapa.

Écobuer [fte] Tarlanın otlarını söküp yakmak ve külünü gübre makamında savurup toprak-la karıştırmak.

Écocheler [fte] Ekin saplarını tırmık-la toplamak.

Écœurant, e [s] Mide bulandıran. (mec) Müstekreh.

Écœurer [fte] Mide bulandırmak. (mec) Nefret ittirmek. İstikrah virmek.

Écofrai [ez] Saraç tezgahı.

Écoïçon yahut **Écoïnon** [ez] Oda köşesine vaz olunan raf. Köşelik. (mima) İki kemer arasındaki zaviye taşı.

Écolage [ez] Mektep şakirtliği. Talebelik. Mektep ücreti.

Écolâtre [ez] Kilise akait muallimi.

École [es] Medrese, mektep. Bir muallimiñ mecmu talebesi. Meslek, mezhep. Hata, yanlış. **buissonnière** – Mektepten kaçma. Kaçamak.

Écolier, ère [s] Mektep talebesi, talibesi. (mec) Acemi.

Éconduire [fte] Nezaket-le def itmek. Baştan savmak. İstiskal itmek.

Éconduite [es] Baştan savma istiskal.

Économat [ez] Vekilharçlık. Kethüdalık. İdare memuru dairesi.

Économe [ez] İdare memuru, vekilharç. Müdür-i umur. (s) İdareli. Muktesit.

Économie [ez] İdare. Tasarruf-la biriktirilen para. Tasarruf. İktisat. Vücut-ı beşer. -- **politique** – İlm-i iktisat. -- **domestique** İdare-i beytiye.

Économique [s] İktisadi. Ucuz. (es) İlm-i iktisat.

Économiser [fte] Tasarruf itmek. İktisat itmek. İdare ile kullanmak. Para artırıp biriktirmek.

Économiste [ez] İktisatçı. İktisadiyat muharriri. İlm-i iktisat alemi.

Écoper [fte] Çamçak-la suyunu boşaltmak. (fl) (amiyane) Tekdir iştimek. Dayak yemek.

Écoperche [es] Bucurgat direği. Yapı iskelesiniñ şakuli mesnet direği.

Écorce [es] Kabuk. Kışr. (mec) Suret-i zahire.

Écorcer [fte] Kabuğunu çıkarmak. Soymak.

Écorché [ez] (tşr) Adale, damarları ve mafsalları görünmek için derisi bozulmuş kadavra. Bu şekilde yapılan resim.

Écorcher [fte] Soymak. Derisini bozmak. Yırtmak. Tırmalamak. (mec) Fena bir tesir hasule getirmek. Pahalı satmak. Fena söylemek (lisan hakkında) Fena telaffuz itmek. Boğuntuya getirmek.

Écorcherie [es] Sahilhane. Soygun, boğuntu yeri. Batakhane.

Écorcheur, se [ez] Deri yüzücü. Boğuntuya getiren, soyucu.

Écorchure [es] Deri sıyırılması. (mec) Can sıkısı.

Écorner [fte] Hayvanın boynuzlarını kırmak. Köşelerini kırmak. (mec) Servetini kısmen israf itmek. Azaltmak.

Écornifler [fte] Başkasının malından yemek, oltacılık itmek, otlamak.

Écornifleur, se [e] Tufeyli. Otlakçı. Başkalarının eserlerinden intihal iden.

Écornure [es] Bir taş vesaireni köşesinden koymuş, kırılmış parça.

Écossais, se [s] İskoçyalı.

Écossier [fte] Fasülye, bakla, bezelye gibi şeylerin kabuklarını çıkarmak.

Écot [ez] Arifane ziyafet ve bundan herkese düşen hisse. (mec) Hisse. Bir sofrada bulunan zevat.

Écot [ez] Az budanmış kütük, dal.

Écoter [fte] Tütün yapraklarının kenarlarını kesmek. Budamak.

Écouane [es] Yassı eğe.

Écoucher [fte] Keten ve kenevir saçlarını dökmek.

Écouer [fte] Bir hayvanın kuyruğunu kesmek.

Écoufle [ez] Çaylak. Uçurtma.

Écoulement [ez] Cereyan. Seyelan. Akma. -- **des marchandises** Emtia-i ticariyenin sürmesi. (mec) Netice-i tabiiye. Tezahür. (t) Akıntı, seyelan.

Écouler [ft] (s') Akmak. Geçmek. Dökülmek. (mec) Zail olmak. Cereyan itmek. (zaman) Revaç bulmak. (ft) Kolayca satmak.

Écourté, e [s] Boyu kısa şey. Saçı kısa. Elbisesi kısa adam.

Écourter [fte] Kesip kısaltmak.

Écourtant, e [s-e] Sami, dinleyen.

Écoute [es] (bhr) İskota.

Écoute [es] Görülmeksizin dinleyecek yer. **être aux – s** Dinlemek. Göz kulak olmak.

Écouter [fte] Dinlemek. Ehemmiyet virmek. Kulak asmak. İsaf itmek. (mec) Bir şeye tabi olmak. **s'** -- Sihatine itina itmek. Söylediği söze dikkat itmek.

Écouteur, se [e] Dinleyen. Saygısız.

Écouteux, se [s] Ürkek beygir ve kısarak.

Écoutille [es] Ambar kapağı.

Écoutoir [ez] Kulak borusu.

Écoutillon [ez] (bhr) Lombar ağzı.

Écouvillon [ez] Fırın, boru silgisi. (as) Tomar.

Écrabouiller [fte] (amiyane) Ezmek.

Écran [ez] Ateş siperi. Beyaz levha. Sitre. Sinema perdesi. (mec) Sinema.

Écrasant, e [s] Ezici. Yoran. Tahammül-fersa. Şaşırtan.

Écrasement [ez] Ezme, yorma. Şaşırtma.

Écrase, e [s] Basık. Yassı. Ezik. Kabarık.

Écraser [fte] Ezmek. Ezip kırmak. Yormak. Mağlup itmek. Biriniñ maduniyetini meydana çıkarmak.

Écrasite [es] Ekrazit barutu.

Écremer [fte] Kaymağını almak. (mec) Bir şeyiñ eñ iyi kısmını toplamak. Almak. Hayrete müstağrak itmek.

Écrémeuse [es] Sütüñ kaymağını çıkaran makine.

Écrémoir [ez] Kaymakçı kepeşi, kaşığı.

Écrêter [fte] Tepesini yıkmak. (as) Top ateşi-le bir istihkamiñ sırt dahilisini tahrip itmek. Horozuñ ibiğini kesmek.

Écrevisse [es] Küçük istakoz. (hey) Seretan burcu.

Écrier [ft-l] Bir demir teli paçavra ile temizlemek.

Écrier [ft] (s') Bağırmaq. Feryat itmek. Haykırmak.

Écriste [es] Havuz içinde balıklarıñ müruruna mani parmaklık.

Écrin [ez] Mücevherat muhafazası.

Écrire [fte] Yazmaq. Kaleme almak. Tahrir itmek. Eşar itmek.

Écrit [ez] Yazı. Evrak. Muharrir. Telif. -- **s incendiaires** – Evrak-ı muzırre. Sened-i temessük. **par** -- Tahriren. (cm) Asar. Telifat. Muharrirat.

Écrit, e [s] Yazılı. Mektup. Nişanlı. Belli. (hk) **dreit** -- Hukuk-ı mektube.

Écriteau [ez] İlanname. İlan levhası.

Écritoire [es] Divit. Yazı takımı. Hokka.

Écriture [es] Yazı. Hat. Kitabet. (cm) Tüccar hesabatı. Muhaberat ve defatir-i ticariye. (hk) **vérification d'** -- Tedkik-i hat ve hitam.

Écrivain [ez] Çok ve fena yazan muharrir.

Écrivain [ez] Müellif. Muharrir. Yazıcı. -- **public** Arzuhalci.

Écrivassier [ez] Çok ve fena yazan.

Écrou [ez] Cıvata somunu. Hapishane defteri. **levée a'** -- İhla-i sebil.

Écrouelles [es-cm] (t) Sıraca.

Écrouelleux, se [s] Sıracalı. Sıracaya müteallik.

Écrouer [fte] Hapsitmek. Habishane defterine kayıtmek.

Écrouir [fte] Madeni soğuk halinde dövmek.

Écroulement [ez] Yıkılma. İnhidam. (mec) Harabiyet-i tamme.

Écrouler [ft] (s') Yıkılmak. Çökmek, harap olmak.

Écroûter [fte] Kabuğunu çıkarmak. Toprağıñ yüzünü sürmek.

Écru, e [fte] Ham, işlenmemiş. Çiy. **soie** – e Ham ipek.

Écrues [es-cm] Genç fidanlar ormanı.

Éctasie [es] (t) İttisa.

Écthyma [es] (t) Ektima hastalığı.

Éctillotique [s] Kıl düşürücü.

Éctype [es] Müdür veya madalya kalıbı.

Écu [es] Eski gümüş sikke. Asalet arması. Zırh kalkanı. Para. Servet.

Écuanteur [ez] Tekerlek ispitleriniñ mili.

Écubier [ez] (bhr) Geminiñ başındaki zincir deliği. Gumena mazgalı.

Écueil [ez] Deñizde su hizasında bulunan kaya, kayalık. (mec) Tehlikeli şey.

Écuelle [es] Tas. Kase. Kap. Çanak.

Écuellée [es] Bir kase dolusu.

Écuisser [fte] Ağaç kütüğünü kesmek. Yarmak.

Éculer [fte] Kundura ökçesini eskitmek. Aşındırmak. Balmumunu küçük kalıplar haline koymak.

Écumage [ez] Köpürme. Köpüklenme.

Écumant, e [s] Köpüren, köpüklenen. (mec) Gazup. Ateş püsküren.

Écume [es] Köpük. (mec) Esafil güruhu. Eclaf. Evbaş. -- **de mer** Lüle taşı.

Écumer [fl] Köpürmek. Köpüklenmek. (ft) Köpüğünü almak. Hiddetlenmek. Ateş püskürmek. Hoşe-çin olmak. -- **les marmites** Çanak yalamak. Kaselilik itmek.

Écumeur [ez] Köpürücü. (mec) -- **de mer** Korsan. -- **de marmite** Tufeyli, kesalis, çanak yalayıcı.

Écumeux, se [s] Köpüklü.

Écumoire [es] Kevgir. Delikli kepçe.

Écurement – Écurage [ez] Temizleme.

Écurer [fte] Temizlemek. Tathir itmek.

Écureuil [ez] Sincap.

Écurie [es] Ahır. Bir yarış atları sahibiniñ malik olduğu atlarıñ heyet-i mecmuası. (mec) Pis ev.

Écusson [ez] Arma levhası. Kalem aşısı.

Écussonnage [ez] Kalem aşısı yapmak.

Écussonner [fte] Ağaca kalem aşısı yapmak.

Écussonnoir [ez] Aşı bıçağı.

Écuyer [ez] Eskiden şövalye yaveri. Seyis. Sahildar. Binici. Binicilik muallimi. Mirahor. At cambazı.

Écuyère [es] Süvari kadın. Beygir-le cambazlık iden kadın.

Éczéma [ez] (t) Egzema.

Éden [ez] Cennet. Adn. Eğlence yeri. Pek müferrih mahal.

Édenté, e [s] Dişleri dökülmüş.

Édenter [fte] Dişlerini kırmak. Sökmek.

Édicter [fte] Emir ve tembih suret-ile neşr ve ilan itmek.

Édifiant, e [es] Tehzib-i ahlakı mucip olan.

Édification [es] Bina inşası. Tehzib-i ahlak. İbaret-le husule gelen hiss-i merhamet. Tarh. Aksam.

Édifice [ez] Büyük bina. (maa) Mebha. Beden. (mec) Tertibat ve teşebbüsatiñ neticesi.

Édifier [fte] Bina yapmak. İnşa itmek. Talimat virmek. Nasihat itmek. Malumat virmek. Hakikatten haberdar itmek. Kurmak. Tanzim ve tesis itmek.

Édile [ez] Romahlılarda belediye memuru.

Édilité [es] Yollarıñ tamir ve ve inşası la mükellef belediye dairesi.

Édit [ez] Emirname. Ferman, Emir.

Éditer [ez] Tab ve neşr itmek. (emir ve kanun hakkında) Neşr itmek. Sinemaya ait. Bir eser-i filme almak. Vücuda getirmek.

Éditeur [ez] Tab ve naşir.

Édition [es] Tab. Neşr. (mec) Tekerrür.

Éditorial, e [s] Bir gazete ve risale idaresi tarafından yazılan. (ez) Baş makale.

Édredon [ez] Ördek tüyü. Pupla. Pupla ayak örtüsü.

Éducabilité [es] Kabiliyet-i terbiye.

Édurable [s] Kabil-i terbiye.

Éducateur, trice [e] Mürebbi.

Éducatif, ve [s] Terbiyevi.

Éducation [es] Terbiye. Tahsil. Talim. Besleme. Yetiştirme. Edep. Adab-ı içtimaiyeye vukuf. -- **physique** Terbiye-i cismaniye. -- **intellectuelle** Terbiye-i zihniye. -- **morale** Terbiye-i ahlakiye.

Édulorer [fte] Acı ilacı tatlılaştırmak. (mec) Tahfif ve tadil itmek.

Éduquer [fte] Çocuğu terbiye itmek. Yetiştirmek. Büyütmek. Beslemek.

Éfaufiler [fte] Kumaşın yapraklarını çıkarmak.

Efendi [ez] Efendi.

Effacement [ez] Silme. Silinme. Bozma. Hazf itme.

Effacer [fte] Silmek. Bozmak. Hazf itmek. (mec) Unutturmak. Birini geçmek. Hükümden iskat itmek. – **s** Silinmek, yana çekilmek. Bir tarafa durmak.

Effaçure [es] Silinti. Çizik.

Effaner [fte] (zira) Yapraklarını koparmak. Ekini çiğnemek.

Effaré, e [s] Telaşlı. Telaşa duçar olmuş.

Effarement [ez] Telaş. Telaşa duçar olma.

Effarer [fte] Telaşa düşürmek. **s'** -- Telaşa düşmek. Telaş itmek.

Effarouchant, e [s] Korkutan, ürküten. Muhiş.

Effarouchement [ez] Ürkme. Ürkütme, tevahhu. Tevhiş.

Effaroucher [fte] Ürkütmek. Korkutmak. Tevhiş itmek. (argo) Çalmak. (mec) İncinmek.

Effarvate [ez] Çalı bülbülü. Ötlegen kuşu.

Effectif [ez] (as) Bir kıtânın mevcudu. (tica) Nakit. **somme** -- Nakd-i mevcut.

Effectif, ve [s] Fiili. Tahakkuk itmiş. Hakiki.

Effectivement [s] Bi'l-ffil. Hakikaten. Fiilen.

Effectuation [es] İcra itmek. Vücuda getirmek.

Effectuer [fte] İcra itmek. Kuvveden fiile çıkarmak. Mevki-i icraya vaz itmek.

Effemeller [fte] Yıkılmış veya lüzumsuz ağaçları keserek bir ormanı tathir itmek.

Efféminé [es] Kadın gibi nazik alışmış. Gevşek. Şehvet-engiz.

Efféminer [fte] Kadın gibi alıştırmak. Gevşek alıştırmak. İnciltmek.

Efférent [s] Musil.

Effervescence [es] Galeyan. Feveran. Çuş u huş. **des esprits** – Galeyan-ı efkar.

Effet [es] Eser. Tesir. Netice. (cm) Eşya. Mevat. Faal. İcra. (tica) Evrak ve senedat-ı ticariye. – **à payer**. Tediye senedatı. – **à recevoir** Tahsil senedatı. – **rexroactif** Makabiline şamil olan hüküm. **à l'—de** Maksat-ile, olmak üzere. – **à cet** Bu babta. Bu hususta. – **en** Fi'l-hakika, fi'l-vaki.

Effeuilaison [es] Yaprak dökümü mevsimi.

Effeuiller [fte] Ağaç yapraklarını koparmak. (mec) Tahrip itmek. İzale etmek.

Efficace [s] Müessir. Şafi. Netice-bahş.

Efficacement [h] Müessir bir surette. Cidden.

Efficacité [es] Müessiriyet. Tesir. Kuvvet.

Efficient, e [s] Müessir. Amil. Fail. Mucip. Müsebbip.

Effigie [es] İnsan çehresi tasviri. Meskukat üzerindeki suret. (mec) Nişane.

Effigier [fte] Çehresiniñ tasvirini yapmak. Suretini yapmak.

Effilé, e [s] İnce ve uzun keskin. Dokunaklı. Acı.

Effiler [fte] Kumaş ipliklerini birer birer sökmek.

Effiloche [es] İşe yaramaz ham ipek.

Effiloche [fte] Kumaşı tiftik haline getirmek. Tarazlamak.

Efflanquer [fte] Zayıflatmak. Lağar etmek.

Effleurer [fte] Hafifçe delik etmek. Temas etmek. Sıyırmak. İlişmek. Yanından geçmek.

Effloraison [es] Tezehhür.

Efflorescence [es] (nb) Tezehhür ve mevsimi. (k) Tekerrüç.

Effluence [es] Tebahhur. Tasaud.

Effluent, e [s] Tebahhur iden, tasaud iden.

Effluve [ez] Tasaudat. – **plaudéennes** Tasaudat-ı merzagiye.

Effondrement [ez] Toprağın kazılması. (mec) Tahrip. Yıkılma. İnhidam.

Effondrer [fte] Toprağı gayet derin kazmak. Yıkmaq, kırmak. Paralamak. – **s'** Çökmek. Yıkılmak. Yeriñ içine geçmek. Mahv olmak.

Effondrilles [es-cm] Çöküntü. Tortu. Rüşup.

Efforcier [fte] (sé) Çalışmak. Gayret etmek. Ceht etmek. Çabalamak.

Effort [ez] Ceht. Gayret. Himmet. Say. (muha) Kuvvet. Şiddetli ağrı. **foire ses - s** Sarf-ı makderet etmek.

Effraction [es] Şikest. Kırış. Kesr. Zor. Cebir ve şiddet. – **vol avec** Kesr ve şikest-le sirkat.

Effraie [es] Alaca baykuş.

Effranger [fte] Kumaş kenarlarının iliklerini söküp saçmak şekline koymak.

Effrayant, e [s] Korkunç. Mahuf. Hevlnak.

Effrayer [fte] Korkutmak. Ürkütmek. Tevhiş etmek. Cüretini kırmak. – **s'** Korkmak. Tevahhuş etmek.

Effréné, e [s] Gemi aزیya almış. Serkeş.

Effrénement [ez] Serkeşlik.

Effriter [fte] Toprağın kuvve-i inbatıyesini tüketmek.

Effriter [fte] Taşı toz haline getirmek.

Effroi [ez] Korku. Haşyet.

Effronté, e [s] Hayasız. Küstah. Terbiyesiz. Arsız. Edepsiz. Edepsizcesine.

Effrontément [h] Arsızlık-la.

Effronterie [es] Arsızlık. Hayasızlık.

Effroyable [s] Korkunç. Pek çirkin.

Effronterie [es] Arsızlık. Hayasızlık.

Effroyable [s] Korkunç. Pek çirkin.

Effroyablement [h] Korkunç bir surette. Fevka'l-had.

Effruiter [fte] Ağacın meyvelerini toplamak.

Effusion [es] Akma. Dökülme. (mec) Hissiyatın izharı. – **de sang** Sefk-i dima. Kan dökme.

Éfourceau [ez] Ağır yün nakline mahsus iki tekerlikli araba

Egagre [ez] Yaban keçisi.

Égal, e [s] Müsavi. Memasil. Muadil. Farksız. **sans** -- Emsalsiz. (ez) Emsal, akran.

Également [h] Seyyanen. Kezalik. Mütesaviyen. Ayn ve ceh-le.

Égaler [fte] Memasil ve müsavi olmak. Ayn dereceye yetişmek.

Égalisation [es] Tesavi. Tesviye, tadil.

Égaliser [fte] Müsavi kılmak. Tesviye etmek.

Égalitaire [s] İctimai ve siyasi müsavati gaye ittihaz etmiş olan. Müsavat taraftarı. Müsavata riayet iden.

Égalité [es] Müsavat, müşabehet.

Effroyablement [h] Korkunç bir surette. Fevka'l-had.

Effruiter [fte] Ağacın meyvelerini toplamak.

Effusion [es] Akma. Dökülme. (mec) Hissiyatın izharı. – **de sang** Sefk-i dima. Kan dökme.

Éfourceau [ez] Ağır yün nakline mahsus iki tekerlikli araba.

Égard [ez] İtibar, hürmet. Cihet. **par** – à Riayeten. **à l'** – **de** Nazaran, hakkında. **en** – à İtibar-ile. **à cet** -- Bu babta. **avoir** -- Nazar-ı itibara almak. (cm) İhtiramat.

Égaré, e [s] Yolunu şaşırılmış. Dalaletle uğramış. Serseri. Şaşkın. Dalgın.

Égarement [ez] Yolunu şaşırma. Dalalet. Şaşkınlık. Ahlaksızlık. Dalgınlık.

Égarer [fte] Yolunu şaşırtmak. İdlal etmek. – **les esprits** Tahdiş-i ezhan etmek. Kaybitmek. **s'** -- Yolunu şaşırma. Kaybolmak. Dalalette kalmak. Sözüünü unutmak.

Égayer [fte] Neşelendirmek. Sevindirmek. Keyiflendirmek. Islık-la tezyif etmek. **s'** --Neşelenmek. İstihza etmek.

Égide [es] Himaye. Muhafaza. Kalkan. Saye.

Églander [fte] Gıdalarını çıkarmak.

Églantier [ez] Yabani gül ağacı.

Églantine [es] Yabani gül.

Église [es] Kilise. Hristiyanlar cemaati. Rüesa-yı ruhaniye.

Églogue [es] Çoban şiiri ve şarkısı.

Égo [ez] (fls) Ena. Benlik.

Égohine [es] El testeresi.

Égoïser [fl] Kendini methitmek.

Égoïsme [ez] Hodgamlık. Hodbinlik.

Égoïste [e] Hod-gam. Hod-bin.

Égomisme [ez] Enanıñ mevcudiyetinden başka bir şey kabul itmeyen. İftikariye.

Égorgé, e [s] Boğazlanmış, kesilmiş adam.

Égorgement [ez] Zebh. Kesme. Katl.

Égorgeoir [ez] Maktel.

Égorger [fte] Boğazlamak. Kesmek. Öldürmek. (mec) Tazip etmek. Batırmak. Soymak.

Égorgeur [ez] Kesen. Katil.

Égosiller [ft] (s') Boğazını yırtarcasına bağırarak. Çok söylemek.

Égotisme [ez] Fart-ı enaniyet. Benlik.

Égotiste [ez] Daima. Kendinden bahs iden. Hod-pesend.

Égout [ez] Lağım. Suyuñ damlası. (mima) Damlamak. -- **collecteur** Ana lağımı.

Égoutier [ez] Lağımcı.

Égouttement – Égouttage [ez] Süzme. Bir şeyi sıkarak suyunu akıtma.

Égoutter [fte] Süzmek. Damlatmak. Sıkarak suyunu çıkarmak.

Égouttoir [ez] Süzgeç. Sularıñ akmasına mahsus delikli kap. Fotoğraf camlarınıñ suyu akmak için konuldukları alet.

Égoutture [es] Süzüntü.

Égrainer [fte] Hububat tanelerini başaktan çıkarmak. Üzüümü salkımdan koparmak. Tesbih çekmek.

Égrapper [fte] Salkımıñ tanelerini koparmak.

Égrappoir [ez] Bağcı çekmesi.

Égratigner [fte] Tırmalamak. (mec) Dokunaklı sözler-le müteazzi, cerihadar etmek.

Égratignure [es] Tırnak yarası, tırmık. (mec) Hafif izzet-i nefis yarası.

Égrénemet – Égrénage [ez] Hububatı taneleme. Keten ve kenevir gibi şeyleriñ tohumlarını ayırma.

Égrène [es] Bir sandığıñ köşelerindeki demir köşe bent.

Égrener [fte] Taneleri başaktan çıkarmak. Salkımdan taneleri koparmak. Tesbih çekmek.

Égreneuse [es] Hububat, keten ve kenevir, mısır tanelerini ayırmaya hasus makine.

Égrillard, e [s] Açık gözlü. Şen. Cerbezeli.

Égrisée [es] Elmas tozu.

Égriser [fte] Elması kendi toz-ile tıraş etmek. Mermeri kum-la perdahtlamak.

Égrisoir [ez] Elmas tozu muhafazası.

Égrotant, e [s-e] Hastalıklı, mariz.

Égrugeoir [ez] Küçük havan.

Égruger [fte] Havanda dövmek. Sehk etmek.

Égruelement [ez] Top veya kap ağzınıñ aşınması.

Égueueuler [fte] Topuñ ağızını aşındırmak. Bir kabiñ ağızını kırmak. **s'** -- Bağırmaktan boğazı tıkanmak.

Égyptiaque [s] Mısır'a müteallik. (ilm-i nücum) Uğursuz günler ve saatlere denir.

Égyptien, ne [s] Mısırlı.

Égyptologie [es] Kadim-i Mısır hakkında tedkikat-ı ilmiye.

Égyptologue [ez] Kadim-i Mısır asar ve ahval-i tarihiyesinde müteahassıs alim.

Eh [hd] Ey! Vay! Ha! Ya! **eh bien!**.. Pek ala! Peki! Hadi ya! Öyle ise! O halde!

Éhontée [s] Hayasız. Utanmaz.

Éhonpper [fte] Ağaç dallarınıñ tepelerini kesmek.

Éider [ez] (é - i - der okunur) Şimal ördeği. Pupa ördeği.

Éjaculateur, trice [s] Mayı dıfık ile fırlatan. Nufteyi dışarı çıkaran. Dafık.

Éjaculation [es] Nufteyi dışarı çıkarma. Temniye. İmna. İndifak. İndifa. İnzal.

Éjaculer [fte] Mayii şiddet-le dışarıya atmak. Nufteyi dışarı çıkarmak, inzal etmek. Şiddet-le ifrağ ve ifraz etmek.

Éjecter [fte] Tırnak vasıtası-la fişegi namludan çıkarmak. Cihaz-ı mahsus-ile suyu hazineden çıkarmak.

Éjecteur [ez] (es) Tırnak. Suyu boşaltmaya mahsus cihaz.

Éjection [es] İfrazat-ı süfliyeyi tahliye etmek. Fişegin tırnak vasıtası-la fişek yatağından çıkarması, çıkarılması.

Éjointer [fte] Bazı kuşlarıñ kanatlarıñ ucunu kesmek.

Élaboration [es] Tanzim, tesviye. Tadil. İhzar.

Élaborer [fte] Uzun uzadıya çalışarak hazırlamak, tanzim etmek. İşlemek. İhzar etmek. Tadil ve ıslah etmek.

Élagage [ez] Budama.

Élaguer [fte] Budamak. Bir ibarenin haşviyatını tay etmek.

Élaïomètre [ez] Zeytinyağlarıñ safiyetini tayin itmeye mahsus alet.

Élan [ez] Hız. Hamle. Savlet. Atılış. (mec) Temayül-i şedid.

Élan [ez] Şimal geyiği, sığın.

Élancé, e [s] İnce ve uzun (boy).

Élancement [ez] Savlet. Can atma. Hücüm. Tahassür sancı.

Élancer [fte] Atmak. Fırlatmak. İhzar etmek. **s'** -- Atılmak. Fırlatmak. Savlet, hücüm etmek. (mec) Boy atmak. Fırlamak. (fl) (t) Sancı virmek.

Élanion [ez] Çakır atmaca dinilen çaylak.

Élaps [ez] (ta t) Katar yılanı.

Élargir [fte] Tevsi etmek. (hk) Hapisten çıkarmak. (mec) Büyülmek. **s'** -- Tevessü etmek. Genişlemek.

Élargissement [ez] Tevessü. (hk) Tahliye-i sebil.

Élargissure [es] Tevsi için eklenen parça. Eñ.

Élasticité [es] Elastikit. Esneklik. (mec) Çeviklik. Mülayemet.

Élastique [ez] Lastik.

Élatérite [es] (mima) Lastik zifti denilen bir madde-i ihtirakiye.

Élatéromètre [ez] Muharrik mihaniki olarak kullanılan gaz veya buharın kuvvetini ölçmeye mahsus alet.

Élatine¹⁴⁶ [es] Köknariye, su biberi nevi.

Élaver [fte] İplikleri didilmiş paçavraları ve kağıtları bol su ile yıkamak.

Elbeuf [ez] Elbeuf çuhası.

Éldorado [ez] Muhayyel, yalancı cennet. Fevkalade müferreh yer.

Éléatisme [ez] Hekim. (Elea)nın meslek-i felsefesi. Reybiye.

Électeur, trice [e] Müntahip, intihap iden.

Électif, ve [e] İntihabi. Müntahip.

Élection [es] İntihap.

Électionner [fl] İntihap yapmak.

Électivité [es] Kabiliyet-i intihap.

Électorabilité [es] Müntahip olmak. Kabiliyeti, istidadi.

Électoral, e [s] İntihaba ait.

Électricien [ez] Elektrik mütehassısı.

Électricité [es] Elektrik.

Électrique [s] Elektriki. **courant** -- Elektrik cerayanı. **machine** -- Elektrik makinesi.

Électrisable [s] Elektriklenebilen.

Électrisant, e [s] Elektrikleyen. (mec) Canlandırın, şoka getiren.

Électrisation [es] Elektrikleme. Elektriklenme.

Électrisé, e [s] Elektriklenmiş. (mec) Şoka gelmiş, canlanmış.

Électriser [fte] Elektrik-le tedavi iden tabip. Bizatihi elektrik husule getiren alet.

Électro-aimant [ez] Mıknatıs elektriği.

Électrochimie [es] Kimya-yı elektrik.

Électrocapillarité [es] Şariyyet-i elektrikiye.

Électrocuté, e [s] Elektrik-le idam edilmiş mahkum.

Électrocuter [fte] Elektrik-le idam itmek.

Électrocuter, trice [e] Elektrik-le idam iden.

Électrode [es] Elektrik kutbu. Elektrik memerri. Bir gaz veya mayı derununa cereyanı isal iden nakil-i cisim.

Électrodynamique [es] (fiz) Elektrik-i kuva-i mebhası. Fizikte, cerayanların cereyanlar üzerine icra ittikleri teessüratta ait hadisattan bahs iden bab.

Électrodynamomètre [ez] Cereyanın kuvvet ve şiddetini ölçmeye mahsus alet.

Électrogalvanisme [ez] Volta piller-ile husule gelen teessürat-ı nazariyesi.

Électrogène [s] (fiz) Müvellidü'l-elektrik.

Électrogénèse [es] Tekevvün-i elektrik.

Électrolysation [es] Bir cismin elektrik cerayanı ile inhilali.

Électrolyse [es] Tahlil-i elektrik.

Électrolyser [fte] Elektrik-le tahlil itmek.

Électrolyte [ez] Bir ay tahlil-i cereyanın tesirine maruz kılınan cisim.

¹⁴⁶ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Électromagnétique [s] Elektrik cereyanlarının mıknatıslara olan teessürat-ı müşterikasına ait. Elektrik mıknatısı.

Électromagnétisme [ez] (fiz) Elektrik cereyanlarının mıknatıslara olan teessürat-ı müşterekesinden bahis-i kısım. Elektrikiyet-i mıknatısıye.

Électrométallurgie [es] Madenlerin elektriki usuller-le ihraç ve tasfiyesi.

Électromètre [ez] Bir cismin mahmul olduğu elektrik miktarını mesahaya hadim alet. Elektrik mukayesi.

Électrométrie [es] Elektrik kuvvetlerini mesaha için müstamel usullerin heyet-i mecmuası. Mesaha-i kuva-yı elektrikiye.

Électromoteur [ez] Elektrik kuvvetini mihaniki kuvvete tahvil iden makine.

Électromoteur, trice [s] Kimyevi bir tesir tahtında elektriki temeyyüh iden. **force – trice** Bir devre dahilinde ani kuvvetin cereyanın ani şiddetine taksiminden husule gelen harc-ı kısım.

Électronégatif, ve [s] Menfi elektrige mensup.

Électrophone [ez] Sedayı kuvvetlendirmeye mahsus telaffuz ahizesi.

Électrophore [ez] Elektrigi cem itmeye mahsus alet. Hamil-i elektrik.

Électrophophore [ez] Portatif elektrik lambası.

Électrophysiologie [es] Elektrik hayatı. Ziruh mahlukatın elektrik kuvvetleri taht-ı tesirinde husule getirdikleri aksü'l-amellerin tetkik-i fenni.

Électropuncture [es] İğneler vasıtasıyla insanca dahiline elektrik cereyanı geçirmekten ibaret tedavi.

Électropositif, ve [s] Müsbet elektrige mensup.

Électroscope [ez] Elektrigin mevcudiyetini meydana çıkaran alet. Elektrik-nüma.

Électrosémaphore [ez] Gemiler-le muhabere etmek için sahilde tesis idilen alet.

Électrostatique [es] (fiz) Elektriklenmiş ecesam üzerinde muvazenet-i elektrikiye hadisatını tetkik iden mebhas.

Électrothérapie [es] Elektrik-le tedavi.

Électrothermie [es] (t) Elektrik-le ki ameliyatı icra etme.

Électrotrieuse [es] Demir cevherlerini mevad-ı ecnebiyeden ayıran makine.

Électrum [ez] Üç kısım altın bir kısım gümüşten mürekkep halita.

Électuaire [ez] Macun.

Élégamment [h] Zerafet-le. Nazikane.

Élégance [es] Zerafet. Nezaket. Nefaset. (fls) Ruvéyha.

Élégant, e [s] Zarif, kibar. Nazik. Mergup.

Élégiaque [s] Matem-engiz eşara müteallik. (mec) Hüzn-amiz. (ez) Hüzn-amiz şiirler yazan şair.

Élégie [es] Mevzu-yu hazin şiir, mersiye.

Élégir [fte] İnceltmek.

Élément [ez] Unsur. Madde. Mebadi. Bir fen ve sanatın esası. Mabihi'l-hayat.

(fiz) Pil çifti. Bir külüñ ter kibine giren ecza-yı asliyeden behri.

Élémentaire [s] İbtidai. Unsuri. **esprits** – s Ervah-ı unsuriye.

Élémi [ez] Reçine. Ratineç.

Élémosinaire [s] Sadakaya müteallik.

Élénctique [s-e] İlm-i akaidiñ manzara kısmı.

Éléophage [s-e] Zeytin yiyen.

Éléphant [fte] Fil.

Éléphante [es] Dişi fil.

Éléphanteau [ez] Fil yavrusu.

Éléphantiasis [es] (t) Daü'l-fil.

Éléphantin, e [s] File benzeyen. (es) Fil dişi karı.

Élévage [ez] Hayvan yetiştirme.

Élévateur [ez] Rafi.

Élévation [es] Yükseklik. Yükselme. Büyüklük. İrtifa. Mürtefi. (mec) Ulüvv-i cenap. (r) Ref.

Élève [ez] Şakirt. Çırak Tilmiz.

Élevé, e [s] Yüksek. Ali. Bina idilmiş. Rezk idilmiş. Terbiye idilmiş. Nasip idilmiş.

Élever [fte] Yükseltmek. Kaldırmak. Bina etmek. Rezk etmek. Talim ve terbiye etmek. İla etmek. Beslemek. Artırmak. Dermiyen etmek. (mec) Teali ittirmek. s' -- Yükselmek. Zuhur etmek.

Éleveur [es] Hayvan yetiştiren kimse. Mürebbi.

Élfe [ez] İskandinavya memleketlerinde peri.

Élifer [fte] (s) Harf-ı hazf etmek.

Éligibilité [es] İntihap kabiliyeti.

Élimer [fte] Eksitmek. Yıpratmak. Köhneleştirmek. s' -- Eskimek.

Élimination [es] Tayy, ihraç. İfna. (t) İtrah.

Éliminer [fte] Çıkarmak. İhraç etmek.

Élingue [es] (bhr) Bocurgat halatı.

Élire [fte] İntihap etmek. İntihap-la bir memuriyete nasb etmek.

Élision [es] (sr) Soñ harfiñ hazfı.

Élite [es] Güzide. Seçme. Mümtaz. (as) Müntahab-ı asker.

Élixir [ez] İksir.

Elle [z] O (müennes)

Ellébore [ez] (nb) Çöpleme. Şakikiye.

Elléborées [es-cm] (nb) Şakikiye fasülyesi.

Ellipse [es] (h) Kat-i nakıs. (sr) Hazf.

Ellipsoïde [s] (h) Şibh-i kat-ı nakıs.

Elliptique [s] Kat-ı nakıs şeklinde olan. (sr) Bir veya birkaç kelimesi mahfuz ve mukkadar ibare.

Elocution [es] Tarz-ı ifade. Şive. Üslup. Nutuk. İlm-i belagat.

Éloge [ez] Sitayiş. Medh. Vasf. Medhiye.

Élogier [fte] Methitmek.

Élogieux, se [s] Sitayiş-amiz.

Élogiste [e] Medhiye yazan muharrir.

Éloigné, e [s] Uzak. Bait. Öñü alınmış. Uzak bir zamana ait.

Éloignement [ez] Buud, uzaklık. Uzaklaşma, tebaüd. Uzaklaştırma. Tebid. (mec) Nefret.

Éloigner [fte] Def itmek. Vazgeçirmek. Uzaklaştırmak. Tard ve tebid itmek. s' -- Uzaklaşmak. Tebaüd itmek.

Élonger [fte] Uzunlamasına çekmek. Yanından gitmek. Mülazemet-i aşıkandede bulunmak.

Éloquemment [h] Fesahat ve belagat-la. Beligane.

Éloquence [es] Fesahat, belagat. Talakat-i lisan. Selaset.

Éloquent, e [s] Fesih. Belig. Selis, müessir. Talakat lisan sahibi.

Élu, e [ez] Müntahap. İntihap idilmiş. Güzide. Saadet-i uhreviyeye nail adam.

Élucidation [es] Tavzih-i tafsil. Teşrih.

Élucider [fte] Tavzih itmek, izah itmek.

Elucubration [es] Pek büyük emek ve gayret-le vücuda getirilmiş eser. Bu suret-le çalışma.

Élucubrér [fte] Geceyi gündüze katarak çalışmak.

Éluder [fte] Maharet-le savmak. Bertaraf itmek. Def itmek. Sıyrılmak.

Élyme [ez] (nb) Kum çalısı.

Élysée [ez] Yunan esatirinde cennet. (mec) Ferah-feza, latif mevki.

Élyséen, ne [s] Behiştî.

Élytre [ez] (ta t) Haşeratın dış kanadı.

Élytroïde [s] **membrane** -- Gışa-i gılafî.

Élzevir [ez] Meşhur tabi « Elzevir »iñ tap ittiği kitap. Onuñ hurufu.

Émacyation [es] (t) Soñ derecede zaaf.

Émacyé, e [s] Pek nahif ve zayıf.

Émail [ez] Mina. Minakari sır. (mec) Muhtelif renkler ve çiçekler.

Émaillé [s] Minalı. Minakari.

Émailler [fte] Mina yapmak. Tezyin itmek. Mina kaplamak.

Émaillerie [es] Minacılık sanatı.

Émailleur [ez] Minacı.

Émailloux, se [s] Minalı. Sırlı.

Émaillure [es] Minacılık. Minakari işi.

Émanation [es] Tebahhur. Tasaud. (mec) Sudur, tezahür. Sünuh, sudur, tecelli.

Émanatisme [ez] (fls) Zuhuriye.

Émancipation [es] İtikad, ıtak, azade itme. Mezuniyet. (hk) Fekk-i hacir. Vesayetten kurtulmak.

Émanciper [fte] Azade, itikad, ıtak itmek, fekk-i hacir itmek. Kurtarmak. Serbestisini, idaresini eline virmek. Vesayetini def itmek. s' -- Kapıdan azat olmak. Kesb-i serbesti ve hürriyet itmek.

Émaner [fl] Sudur, neşet itmek. Tebahhur itmek. Nebean itmek. Tasaud itmek. Sızmak. Tereşşüh itmek.

Émargement [ez] Derkenar. Tahşiye. Hamiş. Kağıt kenarlarının kesilmesi.

Émarger [fte] Derkenar itmek. Sahife kenarlarını kesmek. Tahiyeye itmek. Derkenar-la ibra itmek.

Émarginé, e [s] (nb) Ucu muhaddep kesilmiş.

Émasculatıon [es] İğdiş itme.

Émasculer [fte] İğdiş itmek.

Embabouiner [fte] Temelluk ile aldanmak ve bu suret-le istihsal-i meram itmek.

Embâcle [ez] Su akıntısında biriken buzlar.

Emballage [ez] Denk bağlama. Ambalaj. **frais d'** -- Bendiye.

Emballer [fte] Eşyayı sandığa koymak, balya yapmak. (mec) Yüze gülerek aldatmak. Arabaya bindirmek, yollamak. **s'** -- (at hakkında) Gemi azaye almak. (mec) Hiddetine, şok ve galeyanına kapılmak.

Emballeur [ez] Balya yapan. (mec) Muğfel. Yalancı. Martavalcı.

Emballotter [fte] Denklere eşyayı yerleştirmek.

Embander [fte] Sargılar-la sarmak. Çemberlemek.

Embarbouiller [fte] Pek ziyade bulaştırmak. (mec) Teşevvüş itmek. Zihin karıştırmak. **s'** -- Şaşırmak, zihin karışmak.

Embarcadère [ez] Vapur iskelesi, şimdendifer rıhtımı.

Embarcation [es] Sandal. (cm) Merakib-ı bahriye.

Embardée [es] Geminiñ yahut otomobilin nagehani surette yoldan sapmış. Orsa boca gitmek.

Embargo [ez] Geminiñ limanda tevkifi. Ambargo. Tevkif-i sefain. **frapper d'** -- Ambargo ilan itmek. (laubaliyane) Müsadere.

Embariler [fte] Fıçılara koymak.

Embarquement [ez] Gemiye irkap veya tahmil. Bahren nakliye masrafı.

Embarquer [fte] Gemiye bindirmek. Yükletmek. (mec) Sevk ve idare itmek. Beraber taşımak. **s'** -- Gemiye binmek. (mec) Bir işi taahhüt itmek. Başlamak.

Embarras [ez] Mani. Müşkilat. Tereddüt. Müzayaka. Sıkıntı. Kararsızlık. (mec) (cm) Açık hava. Kır hava.

Embarrassant, e [s] Müşkilat viren. Can sıkın. Mani olan.

Embarrassé, e [s] Müşkilat içinde bulunan. Tereddüde düşen. Muztar kalan. Sıkıntıya duçar olan. (mec) Gebe.

Embarrasser [fte] Mani olmak. Can sıkıkmak. Şaşırtmak. Müşkilata duçar itmek. (mec) Teşevvüş itmek. **s'** -- Şaşırmak. Canı sıkılmak.

Embarrer [fte] Ağır bir yükü kaldırmak için altına manivela koymak. Beygiriñ ayağı ahır direğine dolaşmak.

Embas [ez] Bir şeyiñ alt kısmı.

Embase [es] Madeni bir aletiñ istinad yeri. Ökçe.

Embasement [ez] Temel yeri. Temel çıkıntısı.

Embastiller [fte] Bastil dinilen zindana koymak. (as) İstihkamat ile ihata itmek.

Embatailler [fte] Muharebe nizamına koymak.

Embâter [fte] Hayvana semer vurmak. (mec) Bar olmak, sıkıkmak.

Embattre [fte] Tekerlik-le demir çember geçirmek.

Embauche [es] Ameleye iş virme. Birini işe kayırma.

Embauchée [es] İşe başlama.

Embauchement [ez] Amele istihdamı. Ameleyi ayartma. İğfal.

Embaucher [fte] Ameleye iş vimek. Ameleyi hizmetine almak. Ayartmak. Bir fabrika amelesini ayartıp kaçırmak.

Embauteur, se [e] Ameleye iş viren. Ayartan.

Embauchoir [ez] Kundura kalıbı.

Embamement [ez] Tatir, tahnit. Mumyalama.

Embaumer [fte] Tatir itmek. Tahnit itmek. Mumyalamak.

Embaumeur [ez] Mumya yapan. Mumyacı.

Embecquer [fte] Kuş yavrusunu yem yedirmek.

Embéguiner [fte] Takiye giydirmek. (mec) İkna itmek. **s'** -- Çıldırası aşık olmak.

Embelle [es] (bhr) Kasara üstü.

Embelli, e [s] Gevezeleşmiş. Gevezelenmiş.

Embelli [es] Fırtınadan, boradan sonra havanın açılması. (mec) Müsait fırsat.

Embellir [fte] Güzelleştirmek. Tezyin itmek. (fl) ve **s'** -- Güzelleşmek.

Embellissant, e [s] Güzelleştiren. Tezyin iden.

Embellissement [ez] Güzelleşme. Güzelleştirme. Tezyin. Tezeyyün.

Emberlificoter [fte] Müşkilata uğratmak. Şaşırtmak. Tuzağa düşürmek.

Emberlucoquer [ft] (**s'**) Bir fikre saplanıp daima onun-la meşgul olmak. Taannüt itmek.

Embesogné, e [s] Meşguliyeti çok.

Embêtant, e [s] Can sıkıcı.

Embêter [fte] Can sıkıkmak. Baş ağrıtmak. Taciz itmek.

Embeurrer [fte] Tereyağı sürmek.

Emblarrage [ez] Zer. Buğday ekme.

Emblaver [fte] Tarlaya tohum saçmak. Zer itmek. Buğday ekmek.

Emblavure [es] Buğday ekilmiş tarla.

Emblée [h] (**d'**) İlk hamlede. Bağteten.

Emblématique [s] Remzi. Şiari.

Emblème [ez] Remz. Alamet-i farika. Şiar. Tasvir ve şekl-i timsali. Hile, huda.

Embler [fte] Çalmak. Cebren almak.

Embobeliner veya **Embobiner** [fte] Tatlı, cazip sözler-le kandırmak.

Emboire [fte] Dövülen madenin kalıbına yapışması için yağ yahut bal mumu sürmek. **s'** --Yağlı boya resimde renkler solmak.

Emboîtement [ez] Birbirine geçirme. İndimaç.

Emboîter [fte] İki şeyi birbirine geçirmek. Ekleme. Yakıştırmak. Yanaştırmak. -- **le pas** Birinin adımlarını takip ederek yürümek. **s'** -- Birbirine geçmek. Sarılmak. (mec) İmtizaç. İtilaf itmek. Birinin hareketini taklit itmek.

Emboîture [es] Ek yeri. (mec) İrtibat. Rabıta.

Embolie [es] (t) Sımame.

Embolisme [ez] (hey) Eski Yunanlıların sene-i kameriyeyi sene-i şemsiyeye tevfiğ için dört senede bir şehir-i kebise ilaveleri.

Embonpoint [ez] Semizlik. Semen. (mec) Mebzuliyet. Bolluk.

Emboquer [fte] Tavuk mumasili hayvanatı besiye koymak.

Embosser [fte] Gemiye baştan ve kıçtan rabt itmek.

Embossure [es] Geminiñ baş ve kıç palamarı.

Embouche [es] Mümbit çayır.

Embouché, e [s] (mal) Ağzı pis.

Emboucher [fl] Düdük ve boruyu ağza almak. Gem takmak. Biriniñ söyleyeceğini öğretmek.

Embouchoir [ez] Çalgı ağızlığı. (as) Tüfeğin üst bileziği.

Embouchure [es] (coğ) Nehir mansıbı. Ağız, fem. Methal. Menfez. Çalgı ağızlığı.

Embouer [fte] Çamurlatmak. Çamur sıvamak.

Embouquemente [ez] (bhr) Dar boğaz methali.

Embouquer [fl] (bhr) (gemi) Dar boğaza girmek, böyle bir yerden geçmek.

Embourber [fte] Çamura batırmak. Bataklığa sokmak. (mec) Bir kimseyi fena, müşkil bir işe sokmak.

Embourrement-Embourrage [ez] Kıtık-la doldurma.

Embourbrer [fte] Kıtık-la doldurmak.

Embourser [fte] Keseye, kasaya koymak. (tokat, tekme) Yemek.

Embout [ez] Baston veya şemsiyeniñ ucuna takılan yüksük.

Embouteiller [fte] Şişelere koymak. Gemileri liman içinde hapsidecek surette liman ağzını sed itmek. Abluka itmek.

Embouter [fte] Baston ucuna yüksük geçirme.

Emboutir [fte] Madeni soğuk olarak dökmek suret-ile tarafını mukaar ve diğer tarafını muhaddep yapmak. Eğriltmek.

Emboutissage [ez] Bakır ve madeni dövme ameliyatı.

Emboutissoir veya **Emboutiss** [es] Bakır çiçeği veya bir maden levhasını dövmek, eğriltmek için çekiç, makine.

Embranchement [ez] Teşaup. Demir yolu iltisak noktası. Yol veya demir yolu kolu, şubesi. Ağaç gövdesiniñ müteaddid dallara ayrılması. Su, gaz borularınıñ kollara ayrılması. Bu kollardan behri. Şubat-ı fünün. Fer, şube.

Embrancher [fte] Birkaç yol veya boruyu iltisak ittirmek. Birleştirmek.

Embraquer [fte] İpi çekip girmek.

Embracement [ez] Tutuşup yanma. (mec) Bir memlekette ihtilal karışıklık. Büyük yangın.

Embraser [fte] Tutuşturmak, ateşe virmek. (mec) Bir memlekette şurup ika itmek. Fitne uyandırmak.

Embrassade [es] Kucaklaşma. Muanaka. Der-ağuş. Öpüşme.

Embrasse [es] Perde bağı.

Embrasseur, se [s] Kucaklaşmayı, öpmeyi seven.

Embrassement [ez] Kucaklaşma, musafaha, muanaka, öpüşme.

Embrasser [fte] Der-aguş itmek. Sarılmak. Kucaklamak. Öpmek. Sıkmak. Şamil olmak, ihata itmek, muhtevi

olmak. Kabul itmek. İntihap itmek. Teşebbüs itmek.

Embrassoires [es-cm] Camcı potalarını fırından çıkarmaya mahsus bir nev kısaç. Kerpeten.

Embrasure [es] Pencere, kapı, duvara açılan delik. Kapı ve pencere aralığı. (as) Top mazgalı, mazgal. (bhr) Lombar deliği.

Embrayage [ez] Makinede moturu aksam-ı müteharrikeye rabt iden mekanizma. Motor-la aksam-ı müteharrike arasında irtibat husule getirme.

Embrayer [fte] Bir makinenin motor-ile bunun tahrik idecek aksam arasında irtibat husule getirmek.

Embrenage-Embrenement [ez] Telvis itme. Pisletme.

Embrenier [fte] (amiyane) Necaset-le bulaştırmak. Pisletmek. – s' Üstü başı pislik içinde kalmak.

Embreuver-Emreuer [fte] Yekdiğerine mailen kat iden iki tahta veya direği birbirinin içine geçirmek suret-ile birleştirmek.

Embrigader [fte] (as) Liva teşkil imek (mec) Müşterek bir idare altına cem itmek.

Embrocation [es] (t) Hasta bir uzvu yağlı bir mayi sürmek.

Embrosage [es] (elektr) Cereyanı bir devre aksamından geçebilecek surette tevzi itme.

Embroscher [fte] Şişe geçirmek. (kılıç veya süngü) Saplamak, bir tarafa sokup öbür taraftan çıkarmak.

Embroncher [fte] Kiremitleri birbirinin üstüne gelecek vech-ile koymak.

Embronillarder [ft] (s') (amiyane) Çakırkeyf olmaya başlamak.

Embrouillement [ez] Teşevvüş. Teşviş.

Embrouiller [fte] Şaşırtmak, teşviş itmek. Karıştırmak. s' -- Şaşırmak. Sarhoşluk alaimini hissetmek. (hava) Bulanmak.

Embruger [fte] İpek böceklerinin çıkması için yanlarına dal koymak.

Embruiné, e [s] (ekin hakkında) Kıraıdan yanmış.

Embrumer [fte] Sis-le ihata itmek. (mec) Mükedder ve mahzun itmek.

Embrun [ez] (bhr) Sisli hava. Dalga serpintisi.

Embrunir [fte] Karartmak. Esmerletmek. Koyu renkte boyamak. (mec) Meyus ve mahzun itmek.

Embryocardie [es] Kalp darabanının artması.

Embryogénie [es] (ta t) Tekvinü'r-rüşeym mebhası.

Embryologie [es] Mebhasü'l-cenin.

Embryon [ez] (ta t) Rüşeym. Cenin. (mec) Kısa boylu, değersiz veya ehemmiyetsiz adam. (mec) Esas, sebeb-i asli.

Embryonnaire [s] (ta t) Rüşeymi. Cenini. (mec) Henüz hal-i ibtidaiyede bulunan.

Embryonné, e [s] Rüşeymi muhtevi.

Embryotome [hz] Haz-ı cenin ameliyatında kullanılan alet.

Embryotomie [es] (cerra) Haz-ı cenin.

Embryotrophe [ez] Gış-yi rüşeym.

Embu, e [s] Renkleri soluk resim. (ez) Donukluk. Yağlı boya resminde boyanın yapılması.

Embûche [ez] Tuzak. Hile.

Embûcher [fte] Ormanda katiyata başlamak.

Embûcher [fte] (geyik hakkında) Ormana dalmak.

Embuer [fte] Buğulanmak. Külle suya sokmak.

Embustcade [es] Pusu. Pusu mahali.

Embusquer [fte] Pusu kurmak. s' -- Pusu tutmak.

Embut [ez] Huni.

Éméché, e [s] Çakır keyif.

Émécher [fte] Fitol haline koymak. (mec) Yarı sarhoş bir halde olmak. Çakır keyif olmak.

Émender [fte] Bir ibareyi, metni tashih ve ıslah etmek.

Éméraldine [es] Soluk mavi. Renk.

Émeraude [es] Zümrüt. (mec) Yeşil renk, zümrüdin.

Émergence [es] Zuhur, huruç.

Émergent, e [s] (fiz) Menfez. **rayons** – s Şuaat-ı menfeze.

Émerger [fl] Su içinden sathına çıkmak. Bir yerden başka yere geçmek. (mec) Zuhur etmek.

Émeri [ez] Zımpara tozu. **papier** -- Zımpara kağıdı. **bouché à l'** -- Ağzı sımsıkı tıkanmış (şişe).

Émérillon [ez] Boz doğan. (bhr) Büyük balıklar oltası. (bhr) Makara çengeli.

Émérillonner [fte] Çevikleştirmek. Atikleştirmek.

Émérite [s] Memuriyetinin şeref ve unvanını muhafaza iden mütekit. Bir meslekte uzun bir tecrübe ve maharet sahibi, kar-azmude. Emektar. Kıdemli. Mesbuku'l-hıdme. Mütehayyiz.

Émersion [es] Bir cismin içinde bulunduğu mayinin, suyun sathına çıkması.

Émerveillable [s] Şayan-ı hayret. Şayan-ı takdir.

Émerveiller [fte] Hayret ve takdiri mucip olmak. Mütehayyir etmek. Bais-i hayret ve taaccüp olmak.

Émétique [s] (t) Mukayyi. (ez) Mukayyi ilaç

Émétiser [fte] Mukayyi ilaç karıştırmak. Hastaya mukayyi ilaç virmek. Kayı itirmek.

Éméto-cathartique [s] Hem mukayyi hem müshil. (ilaç)

Émettre [fte] Neşir etmek. Isdar etmek. Tedavüle çıkarmak. İhraç etmek. İfade, dermiyan etmek. Tebliğ, irsal etmek.

Émeuler [fte] Sedefi parlatmak.

Émeute [es] Gürültü. İsyân hareketi. Karışıklık.

Émeutier, ère [s] Fitnekar. Fesat başı. İsyana teşvik, tahrik iden. (ez cm) Usat.

Émier [fte] Parmaklar arasında ufalamak.

Émiettement [ez] Ufalama. Aksama ayırma.

Émietter [fte] Ekmeyi vesaireyi ufalamak. Ufak ufak doğramak. (mec) Aksama ayırmak.

Émigrant, e [s] Hicret iden. (ez) Muhacir. Mülteci.

Émigration [es] Hicret. Muhaceret. Muhaceret-i tuyur.

Émigré, e [s-e] Hicret itmiş. Muhacir.

Émigrer [fl] Hicret itmek. (mec) İntikal itmek.

Emincé [ez] İnce dilimlere doğranmış et yemeği.

Emincer [fte] İnce dilimlere doğratmak.

Éminement [h] Fevkalade. Mükemmel surette. Baligan-ma-belağ. Ziyadesi-le.

Éminence [es] Arazi-i irtifai. Yükseklik. Mürtefi mahal, tepe. Şahika. Ale'l-umum çıkıntı. (mec) Manevi tevaffuk. Mümtaziyet. Bülent mertebe. Kardinallere virilen unvan.

Éminent, e¹⁴⁷ [s] Yüksek. Mürtefi. Mümtaz, ali, bülent. **hommes** -- Zevat-ı mümtaze, zevat-ı aliye.

Éminentissime [ez] Kardinale virilen unvan. Rütüb-i meap.

Émir [ez] Emir.

Émissaire [ez] Murahhas. Casusu.

Emission [es] Tebliğ. İrsal. Neşr. Tedavüle ihraç. İfade. (mec) Tezahür. (fiz) Neşr, sudur, huruç. -- **d'action** Hisse-i senedatı ihracı. **banque d'** -- Tahvilat-ı ihracına mezun banka.

Emmagasinage [ez] Yahut.

Emmagasinement [ez] Eşyanın mağzaya, depoya vazı. Biriktirme, teraküm ittirme. **droit d'** -- Ardiye ücreti.

Emmagasiner [fte] Eşyayı mayazaya, ardiyeye vaz itmek. (mec) Biriktirme, teraküm ittirmek.

Emmaigrir [fl] Zayıflatmak. Yahut. **s'** - - Zayıflamak.

Emmailoter [fte] Çocuğu kundaklamak. (mec) Tahdit itmek.

Emmancher [fte] Kulp veya sap takmak. Elbiseye kol takmak. (mec) Yoluna koymak. Hüsn-i tesviye itmek.

Emmancheur [ez] Sapçı. Kulp takan.

Emmanchure [es] Bir elbisenin kol takılacak uyuk mahali, kol deliği.

Emmannequiner [fte] Ağaç veya çiçek fidanını toprak-la beaber küfeye veya sepete koymak.

Emmanteler [fte] Mantoya sarmak.

Emmarchement [ez] Bir merdiven basamaklarının tertip ve vazı.

Emmargouillé, e [s] Kirli. Mülévves.

Emmasser [fte] Kütle halinde cem itmek.

Emmécher [fte] Fitol takmak.

Emmêler [fte] Karıştırmak. Tahlit itmek. (mec) Velveleye virmek.

Emménagement [ez] Göç itme. Eşyayı nakil itme. Taksimat-ı dahiliye.

Emménager [ft-l] Eşya-yı beytiyeyi yeñi ikametgaha nakil ile birleştirmek. Göç itmek. Bir tarza ifrağ itmek, tertip itmek.

Emmener [fte] Birlikte getirmek. Sevk itmek. Getirmek.

Emmenotter [fte] Kelepçe takmak.

¹⁴⁷ Sözlükte "Émenent, e" şeklindedir.

Emmétrer [fte] Kolayca ölçmek için tertip itmek.

Emmétrope [e] Rüyeti tabii olan insan gözü.

Emmeubler [fte] Düşemek. Tefriş itmek.

Emmeuler [fte] Ot ve emsalini yığmak. Yığın yapmak.

Emmiellé, e [s] Bal sürülmüş. **paroles** - Müdahenekarane sözler.

Emmieller [fte] Ballamak. Bala batırmak. Bal sürmek.

Emmiellure [es] (t) Ballı merhem.

Emmitonner [fte] Sıcak ve yumuşak bir kumaşa sarmak. (mec) Tatlı sözlerle aldatmak.

Emmitoufler [fte] Sıcak esvap giyip sarmak. Kürke sarmak.

Emmortaiser [fte] Bir tahta ucunu pervaza, kertiğe yerleştirmek.

Emmotter [fte] Fidaniñ kökünü toprakla örtmek.

Emmurer [fte] Hapsitmek. Duvarlar içine kapamak.

Emmuseler [fte] Burunsalık takmak. (mec) Ağzını kapamak, tıkamak. Susturmak.

Emmusquer [fte] Misk ile tatir itmek.

Émoeller [fte] İliğini çıkarmak.

Émoi [ez] Telaş, heyecan. Endişe.

Émollient, e [s] Yumuşatıcı. Müleyyin. (ez) Müleyyin ilaç.

Émolument [ez] İstifade, temettü. (hk) Hisse-i musibe. (cm) Muhassasat. Maaş. Aidat.

Émonction [es] (t) Ahlat-ı zaideniñ ihracı.

Émonde [es] Kuş gübresi.

Émondement-Émondage [ez] Ağaç budama.

Émonder [fte] Lüzumsuz ağaç dallarını budamak. Hububatiñ kabuklarını çıkarıp temizlemek.

Émondeur [ez] Ağaç budayıcı. Budama bıçağı.

Émotif, ve [s] Müheyyiç. Heyecana müteallik. Teheyyüce müsteit.

Émotion [es] Tesir. Telaş. Heyecan-ı kalp. (mec) Tehyicat.

Émotionner [fte] Teessüre, rikkate getirmek. Tehyiç itmek.

Émotivité [es] Kabiliyet-i teheyyüç.

Émotter [fte] Sürülen tarlanıñ kesiklerini kırmak.

Émotteuse [es] Tarla kesilerini ezmeye mahsus merdane

Émoucher [fte] Sinekleri kovmak.

Émouchet [ez] Çakır, cora denilen şahin.

Émoucheter [fte] Sivri ucunu körletmek.

Émouchette [es] Beygirlere mahsus sineklik örtü.

Émouchoir [ez] Sineklik.

Émoudre [fte] Bilmek.

Émoulage [ez] Bileme.

Émouleur [ez] Bileyici.

Émoulu, e [s] Bilenmiş. **frais** -- Tecrübesiz. Henüz çıkmış.

Émousser [fte] Bıçağı köreltmek, ucunu kesmek. (mec) Gevşetmek. Zayıflatmak.

Émousser [fte] Ağaçlardaki yosunları çıkarmak.

Émoustiller [fte] Neşe virmek. Şenlendirmek.

Émouvant, e [s] Müessir. Tesiri mucip. Müheyyiç. Muharrik.

Émouvoir [fte] Heyecana, rikkate getirmek. Tahrik itmek. Teşvik itmek. s' -- Heyecana gelmek. Müheyyiç olmak. Telaş itmek. Harekete gelmek.

Empailler [fte] Saman-la doldurmak veya sarmak.

Empalement [ez] Kazıklama. Küçük değirmen savağı.

Empaler [fte] Kazıklamak. Kazığa oturtmak.

Empan [ez] Karış. Sere.

Empanacher [fte] Tüy-le tezyin itmek. Mağrurane. Bir tur virmek.

Empanner [fte] Bir otomobil veya bisikleti durdurmak. Gemiyi durdurmak. (fl) Yelkenleri indirmek.

Empaqueter [fte] Paket bağlamak.

Emparer [ft] (s') Yakalamak. Almak. Kapatmak. Zabt itmek.

Emparquer [fte] Koyunları ağıla koymak.

Empatliner [fte] Tatlı sözler-le aldatmak. Baştan çıkarmak.

Empâter [ez] Hamuda bulaştırmak. Hamur haline koymak. (nkş) Kalın boyamak. Tavuk vesaireyi semirtmek. s' -- Şişmanlamak.

Empatter [fte] Direk veya tahtaları rabitalar, çengeller-le birleştirmek.

Empaumer [fte] Lastik topu çelmek. (mec) Biriniñ zihnine girmek. Fikrini çelmek.

Empaumure [es] Eldiven ayası.

Empêchement [ez] Mümanaat. Minia. Engel. Mazeret. Özür. Güçlük.

Empêcher [fte] Men itmek. Mani olmak. Duçar-ı müşkilat itmek.

Empaigne [es] Kunduranıñ üstü, burnu.

Empellement [ez] Havuz tıkaçı, seddi.

Empeloter [fte] Yumak haline koymak, sarmak.

Empênage [ez] Kilit diliniñ girdiği yuva.

Empêner [fte] Kilide dil takmak. (fl) Kilit dili yuvaya girmek.

Empenne, e [s] Tüyler-le mücehhez. Tüylü.

Empenneler [fte] (gemi hakkında) Biri büyük biri küçük çifte demir atmak.

Empennelle [es] (bhr) Büyük çapaya merbut küçük çapa.

Empenner [fte] Oka tüy takmak.

Empenoir [ez] Eğri çilingir kalemi.

Empereur [ez] Hükümdar. İmparator. Çalı kuşu.

Emperler [fte] İnci ile donatmak. Damlalarla örtmek.

Empesage [ez] Kolalama.

Empesée [s] Kolalı. (mec) Calı, yapma, gayr-i tabii.

Empeser [ez] Kolalamak.

Empester [fte] Veba veya bir maraz-ı sariye sirayet ittirmek. Taaffün ittirmek. Pis koku neşr itmek. Telvis itmek. (mec) Idlal itmek.

Empêtrer [fte] Hayvaniñ ayağını kösteklemek. Ayak dolaşmak. (mec) Birini belalı, fena bir işe karıştırmak. Sıklamak. Tazip itmek.

Emphase [es] İfadede tumtarak. Teşbihde mübalağa.

Emphatique [s] Gösterişli, tumturaklı. Yapma tavır.

Emphrastique [s] (t) Cildiñ mesammatını sed itmek.

Emphraxie [es] (t) İnsidad.

Emphysème [ez] (t) İnfitah.

Emphytéose [es] Uzun müddetli icar. İcareteyn tasarruf.

Empiècement [ez] Gömlek, kursaj vesaireniñ üst kısmına ilave idilen parçadır.

Empiéger [fte] Tuzağa düşürmek. Tuzak-la tutmak. (mec) Aldatmak.

Empierer [fte] Yola çakıl taşı döşemek.

Empiètement [ez] Gasp, tecavüz, taaddi, taarruz, yapılma.

Empieter [fte] Hukuka tecavüz itmek. Gasp itmek. Taarruz itmek, taaddi itmek. (fl) Yapılmak, ilerlemek.

Empiffrer [fte] (amiyane) Çok yemek yedirmek. Tıkındırmak. s' -- Çok yiyen. Tıkınmak.

Empiffrerie [es] (amiyane) Tıkınma.

Empilage [ez] Misineye olta iğnesi takma.

Empile [es] Balık oltası yapılan misine.

Empilement [ez] İstif itme. Yığma.

Empiler [fte] Üst üste yığmak, istif itmek. (argu) Çalmak. Aldatmak.

Empire [ez] İmparatorluk. Hüküm. Nüfuz. Tesir. Hükümet, devlet. Hakimiyet. İcra-yı hüküm. Tahkim. **sous l'** -- Tesiri altında.

Empirement [ez] Fenalaşma. Fenalaştırma.

Empirer [fte] Fenalaştırmak. (fl) Fenalaşmak.

Emprique [s-e] Makul bir nazariyeye değil, tecrübeye müstenit bulunan. (fls) İhtiyari, tedrici. (ez) Tahsilsiz veya yalnız tecrübe ile hareket iden filozof. Şarlatan. Mütetabbip. Sahte tabip.

Empiriste [ez] Cahil hekim. Mütetabbip.

Empissement [ez] Hayvan memeleriniñ süttten şişmesi.

Emplacement [ez] Yer. Zemin. Arsa. Mevki. (as) Mahal, mevki, yerleştirme. Vaz.

Emplanter [fte] Ağaçlar-la setr itmek. Ağaçlar dikmek.

Emplastique [s] (hayv) Lazki. Laski. Yakı gibi tesir iden.

Emplastration [es] Yakı yapıştırma. (bahçe) Aşılama.

Emplastrer [fte] (t) Yakı yapıştırmak. (bahçe) Aşılama.

Emplâtre [ez] (t) Yakı, lapa. (mec) Amel-mende adam. (amiyane) Körük.

Emplâtrer [fte] Yakı yapıştırmak. Lapa koymak. (pek müstamel değildir)

Emplette [es] Mubayaa. Satın alına şey.
-- s Mubayaat. **faire ses – s** Ufak tefek satın almak.

Emplir [fte] Doldurmak. İmla itmek. s'
-- Dolmak.

Emploi [ez] İstimal. Memuriyet. İş.
Vazife.

Emploiment [ez] İstimal. Kullanma.
Sarf.

Employé [e-s] Müstahdem. Memur.

Employer [fte] Kullanmak. İstihdam
itmek. Sahabet itmek. İstimal itmek. Sarf
itmek. s' --Kullanılmak. Başkalarınıñ
hesabına çalışmak.

Emplumer [fte] Tüy-le tezeyyün itmek.

Emplure [es] Kuyumcularıñ, çekiç
darbelerinden müteessir olması için
altınıñ üstüne koydukları deri.

Empocher [fte] Cebine koymak. Der-
ceyb itmek. (mec) Dayanmak, çekmek
mecburiyetinde kalmak.

Empoignade [es] İtiraz, şiddetli
münakaşa.

Empoignant, e [s] Yakalayan. (mec)
Müheyyiç.

Empoigner [fte] Yakalamak. El ile
tutmak. Kavramak. Tevkif itmek.

Empointer [fte] Bir iğne veya toplu
iğneniñ sivri ucunu yapmak.
Teyellemek.

Empointure [es] (bhr) Yelkeniñ üst
köşesi.

Empois [ez] Hafif kola.

Empoissant, e [s] Zehirleyen.
Müsemim. Müfsit ahlak.

Empoisonnement [ez] Tesemmün.
Tesmim. (laubaliyane) Pek fena koku.
(mec) İfsat-ı ahlak. İdlal.

Empoisonner [fte] Zehirlemek. (mec)
Hüzün ve kedere duçar itmek. Ahlakını
bozmak. (fl) Fena kokmak.

Empoisser [fte] Ziftlemek.

Empoisonnement [ez] Bir göl veya
havuza balık koymak suret-ile miktarını
çoğaltmak, balık yetiştirme.

Empoisonner [fte] Göl veya havuzuñ
balıklarını teksir itmek.

Emporium [ez] Ecnebi bir memlekette
ticaret şubesi.

Emport [ez] Birlikte alıp götürme.

Emporte, e [s] Hadid. Acul.
Mütehevvir.

Emportement [ez] Tehevür. Hiddet.
Aculluk.

Emporte-pièce [ez] Zimba. Mıskap.
(mec) Hodbin, müstehzi tabiatlı adam.

Emporter [fte] Kaldırmak. Alıp
getirmek. Öldürmek. Zabt itmek.
Koparmak. İntaç, icap itmek. Takaddüm
itmek. I' -- Galebe çalmak. s' --
Hiddetlenmek, tehevür itmek. Serkeşlik
itmek. Gem almak.

Emporté, e [s] Beceriksiz.

Empoter [fte] Çiçekleri, nebatatı
saksıya dikmek.

Empouiller [fte] Buğday ekmek.

Empourprer [fte] Ele boyamak.
Kırmızıya boyamak.

Empreindre [fte] İz bırakmak. Basmak.

Empreinte [es] İz. Alamet. Damga. Eser. İntiba. (mec) Alamet-i farika. -- **digitale** Parmak izi.

Empressé, e [s] Müsaraatkar. Dikkatli. İşi acele olan.

Empressement [ez] Müsaraat. Hahiş. Arzu. İhtimam.

Empresser [ft] (s') Müsaraat göstermek. İstical itmek. Hahiş göstermek.

Emprésurer [fte] Maya koymak.

Emprise [ez] Teşebbüs. İstimlak sureti ile arazi alma.

Emprisonnement [ez] Hapis. Mahbusiyet.

Emprisonner [fte] Hapsitmek.

Emprisonnement [ez] Hapis, tevkif. Mahbusiyet. -- **cellulaire** Habis-i münferit.

Emprunt [ez] İstikraz. Ariyet alma. İstidane. İktibas.

Emprunté, e [s] Ariyet alınmış. İstikraz idilmiş. Müstear. İğreti. Serbest olmayan. Cebri. Cali.

Emprunter [fte] İstikraz itmek. Borç almak. Ariyet almak. İktibas itmek. İstiare itmek. Bir eserden nakil itmek.

Emprunteur, se [e-s] Müstakriz.

Empychose [es] (fls) Ruh ve cesediñ birleşmesi.

Empuantir [fte] Fena kokutmak. (mec) Telvis itmek.

Empuantissement [ez] Telvis.

Empuse [es] Bir nev çekirge.

Empyème [ez] (t) Göğüsüñ yanlarında cerahat terakümü. Tebzil. Sadr.

Empyocèle [es] (t) Fitik tekayyuhu.

Empyrée [ez] Eñ yüksek gök tabakası. Arş-ı ala. (şairane) Sema.

Emu, e [s] Müteheyiç. Müteessir. Mütehayyir, müteaccib.

Emulation [es] Gıpta. Takaddüm gayreti. Rekabet hissi.

Emule [e-s] Müsabık. Rakip. Tefavvuk iddiasında bulunan. (mec) Mükemmeliyette diğeri bir şeye müsavi olan şey.

Emulgent [s] (tşr) Kilyevi. **vaisseaux** – s Kilyeviye. Eviye-i kilyeviye.

Emulsif, e [s] Yağ tasir idilebilen büzür. İstihlabi.

Emulsine [es] (k) Levzin.

Emulsion [ez] Sübye. Müstahlep. Levziye.

Emulsionner [fte] Sübye haline koymak.

Emyde [es] Bir nev büyük kaplumbağa.

En [hc] De. Den. Esnasında. İle. Gibi. Ye. İken. Göre. İtibar-ile.

En [z] Ondan. Onuñ. Bundan, bunuñ. Oradan. **en être pour** Kaybitmek. **en avoir à** -- Birine hiddet itmek.

Énallage [ez] (sr) Fiiliñ bir sigası yerine diğeriñ istimali.

Énamourer [fte] Birine aşk-ı ilka itmek. Aşık itmek. s' Aşık olmak. Taaşşuk itmek.

Énarrer [fte] Mufassalan nakil itmek.

Énarrher [fte] Pey virmek.

Énaser [fte] Biriniñ burnunu kesmek.

En-bas [ez] Bir şeyiñ alt kısmı.

Encabaner [fte] İpek böceklerini dallar üzerine koymak.

Encablure [es] (bhr) Yüz yirmi kulaçtan ibaret mesafe ölçüsü. Bir palamar boyu.

Encadastrer [fte] Emlak tahrir etmek.

Encadrement [ez] Resim çerçevesi. Çerçevelemek. Kapı, ayna vesaie çerçevesi. (mec) Muhit. (as) Kadrosunu tayin etmek.

Encadrer [fte] Çerçeve içine almak. İthal etmek. (as) Kadrosunu tayin etmek.

Encadreur [es] Çerçevenci.

Encager [fte] Kafese koymak. Hapsitmek.

Encaisse [es] Sandıkta mevcut nakit, evrak-ı nakdiye. -- **métallique** Altın veya gümüş nakit mevcut.

Encaissé, e [s] Sandık içine girmiş. Dar yere sıkıştırılmış. Tahsil edilmiş. Vaz-ı sandık olunmuş. Kenarları dik ve sap olan.

Encaissement [ez] Parayı kasaya koyma. Tahsil, paranın ahz ü kabzı.

Encaisser [fte] Kasaya sandığa koymak, birleştirmek. Parayı tahsil etmek. Bir yolun yatağını kazmak.

Encaisseur [ez] Tahsildar.

Encan [ez] Müzayedede. **mettre à l'** -- Müzayedeye çıkarmak.

Encanailles [fte] Hazele grup-ile karıştırmak. Hazeleye mahsus tavırlar takınmak.

Encapuchonner [fte] Kukuleta giydirmek. **s'** -- Başına kukuleta giymek. (mec) Papaz olmak.

Encaquer [fte] Tuzlu balığı fiçıya istif etmek. (mec) Dar bir yere balık istifi gibi sıkıştırmak.

Encaquer, se [e] Balık tuzlayıcısı.

Encarnavalé, e [s] Karnaval maskarası gibi gülünç kıyafete girmiş.

Encarpe [ez] (mima) Çiçek, yaprak tezyinatı.

Encarter [fte] Kitap yapraklarının arasına mukavva koymak.

En-cas yahut **Encas** [ez] İhtiyat olarak saklanan şey. İhtiyat. Hazır yemek.

Encasteler [ft] (**s'**) (beygir hakkında) Tırnağı sıkışmak, çekilmek.

Encastiller [fte] Çerçevelemek. Keresteyi çentik vasıtası-la takmak, geçirmek.

Encastrer [fte] Uyup takmak. Bir geçme, çentik vasıtası-la takmak, geçirmek.

Encaustique [es] Bal mumu ve terementi ile yapılmış. Vernik.

Encaustiquer [fte] Bal mumu ve vernikle cilalamak.

Encaver [fte] (şarap vesaie hakkında) Mahzene koymak.

Enceindre [fte] Kuşatmak. Etrafını çevirmek.

Enceinte [es] Sur. Bir mahli kuşatan duvar. Böyle duvar ile kuşatılmış mahal. Dairevi meydan. Divanhane. (es) Muhit.

Enceinte [s-es] Gebe. Hamil.

Encelade [ez] Makaslı böcek.

Encelluler [fte] Hücreye hapsitmek.

Encens [ez] (s okunmaz) Günlük, buhur. (mec) Müdahene, dalkavukluk. Medh ve sitayiş.

Encensement [ez] Tütsüleme. (mec) Müdahene.

Encenser [fte] Günlük yakmak. Tütsülemek. (mec) Müdahene kast ile methitmek.

Encenseur, se [e] Dalkavuk.

Encensoir [ez] Buhurdan.

Encéphalalgie [es] Elem-i dimağ.

Encéphale [ez] (tşr) Dimağ. Beyin.

Encéphalique [s] Dimağı.

Encéphalite [es] İltihab-ı dimağ.

Encéphalogie [es] Mebhas-ı dimağ.

Encéphaloscopie [es] (tşr) Dimağın tedkik ve teşrihi.

Encercler [fte] Çember sarmak. İhata itmek. Çevirmek.

Enchagriner [fte] Kederlendirmek. Meyus itmek.

Enchaînement [ez] Zincir-le bağlama. Teselsül. İrtibat, münasebet. Teakup.

Enchaîner [fte] Zincir-le bağlamak. Hareketine mani olmak. Birbirine rabt itmek, teselsül ittirmek. Mümkat itmek.

Enchambrier [fte] Odaya sokmak, koymak.

Enchanté, e [s] Sihirli. Musahhar. Pek ziyade memnun ve mahzuz olmuş.

Enchantement [ez] Sihir. Efsun. Sihirbazlık. (mec) Harikulade güzel şey. Fevkalade mahzuziyet.

Enchanter [fte] Sihir yapmak. Teshir itmek. Pek ziyade memnun kılmak.

Enchanteur, resse [s] Sehhar. Füsunkar. Fevkalade memnun iden. Dilber. Dilrüba. (e) Sihirbaz. Göz bağıcı. Mekkar.

Enchaper [fte] Bir fiçıyı diğer fiçının içine koymak.

Enchasure [es] Toka halkasını bir kayışa rabt iden meşin veya madeni şerit.

Encharbotté, e [s] Müteheyyiç, müteessir.

Encharner [fte] Mentеше taşmış.

Enchâsser [fte] Keresteyi birbirine geçirmek. (kereste) Lambayı zıvanaya geçirmek. Bir şeyi madene veya taşta tespit itmek. İlaveten derç itmek. İdmac itmek.

Enchâssure [es] Lambalı keresteyi zıvanalıya geçirmek.

Enchâtonner [fte] Yüzük taşını yuvasına kakmak. Mıhlamak.

Enchausser [fte] Sebzeyi donmaktan muhafaza için saman-la örtmek.

Enchaux [ez] Derilerin batırıldığı kireç suyu.

Enchère [es] Müzayedede artırma. Müzayedede. **vente aux – se** Müzayedede ile satış. **mettre aux – s** Müzayedeye koymak. **couvrir une** -- Müzayedede bedelini artırmak. Müzayedeye zam itmek.

Enchèrir [fte] Müzayedede pey sürmek. Fiyatını yükseltmek. Müzayedeye koymak. (fl) Pahalanmak. (mec) Bir işte başkasını geçmek. Takaddüm itmek.

Enchérissement [ez] Pahalılık. Gala-yı esar.

Enchérisseur [ez] Müzayedede artırmak. Pay süren.

Enchevalement [ez] Binayı askıya alma.

Enchevaler [fte] Binayı askıya almak.

Enchevaucher [fte] Kiremit ve keresteyi birbirine bindirerek yerleştirmek.

Enchevêtrer [fte] Yular takmak. İyileştirmek. (mec) Şaşırtmak, dolaştırmak. Karmakarışık itmek.

Enchevêtrure [es] (mima) Döşeme kasnağı.

Encheviller [fte] Civatalar-la tespit itmek.

Enchifrener [fte] Nezleden burun dahilinde iltihap husule gelmek. s' -- Nezle olmak.

Enchiridion [ez] Dua, akaid mecmuası.

Enchymose [es] (ky) Kanın birdenbire damarlara hücumu.

Enclenche [es] Bir makinenin iki kısmını rabt iden parça.

Enclencher [fte] Makine aksamını rabtiyeler-le sağlamlaştırmak.

Encirer [fte] Bal mumu sürmek. Bal mumu ile sıvamak.

Enclave [es] Başka bir arazi ile ihata edilmiş arazi. (mima) İç bina.

Enclaver [fte] Bir araziyi diğer bir arazi ile ihata itmek. Bir parçayı diğer bir parçanın içine sıkıştırmak. İthal itmek.

Enclavure [es] ve **Enclavement** [ez] Bir araziyi diğer bir arazi ile ihata itmek.

Enclin, e [s] Mail. Müstait. Meyyal.

Encliquetage [ez] Bir makinenin çarhını bir tarafa dönerken diğer tarafa dönmekten men iden mandal.

Encliqueter [fte] Bir makine çarhının hareketini men için mandal ile iliştmek.

Enclitique [es] (hr) İmlada mukaddim kelime ile birleşen kelime.

Enclôîtrer [fte] Manastıra kapamak.

Enclore [fte] Duvar-la, çit-le ihata itmek. (as) İhata itmek. Etrafını çevirmek.

Enclos [ez] Duvar, çit-le ihata edilmiş arsa. Bahçe.

Enclotir [fl] yahut **s'enclotir** (ft) (tavşan vesaire hakkında) İnine girmek.

Enclouer [fte] Nalları hayvanın ayağına çiviyi batırarak yaralamak.

Enclouure [es] Nal çivisi yarası.

Enclume [es] Örs.

Enclumeau [ez] yahut **Enclumette** [es] Küçük örs.

Encoche [ez] Kertik. Yemenci destgahı.

Encocher [fte] Yayın ipini okun kertiğine iliştmek. Kertik yapmak.

Encoffrer [fte] Sandık içine kapamak. Hapsitmek.

Encoignure [es] Bucak. Köşe. Köşe minder veya rafı. (mima) Köşe pahı. Köşe kırması.

Encollâge [ez] Yapıştırma. Çirişleme. Çiriş, kola zamk ve emsali gibi yapıştırıcı şeyler.

Encoller [fte] Kola ile yapıştırmak. Çirişlemek.

Encolure [es] Beygiriñ boynu. (mec) Tavır, hareket. Görünüş.

Encombres [ez] Mania, müşkilat, kaza.

Encombrant, e [h] Mürur ve ubura mani. Yolu seddeden. Havaleli.

Encombrement [e] Yoluñ manialar-la kapanması. Kalabalık. İzdiham. Lüzumundan fazla birikme. Mürura mani şeyler.

Encombrer [fte] Yolu kapamak. Mürur ve ubura mani olmak. Yol üzerine mürura mani şeyler yığmak.

Encontre [h] (à l') Hilafına olarak. (mec) Aksi olarak. Zıddına. **aller à l'** -- Muhalefet etmek.

Encorbellement [ez] (mima) Çıkma, cumba.

Encore [zz] Daha. Henüz. Hatta. Hala. Yine, tekrar, bir daha. Hiç olmazsa, bari. -- **que** Gerçi. Her ne kadar! **Encore!** Yine ha!

Encorné, e [s] Boynuzlu. Boynuz-la yaralanmış.

Encorner [fte] Boynuz taktirmek. Boynuz-la teşhiz etmek. Boynuz-la vurmak. Delmek, yaralamak.

Encornet [ez] (ta t) Bir nev mürekkep balığı.

Encorneter [fte] Külaha koymak.

Encortillonner [fte] (laubaliyane) Bir kadınıñ keyf ve arzusuna tabi olmak.

Encourageant, e [s] Teşvik. Teşçi iden. Müşevvik. Hami.

Encouragement [ez] Teşvik. Teşçi. Tergip. Himaye.

Encourager [fte] Cesaret virmek. Tergip etmek. Teşçi etmek. Himaye etmek. Şevk ve gayretini artırmak.

Encourir [fte] Uğramak. Duçar olmak. Müstehak olmak. – **la disgrâce** Menkup olmak.

Encouru, e [s] (hk) Tertip iden. Müterettip.

Encrasement [ez] (as) Barut kiri. Kirletme. Kirlenme.

Encrasser [fte] Kirletmek. Çamurlatmak. – **s'** Kirlenmek. (mec) Kaba adamlar-la düşüp kalkarak onlarıñ tabiatını almak.

Encre [es] Mürekkep.

Encrer [fte] Mürekkeplemek. Mürekkep sürmek.

Encrier [ez] Mürekkep hokkası.

Encrivore [s] Mürekkebi çıkartan.

Encroiser [fte] Çapraz vurmak.

Encroué, e [s] Yıkılırken diğeri bir ağacıñ dallarına takılan ağaç hakkında kullanılır.

Encroûté, e [h] Kabuk bağlamış. Kabuklu. Sıvalı. (mec) Dolmuş.

Encroûtement [ez] Kabuk bağlama. (mec) Kuva-yı zihniyeniñ azalması.

Encroûter [fte] Kabuk bağlatmak. Üzerinde bir kabuk tabakası husule getirmek. **s'** -- Kabuk bağlamak. Köhne itiyadata merbut kalmak. Cehl ve belahet içinde yaşamak.

Encuirasser [ft] (s') Zırh giymek. (mec) Kabalaşmak.

Enculasser [fte] (es) Kuyruğunu, kamasını takmak.

Encuver [fte] Tekneye, fiçiya koymak.

Encyclie [es] Harici bir tesir-le rakit su sathında husule gelen müttahidü'l-merkez daireler.

Encyclique [es] Papanıñ tahrirat-ı umumiyesi.

Encyclographie [es] Şuabat-ı fenne ait mecmua-i asar.

Encyclopédie [es] Mühitü'l-maarif.

Endauber [fte] Eti kavurma yapmak.

Endéans [hc] Zarfında, müddetinde.

Endécagone [ez] On bir köşeli.

Endécasyllabe [ez] On bir heceli.

Endémie [es] Beledi hastalık.

Endémique [s] (maraz hakkında) Beledi.

Endente [es] Birbirine dişler-le geçme iki şişin takılması.

Endenté, e [s] Dişli.

Endentement [ez] (mima) Kurt ağzı. Çarha diş yapma.

Endenter [fte] Çarha veya makineye diş yapmak. İki tahtayı dişler-le birbirine geçirmek.

Endermique [s] (tşr) Edimmeniñ üstüne ilaç sürmekten ibaret usul.

Endetter [fte] Borç sokmak. s' -- Borca müstağrak olmak. Borçlanmak.

Endeuiller [fte] Bir şeyi matem şekline koymak. Hüzünlendirmek.

Endêvé, e [s] Serkeş. İnatçı. Sabırsız.

Endêver [fl] Ziyade öfkelenmek. Kızmak. faire -- Muazzep itmek.

Endiablé, e [s-e] Hırçın. Haşarı. Azgın.

Endiabler [fl] Fevkalade tehevür itmek. Hırçınlaşmak.

Endiamanté, e [s] Elmas-la ve elmasa müşabih parlak taşlar-la müzeyyen. Elmaslı. Murassa.

Endiguer [fte] Nehri sedler-le kapamak. Deñize rıhtım atmak.

Endimancher [fte] Birine pazar gününe mahsus elbise giydirmek. s' -- Süslenmek.

Endive [es] (nb) Bir nev hindiba.

Endivisionner [fte] Fırka teşkil itmek. Alayları fırka haline koymak.

Endocarde [ez] (tşr) Şeffaf dahili. Kalbiñ dahili zarı.

Endocardite [es] (t) İltihab-ı şeffaf-ı dahili.

Endocarpe [ez] (nb) Hububatıñ dahili zarı.

Endocrâne [ez] Kılıfıñ sath-ı dahilisi.

Endoctriner [fte] Ders, talimat virmek. Kendi fikrini tamim itmek. Mesleğine taraftar bulmak. Celp itmek.

Endiascopie [es] Tabii oyuklarda x şuaatınıñ husulü.

Endogène [s] Mütenemmi-i dahil.

Endogénèse [es] Hüceyrat-ı saire dahilinde hüceyreler hasıl olma.

Endolorir [fte] Acıtmak. Keder virmek.

Endommagement [ez] Zarar, hasar. Zıyan.

Endommager [fte] Zarar virmek. İzzar itmek. Hasara uğratmak.

Endonéphrite [es] (t) İltihab-ı dahil-i kilye.

Endophasie [es] (fls) Kalam nefesi.

Endormant, e [s] Münevvim. Uykuyu davet iden.

Endormement [ez] Uyuşukluk. Uyuklama.

Endormeur, se [e] Uyutan. İğfal iden.

Endormi, e [s] Uyumuş. (mec) (ez) Gevşek. Uyuşuk. **faire l'** -- Yalandan uyumak. (şairane) Medfun.

Endormir [fte] Uyutmak. Uyalandırmak. Uyku getirmek. (mec) Uyuşturmak. **s'** --Uyuklamak. Uyumak. Ölmek. Gevşek davranmak.

Endos [ez] Ciro. Zahriye.

Endoscope [ez] (t) Vücut-u beşerde herhangi bir cevfi göstermek için dahilen tenvir iden alet. Derun-bin.

Endosmomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı hulul-i dahili.

Endosmose [es] (fiz) Hulul-i dahili.

Endosse [es] Yük. Mesuliyet. Zahmet.

Endossé, e [s] (tica) Ciro idilmiş. Giyilmiş.

Endossement [ez] Zahriye. Ciro.

Endosser [fte] Sırtına almak, giymek. Mesuliyeti deruhte itmek. Bir senedi ciro itmek. (as) Arkalamak.

Endosseur [ez] Muhil. Ciro iden. Sahibi havale. Ciranta. Mesuliyetini deruhte iden.

Endossage [es] - **Endossure** [ez] Bir kitabı ciltlemek için arka meşinine çırpış, tutkal sürme.

Endothéliome [ez] (t) Gışa-i ankebutu dahilinde husule gelen şiş.

Endroit [ez] Mahal. Mevki. Makam, mekan. (mec) Bir işiñ güzel tarafı. **à l'** -- **de** Hakkında.

Enduire [fte] Sıvamak. Sürmek.

Enduit [ez] (mima) Sıva. Cila. Sıvamak. (nkş) Astar. (mec) Suret-i zahire.

Endurable [s] Kabil-i tahammül.

Endurance [es] Sabır, tahammül. Metanet. Mukavemet. Sebat.

Endurant, e [s] Mütahammil. Sabur.

Endurci, e [s] İtiyat idinmiş. Hissiz. Sertleşmiş. Kökleşmiş.

Endurcir [fte] Sertleştirmek. (mec) Hissiz ve merhametsiz itmek. **s'** -- Sertleşmek. Katı yürekli olmak. Meşakkete alışmak. Merhametsiz olmak.

Endurcissement [ez] Sertlik. Tasallüp. (mec) Hissizlik, merhametsizlik. Nezaketsizlik.

Endurer [fte] Tahammül itmek. Katlanmak. Çekmek.

Énergétique [s] Kuvvete müteallik.

Énergie [es] Kuvvet. Faaliyet. Gayret. Kudret. Tesir. Hareket. Faaliyet. Hamiyet. Sebat. Metanet. **agir avec** -- Sert davranmak. Şiddet göstermek.

Énergique [s] Kuvvetli, müessir. Gayretli. (nkş) Rasin. Gayur.

Énergiquement [s] Gayurane. Faaliyetle. Ekiden. Kati surette.

Energiser [fte] Şiddet ve tesir virmek.

Énergumène [e] Meczup. Kaçık.

Énervant, e [s] Kuvveti kesen. Siñirleri gevşeten.

Énervation [es] Zaaf. Gevşeklik. Siñir gevşekliği. Dermansızlık.

Énervé, e [s] Siñirlenmiş. Siñirleri boşanmış. Kızgın.

Énervement [ez] Zaaf-ı asab. Dermansızlık. Siñir boşanması.

Énerver [fte] Siñirlendirmek. Zaaf virmek. Kuvveti kesmek. Fütur virmek. Kızdırmak.

Enfaîteau [ez] Tepe kiremiti.

Enfaîtement [ez] Kurşun veya kiremitle çatınıñ tepesini örtme.

Enfaîter [fte] Çatınıñ tepesini örtmek.

Enfance [es] Çocukluk. Sabavet. (mec) Ateh. Bunama. Hamakat.

Enfant [ez] Çocuk. Evlat. Oğul. -- **naturel** Piç. -- **adultérin** Veled-i zina. -- **adoptif** Evlatlık. -- **gaté** Şımarık çocuk.

Enfantement [ez] Doğurma. Tevellüt. (mec) İcat, ihtira.

Enfanter [fte] Çocuk doğurmak. (mec) Vücuda getirmek. İcat itmek.

Enfantillage [ez] Çocukça hareket ve söz. Çocukluk.

Enfantin, e [s] Çocukça. Tıflane.

Enfariner [fte] Un sürmek. Unlamak. (mec) Meftun, meclup itmek.

Enfer [ez] (**r** okunur) Cehennem. Zebani. Zahmet ve eziyet çekilen mahal. Manevi azap. Pek kızgın ateş.

Enfermé [ez] Havasızlıktan hasıl olan taaffün.

Enfermer [fte] Bir yere koyup kapamak. Hapsitmek. Tımarhaneye sokmak. Muhtevi olmak. Şamil olmak.

Enferrer [fte] Kılıç, süngü, saplamak. **s'** -- Hasınıñ kılıcı üzerine atılmak. (mec)

Kendi yalan-ile kendini tekzip itmek. Kurduğu tuzağa düşmek.

Enficeler [fte] Sicim-le bağlamak.

Enfieller [fte] Acılık virmek. Acılatmak. (mec) Birini fenalaştırmak, kinlendirmek.

Enfiévrer [fte] Sıtmaya uğratmak. (mec) Canlandırmak. Şoka getirmek.

Enfilade [fte] Dizi. Sıra. (as) Yan, muvazi, yan ateşi. **prende d'** -- Yan ateşine almak.

Enfiler [fte] Sıra ile dizmek. İpliğe geçirmek. İpliği iğneye geçirmek. Bir taraftan sokup öbür taraftan çıkarmak. Aldatmak. -- **un chemin** Yola girmek. Revan olmak. (as) Yan ateşine almak.

Enfin [h] Nihayet. El-hasıl. Hülasa-i kelam. Akıbet. Hele şükür. Hele nihayet.

Enflammé, e [s] Alevli. Hararetli. Müteheyyiç.

Enflammer [fte] Alevlendirmek. Tutuşturmak. (mec) Canlandırmak. Teşvik itmek. **s'** -- Alevlenmek. İştigal itmek.

Enflé, e [s] Şişmiş. Şişkin. (mec) Mağrur. Hodbin.

Enfléchure [es] (bhr) İp merdiven. Çarmıh. Çarmıhlarıñ basamak ipleri.

Enflement [ez] Şişme.

Enfler [fte] Şişirmek. Hacmini artırmak. Çoğaltmak. Mübalağa itmek. (fl) Yahut. **s'** -- Şişmek. (mec) Azametlenmek.

Enflure [es] Şiş. Kabartı. (mec) Azimet.

Enfleurer [fte] Yağlı bir maddeye güzel bir koku katmak.

Enfoncé, e [s] Derin surette sokulmuş. Derin.

Enfoncement [ez] Sokma. Batırma. Yıkma. Mıhlama. Derinlik. Çukurluk. (bhr) Koy.

Enfoncer [fte] Sokmak. Batırmak. Mıhlamak. (kapı hakkında) Zorlayıp kırmak. (as) Mukavemetinden aciz bırakmak, bozmak. Mağlup itmek. (fl) Batmak. (gemi) İlerlemek. Gömülmek. Yıkılmak.

Enfonçoir [ez] Çekiç. Tokmak.

Enfonçure [es] Çökük. Çukur. Uyuk. Fıçı dibi.

Enforcir [fte] Kuvvetlendirmek. s' -- Kuvvetlenmek.

Enformer [fte] Kalıplamak. Kalıba koymak.

Enfourir [fte] Gömmek. Gizlemek. Defn itmek. (mec) Ketm itmek. s' -- Gömülmek. Bir mahal-i inzivaya çekilmek.

Enfouissement [es] Gömmek. Tedfin.

Enfouisseur [ez] Defin iden. Gizleyen.

Enfourchement [ez] (mima) Kemer çatalı.

Enfourcher [fte] Beygire binmek. Çatal ile delmek. (mec) Bir şeyde inat itmek.

Enfourchure [es] Ağaç dalının çatal yeri. Pantalonun kavalosu. Beygiriñ apış arası.

Enfourner [fte] Fırına koymak.

Enfourrer [fte] İçine sokmak. Kınına sokmak.

Enfreindre [fte] Nakz itmek. Tecavüz itmek. İhlal itmek. Nükul itmek.

Enfreinte [es] Nakz. Nükul. Tecavüz.

Enfréne, e [s] Gem takılmış. Fren takılmış.

Enfroqué [ez] Rahip. Keşiş.

Enfroquer [fte] Rahip esvabı giydirmek.

Enfuir [ft] (s') Kaçmak. Akmak. (mec) Sürat-le geçmek. Unutulmak.

Enfumer [fte] Tütsülemek. Dumanlanmak. Karartmak. (mec) Kirletmek. Sarhoşluk-la sersemletmek.

Enfumoir [ez] Tütsü körüğü.

Enfüter [fte] Fıçılara koymak.

Engagé [ez] Göñüllü asker.

Engagé, e [s] Mecbur olmuş. Söz virmiş. Mecbur. Kapılmış. Bir işe girmiş. Merhun. Yan tarafa yatmış gemi.

Engageant, e [s] İkramı ile mahcup bırakan. Mükerrer. Cazip.

Engagement [ez] Vaat. Mecburiyet. Taahhüt. Terhin. (as) Müsademe. Askeri kayıt. Başlama.

Engager [fte] Terhin itmek. İcbar itmek. Davet itmek. Taahhüt itmek. (hizmetçi vesaire) Tutmak. Teşvik itmek. Tahsis itmek. Giriştirmek. Taahhüt altına almak. (as) Askeri kayıt itmek. Başlamak. Saplamak. – s' Asker yazılmak. Bir işi iltizam itmek. Sokulmak. Girişmek.

Engagiste [ez] Mültezim.

Engâner [fte] Kına, kılıfa koymak. Sarmak.

Engaver [fte] (kuş hakkında) Yavrularına gagası-la yem virmek. Kümes hayvanatını semirtmek.

Engazonner [fte] Çimen-le örtmek. Çimen dikmek.

Engance [es] (hayvanat hakkında) Soy. Cins.

Engancer [fte] Tasdi itmek. Başına bela olmak. Rahatsız itmek.

Engelure [es] El ve ayakta soğuktan hasıl olan çatlak, iltihap.

Engendrer [fte] Doğurmak. İntaç itmek. Tevliit itmek. Bais olmak. (laubaliyane) Damat itmek.

Engerber [fte] Ekinleri demet bağlamak.

Engin [ez] Alet, edevat. Silah. Tuzak.

Englober [fte] İhata itmek. Toplamak. Müteaddid şeyleri bir gül haline koymak.

Engloutir [fte] Yutmak. Batırmak. Berbat itmek. İsrâf-la yiyip bitirmek. s' - - Batmak.

Engloutissement [ez] Yutma. Batma. Perişanlık. İsrâf.

Engluer [fte] Ökse sürmek. (mec) Tatlı sözler-le aldatmak.

Engobage [ez] Tabak vesaireyi sır sürme, sıralama.

Engobe [ez] Tabak vesaireye sürülen sır.

Engober [fte] Sır sürmek.

Engommer [fte] Zamk sürmek. Zamklamak.

Engoncer [fte] (elbise hakkında) Boyunu omuzlara gömülmüş gibi göstermek.

Engorgement [ez] Tıkanma. İnsidad. (t) İmtıla.

Engorger [fte] Tıkamak. Lüzumundan ziyade doldurmak. Kapamak. Şişirmek.

Engouement [ez] Bir mecranıñ tıkanması. İnsidad. (mec) Hadden ziyade medh ve şitayiş.

Engourer [fte] Tıkamak. Boğazını tıkamak. İfrat-la medh ve şitayiş itmek. s' -- Bir şeye şiddet-le iptila göstermek.

Engouffrer [fte] Çukura, uçuruma yuvarlamak. Batırmak. (mec) Oburca yemek. s' -- Çukura düşmek. Harap olmak. Batmak

Engouler [fte] Yutmak. Mideye indirmek.

Engoulevent [ez] Çoban aldatan kuş.

Engourdir [fte] Uyuşturmak. Tembelleştirmek. Kesel virmek.

Engourdissement [ez] Uyuşukluk. (mec) Miskinlik. Kesel.

Engrais [ez] Hayvanlara yedirilen çayır. Toprağı kuvvetlendirmek için konulan uzvi gübre.

Engraissant, e [s] Semirten.

Engraisser [fte] Semirtmek. Toprağı gübrelemek. (fl) s' -- Semirmek. Kuvve-i inbatiyesi artmak.

Engrangement [ez] Ambara koyma. İddihar.

Engranger [fte] Ambara koymak. İddihar itmek.

Engraulis [ez] (s okunur) Hamsi balığı.

Engravement [ez] Geminiñ kuma oturması.

Engrave [fte] Gemiyi kuma veya sığığa oturtmak.

Engrêlé, e [s] Kenarları dişli ve tırtıllı.

Engrêler [fte] Danteleniñ kenarını tırtılla süslemek.

Engrêlure [es] Dantela tırtılı.

Engrenage [ez] Dişleri birbirine geçerek yekdireğini çeviren çarh tertibatı. Bir makine çarhlarınıñ heyet-i mecmuası.

Engrener [fte] Değirmen hunisine, çakıldağına buğday koymak. Bir çarhın dişlerini diğer çarhın dişleri arasına sokmak. Hayvanatı hububat-la beslemek. Semirtmek. (mec) Hazırlamak.

Engrenure [es] İki dişli çarhın birbirine geçmesi. (tşr) Tesanün.

Engri [ez] (ta t) Kongo kaplanı.

Engrosser [fte] Gebe bırakmak. (fl) Gebe kalmak.

Engrossir [fl] Semirmek. Şişmanlamak.

Engrumeler [ft] (s') (kan hakkında) Pıhtılanmak.

Engueniller [fte] Eski, yırtık elbise giydirmek. s' -- Eski püskü şeyler giymek.

Enguelement – Engueulade [ez] (amiyane) Seb ve şetm itme.

Engueuler [fte] Kaba kaba sövmek. Azarlamak.

Engueuser [fte] (amiyane) Tatlı sözlerle kandırmak. Baştan çıkarmak.

Enguichure [es] Avcı borusu kayışı.

Enguirlander [fte] Kurdeleler-le sarmak. Tezyin etmek. Çiçek vesaireden bir ikلیل ile tetviç etmek. (mec) İğfal etmek.

Engystome [ez] Bir nev Afrika kurbağası.

Enhardir [fte] Cesaret virmek. Teşçi etmek. s' -- Cesaretlenmek.

Enhardissement [ez] Cesaretlenme. Teşçi.

Enharnanché, e [s] Gülünç kıyafetli.

Enharnachement [ez] Eyer, koşum takımı. Beygire eyer, koşum vurulması.

Enharnacher [fte] Beygire eyer vurmak. Birini gülünç kıyafete sokmak.

Enherber [fte] Araziyi çayır haline koymak.

Enhydre [ez] Su samuru.

Enicurus [ez] (ta t) Bir nev kuyruk kakan kuşu.

Énigmatique [s] Muğlak. Meşuk. Muamma kabiliyetinden. Müşkil. Muammalı. Luğazi. İzahı ve añaşılması müşkül şey.

Énigme [es] Muamma. Bilmece. Muğlak söz.

Énigmatiser [fte] Müşkillememek. Muamma haline koymak.

Enivrant, e [s] Müskir. Sarhoşluk viren. (mec) Cazip. Müheyyiç

Enivrement [ez] Sarhoşluk. (mec) Gurur. Heyecan.

Enivrer [fte] Sarhoş etmek. Başına vurmak. Teheyyüç etmek. Bais-i gurur olmak. s' -- Sarhoş olmak. Mest olmak.

Enjambé, e [s] Bacaklı.

Enjambée [es] Adım. Hatve. Adım atış.

Enjambement [ez] Bir mısranın manasını altındaki mısra ile itmam itme.

Enjamber [fte] Bacağını açıp atlamak. Geçmek. (fl) Uzun adımlar atarak yürümek. (mec) Tecavüz etmek. Taarruz etmek.

Enjaveler [fte] Ekini demet bağlamak.

Enjeu [ez] Kumarda kullanılan para. Bir teşebbüs veya bahis için konan para.

Enjoindre [fte] Emir ve ihtar etmek. Buyurmak. Tembîh etmek.

Enjoint, e [s] İcap iden, lazım gelen, emir olunan.

Enjôler [fte] Tatlı diller dökerek, okşayarak celp ve iğfal etmek.

Enjôleur, se [s] Müdahin, muğfil.

Enjolivement [ez] Zinynet süs.

Enjoliver [fte] Süslemek. Güzelleştirmek.

Enjolivre [es] Ufak tefek tezyinat.

Enjoué, e [s] Şen. Beşuş.

Enjouement [ez] Şetaret. Beşâşet. Şenlik.

Enjour [fte] Şeşlendirmek. Şetaret virmek.

Enjuponner [fte] Fistan giydirmek.

Enkystement [ez] (tşr) Tekeyyüs.

Enkyster [ft] (s') Tekeyyüs etmek.

Enlacement [ez] Sarılma. Sarılış.

Enlacer [fte] Sarmak. Kucaklamak. Birbirine geçirmek. Sıkmak.

Enlaçure [es] Takozlar vasıtası-la geçmeyi zıvanaya yerleştirme.

Enlaidir [fte] Çirkinleştirmek. (fl) Çirkinleşmek.

Enlaidissement [ez] Çirkinleşme. Çirkinleştirme.

Enlevage [ez] Renkli kumaşların bazı kısımlarının rengini izale etmek ameliyesi.

Enlèvement [ez] Kaldırma. Kaçırma. Dağa kaldırma. Sirkat. Yağma. Kapma. **permis d'** -- Nakliye ruhsatıyesi.

Enlevé, e [s] (mec) Kolayca yapılmış bir şeyi hakkında müstameldir.

Enlevée [es] Bir defada alınan, kaldırılan miktar. (argo) Tekdir. Tecziye.

Enlever [fte] Kaldırmak. Çıkarmak. Kaçırma. Kapmak. Mahrum etmek. Koparmak. Alıp götürmek. Tevkif etmek. Çalmak. Zabt etmek. Gasp etmek. Tekdir etmek. Dağa kaldırmak. **s'** -- Kalkmak. Zail olmak. Çıkmak. Kolayca satılmak.

Enleveur [ez] Gasıp.

Enlevure [es] Derinin kabarması. Resim boyasının kabarması.

Enliasser [fte] Demet yapmak.

Enliasser [fte] Destelemek.

Enlier [fte] Yapıda taşları yerleştirmek, birbirinin üstüne koyarak rabt etmek.

Enligner [fte] Sıralamak. Dizmek.

Enliment veya **Enlissement** [ez] Kuma batarak gömülme, batma.

Enlizer veya **Enliser** [fte] Kum içine gömmek. **s'** -- Kuma gömülme. Batmak.

Enluminage [ez] Nakışlı kumaşlar üzerine sürülen hafif boyalar.

Enluminé, e [s] Fazla içkiden kızarmış (çehre).

Enluminer [fte] Renk virmek. Parlatmak. Boyamak. Tezhip etmek. Kızartmak. **s'** -- Allık sürmek. Kızarmak.

Enlumineur [ez] Boyacı. Müzehhip.

Enluminure [es] Telvin. Kitaplarda nakışlı telvinat. Tezhip. İfadede tumturak. Renkli resim, harita vesire.

Enmasser [fte] (as) İçtima nizamına koymak.

Ennéagone [ez] (h) Dokuz zaviyeli şekil. Zu-tisati'l-adla.

Enneigé, e [s] Karlı. Kar-la mestur.

Ennemi, e [e-s] Düşman. Hısım.

Ennoblissement [ez] Kesb-i haysiyet itme. Kadri yükselme.

Ennoblir [fte] Necabet virmek. Kadrini yükseltmek. Revnak virmek.

Ennui [ez] Can sıkıntısı. Usanç. Melal. (cm) Alam. Gavail.

Ennuyant [s] Can sıkıkan. Müziç. Yıkıran. Bais-i kelal.

Ennuyer [fte] Can sıkıkan. Usandırmak. Kederlendirmek. s' -- Canı sıkılmak. Usanmak.

Ennuyeux, se [s] Can sıkıkan. Usandırıcı.

Énoncé [ez] İfade ve beyan olunan şey. Metin. İbare.

Enoncer [fte] İfade ve beyan etmek. Zikir, ihbar etmek. İnha etmek. s' -- Beyan-ı efkâr etmek. İdare-i kelimeler yapmak.

Énonciatif, ve [s] İfadeye müteallik. İfade ve beyan iden. (sr) İhbarî.

Énonciation [es] İfade. Tekrar. Beyan.

Enophromancie [es] Sihirli aynalar-la tefeül.

Énoplie [es] (ta t) Bir nev çiçek bitî.

Énoplose [es] Avustralya izmariti.

Enorgueillir [fte] Gururlandırmak. Gurur virmek. s' -- Tefahür etmek. Kibir ve gurur etmek.

Énorme [s] Gayet büyük cisim. İri. (mec) Hadden efüz.

Énormement [h] Fevka'l-had. Pek ziyade. Külliyyet-le.

Énormité [es] Fevkalade büyüklük. İrilik, cesamet. Fenalık. Ağırılık. Vehamet. Pek büyük kabahat. Münasebetsiz söz.

Énostosé [es] Teverrüm-i dahil-i azim.

Énouer [fte] Kumaşta kalan dökümleri koparmak.

Enquérir [ft] (s') Bir şeyi tahkik etmek. Sormak. Araştırmak. İstihasal-i malumat etmek.

Enquête [es] Tahkikat. Anket, sual, tefahhus. İstifsar. **procéder à une** Tahkikat-ı icra etmek. **ordonner une** -- Tahkikat-ı icrasını emritmek.

Enquêter [fl] Teftiş, tahkik etmek. Sormak, istifsar etmek, tahkikata girişmek.

Enquêteur [ez] Tahkik memuru.

Enquinauder [fte] Baştan çıkarmak. İğfal etmek. Mahcup etmek.

Enquiner [fte] (amiyane) Siñire dokunmak. Kızdırmak.

Enraciner [fte] Kökleştirmek. Yerleştirmek. s' -- Kökleşmek. Yerleşmek. Tesis etmek.

Enragé, e [s] Kuduz. Kudurmuş. (mec) Mütehevvir, hiddetli. Gazup.

Enrageant, e [s] Kızdıran. Kudurtan.

Enrager [fte] Kudurtmak. (fl) Kudurmak. Tehevvir etmek.

Enraidir [fte] Sertleştirmek.
Katılaştırmak

Enrayer [fte] Tekerlikli ip-le bağlamak.
Fren-le tutmak. Tekerleğe parmaklık
takmak. Mani olmak. (mec) Durdurmak.
Zapt etmek.

Enrégistrement [ez] Kayıt, tescil.
bureau d' -- Kayıt kalemi. **droit d'** --
Kaydiye. **formalité del'** -- Muamele-i
kaydiye.

Enrégimenter [fte] (as) Alay teşkil
itmek. Alaya kayıt ve ithal etmek.

Enrégistrer [fte] Deftere kayıt etmek.
Tescil etmek. Not etmek.

Enrégistreur [ez] Kayıt memuru.
Mukayyit. Kayıt makinesi.

Enrêner [fte] Hayvanın gemini çekip
durdurmak. Gemi, hayvanın başını dik
tutacak vech-ile bağlamak.

Enrhumer [fte] Nezleye uğratmak. **s'** --
Nezle olmak.

Enrichi, e [s-e] Yeni zengin olmuş.
Zenginleşmiş. Soñradan görmüş.

Enrichir [fte] Zengin etmek. **s'** -- Zengin
olmak.

Enrichissement [ez] Zenginlik, zengin
itme. Tezyin. Ziyet.

Enrober [fte] İki kat şeye sarmak.
Sandık, fiçı gibi şeyleri, muayeneden
muaf olduklarını göstermek suret-ile bir
şeye sarmak.

Enrochement [ez] Su içinde temel
rıhtımı. Barut tanelerinin yığılması.

Enrôlement [ez] Ahz-ı asker. Asker
kaydı. Asker yazılma.

Enrôler [fte] Bir deftere kayıt etmek.
Asker toplamak, kayıt etmek. **s'** -- Asker
yazılmak.

Enrôleur [ez] Ahz-ı asker memuru.

Enroturer [ft] (**s'**) Esafil-i nas içine
düşmek.

Enroué, e [s] Sesi kısık.

Enroûment [ez] Ses kısıklığı.

Enrouer [ft] (**s'**) Sesi kısılmak.

Enroueller [fte] Paslandırmak. **s'** --
Paslanmak. Faaliyetini kaybitmek.

Enrouillement [ez] Paslanma.

Enrouement [ez] Dolaşma, sarılma.
(mima) Filiz kıvrımı.

Enrouler [fte] Sarmak. Dolaştırma. **s'** --
Sarılmak. Dolaşmak.

Enrubanner [fte] Kurdela ile tezyin
itmek.

Enrue [es] Saban izi.

Ensablement [ez] Kum yığını.

Ensabler [fte] Kum-la örtmek,
doldurmak. Gemiyi kuma oturtmak.

Ensacher [fte] Çuvala koymak,
doldurmak.

Ensanglanté, e [s] Kanlı. Hunrizane.

Ensanglerter [fte] Kana bulamak. Kan
içinde bırakma.

Ensauvager [fte] Vahşileştirmek.

Enseigne [es] Alamet. Nişan. Dükkan
levhası. Sancak. (ez) (as) Bahriye
mülazımı. – **de vaisseau** Bahriye
yüzbaşısı.

Enseignant [s] Talim ve tedris iden. **le corps** -- Heyet-i tedrisiye, heyet-i muallimin.

Enseignement [ez] Talim. Tedrisi. Muallimlik. Talimat. -- **primaire, supérieur, secondaire** İbtidai, orta, ali tedrisat. -- **technique** Tedrisat-ı fenniye. - - **professionnel** Mesleki tedrisat.

Enseigner [fte] Tedris itmek. Öğretmek. Göstermek.

Ensellé, e [s] Beli çukurat.

Enseller [fte] Eğri vurmak. Eğrilmek.

Ensemble [h] Beraber. Birlikte. Maan. **tout** -- Aynı zamanda. Birlikte. **le tout** - - Heyet-i mecmuası. (ez) Kül, mecmu. İtilaf. İttihat.

Ensemencement [ez] Tohum saçma.

Ensemencer [fte] Ekmek. Tohum saçmak.

Enserrer [fte] Sıkma. İhata itmek. Mahfuz bir yere kapamak. Havi, şamil olmak. (çiçek vesaire) Sera dahiline koymak.

Enseuillement [ez] Bir pencere mesnediniñ düşmeden olan yüksekliği.

Ensevelir [fte] Cenazeyi kefene sarmak. Defin itmek. Gömmek. Yutmak. Saklamak. **s'** -- Gömülmek.

Ensevelissement [ez] Tekfin, defin. Cenaze alayı.

Ensevelisseur [ez] Defin idici. Tekvin idici.

Ensiforme [s] Kılıç şeklinde.

Ensiler [fl] Hububatı bir ay muhafaza sarpınlara koymak.

En soi [ez¹⁴⁸] Haddi zatında.

Ensoleillé, e [s] Güneş ziyası-la münevver.

Ensoleiller [fte] Güneş gibi parlak ziya virmek. (mec) Neşe saçmak.

Ensommeillé, e [s] Uykusu gelmiş. Uyuklayan. (mec) Uyumuş.

Ensorcelant, e [s] Sehhar. Dilrüba.

Ensorceler [fte] Sihir yapmak. Meftun itmek.

Ensorceleur, se [s-e] Sehhar. Füsunkar. Dilber.

Ensoufrer [fte] Kükürtlemek.

Ensoufroir [ez] Bazı kumaşlarıñ kükürt baharına maruz bırakıldıkları mahal.

Ensouple [es] Çulha destgahı merdanesi.

Ensoutané [ez] (amiyane) Rahip, keşiş.

Ensouter [fte] Geminiñ ambarına koymak.

Ensoyer [fte] (kundura hakkında) İpliğiñ ucuna domuz kılı takmak.

Ensuaierer [fte] Ölüyü kefene sarmak.

Ensuite [tz] Akabinde. Müteakiben. Bade, ondan soñra.

Ensuiivre [ft] (**s'**) Tevali itmek, teakup itmek. İntaç itmek. Tetabu itmek. Lazım gelmek. Tertip itmek.

Entablement [ez] (mima) Saçak bedeni.

Entacher [fte] Lekelemek.

Entaille [es] Geçme, çentik. Kertik. Yara.

¹⁴⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Entailler [fte] Kertik açmak. Çentmek.

Entaillure [es] Kertik. Yarık. Ceriha.

Entame [es] Bir ekmekten, etten ilk kesilen dilim.

Entamer [fte] Kesmek, yarmak. Başlamak. Girişmek. (mübahase) İkame itmek. (dava) Ortaya koymak. (mesele) Ekmek vesireden bir parça kesmek. Sarf itmek. (mec) Zarar virmek. Bozguna uğratmak.

Entamure [es] İlk kesilen dilim.

Entassement [ez] Birikme. Yığın. İstif.

Entasser [fte] Yığmak. Biriktirmek. İstif itmek.

Ente [es] Ağaç aşısı. Aşı gözü. Fırça sapı.

Entéléchie [es] (**enteleş**i okunur) (fls) Kemal-i evvel.

Entelle [ez] Bir nev Hint maymunu.

Entement [ez] Ağacı aşılama.

Entendement [ez] İdrak-ı akıl. (fls) Akıle. Fırsat.

Entendeur [ez] Söz anlar kimse. **à bon – salut** Añlayana aşk olsun.

Entendre [fte] İşitmek. Dinlemek. Añlamak. Muvafakat itmek. İfa itmek. İsaf itmek. Vukuf-ı tamme sahibi olmak. Tefsir itmek. İstemek. **donner à** -- Meram añlatmak. -- **raison** Meram añlamak. **à** -- İtimat caizesi. Añlaşmak. İtilaf itmek. Añlaşılmak. **il s'entend que** Beyandan müstağnidir.

Entendu [s] Añlayışlı. Dirayetli. Ehil. Müttefik-i aleyh. **bien** -- Şüphesiz. Müsellem. **bien – que** Şu kadar ki. Şu şartla ki.

Entente [es] Añlayış. İtilaf. Muhadenet. Mana. Maharet. **d'** -- Muvafkat-ı efkar ile.

Enter [fte] Ağaç aşılama. -- **sur** İstinat ittirmek. **s'** -- Peyda-yı sıhriyet itmek. Aşılama.

Entéralgie [es] (t) Bağırsak ağrısı. Elem-i miei.

Entérectasie [es] (t) Tevessü-i ema.

Entérinement [ez] (hk) Resmi tasdik.

Entériner [fte] Resmen tasdik ittirmek.

Entérique [s] (tşr) Miami. Bağırsağa müteallik.

Entérite [es] (t) Bağırsak iltihabı. İltihab-ı mia.

Entérocèle [es] (t) Fıtık-ı mia.

Entérécolite [es] (t) İltihab-ı mia-i kolon.

Entérocystocèle [es] (t) Fıtık-ı mia-i mesane.

Entérodynie [es] (t) Elem-i miei.

Entérographie [es] Tavsifü'l-ema.

Entérolithe [ez] (t) İhsat-ı mia.

Entéromphale [es] (t) Fıtık-ı mia-i servi.

Entérorrhée [es] (t) Seyelan-ı ema.

Entérotomie [es] (t) Haz-ı ema.

Entérozoaire [ez] Didan-ı ema.

Enterrement [ez] Gömme. Defin. Merasim tedfiniye. Cenaze alayı. Cenaze masarifi. (mec) Feragat-ı tesir

Enterrer [fte] Gömmek. Defin itmek. Enkaz altında bırakmak. (mec) Fariğ

olmak. **s'** -- Gömülmek. Enkaz altında kalmak.

En-tête [ez] Mektup, kitap başlığı, ser levhası, unvanı.

Entêté, e [s] İnatçı. Muannit. Mütemerrit. Musır.

Entêtement [ez] İnat. Temerrüt. Muannitlik. Başa vurma.

Entêter [fte] (bahar ve fena kokular hakkında) Başa vurmak. (mec) Gurur virmek. **s'** -- İnat itmek.

Enthousiasme [ez] Şevk. Tehalük. Heyecan. Vecd ü hal. Cuş u huruş. Hayret ve takdir.

Enthousiasmer [fte] Şevk ve heyecan getirmek. Tahsin ve takdirini celp itmek. Hayrette bırakmak. **s'** -- Heyecana gelmek, meftun olmak.

Enthouaste [s-e] Heyecanlı. Vecd sahibi. Mütehalik. Mütehayyir. Hahiş.

Enthymème [ez] (mn) Kıyas-ı matvi.

Entiché, e [s] Pek ziyade merbut. Soñ derece meftun ve müptela. Tutkun, aşık.

Enticher [fte] Soñ derece merbut ve meftun kılmak. **s'** -- Çıldırasıya aşık olmak.

Entier, ère [s] Bütün. Tam. **tout** -- Kamilen büsbütün. (ez) Heyet-i mecmua, mecmu. (r) Aded-i sahih. **en** -- Tamamen, kamilen.

Entièrement [h] Tamam-ile.

Entime [ez] Alaca güge.

Entité [es] (fls) Cevher. Kain. (ayn) Mahiyet.

Entoilage [ez] Bez kaplama. Bir şeyiñ yapıştırılmasına mahsus bez.

Entoiler [fte] Beze yapıştırmak. Bez kaplamak.

Entoir [ez] Ağaç aşısı bıçağı.

Entoiser [fte] Bir şeyi ölçülebilecek tarzda hazırlamak.

Endolage [ez] Bir fahişe veya hemeyarı tarafından celp idilen müşteriniñ soyulması.

Entoleur, se [e] Müşterisini soyan fahişe veya hempoası.

Entôler [fte] (bir fahişe veya hemeyarı) Müşteriyi soymak.

Entomber [fte] Mezara koymak.

Entomologie [es] (ta t) Mebhasü'l-hevam.

Entomologiste [ez] Böcekler mütehasısı, alimi.

Entomophage [ez] Böcek-le beslenen hayvan.

Entonner [fte] Fıçıya doldurmak. Yutmak. Mideyi doldurmak.

Entonner [fte] Türküye başlamak.

Entonnoir [ez] Huni.

Entrophyte [h] (nb) Nebatat-ı tufeyline.

Entoptique [s] (fiz) Rüyet-i dahiliye. Göz dahilindeki esbaptan münbais hadisane denir.

Entorse [es] Burkulma. (mec) Sekte. Darbe. Tağyir, tahrif. Fena tercüme ve tefsir.

Entorsé, e [s] Burkulmuş.

Entortiller [fte] Sarmak. Dolaştırmak. Burmak. Karıştırmak. **s'** -- (mec) Karışık bir surette ifade itmek.

Entour [ez] Daire. Çevre. (cm) Havali mütecavire. (mec) Erakip. Rûfeka.

Entourage [ez] Bir şeyiñ etrafında bulunan ziynetler. Rûfeka. Maiyet. Erakip.

Entourer [fte] İhta itmek. Sarmak. Ordaya almak. Birlikte yaşamak. (mec) İkrâm ve hürmet itmek. Bezl itmek.

Entournure [es] Elbiseniñ koltuk altı.

En-tout-cas [ez] Bir nev şemsiye.

Entozoaires [ez-cm] Hayvanat-ı tufeyliye-i dahiliye. Didan-ı ema.

Entr'accorder [ft] (s') Aralarında uyuşmak. İtilaf itmek.

Entr'accuser (s') Birbirini itham itmek.

Entr'acte [ez] (tiyatro) Perde arası. (mec) Fazla.

Entr'admirer [ft] (s') Yekdiğerini methitmek.

Entr'aider [ft] (s') Birbirine yardım itmek.

Entrailles [es-cm] Bağırsak. Ema. Batn. Rahim. Valide. (mec) Şefkat. Esas. Usul. -- **de la terre** Tabakat-ı batniye-i arz.

Entr'aimer [ft] (s') Sevişmek.

Entrain [ez] Şetaret. Heves. Neşe. Cazibe.

Entrânement [ez] Cazibe. Mümarese. İdman. (cm) İlcaat.

Entrâner [fte] Cezb itmek. Sürüklemek. İdman yaptırmak. Mümarese peyda ittirmek. Teshir itmek. Kandırmak. İcap ve intaç itmek.

Entrâneur [ez] Mümarese yaptıran. Antrenör. İdmancı.

Entrait [ez] (mima) Çatı kuşağı. Bağ girişi.

Entrant, e [s] Gayet teklifsiz giren. Dahil. (mec) Sokulgan. **les – s et les sortants** Girenler ve çıkanlar.

Entrèappeler [ft] (s') Birbirini çağırmaq.

Entrave [es] Bukağı, ayak kösteğı. Mania. Mani. Hail.

Entraver [fte] Bukağılamak. Köstek vurmak. Manialar ika itmek. Men itmek.

Entr'avertir [ft] (s') Haberleşmek. Birbirini haberdar itmek.

Entre [hc] Arada; arasında, arasına yanında. Ortasında, ortasına. -- **autre** Ez cümle. -- **quatre yeux** İki kişi yanında. **entre'ouvrir** Aralık itmek, yarı açmak. **d' – nous** İçmezden.

Entre-bâiller [fte] Yarı açmak. Aralık itmek.

Entr'baiser [ft] (s') Öpüşmek.

Entr'battre [ft] (s') Dövüşmek.

Entrechat [ez] Raks iderken hafif sıçrama ki yere basmazdan ayakları birbirine vurulur.

Entre-choquer [fl] Çarpışmak. Kakişmak. (mec) Birbirine muhalefet itmek.

Entre-communiquer [ft] (s') Teatti itmek. Birbiri-le muharebe itmek.

Entre-côte [ez] İki kaburga kemiğı arasındaki et parçası. Pirzola. Antrikot.

Entrecoupé, e [s] Kesik, fasılalı.

Entrecouper [fte] Arasını kesmek. Tasallup itmek. Birbiriniñ içine geçmek. Yekdiğerini kat iylemek.

Entrecroiser [ft] (s') Tekatu itmek. Tasallup itmek. Birbiriniñ içine geçmek. Yekdiğerini kat iylemek.

Entre-cuisse [ez] Oyuklar arası.

Entre-déchirer [ft] (s') Birbirini parçalamak. Yırtmak. Cerihadar itmek. (mec) Birbiriniñ gözünü çıkarmak, aleyhinde bulunmak.

Entre-détruire [fl] (s') Birbirini harap itmek. (mec) Birbirini mahv itmek.

Entre-deux [ez] İki şey arası. Elbiseniñ dikiş yerlerine yapılan nakış, harç. Ara tentenesi. (h) İkisi ortası.

Entrée [es] Girme. Duhul. Methal. Kapı. Duhuliye bileti. İbtidar. Baç. (mec) Vesile. Bahane. **droit d'** -- Duhuliye resmi. İlk giriş. İbtida. Sofraya ilk konan yemekler.

Entrefaite [es] (bilhassa cemi müstameldir) **sur ces – s, dans ces – s** Bu esnada, bu aralıkta.

Entrefilet [ez] Gazetede ki küçük fıkra, bent.

Entre-frapper [ft] (s') Dövüşmek. Birbirine vurmak.

Entregent [ez] Maharet. Adab-ı muaşerete vukuf.

Entr'egorger [ft] (s') Boğuşmak. Birbirini boğazlamak.

Entre-haïr [ft] (s') Münaferet itmek. Birbirine kin beslemek.

Entre-hiver [ez] (zira) Kış bidayetindeki zeriya t.

Entrelacé, e [s] Birbirine geçmiş. Girift.

Entralacer [fte] Birbirine geçirmek sarmak. Girift itmek.

Entrelacs [ez] (cs okunmaz) Girift tezyinatı.

Entre-lingne [es] İki satır arası. Satırlar arasına mürettipleriñ koyduğu ince maden levhası. Anterlin.

Entre-louer [ft] (s') Birbirine kiralamak.

Entreluire [fl] Yarı parlamak. Az parlamak.

Entre-manger [ft] (s') Birbirini yemek.

Entremêler [fte] Birbirine karıştırmak, katmak.

Entremets [ez] Etten soñra yenilen veya sofraya konulan yemekler.

Entremetteur, se [e] Mutavassıt. Meyancı. Kılavuz.

Entremettre [ft] (s') Araya girmek. Tavassut itmek. Şefa at itmek. **s' – de** Müdahale itmek.

Entremise [es] Tavassut. Vesatet. Şefa at. Meyancılık. **par l' – de** Vasıtasıla.

Entre-nœud [ez] (nb) İki boğum arası.

Entre-nuire [ft] (s') Birbirine ızrar itmek.

Entre-pas [ez] Beygiriñ yorga yürüyüşü.

Entre-percer [ft] (s') (süngü vesaire) Birbirini saplamak.

Entre-pont [ez] (bhr) Güverte arası.

Entreposage [ez] Antrepoya, ardiyeye koymak. Ardiye ücreti.

Entreposer [fte] Emtiayı ambara koymak, antrepoya koymak.

Entreposeur [ez] Ambar memuru.

Entrepositaire [e-s] Antrepoya eşya koyan tacir.

Entropôt [ez] Emtia ambarı. Antrepo. Ardiye. – **droit d'** Ardiye-i resmi.

Entrepreneur, e [s] Müteşebbis. Cüretkar. Faal. Gayur. Kadınlara karşı muamalatında cüretli.

Entreprendre [fte] Teşebbüs itmek. Taahhüt itmek. (mec) Tezyif, tazip itmek. (fl) **sur** – Taarruz itmek.

Entrepreneur [ez] Müteahhit. Mültezim.

Entrepris, e [es¹⁴⁹] (mec) Muhteriz. Ne yapacağını şaşırılmış. Mahcup.

Entreprise [es] Teşebbüs. Taahhüt. İltizam. İdarehane. Müessese-i ticariye. Sınaiye. – **donner à l'** İhale tarik-le işletmek. – **faire une** Bir işi iltizam ve taahhüt itmek.

Entrer [fl] Girmek. İştirak itmek. Girişmek. Salik olmak. Tasvip itmek. Muvafakat itmek.

Entre-quereller [ft] (s') Kavga itmek. Münazaaya tutuşmak.

Entre-regarder [fte] Gözüne ilişmek. – s' Bakışmak.

Entresol [ez] Zemin ile birinci kat arasındaki daire. (mima) Yer üstü katı.

Entre-suivre [ft] (s') Biriniñ arkası sıra gitmek.

Entretaille [es] (harita tersiminde) Tarama.

Entre-tailler [ft] (s') (beygir hakkında) Yürürken toprak vurmak.

Entre-temps [es] İki vaka arasındaki zaman. **Entretemps** (h) Bu aralıkta. Bu esnada.

Entretènement [ez] Nafaka.

Entreteneur, se [e] Besleyen. Metres tutan.

Entretenir [fte] Kullanmak. İdare itmek. Gözetmek. Masrafını virmek. Hüsn-i halde muhafaza, idame itmek. Bakmak. Tamir itmek. Beslemek. Münasebette bulunmak, bir şeyi birine malumat virmek. – s' Konuşmak, musahabet itmek.

Entretenu, e [s-e] Güzel bakılmış, muhafaza edilmiş. İhtiyacı temin edilmiş. Kapama, metres.

Entretien [ez] Kullanma. Muhafaza. Gözetme. Muhavere. Mukaleme. Mülakat. Sohbet. İdare. Enkaz masrafı.

Entretoile [es] Kumaş arasına dikilen dantela veya tezyinat.

Entretoise [es] (mima) Direk veya potrel, birleştiren kuşak. Ekşep. Takoz.

Entretoiser [fte] İki direği, potreli kuşaklar-la rabt itmek.

Entre-tuer [ft¹⁵⁰] (s') Birini öldürmek. Mukatele itmek.

Entre-voie [es] İki demir yol arasındaki saha.

Entrevoir [fte] Yarı görmek. Görür gibi olmak. (mec) Sezmek. Evvelden hissitmek.

Entrevous [ez] Döşeme kirişleriniñ aralığı. Bölme direkleri arasındaki sıvalar kısım.

¹⁴⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

¹⁵⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Entrevoûter [fte] Döşeme kirişlerini arasını sıvamak.

Entrevue [ez] Mülakat. Görüşme.

Entrepaillé, e [s] (laubaliyane) Şişman karınlı.

Entr'obliger [ft] (s') Yekdiğerini macbur itmek. Birbirini minnettar itmek. Mahcup bırakmak.

Entr'offenser [ft] (s') Yekdiğerine itale-i lisan itmek.

Entropion [ez] (tşr) Şatr-ı dahili.

Entr'ouir [fte] Yarı işitmek. İşitir gibi olmak.

Entr'ouvert, e [s] Yarı açık. Aralık.

Entr'ouvrir [fte] Yarı açmak. Aralık itmek. s' -- Aralık kalmak, yarı açık kalmak.

Entrure [es] Saban demirini açtığı iz.

Énucléation [es] Ameliyatta kemiği meydana çıkarma.

Énumérateur, trice [e] Tadad memuru.

Énumération [es] Tadad. Bast ve beyan. Tasrih.

Énumérer [fte] Saymak. Birer birer zikir itmek. Tadad ve beyan itmek.

Énurésie [es] İdrarı tutamamak hastalığı.

Envahir [fte] İstila itmek. Zabt, teshir itmek. Gasp itmek.

Envahissant, e [s] Müstevli. Gasıp. Mütecaviz.

Envahissement [ez] İstila. Gasp.

Envahisseur [ez] Müstevli.

Envaser [fte] Çamur doldurmak. Çamura batırmak.

Enveloppant, e [s] Muhit, ihata iden. Şamil. (as) **mouvement** – İhata hareketi.

Enveloppe [es] Zarf. Kalıp. Muhafaza. (mec) Suret. Zahire. – **sous** Mazrufan. (tşr) Lifafe.

Enveloppement [ez] Sarma, ihata.

Enveloper [fte] Sarmak. İhata itmek. Kuşatmak. (mec) Gizlemek. Saklamak. Dahil itmek. Muhtevi olmak.

Envenimer [fte] Tahriş itmek. Vehametlendirmek. Şiddetlendirmek. s' -- Kesb-i vehamet itmek. Şiddetlenmek.

Enverger [fte] İnce kamışlar koymak.

Enverguer [fte] (bhr) Yelkenleri serene bağlamak.

Envergure [es] Kuş kanatlarının açıklık vüsati. Yelkenleri serenler üzerinde arzani tertip itme. (mec) Zeka, azim kudreti.

Envers [hc] Hakkında. Karşı. Ait.

Envers [hc] Bir şeyi iç yüzü, kumaş vesaireni ters tarafı, iç tarafı. **à l'** -- Tersine, aksine.

Envi [s] (**à l'**) Birine takdim itmek heves-ile. İnadına. Rağmen.

Envable [s] Şayan-ı gıpta, reşk-aver.

Envie [es] Gıpta. Arzu. Heves. İştihak. Yanaktaki ben. (t) Aşırma.

Enviellir [fte] İhtiyarlatmak. İhtiyar göstermek. (fl) İhtiyarlamak.

Envier [fte] Gıpta itmek. İmrenmek. Arzu ve heves itmek. Red itmek.

Envieux, se [s] Gıptakeş. Heveskar. Arzukeş.

Enviné, e [s] (kap hakkında) Şarap kokusunu almış.

Environ [hc] Kurbunda, civarında. Takriben, tahminen. Raddelerinde, sularında.

Environnant, e [s] Mücavir. Muhit. Mütecavir.

Environnement [ez] İhata.

Environner [fte] İhata itmek. Kuşatmak. Daima birlikte yaşamak.

Environs [ez-cm] Civar. Etraf. **aux – de** Doğru, kararlarında, takriben.

Envisager [fte] Yüzüne bakmak. Teveccüh itmek. (mec) Nazar-ı mülahazaya, itibara, teemmüle almak. Ad, telakki itmek.

Envoi [ez] İrsal, gönderilen şey. (tica) **lettre d'** -- İrsaliye. İrsalat-ı kaimesi. Faturaları muhtevi mektup.

Envoiler [fl] (s') Demir veya çeliğe su virirken çarpılmak.

Envoisiner [fte] Kumaşlar-la ihata itmek.

Envoler [ft] (s') Uçmak. (mec) Sürat-le geçmek.

Envolée [es] Uçma. (laubaliyane)

Envoûtement [ez] Sihirbazların bir ademi felakete uğratmak yahut öldürmek için bal mumundan heykelini yapıp iğnelemeleri. (büyücülükte) Taslit.

Envoûter [fte] Yukarıdaki sihri yapmak. Taslit boyasını yapmak.

Envoyé [ez] Mebus. Muhabere. Vekil, memur. İlçi, murahhas.

Envoyer [fte] Göndermek. İzam itmek. Sevk itmek. Tedarik itmek. İrsal itmek. -

- **promener** Savmak, def itmek. -- **ad patres** Öldürmek.

Envoyeur [e] Mürsil.

Enwagonner [fte] Vagona koymak.

Enzoïque [s] (tabakat) Müstehaseli. (arazi)

Enzootie [ez] (t) Yerli hayvan hastalığı.

Éocène [s] (arz) Arazi-i saliseye ait. (ez) Arazi-yi salise.

Éolipile [ez] Kurşuncu lambası. Ocağın cereyan-ı hava tesisi için kullandıkları cihaz.

Éosine [es] Kırmızı madde-i melune. Eozin.

Épacte [es] Sene-i şemsiyeye müsavi olmak için sene-i kameriyeye ilave edilmesi.

Épagogique [es] İstikra.

Épagueul, e [e] Bir nev İspanyol köpeği.

Épair [ez] Kağıt hamuruna bade'l-imal virilen isim.

Épais, se [s] Kalın. Sık. (mec) Kaba, ağır. Kesif. (ez) Kalınlık, sihan.

Épaisseur [es] Kalınlık kesafet. Sihan. Sıklık. (mec) Kabalık, ağırlık.

Épaissir [fte] Kalınlaştırmak. Koyulaştırmak. Sıklaştırmak. Teksif itmek. (fl) Koyulaşmak. Teksif itmek.

Épaississement [ez] Kesafet. Koyuluk. Kalınlık.

Épaler [fte] Derunundaki mayii ölçmek suret-ile bir kabın derece-i istiabı tayin itmek.

Épamprer [fte] Asmanın fazla yapraklarını koparmak.

Épanchement [ez] Dökme. Dökülme. Akma. İnsıba. (mec) İnşirah, açılma. İfşa-yı raz.

Épancher [fte] Dökmek. s' -- Açılmak. Dökülmek. Kalıbını açmak. Derdini dökmek.

Épandre [fte] Saçmak, serpmek. Yapmak. Göstermek. Hasıl itmek.

Épanneler [fte] Yontmak.

Épanouir [fte] Çiçekleri açtırmak. Açmak. Neşe virmek. Piş-i enzara koymak. s' --Açılmak. (çiçek) (mec) Neşelenmek, açılmak.

Épanouissement [ez] Tezehhür. İnkişah. İnşirah. Meserret.

Épargne [es] Tasarruf. Yara artırma. (cm) Biriktirilmiş para. **caise d'** – Emniyet sandığı.

Épargner [fte] Esirgemek. Tasarruf-la kullanmak. Tecviz ve terahi itmek. Acımak, merhamet itmek. – **la peine** Zahmetten kurtarmak.

Éparpillement [ez] Dağılma. Saçılma. İntişar. (mec) Perişanlık.

Éparpiller [fte] Neşr itmek. Saçmak. Dağıtmak. (mec) Perişan itmek.

Épars, e [s] Dağımk. Perişan. Müteferrik.

Épart [ez] Araba girişi. Kovul demiri. İki direğiñ açılığını temin için aralarına müstarazan konulan giriş.

Éparvin [ez] Hayvanlara su inme hastalığı.

Épatant [s] Şayan-ı hayret. Muhayyirü'l-ukul. Gayet hoş. Fevkalade.

Épaté, e [s] Basık, kısa. İri. (burun hakkında) Mütehayyir. Müteaccip.

Épatement [ez] Basılık. (mec) Hayret, taacüp.

Épater [fte] Ayağını kırmak. Yassılatmak. Hayret ve taaccüpte bırakmak. s' -- Yere uzanmak. Şaşırmaq. Hayrette kalmak. Birdenbire boylu boyunca yere düşmek.

Épaulard [ez] Orkinos balığı.

Épaule [es] Omuz.

Épaulée [es] Omuz darbesi. Omuzlama. **par** -- İhmal ile, baştan savma.

Épaulement [ez] (as) Omuz siperi.

Épauler [fte] Omuzlamak. Nişan almak için tüfeği omuza dayamak. (as) Omuz siper-ile setr itmek. (mec) Müzaheret itmek.

Épaulette [es] Apolet.

Épaulière [es] Pantolon askısı.

Épave [es] Deñiziñ sahile attığı enkaz. Ale'l-ıtlak enkaz. (mec) Bakiye, döküntü.

Épave [es] Sahilsiz mal. Lukata.

Épeautre [ez] Kızılca buğday.

Épée [es] Kılıç. **être aux – s** Vuruşmak. **gens d'** -- Erbab-ı seyf.

Épée-de-mer [es] Kılıç balığı.

Épeiche [ez] Ağaç kakan kuşu.

Épeire [es] Bahçe örümceği.

Épeisme [ez] Kılıç-la mübareze fenni.

Épeler [fte] Hecelemek. Müşkilat-la okumak.

Épellation [es] Hecelemek.

Épendyme [ez] (t) Gışa-yi buteynatü'l-muh.

Éperdu, e [s] Şaşırılmış. Çılgın hale gelmiş. Şaşkın. Sersem. Budala.

Éperdument [h] Çıldırasıya. Soñ derece.

Éperlan [ez] İstrongilos balığı.

Éperon [ez] Mahmuz. Gözüñ kenarındaki buruşukluk. (mima) Duvar payandası. (mec) Müşevvik. Muhrik. Münebbih.

Éperonner [fte] Mahmuz takmak. Mahmuzlamak. (mec) Teşvik, tahrik etmek.

Éperonnerie [es] Mahmuz, üzengi ticareti. Mahmuzculuk.

Éperonnier [ez] Mahmuzcu.

Épervier [ez] Atmaca. Serpme denilen balık ağı.

Épervière [es] (nb) Fare kulağı.

Épeuré, e [s] Korkmuş, korku içinde kalmış.

Éphèbe [ez] Şab-ı emret. Güzel çocuk. Ahlaksız, orta malı çocuk.

Éphèdre [ez] Deñiz üzümü ağacı.

Éphélide [es] Güneşten yüzde hasıl olan kırmızı leke.

Éphémère [s] Bir günlük. Bir günlük hayatı olan. (mec) Muvakkat. Fani.

Éphémérides [es-cm] Takvim-i nücum. Ruzname. Zic.

Éphialte [es] Kabus.

Éphod [ez] (d okunur) Hahambaşı cübbesi.

Éphore [ez] Kilise mütevellisi. Mektep ve kilise heyeti azasından behri.

Éphorie [es] Kilise heyeti. Mekteb-i heyet-i idaresi.

Éphydatie [es] Tatlı su süngeri.

Épi [ez] Başak. (mima) Kirpi, çatı tabanı. Bir tutam saç.

Épiage [ez] Ekiniñ başlanması.

Épiaire [es] Karabaş çiçeği.

Épicarpe [ez] (nb) Meyveyi örten kabuk.

Épicaume¹⁵¹ [s] (nb) Nebatat sakları özünde yaşayan.

Épice [es] Yemeye katılan baharat.

Épicéa [ez] Ladin ağacı.

Épicéne [s] (sr) Müzekker ve müennesi bir olan isimler.

Épicentre [ez] (erz) Küre üzerinde bir hareket-i arz, arz salıntılarınıñ yayıldığı noktalar.

Épicer [fte] Yemeğe baharat koymak. Tuzunu biberini koymak.

Épicerie [es] Bakkal dükkanı. Bakkallık. Attarlık. Bakkaliye.

Épicier, ère [e-s] Bakkal. (mec) Ahmak adam.

Épichérème [ez¹⁵²] (**epikerem**) (fls) Kıyas-ı müdellel.

Épicolique [s] (tşr) Batında, kolunuñ üst tarafında bulunan.

Épicondyle [ez] (tşr) Fevk-i lokma.

¹⁵¹ Sözlükte “Épicaule” şeklindedir.

¹⁵² Tarafımızdan eklenmiştir.

Épicrâne [ez] Kafayı muhit-i aksam-ı azime.

Épicrate [ez] Amerika'da bir nev boa yılanı.

Épicurien, ne [s-e] Nefsaniye. Şehvaniye. Zevke mecbur. Nefsani. Şehvani.

Épidémie [es] Salgın hastalık. Maraz-ı müstevli.

Épidémicité [es] Bir marazın sarılığı. Salgınlığı.

Épidémiologie [es] Mebhas-ı emraz-ı müstevliye.

Épidémique [s] Müstevli. Salgın.

Épiderme [ez] (tşr) Beşere.

Épidermique [s] Beşerevi.

Épidermoïde [s] Şibh-i beşerevi.

Épier [fte] Tarassut. Gözlemek. Tecessüs itmek. Yoluna gelmek. (zira) Başaklanmak.

Épierer [fte] Tarla veya bahçeniñ taşlarını ayıklamak.

Épierreur [ez] veya **Épierreuse** [es] Hububatın taşını ayıklayan makine.

Épieu [ez] Kargı.

Épigastralgie [es] Elem-i şersuf. Elem-i mide.

Épigastre [ez] (tşr) Can evi. Şersuf.

Épigé, e [s] (nb) Toprağın fevkinde neşv ü nema bulan.

Épiglotte [es] (tşr) Lisan-ı mizmar.

Épiglottite [es] (tşr) İltihab-ı lisan-ı mizmar.

Épigrammatiser [fl] Hiciv yazmak.

Épigrammatiste [ez] Heccav yazan. Heccav.

Épigramme [es] Hicviye.

Épigraphe [es] Kitabe.

Épigraphie [es] Elvah ve kitabeleri tetkik ilmi.

Épilation [es] Kıl yolma, düşürme.

Épilatoire [es] Kıl dökken, düşüren (alet veya ilaç)

Épilepsie [es] Sara.

Épileptique [es] Saralı. Saravi.

Épileptoïde [s] Şibh-i saravi.

Épiler [fte] Saçları, kılları yolmak. Düşürmek, dökmek.

Épillet [ez] Küçük başak. Sümbüle.

Épilobe [ez] Yakı otu.

Épilogisme [ez] İstidlal.

Épilogue [ez] Hatime.

Épiloguer [fte] Muaheze itmek. Tenkit itmek. İtiraz itmek.

Épiloir [ez] Çember.

Épimaque [ez] Amerika'nın çavuş kuşu.

Épimède [es] (nb) Kadın tuzluğu çiçeği.

Épinaie [es] Dikenlik, çalılık.

Épinard [ez] Ispanak.

Épincer [fte] Kaldırımları tesviye itmek. Bir ağacın iki nüsge arasındaki tomurcukları kesmek.

Épincetage [ez] Kumaşı tarazlama.

Épinceter [fte] Kumaşı tarazlamak.

Épincette [es] Taraz çemberi.

Épinçoir [ez] Taşçı varyozu.

Épine [es] Diken. Çalı. (ta t) Balığın üst dikenini. (tşr) -- **dorsale** Bel kemiği. (nb) Ak diken. Alıç. -- **oire** Çakal eriği. (mec) Müşkilat, melal. Üzüntü.

Épinette [es] Telli bir nev musiki aleti. Küçük klavsen. Besi için tavuk kafesi.

Épineux, se [s] Dikenli. (mec) Müşkilatlı. Suubetli.

Épine-vinette [es] Karamuk ağacı.

Épingle [es] Toplu iğne. Kravat iğnesi. - - **à cheveux** Firkete. -- **anglaise** Çengelli iğne. **tire à quatre – s** Gayet süslü adam hakkında kullanılır : Çıt kırıldım, iki dirhem bir çekirdek. Taciriñ müşteriye virdiği hediye. -- **à linge** Çamaşır mandalı. **coub d'** -- Can sıkıcı fena sözler, dokunaklı söz.

Épingler [fte] Toplu iğne ile iliştiirmek.

Épinglette [es] (as) Falya deliği iğnesi. İyi nişancılara virilen şerit.

Épinglerie [es] Toplu iğne fabrikası.

Épinglier, re [es] Toplu iğne satan.

Épinière [s-es] (tşr) Bel kemiğine mensup, şevki. **moelle** -- Nuha-i şevki, murdar ilik.

Épiniers [ez-cm] Dikenlik.

Épinoche [es] Şimal deñiziniñ iskorpit balığı.

Épinoche [ez] Birinci nev kahve.

Épinochette [es] Tatlı su trakonya balığı.

Épipactis [ez¹⁵³] (s okunur) Tane kıran otu.

Épiphanie [es] Haçın suya atıldığı gün.

Épiphénomène [ez] (fls) Ale'l-hadise.

Épiphonème [ez] (beya) Hüs-n-i intiha.

Épiphora [ez] (t) Seyelan-ı dümu.

Épiphyse [es] (tşr) Nutuvv-ı kazib.

Épiphytique [s] **maladies** -- Emraz-ı tufeyliye-i nebatiye.

Épiploon [ez] (tşr) Bağırsakları ihata iden iç yağı.

Épique [s] Dastani. (şair ve eser) **poème** -- Dastan.

Épirote [s] Yanya ahalisi; Epirli.

Épirrhée [es] Ahlatıñ hücumu.

Épiscia [ez] Episya çiçeği.

Épiscopal, e [s] Piskoposa ait.

Épiscopat [ez] Piskoposluk.

Épisode [ez] Vaka. Menkıbe. İstitradi-ı lahika. Devre.

Épisodique [s] İstitradi.

Épisodiquement [h] İstitradi kabilinden.

Épispasme [ez] (t) Zefir-i şedid.

Épisperme [ez] (nb) Kışr-ı bezr.

Épisser [fte] İki ipi uçlarından birbirine örerek eklemek.

Épissoir [ez] İpi ekleyecek alet.

Épissure [es] Ek yeri.

Épistase [es] İdrara karışık mevad.

Épistaxis [es] (s okunur) Burun kanaması.

Épisdolaire [s] Mektup ve inşaya müteallik. **style** Usul-i inşa ve kitabet.

¹⁵³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Épistoler [fte] (laubaliyane) Bol bol mektup yazmak.

Épistolier, ère [e] Münşi. Mektuplar-ile, asar-ile şöhret kazanmış muharrir.

Épistolographe [e] Mektubat muharriri. İnşa kitabı muharriri.

Épistémologie [es] Alemiyat.

Épistrophe [es] (ede) Tekrir sanatı.

Épistyle [ez] (mima) Sütun başlığı tabanı. Saçak tabanı.

Épisylogisme [ez] Kıyas-ı mülhak.

Épitaphe [es] Mezar kitabesi.

Épite [es] (bhr) Mahruti ağaç kama, takoz. Delik tıpası.

Épithalame [ez] Zifaf manzumesi. Arusiye.

Épithélisme [ez] (tşr) Verem-i beşeri-i muhati.

Épithélium [ez] (tşr) Verem-i beşeri-i muhatiye.

Épithème [ez] (sayde) Mevzua.

Épithète [es] Vasıf. Sıfat. Lakap.

Épitoge [es] Eski Romalılarda kapıt.

Épitoir [ez] Marangoz kalemi.

Épitome [ez] Mülahhas. Hülasa idilmiş kitap. Zübde. Telhis. Hülasa.

Épître [ez] Mektup. Name. Manzum mektup. Takdime. **dédicatoire** – İthafname.

Épitrope [es] (beya) Mugalata-i maneviye.

Épizootie [es] Hayvanat-ı illet müstevliyesi.

Éplapourdi, e [s] Mütchayyir, şaşırmiş.

Éploration [es] Teellüm. Yes ve büka.

Éploré, e [s] Giryân. Meyus. Nalan.

Éployé, e [s] (yalnız kartal hakkında) Kanatlarını germiş.

Épluchement - Épluchage [ez] Ayıklama. (mec) Tahkik. Tedkik.

Éplucher [fte] Ayıklama. Temizlemek. (mec) Tahkik ve tedkik itmek.

Éplucheur, se [e] Ayıklayıcı. (mec) Mümeyyiz. Müdekkik.

Épluchoir [ez] Ayıklamaya mahsus bıçak.

Épluchure [es] Ayıklamaktan artan kırıntı, çör çöp.

Épode [es] Üç kısımdan mürekkep gazel veya kasideniñ soñ kısmı.

Épointé, e [s] (hayvan hakkında) Bacağı, kaynak kemiği kırık veya çıkık.

Épointer [fte] Sivri bir şeyiñ ucunu kırmak. Köreltmek. **s'** -- Ucu kırılmak, körlenmek.

Épointiller [fte] Çuhalarıñ esna-yı imalinde içindeki mevad-ı ecnebiyyeyi ipliklerini temizlemek.

Épointure [es] Köpeklere arız hastalık.

Épois [ez-cm] Geyikleriñ tepesinde çıkan boynuzlar.

Épomide [es] (tşr) Omuz üstü.

Éponge [es] Sünger. **passer l' -- sur** Bir hatayı, kabahati af itmek. Unutmak. At nalınıñ kollarından her biriniñ ucu.

Éponger [fte] Süngüler-le silmek. Kurutmak, silmek

Éponte [es] Maden damarı cidarı.

Épontille [es] Gemi ambarını tutak destek, sütunlardan her biri.

Épopée [es] Manzume. Kahramanlık. Destani, menakıp. Kahramanlık silsilesi.

Époque [es] Devr. Tarih. Zaman-ı vuku. (fls) Vakfe. Dehr. Asır. Vakit. **faire** -- Nazar-ı dikkati celp itmek. Devamlı bir hatıra bırakmak.

Époudrer [fte] Tozunu almak. Silmek. Silmek.

Épouffrer [ft] (s') Nefsi tutulmak, kesilmek. Sıvışmak.

Épouiller [fte] Bitlerini ayıklamak. s' -- Bitlenmek.

Époulander [fte] Tütün yapraklarını ayıklamak.

Époumoner [fte] Çok bağırmaktan akciğerleri yormak. s' -- Çok söylemek veya bağırmaktan nefesi tutulmak, ciğerleri yorulmak.

Épousailles [es-cm] Düğün, nikah merasimi. Nişan, söz kesme. (eski kelimedir)

Épouse [es] Zevce.

Épousée [es] Gelin.

Épouser [fte] Kocaya varmak. İzdivaç itmek. Evlenmeden. (mec) Bir mesleği bir fikri kabul idip benimsemek. Bir şeyle uymak, girmek.

Épouseur [ez] İzdivaç vad-ile kızları aldatan. Kız arayan, evlenmeden isteyen adam.

Épousseter [fte] Silkelemek. Tozunu almak. (mec) Dökmek. Şiddet-le tekdir ve muaheze itmek.

Époussetoir [ez] Elmas fırçası.

Époussette [es] Gübre.

Épouti [ez¹⁵⁴] (ede) Bade'l-imal bir yün kumaşta kalan mevad-ı ecnebiye.

Époutissage [ez] Bez ve kumaşlarıñ temizlenmesi.

Épouvantable [s] Korkunç. Mahuf. Azim.

Épouvantablement [h] Korkunç, müthiş surette. Pek ziyade.

Épouvantail [e] Korkuluk. Bostan korkuluğu.

Épouvante [es] Korku. Ürkme. Haşyet.

Épouvanter [fte] Korkutmak. Ürkütmek. s' -- Korkmak, duçar-ı havf olmak.

Époux, se [e] Zevc. Koca. (cm) Zevcin. Karı, koca.

Épreindre [fte] Sıkıp suyunu çıkarmak. Tasir itmek.

Épreinte [es] Sancı. Karın ağrısı.

Éprendre [ft] (s') Tutulmak. Aşık olmak. Müptela, giriftar, meftun olmak.

Épreuve [es] Tecrübe. İmtihan. Felaket. (taba) Prova. **à l' – de** Mukavim. **à toute** -- Her şeye mütehammil. Adimü'l-indiras. (foto) – **négative** Üzerine resim alınmış cam.

Épris, se [s] Aşık. Tutkun, meftun, müptela.

Éprouvé, e [s] Tecrübe idilmiş. Musibet geçirmiş. Mücerrep. Felaketzede. Felekzede.

¹⁵⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Éprouver [fte] Tecrübe itmek. Denemek. Hissitmek. Duçar olmak. Müteessir olmak.

Éprouvette [es] Fenni tecrübeler için mimar şişesi.

Épucer [fte] Pirelerini ayıklamak.

Épuisable [s] Tükenmesi kabil. Tükenir.

Épuisant, e [s] Tükenen. Yoran. Tabeşiken.

Épaise [es] Suyu boşaltmaya mahsus makine.

Épuisement [ez] Tükenme. Takatten düşme. Müzayaka. Zaruret. Suyuñ boşanması, çekilmesi. (fiz) Tahliye-i ma. (t) İnfial.

Épuisé, e [s] Bitap. Zayıf. Nüshası kalmamış kitap. Bitmiş, tükenmiş. Suyu boşalmış.

Épuiser [fte] Kuyudan su çekmek. Suyunu bitirmek. Kuvvetten düşürmek. s' -- Tükenmek. Bitap kalmak. Yorulmak. Kurutmak. Sarf ve istihlak itmek. Kuvvet-i inbatıyesini mahv itmek.

Épuisette [es] Balıkçı kepçesi.

Épaise-volant [es] Su çekmek için hava dolabı.

Épuloïque [s] (t) Yarayı kapatan ilaç. Mündip.

Épulide [es] (t) Diş etlerinde husule gelen şiş.

Épulpeur [ez] Pancar usaresini çıkarmaya mahsus alet.

Épuratif, ve [s] Temizleyici, mutahhar.

Épuration [es] Tathir, tasfiye. Kal. Sızdırma.

Épure [es] (mima) Mufassal, resm-i hattı.

Épurer [fte] Temizlemek. Tasfiye itmek. Islah, tashih itmek.

Épurge [es] (nb) Sütleğe otu.

Équanimité [es] Ruh muadelesi.

Équarri, e [s] Dört köşe yontulmuş (kereste).

Équarrir [fte] Dört köşe yontmak. Kesilmiş hayvanı parçalara ayırmak.

Équateur [ez] (**koua**) (coğ) Hatt-ı istiva.

Équation [es] (r) Muadele.

Équatorial, e [s] Hatt-ı istivaya mensup. (ez) Hatt-ı istiva aleti.

Équerre [es] Gönye. Cetvel. -- **d'arpenteur** Marangoz gönyesi denilen mesaha aleti.

Équestre [s] (**kué**) Atanmış bir adamı temsil iden. Biniciliğe ait.

Équiangle [s] (**kui**) (h) Mütesaviyü'z-zaviye.

Équidistance [es] Mesafe-i mütesaviye.

Équidistant, e [s] Mütesaviyü'l-mesafe. Mütesaviyü'l-ebad.

Équilatéral, e [s] (h) Mütesaviyü'l-adla.

Équilibration [es] Hal-i muvazeneye koymak. Tevazün ittirme.

Équilibre [ez] Muvazene. Muvazenet. İtidal.

Équilibrer [fte] Muvazeneye getirmek. Tevazün ittirmek. Denk itmek.

Équilibriste [ez] İp cambazı.

Équille [es] Bir nev kaya balığı.

Équimultiple [s] (r) Mütesaviyü'l-ezaf.

Équin [s] (**kuain**) Beygire ait.

Équinoxe [ez] Tesavir-i leyl ü nehar. İtidal.

Équipage [ez] Alay. Takım. Maiyet. Edevat. Araba takımı beygirler. (bhr) Mürettebat. (hm) (as) Vesait-i nakliye. Levazım. Malzeme.

Équipe [es] İşçi, amele takımı.

Équipée [es] Teemmülsüzcesine hareket.

Équipement [ez] Techizat. Melbusat. Levazım.

Équiper [fte] Teçhiz etmek. Elbise vesaire tedarik etmek. Koşum takmak.

Équitable [s] Hak şinas. Hakkaniyetli. Munsif. Adil. Muhakkıkane.

Équitablement [s] Munsifane.

Équitation [es] Binicilik.

Équité [es] Doğruluk. Hakkaniyet. Adl, nısfet.

Équivalence [es] Değerde muadil olma. Teadül.

Équivalent, e [s-ez] Muadil. Bedel-i misl. (k) Vezn-i kimyevi. (miha) Vezn-i mihaniki.

Équivaloir [fl] Muadil olmak. Aynı değerde olmak. (mec) Aynı derecede ehemmiyetli olmak.

Équivoque [s] Müphem. İki manalı. (mec) Şüpheli. Meşuk. (es) İbham.

Équivoquer [fl] Müphem, lastikli söz söylemek.

Équorée [es] Deñiz ısırkanı.

Érable [es] (nb) Akçe ağaç. İsfendan.

Éradication [es] Kökten çıkarma. İstisal.

Érafler [fte] Kabuğu, deriyi hafifçe sıyırmak, kazımak, soymak.

Éraflure [es] Sıyrıлма. Sıyrılan yer.

Éraillé, e [s] Sökülmüş. (kumaş) Aklarında kırmızı çizgiler olan (göz). (mec) Kısık, boğuk.

Érailler [fte] Kumaşın ağaçlarını sökmek. Tarazlamak.

Éraillure [es] Kumaş söküşü. Taraz. Sıyrıntı. Sıyrık.

Érater [fte] Dalağını çıkarmak.

Érabine [es] Hal-i tabiide bulunan erbiyumuñ hamz-ı türabiyesi.

Érbium [e¹⁵⁵] (ez) Yalnız hamz-ı türabisi olan erbiyum ile malum olup tasfiye idilmemiş bir maden-i erbiyum.

Érbie [es] Demir filizatının hin-i izabesinde müstamel türab-ı tıyni.

Ércimite [es] Ak lal taşı.

Ére [es] Tarih-i mebdii. **İ' -- musulmane** Tarih-i hicri. **İ'-- chrétienne** Tarih-i miladi. Devr. Asır.

Érèbe [ez] Esatirde cehennem. Cehennemiñ eñ karanlık yeri.

Érecteur, trice [s] (tşr) Adaleyi uzatan, naiz.

Érectile [s] (tşr) Kabil-i intiaz.

Érectilité [es] Rezk itme. Tesis itme. (tşr) İntiaz. Kabiliyet-i intiaz.

¹⁵⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Érection [es] İrtikaz. İntiaz. Rezk. Yükseltme.

Éreintant [s] Borucu.

Éreintement [ez] Şiddetli tenkit. Yorma.

Éreinter [fte] Belini kırmak. (eskimiştir) Çok dökmek, çok yormak arzkarane tenkit ve muaheze etmek.

Éreinteur [ez] (laubaliyane) Garazkar-ı münekkit. Sırnaşık.

Éremarausie [es] (t) İhtirak-ı batı.

Érésipèle [ez] Yılanlık.

Érémitique [s] Keşişlere müteallik.

Éréthisme [ez] Elyaf. Adalat tahrişi. Fart, galeyan-ı ihtiras.

Erg [ez] (miha) Bir santimetre tul üzerinde bir (din) in husule getirdiği amel-i mihaniki vahid-i tami.

Ergastule [ez] Eski Romalılarda yer altı zindanı ki esirler-le mahkumlar oraya konurdu.

Ergo [h] (latince) Binaenleyh.

Ergot [ez] Horoz mahmuzu. Çavdarın bir nev hastalığı, çavdar mihmiz hastalığı.

Ergoté, e [s] Ayağı mahmuzlu hayvan. seigle -- Mihmizli çavdar.

Ergoter [fl] Münasebetli münasebetsiz şeyler için kavga etmek. Lüzumsuz itiraz etmek.

Ergoterie [es] **Ergotage** [ez] Yok yere kavga çıkarmak iptilası. Müşkülpesentlik.

Ergotine [es] (k) Ergotin.

Ergotisme [ez] (t) Da-i mihmaz. Yok yere itirazcılık.

Ergotiste [e-s] Kavgacı, müşkülpesent.

Ériger [fte] Dikmek, rezk etmek. Tesis etmek. Bina etmek. İhdas etmek.

Érigéron [ez] Amerika razıyanesi.

Érine [es] (cerra) Ameliyat esnasında ayrılan et aksamını tutmaya mahsus alet.

Ériomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı şar.

Ériphia [ez] Pagurya.

Éristique [s] (fls) Cedeliye. Müşagabe.

Erminette [es] Mukavves doğramacı keseri, ay demir. Fıçıcı bardası.

Ermitage [ez] Keşiş zaviyesi. Savma. (mec) Uzletgah. Münferit kır evi.

Ermite [ez] Keşiş. Münzevi.

Éroder [fte] Bir şeyin kenarlarını dişlemek. Kemirmek. Aşındırmak.

Érodium [ez] Bir nev ıtır çiçeği.

Érosif, ve [s] Aşındırıcı, itikali.

Érosion [es] Aşınma. İtikali.

Érotématique [s] (ed) İstifhami.

Érotique [s] Aşıkane. Aşıkı. Hilaf ve terbiye ve edep.

Érotisme [ez] Aşık-ı şehvani. Aşk-ı maraz.

Érotomane-Érotomaniaque [s-e] Aşk delisi. Aşık-ı şeyda.

Erotomanie [es] Aşk cenneti. Aşktan mütehasıl halet-i asabiye.

Erpétologie [es] (ta t) Mebhas. Zevahif.

Érpétologiste [e] Zevahif-i tedkikat-ile meşgul tarih-i tabii alimi.

Érpéton [ez] Bir nev yılan.

Errant, e [s] Gezici. Seyyar. Serseri. Avare. Hane berduş. Göçebe. (s) Dalalete duçar olmuş.

Errata [ez] Kitabın hata sevap cetveli.

Erratique [s] Muhitine yabancı. Mücerret. (t) Gayr-ı muntazam, naip, mütekattı. (arz) Seyyar, müteharrik.

Erre [es] Yürüyüş, meşy, reftar. **aller sur les – s de quelqu'un** Birini taklit etmek. (bhr) Uskuru durduktan sonra geminin devam iden sürati. **casser l'** -- Gemiyi durdurmak.

Errements [ez-cm] Yañlış gidiş. Teamül. Usul-i müttehaze. Hatalı tarz-ı hareket. Bir şeyin aldığı şekil ve suret.

Errer [fl] Gezmek. Serseri avare dolaşmak. (mec) Yañılmak. Dalalete düşmek.

Erreur [es] Hata. Yañlış. Dalalet. Yañılma. (cm) Hovardalık. Çılgınca sefahat. – **de calcul** Sehv-i hesap.

Errhin, e [s] Buruna çekilen aksırtıcı ilaçlara denir.

Érroné, e [s] Hatalı. Batıl. Yañlış.

Ers [ez] (s okunmaz) Kara burçak.

Erse [es] (bhr) Halat halkası. İp halkası.

Erse [s] Şimali İskoçya ahalisine mensup.

Érubescence [es] Kırmızılaşma.

Erubescant, e [s] Kızaran. Kırmızılaşan.

Erucage [es] Yabani roka.

Éructation [es] Geğirme.

Éructer [fl] Geğirmek.

Érudit, e [s] Allama. Mütebahir.

Érudition [es] Malumat-ı vasia.

Érugineux, se [s] Yeşilimsi. Pas renkli.

Éruptif, ve [s] İndifai. **roches – s** Suhur-ı indifaiye.

Éruption [es] Feveran. Fıskırma. İndifa. – **s volcaniques** İndifaat-ı bürkaniye. – **des dents** Huruc-ı insan.

Érysipélateux, se [s] Yılanıcığa müteallik, humrevi. (ez) Yılanıcığa tutulmuş adam.

Erysipèle [ez] (t) Yılançık. Humre.

Érysiphe [es] Fidan ve yaprak üzerinde beyaz mantar.

Érythème¹⁵⁶ [ez] (t) İhmirar. Cildin iltihaplı kızarması.

Érythré¹⁵⁷ [es] Sarı kantaryon.

Érythrite [es] Eritrit.

Érythron [ez] Tülbent lalesi.

Esbigner [fte] (sé) (argo) Sıvışmak. Kaçmak. Çalmak.

Esbroufer [fte] Azamet furuşluk-la göz boyamak. Korkutmak. (argo) Bir adama göğüs çarparak cüzdanını vesairesini aşırarak.

Esbroufe [es] Azamet furuşluk. **faire de l'** -- Azimet taslamak. (argo) **vol à l'** -- Bir adama göğüs çarpmak suret-ile yan kesicilik.

Esbroufeur, se [e] (amiyane) Yan kesici. Azamet taslayan.

Escabelle [es] **Escabeau** [ez] Üç veya dört ayaklı arkasız iskemle.

¹⁵⁶ Sözlükte “Érithème” şeklindedir.

¹⁵⁷ Sözlükte “Érithrée” şeklindedir.

Escadre [es] Donanma, filo

Escadrille [es] Küçük filo.

Escadron [ez] Süvari bölüğü.

Escalade [es] Merdiven-le çıkmak. Tırmanma. (as) Merdiven-le hücum. Aşma. Duvarı aşarak irtikab-ı sirkat itme.

Escaleder [fte] Merdiven-le çıkmak. Tırmanmak. Merdiven-le hücum etmek. Aşmak. Yükselmek.

Escales [es] İskele. **faire** -- Bir iskeleye uğramak.

Escalier [ez] Merdiven. -- **d'honneur** Teşrifat merdiveni.

Escallonie [es] Eskalonya ağacı.

Escalope [es] Kızartılmış ince et, balık dilimi.

Escamotage [ez] El çabukluğu-ile aşırma. Hokkabazlık, yan kesicilik. (mec) Huda. Maharet.

Escamote [es] Hokkabazlık malzemesi.

Escamoter [fte] El çabukluğu-ile kaçmak. Aşırma. Hokkabazlık etmek. Hile yapmak. (as) Eslihayı sürat-le doldurmak.

Escamoteur, se [e] Hokkabaz. Yan kesici.

Escampativos [ez-cm] (laubaliyane) Firar. Sıvışma.

Escamper [fl] Acel kaçmak. Sıvışmak.

Escampette [es] (amiyane) **prendre la poudre d'** -- Kaçmak. Ale'l-acele savuşmak.

Escapade [es] Vazifeden, bir yerden kaçmak.

Escape [es] Sütun tepesi.

Escarbille [es] Kok kömürü kırıntısı.

Escarbot [ez] Bok böceği.

Escarboucle [es] Şebçerağ, kızıl yakut. Bir nev sinek kuşu.

Escarcelle [es] Kurun-u vustada kuşağa asılan büyük kimse. Kese.

Escargot [ez] Salyangoz.

Escarmouche [es] (as) Ufak müsademe. Çarha muharebesi. Keşşaf kavgası.

Escarole [es] Bostan hindibası.

Escarpe [es] (as) İstihkam hendeğiniñ astarı.

Escarpe [ez] (argo) Kanlı katil.

Escarpé, e [s] Sarp. Dik. (mec) Meni.

Escarpement [ez] Diklik. Sarplık. Menaat.

Escarper [fte] Kayayı, dağı dikine kesmek. (argo) Öldürmek.

Escarpin [ez] İskarpin.

Escarpolette [es] Asma salıncak.

Eschatologie [es] (fls) Maadiyat.

Esclaffer [ft] (s') Kahkaha ile, gürültü ile gülmek.

Esclandre [ez] Rezalet.

Esclavage [ez] Kölelik. Esaret. Kulluk.

Esclavagiste [ez] Esir ticaretine taraftar.

Esclave [e] Esir. Köle. Kul. **être – de sa parole** Sözünde durmak. Sözüniñ eri olmak.

Esclavon, ne [ez¹⁵⁸] Esklavonyalı.

Escobar [ez] Hilekar ve mürai adem.

Escobarder [fte] Hile ve riya ile aldatmak.

Escoffion [ez] Bir nev eski kadın serpuşu.

Escofier [fte] (amiyane) Öldürmek.

Escogriffe¹⁵⁹ [ez] Pervasız. Yağmacı; gasıp. Uzun boylu ve çirkin adem.

Escompte [ez] İskonto.

Escompter [fte] İskonto itmek. Sarf ve israf itmek. Vaktinden evvel harap itmek.

Escompteur [ez] İskontocu. Havaleyi vadesinden evvel kıran.

Escopette [es] Eskiden kullanılan bir nev karabina.

Escorte [es] Muhafız askeri. Yasakçı. Maiyet. Alay. Mevkip. Sefain-i nakliyeye refakat iden harp gemileri. (mec) Refakat. **sous** -- Tahtü'l-hıfz.

Escorter [fte] Asker veya harp gemisi tevkif itmek. Teşyi itmek. Refaketinde bulunmak. Refakat itmek. Muhafızlık itmek.

Escot [ez] Bir nev yün kumaş.

Escouade [es] Onbaşı takımı. Manga.

Escourgée [es] Müteaddit kayışlardan müteşekkil kamçı.

Escourgeon yahut **Écourgeon** [ez] Kış arpası.

Escousse [h] (bhr) Geriye doğru. (sya)

Escousse [es] Atlamak için alınan hız.

¹⁵⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Escrime [ez] Meç ve kılıç talimi.

Escrimer [fl] Meç talimi yapmak. (mec) Mücadele itmek. **s'** -- Muvaffakiyetsiz surette cehd ve gayret itmek.

Escrimeur [ez] Kılıç kullanmakta mahir.

Escroc [ez] (c okunmaz) Dolandırıcı.

Escroquer [fte] Dolandırmak.

Escroquerie [es] Dolandırıcılık.

Escroqueur, se [e] Dolandırıcı.

Esculape [ez] Hazik-i tabip.

Ésocidéés [ez-cm] (ta t) Turna balığı envai.

Ésope [ez] Sakat ve biçimsiz adam.

Ésotérique [s] (fls) Batını.

Ésotérisme [ez] (fls) Batıniye.

Espace [ez] Mesafe, buud. Zaman. Feza-yı mekan. (r) Feza-yı namütenahi. Buud-ı mücerret. (taba) Kelimeler arasına konulan ince boşluk.

Espacement [ez] Aralık. Buud. Mesafe.

Espaler [fte] Aralık bırakmak. Aralık bırakarak dizmek.

Espada [ez] İspanya'da boğa dövüşlerinde boğayı öldüren pehlivan.

Espadon [ez] Kılıç balığı. Eski zamanda bir nev büyük kılıç.

Espadonner [fte] Kılıç kullanmak. (mec) Mücadele ve münakaşa itmek. (eski kelimedir)

Espadrille [es] Üstü bez kundura.

¹⁵⁹ Sözlükte "Scogriffe" şeklindedir.

Espagnol, e [s] İspanyalı. İspanyol. (ez) İspanyolca.

Espagnolette [es] Pencere sürmesi. Espanolet.

Espagnoliser [fte] İspanyollaştırmak.

Espale [es] (bhr) Eski kadırgalarda divan yeri denilen mahal.

Espalier [ez] (zira) Duvar veya çardağa alınmış ağaçlar sırası. **faire** -- (adi fahişeler hakkında) Sokakta adam bekleyip çevirmek.

Espalme [ez] (bhr) Kalafat sakızı.

Espalmer [ez] Gemiye kalafat sakızı ile katranlamak.

Espar [ez] Uzun sırık.

Esparcette yahut **Ésparcette** [es] (nb) Yonca.

Espatard [ez] Demir kesigi silindiri. Şahmerdan tokmağı.

Espatage [ez] Saç locaların incelmesi.

Espèce [es] Cins. Nev. Soy. Makule. Türü. (laubaliyane) Muhakkar, alçak adam. **une – de** Bir nev. (hk) Ayn. (cm) Nakd-i akçe. **en** -- Nakden.

Espérance [es] Ümit. Emel. Emniye. Muhtemel miras.

Espéranto [ez] Esperanto lisanı.

Espérer [fte] Ümit etmek. Memul etmek. – **en dieu** Allah'a tevekkül etmek.

Espiègle [s] Açık gözlü. Müteyakkız. Uyanmak.

Espiègerie [es] Açık gözlülük. Teyakkuz. Uyanık.

Espion, ne [e] Casus. Hafiyeye. Pencere harcına hariçtekileri görecektir vech-ile mailen mevzu ayna.

Espionnage [ez] Casusluk. Hafiyelik.

Espionner [fte] Casusluk etmek. Tarassut etmek.

Esplanade [es] Bir istihkâmın veya binanın önündeki meydanlık. Kale-i zemin. (as) Top düşmesi.

Espoir [ez] Ümit. **dans l' – de** Ümit-ile. (mec) Kendisine ümit bağlanan şahıs.

Espolin yahut **Espoulin** [ez] Mekik masurası.

Esponton [ez] Kısa harbi. Süngü.

Espoule [es] Atkı teli.

Espoulinage [ez] Atkı telini mekik masurasına sarma ameliyatı.

Espringale [es] Eskiden harpte kullanılan bin nev mancınık.

Espirit [ez] Madde-i haytiye, ruh. Ervah-ı latifeden her biri. Cin, peri. Mana, meal, mazmun, müfad. Fikir. Zeka. Akıl. İstidad, niyet, maksat. Tabiat, ahlak. **bel** -- Zeka ve akıl iddiasında bulunan adam. -- **malin** ve -- **des ténèbres** Şeytan. -- **follet** Şakacı, müstehzi. **Saint** -- Ruh'u kudüs. **trait d'** -- Tekne. **homme d'** -- Tekne perdaz adam. **unité d'** -- İtilaf-ı efkâr. **perdre l'** -- Deli olmak. **rendre l'** -- Ölmek. **de peu d'** -- Sebük-mağz. (k) Takdir ile çıkarılan mayi, ruh. -- **de vin** İspirto. -- **de sel** Hamız-ı klor-ı ma. -- **debois** Küül-ı metili. -- **fort** Münker-i uluhiyet. Hakim-i kazip.

Esquicher [fl] Veya **s'** -- (ft) Oyunda eñ küçük kağıt atmak. (mec) Bir münkaşa ve müzakerede bir taraf kalmak.

Esquif [ez] Gayet hafif sandal.

Esquille [es] (t) Kemik kırığı, küçük kemik parçası.

Esquimaux [ez mc] Havali-i kutbiyede sakın akvam. Eskimo.

Esquine [es] Beygiriñ kaynak kemikleri, beygir beli.

Esquintant, e [s] (amiyane) Yorucu.

Esquinter [fte] Pek ziyade yürümek. Bitirmek. Perişan itmek. Aldatmak. Dövmek.

Esquipot [ez] (amiyane) Toprak para kumbarası.

Esquire ve muhaffifi (**esq**) [ez] (**éskouair** okunur) İngiltere ve Amerika'da asilzade olmayanlara « mösyö » makamına kaim olarak virilen unvandır.

Esquisse [es] Taslak. Nireng. (ed) Bir eseriñ umumi aksamınıñ esas hududu. Mevzuuñ esası.

Esquisser [fte] Taslak yapmak. Tasarlamak.

Esquiver [fte] Savmak. Saviştirmek. (mec) İzale itmek. **s'** -- Savişmak. Sıvışmak.

Essade [es] Tarla çapası.

Essai [ez] Tecrübe. Deneme. (tica) Nümune, örnek. Tecrübe-i kalem. Altınıñ ayarını tayin itmek.

Essaie [es] Bir nev Hint kök boyası.

Essaim [ez] Oğul arısı sürüsü. (mec) Kirve. Sürü. Kalabalık.

Essaimage [ez] Arıların oğul virme mevsimi.

Essaimement [ez] Arıların oğul mevsimi.

Essaimer [fl] Oğul arıları kovarı terk itmek. (mec) Muhaceret itmek.

Essanger [fte] Kirli çamaşırı yıkamadan evvel ıslatmak.

Essarder [fte] Yakmak. Kurutmak.

Essart veya **Essartis** [ez] Ekilmek üzere hazırlanmış arazi.

Essartement, Essartage [ez] Tarla yapmak üzere ormanı açmak ameliyatı.

Essarter [fte] Tarla yapmak üzere ormanı kökleyip açmak.

Essaugue [es] Torbalı büyük ıgırıp ağı.

Essayer [fte] Tecrübe itmek. Denemek. Prova itmek. (fl) -- **de** Yapmaya çalışmak. Geyret itmek. **s'** -- Kuvvet ve iktidarını denemek.

Essayerie [es] Darphanede çaşni vakti.

Essayeur, se [e] Meskukatıñ ayarını tayin iden. Çeşneci. Tecrübe yapan adam.

Essayiste [ez] Tecrübe mahiyetinde eserler yazan muharrir.

Esse [es] Arabanıñ dingil başlığı çivisi. (s) Şeklinde çengel.

Esseau [ez] Marangoz baltası. Çatı padavrası.

Esselier [ez] İki keresteyi birleştirmek için aralarına konulan kinet.

Essence [es] Küh, zat, asıl. Cevher. Esans, hülasa, koku, ıtır. (ağaçlar hakkında) Ecnas. Ham petrolden çıkarılıp teshin, tenvir-i ve kuvve-i muhrike makamında kullanılan yanıcı mayi; esans. (hk) Ayn, rükn. **par** -- Hadd-i zatında.

Essentiel, le [s] Esaslı. Zati, asli, esasi. Fitri. Zaruri, lazım-ı gayr-ı mufarık. (ez) Zat-ı madde. Lazım olan şey. Esas.

Éscente-essente [es] Kaygan taş gibi ince yontulan tahta.

Essenter [fte] Damı kaygan taşı vesaire ile örtmek.

Essentiellement [h] Esasen. Başlıca. Esas itibar-ile. Hadd-i zatında. Fıtraten.

Esseret [ez] Uzun burgu.

Essette [ez] Kaldırımcı kazması.

Esseulé, e [s] Yalnız kalmış.

Esseuler [fte] Yalnız bırakmak.

Esseulement [ez] Tecerrüt. Uzlet.

Essieu [ez] Dingil.

Essor [es] Kuşuñ hızlanıp havalanması. Uçması. (mec) Hareket. Terakki. Hız. Teşebbüs, serme.

Essorant, e [s] Uçacak gibi görünen kuş resimlerine dinir.

Essorer [fte] Çamaşırı serip kurutmak.

Essoreuse [es] Çamaşır kurutma makinesi.

Essorillement [ez] Kadimen kulak kesmek cezası. Kedi ve köpeklerin kulaklarını kesme.

Essoriller [fte] Kulaklarını kesmek.

Essorisser [fte] Atın kişnememesi için hançeresinde ameliyat yapmak.

Essoucher [fte] Kütükleri çıkarmak.

Essouffler [fte] Soluğunu kesmek. Nefesi tıkanacak raddeye getirmek. Nefesini tıkamak.

Essoucher [fte] Soluğunu kesmek. Nefesi tıkanacak raddeye getirmek. Nefesini tıkamak.

Essui [ez] Kurumak için çamaşır serilen yer. (eskimiştir)

Essuie-main [ez] Havlu. Peşkir.

Essuie-plume [ez] Kalem silecek.

Essuyage [ez] Silme, kurutma.

Essuyer [fte] Silmek. Kurulamak. (mec) Uğramak. Duçar olmak. Tutulmak. Giriftar olmak. -- **les larmes** Teselli itmek.

Essuyeur, se [e-s] Silici.

Est [ez] (**st** harfleri okunur) Şark.

Estacade [es] Nehirlerde kazıklar-la yapılan set. Bent.

Estache [es] Köprü direği. Kazık.

Estafette [es] Sai. Tatar. (as) Emir eri, evrak nakil ve tebliğinde müstahdem nefer. Emir atlısı.

Estafier [ez] Yasakçı. Müsellah uşak. Kavgacı. (istihza makamında) İri boylu uşak.

Estafilade [ez] Yüzde büyük kılıç yarası. Kılıç-la sepetleme vuruş. (mec) Sekte, mazarrat.

Estafilader [fte] Kılıç-la yaralamak. (az müstemeldir)

Estagnon [ez] Çiçek suyu koymaya mahsus kap. Bakır veya tekmeden güğüm.

Estame [es] Yüñ iplik.

Estamet [ez] Adi yüñ kumaş.

Estaminet [ez] Kahvehane. (mec) **plier d'** -- Vaktini kahvelerde geçiren adam.

Estampage [ez] Istampaya ile. Kalıp-la basma.

Estampe [es] Istampaya. Kalıp-la basılan resim. Kalıp zımbası.

Estamper [fte] Kalıp-la basmak. Istampalamak. (mec) Aldatmak.

Estampeur [ez] Istampacı.

Estampeuse [es] Istampacı; zımba makinesi.

Estampillage [ez] Marka vurma. Damgalama. Mühürleme.

Estampille [es] Marka. Damga. Mühür.

Estampiller [fte] Kurşun damda vurmak. Marka vurmak. Damgalamak.

Estampoір [ez] Madeni mevada damga vurmaya mahsus zımba.

Estère [es] Kaba hasır.

Ester [fte] Dava itmek.

Esthète [ez] Bedayiperest.

Esthétique [es] Hikmet-i bedayi. Hiss-i bedii. (fls) Bediiyat. (s) Hiss-i bediyye müteallik.

Esthiomène [s] (t) Akil, eti kemiren yara. **ulcère** -- Karha-i akile.

Estimable [s] Kıymetli. Muteber. Şayan-ı hürmet ve itibar.

Estimateur [ez] Muhammin. Estimatör.

Estimatif, ve [s] Tahmini.

Estimation [es] Kıymet takdiri. **prix d'estimation** Kıymet-i muhammine.

Estimativement [s] Tahmini olarak.

Estimateur [s] Tahmine müteallik, ait.

Estime [ez] İtibar, hürmet. Hüsn-i zan ve nazır.

Estimer [fte] İtibar, hürmet itmek. Takdir itmek. Kıymetini tahmin itmek. Ad ve itibar itmek. Kıymet virmek. Hüküm itmek, reyinde bulunmak, zan itmek.

Estivage [ez] Hayvanatın dağda geçirdikleri yaz mevsimi.

Estival, e [s] Yazın yetişen. Yazlık. Sayfi.

Estivation [es] (ta t) Bazı hayvanların yazın şiddetli sıcaklarda uyuşup kalmaları.

Estive [es] (bh) Geminiñ müteharrrik safrası.

Estiver [fte] Hayvanları yazın yaylaya çıkarmak. (fl) Yaylaya çıkmak.

Estiver [fte] Bir gemi hamulesini az yer tutacak vehc-le sıkıştırmak.

Estoc [ez] (c okunur) Uzun ve eñsiz kalem. Meç. Kılıç ucu. Ağaç kütüğü. **d' – et de taille** Rastgele, gelişi güzel.

Estocade [es] Kılıcın ucunu saplama, dürtme. (mec) Ani ve şiddetli hücum.

Estocader [fte] Kılıcın ucunu saplamak. Dürtmek suret-ile yaralamak. (mec) Kalp kıracak söz söylemek.

Estomac [ez] (c okunmaz) Mide. **creux de l'** -- Can evi.

Estomaquer [ft] (s') Gücenmek. Bağırılmaktan veya çok söylemekten yorulmak. (ft) Hayret ve can sıkıntısına duçar itmek.

Estompe [es] Resimde kullanılan estomp.

Estomper [fte] Estomp ile resim yapmak. Esmer bir renk virmek. (mec) Tahfif itmek.

Estouffade [es] Ustufato denilen tencere kebabı.

Estourbir [fte] (argo) Öldürmek.

Estrade [es] Seki. Peyke. Sed. Kerevet. (mec) Yüksek mevki. **battre I'** -- (as) Keşf etmek.

Estragon [ez] Tarhun otu.

Estramaçon [ez] Düz ve iki tarafı keskin yassı kılıç pala.

Estrapade [es] Mahkumu direğe bağlayıp hız-la birkaç defa aşağı sallandırılmaktan ibaret vakt-ile Avrupalılarca icra idilen bir nev işkence. Bu işkenceniñ yapıldığı direk.

Estrapasser [fte] Beygiri çok koşturup yormak.

Estrilda [ez] Al kanarya.

Estrope [es] (bhr) Iskarmoz ipi veya kayışı. İp halkası. Makara kösteği, ilmiği.

Estropié, e [s] Sakat, alil.

Estropier [fte] Sakatlamak. (mec) Bozmak. Noksan bırakmak. Fena telaffuz etmek.

Estuaire [ez] Haliç. Dar ve uzun koy.

Esturgeon [ez] Mersin balığı.

Esule [es] Sarı sütleğen.

Ésurite [es] (t) Mide yarası.

Et [hr] Ve. İle. Hem.

Établage [ez¹⁶⁰] (ede) Ahır ücreti.

Étable [es] Sığır ahır.

Établer [fte] Ahıra koymak. Ahırda tutmak.

Établi [ez] Destgah.

Établir [fte] Birleştirmek. Kurmak. Tesis etmek. Tebeyün etmek. Oturmak.

Mukim olmak. Kararlaştırmak. İhdas etmek. İspat etmek. Husule getirmek. Tanzim etmek. **s'** -- Birleşmek. Tavattun etmek. Teehhül etmek. Tesis etmek.

Établissement [ez] Yerleşme. Yerleştirme. Müessese. Bina. Dükkan. Mayaza. İzdivaç. Müstamere. Vaz, ikame, teessüs, tesis. Fabrika.

Étage [ez] Bina katı. (mec) Soy, cins. **gens de bas** -- Esafil guruhu. Adi adamlar.

Étager [fte] Kat kat yapmak.

Étagère [es] Raf. Raflı dolap.

Étague [es] (bhr) Makara ipi.

Étai [ez] Bina payendesı. Destek. (mec) İstinatgah. (bhr) İstralya halatı.

Étaim [ez] İnce yün ipliği.

Étain [ez] Kalay.

Étal [ez] Kasap destgahı. Kasap dükkanı.

Étalage [ez] Eşya sergisi. (mec) Gösteriş. Gayet mutantan debdebe. Ziyet, süs

Étalagiste [ez] Eşyasını meydanda satan; sergici. Yapmacı. Pazarcı.

Étale [s] (bhr) **mer** -- Cezr ile med arasında deñiziñ sükuneti.

Étaler [fte] Açmak. Sermek, yaymak. Teşhir etmek. İzhar etmek. Gösteriş yapmak. (laubaliyane) Düşürmek. **s'** -- Uzanmak. Düşmek. Teşhir olunmak. Ariz ve amik tafsilata girişmek.

Étalier, ère [e-s] Seyyar kasap.

Étalières [es-cm] Dalyan ağı.

¹⁶⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Étalingue [es] (bhr) Gomene kavilyası.

Étalinguer [fte] Gemi demirini halat-la bağlamak.

Étalingure [es] Kavilya ilmiği.

Étalon [ez] Aygır. Damızlık.

Étalon [es] Vezn ve mikyas ayarı. Nümunesi. Meskukat-ı vahit kıyası. -- **d'or** Altın mikyası. (mima) Kalıp çizgisi.

Étalonnage, Étalonnement [ez] Vezin ve ölçekleriñ ayar idilerek damgalanması. Kısrağa aşma. (as) Tul hatveyi hesap etmek.

Étalonner [fte¹⁶¹] Kısrağa aşmak. Tul hatveyi hesap etmek.

Étalonneur [ez] Damga, ayar memuru.

Étamage [ez] Kalaylama. Sırlama.

Étambot [ez] (bhr) Kıç bodoslaması.

Étambrai [ez] Gemi direğinin ve dümeniniñ geçmesi için güvertede açılan delik.

Étamer [fte] Kalaylamak. Aynaya sır sürmek.

Étameur [ez] Kalaycı.

Étamine [es] Seyrek bez. Kaba sof. Elek bezi. Bezi. Bayrak. (mec) Sıkı muayene.

Étaminier [ez] Elek bezi imal iden işçi.

Étampage [ez] Zımpalama.

Étampe [es] Zımpa. Mıskap. Kalıp dışısı.

Étamper [fte] Zımbalamak.

Étampure [es] Zımba ile açılan delik.

Étamure [es] Kalay. Sivriilen kalay tabakası.

Étanche [s] Mayiñ akması, sızmasına, duhulüne mani olan. Su sızmayan. (es) à – **deau** Su girmeyecek vehic-le.

Étanchéité [es] Su almazlık. Su sızmazlık. Su geçmezlik.

Étanchement [ez] Dindirme.

Étancher [fte] Dindirmek. Akışı kesmek. (cm) Teskin etmek. Dayamak. - - **la soif** Susuzluğu gidermek. -- **un navire** Gemi içindeki suyu çıkarmak.

Étanchoir [ez] Fıçıcıniñ üstüğü kalemi.

Étançon [ez] Payande. Destek. Dayak.

Étançonner [fte] Desteklemek.

Étanfiche [es] Taş ocağında, müteaddit taş tabakalarının yükselmesi.

Étang [ez] Havuz. Küçük göl.

Étape [es] Menzil, merhale. Konak. İki konak arası. **brûler l'** -- Bir yerde durmaksızın ale'l-acele geçip gitmek.

Étapier [ez] (as) Menzilci. Konakçı.

Étiple [es] Nalbur örsü.

Étarquer [fte] (bhr) Yelkenleri fora etmek.

État [ez] Hal. keyfiyet. Devlet, hükümet. -- **de siége** İdare-i örfiye. Meslek, silk, sanat. Tarz-ı maişet. **d'âme** Hal-i ruhiye. Defter. Sicil. **faire – de** Hürmet etmek. - - **civile** Sicil-i nüfus. **raison d'** -- Menafi-i devlet. **en – de** Müsait bir halde. Cetvel, liste. **hommus d'** -- Rical-i hükümet. -- **des lieux** Bir haneniñ hin-i icarında mucir ile müstecir arasında yapılan

¹⁶¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

teslim ve teslim mukavelesi. **coup a'** -- Darbe-i hükümet.

État-major [ez] Erkan-ı harbiye heyeti. Erkan-ı harbiye dairesi. Erkan-ı harp. (fırka, alay) Erkan.

Étau [ez] Mengene.

Édayage [ez] Binayı, duvarı desteklemek.

Étayer [fte] Binaya, duvara destek koymak. (mec) Yardım itmek. Müzaheret itmek.

Ét cætera [ez] (telaffuzu **etsétera**) İla ahiri. (murahhamı **etc** yazılır) İlah. Ve kıs aleyhi'l-bevaki. Vesaire.

Été [ez] Yaz. **se mettre en** -- Yazlık elbise giymek.

Éteignoir [ez] Mum külâhı. (mec) Başkalarınıñ neşesini kaçırana adam.

Éteindre [fte] Söndürmek. Rengi izale itmek. Soldurmak. Teskin itmek. Tamam-ile imha itmek. (bir dini vesaireyi) İtfa itmek. (kireç) Söndürmek. **s'** -- Sevinmek. Yavaş yavaş ölmek.

Eteint, e [s] Sönük. Bitkin. Perişan.

Étendage [ez] Çamaşır asma. Gerilmiş çamaşır ipleri.

Étendard [ez] Sancak. Bayrak. **porte** -- Sancaktar.

Etendelle [es] Mengenede tasir idilecek şeyleri koymaya mahsus kıl torba.

Étendoir [ez] Çamaşır ipi, sırtığı.

Étendre [fte] Açmak. Germek. Sürmek. Yapmak. Sermek. Su katarak kuvvetini azaltmak. Uzatmak. Tevsi itmek. Yatırmak. **s'** -- Uzanmak. İmtidad itmek. Tevsi.

Étendu, e [s] Geniş. Vasi. Yayılmış. Serpilmiş. (çamaşır) Asılmış. Uzanıp yatmış. Uzanmış. Uzatılmış. (mec) Şumüllü. Tevsi, teşmil, tatbik idilmiş. (k) Su katılmış.

Étendue [es] Vüsat. Buud. Masafe. Menzil. Hız. Feza. Büyüklük. Şumul. Ehemmiyet. İmtidad. -- **abstraite** Buud-ı mücerret. -- **réelle** Buud-ı hakiki.

Éternel, le [s] Ezeli, ebedi. Sermedi. Müebbet. (ez) **L'eternel** Cenab-ı hak.

Éternellement [h] İle'l-ebet. Müebbeden. İla gayri'n-nihaye.

Éterniser [fte] Tebit itmek. Çok sürdürmek. İdame itmek. **s'** -- veya. (fl) Namütenahi devam itmek. İbka-yı nam itmek. (laubaliyane) Uzun müddet kalmak.

Éternité [es] Ezeliyet, ebediyet. Sermediyet. Ahiret. (mec) Pek uzun müddet.

Éternuement [ez] Aksırık. Aksırma.

Éternuer [fl] Aksırmak.

Éternueur, se [e] Çok aksıran adam.

Étésien [s ez] Akdeñiz'de senede altı hafta esen poyraz.

Étêtement [ez] Balık, çivi, toplu iğne gibi şeyleriñ başlarını koparma. Ağacıñ tepesini kesmek.

Étêter [fte] Evvelki kelimedede zikr olunan şeyleriñ başını koparmak, kesmek.

Éteuf [ez] Oyun topu.

Eteule [es] Ekin añızı.

Éther [ez] (**r** okunur) Esir. Cevv-i hava. Eter denilen ruh.

Éthérat [ez] Muattar eter.

Éthéré, e [s] Esiri. Gayet nazik, ince. Ulvi. Necip. (şairane) **la voûte** – e Kubbe-i sema. **âme** -- Ruh-i ulvi.

Éthérification [es] Eter haline kalp itme.

Éthérifier [fte] Eter haline kalp itmek.

Éthérisation [es] Eter-le karıştırma. Eter koklatmak suret-ile hissi iptal itme.

Éthériser [fte] Eter-le karıştırmak. (t) Eter koklatmak ve bu suret-le iptal itmek.

Éthérisme [ez] (t) Eter-le husule getirilen butlan hissi.

Éthéromane [es] Eter-le sarhoş olmak müptelası.

Éthéromanie [es] Eter-le sarhoş olmak iptilasası.

Éthiopien, ne [s] Habeşi. Habeşli. Zenci, zenciye. (ez) Habeş lisanı.

Éthique [s] Ahlaki.

Éthique [es] İlm-i ahlak.

Ethmoïde [ez] Azm-ı gırbali.

Ethmose [es] (tşr) Nesc-i hücrevi.

Éthnarchie [es] Eski Romalılarda valilik.

Éthnarque [ez] Eski Romalılarda vali.

Ethnique [s] (kütüb-i kadime-i diniyede) Müşrik, Mecusi. Kavmi, ırki. (ez) Bir kavmiñ unvanı.

Etnogénie [es] Menşe-i ensal-i beşer mebhası.

Éthnographie [e] Kavmiyat mütehassısı.

Éthnographique [s] Kavmiyata müteallik, dair.

Ethnologie [es] Beşeriyat.

Ethnologiquement [h] Kavmiyat, beşeriyat-ı nokta-i nazarından.

Ethnologue - Ethnologiste [e] Beşeriyat mütehassısı.

Éthologie - Éthographie [es] İlm-i sevaya.

Ethroscope [ez] (fiz) Mikyas-ı teşaşı.

Étiage [ez] Kurak mevsimdeki nehir sularınıñ alçalması.

Étier [ez] Memleha arkı. Su kanalı.

Étincelant, e [s] Kıvılcım saçan. Şerare-paş. Lema-nisar. Parlak.

Étinceler [fl] Kıvılcım saçmak. Parlamak. Lema-paş olmak. (mec) Ateş feşan olmak.

Étincelle [es] Kıvılcım. Şerare. Muvakkat ışık. Şule.

Étincellement [ez] Şerare-paş olma. Parlama.

Étiolé, e [s] (nb) Solmuş.

Étioloment [ez] Nebatatiñ güneşsizliğinden solması. (t) Beñzersizlik. Zaaf.

Étiologie [es] (t) Esbab-ı emraz. (fls) Mebhas-ı esbab.

Étique [s] Gayet kuru. Zayıf lagar.

Étiquet [ez] Ayak-la işleyen çark.

Étiquetage [ez] Etiket, yafta yapıştırmak.

Étiqueter [fte] Yafta, etiket yapıştırmak.

Étiquette [es] Kutu üzerine yapıştırılan yafta, etiket. Merasim ve teşrifat usulü. Teşrifat, merasim mutade. **observer l'** -- Usul-i teşrifata riayet itmek.

Étirage [ez] Haddeden çekme. **banc à** -
- Hadde tezgahı.

Étire [es] Sahtiyan bıçağı.

Étirer [fte] Haddeden çekmek.
Uzatmak. **s'** -- (laubaliyane) Gerinmek.

Etisie [es] (t) Müzmin hastalık neticesi
fevkalade zaaf.

Étoc [ez] (**c** okunur) Kütük. (bhr) Kaya
tepesi.

Étoffe [es] Kumaş. (mec) Mevzu.
Mündericat. Menabi-i tıbbiye. Kıymet-i
şahsiye, değer, liyakat.

Étoffé, e [s] Giyinmiş. Etine dolgun.
Mebzul. Fasih, selis. (ses) Gür.

Étoffer [fte] Kumaş-la kaplamak.
Döşemek. (mec) Kuvvetlendirmek.
Kuvvet virmek. Beslemek.

Étoile [es] Yıldız. (mec) Baht, tali. İkbal.
Tiyatro ve sinemada muvafakiyet-le
maruf ve takdir idilen aktör, aktrist :
Yıldız. Atıñ alındaki akıtma. (taba)
Yıldız işareti.

Étoilé, e [s] Yıldızlı. Mükevkep.

Étoilement [ez] Yıldız şeklinde pullar-la
donatma.

Étoiler [fte] Yıldızlar-la donatmak.
Yıldız şeklinde yarmak, çatlatmak.

Étole [es] Ayin esnasında papazlarıñ
omuzlarına attıkları atkı.

Étonnamment [h] Şayan-ı hayret bir
surette.

Étonnant, e [s] Şayan-ı taaccüp ve
hayret. Garip. Fevkalade.

Étonné, e [s] Mütehayyir. Müteaccip.

Étonnement [ez] Hayret. Taaccüp.
İstiğrap.

Étonner [fte] Müteaccip etmek. Hayrette
bırakmak. (mima) Uynatmak. Sarsmak
çatlamak. (elması işlerken) Çatlatmak. **s'**
-- Hayret etmek. Hayrette kalmak.

Étouffant, e [s] Boğucu.

Étouffé, e [s] Boğuk. (ses vesaire)

Étouffée [es] Tandır kebabı.

Étouffement [ez] Boğulma. Nefes
darlığı. (mec) Tenkil. İmha.

Étouffer [fte] Nefes aldirmek.
Bunaltmak. Boğmak. Teneffüse mani
olmak. (isyan) Bastırmak. Söndürmek.
Gülme veya hıçkırıklarını zabt etmek. (fl)
Boğulmak. Güçlük-le nefes almak.
(laubaliyane) -- **de rire** Gülmeden
katılmak.

Étouffoir [ez] Kömür söndürecek kap.
(mec) Havasız yer.

Étoupe [es] Kıtık. Üstüğü.

Étouter [fte] Kıtık-la tıkamak.

Étoupille [es] (as) Fünye. -- **à**
percussion Müsademeli fünye. --
électrique Elektrikli fünye.

Étoupiller [fte] (as) Fünye takımı.

Étoupillon [ez] Yağlı küçük fitil.

Étourdeau [ez] Anaç horoz.

Étourderie [es] Hoppalık. Gaflet.
Teemmülsüzlük. Şımarıklık.

Étourdi, e [s] Hoppa. Gafil. Mütehayyir.
Teemmülsüz. Şımarık.

Étourdiment [h] Gafilane.
Teemmülsüzce. Hoppaca.

Étourdir [fte] Şaşırtmak. Sersemletmek.
Yormak, tasdi etmek. Baş ağıtırmak.
Ağrıyı uyuşturmak. (mec) Hayrete
uğratmak. **s'** -- Def-i gam etmek.

Étourdisant, e [s] Şaşırtan, baş ağrıtan. Harikulade, muhayyiru'l-ukul. Mucib-i veleh ve hayret.

Étourdissement [ez] Baş dönmesi. Hayret. Sersemlik. Gurur. Gaflet.

Étourneau [ez] Sığırcık kuşu. (mec) Hoppa. Şımarık.

Étrange [s] Garip, tuhaf. (ez) Garip, tuhaf şey.

Étrangement [s] Garip bir tarzda. Tuhaf surette.

Étranger, ère [es] Yabancı. Garip. Bigane. **corps – s** Mevad-ı ecnebiye. (ez) Memalik ve akvam-ı ecnebiye.

Étrangeté [es] Garabet. Tuhaflık.

Étranglé, e [s] Boğulmuş. Daralmış. Boğuk. Dıyk.

Étranglement [ez] Boğma. Boğulma. İhtina. Tazyik.

Étrangler [fte] Boğmak. İhna itmek. Sıkmak. Boğazını sıkmak. (mec) Bir şeyiñ husulüne mani olmak. (fl) Boğulmak. Nefesi kesilmek.

Étranguillon [ez] Beygir ve sığırlarda hunnak hastalığı. **poire d'** -- Gelinboğan armudu.

Étrape [es] Küçük el orağı.

Étraper [fte] Küçük orak-la biçmek.

Étrave [es] (bhr) Serçke.

Étre [fte] Olmak. Var olmak. Mevcut olmak. Bulunmak. Gitmek. (sıhhat hakkında) İyi veya fena olmak. -- **à** Tabi, mensup, ait olmak. Hasr-ı nefes itmek. - - **de** İntisap itmek. -- **en** Giyinmek, kıyafetine girmek. -- **pour** İltizam itmek. **en – pour** Kaybıtmek. **n' – plus** Ölmek. -- **sur** Bahs itmek. Konuşmak. **y** --

Añlamak. Hanesinde bulunmak. **I'** -- Karısı tarafından aldatılmak. **si j'étais de vous** Yeriñizde olsaydım. -- **disposé à** Meyyal olmak. -- **compromis de** Zimethal olmak. -- **de garde** Nöbetçi olmak. -- **en butte** Hedef olmak. -- **sur qui vive** Müteyakkız bulunmak. **c'est à** Aittir. **ce que c'est que de** İşte neticesi, akıbeti budur. -- **sur le point de** Üzere bulunmak.

Étre [ez] Mevcut. Şey. Varlık. Zat. Vücut. (cm) Bir eviñ aksam-ı dahiliyesi. -- **s abstraits** Mücerredat. -- **concrets** Maddiyat. -- **s réels** Hakayık. -- **s raisonnables** Zevi'l-ukul. – **I' suprême** Cenab-ı hak.

Étrécir [fte] Darlatmak. **s'** -- Daralmak.

Étrécissement [ez] Daralma. Darlanma. Darlık.

Étreindre [fte] Bağlarken kuvvet-le sıkmak. Kucaklamak. Sarmak. Sıkmak.

Étreinte [es] Sıkma. Kucaklama. Der-ağuş.

Étrempier [fl] Saban demirini toprağa az, çok derin sokmak.

Étrenne [es] Satıcılarıñ ilk alışverişleri, siftah. -- **s** Yıl başı hindisi. Hediye.

Étrenner [fte] Siftah ittirmek. Bir şeyi ilk defa kullanmak. Yıl başı hindisi virmek. (fl) Siftah itmek. (amiyane) Dayak yemek. Tekdir işitmek.

Étrèpe [es] Tarla çapası.

Étrésillon [ez] Toprağıñ yıkılmasına mani olmak için maden galerilerine, hendeklere konulan arzani destek. Payanda.

Étrésillonner [fte] Payanda vurmak. Desteklemek.

Étrier [ez] Üzengi. Rikap. **semelle d'** -- Üzengi tabanı.

Étrière [es] Üzengi kayışı. Üzengilik. **à franc d'** -- Beygiriñ soñ sürat-ile. **avoir le pied à l'** -- Müteheyi-i hareket olmak. Ata binmeye hazır olmak. (mec) Hazır bulunmak. (tşr) Azm-ı rikabi. (bhr) Köstek demir.

Étrille [es] Kaşağı. Bir nev yengeç.

Étriller [fte] Kaşağılamak. (mec) Dökmek. Pek şiddetli muamele itmek. Soyacak derecede pahalı satmak. Boğuntuya getirmek.

Étriper [fte] İşkembesini çıkarmak. **à étripe-cheval** Atı çatlatacak derecede alabildiğine koşturmak.

Étriqué, e [s] Dıyk, dar. (mec) Nakıs. Muhtasar.

Étriquer [fte] Daraltmak. Darlatmak. (mec) Kısa kesmek.

Étrive [ez] (bhr) İstromaça

Étrivière [es] Zahme kayışı. **donner les - s** Bed muamele itmek. Kırbaç-la vurmak.

Étroit, e [s] Dar. (mec) Kısa. Mahdut. Samimi. Sıkı. **à l'** -- Fakirane. Dar bir mahalde. Mudayaka içinde.

Étroitement [s] Darlık-la. (mec) Samimi surette. Şediden. Sıkı surette. Tamamı tamamına.

Étroitesse [es] Darlık. Mahdudiyet. Kısalık. (mec) Fikir, his, zeka-ı itibar-ile mahdudiyet.

Étron [ez] Bok. Necis. (argo) Bir işe yaramayan adam.

Étronçonner [fte] Ağacıñ tekmlil dallarını kesmek.

Étruffé, e [s] Bacağı yaralanmış, topal. (köpek)

Étrusque [s] İtalya'nın kadim (Etrürya) el-yevm Toskana eyaletine mensup, müteallik veya ahalisinden olan.

Étude [es] Tahsil. Talim. Mutalaa. Tettebbu. Tasannu, süslenme. (sanayi-i nefise) Nümune. Meşk. Mütalaahane. Dava ve vekil ve katip adl-i yazıhanesi. Bir mevzu, bir proje hakkında yapılan tedkikat ve böyle tedkikatı havi eser. **maître d'** – Müzakereci, müzakere muallimi.

Étudiant [ez] Ali mektep talebesi. **en droit, en médecine** – Hukuk, tıbbiye talebesinden.

Étudiante [es] (argo) Metres.

Étudié, e [s] Tasarlanmış. Sahte. Yapma. Müdekkikane. Tettebbulu.

Étudier [fl] Tahsil itmek. Tedkik ve tetebbu itmek. Ezberlemek. Öğrenmek. Hazırlamak. Dikkat-le gözden geçirmek. **s'** -- Mütevaggil olmak. Çalışmak.

Étui [ez] Muhafaza. Kutu. Kın. Kovan, zarf. -- **de cartouche** Fişek kovanı. (tşr) ve (nb) Kılıf.

Étuve [es] Tebhir makinesi. Ütü. Hamamıñ terlenecek sıcak halveti. Öte beri kurutmaya mahsus küçük fırın. Tandır. (mec) Gayet sıcak yer.

Étuvée [es] Tandır kebabı.

Étuver [fte] Ütüde ısıtmak, kurutmak. (t) Yarayı hafifçe ovarak yıkamak. Tandırda veya buharlı fırında pişirmek.

Étuviste [ez] Tebhir memuru.

Étymologie [es] İştikak. İlm-i iştikak.

Étymologique [s] İştikaki. İlm-i iştikaka müteallik, mensup.

Étymologiste [ez] İştikak alimi.

Eucalyptus [ez] (s okunur) Okalıptus ağacı.

Eucharistie [es] (ka) Hristiyan ayininde Hazret-i İsa'nın lahm ve demine temsilen takdis edilerek mabette yenilen şaraba batırılmış ekmek. Kudas.

Eucologe [ez] Yortu ve pazar günleri kilisede okunan duaları havi kitap.

Eucomis [ez] (nb) Afrika sümbülü.

Eucrasie [es] Bünye sağlamlığı.

Eudiomètre [ez] Ecsam-ı gaziye tahliline mahsus alet.

Eufraise [es] (nb) Göz otu.

Eugénésie [es] Birleşen iki neslin kesret-i tenasül kabiliyeti.

Eugénésique [s] Islah-ı nesle hadım.

Eugénique [es] – **Eugénisme** (ez) Tenasül-i beşerin şerait-i müsaadesinin bahis-i ilm.

Euh! [hd] Vay! Ya! Acaip! Yani!

Eulogie [es] Mukaddes ekmek.

Eulogles [es-cm] Rum kilisesinde mukaddes ekmek kırıntıları.

Eulophe [ez] Hindistan tavusu.

Eumople [ez] (ta t) Asma biti.

Eunecte [ez] Cenubi Amerika boa nevinden bir yılan.

Eunnuchisme [ez] Tavaşilik, hadımlık.

Eunuque [ez] Hadım. Tavaşi.

Eupathie [es] Alam ve ızdırabat içinde sabır ve tevekkül.

Eupatoire [es] (nb) Kasık otu.

Eupepsie [es] (t) Hüsn-i hazım.

Euphémiquement [h] Hüsn-i tabir-le.

Euphémisme [ez] (ed) Hüsn-i tabir.

Euphone [ez] (mu) Bir nev armonik.

Euphonie [es] (sr) Ahenk-i asvat ve huruf. Adim-i tenafür.

Euphorbe [es] (nb) Sütleğen envai. Ferbiyun.

Euphorbiacées [es-cm] Fasile-i ferbiyune.

Euphoria [ez] Çin hurma ağacı.

Euphorie [es] Bolluk. Refah.

Eupnée [es] (t) Muntazam terleme.

Euréka [es] « Buldum! » manasına Yunanca bir sözdür.

Europe [es] Avrupa kıtası.

Européaniser [fte] Avrupalılaştırmak. s' -- Avrupalılaşmak. Avrupa adet ve ahlakına temsil imek.

Européen, ne [e] Avrupalı. (s) Avrupa'ya mensup, müteallik.

Européennement [h] Avrupalı. Avrupalı.

Euryale [es] (nb) Çadır çiçeği.

Eurythmie [es] Hüsn-i tenasip. Nazm-ı tenasüp.

Eustache [ez] Ağaç saplı bıçak ve çakı.

Eusthanasie [es] (t) Ölümü yaklaşan hastayı, müthiş bir ihtizardan kurtarmak için şırınga ve ilaç-la uyutmak.

Eutaxie [es] Tenasüb-i aza.

Euthésie [es] (t) Bünye-i salime.

Euthymie [es] (t) Sükunet-i fikriye.

Eutrapélie [es] Zarifane latife.

Eutrophie [es] İyi beslenme.

Eux [zz cm] Onlar.

Évacuation [es] (t) İfrağ. İfrağat. Tahliye. Terk. Boşatma.

Évacuant - Évacuatif, ve [s] (t) Müfriğ.

Évacuer [fte] Terk, tahliye etmek. Boşaltmak. İfrağ etmek.

Évadé, e [e-s] Hapishane kaçkını. Firari.

Évader [ft] (s') Hapishaneden kaçmak. Sıvışmak. (mec) Müşkilattan kurtulmak.

Évagation [es] Zihin perişanlığı, dalgınlık.

Évaluable [s] Kabil-i tahmin.

Évaluateur, trice [s] Bir şeyiñ kıymetini takdir; tahmine hadım.

Évaluation [es] Tahmin. Takdir-i kıymet.

Évaluer [fte] Tahmin etmek. Bir şeyiñ kıymetini takdir etmek.

Évanescent, e [s] Tedricen zail olan.

Évangélique [s] İncil'e müteallik.

Évangéliser [fte] İncil'den vaaz etmek. Din-i İsa'yı neşr ve telkin etmek.

Évangéliste [ez] İncili yazan dört havariden biri.

Évangile [es] İncil. Din-i İsa, Nasraniyet.

Évanie [es] Bir nev eşek arısı.

Évanouir [ft] (s') Bayılmak. Duçar-ı zaaf olmak. (mec) Kaybolmak. Solmak. Zail olmak.

Évanouissement [ez] Baygınlık. Bayılma. (mec) Zail. Kaybolma. Silinme.

Évaporable [s] Kabil-i tebahhur.

Évaporateur [ez] Meyve, sebze, vesaire misilli şeyleri kurutmak için kullanılan cihaz.

Évaporation [es] Tebahhur. Buğulanma. (mec) Hiffet-i akıl, hift-i meşrep.

Évaporatoire [s] Tebahhuri mucip, intaç iden.

Évaporé, e [s-e] Tebahhur itmiş. (mec) Hafif meşrep. Sivri akıllı.

Évaporer [fte] Tebahhur ittirmek. s' -- Tebahhur etmek. (mec) Uçup gitmek. Na-bedid olmak. Zail olmak. Hafif meşrep olmak.

Évasé, e [s] Geniş. Açık.

Évasement [ez] Tevessü, genişlik. Açıklık. Fetha, ağız.

Évaser [fte] Bir şeyiñ ağızını, deliğini genişletmek. Açmak.

Évasif, ve [s] Kaçamaklı. Müphem. **réponse - ve** Baştan savma, kaçamaklı cevap.

Évasion [es] Hapishaneden kaçma. Firar.

Évasivement [h] Baştan savma. Kaçamak yollu. Taallülkarane.

Évasure [es] Kap vesaire ağızı.

Ève [es] Hava.

Évêché [ez] Piskoposluk. Bir piskoposuñ daire-i ruhaniyesi. Piskoposluk dairesi.

Évection [es] (hey) İvicac-ı medar-ı kamer.

Éveil [ez] Yakaza. Uyanıklık. Teyakkuz, ihtar. İntibah.

Éveill , e [es] Uyanık. M teyakkız. G z  a ık. Şen. Keyifli. Neşeli.

 veiller [fte] Uykudan uyandırmak. İkaz itmek. (mec) Mucip olmak. Tevhit itmek. s' -- Uyanmak. G z n  a mak.

 v nement [ez] Hadise. Vaka. Bir iŐiŐi soŐu. Şen. Kaza, felaket. (cm) Ahval.

 vent [ez] Fire. A ık hava. (as) Hava payı. Namlu yarışı. **t te   l'** -- Sivri akıllı, hafif meşrep. D kme kalıplarına gaziŐi  ıkması i in a ılan delik. Fazla m ddet havaya maruz kalan meşrubat ve mekulatıŐ bozukluŐu. Tecdid-i hava bacası. Nefeslik.

 ventail [ez] Yelpaze.

 ventail , e [s] Yelpaze Şeklinde.

 ventailerie [es] Yelpazecilik.

 ventailier [ez] Yelpaze satan.

 ventailiste [ez] Yelpaze yapan.

 ventaire [ez]  i ek i sepeti. İŐportacı.

 vent , e [s] Ekşimiş. Bozuk. Hava almış. Hafif meşrep. Z ppe. (mec) Şayi olmuş.

 venter [fte] Hava aldirmek. Yelpazelemek. HavanıŐ tesir-ile ekşitmek. (mec) İfşa itmek. Keşf itmek. Meydana koymak. Bulmak. s' -- Ekşitmek. Yelpazelenmek.

 ventoir [ez] Mutfak yelpazesi.

 ventration [es] (t) Huruc-ı batn.

 ventrer [fte] Karnını deşmek. Yarmak. Dibini s kmek. Geniş surette a mak.

 ventualit  [es] Arıza. İhtimal. (cm) Zuhurat. İhtimalat. **dans cette** -- Bu takdirde.

 ventuel, le [s] Muhtemel. Tesad fe başlı. Arıza. (ez) Bir memuruŐ maaŐından maada hasıllattan aldıŐı para. Zuhurat.

 ventuellement [h] Tesad fen. Bi't-tesad f. Zuhurata tabi olarak.

 v que [ez] Piskopos. Metropolit. Despot. Murahasa.

 versif, ve [s] Hadim. Yıkan. (az m stameldir)

 version [es] Yıkılma. İnhidam. Harabiyet. (az m stameldir)

 vertuer [ft] (s')  alıŐmak.  abalamak. Ceht ve gayret itmek.

 viction [es] Bi'l-istihkak tasarruf olunan bir m lkten, maldan mahrum kalmak.

 vidage [ez] Oyma.

 videment [ez] Oyulma.

 videmment [h] AŐıkar olarak. Zahiren. Bedaheten. Galiba.

 vidence [es] Bedahet. Vuzuh. Sarahat. (fls) Bedahat. Yakın, tasdik. **mettre en** - - Meydan-ı sarahata koymak.

 vident, e [s] Bedih, zahir. Belli, derkar. N mayan. Bahir.

 vider [fte] Oymak. İ ini boşaltmak.

 vidoir [ez] Oymak i in oluklu burgu.

 vier [ez] Musluk altındaki tekne. Bulaşık sularınıŐ akmasına mahsus oluk.

 vincement [ez] Atlama.

Évincer [fte] (hk) Mahkeme-i hüküm-ile biriniñ malını zabt itmek. Red itmek. (laubaliyane) Atlamak.

Éviration [es] (t) Erkekliğin vaktinden evvel gelmesi. Hadımlık.

Éviré, e [e-s] Hadım.

Évirer [fte] Hadım itmek.

Éviscérer [fte] Emasını çıkarmak.

Évitable [s] Kabil-i ictinap.

Évitage [ez] ve **Évitée** [es] Geminiñ demiri etrafında muhtelif istikametlere dönmesi.

Évitement [ez] İctinap. (şimendi) **gare d'** -- İctinap mevkıfi. **voie d'** -- İctinap hattı.

Éviter [fte] Tevakki itmek. Çekinmek. Sakınmak. Münacebet itmek. (bhr) (gemi hakkında) Demiri etrafında dönmek.

Évocation [es] Davet. İhzar. (hk) Nakl-i dava. İsmen çekerek cinleri perileri, ervahı celp ve davet. Tahattur.

Évocatoire [s] Nakl-i davaya müteallik. İhzari.

Évolage [ez] Suları çekilen yerlerde yapılan ziraat.

Évoluer [fl] Manevra yapmak. Müctemian talim itmek. Tekamül itmek.

Évolutif, ve [s] Tekamüle saik. (as) Talimi. Manevraya müteallik.

Évolution [es] Tekamül. Neşv ü nema. (as) Manevra. Müctemian hareket.

Évolutionnisme [ez] (fls) Tekamüliye.

Évolutionniste [s] Tekamülü. (e) Tekamül taraftarı.

Évoquer [fte] Çağırmaq. Celp ve davet itmek. Hatırına getirmek. Yad ittirmek. (hk) Nakl-i dava itmek.

Évulsif, ve [s] (cerra) İhraca müteallik, ait.

Évulsion [es] (cerra) Bir şeyiñ çekilip çıkarılması. İhraç.

Ex « Sabık » manasına kelimelerin başına ilave olunan lahikadır.

Exacerbation [t] İştidad. Bir hastalığın şiddetlenmesi.

Exact, e [s] (ct okunur) Tam. Doğru. Mevsuk. Aslına mutabık. Şayan-ı itimat. Sözünde duran. (fls) Sahih. **les sciences** – **es** Ulum-ı riyaziye.

Exactement [h] Tamam-ile. Tamamı tamamına. Doğru olarak. Kemal-i sıhatle.

Exacteur [ez] Hadd-ı nizamiden fazla virgi isteyen memur. Alacağını isteyen adam.

Exaction [es] Tecrim. Nizamından fazla virgi isteme. Virgi, rüsüm isteme.

Exactitude [es] Mutabakat. Tamamiyet. Doğruluk. Mevsukiyet. Ahde vefa. Dikkat. İtina.

Exagérant, e [s] Mübalağa iden.

Exagérateur, trice [s] Mübalağacı. Müfrit.

Exagératif, ve [s] Mübalağalı.

Exagération [es] Mübalağa. İfrat. Azam.

Exagéré, e [s] Mübalağalı. Müfrit. Mübalağacı. (es) Mübalağa olunan şey.

Exagérer [fte] Mübalağa itmek. İzam itmek.

Exaltation [es] Teheyyüç. Müfritane galeyan. Tebcil, tahmid. Faaliyet-i müfrite. Fart-ı heyecan. Cazibe, hallenme. (mec) İla. Heyecan-ı ru, çuşiş.

Exalté, e [s] İfratperest. Cazibeli. Fart-ı heyecan içinde.

Exalter [fte] Tehyiç itmek. İfrat-la methitmek. (mec) Artırmak. Tembih itmek. **s'** --Hiddetlenmek. Çoşmak. Cezbelenmek. Galeyan itmek. Çuş ve huruşa gelmek.

Examen [ez] İmtihan. Tahkik. Tedkik. Muayene. **sans** -- Ale'l-immiya, bila tedkik.

Examineur, trice [e] İmtihan mümeyyizi.

Examiner [fte] Tedkik, tahkik, imtihan itmek. Muayene itmek. Teemmül itmek. -- **de prés** Sencide-i mizan tedkik itmek.

Exanthémateux, se – Exanthématique [s] (t) Tefeccüri. **typhus** -- Lekeli humma.

Exanthème [ez] (t) Ciltte çıban ve sivilce. Tefeccür.

Exanthèse [es] (t) Tezehir.

Exarhat [ez] (ke) Eksar-ı hulk.

Exarque [ez] Eksak.

Exaspération [es] Öfke. Hiddet. Gazap. (t) Soñ derece iştidad.

Exaspérer [fte] Öfkelendirmek. İğzab itmek. – Şiddetlendirmek. **s'** -- Hiddetlenmek. Gazaplanmak.

Exaucement [ez] İsaf. Kabul. İcabet.

Exaucer [fte] İsaf, kabul itmek. İcabet itmek.

Excarner [fte] (tşr) Etlerini çıkarmak.

Excavateur [ez] Hafr makinesi, aleti.

Excavation [es] Hafr. Kazış. Yer altında hasıl olan cev. Hafriyat. Çukur.

Excaver [fte] Kazmak. Çukurlatmak.

Excédant, e [s] Artan, fazla, baki. (mec) Çok yoran. Çok müziç. Yıkıran.

Excédent [ez] Bakiye, fazla. (r) Tefavüt. Tefazul.

Excéder [fl] Artmak. Fazla gelmek. Diğerleriniñ kuvvetine geçmek. Tecavüz. -- **les pouvoirs** Daire-i salahiyetini tecavüz itmek. (mec) Yıkırmak. Yürüme. **s'** -- Çok yorulmak.

Excellement [h] Mükemmel surette.

Excellence [es] Mükemmeliyet. Alalık. Fazl. Rütb-i aliye ashabına virilen unvan. : **son** -- Devletlü. **votre** -- Zat-ı devletleri. Zat-ı asilaneleri. **par** -- Eñ ziyade derecede-i evlada. Başlıca.

Excellent, e [s] Ala. Mükemmel. Enfes.

Excellentissime [s] Aliyü'l-ala. Soñ derece.

Exceller [fte] Sairlerine teveffuk itmek. Efdal olmak. Mahir olmak.

Excentricité [es] (h) Merkezden uzaklık. Haric-i merkez. (hey) Buud-ı ihtirak. (mec) Garabet-i ahlakiye.

Excentrique [s] Merkezden uzak. (mec) Garip, tuhaf, adat-ı umumiye muhalif olan. Birbiri içinde olup aynı merkezde malik olmayan dairelere itlak olunur. (ez) Garip ahlak ve tabiatlı adam. (makine) Mihver-i duranı merkezden geçmeyen çarh.

Excentriquement [h] Merkezden uzak olarak. Bambaşka ve garip bir tarzda.

Excepté [h] Müstesna olarak. Den başka.

Excepter [fte] İstisna itmek.

Exception [es] İstisna. Şaz. Müstesna. (hk) İtiraz. Def-i dava. **à l' – de** Den başka, istisna idildiği halde. **faire** -- İstisna teşkil itmek.

Exceptionnel, le [s] İstisnai. Fevkalade.

Exceptionnellement [h] Müstesna olarak.

Excès [ez] İfrat. Tecavüz. Taaddi. Fazla. **à l' --** Fevka'l-had. Soñ derecede. (cm) Cebr ve şiddet. Zulm. Su-i istimal ve sefahatte ifrat.

Excessif, ve [s] Müfrit. Fevkalade. Pek ziyade. Müfritane.

Exciper [fl] (hk) Bir itiraz-ı dermiyan itmek. İstisna talep itmek.

Excipient, e [s] (sayde) Bazı edviyenin hal ve terkibine yarayan madde.

Excise [es] İngiltere'de müskirat resmi. Bu resmin aldığı daire.

Exciser [fte] (tşr) Bir ale't-katıa ile çıkarmak, istisal itmek.

Excision [es] Kat. İstisal.

Excitabilité [es] (t) Kabiliyet-i intibah.

Excitant, e [s] Münebbih. Muharrik. (mec) Kuvve-i bahiyeyi artıran. (ez) Münebbih ilaç.

Excitateur, trice [s] Muharrik, müşevvik. (ez) Fesat başı, müşevvik. (fiz) Elektrik mukızı.

Excitatif, ve [s] Mukavvi ve münebbih (ilaç).

Excitation [es] Teşvik. Tahrik. Tahriş. Taharrüş. (fls) Tenebbüh, tembih. (mec) Kuvve-i bahiyenin tezaüdü.

Excitement [ez] Bir uzvuñ hareketindeki şiddet.

Exciter [fte] Teşvik, tahrik itmek. İcap, tevlit itmek.

Exclamatif, ve [s] (sr) Taaccüp ve istiğrap beyan iden.

Exclamation [sr] Taaccüp, meserret teessüf nidası. **point d' --** Taaccüp işareti. (!)

Exclamer [ft] (s') Hayret-le bağırarak.

Exclamer [fl] Bir nida-yı hayret fırlatmak.

Exclure [fte] Hariç bırakmak. İstisna itmek. (mec) Gayr-ı kabil telif olmak. **s' --** İmtizaç ve telif idilmek.

Exclusif, ve [s] Münhasır. Hariç bırakan, imtizaç itmeyen. Red iden.

Exclusion [es] Red. İhraç. Men. (fls) Temanü. Münafik. **à l' – de** Hariç olduğu halde.

Exclusivement [s] Münhasıran. Ancak. Bi'l-hassa. Yalnız. Hariç olarak. Dahil olduğu halde.

Exclusivité [es] İnhisar. Münhasır olma.

Excommunication [es] Aforoz.

Excommunié, e [s] Aforoz edilmiş. (mec) Pejmürde kıyafetli. Dinsiz, imansız.

Excommunier [fte] Aforoz itmek.

Excoriation [es] (tşr) Derinin hafifçe sıyırılması.

Excorier [fte] (tşr) Derinin üst tabakasını hafifçe sıyırmak.

Excortication [es] Nebatiñ kabuğunu soymak.

Excortiquer [fte] Nebatiñ kabuğunu çıkarmak.

Excrément [ez] Fazalat. Necaset. (nc) Döküntü; adi, pis şey.

Excrémenteux, se - Excrémentiel, le - Excrémentitiel, le [s] Necaset, fazalata müteallik; necaset nevinden.

Excréter [fte] Def ve ifrağ itmek.

Excréteur, trice - Excrétoire [s] Müstefriğ, dafî. **conduits - s** Mecari-i müstefriğa.

Excrétion [es] Def, ifrağ.

Excroissance [es] (t) Lahm-ı zait. Çıkıntı.

Excursion [es] Gezinti. Tenezzüh. Devr. Seyahat. Harpte düşman memletine akın, hücum. (cm) İstirad.

Excursionniste [e-s] Tenezzühcü. Akıncı.

Excurvé, e [s] Dahilden harice doğru bükülmüş, eğilmiş.

Excusabilité [es] (hk) Mazruriyet.

Excusable [s] Kabil-i af. Mazur.

Excusation [es] (hk) Kanunuñ icap ittirdiği bir vazifeden muafiyeti mutazammın sebab-i meşru. Mazeret.

Excuse [es] Özur. İtizar. Mazeret. Bahane. İstifa-yı kusur. Tarziye. **faire des - s** Tarziye virmek. **faire ses - s** Beyan-ı mazeret itmek.

Excuser [fte] Mazur tutmak, görmek. Af itmek. Kusura bakmamak.

Exéat [ez] Bir talebeye, hastahane bulunan bir hastaya dışarı çıkmak için virilen izin tezkeresi.

Exécrabilité [es] Mekruhiyet. İğrençlik. Menfurluk.

Exécrable [s] Müstekreh. Pek fena. Menfur.

Exécration [es] İstikrah. Lanet. Nefret. İğrenç.

Exécrer [fte] Nefret itmek. Lanet itmek. İstikrah itmek.

Exécutable [s] Kabil-i icra.

Exécutant, e [e] Bir çalgı; muzıka takımında çalgıcılarıñ her biri. Çalgıcı.

Exécuter [fte] Mevki-i icraya koymak. İcra itmek. İfa itmek. Yapmak. (mahkumi) İdam itmek. (borsada) Fark viremeyiñ eshamını satmak. (çalgı) Çalmak. **s'** -- Bir şeyi yapmaya karar virmek.

Exécuter, trice [e] (hk) İcra memuru. - **- des hautes oeuvres** Cellat.

Exécutif, ve [s] İcrai. **pouvoir** -- Kuvve-i icraiye. **bureau** -- İcra dairesi. (ez) Kuvve-i icraiye.

Exécution [es] Tenfiz. İcra. İnfaz. Zabt u furuht. İdam. **mettre à** -- Mevki-i icraya koymak. (hk) -- **provisoire** İcra-ya muvakkat.

Exécutoire [s] Vacibü'l-icra. Nafizü'l-hükm. Selahiyet-i icraiye. **saisie** -- Hacz-i icraiye. (ez) Hükm-i icra.

Exécutoirement [h] İcraen. İcra. İcra vasıtası-la.

Exèdre [ez] Kadimde ulema mahfili. Mastaba.

Exégèse [es] Kitap metinleriniñ şerh ve tefsiri. (riya) Hal. -- **numérique** Cebr muadelesi hadleriniñ rakamla hali.

Exégète [ez] Şarih. Tefsir.

Exégétique [s] Tefsiri.

Exemplaire [s] Nümune-i imtisal. Diğerlerine ibret olmak üzere yapılan şey. Misali.

Exemplaire [ez] Suret. Nüsha.

Exemplairement [h] Şayan-ı imtisal bir surette. İbretten lissairin.

Exemple [ez] Misal. Nümune. Örnek. Meşk. Mesel. İbret. **par** -- Mesela. Acayıp. **sans** -- Bi-nazir, misli görülmemiş. **à l'** -- **de** İmtisalen. **donner l'** -- Nümune-i imtisal olmak.

Exempt [ez] Vakt-ile polis zabiti.

Exempt, e [s] Müstesna. Masun. Salim. Muaf.

Exempté, e [s-e] Müstesna. İstisna, af idilmiş. Muaf tutulmuş. Muaf.

Exempter [fte] İstisna itmek. Af itmek. Temin, tekeffül itmek. Muhafaza itmek.

Exemption [es] Muafiyet. İstisna. Mekteplerde talabelere virilen varaka-i takdiri.

Exequateur [ez] (**koua**) Hükmnamede « mucibince » işareti. Bir konsolosuñ tasdik-i memuriyetini mutazammın berat. Şehbender beratı.

Exerçant, e [s] İcra-yı sanat iden.

Exercer [fte] Talim ve terbiye itmek. Alıştırmak. Yapmak. İcra-yı sanat itmek. İşlemek. İfa, icra itmek. (hk) İstimal itmek. Tecrübe itmek. Muayeneye tabi tutmak. **s'** -- Talim ve idman-la kesb-i

kuvvet itmek. Çalışmak. -- **de l'influence** -- İcra-yı nüfuz itmek.

Exercice [es] Talim. Temrin. İdman. Say. Fiil. Memuriyet, vazife. İcra, ifa. (hk) İstimal. **entre en** -- Memuriyete girmek. Talebeye virilen vazife. (ma) Sene-i maliye. **en** -- İfa-yı vazife halinde.

Exerèse [es] (cerra) Vücuttaki muzır ve lüzumsuz şeyleri çıkarmak için yapılan ameliyat.

Exergue [ez] Sikke üzerindeki yazı, tarih ve bunlarıñ mahali.

Exfoliation [es] (t) Kemiklerden vesaireden kuru kabuklarıñ dökülmesi. (nb) Ağaç kabuklarınıñ dökülmesi.

Exfolier [fte] Kabuk veya yaprağını koparmak. İnce safhalara ayırmak.

Exhalaison [es] Tesaudat. Bir cisimden çıkan buhar, koku, gaz.

Exhalation [es] Gaz, buhar ve koku intişari.

Exhaler [fte] Buhar veya koku neşir itmek. (mec) Çıkarmak. İzhar itmek. **s'** - - İntişar itmek.

Exhausser [fte] Yükseltmek. Terfi itmek.

Exhaustion [es] (r) İstifa. Ahz.

Exhérédatation [es] (hk) Mirastan mahrum itme. Red.

Exhéréder [fte] Mirastan mahrum bırakmak. Red itmek.

Exhiber [fte] Arz ve irae itmek. İbraz itmek. Teşhir itmek.

Exhibition [es] İbraz. Sergi. Gösteriş. Meşher.

Exhilarant, e [s] Neşe-bahş, inşirahı mucip.

Exhortation [es] Mevize. Nasihat. Teşvik.

Exhorter [fte] Sözler-le tahrik etmek. Teşvik etmek.

Exhumation [es] Ölüyü mezardan çıkarma. İhrac-ı meyyit. (mec) Meydana çıkarma.

Exhumer [fte] Ölüyü mezardan çıkarmak. Meydana çıkarmak. Nisyandan kurtarmak.

Exigeant, e [s] Talepkar. Müşkülpesent.

Exigence [es] Çok şeyler isteme. (mec) Zaruret, ihtiyaç. İcap. -- **du cas** İcab-ı hal. (cm) İlcaat. Mutalebat. İhtiyacat.

Exiger [fte] Kati surette istemek. İcap ittirmek. Musırren talep etmek.

Exigibilité [es] (hk) Kabiliyet-i talep. Husul-i matlab. Lüzum-ı tediye. Hulul-i vade.

Exigible [s] Kabil-i talep. Vacibü'l-tediye.

Exigu, ë [s] Pek küçük, dar. Az.

Exiguïté [es] Darlık. Azlık. Küçüklük.

Exil [ez] Nefy. Menfa. Gurbet. (tasavvuf) Hayat-ı fani. Dar-ı fena.

Exilé, e [s] Menfa. Sürgün.

Exiler [fte] Nefy etmek, tebid etmek. Tebaide mecbur etmek. s' -- Terk-i vatan etmek. İhtiyar-ı uzlet etmek.

Exinanition [es] (t) Fevkalade zayıflık.

Existence [es] Mevcudiyet. Hayat. Vücut. Ömür. Beka. Esbab-ı maişet. (tica) Emtia-i mevcuda.

Exister [fl] Var olmak. Yaşamak. Mevcut olmak. Ber-hayat olmak.

Exocardite [es] (t) Kalbiñ harici iltihabı.

Exocet [ez] (ta t) Uçar kefal.

Exode [es] Muhaceret. Tevrat'ta kitab-ı huruc.

Exode [ez] Tiyatro oyunundan soñra oynanan küçük komedy.

Exogastrite [es] (t) Mideniñ harici iltihabı.

Exogène [e] (nb) Nümüvv-i harcı.

Exomphale [es] (t) Fıtık-ı sürri. Göbek düşmesi.

Exonération [es] Muafiyet. (as) Bedel-i nakdi.

Exonérer [fte] Muaf tutmak. İstisna etmek. Bedel-i nakdi virerek kurtarmak.

Exonirose [es] (t) İhtilam.

Exophthalmie [es] (t) Gözüñ göz hanesinden dışarı çıkması.

Exorable [s] Rikkat-i kalp sahibi.

Exorbitant, e [s] Müfrit. Haddinden ziyade.

Exorciser [fl] Ervah-ı habiseyi def için hastayı okumak. İstiaze etmek. (mec) Şiddete teşvik etmek.

Exoreioeur [ez] Üfürükçü. Efsuncu.

Exorcisme [ez] Üfürükçülük. Efsunculuk. Efsun.

Exorciste [ez] Efsuncu. Sihirbaz. Üfürükçü.

Exorde [ez] Nutuk mukaddimesi. Fatiha-i kelam. (ed) Hüsn-i iptida.

Exosome [ez] (fiz) Hulul-i harici.

Exostemme [ez] (nb) Amerika kına ağacı.

Exostose [es] Kemik şişi. Kemik veremi.

Exostérique [s] (fls) Zahiri.

Exothermique [s] Hararettten tebahhur iden, çıkan.

Exotique [s] Berrani. Başka bir memleketten, iklimden nakil idilen hayvanat ve nebatata itlak olunur.

Expansibilité [ez] (fiz) Kabiliyet-i inbisat. (mec) Hissiyatın meyl-i tezahürü.

Expansible [s] Kabil-i inbisat.

Expansif, ve [s] Münbasit. (mec) Hissiyata zahir. Tevdi-i hissiyat itmeyi seven.

Expansion [es] İmbisat. İntişar. Neşv ü nema. (mec) Hissiyatın tezahürü.

Expatriation [es] Vatanını terk itme. İhtiyar-ı gurbet itme. Tağrip.

Expatrier [fte] Tağrip itme. s' -- İhtiyar-ı gurbet itmek.

Expectance [es] Memul olan. Bir şeye intizar.

Expectant, e [s] İntizar iden. Fırsat gözetleyen. Memuriyeti bekleyen.

Expectateur, trice [e-s] İntizar ve ümitte bulunan kimse.

Expectatif, ve [s] Ümitbahş. Memul. Muhtemel.

Expectation [es] İntizar. Terakkup.

Expectative [es] Mevaid veya ihtimalata mebni intizar. **être dans l'** -- İntizarda bulunmak.

Expectorant, e [s] Balgam söktüren ilaç.

Expectoration [es] (t) Balgam sökme. Takaşşu. Tükürme.

Expectorer [fte] Balgam çıkarmak. Tükürmek.

Expédiée [es] Bir nev süratli yazı.

Expédient [ez] Çare. Tedbir. (hk) Sulh, uzlaşma. **vivre d' – s** Yaşamak için garip ve ale'l-ekser gayr-ı meşru vesait müracaata mecbur olmak. **en être réduit aux – s** Vesait-i sefile adiyeye müracaat itme raddesine gelmek.

Expédient, e [s] Münasip. Faideli. Zaruri, elzem, vacip.

Expédier [fte] Göndermek. Yola koymak. Sürat-le yapmak, becermek. Sarf ve istihlak itmek. Başından def itmek. (laubaliyane) Öldürmek. Bir vesikaniñ suretini çıkarıp muamelesini yaptırmak.

Expéditeur, trice [e] Mürsil. Emanetçi. (as) Sevk memuru.

Expéditif, ve [s] İşi çabuk bitiren. İşgüzar.

Expédition [es] İrsal. İzam. Sevk. Seyahat. (as) Sevkiyat. Sefer. Fırka-i seferiye. (cm) Evrak ve muharrirat. Mekatip, senedat. Gönderilen şey. – **homme a'** İşgüzar adam. (hk) Bir senet veya mukaveleniñ suret-i musaddakası.

Expéditionnaire [ez] Mürsil. Devairde evrak-ı resmiye suretlerini çıkaran memur, mübeyyiz. (as) (s) Seferi, sefere müteallik. **corps** -- Fırka-i seferiye.

Expéditivement [s] Sürat-le.

Expérience [es] Tecrübe. Vukuf.

Expérimental, e [s] Tecrübi. Ameli. Tecrübeye müstenit.

Expérimentalement [h] Ameliyat ve tecrübe ile ameliyat ve tecrübeye müstenit olarak.

Expérimentalisme [ez] Tecrübe üzerine müesses fenn-i usuli.

Expérimentateur [e-s] Fenn-i tecrübe yapan.

Expérimentation [es] Tecarib-i fenniye icrası. Tecrip.

Expérimenté, e [es] Tecrübe görmüş. Tecrübeli. Mücerrep. Karazmude.

Expérimenter [fte] Tecrübe itmek. Tecrübesini yapmak.

Expert [ez] Ehl-i hibre. Mütahassis. Mümeyyiz. **à dire d' -- s** Ehl-i vukufuñ ifadatına nazaran. Kati surette.

Expert, e [s] Tecrübesi çok. Vukuf sahibi. Mahir. Usta. Vakıf. Hazık.

Expertement [s] Maharet-le. Ustaca.

Expertise [es] Ehl-i hibre marifet-ile icra olunan keşf ve muayene. Keşfname. Ehl-i hibre raporu. Keşf, muayene raporu.

Expertiser [fte] Tahkik itmek. Keşf itmek.

Expiable [s] Kefareti kabil.

Expiateur, trice [s] Kefarete müteallik. Bir günahı af ittirmek.

Expiation [es] Kefaret. Bir günahıñ affı için idilen tövbe, zecr-i nefis. -- **suprême** İdam cezası.

Expiatoire [s] Kefarete müteallik.

Expier [fte] Kefaret itmek. Cezasını çekmek. Bir günahı, bir kabahati, bir cürmü bir ceza ile telafi itmek.

Expirant, e [s] Can çekişen. Muhtazır.

Expirateur [s-ez] Teneffüste nefesi dışarı çıkarmak için göğsü sıkın adalata itlak olunur.

Expiration [es] Teneffüs idilen havayı çıkarma, zefir. (hk) Müddete hitami, inkızası. İnkıza. (mec) Ecel.

Expirer [fte] Nefes virmek. (fl) Vefat itmek. Zail olmak. Sönmek. Müddeti bitmek. Munkazi olmak.

Explétif, ve [s] Mefhumi tekid ile kelama kuvvet virmek için irad olunan mükerrer kelime. Kelimat-ı zaide.

Explétivement [h] Tekiden. Mükerreren.

Explicable [s] Kabil-i tefsir. Kabil-i izah.

Explicateur, trice [e-s] İzah iden. İzahatı havi. Müfesser.

Explicatif, ve [s] İzahi. Şerh ve tafsili mütezamın, mübeyyen.

Explication [es] Şerh, izah, tefsir, tafsil. Beyan, ifade. Şifahi tercüme. (cm) İzahat. Tafsilat. Esbap.

Explicite [s] Sarih. Açık. Vashı.

Explicitement [s] Sarahaten. Açıkça.

Expliciter [fte] Serd ve izah itmek. Takrir, ifade, beyan itmek. Mana virmek. Şifahen tercüme itmek. **s'** -- Meramını ifade itmek. Añlaşmak. Beyan-ı eftar itmek.

Expliciteur, se [e] Şerh iden. Muabbir.

Exploit [ez] Gaza. Muvaffakiyet. Marifet. (hk) İhzar varakası. (istihza-i tarik-ile) Hoppalık. Züppelik.

Exploitable [s] İşletilebilir. Kabil-i imar ve intifa. (hk) Hükm-i kanuni ile zabtı mümkün.

Exploitant, e [e-s] İşleten. Müstamir. Müteahhit. (hk) Mübaşir.

Exploitation [es] Arazi, maden, orman, şimendifer vesaireniñ işletilmesi. İşletme. (mec) Biriniñ saf derunluğundan istifade etmek. Diğeriñ mesaisinden gayr-ı meşru surette istifade.

Exploiter [fte] İşletip istifade etmek. Teşebbüs-ı sanaiyeyi, arazi, maden ve saireyi işletmemek. (mec) Cerr-i menfaat etmek, birini sızdırmak. İcra, kuvveden fiile ihraç etmek. Araziyi imar etmek. (hk) İhzariye tastir etmek.

Exploiteur, se [e] Arazi vesaire işleten. (mec) Başkasını çalıştırarak gayr-ı meşru surette menfaat temin iden.

Explorable [s] Kabil-i keşf. Kabil-i imar.

Explorateur, trice [e] Keşşaf. Müstamir.

Exploration [es] Keşif, taharri. (as) Keşf.

Explorer [fte] Keşf etmek. Bir yerde keşfiyat için seyahat etmek. (mec) Tedkik, tetebbu, istiknah etmek.

Exploser - Explosionner [fl] İnfilak etmek. İştigal etmek.

Exploseur [ez] Fünnye. Mevad-ı infilakiye kudretini tecrübeye mahsus cihaz.

Explosible [s] Kabil-i iştiâl. Patlayıcı. **matières – s** Mevad-ı müştail.

Explosif, ve [s] Müştail. İnfilaki. (ez) Madde-i infilakiye, müştaille.

Explosion [es] İştial. İnfilak. Patlama, paralanma. (mec) Şiddetli tezahür. Galeyan. -- **des passions** Galeyan-ı ağraz.

Expolier [fte] (bahçe) Kurumuş kısımları koparmak, ayıklamak.

Exponentiel, le [s] (riya) Mütéhavvil veya meçhul bir üssü olan.

Exportateur, trice [e-s] İhracat yapan.

Exportation [es] İhracat. İhracat emtiası.

Exporter [fte] İhraç etmek. Memleket haricine emtia vesaire nakil ve ihraç etmek.

Exposant, e [e] Sahib-i tefrik. İstida viren. Sergide mamulat veya mahsulatını kabul ittiren, teşhir iden. (ez) (cbr) Bir kemiyetiñ hangi kuvvete refi dildiğini gösteren aded, üs.

Exposé [ez] Takrir. Layiha. Muhtıra. İnha. Rapor. -- **des motifs** Esbab-ı mucibe layihası.

Exposé, e [s] Teşhir idilmiş. Maruz. Sokağa bırakılmış (çocuk). Beyan ve izah idilmiş.

Exposer [fte] Meydana koymak. Teşhir etmek. Maruz bulundurmak. Mütëveccih kılmak. Tehlikeye, muhataraya koymak. Beyan ve izah etmek. (nevzadi) Sokağa bırakmak.

Exposition [es] Sergi. Arz. Meşher. Takrir; nakil ve beyan. (hk) Mücrimi teşhir cezası. Bir nevzadi sokağa bırakma. Vaziyet

Exprès [es] Sai. Tatar.

Exprès [h] Suret-i mahsusada. Mahsusen.

Exprès, esse [s] Sarih, vazih, kati. Mahsus.

Express [ez] Sürat katarı. Ekspres. (s) Süratli giden.

Expressément [h] Katiyen. Sarahaten. Bi'l-iltizam. Mahsusen.

Expressif, ve [s] Manidar. Delalet iden.

Expression [es] İfade. Tabir. Beyan. Tavsif. Tarz-ı beyan. Tasir. İzhar. (hissiyat, sürur, elem hakkında) Sima veya evza ile izhar idilen hissiyat-ı deruniye. (riya) İfade. (fiz) Tazyik.

Expressivement [s] Manidar surette.

Exprimable [s] Kabil-i ifade. Tavsi mümkün.

Exprimer [fte] Sıkıp suyunu çıkarmak. Efkar ve hissiyatını söz-le ve evza ile ifade etmek. Tavsif ve tabir etmek. **s'** -- İfade-i meram etmek. Beyan-ı efkar etmek.

Expropriation [es] İstimlak-ı emlak.

Exproprier [fte] İstimlak etmek.

Expuguable [s] Kabil-i zabt.

Expuition [e] Tükürme.

Expulsé, e [s-e] Matrud.

Expulser [fte] Tard etmek. Tebid etmek. Def etmek. Tahliye etmek.

Expulsif, ve [s] Dafi.

Expulsion [es] Def ve ihraç. Tard ve tebid. -- **des lieux** Tahiyeye-i akar.

Expurgation [es] Kitapta tashihat yapma.

Expurger [fte] Kitapta bazı yerleri tay ve tashih etmek.

Exquis, e [s] Gayet güzel. Nefis. Sevimli. Nazik, zarif.

Exquisite [es] Nefaset, zerafet.

Exsangue [s] Kansız. Kuvvetsiz.

Exsudant, e [s] (t) Muarrık. Cerahati akıtan.

Extrophie [es] (t) Bir uzvuñ dahilden harice doğru çarpılması.

Exsuccion [es] İmtisas, emme.

Exsudat [ez] (t) Nütuh. Sızıntı.

Exsudation [es] Terleme. (t) Sızma. İntinah.

Exsuder [fl] Ter halinde çıkmak. Sızmak. İntinah etmek. (ft) Ter halinde çıkarmak.

Extase [es] Hayret, beht. Vecd, istiğrak. (mec) Gaşy. Fevkalade memnuniyetten mütevellit hal.

Extasier [ft] (**s'**) Mebhut olmak. Hayrette kalmak. Gaşy olmak. (mec) Fevkalade memnuniyetini izhar etmek.

Extatique [s] Beht ve hayretten mütevellid, gayet çok, amik. (e) Vecd-i hal sahibi.

Extemporané, e [s] (hk) Min gayrı taammüden. (sayde) Derhal izhar idilip içirilen veya sürülen (ilaç).

Extenseur [s] (tşr) Basit, adale. Uzleti kuvvetlendirmeye mahsus idman aleti : basita.

Extensibilité [es] Kabiliyet-i imtidad ve ittisa.

Extensible [s] Kabil-i ittisa.

Extensif, ve [s] İttisai. (mec) Tezayüt. İstikra ve teşmil suret-ile alınan. **culture** -- Az masraf-la yapılan ziraat.

Extension [es] Uzanma. İmtidad. İttisa. Tezayüt. Germe. İntisap. Saha. (mn) Şümül. (hk) Bir kanun derece-i şümülünüñ teşmili. Bir kelime veya cümleñiñ manasını mecazen. Kıyasen

tevsi itme. **par** -- Teşmilen, bi-hesabi'l-istikra. (fls) İlzem.

Extenso [h] (**in**) Harfiyen, tamam-ile, aynen. Bitamamiha.

Exténuation [es] Dermansızlık. Bittabi.

Exténuer [fte] Kuvvetini kesmek. Dermansız bırakmak. Bırakmak. Bitkin bir hale koymak. – s' Kuvveti kesilmek. Bitap, dermansız kalmak.

Extérieur, e [s] Harici. Ecnebi. (ez) Kısım-ı harici. Suret-i zahire. Görünüş. Ecnebi memleket.

Extérieurement [s] Haricen. Görünüşe naziren.

Extériorisation [es] Haricen çıkarma. İzhar itme. (ulum-ı hafıye) Bazı medyumlarda havas ve hassasiyetiñ tezayüt ve neşv ü neması.

Extériorer yahut **Extérioriser** [fte] Derunen tahlil idilen şeyi göz önünde tecessüm ittirmek. Beyan, izhar itmek. Meydan-ı aleniyete koymak.

Extériorité [es] Hariciyet. Afaki.

Exterminateur, trice [e-s] Tedmir ve tenkil iden.

Extirmination [es] Tenkil, istisal. Tamam-ile imha ve tahrip.

Extirminer [fte] Tahrip ve imha itmek. Tenkil ve tedmir itmek. Katliam itmek. İstisal itmek. s' -- Soñ derece yorulmak. İhtiyar-ı zahmet itmek.

Externat [ez] Nehari mektep.

Externe [s] Harici. Zahiri. Nehari şakirt.

Exterritorialité [es] (siyasette) Haric-ez-memleket ad olunma.

Extincteur, trice [s] Ateş söndürmeye mahsus. (ez) Yaygın başlangıçlarını derhal söndüren kabil-i nakil alet.

Extinctif, ve [s] İtfai söndüren. (mec) İlga iden. Hitam virdiren.

Extinction [es] Söndürme, sönme. İtfa. (mec) (havastan biriniñ) Zıyai, fevti. İlga. (ma) Düyunuñ itfası. (hk) Sükut.

Extinguible [s] İtfa veya tahfif idilebilen.

Extirpateur [e-s] Kökünden söken. (zira) Kökleme pulluğu.

Extirpation [es] Kökünden sökme. Kal. İstisal. Kökünden kesme.

Extirper [fte] Kökünden sökölme. (mec) İstisal itmek. Kökünden kesmek.

Extorquer [fte] Cebren almak. Tehdid, cebr ve şiddet ile almak.

Extorqueur, se [e] Zorba.

Extorsion [es] Zorbalık. Cebr ve şiddet, tehdit ile birini parasını virmeye, imza itmeyi, bir senet veya mukaveleyi iddiaya icbar itme.

Extra [ez] Fevkalade. Ali. Enfes. Fazla olarak. Mutadıñ fevkinde yapılan şey. Sofraya konulan yemek. Mutadıñ fevkinde yapılan masraf, hizmet. Mutaddan fazla çalışma.

Extra [h] Haricinde. Fevkinde.

Extrabudgétaire [s] Bütçede dahil olmayan. Bütçe haricinde.

Extra-courant [ez] (fiz) Elektrik cereyanınıñ geçtiği bir devreniñ kapandığı veya açıldığı anda husule gelen ve şerareler-le tezahür iden cereyan.

Extracteur [ez] Ešliha-i nariyede fişengi çekip çıkaran tırnak. (cerra) Mihrace.

Extraction [es] İhraç. İhtihsal. Çekip çıkarma. (riya) Bir adediñ cezerini bulma ameliyatı. (mec) Nesep. Soy.

Extrader [fte] Bir cümrü iade itmek.

Extradition [es] İade-i mücrimin.

Extrados [ez] (mima) Kemer sırtı, kubbe sırtı.

Extra-fin, e [s] Eñ ali cinsten. Halis.

Extraire [fte] İhtihsal, ihraç itmek. Hülasesını çıkarmak. (diş) Çıkarmak. Bir eterden hülasa yapmak. İstinsah itmek. (rba) Bir adediñ cezr murabba veya mikabını çıkarmak. (bir mahkumu) Hapishaneden çıkartmak. (k) Takdir suret-ile içki vesaire çıkarmak.

Extrait [ez] Bir maddeden bi'l-kimya çıkarılan hülasa. Bir kitap veya eserden çıkarılan makale, fıkra. Hülasa-i meal. Muhtasar kitap. Nüşa-i müstahrece ve musaddaka. Kayd-ı sureti.

Extrajudiciaire [s] Mahkeme haricinde olarak. Örfi. Usul-i muhakemeye mugayir olarak.

Extrajudiciairement [s] Örfen. Usul-i muhakemeye mugayir bir surette.

Extralégal, e [s] Mugayir kanun. Gayr-ı kanuni.

Extra-muros [ez] (s okunur) (hk) Haric-ez-sur.

Extranéité [es] Ecnebilik. Ecnebilik sıfatı.

Extraordinaire [s] Harikulade, fevkalade. Garip. Muhayyirü'l-ukül. (ma) Gayr-i melhuz. (mesarif) Zuhurat. **d'** -- Fazla olarak.

Extraparlementaire [s] Parlamento haricinde olan.

Extravagamment [h] Garip bir tarzda. Delicesine.

Extravagance [es] Garabet. Çılgınlık.

Extravagant, e [s] Garip, acayip. Zır zop. Bambaşka.

Extravaguer [fl] Teemmülsüz hareketlerde bulunmak. Saçma sapan şeyler söylemek. Hezeyan itmek. Ulu orta sözler söylemek.

Exravaser [ft] (s') (kan vesair mayiat-ı bedeniye hakkında) Damarlarından eviyelerinden sızıp yayılmak; ıstıbab itmek. (mayiat hakkında) Buldukları kabıñ, mecranıñ haricine çıkmak.

Extrême [s] Soñ. Soñ derecede. Derece-i kusva. Aksa. Müfrit. Mübalağalı. Şiddetli. Naçar kullanılmış. (ez) Soñ haddede bulunan. Bir şeyiñ zıddı, aksi. Mübalağa. İfrat. Hadd-i münteha. (riya) Bir tenasübüñ ilk ve soñ haddi. **les deux – s** Haddeyn. **à l'** – Soñ derecede. Hadden efzun. -- **orient** Aksa-yı şark.

Extrêmement [s] Soñ derecede. Fevkalade.

Extrême-onction [es] Katoliklerde halet-i nezde bulunanlara mukaddes yağlar sürmek suret-ile yapılan ayin-i dini.

Extrémité [es] Münteha. Kenar. Soñ. Uç. Nihayet. Soñ nefes. (cm) Müşateme. Mudarebe. Eller ve ayaklar. **pousser à l'** -- Mübalağa itmek, ifrata vardırmaq.

Extrinsèque [s] Hariçten gelen. (fls) Harici. Gayr-ı zati. (ma) İtibari, mevzu.

Extrinsèquement [h] Haricen. İtibari olarak.

Extumescence [es] (t) İntifah.
Exubérer [fl] Mebzul olmak. Taşmak.
Exubérance [es] Mebzuliyet. Bolluk.
Taşma. (mec) Taşkınlık.
Exubérant, e [s] Mebzul. Bol. (mec)
Taşkın.
Exubération [es] Bolluk. Taşkınlık.
Exulcération [es] Sathi yaralar husule
gelme. Takarruh.
Exulcerer [es] Takarruh etmek.
Yaralamak. (mec) Dağdar, muğber
itmek.
Exultation [es] Fevkalade sevinç.
Sevinçten titreme.
Exulter [fl] Fevkalade sevinme.
Sevinçten titremek.
Exustion [es] (cerra) Dağlama. Key.
Exutoire [ez] (t) Vücuduñ bir kısmında
açılan yakı. (mec) Çare-i def.
Ex-voto [ez] Nezire. Adak.

F

F [ez] Elifbaniñ altıncı harfi.
Fa [ez] (mu) « Fa » notası.
Fabagelle [es] - **Fabago** [ez] (nb)
Kimyon-ı berri.
Fable [es] Hikaye. Masal. Kıssa, mesel.
Esatir. Uydurma, düzme şey. Efsane.
Gülünç, eğlenceli şey.
Fablier [ez] Hikaye, masal muharriri.
Hikaye, masal kitabı.
Fabricant [ez] Fabrikacı.
Fabricateur, trice [e] İmal idici.
Fabrikatör. (istihza makamında)
Düzücü, uydurucu. Düzenbaz.

Fabrication [es] İmal. Tasni.
Fabrikacılık. -- **des fausses nouvelles**
Tasni-i eracif. **droit de** -- Hakk-ı imal.

Fabricien, Fabricier [ez] Kilise
mütevellisi.

Fabrique [es] Fabrika. Kilise iradı.
Kilise iradını idare iden meclis.

Fabriquer [fte] İmal etmek. (mec) (yalan
vesaire hakkında) Uydurmak. Düzmek.

Fabuleusement [h] Esanevi bir tarzda.
İnanılmayacak derecede. Harikulade.

Fabuleux, se [s] Efsanevi. Yalan.
Uydurma, mevhum, hayali. Esatir-i
kadimeye ait. Şayan-ı hayret, harikulade.

Fabuliste [ez] Efsane muharriri.
Masalacı.

Façade [es] Bina cephesi, sath-ı
hariciyesi. (mec) Şekl-i harici. Görünüş.

Face [es] Yüz. Çehre. Meskukatıñ
resimli tarafı. (mec) Suret, hal, manzara.
Renk. **faire** -- Mukabele etmek. Karşı
durmak. – à – Karşı karşıya, yüz yüze. **en**
-- Karşısında, önünde, yüzüne karşı.
Gözlerini dikerek. (riya) Bir cisimñ
sutuhundan her biri. (as) Cephe hattı.

Face-à-main [ez] Saplı gözlük.

Facer [fte] Pasata oyununda parasını
koyduğu kağıdı oynamak.

Facétie [es] Latife. Nekreguluk.
Maskaralık.

Facétieux, se [s-e] Latifeci. Nekregu.
Maskara.

Facette [es] Küçük safha. Satih. Elmas
fasetası.

Facetter [fte] Elması küçük safhalar
husule getirmek suret-ile tıraş etmek.

Fâcher [fte] Daraltmak. İncitmek. Gücendirmek. Dilgir itmek. **se** -- Darılmak. Gücenmek. Küsmek. Teessüf itmek. Gücenme.

Fâcherie [es] Dargınlık. İnfial, küsme. Gücenme.

Fâcheusement [s] Badi-i teessüf bir surette. Dargınlık-la.

Fâcheux, se [s] Müessif. Müellim. Can sıkıcı. (e) Muacciz adam. Can sıkın şey, hal.

Facial, e [s] (tşr) Vechi. Yüze müteallik. **angle** -- Zaviye-i vechiye.

Faciendaire [ez] Maslahatgüzar. İş acentesi.

Facies [ez] (**faciess** okunur) Sima, cehreniñ görünüşü. Manzara.

Facile [s] Kolay. Selis. Tekellüfsüz. Añlaşılması kolay. (mec) Uysal, uygun. Hatır kırmaz.

Facilement [s] Sühulet-le. Zahmetsizce. Kolayca.

Facilité [es] Kolaylık. Sühulet, selamet. (mec) Hatır kırmamazlık. Uysallık. Mülayim-i tabiat. (cm) Sühulet. Teslihat. Müsaade.

Faciliter [fte] Teshil itmek. Kolaylatmak.

Façon [es] Tarz, tavır, suret. Üslup. Minval. İmal. Yapılmış. Toprağı sürme, kazma. İşçilik, ücret-i imaliye. Tavır ve hareket. **de – que** Şu suret-le ki. **sans** -- Bila teklif. Laubaliyane. – **en aucune** Hiçbir vech-le, asla. (cm) Yapmacık. Sahte nezaket. Teklif. **de la** -- Bu suret-le, bu vech-le.

Façonde [es] Talakat-ı lisan.

Façonné [ez] Fasone denilen kumaş. (s) Renkli, resimli (kumaş).

Façonnement [ez] **Façonnage** [ez] **Façonnerie** [es] Tarz-ı imal ve tesviye. İmal.

Façonner [fte] Şekil virmek, imal itmek. Tarlayı nadas itmek. Toprağı tesviye itmek. Alıştırmak. Fikri, dimağı, ahlaki terbiye ve talim ile ıslah itmek.

Façonnier, ère [e-s] Cali tavırlı. Teklifi seven.

Fac-similaire [s] Aynen taklit ve istinsah edilmiş. Taklit suret-ile yapılmış.

Fac-similé [ez] (**faksimile** okunur) Bir levha, resim, yazı, mührüñ vesaireniñ aynen istinsahı, kopyası, taklidi.

Factage [ez] Emtia-i ticariyeniñ depoya nakil edilmesi. Nakliye. Emanetçilik. Nakliye ücreti, hammaliye. Mektup ve telgraflarıñ sahiplerine tevzii, müvezzilik.

Facteur [ez] Amil. Tüccar vekili. Emanetçi. Posta müvezzi. Musiki aleti yapan adem. (riya) Madrub.

Factice [s] Suni. Sahte. Cali. Taklit.

Facticité [es] Caliyet. Sahtelik.

Factieusement [h] Fitnekarane.

Factieux, se [e-s] Şuriş-i ikai maksadını güden bir siyasi cemiyete mensup. Fitne-amiz. Fesatçı.

Faction [es] (as) Nöbet. Uzun intizar. Şuriş-i ikai için birleşen eşhas zümresi. Güruh-ı fesede.

Factionnaire [ez] Karakol neferi. Nöbetçi.

Factorage [ez] Emanetçilik. Hamallık.

Factorerie [es] Bir ticarethanenin ecnebi memleketteki acentası, şubesi.

Factorier [ez] Böyle bir şubenin müdürü.

Factotum [ez] (**tom**) Kahya. Vekil-i umur. (istihza-i tarik-ile) Her şeye karışan adam.

Factum [ez] Müddei ve müddei aleyh tarafından davanın izahı için mahkemeye virilen matbu muhtıra. Reddiye. Hicviye.

Facture [es] Fatura. Tarz-ı imal. Yapılmış. Tarz-ı tertip ve inşa.

Facturer [fte] Faturasını yapmak.

Facturier [ez] Fatura defteri. Fatura mukayyedi.

Facule [es] (hey) Kurs-ı şemste diğerlerinden daha ziyadar olan kısım.

Facultatif, ve [s] İhtiyari.

Faculté [es] Kuvvet. İktidar. Salahiyet. Hassa. Meleke. Kuvve. Hasse. Heyet-i etibba. Darülfünun, fakülte. -- **s intellectuelles** Melekat-ı akliye.

Fadaise [es] Budalalık, saçma sapan, söz, türrehat.

Fadasse [s] Pek tatsız. Yavan.

Fade veya **Fad** [ez] (argo) Pay, hisse.

Fade [s] Tatsız. Yavan. Lezzetsiz. (mec) Tesirsiz, soğuk, nahoş.

Fader [fte] (argo) Pay itmek. Paylaşmak.

Fadeur [es] Tatsızlık. Yavanlık. Lezzetsizlik.

Fadiot [ez] (argo) Papel. Kağıt para.

Fagot [ez] Çalı, odun demeti. (amiyane) Arkadaş. (argo) Gevrek mahkumi. --

d'épines Ters, aksi adam. (mec) Saçma sapan sözler.

Fagoter [fte] Çalı, odun demeti bağlamak. (mec) Fena ve dikkatsiz düzeltmek. Fena giydirmek. -- **se** (amiyane) Yakışksız elbise giymek.

Fagoteur [ez] Demet bağlayan. Demetçi. Kaba saba çalışan, işleyen adam.

Fagotin [ez] Küçük çalı demeti. (mec) Maskara. Mürai. Dalkavuk. Panayırlarda oynatılan gülünç kıyafetli maymun.

Fagoue [es] Hayvanların boyunlarındaki ur. Özden

Faguenas [ez] Kirli ve vücuttan çıkan fena koku.

Faiblard [s] (laubaliyane) Zayıfça.

Faible [s] Kuvvetsiz, nahif. Zayıf. Nakıs. Hafif. Aciz. Gevşek. Sakıt. Kıymetsiz. (ez) Zayıf ve aviz adam. Bir adamın dayanamadığı, pek müptela olduğu şey, zayıf noktası. Başlıca kusur.

Faiblement [h] Zayıf, hafif surette.

Faiblesse [es] Zaaf. Acez. Dermansızlık. Gevşeklik. (mec) İbtıla. Dayanamamazlık. Bir kadının iğfal idilmeye müsait zaafi.

Faibler [fl] Zayıflamak. Gevşemek. Hafiflemek. (mec) Fütur getirmek.

Faïence [es] Çini.

Faïencerie [es] Çini fabrikası. Çinicilik.

Faïencier, ère [e] Çinici.

Faillance [es] Kusur, hata. Noksan.

Faïlle [es] Maden tabakasında çatlaklar. Bir nev parlak ipek kumaş.

Failli, e [e-s] İflas itmiş tacir.

Faillibilité [ez] Yañılmak, hata idebilmek imkanı. Muhtilik.

Faillible [s] Aldanabilir, hata idebilir. Muhti.

Faillir [fl] Hata itmek. Yañılmak. İflas itmek. (kendinden soñra mastar gelirse) « az kaldı » manasını ifa ider. **j'ai failli tomber** Az kaldı düşüyordum.

Faillite [es] İflas. – **faire** İflas itmek.

Faim [es] Açlık. (mec) Hırs ve tamah. Arzuvi. Şedi. **avoir** -- Acıkmak.

Faim-valle [es] Beygirlere birdenbire gelen fevkalade şiddetli açlık.

Faine [es] Kayın ağacı kozalağı.

Fainéant, e [e-s] İşsiz. Haylaz. Tembel. Avare. Boş gezen.

Fainéanter [fl] Tembel tembel dolaşmak. Avare gezmek.

Fainéantise [es] Avarelik. Haylazlık. Tembellik.

Faire [fte] Yapmak. İmal etmek. Eylemek. İşlemek. İcra etmek. Bais olmak. Tanzim ve tesviye etmek. Yaratmak. Tevlid etmek. Husule getirmek. Düzeltmek. Müsavi olmak. Tedarik etmek. Yetiştirmek. -- **allusion** İma etmek. -- **des démarches** Teşebbüsatta bulunmak. -- **son chemin** Terakki etmek, nail olmak. -- **pitié** Rikkate getirmek. – **avoir fort à** Müşkilat-ı azimeye uğramak. – **dessiennes** – Çılgınlık etmek, çapkınlık etmek. **faire** -- Payidar etmek. (fl) Uymak. İmtizaç etmek. **se** -- Olmak. Alışmak. İlişmek. Bir mesleğe girmek. - **un devoir** Cümle-i vezaiften ad etmek.

Faire [ez] Usul, tarz. İfa, imal. Tersim. Yapma.

Faire-le-faut [ez] Zaruri olan şey.

Faire-part [ez] İhbar mektubu, tezkeresi.

Faisable [s] Kabil-i icra. Mümkün.

Faisan [ez] Solgun.

Faisances [ez-cm] Bir çiğçiniñ bedel-i icarından başka itasına mecbur olduğu şeyler.

Faisandeau [ez] Sülün palazı.

Faisander [fte] Av etini bayatlatıp şişirmek.

Faisanderie [es] Sülün kümesi.

Faisandier, ère [e] Sülün besleyen kimse.

Faisane yahut **Faisande** [es] Dişi sülün.

Faisceau [ez] Demet. Deste. Huzme. Şebeke. (as) Silah çatısı. (mima) Deste direk.

Faiseur, se [e] Yapan. İmal iden. Entrikacı. Hilekar. Dolandırıcı.

Faisselle [es] Peynir süzmeye mahsus sepet.

Fait [ez] İş. Vakıa. Madde. Macera. Hadise. Vaka. Amel. -- **d'arme** şecaat, yararlık. **hauts** – **s** Muvaffakiyet. -- **accompli** Emr-i vaki. -- **s et gestes** Efal ve hareket. -- **divers** Gazeteniñ mütenevvia sütunu. **de** -- Fiilen. **au** -- Her halde. **par, dans le** -- Fi'l-vaki, hakikaten. **si** -- Hay hay. **tout à** -- Tamam-ile. **en** – **de** Hakkında, hususunda.

Fait, e [s] Olmuş. Terbiye görmüş. Yapılmış. Giyinmiş. Kemale irmiş. **bien** -- Güzel, endamlı. **mal** -- Çirkin, biçimsiz. **phras** – **e** Basma kalıp. Tabir; cümle.

Faîtage [ez] (mima) Çatı sırtı, omurgası.

Faîte [es] Tepe, zirve (mima) Uç, bala.
ligne de -- Hatt-ı taksim-i miyah.

Faîteau [ez] (mima) Mahya süsü.

Faîtière [es] Çatı zirvesine konan eğri kiremit. (mima) Mahyalık.

Faix [ez] Yüñ. Bar. **le – des années** İhtiyarlık.

Fakir [e] Fakir, kalender. Hint rahibi.

Falaise [es] Deñiz kıyısında sarp dik kaya. Yar.

Falbala [ez] Kadın elbisesiniñ, eteğiniñ kenarına, perdeler dikilen kırmalar.

Faillacieux, se [s] Hilekar. Dessas. Sahtekar. Kalleş.

Falloir [fl] Lazım gelen. Muhtaç olmak. İcap etmek. Münasip olmak. İktiza etmek. **s'en** -- Eksik olmak. Daha lazım olmak. **comme il faut** Terbiyeli, nazik, zarif (adam).

Falot [ez] Cesim-i fener.

Falot, e [s] Eğlenceli, tuhaf, gülünç. Kaba saba.

Falourde [es] Kalın odun demeti.

Falquer [fl] (beygir hakkında) Durmadan evvel birkaç defa sıçramak.

Falsificateur, trice [e] Sahtekar. Kalpazan. Tağşiş iden.

Falsification [es] Sahtekarlık. Tağşiş. Tahrif. Kalpazanlık.

Falsifier [fte] Tağşiş etmek. Taklit etmek. Bozmak. Tahrif etmek.

Falun [ez] Toprağın içindeki asdaf-ı bahriye kırıntıları tabakası.

Famé, e [s] Şöhretli. **bien** -- Hüsn-i şöhret sahibi. Maruf, nik-dam. **mal** -- Su-i şöhret sahibi. Bednam.

Famélique [es] Züğürt. Aç kalan. Fakir.

Fameux, se [s] Namdar, meşhur, maruf. Azim. Ala. (mec) Madud.

Familial, e [s] Ailevi.

Familiariser [fte] Alıştırmak. Teklifsiz itmek. Tesis etmek. **se** -- Alışmak. Teklifsiz olmak. Ünsiyet peyda etmek.

Famillarité [es] Teklifsizlik. Laubalilik. Mahremiyet. Ülfet ve ünsiyet. (cm) Laubaliyane hareket ve muamelat.

Famillier, ère [s] Teklifsiz. Menus. Meluf. Ha. Mahsus. Bir aile efradından gibi olan. Yabancı olmayan. Mutad olan. (ez) Teklifsiz icap. Bir eviñ yabancısı olmayan.

Famillèrement [h] Laubaliyane. Teklifsizce.

Famille [es] İyal. Familya. Aile. Evlat. Ocak. Sülale. Nesil, ırk. Hanedan. Takım, sınıf, zümre. **fiis de** -- Asilzade. Kibar, zengin çocuğu. (ta t) Fasile.

Famillisme [ez] Aile muhabbeti.

Famine [ez] Kaht u gala. Kıtlık. **crier** -- Zarurettten şikayet etmek.

Fanage [ez] Çayır otlarını alt üst iderek kurutma.

Fanaison [es] Çayır otlarını kesme ve bunuñ mevsimi.

Fanal [ez] Sahil feneri. Gemi feneri. Lokomotif ve otomobil feneri.

Fanatique [e-s] Mutaassıp.

Fanatiser [fte] Taaasubba düşürmek. Mutaassıp etmek.

Fanatisme [es] Taassup. Bir şeye firt-ı merbutiyet.

Fanchon [ez] Kadınların başlarına koyup çeñeleriniñ altından bağladıkları bir nev yemeni.

Fane [es] Dökülmüş kuru ağaç yaprağı.

Faner [fte] Kesilmiş çayır otunu alt üst iderek kurutmak. Soldurmak. Rengini attırmak. **se** -- Kurumak, solmak. Rengini atmak.

Faneur, se [e] Ot kurutan adem.

Faneuse [es] Ot kurutmaya mahsus makine.

Fanfan [ez] Mini mini çocuk.

Fanfare [es] Askeri muzıkası. Muzıka takımı. Boru ile çalınan hava. (mec) Temadi.

Fanfariste [ez] Muzıkacı.

Fanfaron, ne [s-e] Farfara. Yüksekten atıp tutma. Kendini methitme.

Fanfaronnerie [fl] Yüksekten atıp tutmak. Şecaat iddiasında bulunmak. Farfaralık itmek.

Fanfaronnerie [es] Şecaat iddiası. Farfaralık.

Fanfreliche [es] Değeri az ziynet.

Fange [es] Çamur. Balçık. Levs. (mec) Fürumayelik. Sefahat.

Fangeux, se [s] Çamurlu. Batak.

Fanion [ez] Flama, küçük yaprak.

Fanon [ez] Papazların sol kollarına bağladıkları kumaş parçası. (as) İşaret flaması. (ta t) Öküzün sarkık gerdanı. Beygiriñ toprağındaki kıllar. Balina çubuğı.

Fantaisie [es] Gelip geçici heves. Fantazy. Hayal. Keyif, merak.

Fantaisiste [ez] Kendi hayaliniñ muhassala olan şeyler yazan veya resim iden muharrir, ressam.

Fantasia [es] Arapların atlar-la yaptıkları nümayiş. Cümbüş.

Fantasmagorie [es] Hayalciniñ karanlık odada suni vesait-le hayaller gösterme sanatı. Edebiyatta mafevkattabia hadisatın husule getirdiğı tesirlerden hadden efzun-ı istifade itmek tarzı.

Fantasmacope yahut **Fantasmacope** [ez] Karañlık yerde hayalat gösteren makine.

Fantasque [s-e] Hayaline, hevesine tabi. Garip. Tuhaf.

Fantasmatique [s] Hayale ait, müteallik.

Fantasme [ez] Zihinde vücuda getirilen hayalat.

Fantassin [ez] Piyade neferi.

Fantastique [s] Hayali. Şayan-ı hayret. İnanılmayacak derecede hayalkarane. Muhayyel. Cin ve perilere müteallik.

Fantomatique [s] Hayali, hayalata müteallik.

Fantoche [ez] İpler-le oynatılan kukla. Emniyete almaya layık olmayan adam.

Fantôme [ez] Hayal. Hayalat. Peri, cin ve gulyabani. (mec) Taslak. Suret-i zahire. (laubaliyane) Gayet zayıf adam.

Fanure [es] Solgunluk. Solukluk.

Faon [ez] (**fan** okunur) Geyik, karaca yavrusu.

Faonner [fl] (**ann**) (geyik, karaca)

Faquin [ez] Adi, değersiz, arsız adam. Alçak. Maskara.

Faquerie [es] Arsızlık. Maskaralık. Adilik.

Fakir, Faquir [ez] Hindistan fakiri.

Faradisation [es] Bi't-tesir husule gelen elektrik cereyan-ıla tedavi usulü.

Farandole [es] Bir nev raks.

Faraud, e [es] Şık, süslü görünmeye çalışan adam.

Farce [es] Dolmalık kıyma. Dolma içi.

Farce [es] Pek adi komedy. Maskaralık. Mizaç. Oyun. Kaba latife. Muziplik. Zevzeklik. Hafif meşreplik. (s) (amiyane) Pek gülünç.

Farceur, se [s] Şakacı. Zevzek. Muzip. Hafif meşrep maskara.

Farcier [fl] (amiyane) Maskaralık, muziplik, zevzeklik, kaba şaka itmek.

Farcin [ez] At sıracası.

Farcineux, se [s] (beygir vesaire) Sıracalı. Beygir vesaire sıracasına müteallik.

Farcir [fte] Kıyma ile doldurmak. se -- Tıkmak, çok yemek.

Fard [ez] Cila. Düzgün. Sözü dolaştırıp bir terkip söylemek. Açıkça söyleme. (mec) Setr. Tağyir.

Farde [ez] Yemen kahvesi dengi. (185 kiloluk)

Fardeau [ez] Yük. Sıklet. Bar. -- **des ans** Bar-ı şeyhuhet, ihtiyarlık.

Farder [fte] Boyamak. Düzgün sürmek. (mec) Düzen virmek. Tağyir itmek. Sahte parlaklık virmek. Ayıbını örtmek.

(fl) Ağırılık virmek. Bir şeyiñ sıkleti altında yıkılmak.

Fardier [ez] Ağır yük taşımaya mahsus araba.

Farfadet [ez] Cin. Peri. Yaramaz, şakacı.

Farfouiller [ft-l] Her tarafı karmakarışık iderek aramak.

Faribole [es] Herze. Abes sözler.

Farillon [ez] Balık kayıklarında giceleyin balık celp itmek için üzerinde ateş yakılan ızgara.

Farinacé, e [s] Una benzeyen. Un kabilinden. Dakiki.

Farinage [ez] Değirmenciye öğütülen buğdaya mukabil virilen öğütme ücreti.

Farine [es] Un. Dakik. **de la mème** -- Aynı cinsten, aynı tabakadan, aynı meta.

Fariner [fte] Üzerine un sürmek, serpmek.

Farineux, se [s] Unlu.

Farinier, ère [e] Un tüccarı. Uncu.

Farinière [es] Un ambarı.

Farlouse [es] İncir kuşu.

Farniente [ez] (**farni-in-té** okunur) Avarelik. Ser azadelik.

Farouche [s] Vahşi. Yabani. Merdümkiriz. Haşin. Kaba. Mütevahhiş. (nb) Kızıl yonca, kızıl tirfil.

Farrago [ez] Mahlut hububat. Melez. (mec) Birbirine benzemeyen şeylerden mürekkep bir mahlut.

Fasce [es] Asalet armasınıñ orta şeridi. (mima) Sütun teknesiniñ kitabeleri.

Fascé, e [s] Şeritli arma levhası.

Fascia [ez] (tşr) Lifafe.

Fascia [s] (tşr) Lifafi.

Fascicule [es] Kitap forması, cüzi. Nüsha. Koluk altına sığabilecek ot vesaire miktarı.

Fasciculé, e [s] Tabi olarak demet şeklinde bir araya gelmiş nebatat vesaireye ıtlak olunur. Zü'l-huzeym.

Fascié, e [s] (ta t) Uzun çubuklu. Ariz.

Fascinage [ez] Çalı demetler-ile doldurulmuş hendek vesaire. Demet-le iksa.

Fassinateur, trice [e] Göz bağıcı. Füsunkar.

Fascination [es] Teshir. Fusun. Göz bağıcılık.

Fascine [es] Hendek doldurmak, toprağıñ yıkılmasına mani olmak için toplanıp bağlanan çalılar. Demet.

Fasciner [fte] Sihirlemek. Efsunlamak. Teshir itmek. Meftun itmek, şaşırtmak. Demet-le imla, iksa itmek.

Fascisme [ez] İtalya'da milliyetperveran cemiyeti.

Fasciste [ez] Bu cemiyet azasından olan.

Faséole [es] Börülce.

Fashion [ez] (**fa-zi-on** veya İngilizce **fa-chun** okunur) Kibar moda. Kibar alimi, zümresi.

Fashionable [ez-s] Kibar modayı takip iden. Şık. Kibar adabına, modasına muvafık.

Faste [ez] Debdebe. Tantana. İhtişam. (mec) Gösteriş. (s) Uğurlu. (cm) Takvimü't-tevarih. Tarihçi.

Fastidieux, se [s] Usanç viren. Can sıkıkan.

Fastigiée [s] (nb) Sayvani.

Fastueusement [s] Tantana ile. Müdebdep surette.

Fastueux, se [s] Muhteşem. Mutantan. Müdebdep.

Fat [ez] Hodbin. Kendini beğenmiş budala. Bayağı adam.

Fatal, e [s] Mukaddem. Meşum. Uğursuz. Muhlik, öldürücü.

Fatalement [h] Gayr-ı kabil, içtinap bir surette. Mukader olarak. Hasbelkader. Meşum surette.

Fataliser [fte] Meşum kılmak.

Fatalisme [ez] Takdire atf itme. Her şeyi kaderden bilme. (fls) Cebriye.

Fataliste [ez] Her şeyi kaderden bilen. Kaderperest. Her şeyi takdiren atf iden.

Fatalité [es] Kader ve kaza. Takdir. Ser-nüvişt. Şeamet. Musibet.

Fatidique [s] Ahkam-ı kaderi keşfe yarayan.

Fatidiquement [h] Ahkam-ı kader mucibince. Bi-hesabü'l-kader.

Fatigable [s] Yorulması kabil.

Fatigant, e [s] Yoran. Usanç viren.

Fatigue [es] Yorgunluk. Zahmet.

Fatigué, e [s] Yorgun. Yorgunluğa delalet iden. Bıkmış.

Fatiguer [fte] Yormak. Tasdi, taciz itmek. -- **la salade** Salatayı iyice karıştırmak. (fl) Kendine fazla zahmet virmek. **se** -- Yorulmak, bir tazyike tahammül itmek.

Fatras [es] Lüzumsuz. Eşya yığını.
Fatrasserie [es] Abes, lüzumsuz şeyler toplayıp cem itme.
Fatuité [es] Hodbinlik. Hamakat.
Fatum [ez] Kader. Takdir.
Faubert [ez] Gemilerde kullanılan ip parçalarından süpürge.
Fauberter [fte] İp süpürge ile temizlemek.
Faubourg [ez] Sur harici mahalle. Varoş. Semt, havalı.
Faubourien, ne [s] Varoşlu.
Faucard [ez] Tırpan.
Fauchage [ez] Orak-la biçmek.
Fauchaison [es] Orak mevsimi.
Fauchard [ez] İki yüzlü bahçe bıçağı.
Fauche [es] Biçme zamanı, mevsimi.
Fauchée [es] Bir orakçının bir günde veya bir vuruşta biçtiği ekin, ot miktarı.
Faucher [fte] Orak-la çayır veya ekin biçmek. (mec) Öldürmek, tahrip etmek.
Fauchet [ez] Tırmık.
Fauteur [ez] Orakçı. Tarla örümceğı.
Faucheuse [es] Orak makinesi.
Faucheux [ez] Tarla örümceğı.
Fauchure [es] Biçme. Biçilmiş ot veya ekin.
Faucille [es] Orak.
Faucillon [ez] Küçük orak.
Faucon [ez] Doğan. Şahin.
Fauconneau [ez] Doğan yavrusu.

Fauconnerie [es] Doğançılık. Şahin-le avlanma. Şahinlerin yetiştirildiğı mahal.
Fauconnier [ez] Doğançı.
Fauconnière [es] Av çantası.
Faufile [ez] Teyel. Teyel ipliğı.
Fafiles [fte] Çatmak, teyellemek. (mec) Mahirane surette ithal etmek. (fl) Ünsiyet etmek. Teşrik-i mesai etmek. **se** – Usul-la sokulmak. Hulul etmek.
Fafileure [es] Çatki, teyel.
Faune [es] Muayyen havalide yetişen hayvanatın heyet-i mecmuası. Bir memleketin hayvanatından bahis-i eser.
Fausaire [ez] Kalpazan. Sahtekar.
Faussement [h] Haksız yere. Bi-gayr-ı hak.
Fausser [fte] Bükme, eğiltmek. Bozmak. İhlal. Tecavüz, nakz etmek. Yañlış tefsir etmek. Tahrif etmek. Tağşiş etmek. -- **compagnie** Çekilmek. Gelmek.
Fausset [ez] (mu) İnce ses.
Fausset [ez] Fıçı deliğı tıpası. Tıkaç.
Fausseté [es] Sahtelik, mürailik.
Faute [es] Hata, kusur, kabahat. Noksan, eksiklik. Yañlış. Beceriksizlik. **faire** -- Eksik olmak. **sans** -- Şüphesiz, mutlaka, behemehal. **ne passe faire – de** Geri kalmamak, bir şeyden nefesini mahrum itmemek. -- **de** Bulunmadığı halde.
Fauter [fl] Bir kabahat işlemek.
Fauteuil [ez] Koltuklu sandalye. Kürsü.
Fauteur, trice [e] Muharrik. Sai. -- **de désordres** Sai-bi'l-fesat.
Fautif, ve [s] Kabahatli. Suçlu. Hatalı. Yañılabilir.

Fauve [s] Kızıla çalan renk. Vahşi halde yaşayan hayvanlar. (ez) Hayvanat-ı vahşiye. Vuhuş.

Fauvette [es] Ötleğen kuşu. Çalı bülbülü.

Faux [es] Tırpan. (ta t) Tırpan balığı.

Faux, sse [s] Yalan. Asılsız. Yañılış. Cali, yapma. Sahte. Kalp. Taklit. Batıl. Takma, eyreti. Kazib. Riyakar. Şüpheli. (ez) Kizb, sahtekarlık. Mukallitlik. Kalpazanlık. -- **col** Yakalık. **s'insrire en** -- Red itmek, kabul itmemek, tekzip itmek. -- **pas** Ayak kayması. **juror** -- Yalan yere yemin itmek. -- **témoin** Yalancı şahit. -- **sse couche** Çocuk düşürme. -- **bond** Vaatte hulf. **à** -- Haksız yere, bi-gayr-ı hak.

Faux-bourdon [ez] Yaban arısı. Kilise ilahisi.

Faux-fuyant [ez] Gizli yol. Kaçamak. (mec) Mağlubiyet.

Faux-monnayeur [ez] Kalpazan.

Faveur [es] İnyet, hatr-ı lutf. Teveccüh. Himaye. **à la – de** Sayesinde. **en – de** Lehinde. Hatır için. (cm) Bir kadının bir erkeğe karşı ibraz ittiği hissiyat-ı aşıkane.

Favorable [s] Müsait. İltifatlı. Muvafık.

Favori, te [s] Eñ ziyade sevilen, mergup. Makbul. (ez) Gözde. Nedim. Mukarrep. Çatal sakal. (es) Bir kralın metresi.

Favorisé, e [s] Mazhar-ı müsaade olmuş.

Favoriser [fte] Müsaadekar davranmak. Teshil itmek. Himaye itmek. Tercih itmek.

Favoritisme [ez] Teveccüh ve iltifat-ı bezl itmekte ifrat, su-i istimal. İltimas.

Favus [ez] (t) Silfe.

Fayard [ez] Kayın ağacının diğer ismi.

Fayot yahut **Fayol** [ez] Kuru fasülye.

Féal, e [s] Sadık, emin. (eskidir) (e) Fedai.

Fébricitant, e [s-e] Hummalı. Mahmum.

Fébriciter [fl] Ateşi, nöbeti olmak. Sıtması olmak.

Fébrifuge [s] Sıtmayı iyi iden ilaç. Dafi-i humma.

Fébrigène [s] (t) Sıtmayı yapan. Mevlid-i humma.

Fébrile [s] Sıtmalı. Humevi. (mec) Heyecanlı.

Fécal, e [s] Necesi. Süfli. **matières – es** Mevadd-ı gaiti. İnsan-ı teressüp.

Fécer [fl] Tortu bırakmak, husule getirmek.

Fèces [es-cm] Tortu. Katı insan. Necaseti.

Fécond, e [s] Çok doğuran. Velud. Münbir. Mahsuldar. Bereketli. (mec) Talakat, belagat sahibi. Feyizli.

Fécondation [es] İlkah, teksir. Mahsuldar kılma

Féconder [fte] İlkah itmek. Bereket getirmek. Mahsuldar kılmak.

Fécondité [es] Kesret-i tenasül. Kabiliyet-i telkih. Bereket, bolluk.

Fécule [es] Nişasta.

Féculence [es] Neşaiyet. Bir mayiñ resubat-ı husule getirmesi.

Féculent, e [s] Nişastalı. Bulanık. Tortu bırakan, koyu (mayi). (ez) Nişastalı (sevbzeler).

Fécules [s] Nişasta haline getirmek.

Féculerie [es] Nişasta fabrikası.

Féculeux, se [s] Nişastalı.

Féculier [ez] Nişastacı.

Fédéral, e [s] Hükümet-i müttehideye müteallik.

Fédéraliser [fte] Bir memleketi müttehid-i devlet haline koymak.

Fédéralisme [ez] Hükümet-ı müttehida usul idaresi.

Fédéraliste [s] Hükümet-ı müttehida usul idaresine mensup. (e) Hükümet-i müttehida taraftarı.

Fédératif, ve [s] Hükümet-i müttehida usul ve idaresine müteallik.

Fédération [es] Müteaddid küçük hükümetleriñ bir hükümet-i müttehida halinde birleşmesi.

Fédéré, e [s] Bir hükümet-i müttehideye dahil bulunan.

Fédérér [fte] Hükümet-i müttehida halinde teşkil etmek.

Fée [es] Peri. (mec) Güzel kadın. Peripeyker. **vieille** -- Cadaloz kadın.

Féerie [es] Periler alemi. Peri efsunu. Sihir. Tiyatroda cin ve perili piyes. (mec) Fevkalade güzel ve efsunkar manzara.

Féerique [s] Cin ve perilere mensup, müteallik. (mec) Gayet güzel.

Feindre [fte] İğfal için calı harekette bulunmak. Sahte gösteriş yapmak. Muvazaa etmek. Tecahül ve tegafül etmek.

Feint, e [s] Yapma. Sahte. Taklit. Masnu.

Feinte [es] Sahte hareket, gösteriş. Aldatma. Remz ve kinaye ile söyleyiş.

Feldspath [ez] (mima) Feldispat.

Felle, Fêle [es] Şişeci borusu.

Fêlé, e [s] Çatlak. Yarık. (mec) **tête – e** Biraz kaçık.

Fêler [fte] Çatlatmak.

Félicitation [es] Tebrik. Sena.

Félicité [es] Bahtiyarlık. İkbal. Saadet.

Féliciter [fte] Tebrik etmek. **se** -- Bahtiyar ve memnun olmak. Kendi kendini tebrik etmek.

Félin, e [s] Kedi cinsine mensup. (mec) Riyakarlık-la memzuç güzellik. Latif, hilm.

Fellah [ez] Mısır çiftçisi. Fellah.

Félon, ne [s] Hain. Kafir-i nimet.

Félonie [es] Hıyanet. Küfran-ı nimet.

Félouque [es] Kürek ve yelken-le gider sandal. Filika.

Fêlure [es] Çatlak. Yarık.

Femelle [es] Dişi hayvan. Kancık. Kadın. (fenni) Biribirine geçme şeyleriñ dişisi. (sıfat makamında) Dişi.

Féminéité yahut **Féminité** [es] Kadınlık, neseviyet.

Féminin, e [es] Nisevi, nisvani. Kadına ait. (sr) Müennes.

Féminisation [es] Kadınlaştırma. Tenis itme.

Féminiser [fte] Kadınlaştırmak. (sr) Bir ismi tenis etmek. Nesevi bir hale getirmek.

Féminisme [ez] Kadın güzelliği. Feminizm. Kadınıñ heyet-i içtimaiyede mevkisini yükseltme, hukukunu temin itmeye matuf meslek. Kadınlık.

Femme [es] Kadın. Zevce. -- **de charge** Köhne kadın, kalfa. -- **de ménage** Evde yatmayıp yalnız ev işlerini gören hizmetçi. -- **perdue** Alüfte. -- **publique** Fahişe.

Femmelette [es] Kadıncık, narin. Zayıf kadın. Gevşek, idaresiz erkek.

Fémoral, e [s] Fahzi.

Fémur [ez] (tşr) Uyluk kemiği. Azm-ı fahz.

Fenaïson [es] Ot biçme mevsimi.

Fendage [ez] Yarma. (odun vesaire)

Fendant [ez] Kalıncak keskin yüz-ile vurulan darbe.

Fendant [saz] Farfara. Kabadayılık iddiasında bulunan adam.

Fenderie [es] Demir yarma ameliyatı. Bu ameliyatın icra olduğu fabrika, demir yarma makinesi.

Fendeur [ez] Yarıcı. (demir, odun, taş)

Fendillé, e [s] Ötesi, berisi çatlak. Çatlağı çok.

Fendillement [ez] Çatlama, çatlama. Yarılma, yarma.

Fendiller [fte] Çatlatmak. Yarmak. **se** -- Çatlamak.

Fendoir [ez] Yarıcı baltası.

Fendre [fte] Yarmak. Çatlatmak. (mec) -- **le coeur** Yürek sızlatmak. -- **la tete** Gürültü iderek rahatsız itmek, kafa patlatmak. -- **la foule** Zor-la yol açıp halkın arasına girmek. Yol açmak. **se** -- Yarılmak.

Fendu, e [s] Yarılmış (göz ve ağız). Büyük.

Fendue [es] Methali açıkta bulunan galeri.

Fenestrage [ez] (mima) Pencereleme. Bir evin mecmu pencereleri.

Fenestré, e [s] Delikli.

Fenêtre [es] Pencere. Pencere çerçevesi.

Fenêtrer [fte] Pencere açmak. Delmek, delik açmak.

Fenil [ez] Ot ambarı. Otluk.

Fenouil [ez] (nb) Raziyan. Rezene.

Fenouillet veya **Fenouillette** [ez] Misket elması. (es) Raziyan ile çekilmiş rakı.

Fente [es] Dolanı küçük yarık. Çatlak.

Fenton [ez] Çivi ve kilit imalinde kullanılan yassı demir çubuğu. Kinet. Takoz, kama şeklinde yontulmuş ağaç parçası.

Féodal, e [s] Derebeylik zamanına, derebeylerine müteallik, ait. Tımar ve sipahiliğe ait.

Féodalité [es] Derebeylik zamanı. Derebeylik. Tımar, zeamet, sipahilik.

Fer [ez] Demir. At nalı. Pranga. Esliha-i cariha demir. Kılıç. **croiser le** -- Düello itmek. -- **battu** Dövme demir. **de** -- Gayet sağlam, kuvvetli. (cm) Kelepçe. Pranga. (mec) Esaret. Hıdmat-ı şıkka. **tête de** -- Muannit. **coeur de** -- Merhametsiz, katı yürekli.

Féra [ez] Bir nev ala balığı.

Fer-blanc [ez] Tekne.

Ferblanterie [es] Teknecilik. Tekne mamulâtı. Tekneci dükkânı.

Ferblantier [ez] Tekneci.

Férial, e [s] Tatil, yortu gününe ait, müteallik.

Féрие [es] Tatil günü.

Férié, e [s] Tatile, yortuya müteallik.
jours – s Eyyam-ı tatiliye. Eyyam-ı resmiye.

Férir [fte] Vurmak. (yalnız şu tabirde müstameldir) **sans coup** -- Tüfek patlamaksızın, bila-muharebe. (mec) Zahmetsizce.

Ferler [fte] (bhr) Yelkeni serine sarıp bağlamak.

Fermage [ez] Bir çiftliğin bedel-i icarı. Mukataa.

Fermail [ez] Toka. Halka. Kopça.

Fermant, e [s] Kapanır. **à jour** -- Gün bitince. Akşam olunca.

Ferme [s] Sağlam. Metin. Sert. Sabit. Dayanıklı. Katı, sıkı, emin. Kati. Sebatkar. **tenir** -- Ha gayret! Metanet göstermek. (hn) Gayret! Cesaret! (h) Gayret ve metanet-le. **terre** -- Kara. (ticari vesaire teklif hakkında) Sağlam.

Ferme [es] Çiftlik, iltizam. Mukataa. -- **modèle** Nümune çiftliği. **donner à** -- Maktuan ihale etmek. **prendre à** -- İltizam, isticar etmek.

Ferme [es] (mima) Çatı iskelei. Harpuşte.

Fermé, e [s] İçine girilmesi, anlaşılması müşkil.

Fermement [h] Kaviyen. Metanet-le. Sağlam surette.

Ferment [ez] Maya. (mec) Fesat, kin tahmini, sebebi.

Fermentable [s] Mayalanabilen. Kabil-i ihtimar.

Fermentatif, ve [s] Mayalanmaya yarayan. İhtimari mucip.

Fermentation [es] Tahammur. Mayalanma. (mec) Heyecan, galeyan.

Fermenter [fl] Tahammur etmek. (mec) Galeyan, teheyyüç etmek.

Fermentescibilité [es] Kabiliyet-i tahammur.

Fermentescible [s] Kabil-i tahammur.

Ferme-porte [ez] Kapının arkasına takılıp kendiliğinden kapanmasını temin iden yay.

Fermer [fte] Kapamak. Sed etmek. Hitam virmek. Tatil etmek. -- **sa porte** Gemisini ziyaretini kabul itmemek. – **les yeux** Ölmek. Uyumak. – **les yeux sur** İğmaz-ı ayn etmek. (fl) Kapanmak.

Fermeté [es] Sebat. Metanet. Salabet. Kuvvet. Cesaret. Metanet-i ahlakiye.

Fermeture [es] Kapama. Kapanma. Kapanma zamanı. (es) Kapak takımı.

Fermier, ére [e] Çiftçi. Mültezim.

Fermeoir [ez] Cüzdanların ve bazı kitapların kapanmasına mahsus madeni toka. Marangoz kalemi.

Féroce [s] Yırtıcı. Vahşi ve merhametsiz. Hunriz. Zalim. Gaddar.

Férocité [es] Vahşet. Gaddarlık. Zalimlik. Yırtıcılık.

Ferrage [ez] Demir kaplama. Atı nallama. Demir pervazlar vesaire takma.

Ferrailles [es-cm] Demir hurdası. Eski ve paslanmış demir parçaları.

Ferrailer [fl] Kılıç-la düello etmek, vuruşmak. (mec) Şiddetli münakaşa ve münazaada bulunmak.

Ferrailleur [ez] Hurda demirci. Nalbur. (kavgacı) Düelloclu.

Ferrant [s] **maréchal** -- Nalbant.

Ferré, e [s] Demirli. Çivili. (mec) Emin, kanaat tamah sahibi. **voie** – **e** Demir yolu. **chemin** -- Kaldırımli yol.

Ferrer [fte] Demir kaplamak. Demir takmak. Nallamak. -- **à glace** Beygire boz mihı, nalı çaktırmak.

Ferrerie [es] Demircilik, kaba demir mamulatu.

Ferret [ez] Kordon, kamçı vesaire ucuna takılan küçük madeni parça. Cam fabrikasında, fırından camı çıkarmaya mahsus alet.

Ferretier [ez] Nalbant çiçeği.

Ferreur [es] Nalbant. Çilingir.

Ferreux, se [s] Demiri havi. Hadidi.

Ferrière [es] Nalbant ve çilingiriñ meşin alet torbası.

Ferrifère [s] Hamil-i hadid. (arazi vesaire)

Ferronnerie [es] Demirhane. Ufak tüfek demir ve bakır mamulat.

Ferronnier, ère [e-s] Demir mamulatu satan.

Ferronnière [es] Alna bağlanan ve ortasından bir mücevher toka ile kapanan köstek, zincir.

Ferrugineux, se [s] Hadidi. Çelikli.

Ferrure [es] Bir şeye kapanan veya takılan demir aksam. Beygiri nallama.

Fertile [s] Mümbit. Bereketli. Mahsuldar. (mec) Muhayyilesi vasi.

Fertilisable [s] Münbir bir hale konabilir arazi.

Fertilisant, e [s] Araziyi mümbit ve mahsuldar kılan.

Fertilisation [es] Araziyi mahsuldar kılma. İstimar.

Fertiliser [fte] Araziyi mümbit, mahsuldar itme.

Fertilité [es¹⁶²] (ez) Mümbitlik, mahsuldarlık. Feyz ve bereket. Kabiliyet-i istimar. (mec) Muhayyileniñ feshati.

Féru, e [s] Yaralı (hayvan). (mec) Aşık, sevdalı. -- **d'amour** Soñ derece aşık.

Férule [es] Vakt-ile talebeniñ avucuna vurmak için muallimlerin kullandıkları değnek. Tedip. (mec) Tahkim, (nb) Şeytan tersi ağacı.

Fervent, e [s] Gayretli. Hamiyetli. Şevk ve hahişli. Suzişli.

Ferveur [es] Gayret. Hamiyet. Şevk. Suziş. Germi.

Fesse [es] Kaynak butları; kaba et. Kıç.

Fessée [es] Beray-tedip kıça vurulan değnek, tokat.

Fesse-mathieu [ez] Murahabacı. Gayet hasis.

Fesse-pinte [ez] (amiyane) Ayyaş.

Fesser [fte] Kıça vurmak. Toplu iğne yapmak için ince piriñ tellerini dövme.

Fessu, e [s] Kaba kıçlı. Koca götlü.

Festin [ez] Ziyafet. Cümbüş. Şenlik. -- **de noce** Velime cemiyeti.

¹⁶² Tarafımızdan eklenmiştir.

Festiner [fte] Ziyafet virmek, eğlence yapmak. (fl) Eğlenmek, cümbüş itmek.

Festival [ez] Çalgılı büyük ziyafet.

Festoiment [ez] İzaz ve ikram ile istikbal. Zevk ve sefa ile vakit geçirme.

Feston [ez] Çiçek, bayrak ve ince dallardan mürekkep iklil veya demet. Bu şekilde yapılan dantela, nakış. (mima) Bu şekilde tezyinat-ı mimariye.

Festonner [fte] Çiçek iklilleri veya demetler-ile tezyin itmek. Bu şekilde nakış ve dantelalar-la süslemek.

Festoyer [fte] Birini izaz ve ikram ile kabul itmek. Şerefine ziyafet ve eğlence tertip itmek. (fl) Ziyafet virmek. Zevk ve sefa ile vakit geçirmek.

Fêtard, e [s] Zevk ve sefaya meclup. (e) Zevk-perest adam. Sefih.

Fête [es] İyd. Bayram. Yortu. Eğlence. Şenlik. Şehr-i ayin. **faire** – Hüsn-i kabul itmek. **faire la** -- Zevk ve sefa sürmek. Cümbüş yapmak.

Fêter [fte] Yortu tutmak. Şenlik yapmak. Tesid itmek. İzaz ve ikram-la istikbal itmek. Hüsn-i kabul itmek. Ziyafet virmek.

Fétiche [ez] Akvam-ı vahşiyeniñ tapındıkları put. Sanem. (mec) Soñ derece sevilen, mukaddes ad idilen şahıs veya şey.

Fétichisme [ez] Put perestlik. (mec) Perestiş. Fart-ı iptila ve muhabbet.

Fétichiste [e-s] Putperest.

Fétide [s] Fena kokulu. Müteaffin.

Fétidier [ez] Madagaskar ceviz ağacı.

Fétidité [es] Taaffün.

Fétu [ez] Saman çöpü. (mec) Kıymetsiz şey. Çayırarda mebzulen bulunan bir nev ayrık otu.

Feu [ez] Ateş. Yangın. Esliha-i nariyeniñ anılması. **faire** -- Ateş itmek. **arme à** -- Silah narı. (tüfek, tabanca) **bouche à** -- Top. **coup de** -- Silah patlaması. -- **d'artifice** İlab-ı nariye. **feu** – Askerlikte (ateş) Kumandası. Hane, aile, ocak. İltihap, hararet. Sahil, gemi feneri. İlham. Sıcaklık. Şule, ziya. Şiddet, germi. Füşat-ı tahayyül. **jeter** – **et flamme** Ateş püskürmek, soñ derece hiddetlenmek. **prendre** -- Birdenbire kızmak, ateş almak. -- **Saint-Jean** Hristiyanlarıñ ateş gicesi.

Feu, e [s] Müteveffa, müteveffiye, merhum, merhume.

Feudataire [e] Tımar ve zeamet sahibi. Bir hükümdara sadakat ve ubudiyete mecbur tabi.

Feuillage [ez] Bir ağacıñ bil'l-umum yaprakları. Kesilmiş yapraklı dallar. (nht) Tevrikat.

Feuillaison [es] Yapraklarıñ açılması. Ağaçlarıñ yaprak açma mevsimi.

Feuillant veya **Feuillante** [e] Sen Berar tarikine mensup rahip. Rahibe. (es) Katmerli börek.

Feuillard [ez] Fıçı çemberleri yapmak için kullanılan kestane veya söğüt ağacı dalı. Hayvanlara yaptırılmak için kurutulan yapraklı dal.

Feuille [es] Varak. Yaprak. Kağıt tabakası, yaprağı. Gazete. Maden safhası.

Feuillé, e [s] Yapraklı. (ez) (ressa) Yapraklarıñ tarz-ı tersimi.

Feuillée [es] Yapraklardan yapılmış gölgelik. Çardak.

Feuille-morte [s] Kurumuş yaprak rengine. Samani.

Feuiller [fl] Yapraklanmak. Yaprak virmek. (ft) (ressa) Yaprakları taklit, tersim etmek.

Feuilleret [ez] Kapı ve pencere pervazlarını açmaya mahsus rende, avadanlık.

Feuillet [ez] Bir veya müteaddit defa katlanmış kağıt tabakasının behir parçası. Defter, kitap vesire yaprağı. İnce pervaz tahtası. (tşr) Hayvanatta kırk bir bağırsak.

Feuilletage [ez] Yufka. Yufka açma.

Feuilleté, e [s] (arz) Tabakalara ayrılan. (suhur)

Feuilleter [fte] Kitabın yapraklarını çevirmek, karıştırmak, gözden geçirmek. Yufka açmak.

Feulletis [ez] Kaygan taşın yumuşak ve ayrılması kolay yeri. Tıraş idilmiş elmas vesaire kıymettar taşların köşesi.

Feuilleton [ez] Gazete tefrikası. Bazı kitap ciltlerinin bir tarafına merbut olup kitabın kalınlığını kapayarak gerek sahifeler arasına ve gerek diğer tarafa giren dil.

Feuilletoniste [ez] Tefrika muharriri.

Feuillette [es] Memlekete göre. 114 ila 136 litre istiabında bulunan fiçı. Küçük bayrak.

Feuillir [ez] Yapraklanmak. Yapraklarla örtülmek.

Feuillu, e [s] Çok ve sıkı yapraklı (ağaç).

Feuillure [es] Pencere, kapı pervazı, çerçevesi.

Feutrage [ez] Keçe imali. Keçe kaplama.

Feutre [ez] Keçe. Keçe şapka.

Feutrer [fte] Keçe imal etmek. Yapağı kıvrıntılar-ile doldurmak.

Feutrier, ère [e-s] Keçeci.

Fève [es] Bakla.

Féverole [es] Acı bakla. Yahudi baklası.

Févier [ez] (nb) Gübre ağacı.

Février [ez] Şubat ayı.

Fi! [hd] Of! .. Poh! Tüh! **faire fi de...** Tahkir etmek.

Fiacre [ez] Kira arabası.

Fiançailles [es-cm] Nişan merasimi. Namertlik.

Fiancé, e [s] Nişanlı. Namert.

Fiancer [fte] Nişanlamak. Namertlik. Merasimin icra etmek.

Fiasco [ez] Kati adem-i muvaffakiyet. **faire** -- Adem-i muvaffakiyete duçar olmak.

Fiasque [es] Hasırlı şişe.

Fiat [ez] (fls) Kün. Ol, olsun.

Fibre [es] (neb ve neşr) Lif. Elyaf. (mec) Tesir, rikkat ve heyecana kabiliyet.

Fibreux, se [s] Lifi. Elyaf.

Fibrillaire [s] Lifi.

Fibrille [es] İnce lif. Lüveyf.

Fibrine [es] Kanın ter kibine dahil olan beyaz, şibhe zevali bir madde-i liffiye. Lifin.

Fibrinogène [ez] (k) Madde-i şibh-i zevaliye.

Fibroïde [s] Şibh-i lif.

Fibrolithe [es] Hacer-i lifi.

Fibrome [ez] Nesc-i elyaftan mütehasıl şiş.

Fibule [es] Pehlivan kisvesi. Ermeni-i kadimede toka, kopça.

Fic [ez] (c okunur) Beygir, inek vesaire vücutlarının muhtelif yerlerinde husule gelen şiş, siğil.

Ficé, e [s] İncir ağacına benzeyen.

Ficelé, e [s] Sicim-le bağlanmış. (laubaliyane) Giydirilmiş.

Ficeler [fte] Sicim-le bağlamak. Giydirmek. Tesviye itmek.

Ficelier [ez] Sicim makarası.

Ficelle [es] Sicim. Kınnap. (cm) Sınaat-ı sırrı, hilesi. Desis.

Fichant [s] (argo) Can sıkın. Sıkıntılı.

Fiche [es] Zırh çivisi. Kumarda para yerine kullanılan marka. Veted, kazık. Tasnif idilecek malumatıñ iri iri yazıldıkları kağıtlar.

Ficher - Fouttre [fte] (argo) Virmek. (çivi, kazık) Sokmak, kakmak. (tokat) Yapıştırmak, vurmak. Atmak. Yapmak. Koymak. Savmak. Kovmak. -- **la paix** Def olmak, rahat bırakmak, çekilmek. -- **le camp** Kaçmak. Fertiği çekmek. Caddeyi tutmak. Sıvışmak. **aller vous faire** – Cehennem oluñuz. **se** -- İstihza itmek, eğlenmek, giyinmek. Metelik virmemek. -- **du monde** Dünyaya metelik virmemek. Utanmamak. **je me'n fiche!** Bana vız gelir! Metelik virmemek! Ne umurum! **je tèn fiche**

İşte meydan! (mastarında « fişe » yazılır fakat « fiş » okunur)

Fichet [ez] Küçük fiş.

Ficheur [ez] Tuğlaların birleştikleri aralılara harç koyan işçi.

Fichier [ez] Fiş kutusu.

Fichoir [ez] Çamaşır mandalı.

Fichtre [hd] (laubaliyane) Vay canına!

Fichtrement [h] (amiyane) Çok. Pek ziyade.

Fichu [ez] Kadınların boyunlarına sardıkları ipek mendil. Fişu.

Fichu veya **Foutu** [s] (argo) Fena yapılmış, mahv ve perişan olmuş, kaybolmuş. Hapı yutmuş. Halet-i neze gelmiş. Menfur, iğrenç, soñ derece fena. Giyinmiş. Muktedir, istidadlı. **être foutu** Mahv olmak, ölmek üzere bulunmak. Hapı yutmak.

Ficiforme [s] İncir şeklinde.

Fictif, ve [s] İtibari. Mevzua. Mevhum.

Fiction [es] Uydurma. Ürcufe. Efsane. İtibar. (hk) Farz.

Fictivement [s] İtibari olarak mevhum surette. Uydurma olarak. Yalandan.

Fidéicommis [ez] (hk) Vasiyet-i meşruta.

Fidéicommissaire [ez] (hk) Vasi-i müstevda.

Fidéjusseur [ez] (hk) Kefil.

Fidéjussion [es] (hk) Kefalet. Kefaletname.

Fidèle [s] Sadık. Emin. Vefakar. Mümin. Mutemet. Sebatkar. Doğru. Halis. Sahih.

Fidélité [es] Sadakat. Doğruluk. Vefa. Hulus. Hakikat.

Fidèlement [h] Sadıkane. Doğru olarak.

Fiduciaire [s] Emniyete, itibara müstenit. Vasi-i mümtaz. Vasiyet-i meşruta ile mükellef. **monnaie** -- Evrak-ı nakdiye, banknot.

Fiducie [es] (hk) Bey bi'l-vefa. Bey bi'l-muvazaa.

Fief [ez] Malikane. Tımar.

Fieffé, e [s] Tımar sahibi. (mec) Soñ derece münhemik, seyyiattan olan bir şeye pek düşkün, sayılı, azılı.

Fieffer [fte] Tımar tevcih itmek.

Fiel [ez] Öd, safra. (mec) Kin, adavet. Meraret hissi. Acı söz. Meraret.

Fiente [es] Gübre, hayvan tersi. Tezek.

Fienter [fl] (inek vesaire hakkında) Def-i tabii itmek. Sıçmak. (ft) Tarlaya gübre dökmek.

Fier [ft] (se) Emniyet itmek. Güvenmek. (ft) Emanet bırakmak. Tevdi itmek.

Fier, ère [s] (r okunur) Mutaazım, kibirli, mağrur. Alicenap. Vakur. Levent. Şeci. Hissiyat-ı aleyhe ile mütehalik. Cüretkar. (miha) (istihza makamında) Maruf, eli maşalı. **faire le** -- Azamet satmak.

Fier-à-bras [ez] Kabadayı taslağı.

Fièrement [h] Mutaazımane, mağrurane. (laubaliyane) Cesurane, cüretkarane. Soñ derecede. Adam akıllı.

Fierot [s] Gülünç derecede mağrur. Kendini beğenmiş.

Fierté [es] Kibir ve gurur. Azamet. Leventlik. Zerafet. Secaat.

Fièvre [es] Sıtma. Humma. Nöbet. (mec) Telaş. İhtiras, merak.

Fièvreusement [h] Haris, ateşin bir surette sıtmalı; hummalı.

Fiévreux, se [s] Sıtmalı. Hummalı. (mec) Şiddetli. Heyecanlı, ateşin.

Fifre [ez] Fifre denilen düdük. Çığırtma. Bu düdüğü çalan.

Fiferlin veya **Fifrelin** [ez] Gayet ehemmiyetsiz, değersiz şey.

Figement [ez] Doñma. İncimat. Koyulaşma.

Figér [fte] Doñdurmak. Koyulaştırma. **se** -- Soğuktan pıhtılaşmak, donmak. (laubaliyane) Üşümek. (şiddetli bir heyecan neticesi birdenbire durduğu zan idilen kan hakkında) Durmak. Doñmak.

Figoler [fl] (amiyane) Nazikleşmek. (ft) Kemal-i itibar-ile düzeltmek.

Figure [es] İncir. -- **de barbarie** Frenk inciri. -- **poire** Patlıcan inciri. **faire la – à** Alay itmek. **moitié – moitié raisin** Yarı iyi yarı fena. Şöyle böyle.

Figuerie [es] İncirlik.

Figurier [ez] İncir ağacı.

Figuline [es] Saksı. Çömlek.

Figurant, e [e] Sahnede veya balette bir rolü olmayıp mahza oyun icabı bulunan ve lakırdı söylemeyen aktör veya aktrist. Figüran.

Figuratif, ve [s] Tasviri; remzi. Temsili.

Figuration [es] Tersim. Görünüş. Temsil. Bir tiyatrodaki mevcut figüranlar.

Figurativement [s] Temsilen, remzen.

Figure [es] Suret, sima, çehre, beñiz, timsal. Bir raksîñ eşkalinden her biri. (h) Şekil. (ed) Mecaz, istiare.

Figuré, e [s] Mecazi. **au** -- Mecazen. Mefruz. **sens** -- Mana-yı mecazi. (ez) Mana-yı mecazi.

Figurer [fte] Tasvir, tersim itmek. Zikir, beyan, irae itmek. (fl) Bulunmak. Hazır olmak. Figüranlık itmek. Dahil bulunmak. **se** -- Tasavvur itmek. Zan itmek.

Figurine [es] Heykelce.

Figurisme [ez] Tevrat'a İncil'iñ suret-i müstearı nazar-ile bakmak mesleği.

Figuriste [ez] Bu mesleğe salık kimse. Alçaktan küçük heykeller yapan adem. Suretkar.

Fil [ez] Tire, iplik. Tel. Bıçak ağzı. (as) (kılıç, meç ve mümasilleri) Namuslu. (mec) Gizli, vasıta, esrar. -- **à plomb** Şakul. (mec) Mecra, sıra. Mecra-yı kelam. Cereyan. **donner du – à retordre** İka-yı müşkilat itmek. -- **d'archal** Piriñ tel.

Filage [ez] İplik ve mümasili şeyleri bükme veya bükme usulü.

Filament [ez] İnce tel. Lif. Hayt.

Filandiére [es] İplikçi karı. İplik büken kadın.

Filandre [es] Sert ellerde bulunan ince, uzun sınır, elyaf.

Filandreux, se [s] Sinirli, elyaflı. (es) (mec) Karışık, müphem ve uzun.

Filant, e [s] Cari, revan. **etoile – e** Şihab-ı sakıp.

Filardeux, e [s] Damarlı (taş, mermer).

Filasse [es] Üstüğü. Kenevir ve keten kabuklarından çıkarılan elyaf.

Filassier, ère [e-s] Üstüğü.

Filateur [ez] İplik fabrikası sahibi.

Filatier, ère [e-s] İplikçi. İplik satan.

Filature [es] Birini takip itme. Takip.

File [es] Sıra. Dizi. -- **creuse** Boş dizi. **serre** -- Sıra zabiti. **chef de** -- Dizi. Baş. **à la** -- Birbiri ardınca. **en – indienné** Birbirini takip iderek. Teker teker.

Filé [ez] Sırma teli. Dokuma ipliği.

Filer [fte] Eğirmek. Bükmek. İplik koymak. Zih çekmek. Örmek. Takip itmek. İmrar itmek. (gemi) Seyr itmek. (fl) Akmak. (laubaliyane) Geçmek. Savişmak. Sürat-le gitmek. Sıvışmak. (lamba) Tutmak, is virmek. (mec) -- **doux** Korkudan bırakmak. Mütevekkil olmak.

Filerie [es] İplik fabrikası.

Filet [ez] İnce iplik. Ağ. Fileto. Kantarma. (mec) Tuzak. (taba) Çizgi. File. (mima) Zih. Vidalı çiviniñ helezoni çıkıntısı. (tşr) Ulleyk. -- **d'eau** İnce akan su, sızıntı. -- **de** Azıcık.

Fileter [fte] Tel vesaireyi haddeden geçirmek. Vidanıñ, somunuñ helezonlarını yapmak.

Fileur, se [e] İplikçi. İplik yapan işçi.

Filial, e [s] Ferzendane. **amour** -- Muhabbet-i ferzendane.

Filiale [es] Ticarethaneniñ şubesi.

Filiation [es] Evlatlık. Züriyet. İrtibat. **état de** -- Künye defteri.

Filière [es] Madeni tel haddesi. -- **à étirer** Hadde destgahı. -- **à fileter** Viade haddesi. (mec) Muamelat.

Filiforme [s] İplik şeklinde. (t) **pouls** -- Gayet hafif atan nabız.

Filigrane [ez] Filigran. Bakır tel. Telkari. Kağıdın içinde görünen nakışlar, yazılar. Filigranlı kağıt. İpek kağıdı.

Filigraniste [e-s] Telkari işini yapan işçi.

Filin [ez] (bhr) Üçleme halat.

Filipendule [es] (nb) Erkeç sakalı.

Fillasse [es] (amiyane) Şişman kız.

Fille [es] Kız. Bakire. Besleme hizmetçi kız. Fahişe. **belle** -- Gelin. **petite** -- Hafide.

Fillette [es] Küçük kız, kızcağız.

Filleul, e [e] Vaftiz evladı.

Fillot, tte [e] (amiyane) Oğul, kız, vaftiz oğlu, vaftiz kızı.

Film [ez] Fotoğraf almaya mahsus hassas şerit. Sinema filmi; piyesi.

Filmer [fte] Bir eseri, mevzua, manzarayı filme almak, çekmek.

Film-pack [ez] Bir düzine sert fotoğraf pelikonu muhteva küçük mukavva kutu.

Filoche [es] Bükme. İpiñ veya iplikten yapılan kumaş, ağ.

Filocher [fte] Floş dinilen kumaşı dokumak, örmek, yapmak.

Filoir [ez] İplik bükme makinesi. (bhr) Geminiñ baş ve kış tarafındaki halat babası.

Filon [ez] Maden damarı. (mec) Tali. Memba.

Filoselle [es] Kaba ipek.

Filou [ez] Yan kesici. Hilekar. Kumarda hile yapan adam. Dessas.

Filoutage [ez] Yan kesicilik.

Filouter [fte] Yan kesicilik itmek. Kumarda hile itmek.

Filouterie [es] Yan kesicilik. Hırsızlık.

Fils [ez] Erkek evlat. Oğul. Ahfad. **beau** -- Damat. **petit** -- Hafid, torun. -- **adoptif** -- Evlatlık.

Filtrage [ez] Takdir. Süzme. Terşih.

Filtrant, e [s] Süzmeye yarayan.

Filtration [es] Süzme. Süzülme. Tereşşuh. Sızma. Takdir. Terşih.

Filtre [ez] Süzgeç. Mirşaha. Süzgü.

Filtrer [fte] Takdir itmek, süzgeçten geçirmek, süzmek. (fl) Sızmak, nüfuz itmek, geçmek.

Filure [es] Bükme. Eğirme.

Fimicole [s] Gübrede yaşayan.

Fin [es] Soñ. Nihayet. Akıbet. Gaye, maksat; meram. Vefat. Ahir-i ömür. **mener à bonne** -- Hüsn-i suret-ile itmam itmek. **faire une** -- Hayatını değiştirmek, evlenmek. **à la** -- Nihayet, nihayetü'l-emr. **mettre à** -- Bitirmek.

Fin, e [s] İnce. Halis. Nazik. Zeki. Nefis. Zarif. İnce uzun (boy) Zi-kıymet. (taş). Saf. Latif. Kurnaz, dessas. Hassas. -- **mot** Sebeb-i hafi. -- **fond** Münteha, nihayet ucu. (ez) Eñ iyi.

Finage [ez] Bir nahiye dairesi. Dökme demiriñ tasfiyesinden evvel yapılan tathir-i ameliyesi.

Final, e [s] Nihayette bulunan. Soñ ve kati kısım. Soñ. Nihai. (ez) Bir kelimeniñ soñ harfi veya hecesi. **compte** -- Hesab-ı kati.

Finale [es] (musiki veya oyunda) Soñ fasıl.

Finalement [s] Nihayet. Nihayetü'l-emr. Ve'l-hasıl.

Finalisme [ez] (fls) Gaiye.

Finalité [es] Gaiyet.

Finance [es] Akçe. Kuvve-i maliye. Umur-ı maliye ve muamelat-ı sarfiye. Hazine-i devlet. **commissariat aux – s** Maliye vekaleti.

Financer [fte] (laubaliyane) Para virmek. Sermaye tedarik ve temin etmek.

Financier, ère [s] Umur-ı maliye ve sarfiyeye müteallik. (ez) Maliye mütehassısı. Muamelat-ı maliye ve sarfiyede vukuf-u tam sahibi. Banker. **groupes des – s** Bakerler heyeti, heyet-i maliye. **operations – ères** Muamelat-ı sarfiye.

Financierement [s] Maliyece. Maliye usulünce.

Finansser [fl] (laubaliyane) Kurnazlık etmek. Hilekarlık yapmak.

Finasserie [es] (laubaliyane) Adi kurnazlık. Hilekarlık.

Finassier, ère [e] (laubaliyane) Kurnazlık iden. Hilekar. Adi hilelere müracaat iden.

Finaud, e [e-s] Ufak tefek şeylerde kurnaz.

Finement [s] Müddekikane. Hilekarane. Dessaslık-la.

Fine-métal [ez] Ak dökme demir.

Finerie [es] Dökümhane fırını.

Finesse [es] İncelik, zerafet. Zeka, feraset. Hile.

Finette [es] Bir yüzü havi ince kumaş.

Fingard, e [s] Serkeş (at)

Fini, e [s] Bitmiş. Mükemmel. (fls) Mütenahi. Mahdud. (ez) Tekemmül, mükemmeliyet.

Finir [fte] Bitirmek. İkmal etmek. (fl) Bitmek. Nihayet bulmak. Neticelenmek. Ölmek. **en** --Kati bir karar ittihaz etmek. Nihayet virmek. -- **par** Nihayet olmak.

Finisseur, se [s] Bir işiñ soñ kısmını ikmal iden işçi. (es) Çuhaların havilerini kesmeye mahsus makine.

Finito [ez] (tica) Hesap fezlekesi. Kati, rüyet-i hesap.

Finlandais, e [e] Finlandiyalı. (s) Finlandiya'ya ait.

Finis, e [s-e] Finuva. (ez) Finuva lisanı.

Finot, e [s-e] (laubaliyane) Kurnaz, dessor.

Fiole [es] Küçük şişe. (argo) Sima, çehre.

Fionner [fl] (amiyane) Çalım satmak, böbürlemek.

Fiord yahut **Fjord** [ez] (**d** okunmaz) Norveç sahilllerinde dar ve derin körfez. Haliç.

Fioritures [es-cm] Sanayi-i nefisede fazla tezyinat. Tecemmülat.

Firmament [ez] Gök. Kainat. Eflak. Kubbe-i sema.

Firman [ez] Ferman.

Firme [es] Bir ticarethane, fabrika veya müesseseniñ unvan-ı ticariyesi. Bir şirketiñ unvanı. Fabrika, ticarerhane.

Fisc [ez] (c okunur) Hazine-i maliye. Devlet hazinesi. Maliye memurları, tahsildarları.

Fiscale, e [s] Hazineye ait. Tahsil-i emvale ait.

Fiscalité [es] Kavanin ve nizam-ı maliye. Vergilerin tezyini tasviri.

Fissiculation [es] (ta t) İnşikak.

Fissile [s] Kolaylık-la ince tabaka veya safhalara ayrılan.

Fissipare [s] Kendi cisminiñ yarılması suret-ile husul bulan. Mütevellit başlık.

Fissipède [s] (çarpa hayvanlar hakkında) Ayakları müteaddit parmaklara, parçalara münkasim. Çatal tırnaklı (hayvan).

Fissuration [es] Yarılma, çatlama.

Fissure [es] Yarık. Çatlak. Fırce.

Fiston [ez] (amiyane) Oğul.

Fistulaire [s] Nasuri, enbubi.

Fistule [es] Fistül. Nasur.

Fistuleux, se [s] Fistül kabilinden olan. (nb) Enbubi.

Fistuline [es] Kızıl mantar.

Five-o'clock [ez] (**faivoclok** okunur) Öğleden soñra virilen çay ziyafeti.

Fixable [s] Kabil-i tespiti.

Fixage [ez] Tespit. Menfi fotoğraf camındaki resmiñ hususu banyo ile tespiti.

Fixatif, ve [s] Tayin ve tespiti yarayan. (ez) Fotoğraf camlarındaki resimleriñ tespitini temin iden ecza. Bu manada **fixateur** kelimesi kullanılır.

Fixation [es] Tayin, tespit.

Fixe [s] Sabit. Gayr-ı müteharrik. Muayyen. Maktu. (as) « bak! » Kumandası. (ez) Maktu maaş.

Fixé, e [s] Muayyen, tayin idilmiş. Mukannen

Fixement [h] Sabit, muayyen bir tarzda. Gözlerini dikerek (bakma).

Fixer [fte] Dikmek. Tespit etmek. Tayin etmek. Nasp itme. Gözlerini dikerek yiyecek gibi bakmak. (mec) Kati surette kararlaştırmak. Tesis etmek. Celp etmek.

Fixité [es] Diklik. Karar. Maktuiyet. Taayyün. Sabitlik.

Fla [ez] Trampeteye vurulan çift darbe.

Flabellation [es] (t) Tervic-i uzv.

Flabellé, e yahut **Flabelliforme** [s] Yelpaze şeklinde.

Flaccidité [es] Gevşeklik. Rehavet.

Flache [es] Kaldırmak bozukluğu. Çarpıklık. Bir kayanın yarığı. Bir ağaç kütüğünün kabuğu çıkarılarak henüz yontulmamış kısmı.

Flacherie [es] İpek böceklerine musallat olan sütleğen illeti.

Flacheux, se [s] Bozuk. Çökük. Çarpık.

Flacon [ez] Şişe. Küçük şişe.

Flaconnier [e-s] Şişe yapan işçi.

Fla-fla [ez] (amiyane) (mec) Gösteriş. Çalım.

Flagellation [fte] Değnek veya kırbaç-la dövme işkencesi. Nefesini darp etmek suret-ile riyazet.

Flageller [fte] Değnek veya kırbaç-la dövmek. (mec) Lisanen tahkir etmek. Alenen tezyif etmek.

Flageoler [fl] (bacaklar hakkında) Yorgunluktan veya dermansızlıktan titremek.

Flageolet [ez] Düdük. Çığırma.

Flagorner [fte] Tabasbus ve müdahene itmek. Temelluk itmek.

Flagornerie [es] Tabasbus, temelluk, müdahene

Flagorneur, se [s-e] Müdahin, mütebasbıs.

Flagrance [es] Cürm-i meşhud hali.

Flagrant, e [s] Göz önünde vukua gelen. Bedihi, aşikar. **en – délit** Meşhud halinde.

Flair [ez] Kuvve-i şamme. Köpeğın kuvve-i şammesi. (mec) Sürat-i intikal. Feraset. His.

Flairer [fte] Koklamak. Kokusunu almak. Sezmek. Hissitmek.

Flamand, e [s] Flamandiyalı. (ez) Flaman lisanı.

Flamant [ez] Telli turna.

Flambage [ez] Alevlenme. Alazlama.

Flambant, e [s] Alevli. Parlak. (amiyane) Debdebeli. Zengin. Süslü giyinmiş. Yepyeni.

Flambard, e [s] (amiyane) Zengin, müdebdeb. Pek süslü giyinmiş. Şen, mağrur.

Flambart [ez] Mağrur amatör sandalcı. (mec) Safaperest. Mütekebbir.

Flambe [es] (nb) Mavi zambak. Namlusu oluklu kılıç.

Flambé, e [s] Alev rengine. Alazlanmış. (mec) Mahv ve harap olmuş.

Flambeau [ez] Meşale. Mum, şem. Şamdan. (mec) Nur. Ziya. Deha, zeka, ilim nuru. **retraite aux – x** Fener alayı.

Flambée [es] Talaş. Yonga. Çalı çırpı ateşi. (mec) Çabuk geçen, muvakkat heves, aşk.

Flamber [fl] Parlamak. Yanmak. Alevlenmek. (ft) Alazlamak. (mec) Mahv ve harap olmak. Yanıp tutuşmak.

Flamberge [es] Uzun ve ağır bir nev kılıç.

Flamboiement [ez] Parlama, parıltı, alevlenme.

Flamboyant, e [s] Parlayan, lema-i nessar olan. Dıraşan. (mec) Ateşin.

Flamboyer [fl] Alevler saçma. Alev gibi parlamak. Neşr-i envar itmek. (mec) Ateş saçmak.

Flamme [es] Şule, alev, ışık. (mec) Hararet, iştiyak, aşk, nur-ı zeka. (as-bhr) Bandıra, flama, bayrak. Cerrah neşteri. **les – s éternelles** Cehennem azabı.

Flammé, e [s] Alev şeklinde, dalgalı. Alev şeklinde lekeli.

Flammèche [es] Ateşten, yangından fırlayan kıvılcım, şerare. Çivi vesaire.

Flammerole [es] Bataklıklar ve mezarlıklardan çıkan ve ani olarak kabili iştiğal müvellidü'l-malı fosfor mürekkebatı tasaudattından mütehasıl hafif ve çabuk sönen şule.

Flammette [es] Renkli düğün çiçeği. Küçük şule.

Flan [ez] Meskukat veya madalya darbu için hazırlanan madeni levha. Bir nev tatlı.

Flanc [ez] Böğür, yan. Bir şeyiın yan tarafı. Dağ yamacı. Valideniın memesi.

(as) Yan, cenah, canip. Koltuk hattı.
prêter le – à Sebebiyet virmek.

Flanc-garde [ez] Canipdar.

Flancher [fl] (amiyane) Gevşemek. Israr itmemek. Dayanmamak. (argo) Hile itmek. Mızıklamak.

Flandrin [ez] (laubaliyane) Zayıf. Uzun boylu salak adam.

Flane [es] (laubaliyane) Azade-serlik. Haylazlık.

Flanelle [es] Fanila.

Flâner [fl] Haylazlık itmek, boş gezmek. Azade-ser dolaşmak.

Flânerie [es] Boş gezme. Haylazlık.

Flaneur, se [e] Boş gezen. Haylaz.

Flanquant, e [s] (istihka) Yan, koltuk müdafaasına alan.

Flanquement [ez] (as) Yan, koltuk müdafaası. Yanını müdafa.

Flanquer [fte] Tokat vurmak. Atmak. Yanına koymak. Birine refakat itmek. (as) Yanını, cenahını refakat itmek. Cenahında bulunmak. İstinat itmek. (mima) Köşelerine bina itmek.

Flanqueur [ez] (as) Canipdar.

Flanque [es] Su birikintisi, bataklık.

Flanquée [es] Bir hamlede atılan su miktarı.

Flanquer [fte] Bir şeye veya bir kimseye kuvvet-le su veya başka mayi fırlatıp atmak.

Flasque [s] Gevşek. Yumuşak. (mec) Metanetsiz. (ez) (as) Top kundağınıñ yan levhası. Büyük otu. (as) Amut şeklinde barut kisesi.

Flasquer [fte] Büyük otu ile ütölemek. (fl) (argo) Def-i hacet itmek.

Flatir [fte] Meskukat-ı darbe için maden levhasını durup tesviye itmek.

Flatoir [ez] Meskukat levhalarını dökmeye mahsus yassı çekiç.

Flutter [fte] İfrat-la medh ü sitayiş itmek. Okşamak. Müdahene itmek. Güzelleştirmek. Tabasbus itmek. – **se** Kuruntu itmek. Tefahür itmek.

Flatterie [es] Müdahene. Fart-ı sitayiş. Tabasbus. Temelluk.

Flatteur, se [e-s] Müdahin. Dalkavuk. Dildirib. Hoş görünen. Hoş giden.

Flatteusement [h] Müdahanekekarane.

Flatueux [s] Karın guruldamasına sebep olan. Karında yel dolaşmasını mucib olan.

Flatuosité [es] Karın guruldaması. Karında toplanan gaz.

Flavescent, e [s] Sararan.

Fléau [ez] (zira) Harman düveni. Terazi kolu. Demirden kapı sürmesi. (mec) Felaket. Musibet. Afet. Allah'ın belası (adam).

Flèche [es] Ok. Tavla oyununda hane. (istihka) Küçük ok tabya. (h) Sehm. Saban, araba oku. Minare ilmi.

Fléchir [fte] Bükmek. Ekmek. (mec) Rikkate getirmek. (fl) Dayanamamak. Bükülmek. Ekilmek. Rikkate gelmek. (mec) Ser-füru itmek. İtaat itmek. Muvafakat itmek.

Fléchissement [ez] Ekme. Ekilme. İnhina. Temayül.

Fléchisseur [s] (tşr) Kabız adalesi.

Flégard [ez] Yol, geçit.

Flegmatique [s] Lenfavi. Soğuk. Adimü'l-teessür, hissiz.

Flegme [ez] Balgam. (mec) Soğuk, gayr-ı hassas-ı tabiat.

Flémard, e [e-s] (amiyane) Tembел, miskin.

Flemme veya **Flème** [es] (amiyane) Tembellik, atalet.

Flémer [fl] (amiyane) Tembел, atıl olmak.

Flet [ez] Bir nev dil balığı.

Flétan [ez] Bir nev büyük dil balığı.

Flétrir [fte] Soldurmak. Bozmak. Bitirmek. Duçar-ı zaaf itmek. Namusunu ihlal itmek. İzale itmek. Terzil itmek. (vakt-ile Avrupa'da) Mahkumuñ omuzuna kızgın demir-le damga vurmak.

Flétrissant, e [s] Solduran. Teraveti izale iden. Mahal-i namus. Namus şiken.

Flétrissure [es] Solukluk, solma. (mec) Namus lekesi.

Flette [es] Aleti düz nehir kayığı.

Fleur¹⁶³ [es] Çiçek. Şükufe. Zehre. Taravet, letafet. Bazı maddeleriñ eñ iyi, eñ nefis kısmı. Güzide, müntehab. Gençlik, unfuvan-ı şebab. (cm) Bozulan içkileriñ üzerine çıkan küf. (argo) Bekaret. Zevk-i şehvani. **à – de** Hemen hızası-la beraber, sathında.

Fleurage [ez] Kumaş vesaire üzerine tersim olunan çiçekler. Öğütülen bulguruñ tuz ve sabunu.

Fleuraison [es] Çiçek açma mevsimi.

Fleurant, e [s] Rayiha neşr iden.

Fleurdéliser [fte] Zambak çiçekler-ile tezyin itmek.

Fleurer [fl] Rayiha neşr itmek.

Fleuret [ez] Ucu düğümlü talim meçi.

Fleureter [fl] Aşıkane sözler-le söylemek.

Fleurette [es] Küçük çiçek. (cm) Aşıkane sözler.

Fleuri, e [s] Çiçek açmış. Çiçekli. Müzehher. (mec) Taravetli. Müzeyyen.

Fleurir [fl] Çiçek açmak. (mec) Revaçta olmak. Çiçekler-le süslemek.

Fleurissant, e [s] Çiçekli, çiçekler-le müzeyyen.

Fleuriste [e-s] Çiçekçi.

Fleuron [e] Çiçekli müzeyyinat. (mec) Eñ kıymetli şey.

Fleuronné, e [s] Çiçekler-le müzeyyen.

Fleurs [es-cm] (t) Hayz kanı, adet.

Fleuve [es] Nehir. (mec) Çok miktarda.

Flexibilité [es] Kabiliyet-i inhina. Uysallık. Yumuşaklık.

Flexible [s] Kabil-i inhina. Uysal.

Flexion [es] İnhina. Büküş. Bükülme.

Flexueux, se [s] (nb) İvicacılı. Yılankavi surette eğilip bükülmüş. Muvec.

Flexuosité [es] (nb) Eğri büğrü olma. İvicac.

Flibuste [es] Korsanlık, deñiz haydutluğu.

¹⁶³ Sözlükte “Feur” şeklindedir.

Flibustier [fl] Korsanlık, deñiz haydutluğu yapmak. (mec) Çalmak. Yan kesicilik itmek.

Flibusterie [es] Korsanlık. Hırsızlık. Yan kesicilik.

Flibustier [ez] Korsan. Deñiz haydutu. Yan kesici.

Flic [ez] (argo) Polis.

Flic-flac [ez] (vurma, gürültü taklidi) Pat küt, çat çat.

Flin [ez] Zımpara tuzu.

Flint-glass [ez] (t okunur) Has billur.

Flirt [ez] Kurtizanlık. Aşıkane malumat, münasebet. Sevişme, eğlenme.

Flirter [fte] Korte yapmak. Sevişmek, eğlenmek.

Floc [ez] İpek, yün püskül.

Floche [es] Havlı. Tüylü.

Flocon [ez] Ufak yün, pamuk, iplik parçaları. Yumak, çile. Yağan kar parçası. **à gros** -- Kuş başı kar.

Floconneux, se [s] Kuş başı, yumak, çile şeklinde.

Flonflon [ez] Vodvil nakaratı.

Floraison [es] Çiçek açma. Mevsim-i tezehhür.

Floral, e [s] Çiçeğe mensup.

Flore [es] Bir memleket veya havalide yetişen nebat ve çiçekleriñ heyet-i mecmuası.

Florée [es] Çivit.

Floricole [s] Çiçekler üzerinde yaşayan.

Floriculture [es] Çiçekçilik.

Florifère [s] Çok çiçek viren. Çiçekli. Hamil-i ezhar.

Florilège [ez] Mecmua-i eşar.

Florin [ez] Muhtelif memleketlerde müstamel bir sikke : Florin.

Floripare [s] Yalnız çiçek viren tomurcuklara denir.

Florissant, e [s] Mamur. Abadan. Parlak. Sağlam. Hüsn-i halde bulunan.

Floriste [ez] Çiçek yetiştiren adam. Çiçeklerden anlayan veya çiçekler hakkında eserler yazan.

Flot [ez] Mevc, dalga. Med. (cm) Deñiz. (mec) Kesret. Kalabalık. İzdiham. Çok miktarda akan mayı. Kereste salı.

Flottabilité [es] Kabiliyet-i sibahat.

Flottable [s] Yüzebilen. Kabil-i sebh. (nehir hakkında) Sal veya gemi işletilmesine salih, müsait.

Flottage [ez] Sal, sal ile odunu kereste nakli.

Flottaison [es] (bhr) Geminiñ su kesimi. **ligne de** -- Su kesimi hattı.

Flottant, e [s] Sabih. Mütemevvic. Bol ve dalgalı. (kadın elbisesi) (mec) Kararsız, mütereddid. **dette – e** Düyun-ı gayr-ı muntazama.

Flottard [ez] (laubaliyane) Bahriye mektebi talebesi.

Flotte [es] Donanma. Filo. Bir hükümetiñ kuvve-i bahriyesi. (argo) Yağmur. Şamandıra. Olta mantarı.

Flottement [ez] Dalgalanma, temevvüc. (mec) Tereddüd.

Flotter [fl] Yüzmek. Dalgalanmak. Temevvüc itmek. (mec) Mütereddüt bulunmak. Bocalamak.

Flotteur [ez] Sal yapan veya bozduran adem. Cisim-i sabih, yüzgeç.

Flottille [es] Küçük filo. Filotilla.

Flou [s-ez] Yağlı boya resimde renkleriñ hafif ve tatlı veya dumanlı olması. Bulanık. Fotoğraflarıñ biraz dumanlı çıkması.

Flouer [fte] (amiyane) Dolandırmak. Aldatmak. Çalmak. Soymak.

Flouerie [es] (amiyane) Dolandırıcılık. Soyuculuk.

Flouette [es] Gemi yelkovanı.

Floueur [ez] (amiyane) Aldatıcı, dolandırıcı.

Flouve [es] Kokulu yonca.

Fluctuant, e [s] Çalkanan. Kararsız, mütemevvic. Müteharrik.

Fluctuation [es] Çalkanma. Temevvüc. Fiyat kararsızlığı. (mec) Tegayyür, tehalüf, tebellüd.

Fluctuer [fl] Çalkanmak. Temevvüc itmek. Akmak. Tereddüd itmek.

Fluctueux, se [s] Çalkanan. Kararsız. Mütebeddil. Müteharrik.

Fluence [es] Seyelan, cereyan.

Fluer [fl] Akmak. Dökülmek. Seyelan itmek.

Fluet, te [s] İnce, narin.

Flueurs [es-cm] Kadınlarıñ ay başısı. Hayız kanı. Seyelan.

Fluide [s] Seyyal. Mayi. (mec) Selis. (ez) Seyyale. -- **électrique** Elektrik seyyalesi. Seyyale-i berkıyye.

Fluidifier [fte] Mayi haline getirmek.

Fluidité [es] Süyület.

Flour [ez] Flüör denilen gaz. (mima) Bir nev renkli taş.

Fluorescence [es] (fiz) Bazı ecsamiñ aldıkları ziyayı gayet uzun müvecceñ halinde parlak şualara tahvil itmek hassası.

Flut! [hn] Yuh! Ooo...ç!..

Flûte [es] Flavta. Flavtacı. (mec) İnce uzun bacak. Tereyağlarıñ manası için içi boş demir veya değnek. İnce değnek. Şampanya bardağı.

Flûté, e [s] İnce latif (ses).

Flûteau [ez] Düdük. Çiçekli kamış.

Flûter [fl] Flavta çalmak. (kara tavuk) Ötmek. (amiyane) Çok içmek. (ft) (argo) Lüzumsuz yere söylemek.

Flûteur, s [e] Flavta çalan adam. Ayyaş.

Flûtiste [ez] Flavta çalan muzıkacı.

Fluviale, e [es] Nehre mensup ve müteallik.

Fluviatile [s] Nehri (asdaf ve nebat)

Fluviomètre [ez] Nehir seviyesini ölçmeye mahsus alet.

Flux [ez] (x okunmaz) Deñiziñ meddi. Bolluk. Kesret. Akma, seyelan.

Fluxion [es] Şiş. Muhaceme-i ahlat. İltiha. Nezle. Yüz ve göz şişmesi.

Flyer [ez] (**fla-i-eur** okunur) Sürat-le koşan yarış atı.

Fob [ez¹⁶⁴] (İngilizceden) (tica) Gemi içinde teslim.

¹⁶⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Foc [ez] (c okunur) (bhr) Floka yelkeni.

Focal, e [s] Mihrak. **distance – e** Bud-i ihtirak.

Focalisation [es] Tarassud idilecek şeyleri alet-i rasadiyenin mihrakına getirme.

Foène [s] Zıpkın.

Fœtal, e [s] Cenini.

Fœtus [ez] (s okunur) Cenin.

Foi [es] Teminat. Vefkarlık. Doğruluk, sıdk. Taahhüte sadakat. Ahd. İtimad, inanma. **digne de** -- Mevsuk, itimada şayan. İman, itikad. Deyn. **bonne** -- Hulus-i niyet, sıkd u istikamet. – **mauvaise** -- Su-i niyet, desise. Hile. **faire** -- Şehadet itmek, ispat itmek. **n'avoir ni – ni loi** Dini, vicdani olmamak. **ma** -- Dinim hakkı için. -- **de** Dinime yemin iderim ki. **ligne de** -- Bir aletin şua-i meri hattı. **en – de quoi** Tasdikan li'l-meal.

Foie [ez] Karaciğer, kebd. -- **gras** Beslenmiş kaz ciğeri.

Foin [ez] Kuru ot. Enginar göbeğini tüyleri.

Foin! [hn] Yazıklar olsun! Yuh olsun!.. Adam sende!

Foiral [ez] Panayır yeri.

Foire [es] Panayır, Pazar.

Foire [es] (amiyane) İshal.

Foirer [fl] İshale uğramak. Korkaklık göstermek. Korkmak. (yanmış vida hakkında) İşlememek, tutmamak.

Foireux se [s] İshale tutulmuş. (mec) Korkak.

Fois [es] Kere. Defa. **une** -- Vakit-ile, bir vakit. **une – pour toutes** Suret-i katiye.

de – à autre Ara sıra. **à la** -- Defaten, birden. **une – que** Madem ki, bir kere ki. **par** -- Bazan, ahyanen.

Foison [es] Bolluk. Mebzuliyet. **à** -- Bol bol, kesret-le, mebzulen.

Foisonnant [s] Bol. Kesretli. Mebzul.

Foisonnement [ez] Çoğalma. Tekessür. Tezayüt.

Foisonner [fl] Çoğalmak. Tezauf itmek. Artmak, mebzulen. Bulunmak. Bol ve bereketli olmak. Tekessür itmek.

Folâtre [s] Şen. Şakacı. Delişmen. Şatır.

Folâtrer [fl] Şaka itmek. Gülüp oynamak. Latife itmek.

Folâtrerie [es] Şenlik. Şetaret. Şaka. Gülüp oynama.

Foliation [es] Yaprakların, dalın üzerindeki sıra ve vaziyeti.

Folichon, ne [s] Gülüp oynamayı seven. Şen, şatır, latifeci.

Folichonner [fl] (laubaliyane) Gülüp oynamak. Şaka itmek. Şen olmak.

Folie [es] Delilik. Cinnet. Delice, saçma sapan söz ve hareket. **aimer à la** -- Çıldırasıya sevmek.

Folié, e [s] Yaprak şekli u sihanında olan. (k) İnce levhalar halinde tertip edilmiş.

Folio [ez] Sahife rakamı.

Folioter [fte] Basılacak kitabın, bir defterin sahifelerine numara koymak.

Foliateuse [es] Sahifeleri sürat-le numaralayan makine. Numara makinesi.

Folklore [ez] Halk edebiyatı. Bir memleketin avami-i ananat, eşar ve efsaneleri. Milli edebiyat.

Folle [es] Balık ağı.

Follement [h] Delice. Mecnunane.

Follet, te [s] Şakacı. Latifeci. **poil** -- Ayva tüyü, hatt-ı sebz. **esprit** -- Muzib. Müstehzi. Fena şakacı.

Folliculaire [ez] Hicviye nüvis. Değersiz, adi gazete.

Fomentateur, trice [e-s] Muhrik, müşevvik.

Fomentation [es] İlka. Tahik. Tehyic. (t) Tekmid. (mec) El altından hazırlama. Teşvik.

Fomenter [fte] Teşvik, tahrik, ika etmek. İdame etmek. (t) Tekmid etmek.

Fonçage [ez] Fıçıya dip takma. Kaygan taşını kazma veya barut-la parçalama.

Foncailles [ez-cm] Karyola tahtaları. Fıçının dip tahtaları.

Foncé, e [s] Koyu renkte olan.

Foncer [fte] Rengini koyulaştırmak. Fıçıya dip takmak. Çekülü kazmak. (koyu ve emsali) (fl) Şiddet-le hücum etmek. Akın etmek.

Foncet [ez] Kilit yeri.

Foncier, ère [s] Araziye ait. **impôt** -- Emlak ve arazi virgisi. **propriété** – e Emlak ve akar. Emlak ve arazi sahibi.

Foncièrement [h] Esaslı ve derin bir surette. Tamam-ile. Teferruat ve tafsilat-ile.

Fonçoir [ez] Demirci varyozu.

Fonction [ez] Amel. Hareket. Vazife. Memuriyet. Hizmet. (riya) Bir geminiñ tabii. (t) Vazife. İşleme.

Fonctionnaire [ez] Memur. **bauts** -- Memurin-i aleyh.

Fonctionnant, e [s] İfa-yı vazife iden, işleyen, bir amel ve harekette bulunan.

Fonctionnarisme [ez] Çok memurlar-la idare etmek usulü.

Fonctionnel, le [s] (t) Aza-yı vücuduñ vezaifine müteallik. Vazifevi.

Fonctionnement [ez] İfa-yı vazife. İşleme.

Fonctionner [fl] İşlemek. İfa-yı vazife etmek. Harekete getirmek.

Fond [ez] Dip, kar, kumaş ve resim zemini. Taban. Bir kabıñ dibinde kalan mayi. Bir mahaliñ eñ içerlik, eñ uzak kısmı. Tiyatro sahnesiniñ eñ arka perdesi. Zat-ı madde. Esas. Asıl. (mec) Muzmer. **le fin** -- Eñ hücre, sapa, uzak yer. **à** -- Tamam-ile. **au--**; **das le** – Hakikatte. **de – en comble** Aşağıdan yukarıya kadar. **article de** -- Baş makale.

Fondage [ez] İzabe, ısağa.

Fondamental, e [s] Esasi. Temele mütallik. **Pierre – e** Temel taş. **lois – es** Kavanin-i esasiye.

Fondant, e [s] Ağızda eriyen. Sulu. (ez) (mima) Bir madeniñ izabesini teshil iden madde. Badem ezmesi gibi ağızda eriyen şekiller : fondan.

Fondateur, trice [e-s] Müessis. Bani. Vazı.

Fondation [es] Temel. Esas. Temel hafır. Temel vazı. Tesis, ihdas. -- **s pieuses** Evkaf.

Fondé, e [s] Mezun, memur. Salahiyettar. Müesses. Mevsuk. Muhık. Mebni, esaslı. -- **de ponvoir** Vekil, murahhas.

Fondement [ez] Temel. Esas. Sebep. Maksat.

Fonder [fte] Temel atmak. Tesis itmek. Vücuda getirmek. Bina itmek. Tahsis, vakf itmek. Esbap ve delaile istinat ittirmek.

Fonderie [es] Dökümhane. Dökmecilik.

Fondeur [ez] Maden dökmecisi.

Fondis [ez] Arazi çökmesi. Heyelan. Yar yıkıntısı.

Fondoir [ez] İç yağının eritildiği yer.

Fondre [fte] Eritmek. İzabe itmek. Hal itmek. Dökmek; ışığa itmek. Hücum, akın itmek. (mec) Mezc itmek. (fl) Erimek. Zayıflamak. Saldırmak. -- **en larmes** Çok gözyaşı dökmek.

Fondière [es] Toprakta hasıl olan yarık, çukur. Bataklık yer.

Fonds [ez] Toprak, arazi. Zemin. Nakit para. Sermaye. Ticarethane, dükkan ve demirbaş eşyası. Mevzu. Zemin. -- **publics** Esham. -- **perdu** Kayd-ı hayat şart-ile irad. **de réserve** – İhtiyat akçesi. (mec) Fazl, hüner. İktidar, bidaa.

Fondu, e [s] Erimiş. (ez) Hafifleşmiş, tatlılaşmış renk.

Fondue [es] Tereyağında peynir, baharat ve giriş-le yapılan yemek.

Fongible [s] (hk) Misliyat.

Fongosité [es] (t) Yara etrafında mantara müşabih şiş. Telahhum-ı kemevi.

Fongueux, se [s] (t) Mantara müşabih şişi olan, kemevi.

Fongus [ez] Yaraların etrafında hasıl olan mantara müşabih şiş. Keme.

Fontaine [es] Çeşme. Musluk. Su hazinesi. Su küpü, destisi. Şadırvan.

Fontainier-plombier [ez] Su tulumbası yapan ve satan.

Fontanelle [es] Nohut yakısı. (tşr) Yafuh, bingıldak.

Fontange [es] Vakt-ile kadınların başlarına bağladıkları fiyonk.

Fonte [ez] Zeveban. Erime, eritme. Dökme, ısağa. Dökmecilik.

Fonte [es] Eyerde kuburluk.

Fontenier veya **Fontanier** [ez] Çeşmeci. Çeşme memuru. Su yolcu. Muslukçu.

Fonticule [es] Nohut yakısı.

Fonts¹⁶⁵ [ez-cm] Vaftiz kurnası.

Foot [ez] İngiliz tul ölçüsü, kadem. (0,324) Kadem.

Football [ez] Futbol.

For [ez] Hakk-ı kaza. -- **intérieur** Vicdan. -- **exterieur** Adalet-i beşeriyenin hakimiyeti.

Forage [ez] Burgu ile delme. Teskib.

Forage [ez] Vakt-ile derebeyliğin dahilinde satılan şaraptan alınan vergi.

Forain, e [s] Yerli olmayan. Ecnebi. **marchand** -- Panayırlara giden seyyar satıcı, pazarcı. (ez) Pazarcı, gezginci.

Foraminé, e [s] (ta t) Meskub. Delikli.

Forban [ez] Korsan. (mec) Hukuka riayet itmeyen adam. -- **litteraire** Asar-ı edebiyeden intihal iden.

Forçage [ez] Meskukatın hadd-i nizamiden fazla sıkleti. Zorlama. İcbar.

¹⁶⁵ Sözlükte “Fouts” şeklindedir.

Forçat [ez] Hidemat-ı şakka mahkumu. Kürek mahkumu.

Force [es] Kuvvet. İktidar. Kudret. Takat. Cebr, şiddet. Zor. Metanet. Tesir. (mec) Maharet. Heyecan. (ifade) Nüfuz. Hüküm. Cesaret. Sebat. (hk) -- **majeure** Esbab-ı mücbire. **maison de** -- Hapishane. -- **de sang** Kan çekmesi. Kan kaynaması. (sıfat makamında) Çok. Kesirü'l-miktar. **à toute** -- Her halde. Mutlaka. Her ne suret-le olursa olsun. -- **de vive, - par; - de** -- Cebren, hücum-la. **à - de** Kuvvet-ile. (cm) Kuvve-i askeriye. -- **morale** Kuvve-i maneviye. - - **armée** Kuvve-i meslaha. -- **navale** Kuvve-i bahriye. -- **de terre** Kuvve-i berriye.

Forcé, e [s] Zorlanmış, gayr-ı tabii. Cebri. Mecburi, zaruri. Mübrem.

Forcement [ez] Cebr-i istimali. Tazyik. İcbar.

Forcément [s] Bi'z-zarure. Cebren.

Forcené, e [s] Kendini zabt idemeyecek derecede mütehevvir. Gazup.

Forceps [ez] (t) Lavta, çocuğu almak için mengene.

Forcer [fte] Zorlamak. Kırmak. Açmak. Hücum ile almak. Zabt etmek. Cebren almak. Bozmak, ihlal etmek. Aşmak, iktiham etmek. İcbar etmek. (meyve vesaire) Vaktinden evvel yetiştirmek. (mec) Hetk-i arz etmek. **se** -- Cehd ve gayret etmek.

Forces [es mc] Terzi ve tenekeci makası. Kuyunuñ yükünü kırpmaya mahsus makas.

Forcir [fl] (amiyane) Büyülmek, takviye etmek.

Forclusion [es] (hk) Müddet-i kanuniyenin geçmesi üzerine davanın dinlenilmesi, sükutu.

Foré, e [s] Delikli. **clef - e** Dişi anahtar.

Foreign-office [ez] İngiltere hariciye nezareti.

Forer [fte] Burgu ile delmek.

Forestier, ère [s-ez] Ormana taalluk iden. Orman memuru. **code** -- Orman nizamnamesi. -- **garde** -- Orman koruyucusu.

Foret [ez] Mıskab. Burgu.

Forêt [ez] Orman. Ormanlık. -- **vierge** İçine girilmiş, balta girmedik orman. (mec) Bir sürü, birçok.

Foreur [ez-s] Burgucu.

Foreuse [es] Burgu makinesi.

Forfaire [fte] Namus, vazife hilafından bir hareket irtikap etmek.

Forfait [ez] Cüretkarane, büyük bir cürm, cinayet.

Forfait [ez] Götürü pazar, maktu fiyat. **à** -- Götürü olarak. Maktuan. Atını yarışa kayıt ittirdiği halde yarıştırmayan adamın virmek mecburiyetinde bulunduğu yara.

Forfaitaire [s] Maktuan.

Forfaiture [es] Bir memuruñ icra-yı vazife halinde ika ittiği her nev cürm.

Forfanterie [es] Şarlatanlık. Temeddüh.

Forge [es] Demirci ocağı. Demir fabrikası. Demirhane. Demirci, nalbant. Çilingir dükkanı.

Forgeage veya **Forgement** [ez] Demiri döverek işleme.

Forger [fte] Demiri işlemek. İmal etmek. (mec) Uydurmak. Tasni etmek, ihtira etmek. **se** --Tasavvur etmek. Tahsil etmek.

Forgeron [ez] Demirci.

Forgeur, se [e-s] Demiri vesair madeni döven adam. (mec) Uyduran. İcat iden adam. -- **des nouvelles** Yalan haberler uyduran.

Forhuer veya **Forhuir** [fl] Av köpeklerini celp için boru çalmak.

Forjet [ez] Çıkıntı.

Forjeter [fl] Sıradan, saftan harice çıkmak. (duvar hakkında) Bel virmek. Meyl etmek. (ft) Çıkıntı teşkil edecek tarzda inşa etmek.

Forjurer [fte] Bir memleketi terk etme.

Forlancer [fte] Av hayvanını ininden çıkarmak.

Forligner [fl] Ecdadının faziletinden uzaklaşmak. Tereddit etmek. Namusunu lekedar edecek bir fiil ve harekette bulunmak.

Forlonger [fl] (av hayvanı hakkında) Daimî cevlangahı olan yerden uzaklaşmak. Zağarlardan çok ileride bulunmak.

Formage [ez] İmal edilen bir şeye şekil verme.

Formaliser [ft] (**se**) Gücenmek. Münfail olmak. İtiraz etmek.

Formalisme [ez] Resmîyet ve teşrifata pek ziyade riayet etme. Vücut-ı hakikiyi inkar ile yalnız bir şekl-i hariciniñ mevcudiyetini iddia iden felsefi meslek.

Formaliste [ez] Resmîyet ve teşrifata pek ziyade riayet iden kimse. Formalizm taraftarı.

Formalité [es] Usul-i merasim. Teşrifat. Muamele-i resmîye. -- **s d'usage** Muamelat-ı mutade. -- **s requises** Muamelat-ı lazıme-i kanuniye. -- **d'enrégistrement** Muamele-i kaydiye.

Format [ez] Matbu kitabın kıtası. Forma. Formanın ebadı. Boy.

Formateur, trice [e-s] Teşkil-i tesis iden. Müessis. Yaratıcı, mübdi.

Formatif, ve [s] Teşkil ve tesise hadım

Formation [es] Teşkil, teşekkül. Tesis, teessüs. Tekvin, tekevün. Hilkat. (as) Nizam. Tertip.

Forme [es] Şekil. Suret. Tavır, tarz. Usul. Merasim. Kaide. Kalıp. Kundura kalıbı. (taba) Forma. Suret-i zahire. Şekl-i hükümet. Biçim. **en** -- Nizamen, kanunen. **pour la** -- Ale'l-usul. Usulüne tefiken. **en bonne** --, **en bonne et due** -- Usulü dairesinde, usul-i kanuniyesi vech-ile. **en – de, par – de** Şeklinde, tarzında.

Formé, e [s] Teşkil itmiş; bitişmiş. Neşv ü nema bulmuş. Gelişmiş.

Formel, e [s] Kati. Sarih. Müsbet. Resmî. Musarrah. (fls) Suri. **texte** -- Sarahat-ı kanuniye. **ordre** -- Emr-i kati.

Formellement [s] Katiyen. Sarahaten. Resmen.

Former [fte] Teşkil etmek. Şekil ve suret virmek. Tesis etmek. Husule getirmek. Terkip etmek. (mec) Tasavvur etmek. Terbiye etmek. Tekemmül ettirmek. İbarete bulunmak. **se** -- Teşkil etmek. Husule gelmek. Tekemmül etmek.

Formicant [s-ez] **pouls** -- Seri ve hafif atan nabız.

Formidable [s] Korkunç. Mehib. Dehşet-nak.

Formique [s] (**acide**) Hamız-ı nemi.

Formulaire [eş] Mecmua-i münşeât-ı resmiye. (hk) Sak. Münşeât-ı hukuk. (t) Emraz ve edviye muhturası. Formüler.

Formule [es] Tabir-i resmi. Üslup. Destur. Usul-i nezaket ve muaşerete tevfi ken tarz-ı hareket ve ifade. Usul. (riya) Düstur. (sayde) Terkib-i edviye, suret-i tertib. (k) Remiz, rümuzat.

Formuler [fte] Usulü dairesinde kaleme almak. Serd, beyan, talep, dermiyan itmek. (t) İlaç tertip itmek. İrad itmek (sual).

Fornicateur, trice [e-s] (hk) Zani, zaniye.

Fornication [es] Zina. Fiil-i şeni.

Forniquer [fl] Zina itmek. Fiil-i şenii irtikab itmek.

Fort, e [s] Kuvvetli. Zorlu. Metin. Azim; iri. Müstahkim. Tüvana. Sağlam, dayanıklı. Çetin. Şiddetli. Güç. Fena. Nahuş. Pek malumatlı. Vukuf sahibi. Dokunaklı. (ses) Gür. **à plus – e raison** Evleviyet-le. **place – e** Mevki-i müstahkem.

Fort [h] Çok. Pek ziyade.

Fort [ez] Tabya. İstihkam. Kuvvetli adem. -- **d'arrêt** Tevkif tabyası. Bir adamın eñ ziyade bildiği şey. (mec) Bir şeyin eñ şiddetli zamanı. Hal hamalı. **le plus** -- Eñ müşkil cihet.

Forte [ez] (**forté** okunur) (mu) Forte.

Fortement [h] Kuvvet-le. Kavi surette. (mec) Musırrane, şiddet-le.

Forteresse [es] Kale. Hisar. İstihkam. Mevki, mahal-i müstahkem.

Fortifiant, e [s] Kuvvet virici. (mec) Kuvve-i maneviye ve cesareti artıran. Gayret, cesaret-bahş. (ez) Mukavvi ilaç.

Fortification [es] Tahkim, takviye. İstihkam inşası. İstihkam. -- **s de campagne** Sahra istihkamâtı. -- **s pemanentes** İstihkamât-ı cesime. -- **s semi-permanentes** İstihkamât-ı muvakkata.

Fortifier [fte] Takviye itmek. Kuvvetlendirmek. İstihkamât ile tahkim itmek. Metanet virmek. Manen kuvvetlendirmek. Tekid ve teyit itmek.

Fortifs [es-cm] (argo) Paris'te eski istihkamlar, surlar civarı.

Fortin [ez] Küçük hisar, küçük tabya.

Fortiori [h] (**à**) (**cio** okunur) Bahusus. Evleviyet-le.

Fortissimo [h] (mu) Notada pek kuvvetli çalınacak yeri gösteren kelime.

Fortitude [es] Kuvve-i maneviye.

Fortrait, e [s] Pek ziyade yorgun. (beygir)

Fortraiture [es] Beygiriñ pek ziyade yorulması.

Fortuit, e [s] Tesadüfi. Nageh-zuhur. Ez kaza vuku gelen.

Fortuitement [h] Tesadüfen. Ez-kaza.

Fortune [es] Tali, baht, ikbal, saadet. Aşk. Muvaffakiyet. Uğurlu tali. Emval, servet, zenginlik. **faire** -- Kesb-i servet itmek. **tenter** -- Tecrübe-i tali itmek, muvaffakiyeti tesadüfe bağılı bir işe, bir teşebbüse girişmek. **officier de** -- Alaylı zabıt. -- **de mer** Kaza-i bahri. Hemen yapılvırmiş, uydurulmuş derme çatma şey. **reverse de** -- İdbar, felaket. **bonnes – s** Muvaffakiyet-ı aşıkane.

Fortuné, e [s] Bahtiyar. Yaveri talihe mazhar olmuş. Zengin. Saadet-bahş.

Forum [ez] (rom) Roma'da halkın içtima ittiği meydan; forum.

Forure [es] Delik. Anahtar deliği.

Fosse [es] Çukur. Hendek. Mezar. **avoir un pied dans la** – Bir ayağı çukurda olmak. -- **d'aisance** Keriz. Lağım.

Fossé [ez] Hendek. Arık. Kale hendeği. (mec) Müşkilat.

Fossette [es] Küçük çukur. -- **du menton** Çeñe çukuru. Çah-ı zenehdan.

Fossile [es] Müstahese. (mec) Fikren gayet geri kalmış adam. Modası çoktan geçmiş şey.

Fossilifère [s] Hamil-i müstahese.

Fossilisation [es] Tehaccür. İstihase. Müstahese haline münkalip olmuş.

Fossiliser [fte] Müstahese haline getirmek. **se** -- (mec) Fikren pek geri kalmak.

Fossoir [ez] Bir nev kazma.

Fossoyage veya **Fossoiement** [ez] Mezar kazma. Bir şeyiñ etrafına hendek açma.

Fossoyer [fte] Çukur kazmak. Bir şeyiñ etrafını hendek-le çevirmek.

Fossoyeur [ez] Mezarıcı.

Fou, Fol, Folle [s] Deli. Mecnun. Çılgın. Saçmalayan. Pek ziyade. Kesretli. Şen. Şakacı. -- **de** Pek müptela. **herbes – lles** Yabani otlar. (ez) Soyтары. (satranç) Fil.

Fou [ez] Bir nev martı kuşu.

Fouace [es] Poğaç.

Fouage [ez] Vakt-ile ocak virgisi.

Fouailler [fte] Kamçalamak. Kamçı ile dövmek. Tahkir-amiz elkab-ile tezyif itmek.

Foudre [es] Yıldırım. Saika. Berk. (mec) Musibet. **coup de** – Ümit idilmeyen bir felaket. (ez) **un – de guerre** Bir meşhur kumandan. **un – d'éloquence** Beliğ. Muciz-eda bir hatip. (es-cm) Aforoz.

Foudre [ez] Büyük fiçı.

Foudroiement [ez] Saika isabeti.

Foudroyant, e [s] Saika-i asa. Yıldırım gibi seri zuhur ve tesir iden. Havf ve dehşet saçan.

Foudroyer [fte] Yıldırım-la vurmak. Yıldırım gibi helak itmek. Büyük bir havf ve dehşete uğratmak. (as) Ansızın topa tutmak. Top-la yıkmak. Derhal öldürmek. Duçar-ı hayret itmek.

Fouée [es] Gece ateş yakarak yapılan kuş avı. Fırın ateşi. Çalı demeti.

Fouet [ez] Kamçı. Kırbaç. (mec) Tedib. **donner le** -- Sopa çekmek. Kırbaç-la dövmek. (as) **tir de plein** -- Düz kavs endaktı. (mec) Tahkir. Muharrik, menba.

Fouetté, e [s] Dövülmüş. Çalkanmış. Kırbaç-la dövülmüş. (şeftali vesaire) Yarma.

Fouettement [ez] Kamçılama.

Fouetter [fte] Kamçalamak. Çalkalamak. Kırbaç-la dövmek. Vurmak. Çarpmak. (mec) Tahrik, teşvik, tembih itmek. Şiddet-le muaheze itmek.

Fouette-queue [ez] (ta t) Keler.

Fougasse [es] (as) Muhacim bir düşman kıtasını berhava itmek için kazılan mevad-ı infilakiye ile doldurulan lağım.

Fouger [fl] (yaban domuzu hakkında)
Burnu ile toprağa işlemek.

Fougeraie [es] Eğrelti otu dikilen mahal.

Fougère [es] Eğrelti otu.

Fougue [es] Şiddetli ve serkeşane hareket. Ateşin mizaçlık. Hiddet. Tehevvür. Sertlik. Serkeşlik. Kan kaynaması. Gençlik hareketi.

Fougeusement [h] Sertlik-le. Hiddet-le. Heyecan-la.

Fougueux, se [s] Sert. Ateşin. Mizaç. Serkeş. Ateşpare. (beygir) Harın.

Fouille [es] Taharri. Karıştırma. -- s Hafriyat.

Fouill-au-pot [ez] İşçi yamağı. Her şeye burnunu sokan adam.

Fouiller [fte] Taharri maksad-ile toprağı kazmak. Hafr itmek. (bir adamın) Üstünü, ceplerini aramak. Yoklamak. (fl) Alt üst iderek karıştırıp aramak. (mec) Tamik itmek.

Fouilleuse [es] (zira) Büyük pulluk.

Fouillis [ez] İntizamsızlık. Karmakarışık.

Fouinard, e [s] (amiyane) Mütecessis. Saygısız. Hilekar. Fettan.

Fouine [es] Sansar. (mec) Dessas adam. (zira) Çatal yaba.

Fouiner [fl] Korkaklık göstermek. Kaçmak. Başkalarının işine karışmak. Karıştırıp araştırmak. Sıvışmak.

Fouineur veya **Fouinier** [ez] (mec) Her şeye burnunu sokan adam.

Fouir [fte] Kazmak. Hafr itmek.

Fouissement [ez] Toprağı kazma.

Fouisseur, se [s] Toprağı kazmak mutadı olan. Toprağı kazmaya mahsus. (ez) Köstebek gibi toprak altında yaşayan hayvan.

Foulage [ez] Basma. Ezme. (taba) Basılan kağıdın tersine çıkan hurufat izleri.

Foulant, e [s] Basan. **pompe – e** Basma tulumba.

Foulard [ez] Boyuna sarılan ipek mendil. İnce ipek kumaş.

Foule [es] Basma. Ezme.

Foule [es] Kalabalık. İzdiham. Cem-i gafir. Halk. Avam-ı nas. Kesret. Yiğın. **en** -- Kesret-le. Kalabalık-la.

Foulée [es] Ot ve yapraklar üzerinden geçerken hayvanın bıraktığı iz. Dört nal koşan beygir. Bir sıçrayışta geçtiği mesafe.

Foulement [ez] Basma. Çiğneme. Ezme.

Fouler [fte] Basmak. Çiğnemek. Payimal itmek. Ezmek. Ayak altına almak. Zulm ve itisaf itmek. Tahkir itmek. **se** -- Pek çok zahmet-i ihtiyar itmek.

Foulerie [es] Çuha, meşin vesaireyi basıp tazyik ittikleri destgah. Cendere, mengene.

Fouleur, se [e-s] Baskıcı. Çırpıcı. (es) Keçeyi tazyike mahsus makine.

Fouloir [ez] Çuha vesaire makinesi. Keçeci tokacı.

Fouloire [es] Şapkacı destgahı. Çorap yıkanan leğen.

Foulon [ez] Çuha. Keçe vesaireyi basan işçi. Çırpıcı. **terre à** -- Leke çıkarmaya mahsus kil. **moulin à** -- Keçeci cenderesi.

Foulonnier [e-s] Keçeci cenderesini kullanan adam. Kumaş perdahtçısı.

Foulque [es] Angit denilen su kuşu.

Foulure [es] Ezinti. Bukulma.

Four [ez] Fırın. Ocak. -- **de campagne** Sahra fırını. Seyyar fırın. (mec) Adem-i muvaffakiyet.

Fourbe [e-s] Hilekar. Müzevvir. Dessas.

Fourbe [es] Alçakçasına hile. Tezvirat.

Fourber [fte] Alçakçasına aldatmak.

Fourberie [es] Hilekarlık. Mekt. Desise.

Fourbir [fte] Silip parlatmak. Temizlemek.

Fourbisseur [e-s] Esliha-i carihayı silen ve takan.

Fourbissure [es] Temizleme. Silme. Cila.

Fourbu, e [s] Ayakları tutkun beygir. (mec) Fevkalade yorgun; bitap.

Fourbure [es] Öküz ve beygiriñ ayağına ariz olan tutukluk.

Fourche [es] Çatal. Yaya. Bir yoluñ veya bir ağacıñ aksam, dallara ayrıldığı çatallandığı yer.

Fourché, e [s] Çatallı. Yarık.

Fourchée [es] Bir yaya ile kaldırılabilen ot ve saman miktarı.

Fourcher [fl] Çatallaşmak. **la langue lui a fourché** Deli kaydı.

Fourchettée [es] Bir çatallık yemek.

Fourchette [es] Yemek çatalı. **belle** -- Ekul. Obur. (zira) Dirgen.

Fourchon [ez] Çatal dişi.

Fourchu, e [s] Çatallı. Çatallanmış. **ped** -- Çatal ayak.

Fourchure [es] Çatallanan yer.

Fourgon [ez] Nakliye vagonu. Furgon. Fırın kusküsü. (as) Mühimmat arabası.

Fourgonner [fl] Fırın ateşini kuskü ile karıştırmak. (laubaliyane) Alt ve üst idip aramak.

Fourmi [es] Karınca. (mec) Çalışkan. Muktesit adam.

Fourmilier [ez] Karınca ile beslenen küçük hayvanata virilen isim; akilü'n-neml.

Fourmilière [es] Karınca yuvası. İzdiham. Kalabalık. Kaynaşılan yer.

Fourmi-lion [ez] Şir-i murçe. Bir nev yusufçuk böceği.

Fourmillement [ez] Cildiñ karıncalanması.

Fourmiller [fl] Karınca ile dopdolu olmak. Karıncalanmak. Gidişmek. Çok kalabalık olmak. Çok miktarda bulunmak.

Fournage [ez] Fırın tabhiyesi. Pişirme ücreti.

Fournaise [es] Büyük fırın. Külhan (mec) Çok sıcak yer.

Fournaliste [ez] Külhancı.

Fourneau [ez] Fırın. Ocak. Külhan. Maden ocağı. Çubuk ve pipo lülesi. Lüle. **haut** -- Kal ocağı. -- **a réverbère** Devvarü'l-lehep fırın.

Fournée [es] Bir fırın dolusu. Bir ağız. (mec) Aynı memuriyetlere defaten tayin idilen eşhas.

Fournette [es] Minacı ocağı.

Fourni, e [s] Sık. Tüy veya yarakları çok. Eşyası çok, dolu (mayaza) Tedarik edilmiş.

Fournier, ère [e] Fırıncı. Fırında çalışan işçi.

Fournil [ez] (l okunmaz) Fırınıñ bulunduğu yer ve hamuruñ yoğrulduğı mahal. Tekne.

Fourniment [ez] (as) Kayış takımı. Meşin edevat. Techizat.

Fournir [fte] Levazım virmek. Tedarik itmek. Zikir, dermiyan itmek; virmek. Donatmak; teciz itmek. Temin itmek. (mesafe) Tamam-ile kat itmek. Husule getirmek. (fl) Medar olmak.

Fournissement [ez] Ortaklık sermayesi. Her şerikin koyduğı sermaye.

Fournisseur [ez] Erzak, levazım vesaireyi viren adam. Müteahhit.

Fourniture [es] Bir tacir veya müteahhitiñ tedarik ve ita ittiğı eşya; levazım. Tedarik; ita; taahhüt.

Fourrage [ez] Hayvanlara yidirilen kuru ot; saman. (es) Yem; yem tedariki.

Fourrager [fl] Ot kesmek, yığmak. (mec) Karmakarışık iderek aramak. Tahrip itmek. Yağma ve garet itmek.

Fourragère [s] Hayvana yedirilen ot vesaire nebatata itlak olunur. (ez) Yeşil ot yetiştirilen tarla. Ot arabası.

Fourrageur [e-s] Yaya cengi. Yayan süvari neferi. Vakt-i seferde ot ve yem tedarikine memur süvari neferi. Plaçkaçı. Serseri. Hırsız.

Fourrageux, se [s] Otu bol yer.

Fourré [ez] Çalılık. Ormanıñ sık yeri.

Fourré, e [s] Kürklü. Kürk kaplı. Tüyleri sık. **coup** -- İki hasmıñ birbirlerine vurdukları darbe.

Fourreau [ez] Kın. Kılıf. Dar elbise.

Fouerrer [fte] Tıkmak. Sokmak. Kürk kaplamak. -- **son nez dans** Her şeye burnunu sokmak. -- **se** Sokulmak. Gebermek.

Fourreur [ez] Kürkçü.

Fourrier [ez] (as) Bölük emini. Konakçı.

Fourrière [es] Zarar ika iden, deyn-i mukabil veya kaçak olduğundan dolayı hacz ve zabt idilen hayvanatıñ hasar veya deyn-i tazmin idileneye veya satılincaya kadar tevkif olundukları ahır.

Fourrure [es] Kürk. Kürklü elbise. Çok sık hayvan tüyü.

Fourvoiemnt [ez] Hata. Yañılma. Doğru yoldan çıkma. Dalalet.

Fouvoyer [fte] Aldatmak, idlal itmek. Saptırmak. Yolu şaşırtmak. Yañıltmak. **s'** --Yañılmak. Aldanmak.

Foutaise [es] (amiyane) Ehemmiyetsiz şey.

Foutre [fte] (amiyane) Mukarenet-i cinsiyede bulunmak. (**ficher** ye bakıla)

Foutriquet [ez] (amiyane) Kendisine ehemmiyet virilen adam.

Fox-trot [ez] Fokstrot dansı.

Foyer [ez] Ocak. Ev. Yurt, aile. Merkez. Mempa-i faaliyet. Tiyatronuñ teneffüs salonu. (fiz) Mihrak. (cm) Maskat-ı res.

Frac [ez] (c okunur) Frak denilen elbise-i resmiyeden madud ve merasimi esnasında giyilen setre.

Fracas [ez] Çatırdı; tarraka. (mec) Velvele, gürültü.

Fracasser [fte] Çatırdı, tarraka ile kırmak, parçalamak.

Fraction [es] Kırma, kırılış. Parça. Kısım. (riya) Küsür. **ordinaire** -- Kesr-i adi. -- **décimale** Kesr-i aşari.

Fractionnaire [s] (r) Küsura müteallik, küsuri.

Fractionnement [ez] Küsura tahvil. Taksim.

Fractionner [fte] Kısımlara ayırmak. Küsura tahvil etmek.

Fracture [es] Kırılma. Kırılış. Kırık.

Fracturer [fte] Kırmak. Şikest etmek. Zorlamak.

Fragile [s] Kolay kırılır şey. Rakik. Narin, nazik. Dayanıksız, zaaf. (mec) Meyyal-i üful, indiras.

Fragilité [es] Kolay kırılmak kabiliyeti. Kabiliyet-i inkisar. Naziklik. (mec) Bekasızlık. Devamsızlık. Zayıflık.

Fragment [ez] Parça. Kısım. Cüzi kaybolmuş bir eserden, kitaptan kalan kısım. Bir kitap veya noktadan mahreç kısım. Fıkra.

Fragmentaire [s] Cüzlere, parçalara ayrılmış.

Fragmentation [es] Kısımlara, parçalara, cüzlere ayırma.

Fragon [ez] Yabani kuş konmaz.

Frai [ez] Balıkların yumurtalama zamanı. Pek küçük balıklar. Yol açma. Aşınma.

Frai [ez] Meskukatın aşınması ve bu sebab-le vezinlerinin noksan olmaı.

Fraîchement [h] Taze taze. Yeñi. Henüz. (laubaliyane) Biraz soğukça (kabal).

Fraîcheur [es] Serinlik. Taravet. Tazelik. Revnak. Hafif müellim.

Fraîchir [fl] (hava) Serinlenmek. Sertleşmek. (rüzgar)

Fraie veya **Fraieson** [es] Balıkların yumurtalama mevsimi.

Frairie [es] Aş ü nuş, eğlence. Cümbüş. Bezm-i işret.

Frais, fraîche [s] Serin. Taze. Bozulmamış, yeñi. Taravetli, parlak. Sertçe rüzgar. (ez) Serinlik. Serin mahal. (es) Günün serin vakti.

Frais [ez-cm] Masarif. Mahkeme harcı. Ücret. **faux** -- Masarif. Müteferrika. **se mettre en** -- Fazla masarif etmek. **à peu de** -- Az masraf-la.

Fraise [es] Çilek. (as) Hücum kazığı. Kuzu ve dana vesairenin emasını saran yağ gömlek. Kırmalı yakalık. Bir deliği genişletmeye mahsus alet. Freze kalemi. Odun, maden kesmeye mahsus müdevver testere; testereli çelik daire.

Fraiser [fte] Elbisenin kenarına kırma yapmak. Bir deliğin ağzını genişletmek. Hamuru ocak-la ovmak. Şarapoller-le ihata etmek.

Fraisette [es] Küçük çilek.

Fraiseuse [es] Freze makinesi. Maden ve odun kesmeye mahsus testere makinesi.

Fraisier [ez] Çilek fidanı.

Fraisière [es] Çilek tarlası.

Fraisil [ez] (I okunmaz) Maden kömürü külü.

Fraisoir [ez] Yuva açmak için freze kalemi. Burgu.

Fraisure [es] Deliğin ağzında açılan yuva.

Framboise [es] Ağaç çeliği. Ahududu.

Framboiser [fte] Ahududu usare karıştırmak.

Framboisier [ez] Ağaç çileği fidanı.

Framée [es] Eski Frankların kullandığı bir nev mızrak.

Franc [ez] (c okunmaz) Maruf sikke : frank.

Franc, che [s] (c okunmaz) Hür, müstakil, serbest. Sadık, samimi. Hakiki. Halis yürekli. Virgiden, tekaliften muaf ve müstesna. Tam, tamam. Safvet-i kalb. Çekirdekten yetişmiş. (ağaç) (h) Serbestçe. Açıktan açığa. Safvet-i kalıpla. -- **de port** Ücret nakliyesi virilmiş. **port** – Serbest liman.

Franc, que [s] Şarkta Avrupalılara virilen isim : Frank.

Français, e [es] Fransalı. Fransız. (ez) Fransızca, Fransız lisanı.

Francatu [ez] Bir nev elma.

Franc-bord [ez] Nehir sahili önündeki meydan. (bhr) Geminiñ harici kaplamaları.

Franc-comtois, e [s] « Frans-Konte » eyaleti ahalisinden olan.

Franchement [h] Açıktan açığa. Samimi, halisane bir surette.

Franchir [fte] Üstünden geçmek. Aşmak. Atlamak. Tecavüz etmek. Mürur etmek. (mec) İftiham etmek. Galebe etmek.

Franchise [ez] Serbesti. Muhtariyet. Mümtaziyet. Samimiyet, hulus. (cm) İmtiyazat ve muafiyet. Muafiyet, istisna. **en** -- Meccanen.

Franchissable [s] Kabil-i mürur.

Franchissement [ez] Mürur; aşma; atlama.

Francisation [es] Fransız olduğunu müşir gemiye virilen şahadetname. Fransızlaştırma.

Franciscain [e-s] Sen-Fransuva tarikine mensup rahip.

Franciser [fte] Fransızlaştırmak.

Francisque [es] Eski Frank ve Cermenlerin harp silahı, iki yüzlü balta.

Franc-maçon [ez] Farmason. Franmason.

Franc-maçonnerie [es] Farmasonluk. Franmasonluk. (mec) İtilaf-ı hafi.

Franco [h] Masrafsız. Meccanen. -- **de port** Ücret-i nakliye virilmeksizin. -- **à bord** Sefinede teslim idilmek şart-ile. (fob)

Francolin [ez] Çil kuşu.

Francophile [s] Fransa ve Fransız muhibi.

Francophobe [s] Fransa ve Fransız düşmanı.

Franc-parler [ez] Fikrinde kini açık, doğruca söyleme.

Franc-tireur [ez] Göñüllü asker.

Frange [es] Elbise ve perde kenarına dikilen saçak. Sayvan.

Frangé, e [s] Haleli.

Franger [fte] Saçak takmak, donatmak.

Franger, ère yahut **Frangier, ère** [e-s] Saçak yapan. Saçakçı.

Frangible [s] Kırılabilir. Koyabilir. Kabil-i inkisar.

Frangibilite [es] Kırılabilmek kabiliyeti. Kabiliyet-i inkisar.

Frangin, e [e] (argo) Birader, hemşire.

Frangipane [es] Bir nev kaymaklı ve bademli pasta.

Frangipanier [ez] Amerika zakkum ağacı.

Franquette [es] (**à la bonne**) Teklifsizce. Aşıkare. Serbestçe.

Frappage [ez] Sikke darbı. Vurma.

Frapant, e [s] Göze çarpan. Çok benzeyen. Bariz. Müessir.

Frappe [es] Meskukat darbı.

Frappe, e [s] Müteessir; mütehayyir. Musab. Buz veya soğuk suda ateşlenmiş; soğutulmuş.

Frappe-devant [ez] Uzun saplı demirci varyozu.

Frapper [fte] Vurmak. Basmak. Tesir-i husule getirmek. İsbet ittirmek. Parlamak. Para darp etmek. Virgi tarh etmek. Öldürmek. Helak etmek. Aksittirmek. İcra-yı tesir etmek. Soğutmak, aşlamak. (fl) Kapıyı çalmak. **se** -- Korkmak. Müteheyic olmak.

Frasque [es] Oyun. Hile. Tuhaflik. Muazzeblik.

Frater [ez] (**r** okunur) Ümmi papaz. Cerrah yamağı. Berber.

Fraternel, le [s] Biraderane. Uhuvvetkarane.

Fraternellement [h] Kardeşçe.

Fraternisation [es] Kardeş gibi yaşama, muahat. İtilaf, imtizaç.

Fraterniser [fl] Kardeş gibi yaşamak. İtilaf; imtizaç etmek.

Fraternité [es] Kardeşlik. Uhuvvet. Arkadaşlık. Silah arkadaşlığı. Uhuvvet-i askeriye.

Fratricide [s] Kardeş katiliğine müteallik. (ez) Kardeş katli. (e) Kardeş katli.

Fraude [es] Hile. Sirkat. Kaçakçılık. Gümrükten mal kaçırma. Kaçak.

Frauder [fte] Hile ile çalmak. Hile etmek. (fl) Mal kaçırmak.

Fraudeur, se [e-s] Kaçakçı.

Frauduleusement [h] Hile ile. Kaçak olarak, kaçırma tarik-ile.

Frauduleux, se [s] Hileli. Kaçak. **bahqueroute** – **se** Hileli iflas. **commerce** -- Kaçak mal ticareti.

Frayement [ez] Yol açma.

Frayeur [fte] Yol açmak. (fl) (balık) Çiftleşmek. (mec) Münasebette bulunmak, ülfet etmek. **se** -- Kendine yol açmak.

Frayeur [fte] Sürtmek. (fl) Aşınmak, silinmek.

Frayère [es] Balıkların yumurtladıkları yer.

Frayeur [es] Büyük korku. Haşyet. Hıraş.

Frayoir [ez] Geyiğin yeni çıkan boynuzlarını sürmesinden ağaçlarda kalan iz.

Fredaine [es] Gençlik çılgınlığı.

Fredon [ez] Teganni iderken ses titreşmesi. Şarkı, terane, ezgi. Zemzeme.

Fredonner [fl] Nim-seda ile teganni itmek. Sesini titreterek şarkı söylemek.

Frégate [es] (bhr) Fırkateyn.

Frein [ez] Gem. Dizgin. (araba, şimdendifer, tramvay) Fren. (cerra) Bir makine çarhının hareketini tevkife veya ağırlaştırmaya mahsus cihaz. (mec) Zabt, idare.

Freiner [fte] Fren istimal itmek.

Frelater [fte] Mekulat ve meşrubata hile katmak.

Frelatement veya **Freletage** [ez] Mekulat ve meşrubata hile katma.

Freleteur [ez] Meskurata hile katan.

Frêle [s] Zayıf, gevşek. Narin.

Frelon [ez] Eşek arısının erkeği.

Freluche [es] Küçük püskül. Vahi şey.

Freluquet [es] Hoppa ve değersiz delikanlı. Zoppa.

Frémir [fl] Titremek. Ürpermek. Korku, hiddet gibi tesirler-le titremek.

Frémissant, e [s] Titreyen, ürperen.

Frémissement [ez] Titreme. Ürperme. Raşe. Kaynayan mayın fıkırdaması.

Frênaie [es] Diş budak ormanı.

Frêne [ez] Diş budak ağacı.

Frénésie [es] Mütehevvirane hezeyan. Şiddet-i galeyan, çılgınca iptila. Tehalük.

Frénétique [s] Çılgınca. Tehevüre uğramış. Mütehevvir.

Frénétiqument [s] Çılgıncasına. Kemal-i tehalük-le.

Fréquentment [s] Sık sık.

Fréquence [es] Tekerrür. Teksir. Devam. (elektr) Tekerrür, devam.

Fréquent, e [s] Sık sık vuku bulan. Kesirü'l-vuku.

Fréquentable [h] Kabil-i ülfet ve ünsiyet.

Fréquentation [es] Düşüp kalkma. Ülfet. Devam. Sık görüşme.

Fréquenté, e [s] İşlek, kalabalıklı.

Fréquenter [fl] Sık sık devam itmek. Ülfet itmek. Pek sık gitmek.

Frère [ez] Erkek kardeş, birader. (mec) Beni nev, hemcins. Rahiplerin, farmansonların kendi aralıklarında birbirlerine virdikleri isim : birader. -- **consanguin** Li-eb kardeş. -- **germain** Öz kardeş. -- **utérin** Lam kardeş. -- **de lait** Süt kardeş. **demi** -- Üvey birader.

Frérot [ez] (laubaliyane) Kareşçik. Kardeş.

Fresque [es] Duvara yapılan nakış, resim.

Fressure [es] Hayvanın ciğer takımı.

Fret [ez] Gemi ücreti, nevl. Hamule. Bir geminin tamamen veya kısmen isticarı.

Frètement [ez] Gemi icar ve isticarı.

Fréter [fte] Gemi icar veya isticar itmek. Böyle gemiye eşya yükletmek.

Fréteur [ez] Bir gemiyi kiraya viren adam.

Frétilant, e [s] Yerinde rahat durmayan. Oynak. Tek durmayan.

Frétiler [fl] Oynamak. Mütemadiyen deprenmek. Yerinde durmamak. (t) Seğirtmek.

Frétilon [ez] (laubaliyane) Yerinde rahat duramayan adam. Oynak.

Fretin [ez] Ufak balıklar. Döküntü mal. Tapon eşya. Ehemmiyetsiz ve değersiz adam. Tapon eşya. Ehemmiyetsiz ve değersiz adam.

Frette [es] Bir ağaca çatlama için girilen demir çember. Kasnak. Çalpara. Diñgil başlığı çember. Çember.

Fretter [fte] Efvah-ı nariyeyi, ağaca, direğe demir çember, kasnak geçirmek. Çemberlemek.

Freux [ez] Siyah kargo. Kuzgun.

Friabilité [es] Gevreklik. Kolayca toz haline gelebilmek kabiliyeti.

Friable [s] Gevrek. Kolayca, toz haline munkalip olan.

Friand, e [s] Nefis yemekleri seven ve böyle yemeklerden anlayan. Nefis, leziz. (yemek) Calib-i iştiha. Yemek meraklısı, şikempver. Bir nev kıymalı börek.

Friandise [es] Nefsi yemekleri sevme. Şikempverlik. (cm) Tatlılar. Hulviyat, şekerlemeler. Şehvet-i perastane zevk.

Fricandau [ez] Dana kızartması.

Fricassée [es] Salçalı et. Yahni. (mec) Karmakarışık şeyler.

Fricasser [fte] Kuş başı etleri salçalı pişirmek. (mec) Çabucak istihlak etmek.

Friche [es] (zira) İşlenmemiş arazi. Sürülmemiş tarla. Kıraç.

Fricot [ez] Et yahnisi.

Fricoter [fte] (amiyane) Eğlenmek. Yahni yapmak. (mec) Zevk yolunda para

esirgememek. (fl) İyi yiyip içmek. (argo) Gayr-i meşru menafi temin etmek.

Fricoteur, se [e] İyi yiyip içmeyi seven. Gayr-ı meşru menfaatler temin iden. (ez) Vazifesini mümkün olduğu kadar üzerinden atan asker.

Friction [es] Ovma. Delk.

Frictionner [fte] Ovmak. Delk etmek.

Frigidité [es] Hal-i bürudet. Soğukluk.

Frigorifère [ez] Tedbir cihazlarında bürudeti husule getiren hücre.

Frigorifier [fl] Müberrid cihazlar vasıtası-la bürudet husule getirmek.

Frigorifique [s] Soğutan. Soğuk tutan. Müberrid. **dépôts – s** Soğuk hava mahzenleri.

Frigousse [es] (amiyane) Yahni yemek.

Frigousser [fte] (amiyane) Yemek pişirmek.

Frileux, se [e-s] Çok üşüyen. Soğuktan müteessir olan.

Frimas [ez] (s okunmaz) Jale, kırağı. (cm) Kış.

Frime [es] Gösteriş. Ciddi olmayan şey.

Frimer [ft-l] (amiyane) Bakmak. Gösteriş yapmak.

Frimousse [es] (amiyane) Çehre. Surat.

Fringale [es] Nagehani şiddetli açlık.

Fringant, e [s] Açık gözlü, çevik, hararetli olan. Şuh, zarif, fıkırdak, oynak.

Fringule [es] (amiyane) Elbise.

Fringuer [fl] Raks etmek, sıçramak. (amiyane) Giydirmek. **se --** Giyinmek.

Friod [ez] (amiyane) Soğuk.

Fripe [es] Ekmek dilimine sürülebilen her yiyecek. Gıda, yiyecek.

Friper [fte] Örsellemek, eskitmek. İsrâf etmek. (amiyane) Yemek, oburca yemek.

Friperie [es] Eskicilik, koltukçuluk. Eski elbise ve eşya. (mec) Kıymetsiz, müstamel şey.

Fripier, ère [es] Eski elbise. Koltukçu.

Fripon, ne [s-e] Hilekar. Dolandırıcı. Yan kesici. Dessas, düzenbaz.

Friponneau [s] Küçük hilekar. Yaramaz, şeytan. Genç, acemi zampara.

Friponner [fte] Aldatmak, dolandırmak. Çalmak. (az müstameldir)

Friponnerie [es] Hilekarlık. Dolandırıcılık. Yan kesicilik.

Fripouille [es-s] Alçak, rezil, külhanbeyi. Çapkın.

Friquet [ez] Dağ serçesi.

Fire [fte] Tavada kızartmak. (fl) Kızarmak.

Frise [es] (mima) Pervaz ve saçaklarda tezyinat-ı mimariye. Friz. (as) **cheval** -- Kirpi. (tiyatro) Tavan veya sema resmi göstermek üzere sahnenin yukarısına takılan perdeler. Havlu yün kumaş.

Frisé, e [s] Kıvrıcık. Kıvrık.

Frisette [es] Kıvrıcık saçların küçük kıvrımları.

Friser [fte] Kıvrırmak. Kıvrıcık yapmak. (mec) Sıyırarak geçmek. (yaş hakkında) Yaklaşmak. -- **la quarantaine** Elli yaşına yaklaşmak. (fl) Kıvrılmak. **fer à** -- Saç maşası.

Friseuse [es] Kumaş havlarını kıvrırmaya mahsus makine.

Frisolée [es] Patatese arız olan bir hastalık.

Frisoir [ez] Saçları kıvrırmaya mahsus alet. Kumaş havlarını kıvrırma makinesinin masası.

Frison [ez] Kıvrıcık saç halkası. Bir nev yün kumaş.

Frisotter [ft-l] Ufak ufak halka halinde kıvrırmak. Hafifçe kıvrırmak.

Frisque [s] Süslü giyinmiş.

Frisquet, te [s] Soğukça. Serin.

Frisson [ez] Titremek. Raşe. Ürperme. Ürkme.

Frissonnant, e [s] Titreyen. Raşedar olan. Ürperen.

Frissonnement [ez] Ürperme. Titreme. (t) Seğirme.

Frissonner [fl] Titremek. Ürpermek. (mec) Pek ziyade müteheyyiç olmak. Müteessir olmak.

Frisure [es] Kıvrırma. Kıvrıcık saç. Kıvrıcıklık.

Frit, e [s] Tavada kızarmış. (mec) Bitkin. Harap, kopuk.

Fritte [es] Cam hamuru. Bu hamurun pişirmesi.

Friture [es] Tavada kızartma. Bir şeyi kızartmak için kullanılan yağ, zeytinyağı. İç yağı. Balık kızartması.

Friturier, ère [e-s] Tavada pişmiş şeyler satan.

Frivole [s] Vahi. Abes. Beyhude. Batıl. Ehemmiyetsiz. Abes şeyler-le işğal iden kimse. (ez) Abes şey. Bir nev nakış. Dantele.

Frivolité [es] Vahi şeyler meclubiyet-i vahilik, abes, ehemmiyetsiz şey.

Froc [ez] (c okunur) Papaz cübbesi. (mec) Rahiplik, ruhbaniyet.

Frocard [ez] (amiyane) Rahip, papaz.

Froid [ez] Soğuk. Bürudet. Üşüme. (mec) Lakaydlık, soğukluk. Soğuk tabiat. Hareket. – **avoire** Üşüme. – **prendre** Soğuk almak.

Froid, e [s] Soğuk, barid. Sakin., soğuk tabiatlı. Serin tutan. **à** -- Soğuk olarak; ateşte kızdırılmaksızın. (mec) Şevksiz. Samimiyetsiz. **sang** -- Soğukkanlılık. İtidal-i dem.

Froidement [h] İtidal-i dem-le. Üşüyecek bir tarzda. Baridane.

Froideur [es] Soğukluk. Bürudet. (mec) Soğuk muamele. Kayıtsızlık.

Froidir [fte] Soğutmak.

Froidure [es] Havanın soğuk olması, soğukluğu. Kış.

Froidureux, se [s] Soğuktan korkan. Soğukluğu mucip olan.

Froissage veya **Froissement** [ez] Ezme. Buruşturma, örseleme. (mec) Payimal itme. Hatırını kırma. İhlal. Tebrid.

Froisser [fte] Buruşturmak. Örsemek. (mec) Rencide-i hatır itmek. Payimal itmek. Tebrid itmek. İras-ı zarar itmek. İhlal itme.

Froissure [es] Ezinti. Buruşluk.

Frôlement [ez] Sıyırma. Hafif temas.

Frôler [fte] Sıyırmak. Sürünüp geçmek. Hafifçe dokunmak.

Fromgi veya **From** [ez] (argo) Peynir.

Fromage [ez] Peynir. -- **blanc** Çayır peyniri. Beyaz peynir.

Fromager, ère [e-s] Peynirci.

Fromagerie [es] Peynircilik. Peynirci dükkanı. Peynir yapılan yer.

Fromageux, se [s] Peynirli, peynir nevinden.

Froment [ez] Buğday.

Fromentacé, e [s] Buğday cinsinden olan nebatat.

Fromental [s] Buğdaya müteallik.

Fromenteau [ez] Bir nev üzüm.

Fromenteux, se veya **Fromentir, ère** [s] Buğday mebzul. Buğday husule getiren.

Fronce [es] Kumaş kırması. Kağıt buruşukluğu.

Froncement [ez] Buruşma. Buruşturma. Kaş çatma. Surat asma.

Froncer [fte] Buruşturmak. (kaş) Çatmak.

Froncis [ez] (s okunmaz) Elbise, kumaş kırmaları.

Fronçure [es] Buruşturma, buruşuk, kırma.

Fronde [es] Sapan.

Fronder [fte] Sapan-la taş atmak. (mec) Muaheze; takbih, takip itmek.

Frondeur [ez] Sapanca. (mec) Muahez, münkad, zemmam.

Front [ez] Alın. Cephe. Nasıye. Yüz, vech. Baş. Bir şeyiñ öñ tarafı. (mec) Cesaret. **de** -- Cepheden, öñden. Yan yana. Birlikte. Saygısızca.

Frontal, e [s] (tşr) Cebhi. Cephevi. (ez) Alınlık. Alın sargısı.

Fronteau [ez] Rahibeleriñ alınlarına bağladıkları sargı. (as) Hedefe. Arpacık.

Frontière [es] Hudut. Serhat. (s) Hem-hudud olan, hudut üzerinde bulunan.

Frontignan [ez] Bir nev mektep şarabı.

Frontispice [ez] Bina cephesi. Esas cephe. Kitabıñ etraflı resimler ve çiçekler-le müzeyyen olarak basılan unvanı.

Fronton [ez] (mima) Bina cephesi. Üzerindeki tezyinat. Dervaze, taç. Alınlık.

Frottage [ez] Ovma. Delk.

Frottée [es] Yenilen veya atılan dayak.

Frottement [ez] Ovma. Delk. Ovuşturma. İhtikak.

Frotter [fte] Ovmak. Sürmek. Silmek. Ovuşturmak. (mec) Dövmek. Su-i muamele itmek. (fl) Ovulmak. **se** -- Birine hücum itmek.

Frotteur, se [e] Tahta silen.

Frottis [ez] (**r** okunmaz) İnce ve şeffaf boya tabakası. Sürtme.

Frottoir [ez] Vücudu ovmaya mahsus bez, havlu, kese. Tahta silecek fırçası. Tahta bezi.

Frouer [fte] Kuşları Celp için ıslık veya düdük çalmak.

Frou-frou [ez] Elbise yahut yaprak hışırtısı. Refrefe. Hışıltı. **faire du** -- Azimet, zenginlik taslamak.

Froussard, e [s-e] (amiyane) Korkak. Cebin.

Frousse [es] (amiyane) Şiddetli korku. Hiras.

Fructifère [s] Yemiş viren. Semeredar. Müsmir.

Fructifiant, e [s] Yemişi çok. Mahsulü çok. (mec) Mebzul, bereketli.

Fructification [es] Meyveleriñ sureti-husulü. Meyve virme mevsimi. (mec) Netayic-i hasene.

Fructifier [fte] Mahsul virmek. Müsmir olmak. (mec) Netayic-i hasene husule getirmek. Semeredar olmak.

Fructueusement [s] Müsmir ve müfid surette.

Fructueux, se [s] Müfid, müsmir, faideli.

Fructuosité [es] Müfidlik.

Frugal, e [fte] Yemek hususunda kanaatkar. Sade, yavan yemek.

Frugalité [es] Az yemek ve masraf-la idare olunma. Aza kanaat. Yemeğiñ yavana ve sadeliği. Kanaat, perhiz. İtidal.

Frugivore [s] Meyve ile beslenen.

Fruit [ez¹⁶⁶] (ez) Yemiş. Meyve. Hasılat. Netice. -- **sec** Kuru yemiş. (mec) Mesleğinde muvaffak olamayan adam. İstifade, temettü, semere. Netice. Mahsulat. (cm) (hk) Hasılat. Galle. -- **défendu** Meyve-i memnua. İstimali mücaz olmayan şey.

Fruit [ez] Bir bina duvarlarınıñ dahilen şakuli muhafaza iderek haricen meyl itmeleri.

¹⁶⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Fruité, e [s] Yeşil zeytin çeşnisini muhafaza iden zeytin yağı hakkında kullanılır.

Fruiter [fl] Meyve virmek

Fruiterie [es] Yemişçilik, yemişçi dükkanı. Yemişlerin muhafaza idildiği mahal.

Fruitier, ère [e] Meyve satan. Manav. (s) Yemişli, meyveli.

Fruitif, ve [s] İstifade bahş.

Fruventaire [s] Buğdaya müteallik.

Frusquer veya **Frusquiner** [fte] (amiyane) Giydirmek. İlbis itmek. Giymek.

Frusques [es-cm] (amiyane) Köhne elbise ve eşya.

Frusqueur veya **Frusquiner** [ez] (amiyane) Terzi.

Frusquin [ez] Bir adamın malik olduğu para, eşya vesaire; varı yoğu. Mal ve menali. (ale'l-kesr **Saint-Frusquin** dinilir.)

Fruste [s] Mürur-ı zaman-la aşınmış madalya ve sikke.

Frustrateur [ez] Birini hakkından mahrum bırakan.

Frustration [es] Birini hakkından mahrum bırakma.

Frustratoire [s] Birini hakkından mahrum bırakmak fikir-ile yapılan muamele.

Frustrer [fte] Birini hakkından mahrum itmek. Hakkını gasp itmek.

Frurescent, e [s] (nb) Çalı şeklinde.

Fucacées [es-cm] Yosunlar. Fasile-i üşniye.

Fuchsia [ez] (**fuchsia** okunur) (nb) Küpe çiçeği.

Fuchsine [es] (**fuchsine** okunur) (k) Garibaldi boyası.

Fucus [ez] (s okunur) Deñiz yosunu. Ketencik.

Fugace [s] Çabucak zail olan. Az devam iden.

Fugacité [es] Pek az devam itme. Çabucak zail olma.

Fugitif, ve [e-s] Firari. Asker kaçağı. Muhacir. Çabuk geçen az devamlı. Fani.

Fugitivement [s] Kaçarak. Birdenbire geçerek.

Fugue [es] (mu) Nakarat. (mec) (laubaliyane) Vazifeden kaçma.

Fuie [es] Küçük güvercinlik.

Fuir [fte] Kaçmak. Mürur itmek. Çekinmek. Çabucak geçmek. İctinab itmek. Geriye doğru meyl itmek. Akmak, sızmak.

Fuite [es] Firar. Kaçma. Akma, sızma, damlama. (mec) Kaçamaklı vasıta.

Fulgurale, e [s] Şimşeğe mensup ve müteallik. Berki.

Fulgurant, e [s] Şimşek çakan. Berkengiz. (t) Şiddetli olup çabuk geçen bazı ocağa dinir.

Fulguration [es] Gök gürlemeksizin çakan şimşek.

Fulgurer [fl] Parlamak. Şaşaa saçmak.

Fulgineux, se [s] İis renginde olan.

Fuliginosité [es] (t) İis rengini alma. Senc.

Fulmicoton [ez] Pamuk barutu.

Fulminal, e [s] Berki. Saikaya mensup.

Fulminant, e [s] Yıldırım saçan. Şerare paş. (mec) Ateş püsküren. Tarraka ile iştilal iden.

Fulminate [es] (k) Fulminat.

Fulmination [es] Ateş püskürme. İnfilak, iştilal. Aforoz emri.

Fulminer [fl] İştilal itmek. Patlamak. İnfilak itmek. (mec) Ateş püskürmek. (ft) (papa tarafından) Aforoz emri virmek. Hiddet ve şiddet-le söylemek.

Fumage [es] Bazı mekulatı muhafaza için tütsüleme. İşleme. Bazı mürekkebiyat-ı kimyeviye isine tutarak taklit görmüş veya altın rengi virmek.

Fumage [ez] ve **Fumaison** [es] Tarlaları gübreleme.

Fumant, e [s] Tütün. İs viren. -- **de sang** Henüz dökülmüş kan-la mülevves. (mec) Köpüren, hiddet. Püsküren. Çuş ve huruşa gelen.

Fumée [es] Duman. İs. (mec) Beyhude şeyler. (cm) İçkiniñ dimağda husule getirdiği tesirat. (mec) Tehyic iden hırs ve iptila.

Fumer [fl] Buhar çıkarmak, duman çıkarmak, tutmak. (mec) Hiddetlenmek. Münfail olmak. Hırslanmak. (ft) Sigara içmek. Tarlayı gübrelemek. İşlemek. Dumana asıp kurutmak.

Fumerie [es] Tütün tiryakiliği, sigara içmek itiyadı. Sigara bi'l-hassa afyon, esrar içilen yer.

Fumérolle [es] Yanardağlarda husule gelen gazıñ hurucu, indifai.

Fumeron [ez] Marsık. (zira) Tarlaya yer yer yığılan küçük gübre kümeleri. (argo) Bacak. Esrarkeş.

Fumet [ez] Yemek şarap vesaireniñ güzel kokusu.

Fumeterre [es] (nb) Şahtere.

Fumeur, se [e] Tütün, esrar içmeyen.

Fumeux, se [s] Duman çıkaran. Tüten. (mec) Başa vuran, kafayı dumanlatan.

Fumier [ez] Gübre. Fışkı, tezek. (mec) İğrenç, pis şey.

Fumière [es] Gübrelik. Gübre yığını.

Fumifuge [s] Dumanı dağıtan, dışarı ihraç iden.

Fumigateur [e-s] Tütsü viren. (ez) Muzır böcekleri kovmak, imha itmek için nebatatı tütsülmeye mahsus cihaz.

Fumigation [es] Tütsü. Tebhir. Tedhin.

Fumigatoire [s] Tütsüye ait. **boîte** -- Hastayı tedhin vasıtas-ıla tedavi için muktezi mevadı havi kutu. Tedhin kutusu.

Fumiste [ez] Ocakçı. Sobacı. (mec) Münasebetsiz şakacı. Alaycı. Muazzep.

Fumisterie [es] Ocakçılık. Sobacılık. (mec) Münasebetsiz şaka. Muazzeplik.

Fumivore [e-s] Dumanı çeken alet. Dumanı çeken.

Fumoire [ez] Tütün içmeye mahsus salon. Et ve balıklarıñ dumanda kurutulduğu mahal.

Fumure [es] Gübre. Tarlayı gübreleme.

Funambule [e] İp cambazı.

Funambulesque [s] İp cambazlığına ait. (mec) Garip, acayip.

Funèbre [s] Cenazeye müteallik. Matemi. **pompe** -- Cenaze alayı. (mec) Meyus, hazin, matemli.

Funèbrement [h] Matemli, hazin surette. Yesnak, melum.

Funérailles [es-cm] Cenaze merasimi. Cenaze alayı.

Funéraire [s] Cenaze resmi ve tedkikine ait. **frais – s** Techiz ve tekfin masarifi. **drap** – Tabut örtüsü.

Funeste [s] Meşum. Felaketli. Uğursuz. Bedbaht. Mucib-i mevt. Menhus.

Funestement [s] Felaketli, meşum. Bir surette.

Funiculaire [s] İplerden mürekkep. **chemin de fer** -- Veya isim olarak : **un** - - Kablo vasıtası-la cer olunan ve dağlara çıkan şimendifer. Dağ şimendiferi.

Funicule [es] (nb) Hubeyl. Hububatı meşimeyi rabt iden ince ip, lif.

Funin yahut **Funin-Franc** [ez] (bhr) Katransız halat.

Fur [ez] Yalnız. Şu tabirde müstameldir : **au – et à mesure** Tedricen. Git gide. Tedrici surette. Ale't-tedric.

Furet [ez] Dağ gelinciği. (mec) Mütecessis adam.

Furetage [ez] Dağ gelinciği ile tavşan avlama. (mec) Araştırma. Karıştırma.

Fureter [fl] Dağ gelinciği ile ata tavşanı avlamak. (ft) (mec) Araştırmak, karıştırmak. İtina ile aramak.

Fureteur, se [e] Gelincik-le avlayan. (mec) Her tarafı arayıp karıştıran.

Fureur [es] Gazap. Tehevvür. Şiddet. Gayz. Fart-ı ibtila. (mec) Şiddet. İlham.

Furfuracé, e [s] (t) Nuhali. Kepek şeklinde olan.

Furibond, e [e-s] Pek kızgın. Mütehevvir. Gazup. Gazapnak.

Furie [es] Şiddetli gazap, hiddet. (mec) Pek sert ve mütehevvir kadın. Batş ve savlet, cüret ve besalet.

Furieusement [h] Şiddet-le, mütehevvirane. Gazubane. (mec) Müfritane. Mübalağa ile.

Furieus, se [s-e] Mütehevvir. Pür-hiddet. Müfrit. Gazup. (mec) Şiddetli, pek sert.

Furolles [es-cm] **Feu folletèye** bakıla.

Furon [ez] Dağ gelinciği yavrusu.

Furoncle [ez] Kan çıbanı.

Furtif, ve [s] Gizli, hafi.

Furtivement [h] Gizlice. Hafiyen

Fusain [ez] (nb) İğ ağacı. Kömür kalemi.

Fusant [s] (es) Saniyeli. Müzab.

Fusarolle [es] (mima) Halka şekline ufak oyma.

Fuseau [ez] Migzel. İğ. (ta t) Hayvanat-ı naimeden iğ şeklinde katır çiçeği. (h) Küre dilimi. **jambes en** -- İnce bacaklar.

Fusée [es] Bir iğe sarılan iplik. (mec) Yeñi zuhur iden zarif şey. (as) Top mermisi tıpası. -- **fusante** Saniyeli tıpa. - - **percutante** Müsademe tıpası. -- **à double effets** Zaaf tesirli tıpa. Havai fişek. (cerra) Bocurgat dolabı. (saat) Saat lekendesı. Diñgil başı, ucu. (cerra) Memerr-i kayh.

Fuséen [ez] Vakt-ile humbaracı neferi.

Fuselage [ez] Tayyare gövdesi.

Fuselé, e [s] İp biçiminde. Migzel. (mec) **doigts – s** Kalem-i parmak. İnce, uzun, güzel parmaklar.

Fuseler [fte] İp şeklinde kesmek, yontmak.

Fuser [fl] Hararetiñ tesir-ile erimek. Yavaş yavaş yayılmak. Patlamaksızın yanmak.

Fusibilité [es] Kabiliyet-i zeveban.

Fusible [s] Eriyebilen. Kabil-i zeveban.

Fusifforme [s] İp şekline olan.

Fusil [ez] (l okunmaz) Tüfek. -- à **double canon** Çifte namlulu tüfek. -- à **bascule** Kırma tüfek. -- **répétition** Mükerrer ateşli tüfek. -- **de chasse** Av tüfeği. Çakmak. Masad.

Fusilier [ez] Tüfek-le müsellağ neferi. Silah-endaz.

Fusillade [es] Tüfek ateşi. Düşman-la ateş teatisi. Kurşuna dizmek.

Fusiller [fte] Kurşuna dizmek. Tüfeğiñ kurşun-ile öldürmek.

Fusion [es] Erime. Zeveban. (mec) İmtizac. Tevhid. Birleşme. Halat.

Fusionnement [ez] Karıştırma. Mezc. Tevhit.

Fusionner [fte] Birleştirmek, tevhit itmek, mezc itmek. (fl) Tevhit idilmek. (siyasi fırkalar ve şirketler hakkında) Birleşmek. İttihat itmek.

Fusionniste [s-e] İttihad-ı siyasi taraftarı.

Fustet [ez] Sarı boya ağacı.

Fustigation [es] Değnek-le darp cezası. (mec) Tecziye, tedib.

Fustiger [fte] Değnek-le dövme. (mec) Tecziye itmek. Tedip itmek.

Fût [ez] (t okunmaz) (as) Tüfek, tabanca ve top kundağı. Kundak gövdesi. Büyük fiç. (mima) Sütun gövdesi. Sandık çatısı, taslağı.

Futaie [es] Büyük orman. Cesim-i ağaç.

Futaille [es] Müskirat fiçisi.

Futaine [es] Mısır kutusu.

Futé, e [s] Gözü açık. Hilekar, desso. Kurnaz, şeytan.

Futée [es] Kereste çatlaklarını tıkamaya mahsus talaş-la karışık tutkal.

Futile [s] Değersiz, beyhude şey. Abes, manasız, malayani şey.

Fuilement [h] Vahi surette. Beyhude şey.

Futilité [es] Vahilik. Ehemmiyetsizlik. Dermansızlık. Beyhudelik.

Futur, e [s] Müstakbel. (ez) İstikbal. (sr) Fiilde istikbal sigası. (e) Nişanlı. Yavuklu.

Fuyant, e [s] Kaçan Uzaklaşan. Fani. **front** -- Arkaya mail basık alın.

Fuyard, e [s-e] Firari. Kaçak. (ez) Askeri firari.

Fy [ez] Hayvan cüzzamı.

G

G [ez] Elifbanıñ yedinci harfi.

Gabardine [es] Gabardin kumaş. Su geçmez, kollu uzun manto.

Gabare [es] Mauna. Salapurya.

Gabariyer [ez] Salapuryacı. Maunacı.

Gabari veya **Gabarit** [ez] (mima) Kalıp, vallad (şimendi) Yüklü vagonlarıñ tünel vesaire misilli imalat-ı sanaiyenıñ altından geçip geçmeyeceğini tayin itmeye mahsus alet. Gabari.

Gabarot [ez] **Gabarotte** [es] Küçük nehir mavnası.

Gabagie [es] Hile, desis. Meşuk iş. Dolandırma.

Gabelage [ez] Tuzuñ ambarda kuruma müddeti.

Gabeler [fte] Tuzu ambarda kurutmak.

Gabeleur [ez] Tuz resmini alan memur.

Gabelle [es] Tuz resmi. Tuz memuru.

Gabeie [es] (bhr) Ufak gabya.

Gabier [ez] (bhr) Gabyacı taifesi.

Gabion [ez] İstihkam şivlerini iksa için kullanılan sepet. Gabion.

Gabord veya **Galbod** [ez] Gemi teknesiniñ alet kaplaması.

Gaburon [es] (bhr) Seren yaması. Fışka.

Gâchage [ez] Harc ezme. Acemice yapma.

Gâche [es] Kili köprüsü. Yapıcı malası. İşçi, tatlıcı maplağı. Kinet.

Gâcher [fl] Yapı harcı ezme. (mec) Acemice yapmak. Bir şeyi dikkatsiz ve fena surette yapmak.

Gâchette [es] Kilit dili sustası. Tabanca, tüfek tetiği.

Gâcheur [ez] Harç yapan rençber. Kaba ve fena yapan amele. Ucuzcu.

Gâcheux, se [s] Çamurlu.

Gâchis [ez] Yapı harcı. Çamur yığını. Süprüntü, pislik. (mec) Karışık ve mülevves iş.

Gâchoir [ez] Harcıñ karıştırıldığı yer. Çömlekçileriñ, çömlek hamuru yapmak için malzemeyi karıştırdıkları tekne.

Gade [ez] Çitari balığı.

Gadouard [ez] Lağımçı.

Gadoue [es] Çirkap; gübre. Pislik. Müzahferat. (amiyane) Sokak şırpıntısı, pek adi fahişe.

Gaélique [s] Kelt lisanınıñ bir lehçesi.

Gaffe [es] Kayık kancası. (mec) Beceriksizlik. Pot. Pot kırma. Sersemlik. Gaf. **faire une** -- Pot kırmak.

Gaffer [fte] Kayık kancası-la tutmak. (mec) Gaf yapmak; pot kırmak.

Gaffeur, se [e] (laubaliyane) Pot kıran, gaf yapan adam.

Gaga [e-s] (laubaliyane) Matuh, bunak.

Gage [ez] Rehin. Teminat. Nişane, eser, alamet. (cm) Müstahdem aylığı. **à – s** Ücretli. **mettre en** -- Terhin itmek. **prêt sur** -- Rehin mukabili ikraz.

Gagé, e [s] Merhun. Ücretli. Ücret-le müstahdem.

Gager [fte] Rehin göstermek. Bahse girişmek. Ücret-le tutmak. Ücret virmek. Hizmetçilere maaş virmek.

Gagerie [es] Kabil-i hükm eşya vesaireniñ haczi.

Gageur, se [ez] Bahis tutuşan, bahis tutuşmayı seven.

Gageure [es] (**gajure** okunur) Bahis tutuşanlarıñ bahsi kaybettikleri takdirde virmeyi taahhüt ittikleri şey veya miktar. Bahis tutuşulan şey.

Gagiste [ez] Ücretli, aylıklı, gündelikli. (s) (hk) **créancier** -- Yerde rehin bulunan alacaklı.

Gagnable [s] Kazanılabilen.

Gagnage [ez] Mera. Çayır. Otlak.

Gagnant, e [e-s] Kumarda, piyangoda kazanan (adam, numara).

Gagne-denier [ez] Günü gününe ekmeğini kazanan adam.

Gagne-pain [ez] Medar-ı maşiyet olan alet, şey. Diğerleriniñ medar-ı maşiyetini temin iden.

Gagne-petit [ez] Seyyar bıçak bileyici.

Gagner [fte] Kazanmak. Celp itmek. Tesadüfen kazanmak. Kesb-i istihkak ve liyakat itmek. Vasıl olmak. (mec) Nail olmak. Yakalamak. (fl) Otlamak. Islah itmek. İlişmek. Hürmet ve itibarı artmak. Tevessü itmek. **se** -- Kazanılmak. Yakalanmak.

Gagneur, se [ez] Kazanan. Kazanıcı. Kasib. Galip.

Gague [es] (argo) Gayet şişman kadın.

Gai, e [s] Şen, keyifli. Yüzü güler. Ferah. Sevinçli. Müferreh. Neşe-bahş. Meserret-bahş. Sürur viren. (hn) Cesaret! **allons, gai!** Haydi, cesaret! .. Ha gayret! (argo) **être** -- Çakır keyif olmak.

Gaîment veya **Gaiement** [h] Keyif ve neşe ile. Sevinçle. Güle güle. Kemal-i sürur-la, seviye seviye.

Gaieté yahut **Gaîté** [ez] Keyif. Neşe. Sürur. Ferahlık. Beşâset. İnbisat. (argo) **être en** -- Çakır keyif olmak.

Gaillard [ez] (bhr) Gemi kasarası.

Gaillard, e [s] Şen, şatır. Dinç. Şuh. (e) Dinç adam. (söz hakkında) Biraz açıkça. (es) Pek serbest, hafif meşrep kadın. (laubaliyane) Babacan.

Gaillarde [es] Sekiz puntoluk matbaa harfi. Vakt-ile bir nev raks ve bunuñ havası.

Gaillardement [h] Şen; şatır bir surette.

Gaillardise [es] Neşe. Keyif. Şenlik. Açıkça söz ve hareket.

Gaillet [ez] Yoğurt otu.

Gaillieux, se [s] İri maden kömürü parçalarını havi.

Gailletin [ez] Küçük parça halinde maden kömürü.

Gaillotte [es] İri maden kömürü parçası.

Gain [ez] Kazanç. Kar. Muvaffakiyet. Galibiyet. -- **de cause** İstihsal-i meram. Davayı kazanma. Hak kazanma.

Gaîne [es] Kın. Kılıf.

Gainer [fte] Kılıf yapmak.

Gaînerie [es] Kıncılık. Kılıfçılık. Kılıf fabrikası.

Gala [ez] Büyük şenlik, ziyafet. Resmi ziyafet. **soirée de** -- Gala merasimi. Fevkaalde müsareme. **voiture de** -- Alay arabası.

Galactagogue [s] Süt ifrazını tezyid ve teshil iden.

Galactomètre [ez] Sütüñ kesafet ve safiyetini takdir itmeye mahsus alet. Mikyasü'l-leben.

Galactophage [s] Süt-le beslenen.

Galactophagie [es] Süt-le tagaddi.

Galactophore [s] (tşr) Sütü nakil iden eviye. Mecari-i lebniye.

Galactose [es] Süt şekeri.

Galamment [h] Nazkane. Zarifane.

Galandage [ez] Tuğladan bölme duvarı.

Galanga [ez] (nb) Havlıcan.

Galant, e [s] Kadınlara hürmet iden. Zen-dost. Aşıkane. -- **homme** İyi kalpli,

vicdanlı adam. Kibar, zarif, nazik, alicenap. (ez) Aşık. Dildade. **vert** -- Yaşlı olmasına rağmen kadınlara karşı dayanamayan sırnaşık zampara.

Galanterie [es] Zerafet, nezaket. İltifat. Zend-dostluk. Zamparalık. Kibar ve zarif kadınlar alimi. Hedeya.

Galantin [ez] Gülünç aşık.

Galantine [es] Elmasiye. Galantin.

Galantiser [ft-l] Zamparalık itmek.

Galapiat [ez] (amiyane) Çapkın. Haylaz.

Galate [s] Eski Galatya (kadim-i Ankara'da) ahalisinden olan.

Galaxie [es] (hey) Kehkeşan.

Galbanum [ez] (om) Bir nev reçine, zamk.

Gable [ez] (es) Bir kubbe, bir heykel, bir vazo vesaireniñ şekl-i heyet ve sureti. Sutuh, çevre, muhit. Bir vücuduñ, bir şekliñ profili.

Galbeux, se [s] (laubaliyane) Güzel, zarif.

Galbule [ez] (nb) Servi ve emsali ağaçlarıñ kozalağı.

Gale [es] Uyuz. (mec) ve (laubaliyane) Fassal ve şirret adam.

Galéasse [es] (bhr) Kalyon, çektirme.

Galée [es] Mürettepleriñ dizilen yazıları koydukları tekne. Galle.

Galéga [ez] (nb) Keçi sedefi.

Galéjade [es] İstihza, alay, latife.

Galène [es] Kibriyet-i tabiyet-i rasas.

Galénisme [ez] Meşhur hekim Calinus'ın tıp usulü.

Galéode [ez] Zehirsiz büyük örümcek.

Galéopithèque [ez] Hint yarasası.

Galéopsis [ez] (s okunur) (nb) Isırgan otu.

Galère [es] Vakit-ile kadirga denilen gemi. (cm) (hk) Vakit-ile kürek cezası. (el-yevm hidemat-ı şakka makamında kullanılıyor) (mec) Pek meşaketli iş. Ateş tuğlasından yapılan fırın. Moloz arabası.

Galerie [es] Uzun mestur geçit. Galeri. Dehliz. Uzun dar divanhane. Kumar oynayanları seyr için toplanan kimseler. Üstü kapalı balkon. Asar-ı nefise koleksiyon. Böyle koleksiyonlarıñ teşhir idildikleri mahal. Tiyatronuñ eñ üstündeki ucuz duhuliye mahalı. (as) Dehliz, lağım yolu. Galeri. (mima) Maden galerisi.

Galérien [ez] Vakt-ile kürek mahkumu. El-yevm hidemat-ı şakka mahkumu. **vide** -- Soñ derece meşaketli hayat.

Galerie [es] Karayel.

Galet [ez] Deñiz çakılı. Masa, karyola vesaire ayaklarına konulan çalpara, küçük tekerlek.

Galetas [ez] (s okunmaz) Çatı altı, tavan aralığı (Galata kalesinden müştaktır) Adi, fakirane ikametgah.

Galette [es] Peksimet, galeta. (argo) Para, mangır.

Galetteux, se [s] (argo) Talihli, bahtiyar.

Galeux, se [s] Uyuz. (mec) Su-i karin. **brebis** – se Ahlıksız ve ünsiyeti dai-i tehlike adam.

Galfatre [ez] Amelmande, bir iş yaramaz.

Galhauban [ez] (bhr) Çarmıh halatı.

Galiaconisme [ez] Koluñ dumura uğrayarak kısalması.

Galicien, ne [s] Galiçyalı.

Galiléen, ne [s-e] (Filistin'de) Halilü'r-rahmanlı. Mecusiler nasırada büyüyen Hazret-i İsa'yı bu nam-la yad iderlerdi. Soñ dereceden ilk Nasrani'lerde bu lakap virilmiştir.

Galimafrée [es] Kırıntı etlerden yapılan yahni. Fena pişirilmiş yemek.

Galimatias [ez] (s okunmaz) Karışık, manasız, anlaşılmaz söz. Yave. Herze. Müşevveş iş.

Galion [es] Vakit-ile kalyon denilen büyük tüccar sefinesi.

Galiote [es] Çektirme denilen gemi.

Galipette [es] (amiyane) Sıçrama, fırlayış.

Galipot [ez] Çam sakızı.

Galipoter [fte] Çam sakızı sürmek.

Galipoteux, e [s] (amiyane) Pis. Müstekreh.

Galle [es] Yapraklarda hasıl olan ur. Mazı. Afs. **noix de** -- Meşe mazısı.

Gallerie [es] Beyaz bal kelebeği.

Gallican, e [s] Fransız kilisesine mensup. Galikan kilisesi taraftarı ve müdafai.

Gallicisme [ez] Sarf-ı kavaidine mugayir ve fakat istimali mecaz olan Fransız lisanına mahsus şive ve tarz-ı ifade.

Gallifère [s] Amil-i afs.

Gallinacées [es-cm] (ta t) Dücaciye sınıfına mensup tuyur.

Gallinsecte [ez] Kırmızı böceği.

Gallique [s] Goluvalılara mensup. (nb) Mazıya mensup ve müteallik.

Gallium [ez] Tutuya pek müşabih olan galliyum madeni.

Gallois, e [s] Gal eyaletine mensup.

Gallomane [e-s] Fransızları pek takdir iden, seven adam.

Gallon [ez] İngiltere'de mayiat ölçüsü. (4,5 litre) Galon. Biñlik.

Gallophobe [s-e] Fransızlardan nefret iden. Fransız düşmanı.

Gallopobie [es] Fransız düşmanlığı.

Galoche [es] Galoş. Altı tahta ve burnu meşin ayakkabı. (laubaliyane) **menton de** -- Uzun, sivri çene.

Galon [ez] Sırma, ipek şerit. Rütbe-i askeriye alameti.

Galonner [fte] Sırma şerit-le süslemek. Şerit takmak. Terfi ittirmek.

Galonnier [ez] Şeritçi.

Galop [ez] (p okunmaz) Atıñ dört nala koşması. Galop denilen raks. (mec) Pek seri yürüyüş, koşma. (laubaliyane) Şiddetli teksir.

Galopade [es] Dört nal koşma.

Galopant, e [s] Fevkalade sürat-le terk iden, ilerleyen. (t) **phtisie** -- Çabuk ilerleyen verem illeti.

Galoper [fte] Dört nala yürümek, koşmak. (mec) Sürat-le yürümek, koşmak. (ft) Koşturmak.

Galopin [ez] Öteye beriye gönderilen çocuk. Aşçı yamağı. Külhanbeyi.

Galoubet [ez] Bir nev köylü düdüğü, kavalı.

Galuchat [ez] Kınıcılıkta müstamel balık derisi.

Galvanique [s] Galvanizmeye müteallik.

Galvanisation [es] Madenleriñ galvanizme yapılması.

Galvaniser [fte] Galvanizme yapmak. Elektriklendirmek. (mec) Muvakkat bir hayat, gayret virmek.

Galvanisme [ez] Galvanizme. Adalet ve asabi madeni nakiller vasıtası-la yekdiğer-ile münasebatta bulundurarak ecsam-ı hayvaniyede elektrik husule getirme.

Galvano [ez] Galvanizme ile kaplama usul-ile yapılan matbaa klişesi.

Galvanocaustie [es] Elektrik cereyanı vasıtası ile key.

Galvanomagnétisme [ez] Aynı zamanda Galvani ve miknatısı olan tesiratiñ heyet-i umumisi.

Galvanomètre [ez] Galvanometre.

Galvanoplastie [es] Bir maden üzerine elektrik vasıtası-la başka maden tabakası kaplama. Galvanizme ile yaldızlamak sanatı. Galvanoplasti.

Galvanothérapie [es] Galvanizme ile tedavi.

Galvanotropisme [ez] Elektrik cereyanlarının canlı mahlukat üzerindeki tesiri.

Galvauder [fte] Bozmak. Karmakarışık itmek. Alt üst itmek. (mec) Tezvil itmek. Namusunu ihlal itmek. Telvis itmek.

Galvaudeux, se [e] Sefih, serseri. Hovarda. (ez) Şarap fiçılarını boşaltan hamal.

Gamache [es] Bir nev kalçık. Tozluk.

Gambade [es] Sıçrayış. Sıçrama.

Gambader [fl] Sıçramak.

Gambette [es] Bir nev çulluk.

Gambillard, e [s-e] Topal.

Gambiller [fl] Bacaklarını sarkıtıp sallamak. (amiyane) Dans itmek.

Gambit [ez] (t okunmaz) (satranç oyununda) Hamle.

Gamelle [es] Karavana.

Gamelon [ez] Küçük karavana.

Gamelot [ez] Küçük kova.

Gamin, e [e] Küçük çocuk. Çapkın. Külhanbeyi. Yaramaz. Haşarı.

Gaminer [fl] Külhanbeylik itmek. Yaramazlık itmek. Haşarılık itmek.

Gaminerie [es] Külhanbeylik.

Gamme [es] (mu) Sesleriñ tabii sırası-la tertip idilen sekiz musiki perdesi. Gam. - - **des couleurs** Levn-i mıstari.

Gamologie [es] İzdivaca dair kitap. Risale-i izdivaç.

Gamomanie [es] Tezevvüç cinneti. Manyai tezevvüç.

Ganache [es] Beygiriñ alt çenesi. (mec) Gabi, dirayetsiz adam, sersem ihtiyar.

Gandin [ez] Gülünç şık delikanlı. Züppe.

Gandinerie [es] Züppelik.

Ganga [es] Çil denilen kuş.

Ganglion [ez] (tşr) Ukde.

Ganglionite [es] (t) Ukde iltihabı.

Ganglionnaire [s] (t) Ukdevi.

Gangrène [s] (t) Kangren. (mec) Çürüme, tefessüh. Dalalet.

Gangrené, e [s] Kangrenli. (mec) Çürümüş, mütefessih.

Gangrener [fte] Kangrenleŝtirmek. (mec) Ahlakı ifsat itmek. **se** -- Ahlakı bozulmak, çürüme. Kangren olmak.

Gangreneux, se [s] Kangrenli.

Gangue [es] Ham madeni ihata iden topraklı kısım.

Ganoïdes [ez-cm] Mersin balıkları cinsi.

Ganse [es] İpekli, sırmalı gaytan.

Ganser [fte] Gaytan-la tezyin itmek.

Gant [ez] Eldiven. **jeter le** -- Mübarezeye davet itmek. **relever le** -- Mübarezeyi kabul itmek. -- **s fourrés** Kürklü eldiven. (mec) -- **jaune** Züppe.

Gantelé, e [s] Eldivenli.

Gantelé [es] Küçük çadır çiçeği.

Gantelet [ez] Demir eldiven. El zırhı.

Ganter [fte] Eldiven giydirmek. Ele iyi gelmek, uymak. (mec) **cela me gante** Bu baña muvafık gelir, işine gelir. -- **se** Eldiven giymek.

Ganterie [es] Eldivencilik. Eldiven mayaza veya fabrikası.

Gantier, ère [e-s] Eldivenci.

Garage [ez] Garaj. Garaja koymak.

Garançage [ez] Kök boya ile boyamak.

Garance [es] Kök boya. Kızıl kök.

Garancer [fte] Kök boya ile boyamak.

Garancerie [es] Kök boya ile boyamacılık. Kumaŝlarıñ kök boya ile boyandıkları mahal.

Garancière [es] Kök boya tarlası ve kumaŝlarıñ kök boya le boyandığı yer.

Garancine [es] Kök boyanıñ su ve hamız-ı kibrit ile muamelesinden husule gelen madde-i meülevvene, gransin.

Garant, e [e-s] (hk) Kefil. Mesul. Zamin. (ez) Teminat. -- **solvable** Kefil-i muteber. **se rendre – de quelqu'un** Birine kefil olmak.

Garantie, e [s] Temin idilmiş. Mükeffel. Kefalet-le rabt idilmiş.

Garantie [es] Kefalet. Teminat. -- **réci-proque** Kefalet-i müte-kabile. -- **solidaire** Kefalet-i müŝterike, müteselsile. **sans – du gouvernement** (S. G. D. G.) Hükümetiñ taht-ı kefaletinde değildir.

Garantir [fte] Kefil olmak. Temin ve tekeffül itmek. Zamin olmak. Muhafaza itmek. Muhayyer satmak.

Garantissement [ez] Temin itme. Tekeffül itme.

Garbin [ez] Batı rüzgarı.

Garbon [ez] Erkek keklik.

Garbure [es] Etlı ve lahanalı çorba.

Garce [es] Kız. (amiyane) Őıllık, kaltak, fahişe.

Garçon [ez] Erkek çocuk, oğlan. Delikanlı. Bekar. Çırak. Garson, hizmetçi. **vie de** -- Bekar hayatı.

Garçonne [es] Erkek kız, etvar, kıyafet, itiyat ve eşkal-i itibar ile erkek gibi yaşayan, erkeği taklit iden kız.

Garçonnet [ez] Oğlancık.

Garçonnière [e-s] Erkek çocuk tabiatlı kız. (ez) Bekar odası.

Garde [es] Muhafaza, nezaret. Vikaye. **sous bonne** -- Muhafaza ve nezaret-i şedide altında. **prendre** -- Dikkat itmek. Sakınmak. **être sur ses – s** Emniyet ve itimad itmemek. Mütayakkız bulunmak. Asakir-i hassa. Maiyet-i askeri. Karakol afradı. Bekçilik. Hıfz u himaye. Nöbetçilik. Karakol. **officier de** -- Nöbetçi zabiti. Nöbetçi. Muhafız. Kılıç kabzası siperliği. -- **dscendante** Nöbetten çıkan nöbetçi. Nefer. -- **montante** Nöbete giren nefer. **monter la** -- Nöbet beklemek. (eskrim) Müdafaa vaziyeti alma. **tomber en** -- Kılıç-la müdafaa ve mukabele itmek için vaziyet almak. (cm) Yabancı anahtarın dönmesine mani olmak için kilidin içine konulan parçalar. Kitabın baş ve nihayetine konulan beyaz yapraklar.

Garde [ez] Bekçi. Karakol neferi. Muhafaza. Memur. -- **des sceaux** Fransa'da adliye nazırı. -- **champêtre** Korucu, bekçi. -- **forestier** Orman koruyucusu.

Garde [es] Hasta bakıcı kadın.

Garde-barrière [ez] Demiryolu geçit bekçisi.

Garde-bois [ez] Orman bekçisi.

Garde-boue [ez] Tekerlek çamurluğu.

Garde-boutique [ez] Satılmayıp dükkanda kalan şey.

Garde-canal [ez] Kanallara bakan nafia memuru.

Garde-cendre [ez] Soba küllüğü siperi.

Garde-châine [ez] Saat yayı muhafazası.

Garde-chasse [ez] Av bekçisi.

Gadre-chiourme [ez] Hidemat-ı şakka mahkumları gardiyanı.

Garde-côte [ez] Sahil muhafızı. Karakol gemisi.

Garde-crotte [ez] Araba tekerliği çamuru.

Gadre-feu [ez] Soba siperi.

Garde-fou [ez] Rıhtım, balkon, köprü vesaire kenarlarına konulan parmaklık, korkuluk.

Garde-frein [ez] Şimendiferde gard fren.

Garde-ligne [ez] Şimendifer hattı muhafızı.

Garde-magasin [ez] (as ve bhr) Ambar muhafızı. Mayaza bekçisi.

Garde-main [ez] Yazı yazarken kağıdı kirletmemek için el altına konulan kağıt. El aletliği.

Garde-malade [e] Hasta bakıcı.

Garde-manche [ez] Çalışma esnasında kulların kirlenmemesi için takılan eyreti kulluk.

Garde-manger [ez] Yemek dolabı.

Garde-meuble [ez] Eşya muhafaza idilen mahal.

Garde-mines [ez] Maden ocaklarında mühendis muavini.

Garde-nappe [ez] Pahalı.

Gardénia [ez] Gadenya çiçeği.

Garde-notes [ez] Nota cüzdanı.

Garde-party [es] Bahçe eğlencesi.

Garde-pêche [ez] Sayd-ı mah balığı.

Garder [fte] Saklamak. Gözetmek. Bakmak. Muhafaza itmek. Nezaret itmek. Sıyanet itmek. Hıfz ve vikaye itmek. Müdafaa itmek. (ser hakkında)

Saklamak. İfşa itmemek. Riayet itmek. Gizlemek. İfa itmek. (fl) Çekinmek. İctinap itmek. **se** -- Korunmak. Sakınmak.

Garderie [es] Bir korucunun daire-i muhafazası.

Garde-robe [es] Elbise dolabı. Gardrop. Abdesthane. (es-cm) Mevad-ı gaita. (ez) Önlük.

Garde-scellés [e] Mühür muhafazası.

Gardeur, se [e] Çoban. Muhafaza bekçisi.

Garde-vente [ez] Odun kesimine ve satışına nezaret iden memur.

Garde-voie [ez] Hat muhafızı (asker, memur).

Garde-vue [e] Gözü ziyadan muhafaza iden şey. Lamba siperi.

Gardien, ne [e] Bekçi. Muhafız. Gardiyan. Müdafî. Hamî. -- **de la paix** Paris'te zabıta memuru, polis. (s) Sıyanet iden. **ange** -- Melekü's-sıyane.

Gardiennage, Gardiennat [ez] Gardiyanlık.

Gardon [ez] Çamça balığı.

Gare! [hd] Varda! Destur! Sakın! Savul! Kimse işlemez!

Garenne [es] Ada tavşanlarının ağılı. (ez) Yabani ada tavşanı.

Garer [fte] Katarı mevkıfa sokmak. Mahfuz bir yere sokmak. **se** -- Sakınmak. Bir kenara çekilmek. İctinap itmek.

Garganta [ez] Obur.

Gargariser [ft] (se) Gargara itmek. (mec) Bir şeyden mütelezziz olmak.

Gargarisme [ez] Gargara.

Gargoine [es] (argo) Boğaz, gırtlak. Yüz.

Gargote [es] Koltuk. Meyhane. Pis ve ucuz lokanta.

Gargoter [fl] Fena yemek pişirmek.

Gargotier, ère [e] Adi ve pis aşçı. Adi meyhaneci. Koltukçu.

Gargouille [es] (mima) Oluk ağzı. Mizab.

Gargouillement [ez] Gürültü. Karın gürültüsü.

Gargouiller [fl] Guruldamak (mec) Suyu içinde yürümek, çalkanmak.

Gargouillis [ez] Oluktan akan suyun şırıltısı.

Gargoulette [es] Suyu soğutan testi.

Gargousse [es] (es) Hartuç.

Gargoussier [ez] **Gargoussière** [es] Hartuç sandığı.

Garigue [es] İşlenmemiş hali arazi.

Garnement [ez] Çapkın, haylaz.

Garni, e [s] Mücehhez, memlu, mefruş. Bol, çeşidi çok. (ez) Eşyası-la beraber kiraya virilen ev, oda.

Garnir [fte] Donatmak. Techiz itmek. Takviye itmek. Doldurmak. **se** -- Dolmak.

Garnison [es] Asakir-i muhafaza. Bunların bulunduğu şehir.

Garnissage [ez] Donatma. Techiz. Tezyin.

Garnisseur, se [e-s] Donatan. Mücehhez.

Garniture [es] Elbise tezyinatı. Takım, tetimmat. Müzeyyinat. Techizat. Et

yemekleriniñ yanına konan sebze. Döşeme, tefriş. (taba) Makinede sahifeleri tertip itmek için kullanılan demir, tahta parçaları.

Garou¹⁶⁷ [ez] Yakı ağacı.

Garrot [ez] Beygiriñ omuz üstü, cıdağı. Bir ipi bükerek sıkmaq için ortasına geçirilen ağaç parçası, toyaka.

Garrottage [ez] Sımsıkı bağlama.

Garrotte [es] İspanya’da bir mahkumu, boğazını demir bir tasma ile sıkarak öldürmeye işkencesi.

Garrotté, e [s] Cıdağısı yaralı.

Garrotter [fte] Sımsıkı bağlamak.

Gars [ez] (rs okunmaz) (laubaliyane) Oğlan. Delikanlı. Dinç, gürbüz, azimkar adam.

Garus [ez] Midevi bir kesir. Garus iksiri.

Gascon, ne [e] Gaskonyalı. (mec) Tafrafuruş. Müstehzi, latifeci. Kulağı delik, işgüzar adam.

Gasconnade [es] Temadüh, tafrafuruş.

Gasconner [fl] Gaskonya şivesi-le söylemek. Tafrafuruşluk itmek. Temadüh, tefahür itmek. Böbürlenmek.

Gaspillage [ez] İsrâf. Çılgınca sarf ve ihlak itme.

Gaspiller [fte] Çılgıncasına sarf, sarf ve ihlak itmek.

Gaspilleur, se [e] Müsrif.

Gaster [ez] (r okunur) Karın. Bazen mide manasına kullanılır.

Gastralgie [es] Mide sancısı. Elem-i mide.

Gastrique [s] (t) Mideye müteallik.

Gastrite [es] İltihab-ı mide.

Gastrocèle [ez] (t) Fıtık-ı mide.

Gastrocnémien [ez] (tşr) Baldırıñ kaba kısmını teşkil iden bacak adala-ı tevemiyelerine ıtlak olunur.

Gastrocolique [s] (tşr) Midevi-i koloni.

Gastrodiaphanoscope [ez] Cevfi mideniñ muayenesinde kullanılan alet.

Gastro-duodénite [es] İltihab-ı mideviye isna-aşer.

Gastrodynie [es] (t) Resye-i mide.

Gastro-entérite [es] Mide ve bağırsaklarıñ iltihabı.

Gastrolâtre [e-s] (laubaliyane) Midesine pek düşkün. Şikemperver.

Gastrolâtrie [es] Şikemperverlik.

Gastrologie [es] Aşçılık fenni.

Gastromane [e] Nefis. Yemeklere yapılan adam.

Gastromanie [es] Nefis. Yemeklere iptila.

Gastronome [e] Şikemperver. Yemek meraklısı.

Gastronomique [s] Şikemperverane.

Gastropathie [es] Mide hastalığı.

Gastro-péritonite [es] (t) Mide ve sıfakiñ iltihabı.

Gastrorragie [es] (t) Nezf-i mide, kan kusma.

Gastrorragie [es] (t) Seyelan-ı mide.

Gastrosténose [es] (t) Tazyik-i mide.

¹⁶⁷ Sözlükte “Garon” şeklindedir.

Gastrotomie [es] (tşr) Haz-ı batn.

Gat [ez] (t okunmaz) Dik bir yere çıkacak veya rıhtımdan deñize inecek merdiven.

Gaté, e [s] Bozulmuş. Çürük. Bozuk.
enfant -- Şımarık, nazlı alıştırılmış çocuk. (ez) Çürük.

Gâteau [ez] Çörek. Börek. Bal gömeci. Poğaç. (mec) İstifade, kar, temettü.

Gâte-métier [e] Pek ucuz çalışan, sanatı kepaze, rezil iden işçi.

Gâte-papier [e] Fena muharrir.

Gâte-pâte [ez] Fena ekmek pişiren ekmekçi. Fena pastacı. Çapacul.

Gâter [ez] Bozmak. İfsat itmek. Şımartmak. İhlal itmek. Keyfi, eğlenceye kaçırmak. Korkutmak. Çürütmek. **se** -- Çürümek. Bozulmak. Kıymet ve ehliyetini kaybitmek.

Gâterie [es] Şımartma. Ahlakını bozma.

Gâte-sauce [ez] Kaba ve acemi aşçı.

Gâteur, se [e] Şımartıcı.

Gâteux, se [e-s] (laubaliyane) Matuh. Altına iden hasta.

Gâtine [es] Bataklık arazi.

Gâtisme [ez] Matuhluk.

Gatte [es] (bhr) Geminiñ baş küpeştesi.

Gattine [es] İpek böceklerini kara batak hastalığı.

Gau [ez] (argo) Bit, kehle, macar.

Gauche [s] Sol. Biçimsiz, salak. İyreti; yapma. (es) Sol el. Sol taraf. **à** -- Solda, sola, sol tarafta.

Gauchement [h] Acemice. Salakça. Beceriksizce.

Gaucher, ère [e-s] Solak.

Gaucherie [es] Maharetsizlik. Beceriksizlik. Salaklık.

Gauchir [fl] Eğrilmek. Şeklini kaybitmek. Çarpılmak. Bir darbeden sakınmak için yan çevrilmek. (fn) Tayyareyi bir tarafa eğmek veya doğrultmak için kanatlarının uçlarındaki müteharrik küçük kanatları eğmek..

Gauchissement [ez] Tayyarenin muvazenesini temin veya bir tarafa eksilmesi için kanat uçlarındaki müteharrik küçük kanatları eğme.

Gauche [ez] Arjantin ovalarında davar ekme.

Gaude [es] (nb) Cehri. Mısır unundan yapılan çorba.

Gaudir [fl] İzhar-ı sürur itmek. **se** -- Sevinmek.

Gaudissart [ez] Kaba, gürültücü. Şen, farfara adam.

Gaudisseur, se [e] Eğlenceyi seven adam.

Gaudriole [es] Hezl. Latife.

Gaudrioler [fl] Latife itmek. Saçma sözler söylemek.

Gaufrage [ez] Kumaş ve meşin üzerine kızgın demir-le nakışlar basma.

Gaufre [es] Bal gömeci, petek. Yassı çörek.

Gaufrier [fte] Kumaş ve meşin üzerine kızgın kalıp-la nakış basmak.

Gaufreur, se [e] Kalıp basmacısı. (es) Kağıt, kumaş, meşin üzerine eşkal ve nukuş basmaya mahsus makine.

Gaufrier [ez] Yassı çörek pişirmeye mahsus saç tava.

Gaufrure [es] Kumaş ve meşin üzerine sıcak kalıplar-la basılan eşkal ve nukuş.

Gaulage [ez] Sırık-la vurma.

Gaule [es] Ağaçtan yemiş düşürmeye mahsus uzun sırık.

Gauler [fte] Meyvelerini düşürmek için ağaca uzun sırık-la vurmak.

Gaulois, e [e] Eski Fransa ahalisi. Galya. (ez) Galya lisanı.

Gauloiserie [es] Kaba latife. Eşek şakası.

Gaupe [es] Pis, iğrenç karı. Adi fahişe.

Gauperie [es] Kötü, açık saçık sözler ve etvar.

Gaure [ez] Zerdüş dininde olan. Ateşperest. Mecusi.

Gausser [ft] (se) Eğlenmek, alay etmek.

Gausserie [es] İstihza, alay.

Gausseur, se [e-s] Alaycı, latifeci.

Gavache [ez] Korkak, hakir adam. Kirli ve fena giyinmiş adam.

Gavage [ez] Çok yedirme.

Gave [ez] Pirene dağlarında yağmur seli. (amiyane) Kuşlarıñ midesi. Azası.

Gaveau veya **Gavot** [ez] Çapkınlık arkadaşı. Bir amele cemiyeti, loncası azası.

Gaver [fte] Tuyur-ı ehliyeye zor-la çok yem yedirmek. Çok yedirmek. **se** -- Çok yemek..

Gavial [ez] Hint timsahı.

Gavion veya **Gaviot** [ez] Gırtlak. Boğaz.

Gavotte [es] Eski bir raks.

Gavroche [ez] Çapkın. Külhanbeyi.

Gayal [ez] Hint yaban öküzü.

Gaz [ez] Gaz. -- **d'éclairage** Hava gazı. Mide ve emada husule gelen gaz.

Gaze [es] Gazze. Tül. Börümcek.

Gazéifiable [s] Gaz haline geçmesi kabil.

Gazéification [es] Bir cismi gaz haline tahvil itme.

Gazéfier [fte] Bir cismi gaz haline koyma.

Gazéiforme [s] Gaz şeklinde olan.

Gazéité [es] (k) Gaziyet.

Gazelle [es] Ceylan. Gazal.

Gazer [fte] Tül, gaza ile örtmek. Mugayir edep bir hikayeyi biraz kapalı ifade etmek. Havlarını izale için kumaşları, mensucatı gaz alevinden geçirmek.

Gazatier [ez] Gazeteci. (eskimiştir)

Gazette [es] Gazete. (mec) Gayet geveze ve boş boğaz adam.

Gazeux, se [s] Gazlı. Gazi. **limonade – se** Gazoz.

Gazier [ez] Gazları yakan adam. Gazcı.

Gazier, ère [s] Gazla tenvire müteallik.

Gazier, ère [e] Tülbentçi. Gaza satan. Börümcekçi.

Gazifère [s] Gaz imaline yarayan.

Gazofacteur [ez] Maden kömürünü gaz haline getirmeye mahsus cihaz.

Gazogoène [ez] Gaz tevlid iden. Gazoz makinesi.

Gazoline, Gazoléine [es] Petrolden çıkarılan mayi halinde ter.

Gazomètre [ez] Gaz saati. Büyük gaz kazanı, hazinesi.

Gazon [ez] Çemen. Çemenzar.

Gazonnant, e [s] Bir çemeni teşkil iden otlar.

Gazonnée [es] Çemen-le mestur arazi.

Gazonnement [ez] Çim döşeme.

Gazonner [fte] Çim döşemek.

Gazoscope [ez] Madenlerde kabil-i iştilgal gazları meydana çıkaran cihaz.

Gazouillant, e [s] Cıvıldağan, çağıldığan. Çağlığan.

Gazouillement [ez] Cıvıltı. Çağlama. Zemzeme.

Gazouilier [fl] (kuşlar hakkında) Cıvıldamak. (dere hakkında) Çağıldamak.

Gazouillis [ez] Cıvıltı. Fısıltı. Mırıltı.

Geai [ez] Ala karga.

Géant, e [e-s] Dev, gayet cesim. Mehib, dev cüsseli. (mec) Dahi. **à pas de** -- Dev adım-ile, pek seri.

Gecko [ez] Sakanhur denilen kertenkele.

Gécome [ez] Yer sarımsağı.

Géhenne [es] Cehennem. (mec) Azap, ızdırab-ı şedid.

Géhenner [fte] Duçar-ı azap itmek. (mec) İşkence itmek.

Geignant, e [s] İnleyen. Mütemudiyen şikayet iden.

Geignard, e [s] (amiyane) Mütemudiyen şikayeti adet idinen.

Geignement [ez] İnleme. Enin. Şikayet.

Geigneux, se [s] Müşteki. İnleyen. Nalan. Hazin. Şikayet-amiz.

Geindre [fte] İnlemek. Şikayet itmek. İşerken inildemek.

Gel [ez] Suların donması. İncimat.

Géiable [s] Kabil-i incimat.

Gélasime [ez] Amerika paguryası.

Gélatine [es] Et ve kemikten istihsal idilen pelte. Jelatin denilen madde. Hülam.

Gélatiné, e [s] Jelatin sürülmüş.

Gélatineux, se [s] Jelatinli. Hülami.

Gélatinifier [fte] Jelatin haline koymak, getirmek.

Gélatinisation [es] Bir cismin jelatin haline gelmesi.

Gelée [es] Don. İncimat. Pelte.

Gelénie [es] Madde-i hülamiye.

Geler [fte] Dondurmak. Üşütmek. Pelte haline koymak. (fl) Donmak. Soñ derece üşütmek.

Gélif, ve [s] Donun tesir-le çatlamış veya çatlayabilecek taş, ağaç vesaireye dinir.

Gélification [es] Hücürat-ı nebatiye gışa-yi muhatiyeleri hücüratının taaddi uğraşması.

Géline [es] Tavuk (eskidir).

Gelinotte [es] Semizletilmiş piliç. Çil denilen kuş.

Gélivure [es] Taş ve ağaçta incimat tesir-ile hasıl olan çatlaklar.

Gémeau, Gemelle [e-s] İkiz.

Gémeaux [ez-cm] (hey) Cevza burcu.

Gémellipare [es] İkiz doğuran.

Gémination [es] Çift olarak, ikişer ikişer tertip idilme.

Géminé, e [s] Çift olarak, ikişer ikişer tertip idilen kısımlara ıtlak olunur. Tevemiye.

Gémir [fl] İnlemek. Ah u enin itmek. Nalan olmak. Ah u zar itmek. (mec) Duçar-ı azap ve ızdırıp olmak. Mihnet çekmek. (güvercin, kumru hakkında) Ötmek.

Gémissant, e [s] İnleyen. Nalan. Ah u zar iden.

Gémissement [ez] İnleyiş. Enin. Ah u zar. Nale. İnilti.

Gémisseur, se [e] (müstehziyane ve laubaliyane) Daima inleyen, ah u enin iden.

Gemmage [ez] Usaresini toplamak için çam ağacının kabuğunu şak itme.

Gemmation [es] Ağaçların tomurcuk çıkarması ve tomurcuk çıkarma mevsimi. Tomurcukların mecmuu.

Gemme [es] Tomurcuk. (mima) Şeffaf billur, kıymettar taş. **sel** -- Kaya tuzu.

Gemmer [fl] Tomurcuk çıkarmak. (ft) - - **des pins** Reçinesini toplamak için çam ağacını şak itmek.

Gemmifère [s] Ahcar-ı kıymettarı havi. Tomurcuklu.

Gemmule [es] Küçük tomurcuk. İlk tomurcuk.

Gémonies [es-cm] Eski Romalıların idam idilenleri teşhir ittikleri merdiven. **traîner quelqu'un aux** -- Birini ala melei'n-nas terzil-i nas.

Génal, e [s] (tşr) Yanaklara mensup. Vecni.

Gênant, e [s] Sıkan. Taciz iden. Yıktıran.

Gencive [es] Diş evi.

Gencivite [es] Diş etleriniñ iltihabı.

Gendarme [ez] Jandarma neferi. Göz lekesi. (mec) Erkek tavır ve kametli kadın, kız. Bir kıymettar taşın kıymetini tenkis iden küçük kusur. (amiyane) İslî ringa balığı.

Gendarmer [fte] Kızdırmak. **se** -- Lüzumsuz yere birdenbire kızmak.

Gendarmerie [es] Jandarma. Jandarma heyeti. Jandarma dairesi.

Gendelette [ez] (laubaliyane) (laubaliyane) Edip.

Gendre [ez] Güvey. Damat.

Gêne [es] Sıkıntı. Zaruret, müzayaka, ihtiyaç. İşkence. Eza. Cefa. Azap. **sans** - - Sıkılmaz.

Géné, e [s] Muzdarip. Müzayakada bulunan. Sıkılmış.

Généalogie [es] Nesil, ecdad silsilesi. Şecere.

Généalogique [s] Ensale, ensabe müteallik. **arbre** -- Şecere-i ensab. **tables** – s Silsilename.

Généalogiste [es] İlmü'l-ensab mütehasısı.

Génépi [ez] Alp dağlarının kokulu otlarına virilen isim.

Gêner [fte] Sıkamak, taciz itmek. Sıkıntı virmek. Müşkilata duçar itmek. Mani olmak. Müzayakaya uğratmak. Rahatsız itmek. **se** -- Sıkılmak. Müzayakada olmak. Paraca sıkıntıya duçar olmak.

Général [ez] General. Paşa. -- **major** Mirliva. **de division** Ferik. -- **en chef** Başkumandan.

Général, e [s] Umumi. Mutlak. Külli. **principe** -- Kaide-i umumiye. Külliye **quartier** -- Karargah-ı umumi. **secrétaire** -- Baş katip. **en** -- Ale'l-umum; umumiyet-le. (ez) Kavaid-i umumiye, külliye.

Généralat [ez] Generallik. Başlık.

Générale [es] General zevcesi. (es) Bir tehlike halinde kıtaat ı haberdar etmek ve cem iylemek için çalınan boru. Cem borusu.

Généralement [h] Ale'l-umum. Umumiyet üzere. Umumen.

Généralisant, e [s] Tamim etmek, umumileştirmek hassasını haiz.

Généralisateur, trice [s] Tamim idici; iden.

Généralisation [es] Neşr, tamim, taammüm.

Généraliser [fte] Tamim etmek. Umumileştirmek. Neşr etmek.

Généralisme [ez] Askeri diktatörlük.

Généralissime [ez] Başkumandan, serdar.

Généralité [es] Umimiyet. Ekseriyat. (cm) Umumiyü'l-müfad sözler.

Générateur, trice [s] Doğuran. Müessir. Müvellit. (ez) Makine kazanı. (h) (es) Müvellit. (mec) Bais-i vücud, sebep. Müessir.

Génératif, ve [s] Tevlidi. Nesli.

Génération [es] Tevlit. Tevellüt. Tenasül. Nesil, zürriyet. Batn. -- **spontanée** Bi'z-zata tevellüt ve

tekevvün. -- **s futures** Ensal-i atıye. Ahfad ve ahlaf. -- **d'idées** İbdaat-ı fikriye.

Générer [fte] Tevlit etmek. Vücuda getirmek. Husule getirmek. İbda etmek.

Généreusement [h] Alicenabane. Semihane. Kerimane. Dilirane.

Généreux, se [s] Alicenap, semih. Kerim. Civanmerd. Dilir, mert. Mahsuldar. Azgın (hayvan).

Générique [s] Cinsi.

Générosité [es] Uluvv-i cenab. Kerem. Semahat, mürüvvet. Seha. (cm) Niam. Eltaf. İnsan.

Génèse [es] Tekvin. Hilkat-ı alim. Tekevvün. Tevellüt. Bir eseriñ bir şeyiñ vücuda gelmesine yardım iden vekayi ve mevadiñ heyet-i umumiyesi. Tevratıñ birinci sifri. Sifrü't-tekvin.

Génésiacque [s] Tekvini.

Génésiacque [s] Tevlidi, nesli.

Généstrolle [es] (nb) Sarı katır tırnağı.

Genêt [ez] (nb) Katır tırnağı.

Genet [ez] İspanya atı.

Généthliaque [s] (ilm-i nücum) Zayice müteallik. Bir çocuğuñ viladeti hakkında tertip olunan tarih.

Génétiacque [s] Tekvini, tekevvünü.

Genette [es] Misk kedisi. Halkavi soluklu gem.

Gêneur, se [e] Muacciz. Usanç virici. Can sıkıcı.

Genévrier [ez] Ardiç ağacı.

Genévrière [es] Ardiç ağaçlarına havi yer.

Génial, e [s] Dahiyane. Dahi. Deha sahibi.

Géniculation [es] Diz şeklinde büküntü.

Géniculé, e [s] Rükbü.

Génie [ez] Cin. Melek-i müvekkel. Peri. Zeka, ferast, kabiliyet. Nişane-i mümtaza. Sunuhat-ı fikriye. Hasisa-i zatiye. (as) Hücum, müdafaa ve takviye-i kıla-i fenni.

Génie [ez] Daha. Dahi.

Génie [ez] (as) İstihkam-ı askeri. **corps du** -- İstihkam sınıfı. Mühendis. -- **civile** Fenn-i inşaat. **école supérieure du** -- Mühendis-i mekteb-i alisi.

Genièvre [ez] Ardıç. Ardıç likörü.

Génisse [es] Henüz doğurmamış inek.

Génital, e [s] Tenasüli. **organes génitaux** Aza-yı tenasüliye.

Génitif [ez] (sr) Muzafun-ileyh.

Génitoires [ez-cm] Husyeli.

Génitorragie [es] Kadınıñ aza-yı tenasüliyesinden seyelan-ı dem.

Génitorrhée [es] Seyelan-ı ebyaz. (kadın aza-yı tenasüliyesinde)

Génito-urinaire [s] Tenasül-i bevli.

Géniture [es] Çocuk, zürriyet. Nesil.

Génois, e [s] Cenovalı. Ceneviz.

Genou [ez] Diz. (bhr) Paraçol. **à – x** Diz çökerek. **fléchir le** -- Tezelzül itmek. (makine) Mufassallı dirsek. (laubaliyane) Kel kafa.

Genouillère [es] Cins. Nev. Soy. Taife. Tarz, usul. Moda, zevk. (ta t) Cins. (sr) Tezkir ve tenis, cinsiyet.

Gens [e cm] Eşhas, kimseler, nas. Adamlar. Hizmetçiler. Mielel, akvam. -- **d'épée** Ehl-i seyf. -- **de mer** Bahriyun. -- **d'église** Ruhban. -- **de robe** Hükkam, dava vekilleri. **de lettres** – Üdeba, muharririn. **droit des** -- Hukuk-u milel. Hukuk-ı düvel.

Gens [es] (**jainss** okunur) Romalılarda aile, sülale.

Gent [es] (t okunmaz) Nesil. Irk. Kavim. (mec) Mukallitler. Biriniñ eserine iktifa idenler.

Gent, e [s] Güzel, zarif (eskimiştir)

Gentiane [es] (nb) Centiyane çiçeği.

Gentianées [es] (nb) Centiyane fasilesi.

Gentianelle [es] (nb) Küçük kantaryon.

Gentil [ez] (l okunmaz) İbranilerce, yabancı. Nasranilerce, Mecusi.

Gentil, le [s] (l okunmaz) (vasıl halinde y gibi telaffuz olunur) Güzel. Nazik. Sevimli. Zarif. Larif.

Gentilhommeille [es] Asilzadeler, kibarlar güruhu. (istihza-i tarik-ile)

Gentilhomme [ez] Kibar, asil adam. Asilzade.

Gentilhomme [ez] (laubaliyane) Kibarlık, asilzadelik taslamak.

Gentilhomme [es] Kibarlık. Asilzadelik. Necabet, asalet.

Gentilhomme [es] Kibar, asilzade sayfiyesi. (s) Asilzadelere layık, mahsus.

Gentilité [es] Akvam-ı müşrike. Kefere. Küffar alimi.

Gentillâtre [ez] (laubaliyane) Zügürt asilzade. Kibar düşkünü.

Gentillesse [es] Güzellik. Zerafet. Nezaket. Hoş ve tuhaf sözler.

Gentillet, te [s] Nazikçe. (laubaliyane) Mini mini, nazik. Zarif.

Gentiment [s] Zarifane. Nazikane.

Gentleman [ez] (**dje**) Centilmen. Kibar, nazik, terbiyeli adam. (cemi **des gentlemen**)

Gentleman-rider [ez] (**djgentleman-ray-der** okunur) Amatör jokey.

Gentry [es] İngiltere’de haiz-i asalet olmayan mutebaran sınıfı. (mec) Terbiyeli adam.

Génuflecteur, trice [e-s] Diz çöken. Müdahin, mütebasbıs.

Génuflexion [es] Diz çökme. (mec) Mütebasbıs. Müdahene.

Géocentrique [s] (hey) Arz-ı merkez olmak üzere müşahide idilen bir seyyareye müteallik. (fls) El-arziye.

Géodésie [es] Fenn-i mesaha-i arazi. Fenn-i taksim-i arazi.

Géodésique [s] Fenn-i mesahaya ait. Taksim-i araziyye müteallik.

Géoffrées [es-cm] (nb) Fraşiye fasilesi.

Géogène [s] Arz üzerinde tenebbüt iden, neşv ü nema bulan.

Géogénie [es] Tekevvün-i arz-ı faraziyesi.

Géogosie [es] Kürre-i arzı teşkil iden suhur-ı muhtelifeden bahis-i fenni.

Géognoste [ez] Kürre-i arzın kışrını teşkil iden sahra ve madenleriñ tekevvünü ilminde mütehasıs alim.

Géographe [ez] Coğrafya mütehasısı. Coğrafya muallimi. Coğrafya haritalarını tersim iden adam.

Géographie [es] Coğrafya. Coğrafya kitabı.

Géographique [es] Coğrafyaya müteallik, coğrafi.

Géographiquement [h] Coğrafya vasıtası-la. Coğrafya fennine tatbiken.

Geôle [ez] Vakt-ile mahbuslarıñ hapishaneye girdikleri ve çıktıkları zaman zindancıya virdikleri resim. Hapishane harcı.

Géôle [es] Mahbes, zindan. Zindancıñ oturduğu oda.

Geôlier [ez] Zindancı. Hapishane gardiyanı.

Geôlière [es] Zindancı zevcesi. Zindancı kadın.

Géologie [es] Tabakatü’l-arz ilmi. Arziyat.

Géologique [s] Arziyata müteallik.

Géologue [ez] Arziyat mütehasısı.

Géomancie veya **Géomance** [es] Rimel ilmi.

Géomancien, ne [e] Rimelci, remmal.

Géométral, e [s] Hendese. Hendeseye mutabık. (ez) Sath-ı hendesi.

Géométralelement [h] Bi’l-hendese (az müstemeldir)

Géomètre [ez] Mühendis. Hendese fenni erbabından.

Géométrie [es] Hendese. Hendese kitabı. -- **plane** Hendese-i musattaha. -- **dans l’espace** Hendese-i mücesseme. --

analytique Hendese-i halliye. --
descriptive Hendese-i resmiye.

Géométrique [s] Hendesi. **figures – s**
Eşkal-i hendesiye.

Géométriquement [s] Hendese vasıtası-
la. Bi'l-hendese.

Géomorphie [es] Taksim-i arazi
fenniniñ, şekl-i arzıñ tetkikinden bahis
kısmı.

Géomorphogénie [es] Avarız-ı arzıñ
teşkiline ait tetkikat.

Géophage [ez] Toprak yiyen. Akilü'l-
türab.

Géophonie [es] Ziraat. Filahat.

Géorama [ez] Harita-i mücessime.

Géorgien, ne [s] Gürcü. (ez) Gürcü
lisanı.

Géorgique [s] Ziraate müteallik.

Géothermie [es] Arzıñ dahili harareti.

Géotropisme [ez] Bazı azanın bi'l-hassa
yapraklar-la saklarıñ caize-i arzıñ tesiri
tahtına muayyen bir istikamet almaları
hassası.

Gérance [es] Vekalet-i idare. Bir
müesseseyi idare itme. Bu vazifeniñ
sürdüğü müddet. Müdür-i mesullük.

Géraniacées [es-cm] (nb) Ebriye
fasilesi.

Géranium [ez] İtir çiçeği.

Gérant, e [e] Vekil. Müdür. --
responsable (gazete) Müdür-ü mesulü.

Gerbe [es] Ekin vesaire demeti. (as)
Huzme.

Gerbée [es] Saman demeti.

Gerber [fte] Otu demet bağlamak. Şarap
fiçılarını mahzende birbirine üzerine
koyarak yerleştirmek. (fl) Müteaddit
demetler husule getirmek. Huzme
şeklinde yapmak.

Gerbier [ez] Demet yığını.

Gerbière [es] Ekin, demetleriniñ nakline
mahsus araba.

Gerbille [es] Tarla sıçanı.

Gerboise [es] Dağ sıçanı.

Gerce [es] Güve. Çatlak. Yarık. Cildiñ
üzerinde husule gelen çatlak.

Gercement [ez] Çatlatma, yarma.
Çatlak, yarık.

Gercer [fte] Çatlatmak. (fl) Çatlamak.

Gerçure [es] El ve dudakta husule gelen
çatlak. Ağaç kabuklarında hasıl olan ince
yarık.

Gérer [fte] İdare itmek. Nezaret itmek.
Vekaleten idare-i umur itmek.

Gerfaut [ez] Ak doğan. Sungur.

Germain, e [s] Li-ebeveyn. Öz. (hk)
frères – s Öz, li-eveveyn kardeş. **cousin**
– s İki kardeş çocukları.

Germain, e [s-e] Almanyalı.
Cermanyalı.

Germandrée [es] Yer palamutu.

Germanique [s] Almanya'ya,
Almanlara mensup.

Germaniser [fte] Almanlaştırmak.

Germanisme [ez] Almanlık; Alman
şivesi.

Germanium [ez] Bizmuta benzeyen bir
cism-i basit madeni.

Germe [ez] Nücum. Nücum özü. Filiz. (mec) Bir şeyin esası, memba ve sebebi.

Germer [fl] Filiz sürmek. Çimlenmek. (mec) İnkişafa bağlamak. Müsmir olmak.

Germinatif, ve [fte] Filizlenmeye ait. İntaşi.

Germination [es] Filizlenme. İntaş. Çimlenme.

Germoir [ez] Bira yapmak için arpanın filizlendirildiği mahal. Filizlendirilmeyecek tohumları koymaya mahsus kap.

Germon [ez] Bir nev torik balığı.

Géromé [ez] Bir nev Fransa peyniri.

Gérondif [ez] (sr) Sıga-i raptiye. Sıga-yı sıla.

Géronte [ez] Gülünç ihtiyar.

Géronterie [es] Gülünçlük hali.

Gérontisme [ez] Ateh, matuhluk.

Gérontocratie [es] İhtiyarların yed-i idaresine tevdi idilen hükümet.

Gérousse [es] (nb) Bir nev burçak.

Gerris [ez] Su örümceği.

Gerseau [ez] (bhr) Makara fişkası.

Gerzeau [ez] (nb) Karamuk.

Gésier [ez] Kuşların midesi. Konsa.

Gésine [es] Lohusalık. Vaz-ı haml.

Gésir yahut **Gir** [fl] Yere uzanmış olmak. Bulunmak. Yatmak. İbare olmak. Medfun olmak. (efal-i nakıadan olup yalnız bazı sigaları müstameldir) **ci** – **gît** (mezar taşına yazılan bir tabir) Burada medfundur.

Gesnériacées [es-cm] (nb) Cesterya fasilesi.

Gésnérie [es] (nb) Cesterya fidanı.

Gesse [es] Burçak.

Gestation [es] Haml müddeti. Haml. Gebelik vakti.

Gestatoire [s] Nakl iden, taşıyan.

Geste [ez] İşaret nutk-ı irad iderken veya söz söylerken el, kol vesaire aza ile icra idilen hareketler; evza. Fedakarlık, şecaat. (cm) Evtar ve hareket. (as) Destan-ı hamaset.

Gesticulation [es] Söz söylerken birçok evza ve hareketlerde bulunma.

Gesticuler [fl] Söz söylerken birçok evza ve hareketlerde bulunmak.

Gestion [es] İdare. Rüyat-i umur. Nezaret.

Gestionnaire [s] İdari. (ez) Müdür. Bir müessese-i askeriye-i idareye memur zabıt veya küçük zabıt. İdare memuru.

Geiser, Geysir [ez] (r okunur) Kaynarca. Sıcak su menbaı.

Geisha veya **Ghesha** [es] (**ghècha** okunur) Japon dansöz muganniyesi.

Gheta [es] Japonların giydikleri tahta kundura.

Gibbeux, se [s] Kambur.

Gibbon [ez] (ta t) Büyük şebek.

Gibbosité [es] Kamburluk.

Gibecièrè [es] Avcı, talebe vesaire çantası. Dağarcık. (as) Bir nev fişeklik. Hokkabaz çantası. – **tour de** Hokkabazlık.

Gibelet [ez] Küçük burğu.

Gibelotte¹⁶⁸ [ez] Ada tavşanı yahnisi.

Giberne [es] Fişeklik. Fişegiñ çantası, torbası.

Gibet [ez] Dar ağacı.

Gibier [ez] Av hayvanı. Av. Av eti. (mec) -- **de potence** Serseri, ipekten kazıktan kurtulmuş haydut.

Giboulée [es] Şiddetli fakat süreksiz yağmur, sağanak.

Giboyeur [ez] Av meraklısı. (az müstameldir)

Giboyeux, se [s] Avı çok yer.

Gibus [ez] Yaylı, istenildiği zaman yassılanan silindir şapka.

Gicler [fl] Etrafa sıçrayarak fişkırmak. (argo) Tükürmek.

Gicleur [ez] Motoruñ esans borusu.

Gifle [es] Tokat. Şamar. Sille.

Gifler [fte] Tokatlamak. Tokat vurmak, atmak.

Gigantesque [s] Deve mensup. (mec) Gayet büyük. Cesim. Muazzam. Gulane. Hayretbahş.

Gigantisme [ez] Vücutuñ veya bazı aksamıñ fevkalade büyümesi.

Gigantologie [es] Devlerden bahis kitap.

Gigantomachie [es] Devleriñ mabutlarla efsanevi muharebesi.

Gigogne [es] Çok evladı olan kadın, valide.

Gigolette [es] Fahişe. Sokak şırpıntısı. Biriniñ maşukası olan kadın.

Gigolot [ez] Fahişe dostu. Dostu olduğu fahişeniñ parası-la geçinen delikanlı. Anaforcu aşık.

Gigot [ez] Kuzu, koyun ve karaca budu. Kızartması. Beygiriñ ard ayağı. Entari kolunuñ geniş olan üst kısmı. (mec) İnsan bacağı, oyluğu.

Gigoté, e [s] Yüklü hayvan.

Gigoter [fte] (ölen tavşan hakkında) Deprenmek. Fena raks itmek. Mütemadiyen bacaklarını oynatmak, sallamak.

Gigue [es] Karaca butu. Bir nev İngiliz raksı ve bu raksıñ havası. (amiyane) Bacak.

Gilet [ez] Yelek.

Gileter [fte] Yelek giymek.

Giletier, ère [e] Yelekçi. (es) Saat kordonu.

Gille [ez] Sade dil adam. Avanak.

Gillerie [es] Saflık, avanaklık.

Gimblette [es] Meyveli pasta veya bonbon.

Gin [ez] (**djinn** okunur) Cin denilen sert İngiliz içkisi.

Gindre veya Geindre [ez] Hamurkar.

Gingas [ez] Şilte yüzü yapılan keten bezi.

Gingembre [ez] Zencefil.

Gingeole [es] Ünnab.

Gingival, e [s] (tşr) Diş etlerine müteallik. Lisevi.

¹⁶⁸ Sözlükte “Gibolotte” şeklindedir.

Ginginite [es] (t) Diş etleriniñ iltihabı. İltihab-ı lise.

Ginglyme [ez] (tşr) Mufsal-ı rezzi.

Ginguer [fl] Sevinç-le sıçramak. Gülüp oynamak. (beygir hakkında) Kıç atmak.

Ginguet, te [s] (laubaliyane) Ekşimtrak. (mec) Adi, değersiz. Fena.

Gipsy [e] İngiltere'de çingenelere virilen isim.

Girafe [es] Zürefa.

Girafeau [ez] Zürefa yavrusu.

Girande [es] Fıskiye. Şadırvan. Çark-ı felek. (ilab-ı nariyeden)

Girandolle [es] Müteaddid kollu şamdan. Elmaslı küpe.

Girasol [ez] Aynü'ş-şems taşı. (nb) Ay çiçeği.

Giratoire [s] Devrani.

Giraumont [ez] Helvacı kabağı.

Girelle [es] İstrongilos balığı.

Girie [es] Sahte ve gülünç şikayet. Yalandan inleme. Yapma, calı etvar.

Girofle [es] Kuru karanfil tanesi.

Gioflée [es] Şebboy çiçeği. (amiyane) Şamar, tokat.

Gioflief [ez] Karanfil fidanı.

Giorolle [es] Leziz bir nev mantar.

Giron [ez] Oturulduğu zaman bel kemerinden dizlere kadar imtidat iden kısım : kucak. Merdiven basamağınıñ ufki kısmı. (makine) Bucurgat manivelası zarfı. (mec) Muhit.

Girond, e [s] (argo) Güzel, yosma. Nazik.

Gironner [fte] Altın, gümüş veya bakır mamulatını çiçek-le müdevver itmek.

Girouette [es] Yelkovan fırıldak. Yel gösteren. (mec) Sebatsız, mütelevvinü'l-efkar.

Giselle [es] Dante-le taklidi muslin.

Gisement [ez] Tabakat-ı mideniyeñ toprak altındaki vaziyeti. Maden kitlesi. Tabakası.

Gitane veya **Gitano** [e] İspanya'da çingenelere virilen isim. Müennesi. (**gítana**)

Gîte [ez] Mesken. Yuva. Meva. -- **s d'étapes** Menzil, konak, tavşan yuvası. Tabakaları dahilindeki filizat-ı madeniye. Öküz butunuñ makbul kısmı.

Gîter [fl] Yatmak. İkamet itmek. Beytutet itmek. (ft) Misafir itmek. Yatırmak.

Gîton, ne [e] Henüz bir yaşına gelmemiş katır.

Givre [ez] Kırağı. Buz.

Givre yahut **Guivre** [es] Hayali, efsanevi bir ejderha resmi.

Givreux, se [s] Kırağılı.

Glabelle [es] İki kaş arası.

Glabre [s] Tüysüz. Mücella. (mec) Kılısız, sakalsız.

Glaçage [ez] Bir şeyiñ dondurulması.

Glaçant, e [s] Soğuk, barid.

Glace [es] Buz. Ayna. Cam. Dondurma. (mec) Şiddetli soğuk. Araba. Penceresiz. Elmas ve emsali taşlarıñ üzerindeki leke.

Glacé, e [s] Donmuş. Müncemid. Doñdurulmuş. Çok üşümüş. Mücella. Parlak. (mec) Barid, hissiz, soğuk.

Hasmane, lakayt. **fruits** – s Şekerleme. **marron** -- Kestane şekeri.

Glacer [fte] Dondurmak. Cila virmek. Çok üşütmek. (mec) Soğutmak. Hissi azaltmak. Korkutmak. Tahdit etmek. Öğretmek. Şekere batırmak. Parlatmak.

Glacierie [es] Dondurmacılık. Cam ve ayn fabrikası ve ticareti.

Glaceur [e] Kumaşa, kağıta cila viren işçi.

Glaceux, se [s] Lekeli zi-kıymet taş.

Glacial e [s] Pek soğuk. Müncemid. Barid. (mec) Sıkıntılı. Can sıkıcı. **zone** – e Mıntıka-i müncemide. **océan** -- Bahr-i müncemid.

Glaciale [es] Amerika semiz otu.

Glacier [ez] Dondurmacı. Cümudiye. Aynaya, cam ve mümasili şeyleri imal iden adam. Aynacı, camcı.

Clacière [es] Buz deposu. Buz makinesi. Karhane. (mec) Gayet soğuk mahal.

Glacis [ez] Meyli az bayır. (istihka) Şiv-i sahra.

Glaçon [ez] Buz parçası. (mec) ve (laubaliyane) Gayet soğuk adam.

Glaçure [es] Çömlük sıırı.

Gladiateur [ez] Eski Roma sirklerinde diğer bir adam veya vahşi hayvan-ile muharebe iden adam, musari.

Glaïeul [ez] (nb) Kuzgun kılıcı. Seyfü'l-gurab.

Glaire [es] Çiy. Yumurta akı gışai-i muhatiniñ ifraz ittiği yapışkan ve beyazımsı madde. Zülal-i muhati.

Glairer [fte] (mücellitlik) Bir kitabın kabını, parlatmak veya yıldızı tutacak bir

hale getirmek için çiy yumurta ak-ile ovmak.

Glaireux, se [s] Zülali.

Glaise [es] Balçık. Lüleci çamuru. Özlü toprak.

Glaiser [fte] Balçık-la sıvamak. Tarlanın kuvve-i inbatıyesini artırmak için özlü toprak dökmek.

Glaieux, se [s] Balçık nevinden olan.

Glaisière [es] Lüleci çamurunun, özlü toprağın çıkarıldığı yer.

Glaive [ez] İki tarafı keskin kılıç. Seyf-i sarım. (mec) Harp. **tirer la** -- Sel-i seyf etmek, harp etmek. İlan-ı harp etmek.

Glanage [ez] Başak toplama.

Gland [ez] Meşe palamutu. Pelit. (tşr) Haşefe, zikir başı. Palamut şeklinde püskül.

Glande [es] (tşr) Gудde. Bez. Ur.

Glandée [es] Palamutun düşürülmesi.

Glandulaire veya **Glanduleux** [s] (tşr) Gудedi.

Glandule [es] Küçük gудde. Küçük ur. Gudeyd.

Glane [es] Başak demeti. Dizi. Hevek. Kurumuş sapsarı birbirine yağlanarak asılan soğan, sarımsak heveği.

Glaner [fte] Hasattan sonra yerde kalan başakları toplamak. (mec) Huşe-çinlik etmek.

Glaneur, se [e] Huşe-çin. Biçilmiş tarlada yerden başakları toplayan adam.

Glanure [es] Hasatta sonra yerden toplanan başaklar.

Glafir [fl] (tilki ve köpek yavrusu hakkında) Bağırarak. Havlamak. (mec) Acı ses-le bağırarak.

Glapisement [ez] Köpek yavrusu ile tilkiniñ havlaması. Yaygaracı adamların bağırması.

Glas [ez] Cenaze, matem çañı.

Glatir [fl] (kartal kuşu hakkında) Bağırarak.

Glauberite [es] Globerit madeni.

Glaucomeux, se [s] (t) Da-i zeraki müptela, duçar olmuş.

Glaucome [ez] (t) Bir nev göz hastalığı. Da-i zeraki.

Glaucue [s] Maviye çalar yeşil renkli. Deñiz rengine.

Glèbe [es] Toprak zekeğı. Arazi.

Glécome [ez] Yer sarmaşığı.

Glène [es] (tşr) Oynak yerlerindeki geminiñ oyuğı. Cevf-i unab. (bhr) Halat kangalı.

Gléner [fte] (bhr) Bir halatı dairevi kangal şeklinde toplamak, bükme.

Glénoïdal, e veya **Glénoïde** [s] (tşr) Unabi.

Glette [es] Mürdeseng. Humz-ı rasas.

Glissade [es] Kayma. Çocukların kızak kaydıkları donmuş yer. Raksta yana doğru hareket.

Glissage [fte] Odun ve keresteniñ dağdan kaydırarak indirilmesi.

Glissant, e [s] Kayan. Üzerinde sürat-le kayılabilen. Kaypak. (mec) Güç. Suubetli.

Glissement [ez] Kayma.

Glisser [fl] Kaymak. Gürültüsüzce yürümek. Görünmeden geçmek. Sıyırıp geçmek. Kayar gibi ilerlemek. (mec) Bir mevzuya hafifçe temas etmek. -- **des mains** Kaçmak. (ft) Hafifçe koyu virmek. (mec) Yerleştirmek, ilka etmek. **se** -- Sokulmak. Hulul etmek.

Glisseur, se [e] Buz üzerinde kayan adam.

Glissière [es] Dişli tevkif halkası.

Glissoir [ez] İçinden zincir geçen küçük müteharrik halka.

Glissoire [es] Bir tevkif halkası dahilinde delik iderek hareket iden bir makine parçası.

Global, e [s] Toptan, götürü. Mecmua.

Globe [ez] Kürre. Kürre-i arz. Lamba karpuzu. Fanus. -- **terrestre** Kürre-i arz. -- **célestre** Kürre-i sema.

Glob-trotter [ez] (**tro-teur** okunur) Dünyayı dolaşan seyyah. Cihangir.

Globeux, se [s] Kürevi. Yuvarlak.

Globo [h] (**in**) Tafsilata girişmeksizin.

Globulaire [s] Küreviyü'ş-şekl.

Globule [es] Küçük küre. Küreyve. -- **s du sang** Küreyvat-ı demeviye.

Globuleux, se [s] Küçük küreleri havi. Zü'l-küreyvat.

Globuline [es] (k) Küreyve.

Gloire [es] Şan-ı şeref. Şöhret. Şükür, hamd, hürmet, ihtiram, tazim. Debdebe. Azamet. Eizze başlarını ihata iden nurani daire, hale. Mefharet. İftihar.

Glomérider [es] Tesbih böceğı.

Gloméruler [es] (nb) Deste. Zimmet.

Gloria [ez] Rakı karıştırılmış şekerli kahve veya çay.

Gloriette [es] Bağ veya bahçe içindeki küçük köşk.

Glorieusement [h] Şan ve şeref-le. Tantana ve debdebe ile.

Glorieux, se [s] Şanlı, şöhretli. Şerefli. Namdar. Celilü'ş-şan. Bais-i iftihar. Şeref-bahş. (e) Mütekebbir. Müteazım. Mağrur. Mütefahir.

Glorification [es] Şükür, tahmid, tazim. Tebcil. Büyük bir şan ve şerefe nail olma. Medh ü sitayiş.

Glorifier [fte] Tebcil itmek. Tazim itmek. Saadet-i sermediyeye nail olmak. – **se** Mütefahhir olmak. Tefahhur itmek. Şan ve şerefe nail olmak.

Gloriole [es] Adi ve ehemmiyetsiz şeylerden gurur, tefahhur.

Glose [es] Metin şerhi. Haşiye. Şerh. (laubaliyane) Tenkit, muaheze. Su-i tefsir.

Gloser [fl] Şerh yazmak. Su-i tefsir itmek. Tenkitkarane şerhler yazmak. (fl) Tenkit, muaheze itmek.

Gloseur, se [e] Her şeyi su-i tefsir iden. (az müstameldir)

Glossaire [ez] Bir lisanın eskimiş kelimelerini aynı lisanın kelimat-ı malumesi-le izah iden lügat kitabı. Lügatçe.

Glossalgie [es] (t) Dil ağrısı. Elem-i lisan.

Glossateur [ez] Şarih. Müfessir.

Glossien, ne [s] (tşr) Dile müteallik. Lisani.

Glossine [es] Uyku hastalığını nakil iden tsé-tsé sineğini fenni ismi.

Glossite [es] (t) Dil iltihabı.

Glossocatoche [ez] (cerra) Muhfiz-i lisan.

Glossocèle [ez] Diş şişmesi. Tahaccüm-i lisan.

Glossó-épiglottique [s] (tşr) Lisan-ı mizmari.

Glossographie [es] Teşrih lisanı bahsi. Bir lisanın kelimat-ı atikesini tetkiki.

Glosside [s] Dil şeklinde olan.

Glossologie [es] İlm-i lisan. Mebhasü'l-lisan.

Glossotomie [es] (tşr) Hazü'l-lisan.

Glote [es] (tşr) Mizmar.

Glottique [s] Mizmari.

Glouglou [ez] Şişeden boşaltılan mayın hasil ittiği ses : gulgul. Gırgır.

Glougloter veya **Glouglouter** [fl] (erkek hindi hakkında) Bağırarak. Gulu gulu itmek.

Glottorer [fl] Leylek gibi bağırarak.

Glouissement [ez] Kuluçka tavuğun civcivlerini çağırarak için çıkardığı ses : gurk gurk.

Glousser [fl] (kuluçka) Bağırarak. Gurk gurklamak.

Glouton, ne [s] Ekul. Aç gözlü. Obur. (ta t) Akilü'l-luhum fasilesinden kutb havalisinde yaşayan bir nev porsuk.

Gloutonnement [h] Aç gözlülük-le. Ekülane. Oburca.

Gloutonnerie [es] Aç gözlülük. Oburluk.

Glu [es] Ökse. (mec) Cazib. Muğfel.

Gluant, e [s] Yapışkan. (mec) Muaccez. Muannit. Musır.

Gluau [ez] Ökse çubuğu. (argo) Tuzak. Tevkif.

Glucomètre [ez] Bir şireniñ muhteva olduğu şeker miktarını tayinine mahsus mikyasa.

Glucose yahut **Glycose** [es] Glikoz denilen madde. Üzüm, nişastadan çıkarılan madde-i sükkeriye : üzüm şekeri, nişasta şekeri.

Gluer [fte] Ökse sürmek. Bulaştırmak.

Glui [e] Çavdar sapı.

Glume [ez] (nb) Husale.

Glumé, e [s] (nb) Zü'l-husale.

Gluten [ez] Gluten. Nişastası alındıktan sonra hububat ununda kalan madde-i lüzuciye. Kola, çiriş.

Glutier [ez] Ökse ağacı.

Glutineux, se [s] Yapışkan, lüzuciyetli. Gluten nevinden olan. Gluteni muhteva.

Glycémie [es] (t) Hulevat-ı dem. Kanda şeker bulunması.

Glycéré ve **Glycérat** [ez] Gliserin muhteva ilaç.

Glycérine [es] Gliserin.

Glycériner [fl] Gliserin sürmek.

Glycine [es] Türüz otu.

Glycogène [s] (k) Şeker tevlit iden. Hayvanatıñ karaciğerinde bulunup nişastayı muhteva madde-i uzviye.

Glycosurie [es] (t) Bol sükkeri.

Glyphe [ez] Oyma suret-ile mahkuk, oluklu bina tezyinatı.

Glyptique [es] Ahcar-ı kıymettar üzerinde hak sanatı.

Glyptographie [es] Ahcar-ı mahkuke-i atikeyi tanıma ilmi.

Glyptothèque [es] Asar-ı nakriye müzesi.

Gnaf [ez] (**niyaf** okunur) (amiyane) Kunduracı. Eskici. Kavaf.

Gnaffer [fte] (amiyane) Eski şeyleri yapmak. Fena tamir itmek.

Gnangnan [e-s] Miskin, batiü'l-hareke.

Gneiss [ez] (**ghnes** okunur) Feldispat, mika ve kuaçtan mürekkep sahra. (mima) Sert somaki taşı.

Gnognote [es] (amiyane) Adi şey. Ahmak, sersem.

Gnome [ez] Cüce ve biçimsiz cin. Dev.

Gnomide [es] Cin ve devleriñ dişisi.

Gnomique [s] Hikmet-amiz söz. (fls) Hikemi, hükema-yı seba.

Gnomon [ez] Basita-yı şemsiñ meyli, murakkami, izadesi.

Gnose [es] İm-i hal. (fls) İrfan.

Gnoséoloique [es] Mebhas-ı maarif.

Gnosticisme [ez] (fls) İrfaniye.

Gnostique [e-s] (fls) İrfaniye mesleği taraftarı.

Go [s] (**tout de**) Serbestçe birdenbire, derhal.

Gobe veya **Gobbe** [es] Tavuk ve emsali hayvanatı semirtmek için yutturulan veya muzır hayvanatı zehirlemek için yedirilen yuvarlak şey.

Gobelet [ez] Kase, tas. Bardak. Hokkabaz hokkası.

Gobeleterie [es] Kasecilik. Hokkacılık.

Gobeletier [ez] Kaseci. Bardakçı.

Gobelin [ez] İfrit, cin. Şeytan.

Gobelotter [fl] (laubaliyane) İçkiyi sık sık ve azar azar içmek.

Gobe-mouche [ez] İncir kuşu.

Gober [fte] Çiğnemededen yutmak. (mec) Bila-tetkik inanmak. **se** -- (amiyane) Kendini pek beğenmek.

Goberge [es] Marangoz mengenesi. (cm) Karyola tahtaları. Kurutulmuş morina balığı.

Goberger [ft] (**se**) Bol bol yiyip içmek. Aış ü işret itmek.

Gobet [ez] (laubaliyane) Çiğnemeksizin yutulan lokma. (mec) Safderun adam.

Gobeter [fte] Duvar çatlaklarını mala ile sıvamak. Kaba sıva yapmak.

Gobetis [ez] Azalmış alçı, sıva.

Gobeur, se [e] Lokmayı çiğnemeksizin yutan. (mec) Safdil.

Gobichonnade [es] (amiyane) Bol yemek. Eğlence, cümbüş.

Gobichonner [fl] (amiyane) Cümbüş itmek. Yiyip içmek. Zevk ü safa itmek. İstihza itmek. Meyhane meyhane dolaşmak.

Gobichonneur, se [e] (amiyane) Cümbüş ve eğlenceyi seven adam. Safaperest.

Gobie [ez] Kaya balığı.

Gobin [ez] (argo) Kambur.

Godage [ez] Kumaş kırıışığı, buruşuğu.

Godaille [es] (amiyane) İşret. Aış ü nuş. Ayyaşlık, bekrilik.

Godailles [fl] (amiyane) İşret itmek. Meyhane meyhane dolaşmak.

Godailleur [ez] Ayyaş. Bekri.

Godan yahut **Godant** [ez] Efsane. Masal. Yalan. Martaval. Tuzak. İğfal. **tomber dans le** -- Tuzağa düşmek. Mantara basmak.

Godancer [fl] Tongaya düşmek. Mantara basmak.

Goddam [hn] İngilizce küfür. (ez) Fransa'da İngilizlere virilen istihza-amiz lakap : İngiliz.

Godelureau [ez] Kadınlara gülünç surette sırnaşan, harf-i endazlıkta bulunan genç.

Godenot [ez] Kukla. (mec) Cüce ve biçimsiz adam.

Goder [fl] (kumaş hakkında) Kırışmak, buruşmak. Kabarmak suret-ile buruşmak.

Godet [ez] Ayaksız ve kulpsuz ufak kadeh. (nkş) Yağ hokkası. Bostan dolaplarına, tarak dubası zincirlerine merbut tekne, kova. Makine yağ yataklarından damlayan yağların altına konulan kap. Pipo lülesi. Kumaş buruşuğu. Mermi gömleği için yüksük. Kapsül.

Godiche [e-s] Ahmak. Salak. Bön. Bereriksiz.

Godichon, ne [e-s] (laubaliyane) Safderun, budala, salak, beceriksiz.

Godille [es] Sandalın kıçından kullanılır tek kürek.

Godiller [fl] Kayığı tek kürek-le sevk ve idare itmek. (argo) Sevinmek, memnun olmak. Eğlenmek.

Godillot [ez] Konçsuz kundura. Kaba ayakkabı. (argo) Acemi nefer.

Godinette [es] (amiyane) Metres. Alüfte.

Godiveau [ez] Et suyunda pişmiş köfte. Kıymalı dolma içi.

Godron [ez] Gümüş kaplarıñ kenarlarındaki zeytin şeklinde uyma veya kabartma tezyinatı. Göğüs ve yakalarda yapılan müdevver kırma ve fetiller.

Godronner [fte] Göğüs ve yaka kenarlarına kırma, fetil yapmak. Gümüş evaniniñ kenarlarına oyma veya kabartma tezyinatı yapmak.

Godure [es] Kırışik, buruşuk bozuntu.

Goéland [ez] Bir nev büyük martı.

Goëlette [es] Gulet denilen yelkenli gemi.

Goëmon [ez] Deñiz yosunu.

Goétie [es] Sihir. Ervah-ı habiseyi davet için okunan efsun.

Goffe [s] Kaba saba adam. Beceriksiz. Biçimsiz.

Gogaille [es] Eğlenceli ziyefet.

Gogo [ez] Safderun, aldatılması kolay adam.

Gogo [s] (â) Mebzulen. Bol bol.

Gogotte [s] (amiyane) Gevşek, seciyesiz. Kirli, pis, fena. Kerih. **être** -- Biraz budala, sersem olmak.

Goguenard, e [s] Müstehzi. Latifeci. Alaycı.

Goguenarder [fl] İstihzalı latifeler itmek. Alay itmek.

Goguenarderie veya **Goguenardise** [es] İstihza, latife, alay.

Goguenot [ez] Oturak. Ayak yolu, hela.

Goguette [es] (laubaliyane) Eğlence, musahabe. Ziyafet. Şen sözler. **être en** - - Çakır keyif olmak. Keyifli olmak.

Goinfre [ez] Pis boğaz. Obur.

Goinfrer [fl] Pis boğazcasına yemek. Oburcasına yemek.

Goinfrerie [es] Oburluk. Pis boğazlık.

Goitre [ez] (t) Boğaz uru. Guşe.

Goitreux, se [es] Boğaz uru nevinden. Boğazı urlu guşeli.

Golfe [ez] Körfez. Milli İskoçya sınırından bir nev top oyunu : golf.

Golfeur [ez] Golf oyuncusu.

Gon bo [ez] Bamyacı.

Golmène [es] (bhr) Gomene.

Gommage [ez] Zamk sürme. Zamklama.

Gomme [es] Zamk. -- **arabique** Zamk-ı Arabi. -- **élastique** Yazı silmeye mahsus lastik. (amiyane) Biraz gülünç kibar adamlar zümresi. Zürefa zümresi. (t) Firengi afat-ı ahiresi.

Gomme-gutte [es] (t) Ratineç-i hindi. Katalomba.

Gommer [ez] Zamk sürmek.

Gomme-résine [es] Ratineç zamkı.

Gommeux, se [s] Zamk viren. Zamklı. Yapışkan. (e) (amiyane) Zarif, biraz gülünç kibar adam.

Gommier [ez] Zamk ağacı.
Gommifère [s] Zamk viren.
Gomphose [es] (tşr) Mafsal. Merkuuz.
Gonagre [ez] (t) Diz nikrisi.
Gonalgie [es] Diz ağrısı.
Goncier [e-s] (amiyane) Hilekar, dessor, şerir.
Gond [ez] Kapı, pencere rezesi. **sortir des – s** Hiddetlenmek, öfkelenmek.
Gonder [fte] Reze takmak.
Gondole [es] Venedik sandalı. Gondol.
Gondoler [ft] (se) Kabarmak. Şişmek. (amiyane) Katılasıya gelmek.
Gondolier [ez] Gondolcu.
Gonfalon [ez] Bir nev harp bayrağı.
Gonflé, e [s] Memlu, meşhun, pür. Müstağrak, duçar. -- **d'orgueil** Pürvekar u azimet. **coeur – de chagrin** Müstağrak olan olan kalp.
Gonflement [ez] Şiş. Şişme. Şişirme.
Gonfler [fl] Şişirmek. Kabartmak. (mec) Duçar itmek. Müstağrak, meşhun itmek. (fl) Şişmek. – **se** Böbürlenmek, azamet taslamak. Şişmek.
Gong [ez] (g okunur) Aksa-yı şarkta değnek-le vurularak tanınan bir ses çıkarılan madeni daireden ibaret bir nev def.
Gongorisme [ez] (ed) Tumturak. İbareniñ tezyini.
Gonin [ez] (**maître**) Desas, müzevvir adam.
Goniomètre [ez] Mimar künyesi.

Gonococcie [es] Gonokoklarıñ tevlid ittikleri emraz ve afat.
Gonocoque [ez] (t) Bel soğukluğu mikrobi.
Gonotomie [es] Tıbbi hadımlık. İğdişlik.
Gonzesse [es] (argo) Kadın.
Gord [ez] Nehir dalyanı.
Goret [ez] Küçük domuz. (mec) Pis, iğrenç adam, çocuk.
Gorge [es] Boğaz. Hulkum, gırtlak. Boyun, unk. Gerdan. Göğsüñ üst kısmı. Üzerine haritanıñ burulduğı değnek. Makaranıñ etrafındaki oluk, ip yuvası. Dağ geçidi, boğaz, derbent. (mima) Kordon. **rendre** -- Kusmak. (mec) İade itmek. **crier à pleine** -- Gırtlakını yırtarcasına bağırarak, avazı çıktığı kadar haykırmak.
George-de-pigeon [s] Güvercin göğsü renkli. (ez) Şanjanlı bir renk.
Georgée [es] Yudum.
Gorger [fte] Çok yedirmek. (mec) Müstağrak itmek. Meşhun itmek.
Gorgerette [es] Kadın yakalığı.
Gorgerin [ez] Demir zırh yakası.
Gorget [ez] Bir nev rende.
Gorille [ez] Goril denilen maymun.
Gorodovoï [ez] Rusya zabıta memuruna virilen isim.
Gortyne [es] Mürver ağacı.
Gosier [ez] Boğaz, hulkum. Nefes yolu. (mec) **avoir le – pavé, ferré** Boğazı tekne kaplı olmak, gayet sıcak ve acı şeyleri bila-fütur yapmak. **avoir le – sec** Boğazı kurumak, susamak.

Gosiller [fl] (rakı hakkında) Hin-i takdirde şarab-la karışık çıkmak.

Goselin [ez] (amiyane) Nev-zad. (es) Küçük kız, genç kız.

Gossampin [ez] (nb) Peynir ağacı.

Gosse [e] (amiyane) Çocuk. Yumurcak, sokak çocuğu. (es) (argo) Yalan, hile, yuzak. Masal, martaval, kıtır. **conter** -- **des** Kıtır atmak, martaval atmak, maval okumak. (ez) Çırak.

Gothique [s] Eski Got kavmine mensup. (laubaliyane) Kadim, köhne. Modası geçmiş. (es) Bir nev Frenk yazısı. (ez) Got lisanı, Gotik tarz-ı mimarisi.

Goton [es] Köylü kız. Alüfte. Pis aşçı karı.

Gouache [es] Bir nev zamklı ve sulu boya.

Gouailler [fte] (laubaliyane) Alaya almak. İstihza itmek.

Gouaillerie [es] (laubaliyane) İstihza. Alay, eğlence.

Gouailler, se [e-s] (laubaliyane) Müstehzi. Alaycı.

Goualer [fl-t] (argo) Şarkı söylemek. İtiraf itmek.

Goualeur, se [e] Şarkı söyleyen. Sokak şarkıcısı. Muganni, muganniye.

Gouaper [fl] Meyhanelere, fena yerlere gitmek. Fena, ahlaksız adamlar-la ülfet itmek.

Gouapeur, se [e] veya **Gouape** [es] Serseri, sefih, haylaz, yan kesici. Serserilik, haylazlık.

Goudron [ez] Katran.

Goudronnage [ez] Katranlama. Katran sürme.

Goudronner [fte] Katran sürmek.

Goudronnerie [es] Katranhane.

Goudronneur [ez] Katrancı.

Goudronneux, se [s] Katranlı.

Gouet [ez] Buzağı otu. Oduncu. Bağcı bıçağı. Bir nev asma çubuğu.

Gouffre [ez] Girdap. Uçurum. Girdap. Varta. (mec) Felaket, mahv ve harabi sebebi.

Gouge [es] Kız. Hizmetçi kız. Ahlaksız kız. Fahişe. Marangoz. Heykeltıraş kalemi. Oluk avdanlığı.

Gouger veya **Goujer** [fte] Oluk avadanlı ile keresteyi işlemek.

Gouette [es] Küçük oluk avadanlığı.

Gougnotte [es] Sevici kadın.

Gouillon [ez¹⁶⁹] (ede) (argo) Külhanbeyi. Haylaz.

Gouin [ez] Çapkın. Ahlaksız çocuk.

Gouine [es] (amiyane) Adi fahişe. Sokak şırpıntısı.

Goujat [ez] Dülger çırağı. Pis adam. Terbiyesiz adam. Ahlaksız adam.

Goujaterie [es] veya **Goujatisme** [ez] Ahlaksızlık. Terbiyesizlik.

Goujon [ez] Tatlı su kaya balığı. Menteşe mili. Cıvata, kenet.

Goujonner [fte] Cıvatalar-la, kenetler-le tespit itmek. (argo) Aldatmak.

Goujonner [es] Sık balık ağı.

¹⁶⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Goule [es] Gul. Gul yabani. Vampir. (argo) Ağız, boğaz.

Goulée [es] İri lokma.

Goulet [ez] Liman ağzı, dar liman methali.

Goulot [ez] Şişe, testi vesaireniñ boğazı. (argo) Ağız, boğaz.

Goulotte [ez] Kornişlerdeki dar oluk.

Goulu, e [s] Yemeği seven ve çok yiyen, obur, ekul. (ez) Yılan balığı.

Goulûment [s] Oburcasına.

Goum [ez] Mağriplerde aile, kabile-i aşiret.

Goupille [es] Cıvata. Kenet.

Goupiller [fte] Cıvatalar-la, kenetler-le tutturmak, tespit etmek.

Goupillon [ez] Lamba şişesi, sürahi silmeye mahsus tomar. Saplı fırça. Kilisede ma-i mukaddes serpmek için ucunda deliği bir kısım bulunan madeni çubuk. (as) Top tomarı.

Goupiner [fte] (argo) Çalmak. Araklamak.

Goupineur [ez] Hırsız, sarik.

Goura [es] Pelenk denilen yakalı güvercin.

Gourbi [ez] Cezayir Araplarının kulübesi.

Gourd, e [s] Soğuktan donmuş, uyuşmuş. (yalnız eller ve parmaklar hakkında müstameldir.)

Gourde [es] Çotra. (as) Matara. Su kabağı. (e-s) (amiyane) Ahmak, sersem.

Gourdement [h] (amiyane) Hayvancasına. (argo) Çok.

Gourdin [ez] Kısa sopa. Lobut.

Gourdiner [fte] Lobut-la vurmak. Sopa ile dövmek.

Goure [es] Hileli, mağşuş ilaç. (mec) Yalan dolan. Aldatma. Düzenbazlık.

Gourrer [fte] İlaçlara hile katmak. (mec) (amiyane) Aldatmak.

Gourgandine [es] Fahişe.

Gourgandiner [fl] Fahişeler-le düşüp kalmak. Fahişeler peşinde koşmak. Zamparalık, çapkınlık itmek.

Gourgane [es] İri bir nev bakla.

Gourmade [es] Yumruk darbesi. Surata vurulan tokat. Yumruk.

Gourmand, e [s] Obur. Açgözlü. (ez) (nb) Meyveli dalıñ veya aşılannmış mahaliñ altında çıkan ve bir işe yaramayan dal. (mec) Haris.

Gourmander [fte] Azarlamak. Sert muamele etmek. Tekdir etmek. Hakim olmak, galebe etmek. (hissiyat ve ihtiras hakkında)

Gourmandise [es] Oburluk. Nefis ve tatlı yemekler.

Gourme [es] Ekseriya çocuklarıñ yüzünde ve başlarında zuhur iden bir nev cilt hastalığı. Rufya. (baytar) Su sakağısı. (mec) Gençlik çılgınlığı. **jeter sa** -- Delice sefahate dalmak. Çapkınlık itmek.

Gourmé, e [s] Sahte vakarlı. Bila-pervaz.

Gourmer [fte] Yumruk-la dövmek. Beygire gem suluğunu takmak. **se** -- Dövüşmek. (mec) Sahte azimet taslamak.

Gourmet [ez] İyi şarap ve yemekten anlayan adam. Şikemperver. Çeşneci.

Gourmette [es] Gem suluğu. Saat, bilezik zinciri.

Gouspin veya **Goussepain** [ez] (amiyane) Külhanbeyi. Çapkın. Küçük hırsız yamağı.

Gouspiner [fl] (argo) Serseri gezmek. Başı boş dolaşmak.

Gousseau [es] Boyu kısa ve fakat kuvvetli beygir.

Gousse [es] Bakla, fasülye gibi hububatın tanelerini ihata iden harici kabuk. Bu gibi hububat. Sarımsak dişi.

Gousset [ez] Koltuk altı. Yelek cebini. Pantolon kemerinde küçük cep.

Goût [ez] Kuvve-i zaika. Lezzet. Tat. Zevk. İştihâ. Meyl-i tabi. Arzu. Hüsn-i tabiat. Zevk-i selim. Heves, meyl. Ruh-ı can. Fikir, tarz, üslup. Zerafet, letafet. (amiyane) Rayiha. Koku, hiss-i takdir.

Goûter [fte] Tatmak. Beğenmek. (mec) Tasvip etmek. Sevmek, takdir etmek. Mazhar, nail, mütenaim olmak. (fl) Tecrübe etmek. Az miktarda yemek. İkinci yemeği yemek.

Goûter [ez] İkinci yemeği.

Goutte [es] Damla. Katre. Gayet az miktar. Küçük rakı ve likör kadehi. (h) – ne... Asla, hiç. – à – Damla.

Goutte [es] (t) Nikris. Mafasil hastalığı. -- **sereine** Bir nev göz hastalığı : kara su, keme.

Goutter [fl] Damlamak.

Goutteux, euse [e-s] (t) Nikrise müptela. Nikrisi.

Gouttière [es] Su oluğu. Damlalık. (as) Şişhane. (tşr) Oluk. Mizap.

Gouvernable [s] Kabil-i idare.

Gouvernail [ez] Dümen. (mec) Zemam-ı idare. İdare-i umur-ı hükümet.

Gouvernant, e [s] İdare iden. (ez) Vali zevcesi.

Gouvernants [ez-cm] Zamandaran, rical-i devlet.

Gouvernante [es] Çocuk mürebbiyesi. Bir bekar adamın ev işlerine bakan hizmetçi kadın.

Gouverne [es] Usul-i hareket. Hatt-ı hareket. Bir sefîneyi sevk ve idare itme.

Gouvernement [ez] Usul-i idare. Hükümet. Devlet. Valilik. -- **absolu** Hükümet-i mutlaka. -- **central** Hükümet-i merkeziye. -- **constitutionnel** Hükümet-i meşruta. -- **républicain** Hükümet-i cumhuriye. Hükümet konağı (bu manada majiskül ile yazılır)

Gouvernemental, e [s] Hükümete ait.

Gouverner [fte] Sevk ve idare etmek. İcra-yı hükümet etmek. Bir çocuğu yetiştirmek, talim ve terbiye etmek. (fl) Dümene itaat etmek. Dümen almak.

Gouverneur [ez] Vali. Müdür. Mürebbi. -- **général** Vali. -- **sous** Kaymakam.

Gouvernorat [ez] Valilik, vilayet.

Goyave [es] Hint armudu.

Goyavier [ez] Hint armudu ağacı.

Grabat [ez] Pis ve fena yatak. Hasta yatağı. **etre sur le** -- Mahv ve harap olmak.

Grabataire [e-s] (laubaliyane) Hasta, esir-fıraş.

Grabeau [ez] Ecza tozu.

Grabuge [ez] (laubaliyane) Gürültü; kavga. **il va y avoir du** -- Bir kavga çıkacak.

Grâce [es] İyilik, kerem, lutf. Teveccüh, hüsn-i nazar. Af. Letafet. Zerafet. Himaye. Hayırhahlık. Bir cezaniñ kısmen affi. Şükran, teşekkür. Avn-ı ilahi. Merhamet. Gufran. **action de s** – Cenab-ı hakka hamd ve şükür. **de bonne** -- İsteyerek. -- **à dieu** Lehü'l-hamd, Allah'a şükürler olsun, çok şükür. Lutf-ı hak-la. **coup de** -- Öldürücü darbe. (mec) Mah ve harap iden darbe. (hn) **grâce!** Merhamet! Merhamet idiniz! -- **à** Sayesinde. **rendre** – Teşekkür etmek. **de** -- Lütfen. **faire** -- Af etmek. (cm) Yemekten sonra idilen, okunan dua.

Graciable [s] Şayan-ı af. Şayan-ı merhamet.

Gracier [fte] Af etmek. (mahkumu) Cezasınıñ bir kısmını af etmek.

Gracieusement [h] Zarifane. İltifatkarane. Kemal-i zerafet-le.

Gracieuser [fte] (laubaliyane) Birine muhabbet. İltifat göstermek. Ulüv-i cenab-ı ibraz etmek. İltifat etmek.

Gracieuseté [es] İltifat. Nezaket. Zerafet. İkram.

Gracieux, se [s] Latif, nazik. Mültefit. Kerem. Zarif. Edalı, dilrüba. Terbiyeli. Fahri, meccani.

Gracile [s] Narin, nazik, ince.

Gracilité [es] İncelik, narinlik.

Gracioso [ez] İspanyol tiyatrosunda komik.

Graciose [h] (mu) Letafet-le.

Gradatif, ve [s] Tedrici.

Gradation [es] Tedric. -- **par** Tedricen. -- **renversée** Ehemîñ mühimme takdimi.

Grade [s] Rütbe; derece, paye.

Gradé [s] Rütbeli (başçavuş, çavuş, onbaşı) Küçük zabıt.

Grader [fte] Rütbe virmek. Terfi ittirmek. Paye virmek.

Gradient [ez] Barometreniñ derece-i taksimatı.

Gradin [ez] Kademe. Medrece. Basamak. Raf.

Gradine [ez] (nkr) Dişli kalem. Taşçı mili.

Gradomètre [ez] Mecra-yı bekle ithal idilecek büyüklüğünü sondalarıñ ölçmeye mahsus alet.

Gragualité¹⁷⁰ [es] Tedrici olma.

Graduation [es] Derecata taksim itme. Tedric.

Gradué, e [s] Derecata taksim idilmiş. Dereceli. Tedrici. (ez) Darülfünunda bir payeyi haiz kimse.

Graduel, le [s] Tedrici. (ez) Kilisede okunan dua.

Graduelement [h] Tedricen. Ale'l-tedric.

Graduer [fte] Deracata taksim etmek. Rütbe virmek. Tedricen arttırmak.

Gradus [ez] (s okunur) Latincede şiir ve seci ve kafiye lügati.

¹⁷⁰ Sözlükte "Gradualité" şeklindedir.

Graffite [ez] Asar-ı kadime üzerine el ile hak idilmiş resim.

Grafigner [fte] (amiyane) Paçavra toplamak.

Grafin [es] (amiyane) Paçavracı.

Graillement [ez] Ses kısıklığı.

Grailer [fl] Kısık ses-le söylemek. Av köpeklerini çağırmak için malum makam-la boru çalmak.

Graillon [ez] Yanmış iç yağı kokusu. Sofra artığı. (amiyane) Balgam. (argo) Pis hizmetçi, aşçı kadın.

Graillonner [fl] Öksürüp balgam tükürmek. Yanmış iç yağı kokusu almak.

Graillonneur, se [e] (amiyane) Her an balgam tüküren adam. Yemek artıklarını satan adam. (es) Fena aşçı kadın.

Grain [ez] Tane. Habbe. Buğday. (cm) Hububat. Küçük parça. (ölçü) Buğday. Kumaş ve deriniñ sathındaki gayr-i müsavi taneler. Sağnak, bora. – **de beauté** Ben, hal. **avoir un** -- Biraz delice olmak.

Graine [es] Tohum. Çekirdek. (cm) Tane. Bezr. **mauvaise** -- Çapkın. -- **d'attrape** Yalan, istihza, düzen.

Graineterie [es] Hububat ticareti ve mayazası.

Grainetier, ère [e-s] Hububat taciri.

Grainier, ère [e-s] Hububat taciri.

Grainier [ez] Hububat koleksiyonu.

Graissage [es] Yağlama.

Graisse [es] Şahm, iç yağı. **prendre de la** -- Semirmek.

Graisser [fte] İç yağı sürmek. Yağlama. -- **la patte** Rüşvet virmek. Bahşış virmek. (argo) -- **ses bottes** Ölmek. (fl) (müskirat) Bozulmak.

Graisseur, se [s] Yağlayan. (ez) Yağlayıcı, yağ süren işçi. Yağlama cihazı. Yağdan.

Graisseur, se [s] Şahmi.

Graissoir [ez] İç yağı sürececek bez.

Gramen [ez] (**gramène** okunur) Çim, çemen.

Graminées [es-cm] (nb) Neciliye fasilesi.

Grammaire [es] Sarf ve nahiv. Sarf ve nahiv kitabı.

Grammairien [ez] Sarfıyundan olan adam. Sarf malumu.

Grammatical, e [s] İlm-i sarfa müteallik. Sarfi.

Grammaticalement [s] Sarf ve nahiv kavaidine tevfiiken.

Grammatiste [ez] Cahil sarf hocası. Malumat-füruş. Sıbyan muallimi.

Gramme [ez] Gram, aşari dirhem.

Gramme [es] Gram sistemi dinamo elektrik makinesi.

Gramophone [ez¹⁷¹] Gramofon.

Grand, e [s] Büyük. Azim. Uzun. Uzun boylu. Cüsseli, şiddetli, sert. Tumturaklı. Şanlı, şöhretli, meşhur, maruf, cesur. Alicenab, ali, himmet. Baş, reis. Esaslı, ehemmiyetli. Ali. Şerefbahş. -- **jour** Aydınlık. -- **air** Açık hava. (ez) Sin-i rüşde vasıl olmuş genç, yaşını başını almış adam. Büyüklük, debdebe.

¹⁷¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Necabet. İspanya'da zadegan sınıfının en büyük paye-i asaleti. (cm) Rical-i aleyh. Kübra. **en** -- (h) Cesamet-i tabiyede. **de** – **coeur** Maa'l-memnuniye. **ouvrir de** – **s yeux** Hayret ve merak-la bakmak.

Grand'chambre [es] Bir parlamentonun başlıca odası.

Grand'chose [es] Edat-ı nefi ile beraber kullanılarak : ehemmiyetsiz, adi, değersiz manasına gelir. (e) **un, une** – **des pas** Ehemmiyetsiz, değersiz bir adam. Bir kadın.

Grand-croix [es] Şovalyeliğin en büyük payesi. Lejyoner donör nişanının en büyük rütbesi.

Grand'croix [ez] Lejyon donör nişanının en yüksek rütbesini haiz olan kimse.

Grand-duc [ez] Grandük.

Grand-ducal, e [s] Grandüklüğe mensup.

Grand-duché [ez] Grandüklük.

Grande-duchesse [es] Grandüşes.

Grandelet [es] Büyücek, büyükçe.

Grandement [h] Büyüklük-le. Alicenabane. Bol bol. Çok.

Grandesse [es] İspanya zadegan sınıfında en büyük asalet payesi.

Grandeur [es] Büyüklük, cesamet. İrilik. (mec) Ulüv, azamet. Nüfuz, hüküm, şevket. Haşmet. **du haut de sa** – - Kemal-i azimet-le. (r) Kemiyet, miktar. **sa** -- Rütbetli. (piskoposlara virilen unvan)

Grand'garde [es] (as) İleri karakol bölüğü.

Grandiloquence [es] Gösteriş yapmak için tumturaklı elfaz-ı istimali.

Grandiloquent veya **Grandiloque** [s] Tumturaklı (elfaz ve tabirat)

Grandiose [s] Azimetli. Muhteşem, muazzam. Hire-bahş. (ez) Büyüklük, ihtişam, azamet.

Grandiosement [h] Muhteşem, muazzam surette. Kemal-i ihtişam ile.

Grandir [fl] Büyümek. Çoğalmak. Tezayüt itmek. (ft) Büyütmek. Büyük göstermek. (mec) Tevsi itmek. Manen yükseltmek.

Grandissant, e [s] Mütezayid, artan.

Grandissement [ez] Büyüme. Büyütme. Tezyid; tezayüt.

Grandissime [s] (laubaliyane) Pek büyük. Azam.

Grand-livre [ez] (tica) Defter-i kebir.

Grand-maître [ez] Malta şövalyeleri reisi. (farmasonlarda) Üstad-ı azam. -- **des cérémonies** Teşrifat nazırı.

Grand'maman [es] (çocuk lisanında) Büyük anne, hanım nine, kadın nine.

Grand-mât [ez] (bhr) Grandi direği. Sancak direği.

Grand'mère [es] Büyük valide.

Gand'messe [es] Büyük ayin.

Grand-oncle [ez] Büyük amca, büyük dayı.

Grand-papa [ez] (çocuk lisanında) Büyük baba.

Grand-père [ez] Büyük baba.

Grand-parents [ez-cm] Büyük baba ve ana. Ced, cedde, büyük amca, büyük dayı, büyük hala, büyük teyze.

Gand'tante [es] Büyük teyze veya hala.

Grange [es] Ambar, zahire ambarı. Samanlık.

Grangée [es] Bir ambar dolusu.

Granifère [s] (nb) Taneyi habbeyi hamil. Taneli, tohumlu.

Granit [ez] (it okunmasa da caizdir) Granit dinilen sert taş. (mec) **coeur de** -- Haşin, hissiz kalp.

Granité, e [s] Granite müşabih. Granit taşı gibi taneli. Kumlu. (ez) Kaba yün kumaş. Havi az taneli dondurma.

Granitelle [es] Granitiñ bir nevi.

Graniter [fte] Granit taklidi boyamak.

Graniteux, se [s] Graniti muhtevi.

Granitique [s] Granit nevinden.

Granivore [e-s] Hububat ile beslenen hayvan. Akilü'l-hubub.

Granulaire [s] Habbelerden mürekkep (maden).

Granulation [es] Küçük taneler halinde ifrağ. Küçük taneler halinde toplanma. (t) Gışa-i muhati veya yaraların üzerinde husule gelen hubeybat.

Granule [es] Küçük tane, hubeybe. Gayet küçük hab.

Granulé, e [s] Hubeybatı havi.

Granuler [fte] Habbe, tane haline koymak. Ufalamak.

Granuleux, se¹⁷² [s] Hubeybata münkasım. Küçük tanelerden mürekkep.

Granulie [es] Sürat-le irileyen verem hastalığı.

Granuliforme [s] Hubeybe, küçük tane şeklinde.

Graphie [es] Efkârı ifade için bir takım mukarrer işaretler istimali; bu hususta kullanılan tarz-ı tahrir.

Graphique [s] Şekl-i hattiyeye, eşyayı eşkal ve hutut ile irae ve tasvir itmek sanatına müteallik. Tersimi. **signes – s d'une langue** Bir lisanın harfleri ve yazısı.

Graphisme [ez] Bir lisan kelimeleriniñ tarz-ı tahriri.

Graphiquement [h] Şekl-i hattı ile. Şekl-i hattı usulüne tevfiken.

Graphite [ez] (mima) Kurşun kalemi yapılan saf tabii karbon : grafit.

Graphiteux, se veya **Graphitique** [s] Grafiti havi.

Graphologie [es] İnsanın tabiat, mizaç ve istidadını hatt-ı destinin tetkik-ile keşf itmek sanatı.

Graphomètre [ez] Mesaha aleti : grafometre.

Graphophone [ez] Plakları üstüvane şeklinde olan gramofon : gramofon.

Grappe [es] Salkım. (as) Misket salkımı.

Grappiller [fl] Bağ bozumundan soñra bağda kalmış olan salkımları toplamak. (fl – t) (mec) Azıcık almak. Gayr-ı meşru surette ufak tefek gizli istifade temin itmek.

Grappilleur, se [e] Bu suret-le salkım toplayan kimse.

¹⁷² Sözlükte “Grrnuleux, se” şeklindedir.

Grappillon [es] Küçük salkım. Üzüm salkımından koparılan çitmik.

Grappin [ez] (bhr) Çengelli küçük çapa. Kanca. Koyu çengel.

Grappu, e [s] Salkımlı, çok salkımı olan.

Gras, sse [s] Semiz, yağlı. Kirli, yağlanmış. **jours** -- Karnavaliñ soñ üç günü. **terre – se** Killi, mümbit toprak. **dermir de – se matinée** Pek geç kalkmak. **corps** -- Ecsam-ı deseme. (ez) Etiñ yağlı kısmı. **faire** -- Et yemek. **avoir du** -- Lüzumundan fazla şişman olmak, şişmanlamak. **parler** -- (r) Harfini boğazdan telaffuz etmek. Galiz sözler söylemek. (argo) Para.

Gras-double [ez] Sığır işkembesi.

Gras-fondu [ez] Yahut.

Gras-fondure [es] Beygirlerde batn-ı esfel iltihabı.

Grassement [s] Bolluk-la. Semihane. Maa'z-ziyade. Müreffehen.

Grasset, te [s] Semizce. Tombul.

Grasset [ez] Beygiriñ aksam-ı vücudiyesinden : semane.

Grasseyer [fl] (r) Harfini hulkumdan telaffuz etmek.

Grasseyeur, se [s] (r) Harfini hulkumdan telaffuz iden.

Grassouillet, te [s] Tombul.

Grateron [ez] (nb) Kaz otu.

Graticuler [fte] Bir resmi istinsah etmek için mercilere taksim etmek.

Gratification [es] Mükafat. İkramiye. Bahşiş. İhsan. Atıye.

Gratifier [fte] Mükafat, ikramiye virmek. İhsan etmek. Bahşiş virmek.

Gratin [ez] Kazan dibi. Üzerine ekmek kabuğu veya peynir rendeleyerek hafif ateşte pişirilen yemek. (argo) Kibar alemi.

Gratiner [fte] Tencere dibi tutacak vech-le pişirmek. (fl) Kızartmak.

Gratirole [es] (si) Grasyola denilen müşhil-i nebat.

Gratis [h] (s okunur) Meccanen, bad-ı hava, caba. **pro Deo** Hasbeten lillah.

Gratitude [es] Minnettarlık. Şükran-ı nimet. Şükran. Hamd.

Grattage [ez] Kaşıma. Kazıma. Hak etmek. Tırmalamak.

Gratte [es] Çekme denilen bir nev çiftçi bıçağı. Gayr-ı meşru ufak tefek menafi.

Gratte-ciel [ez] Amerikalıların inşa ettikleri müteaddit katlı haneşere virilen isim : semapaye.

Gratte-cul [ez] Yabani gül meyvesi. İt üzümü.

Gratteler [fte] Bir maden safhasını, mermeri vesaireyi parlatmak için hafifçe kazımak.

Gratteleux, se [s] Uyuz hastalığına duçar olan. Göz kapakları şişen.

Grattelle [es] Uyuz. İltihab-ı cefn.

Gratte-papier [ez] Müstensih, kopyacı, avukat katibi, fena muharrir.

Gratter [fte] Kaşımak, kazımak. Yazıyı hak etmek. Eşelemek, dağıtmak. (amiyane) Ale'l-ekser gayr-ı meşru olmak üzere ufak tefek kar etmek. Birine temelluk etmek. Geçmek. (fl) Yavaşça vurmak (kapı). Bir sazı (fena) çalmak.

(amiyane) **en** -- Bir şeyi pek iyi yapmak. Çok sevmek.

Gratteur [ez] Kazıyan, kaşıyan.

Grattoir [ez] Kazıyacak alet, kalemtırış, kızıağı. Doğramacı, dülger vesaireniñ kullandıkları muhtelif şekilde avadanlık. -- **de papier** Adi muharrir.

Grattoire [es] Oyuk sathları kazmaya mahsus çilingir aleti.

Gratture [es] Kazıntı.

Gratuit, e [s] Meccanen. (mec) Sebepsiz. Fikr-i menfaatten ari, hasbi. **à titre** -- Meccanen. **supposition** – e Farz-ı muhal.

Gratuité [es] Ücretsiz olma. Bad-ı havalık. Meccanen olma. Hasbilik.

Gratuitement [s] Meccanen, fahri olarak. Hasbi olarak. Hasbeten. Ücretsiz. Bad-ı havadan.

Grau [ez] Su bendi; kanal. Dağ geçidi.

Gravatieur [ez] Moloz taşıyan arabacı.

Gravatif, ve¹⁷³ [s] (t) Ağırlık-la müterafik. Ağır, sakil. (veca veya hastalık) **douleur** – ve Veca-i sakil.

Gravats [ez-cm] Kalburdan geçmeyen. Moloz aksamı. Enkaz döküntüsü.

Grave [s] Ağır. Sakil. (mec) Ciddi, vakur, ağır başlı. Vahim, tehlikeli. Mühim. (ez) Ağır, ciddi, fikir; ciddi üslup.

Grave [ez] Beyaz grav şarabı.

Gravé, e [s] Çiçek bozuğu. Mahkuk, menkuş.

Gravelage [ez] Yola çakıl döşemek.

Gravelle [es] Şarap posası.

Gravelée [es] Şarap tortusu külü.

Graveler [fte] Ufak çakıl taşları karışık iri kum-la setr itmek, döşemek.

Graveleux, se [s] Kumlu çakıl-la karışık. Kumlu. Kum hastalığına müptela. (mec) Mugayir-i edeb, pek serbest, açık (söz hakkında)

Gravelle [es] Mesane ve böbreklerde hasıl olan kum, taş. Hasat. Kum, mesane taşı hastalığı.

Gravelure [es] Açık ve edebe mugayir söz.

Gravement [h] Ciddiyet-le. Ehemmiyet-le. Vahim, tehlikeli surette.

Graver [fte] Hak itmek. Oymak. (mec) Zihne, hafızaya nakış itmek.

Graveur [ez] Hakkak.

Gravier [ez] Çakıllı ve iri taneli kum. İdrarda bulunan kum.

Gravir [fte] Tırmanmak. Yüksek bir yere tırmanarak çıkmak.

Gravitant, e [s] Mail. Müncezib.

Gravitation [es] Cazibe kuvveti, hassası. İncizab.

Gravité [es] Ağırlık. Sıklet. Ecsam. (mec) Ehemmiyet. Vahamet. Ciddiyet. (fiz) **centre de** -- Merkez-i sıklet. Sedaniñ bi'n-nisbe pesliğı.

Graviter [fl] (fiz) Merkezi bir noktaya doğru meyl itmek, merkez-i sıklete tabi olmak. (mec) Meyl itmek, münce olmak.

Gravois [ez] Moloz parçaları.

¹⁷³ Sözlükte “Gravatif, ue” şeklindedir.

Gravure [es] Hakkaklık. Resim. Hak, hikayet. Kalemkarlık.

Gré [ez] Arzu. İradat. Rıza. Keyf. **mauvais** – à; **savoir bon** –; **quelqu'un** - - Birinden memnun olmak, haz itmemek. **bon** – **mal** -- İster istemez, tavan ve kerhen. **de** – à -- Rıza-yı tarafeyn-le. à **mon** – Keyfimce.

Gréage [ez] Gemi teçhizi.

Grébe [es] Gürlü kuş.

Grec, que [s] Yunani. (e) Yunanlı. (ez) Rumca. (mec) Dolandırıcı. Hırsız. Kumarda hile yapan.

Grèce [es] Yunanistan.

Grécisant [ez] Yunan adetine merbut kalan adam.

Gréciser [fte] Başka bir lisana Yunan lisanınıñ şeklini virmek. Yunan lisanınıñ şivesini virmek. Yunanlaştırmak.

Grécité [es] Bir kelimeniñ hassası. **haute** – Kadim-i Yunan lisanı. **basse** – İskender'den soñra istimal idilen Yunan lisanı.

Grecque [es] Yunan usulünde mimari tezyinatı, aşık yolu. Mücellit testeresi. Bir ev kadın başlığı.

Grecquer [fte] Mücellit testeresi-ile kesmek.

Gredin, ne¹⁷⁴ [es] Çapkın. Alçak. Cani. Namussuz.

Grédinerie [es] Çapkınlık, alçaklık, namussuzluk.

Grément yahut **Grément** [ez] Gemi arması, teçhizatı.

Gréer [fte] Geminiñ armasını takmak. Gemiye teçhiz etmek.

Gréeur [ez] Gemileri teçhiz iden adam. Gemi mücehhezi.

Greffage [ez] Aşılama.

Greffe [ez] Mahkeme evrak odası, kalemi.

Greffe [es] Aşgöz, kalemi veya fidanı. Ağaç eşyası. – **en écusson** Göz, yaprak aşısı. – **en courone** Fırdolayı aşgöz. – **en fente** Kalem aşısı. Yarma aşgöz. – **par approche** Emdirme aşgöz.

Greffier [fte] Ağacı aşılama.

Greffeur [ez] Aşıcı.

Greffier [ez] Zabıt katibi.

Greffoir [ez] Aşgöz bıçağı.

Greffon [ez] Ağaca aşılama üzere hazırlanan göz, tomurcuk.

Gréaire veya **Grégarien, ne** [s] Sürü halinde yaşayan. İzdihama kalabalığa müteallik.

Grège [s] Ham ipek.

Grégeois [s] (**feu**) Rumlarıñ icat etmiş oldukları su içinde yanan ateş. Rum ateşi.

Gregorien, ne [s] Papa birinci Gregoryen mezhebine mensup. **ère** – Efrenci tarih. **calendrier** – Takvim-i efrenci.

Gregue [es] Dizlik. (eskidir. Yalnız cemi müstameldir) **mettre de l'argent dans ses** – s Zengin olmak. **tirer ses** – s Sürat-i münküne ile savaşmak.

Grêle [s] İnce ve uzun **jambes** – s İnce ve uzun bacaklar. Narin cılız, zayıf,

¹⁷⁴ Sözlükte “Gredin, ne” şeklindedir.

rakik. **voix** – İnce ses. **intestins** – s Ema-i rakika.

Grêle [es] Dolu. (mec) Külli miktarda, birçok. **un – de pierres** Birçok taş.

Grêlé, e [s] Doludan bozulmuş. Çiçek bozuğu.

Grêler [fl] Dolu yağmak. (ft) Çiçek bozuğu olmak. Dolu ile bozmak. Bir tarağın dişlerini ucunu müdevver yapmak.

Grêleux, se [s] Doluya benzeyen. Dolu nevinden olan.

Grêlifuge [s] Dolu ile mücadeleye mahsus alete, cihazlara dinir.

Grêlin [ez] (bhr) Demir telinden yapılmış ince halat.

Grêlon [ez] Dolu tanesi.

Grêlot [ez] Yuvarlak küçük çingirak. Biraz delice neşe, keyf, sürur.

Grelottant, e [s] Soğuktan titreyen.

Grelotter [fl] Soğuktan titremek.

Greluchon [ez] Bir kadının sevgilisi, aşkı.

Grémial [ez] İcra-yı ayin iderken rahip ve piskoposların dizleri üzerine konan örtü.

Grémil [ez] Bir nev sedef örtü.

Grémille [es] Küçük hani balığı.

Grémillet [ez] (nb) Fare kulağı.

Grénache [ez] Bir nev siyah üzüm ve bundan yapılan şarap.

Grenade [es] Nar. (as) Humbara. – **à fussée** Tapalı humbara. – **à main** El humbarası. – **à mêche** Fitilli humbara.

Grenadier [ez] Nar ağacı. (as) Humbaracı. Humbara tüfeği. Uzun boylu erkek veya kadın. (argo) Kehle, bit.

Grenadière [es] (as) Humbara çantası. Tüfeğin alet ve bileziği.

Grenadille [es] Çarh-ı felek çiçeği. Zülf-i arus.

Grenadin, e [s-e] Gırnatalı.

Grenadin [ez] Dana kızartması, tavuk dolması. Afrika ispinozu. (nb) Bir nev karanfil.

Grenadine [es] Nar şurubu. Siyah dantele ibrişimi.

Grenage [ez] Barutuñ tane haline ifrağı.

Grenaille [es] Ufak maden taneleri. Tavuklara yedirilen buğday vesaire çürüntüsü.

Grenailles [fte] Madeni ufak tane haline ifrağ itmek.

Grenaison [es] Hububatta tanelerin husule gelmesi.

Grenasse [es] (bhr) Küçük fırtına.

Grenat [ez] Şeb-çerağ denilen kıymetli taş. (s) Nar çiçeği renginde olan.

Grené, e [s] Ufak tanelere ifrağ idilmiş. Taneli. Kumlu.

Greneler [fte] Bir kağıt, meşin vesaire üzerinde nokta gibi sık taneler husule getirmek. Bir sathı kumlu ve taneli hale koymak.

Grener [fte] Ufak tanelere tahvil itmek. (fl) (nb) Taneler husule getirmek. Tohum virmek. -- **le sel** Tozu tasfiye itmek.

Gréneterie [es] Hububat ticareti.

Grénetier, ère , Grainier, ère [e] Huhubat taciri.

Grénétis [ez] (s okunmaz) Sikke ve madalyaların etrafına yapılan tırtıl.

Grenier [ez] Zahir ambarı. Tavan arası. Dam altı. (mec) Çok hububat viren memleket.

Grenouile [es] Kurbağa. (mec) Bir şirketin akçesi, kasası. (argo) Adi fahişe, **manger la** – Sermayeyi çalmak. Kasayı soymak.

Grenouillère [es] Kurbağa yatağı olan bataklık yer.

Grenouillette [es] (nb) Düğün çiçeği. (t) Kurbağacık, dil aleti.

Grenu, e [s] Taneli, kumlu. (meşin, kağıt vesaire) Çok taneli. (başak)

Grenure [es] Bir resmin gölgelerini tane tane yapmak. Taneli kumaş, meşin, maden.

Grès [ez] İnce kuvars tanelerinden teşkil etmiş kaya. Bir nevi kumlu balçık ve bundan yapılan saksı vesaire.

Gréseux, se [s] Kumlu balçık nevinden, kuvars tanelerinden müteşekkil taş nevinden.

Grésièrè [es] İnce kuvars tanelerinden müteşekkil taşın çıktığı yer, ocak.

Grésil [ez] Gayet ince, beyaz ve sert dolu taneleri.

Grésillement [ez] Çırlağın ötmesi.

Grésillement [ez] Gayet ince dolu yağma.

Grésiller [fl] Gayet ince dolu yağmak. (ft) Sertleştirmek. Hararetin tesir ile daraltmak, kısaltmak.

Grésillon [ez] Küçük parçalar halinde kömür. Kaba un.

Grève [es] Çakıllık ve kumsal sahil. Tatil-i işgal : grev. Paris şehrinde vaktile mahkumların idam idildikleri meydan : grev meydanı. **faire** – Grev yapmak.

Grever [fte] Ağır virgilere tabi tutmak. Ağır virgiler tarh itmek.

Gréviste [ez] Tatil-i işgal iden amele. Grevci.

Grianeau [ez] Çalı horuzu, yaban horuzu palazı.

Griblette [es] İç yağına sarılarak kızartılmış ince et parçası.

Gribouillage [ez] (mec) Fena resim ve yazı.

Gribouille [ez] Aptal, saf adam.

Gribouiller [fl-t] (mec) Fena resim yapmak. Fena yazı yazmak. Karalamak.

Gribouillette [es] Top kapmaca oyunu. **à la** – Rast gele; gelişi güzel.

Gribouillis [ez] Okunmaz yazı.

Grief, ève [s] Vahim, tehlikeli, müellim.

Grief [ez] Şikayet. (cm) Esbab-ı şikayet; mevad-ı müteka-biha. Zarar, zıyan.

Grièvement [s] Ağır surette. Vahim, tehlikle surette.

Grièvement [es] Ağırılık. Vahamet.

Griffade [es] Pence veya tırnak darbesi.

Griffe [es] Yırtıcı hayvan pençesi. (mec) Pence-i zulm ve gaddar. (mima) Pence. **coup de** – Şiddetli tenkit, hücum. İmza damgası. (nb) Filiz, kuyumcu, dülger, yorgancı vesairenin kullandıkları kerpeten.

Griff [e-s] Bir zenci veya zenciye ile melez bir adamın sülbünden dünyaya gelen adam.

Griffer [fte] Pençe vurmak. Tırmalamak. Pençe ile tutmak.

Griffon [ez] Akbaba. Akne. Sert ve uzun tüylü av köpeği. Çifte zoka.

Griffonage [ez] Çirkin okunmaz yazı yazma, karalama.

Griffonnement [ez] Balmumu veya çamurdan yapılan model. Taslak.

Griffonner [fte] Çirkin ve okunmaz yazı yazmak. Ale'l-acele resim yapmak. Karalamak.

Griffure [es] Tırmalama. Kazıma.

Grigne [es] Kırma, bükme. EkmeğİN üstündeki uzun yarık.

Grigner [fl] Dişleri gıcırdatarak dudakları bükmek. Buruşmak.

Grigon [ez] Ekmek kabuğunuñ pişkin tarafı.

Grignoter [fte] Kemirmek. Kazımak. Kendine mal idinmek. Tedricen mahv etmek.

Grigou¹⁷⁵ [ez] (amiyane) Hasis. Pinti.

Gril [ez] (I okunmaz) Izgara. (mec) **être sur le** – Pek sabırsızlanmak. (bhr) Gemi ızgarası.

Grillade [es] Izgarada pişmiş yemek. Izgarada pişirme.

Grillage [ez] Izgarada pişirme. Maden külçesini, cevherini, eritmeden evvel müteaddit ateşlerden geçirme. Kapı ve pencerelere konulan demir tel kafes.

Grillager [fte] Kafes takmak.

Grillagerie [es] Demir tel kafesçilik sanatı. Bunların imali.

Grillageur¹⁷⁶ [ez] Tel veya demir kafes yapan.

Grille [es] Demir parmaklık. Parmaklık. Ocak ızgarası. Parmaklık-la ayrılmış mahal. Şifreli muhaberatı okumak için anahtar makamında kullanılan delikli kağıt

Griller [fte] Demir parmaklık takmak. Izgarada pişirmek. Maden külçesini kable'l-izabe bi'l-defaat teshin etmek. Pek ziyade ısıtmak. (mec) Yakmak. Kavurmak. (fl) Izgarada pişmiş. Yanmak. (mec) Şiddet-le arzu etmek. Özlemek.

Grilloir [ez] Kumaşların havlarını kavurmaya mahsus fırın.

Grillon [ez] Cırlak denilen böcek. Cırcır böceği.

Grimaçant, e [s] Askın. Eskimiş (çehre).

Grimace [es] Suret ekşitme. İşmizaz. (mec) Baridane. Hasmane bir surette kabul etme. Yapma. Cali hareket. Biçimsiz buruşuk. (mec) Cali naz u işve.

Grimacer [fl] Yüzünü ekşitmek. Surat asmak. (mec) Cali, yapma etvar takınmak. Yapmacık yapmak. Riyakarlık etmek.

Grimacerie [es] Suret asma. İşmizaz.

Grimacier, ère [s] Yüzünü ekşiten. Riyakar. Mukallit.

Grimaud, e [s] Yüzü gülmez. Abus. (ez) Fena muharrir.

Grime [ez] Yüzü buruşuk gülünç ihtiyar rolü. Bu rolü yapan aktör. Haylaz talebe.

¹⁷⁵ Sözlükte “Grigon” şeklindedir.

¹⁷⁶ Sözlükte “Grillageur” şeklindedir.

Grimer [fte] Biriniñ yüzünü buruşuk görünmeyecek tarzda boyamak. Makyaj yapmak. **se** – Suni buruşuklar-la simasını tebdil iderek ihtiyar göstermek. Kendine makyaj yapmak.

Grimoire [ez] Boya kitabı. (mec) Manası anlaşılmaz nutuk ve iyi anlaşılmayan kitap. Okunmaz yazı.

Grimpant, e¹⁷⁷ [s] Tırmanan. (nb) Sarmaşık gibi sarılıp çıkan nebat. Mütesalik.

Grimper [fl] Tırmanmak. Yüksek bir yere çıkmak. (nebatat hakkında) Sarılarak çıkmak.

Grimpereau [ez] Ağaçkakan kuşu.

Grimpette [es] Sarp bayır. Kısa ve dik yol.

Grimpeurs [ez-cm] Papağan, ağaçkakan ve emsali gibi ağaçlara tırmanarak gezen kuşlar. Tuyur-ı mütesalike.

Grincement [ez] Gıcırdama.

Grincer [fte] Gıcırdatmak. (fl) Gıcırdatmak.

Grinchage [ez] (argo) Sirkat.

Grinche [s] (amiyane) Titiz, huysuz. Hırçın. (argo) Hırsız.

Grincher [fte] (argo) Çalmak.

Grincheux, se [s] Hırçın. Titiz.

Gringalet [ez] Kısa, cılız, zayıf adam.

Grignotter [fl] (kuşlar hakkında) Cıvıldamak.

Griot, tte [e] Afrika'nıñ bazı aksamında, kabileler nezdindeki sihirbaz ve müneccim vazifesini gören kimse.

Griotte [es] Vişne. Kırmızı ve esmer damarlı mermer.

Griottier [ez] Vişne ağacı.

Grippage veya **Grippement** [ez] Birbirine sürten iki madeni sathiñ hareketinden mütehasıl tesir.

Grippe [es] (t) Grip hastalığı. (mec) Kin, nefret. **prendre quelqu'un en --** Birinden nefret etmek.

Grippé, e [s] Gribe uğramış.

Grippe-coquin [ez] (istihza-i tarik-ile) Polis, jandarma.

Grippeminaud [ez] Hilekar, mürai.

Gripper [fte] Pençe atmak, yakalamak. Aşırmaq, çalmak. (fl) Mültesik olmak. Buruşmak.

Grippe-sou [ez] Hasis adam.

Grippure [es] Bir makineniñ iki kısmınıñ yekdiğerini delik etmek suret-ile hareketiñ neticesi.

Gris, e [es] Kül renginde. Kır. Sincabi. Çakırkeyf. (ez) Kır; kül rengi. Gümüşi. (mec) Hazin. **temps** – Soğuk kapalı hava.

Grisaille [es] Kül renginde boyalar-la yapılmış resim.

Grisailler [fte] Kül renginde fena resim yapmak. (fl) Kırlaşmak.

Grisant, e [s] Sarhoş iden.

Grisard, e [s] Koyu gümüş, renginde.

¹⁷⁷ Sözlükte “Grimant, e” seklindedir.

Grisâtre [s] Kırimsı. Kül rengine çalan. Remadi.

Griser [fte] Kül rengi virmek. Çakır keyif itmek. (mec) Mest itmek. Heyecana getirmek; şevk ve galeyana getirmek. **se** – Çakır keyif. Nim-mest olmak. Sarhoş olmak.

Griserie [es] Çakır keyif olma. Nim-mesti.

Griset [ez] Saka kuşu yavrusu.

Grisette [es] Ale'l-ade ve ince kumaş. Bu kumaştan elbise giyinmiş kız. Şuh-ı meşrep işçi kız. Fahişe.

Grisoler veya **Gris-gris** [ez] Afrika'nın garp sahilindeki vahşiler indinde harikulade kudreti haiz tılsım; nüsha.

Grisoller [fl] (çayır kuşu hakkında) Ötmek.

Grison, ne [s] Kır renkli. Kır saçlı. (ez) (laubaliyane) Kır renkli tüylü. Eşek, merkep. Gizli mektuplar götürüp getiren uşak.

Grison, ne [s] İsviçre'nin Grizon nahiyesi ahalisi. (e) Grizon nahiyeli.

Grisonnat, e [s] Kır, çalan. Kırışan, ağarmaya başlayan.

Grisonner [fl] Kır çalmak. Ağarmaya başlamak.

Grisou [ez] Kömür madeni kuyularından çıkan kabil-i iştiâl ve infilak grizu gazı.

Grisoumètre [ez] Bir madende grizu miktarını tayin itmeye hadim alet.

Grisouteux, se [s] Grizu gazını havi.

Grive [es] Ardıç kulu. – **de vigne** Sarı asma.

Grivelé, e [s] Beyaz ve gümüşü benekli.

Griveler [ft-fl] Gayr-ı meşru surette kazanmak. Bir kahve veya lokantada virecek parası olduğu halde yemek ve içmek.

Grivelerie [es] Virecek parası olduğu halde yiyip içme.

Griveleur [ez] Gayr-ı meşru surette istifade itmek. Mürtekip. Mürteşi.

Grivelure [es] Yarı beyaz ve yarı esmer renkli boya. (az müstameldir)

Grivois, e [s] Açık. Perde-birunane. (e) Açık; perde-birunane sözler söyleyen adam.

Grivoiserie [es] Açık saçık söz. Mugayir edeb-i hareket.

Grog [ez] (g okunur) Punç.

Grogant, e [s] Homurdanan.

Grogard, e [s] Daima homurdanmak tabiatında bulunan. (ez) Bonapart'ın askerlerine virilen lakap.

Grogasser [fl] (amiyane) Daima homurdanmak.

Grogne [es] (amiyane) Homurdanma; mırıldanma suret-ile izhar idilen adem-i memnuniyet.

Grognement [ez] Homurdanma.

Grogner [fl] Mırıldanmak. Homurdanmak. (domuz hakkında) Bağırma; hırıldamak.

Grognerie [es] Homurdanma. Sızlanma.

Grogneur, se [e-s] Hoşnutsuzluk sebebiyle daima mırıldanıp sızlanan; homurdanan adam.

Grognonner [fl] (laubaliyane) Sebeplessiz homurdanmak; mırıldanmak; sızlanmak.

Grois [ez] Domuzuñ burnu. (mec) Behimi, bed çehre.

Grole yahut **Grolle** [es] Ekin karıncası.

Grommelant, e [s] Sızıldanan; mırıldanan.

Grommeler [fl] Mırıldanmak. Sızlanmak. Homurdanmak. Şikayet etmek. (fiil-i müteaddidi olarak) – **de injures** Küfür etmek.

Grodant, e [s] Gürleyen; mırıldanarak şikayet iden.

Grodement [ez] Gürleme. Tekdir.

Groder [fl] Mırıldanarak sızlanmak. (mec) Gürlemek. (ft) Tekdir etmek.

Groderie [es] Tekdir. Tevbih.

Grodeur, se [e] Tekdir itmeyi seven adam. (s) Sızlanan; gürleyen; tekdir iden.

Gronie [ez] Barbunya balığı. Kırlangıç balığı.

Groom [ez] (**groum** okunur) Seyis. Uşak. İspir. Küçük uşak.

Gros, se [s] Şişman. İri. Kocaman; büyük. Kaba. Şiş, şişmiş. Mühim; azim. Şiddetli, tehlikeli. Sert. Zengin. (laubaliyane) – **bonnet** Nüfuzlu adam. Dalgalı. Fırtınalı. (mec) **avoir le coeur** – Endişeli olmak; mükedder olmak. **en** – Toptan satış. Gebe, hamil. (ez) (as) Kısım-ı külli. Bir şeyiñ esaslı kısmı. Toptan ahiz ve ita. (h) Çok. **tout en** – Cümlesi. Hepsisi. -- **lot** Büyük ikramiye. (argo) Firengi.

Gros-bec [ez] Filurcun kuşu.

Groseille [es] Firenk üzümü.

Groseillier [ez] Firenk üzümü fidanı.

Gros-noir [ez] Keçi memesi denilen kara üzüm.

Grosse [es] On iki düzineden ibaret bir takım. (hk) Mukavele, ilam vesaire suret-i musaddakası.

Grossement [h] Toptan olarak.

Grosserie [es] Toptan alışviriş. Kaba demir mamulâtı. Gümüş evani.

Grossesse [es] Gebelik, hamil. Müddet-i mahal.

Grosseur [es] Kalınlık. Sihan. Şişlik. Hacim. Cesamet.

Grossier, ère [s] Kalın; kaba. Nezaketsiz. Galiz; fena (söz) Adı, zerafetsiz. **erreur** – Hata-yı fahiş. (ez) Kaba, nezaketsiz, zerafetsiz olan şey.

Grossièrement [h] Kaba surette. Nezaketsizce.

Grossièreté [es] Kabalık. Kalınlık. Galiz ve nezaketsiz söz, hareket.

Grossir [fte] Kalınlaştırmak. Büyültmek. Büyük göstermek. Mübalağa ve izam etmek. (fl) Kalınlaşmak. Semirmek. Büyümek. (deñiz) Kabarmak.

Grossissant, e [h] Büyüyen. Tekessür iden. Büyüten. Büyük gösteren. Çoğaltan.

Grossissement [ez] Kalınlaştırma. Büyütme. Büyük gösterme. Çoğaltma.

Grossomodo [h] Kaba surette. Toptan.

Grossoyer [fte] Resmi evrak sureti çıkarmak.

Grotesque [s] Biçimsiz. Kaba. Gülünç. Tuhaf. (e) Kaba adam. (ez) Biçimsizlik. Kabalık. Gülünçlük. (ez cm) Arabasınıñ. Kaba. Acayip resimler.

Grotte [es] Mağara. Köhne. Gar.

Grouillant, e [s] Karınca gibi kaynaşan. Gürültü ile hareket iden. Kımıldanan.

Grouillement [ez] Gürültü. Kalabalık-la hareket itmek. Kımıldanma.

Grouiller [fl] Karınca gibi kaynaşmak. Kalabalık surette ve hep birlikte hareket itmek. Kımıldamak. Gürültülü bir surette kımıldanmak. **se** – Acele itmek. Sürat-le hareket itmek.

Grouiner [fl] (domuz hakkında) Bağırarak.

Group [ez] (**p** okunur) Akçe çıkımı. Mühürlü para torbası.

Groupe [ez] Küme. Hizb. Grup. Zümre. Güruh. Cemaat. Birkaç kişiniñ bir arada çıkardıkları resim. (as) Manga. Topçu taburu.

Groupement [ez] Mecma. Zümrüdiyet. Cem.

Grouper [fte] Yıgmak. Toplamak. Cem itmek.

Grouse [es] Küçük yaban horozu.

Gruau [ez] Bulgur.

Gruau [ez] Turna yavrusu. Küçük maçuna.

Grue [es] Turna kuşu. Maçuna. (argo) Metres. Fahişe.

Gruerie [es] (amiyane) Fahişler zümresi. Fahişelik.

Gruger [fte] Dişle kırmak. Yemek. (mec) Biriniñ zararına zengin olmak, geçinme. Biriniñ malını gasp itmek.

Grugeur, se [e] (laubaliyane) Gasıp.

Grume [es] Ağaç kabuğu. **bois en** -- Kesilmiş ve üstünde henüz kabuğu duran ağaç.

Grumeau [ez] Pıhtı. Kabuk.

Grumeler [ft] (**se**) Pıhtılaşmak. Kabuk bağlamak.

Grumeleux, se [s] Pıhtılanmış.

Grumelure [es] Eritilmiş bir maden parçasından kalan delik.

Gruyer, ère [s] Turnaya benzeyen. Turna kuşuna ait.

Gruyère [es] Gravyer peyniri.

Gryphée [es] Bir nev istiridyeye.

Guais [ez] Yumurtasız ringa balığı.

Guano [ez] (**gou**) Tuyur gübresi.

Gué [ez] Nehriñ geçit mahali.

Guéable [s] Yüzmeksizin geçilebilen. Geçit viren nehir.

Guèbre [e-s] Zerdüştinine mensup İrani.

Guéder [fte] Çivit-le boyamak. (amiyane) Patlayıncaya kadar yedirmek.

Guéer [fte] Nehriñ geçit yerinden geçmek. Akar suda, derede yıkamak.

Guelte [es] Bir memura yaptığı satış miktarında virilen yüzdellik hisse.

Guenille [es] Yamalı ve yırtık elbise. Palaspere. Eski püskü. (cm) Eski elbiseler.

Guenilleux, se [s] Palaspere.

Guenillon [ez] Yama parçası.

Guenon [es] Dişi maymun. (mec) Gayet çirkin kadın.

Guenuche [es] Dişi maymun yavrusu. (laubaliyane) Gayet çirkin ve bodur kadın.

Guépard [ez] Bebr denilen hayvan.

Guêpe [es] Sarı yaban arısı. **taille de** – Gayet ince bel.

Guêpier [ez] Sarı yaban arısı. Yuvası. Arı kuşu. (mec) Gayet müşkil ve zayıf.

Guère [s] Hemen. Ancak. Pek o kadar değil. Çok değil. Gibi. Hiç.

Gueret [ez] (zira) Sürülmüş ve fakat ekilmemiş tarla. (cm) Tarlalar ve mezruat.

Goéridon [ez] Tek ayaklı yuvarlak masa.

Goérilla [ez] Çerhacılar muharebesi. Çete muharebesi.

Goérilléro [ez] Çete neferi. Çerhacı.

Guérir [fte] Şifayab itmek. İyi itmek. Tedavi itmek. (fl) İyi olmak. Şifa bulmak. Tedavi idilmek.

Guérison [es] İfakat. Şifa.

Guérissable [s] Kabil-i şifa. İyi olabilir. Kesb-i ifakat idilebilir. Kabil-i tedavi.

Guérisseur [ez] Tedavi iden. Mütetabbib.

Guérisseur, se [e-s] Şifa-bahş. İyi iden müdavi.

Guérite [es] Nöbetçi kulübesi. Kulübe.

Guerre [es] Harp. Cenk. – **civile** Harb-i dahili. Fenn-i harp. Sefer. **conseil de** – Divan-ı harp. Şura-yı askeri. Meclis-i harp. – **sainte** Cihat. Gaza. **foudre de** – Meşhur kumandan. – **défensive** Harb-i tedafü. – **offensive** Harp taarruzu. – **de siége** Muhasara harbi. -- **d'indépendance** İstiklal harbi. **ruse de** – Huda-i harbiye. **honner de la** – Şayan ve şeref harp. **théâtre de** – Darü'l-harp. **école de** – Mekteb-i harbiye. **ministre de la** – Harbiye nazırı. **commissaire à (de) la** – Harbiye vekili.

Guerrier, ère [s] Cengaver. Muharip.

Guerroyant, e [s] Cengcu. Kavgacı.

Guerroyer [fl] Harp itmek.

Guerroyeur [ez] Harbi seven adam. Cengcu.

Guet [ez] Nöbet. (as) Gice nöbeti. Gice nöbetçisi. Tarassut. Gice karakolu.

Guet-apens [ez] Pusu. Tuzak. Taammüt.

Guêtre [es] Tozluk. Getr.

Guêtrer [fte] Getr giydirmek.

Guêtron [ez] Kısa tozluk.

Guette veya **Guête** [es] Tarassut. Tarassut iden adam.

Guetter [fte] Gözetlemek. Tarassut itmek. Pusu kurmak. – **l'occasion** Mütekarip fırsat olmak. Fırsat beklemek.

Guetteur [ez] Tarassut iden.

Gueulard, e [e-s] (amiyane) Bağırarak çok söyleyen adam. (argo) Açgözlü. Maden fırını bacası. (bhr) Sedayı uzağa nakl iden boru.

Gueule [es] Hububatıñ ağzı. Fırın, tünel vesaire ağzı. Fıçı ağzı. (amiyane) Surat. Yüz. **casser la – à quelqu'un** Biriniñ suratına yumruk vurmak. (argo) Ağız.

Gueulées [es-cm] (argo) Pis sözler. Elfaz-ı galize.

Gueuler [es] Çok bağıra bağıra söylemek. (argo) Bağırmak, homurdanmak, tekdir itmek.

Gueules [ez] Armanıñ kırmızı zemini.

Gueuleton [ez] (amiyane) Bol taam.

Gueuletonner [fl] (amiyane) Bol taam itme. Tıka basa yimek.

Gueulette [es] Fırın ağzı.

Gueusaille [es] (laubaliyane) Haylazlar, serseriler vehy.

Gueusailer [fl] (laubaliyane) Haylazlar, serseriler gibi yaşamak. Haylaz dilenci guruh-ile düşüp kalkmak.

Gueusant [s] (laubaliyane) Haylazlık iden.

Gueusard, e [e] (laubaliyane) Haylaz, serseri. Çapkın.

Gueuse [es] Çubuk halinde dökülen dökme külçesi. Bu külçeyi dökmek için kumda yapılan kalıp. (argo) Fahişe. Hissiz fahişe. Adi beyaz dantela.

Gueuser [fl] Serserilik itmek. Dilenmek.

Gueuserie [es] Serserilik, haylazlık. Dilencilik. Sefalet. Fena, menfur şey.

Gueux, se [e-s] Fakir, dilenci. Derbeder. Haylaz. Çapkın. Serseri.

Gui [ez] Ökse otu. (bhr) Randa yelkeniniñ altındaki sırik.

Guibolle [es] (amiyane) Bacak.

Guibre [ez] (bhr) Gemi talyamarı.

Guichet [ez] Gişe. Bilet satılan yer. (mima) Deriçe. Bir büyük kapınıñ kanadında açılan küçük kapı. Dar geçit. Kapı veya duvarda açılan küçük pencere.

Guichetier [ez] Gişeci. Hapishaneniñ küçük kapısını açan kapıcı.

Guide [ez] Kılavuz. Rehber. Mürşit. Delil. Bir memleket hakkında seyyahına lazım olan malumatı havi kitap. (makine) Kılavuz. Bir ilim ve fenne ait malumat-ı lazımevi muhtevi kitap, rehber. (as) Kılavuz.

Guide [es] Dizgin. İnan.

Guide-âne [ez] Bir işte lazım olacak malumat ve kavaidleri muhtevi mecmua. Yazıyı düz yazmak için mastar.

Guide-eau veya **Guideau** [ez] Su bendinde akan sulara istikamet virmek için mailen vaz olunan tahta döşeme. Torba şeklinde balık ağı.

Guide-fil [ez] Makine, dokuma destgahı vesaire makaralarına sarılacak ipliğniñ istikametini tanzim iden alet.

Guide-main [ez] Mübtediler bileklerini doğru tutmaya alıştırmak için piyano dişleriniñ önüne tespit idilen çubuk.

Guider [fte] Yol göstermek. Rehberlik itmek. Delalet itmek. Sevk ve idare itmek. (mec) İdare ve temşiye itmek.

Guiderope [ez] Balon sepetiniñ altına takılan aşağı salıverilen ve bunuñ süratini tenkis iderek yere itmesini teshil iden uzun ip.

Guidon [ez] (as) Küçük flama. Top. Tüfek arpacığı. Vespitiñ ön tekerliğini sevk ve idare için iki el ile tutulan mukavves idare kolu, gidon, dümen.

Guidonner [fte] Oyun kağıtlarınıñ üzerine gizli işaret koymak.

Guignard [ez] Yağmur kuşu, toy kuşu.

Guignard, e [s] (laubaliyane) Oyunda vesaire talihli olmayan.

Guigne [es] Oyunda talihsizlik. Uzun saplı sertçe bir nev kiraz.

Guigner [fl] Göz ucu-ile bakmak. (ft) Bir şeye göz dikmek. Yan göz-le bakmak.

Guignette [es] Küçük bıçak çekme. Kalafat raspası.

Guignier [ez] Bir nev kiraz ağacı.

Guignol [ez] Kuvvet-le. Kukla oyunu.

Guignon [ez] Oyunda talihsizlik.

Guignonnant, e veya **Guignolant, e** [s] (amiyane) Kızdıran, bezdiren. Talihsizlik mahiyetinde olan.

Guigue [ez] Gig denilen sandal.

Guillaume [ez] Küştüre. Büyük rende.

Guilledou [ez] (laubaliyane) **courir le** – Fena yerlere devam itmek.

Guillemet [ez] Tıbaatta (« ») İşareti ki müretteplerce tırnak tesmiye olunur.

Guillemeter [ez] (« ») İşaret-ile ayırmak.

Guillemot [ez] Şimal denizlerinde bulunan bir cins kara bataklık.

Guiller [fl] (bira) Fıçıda kabarmak.

Guilleret, te¹⁷⁸ [s] Şen, neşeli, şakrak. Pek açık, mugayir-i edep. (sözler)

Guilleri [ez] Serçe ötmesi.

Guilloche [es] Mütemevviç, dalgalı ve girift nakışlar yapmaya mahsus kalem.

Guilloché [ez] Mütemevviç.

Guillocher [fte] Dalgalı ve girift hatlardan ibaret oyma ve nakışlar yapmak. Mütemevviç yapmak.

Guillocheur [e-s] Dalgalı ve girift nakışlar yapan işçi.

Guillochis [ez] Dalgalı ve girift halatlardan ibaret oyma ve nakışlar. Mütemevviç.

Guillochure [es] Oyuk olarak hak idilen hududun yekdiğer-ile tekatu itmesi.

Guillotine [es] Fransa'da kullanılan idam makinesi. Giyotin. İdam cezası.

Guillotiné, e [s-e] Kafası giyontin-le kesilmiş adam.

Guillotinement [ez] Giyontin-le idam. (az müstameldir)

Guillotiner [fte] Giyontin-le başını kesmek.

Guimauve [es] (nb) Hatmi.

Guimbarde [es] Bir nev dört tekerlikli ve üstü kapalı uzun araba. Çocuklara mahsus ağız tanburası. (amiyane) Fena araba. Küçük tesviye rendesi.

Guimpe [es] Rahipleriñ başlarını, boyun ve göğüslerini örtecek surette taktıkları beyaz bezden yaşmak. Kadınlarıñ başlarına örttükleri dantele baş örtüsü.

Guinche [es] Kunduracılarıñ ayakkabı tabanlarını parlatmak için kullandıkları ağaç.

Guindage [ez] (bhr) Yükleriñ bocurgat-la kaldırılması. Bir direğiñ dikilmesi.

Guindal veya **Guindeau** [ez] Bocurgat. Gemi maçunası.

Guindant [ez] Bayrağıñ irtifalı. (bayrağıñ tuluna **ballant** dirler)

Guindé, e [s] Sahte. Yapma. Yapmacık.

Guinder [fte] Maçona, bocurgat ile kaldırmak. (mec) Yapmacık yapmak. **se** – Sahte bir tavır takınmak.

Guinée [es] İngiliz lirası. Gine.

Guingan [ez] Parlak ve ince pamuklu basma.

¹⁷⁸ Sözlükte “Guilleret, tte” şeklindedir.

Guingais [ez] Eğrilik, intizamsızlık; uygunsuzluk. **de** – Eğri olarak; verevliğine. Mailen.

Guinguette [es] Şehir haricinde meyhane. Kır meyhanesi.

Guipage [ez] (elektr) Bir nakiliñ pamuk, ipek gibi mücerret bir madde ile iksarı.

Guipure [es] İpek veya pamuk iğinden yapılan büyük gözlü, enli bir nev dantele.

Guirlande [es] Çiçek, bayrak vesairede yapılan çelenk veya kordon, ikلیل. Girland.

Guirlander [fte] Girlandlar-la donatmak, tezeyyün itmek.

Guirlandeur [ez] (mec) ve (laubaliyane) Müdahene, dalkavuk.

Guisarme [es] Namlusu enli hançer şeklinde bir nev mızrak.

Guise [es] Tavır. Üslup Tarz. Usul, adet. **en – de** Yerine.

Guitare [es] Gitar denilen musıki aleti.

Guitariser [fl] Gitar çalmak.

Guitariste [e] Gitarcı.

Guit-guit [ez] (t ler okunur) Bir nev Amerika serçesi.

Guivre yahut **Givre** [es] Bir nev hayali ejderha. Madalya, arma vesaire üzerinde, bir çocuğu yiyen yılan resmi.

Gulf-stream [ez] Bahr-i muhit atlaside, Meksika körfezinden Norveç'e kadar devam iden sıcak akıntı. (**gheulf-strim**)

Gummifère [s] Zamk hamil iden nebat.

Gusli [ez] Slavlarıñ bi'l-hassa Boşnaklarıñ sazı olan gusle.

Gustatif, ve [s] Zaikaya müteallik. Zaik.

Gustation [es] Turma, çasnısına bakma.

Gutta-percha [es] (**ka**) Sumatra zamkı. Gütta-perka.

Guttural, e [s] Boğaza, hulkuma ait, halki. Boğazdan, hulkumdan çıkan (ses, harf).

Guzla [es] Dalmaçya'da kullanılan tek telli bir nev saz. Gusle.

Gymnase [ez] Fransa'da jimnastik mektebi. Almanya'da idadi mektebi, lise.

Gymnasiarque [ez] Kadimen idadi mektebi müdürü. Jimnastik muallimi. Jimnastik yapan sanatkar.

Gymnaste [ez] Jimnastik muallimi.

Gymnastique [es] Jimnastik. İdman. (s) Jimnastiğe müteallik.

Gymnique [es] İdman-ı bedeni fenni. Fenn-i musaraa.

Gymnocarpe [s] (nb) **fruit** – Semer-i ari.

Gymnospermes [ez-cm] (nb) Zü'l-büzur-i muarra. Uryanü'l-büzur.

Gynécée [es] Kadın dairesi. Harem.

Gynécocratie [es] Bir kadınıñ da hükümdarlık makamını işgal idebileceği hükümet : İngiltere gibi.

Gynécologie [es] Emraz ve ahval-i nisaiyeden bahis ilm veya kitap.

Gynécologiste yahut **Gynécologue** [ez] Emraz-ı nisaiye mütehassısı tabip.

Gynécomanie [es] Kadınlara fart-ı iptila. Şiddetli kadın düşkünlüğü.

Gynécomastie [es] Erkeklerde memelerin iriliği

Gynécophobie [es] Bir kadınıň karşısında his idilen mahcubiyet, korku.

Gypaète [ez] Bir nev karakuş.

Gypse [ez] Alçı taşı.

Gypseux, se [s] Alçılı. Alçıyı havi. Alçı nevinden.

Gypsies [ez-cm] İngiltere'de çingenelerin resmi. **un, une gipsy** (e) Bir çingene.

Gyrin [ez] Su biti.

Gyromètre [ez] Makinelerin sürat-i devranıyelerini ölçmeye mahsus cihaz.

Gyroscope [ez] (hey) Kürre-i arzın devr ittiğini ispat için icat olunan alet.

H

H [ez] Elifbanın sekizinci harfi.

Ha! [hd] Ha! Vay! Ya!

Habile [s] Mahir, becerikli, müsteit, hazık, dirayetli. Dessas, entrikacı, dalaverici, fettan.

Habilement [h] Maharetli. Mahirane. Hazıkane.

Habilité [es] Maharet. Dirayet. Hazakat. İktidar.

Habilité [es] (hk) Ehliyet-i kanuniye. Salahiyet-i kanuniye.

Habiliter [fte] (hk) Ehliyet-i kanuniyeye kazandırmak. Kanunen müstehak kılmak.

Habillable [s] Kabil-i iksa. Giyilebilir

Habillage [ez] İksa, giydirme. Kuş vesaireniň kebab idilmek üzere ihzari. (taba) Bir resmiň etrafını yazı ile tezeyyün itmek.

Habillant, e [s] İyi gelen, iyi yakışan (elbise).

Habillé [s] Giyinmiş. (mec) Müzeyyen. -- **de** Den gitmiş. **une fille – e de velours bleu** : Mavi kadifeden elbise biçmiş bir kız.

Habillement [ez] İksa. Giydirme. Elbise. Melbusat.

Habiller [fte] Giydirmek. Elbisesini yapmak. Elbise itmek. Et, tavuk, av kuşlarını pişirmek üzere hazırlamak. (mec) Biri aleyhinde fena sözler söylemek. (mec) Bir resmiň etrafını metin ile ihata itmek. Yakışmak. **s – Giyinmek.**

Habileur, se [e] Tiyatroda oyuncuları giydiren erkek veya kadın.

Habit [ez] Elbise. Frak. Rahip kisvesi. **prendre l'** – Tarik-i ruhaniye süluk itmek, papaz olmak. -- **de gala** Alay elbisesi, büyük üniforma.

Habitabilité [es] İskan kabiliyeti.

Habitable [s] Kabil-i iskan.

Habitacle [ez] Makar, meva, mesken (kütüb-i mukaddes ve şiiirde) (bhr) Pusula, fener muhafazası, kutusu.

Habitant, e [e] Mukim, sakin. (cm) Sekene. Ahali.

Habitat [ez] (ta t) Bir hayvan veya nebatın tabii surette yetiştiği, yaşadığı mahal, muhit.

Habitation [es] İkametgah. Mesken. Makar, hane. Müstemlekatta : arazi, çiftlik.

Habité, e [s] Meskun. Kurtlu.

Habiter [ftl] Oturmak. Sakin olmak. İkamet itmek. Daima surette mevcut

olmak. Mukim bulunmak. (mec) – avec Karı koca halinde yaşamak.

Habitude [es] Adet. Huy. İtiyat. Meşrep. (t) Vücuduñ heyet ve hal-i mutadı. **d'** – Ber-mutad. Ale'l-ade.

Habitué, e [s-e] Bir yere ayrılmış. Bir yere müdam olma. Müdavim.

Habituel, le [s] Mutat. Meluf. Menus. Adet, itiyat hükmüne geçmiş.

Habituellement [h] Adet üzere. Ale'l-mutat. Ber-mutat. Sık sık.

Habituier [fte] Alıştırmak. Kesb-i ülfet ve ünsiyet ittirmek. Adet idindirmek. **s'** – Alışmak. Kesb-i ülfet ve ünsiyet itmek. Adet idinmek.

Habitus [ez] Şekl-i harici. Manzar-i hariciye.

Hâbler [fl] Mübalağa ve temeddüh çok söylemek. Kendini medh iderek atıp tutmak. (laubaliyane) Yüksekten atmak.

Hâblerie¹⁷⁹ [ez] Temeddüh ve mübalağa ile memlu söz. Yüksekten atma

Hâbleur, se [e-s] Mübalağa ile övünen. Kendini medh iderek atıp tutan adam.

Hachard [ez] Demir kesmeye mahsus makas, demirci makası.

Hache [es] Balta.

Haché, e [s] Balta ile doğranmış. Kıyılmış. Delik deşik olmuş. Taramalı. **viande** – e Kıyma.

Hache-écorce [ez] Debbağ aleti.

Hachement [ez] Doğrama, kıyma.

Hache-paille [ez] Saman doğramaya mahsus makine.

Hacher [fte] Doğramak. Parçalamak. Kıymak. Delik deşik itmek. Tarama yapmak.

Hachereau [ez] Küçük balta. Keski.

Hachette [es] Küçük balta.

Hache-viande [ez] Kıyma makinesi.

Hachich, Hachisch [ez] Haşış. Esrar.

Hachischin [ez] Haşhaş. Esrarkeş.

Hachis [ez] Kıyılmış et, kıyma ile yapılan yemek.

Hachoir [ez] Kıyma tahtası. Kıyma satırı.

Hachot [ez] Küçük balta, satır.

Hachotte [es] Fıçı tahtalarını yontmaya mahsus fıçı keseri.

Hachure [es] Resim taraması. Harita taraması.

Hagard, e [s] Vahşi. Mütevahhiş. Korkunç.

Hagiographie [es] Mevad-ı mukaddeseden bahis ilim. Eizze teracüm ahvali.

Hagiologie [es] Eizzeden veya mevad-ı mukaddeseden bahis kitap.

Hague [ez] İki tarlayı, çayırı ayıran şarampol, çit.

Haï [ez] (bhr) Anafor. Bir manga çarpan nehir sularınıñ geriye dönmesi.

Haie [es] Çit. Saban oku. (mec) Saf. Sıra.

Haïe! [hd] Arabacılarıñ hayvanları yürütmek için çıkardıkları seda : deh, dih!

¹⁷⁹ Sözlükte “Hablerie” şeklindedir.

Hailon [ez] Paçavra. Yırtık pırtık elbise, palaspara.

Haine [es] Kin. Husumet. Nefret, istikrah. Buğz ve adavet, gayz.

Haineusement [h] Kindarcasına. Kindarına. Buğuz ve adavet-le. Gayz ve nefret-le.

Haineux, se [s] Kindar. Garezkar. Müteneffir. Gayz-nak.

Haïr [fte] Buğz itmek. Garez bağlamak. Nefret ve istikrah itmek. Haz itmemek. Kin ve husumet beslemek.

Haire [es] Tazib-i nefis için giyilen kıldan mamul sert gömlek.

Haïssable [s] Nefrete şayan.

Haje [es] Afrika'nın gayet zehirli bir yılanı.

Halage [ez] (cerra) Yedek çekme. **chemin de** – Nehir veya sahil boyunca yedekçilerin yürümesine mahsus yol.

Halbran [ez] Yaban ördeği palazı.

Halbrené, e [s] Kanat tüyleri kırılmış, kırık. (mec) Soñ derece yorgun, bi-tap.

Hâle [es] Samyeli. Güneş yanığı.

Hâle, e [s] Güneşten yanmış. Esmerlenmiş.

Hale-bas [ez] (bhr) Karga başı.

Hale-breu [ez] (bhr) Makara ipi.

Haleine [es] Soluk. Nefes. **tout d'une** – Bir solukta, birden bila-fasıla. **reprendre** – Diñlenmek üzere durmak. **de longue** – Uzun zamana mütevakkıf. Say-i mütemadi ile vücuda gelmiş. **en** – İyi bir halde.

Halenée [es] Nefes kokusu. Ağızdan bir nefeste çıkan, çıkarılan hava.

Halener [fte] Birinin nefes kokusunu hissetmek. (köpek hakkında) Eviñ kokusunu almak. (mec) Meydana çıkarmak. Kokusunu almak.

Haler [fte] (bhr) Palamar-la bağlayıp cer itmek. Yedek çekmek. Halat vesaireyi zahmet-le çekmek.

Hâler [fte] Güneş veya rüzgar karartmak, esmerletmek. Nebatı yakmak. Kurutmak. **se** – Güneşten, rüzgardan yüzü yanmış, esmerlenmek.

Haletant, e [s] Sık sık nefes alan. Soluyan. Nefesi tutulmuş. (mec) Haris.

Halètement [ez] Soluma. Sık sık nefes alma.

Haleter [fl] Şiddet-le solumak.

Haleur [ez] Yedekçi.

Haliète [es] Kara kuş nevinden tavşancıl kuşu.

Halieutique [s] Balık saydı sanatına müteallik. (es) Balık saydı sanatı.

Haliotide [ez] Bir nev sedef midyesi.

Haliotides [ez-cm] (ta t) Üznü'l-bahr fasilesi.

Halithérium [ez] Arazi-yi salisede bulunan bir nev müstehase.

Halitueux, se [s] Ratıb-ı cilt. Nemli, yaş. Terli. Tere müteallik.

Hall [ez] (**hol** okunur) Büyük, vasi salon.

Hallage [ez] Hal-i rüsumu. Hallerde alınan resm.

Hallali [ez] Avcıların geyiği sıkıştırdıkları vakit attıkları nara veya çaldıkları boru.

Halle [es] Üstü örtülü Pazar yeri. Hal. Kapan. **fort de la** -- Hal, Pazar hamalı.

Hallebarde [es] Teber. Gönderli balta.

Hallebardier [ez] (as) Teberli asker. Teberdar. Baltacı.

Hallier [ez] Sık çalılık. Sık gözlü balık ağı. Hal bekçisi. Halde, Pazar yerinde eşya satan adam, pazarcı.

Hallucination [es] (t) Hurafe. Aslı olmayan bir şeyi görür veya işitir gibi olma. Sayıklama. Delalet-i his. Delalet-i his. Hayal. (fls) Bersam.

Hallucinoire [s] Hurafi, hayali. Delalet-i histen, hayalden münbais.

Halluciné [s] (t) Hurafe illetine müptela.

Halluciner [fte] Hurafe illetine müptela itmek. Delalet-i hisse uğratmak.

Halo [ez] (hey) Hale.

Halochimie [es] (k) Emlah bahsi.

Halogène [s] (k) Müvellid-i emlah.

Halographie [es] (k) Tavsif-i emlah.

Haloïde [s] (k) Şibh-i emlah.

Haloir [ez] Kenevir kurutulan mahal.

Halologie [es] Mebhas-ı emlah.

Haloragées [es-cm] (nb) Fasile-i milhiye.

Halot [ez] Ata tavşanı ini.

Halotechnie [es] Kimyanın, emlah-ı snaiyenin suret-i istihzarından bahs iden kısmı.

Halte [es] Tevakkuf. Konan yer. (as) Dur! Kumandası. Mola. **faire** – Mola virmek. – **horaire** Küçük mola. **grande** – Büyük mola.

Halter [fl] İstirahat itmek Mola virmek. Diñlenmek.

Haltère [ez] Jimnastik güllesi. Halter.

Halurgie [es] Emlah istihzarı sanatı.

Hamac [ez] (c okunur) Salıncak şeklinde askılı ağ yatak : hamak. Gemide mürettebatın askılı yataklığı, branda.

Hamadryade [es] Esatirde ağaç perisi.

Hamadryas [ez] Başı köpeğe benzer bir cins maymun.

Hambourg [ez] Bira fıçısı.

Hambourgeois, e [es] Hamburglu.

Hameau [ez] Ufak köy.

Hameçon [ez] Olta iğnesi. Zoka. (mec) Tuzak. İğfal vasıtası. **mordre à l'** – Suret-i zahireye kapılmak, aldanmak.

Hameçonné, e [s] Zoka gibi kancalı. Zokalı.

Hamélie [es] Amerika'nın güzel kırmızı çiçekli bir nev tezeyyünat ağacı.

Hammerless [ez] (**ammeurless** okunur) Horozları görünmeyen av çiftesi.

Hampe [es] Mızrak sapı. Bayrak gönderi. (nb) Sak cezri. Geyiğin göğsü. Sığır karnının üst ve yan kısmı.

Hamster [ez] (r okunur) Bir nev dağ faresi.

Hamulaire [es] Dud-ı kelabi.

Hamuline [es] Bir cins kavkaa müstehasesi.

Han [ez] Oduncunun odun yararken çıkardığı ses : hınk.

Hanap [ez] Büyük bardak, kase.

Hanche [es] Kalça. (bhr) Geminiñ geri kısmı. Kıç tarafı.

Handicap [ez] (p okunur) Bir nev at yarışı. Handikap. (mec) Mağlubiyet, zarar ve ziyan.

Handicaper [fte] At yarışında iştirak edeceklerin taşıyacakları sıkleti tayin etmek.

Hangar [ez] Arabalık. Söndürme. Hangar. Salaş.

Hanneton [ez] Mayıs böceği. (mec) Ahmak, sersem. Şaşkın.

Hannetonner [fte] Mayıs böceklerini telef etmek.

Hanovrien, ne [s-e] Hanoverli.

Hansard yahut **Hansart** [ez] Kasap satırı.

Hanse [es] Kurun-u vustada Avrupa'nın bazı şehirleri beyninde tesis iden iştirak-i ticaret.

Hanséatique [s] İştirak-ı ticarete dahil olan.

Hanter [fte] Birisi-le teklifsiz ve sık görüşmek. Sık sık ziyaret etmek, devam etmek. **maison hantée** Perili ev. Arız, musallat olmak.

Hantise [es] Müdavemet, ziyaret, devam. (mec) Tasallut, taciz.

Hapalinés [ez-cm] Saju dinilen Amerika maymunları. Sınıfı, nevi.

Happe [es] Demir çember. Kenet. Pencere mandalı.

Happeau [ez] Kuş tutmak için tuzak.

Happechair [ez] Muacciz adem.

Happelourde [es] Elmas vesaire zikıymet taşlar taklidi. (mec) Sahte elmas vesaire. Gösterişli olmayan adam. Abullabut.

Happement [ez] Ağız, gaga vesaire ile yakalama. Kapma. (mima) Telasuk.

Happer [fte] Atılan şeyi yere düşürmeksizin ağız-ile gagası-la kapmak. Şiddet-le yakalamak. (fl) Yapışmak, mülasık olmak. (argo) Kaçmak.

Haquenée [es] Rehvan-ı kısrak.

Haquet [ez] Yün nakline mahsus uzun ve kenarsız dar araba.

Haquetier [ez] Bunuñ arabası.

Harangue [es] Bir mecliste, umumi mahalde ve asker, halk karşısında söylenilen nutuk. (laubaliyane) Can sıkıcı, bezdirici sözler (amiyane) Tıraş (söz)

Harangueur [fte] İrad-ı nutuk etmek. Nutuk söylemek.

Harangueur [ez] Hatip. (müstehziyane) Üstad-ı tıraş.

Haras [ez] (s okunmaz) Hara.

Harassant, e [s] Çok yorucu. Takat-şiken.

Harasse [es] Cam ve porselen gibi şeylerin ambalajı için kullanılan kamış kafes veya kafeskari sandık.

Harassement [ez] Pek büyük yorgunluk.

Harasser [fte] İtap etmek. Soñ derece yormak.

Harcelage ve Harcèlement [fte] Taciz, tasdi. İtap.

Harcelant, e [s] Yoran, taciz iden.

Harceler [fte] Rahat bırakmak. Tasdi, taciz etmek. Yormak. İtab etmek.

Harceleur, se [s-e] Rahat bırakmayan. Yoran. Muacciz.

Harde [es] Hayvanat-ı vahşiye sürüsü. Av hayvanatı sürüsü. Av köpekleriniñ dörder dörder bağlanmasına mahsus tasma.

Hardé, e [s] (ta t) Kabuksuz. **oeuf** – Kabuksuz yumurtalanmış yumurta.

Harder [fte] Av köpeklerini tasma ile dörder veya altışar bağlamak.

Hardes [es-cm] Esvap ve eşya. Melbusat.

Hardi, e [s] Cesur. Pervasız. Cüretkar. Serbest. Hayasızca, bi-edebane. Bilaperva yapılmış. Cüretkar. Fütursuz. Atak.

Hardiesse [es] Cüret. Cesaret. Pervasızlık. Arsızlık. Küstahsızlık.

Hardiment [h] Cüretkarane. Kemal-i cüret ve cesaret-le.

Hard labour [ez] (**ard'lé-beur** okunur) İngiltere'de hizmet-i şakka cezası.

Hareng [ez] (**g** okunmaz) Ringa balığı. – **saure** Tozlanmış ve iste kurutulmuş ringa balığı. **sec comme un** – Uzun ve zayıf.

Harengaison [es] Ringa balığınıñ saydı; sayd mevsimi.

Harengère [es] Balıkçı kadın. (mec) Kaba ve terbiyesiz kadın.

Harenguet [ez] Hamsi balığı nevi.

Harfang [ez] Aktar-ı kutbiyede bulunan iri ak baykuş.

Hargueux, se [s] Kavgacı. Hırçın. Geçimsiz.

Haricot [ez] Fasülye. – **vert** Taze fasülye. – **de terre** Yer fasülyesi. – **sans**

parchemin Çalı fasülyesi. -- **de prague jaspé** Ayşe kadın fasülyesi.

Haricoter [fl] Ticarete miskinane hareket itmek.

Haridelle [es] Fena ve pek zayıf beygir.

Harle [ez] Havalı-i şimalide bulunan deñiz ördeği.

Harmale [es] Üzerlik otu.

Harmonica [ez] Armonik denilen çalgı.

Harmonicorde [ez] Kuyruklu piyano.

Harmonie [es] (mu) Ahenk-i esvat. Uygunluk, tevafuk. Vifak, ittihad. (mec) Münasebat-ı vedadiye. Ahenk, imtizaç. – **de style** Üslubuñ ahenk ve selaseti.

Harmonier [fte] Ahenk virmek. Ahenge uydurmak. Telif itmek. (fl) Ahenge uymak. Hem-ahenk olmak.

Harmonieusement [h] Ahenktarane. Ahenkli bir surette.

Harmonieux, se [s] Ahenktar, mümteziç, kaynaşmış. Ahenkli. Latif. Mütenasip. Uygun.

Harmoniflûte [es] Körüklü armonik.

Harmonique [s] Ahenge uygun. Hoş, latif. Ahenge müteallik. (mec) Hem-ahenk.

Harmoniser [fte] Telif itmek. Bestelemek. **s'** – Ahenge uymak. Hem-ahenk olmak. Uymak.

Harmoniste [e] Ahenkçi. Usul ve kavaid-i ahenge vakıf olan.

Harmonium [ez] Ufak armonik. Erganun.

Harmonométrie [ez] (fiz) Esvatıñ ahengi münasebetini tayinine mahsus alet.

Harmonométrie [es] Sedalarıñ ahengi münasebetinin tayini.

Harmophane [ez] Fasetalı yakut.

Harmotome [ez] Ak lal taşı.

Harnachement [ez] Koşum takımı. Beygire koşum takma. (mec) Kaba ve gülünç elbise, kıyafet.

Harnacher [fte] Beygire koşum takmak. (mec) Kaba ve gülünç surette giydirmek.

Harnacheur [ez] Saraç.

Harnais yahut **Harnois** [ez] Koşum. Gaşıye. (as) Zırh takmak. **cheval de** – Koşum beygiri, araba beygiri.

Haro [ez] Bir adamı tevkif için bağrılan : tutun! nidası. **crier** – **sur** Hiddet ve tehevür-le aleyhinde bulunmak, aleyhinde hareket itmek.

Harpagon [ez] Pek hasis ve tamahkar adam.

Harpail [ez] veya **Harpaille** [es] Dişi geyikler-le yavrulardan mürekkep sürü.

Harpailer [ft] (se) (mec) Şiddetle kavga itmek. Yekdiğerlerine küfür ve hareket itmek.

Harpe [es] Harp denilen musiki aleti, cenk. (mima) Köşe taşı. İltisak taşı. (ta t) Bir cins büyük katır boncuğu. Koşan köpeğini pençesi. Kanca. (argo) Hapishane.

Harpé, e [s] Göğsü çıkık. Karnı ince. (beygir ve tazı)

Harpeau [ez] Kanca.

Harper [fte] İki elle tutup sıkmak. (fl) (beygir hakkında) Ard ayaklarından birini birdenbire şiddet-le bükme. Harp çalmak.

Harpie [es] Esatirde üç yırtıcı peri. (mec) Pek sert ve hırçın şahıs. (ta t) Cenubi Amerika'nın bir nev kartalı.

Harpigner veya **Harpiller** [ft] (se) (amiyane) Dövüşmek. Yekdiğerine küfür ve hakaret itmek.

Harpin [ez] Kayıkçı kancası.

Harpiste [ez] Harp çalan sazende.

Harpoise [es] Zıpkının ucundaki çengel.

Harpon [ez] Çengelli zıpkın. Kanca. Dirsekli kinet.

Harponnage veya **Harponnement** [ez] Zıpkın-la balık avlama.

Harponner [fte] Zıpkın-la balık avlamak. Yakalamak, tevkif itmek.

Harponneur [ez] Zıpkıncı.

Hart [ez] (t okunmaz) Demet bağlamak için kullanılan saz. Canileri astıkları ip. Salben idam cezası.

Hasard [ez] Talih, kismet. Kaza. Tesadüf. Baht. **jeu de** – Kumar. **objet de** – Kelepir alınan şey. **au** – Gelişigüzel, bahtına. **à tout** – Her ne olursa olsun. **par** – Ez-kaza, tesadüfen. (cm) Tehlike, muhatara.

Hasardé, e [s] Muhataralı. Şüpheli. Açık, patavatsız (söz hakkında).

Hasarder [fte] Muhataraya, tehlikeye ilka itmek. Baht ve talihe görünerek bir şeye teşebbüs itmek. (mec) Tecrübeye, tasaddiye karar virmek. (fl) Tehlikeyi, muhatarayı göze alarak bir işe girişmek. Maruz kalmak.

Hasardeusement [h] Tesadüfe bağlı olarak. Tehlike ve muhatarayı göze alarak.

Hasardeux, se [s] Muhatarayı tehlikeye maruz kalmadan korkmayan. Cüretkar. Tehlikeli, muhataralı. Adem-i muvaffakiyet ihtimali ziyade.

Hasardise [es] Tehlikeli iş, hareket. Baht işi.

Haschich [ez] Haşış. Esrar.

Hase [es] Dişi tavşan.

Hast [ez] (t okunur) Mızrak. Sap, sırık.

Hastaire [ez] Eski Romalıların mızraklı askeri.

Haste [ez] Uzun mızrak. Bazı harfların teşekkülünde yukarıya doğru olan şakuli çizgi.

Hasté, e [s] (nb) Mızrak ucuna müşabih. Rümhi.

Hâte [es] Acele. Sürat. **à la --, en --** Acilen, ale'l-acele, sürat-le, serian. **avoir --** Acele etmek. Acele işi olmak.

Hâtelet [ez] Küçük kebab şişi.

Hâtelle veya **Hâtellette** [es] Küçük şişle kebab idilen şiş.

Hâter [fte] Sıkıştırmak, tesri etmek. Tacil etmek. **se --** Çabuk olmak. Acele etmek. **s -- de** Müsarat etmek.

Hâtier [ez] Büyük ocak ızgarası.

Hâtif, ve [s] Vaktinden evvel yetişen. Turfanda.

Hâtiveau [ez] Pek erken yetişen armut. Turfana meyve veya sebze.

Hâtivement [h] Ale'l-acele. Serian. Vatinden evvel, vakitsiz olarak.

Hâtiveté [es] Meyve çiçeğinin vaktinden evvel yetişmesi. Turfandalık.

Hâtüre [es] Kilit diliniñ, sürgünün demir tevkif levhası.

Hauban [ez] (bhr) Gemi direği halatı. Çarmıh.

Haubaner [fte] Halat-la bağlamak.

Haubergeon [ez] Küçük zırh gömlek.

Haubert [ez] Pullu zırh. Çevşen. Zırh gömleği.

Hause [es] Rafia. Yükseltme, terfi. Borsada fiyatların yükselmesi. Terakki-i esar. (as) Nişangah.

Hause-col [es] (as) Ferahi : nöbetçi zabıtasınıñ ve askeri inzibat memurlarınıñ boyunlarına taktıkları madeni küçük levha.

Haussement [ez] Kaldırma. Omuz silme.

Hausse-pied [ez] Kurt kapancası. Ayağı yükselten şey. Bir tarla beliniñ sap takılacak mahaline tespit idilen demir parça.

Hausser [fte] Kaldırmak. Yükseltmek. Ref etmek, yukarı kaldırmak. – **les épaules** Omuz silmek. (fl) Yükselmek. Artmak.

Haussier [ez] Borsada eshamın terakki fiyatı üzerine oynayan borsacı.

Haussière [es] (bhr) Bükülmüş üç veya dört ipten mürekkep halat.

Haut, e [s] Yüksek, refi, mürtefi. Ali, büyük mertebeli. Muazzam. – **es puissances** Düvel-i muazzama. – **es considérations** İhtiramat-ı faika. Yüksek (ses). Mütekebbir. Müfret, mübalağalı. **le Très Haut** Cenab-ı hak. Nehriñ menba turukuna çıkan mahalli. Açık, engin (deñiz). **crime de -- e trahison** İhanet-i vataniye. – **le pied** Üzerine binilmeye koşulu ve yüklü (beygir). (ez) Zirve, tepe. İrtifa. (mec) Şerefli mevki. **tomber de son --** Boylu

boyunca düşmek. (mec) Soñ derece duçar-ı hayret olmak. **à haute voix** Bülend-i avaz ile. **en** – Yukarıda. **la – e pègre** Hırsızlar yatağı, haşerat alemi. (as) Kibar alemi.

Hautain, e [s] Mütekebbir, müteaazzım. Mağrur.

Hautainement [h] Kibr ve azemet-le. Mağrurane. Müteaazzımane.

Hautbois [ez] Flavta.

Hautboïste [e] Flavtacı.

Haut-de-chausse [ez] Kısa potur. Kısa külot.

Haut-de-cœur [ez] Mide bulantısı. (mec) İstikrah.

Haut-le-corps [ez] Vücutuñ üst kısmınıñ birdenbire ve gayr-i ihtiyari deprenmesi, sallanması.

Haute-lice [es] Argacı amudi dokuma tezgahı.

Haute-contre [es] (mu) Eñ yüksek perdeniñ altındaki tiz perde, o perdede ses. Bu perdede teganni iden muganni.

Hautement [h] Alenen. Açıktan açığa. Aşıkare. Mağrurane. Ali bir surette.

Hautesse [es] Şevketli, azimetli (makamında hükümdarlık ve eski padişahlara mahsus elkab).

Haute-taille [es] (mu) Tenor ses.

Hauteur [es] Yükseklik. Azamet. Tepe, sırt. İrtifa. (mec) Tevaffuk. Kibir, azamet, gurur. **être à la – de** Kabiliyetinde, iktidarında olmak. Muktedir, müsteid olmak. (as) – **d’eclatement** İrtifa-şikest.

Haut-mal [ez] Sara.

Haut-fond [ez] Deñiziñ sığ mahali.

Haut-pendu [ez] Yağmur veya rüzgara delalet iden seriü’s-seyr münferit kara bulut.

Haut-le-pied [ez] (es) Yedek beygir veya ester.

Haut-relief [ez] Yüce kabartma.

Hauturier, ère [s] (bhr) Açık denizde hareket idilen.

Havage [ez] Maden gazlarında kayaları kırma, yarma.

Havane [ez] Havana sigarası. (s) Açık kestane rengi.

Hâve [s] (çehre hakkında) Sararmış. Zayıf. Soluk.

Haveneau [ez] Teke, karides, tutmaya mahsus torbalı saçma.

Haveuse [es] Maden galerilerinde kayaları kırmaya, yarmaya mahsus makine.

Havir [fte] Etiñ üzerini yakıp içine çiğ bırakmak.

Havre [ez] Bir menderek-le vücuda getirilen veya tabii liman.

Havresac [ez] Asker çantası. Amele torbası.

Hé! [hd] Ey! Hey! Yahu! Ya! – **quoi!** Acayip! Ne olmuş!

Heaume [ez] Yüzü de örten zırh başlığı.

Héautognosie veya **Héautognose** [es] (fls) Marifet-i nefis.

Hebdomadaire [s] Haftalık. Üsbui. Haftada bir neşr olunan. **bi** – Haftada iki defa neşr olunan.

Hebdomadairement [h] Haftada bir. Behr hafta.

Hebdomadier, ère [e] Bir hafta icra ayinine memur olan rahip, rahibe.

Hébéphrénie [es] Sin-i rüşte vasıl olduğu isnada zuhura gelen cinnet-i irazına, haillerine denir.

Héberge [es] İki bina arasındaki mutavassıt duvarın diğerinden yüksek binaya ait olan kısmın başladığı hiza, hata.

Hébergement [ez] Eve yolcu ve misafir kabulü.

Héberger [fte] Eve yolcu, misafir kabul etmek.

Hébétant, e [s] Şaşırtan. Cam sıkan. Aptallaştırın. Bunaltan.

Hébété, e [s-e] Aptallaşan, bunalan, şaşıran, bunalmış, ayıklaşmış, şaşıрма.

Hébétement [ez] Şaşkınlık. Bunaklık. Ahmak.

Hébéter [fte] Şaşırtmak. Can sıkmak. Bunaltmak, aptallaştırmak. Alıklaştırmak.

Hébétude [es] Belahet. Bönlük. Humk. Sermeslik, alıklık.

Hébraïque [s] İbrani.

Hébraïsant veya **Hébraïste** [e-s] Lisan-ı İbrani. İbrani tetkik-ile meşgul alim.

Hébraïser [fl] İbrani lisanı tetkikat-ile iştigal etmek.

Hébraïsme [ez] İbrani lisanı şivesi.

Hébreu [ez] Yahudice. (mec) Meçhul. Añlaşılmaz şey veya söz. (s) Yahudi. İbrani.

Hécatombe [ez] (mec) Birçok insanın idam ve itlafi. Maktel. Kadimen yüz öküz veya boz hayvanın zebh idilmesi merasimi.

Hectare [ez] Hektar. On bin metre murabbana müsavi arazi ölçüsü.

Hectique [s] Humma-yı dikkiye denir.

Hectisie [es] Humma-yı dikki denilen sıtmaya duçar olanların hal-i marazisi.

Hectogramme [ez] Yüz gramlık sıklet. (şekl-i muhtasarı : **hg**)

Hectosthène [ez] (makine) Yüz sitteye müsavi kuvve-i vahit kıyası. (**hsn**) Bir saniyede bir ton sıklette bir kitleye, saniyede bir metre hesap-ile sürat-i fazlalığı temin iden kuvvet.

Hectowattheure [ez] Bir hektovat kudretinde bir makine ile bir saatte yapılan iş (**huch**)

Hectolitre [ez] Yüz litre. (şekl-i muhtasarı : **hl**)

Hectomètre [ez] Yüz metre. (şekl-i muhtasarı : **hm**)

Hectowatt [ez] (makine) Yüz vata müsavi ve mesai vahid-i kıyası. (**hw**)

Hédéracée [es] Sarmaşık fasilesi. Fasile-i leblabiye.

Hédonisme [ez] (fls) Gaye-i hayatın zevk ve sefadan ibaret olduğu telakisini telkin iden akide-i felsefiye.

Hégémonie [es] Hegemonya. Tefavvuk, takaddüm.

Hégire [es] Hicret-i nebeviye. **622 ère de l'** – Sene-i efrenciyesinden ibtidar iden tarih-i hicret.

Heiduque [ez] Macar piyade neferi.

Hein! [hd] (laubaliyane) Ya! Vay! Ha! Nasıl! Bakalım!

Hélamys [ez] Amerika tavşanı.

Hélas! [sd] (s okunur) Heyhat! Eyvah! Yazık! Ne felaket!

Helcologie [es] Karhalarda bahis-i risale.

Helcose [es] (t) Takarruh.

Helctique [s] Calip.

Helcydrion [ez] (tşr) Elsideron.

Hélémya [es] Çiçek sineği.

Hélène [es] Güzelli-ile herkesi celp iden cazibeli kadın.

Hélicés [es-cm] (nb) Bir nev kanarya otu. Eleniye.

Hélenol [ez] (k) Elenol.

Hélépole [es] (as) Kadimen müteharrik muhasara kulesi.

Héler [fte] Gemiden gemiye seslenmek. Çağırmaq. Uzaktan seslenmek.

Hélianthe [ez] Ay çiçeği.

Hélianthème [ez] (nb) Bir nev laden. Bunuñ fidanı; cerhleşmesi.

Hélianthine [es] Madde-i mülevvene : heliyantin.

Héliaque [es] Güneşin tulu ve gurubuna nazaran bir kevkebiñ tulu ve gurubuna denir.

Hélice [es] Salyangoz. (h) Helezon. Uskur.

Hélichupe [ez] (nb) Karabaş çiçeği.

Hélicidées [es-cm] (ta t) Helezon nevi.

Hélicoïdal, e [s] Helezon şeklinde.

Hélicoïde [s] Helezoniyü'ş-şekl. Şibh-i helezon.

Hélicoptère [ez] Şakuli olarak yükseklenen ve ufki uskurlar vasıtası-la

havada durabilen bir nev tayyare ki henüz yapılmamıştır.

Héliocentrique [es] (fls) Lişsemsiye.

Héliochromie [es] (kro) Renkli fotoğraf çıkarma sanatını beyan için müstamel yanlış tabir.

Héliographe [ez] Şuaat-ı şems vasıtası-la muhabere idilen rasdi telgraf aleti.

Héliographie [es] Şuaat-ı şemsiyenin tesirat-ı vasıtası-la hak itmek sanatı. Elyografya. Tavsif-i şems.

Héliomètre [ez] (hey) Güneş ve seygaratın kutr-ı zahiresini ve ecram-ı mezkure arasındaki mesafeyi ölçmeye mahsus dürbün.

Héliophile [s] Ziyayı, aydınlığı seven.

Héliophastie [es] Müsennem veya oyma mahkukat-ı vücuda getirilen fotoğraf-la hak usulü.

Héliophotomètre [ez] Ziyanın kesafetini ale't-takrip tayine mahsus alet.

Hélioscope [ez] Güneşe bakmaya mahsus renkli veya siyah camlı dürbün.

Hélioscopie [es] Güneşin tarassut idilmesi.

Héliostat [ez] Helyosta. Arzın hareketine rağmen şuaat-ı şemsi sabit bir noktaya aks ittirmeye mahsus alet.

Héliothérapie [es] Emrazın ziya-yı şems-le tedavisi.

Héliotrope [ez] Gün çiçeği. (maa) Kan taşı. (fiz) Şuaat-ı şemsi iade itmeye mahsus alet.

Héliotropisme [ez] Güneşin ziyası tesir-ile nebatatın hareket ve teveccüh hadisesi.

Helium [ez] Az miktarda havada bulunan gazı bir cism-i basit.

Hélix [ez] (x okunur) (tşr) Kulağın harici kısmı.

Hell [ez] İngiliz şehirlerinde bulunan kumarhanelere virilen isim.

Hellène [e] Kadim Yunanlı.

Hellénique [s] Yunani.

Hellénisation [es] Yunanlaştırma.

Helléniser [fte] Yunanlaştırmak. (fiil-i lazım) Yunanca tahsil etmek. Yunan efkarını takip etmek.

Hellénisme [ez] Yunanlılık. Yunan şivesi. Yunan medeniyeti.

Helléniste [ez] Eski Yunan lisanını iyi bilen alim.

Helminthe [ez] (t) Didan.

Helminthiase [es] (t) Emraz-ı didaniye.

Helminthique [s] Didani düşürmek için istimal edilen edviye. (ism-i müzekker) Solucan ilacı.

Helminthologie [es] Mebhas-ı didan-ı miyaiye.

Hélode [ez] Su kenarlarında yaşayan böcek; su böceği.

Hélothion [ez] Gübre üzerinde hası olan ufak ve beyaz mantar.

Helvelle [es] Bir nev kabil-i ekl-i mantar.

Hélvétien, ne [e] İsviçreli. (s) İsviçreye ait.

Helvétique [s] İsviçre'ye mensup, müteallik.

Hem! [hd] Hişt! Hı! Ya!

Hémalopie [es] İnsıbab-ı dem-i makluvi.

Hémagogue [s] (t) Kanın seyelanını artıran, mutammis-i edviyeye ıtlak olunur.

Hémanthe [ez] Afrika lalesi.

Hémantém'se [es] Kan kusma.

Hémateux, se [s] Kana ait, demi.

Hématie [es] (tşr) Kanın küreyvat-ı hamrası.

Hématine [es] (tşr) Kanın hadid-i madde-i mülevvenesi.

Hématite [es] (k) Hamz-ı ahir-i hadid. – **rouge** Kan taşı.

Hématoïde [s] (t) Şibh-i dem.

Hématographie veya **Hématologie** [es] Tavsif-i dem.

Hématome [ez] (t) Verem-i demevi. Seyelan-ı demden münbais şiş.

Hématopoïèse [es] (t) Küreyvat-ı demin teşkili. Dem-i vüreydiniñ dem-i şiryaniye tahviliniñ fizyoloji tesiri.

Hématose [es] Dem-i vüreydiniñ dem-i şiryaniye tahvili.

Hématoxyline [es] Bakkam ağacının madde-i mülevvenesi.

Hématozoaire [ez] Didan-ı dem.

Hématurie [es] (t) Tebevül-i dem.

Héméropé [ez] Yeşil Yusufçuk böceği.

Héméralope [ez] Gözünde tavuk karası olan adam.

Héméralopie [es] (t) Gözde tavuk karası hastalığı.

Hémérocalle [es] Yaban süseni.

Hémérologie [es] Takvim-i tertip itmek fenni.

Hémi Nısf, nim-i manasına olarak bazı kelimelerin başında bulunur.

Hémianopsie [es] (fls) Ama-yi cüzi.

Hémicranie [es] (t) Yarım baş ağrısı.

Hémicirculaire [s] Nısf-ı daire şeklinde.

Hémicycle [ez] Nısf-ı daire. Anfite atr gibi kademeli ve nısf-ı daire şeklinde tiyatro.

Hémicylindrique [s] (h) Nısf-ı üstüvani.

Hémi'dre [s] Nısf-ı muharref.

Hémione [ez] Yaban merkebi.

Hémiopie [es] (t) Yarım görme.

Hémipléxie yahut **Hémiplégie** [es] Vücudañ yarısına isabet iden müzul. – **facile** Yüzüñ yarısına isabet iden müzul.

Hémiplégique [e] Vücudañ yarısına müzul isabet iden adam.

Hémi prismatique [s] Nim-i menşuri billur.

Hémiptères [ez-cm] (ta t) Nısf-ı cenahiye.

Hémisphère [ez] Nısf-ı küre.

Hémisphérique [es] Nısf-ı kürevi. Nısf-ı küre şeklinde.

Hémite [es] İltihab-ı dem.

Hémitropie [es] Ayn-ı şekil ve cins billurat.

Hémoglobine [es] Kaniñ kırmızı madde-i mülevvenesi.

Hémoptysie [es] Kan tükürme.

Hémorragie [es] (ta t) Nezf-i dem. Seyelan-ı dem.

Hémorrhée [es] (t) Nezf-i münfail.

Hémorrhinie [es] (t) Burun kanaması.

Hémorroïdal, e [s] Basuri, basura müteallik.

Hémorroïdes [es-cm] (t) Basur. – **sèches** Kuru basur.

Hémoscopie [es] Kan muayenesi. Tetkik-i dem.

Hémospasie [es] (t) Cezb-i dem.

Hémostase veya **Hémostasie** [es] (t) Rükud-ı dem.

Hémostatique [s] Kanı dindiren ilaçlara ıtlak olunur. Katı-i dem.

Hémothérapie [es] Tahtu'1-cild kan şırıngası suret-ile usul-i tedavi.

Hémotexie [es] Tesemmüm-i dem.

Hendécagone [e] (h) On bir zaviyeli şekil.

Henné [ez] Kına. Kına ağacı.

Hendécasyllabe [e-s] On bir heceli mısralara ıtlak olunur.

Hennir [fl] Kişnemek (beygir)

Hennisement [ez] Beygir kişnemesi.

Hépatalgie [es] Karaciğer ağrısı. Elem-i kebed.

Hépatique [s] Karaciğere müteallik; kebed.

Hépatisation [es] (t) Tekebbüt.

Hépatisme [ez] Karaciğer hastalığı.

Hépatite [es] Karaciğer iltihabı.

Hépatocèle [es] (t) Fitk-ı kebed.

Hépatologie [es] Mebhas-ı kebed.

Hépatotomie [es] (tşr) Teşrih-i kebed.

Heptacorde [ez] Eski Yunanlılarda yedi telli bir nev saz.

Heptaèdre [s] Yedi dilli.

Heptagonal, e [s] Yedi köşeli; yedi dilli. Sübaiü'l-adla şeklinde olan.

Heptagone [ez] (h) Müsebba.

Héraldique [s] Armalara müteallik

Héraldiste [ez] Arma tedkikat-ile meşgul olan adam.

Héraut [ez] Münadi.

Herbacé, e [s] (nb) Ot şeklinde, ot nevinden.

Herbage [ez] Otluk. Mera. Çayırılık. Yeşillik. Çemen. Ot envarı.

Herbageмент [ez] Hayvanatı çayıra salma. Çayır yedirme. Otlatma.

Herbager, ère [e] Ot toplayan. Öküzleri semirtmek-le meşgul olan adam.

Herbager [fte] Hayvanatı çayıra salmak, otlatmak.

Herbageux, se [s] Çok ot viren çayır. Otlar-la mestur.

Herbe [es] Ot. Nebat. (mec) Çapkın. **en** – Henüz kemale ırmemiş. (mec) Ümidvar.

Herbeiller [fte] (domuz hakkında) Otlamak.

Herber [fte] Otlarıñ üzerine sermek.

Herberie [es] Ot pazarı.

Herbette [es] Kısa ot, çemen.

Herbeux, se [s] Otları çok yer.

Herbicole [s] Otlarıñ arasında yaşayan.

Herbier [ez] Kuru nebatat koleksiyonu. Ot hıfzına mahsus mahal.

Herbière [es] Ot satan kadın. Kökçü.

Herbiforme [s] Ota beñzeyen. Ot şeklinde.

Herbivore [s] Ot-la beslenen hayvan.

Herborisateur, trice [e] İlm-i nebatata ait tetkikatta bulunmak üzere nebatat toplayan adam.

Herborisation [es] Nebatat toplama.

Herboriser [fte] Ot toplayıp koleksiyon yapmak.

Herboriseur [ez] Bir ay tetkik-i nebatat toplayan adam.

Herboriste [ez] Tıbbi ot satan kökçü.

Herboristerie [es] Kökçü dükkkanı.

Herbu, e [s] Ot-la mestur.

Herbue [es] Gübreye muhtaç olan zayıf toprak.

Herche [es] Ocaklarda maden külçelerini yüklemeye mahsus vagon.

Hercher [fl] (mima) Maden-le dolu vagonları itmek.

Hercheur, se [e] Maden-le dolu vagonları iten amele.

Hercule [ez] Pek kuvvetli ve iri yarı adem. Herkül. Panayırlarda kuvvet oyunları, hünerleri gösteren cambaz.

Herculéen, ne [s] Kahramanane. Herkül gibi kuvvetli ve iri cüsseli. **force** – **ne** Fevkalade kuvvet.

Hère [ez] Adi, sefil, pespaye adam. **pauvre** – Fakir, değersiz, itibarsız adam. Geyik yavrusu.

Héréditaire [s] İrsi. Mevrus. Ebeveynden evlada sirayet iden. **biens** – s Emval-i mevruse. **part** – Hisse-i irsiye.

maladies – s İrsen intikal iden hastalıklar.

Héréditairement [h] Veraset tarik-ile. Bi'l-irs. İrsen.

Hérédité [es] Veraset. Miras. İrs. Tereke.

Hérésiarque [ez] Mutezile reisi. İtızal müessisi. Zındık.

Hérésie [es] Dinde itızal. Delalet.

Hérésiologye [es] Mebhas-ı itızal.

Héréticité [es] Tarik-i itızal. Ve delaletle sapanlarıñ fikir ve itikadı.

Hérétique [s] İtızalı. (e) Mutezileden olan.

Hérissé, e [s] Dik, duran; ürpermiş. Dimdik olmuş. Dik ve sivri şeyler-le mestur. (mec) Memlu.

Hérissement [ez] Ürperme. (az müstameldir)

Hérisser [ft] (s') Ürpermek. Dim dik olmak. (ft) Saçları ürpertmek. Dimdik itmek. Doldurmak. Dik ve sivri şeyler-le donatmak.

Hérisson [ez] Kirpi. (mec) Titiz, haşın, aksi adam. (es) Bir nev ayak oltası. Kirpi.

Hérissonné, e [s] Dikenler-le mestur ve muhat nebat.

Héritage [ez] Veraset, irs. Miras. Tereke, mahlukat. Tevarüs iden emval-i emlak. (mec) Ecdattan müntakil şey.

Hériter [fl] Miras yemek. Tevarüs itmek. Mirasa konmak.

Héritier, ère [e] Varis. Varise. – **légitime** Varis-i meşru. **faire acte d'** – Terekeye vaz-ı yed.

Hermandad [es] (sainte) Vakt-ile İspanya'da eşkıyaya, hırsızlara karşı teşkil olunan tenkil cemiyeti, heyet-i inzibatiye.

Hermaphrodisme [ez] (ta t) Hünsaiyet. Hünsa.

Hermaphrodite [es] Hünsa.

Herméneutique [s] Kavanin-i kadime, ketebe-i mukaddeseyi tefsir iden, tefsiri. (es) Ketebe-i kadimeyi tefsir itmek sanatı.

Hermès [ez] (s okunur) Hermes : esatirde ticaret ve sirkat ilahı.

Herméticité [es] Sımsıkı kapalı olmaklık, sımsıkı kapanma.

Hermétique [s] Mahkemece, pek sıkı kapanan. (fls) Hermezi. Kimya-yı batıla; madenleriñ tahviline, tebabet-i umumiyyeye ait.

Hermétiquement [h] Sımsıkı, mahkemece kapalı.

Hermine [ez] Kakım. Kakım postu.

Herminer [fte] Kakım derisi-le kaplamak.

Herminette [es] Keser.

Herniaire [s] Fıtki. **bandage** – Kasık bağı.

Hernie [es] Fıtık illeti.

Hernié, e [s] Fıtıklı.

Hernieux, se [s-e] Fıtık illetine müptela.

Herniotomie [es] Fıtığıñ ceziri surette tedavisi.

Héroïcité [es] Kahramanlık. (az müstameldir)

Héroï-comique [s] Hem kahramanlıktan bahs iden hem gülünç olan (tiyatro piyesi; şiir).

Héroïne [es] Kahraman kadın. Bir eser-i edebiniñ, bir hikayeniñ eñ mühim eşhasından, vaka kahramanı olan kadın-ı necip, alicenap, cesur kadın.

Héroïque [s] Kahramanane. (t) Tesiri kavi ve kati olan.

Héroïquement [h] Kahramanca, kahramanane.

Héroïsme [ez] Kahramanlık.

Héron [ez] Balıkçıl kuşu.

Héronneau [ez] Balıkçıl yavrusu.

Héronnière [ez] Balıkçıl yavrusu.

Héros [ez] Kahraman. Yiğit, bahadır, şeci. Bir vakanın, bir eser-i edebi veya hikayeniñ kahramanı olan adem.

Herpes [ez] (s okunur) (t) Erpes denilen cilt hastalığı; kuba.

Herpétique [s] Erpes hastalığına müteallik. Kubai.

Herpétisme [ez] (t) Nesc-i munzamiñ ve müştekatınıñ su-i tagaddisinden ileri gelen halet-i bünyeviye.

Herse [es] (zira) Tırmık, sürgü. (istihka) Zehafe, eski kale kapılarını kapayan demir parmaklık.

Hersement, Hersage [ez] Tarlaya sürgü çekme.

Herser [fte] Tarlaya sürgü çekmek. Sürgü ile toprağı tesviye itmek.

Herseur [ez] Tarlaya sürgü çeken adam.

Hésitant, e [s] Müteredit. Kararsız. Metanetsiz.

Hésitation [es] Tereddüt. Adem-i cesaret. Kararsızlık.

Hésiter [fte] Tereddüt itmek. Cesaret idememek. Karar virememek. Müteredit bulunmak.

Hesper yahut **Vesper** [ez] (r okunur) Akşamları görülen zühre seyyaresi.

Hétaire yahut **Hétère** [es] Yunan-ı kadimede alüfte. Kibar alüfte.

Hétairie veya **Hétérie** [es] (Yunanistan'da) Siyasi cemiyet-i hafiye.

Hétérocarpe [s] (nb) Sarf kaidesine muhtelif olan, şaz. (mec) Bambaşka. Acayıp. Garip. Tuhaf.

Hétérodyne [es] Telsiz telgraf ahzinde, sesi büyötmek vazifesini gören mahfuz mevceler menbaı.

Hétérodoxe [s] Ortodoksluğa muhalif. (e) Ortodoksluğa muhalif efkar ve akait neşr ve talim iden.

Hétérodoxie [es] Ortodoksluğa muhalif efkar ve akait.

Hétérogène [s] Gayr-i mütecanis. (cm) Zıt.

Hétérogénie [es] Zevi'l-ervahiñ, zevi'l-ervah-ı kadimeden ve fakat onlara benzemeyerek vücuda gelmesi nazariyesi.

Hétérogénéité [es] Adem-i tecanüs. (mec) Zıddiyet.

Hétéromorphe [s] (ta t) Muhtelifü'l-eşkal.

Hétéromorphose [es] Maktu bir uzvuñ yeniden zuhura gelmesi.

Hétéronomie [es] (fls) İğtiyar.

Hétéroplastie [es] (t) Tekevvün-i gayr-ı mütecanis.

Hétérotaxie [es] (t) Her uzva mahsus havas ve intizam-ı hikemiyeniñ bozulması. Tehallüf-i nazm-ı aza.

Hetman [ez] Ruslarda Kazak kumandanı, hatman.

Hêtre [ez] Kayın ağacı. Ak gürgen.

Hêtraie [es] Kayın ormanı.

Heu! [hd] Ya! Acayip! A!

Heur [ez] Talih. Baht. Uğurlu hadise. (eskidir veya yalnız bazı tabirlerde müstameldir)

Heure [es] Saat. Muayyen vakit. An, dakika. **la dernière** – An-ı mevt. Ömrüñ soñ dakikası, soñ nefes. **passer un mauvais quart a'** – Buhanlı, vahim, tehlikeli bir an geçirmek. – **d'été** Yaz saati. – **sidérale** Saat-i necmiye. – **moyenne** Saat-i vasatiye. – **vraie** Saat-i hakikiye. **tout à l'** – Demincek, demin, biraz evvel, hemen şimdi. **à cette** – Bu anda. **à tout** – Ale'd-devam. **de bonne** - - İrkenden. **sur l'** – Derhal, hemen, o anda. **à la bonne** – Hele şükür! Ha şöyle! Elhamdülillah! Tamam! Hah, tamam! **livre d'** – s veya -- s Ediye kitabı. – **indue** Saat veya an-ı nahs, uğursuz saat veya dakika. – **avancée** Geç vakit. **pour l'** – Şimdilik. **à l'** – **quil est** Elhaletü hazihî, bu sırada. – **solaire** Saat-i şemsiye.

Heureusement [h] Bereket virsin ki. Muvaffakiyetli, muvaffakiyetkarane. Bahtlı, talihli. Hayırlı, müteyemmen. İyi, mümtaz. (e) Bahtiyar, mesut adam; talihli adam.

Heurt [ez] Sadme. Tokuşma. Çarpışma.

Heurté, e [s] Taban tabana zıt, mütenafir, uygunsuz.

Heurtement [ez] Müsademe. Tesadüm.

Heurter [fte] Şiddetli çarpmak. (mec) Tecavüz etmek, cerihadar etmek, dokunmak. (fl) Kapı çalmak. -- **les sentiments de** Efkar u hissiyatına mugayir bulunmak. **se** – Bir manga çarpmak. Birbiri-le müsademe etmek. (mec) Yekdiğesine mani olmak.

Heurtoir [ez] Kapı tokmağı. (şimen) Vagonlarıñ, hattıñ nihayetinde yoldan çıkmaması için raylarıñ uçlarını yukarı doğru bükme suret-ile vücuda getirilen manga : vagon tevkif-i manisî.

Heuse veya **Heusse** [es] Tulumba. Pistoni.

Hévé [ez] Lastik ağacı.

Hexacorde [ez] Altı telli bir nev saz.

Hexaèdre [ez] (h) Altı sathlı cisim. Südasi'l-vücut.

Hexagonal, e [s] Altı köşeli; altı dıllı olan (şekil).

Hexagone [ez] (h) Müseddes.

Hexagyne [s] (nb) Südasi'l-tenis.

Héxandre [s] (nb) Südasi'l-tezkir.

Héxapétale [s] (nb) Südasi'l-vüreykat.

Hexapode [s] Altı ayaklı.

Hiatus [ez] (s okunur) Tenafür-i huruf. Sıklet-i telaffuz. (tşr) Fetha, fürce. (mec) Fasıla, boşluk. Eksiklik.

Hibernal, e [s] Kışa mahsus; şitayî.

Hibernant, e [s] Kışın uyuşan bazı hayvanlara denir.

Hibernation [es] Kışın bazı hayvanlarıñ uyuşması.

Hiberner [fl] Kışı uyuşuk bir halde kalmak (hayvanat).

Hibou [ez] Baykuş. (mec) Merdüm-giriz, münzevi.

Hic [ez] (ik okunur) (laubaliyane) Bir işiñ eñ müşkil noktası.

Hidalgo [ez] İspanya asilzadesi.

Hideur [es] Çirkinlik. Menfuriyet.

Hideusement [es] Kerih bir surette, pek çirkin olarak. Korkunç bir surette.

Hideux, se [s] İğrenç, korkunç. Kerih, menfur.

Hie [es] Kaldırımcı tokmağı. Varyos. Şahmerdan.

Hiéble [ez] Yaban mürveri.

Hiémal, e [s] Şitayi. Kışın neşv ü nema olan (nebat).

Hiémation [es] Kışı geçirme.

Hiement veya **Hîment** [ez] Tokmak-la kaldırım taşlarını oturtma. Yükleri kaldıran makineleriñ gürültüsü.

Hier [zz] (r okunur) Dün. Pek yeñi. (laubaliyane) **né d'** – Tecrübesiz.

Hier [fte] Kaldırımcı tokmağı ile taşları oturtmak.

Hiérarchie [es] Silsile-i meratip. Meratip.

Hiérarchique [s] Silsile-i meratibe müteallik. **par la voie** – Silsile-i meratibe riayeten. **dans l'ordre** -- Ala'l-meratibihim.

Hiérarchiquement [h] Silsile-i meratip kaidesine tevfiiken.

Hiérarchiser [fte] Silsile-i meratibe göre, ala'l-meratibihim intizamına sokmak, tanzim itmek.

Hiératique [s] Ruhani.

Hiéroglyphe [ez] Mısırlılarıñ hiyeroglif hattı. (mec) Okunmaz, kargacık burgacık yazı. Añlaşılması müşkil olan şey.

Hiéroglyphique [s] Hiyeroglife müteallik. (mec) Muamma kabilinden.

Hiéroggraphie veya **Hiérologie** [es] İlm-i edyan.

Hiérophante [ez] Kadim Yunannistan'da Atina rahibi. Roma'da : büyük reis-i ruhani.

Hiérosolymitaine, e [s] Kudüslü.

High life [ez] (**haï-laïf** okunur) Kibar alemleri. Kibar zümresi.

Hilarant, e [s] Güldürücü. Neşe virici. (k) Mühmel : **gaz** – Humz-ı evvel azotuñ eski ismi. Mühmel azot.

Hilare [s] İnşirah-bahş. Güldürücü.

Hilarité [es] İnşirah. Gülme. Neşe. Sevinç.

Hile [ez] (nb) Tohum gözü.

Hiloire [es] (bhr) Kemerleriñ üzerine konulan kiriş. Geminiñ muhtelif güverte aksamını yekdiğeriñe rabt iden kuvvetli kirişler.

Hindou [e] Hintli, putperest. (s) Hint'e ait.

Hindoustani [ez] Urdu lisanı. Hindistan'da konuşulan lisan.

Hippiatre [ez] At baytarı.

Hippiatrie [es] Tababet-i feresiye.

Hippique [s] At cinsine müteallik. Feresiye. **courses** – s At yarışları.

Hippisme [ez] Fürusiyet, koşu vesaire misilli at siperi.

Hippobdelle [es] At sülüğü.

Hippobosque [ez] At sineği.

Hippocampe¹⁸⁰ [ez] Yarı beygir, yarı balık şeklinde ejder. Bir nev balık : deñiz aygırı.

Hippocratisme [ez] Bukrat'ın meslek-i tıbbi. Meslek-i Bukrat.

Hippodrome [ez] At meydanı.

Hippogriffe [es] Burak. Esatirde : yarı at yarı kartal bir hayvan.

Hippolithe [ez] Beygiriñ ema ve mesanesinde bulunan sarı taş.

Hippologie [es] Mebhasü'l-fürs. Fürsiyat.

Hippologue [ez] Atlara ait tetkikat-la meşgul olan adam.

Hippomane [es] Atlara iptila. At merakı. Atlara arız olan bir nev kudurma illeti.

Hippomobile [s] Bir veya müteaddit beygir-le cer olunan (araba vesaire)

Hippophage [ez] Beygir eti yiyen.

Hippopotame [ez] Su aygırı. (mec) İri yarı adam.

Hippotechnie [es] At besleme ve yetiştirme ilmi, sanatı.

Hippurique [s] (k) Geviş getiren hayvanlarıñ (hayvanat-ı müctere) bullarında bulunan hamıza virilen isimdir.

Hircin, e [s] Erkek keçiye, tekeye müteallik, ait.

Hirondeau [ez] Kırlangıç yavrusu.

Hirondelle [es] Kırlangıç. (mec) ve (laubaliyane) – **d'hiver** Paris'te kebab ve

kestane satanlar, ocakçılara virilen isim. – **de mer** Kırlangıç balığı.

Hirsute [s] Uzun ve sert, dimdik. (sakal, tüy) (mec) Kaba, haşın.

Hirudiculture [es] Sülük yetiştirme sanatı.

Hispanique [s] İspanya'ya mensup ve ait.

Hispanisme [ez] İspanyol şivesi.

Hisser [fte] Kaldırmak. Rezk itmek. Dikmek. Yükseltmek. – **le drapeau** Bayrak çekmek. (bhr) Hisa itmek.

Histographie [es] Tavsif-i ensice.

Histogène [s] Ensice-i uzviyenin müvellidi olan madde-i hayvaniye.

Histogénie [es] Ensice-i uzviyenin teşkili.

Historie [es] Tarih. Hikaye. Sertgüzeşt. Kıssa. (mec) Masal; uydurma, efsane. (laubaliyane) Yapmacık. Müşkilat. – **n terelle** Tarih-i tabii. – **ancienne** Tarih-i kadim. Ezmine-i müteneddime tarihi. – **du moyen âge** Tarih-i kurun-ı vusta. – **moderne** Kurun-ı ahiri tarihi. – **sante** Tarih-i mukaddes.

Histologie [es] Mebhas-ı ensiceye müteallik, ait.

Historial, e [s] Tarihçi. (az müstemeldir)

Historicité [es] Tarihiyet. Ehemmiyet, kıymet-i tarihiye.

Historié, e [s] Resimler, eşkal, çiçeklerle müzeyyen eşya, mensucat, el yazısı vesaire mevada denir.

Historien [e] Mürevvih.

¹⁸⁰ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Historier [fte] Ufak tefek ziynetler-le tezeyyün itmek.

Historiette [es] Küçük hikaye. Eğlenceli masal, kıssa.

Historiographie [ez] Vakanüvis.

Historigraphie [es] Tarih yazma sanatı. Vakanüvislik.

Historique [s] Tarihe müstenit. Tarihçi. (ez) Ahval-i tarihiye, vuku-ı hal. Hülasa. Tarihçe. **temps** – Ezmine-i tarihiye.

Historiquement [h] Tarihe istinaden. Tarihçe. Hakikat-ı tarihiye ve vech-ile. Tarihen.

Histotaxie [es] Nebatatiñ ensac-ı itibar-ile tasnifi.

Histrion [e] Eski Romalılarda paskal, şaklaban, komik. Elyevm : soytarı, maskara. Adi aktör. (mec) Şarlatan. Riyakar. Dalkavuk.

Hiver [ez] (r okunur) Kış. Şita. (mec) İhtiyarlık. Sene.

Hivernage [ez] Kıştan evvel yapılan ziraat işleri. Gemicileriñ kışın tatil zamanı. Emin liman. Ekalin-i harrede yağmur mevsimi.

Hivernal, e [s] Şitayi. Kışlık. Kış mevsimine ait.

Hiverner [fl] Kışlamak. Bir yerde kışı geçirmek. Kıştan evvel tarlaları soñ defa sürmek.

Ho! [hd] Hey! Ey! Ya! Acayip!

Hoazin [ez] Tepeli sülün.

Hobereau [ez] Küçük şahin. Delice doğan. (mec) Taşralı haşin veya yakışıklı asilzadeler.

Hoc [ez] Bir nev kağıt oyunu. (mec) Birine temin idilen şey. **al** – Suret-i

mahsusada. **comilé ad hoc** Heyet-i mahsusa.

Hoca [ez] Bir nev kumar oyunu.

Hocco [ez] Amerika'nıñ kara hindisi.

Hoche [es] Çitle. Çetik. Kertik. Gedik.

Hochement [ez] Sallama. – **de tête** Baş sallama.

Hochotpe [ez] Et-le pişirilen kestane yahut havuç yahnisi

Hochequeue [ez] Çoban aldatan kuşu. Kuyruk sallayan kuşu.

Hocher [fte] Sallamak, silkelemek. Sarsmak.

Hochet [ez] Küçük çocuklara dış çıkardıkları esnada virilen sert, kemik halka gibi oyuncak. Çıngırak. Oyuncak. (mec) Faydasız olmak-la beraber gururu okşayan veya söndüren şey.

Hockey [ez] (**ho-kè** okunur) Futbolu andıran bir top oyunu. Hokey.

Hodomètre [ez] Kat idilen yolu ölçmeye mahsus alet.

Hogner [fl] Homurdanarak şikayet itmek. (az müstameldir)

Hoie [es] Bir nev maden kömürü.

Hoir [ez] (hk) Varis.

Hoirie [es] (hk) Veraset. Tereke. Muhallefat.

Holà! [hd] Ey! Baksan! Baksañıza! Hey! Yahu! Hu! Artık yeter! (mec) **mettre le** – Asayiş ve sulh ve sükunu tesis itmek.

Hollandais, se [e-s] Flemenkli. (ez) Flemenk lisanı.

Hollande [ez] Flemenk peyniri. (es) Flemenk'te yapılan ince keten. Porselen. Patates envai.

Hollander [fte] Sıcak sudan geçirmek. Yazı yazmak için kalem makamında kullanılacak kaz tüyleriniñ mevad-ı şahmiesini çıkarmak için sıcak küle sokmak.

Hollandiser [fte] Flemenkleştirmek.

Holocauste [ez] (Musevilerde) Zebh olduktan soñra ateşte yakılan kurban. Kurban idilen hayvan. (mec) Adak, nezir. Kurban.

Holomètre [ez] Ufkuñ fevkindeki bir noktaniñ zaviyevi irtifamı almaya mahsus alet.

Holophrastique [s] Bir cümlesi tek bir kelime ile ifade olunan lisanlara itlak olunur.

Holothurie [es] Deñiz hıyarı denilen ve Çin'de yenilen deñiz salucanı.

Homard [ez] Istakoz.

Hom! [hd] Ya! Öyle ha! Acayip!

Hombre [ez] İspanyol icadı bir nev kağıt oyunu.

Home [ez] Yurt. Hayat-ı hususiye ev bark. Ev. Harim.

Homéli [es] Vaaz ve nasihat. (mec) Bezdirici ve düzme ahlaki sözler. Dine dair aile içinde virilen malumat.

Homéopathe [e-s] Tedavi-i bi'l-misl taraftarı hekim.

Homéopathie [es] Tedavi-yi bi'l-misl usulü tıbbiyesi.

Homéose [es] (ed) Temsil.

Homéride [ez] Homer mukallidi şair. Homer'iñ şiirlerini terennüm iden şair.

Homérique [s] Homer tarzında Homer'e müteallik.

Home rule [ez] (**hom roul** okunur) İrlandalılarıñ kendi memleketleri için talep ittikleri idare-i mümtaze, hürriyet ve istiklal.

Homestead [ez] (**hom stéd** okunur) Arazi, çitflik, köy arazisi. Bilhassa satılamayan ve haciz idilemeyen aile emlakı.

Homicide [s] İnsan katli. Katil. (ez) İnsan katili, katillik. (s) Adam öldürmeye yarayan şey. Öldürücü.

Homicider [fte] Katil olmak. Adam öldürmek.

Homilétique [es] Talakat-ı hatibane.

Hommage [ez] Riayet. Hürmet. Arz-ı hürmet. Ubudiyet; takdime. Tabiyet vazifesi. (cm) İhtiramat. Tazimat. **rendre – s** Arz-ı ubudiyet ve tazimat itmek.

Hommasse [es] Her hal-ile erkeğe benzeyen kadın.

Homme [ez] Adam, insan. Erkek. Nev-i beşer. Nefer, asker. Amele. Cesur, şecii, yiğit. Mert. **dépouiller le vieil** – Fena ahlak ve adatından vazgeçmek. **voilà mon** – İşte baña lazım olan, istediğim gibi adam. **bon** – Safdil adam, babalık. – **de paille** Mukarızı'l-ism. **Le Fils de l'** – Hazret-i İsa. – **de monde** Kibar, zarif adam, kibar alemlerinde yaşayan mümtaz adam. – **de bien** Merhametli,, alicenap, hasenatperver adam. – **de lettres** Edip, muharrir. – **de qualité** Hissiyat-ı aliye sahibi. Necip adam. – **de loi** Kanun-şinas adam. **de robe** – Hakim. – **d'épée** Ehl-i seyf. **de mer** – Bahriyeli. – **d'Etut** Rical-i devlet. – **d'affaires** İş adamı, kethüda. Maslahatgüzar. **honnête** – Namuslu adam. – **honnête** Nazik. Terbiyeli adam. **brave** – Namuslu, iyi kalpli adam; mert. -- **brave** Cesur adam.

de présomption d' l' – Karine-i katia.
mon --Adamım, erkeğim, kocam,
sevgilim.

Hommée [es] Bir rehberiñ bir günde
sürebileceği arazi vüsati.

Hommelet [ez] Küçük adam. Aciz,
ehemmiyetsiz adam.

Homocentre [ez] Merkez-i müşterek.
Merkez-i müttehit.

Homocentrique [s] (h) Müttehidü'l-
merkez.

Homœomère [s] Aksam-ı
müteşabiheden müteşekkil.

Homœomorphe [s] Aynı şekilde olan.

Homogène [s] Mütecanis. Mütecanisü'l-
aksam.

Homogénéifier veya **Homogénéiser**
[fte] Mütecanis kılmak.

Homogénéité [es] Tecanüs.
Mütecanisiyet.

Homogénie [es] Aynı nesilden olma.
Nesl-i müşabih.

Homogramme [ez-s] İmlaları,
telaffuzları ayrı iki kelimeye denir.

Homographe [s] İmlaları bir manaları
ayrı olan kelimeler.

Homologable [s] Kabil-i tasdik, kabil-i
tasvip.

Homologatif, ve [s] Tasdiki. Musaddak.

Homologation [es] Bilhassa memurin-i
adliyede ve idariye tarafından tasdik ve
tasvip.

Homologie [es] (h) Tevafuk, teşabüh.

Homologue [s] (h-k) Müteşabih.
Müşabih.

Homologuer [fte] (memurin-i adliye
veya idareye) Tasdik itmek. Tescil
itmek. Tasvip itmek.

Homonyme [e-s] (sr) İmlaları ister ayrı
ister bir olsun telaffuzları bir ve manaları
ayrı kelimeler. Elfaz-ı mütecanise, elfaz-
ı müteşabihe. (ez) Adaş.

Homonymie [es] Adaşlık. (sr) Cinas-ı
tam.

Homopétale [s] (nb) Vüreyka-i
tüveyciyeleri kamilen birbiriniñ aynı
olan çiçeklere dinir. Mütecanisü'l-
vüreyka.

Homophage [e] Çiğ et yiyen.

Homophone [s] Telaffuzu müttehit.
Aynı sedaya malik (kelimat).

Homophonie [es] Hep bir ağızdan
ahenk. Aynı sedaya malikiyet.

Homoptères [ez-cm] Mütecanisetü'l-
ecnaha.

Homosexualité [es] Erkek veya kadınıñ,
kendisi-le aynı cinsten olana karşı bir
his, şehvet ve muhabbet-le mütehassis
olması.

Homosexuel, le [s-e] Kendisi-le aynı
cinsten olana karşı bir his, şehvet ve
muhabbet-le mütehassis erkek veya
kadın.

Homoncule veya **Homuncule** [ez]
(laubaliyane) Küçük adam.

Hon [hd] Görürsüñ! Alacağıñ olsun!
Saña gösteririm!

Hongre [ez] İğdiş at, beygir.

Hongrer [fte] Bir atı iğdiş itmek.

Hongroierie [es] veya **Hongroyage** [ez]
Telatin. Macar sahtiyanı ticareti.

Hongrois, se [e-s] Macar. Macar lisanı. Macaristanlı.

Hongroyer [fte] Macar sahtiyanı imal etmek.

Hongroyeur [fte] Macar sahtiyanı, telatin imal iden işçi.

Honguète [es] Taşçı, mermerci kalemi.

Honnête [h] Namuslu. Afif. Edepli. Terbiyeli. Nazik, zarif. Münasip, layık. (ez) Namus, iffet.

Honnêtement [h] Namuskarane. Layıkı vech-ile. Edep ve terbiye ile. Müstakimane.

Honnêteté [es] Namuskarlık. İffet, istikamet. Edep, terbiye. İkrâm, iltifat. Hüsn-i ahlak. Zerafet, nezaket. Hayırhahlık.

Honneur [ez] Şan, şeref, şöhrat, tazim, hürmet. Namus, iffet. **homme d'** – Namuslu adam. Riayet. Paye. (mec) Fahr ve mübahat. Bais-i şeref ve gurur. **se piquer d'** – Sarf-ı makderet ve gayret etmek. Bir şeyi gayret ve itina ile yapmak. **faire – à** Bais-i fahr ve gururu olmak. **faire – à a signature** Taahhüdatını ifa itme. **se faire – de** Böbürlenmek. Bir şey-ile iftihar etmek. **parole d'** – Namus üzerine virilen söz. **ma parole d'** – Na-masum hakkı için. **champ d'** – Muharebe meydanı, er meydanı. **point d'** – Namusa dokunur şey. **affaire d'** – Düello. **dame d'** – Nedime. Bir prensesiñ maiyetinde bulunan kadın. **garçon, demoiselle d'** – İzdivac-ı resmi ayininde gelin-le güveye refakat iden delikanlı, kız. (as) Resm-i tazim. **place d'** – Sadr, mevki-i şeref ve ihtiram. (cm) Rütbe, memuriyet, mansıp. Bir harb-i sefinesiniñ selamı, selam topları. **faire les – s d'une maison** Oyuna gelenleri hürmet-le, nezaket ve

zerafet-le kabul, istikbal etmek. **faire l' – d'un repas** İyi yemek. – **s funèbres** Cenaze merasimi. Soñ merasim-i ihtiram. **oblenir les – s de la guerre** Şerefli şerait-le teslim olmak. **en l' – de** Şerefine.

Honnir [fte] Namusa dokunmak. Terzil etmek. **honni soit qui mal y pense** Bunun hakkında fenalık düşünen rezil ve rüsva olsun. (İngiltere'niñ dizbağı nişanında yazılı ibaredir)

Honorabilité [es] Şeref ve itibar-ı namuskarlık.

Honorable [s] Şayan-ı hürmet. Muhterem. Bais-i şan ve şeref. **amende** – Tarziye.

Honorablement [h] Şan ve şeref-le. Hürmetkarane. Namuskarane.

Honoraire [s] Fahri. (ez cm) Tabip, avukat gibi zevata virilen ücret.

Honorariat [ez] Fahri unvan.

Honorer [fte] Tazim ve tevkir etmek. Şeref-bahş etmek. Müşerref etmek. Teşrif etmek. Şereflelendirmek.

Honorifique [s] Fahr ve şerefi mucip.

Honte [es] Utanma. Haya. Ar. Rezalet. Ayıp. Hicalet. Hicap. **avoir** – Utanmaz. **faire – à** Mucib-i hicap olmak. **faire – de** Tekdir etmek, terzil etmek, tevbih etmek.

Honteusement [h] Badi-i hicap bir tarzda. Kemal-i hicap-la. Utanarak. Mahcubiyet-le. Rezalet-le.

Honteux, se [s] Mahcup. Mayup. Mucib-i ar ve haya. Utangaç. Müstehcen. Mucib-i hicalet, rezilane.

Hôpital [ez] Hastahane. Melce. Bimarhane. (argo) Hapishane.

Hoplite [ez] Kadimen Yunanistan'da ağır piyade askeri.

Hoquet [ez] Hıçkırık. – **de la mort** Çeñe atma.

Hoqueter [fl] Hıçkırmak. Hıçkırık tutmak.

Horaire [s] (hey) Saate müteallik. Saatte bir vaki olan. Yalnız bir saat süren (ez) (vapur ve şimdendifer) Vakıt ve hareket cetveli, tarife.

Horde [es] Gürah. Göçebe. Hayme nişin kabile. Gayr-ı muntazam, çapulcu asker kıtası. Makule.

Horion [ez] Başa veya omuza vurulan şiddetli darbe.

Horizon [ez] Ufuk. (mec) Hudut. Sath-ı ufku. (mec) Bir hükmün, emrin, hareketiñ, faaliyetiñ daire-i şümül ve ihatası. – **réel** Ufk-ı hakiki. – **visible** Ufk-ı meri.

Horizonner [fte] Bir ufuk-la, hudut-la tahdit itmek.

Horizontal, e [s] Ufki. (as) (h) Hatt-ı ufki. (argo) Kibar alüfte.

Horizontalement [h] Ufen. Afaka muvazi olarak. Ufki surette.

Horizontalité [es] Ufkıyet.

Horloge [es] Duvar saati.

Horloger, ère [ez] Saatçi. (s) Saatçiliğe müteallik.

Horlogerie [es] Saatçilik. Saat alatu. Saatçi dükkanı.

Hormis [hc] ... Den başka. Müstesna. Den maada. Ez-gayr. – **que** Meğer ki, illa ki.

Horographie [es] Basite-i şemsiye tersim ve tanzimi fenni.

Horologie [es] Vaktiñ saat dakika taksiminden bahs iden ilim. Mebhasü'l-sai.

Horokilométrique [s] Zaman ve mesafeye ait, müteallik.

Horométrie [es] İrtifa almak fenni. Alatu vasıtası-la saat ve vakti tayin itmek fenni.

Horoscope [ez] Talih zayıçesi. Tahmini surette. Gaipten haber virme. **tirer un** – Zayıçe yapmak.

Horreur [es] Hevl, dehşet. Haşyet. Nefret. Ürkme. Tüy ürperme. Hiras. (cm) Menfur, iğrenç efal ve hareket. (mec) Gayet fena, korkunç adam. (laubaliyane) Gayet pis, çirkin adam.

Horrible [s] Korkunç. Pek çirkin. Menfur, müthiş. Pek fena, soñ derece ziyade.

Horriblement [h] Korkunç, menfur bir surette, soñ derece.

Horripilation [es] Nefret ve dehşetten tüy ve kıllarıñ ürpermesi, dimdik olması, titreme.

Horripiler [fte] Dehşetten titremek. Tüylerini ürpertmek, dimdik itmek. (laubaliyane) Hiddetlendirmek. Sabrını tüketmek.

Hors [hc] Dışarı. Hariç. Den başka. Haricinde, öte tarafında, dış tarafında. Müstesna olarak. – **ligne** Müstesna olarak, fevkalade. **hors d'icil** Def-i evvel! Çık dışarı! **être** – **de soi** Kendinden geçme, şaşırmaq. **être** – **de combat** Muharebeye iktidarı kalmamak. – **de caus** Haric-i dava. – **de** Haricinde. Masun. – **de ligne** Saftan hariç.

Hors-d'oeuvre [ez] Yemeğin bidayetinde yenen çerez. Bir eserde, mevzu-la alakası olmayan şey.

Horseman [ez] Esbsüvar. Atlı süvari.

Horse power [ez] (**horss-paouer** okunur) (makine) Beygir kuvveti. (H. P.)

Horse-lingne [ez] Yol güzergahından hariçte kalan tarla.

Hors-texte [ez] Metinden hariç olarak ayrıca basılıp kitaba ilave idilen resim.

Hortensia [ez] Ortanca çiçeği, ortanca.

Horticole [s] Bahçıvanlığa müteallik.

Horticulteur [ez] Bahçıvan. Bahçe ile meşgul. Çiçek yetiştiren bahçe.

Horticulture [es] Bahçıvanlık. Çiçekçilik.

Hosanna [ez] Musevilerin kâmiş bayramlarında okudukları dua.

Hospice [es] Eytamhane. Hastahane. İmaret. Misafirhane. Darülaceze. Manastır hastahanesi.

Hospitalisation [es] Hastahaneye kabul olunma. Hastahanedeki ikamet.

Hospitalier, ére [s] Misafirperver, mihmannüvaz. Misafir kabul idilen ev, mahal. (e-s) Hasta bakıcı rahip, rahibe.

Hospitalièrement [h] Misafirperverane.

Hospitaliser [fte] Birini darülaceze, darüleytama sokmak.

Hospitalité [es] Misafirperverlik. Mihmannüvazlık. **donner l'** – Misafir kabul etmek. Misafir etmek.

Hostie [es] Kurban mayasız ekmek. Hamursuz ekmek.

Hostile [s] Husumetkar. Düşman. Muhalif. **être – à** Aleyhinde bulunmak. Muhalefet etmek.

Hostilement [h] Husumetkarane. (eskidir)

Hostilité [es] Kin, adavet, husumet. Muhasebe. Muharebe. Düşmanlık. Münasebat-ı hasmane. Hilafgirlik. **actes d'** – Harekat-ı hasmane. **suspension des – s** Tatil-i muhasemat. **reprise des – s** Tecdid-i muhaseme.

Hôte, esse [e] Otelci, lokantacı. Oyuna misafir kabul iden kimse. Misafir. Kanun sahibi. Sahip, sahibe-i hane. **table d'** – Tabldot.

Hôtel [ez] Konak, daire. Otel, lokanta. Müdüriyet, nezaret vesaire ittihaz idilen büyük bina. Hükümet konağı. – **de ville** Şehir emaneti. **des monnaies** Darphane. – **d'embassade** Sefarethane. **maître d'** – Sofracı başı.

Hôtel-dieu [ez] Fransa'da gureba hastahanesi.

Hôtelier, ère [e] Otelci. Hancı.

Hôtellerie [es] Misafirhane; lokantacı. Otel.

Hotte [es] Omuza takılan bir tarafı yassı küfe. Hamal küfesi. Geniş ve ihram şeklinde ocak kubbesi.

Hottée [es] Bir hamal küfesi dolusu.

Hottelette [es] Küçük küfe.

Hotter [fte] Küfe ile taşımak.

Hotteur, se [e] Küfeli hamal.

Hottonie [es] Su karanfili.

Hou! [hd] Puf! ... Yuh! ... Tüh!

Houache [es] (bhr) Gemini'nin dümen suyu. Gemi izi.

Houblon [ez] Biraya konulan şerbetçi otu. Ömer otu.

Houblonner [fte] Bir içkiye, biraya şerbetçi otu koymak.

Houblonnière [es] Ömer otu, şerbetçi otu tarlası.

Houe [es] Tarla çapası. Harç karıştırmaya mahsus rençber çapası. Çinici aleti.

Houement [ez] Çapalama.

Houer [fte] Tarla çapası-la çapalamak.

Houette [es] Küçük çapa.

Houeur [ez] Çapa çapalayan işçi, rençber.

Houille [es] Maden kömürü. – **blanche** Kuvve-i muharrike husule getirilen menabi-i tabiyeye ve su sukutlarına denir. – **verte** Kuvve-i muharrike mukabilinde kullanılan nehirler, miyah-ı hariciye. – **blette** Rüzgarlarıñ husule getirdiği kuvve-i muharrike.

Houiller, ère [s] Maden kömürüne müteallik, ait. Maden kömürü tabakatını ihtiva iden.

Houillère [es] Kömür madeni. Kömür madeni ocağı.

Houilleur [ez] Kömür madeni amelesi.

Houilleux, se [s] Maden kömürünü havi.

Houle [es] Deñiziñ fırtınadan soñra dalgalanması. Salıntı.

Houlette [es] Çoban sopası. (mec) Çobanlık. Küçük bahçıvan beli. (mec) Piskopos asası.

Houleux, se [s] Dalgalı, salıntılı deñiz. (mec) Heyecanlı.

Houp! [hd] Hoppala! Haydi! Hu! Baksaña! Ha gayret!

Houper [fte] « Hu » nidası-ile çağırarak. « Haydi! » « ha gayret! » diye teşci ve teşvik etmek.

Houpe [es] Püskül. Şaraba. Perçem. Kuşlarıñ tepesindeki tüyleri. – **à poudre** Pudra kili, tüyü.

Houppés [es] Dalga köpüğü.

Houppelande [es] Geniş kapıt. Harmani.

Houpper [fte] Püskül yapmak. (ipek ve yün) Taramak.

Houppette [es] Püskülcük.

Houppier [ez] Dalları keserek yalnız tepesi bırakılan ağaç. Böyle ağacıñ tepesi.

Houque [es] Karaca darı.

Houra yahut **Hourra** [ez] Hurra!

Hourraillis [ez] Fena av köpekleri sürüsü.

Hourdage veya **Huurdis** [ez] Kaba duvar işi. Bölme duvarlarıñın kaba çamur sıvası.

Hourder [fte] Kaba duvar işi yapmak. Kaplama duvarları direkleriñin arasını çamur ile sıvamak.

Houret [ez] Fena av köpeği.

Houri [es] Huri. Gayet güzel kadın.

Hourque [es] Altı düz gemi. Duba.

Hourra [ez] Alman, İngiliz, Rus askerleriñin harp narası. Hurra! (mec) Alkış.

Hourvari [ez] Büyük gürültü ve bağırışma. Av köpekleri çağırarak için avcılarıñ bağırmaları.

Houseaux [ez-cm] Çamurluk, tozluk, uzun konçlu gehter.

Hourpiller [fte] Birini tahkir etmek. Dokunaklı sözler söylemek; tekdir etmek. Su-i muamele etmek.

Houssaie [es] Çoban püskülü tarlası.

Housse [es] Eyer örtüsü, çul. Gaşiye. Kanepe koltuk, minder örtüsü.

Housser [fte] Çoban püskülü veya tüy süpürge ile süpürmek. Çul ile örtmek. Kanepe vesaireye örtü geçirmek.

Houssset [ez] yahut **Housssette** [es] Sandık kilidi.

Houssine [es] Eğilip bükülür ince değnek.

Houssiner [fte] İnce değnek-le dövmek, vurmak, silkelemek. – **de tapis** Değnek-le vurarak halıların tozlarını silkelemek.

Houssoir [ez] Tüy veya çoban püskülünden yapılan süpürge.

Houx [ez] Çoban püskülü.

Howdah [ez] Fillerin sırtına konulan mahaffe.

Hoyau [ez] Yassı demir-le tarla beli, çapası.

H. P « Beygir kuvveti » manasına olan « **hors power** » ñ muhaffefi.

Houard [ez] Deñiz kartalı.

Hublot [ez] Lumbar deliği.

Hucaré [es] Bir nev Amerika zamkı.

Huch veya **Hucho** [ez] Şarki Avrupa'nın büyük som balığı.

Huche [es] Hamur teknesi. Değirmende öğütülen unun döküldüğü tekne.

Hucher [fte] (avcılar hakkında) Islık veya boru çalarak çağırarak. (argo) Birini arkasından bağırarak çağırarak.

Huchet [ez] Avcı borusu.

Hue! [hd] Arabacıların beygirleri sürmek için bağırması : deh! Dah!

Huée [es] Yuha. Sürgün avında kurdu kovalamak için bağırma. Gürültü.

Huer [fte] Yuha diye haykırmak. (baykuş) Ötmek.

Huette [es] Alaca baykuş.

Huguenot, e [s] Protestan (makam-ı tahkirde) (es) Güveç, toprak tencere.

Hui [zz] Bugün. (yalnız şu tayirde kullanılır) **d' – à 60 Jours** Bugünden alınmış güne kadar. (ez) Yelkeni germek için arzani kullanılan sıruk.

Huilage [ez] Yağlama.

Huile [es] Yağ, zeyt. – **d'olive** Zeytin yağı. Çiçekleri saf ve ince zeyitte ezerek çıkarılan koku. – **de rose** Gül yağı. – **minerale** Madeni yağ (petrol) – **à quinquet** Kandil yağı. (laubaliyane) – **de cetret** Sopa ile atılan dayak.

Huilement [ez] Yağlama.

Huiler [fte] Yağ sürmek. Yağlamak.

Huilerie [es] Yağ hane. Yağ fabrikası. Yağ mayazası.

Huileux, se [s] Yağlı. Zeyti.

Huilier [ez] Sofra konan yağ ve sirke takımı. (ez-sz)

Huir [fl] (çaylak hakkında) Bağırarak.

Huis [ez] **à – clos** Hafî. (muhakeme veya müzakere) **prononcer à – clos** Muhakemenin hafiyen icrasına karar virmek.

Huisserie [es] Kapı, pencere çerçevesi, sandığı.

Huissier [es] Kapıcı. Perdedar. Perde çavuşu. Mahkeme mübaşiri. – **audiencier** Mahzar.

Huit [s] (t okunur. Alet-i kelime samitle başlarsa okunmaz) Sekiz. Sekizinci. (ez) Sekiz rakamı. Sekiz. İskambilde sekizli.

Huitain [ez] Sekiz mısıralı kıta.

Huitaine [es] Sekiz günlük müddet. Sekiz gün kadar. Sekiz kadar.

Huitième [s] Sekizinci. (ez) Sekizde bir, sümün. Sekizinci yeri işgal iden, sekizinci.

Huitièmement [h] Sümünen.

Huître [es] İstiridyeye. (mec) Ahmak adem. **comme une** – Pek fena.

Huit-ressort [ez] Sekiz yaylı araba.

Huître, ère [s] İstiridyeye müteallik.

Huîtreière [es] Deñizde istiridyeye tarlası.

Hulotte [es] Alaca baykuş.

Hum! [hd] Hım! Ha! .. Ya! .. Vay! ..

Humage [ez] Yutma. Bel.

Humain, e [s] İnsani, beşeri **le corps** – Vücut-ı beşer. **le genre** – Nev-i beşer, beni beşer. Alicenap, insaniyetli, merhametli. **femme** – İbzal-i eltafa pek müsait kadın. (cem) İnsanlar. Beni adem.

Humainement [h] İnsancasına. Kemal-i insaniyet-le. İnsaniyetkarane. İnsanın kudret ve iktidarına göre.

Humaniser [fte] İnsan itmek. İnsana yaklaştırmak. Tenis itmek. Yumuşatmak. Merhametli kılmak.

Humanisme [ez] İnsaniyete muhabbet.

Humaniste [ez] İnsaniyete fevkalade muhabbeti olan.

Humanitaire [s] İnsaniyetkarane menaf-i beşeriyeye hadim. İnsaniyete mensup, müteallik. (e-s) Beşeriyetin menafine çalışan. İnsaniyetperver.

Humanitarisme [ez] İnsaniyetperverlik mesleği.

Humanité [es] İnsanlık. Beşeriyet. Cemiyet-i beşeriyeye. Nev-i beşer. Hüsn-i muamele, mürüvvet, insaniyet. İyilik. (cem) İlmi tedrisat. Orta tahsilin üç senesine ait tedrisat.

Humble [s] Alçakgönüllü. Mütevazı. Hakir. Naçiz. Aciz. Kemter. Ehemmiyetsiz. Az miktarda, adi.

Humblement [s] Mütevazıane. Acizane, naçizane. Kemal-i tevazu-la. Zelilane.

Humbug [ez] (**heum-beug**) Şarlatanlık. Mümadeh. Övünme.

Humectation [es] İslatma. İslanma. Tertip.

Humectant, e [s] Hararet. Söndüren. Serinlik viren (içki, gıda). Ratıp.

Humecter [fte] İslatmak. Tertip itmek. s' – İslanmak. (amiyane) İçmek.

Humer [fte] Nefes-le çekip yutmak, teneffüs itmek. Bel itmek.

Huméral, e [s] Pazı kemiğine mensup. Azudi.

Humérous [ez] (s okunur) (tşr) Pazı kemiği. Azud.

Humeur [es] Kan ve safra gibi ahlat. (mec) Huy. Hulk. Mizaç. Keyif. **de bonne** – Keyifli, neşeli. Şen. **de mauvaise** Neşesiz. Canı sıkılmış. Neşesizlik. (cem) (t) – **s froides** Sıraca; - **moire** Derin ma'l-hülya. Hüzn-i amik.

Humide [s] Yaş. Nemli, ratıp. Rütubetli. (ez) Rütubet.

Humidement [h] Rütubetli. Bir surette.

Humidifier [fte] Nemlendirmek. Rütubetlendirmek. Islatmak. Tertip etmek.

Humidification [es] Nemlendirme. Tertip.

Humidité [es] Nem. Rütubet. Yaşlık.

Humiliant, e [s] Bais-i zül ve hakaret. Muhakkar.

Humiliation [es] Zillet. Hakaret, mezellet. Hicalet. Tezlil, tezellül.

Humilier [fte] Tezlil etmek. Utandırmak. Tenzil-i haysiyet etmek. s' – Tezellül etmek. Mahcup olmak.

Humilité [es] Tevazu. Tezellül. Ser-füru idiş. Huzu. Hakaret.

Humine [es] Ahlatın madde-i mürekkebesi. Ümin, türabin.

Humoral, e [s] (t) Ahlata mensup.

Humorisme [ez] Ahlata ehemmiyet virerek her hastalığın esbabını ihata atf iden tebabet mesleği.

Humoriste [ez] Tarizkarane ve nekreguyane yazılar yazan, resimler yapan muharrir, ressam, hezl-nüvis. Mizaç-nüvis. Hayatın esbap ve avamilini ihata atf ve isnat iden tabip.

Humoristique [s] Hezl. Hezl-amiz. Mizahı.

Humour [ez] Şetaret-i tab. Mizaç.

Humus [ez] (s okunur) Türeb-ı nebatı.

Hune [es] Gemi direğinin çanaklığı. Gabya.

Hunier [ez] Gabya yelkeni.

Hunter [ez] (**heunter** okunur) Mevaniyi atlamaya, geçmeye alıştıran av atı.

Huppe [es] Kuş tepeliği. Sorguç.

Huppe [es] Çavuş kuşu. Hüthüt kuşu.

Huppé, e [s] Tepeli, sorguçlu (kuş). (mec) Zengin. Kibar. Bülend-i mertebe.

Hure [es] Yabani hayvanların kesilmiş başı. Yaban omuzu kellesi.

Hurlant, e [s] Havlayan, uluyan.

Hurlement [ez] Havlama. Uluma. Ürüme. İnsanın hiddet ve tesir ile bağırması. Fırtına velvelesi. Bağırma.

Hurler [fl] Havlamak. Ulumak. Bağırarak ahenksiz terennüm etmek, izhar-ı nale ve tesir etmek. Hiddet-le, tehevür-le söylemek. Bağırma.

Hurlelie [es] Bağırma çağırma. Gürültü. Velvele.

Hurleur, euse [e] Havlayan. Uluyan çok bağırma.

Hurluberlu [ez] Zır zop. Zevzek, akılsız.

Huron, ne [e-s] (mec) Kaba saba adam.

Hussard [ez] Hüsar süvarisi.

Hussarde [es] Macar raksı. **à la** – Kaba, haşin surette. Hüsar biçimi.

Hutin [ez] Muannit. Musır. Kavgacı. (eski kelimedir)

Hutin [ez] Fıçıcı tokmağı.

Hutte [es] Küçük kulübe. Kabil-i nakil avcı kulübesi.

Hutter [ft] (**se**) Oturmak için kulübe yapmak. Bir kulübede ikamet etmek.

Hyacinthe [es] Kök yakut. Hacer-i yamani. (nb) Sümbül. Sümbül rengi.

Hyades [es-cm] Ahavat-ı hamse denilen ve sevr burcu cephesinde bulunan cümle-i kevkebiye.

Hyalin, e [s] Cam gibi şeffaf cama benzer.

Hyalographe [ez] Bir cam vasıtası-la bir resmiñ kopyalarını çıkarmaya mahsus alet.

Hyalographie [es] Bir cam vasıtası-la bir resmiñ kopyalarını çıkarmak; teksir itmek sanatı.

Hyaloïde [s] Şibh-i zücac.

Hyaloïdien, ne [s] (tşr) Zücacı.

Hyalotechnie [es] Camcılık; şişecilik sanatı. İmalat-ı zücacıye.

Hyalurgie [es] Camcılık. Şişecilik.

Hyatelle [es] Kum midyesi.

Hybridation [es] (ta t) İhtilat-ı cinsiyet, hulse, melezlik.

Hybride [s] Melez. (katır gibi) Cezerleri iki muhtelif lisandan alınmış kelime. Hilasi.

Hybrider [fte] (ta t) (iki muhtelif cins hakkında) İhtilat itmek, iştirak itmek. **s'** – (nebatat hakkında) Başka bir neviñ medar-ı tenasül tozlar ile tekessür itmek.

Hybridisme [ez] **Hybridité** [es] Melezlik. (hayvanat ve nebatat)

Hydarthre [ez] (t) İstiska-yı mafsali.

Hydatide [es] Didan-ı ema. Bağırsaklarda hasıl olan kurt.

Hydatique [s] Dudi, hamil-i didan.

Hydatisme [ez] (t) İrtiac. Bir cevfte bulunan mayiñ çalkalanmasından husule gelen gürültü.

Hydne [ez] Bir nev kabil-i ekl-i mantar.

Hydracide [ez] (k) Hamız-ı ma.

Hydragoque [ez-s] Şiddetli müşhil.

Hydrante [ez] Sokaklardaki yangın musluğu.

Hydrargyre [ez] (k) Civanıñ eski ismi.

Hydrargyrique [ez] (t) Civa ile tesemmüm.

Hydrargyrisme [s] Zibaki.

Hydratant, e [s] Müvellid-i maiyet.

Hydratation [es] Maiyet haline getirilme. Sulandırma.

Hydrate [ez] Maiyet.

Hydraté, e [s] (k) Su ile mürekkep.

Hydrater [ft] (**s'**) Maiyet haline geçmek, munkalip olmak.

Hydraulique [es] Mayiatıñ hareketından sularıñ terfi ve sevki usulünden, sularından istifade itmek sanatından bahs iden ilim. (s) Suya ait, müteallik. **machine** – Su ile müteharrik makine. **chaux** Su kireci. -- **presse** – Su cenderesi. **puissance** – Su kudreti.

Hydre [es] Küçük küçük tatlı su kudretleri. Kudema tarafından tatlı su yılanlarına virilen isim. Esatirde yedi başlı bir ejderha.

Hydravion [ez] Deñiz tayyaresi, su tayyaresi.

Hydrémie [es] (t) Kaniñ sulanması. Temeyyüh-i dem.

Hydriade [es] Esatirde su perisi.

Hydrique [s] (k) Mai.

Hydroaéroplane veya **Hydroavion** [ez] Deñiz tayyaresi, su tayyaresi.

Hydrobascule [ez] Su almaya mahsus alet, tulumba.

Hydrocanthare [s] (ta t) Suda yaşayan hanafise denir.

Hydrocarbure [ez] (k) Fahm-ı maiyet.

Hydrocèle [es] (t) İstiska-i husye.

Hydrocéphale [e-s] (t) İstiska-i rese müptela.

Hydrocéphale veya **Hydrocéphalie** [es] (t) İstiskau'r-res.

Hydrodynamique [es] (fiz) Mayiatıñ hareket, kesafet ve muvazenesi bahsi. Mebhas-i kuva ve hareket-ı miyah. (s) Kuva-yı miyaha ait.

Hydro-électrique [es] (fiz) Elektrik bilma bahsi. (s) Elektrik bilmaya ait.

Hydrofuge [s] Dafi-i rütubet. Rütubetten muhafaza iden.

Hydrogénation [es] (k) Müvellidü'l-ma ile terkip itme.

Hydrogène [es] (k) Müvellidü'l-ma.

Hydrogéné, e¹⁸¹ [s] Müvellidü'l-mali, müvellidü'l-ma ile mürekkep.

Hydrogéné [fte] Müvellidü'l-ma ile terkip itmek.

Hydrographe [ez] Hidrografi mütehassısı, alimi.

Hydrographie [es] Sevahil, adalar vesaireniñ haritasını, planını yapmak fenni. Bir kıtanıñ, havaliniñ bilumum miyah-ı cariyeye ve rakidesi. Tavsifü'l-miyah.

Hydrohygromètre [ez] Havanıñ rutubetini ve yağın yağmur miktarını taayyüne mahsus alet.

Hydrolat [ez] (sayde) Ma-i muattar

Hydrolé [ez] (sayde) Deva-yı mümeyyihe.

Hydrologie [es] Mebhasü'l-miyah. Sularıñ aksam-ı muhtelif ve havasından bahs iden ilim. Miyahiyat.

Hydrologué veya **Hydrologiste** [e] Miyahiyat ile işigal iden. (s) Sularıñ ahval-i tabiiyesinden bahis.

Hydromancie [es] Su ile tefeül. Kehanet-i bilma.

Hydromanie [es] Manyai mai. Suda boğulmak sevdası.

Hydromécanique [s] Su ile müteharrik bazı alata, makinelere de denir.

Hydromel [ez] Bal şerbeti.

Hydromètre [ez] Mikyas-ı mayiat. Sularıñ sıklet, kesafet ve tazyikini ölçmeye mahsus alet.

Hydrophile [s] Suyu seven. Suyu cezb iden. (ez) Bir cins su böceği.

Hydrophobe [s] Sudan korkan. Sudan kaçan. (amiyane) Kuduz illetine müptela olan.

Hydrophobie [es] Sudan korkma, (amiyane) Kudurma.

Hydrophthalmie [es] (t) İstiskau'l-lain.

Hydropique [s] İstiska illetine müptela. Müsteski.

Hydropisie [es] İstiska.

Hydropisme [ez] Sıskalık.

¹⁸¹ Sözlükte "Hydrgéné, e" şeklindedir.

Hydroplane [ez] Deñiz tayyaresi.

Hydropneumatique [s] Su ve tazyik-le idilmiş bir gaz-la müteharrik.

Hydroscope [ez] Yer altındaki sularıñ mevcudiyetini anlamak hassasını haiz adam.

Hydroscopie [es] Yer altındaki suları keşf itmek sanatı.

Hydrostat [ez] Suyuñ dibinde ameleniñ çalışabilmesini temin iden mahfuz bir nev sandık.

Hydrostatique [es] (fiz) Mebhas-ı tazyik ve muvazene-i miyah. (s) Miyah ve mayianiñ muvazenesine müteallik, ait.

Hydrotachymètre [ez] Suyuñ süratini ölçmeye mahsus alet. Mikyas-ı sürat-i miyah.

Hydrothérapeutique veya
Hydrothérapie [es] Tedavi-yi bilma.

Hydrotoraxe [ez] (t) İstiskaü'l-sadr.

Hydrotimètre [ez] Bir suda mevcut milh-i küllisi miktarını tayine mahsus alet.

Hyène [es] Sırtlan. (mec) Adi, zalim, gaddar.

Hyénidés [ez-cm] Sırtlan cinsi.

Hygiène [es] Hıfz-ı sıhhat.

Hygiénique [s] Sıhhi.

Hygiéniquement [h] Sıhhi olarak, hıfzıssıhhaya muvafik olarak.

Hygiéniste [ez] Hıfzıssıha ile işigal iden tabip.

Hygroma [ez] (t) İltihab-ı kisi-i muhati.

Hygromètre [ez] Rütubet mikyası.

Hygroscope [ez] Mizan-ı rütubet-i hava.

Hylotome [ez] Gül ağacı biti.

Hylozoïsme [ez] (fls) Maddeye zi-hayat bir mevcudiyet isnat iden bir felsefe sistemi.

Hymen ve **Hyménée** [ez] (tşr) Bıkr; gışa-i bekaret. Kızlık. Mehbiliñ fetha-i hariciyesi. (şairane) İzdivaç, düğün, zıfaf. (mec) Manevi, birleşme. İçtima.

Hyménal, e [s] Gışa-i bekarere, kızılığa ait.

Hyenium [ez] (nb) Mantarıñ ağzındaki ince saz.

Hymne [ez] Kaside. İlahi. Neşide. Milli marş. (mec) Ruhuñ heyecanı. Vücut-ı ruh.

Hyöide [s-ez] (tşr) Lami. Azm-ı lami.

Hypallage [ez] (ed) Kitaba. İstiare-i merhume.

Hyperbate [es] (beya) Takdim ve tehir sanat-ı edebiyesi.

Hyperbole [es] (beya) İfrat. Mübalağa (h) Kat-i zait.

Hyperbolique [s] Mübalağalı. Mübalağacı. (h) Kat-i zait şeklinde.

Hyperboliquement [h] Mübalağalı bir surette. Mübalağalı ve azam iderek.

Hyperboloïde [s] Şibh-i kat-i zait.

Hyperborée veya **Hyperboréen, ne** [s] Aksa-yı şimalde bulunan.

Hypercritique [ez] Bi-aman münekkit. (es) Gayet müdekkikane tetkik sanatı.

Hypéracousie¹⁸² [es] Hassasiyet-i samia.

Hypéremie [es] Fart-ı dem. İhtikan-ı dem.

Hypéresthésie [es] (t) İfratı his. Ziyade-i hassasiyet.

Hypergénèse [es] İfrat-ı tenasül. Bir unsur-ı teşrihiniñ gayr-i tabii surette tevessü ve neşv ü neması.

Hypermétrope [ez] Uzaktan gören. Medidü'l-basar.

Hypermétropie [es] Uzaktan görme, uzağı görme. Medü'l-basar.

Hypermnésie [es] Hafızanıñ gayr-i tabii intibahı, ifratı.

Hypermétaphysique [es] Ma-bade'l-tabiyat-ı zaide.

Hypertrophie [es] (t) Fart-ı nümüv. Dahamet. Bir uzv-ı nesciniñ gayr-i tabii surette büyümesi.

Hypertrophier [fte] Dahamet ve fart-ı nümüv husule getirmek.

Hypèthre [s-ez] Üstü açık, çatısı olmayan bina, mabet.

Hypémie [es] (t) Tenakus-ı dem.

Hypniatre [ez] Manyetizmacı tabip.

Hypnogène [s] Müvellid-i nevm. Uyku viren. Uyku getiren. Münevvim.

Hypnologie [es] Mebhas-ı nevm.

Hypnose [es] Nevm-i suni. Vesait-i suniye ile husule getirilen uyku. Daü'l-menam.

Hypnotique [s] Münevvim. Nevm-i suniye müteallik.

Hypnotiser [fte] Tenvim itmek. İpnotizma itmek. Tenvim-i suni usul-ile uyutmak.

Hypnotiseur [ez] İpnotizmacı.

Hypnotisme [ez] İpnotizma. Tenvim-i suni.

Hypocauste [ez] Hamam külhanı. Hamam cehennemliğı. Ocaklı kubbeli oda.

Hypocondre [ez] Kara sevdaya müptela. (tşr) Böğür.

Hypocondriaque [s-e] Merak ve karasevdaya müptela. (mec) Daima mahzun, meyus duran ve sıhhatini merak iden adam.

Hypocondrie [es] Karasevda. Da-i merak.

Hypocras [ez] Hamr-ı mukavvi.

Hypocrisie [es] Riya. Mürailik. Riyakarlık. İkiyüzlülük.

Hypocrite [s-e] Riyakar. Mürai. İki yüzlü.

Hypocritement [h] Riyakarane. Mürailik-le.

Hypodermique [s] Tahtü'l-cilt şırınga suret-ile usul-i tedaviye denir.

Hypogastre [ez] (tşr) Batn-ı esfel.

Hypogée [ez] Tahtü'l-arz her nev uyukluk ve inşaat. Bilhassa. Eski zamanlara yer altındaki mezarlık; medfen-i ittihaz idilen mağara.

Hypoglosse [s] (tşr) Tahtü'l-lisan-ı asaba denir. Tahtü'l-lisani.

Hypoglossite [es] İltihab-ı tahtü'l-lisan.

¹⁸² Sözlükte "Hypéracousie" şeklindedir.

Hypogyne [s] (nb) Tahtü'l-mübeyyiz.

Hypostase [es] (akait) Uknum, şahsiyet-i mütehayyize.

Hypostatique [s] (akait) Uknumi. Bir şahıs-ı teşkil iden.

Hyposthénie [es] (t) Tenakus-ı kuvva.

Hypoténuse [es] (h) Veter-i kaime. Zaviye-i kaime veteri.

Hypothécable [s] Kabil-i terhin.

Hypothécaire [s] Rehinli. Terhin-i emlake müteallik.

Hypothèque [es] (hk) Rehin. İstiğlal, vefa.

Hypothéquer [fte] Terhin itmek. Vefa-i ifrağ itmek. Taahhüt itmek. Emval-i terhin suret-ile temin itmek. İstifade itmek. **mal hypethéqué** Pek hasta veya pek sıkıntıda olan.

Hypothèse [es] Faraziye. Tahmin. Kıyas. Tasavvur. (cm) Farziyat. İndiyat.

Hypothétique [s] Farzi. Kıyasi. Zanniyat kabilinden. Şüpheli. (mn) Şartıye.

Hypsomètre [ez] (fiz) Mesaha-i irtifa aleti.

Hypsométrie [es] İrtifaları mesaha-i fenni.

Hyrceanien, ne [e-s] Taberistan memleketinden olan, taberi.

Hystérectomie [es] Haz-ı rahm.

Hystéralgie [es] (t) Rahim ağrısı.

Hystérie [es] (t) İntinak-ı rahm.

Hystérique [e-s] İntinak-ı rahma müptela. İsterik.

Hystérite [es] İltihab-ı rahm.

Hystérocèle [es] (t) Fıtk-ı rahim

Hystéromanie [es] Kadınlarda manya-i cima.

Hystéroptose [es] (t) Sıkut-ı rahm.

Hystérotomie [es] Haz-ı rahm.

İ

I [ez] Elifbaniñ dokuzuncu harfi.

Iatraliptique [es] Tedavi. Bi'l-ittıla.

Iatromécanisme [ez] Tıbb-ı mihaniki.

Iatron [ez] Tabip muayenehanesi.

Iatrochimie [es] Tıbb-ı kimyevi.

İbériqué [s] İberya yani eski İspanya ahalisi.

Iberide yahut **İberis** [ez] İbris fidanı.

Ibidem [h] (Latince) Eyzan. Keza.

Ibis [ez] (s okunur) Karaleylek.

Iceberg [ez] Bir cümudiyeden ayrılan sabih buz kütlesi.

Icelui, İcelle, İceux [eşa] Mahakim lisanında : merkur, merkume, merkurun makamında.

Ichneumon [ez] (k) Firavun faresi. Zehirli iğnesi bulunan bir nev sinek.

Ichographie [es] (k) Bir binayı musattahları ve maktalar-ile gösterme, tersim itme sanatı.

Ichnologie [es] (arziyat) Müstehasat mebhası.

Ichor [ez] (ko) Yaradan akan mucib-i iltihap cerahati.

Ichtiologie [tt] Mebhası'l-esmak.

Ichtiologiste [es] Mebhası'l-esmak alemi. Balıklar mütehasısı.

Ichtiophage [e] Başlıca balık-la beslenen.

Ichtiosaure [ez] (ta t) Devre-i taliyede yaşayan ve el-yevm müstehasesi bulunan gayet cesim bir hayvan-ı zahif.

Ichtyocolle¹⁸³ [es] (**kli**) Balık tutkalı.

Ichtyographie¹⁸⁴ [es] (**kli**) Tarih-i tabiide balıklar mebhası. Mebhasü'l-esmak.

Ichthyose [es] (**kli**) (t) Da-i semek.

Ici [zm] Burada. Burası. Buraya. Şimdi, bu an. – **bas** Bu dünyada. **par** – Bu taraftan. **jusqu'a** – Bu ana, şimdiye kadar.

Icoglan [ez] İç oğlanı.

Icone [es] Kiliselerdeki Meryem ana ve İsa resimlerine virilen isim.

Iconoclaste [es] Sanem kıran. Kasirü'l-esnam.

Iconographie [es] Resim, heykel ve asar-ı atikanın suretini almak, çıkarmak fenni.

Iconolâtre [e] Putperest. Abide-i esnam.

Iconolâtrie [es] Putperestlik.

Iconologie [es] Tasavir ve abidat-ı kadimenin izah ve tefsiri.

Iconologiste veya **Iconologue** [ez] Tasavir ve abidat-ı kadime ile meşgul olan alim.

Iconomètre [ez] Fotoğraf adesesinin bad-ı ihtirakını tayine mahsus alet.

Icosaèdre [ez] (h) Zü-işrinü'l-sütuh. Yirmi satırlı cisim.

Ictère [ez] (t) Sarılık illeti. Yerekan.

Ictérin, e [s] Sarılığa müşabih.

Ictérique [s] Sarılık illetine müteallik, ait. (e) Sarılık illetine uğramış, duçar olmuş.

Ictérode [es] (t) Humma-yı asfer.

Idéal, e [s] Hayali. Hayali derecede güzel. Mefkurevi. **beauté** – **e** Harikulade gevezelik.

Idéal [ez] Kemalin gaye-i hayaliyesi. İdeal. Mefkure. Bedia-yi hayaliye.

Idéalement [h] Fevke'l-tasavvir mükemmel olarak. Mefkurevi bir surette.

Idéalisation [es] Hayalleştirme.

Idéaliser [fte] Bir şeye hayali bir mükemmeliyet vermek. Hayalleştirmek.

Idéalisme [ez] Felsefe-i fikriye. İftirakiye.

Idéaliste [ez] Yalnız fikre ehemmiyet viren feylesof. Mefkureci, iftikari. Hayali bir mükemmeliyet isteyen sanatkar.

Idéalité [es] Yalnız fikirde mevcut ve maddeten mefkut olan şey.

Idéation [es] Tefkir.

Idée [es] Fikir. Fikret. Akıl. Tasavvir. Hayal. Mülâhaza. (eskilerde) Suret-i zihniye. Zan. Düşünce. Hatıra. Zikri-yad. Niyet-i tasvim. Tefekkür. Tahayyül. **avoir l'** – Niyetinde bulunmak. **se faire – de** Añlamak, bir fikir hasıl itmek. **dans l' – de** Mülâhazası-la, fikir-ile.

Idem [s] (**i-dème** okunur) Eyzan. Kezalik. Keza.

¹⁸³ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

¹⁸⁴ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Identification [es] Ayniyet ve mütabakatını tespit itme. Hüviyetini tayin itme. Teşhis itme.

Identifier [fte] Ayniyet ve mütabakatını tespit itmek. Hüviyetini tayin itmek. Teşhis itmek. **s'** – Mütabakat itmek. Aynı olmak. Diğeriniñ efkarına nüfuz itmek.

Identique [s] Aynı. Müttehidü'l-mal. Tıpkı. Müttehit.

Identiquement [s] Aynen. Müttehidü'l-mal olarak.

Identité [es] Ayniyet. Hüviyet. İttihat. (riya) Müsavat.

Idéogramme [ez] Fikri ifade iden işaret, remiz.

Idéographie [es] Efkarı kelimeler-le değil rumuz ve resimler-le ifade itmek sanatı.

Idéographisme [ez] Efkarı rumuzat-la ifade iden hudut sistemi.

Idéologie [es] (fls) Fikriyat. İdeoloji.

Idéologue yahut **Idéologiste** [ez] Fikriyat mütehassısı.

Idéoélectrique [s] Delk ile elektriklenen ecsama denir.

Idéomatique [s] Şiveye lehçeye müteallik.

Idiome [ez] Lehçe. Şive.

Idiopathie [es] Maraz-ı müstakil.

Idiosyncrasie [es] Mizac-ı zati. İstidad-ı şahsi. Teesür-i zati.

Idiot, e [s] Aptal. Salak. Hebenneka. Ebleh.

Idiotement [h] Budalacasına. Eblehane. Aptalca.

Idiotie [es] Belahet. Hebennekalık. Budalalık.

Idiotiser [fte] Aptallaştırmak. Alıklaştırmak.

Idiotisme [ez] Bir lisanıñ kendine mahsus selikası. Tarz ve şive-i ifadesi. Hebennekalık.

Idolâtre [e-s] Putperest. (mec) Soñ derece seven.

Idolâtrer [fte] Putlara tapmak. (mec) Perestiş derecesinde sevmek.

Idolâtrie [es] Putperestlik. (mec) Soñ derece muhabbet.

Idole [es] Mabud-ı ittihaz olunan put. Sanem. Soñ derece sevilen şahıs. Kendisine pek ziyade hürmet ve tazim idilen adam.

Idyle [ez] Köy ve çobanlığa ait ve hemen daima aşıkane olan küçük manzume, hikaye. Saf aşk.

Idyllique [s] Böyle manzumeye müteallik.

If [ez] Porsuk ağacı. Şehr-i ayin esnasında kandilleriñ asılmasına mahsus müselles şeklinde ayaklı çerçeve.

Ignore [es] (nb) Hint patatesi.

Ignare [s] Okuyup yazması olmayan, cahil, ümmi.

Ignarerie [es] Ümmilik.

Igné, e [s] Ateşe mensup; ateşi.

Ignicole [e] Ateşperest. Mecusi.

Ignicolore [s] Ateş renginde.

Ignifère [s] Ateşi nakl iden.

Ignifuge [s] Tabiaten kabil-i iştilal ola mevadı gayr-ı müştail bir hale getirmeye müstait.

Ignifuger [fte] Gayr-ı müştail bir hale koymak.

Ignition [es] (k) İhtirak. Yanma. Madeniñ kızıl derece-i hararete getirilmesi.

Ignivome [s] Ateş kusan. Ateş püsküren, ateş saçan.

Ignivore [s] Ateş yiyen.

Ignobilité [es] Kabalık. Alçaklık. Ferumayelik.

Ignoble [s] Kaba. Alçak. Ferumaye. Adi. Zerafetsiz. Müstekrih.

Ignoblement [h] Alçakcasına. Kaba ve adi bir surette.

Ignominie [es] Alçaklık. Denaet. Şenaat.

Ignominieusement [h] Denaetkarane, şeniane. Alçaklık-la.

Ignominieux, se [s] Alçak, şeni, deni. Mucib-i denaet.

Ignoramment [s] Cehalet-le. Cahilane. (az müstameldir)

Ignorance [es] Cehl. Cehalet. Nadani. Vukufsuzluk. **par** – Saika-i cehl ile. – **crasse** Cehl-i mürekkep.

Ignorant, e [s] Cahil. Acemi. Gayr-i vakıf. Bi-haber.

Ignorantin [ez] Vakt-ile fukara çocuklarına okuyup yazmayı öğretmeyi vazife idinen ruhban virilen muhakkarane isim. Ruhban mektepleri rahiplerine makam-ı tahkirde virilen isim.

Ignorantisme [ez] Cehalet mesleği. Cehliye. İلمي, tahsili muzır telakki iden eşhasıñ fikir ve mesleği.

Ignorantissime [s] (laubaliyane) Echel, kara cahil.

Ignoré, e [s] Mechul, tanınmamış. İyi bilinmeyen, gayr-ı meşukuk.

Ignorer [fte] Bilmemek. Mechuli olmak.

Iguane [ez] (**goua**) Cenubi Amerika'nıñ atı pek makbul bir nev büyük kertenkele.

Iguanodon [ez] El-yevm-i müstehase halinde gayet cesim-i kertenkele.

Il [d] O.

Île [es] Ada. Cezire.

Îléite [es] (t) Şirdeniñ iltihabı.

Îléon yahut **Îléum** [ez] (tşr) Kaba bağırsak. Şirden.

Îles [ez-cm] (tşr) Batın-ı esfeliñ yan kısımları. Kalça kemiği. Harkafa.

Îlet [ez] Adacık. Küçük ada.

Îliaque [es] Kadim-i va-muharebesine müteallik.

Îllégal, e [s] (hk) Gayr-ı kanuni, fasit. **verte** – Bey-i fasid.

Îllégalement [h] Gayr-ı kanuni olarak. Mugayir kanun bir surette.

Îllégalité [es] Kanuna mugayir. Adem-i meşruiyet.

Îllégitime [s] Gayr-ı meşru. Haram. Gayr-ı makul. **enfant** – Gayr-ı meşru çocuk. Veled-i zina. Piç.

Îllégitimement [h] Gayr-ı meşru olarak. Haram olarak.

Îllégitimité [es] Gayr-ı meşruiyet. – **d'un titre** Bir senediñ adem-i meriyeti.

Îllétré, e [s-e] Okuyup yazması olmayan. Ümmi.

Illibéral, e [s] İmal-i fikir mahsulü mesleklerden olmayan. Hür-i sanatlardan olmayan.

Illiciées [es-cm] (nb) Anason fasilesi.

Illicite [s] Kanunen veya ahlaken memnu. Haram. **moyens – s** Vesatit-i gayr-i meşrua. Nizamen caiz olmayan.

Illicitement [h] Gayr-ı meşru surette.

Illico [h] (laubaliyane) Derhal.

Illimitable [s] Gayr-ı kabil-i tahdit.

Illimitation [es] Na-mahdudiyet.

Illimité, e [s] Gayr-ı mahdut. Bila-müddet. **crédit** – Açık kredi. **pouvoirs – s** Salahiyet-i kami-le.

Illipé [ez] (nb) Basya ağacı.

Illisibilité [es] Okunmazlık.

Illisible [s] Okunmaz. Okunması müşkil. Okunmasına tahammül idilemeyen.

Illogicité [es] Mıntıka mugayeret. Namakul olma. (az müstameldir)

Illogique [s] Mıntıka mugayer. Namakul.

Illogisme [ez] Mantığa mugayeret. Namakul olma.

Illuminant, e [s] Tenvir iden. Münevver.

Illuminateur [ez] Donanma tenviratını yapan. (tasavvuf) Maşrık.

Illuminatif, ve [s] Tenvir iden. Münevver (tasavvuf).

Illumination [es] Tenvirat. Şehr-i ayin. Donanma. (tasavvuf) İlham-ı rabbani. Nur-i ilahi. (mec) Nur-ı zeka. İlham.

Illuminé, e [s-e] Tenvir olunmuş. Münevver, münir. Meczip. İtizale virilen isim.

Illuminer [fte] Tenvir itmek. Şehr-i ayin icra itmek. İlham-ı Rabbani'ye mazhar itmek. Biriniñ akıl ve ruhunu tenvir itmek.

Illuminisme [ez] (fls) İlhamiyun, işrakiyun tarik ve mesleği.

Illusion [es] Hayal. Kuruntu. Hülya, galat-ı his. Vehim, havas. Efkar-ı vahiye, hayalat-ı batıla. Hokkabazlık. **faire – à** Aldatmak. **se faire** – Aldanmak. **pure** – Hayal-i mahz.

Illusionner [fk] Hayalat ile celp ve iğfal itmek. Aldatmak. **s'** – Tahlil itmek, hülya kurmak. Aldanmak.

Illusionnisme [ez] Hayalperesti hokkabazlık.

Illusionniste [ez] Hokkabazlık.

Illusoire [es] Asılsız, hayali şey. Muhayyel. Muğfel.

Illusoirement [h] Hayali, vahi, asılsız olarak.

Illustration [es] Şan, şöhret. Şanlı, şöhretli, namdar adam. Gazete ve kitap resimleri. (cm) Musavverat.

Illustre [s] Şanlı, şöhretli. Namdar, maali-semir.

Illustré, e [s] Şanlı. Şöhret kazanmış. Musavver, resimli (gazete, kitap).

Illustrer [fte] Şan ve şeref kazandırmak. İştihar ittirmek. Resimlemek. Bir eseri resimler-le tezyin itmek. Şerhler-le izah itmek.

Illustrissime [s] Pek şanlı. Şerafetli. (unvan)

Illutation [es] (t) Çamur banyosu.

Illuter [fte] Tıbbi çamur sürerek tedavi etmek. Çamur banyosu yaptırmak.

Illyrien, ne [s] Kadim İlirya ahalisi.

Ilot [ez] Küçük ada.

Ilothe [ez] Eski Isparta köleleri. (mec) Soñ derece zelil ve muhakkar adam.

Ilotisme [ez] Kölelik, kulluk. Cehalet. Mezelletin soñ derecesi.

Image [es] Çehre. Suret. Tasvir. Hayal. Timsal. Suret-i mahsuse. Nigar. Remz. Aynada, suda görülen aks-i suret. (ed) Teşbihat.

Imagé, e [s] (ed) Teşbihatı şok ibare.

Imager [fte] Bir ibareyi teşbihalar-la tezyin etmek.

Imagerie [es] Tasvirçilik. Nigari.

Imagier, ère [e] Tasvir yapan kimse. Nigarende. (s) Tasviri. Tasvire müteallik.

Imaginable [s] Kabil-i tahlik ve tasavvur.

Imaginaire [s] Muhayyel. Hayali. Mevhum. (riya) Kemiyet-i hayaliye.

Imaginant, e [s] Tahayyül iden.

Imaginatif, ne [s] Kolayca tahlil iden. Hayalperest. Mütehayyil. **faculté** – ve Kuvve-i mütehalliye.

Imagination [es] Tefekkür, tasavvur, tahlil. İhtira kuvveti. Muhayyile. Mütehayyile. Hayal, kuruntu. (ed) Vüsat-i hayaliye. İhtira ve icad-ı hassası.

Imaginative [es] Kuvve-i tahliye.

Imaginer [fte] Tasavvur ve mülâhaza etmek. Zihne getirmek. Vücut getirmek.

Zan itmek. İcat itmek. **s'** – Zan itmek. İnanmak. Kani olmak.

Imamat [ez] İmamet.

Iman [ez] İmam.

Imaret [ez] İmaret.

Imattable [s] Mağlup idilemez. (yarış hayvanı hakkında) Geçilemez.

Imbécile [s] Ahmak. Budala. Budalacasına. Salak.

Imbécilement [h] Eblehane. Budalacasına. Ahmakça.

Imbécilité [es] Hamakat. Aptallık. Belahat.

Imberbe [s] Sakalsız. Tüysüz genç. Köse.

Imbiber [fte] Mayia batırıp ıslatmak. Bir mayia batırmak.

Imbibition [es] İslatma. İslanma. Mas. Emme.

Imbrifuge [s] Yağmur sularının girmesine, sızmasına mani.

Imbriqué, e [s] (ta t) Müterakip. Dam kiremitleri gibi üst üste bulunan şeylere dinir.

Imbriquer [fte] Bir dam kiremitleri gibi birbiri üzerine tertip etmek.

Imbroglia [ez] Karmakarışık, muğalatalı şey.

Imbrulable [s] Yanmaz. Yakılamaz.

Imbu, e [s] Meşbu. Bir mayia batırılıp ıslanmış. Meşhun. Memlu.

Imbuvable [s] İçilmeye gayr-ı salih.

Imide [ez] (k) İmid.

Imitable [s] Kabil veya şayan imtisal ve taklit.

Imitateur, trice [e-s] Taklit iden. Mukallit.

Imitatif, ve [s] Taklidi.

Imitation [es] Taklit. Tasni, sahte. **arts d'** – Taklidi sanatlar. **à l' – de** İmtisalen. Nümune ittihaz iderek.

Imiter [fte] Taklit itmek. Meşğ idinmek. İmtisal itmek. Mukallitlik itmek. Nümune ittihaz itmek.

Immaculé, e [s] Lekesiz. (mec) Pakdamen. Afif. – **conception** Hazret-i Meryem'in gebeliği.

Immanence [ez] Beka, sebat. Deymumet. (fls) Asliyet.

Immanent, e [s] Daim, baki. Asli. Sabit. Mündemiç.

Immangeable [s] Gayr-i kabil ekl. Ekle gayr-ı salih.

Immanquable [s] Vukuu muhakkak. Şüphesiz, labüd.

Immanquablement [h] Behemehal. Mutlaka. Labüd olarak.

Immarscible¹⁸⁵ [s] Solmaz. Ebed zinde. Bozulmaz.

Immatérialiser [fte] Bir şeyi maddiyet ve cismaniyetinden tecrit itmek. Manevi bir hale getirmek. Şekl-i maneviyet virmek.

Immatérialisme [ez] Maddiyetini inkar iden meslek-i felsefî. (fls) La-maddiye.

Immatérialité [es] Adem-i maddiyet. Maddeden tecerrüd. Maneviyet.

Ruhaniyet. Adem-i cismaniyet. La-madilik.

Immatérialiste [s] La-maddiliğe ait. (e) La-madi mesleği taraftarı.

Immatériel, le [s] Gayri maddi. Gayr-ı cismani. Manevi, ruhani.

Immatriculation [s] Deftere kayıt, tescil. Kayd-ı resmi. Sebt-i defter. **livre d'** – Esas defteri, kütük.

Immatricule [es] Tescil. Sicile kayıt.

Immatriculer [fte] Deftere kayıt itmek. Tescil itmek. Esas defterine kayıt itmek.

Immaturité [es] Hamlık. Kemale irmemeklik.

Immédiat, e [s] Bila-vasıta. Doğrudan doğruya. Derhal takip iden. Birinci derecede gelen. Aralıksız. (k) Asli. **principe** – Cevher-i asli.

Immédiatement [h] Doğrudan doğruya. Derhal. Bila-vasıta. Ale'l-acele.

Immédiation [es] Bila-vasıta. Marifet.

Immémorial, e [s] Hatırlanamayacak derecede eski olan. Kadim. **d'un temps** – Mine'l-kadim. **usage** – Teamül-i kadim.

Immense [s] Pek vasi, payansız. Pek çok. Külli. Cesim. (fls) Kibir, kibriya, azim, azamet.

Immensément [h] Hatsiz, hesapsız olarak. Pek çok. Layuhsa.

Immensité [es] Fevkalade vüsat; payansızlık. Kesret ve fert.

Immergent, e [s] Bir muhite duhul iden şua.

¹⁸⁵ Sözlükte "Immarescible" şeklindedir.

Immerger [fte] Mayia daldırmak. Batırmak.

Immérité, e [s] Na-müstehak. Na-bemahal.

Immersif, ve [s] Gatsi.

Immersion [es] Mayiñ içine batırma, batırılma. Gats. (hey) Seyyareniñ ihticapı.

Immésurable [s] Gayr-i kabil vezin ve mesaha. Ölçüsüz. Nihayetsiz. Bi-payan.

Immeuble [ez] Emval-i gayr-i menkule. Emlak, akar. (s) Gayr-i menkul.

Immigrant, e [s-e] Muhacir.

Immigration [es] Beray-ı tuvattun-ı hicret.

Immigré, e [e-s] Muhaceret suret-ile bir yerde tavattun iden.

Immigrer [fl] Tavattun için hicret itmek.

Imminence [es] Bedahet. Şüphesiz karibü'l-vuku olma. Vuku-ı mücerret.

Imminent, e [s] Bedihi ve şüphesiz, karibü'l-vuku olan. Muhakkak.

Immiscer [fte] Birini bir işe müdahale ittirmek, ittirmek, karıştırmak. **s'** – Karışmak. Müdahale itmek. (hk) Vaz-ı yed itmek.

Immixture [es] Karışma. Müdahale. Halt. (hk) Tereke vaz-ı yed.

Immobilier [s] Gayr-ı müteharrik. Hareketsiz. Sakin.

Immobilier, ère [s] Emval-i gayr-i menkuleye müteallik. **biens** – **s** Emval-i gayr-i menkule.

Immobilisation [es] Hareketten durma, durdurulma. Fiil ve hareketiñ tatili. (as)

Sefer birliğiniñ ilgası. Emval-i menkuleniñ gayr-i menkuleye tahvili.

Immobiliser [fte] Durdurmak. Gayr-i müteharrik hale getirmek. Emval-i gayr-i menkuleye tahvil itmek.

Immobilisme [ez] Atalet mesleği. Terakki ve tecdit aleyhtarlığı.

Immobilité [es] Durgunluk. Hareketsizlik. Sükunet. Gevşeklik. (baytar) Beygir sarası.

Immodération [es] Adem-i itidal. (az müstemeldir)

Immodéré, e [s] İtidalsız, müfrit. Hadden ziyade.

Immodérément [h] Müfritane, itidalsız bir surette. İfrat ile.

Immodeste [s] Terbiyesi olmayan. Hayasız. Mugayir edep ve haya.

Immodestie [es] Terbiyesizlik. Hayasızlık. Edepsizlik. Namusa dokunur sözler veya hareket.

Immolateur [ez] Kurbanı kesen.

Immolation [es] Kurban zebhi. Katl. (mec) Kurban.

Immoler [fte] Kurban kesmek. Öldürmek. Katl itmek. (mec) Feda itmek.

Immonde [s] Pis. Murdar. Mülevves. Necis. Müstekrih. (mec) Bais-i zül ve haya şey. Menfur. **l'esprit** – Şeytan. İblis aleyhillane.

Immonde [es] Pislik. Çirkap.

Immondiceté [es] Pislik. Murdarlık. Necaset. Süprüntü, çamur, mezbele. Çirkap.

Immoral, e [s] Mugayir ahlak. Ahlaksız. (fls) La-ahlaki.

Immoralement [h] Ahlak ve edebe mugayir olarak.

Immoralité [es] Ahlaksızlık. Edepsizlik. Fısk.

Immortaliser [fte] Namını tebid itmek. Hayat-ı ebedi virmek. İhya-yı nam itmek.

Immortalité [es] La-mevtlık. Ebediyet. – **de l'mâme** La-mevtiyet-i ruh. (fls) Hayat-ı sermedi.

Immortel, le [s] La-mevt, ebedi, ezeli. Gayr-i fani. Hayat-ı cavidaniye mazhar. (ez) Fransa akedemisi azası.

Immortelle [s] Her dem taze denilen ve uzun müddet solmaksızın dayanan çiçek.

Immortellement [h] La-mevt, ebedi, sermedi bir surette. Daim ve baki olarak.

Immortification [es] Nefesini zabt idememe.

Immortifié, e [s] Zabt-ı nefes itmemiş olan.

Immuable [s] Değişmez, gayr-ı mütehavvil. Layetegayyer.

Immuablement [h] Gayr-i mütegayyer surette. Bila-tegayyür.

Immuisant, e [s] Muafiyet-bahş.

Immuisantion [es] Muafiyet.

Immuiser [fte] Muaf kılmak. Bir hastalığın sirayetine karşı muafiyet temin itmek.

Immunité [es] Muafiyet. İstisna. İmtiyaz.

Immutabilité [es] Adem-i tegayyür. Layetegayyeriyet.

Impact [ez] Tesadüm. İsalet. **point d'** – Nokta-i tesadüm. İsalet noktası.

Impaction [es] (t) Kesr-i mütefettit.

Impair, e [s] Fert, tek. Çift olmayan. (ez) (laubaliyane) Beceriksizlik.

Impalpabilité [es] Lems ile his olunmayacak derecede yumuşak ve ince olma.

Impalpable [s] Lems ile his olunamayacak derecede yumuşak ve ince olan. Gayr-i kabil lems. Naim, gayr-ı'l-lems.

Impaludisme veya **Paludisme** [ez] (t) İntan-ı merzagi.

Impanation [es] Hristiyanların ayininde şaraba batırdıkları ekmekte İsa'nın eti bulunduğ u itikadı.

Impardonnable [s] Kabil-i af olmayan. Af olunmaz.

Imparfait, e [s] İkmal idilmemiş, noksan, na-tamam. (ez) Nakıs, gayr-ı mükemmel. (sr) Hikaye-i hal.

Imparfaitement [h] Nakıs surette. Na-tamam olarak.

Imparité [es] Çift olmamış. Teklik. Müsavatsızlık.

Impartable [s] (hk) Hisselere taksimi kabil olmayan.

Impartageable [s] Gayr-i kabil taksim.

Impartial, e [s] Bi-taraf. Muhakkak. Bi-garaz. Munassaf.

Impartialement [h] Bi-tarafane. Muhakkane. Munassafane.

Impartialité [es] Bi-taraflık.

Impartir [fte] Hisse ayırıp virmek. Bahş itmek. Atf ve isnat itmek. Haml itmek. Virmek.

Impasse [es] Çıkmaz sokak. Tarik-i has. (mec) Küreyve. İçinden çıkılamayan berbat vaziyet.

Impassibilité [es] Hissizlik. Adem-i teessür. Sükunet, itidal-i sekinet.

Impassible [s] Teessürsüz. Hissiz. Sükunetini muhafaza iden. Sükun ve itidal sahibi.

Impassiblement [h] Teessür ve tahassüs göstermeksizin. Sükun ve itidal ile. Bila-teessür.

Impastation [es] Tacin. (mima) Bağdadi sıva.

Impatienment [h] Sabırsızlık-la. Tehalük-le. Na-şekibane.

Impatience [es] Sabırsızlık. Tehalük. İstical. Merak.

Impatient, e [s] Sabırsız. Na-şekip. Tahammül idemez. Acul. Merakta bulunan.

Impatientant, e [s] Tahammülsüz, sabrı tüketen.

Impatiente [es] Kına çiçeği.

Impatienter [fte] Bir kimsede sabır bırakmamak. Sabrı tükenmek. s' – Sabrı tükenmek. Sabırsızlanmak.

Impatronisation [es] Hüküm sürme.

Impatroniser [fte] Birini bir yerde hakim ve malik kılmak. İthal etmek. Kabul ittirmek. s' – Hakim ve malik sıfatını takınmak, yerleşmek. Kendini kabul ittirmek.

Impayable [s] Ödenemez. (laubaliyane) Gülünç, çirkin, makduh.

Impayé, e [s] Ödenememiş.

Impeccabilité [es] Kabahatsiz. Kusursuz olma. La-yuhtilik.

Impeccable [s] Kusursuz. La-yuhti. Günah işlemez.

Impédimenta [ez-cm] İhmal ve iskal.

Impénétrabilité [es] Gayr-i kabiliyet-i nüfuz. Adem-i nefafuz. (mec) Añlaşılamayan, istiknahi kabil olmayan tabiat.

Impénétrable [s] Gayr-i kabil nüfuz. Taarruzdan masun. (mec) Mektum, na-kabil-i fehm. Na-kabil istiknah. Hissiyatı anlaşılmayan.

Impénitence [es] Adem-i nedamet ve tevbe. Hata ve delalette sebat.

Impénitent, e [s] Yaptığına nedamet itmeyen. Gayr-ı nadim. Tövbe itmeyen.

Impense [es] Amar masarifi. Masarif-i tamiriye. (cemi müstameldir)

Impératif, ve [s] Amirane. (fls) Amir. (sr) Emr-i hazır. Sıga-i emriye.

Impérativement [s] Hakimane, amirane.

Impératoire [es] (nb) Kral otu.

Impératrice [es] İmparatoriçe.

Imperceptibilité [es] Adem-i mahsusiyet. Görünememezlik.

Imperceptible [s] Gayr-ı mahsus. Görünemez ve his olunmaz derecede ufak, az.

Imperdable [s] Kaybidilemez.

Imperfectibilité [es] Adem-i mükemmeliyet. Noksan.

Imperfectible [s] Nakıs. İkmali gayr-i kabil. Gayr-ı kabil tekemmül.

Imperfection [es] Adem-i kemal. Noksan. Eksiklik. Kusur.

Imperforation [es] (t) Adem-i teskip.

Imperforé [s] (t) Gayr-i meskup.

Impérial, e [s] Şahane. İmparator ve imparatorluğa mensup. (ez) (mima) Hümayun-ı kümbet.

Impériale [es] Tramvay, vagon ve omnibüsün müşteri oturan üst kısmı. Bam teli sakalı (alt dudağın altında). Bir nev iskambil oyunu.

Impérialement [s] Şahane. Mülukane.

Impérialisme [ez] İmpartorluk, mutlakiyet-i idare taraftarlığı. İngiltere ile müstemlekelerini yekdiğerine rapt iden rabitalarını takviye itmek suret-ile İngiliz kudret-i hakimiyetini tevsi itmeyi istihdaf iden akide-i siyasiye. Bir hükümetin nüfuz ve hakimiyetiniñ tevessü-i gayesi.

Impérialiste [e] Mutlakiyet taraftarlığı. (s) Hükümet-i mutlakaya muhip. Mutlakiyet-i idareye müteallik.

Impériusement [e] Hakimane, mütehakimane. Unf ve şiddet-le. Amirane. Mutlaka, behemehal. Musırrane.

Impérieux, se [s] Mütekebbir. Mütehakkim. Amir. Mücbir. Müteazzım. Mukavemetsiz. Acil, mübrem. **nécessité** – se Lüzum-ı mübrem, acil.

Impérissable [s] Na-kabil zeval.

Impérieusement [h] Amirane, müteazımane, mütehakimane bir surette.

Impéritie [s] Acemilik. Tecrübesizlik. Beceriksizlik. Maharetsizlik.

Imperméabiliser [fte] Su geçmez hale getirmek.

Imperméabilité [es] Su geçmemek hassası. Adem-i kabiliyet-i hulul.

Imperméable [s] Su geçmez. Su geçmez muşamba.

Impermutabilité [es] Mübadelesi gayr-i kabil. Becayış olunamamazlık.

Impermutable [s] Na-kabil mübadele. Becayış, tebdil idilmesi kabil olmayan.

Impersonnalité [es] Adem-i şahsiyet. Meçhuliyet. Gayr-i zatiye. Ruhsuz (tahrir).

Impersonnel, le [s] Gayr-i şahsi. Zatiyet ve şahsiyeti olmayan. Bir zat ve şahısa mensup olmayan adi. (sr) Fiil-i gayr-i şahsi.

Impersonnellement [h] Gayr-i şahsi olarak. Zat ve şahsa mensup olmayarak.

Impertinément [h] Terbiyesizce, küstahça. Bi-muhaba. Serbazane.

Impertinence [es] Saygısızlık. Küstahlık. Terbiyesizlik. Terbiyesizce sözler ve hareketler. **dire des** – s Edepsizce söz söylemek. **faire des** – s Edepsizlik, terbiyesizlik itmek.

Impertinent, e [s] Saygısız. Edepsiz. Terbiyesiz. Küstah. Münasebetsiz.

Imperturbabilité [es] Telaşsızlık. Sebat ve inattan dönmeyiş. Temkinini bozmayış. Sükunet ve itidal. Sebat.

Imperturbable [s] Azimden ayrılmayan. Telaşsız. İtidalli. Sakin. Sebatkar. Temkinini bozmaz.

Impétigieux, se [s] (t) Kuba-i asferi.

Impétigo [ez] (t) Kuba-i asfer. Bir nev tuzlu balgam.

Impétrable [s] Kabil-i istihsal.

Impétrant, e [s] Bir diploma, unvan vesaire istihsal iden, ba-berat mutasarrıf olan.

Impétration [es] İstida ile istihsal . Ba-
berat tasarruf.

Impétrer [fl] Bir talep veya istida ile bir
şeye istihsal itmek.

Impétueusement [h] Şiddet ve
tehevvür-le. Sertlik-le.

Impétueux, se [s] Sert. Şiddetli.
Mütehevvir.

Impétuosité [es] Şiddet. Tehevvür.
Sertlik.

Impie [s] Dinsiz. Mülhit. Kafir.
Mugayir-i din. Kafir-amiz. Ahlak ve
adalet-le mugayir.

Impiété [es] Dinsizlik. Küfür. Dine
hakaret. Küfür-amiz efal ve hareket.

Impitoyable [s] Merhametsiz. Gaddar.
Bi-aman. Zalim.

Impitoyablement [h] Merhametsizce.
Zalimane.

Implacabilité [es] Bi-aman olma. İtilafa
katiyen yanaşmamazlık. Sükunet
bulmamazlık. Teskin olunamazlık.

Implacable [s] Bi-aman. Uzlaşmaz.
Gayr-ı kabil-i teskin.

Implantation [es] Gars. Dikme.
Saplama. (tşr) Tegarrüs-i cenin.

Implanter [fte] Bir şeyiñ içine dikmek,
gars itmek. (mec) İthal ve tesis itmek. s'
– Birleşmek. Tesis itmek.

Implexe [s] Vekayiyi pek çok karışık bir
halde bulunan tiyatroya müteallik eser,
eser-i edebî.

Implication [es] Methali olma. İştirak.
Bir ceza davasına ithal itme, teşrik itme.
(fls) Tenakuz.

Implicite [s] Zımnî. Zımmen. Dahil.
Mütezammin.

Implicitelement [s] Zımmen.

Impliqué, e [s] Zi-methal. Muğlak.
Pürüzlü.

Impliquer [fte] Karıştırmak. Teşrik
itmek. İstilzam itmek; tazammun itmek.
Mütezammin, şamil olmak. Takibat-ı
cüziyeye dahil itmek.

Implorable [s] Kabil-i niyaz ve tazarru.

Imploration [es] Yalvarma. Niyaz.
Tazarru.

Implorer [fte] Yalvarmak. İstirham
itmek. Tazarru itmek.

Imployable [s] Kolayca eğilip
bükülmez.

Impolarisable [s] Gayr-i kabil-i
takattup.

Impoli, e [s] Nezaketsiz, kaba.

Impoliment [h] Nezaketsiz bir surette.
Kabaca.

Impolitesse [es] Nezaketsizlik. Kabalık.

Impolitique [s] Siyasete, akıl ve
mantığa mugayir. Akıl ve hükumete
menafî olan.

Impollué, e [s] Gayr-i mülevves.

Impondérabilité [s] Tartıda hiç ağırlık
virmeme, vezni olmamak hassesi. Gayr-
ı kabil vezniyet.

Impondérable [s] Ziya, elektrik
silsiyesi, seyyale-i mıknatısıye gibi vezne
tesiri olmayan. Gayr-ı mevzun. Gayr-ı
kabil-i vezn.

Impondéré, e [s] İtidalsiz, vezinsiz.

Impopulaire [s] Halkıñ arzusuna
muvafık olmayan. Halkıñ hoşuna
gitmeyen. Şöhretsiz.

Impopularité [es] Halk indinde adem-i makbuliyet. Hüsn-i sitten mahrumiyet. Şöhretsizlik.

Importable [s] Kabil-i ithal.

Importance [es] Ehemmiyet. İtibar, nüfuz. Gururi inayet. **d'** – Soñ derece ehemmiyetli.

Important, e [s] Mühim. Nüfuzlu, itibarlı. (ez) Başlıca cihet. Aslı mühim olan şey.

Importateur, trice [e] İthalat taciri.

Importation [es] Emtia vesaire ve celp ve ithali. İthalat. **droit d'** – İthalat-ı resmi.

Importer [fte] İthal etmek (emtia). Celp etmek. Kabul ittirmek.

Importer [fl] Ehemmiyeti olmak. Lazım gelmek. İcap, iktiza etmek. **il importe que** İktiza ider ki? **qu' importe?** Ne lazım gelir? **il n'importe, n'import, peu importe** Beis yok, ehemmiyeti yok, zararı yok. **n'importe quoi** Ne olursa olsun. **n'importe qu** Her kim olursa. **n'importe comment** Her ne suret-le olursa olsun.

Importun, e [s] Can sıkıcı, muacciz. Bezdirici.

Importunément [h] Can sıkarak. Bezdirerek. Usandırarak.

Importuner [fte] Taciz etmek. Can sıkıkmak. Rahatsız etmek. Tasdi etmek. Usandırmak.

Importunité [es] Tasdi. Taciz. Usanç.

Imposable [s] Virgi tarh idilebilir, virgiye tabi idilebilir.

Imposant, e [s] Heybetli, vakarlı. Müesser. Mehip. Kuvvet ve tehdidini ikaa muktedir.

Imposé, e [s] Virgiye tabi kılınmış. Tahmil idilmiş, yükletilmiş, tevdi olunmuş. (e) Mükellef.

Imposer [fte] Virgi vaz, tarh etmek. İcbar etmek. Cebren kabul ittirmek. İmal-i nüfuz eylemek. Üzerine koymak. (mec) (fl) Korku, hürmet telki etmek. **en** – İnanırmak, yutturmak. – **silence** Elzem ve iskat etmek. – **le respect** İlka-yı mehabet etmek. (taba) Makineye konurken sahifleri sırası-la dizmek. **s'** – Mecbur olmak. Kerhen cebren kabul imek.

Imposeur [ez] Matbaada basılacak sahifeleri sırasına koyup bağlayan işçi.

Imposition [es] Elleriñ bir şeyiñ üstüne konulması. Virgi tarhı. Virgi, resm. İcbar. Emr.

Impossibilité [es] Adem-i imkan. Emr-i muhal. Mümkünsüzlük.

Impossible [s] Mümkün olmayan. Muhal. Gayr-ı mümkün. İmkansız. Pek müşkil. (ez) Emr-i muhal. **par** – Farz-muhal olarak.

Imposte [es] (mima) Kemer ayağı. Takke. Pervaz.

Imposteur [ez] Aldatıcı. Sahtekar. Yalancı. Kazip. Müzevvir.

Imposture [es] Aldatma, iğfal. Sahtekarlık. Yalan, tezvîr. Kızb.

Impôt [ez] Virgi, resm. Teklif. – **fonsier** Arazi ve emlak virgisi. – **du sang** Kan virgisi : mükafiyet-i askeriye.

Impotence [es] Sakatlık, kötürümlük. (az müstameldir)

Impotent, e [s-e] Sakat, kötürüm.

Impraticapilité [es] İcra olunamazlık. Suubet. Güçlük. Müşkilat. Geçilmek imkansızlığı.

Impraticaple [s] Yapılamaz, gayr-i kabil icra. (yol hakkında) Gayr-i kabil mürur, geçilemez. Sabü'l-mürur.

Imprécation [es] Beddua, lanet.

Imprécatoire [s] Beddua tarzında lanetli.

Imprécis, e [s] Vüzuhsuz, sıhhsiz.

Imprécision [es] Vüzuhsuzluk, adem-i sıhhat.

Imprégnable¹⁸⁶ [s] İşba-i mümkün.

Impregnation [es] İşba. Tenşif.

Impregné, e [s] Meşbu.

Impregner [fte] İşba itmek. (mec) Bir şey üzerinde bir teessür husule getirmek.

Imprenable [s] Alınması, zabt olunması muhal. Gayr-i kabil zabt.

Impresario [ez] Tiyatro mütezimi. Tiyatro müdürü.

Imprescriptibilité [es] Mürur-ı zamanla hukukuñ sakıt veya haleldar olması. Mürur-ı zamana tabi olmamaklık.

Imprescriptible [s] (hk) Mürur-ı zaman-la sakıt olmayan. Mürur-ı zamana tabi olmayan.

Impresse [s] (fls) **idée** – Ahsas suret-ile husule gelen fikir.

Impression [es] Basma. Tab. Eser, tesir. (mec) İntiba. İrtisam. Teessür. (nkş) Astar. – **favorable** Hüsn-i tesir. – **défavorable** Su-i tesir. **erreur d'** – Tertib-i sehvi.

Impressionnant, e [s] Müessir. Rikkat-engiz.

Impressionnabilité [es] Sürat-i teessür. Çabuk müteessir olma.

Impressionnable [s] Serü't-teessür. Kolay ve çabucak müteessir olan.

Impressionner [fte] Tesir itmek. Dokunmak. Tesir husule getirmek. (mec) Müteessir itmek.

Impressionnisme [ez] İntibaiye.

Imprévisible veya **Imprévoyable** [s] Ölçe keşif ve tahmin idilemeyen. İstidlal, idrak olunamayan gayr-ı kabil idrak ve takdir.

Imprévision [es] Noksan-ı idrak, idraksizlik. Gaflet.

Imprévoyance [s] Basiretsizlik. İhtiyatsızlık. Gaflet.

Imprévoyant, e [s] Basiretsiz. İhtiyatsız. Gafil.

Imprévu, e [s] Mamul idilemeyen. İntizar olmayan. Gayr-ı melhuz.

Imprimable [s] Kabil-i tab. Taba layık. Şayan-ı tab.

Imprimatur [ez] Tab müsaadesi.

Imprimé, e [s] Basma, matbu. (ez) Matbu. Basma kitap. Evrak-ı matbua.

Imprimer [fte] Basmak, temsil, tab itmek. İz bırakmak. Tesir itmek. Virmek. İlka itmek. İntiba husule getirmek.

Imprimerie [es] Matbaa. Tabaat. Matbaacılık.

Imprimeur [ez] Matbaacı. Tabı. – **éditeur** Tabı ve naşiri.

¹⁸⁶ Sözlükte "Impregnable" şeklindedir.

Imprimeuse [es] Tab makinesi.

Improbabilité [es] Adem-i ihtimal.

Improbable [s] Gayr-ı muhtemel. Gayr-ı melhuz.

Improbant, e [s] Mevsuk olmayan. Gayr-ı mevsuk. Gayr-ı müspet.

Improbateur, trice [s] Beğenmeyen. Tasvip itmeyen. Red ve takbih iden. Rıza göstermeyen.

Improbatif, ve [s] Adem-i tasdik ve tasvibini mutazammin. Red ve takbihe delalet iden.

Improbation [es] Adem-i tasvip. Red. Adem-i rıza.

Improbe [s] Afif olmayan. Hilekar.

Improbité [es] İstikametsizlik. Hilekarlık.

Improductibilité [es] Akamet. Mümbitsizlik.

Improductible [s] Gayr-i kabil istihsal. Akim. Gayr-ı mümbit.

Improductif, ve [s] Hasılat virmez. Akim. Gayr-i mümbit. Kar bırakmayan. Mahsul vermeyen.

Improductivité [es] Mahsul vermeme. Gayr-i mümbitlik. Temettü vermeme.

Impromptu, e [s] Añsızın, bi'l-irtical, nagehan. (ez) İrticalen, bilbedahe söylenen küçük manzume. (s) Añsızın yapılan. à l' – Bilbedahe, bilirtical.

Impronçable [s] Gayr-i kabil telaffuz.

Impropice [s] Gayr-i müsait.

Improportionnalité [es] Gayr-i mütenasip olma. Tenasüpsüzlük.

Improportionnel, le [s] Gayr-i mütenasip.

Improposable [s] Gayr-i kabil teklif.

Impropre [s] Yaramaz. Münasip olmayan. Na-bemehal. Na-ehil. Manayı nakıs ifade iden. Gayr-i salih amelmande.

Improprement [h] Na-münasip, na-behemal olarak. Gayr-i salih surette. Maksadı eda idemeyen kelimat ile.

Impropriété [es] Sözüñ na-behemal veya nakıs olması, maksadı eda idememesi.

Improspère [es] Nakam. Gayr-ı muvafık. Uygunsuz. Gayr-ı müreffeh. Bedbaht.

Improtégé, e [s] Hamisiz, himayesiz.

Improuvable [s] Gayr-i kabil ispat. Gayr-i kabil tasvip. (az müstameldir)

Improuver [fte] Tasvip itmeme. (az müstameldir)

Improvisade [es] İrtical. à l' – İrticalen. Hazırlıksız olarak.

Improvisateur, trice [e] Bilbedahe söz söyleyen. Mürtecil.

Improvisation [es] İrtical. Hazırcevaplık. İrticalen söylenen söz, şiir veya nutuk. (mec) Hazırlıksız olarak yapılvirilen şey.

Improviser [fte] İrticalen söylemek. Çabucak yapmak. (mec) Derhal yapılvirmek.

Improviste [h] (à l') Bilbedahe. Añsızın. Derhal, nagehan, çabucak. Bilirtical, irticalen.

Imprudement [h] Tedbirsizlik-le, gaflet. İhtiyatsızlık. Patavatsızlık.

Imprudent, e [s] Tedbirsiz. Gafil. Akılsız. Patavatsız.

Impubère [s] Gayr-ı baliğ. Buluğa irmemiş. Sagir, sagire.

Impubliable [s] Gayr-ı kabil neşr. Neşri gayr-ı caiz.

Impudemment [h] Bi-edebane. Küstahlık-la. Hayasızca.

Impudence [es] Saygısızlık. Edepsizlik. Küstahlık. Terbiyesizlik. Hayasızlık.

Impudent, e [s] Küstah. Edepsiz. Hayasız. Terbiyesiz. Saygısız.

Impudeur [es] Edepsizlik. Arsızlık. Hayasızlık. Utanmamazlık. İffetsizlik.

Impudicité [es] Hayasızlık. Fuşş. İffetsizlik. Hayasızca, bi-edebane sözler veya ifal.

Impudique [s] Bi-edebane. Fuşş-amiz. Edepsiz. Hayasız. Mugayir namus ve iffet.

Impudiquement [h] Namussuzcasına. Edepsizce. Hayasızlık-la.

Impuissance [es] Adem-i iktidar. Kuvvetsizlik. Ananet. Acz. (t) Erkekliğin kesilmesi.

Impuissant, e [s] Kuvvetsiz, gayr-i muktedir. Aciz. Hüküm ve tesirden ari. Tesirsiz. Erkekliği kesilmiş.

Impulser [fte] Sürmek, itmek. Def ve sevk itmek. Tahrik itmek.

Impulseur [ez] Muharrik, dafi, saik, innin, süren şey veya alet.

Impulsif, ve [s] Def itmek kuvvetini haiz olan. Dafi. **force – ve** Kuvve-i dafia. Muharrik. (mec) Ani tesirine mağlup olarak gayr-i şuuri bir surette hareket iden. (ez) Sanki mukavemetsiz bir

kuvvetiñ taht-ı tesirinde imiş gibi iradesi. Münselip olarak hareket iden adam.

Impulsion [es] Def, iterek sevk itme. Teşvik. Galeyan. Temayül. (mec) Savlet. (cm) İlcaat.

Impunément [h] Ceza görmeksizin. Bila-ceza. Bir fenalık yapmaksızın.

Impuni, e [s] Tecziye idilmemiş. Cezasız kalmış.

Impunissable [s] Gayr-ı kabil tecziye.

Impunité [es] Cezasız kalma. Tecziye idilmeme. (hk) Heder.

Impur, e [s] Pek olmayan. Halis olmayan. Gayr-i saf. (mec) Ahlaksız. Mülevves. Alçak, rezilane. (argo) Metres, fahişe.

Impureté [es] Pislik. Habaset. Mülevveslik. Şaibe-i ahlakiye. Hayasızlık. Fuşşiyat. Edepsizce, hayasızca söz ve efal.

Imputabilité [es] Kabiliyet-i isnat. Müsnedit. Mesnediyet. Mesuliyet-i maneviye.

Imputable [s] İsnat olunabilir. Mahsubu caiz. Mahsubu lazım gelen.

Imputatif, ve [s] Medar-ı isnat ve itham.

Imputation [es] İsnat; itham. (maliye) İcra-yı mahsup. İrad-ı masraf itme. Tedyatıñ bir deyne mahsubu. – **s diffamatorres** Muhil-i namus-ı isnadat.

Imputer [fte] İz ü isnat itmek. (maliye) Mahsup itmek. İrad-ı masraf itmek. Tedyat-ı bir deyne mahsup itmek. Bir masrafı bir hesaba ithal itmek.

Imputrescibilité [es] Çürümemezlik. Gayr-i kabiliyet-i tefessüh. Bozulmamazlık.

Imputrescible [s] Tefessüh itmesi kabil olmayan bozulmaz, çürümez.

Inabordable [s] Yanına varılamaz. Takarrübü müşkil. Gayr-i kabil-i takarrüp. Gayet pahalı. (mec) Müteazzım, mütekebbir.

Inabordé, e [s] Hiç takarrüp idilmemiş, yanına varılmamış (ada, sahil).

Inabrité, e [s] Sipersiz. Muhafazasız. Açık. Gayr-i mahfuz.

Inabrogé, e [s] Gayr-i mefsuh. Gayr-i mülga.

Inabrogeable [s] Gayr-i kabil fesh ve ilga.

Inaccentué, e [s] Arızasız.

Inacceptable [s] Kabule şayan olmayan. Gayr-i kabil-i kabul.

Inacceptation [es] Red, adem-i kabul.

Inaccessibilité [es] Vasıl olmaya adem-i kabiliyet. Vusuli, çıkılması muhal olma. Yanına varılması mümkün olmama. (mec) Akılñ irememesi. Teessürsüzlük. Huşunet. Rikkate getirilemezlik.

Inaccessible [s] Mümtenü'l-vusul. Akıl ve idrakten hariç. Akıl irmez. Hissiz. Haşin. Merhametsiz. Rikkate getirebilemez.

Inacclimatement [ez] Bir iklime alıştırmaklık. Ab u havas-ile imtizaç idememezlik.

Inaccommodable [s] Uzlaşmaz. Uyuşulmaz. İtilafgiriz. Mümtenü'l-tilaf.

Inaccompli, e [s] Na-tamam. İfa olunmamış. İkmal idilmemiş.

Inaccomplissement [ez] Adem-i ifa. Adem-i ikmal.

Inaccordable [s] Gayr-ı kabil. İsaf olan. Müsaade idilemez. Tecviz olunamaz. Virilemez. İmtizacı, telifi müşkil.

Inaccostable [s] Yanaşılabilir.

Inaccoutumé, e [s] Adet olmamış. Alışmamış. Gayr-i mutad.

Inaccusable [s] İtham idilemez. Gayr-ı kabil itham.

Inachevé, e [s] İkmal idilememiş. Nakıs. Na-tamam.

Inacquérable [s] Nail olunamaz. Tasarruf idilemez.

Inacquittable [s] Tediyesi veya tebriyesi gayr-i kabil.

Inacquitté, e [s] Tediye idilmemiş. Tebrie idilmemiş.

Inactif, ve [s] Gevşek. Atıl. Faaliyetsiz. Gayretsiz.

Inaction [es] Atalet. Tembellik. Betaet. Gevşeklik. İşsizlik. (hk) Bir hakkın adem-i istimali.

Inactivité [es] Hareketsizlik. Adem-i fiiliyet. Rehavet. Atalet.

Inadmis, e [s] Kabul idilmemiş. Ret olunmuş.

Inadmissibilité [es] Kabule adem-i imkan. Kabul idilmek imkansızlığı.

Inadmissible¹⁸⁷ [s] Kabule şayan olmayan. Gayr-ı kabil-i kabul.

Inadmission [es] Adem-i kabul-i red.

¹⁸⁷ Sözlükte "Inadmissible" şeklindedir.

Inadvertance [es] Dikkatsizlik. İhmal. Gaflet. Dikkatsizlik ve ihmal ile yapılan şey.

Inadvertant, e [s] Gafil. Dikkatsiz. İmalci.

Inaffection [es] Muhabbet ve şefkat-i fikdanı. Bürudet.

Inaffectueux, se [s] Şefkatsiz. Bedhah. Sadakatsiz. Muhabbetsiz.

Inaffligé, e [s] Gayr-i müteessir. Gayr-i mükedder. Duçar, müptela olmamış. Hüzünsüz.

Inaguerri, e [s] Harbe alışmamış.

Inailé, e [s] Kanatsız.

Inajournable [s] Teehhüri gayr-ı kabil. Gayr-i kabil tehir.

Inaliénabilité [es] Adem-i kabiliyet-i temlik. Adem-i ferağ ve intikal.

Inaliénable [s] Ferağ ve intikali gayr-i kabil. Terki kabil ve caiz olmayan.

Inaliénation [es] Bir mülküñ adem-i intikali. Adem-i ferağ ve intikal.

Inalliable [s] İmtizac-ı kabul itmez. Mümteniü'l-imtizaç. Mümteniü'l-halt (maadin).

Inaltérabilité [es] Değişmemezlik. Bozulmazlık. Gayr-ı kabiliyet-i tagayyür.

Inaltérable [s] Tagayyür kabul itmez. Değişmez. La-yetegayyer. Bozulmaz.

Inaltération [es] Adem-i tagayyür. Değişmeyiş. Bozulmayış.

Inaltéré, e [s] Değişmemiş. Bozulmamış. Tagayyür itmemiş.

Inamissible [s] Kaybolmaz; zeval bulmaz. Zayi olmaz. Zevalpezir. Adimü'l-zeval.

Inamovibilité [es] Layenazlık. Azilden masuniyet. Kayd-ı hayat.

Inamovible [s] Azil olunmaz. Layenazl. Kayd-ı hayat şart-ile.

Inamusable [s] Eğlendirilmesi gayr-i kabil.

Inanalysable [s] Tahlili gayr-i mümkün.

Inanimable [s] Canlandırılması gayr-ı kabil.

Inanimé, e [s] Cansız. Camid. Meyt. (mec) Kuvvetsiz. Ruhsuz.

Inanité [es] Boşluk. Vahilik. Gafillik. Beyhudelik.

Inanition [es] Su-i tagaddi neticesi zaaf.

Inanition veya **Inanisation** [es] Su-i tagaddi.

Inapaisé, e [s] Sükunet bulmamış. Kesb-i sükun itmemiş. Yatılmamış.

Inapercevable [s] Müşahedesı gayr-ı kabil. Görülmeyen. Görünmez. (az müstameldir)

Inaperçu, e [s] Göze ilişmemiş. Gayr-ı meşhut. Görülmemiş.

Inapparant, e [s] Zahir olmayan.

Inappétence [es] İştihatsızlık. Yemekten istikrah.

Inapplicabilité [es] Kabiliyet-i tatbikiyesi olmamazlık.

Inapplicaple [s] Tatbiki gayr-ı kabil. Gayr-ı kabil-i tatbik.

Inapplication [es] Adem-i tatbik. İhmal; dikkatsizlik. İhtimamsızlık. Çalışmamazlık.

Inappliqué, e [s] Tatbik olunmamış. Dikkatsiz işine, vazifesine mukaddem olmayan. Çalışmayan.

Inappréciable [s] Küçüklüğünden dolayı tahmin ve takdir olunmaz. (mec) Takdiri muhal. Ma-fevkeltaktır. Soñ derece kıymetli, büyük.

Inapprécie, e [s] Takdir idilmemiş.

Inapprenable [s] Öğrenilmesi gayr-i kabil. Öğrenilemez.

Inapprêté, e [s] Hazırlanmamış ihtimamsız.

Inaprivoisable [s] Teennisi gayr-i kabil. Alıştırılması gayr-i mümkün.

Inaptivoisé, e [s] Ünsiyet ittirilmemiş. Alıştırılmamış. Gayr-ı munis.

Inapprouvé, e [s] Tasvip olunmamış. Kabul idilmemiş.

Inapte [s] İstidadi, kabiliyeti olmayan. İstidalsiz, kabiliyetsiz. Gayr-i salih. Na-ehil.

Inaptitude [es] Adem-i istidad; adem-i liyakat. İstidatsızlık. Ehliyetsizlik.

Inarrangeable [s] Gayr-i kabil tesviye.

Inarticulable [s] Telaffuzu gayr-i kabil.

Inarticulé, e¹⁸⁸ [s] Telaffuzu olmayan. Gayr-ı mefuz. (ta t) Madumu'-l-mafsal.

Inartificieux, se [s] Basit, sade, süs ve tasannudan ari.

Inassermenté, e [s] Tahlif idilmemiş. Gayr-ı muhalif. Yeminsiz.

Inasservi, e [s] Kayd-ı esarete girmemiş (kavim, millet).

Inassiduité [es] Adem-i devam. Devamsızlık.

Inassiégeable [s] Gayr-i kabil muhasara.

Inassignable [s] Gayr-i kabil tayin, tahdit.

Inassisté, e [s] Muavenet, yardım idilmemiş. Yardımsız.

Inassociable [s] Geçimsiz. Başkası-la iştirak ve imtizaç idemez.

Inassorti, e [s] Çeşidi nakıs.

Inassoupi, e [s] Uyuşmamış, uyuklamayan.

Inassouvi, e [s] Uymamış. Kanmamış. Teskin idilmemiş.

Inassouvissable [s] Gayr-ı kabil teskin (arzu).

Inassujetti, e [s] Asla tabi, münkat olmamış.

Inattaquable [s] Hücum idilemez. Taarruzdan masun. (mec) İtiraz kabul itmez.

Inattaqué, e [s] Hücum idilmemiş; asla hücum idilmeyen.

Inattendu, e [s] Beklenilmeyen. Gayr-i memul. Gayr-i muntazır.

Inattentif, ve [s] Dikkatsiz.

Inattention [es] Dikkatsizlik. Müsamaha. İhmal.

Inaugural, e [s] Resm-i küşade ait.

Inaugurateur, trice [e] Resm-i küşad icra iden.

¹⁸⁸ Sözlükte "Inarttculé, e" şeklindedir.

Inauguration [es] Resm-i küşad. Tetevvüc-i ayin-i dinisi. (mec) Mebde. Başlangıç.

Inaugurer [fte] Resm-i küşadi icra itmek. Mebde olmak. Tesis itmek.

Inauration [es] Cepleri yıldızlama. Tezhip.

Inauthenticité [es] Gayr-ı mevsuk. Resmi ve muteber olmayan.

Inautorisé, e [s] Gayr-ı mezun. Salahiyettar olmayan.

Inaverti, e [s] Haberdar idilmemiş.

Inavouable [s] İtiraf olunamaz. Mucibü'l-hicap.

Inavoué, e [s] İkrar ve itiraf idilmemiş.

Inca [ez] Peru'da mütemekkin-i ayn-ı isimde bir kabilenin lisanı. Bu kabilenin hükümdarına virilen unvan.

Incaguer [fte] Pislik sürmek.

Incalcinable [s] Telkisi gayr-i kabil.

Incalculable [s] Sayısız. Sayılmaz. Layuad, layuhsa. (mec) Ehemmiyeti fevkalade, soñ derece ziyade.

Incalomniable [s] Gayr-ı kabil iftira. İftiradan masun.

Incamérer [fte] Ruhban emlakı sırasına koymak.

Incandescence [es] Bir cismiñ ateşte beyaz derecede kızdırılması. Nar-ı ebyaz haline getirme. Teşehhüb. Pek şiddetli, muhteris.

Incantation [es] Sihir yapma. Efsunlama. Büyücülük. Tazim. Azimet okuma.

Incantateur, trice [e-s] Efsuncu. Büyücü. Sihirbaz.

Incapable [s] Aciz. İktidarsız, gayr-ı muktedir. Dirayetsiz, na-ehil. Elinden gelmez. Ehliyet-i kanuniyeden mahrum. Gayr-ı salih.

Incapacité [es] Ehliyetsizlik. İktidarsızlık. Adem-i ehliyet-i kanuniye. Adem-i salahiyet.

Incarcérateur [ez-s] Medyunu hapsittiren dayın.

Incarcération [es] Hapis. Mahbusiyet. Tevkif.

Incarcérer [fte] Hapsitmek. Hapse sokmak. Tevkif itmek.

Incaradin, e [s] Açık pembe. Ten rengi.

Incarnat, e [s] Açık pembe renginde. (ez) Açık pembe rengi.

Incarnatif, ve [s] (t) Yaranın et bağlamasını teshil iden. Mülahham, mütelahhim.

Incarnation [es] Et bağlama. Bir ruhuñ teccsüdü. Temessül. Teccsüd. (mec) Tezahür-i harici, maddi.

Incarné, e [s] Teccsüd itmiş. Ruh. Müteccsid. **ongle** – Ete batmış tırnak. (laubaliyane) **diable** – Pek şerir adam.

Incarner [fte] Teccsüm ve teccsüd ittirmek; maddi şekil virmek. **s'** – Teccsüm itmek. Temessül itmek.

Incartade [es] Şiddetli tahkir. Münasebetsiz hareket. Çılgınlık.

Incassable [s] Kırılmaz.

Incendiaire [e] Kundakçı. Yangıncı. (s) Yangın yapan, yangın çıkarmaya mahsus. (mec) Muzır, müfsid, tahdiş ezhanı mucip. Fesad-amiz.

Incendie [ez] Yangın, harik. – **volontaire** Kasten ika-i harik. **bouche d'** – Yangın musluğu. (mec) Harabiyet, izmihlal.

Incendié, e [s] Harikzede. Yanmış, muhterik.

Incendier [fte] İhrak itmek, (mec) Tehyiç itmek. İsyân ve harp ateşine boğmak.

Incération [es] Balmumu katma.

Incérer [fte] Balmumu karıştırmak. Balmumu kıvamına getirmek.

Incertain, e [s] Şüpheli, meşuk. Müteredit. Mütéhavvil. Gayr-i muayyen. (ez) Şüphe, tereddüd, gayr-i muayyen olan şey.

Incertitude [es] Şüphe. Tereddüt. Adem-i takarrür. Adem-i mevsukiyet. Tahavvül. Sebatsızlık.

Incessamment [s] Mütemadiyen, la-yenkati, derhal, bila-emhal.

Incessant, e [s] Mütemadi.

Incessibilité [es] Adem-i kabiliyet-i devr. Adem-i kabiliyet-i ferağ.

Incessible [s] Vazgeçilmez. Terki gayr-i mümkün. Gayr-ı kabil ferağ. Mümteniü'l-ferağ.

Incest [ez] İzdivaçları caiz olmayan akrabaniñ tehhülleri. Kızılbaşlık. Zina-i akraba. (e-s) Bu günahı irtikap iden. Kızılbaş.

Incestueux, se [s] Kızılbaş. **enfant** – İzdivaçları caiz olmayanlarıñ birleşmesinden hasıl olan çocuk, haramzade.

Inchangé, e [s] Değişmemiş.

Incharitable [s] Merhametsiz.

Inchatié, e [s] Ceza görmüş. Tecziye idilmemiş.

Inchoatif, ve [s] (**ko**) (sr) İbtidai, inşai.

Inchoation [es] (**ko**) (fls) Bidayet. İbtidai.

Incidentment [s] İstirad suret-ile. Mütékabilen. Arızı olarak.

Incidence [es] (miha) Vürud. **angle d'** – Zaviye-i vürud.

Incident, e [ez] Bir dava esnasında çıkan hadise. İkinci derecede bir vaka.

Incident, e [s] Tesadüfen tahaddüs iden. Varid. Sakıt. Arızı. (sr) Cümle-i itiraziye.

Incidentaire [s] Tali hadiseye mensup. Tali hadiseler vücuda getiren.

Incidenter [fte] Bir meseleniñ hal ve faslı sırasında başka bir hadise çıkarmak. İşi uzatmak için müşkilat çıkarmak.

Incinération [es] Küle tahvil itme. – **de cadavres** İhrak-ı emvat.

Incinerer [fte] Küle tahvil itmek.

Incipit [ez] Bir eseriñ ilk kelimesi.

Incirconcis, e [s] Gayr-i mahtun. Sünnetsiz.

Incirconcision [es] Sünnetsizlik. Sunnet olmayış.

Incise [es] Cümle-i istiradiye.

Inciser [fte] Şak itmek. Azıcık yarmak.

Incisif, ve [s] Şak idici. Kati. **dents** – **ves** veya – **s** Esnan-ı katia. (mec) Dokunaklı.

Incision [es] Yarma. Şak. Yarık.

Incitabilité [es] İntibahiyet.

Incitable [s] Kabil-i tembih.

Incitant, e [s] (t) Münebbih.

Incitateur, **trice** [e] Muharrik, müşevvik.

Incitation [es] Tahrik. İğva. Tembih. Tahrikat. Tesvilat. – **s coupables** Tahrikat-ı fesad-ı cuyane. (t) İntibah.

Inciter [fte] Tahrik etmek. Münebbihiyeti mucip olmak. Teşvik etmek.

Incivil, e [s] Nezaketsiz. Kaba. Mugayir-i nezaket.

Incivilisable [s] Gayr-i kabil-i temeddün.

Incivilisé, e [s] Temeddün itmemiş. Gayr-i mütemeddin.

Incivilité [es] Nezaketsizlik. Kabalık.

Incivique [s] Hamiyetsiz. Gayretsiz.

Incivisme [ez] Hamiyetsizlik. Gayretsizlik.

Inclairvoyant, e [s] Basiretsiz.

Inclassable [s] Gayr-i kabil-i tasnif.

Inclémence [es] Merhametsizlik. Sertlik.

Inclément, e [s] Merhametsiz. Sert. Haşin.

Inclinaison [es] Temayül, meyl. (hey) İnhiraf. İnhitat.

Inclinant, e [s] Ufka mail (basita).

Inclination [es] Eğilme. Eğme. Serfüru itme. Meyl. İnhina. Heves, temayül. Aşk, muhabbet. (fls) Meyelan. (laubaliyane) Maşuk, maşuka.

Inclinement [ez] Eğme, eğilme. Serfüru. Meyl itme.

Incliner [fte] Eğmek; bükmek. (mec) Mail olmak. Temayül etmek. **s'** -- Beray-ihiram veya saika-i havf ile eğilmek, serfüru etmek.

Inclure [fte] Zam etmek. Derc etmek. Lef etmek. İlave etmek.

Inclus, e [s] Melfuf. Münderiç. **ci** – Leffen. Melfufen.

Inclusif, **ve** [s] Nefesinde ihtiva iden. Münderiç, dahil.

Inclusion [es] Dahil bulunma. Münderiç olma.

Inclusivement [h] Dahil olduğu halde.

Incoercibilité [es] Adem-i kabiliyet-i istiab.

Incoercible [s] İçine sığdırılmaz. Gayr-i kabil-i istiab. (mec) Gayr-i kabil zabt ve tevkif.

Incognito [h] Mütenekkiren. Tebdil-i kıyafet-le. Gayr-i resmi surette. Başka bir nam ile. Gizlice. (ez) **garder l'** – Mütenekkir bir halde bulunmak.

Incognoscible [s] Akl-ı beşeriñ kudret-i idrakinden hariç.

Incohérence [es] Rabitasız. Adem-i irtibat. İttiradsızlık.

Incohérent, e [s] Rabitasız. Ahenksiz. Uygunuz. Gayr-i mutarrid. Gayr-i merbut. Münasebetsiz.

Incohésion [es] İttihatsızlık. Rabitasızlık.

Incolore [s] Renksiz. Şaşaasız, tumturaksız. (mec) Mütereddit, kararsız.

Incombustibilité [es] Gayr-i kabiliyet-i ihtirak.

Incombustible [s] Yatmaz. Gayr-i kabil-i ihtirak.

Income-tax [ez] İngiltere’de kazanç vergisi.

Incommensurabilité [es] Adem-i kabiliyet-i mesaha.

Incommensurable [s] Nihayetsiz. Ölçülmesi gayr-i kabil ölçüleri bir olmayan. Gayr-i müşterekü’l-mikyas.

Incommodant, e [s] Rahatsız iden. Sıkan.

Incommode [s] Elvirişli, kullanışlı olmayan. Sıkıntılı. Ağırılık, rahatsızlık viren. Müzic.

Incommodé, e [s] Rahatsız. Na-mizaç.

Incommoder [fte] Rahatsız itmek. İzaç itmek. Sıkmak. Zahmet virmek.

Incommodité [es] Rahatsızlık. Sıkıntı. Keyifsizlik.

Incommuable [s] Gayr-i kabil tahfif (ceza).

Incommuniqué, e [s] Tebliğ olunmamış.

Incommutabilité [es] (hk) Feshe-i adem-i kabiliyet.

Incommutable [s] Feshi kabil olmayan. Nizamen nez-i tasarrufu mümkün olmayan.

Incommunicable [s] Tamim-i gayr-ı mümkün. Gayr-i sari. Teşrik-i gayr-i kabil.

Incomparable¹⁸⁹ [s] Kabil-i kıyas olmayan. Gayr-ı kabil-i kıyas. Bi-nazir.

Incompatible [s] Gayr-i muvaffak. Yakışmaz. Gayr-i mütenasip. İmtizac-ı telifi kabil olmayan.

Incompatibilité [es] Adem-i tevafuk. Adem-i kabiliyet-i imtizaç.

Incompétence [es] Adem-i salahiyet. Adem-i vazife. Adem-i ehliyet.

Incompétent, e [s] Salahiyettar olmayan. Vazifedar olmayan.

Incomplet, ète [s] Na-tamam. Eksik. Nakıs.

Incomplexe [s] Mürekkep olmayan, sade. (sarf) Mütemmimi olmayan.

Impossible [s] Bir arada bulunması gayr-i kabil. Yekdiğerine zıt.

Incompréhensible [s] Añlaşılmaz. Gayr-i kabil-i izah.

Incomprimé, e [s] Tasnifi idilmemiş.

Incompris, e [s] Añlaşılmamış. Bihakkın takdir idilmemiş.

Inconcevabilité [es] Añlaşılmamazlık. Akla sığamamazlık.

Inconcevable [s] Añlaşılmaz. Husule sığmaz. (fls) La-yüfhem. (mec) Şayan-ı hayret. Akla sığmaz. Akla mülayim gelmez.

Inconciliable [s] Uyuşmaz; uzlaşmaz. Gayr-i kabil-i i itilaf.

Inconciliant, e [s] Gayr-i muslih.

Inconciliation [es] Adem-i imtizaç. Adem-i itilaf. Uzlaşmama.

Inconcilié, e [s] Uzlaşmamış.

Inconcluant, e [s] Netice-i katiye virmeyen.

Inconçu, e [s] Gayr-i mutasavver. Gayr-i müteşekkil.

¹⁸⁹ Sözlükte “Incomparable” şeklindedir.

Inconditionné, e [s] Şart-ı tahdidiye tabi olmayan. (fls) Labışartin.

Inconditionnel, le [r] Şarta tabi olmayan.

Inconducteur, trice [s] (fiz) Elektrik veya harareti gayr-i nakil.

Inconduite [es] Ahlaksızlık, su-i hareket. – **notoire** Seyyiat-ı marufe-i ahval.

Inconfiance [es] Adem-i itimat.

Inconfiant, e [s] İtimatsız.

Inconformité [es] Adem-i tevafuk. Adem-i müşabehet. Adem-i imtisal.

Incongru, e [s] Yolsuz. Münasebetsiz. Sakim. Ada-ı muaşeret-i kavaidine mugayir.

Incongruité [es] Yolsuzluk. Terbiyeye muhalefet. Sakamet.

Inconnaissable [s] La-yuref. (ez) Bilinemez. Dayanılamaz. Gayr-i maruf.

Inconnu, e [s] Meçhul. Sahib-i şöhret olmayan. Na-malum. (ez) Meçhul. (e) Meçhul, yabancı adam. (es) (riya) Meçhul.

Inconquis, e [s] Feth idilmemiş.

Inconsciemment [h] Gayr-i meşru olarak. Gayr-i iradi olarak.

Inconscience [es] Adem-i şuur ve temyiz. Veleh.

Inconscient, e [s] Gayr-i şuur, gayr-i meşru. (ez) İdrak idilemeyen şey.

Inconséquence [es] Neticesizlik. Rabitasızlık. Söz-le iş arasında adem-i mutabakat.

Inconséquent, e [s] Fiili kavline uymayan. Neticesiz. Gayr-i mantıki. Neticesi hesap idilmeyen.

Inconsidération [es] Teemmülsüz. Dikkatsizlik. Tedbirsizlik. Hürmetsizlik.

Inconsidéré, e [s] Teemmülsüz. Tedbirsiz. Bila-teemmül yapılan şey.

Inconsistance [es] Metanetsizlik. Teşettüt. Kıvamsızlık.

Inconsistant, e [s] Metanetsiz, mütelevvin. Sebatsız. Kıvamsız.

Inconsolable [s] Teselli kabul itmez. Gayr-i kabil-i teselli.

Inconsolé, e [s] Tesellisiz. Gayr-i müteselli.

Inconsommable [s] İstihlaki mümkün olmayan. Gayr-i kabil-i istihlak.

Inconsommé, e [s] İstihlak idilmeyen.

Inconstamment [h] Sebatsızlık göstererek.

Inconstance [es] Sebatsızlık. Vefasızlık, televvün. Kararsızlık. Devamsızlık.

Inconstant, e [s] Sebatsız, vefasız. Devamsız. Kararsız. Mütelevvin.

Inconstitutionnalité [es] Meşrutiyete muhalefet.

Inconstitutionnel, le [s] Meşrutiyete mugayir. Muhalif-i meşrutiyet.

Incontestable [s] İtiraz-ı kabul itmez. Gayr-i kabil-i itiraz. Kayd-ı itirazdan azade.

Incontesté, e [s] İtirazdan vareste kalmış. İtiraz idilmemiş.

Incontinence [e] Adem-i imsak. Nefesini zapt idememiş. – **de langage**

Sözde itidalsizlik. (t) İdrarı, mevad-ı gaitayı tutamama.

Incontinent, e [s] Perhiz itmeyen. Nefesini zabt idemeyen. Afif olmayan. Evtar ve akvalinde itidalsiz.

Incontinent [h] Derhal. Hemen. Aniden.

Incontinu, e [h] Gayr-i mütemadi, gayr-i müstemir. Gayr-i muttasıl. Devamsız.

Incontrolable [s] Gayr-i kabil murakabe.

Inconvenable [s] Na-layık. Uygunsuz. Münasebetsiz.

Inconvenance [es] Münasebetsizlik. Uygunsuzluk.

Inconvenant, e [s] Na-layık. Mugayir-i edep. Uygunsuz.

Inconvénient [ez] Mahzur. Mani. Yes.

Inconversible [s] (mn) Aksi sahih olmayan kaziyeye.

Inconvertible [s] Mübadele kabul itmez. Tebdil idilemez. Gayr-i kabil-i tebdil.

Inconvertissable [s] Tebdil-i deyn itmesi gayr-i kabil.

Inconviction [es] İtimatsızlık. Adem-i itimat.

Incoordination [es] Adem-i irtibat. Adem-i tevafuk; insicamdan mahrumiyet.

Incoordonné, e [s] Gayr-i muntazam. Gayr-i müteselsil.

Incorporable [s] Kabil-i ilhak.

Incorporalité [es] Adem-i cismaniyet.

Incorporation [es] İlhak. Zamime-i memalik.

Incorporéité [es] Adem-i cismaniyet.

Incorporel, le [s] Gayr-i cismani. Ruhani, **droits** – s Hukuk, mennafı.

Incorporer [fte] İthal ve ilhak itmek. (as) Kıtaya kayt itmek. Zamime-i memalik itmek.

Incorrect, e [s] Doğru dürtüst olmayan. Yañlış. Düzgün olmayan.

Incorrection [es] Yañlışlık. Adem-i desti. Sehv, hata. Usul ve kavaideye mugayir, muhil-i adap.

Incorrigé, e [s] Gayr-i musahhah.

Incorrigibilité [es] Tashihe adem-i kabiliyet. Islaha adem-i kabiliyet. İslah idilememelik.

Incorrigible [s] Kabil-i ıslah olmayan.

Incorrompu, e [s] Bozulmamış. İfsat idilmemiş. Baştan çıkarmış.

Incorruptibilité [es] Adem-i irtışa, adem-i irtikap. Bozulmamazlık.

Incorruptible [s] Bozulmaz. Fesat bulmaz. Rüşt kabul itmez. İfsat idilemez.

Incorruption [es] İfsat idilememelik. Bozulmamazlık.

Incréable [s] Yaratılması gayr-i kabil. Halk ve icat idilmesi gayr-i mümkün.

Incrédibilité [es] İtimada salih olmayan. İtimada ve emniyete adem-i salahiyet.

Incrédule [s] Güç inanır. Kolay kanmayan. İmansız.

Incrédulité [es] İnanmamazlık. İmansızlık.

Incréé, e [s] Yaratılmamış. Kadim. Gayr-i mahluk.

Incrément [ez] Tevessü, tezayüt. İnkişaf. (t) İfrazat-ı dahiliye.

Incriminable [s] Kabil-i itham.

Incrimination [es] Cinayet-le itham. İttiham.

Incriminer [fte] Cinayet-le itham etmek. Töhmət, cinayet ad etmek.

Incristallisable [s] Gayr-i kabil tebler.

Incritiquable [s] Gayr-i kabil tebler.

Incroyable [s] İnanılmaz. Gayr-i kabil-i itimat. Müşkilü'l-itimat. Fevke'l-hat. Soñ derece.

Incroyant, e [s] İnanmayan. İman itmeyen. İmansız.

Incrustant, e [s] Kabuk bağlanan. (tuzlu su) Ecsamı madeni bir kabuk-la setr etmek hassasına haiz.

Incrustation [es] Kakma suret-ile kaplama. Kakmacılık sanatı. Kakma. Tahaccür; kabuk bağlama. İltisak.

Incrusté, e [s] Kakma ile tezyin olunmuş.

Incruster [fte] Kakma. Kilsî bir tabaka ile setr etmek. **s'** – Bir şeye yapışmak, iltisak etmek. (mec) Kaplamak. İlişmek. Devamlı surette mahkuk kalmak.

Incrusteur, se [e] Kakmacı.

Incubateur, trice [e] Kuluçka makinesi. (s) Suni surette kuluçka çıkaran.

Incubation [es] Tuyuruñ kuluçkaya oturması. Tefrih. (mec) Bir şeyi hazırlayan, tevlit iden sebep. (t) Devr-i tefrih.

Incube [ez] Bir kadın-la münasebette bulunmak için erkek şekline giren şeytan. Hannas. Kabus.

Incuisable [s] Pişirilemeyen.

Incuit, e [s] Pişmemiş. Çiğ.

Inculcation [es] Zihne yerleştirme. İlka.

Inculpabilité [es] Adem-i mücrimiyet.

Inculpable [s] Kabil-i itham.

Inculpation [es] Töhmət. Maznuniyet. İttiham. Cürm. Mücrimiyet.

Inculpé, e [s] Maznun.

Inculper [fte] İtham etmek. Kabahat isnat etmek.

Inculquer [fte] İlka etmek, sokmak. Tekrar ide ide bir şeyi bir kimseniñ zihnine yerleştirmek.

Inculte [s] İşlenememiş. Gayr-i mezru. Ham. İslah idilmemiş. (mec) Kaba, terbiye görmemiş. İhmal idilmemiş. İyi bakılmamış. **terrain – s** Arazi-yi haliye, arazi-i mevat.

Incultivable [s] Gayr-i kabil-i zer.

Incultivé, e [s] Gayr-i mezru.

Inculture [es] Adem-i mamuriyet. İşlenmemiş olma (arazi). (mec) Kabalık. La-kayd. Terbiyesizlik.

Incunable [s] Tıbaatıñ evail-i icadında yani miladın 1500 üncü senesinden evvel ilk defa tab idilmiş olan asara denir. (ez) Matbaacılığın icat idildiği sırada basılan kitaplar.

Incurable [s] Tedavisi, iltiyamı gayr-ı kabil. (mec) İslahı gayr-i kabil (müsavi-i ahlak). (e) Aceze-i merza. (ez) Böylelerine mahsus hastahane.

Incurie [es] Müsamaha. İhmal. Adem-i takayyüt. Bakımsızlık.

Incurieux, se¹⁹⁰ [s] Meraksız.
Öğrenmeye heves itmeyen.

Incuriosite [es] Meraksızlık.
Aldırmayış. Gamsızlık.

Incursion [es] (as) Düşman
memleketine akın. Çapul. Pilaçka.
Tenezzüh seyyahati. (mec) İhtisas
haricinde eser tahriri.

Incurvable [s] Ekilebilir. Kabil-i inhina.

Incurvation [es] Ekme. İnhina.

Incurver [fte] Dışarıdan içeriye doğru
ekmek. İnhina peyda itmek.

Incuse [s-es] Eşkal yazıları kabartma
olacak iken sehven oyuk basılmış
madalya ve meskukata denir.

Inde [es] Çivit. Çivit rengini. **bois d'** –
Bakkam ağacı.

Indébrouillable [s] Ayrılamayan.
Tanzim idilemeyen. Temyiz ve tefrik
idilemeyen çözümlenme. (mec) Mümteniü'l-
izah.

Indécemment [h] Mugayir-i edep bir
tarzda.

Indécence [es] Namuskarlık, nezaket,
terbiye ve edebe mugayir hareket,
yakışksız fiil ve hareket.

Indécence, e [s] Terbiye, nezaket ve
edeb mugayir. Na-seza. Yakışık almaz.

Indéchiffable [s] Okunması, hali kabil
olmayan. (mec) Añlaşılmaz. Gayr-i
kabil-i izah.

Indéchirable [s] Yırtılmaz.

Indécis, e [s] Kararsız; mütereddit.
Müşevveş. Şüpheli, müphem. Fark
idilmesi müşkil.

Indécisif, ve [s] Gayr-ı kati. Gayr-ı
mukarrer.

Indécision [es] Kararsızlık. Tereddüt.

Indéclinable [s] (sr) Gayr-i munsarif.
Gayr-i mütehavvil. Gayr-ı kabil-i
inhiraf. İctinab-ı mümkün olmayan.

Indécollable [s] Ayrılması, sökülmesi,
hal ve faslı gayr-ı mümkün.

Indécomposable [s] Terkibi bozulmaz.
Gayr-ı kabil-i tahlil.

Indécousable [s] Sökülmez.

Indécrit, e [s] Tarif ve tavsif olunmamış,
tersim idilmemiş.

Indécouvrable [s] Gayr-ı kabil-i keşf.

Indécrottable [s] Çamuru
temizlenemez. Boyanması gayr-ı
mümkün (kundura). (mec) Gayr-ı kabil-i
islah.

Indéfectible [s] Zeval bulmaz. Hata
itmez. La-yani. La-yuhti.

Indéfendable [s] Müdafaaya gayr-i
salih. Gayr-ı kabil-i müdafaa.

Indéfendu, e [s] Müdafaa idilmemiş.
Gayr-ı memnu.

Indéfini, e [s] Gayr-ı muayyen. Na-
mahdut. Gayr-ı mahdut, gayr-ı mahsur.
Bila-müddet. (ez) Gayr-i muayyen, gayr-
ı mahdut şey.

Indéfiniment [s] İlanihaye. Bila-
müddet. Gayr-i muayyen surette.

Indéfinissable [s] Gayr-i kabil izah.
Añlaşılması gayr-i mümkün. Gayr-i
kabil-i tarif.

Indéfinité [es] Gayr-i mahdudiyet.

¹⁹⁰ Sözlükte "Incurieux, se" şeklindedir.

Indéfrichable [s] İmari, işlenmemiş mahal. (arazi)

Indéhiscence [es] (nb) Adem-i inficar.

Indéhiscent, e [s] Gayr-i münfecir. Açılmaz (tohum, habbe)

Indélébile [s] Silinmez. Zail olmaz. **encre** – Sabit-i mürekkep. (mec) Zevalnapezir. La-yemut.

Indélébilité [es] Silinmemezlik. Bozulmaklık. (az müstameldir)

Indélibéré, e [s] Tezekkür ve mülâhaza olunmamış. Bila-tefekür yapılmış.

Indélicat, e [s] Nezaketsiz. Zerafetsiz.

Indélicatesse [es] Nezaketsizlik. Kabalık.

Indemne [s] Zarara duçar olmamış. Zararsız çıkmış olan. Salim. **rendre** – Tazmin itmek.

Indemnisable [s] Kabil-i tazmin. Tazmin olunabilir.

Indemnisation [es] Ziyânın tazmini. Telif-i mafat.

Indemniser [fte] Zararını tazmin etmek. Telifi-yi mafat etmek.

Indemnitaire [e] Tazminatı alan adam.

Indemnité [es] Tazminat. Tazminat akçesi.

Indémontrable [s] Gayr-ı kabil-i ispat.

Indéniable [s] Ret ve inkar olunamaz.

Indénouable [s] Hal ve fasl idilemez. Çözülemez.

Indépendamment [h] Müstekilen. Fazla olarak. Den maada, ayrıca. Den kat-ı nazar.

Indépendance [es] İstiklal. Hür yaşama. – **politique** İstiklaliyet-i mülkiye. **guerre d'** – İstiklal harbi.

Indépendant, e [s] Müstakil. Kimseye tabi olmayan. Diğer-ile münasebeti olmayan. Hür.

Indéracinable [s] Kökünden sökülmesi mahal. (mec) Kal ve imhası gayr-ı mümkün.

Indescriptible [s] Tarif ve tavsif olunamaz. Azade-i tavsif. Tarif-i gayr-ı mümkün.

Indésirable [s] Asla arzu idilmeyen. (ez) Muzır olmasından dolayı memleket haricine çıkarılan adam.

Indestituable [s] Azl olunamaz. Gayr-ı kabil-i azl. La-yenazl.

Indestructible [s] Yıkılması, mahv olması mahal. Adimü'l-indiras.

Indéterminable [s] Tayin ve tahdit olunamaz. La-yuad, bitmez tükenmez.

Indétermination [es] Gayr-ı mahdudiyet. Kararsızlık. Tereddüd. (sr) Tenkir.

Indéterminé, e [s] Gayr-ı mahdut. Meçhul. Mütereddüt. Kararsız. (riya) Gayr-ı muayyen, meçhul (mesele, kıymet)

Indéterminément [h] La-ala't-tayin. Hayr-ı muayyen surette.

Indéterminisme [ez] (fls) La-icabiye.

Indevinable [s] Keşf ve tahmini gayr-ı kabil.

Indeviné, e [s] Gayr-ı mekşuf. Tahmin olunamayan. Bilinmeyen.

Indévot, e [s] Fasık. Dindar olmayan.

Indévotion [es] Fısk-ı adem. İttika.

Indévoué, e [s] Sadık olmayan.

Index [ez] (x okunur) Kitap fihristi. Şehadet parmağı; sebbabe. Bir kitap veya mecmuanın muhteviyatını meşar-ı cetvel. (mec) **mettre à l'** – Tehlikeli olmak üzere göstermek. Hariç bırakmak. Papalık makamının men ittiği kitapların kataloğu. Meşar.

Indextérité [es] Maharetsizlik. Hazakatsızlık.

Indicateur, trice [s] Delil, rehber. Rehnüma, yol gösterici. (ez) Bir şehrin veya memleketin yollarını, abidatını vesairesini gösteren kitap, rehber. Muhbir. Zabıta memuru. Müşir. (riya) Tesviye revhindeki hava kabarcığı. – **de vapeur** Mizan-ı tazyik-i bahar.

Indicatif, ve [s] (t) Delalet iden, dal. İhbari. (ez) (sr) Siga-yi ihbariye.

Indication [es] Delalet. Malumat. İhbarat. Tayin, irae. Alamet, işaret.

Indice [ez] Alamet. Karine. Emare. İz. Sırışte. (riya) Üs, cezir ve refin derecesini gösteren rakam. **pui sant** – Karine-i katiye.

Indicible [s] Söz-le tarif ve ifade olunmaz.

Indicolithe [es] Mavi yakut.

Indict [ez] (ct okunur) Panayır, eğlence. Yortu.

Indiction [es] On beş seneden ibaret devir. Bir cemiyet-i ruhaniyenin davet idileceği yevm-i muayyenin ilanı.

Indicule [ez] İhbarname. Küçük kitap fihristi. Tebliğname.

Indien, ne [e] Amerika yerlisi. Amerika'nın sekene-i asliyesi.

Indienne [es] Alaca basma.

Indifféremment [s] Fark gözetmeksizin. Bila-fark. Ale'-seviye. La-kaydane, baridane.

Indifférence [es] Farksızlık. Kayıtsızlık. Ehemmiyet vermeyiş. La-kayd.

Indifférent, e [s] Farksız. La-kayd. Müsavi. **cela m'est** – Baña göre hep bir; nice müsavi, ehemmiyeti yok. (ez) Kayıtsız, soğuk adam.

Indifférentisme [ez] Kayıtsızlık mesleği.

Indifférer [fl] (istihza makamında) La-kayd bırakmak, hissiz kalmak.

Indigénat [ez] Yerlilik.

Indigence [es] İhtiyaç, fark-ı hal. Fakr. Fikdan. – **d'idées** Fikdan-ı efkar.

Indigène [e-s] Yerli. Ahali-yi asliyeden. Bir yerin mamulat ve mahsulatından olan.

Indigénité [es] Yerlilik.

Indigent, e [s] Pek fakir.

Indigéré, e [s] Tahammül idilemeyen. Hazm olunamayan.

Indigérer [ft] (s') Su-i hazme uğramak.

Indigeste [s] Hazmı güç. Batiü'l-hazm. (mec) Karışık. Müşevveş. Gayr-i muntazam.

Indigestion [es] Hazımsızlık. Su-i hazm. (mec) Bıkkınlık. Tokluk. Gına. (laubaliyane) **avoir une -- d'une chose** Bir şeyden usanmak, yıkmak, iğrenmek.

Indigestionner [fte] Usanç virmek. Su-i hazma uğratmak.

Indignation [es] İnfial; iğbirar. Darılma. Gücenme. Hiddet. İstikrah.

Indigne [s] Gayr-ı müstehak. Na-layık. Gayr-ı muvafık. Yakışmaz. Pek fena, menfur, iğrenç. (e) Fena adam.

Indigné, e [s] Hiddetli. Mütehevvir.

Indignement [h] Layık olmayan bir suret-le. Gayr-ı münasip bir tarzda. Bila-istihkak. Yakışmaz bir surette.

Indigner [fte] Gücendirmek. İnfialini, hiddetini mucip olmak. s' – Hiddetlenmek.

Indignité [es] Adem-i istihkak, liyakatsızlık. Tahkir. Ayıp. Hıyanet. Kabalık. Kötülük. Hakaret. Zillet. (hk) Mirastan mahrumiyet.

Indigo [ez] Çivit. Çivit rengi.

Indigoterie [es] Çivit fabrikası. Çivit tarlası.

Indigotier [ez] Çivit fidanı. Çivit imal iden amele. Çivit amili.

Indigotine [es] Çividiñ madde-i mülevvenesi : nileyñ.

Indigue [es] Ticarete satılan yuvarlak çivit.

Indilgence [es] Bataet. Gayretsizlik.

Indiligent, e [s] Bati, gayretsiz.

Indique-fuites [ez] Gaz borularından gaziñ firar idip itmediğini işar iden küçük gaz mikyası.

Indiquer [fte] Göstermek, irae itmek. Öğretmek. İşaret itmek. Tarif itmek. Hafifçe resim itmek. İşar itmek. (mec) Delalet itmek.

Indirect, e [s] (t okunur) Doğru olmayan, dolaşık. Bi'l-vasita olan. Dolayısıyla. Açıktan açığa olmayan kinayeli. Zımnî. **contries -- butions** Bi'l-vasita alınan rüsum, tekalif. (sr)

complement – Meful-ü gayr-i sarîh. (as) Hailli : **tir** – Hailli endaht.

Indirectement [s] Bi'l-vasita. Kinayeli surette. Zımmen. Açıktan açığa olmayan.

Indirigeable [s] Gayr-i kabil-i sevk ve idare.

Indiscernable [s] Fark idilmez. Gayr-i kabil-i temyiz. Gayr-i mümasil. (ez) Fark ve temyiz idilemeyen şey.

Indiscernement [ez] Noksanı fark ve temyiz. Kuvve-i mümeyyizeniñ fikdanı.

Indiscipline [es] İtaatsızlık. Adem-i terbiye. Adem-i inzibat.

Indisciplinable [s] İtaatsız. Terbiye ve intizam altına alınması gayr-i mümkün.

Indiscipliné, e [s] Serkeş. Terbiyesiz. İntizamsız. Gayr-i muntazam.

Indiscipliner [fte] (s') Serkeş, terbiyesiz, intizamsız olmak.

Indiscret, ète [s] Sır saklamaz. Saygısız. Boşboğaz. Mülahazasız. (e) Boşboğaz adam.

Indiscrètement [h] Saygısızca. Bila-mülahaza. Boşboğazlık-la.

Indiscrétion [es] Boşboğazlık. Saygısızlık. Sır saklamamazlık. Mülahazasızlık. İtidalsizlik.

Indiscutable [s] Münakaşa kabul itmez. Mübahase ve tezekkürden müstağni. Gayr-i kabil-i tezekkür. Müzakere ve mübahase idilemez. Kayd ve itiraz ve münakaşadan müstağni.

Indiscuté, e [s] Mübahase, müzakere, münakaşa, tezekkür idilmemiş.

Indispensable [s] Elzem, zaruri. Vacip. Labüd. Muktezi. Taraf ve nazar idilmesi gayr-i mümkün. (ez) Elzem olan şey.

Indispensablement [s] Bi'z-zarure, elzem olarak hasbu'l-iktiza.

Indisponibilité [es] Adem-i kabiliyet-i istimal, istihdam. Mevcut olmayış.

Indisponible [s] Kabil-i istimal olmayan. Mevcut olmayan. Gayr-ı kabil-i istimal. (as) Gayr-ı kabil-i istihdam.

Indisposé, e [s] Keyifsiz, na-mizaç. Rahatsız. (mec) Münfail. Gücenmiş. Gayr-i mütemayil.

Indisposer [fte] Keyfini bozmak. (mec) Gücendirmek. Münfail itmek.

Indisposition [es] Keyifsizlik. Rahatsızlık. Gücenme. Adem-i temayül.

Indisputable [s] Münakaşa ve muarızdan salim. Gayr-ı kabil muarıza ve münakaşa.

Indissolubilité [es] Adem-i infisah. Erimemezlik. Fesh idilememelik.

Indissoluble [s] Hal olunmaz. Erimez. Gayr-i kabil-i inhilal. Gayr-i kabil-i izale. Gayr-i kabil-i infisah. Feshi mümkün olmayan.

Indissout, te [s] Gayr-i mefuh. Gayr-i münhal.

Indistinct, e [s] Gayr-i sarih. Bellirsiz. Meşkuk.

Indistinctement [h] Bila-tefrik, gayr-i satih, meşkuk bir surette. Mütesaviyen.

Indistinction [es] Sarahatsızlık. Meşkukiyet.

Individu [ez] Şahıs; fert, kişi. Kimse. (laubaliyane) Harif. (amiyane) **son** – Nefsini, kendisini.

Individualisation [es] Şahsiyet hali. Şahsa münhasır kılma. İnfirad.

Individualiser [fte] Şahsi kılmak. Şahsa münhasır kılmak.

Individualisme [ez] İnfirad mesleği. Mevcudiyet-i şahsiye. Ferdiyet.

Individualité [es] Ferdiyet. Şahsiyet.

Indivuation [es] (fls) Bir şahsi eşhas-ı saireden tefrik ittiren seciye-i zatiye. Havas-ı cibiliye.

Individuel, le [s] Şahsi. Zati. Ferdi. Münferit. Yalnız olarak.

Individuellement [h] Şahsen. Münferiten.

Indivis, e¹⁹¹ [s] Müşterek; şayi. Taksim idilmemiş. **par** – Şayian. **part** – **e** Hisse-i şayia. **propriétaire** – Şayian mutasarrıf, müşarık.

Indivisé, e [s] Gayr-ı münkasım.

Indivisément [s] Şayian. Müştereken.

Indivisibilité [es] La-yetecezza. Adem-i kabiliyet-i taksim.

Indivisible [s] Gayr-ı kabil-i taksim. La-yetecezza. **obligation** – Kabil-i taksim olmayan taahhüt.

Indivision [es] Tefrik ve taksim olunamazlık. Şayian tasarruf, müşaen temlik. Temellük. Sıfat-ı müşareket.

Indivulgable [s] Gayr-i kabil meşr ve ifşa.

¹⁹¹ Sözlükte "Indivis, e" şeklindedir.

In-dix-huit [ez-s] Her forması 36 sahifeden ibaret kitap. 26 sahifelik forma.

Indocile [s] Muti olmayan. Serkeş. İtaatsiz.

Indocilement¹⁹² [h] Serkaşane.

Indocilité [es] Adem-i itaat. Serkeşlik. İtaatsizlik.

Indocte [s] Cahil. Ümmi.

Indo-européen, ne [s-e] Avrupa ve Asya ile müşterek. Hind-i Avrupai. Arya cinsi.

Indolemment [s] İhmalkarane. La-kaydane.

Indolence [s] İhmal. Rehavet. La-kaydı. Manevi hissizlik. Tevekkül-i tam. Hissizlik.

Indolent, e [s] İhmalci. Gevşek. La-kayd. Hissiz. Gamsız. (t) Ağrısız. Acıtmayan.

Indolore [s] Ağrısız. Ağrıyı mucip olmayan.

Indomanation [es] Hükümet emlakı miyanına ithal itme.

Indomptabilité [es] Serkeşlik, azgınlık.

Indomptable [s] Zabt olunmaz. Serkeş. Azgın (hayvan).

Indompté, e [s] Zabt olunmamış. Terbiye idilmemiş. Taht-ı itaata alınamamış. Serkeş. Azgın, yabani, vahşi.

Indou, e yahut **Hindou, e** [s] Hindistan'a, Hintlilere müteallik. Hinti, Hindistanlı.

Indouleureux, se [s] Ağrısız.

In-douze [ez-s] Her forması 24 sahifeden ibaret kitap. Yirmi dört sahifelik forma.

Indri [ez] Madagaskar maymunu.

Indu, e [s] Na-makul gayr-i mutad, nizamsız. Nizam ve adete muhalif. Vacibü'l-eda olmayan. Fuzuli.

Indubitable [s] Şüphesiz. Muhakkak. Emin. Sağlam.

Indubitablement [h] Şüphesiz. Muhakkak olarak. Emin ve sağlam bir surette.

Inductance [es] (elektr) Müşterek tesir-i elektriği emsaliniñ miktarı, kıymeti.

Inducteur, trice [s] Nakil. Elektriği hamil. (ez) Elektriği hamil cisim.

Inductif, ve [s] Kıyasi. (fls) İstikrai.

Inductile [s] Gayr-i kabil intırak. Gayr-i müncer.

Inductilité [es] Gayr-i kabiliyet-i intırak. Adem-i incirar.

Induction [es] İstintaç, kıyas. İstikra. Netice-i hülasa. (elektr) Cereyan-ı biêt-tesir. Bir devre dahilinde bir cereyan veya mıknatısıñ taht-ı tesirinde husule gelen cerayan.

Inductivité [es] (elektr) Cereyan-ı bi't-tesir-i emsali.

Induire [fte] Sokmak. Kandırmak. İstintaç itmek. Sevk itmek. – **en erreur** Yañıltmak, hataya düşürmek. (elektr) Cereyan-ı bi't-tesir. Tesirani husule getirmek.

¹⁹² Sözlükte "Indocilemet" şeklindedir.

Induit [s] (elektr) **courant** – Cereyan-ı müteessir. (ez) Devre-i müteessire; derununda bir cereyan-ı müteessir geçen devre.

Indulgence [es] Müsamaha. Merhamet. Terahhum. Müsaade, iğmaz. Mağfiret. Kusuruñ, günahıñ kamilen veya kısmen affi.

Indulgent, e [s] Merhametli. Müsamahakar. Rahim. Gafur. Af iden.

Indult [ez] (t okunur) Papa tarafından bahş idilen imtiyaz veya muafiyet.

Indûment [s] Nizam ve adete muhalif olarak. Bi-gayr-i hak. Mugayir-i hak, kanun olarak.

Induration [es] (t) Kışrıñ sertleşmesi. Tesallüp.

Induré, e [s] Kışri sertleşmiş. Mutasallip. **chancre** – Karha-i efrenciye-yi mutasallibe.

Indurer [fte] Sertleştirmek. Tesallüp ittirmek.

Industrialiser [fte] Sınai bir mahiyet virmek. **s'** – Sınai bir mahiyet kesp itmek.

Industrialisme [ez] Sanayiñ tevaffuk-ı içtimaisi. Sınayi-i heyet-i içtimaiyenıñ esası telakki itmek fikir ve mesleği.

Industrie [es] Sınaat. Hirfet. Sanat. Hüner, marifet, maharet. Sanayi. **chevalier d'** – Serseri, türüdü. Anaforcu, yankesici. **vivre d'** – Anaforculuk-la geçinmez.

Industriel, le [s-e] Sınai. Erbab-ı sınaat.

Industrieusement [h] Sanatkarane. Hüner ve marifet-le. Hüner-mendane.

Industrieux, se [s] Hünerli. Musanna. Marifetli. Maharetli.

Indurie [es] Libas-ı semer.

Inébranlable [s] Sarsılmaz. Metin, kavi, muhkem, sağlam.

Inébriant, e [s] Sahoşluk viren. Müskir.

Inéchangeable [s] Mübadelesi kabil olmayan. Gayr-i kabil mübadele.

Inéclairci, e [s] Tenvir olunmamış. Meçhul. Muzlim, meşkuk.

Inéclairé, e [s] Gayr-i münevver. Aşık olmanın. Malumat sahibi olmayan.

Inécroulable [s] Yıkılmaz, adimü'l-indiras. Çökmez.

Inécouté, e [s] Gayr-ı mesmu.

Inédit, e [s] Henüz tab olunmamış. Gayr-ı matbu, gayr-ı münteşir. (laubaliyane) Yeñi, gayr-ı müstamel.

Inéditable [s] Tab ve neşr olunamaz.

Inéducation [es] Noksani terbiye.

Ineffable [s] Vasf ve tarif olunamaz. Gayr-i kabil-i tavsif.

Ineffaçable [s] Silinmez. Unutulmaz. Gayr-ı kabil-i nisyan. Zeval bulmaz.

Ineffaçablement [h] Unutulmaz bir surette. Silinememek üzere.

Ineffacé, e [s] Silinmemiş. Bozulmamış. Zevalnapezir. Gayr-i münseni.

Ineffectif, ve [s] Tesirsiz. Fiiliyata intikal itmeyen.

Ineffectué, e [s] İcra idilmemiş.

Inefficace [s] Kuvvetsiz, gayr-i müessir. Tesirsiz.

Inefficacement [h] Tesirsiz bir surette.

Inefficacité [es] Tesirsizlik. Kuvvetsizlik.

Inégal, e [s] Gayr-i müsavi. Gayr-i müstevi. Gayr-i muntazam, mütehavvil, garip. (mec) Gayr-i sebat, metin olmayan.

Inégaliser [fte] İntizamını bozmak. Gayr-i müsavi kılmak.

Inégalité [es] Adem-i müsavat. Garabet, adem-i intizam. Tahavvül.

Inélagamment [h] Zerafetsizce.

Inélagance [s] Zerafetsizlik.

Inélegant, e [s] Zerafetsiz.

Inéligible [s] İntihabı caiz olmayan. Gayr-ı kabil-i intihap.

Inéloquent, e [s] Belig olmayan. Fasih, selis olmayan.

Inéluctable [s] Defi kabil olmayan. Gayr-i kabil-i içtinap.

Inemployé, e [s] Kullanılmamış. Kullanılmayan. İstimal idilmemiş.

Inénarrable [s] Nakl ve hikayesi gayr-i kabil.

Inénarré, e [s] Nakl ve hikaye idilmemiş.

Inensemencé, e [s] Ekilmemiş; gayr-i mezru.

Inenvié, e [s] Arzu idilmemiş. Gıpta idilmemiş.

Inéprouvé, e [s] Tecrübe idilmemiş. His olunamamış. Gayr-i mücerrep.

Inepte [s] Kabiliyetsiz. İstidatsız. Maharetsiz. Beceriksiz. Gayr-i salih. Abes.

Ineptie [es] Adem-i kabiliyet. Abes söz ve hareket. İstidatsızlık. Beceriksizlik. Maharetsizlik.

Inépuisable [s] Tükenmez. Bitmez. Bipayan.

Inépuisé, e [s] Bitmeyen. Tükenmeyen. Bitmemiş.

Inépuré, e [s] Tasfiye olunmamış. Tathir idilmemiş.

Inéquilatéral, e [s] Gayr-i müsaviü'l-dilin.

Inéquitable [s] Adalet, nusret, hakkaniyete gayr-ı muvafık.

Inerme [s] Dikeni, iğnesi olmayan böcek. Madumu'ş-şevk.

Inerte [s] Amelsiz. Haraketsiz. Atıl. Ruhsuz. Kuvvetsiz. Madumu'l-harake.

Inertie [es] Atalet. Hareketsizlik. Adem-i tesir. Kuvvetsizlik. **force d'** – Kuvve-i atalet.

Inescomptable [s] İskonto idilemez.

Inespérable [s] Ümit olunamaz. Fevke'l-memul.

Inespéré, e [s] Gayr-i memul. Ümit idilmeyen.

Inessayé, e [s] Tecrübe idilmemiş.

Inestimable [s] Kıymeti takdir olunamaz. Bi-bedel, bi-baha. Soñ derece kıymetli. Kiran-ı beha.

Inévidence [es] Fikdan-ı bedahet.

Inévident, e [s] Gayr-i bedihi.

Inévitable [s] Gayr-i kabil-i içtinap. Zaruri, mübrem.

Inévitablement [h] Zaruri olarak. Gayr-i kabil-i içtinap surette. Bi'z-zarure.

Inexact, e [s] Doğru olmayan. Gayr-i sahih. Hilaf-ı hakkaniyet. Dikkatsiz, işine mukayyet olmayan. Gafil.

Inexactitude [es] Adem-i sıhhat, sehv, hata. Adem-i ihtimam. Yañlışlık.

Inexaminable [s] Gayr-i kabil-i muayeneve tetkik.

Inexaucé, e [s] İsaf olunmamış.

Inexcusable [s] Mazeret kabul itmez. Af olunamaz. Mazur görülmez.

Inexécution [s] Gayr-i kabil-i icra. Yapılması gayr-i mümkün.

Inexécuté, e [s] İcra olunmamış. Yapılmamış.

Inexécution [es] Adem-i icra.

Inexécution [s] Vacibü'l-icra olmayan. Nafizü'l-hükm, hükmü cari olmayan.

Inexercé, e [s] Talim idilmemiş. Alışmamış. Talim ve terbiye görmemiş.

Inexigible [s] Talep idilemez. Talebi gayr-i caiz. **dette** – Şimdiki halde talep idilemeyen, vadesi hulul itmeyen deyn.

Inexistant, e [s] Gayr-ı mevcut.

Inexistence [es] Adem-i mevcudiyet. Yokluk. Madumiyet.

Inexorable [s] Merhamete gelmez; katı yürekli. Merhametsiz. Sert, pek şiddetli.

Inexorablement [h] Merhametsizce. Sertlik-le, şiddet-le.

Inexpédient, e [s] Gayr-ı lazım. Zaruri, elzem, vacip olmayan. Gayr-ı münasip. Gayr-i muvafık.

Inexpérience [es] Tecrübesizlik. Tecrübesizlikten mütevellit hata. Acemilik. Noksani-i tecrübiye.

Inexpérimenté, e [s] Tecrübe görmemiş. Tecrübesiz. Tecrübe idilmemiş.

Inexpert, e [s] Mahareti, melekesi olmayan.

Inexpiable [s] Kefaret kabul itmez. Gayr-i kabil-i af ve mağrifet.

Inexplicable [s] İzah olunamaz. Bir mana virilemez. Gayr-i kabil-i izah. Añlaşılmaz. Acayip, garip, tuhaf.

Inexplicite [s] Gayr-i sarıh, gayr-i vazıh. Sarahatsız. Vuzuhsuz.

Inexpliqué, e [s] İzah ve tefsir idilmemiş. Esbabı zikir ve beyan idilmemiş.

Inexploitable [s] İşletilmesi gayr-ı kabil. İşletilmeye gayr-i salih.

Inexploitation [es] İşletilmeme. İşletilmeyiş.

Inexploité, e [s] İşletilmeyiş.

Inexplorable [s] Keşf idilmesi kabil olmayan. Gayr-i kabil keşf.

Inexploré, e [s] Gayr-i mekşuf (arazi, maden vesaire). Keşfi dilmemiş.

Inexplosible [s] İştiali kabil olmayan. Gayr-i kabil-i infilak. Na-kabil-i iştial.

Inexposable [s] (fls) Tamam-ile ve bi-hak tarif ve ifadesi kabil olmayan.

Inexpressible [ez] (laubaliyane) İsmi söylenmek caiz olmayan. Mala-zikr.

Inexpressif, ve [s] Bir mana ve ifadesi olmayan. Manasız. Bir şeye delalet itmeyen. Manidar olmayan.

Inexprimable [s] Tarif ve ifadesi gayr-i kabil. Gayr-i kabil-i tarif.

Inexprimé, e [s] Tarif ve ifade idilmemiş.

Inexpugnable [s] Hücum-la zabtı mümkün olmayan. Mümteniü't-teshir.

(mec) Her türlü hücum ve taarruza mukavemet idebilir.

Inextensible [s] Tevsi olunamayan (cisim) Uzatılmaz. Uzanmaz.

In extenso [h] Harfiyen. Bitamamiha. Tamam-ile.

Inexterminable [s] İstisali gayr-ı kabil. Tamam-ile izale ve imhası kabil olmayan.

Inextinguible [s] Söndürülemez. Gayr-i kabil-i itfa. (mec) Zabt ve teskin idilemez.

Inextirpable [s] Sökülüp çıkarılamayan.

In extremis [h] Hal ve ihtizarda.

Inextricable [s] İçinde çıkılamaz. Pek karışık ve müşevveş. Hal ve keşfi muhal.

Infailibilité [es] La-yuhtilik. Hata ve kusurdan masuniyet. Katiyet. Sağlamlık. Şaşmazlık.

Infailible [s] La-yuhti. Şaşmaz. Muhakkak, sağlam. Yañılmaz.

Infailiblement [h] Muhakkak, sağlam bir surette.

Infaisable [s] Yapılamaz.

Infalsifiable [s] Gayr-i kabil-i tağşiş. Taklidi mümkün olamayan.

Infamant, e [s] Hakaret ve mezelleti mucip. Mucib-i zillet. **peines** – **es** Mücazat-ı terziliye.

Infamation [es] Teşhir, terzil. (az müstameldir)

Infâme [s] Alçak. Rüsva. Deni. Menfur. Bais-i zillet. Pis, mülevves. (e) Alçak, rezil.

Infamement [h] Rezilane. Zelilane. Alçakça. Leimane.

Infâmie [es] Alçaklık. Namussuzluk, denaet. Rezalet. (cm) Hakaret-amiz, mahal-i namus sözler.

Infant, e [e] İspanya ve Portekiz krallarının ilk çocuklarından soñra tevellüt iden erkek ve kız evlatlarına virilen unvan. (es) (istihza makamında) Hafif meşrep kadın, metres.

Infanterie [es] Piyade askeri, piyade.

Infanticide [ez] Çocuk katillığı. (e-s) Çocuk katili.

Infantile [s] Etfale ait. **maladies** – **s** Çocuk hastalıkları.

Infatigabilité [es] Yorulmamazlık.

Infatigable [s] Yorulmaz. Gayretli.

Infatigablement [h] Yorulmayarak, kemal-i gayret-le.

Infatuation [es] Fart-ı meftuniyete. Temayül-i şedid. Fart-ı iltizam.

Infatuer [fte] İfrat ile ve gülünç derecede meftun itmek. Bir şahıs veya bir şey hakkında birine gülünç ve müfrit bir his-i takdir ilka itmek. **s'** – Bir şahıs veya bir şeye ifrat-la temayül itmek, meftun olmak.

Infécond, e [s] Mahsul virmez. Akim. Kısır. Doğuramaz.

Infécondité [es] Kısırlık. Akamet. Doğurmamazlık.

Infect, e [s] Çürümüş. Pis. Müteaffin. (mec) Müstekrih, müfsid-i ahlak.

Infectant, e [s] Çürüten. Taaffün ittiren. (t) İntani.

Infecter [fte] Bozmak; çürütmek. Taaffün ittirmek. Telvis itmek. Sirayet ittirmek. Buluşturmak. (mec) Fikir ve ahlakı ifsat itmek.

Inféctieux, se [s] Taaffünden hasıl olan, müteaffin. Taaffünden mütevellit. İntani. **maladies – ses** Emraz-ı intaniye.

Infection [es] Çürüme. Taaffün. Bozulma. Sirayet. İntan. (mec) Fesad-ı ahlak.

Infectiosité [es] İntaniyet. Sarılık. Taaffün itmek.

Infélicité [es] Felaket. Bedbahtlık.

Inféodation [es] Tımar tevcihi.

Inféoder [fte] Araziyi tımar suret-ile virmek. **s'** – Bir şeye tımar-ile vakf-ı nefis itmek. İntisap eylemek.

Infère [s] (nb) Eşfel, süfli.

Inférer [fte] İstidlal itmek. Teferrüs itmek. İstintaç itmek. Karar virmek.

Inférieur, e [s] Aşağı. Dun. Madun. Adı. Tahtani. (e) Eşfel. Madun.

Infériorité [es] Aşağılık. Madun olma. Güçlülük. Madununda bulunmak. Maduniyet. Kemterlik.

Inférieurement [h] Aşağı, dun olarak.

Infermable [s] Kapatılamaz.

Infermenté, e [s] Tahammür itmemiş.

Infermentescible [s] Gayr-ı kabil-i tahammür. Tahammüre gayr-i salih.

Infernal, e [s] Cehennemi. Cehennemlik. İblisane. Şeytancar. Çok gürültülü. **pierre** – Cehennem taşı, azotit fidda. **machine** – Cehennem, ölüm makinesi.

Infertile [s] Gayr-i mümbit. Çorak. Akim.

Infertilisable [s] Mümbit bir hale getirilmesi gayr-i kabil.

Infertilité [es] Çoraklık. Kısırlık. Adem-i inbat.

Infestation [es] Yağma, talan. İka-i hasar.

Infester [fte] Yağma itmek. Hasar ve zarar-ı ika itmek.

Infidèle [s] Sadakatsiz. Vefasız. İffetsiz. Bi-vefa. Gayr-i sahih, doğru olmayan. Hakikate gayr-ı mutabık. Mütehavvil. Kafir, dinsiz. (e) İmansız, kafir adam.

Infidélité [es] Sadakatsizlik. Vefasızlık. İffetsizlik. Adem-i sıhhat. Hakikate gayr-i mutabakat.

Infiguré, e [s] Muayyen şekli olmayan.

Infiltration [es] Tereşşüh. Süzülme. Sızma. İrtişah.

Infiltrer [ft] (**s'**) Süzülme. Tereşşüh itmek. Sızmak. (mec) Nüfuz, hulul itmek.

Infime [s] Eñ alçak. Eñ deni. Eñ adı. Eşfel.

Infimité [es] Alçaklık, denilik, adilik.

In fine (Latince) Bir fıkra veya babın sonunda, nihayetinde.

Infini, e [s] Nihayetsiz. Na-mütenahi. Na-mahdut, fevke'l-had. (ez) Bad-i mücerret. Kaza-i la-yetenahi. (riya) Namütenahi. **à l'** – Nihayetsiz. Bi-had. İla gayri'n-nihaye.

Infiniment [h] La-yuad. Soñ derece. (riya) – **petit** Asgar-ı namütenahi.

Infinité [es] Payansızlık. Gayet çok; külliyyat.

Infinitésimal, e [s] La-yetecezza. Soñ derece küçük. **calcul** – Hesab-ı namütenahi.

Infinitésimalement [h] Soñ derece küçük miktarda.

Infinitésime [s] Asgar-ı namütenahi. (ez) Cüz-i la-yetecezza.

Infinitif, ve [s] (sr) Mastar nevinden, mastari. (ez) Mastar.

Infinitude [es] Nihayetsizlik. Payansızlık. Namütenahilik.

In fiocchi [h] Büyük üniforma ile. Resmi kıyafet-le.

Infirmary [s] Kabil-i nakz. Kuvvetini izale itmek kabil olan.

Infirmary, ve [s] Nakz ve iptali mucip. Müptil.

Infirmary [es] Nakz, iptal. Fesh. Kuvvetini izale.

Infirmary [s] Sakat. Alil. Kötürüm. Mariz. Zayıf, dermansız. **lettres – s** Huruf-u illet.

Infirmary [fte] Nakz itmek (mec) Zayıflatmak. Kuvvetini izale itmek. Çürütmek. Fesh itmek. İptal, ilga itmek.

Infirmary [es] Mektep, kışla, manastır hastahanesi. Maluline mahsus hastahane. Küçük hastahane. – **du dépêt** Hapishane hastahanesi.

Infirmary, ère [e] Hasta bakıcı.

Infirmary [es] Maluliyet. Sakatlık. Zaaf. Maraz-ı mutad. (mec) Adem-i kemal.

Inflamasyon [es] Yanma. İştial.

Inflamasyon [es] Kabiliyet-i ihtirak, iştiâl.

Inflamasyon [s] Kolay iştiâl iden. Kabil-i iştiâl. Kabil-i ihtirak. (mec) Kolayca aşık ve meftun olan. **matières – s** Mevad-ı müştaiile.

Inflamasyon, trice [s] Müştail, yakan, ateş viren. (ez) Ateş viren alet.

Inflamasyon [es] Tutuşma. Alevlenme. İştial. İhtirak. (t) İltihap.

Inflamasyon [s] İltihabi.

Inflasyon [es] (t) Şişe.

Infléchi, e [s] Eğilmiş, eğrilmiş. Mütemayil. (riya) Münatif. **arc – Sehm-i** münatif.

Infléchir [fte] Ekmek, eğilmek. Meyl ittirmek. **s'** – Eğrilenmek, bükülmek. Ekilmek.

Inflétrissable [s] Solmaz, bozulmaz. Soldurulmaz.

Inflexibilité [es] Eklememezlik. Bükülmemezlik. (mec) Metanet-i kalbiye, fikriye. Adem-i teessür ve rikkat.

Inflexible [s] Eğilmez, bükülmez. Sert. (mec) Katı yürekli. Rikkatsiz gayr-i kabil-i teessür.

Inflexion [es] Bükme. Bükülme. Eğilme. Eğme. (ed) Nağme, sadanıñ tagayyüratı. **point d'** Nokta-i inıtaf. (fiz) İnkısar-ı şuaat. (h) İnitaf. (sr) Tarif, irap.

Inflition [es] Ceza tayin itme.

Infliger [fte] Ceza virmek. – **une amende** Bir ceza-yı nakdi tayin itmek, hüküm itmek.

Inflorescence [es] (nb) Tezehhür. Vaziyet-i ezhar.

Influçnable [s] Nüfuz altında kalabilen. İcra-yı nüfuz idilebilen.

Influence [es] Tesir, nüfuz. Kuvvet. (mec) İtibar. (fiz) Uzaktan husule gelen teessür.

Influencer [fte] İcra-yı nüfuz etmek. İcra-yı tesir etmek. Tenfiz etmek.

Influent, e [s] Müteneffiz nüfuzlu. İtibarlı. Sahibü'l-nüfuz.

Influenza [es] Enflüanza. Nezle-i müstevliye.

Influer [fte] İcra-yı tesir etmek. İcra-yı nüfuz etmek.

Influx [ez] Vücuda bazı uzvi tesirata sebep olduğu zan idilen seyyale-i itibarına.

In folio [ez] İkiye katlanarak dört sahife teşkil iden forma. Böyle formalı kitap.

Inforçable [s] Zorlanamaz. Cebr idilemez.

Informateur, trice [e] İhbar iden. Malumat viren. Muhbir.

Information [es] İstihbar. Malumat. Tahkikat. Tedkikat. (hk) Tahkikat-ı evveliyeye. İstima-i şühut. Şühuduñ ifadat-ı mazbutası. Zabtname. (cm) İstihbarat.

Informe [s] Şekilsiz. Biçimsiz. (hk) Nakıs, na-tamam.

Informé [ez] Mahkemece icra olunan keşf ve tahkikat. **jusqu' à plus ample** – İkmal-i tahkikat idilinceye kadar. (s) Malumat ve vukuf sahibi : kader. (s) Malumat ve vukuf sahibi : **dans les cercles bien** – s Vakıf-ı ahval olan mahafilde. **perso ne bien** – e Malumat-ı mevsuka sahibi adam.

Informer [fte] Şekl-i aslisinde teşkil etmek. Haberdar etmek. Haber virmek. İcra-yı tahkikat etmek. (fl) Haberdar olmak. Tahkikatta bulunmak. Haber

almak. Malumat elde etmek. İstihbar etmek.

Informité [es] Şekilsizlik. Biçimsizlik.

Infortifiable [s] Tahkimi mümkün olmayan. Gayr-i kabil-i tahkim.

Infortune [es] Talihsizlik. İdbar. Felaket. Nekbet. Bedbahtlık. (cm) Felaket-amiz. Meşum ahval ve avakıp.

Infortuné, e [s] Talihsiz. Bedbaht. Uğursuz. Musipli.

Infracteur [e] Kanun veya muahede hilafına hareket iden. Kanun-şiken ahd-şiken (az müstameldir)

Infraction [es] Bir kanun, bir emir, bir muahedeniñ ihlali. Nakzi. Ahd-şikenlik. Kanun-şikenlik. İhlal. – **aux traités** Nakz-ı muahedat. (hk) – **s à la loi** Efal, ceraim-i memnua. **tert tive d'** – Tasaddi-i cürm. **concours d'** – İctima-i ceraim. – **de ban** Menfaden firar.

Infranchissable [s] Geçilmesi, atlanması mümkün olmayan. Gayr-i kabil-i mürur. (mec) Gayr-i kabil-i iktiham.

Infrangible [s] Kırılmaz. Gayr-i kabil-i kesr.

Infrastructure [s] Şimendifercilikte : dolma, köprü, geçitler; tüneller vesaire misilli döşemeniñ ihzarına müteallik ameliyat-ı türabiye ve sınıyeniñ heyet-i umumiyesi.

Infraternel, le¹⁹³ [s] Bir kardeşe yakışmayan. Kardeşliğe mugayir. Mugayir-i uhuvvet.

Infrayé, e [s] İşlek olmayan. Açılmamış (yol).

¹⁹³ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Infréquence [es] Sık olmamazlık. Devamlılık. Adem-i tevarüd.

Infréquent, e [s] Tenha. Kalabalık-la bulunmayan. Devam idilmeyen.

Infréquenté, e [s] Kimseniñ gitmediği. Hali. Tenha. Devam idilmeyen.

Infriable [s] Toz haline getirilemez. Rakik, kurak olmayan.

Infuctueusement [h] Semeresiz surette. Beyhude, boş yere. İstifadesiz.

Infuctueux, se [s] Mahsul vermeyen. Semeresiz; faydesiz. Beyhude. Neticesiz.

Infultinabilité [es] Saika isabet itmeyiş. Yıldırım-la vurulamayış.

Infumable [s] İçilemeyen. İçilmesi gayr-i kabil (tütün).

Infundibuliforme [s] Huni şeklinde. Kami'ş-şekl (nebatat).

Infus, e [s] Fitri-i mevhibe. Dad-ı hak. Cibilli. Ruhta-i mündemiç.

Infuser [fte] Hülasasını almak üzere nebati haşlamak. Nak etmek. (mec) Derununa sokmak. İthal etmek. Dökmek.

Infusibilité [es] Gayr-i kabiliyet-i zeveban. Erimek kabiliyeti olmamaklık.

Infusible [s] Gayr-i kabil-i zeveban. Gayr-i müzap. Erimek.

Infusion [es] (sayde) Nak. Menku.

Infusoir [ez] Menku yapmaya mahsus kap.

Infusoires [ez-cm] (hayv) Huveynat-ı nakkiye.

Inga [ez] (nb) Meksika'nın akasya ağacı.

Ingagnable [s] Kazanılmaz.

Ingambe [s] (laubaliyane) Çevik. Seriü'l-hareke. Tetik.

Ingarranti, e [s] Temin idilmeyen. Temin olunmamış (emtia).

Ingélif, ve [s] Soğuğun tesir-ile doñmayan. Gayr-i kabil-i incimat.

Ingénérabilité [es] Doğrulmamazlık.

Ingénérable [s] Doğrulmaz. Tevlid idilmez. Lem yelid. Gayr-i kabil-i tevlid.

Ingénier [fl] (s') Tedbir düşünmek. Maharet-le yapmaya özenmek. Sarf ve zihn etmek.

Ingénieur [ez] Mühendis. – **civil** Mülkiye mühendisi. – **des ponts et des chaussées** Turuk ve maabir mühendisi. – **des mines** Maden mühendisi. – **électricien** Elektrik mühendisi.

Ingénieusement [h] Maharet ve maarifet-le. Hüner-mendane. Mahirane.

Ingénieux, se [s] Tedbirli. Hünerli. Maarifetli. Musanna. Hünerment. Mahir.

Ingénu, e [s] Sade dil. Saffet sahibi. Saf derun. (e) Saf adam. (es) Tiyatroda saf genç kız rolünü oynayan kadın.

Ingénuité [es] Sade dillik. Saffet. Saf derunluk. Saf-dilane sözler ve efal. (tiya) Saf ve genç kız rolü.

Ingénument [h] Kemal-i saffet-le. Saf-dilane.

Ingérence [es] Bila-davet bir işe müdahale, karışma.

Ingérer [fte] Mideye indirmek, ağızdan ithal etmek. s' – Yutmak. (mec) Tost etmek, müdahale etmek, karışmak.

Ingesta [ez-cm] (t) İthalat.

Ingestion [es] Ağızdan mideye ithal.

In globo [h] Toptan. Müctemian.

Inglorieux, se [s] Şansız, şerefsiz.

Ingouvernable [s] İdare idilmez. Gayr-i kabil-i idare.

Ingracieux, se [s] Kaba, zerafetsiz, çirkin. Nezaketsiz.

Ingrat, e [s] Kafir-i nimet, kadir-şinas. Nankör. Mahsul virmez, akim, çorak. Gayr-i müsait. Çirkin, na-pesendiye. Ruhsuz (mevzu).

Ingratement [h] Nankörcesine.

Ingratitude [es] Nankörlük. Küfran-ı nimet. Kadirşinaslık. Akamet. Adem-i imbat. Mahsülsüzlük.

Ingrédient [ez] (t) İlacıñ terkiğine dahil olan eczanıñ her biri. Cüz-i devam. Madde, şey.

Ingression [es] Akın. (coğ) Sath-ı bahirden alçak bir mahaliñ deñiz suları tarafından istilası.

Inguéable [s] Geçit yeri olmayan. (nehir) Geçit virmez geçit-le geçilemez.

Inguérissable [s] Tedavisi gayr-ı kabil. Gayr-ı kabil-i şifa. (mec) Çare-saz olunamaz. İltiyamsız. Çaresi olmayan.

Inguinal, e [s] Kasığa mensup ve müteallik. Mağbeni. **hernie – e** Fıtk-ı mağbeni.

Ingurgitation [es] Oburca ve fazla miktarda yime, yutma. Bel.

Ingurgiter [fte] Boğazdan indirmek. Oburcasına ve fazla miktarda yutmak, bel itmek. Tıkınmak. Tıka basa yemek.

Inhabile [s] Mahir olmayan. Beceriksiz. (hk) Na-ehil. Gayr-i salih.

Inhabileté [es] Maharetsizlik. Adem-i kabiliyet. Ehliyetsizlik. Beceriksizlik.

Inhabilité [es] Ehliyet-i kanuniyesi olmamaklık. Adem-i salahiyet.

Inhabitable [s] İskana gayr-ı salih, gayr-ı müsait. Kabil-i sekene olmayan.

Inhabitation [es] Adem-i iskan. Gayr-ı meskun olma.

Inhabité, e [s] Gayr-ı meskun.

Inhabitude [es] Adem-i itiyat.

Inhabitué, e [s] Alışmamış. Gayr-ı munis.

Inhabituel, le [s] Gayr-ı mutad.

Inhalateur [ez] Alet-i münşak.

Inhalation [es] Nefes-le çekip yutma. İnşak. İmtisas. Mas.

Inhaler [fte] Nefes-le çekip yutma. İnşak itmek. Mas itmek.

Inharmonie [es] Ahenksizlik. Adem-i tevafuk, itilafsızlık.

Inharmonieux, se [s] Ahenksiz. İmtizaçsız.

Inharmonique [s] Ahenksiz. Nabemehal.

Inhérence [es] Yapışıklık. Merbut olma. Lüzum-ı gayr-ı mefarik. Mebutiyet.

Inhérent, e [s] Yapışık. Merbut. Lazım-ı gayr-ı mefarik.

Inhiber [fte] Men itmek. Yasak itmek. (az müstemeldir)

Inhibion [es] Memnuniyet. Yasak. Men, nehiy.

Inhibitoire [s] Tahdiri. (eski kelimedir)

Inhonoré, e [s] Hürmet idilmemiş. Asla nail-i hürmet olmayan.

Inhospitalier, ère [s] Misafirpever olmayan. Garip-nevaz olmayan; hüsn-i muamele itmeyen. Misafirperverlik nezaketine mugayir.

Inhospitalité [es] Misafir kabul itmeyiş. Gureba ve ecanibe su-i muamele.

Inhumain, e [s] İnsaniyetsiz. Zalim, merhametsiz, hunhar, gaddar. Mugayir-i insaniyet. (es) Bi-vefa, cefakar kadın.

Inhumainement [h] Zalimane, merhametsiz, mugayir-i insaniyet bir surette.

Inhumanité [es] İnsaniyetsizlik. Gaddarlık. Zalimlik, vahşet, merhametsizlik.

Inhumation [es] Cenaze defni. Defin. Tedfin.

Inhumer [fte] Cenaze defin etmek. Gömmek.

Iniaque [s] (tşr) Kafavi.

Iniencéphale [ez] Dimağın kafadan hurucu.

Inimaginable [s] Ma-fevkü't-tasavvur. Tahayyülüñ fevkinde. Hariku'l-ade. Hatır ve hayale gelmez.

Inimaginé, e [s] Gayr-ı mütehayyil. Gayr-i mutasavvir.

Inimitable [s] Taklidi kabil olmayan. Gayr-ı kabil-i taklit.

Inimité, e [s] Asla taklit idilmemiş.

Inimitié [es] Husumet. Adavet, buğz, kin, nefret. Adavet. Düşmanlık.

Inimprimable [s] Tabı kabil olmayan. Gayr-ı kabil-i tab.

Inimprimé, e [s] Gayr-ı matbu.

Inindustrieux, se [s] Hiref ve zayiden behresi olmayan. Gayr-ı musanna. Maharetsiz. Hüner ve marifetsiz.

Ininflammabilité [es] Gayr-i kabil-i iştiial olma.

Ininflammable [s] Gayr-i kabil-i iştiial.

Ininstruit, e [s] Malumatsız. Tahsil görmemiş. Vukufsuz.

Ininstructif, ve [s] Müfit malumatı muhtevi olmayan.

Inintelligence [es] Zekavetsizlik, ferasettsizlik. Gabavet.

Inintelligent, e [s] Zekavetsiz. Ferasettsiz. Gabi.

Inintelligible [s] Añlaşılmaz. Akıldan hariç.

Inintelligiblement [h] Añlaşılmaz bir surette.

Inintentionnellement [h] Taammüden, kasten olmaksızın. Men-i gayr-ı taammüt. Gayr-ı kasti.

Ininterprétable [s] Tefsir ve tercümesi kabil olmayan.

Ininterprétation [es] Noksan-ı tefsir, adem-i tercüme.

Ininterprété, e [s] Tercüme, tefsir idilmemiş.

Ininterrompu, e [s] Ardı arkası kesilmeyen. Mütemadi. La-yenkati. Fasılasız. Muttasıl.

Ininterruption [es] İttisal. Temadi. Adem-i inkıta.

Inion [es] (tşr) Kafa.

Ininvité, e [s] Gayr-ı meduv. Davet idilmeyen.

Iniope [ez] Kafası üzerinde gözü olan.

Inique [s] Haksız. İnsafsız. Adaletsiz. Mugayir-i adalet.

Iniquement [h] Hak ve insafa mugayir olarak. Mugayir-i adalet bir surette.

Iniquité [es] Haksızlık. Gaddar. Fesad-ı ahlak. İtisaf. Zalim ve insafsız olan adam.

Initial, e [s] Kelimeniñ ilk harfi; baş harf. Marka harfi. İptidai. **vit sse – s** Sürat-i iptidaiye. (es) Bir kelimeniñ, bir ismiñ baş harfi.

Initiateur, trice [e] Bir mezhebe, bir cemiyete, bir mesleğe duhul için rehberlik iderek ilk malumatı viren kimse. Rehber, delil.

Initiation [es] Bir mezhebiñ, bir ilmiñ esrarını öğrenmek için idilen delalet. Bir cemiyet-i hafiyeye kabul idilmek için yapılan merasim. Rehberlik. Delalet. Öğretme. Alıştırma.

Initiative [es] Teşebbüs. Teşebbüs-i ibtidai. Bedet-i zatiye. Teşebbüs-i şahsi. Bedaat. **prendre l' – de** Teşebbüs etmek. Başlamak. (cm) Teşebbüsat. – **parlementaire** Meclisiñ teklif-i kavanin-i hakkı. – **des lois** Teklif-i kavanin.

Initié, e [e-s] Mahrum ve vakıf olan. Bir sanatiñ, bir cemiyetiñ esrarına vakıf olan kimselere denir.

Initier [fte] Vakf iden. Esrarı keşf ettirmek. Bazı cemiyatiñ esrarengiz merasim-i hafiyesine iştirak ittirmek. **initium sapientiae, timor Domini** (Latince) Resü'l-hikmetü'l-mahafetullah.

Injecté, e [s] Teskiye idilmiş. Tenkiye idilmiş. Kaniñ toplanması-la kızarmış, kıpkırmızı kesilmiş. **yeux – s** Kan çanağına dönmüş göz.

Injécter [fte] Şırınga ile zerk itmek. Teskiye etmek. Tenkiye etmek. **s' –** Kaniñ toplanması-la kıpkırmızı olmak.

Injecteur, trice [s] İhtikana mahsus. (ez) İhtikan yapan kimse. İhtikan aleti. Şırınga. (makine) Kazana muktezi suyu nakil ve ita iden cihaz : teskiye cihazı.

Injection [es] İhtikan. Hukne. Şırınga. Şırınga idilen mayi.

Injonctif, ve [s] İhtari.

Injonction [es] Kati emir, ihtar.

Injouable [s] Oynaması kabil olmayan. Çalınması gayr-ı kabil.

Injudicieux, se [s] Gayr-ı makul.

Injure [es] Sövme. Seb ve şetm. Tahkir. İtale-i lisan. Cevr ve cefa, gaddar. **faire – à** Şüphe etmek.

Injuration [es] Tahkir itme. Sövme.

Injurier [fte] Sövmek. Tahkir etmek. İhlal-i namus etmek. **s' –** Yekdiğerine tahkir etmek.

Injurieux, se [s] Tahkir-amiz. Muhakkar. Hakaret-amiz.

Injuriusement [h] Muhakkarane. Seb ve tahkir iderek.

Injuste [s] Haksız. Yañlış, asılsız. Mugayir hak ve adalet. Muhalif, adl ve nasfet. (ez) Haksızlık.

Injustement [h] Na-hak yere. Bi-gayr-ı hak. Bila-sebep. Haksız olarak.

Injustice [es] Haksızlık. Adaletsizlik. Hakkaniyetsizlik. İnsafsızlık.

Injustifiable [s] Mazeret kabul itmez. Mazur görülmez. Hak virilemez. Haklı görülemez.

Injustification [es] Adem-i tedbiriye. Adem-i mazuriyet.

Injustifié, e [s] Haklı görülmemiş. Mazur. Görülmemiş. İspat idilmemiş.

Inlassable [s] Yorulmaz. Usanmaz.

Innascible [s] Doğmaz. Lem-yelid.

Innavigable [s] Seyr-i sefaine salih olmayan (deñiz, nehir vesaire). (az müstameldir)

Inné, e [s] Cibili. Fitri. Mader-zad. **idées** – **es** Vicdaniyat. **droits** – **s** Hukuk-ı mevlüde.

Innégociable [s] Havale, ciro, fûruht idilmesi gayr-i kabil (senedat-ı ticariye)

Innéité [es] Fitrilik.

Innervation [es] Kuvve-i asabiye.

Innocemment [s] Masumane. Halisane. Sadedilane. Masum olarak.

Innocence [es] Masumiyet. Saflık. Bi-günahlık.

Innocent, e [s] Masum. Kabahatsiz. Bi-günah. Beriü'z-zimme. Pak-damen. Saf. Saf-dil. Zararsız. **jeux** – **s** Eğlence makamında oynanan oyun. (e) Gayr-i mücrim, masum adam. (ez) Masumcağız, küçük çocuk.

Innocenter [fte] Kabahatsiz çıkarmak. Masumiyetine, beraatine hükm etmek.

Innocuité [es] Zararsızlık. Adem-i mazarrat.

Innombrable [s] Sayısız, la-yuad, hesapsız. Pek çok.

Innomé, e [s] İsimsiz.

Innominé, e [s] (tşr) Kendine mahsus ismi olmayan. **os** – Azm-ı la-ism. Azm-i harkafi.

Innommable [s] (fls) İsim virilmesi kabil olmayan. (mec) Adi. Müstekrih. İğrenç.

Innovateur, trice [e-s] Müceddit. Teceddüperver. Muhdis.

Innovation [es] Teceddüt. İbda. İcat. Yeñilik.

Innovet [fte] Teceddüt göstermek. Yeñi usul çıkarmak. Tecdit etmek. Tadilat, vücuda getirmek. (fl) Tadilat, tebdilat-ı icra etmek. Yeñilik vücuda getirmek. İcat etmek.

Innobéissance [es] İtaatsizlik. Serkeşlik.

Innobéissant, e [h] İtaatsiz. Serkeş.

Innobligence [es] Adem-i nezaket ve hüsn-i muamele.

Inobservable [s] Kabil-i icra ve riayet olmayan. Tetkik ve müşahedesi mümkün olmayan.

Inobservance [es] Ahlaki, tıbbi vesaireye ait vesaya adem-i riayet.

Inobservation [es] Kanuna veya ahd ve peymane adem-i riayet. Taahhüdatıñ adem-i icrası.

Inobservé, e [s] Gayr-i meşhut. Farkına varılmamış. Nazar-ı dikkate ilişmemiş.

Inobstrué, e [s] Gayr-ı mesdut. Tıkalı olmayan.

Inoccupation [es] Adem-i meşguliyet. İşsizlik. İşgal idilmeyiş.

Inoccupé, e [s] Gayr-ı meşgul. İşsiz. İşgal idilmemiş.

In-octavo [ez] Sekize katlanarak on altı sahifeden ibaret forma. Forması on altı sahifelik kitap.

Inoculabilité [es] Kabiliyet-i telkih.

Inoculable [s] Kabil-i telkih.

Inoculateur, trice [e] Aşı yapan, tekid iden.

Inaculation [es] Aşılama. Telkih. İlkah. (mec) Efkar ve akaidiñ neşri, telkini.

Inoculer [fte] Aşılama. Telkih itmek. (mec) Sirayet ittirmek. Sirayet ahlaki suret-ile nakl itmek.

Inodorant, e [s] Koku virmeyen. Kokmayan. Rayihatsız.

Inodore [s] Kokusuz.

Inoffensif, ve [s] Zararı dokunmayan. Zararsız. Mahzurdan salim. İlişmez.

Inofficiel, le [s] Gayr-i resmi. Nim-resmi.

Inofficiellement [h] Gayr-i resmi olarak. Nim-resmi olarak.

Inofficieux, se [s] Nim-resmi olmayan. (hk) **testament** – Varis-i tabiiyi mirastan mahrum iden vasiyetname.

Inofficiosité [es] (hk) Vasiyetnamenin nefy mirasını mutazammın olması.

Inomissible [s] Unutulmayan. Gayr-i kabil-i nişan.

Inondation [es] Feyezan. Tuğyan-ı miyah. Su basma. (mec) İstila. İzdiham.

Inondé, e [e] Seylabzede. (s) Su altında kalmış; ıslanmış. (mec) Müstağrak, lebriz.

Inonder [fte] Suya gark itme. İslatmak. Suya batırmak. Suya basmak. (mec) Lebriz itmek. İstila itmek. Çiğnemek. Müstağrak itmek.

Inopérable [s] Ameliyat-ı icra idilmesi gayr-i kabil.

Inopérant, e [s] Tesirsiz.

Inopiné, e [s] Gayr-i muntazır. Nageh-zuhur. Hilaf-ı memul.

Inopinément [h] Bağteten. Gayr-i muntazır bir surette. Memulün haricinde birdenbire. Nagehani.

Inopportun, e [s] Vakitsiz, münasebetsiz. Na-bemahal. Na-behengam.

Inopportunément [h] Vakitsiz olarak. Münasebetsiz olarak.

Inopportunité [es] Münasebetsizlik. Vakit ve hale adem-i riayet.

Inopposable [s] Gayr-i kabil-i muhalefet.

Inorganique [s] Gayr-i uzvi.

Inorganisable [s] Gayr-i kabil-i tensik. Gayr-i kabil-i teşkil.

Inosculation [es] (tşr) Şıryanların ağza gelmesi. Müfavehe. Müfagame.

Inostensible [s] Gayr-i kabil-i irae. Gayr-i aleni. Ayan olmayan.

Inoubliable [s] Unutulmaz.

Inoulié, e [s] Unutulmamış. Gayr-i mensi.

Inouï, e [s] İşitilmemiş. Na-şenide. Garip, fevkalade.

Inouïsme [ez] (laubaliyane) Garabet. Naşenidelik. İşitilmemişlik.

Inovulé, e [s] (ta t) Yumurtasız. Madumu'l-beyze.

Inoxidable [s] Gayr-i kabil-i tahammuz. Paslanmaz.

In pace [ez] (**in passé** okunur) Bir manastırda mücrimleri madamü'l-hayat hapsitmeye mahsus yer aleti ve zindanı.

In partibus [s¹⁹⁴] Unvanı fahri olup hiçbir vazifesi olmayan piskoposa denir. (istihza-yı tarik-ile) Vazife ve memuriyeti olmayan (nazır, sefir vesaire).

In-petto [h] Kalben. Cehri olmayarak. Hafiyen.

In-plano [ez] Tek bayrakta iki sahiften ibaret olan matbua.

Inqualifiable [s] Gayr-i kabil-i vasf ve tarif. Fena ve mezzum. Na-layık. Yakışmaz. Na-seza.

In-quarante-huit [ez-s] Kırk sekiz veya doksan altı sahifelik forma. Bu formada kitap.

Inquart [ez] veya **Inquartation** veya **Quartation** [es] Bakır-la mahlut altını, sikletiniñ takriben üç misli gümüş ilavesi suret-ile tasfiye etmek.

In-quarto [ez-s] (**ain-koua**) Dörde katlanarak sekiz sahifeden ibaret forma. Bu formada kitap.

Inquiet, ète [s] Rahatsız. Muzdarip. Endişeli. Üzüntülü. Mucib-i merak.

Inquiétant, e [s] Rahatsız iden, endişeye düşüren. Endişe-bahş. Mucib-i endişe. Salib-i aram.

Inquiétement [h] Merak, üzüntü ile. Endişe ile.

Inquiéter [fte] Rahatsız etmek. Aramını selp etmek. Endişeye düşürmek. Üzüntü virmek. Taciz etmek. s' – Üzülmek. Endişe etmek.

Inquiétude [es] Rahatsızlık. Endişe. Telaş. Izdırap. Merak. Halecan. Bi-huzurluk.

Inquisiteur [ez] Engizisyon hakimi. (s) Müdekkik. Mütefahhıs.

Inquisition [es] Engizisyon mahkemesi. Taharriyat ve tetkikat-ı keyfiye.

Inquisitionnaire [s] Engizisyona ait, müteallik.

Inquisitionner [fte] Keyfi taharriyat ve tetkikat-ı şedidede bulunmak.

Inquisitorial, e [s] Engizisyon mahkemesine ait, müteallik. Gaddarane taharri ve tetkik mahiyetinde olan.

Inquisitorié, e [s] Engizisyon mahkemesinde mahkum edilmiş.

Inracontable¹⁹⁵ [s] Nakil ve hikaye idilemez.

In re (Latince) Hakiki, müspet, fiili.

Inruinable [s] Gayr-i kabil-i tahrip.

Insaisi, e [s] Gayr-i mahcuz.

Insaisissabilité [es] Kabil-i hacz olmama. Yakalanmama.

Insaisissable [s] Ele geçmesi, tutulması kabil olmayan. Tutulamaz. Kanunen hacz olunamaz. (mec) Añlaşılamaz. Müşkilü'l-fehm. Takdir idilemez.

Insalissable [s] Kirletilmesi kabil olmayan.

Insalivation [es] Çiğnerken lokmanıñ tükürük-le ıslatılması. Telaup, tartib-i bi'l-maab.

Insalubre [s] Muzır-ı sıhhat. Vahim. Muhilü's-sıhha (hava vesaire).

Insalubrité [es] Sıhhate mazarrat. Adem-i ciyadet. Vahamet.

¹⁹⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

¹⁹⁵ Sözlükte "Inracontable" şeklindedir.

Insalutaire [s] Bais-i felah vee salah olmayan.

Insanite [es] Adem-i makuliyet. Divanelik. (cm) Na-makul, saçma sapan sözler ve efal.

Insapide [s] Taam ve lezzeti olmayan. Yavan

Insapidité [es] Tatsızlık. Yavanlık.

Insatiabilité [es] Duymamazlık. Aç gözlülük. (mec) Hırs, tama.

Insatiable [s] Doymak bilmez. Açgözlü. (mec) Gayr-i kabil-i işba. Gayr-i kabil-i teskin. Haris. Tamakar.

Insatisfait, e [s] Gayr-ı memnun. Na-hoşnut.

Insaturable [s] Gayr-ı kabil-i işba.

Insaturé, e [s] Gayr-i meşbu.

Insciemment [h] Bilmeyerek, haberi olmayarak.

Inscient, e [s] Haberi olmayan, bilmeyen. Valih. Farkında olmaksızın.

Inscription [ez] Kitabe. Kayıt. Tescil. Levh, levha.

Inscrire [fte] Deftere kayıt ve tahrir etmek. (h) Bir şekli-i dahiline diğer bir şekil çizmek. **s'** – Kaydidilmek. – **en faux** Mahkemede hasmın ibraz ittiği evrakın sahteliğini iddia etmek. Bir ifadeyi ret etmek. İtiraz etmek.

Inscrit, e [z] Deftere kayıt olmuş. Mukayyet. (riya) Mersum. Dahili.

Inscrutabilité [es] Gayr-i kabiliyet-i istiknah.

Inscrutable [s] İstiknahi kabil olmayan. Kühüne varılamaz.

Inscruté, e [s] Tahkik, keşf, istiknah idilmemiş.

Insculper [fte] Damgalamak.

Insécouable [s] Sarsılmaz.

Insécourable [s] Gayr-ı kabil-i muavenet. Yardım idilemez.

Insecte [ez] Böcek. Haşere. (mec) Muhakkir, muzır adam.

Insecticide [s] Böcekleri öldüren.

Insectivore [s] Böcek yiyen. Eklü'l-hevam.

Insectologie [es] Mebhasü'l-hevam.

Insécurité [es] Adem-i emniyet. Emniyetsizlik, asayişsizlik.

Inséductible [s] İğfal idilemez. Baştan çıkarılamaz.

In-seiza [ez-s] On altıya katlanarak otuz iki sahifeden ibaret forma. Bu formada kitap.

Insénescence [es] İhtiyarlama.

Insensé, e [s] Akılsız. Budala. Mecnun. Na-makul.

Insensibilisateur, trice [s] Mübtil-i his. (ez) His-i iptal iden (ilaç).

Insensibilisation [es] Hissizlik. Hissin iptali.

Insensibiliser [fte] Hassasiyetini izale etmek. Hissini iptal etmek.

Insensibilité [es] Hissizlik. Duygusuzluk. La-kaytlık.

Insensible [s] Hissiz. Merhametsiz. La-kayt. Bi-his. His olunamaz.

Insensiblement [s] Azar azar. His idilmeyecek surette.

Inséparable [s] Ayrılması gayr-ı kabil. Gayr-ı kabil-i tefrik. Gayr-ı mefarik. (ez) Muhibü'l-sadık.

Inséparé, e [s] Ayrı olmayan. Ayrılmamış.

Insérer [fte] İthal etmek. Derç etmek. Sokmak. İlave etmek.

Insermenté, e [s] Tahlif idilmemiş.

Insertion [fte] Gazeteye ders ve neşr. İndimaç. – **s judiciaires** Neşriyat-ı adliye, ilan-ı muhakeme. (nb) İrtikaz. (tşr) İndigam. (sr) İndiraç.

Insexé, e ve **Insexué, e** [s] (nb) Cinsi olmayan. Madumü'l-cins.

Insexuel, le [s] Cinsiyeti olmayan.

Insidieusement [h] Muğfilane. Hilekarlık-la.

Insidieux, se [s] Hilekar. Muğfil.

Insigne [s] Namdar. Parlak. Meşhur. Ehemmiyetli, şaşaalı.

Insigne [ez] Bir rütbe ve makam ve nişan alameti.

Insignifiance [es] Manasızlık. Ehemmiyetsizlik. Cüzilik.

Insignifiant, e [s] Manasız. Boş. Ehemmiyetsiz. Cüzi.

Insincérité [s] Samimiyetsizlik. Vefasızlık.

Insinuant, e [s] Sokulgan. Telkin ve ima iden. Usul ile hulul iden.

Insinuation [es] Yavaş yavaş hulul itme. Telkin, işrap, cinas. İma. Yavaşça, ithal itme. (ed) Tenasüb-i kelim ve emsali sanat-ı edebiye.

Insinuer [fte] Kandırmak, telkin, işrap ve ima etmek. Yavaşça sokmak, ithal

itmek. (mec) Mahirane bir surette biriniñ zihnine sokmak. **s'** – Hulul etmek. Sokulmak. Girmek.

Insipide [s] Tatsız. Yavan. (mec) Zerafetsiz. Letafetsiz.

Insipidité [es] Tatsızlık. Yavanlık.

Insistance [es] Israr, ibram. Musırrane bir surette isteme.

Insister [fl] Israr itme. Musırrane talep etmek.

Insobriété [es] Kanaatsızlık. Adaletsizlik.

Insociable [s] Ülfet ve muaşeret idilemez. Gayr-i munis. Gayr-i kabil-i muaşeret. Geçimsiz. Kendisi-le sohbet edilmesi müşkil. Gayr-i kabil-i ünsiyet.

Insocial, e [s] Gayr-i medeni.

Insolation [es] Güneş gösterme. Şuaat-ı şemsiyeye maruz kılma. (t) Güneş çarpması, teşemmüs.

Insolément [h] Küstahane. Cüretkarane. Nezaketsizce. Kabaca.

Insolence [es] Küstahlık. Cüret. Kabalık, nezaketsizlik, terbiyetsizlik. Tekebbür. Terbiyetsizce sözler ve efal.

Insolent, e [s] Küstah. Haddini bilmez. Terbiyetsiz, edepsiz. Mütekebbir, müteazzım. Mugayir-i adat-ı usul. Garip. Gayr-i mutad.

Insoler [fte] Güneşe sermek.

Insolidaire [s] Mütessesilen mesul olmayan. Birbirine kefil olmayan. Gayr-i mütesanit.

Insolide [s] Metanetsiz. Sağlam olmayan. Sulp olmayan. Na-payidar.

Insolidité [es] Metanetsizlik. Adem-i salahiyyet.

In solido (Latince) Hep birden. Toptan. Müteselsilen.

Insolite [s] Usul, nizam ve adete mugayir.

Insolubiliser [fte] Mümteniü'l-ehil bir hale getirmek. Erimez hale getirmek.

Insolubilité [es] Erimemezlik. Hal olunamamazlık. Adem-i inhilal.

Insoluble [s] Hali, eritilmesi kabil olmayan. Gayr-i münhal, erimez (suda). Gayr-i kabil-i hal (mesele).

Insolvabilité [es] İfa-yı deyundan aciz. Garamet.

Insolvable [s] Borcunu ödemekten aciz. İfa-yı deynden aciz; garim.

Insomnie [es] Uykusuzluk. Daü's-seher. Yakaza.

Insondable [s] İskandil idilemez. Pek derin. Tahkik ve muayenesi gayr-i kabil. (mec) Gayr-i kabil-i idrak. Gayr-i kabil-i istiknah.

Insonore [s] Gayr-i tannan. Sesi çıkmayan. Sessiz.

Insonorité [es] Sessizlik. Tannan olmayış.

Insouciance [es] Gairesizlik. Adem-i ihtimam. Gamsızlık. İhmal. Endişesizlik.

Insouciant, e [s] Gaileden azade. Kayıtsız. İhmalci. Gamsız. Endişesiz.

Insoucieux, se [s] Hiçbir şey umurunda olmayan. La-kayt. Gamsız. Endişe itmeyen. **vivre – du lendemain** Endişe-i ferdadan irade olarak, yarını düşünmeksizin yaşamak.

Insoudable [s] Lehimlenmemiş. Yapışmaz.

Insouffrable [s] Tahammül olunamaz. Çekilemez.

Insoumis, e [s] Muti olmayan. Asi. İtaatsiz. Serkeş **fille – e** Vesikasız, daire-i aidesine mukayyet olmayan fahişe.

Insoumission [es] İtaatsizlik. Asilik. Serkeşlik.

Insoupçonnable [s] Hakkında şüphe idilmesi kabil olmayan. Gayr-i kabil şüphe. Şüpheden azade.

Insoupçonné, e¹⁹⁶ [s] Şüphe idilmemiş.

Insoutenable [s] İltizam ve müdafaa olunamaz. Gayr-i kabil-i terviç. Tahammül idilemez. Tahammülsüz.

Inspectateur [ez] Dikkat ve ihtimam ile muayene ve teftiş iden.

Inspector [fte] Teftiş itmek. Büyük dikkat ve itina ile muayene itmek. Yoklamak.

Inspecteur, trice [e] Müfettiş.

Inspection [es] Yoklama. Teftiş. Muayene. Müfettişlik. **tournée d'** – Devr-i teftiş. **faire une tournée d'** – Devre çıkmak.

Inspectorat [ez] Müfettişlik. Müfettişlik müddeti.

Inspirant, e [s] İlham, telkin iden. İlka iden.

Inspirateur, trice [s-e] İlham, ilka iden. Telkinatta bulunan. (fiz) Müşhik. (tşr) Müşhike.

¹⁹⁶ Sözlükte “Insonpçonné, e” şeklindedir.

Inspiration [es] Nefes alma; şehik. İlkaat. Telkinat. Vahiy, ilham. Teheyyüç.

Inspiratoire [s] (fiz) Teneffüsü, müşhik.

Inspiré, e [s] İlhama mazhar olmuş. Müteheyyiç. Mülhem. İlka ve telkin idilmiş. **article** – Gazetelere hükümetçe telkin idilerek neşr ittirilen makale.

Inspirer [fte] Nefes aldirmek. İlka itmek, telkin itmek. İlham itmek. Teheyyüç itmek. **s'** – Tabiyet itmek. Mülhem olmak. İtba, imtisal itmek.

Instabilité [es] Sebatsızlık. Adem-i sebat. Kararsızlık. Fanilik.

Instable [s] Kararsız. Sebatsız. Fani. Mütehavvil, mütebeddil. (makine) Gayri-sabit.

Installation [es] İskan, yerleşme. Nasp ve tayin. Tesisat.

Installer [fte] Yerleştirmek, iskan itmek. Nasp ve tayin itmek. Tesis itmek. Yerine koymak. **s'** – Teessüs itmek. Yerleşmek.

Instamment [h] Tekiden. Musırrane.

Instance [es] İbram, ilhah, ısrar. Talep. İkame-i dava. Murafaa. **en première** – Bidayeten (mahkeme) **péremption d'** – Müddet-i muayene-i kanuniyesi tarafında davanın takip edilmesinden dolayı sükut itmesi.

Instant [ez] Lahza. An. Dakika. **un** – Bir saniye bekleyiniz. **à l'** – O anda. **dans un** – Derakap, hemen.

Instant, e [s] Musır. Mübrem. Muhakkak.

Instantané, e [s] Ani. Nagehan, ani vahitte vukua gelen. (ez) Bir saniye veya saniyenin aksamı kadar devam iden müddet zarfında alınan resim.

Instantanéité [es] Bir lahzalık. Bir anlık. Eniyet.

Instantanément [h] Derhal. An vahitte.

Instar [h] (**de**) (**à l'**) Misilli, gibi. Vechile. İmtisalen.

Instaurateur, trice [e] Bir abide rezk iden, bir müessese vücuda getiren adam. Müesses, bani.

Instauration [es] Tesis. Rezk.

Instaurer [fte] Tesis itmek. Rezk itmek. Vücuda getirmek.

Instigateur, trice [e] Muharrik, müşevvik.

Instigation [es] Tahrik. Teşvik. İğva.

Instiguer [fte] İğva itmek. Teşvik itmek. Tahrik eylemek.

Instillation [es] Damla damla akıtma.

Instiller [fte] Damla damla dökmek. (mec) İlka itmek. Telkin itmek.

Instinct [ez] Sevk-i tabii. Garize. İstidad-ı fitri. **d'** – **par** – Sevk-i tabii ile.

Instinctif, ve [s] Sevk-i tabii ile olan. Garize.

Instinctivement [h] Sevk-i tabiiye tabiyet-le. Sevk-i tabii ile.

Instinctivité [es] Sevk-i tabii ile vukua gelme.

Instinctuel, le [s] Sevk-i tabiiden mütevellit.

Instituer [fte] Tesis itmek. Tayin itmek. Vaz itmek. Teşkil itmek. – **un héritier** Ba-vasiyetname bir varis tayin itmek.

Institut [ez] Darülfünun. Enstitü. Encümen-i danış. Tarikat-ı ruhaniye.

Instituteur, trice [e] Müesses. Mektep müdürü. Muallim, mürebbi.

Institution [es] Müessese, tesis, ihdas. Darü'l-tedris, medrese, mektep. (cm) Müessesat, teşkilat.

Instructeur [e-s] Talim ittiren. Öğreten. Hoca. Muallim. **judge** – Müstantık.

Instructif, ve [s] Nafi malumatı havi.

Instruction [es] Tedris. Talim ve terbiye. Tahsil. Malumat. (cm) Talimat. – **publique** Maarif. – **judiciaire** Tahkikat-ı adliye. **judge d'** – Müstantık. – **primaire** İlk tedrisat. – **secondaire** Orta tedrisat. – **supérieure** Yüksek tedrisat, tedrisat-ı aliye. **commissariat de l'** – **publique** Maarif vekaleti. (es) Talim.

Instruire [fte] Ders virmek. Talim etmek. Tedris etmek. Tahkikat-ı icra etmek. Talim ve terbiye etmek. Haberdar etmek. Talimat virmek. İbret olmak. Malumat virmek. **s'** – Tahsil etmek.

Instruisant, e [s] İstifadeli. Müfit.

Instruit, e [s] Malumatlı, okumuş. Alim. Vakıf.

Instrument [ez] Alet. (mec) Vasıta. Musiki aleti. Makine. Alet ve edevat. (cm) Muahedat ve mukavelat-ı siyasiye. (hk) Hücet. (tica) Senet.

Instrumentaire [s] (hk) **témoins** – Şühudu'l-hal.

Instrumental, e [s] Musiki alat-ile icra olunan. (hk) Senet, hücet yerine kaim olan. (fls) Ali.

Instrumentation [es] Bir besteniñ çalgı ile çalınması. Tertib-i makam. Senedat; mukavelat tanzimi.

Instrumenter [fte] Senedat ve mukavelat-ı tanzim etmek. Tebligat-ı

resmiye-yi icra etmek. (mu) Bir besteniñ alat-ı musikiye ile icrasını tertip etmek.

Instrumentiste [ez] Alat-ı musikiden birini çalan. Musikişinas, muzıkacı, çalgıcı.

Insu [ez] Bir şeyiñ bilinmesi. **à mon** – Haberim olmaksızın; malumatım la-hak olmaksızın. **à l'insu de** Haberi olmaksızın. Bilmeyerek. Bilinmeksizin.

Insuave [s] Tatsız. Lezzetsiz.

Insuavité [es] Tatsızlık. Lezzetsizlik.

Insubmersible [s] Suda batmaz. Gayr-ı kabil-i ats. Gayr-ı kabil-i gark.

Insubordination [es] Adem-i itaat. İtaatsizlik. Serkeşlik.

Insubordonné, e [s] İtaatsiz. Serkeş.

Insubstantiel, le [s] Kıvamsız. Metanetsiz. Mukavemetsiz. Gayr-ı mugaddi, gayr-i zati. Gayr-i maddi.

Insuccès [ez] Adem-i mufakkiyet. Mağlubiyet. Bozgunluk.

Insuffisamment [s] Kifayet itmeyecek derecede.

Insuffisance [es] Adem-i kifayet. Kifayetsizlik. İktidarsızlık.

Insuffisant, e [s] Gayr-i kafi. Maharetsiz. İktidarsız.

Insufflateur [ez] (t) Minfah.

Insufflation [es] Üfürme. Üfürerek şişirme. Tenfih, nefh.

Insuffler [fte] Üfürmek. Nefes-le şişirmek. Nefh etmek.

Insulaire [s] Adalı.

Insultable [s] Kabil-i tahkir.

Insultant, e [s] Tahkir-amiz. Muhil-i namus. Hakareti mutazammin.

Insulte [es] Hakaret. Tahkir. Kesr-i haysiyet. Kesr-i namus.

Insulté, e [s] Tahkir edilmiş. Hakaret görmüş.

Insulter [fte] Hakaret itmek. Tahkir itmek. Hürmetsizlik itmek. Riayet itmemek.

Insultateur [ez] Herkesi tahkir itmek itiyadında bulunan adam.

Insulteur [ez] Herkesi tahkir itmeyi adet idinen adam.

Insupportable [s] Tahammül idilmez. Gayr-i kabil-i tahammül. Çekilmez. Takat-feresa.

Insurgé, e [es] Asi. Bağy. Ehl-i fesat. Şaki.

Insurgence [es] Asilik. Şekavet. Bağy.

Insurger [ft] (s') İsyân itmek. Hükümet aleyhine kıyam itmek.

Insurmontable [s] İktihâmı gayr-ı kabil. Aşılması, atlanması gayr-ı kabil. Nakabil-i iktihâm.

Insurrecteur, trice [e-s] İsyân, fesad-ı müşevviki.

Insurrection [es] İsyân. Kıyam.

Insurrectionnel, le [s] İsyana ait, bağıyane.

Insusceptible [s] İstidatsız. Kabiliyetsiz. Serü't-teesür olmayan. Gayr-i mütevehhim. Gayr-i müstait.

Intact, e [s] El değmemiş. Tekmil. Dokunulmamış. Tam. (mec) Lekesiz.

Intactile [s] Temas ile his olunamayan. Gayr-ı kabil-i lems.

Intailable [s] Hak idilemez. Yontulamaz (taş).

Intaille [es] Kıymetli taşlar üzerine yapılan hak.

Intangibilité [es] Adem-i kabiliyet-i lems.

Intangible [s] Lems olunamaz. Tutulamaz.

Intarissable [s] Menbai kurumayan. Tükenmez, bitmez. (mec) Daimî, bitmez tükenmez.

Intégrabilité [es] (riya) Malum olan cüzi kısımdan meçhul kıymetiñ istihrac-ı kabiliyeti.

Intégrable [s] Malum-ı cüzinden istihraç olunabilen meçhul (kemiyet).

Intégral, e [s] Bütün. Tam. **calcul** – Hesab-ı tamami.

Intégralement [h] Kamilen. Bilanoksan. Tam olarak.

Intégralité [es] Tamamiyet.

Intégrant, e [s] Mütemmim. (k) Salim. **parties** – **es** Ecza-yı asliye. Ecza-yı mütemmime.

Intégration [es] (r) Bir kemiyetiñ tamamısını istihraç, tayin itme. – **mentale** Maruf bir şahsıñ şahsiyeti ve zihniyetini husule getiren bir ve müstemir vicdanıñ teşkili.

Intègre [s] Afif, müstakim, doğru. Gayr-ı kabil-i ızlal. Gayr-ı mürteşi. Gayr-ı mürtekip.

Intègrement [s] Müstakimane. Afifane.

Intégrer [fte] Bir kemiyetiñ tamamısını bulmak, tayin itmek.

Intégrité [es] Tamamiyet. (mec) İffet, istikamet. – **d'un Etat** Bir devletin tamamiyet-i mülkiyesi.

Intégromètre [ez] Hesab-ı tefazuli mecmualarını bulmaya mahsus alet.

Intégument [ez] (nb) Lihaf. (tşr) Deri, lihaf.

Intellect [ez] Añlayış. İdrak. Şuur. Kuvve-i zeka. Kuvve-i müdrikiye. Akıl. – **actif** Akl-ı faal. – **passif** Akl-ı münfail.

Intellectif, ve [s] Müdrik. Akli. İdraki. – **facultés** – **ves** Havas-ı müdrike. Melekat-ı akliye.

Intellectif, ve [s] Taakkul.

Intellectualiser [fte] Gayr-i maddi bir hale ref ve ilave etmek.

Intellectualisme [ez] (fls) Zihniye.

Intellectualité [es] Maneviyet. Gayr-i maddiyet.

Intellectuel, le [s] Akli. Fikri. **facultés** – **les** Havas-ı akliye. Ruhi, manevi. Gayr-i maddi ve cismani. Zihni. (e) Mütefekkir.

Intelligemenet [h] Zekavet-le. Fetanet-le.

Intelligence [es] Zeka. Fikir. Akıl. İdrak. Vukuf. Dirayet. Rüyet. Añlaşılma. Fetanet. Feraset. Hüsn-i imtizaç. Söz birliği. Zihin. **bonne** – Hüsn-i muaşeret.

Intelligent, e [s] Zeki. Akıllı. Müdbir. Ferasetli. Müstait. Maharetli. Fatin. Zekaya delalet iden.

Intelligenti pauca (Latince) El-arifu tekfihi el isare¹⁹⁷.

Intelligentiel, le¹⁹⁸ [s] Akıl ve zekaya ait.

Intelligibilité [es] Kabiliyet-i fehim. Kolay añlaşılma. Derece-i mefhumiyet. Makuliyet. (fls) Mayukaliyyet.

Intelligible [s] Kolay işitilir ve añlaşılır. (fls) Mayakilu, makul.

Intelligiblement [h] Kabil-i fehim, kolay anlaşılır bir surette.

Intempérance¹⁹⁹ [es] (mec) İfrat. Fart-ı serbesti-i kelam, fart-ı serbesti-i ifade. Perhiz itmeme. Adem-i itidal. Adem-i iktisat. Patavatsızlık.

Intempérant, e [s] İtidalsiz. Müfrit. Patavatsız.

Intempéré, e [s] İtidalsiz. Hava ve hevese tabi. Zırzop. Sivri akıllı.

Intempérent [h] İtidalsiz bir surette. Zırzopcasına.

Intempérie [es] Adem-i ittirat. (cm) Soğuk ve sıcaklığın şiddetli olması. Şedaid-i hava.

Intempestif, ve [s] Vakitsiz. Nabemehal. Münasebetsiz.

Intempestivement [h] Vakitsiz, münasebetsiz, na-bemehal olarak.

Intempestivité [es] Vakitsizlik. Münasebetsizlik.

Intenable [s] Müdafaa idilemez yer veya mevki. Gayr-i kabil-i müdafaa. Müdafaaya gayr-i salih.

Intendance [es] Vekilharçlık. (és) İdare. – **militaire** Levazım dairesi. Levazım

¹⁹⁷ “Arif olana bir işaret yeter” anlamındaki cümle, metinde “El arifu yekfi bi'l-işare” şeklinde doğru yazılmadığı için düzeltilmiştir.

¹⁹⁸ Metinde “Intelligentiel, le” şeklindedir.

¹⁹⁹ Metinde “Intempérance” şeklindedir.

heyeti. **service d'** – İdare hizmeti. **corps d'** – İdare heyeti.

Intendant [ez] Vekilharç. Levazım, idare müdürü. – **en chef** Levazım reisi. – **militaire** Askeri idare, levazım memuru.

Intense [es] Pek, kuvvetli, şiddetli, sert, azim.

Intensif, ve [s] Şedit. **culture** – ve Ziraat-ı teksiriye. **verbe** – Şiddet beyan iden efale denir.

Intensifier [fte] Kuvvetlendirmek. Şiddetlendirmek.

Intensité [es] Kuvvet, şiddet, sertlik.

Intensivement [s] Şiddetli bir suret-le. Sertçe. Kavi bir tarzda.

Intenter [fte] Tasaddi ve teşebbüs itmek. (hk) – **un procès** İkame-i dava itmek.

Intention [es] Tasavvur. Kast. Meram. İradet. **à l'** – **de** Şerefine. Müfit olmak. Maksat-ile. **bonne** – Hüsn-i niyet. **avoir l'** – Niyetinde olmak. Niyet itmek. – **nourrie** Azim-i kati. Niyet-i kavi. **mauvaise** – Su-i niyet.

Intentionnalité [es] Taammüt. Kastiyet. Mutasavvir olma.

Intentionné, e [s] Musammem, mutasavvir, maksatlı. **bien** – Hayırhah. **mal** – Bedhah.

Intentionnel, le [s] Kast ve niyete makrun. Manevi, kasti; amdi. Ankastin.

Intentionnellement [h] Kasten. Taammüden.

Interarticulaire [s] (tşr) Beyne'l-mefasil.

Interatomique [s] Beyne'l-zerrat.

Intercadence [es] (t) Nabzın iki muntazam vuruşu arasındaki gayr-i muntazam ve fazla darabani. Muhallil.

Intercadent, e [s] (t) Nabzın muntazam darbelerini arada bir ihlal iden daraban.

Intercalaire [s] **jour** – Sene-i kebisede şubata ilave idilen bir gün.

Intercalation [es] Araya ilave itme. Tezyil. İlave, zam ve ilhak. Sene-i kebisede şubata bir gün ilavesi. Bir hesaba, bir mukavele veya ahitnameye bir kelime, bir satır, bir madde ilavesi.

Intercaler [fte] Ara yere sokuşturmak. Tezyil itmek. Zam ve ilave itmek.

Intercédent, e [s] Ara sıra durur gibi zan olunan nabza denir.

Intercéder [fl] Biri için vesatet ve şefaaf itmek, rica itmek.

Intercellulaire [s] (ta t) Beyne'l-hücurat.

Interceptor [fte] Kat itmek. Kesmek, mani olmak. Yolu kesmek. Sözü kesmek. (mektup vesaireyi) Müsadere itmek; tutmak. (mec) Tevessüne, hareketine mani olmak.

Interception [es] Sözü kesme. Yoldan çevirme. Mani olma. Müsadere itme. Men, kat, set. (tşr) Lifafe-i mania.

Intercesseur [ez] Şefaafçi. Ricacı. Şefi. Miyancı.

Intercession [es] Şefaaf. Rica. Vesatet.

Interchangeable [s] Yekdiğer-ile kabil-i tebdil. Birbirinin yerine kullanılır.

Interclaviculaire [s] (tşr) Beyne't-terkova.

Intercontinental, e [s] Beyne'l-berin. İki akra arasında.

Intercostal, e [s] (tşr) Kaburga kemikleri arasında bulunan. Beyne'l-adla.

Intercourse [es] İki liman veya iki memleket arasındaki münasebat ve müraselat-ı mütekaabile-i bahriye.

Intercristal [ez] Gümüş kakma ve savatlı billur.

Intercurence [es] Adem-i ittirat. Tahavvül.

Intercurent, e [s] Başka şeyiñ devamı. Esnasında zuhur iden, arızı. **maladies – es** Emraz-ı munzame.

Intercutané, e [s] Tahtu'l-cilt. Deri ile et arasında bulunan.

Interdépartemental, e [s] Devair-i resmiye arasında, vilayet arasında vuku bulan.

Interdiction [es] Men-i memnuniyet. İşten el çektirme. Zecr. Hacr. Kesb ve karını tatil. – **d'une fonction** Memuriyetinden el çektirme. – **judiciaire** Hacr. Mahcuriyet. – **des droits civiques** Hukuk-ı medeniden ıskat. – **de communiquer** İhtilattan men. – **de sejour** İkametten men.

Interdigital, e [s] (ta t) Parmaklar arasında bulunan.

Interdire [fte] Men etmek. İşten el çektirmek. Hacr etmek. Şaşırtmak. Afroz etmek. Aptallaştırmak, sersemleştirmek.

Interdit, e [s] Mebhut. Alıklaşmış. Memnu. İşten el çektirilmiş. (hk) Mahcur. (ez) Afroz.

Intéressant, e [s] Alakayı celp iden. Görülmeye şayan olan calib-i dikkat. Mergup. İstifadeli. Hoş. Latif, dilber. **état** – Gebelik; hamil.

Intéressé, e [s] Alakadar; menfaattar. Hissedar. Menafine pek düşkün. Menfaatperest. Hasis. Menfaate müpteni. **co** – Müşterekü'l-menfaa. (cm) Alakadaran.

Intéresser [fte] Hissedar, alakadar etmek. Menfaattar etmek. Menfaat göstermek. Nazar-ı dikkati celp etmek. Haiz-i ehemmiyet olmak. Taalluk etmek. Ait olmak. Müteessir etmek, dokunmak. Teshir etmek. Yaralamak. **s'** – İştirak etmek. Merak ve ehemmiyet göstermek. Alakadar olmak.

Intérêt [ez] Menfaat. Nef. Faide. Faiz. Temettü. Hisse. Ehemmiyet. Alaka, hayırhahlık. Saadet ve iyiliğini arzu itme. Tevcih. Merak. – **judiciaire** Yevm-i davadan itibaren işleyen faiz. – **simple** Faiz-i basit. – **composé** Faiz-i mürekkep. **dommages et – s** Zarar ve ziyan. – **légal** Faiz-i nizami. – **asuraire** Fahış-i faiz. – **échu** İşlemiş faiz. **taux de l'** – Faiziñ haddi, miktarı.

Interférence [es] (fiz) Tekasür-i ziya. – **des ondes sonores** İhtizazat. (mevecat) Savtiyeniñ tekasürü.

Interférentiel, le [s] Tekasür-i ziyaya müteallik.

Interférer [fl] (fiz) Tekasür etmek.

Interfixe [ez] Lahika-i vasatiye.

Interfolier [fte] Esna-yı teclitte bir kitabıñ sahifleri arasına beyaz yapraklar koymak.

Intérieur, e [s] Dahili. Deruni. İç. Kalbi. **for** – Vicdan. (ez) İç taraf. Memleket dahili, merkez kısmı. Harem. Aile hayatı. **ministè de l'** – Dahiliye nezareti. **commissariat de l'** – Dahiliye vekaleti.

Intérieurement [h] Dahilen. Deruni olarak. İçin için. İçinden.

Intérím [ez] Memuriyet vekaleti, vekalet. **par** – Vekaleten. Vekil sıfat-ile.

Intérinaire [e] Birine vekalet iden memur, vekil. (h) Vekaleten idare, icra olunan. (memuriyet)

Intérimat [ez] Memuriyet vekaleti. Vekalet. Vekillik.

Intériorité [es] (fls) İnsanıñ tabiat-ı maneviyesine ait. Batıniyet.

Intérjectif, ve [s] Bir savt veya nida yerini tutan kelime.

Interjection [es] (sr) Nida. Sarf-ı nida. (hk) – **d'appel** İstinaf-ı dava.

Interjeter [fte] Kabul ittirmek. (hk) Davayı istinaf itmek. İthal itmek. (sr) Cümle-i itiraziye şeklinde kabul ittirmek.

Interligne [ez] İki satır arası. İki satır arasına yazılan yazı. (es) (taba) Satırlar arasına konulan madeni levha. Enterlin, anterin.

Interligner [fte] Satır arasına yazmak. (taba) İki satır arasına enterlin koymak.

Interlinéaire [s] Satırlar arasına yazılmış. **traduction** – Tercüme idilen manası satırlarıñ arasına yazılan tercüme.

Interlinéation [s] Satırlar arasına yazılmış şey.

Interlocuteur, trice [e] Muhatıp. Mükaleme iden adam.

Interlocution [es] Muhatibe. Mükaleme. İsticvap, istintak. (hk) **arrêt d'** – Karar-ı karine.

Interlocutoire [ez] (hk) Karar-ı akrine. (s) **jugement** – Netice-i hükmü ahsas ittiren karar.

Interlope [s] Kaçırma suret-ile yapılan. (mec) Şüpheli, meşkur, şüpheyi davet iden. (ez) Kaçakçı gemi. Kaçak eşya yüklü gemi. **commerce** – Eşya-yı memnu, kaçak eşya ticareti.

Interloquer [fte] Müşkilat çıkarmak. Şaşırtmak. (hk) Karar-ı karine tabi kılmak.

Interlune [ez] (hey) Muhak. Ay soñunda kameriñ görünmesi.

Intermariage [ez] Aynı aile efradı arasında akit idilen izdivaç.

Intermaxillaire [s] (tşr) İki çeñe arasında beyne'l-fekkeyn.

Intermède [ez] Vasıta. Tiyatroda, iki perde arasındaki eğlence. (mec) Fasıla, mutavassıt devr, zaman.

Intermédiaire [s] Mutavassıt. (ez) Vasıta, tavassut. Had-i muayyen. Miyancı, mutavassıt. (foto) Küçük plaklarıñ istimal idilebilmesi için menfi bir şasi dahilinde konulan maden veya tahta levha.

Intermédiairerité [es] Tavassut. Mutavassıtlık. Vasıtalık.

Intermédiaire, e [s] İki hal, madde, vaka arasında geçen veya bulunan (zaman).

Intermenstruation [es] İki habz vakti arasındaki müddet, fasıla.

Interminable [s] Bitmez. Nihayet bulmaz. Bitirilmez. (mec) Uzun müddet devam iden.

Intermission [es] Aralık. İnkıta. Fetret. Fasıla. (az müstameldir)

Intérmittance [es] (t) Nevbet. Takattu.

Intermittent, e [s] (t) Nevbetli, mütekattı. Naip. **fièvre** – e Hima-yı naibe. **fontaine** – e Fevvere-i mütekattı.

Intermonde [ez] Dünyalar, alemler arasında fasıla.

Intermusculaire [s] (tşr) Beyne'l-adalat.

Internat [ez] Leylilik. Leyli-i mektep. Leyli talebeler mecmuu. Tıbbiye talebesiniñ hastahanelerde leyli kalarak hizmetleri. Bu hizmetiñ müddet-i devamı. Leyli ve nehari talebe kabul iden mektep.

Internation [es] İkamet. Memur itme. Kalebent itme.

International, e [s] Beyne'l-milel. Beyne'l-düvel. **droit** – Hukuk-ı düvel. **relations – es** Münasebat-ı düveliye.

Internationale [es] Bazı mutalebatıñ müdafaası için birleşen yer yüzündeki milel-i muhtelif amelleriniñ umumi ittihadı. Sermayedarın-la mücadele için ittihat iden bi'l-umum memleketleriñ ihtilalci amelesiniñ içtimai marşı.

Internationalisme [ez] Münasebat-ı düveliye neticesi olan hulul-i mütekabil. Vatan mefkuresiniñ zararına olarak sunuf-ı içtimaiyeniñ beyne'l-milel ittihadını terviç idenleriñ fikir ve nazariyesi.

Interne [s] Dahili. (e) Leyli talebe. Hastahane de ikamet iderek etıbbı yardım iden tıp talebesi.

Interné, e [s-e] Mevkuf. **s – politiques** Mevkufeyn-i siyasiye.

Internement [ez] İkamete memuriyet. Kalebentlik. Bir mecnunuñ tımarhaneye konulması.

Internationalité [es] Beyne'l-milliyet.

Interner [fte] İkamete memur veya kalebent itmek. Memlekete ithal itmek.

Internissable [s] Kararmaz. Rengi bozulmaz. Cilası bozulmaz.

Internonce [es] Papalık makamınıñ vekili, maslahatgüzarı.

Internonciature²⁰⁰ [es] Papa maslahatgüzarlığı.

Inter nos [s] Aramızda. Beynimizde.

Interocéanique [s] İki bahr-i muhit arasında.

Interoculaire²⁰¹ [s] İki göz arasında. Beyne'l-ayneyn.

Interosseux, se [s] Beyne'l-izam. Kemikleri arasında bulunan.

Interpellant, e [s] Bir nazıra sualler soran mebus, ayan azası. Sual iden, soran adam. İsticvap iden adam.

Interpelleur, trice²⁰² [e] İstizah iden. İsticvap.

Interpellation [es] İsticvap, sual, istizah. Meclis-i mebusan veya ayanda bir kısım mebuslarıñ bir nazıra tevcih ittikleri sualler. (hk) Tembîh, ihtar-ı resmi. Emir.

Interpeller [fte] Sormak. İzahat istemek. İsticvap itmek. Bir nazırı bir mesele hakkında ita-yı cevaba davet itmek. (hk) Emir itmek.

Interplanétaire [s] (hey) Seyyarat arasında.

Interpolaire [s] (fiz) Bir piliñ iki kutbu arasında bulunan.

²⁰⁰ Sözlükte “Internonciature” şeklindedir.

²⁰¹ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²⁰² Sözlükte “Interpelleur, trice” şeklindedir.

Interpolateur [ez] Bir kitap metnine hariçten kelimeler, ibareler ilave iden kimse.

Interpolation [es] Bir kitap metnine kelime ve ibare ilavesi.

Interpoler [fte] Kitap metnine kelime ve ibareler ilave itmek.

Interposé, e [s] (hk) **personne – e** Nam, şahs-ı müstear.

Interposer [fte] İki şey arasına koymak. (mec) İstimal itmek, müdahale ittirmek. **s'** – Araya girmek, tavassut itmek. Vesatet itmek.

Interposition [es] İki şey arasında bulunma. Haylulet. Tavassut, müdahale. (hk) – **de personne** Nam, şahs-ı müstear müracaat.

Interprétable [s] Kabil-i tercüme ve tefsir.

Interprétariat [ez] Tercümanlık.

Interpréteur, trice [e-s] Müfessir, tercüman.

Interprétatif, ve [s] Tercüme, tefsir, izaha hadım. Müfessir.

Interprétation [es] Tercüme. Tefsir. Tabir. Tevil. İzah. Tenkit. Temsil (tiyatro piyesi).

Interprète [e] Tercüman. Mütercim. Tercüman-ı efkâr. (tiyatro) Mümessil. Müfessir. – **juré** Yeminli tercüman, mütercim.

Interpréter [fte] Tercüme itmek. Mana virmek. Haml itmek. Tevil itmek. Tabir itmek. (rüya) Tefsir, şerh, izah itmek. Temsil itmek.

Interrègne [ez] Fasıla-i hükümet. Fetret.

Interrogant, e [s] Sual sormak merakına müptela.

Interrogat [ez] Muhakema esnasında tarafından birine irat idilen sualler.

Interrogateur, trice [s-e] Sual iden. Müstantık. (s) İstifhami, istifdari.

Interrogatif, ve [s] İstifhami.

Interrogation [es] Sual, istifham. İsticvap. **point d'** – İstifham işareti (?)

Interrogativement [h] Sual, istifham-ı tarik-ile. (az müstameldir)

Interrogatoire [ez] İstintak. İstintak fezlekesi. İstintakname.

Interroger [fte] Sual itmek. İstintak itmek. İsticvap itmek. İmtihan itmek. Yoklamak. Müracaat itmek, tetkik itmek.

Interrompre [fte] Kesmek, kat itmek. Arasını kesmek. Biriniñ sözünü kesmek. **propos interrompu** Abuk sabuk, rabıtasız söz, muhavere. **s'** – Kendi sözünü kesmek. Aralık virmek. Muvakkaten tatil itmek. Fasıla virmek. Sektedar itmek.

Interrompu, e [s] Arası kesilmiş. Yarıda kalmış. Tatil olunmuş. Fasıla virilmiş. İnkıtaya uğramış. Sektedar olmuş.

Interrupteur, trice [s-e] Arasını kesen. Yarı yerde bırakan. Mani olan. (ez) (fiz) Elektrik cereyanını kesmeye mahsus alet : katia.

Interruptif, ve [s] İnkıtai, sekteye mucip.

Interruption [es] Kat, sekte, tatil, arası kesilme. – **de prescription** Mürur-ı zamanıñ inkıtai. (ed) Telmih, ibham.

Interscapulaire [s] (tşr) İki omuz arasında bulunan. Beyne'l-ketifeyn.

Intersécance [es] Müttekattia.

Intersecté, e [s] (mima) Girift, şebekeli. (h) Mütekatı.

Intersection [es] (h) Tekatu noktası. Fasl-ı müşterek. **point d'** – Tekatu noktası.

Interstellaire [s] (hey) İki yıldız arasında kain.

Interstice [ez] Bir külün aksamı, ecsamıñ zerratı arasında bulunan gayet cüzi mesefa. Feza, halal. Fasıla-i müddet. Fasıla.

Interstitiel, le [s] (fiz) Hilali; fezai. (t) Bir nesciñ fezaları arasında kain.

Interransversaire [s] (tşr) Beyne'l-müstarazat.

Intertrigo [ez] İltihab-ı ihtikaki.

Intertropical, e [s] Beyne'l-medareyn.

Intervallaire [s] İki şeyi tefrik iden mesafe dahilinde kain.

Intervalle [es] Ara yerdeki müddet; mesafe. Fasıla. Aralık. Ara. Müddet. (mec) Fark, adem-i müsavat. (mu) Fasıla; bir darp zamanı. **par – s** Ara sıra. Vakit vakit. Fasıla ile.

Intervenat, e [e-s] (hk) Dahil-i dava olan. Mutavassıt. Araya giren. Aralıkta zuhura gelen.

Intervenir [fl] Karışmak, müdahale etmek. Ara yerde zuhur etmek. Tavassut etmek. Dahil olmak; girişmek. (hk) Dahil-i dava olmak.

Interventeur, trice [s] Müdahaleye dair, müteallik. Müdahale iden adam.

Interventif, ve [s] Müdahaleyi mutazammin. Müdahaleye müteallik.

Intervention [es] Müdahale. Tavassut. Zuhur itme. (hk) Dahil-i dava. Vesatet. Araya girme. – **armée** Müsellahan müdahale. – **militaire** Müdahale-i askeriye. – **étrangère** Müdahale-i ecnebiye.

Intervenu, e [s] Arada vaki olan. Müdahale iden.

Interversion [es] Sıra ve intizamıñ bozulması Alt ve üst itme. Yerini değiştirme.

Intervertébral, e [s] (tşr) Beyne'l-fikarat.

Intervertir [fte] Bir şeyiñ sırasını ve intizamını bozmak; yerini değiştirmek. Tebdil etmek.

Intervertissement [ez] Sıra ve intizamı değiştirme. Sırayı, nizam ve intizamı bozma. Bir şeyiñ yerini tebdil itme.

Interview [ez] (**in-tér-vi-ou** okunur) Efkâr ve hareketi hakkında malumat almak üzere bir zatı ziyaret interviyu. Mülakat. İstizah, isticvap.

Interviewer [fte] Bir-ile mülakat etmek. Bir zattan, mülakat talep iderek istizahda bulunmak. (ez) Ziyaret suret-ile istizahda bulunan adam.

Intestable [s] Vasiyetname tanzimine salahiyeti olmayan.

Intesta [e-s] Vasiyet itmemiş olan. Vasiyetnamesini tanzim eylememiş. **ab** – Bila-vasiyet.

Intestin, e [s] Dahili, deruni. **guerre – e** Harb-i dahili. (ez) Bağırsak. Mia. – **grêe** İnce bağırsak, ema-i rakika. – **gros** Kalın bağırsak, ema-i galiza.

Intestinal, e [s] Bağırsaklara müteallik. Miai. **vers – aux** Didan-ı miaiye, solucan.

Intimation [es] Mahkeme hüküm veya emriniñ tebliği. İhtar-ı resmi. Tembüh. İhtar, tebliğ.

Intime [s] Deruni, samimi. Halis. Sadık. Kalbi. Mahrem. Teklifsiz, hususi. (e) Yar-ı vefadar, muhib-i sadık. Eñ aziz ahbap.

Intimé, e [s-e] (hk) Müstenif-i aleyh.

Intimement [h] Samimi olarak. An-ı samimi'l-kalp. Mahrem ve teklifsiz olarak.

Intimer [fte] Tebliğ ve ihtar itmek. Mahkemeye celp itmek. Emir virmek.

Intimidable [s] Korkutulması kabil. Kabil-i tahvif, kabil-i ihafe.

Intimidant, e [s] Kokutan. Tahvif iden, tehditkar.

Intimideur, trice [s] Tahvif iden, tehdit iden.

Intimidation [es] Korkutma. Cesaretini kırma. Tehdit. **mesures d'** – Tedabir-i tehdidiye.

Intimider [fte] Korkutmak. Cesaretini kırmak. Tahvif, ihafe, tehdit itmek.

Intimité [es] Samimiyet. Teklifsizlik. Mahremiyet. Muhadenet. Muhabbet-i kalbiye.

Intirable [s] Çekilemez. Çıkarılamaz.

Intitulation [es] İsim, unvan virme. Unvan.

Intitulé, e [s] Unvanlı. Muanven. (ez) Kitap ve fasl-ı ser levhası unvanı.

Intituler [fte] Kitap vesaireye unvan virmek. Ser levha koymak. Telkip, tesmiye itmek.

Intolérable [s] Tahammül olunamaz. Tecviz idilemez. Müsamaha ve müsaade idilemez. Gayr-i kabil-i tecviz.

Intolérablement [h] Tahammül, tecviz, tasvip, müsaade olunamayacak bir surette.

Intoléramment [h] Gayr-i kabil-i tecviz olarak. Mutaassıbane. Na-kabil-i tasvip bir tarzda.

Intolérance [es] Adem-i müsamaha. Taassup. Adem-i cevaz. Adem-i müsaade. Adem-i tasvip. Adem-i kabul. Adem-i tahammül.

Intolérant, e [s-e] Mutaassıp. Müsamaha itmeyen. Gayr-i mütehammil. Tahammül itmeyen. Kabul, tasvip, tecviz itmeyen.

Intolérantisme [ez] Asabiyet-i diniye.

Intoléré, e [s] Tecviz ve müsamaha idilmemiş. İdilmeyen.

Intonation [es] Nağme. Seda. Makam. Makamıñ seyr ü edası. Tavır, eda.

Intondu, e [s] Tüyü, saçı kırılmamış. Biçilmemiş.

Intouchable [s] Dokunulmaz, ahz ve kabz olunamaz. El sürülemez. Gayr-i kabil-i istifa. Gayr-ı kabil-i temas.

Intoxicant, e [s] Müsemim. Zehirleyici.

Intoxication [es] Tesemmüm. Zehirlenme.

Intoxiquer [fte] Tesmim itmek. Zehirlenmek.

Intracé, e [s] Güzergahı tayin idilmemiş.

Intrados [ez] (s okunmaz) (mima) Kubbe veya kemeriñ iç yüzü. Ledge.

Intraduisible [s] Tercümesi kabil olmayan. Gayr-i kabil-i tercüme.

Intraduit, e [s] Tercüme idilmemiş.

Intraitable [s] Muaşeret idilemez. İmtizaçsız, titiz. Müteazzım. Söz anlamaz. Mazeret kabul itmez. Aksi. Ters.

Intra-muros [za] Sur dahilinde. Şehir dahilinde.

Intramusculaire [s] (tşr) Dahiü'l-adalat.

Intransférable [s] Gayr-i kabil-i intikal. (tica) Gayr-i kabil-i devr ve havale.

Intransigence [es] Serkeşlik. Huşunet. İtilaf-girizlik. Uzlaşmamazlık.

Intransigeant, e [s] Uzlaşmaz. Serkeş. Haşin. İtilaf-giriz. Gayr-i mütelif.

Intransitif, ve [s] (sr) Lazım. **verbes – s** Efal-i lazime.

Intransmissibilité [es] (hk) Gayr-i kabiliyet-i intikal. Gayr-i kabiliyet-i nakl ve isal.

Intransmissible [s] (hk) Gayr-i kabil-i intikal. Gayr-i kabil-i nakl ve isal. (az müstameldir)

Intransmuable [s] Gayr-i kabil-i tahvil. Gayr-i kabil-i istihale (maden).

Intransparence [es] Gayr-i şeffafiyet.

Intransparent, e [s] Gayr-i şeffaf.

Intransportable [s] Gayr-i kabil-i nakil. Devir ve havalesi mümkün olmayan.

Intraoculaire [s] Gözüñ dahilinde bulunan.

Intra-utérin, e [s] Dahil-i rahimde bulunan.

Intraversable [s] Gayr-i kabil-i mürur. İçinden geçilmez.

In-trente-deux [ez-s] Beher tabakası otuz ikiye katlanarak 64 sahifeden ibaret forma. Forması 64 sahifelik kitap.

Intrépide [s] Cesur. Bi-perva. Yılmaz. Metin. Şeci. (mec) Mütecasir. Azgın. Haris. Münhemik. Muannit. (ez) (laubaliyane) Muannit, bi-perva, cesur adam.

Intrépidité [es] Cesaret. Bi-pervalık. Şecaat. Metanet.

Intrigailles [fte] Zelilane entrikalar kurmak. Desayis-i adiyeye ile meşgul olmak.

Intrigaille, se [s] Entrikacı, desisekar. Dessas.

Intrigant, e [s] İş karıştırıcı. Fitnekar. Dessas, entrikacı. Dalavereci.

Intrigue [es] Entrika. Fitne. Desis. Dalavare. Hile. Münasebat. Aşıkane. – **politiques** Desais, mahavirat-ı siyasiye.

Intrigué, e [s] Şaşırılmış. Meraka düşmüş.

Intriguer [fte] Merakı celp itmek. Endişe-nak itmek. Meşgul itmek. (fl) Entrika çevirmek. Hiyel ve desais kurmak. Dalavere çevirmek.

Intrinsèque [s] Dahili. Deruni. Zati. Mahsus. Has. Hakiki, esasi. Asli. Hadd-i zatında. **valeur** – Kıymet-i hakikiye, asliye.

Intrinsèquement [h] Deruni olarak. Zati olarak. Fi'l-asl. Hadd-i zatında olarak.

Introducteur, trice [e] İthal iden. Teşrifatçı.

Introductif, ve [s] Methali. İftitahi. **requête** – ve Mebde-i dava arz-u hali.

Introduction [es] İthal. Takdim. Methal. Mukaddime. Biriniñ büyük bir zatıñ huzuruna ithali. (mu) Pişrev. **lettre d'** – Tavsiyename. – **d'instance** Bed-i muhakeme. – **d'un ambassadeur** Bir sefiriñ hükümdarıñ huzuruna ithali.

Introductoire [s] İthale müteallik. Takdime ait. Bir muhakemeniñ evveliyatına müteallik.

Intromission [es] Girme. Duhul. Hulul. İthal.

Intromission [es] Girme. Duhul. Hulul. İthal.

Introït [ez] (t okunur) Bir ayiniñ bidayetinde rahip tarafından idilen dua.

Intronisation [es] Tesis, ihdas, ithal. Bir reis-i ruhaniyi makamına bir hükümdarı tahta ıkat itme. Cülus. İclas.

Introniser [fte] Tesis ve ithal itme. Bir reis-i ruhaniyi makamına ıkat itme. Bir hükümdarı tahta iclas etmek. s' – Kendini kabul ittirmek. Dahil olmak. Nüfuz u kuvvet kazanmak.

Intorse [s] (nb) Müteveccih-i dahil.

Introspectif, ve [s] Bir şeyiñ iç tarafını tetkik ve teftiş iden. Murakabevi **méthode** – ve Usul-i murakabe.

Introspection [es] Ruhıñ bizzatihi tetkiki, murakabesi.

Introuvable [s] Bulunmaz. Na-yab.

Introuvé, e [s] Bulunmamış. Bulunmayan.

Intrus, e [e-s] Hak ve salahiyeti olmaksızın bir yere sokulan. Sıfat-ı resmiyesi olmaksızın bir yere giren. Tufeyli. Davetsiz misafir.

Intrusion [es] Bila-salahiyet sokulma. Bir sıfatı olmaksızın bir yere girme. Bila-salahiyet-i sıfat-ı resmiede bulunma.

Intuitif, ve [z] Keşfi. Tahaddüsi. **vision** – ve Tecelliyat-ı ilahiye. Keşf-i manevi. (e) Kuvve-i keşfiye ve istidaliye sahibi.

Intuition [es] Bir hakikatiñ talimsiz ve ispatsız insana münkeşif olması. İstihraç. Tahaddüs. Keşf. Mükāşefe. İstidlal. Teferrüs. His-i kabili'l-vuku.

Intuitionnisme [ez] Tahaddüsiye.

Intuitivement [h] Keşf ve intikal suret-ile. Teferrüs suret-ile. Ale'l-tarikü'l-istidlal.

Intumescence [es] (t) Şişme. İntibaç.

Intumescence, e [s] (t) Şişmeye başlayan.

Intussusception [es] Ecsam-ı uzviye dahiline neşv ü nümasına hadım bir madde, bir usare ithali. Nümüv-i dahili.

Inusable [s] İstimale gayr-i salih. Eskimez. Yıpranmaz.

Inusé, e [s] Kullanılmamış. Aşınmamış.

Inusité, e [s] Gayr-i müstamel. Gayr-i meyus.

Inutile [s] Faydasız. Beyhude. Semersiz. Lüzumsuz. Nafile.

Inutilement [h] Beyhude yer, nafile yere. Lüzumsuz yere.

Inutilisable [s] İstifade veya istimale gayr-i salih. Gayr-i kabil-i istimal.

Inutilisé, e [s] Kendisinden istifade idilmemiş. Kullanılmamış. Asla kullanılmayan.

Inutiliser [fte] Gayr-i kabil-i istimal bir hale koymak. Gayr-i kabil-i istifade bir hale getirmek.

Inutilité [es] Faydasızlık. Lüzumsuzluk. Beyhudelik. Vahilik. (cm) Lüzumsuz, faidesiz şeyler.

Invagination [es] (t) Tefelluk-ı mia.

Invaincu, e [s] Hiç mağlup olmamış. Na-mağlup.

Invalidable [s] Kabil-i fesh, kabil-i iptal.

Invalidation [es] (hk) Bir senet veya mukavele hükmünün iptali. Fesh. Mefsuhiyet. İptal.

Invalide [s] Malul, sakat. Alil. Amelmande, işe yaramaz. Hükümsüz. (hk) Fasit. (mec) Şerait-i kanuniyeyi haiz olmayan. İhticaca gayr-i salih. Gayr-i muteber. (ez) Malul, mütekait asker. (cm) Maluleyn hastahanesi.

Invalidement [h] Hükümsüz, gayr-i muteber olarak. İhticaca gayr-i salih bir surette

Invalidité [es] Fesh, iptal etmek. Keen lem yekün ad etmek.

Invalidité [es] Hükümsüzlük. Mefsuhiyet. İhticaca gayr-i salih olma.

Invariabilité [es] Değişmemezlük. Adem-i tehallüf. Adem-i tahavvül.

Invariable [s] La-yetegayyer, değişmez. Gayr-i mütehavvil, gayr-i mütebeddil. (sr) Gayr-i munsarif.

Invariablement [h] La-yetegayyer, bir surette. Bila-tagayyür. Daima, her vakit.

Invasif, ve [s] İstilakarane. İstilai.

Invasion [es] İstila. Hücum. (as) Kıtaat-ı müstevliye. (mec) Ani intişar, duhul. (t) Tehacüm. Bir hastalığın başlangıcı.

Invective [es] Sürme. Tan; azar. Acı ve dokunaklı söz. Tahkir. Şiddetli tazir. Çıkışma. Muaheze.

Invectiver [fte] Sövmek. Azarlamak. Şiddetli tayip ve muaheze etmek. (fl) Dokunaklı sözler söylemek.

Invendable [s] Satılamaz.

Invendu, e [s] Satılmamış.

Invengé, e [s] İntikamı alınmamış

Inventaire [ez] Eşya-yı müfredat defteri. Defter-i kassam. **faire l'** – Eşyayı, metrukâtı, terekeyi sebt-i defter etmek. (tica) Emval-i mevcude defteri. Kıyem-i mevcuda cetveli. Bilanço defteri.

Inventer [fl] İbda, icat, ihtira etmek. Tasni etmek. Uydurmak (yalan haber).

Inventeur, trice [e] Mucit, muhteri. Mübdi. Keşf iden. Tasni iden, düzenbaz.

Inventif, ve [s] İcatkar. İbdakar. İbdai. Mübdi.

Invention [es] İcat, ihtira, ibda. Keşf. Uydurma. İcat, ihtira olunan şey. (ed) İbda, icat.

Inventorier [fte] Eşyanın defterini tanzim etmek. Sebt-i defter etmek.

Invérifiable [s] Tetkik ve tahkik idilemez. Doğruluğu tasdik olunamaz.

Invérifié, e [s] Tetkik ve tahkik idilmemiş.

Inversable [s] Dökülmez. Devrilmez.

Inverse [s] Ters. Makus. Aksi. Tersine dönmüş. **faire l'** – Aksini yapmak. (mn) Münakis.

Inversement [h] Makusen. Tersine. Aksine. (riya) – **proportionnel** Makusen mütenasip.

Inverser [fl] (elektrik cereyanı hakkında) Aksi bir istikamet almak. Aksi

istikamete dönmek. İstikameti tebdil itmek.

Inverseur [ez] (elektr) Mübeddile.

Inversif, ve [s] (sr) Takdim ve tehire müteallik.

Inversion [es] (ede) (sr) Takdim ve tehir. Akis ve tebdil, kalp, taklip. (t) Bir uzvuñ vaziyet-i tabiyesinden inhirafı. – **sexuelle** Bir erkek veya kadınıñ yalnız kendi cinsinden olan birine, yani kadınıñ kadına, erkeğini erkeğe karşı şehvani bir his-le tahassüsü.

Invertébré, e [s] Amud-ı fakrisi olmayan hayvan. Madumu'l-fukarat.

Inverti [e] Kendi cinsinden birine karşı bir hiss-i şehvani ile mütehassis olan erkek veya kadın.

Invertine [es] Kabil-i inhilal-ı maye. Sübye.

Invertir [fte] Tersine çevirmek. Kalp tme.

Investigateur, trice [e] Teftiş ve tahkik iden. Tetkik iden. Mütetebbi, mütefahhis. Müdekkik.

Investigation [es] Tahkik. Tefahhus. Tetkik. Tettebbu.

Investir [fte] Muhasara itmek. İhata itmek. Tevcih itmek. Nasp ve tayin itmek. (mec) Tamam-ile itimat itmek.

Investissement [ez] Muhasara. İhata. Kuşatma. Nasp ve tayin. Tevcih.

Investiture [es] Tevcih. **instrument d'** – Tevcih berati. **cérémonie d'** – Taklid-i seyf alayı. Kılıç alayı.

Invétéré, e [s] Kökleşmiş; eskimiş. Kadim. Yerleşmiş. Yer itmiş. (mec) Kaşarlanmış.

Invétérer [ft] (s') Eskimek, yerleşmek. Kökleşmek.

Inviabile [s] Yaşayabilmez.

Invigilance [s] Adem-i teyakkuz, adem-i intibah.

Invigilant, e [s] Gayr-ı müteyakkız. Dikkatsiz.

Invincibilité [es] Mağlup olmamazlık. Na-mağlubiyet. Çürütülememezlik, cerh olunamazlık.

Invincible [s] Na-mağlup. (mec) Çürütülemez, cerh idilemez (delail). Zabt idilemez. Tahkim olunamaz.

Invinciblement [h] Na-mağlup bir surette.

Inviolabilité [es] Gayr-i kabiliyet-i nakz, fesih, iptal. Taarruzdan masuniyet. – **personelle** Masuniyet-i şahsiye. Masuniyet-i teşriye. – **du domicile** Mesakine taarruzdan masuniyeti.

Inviolable [s] Taarruzdan masun. Bozulmaz. Nakz, fesh, iptal olunamaz. Gayr-i kabil-i fesh, nakz.

Inviolablement [h] Bozulamayacak surette. Nakz, taarruz, fesihten masun olarak.

Inviolé, e [s] Nakz idilmemiş. Tecavüz olunamamış. Telvis idilmemiş.

Inviscant, e [s] Yapışkan. Lüzuciyetli.

Inviscation [es] Yapışkan bir şey sürme. (sayde) Telezzüç.

Invisibilité [es] Görülemezlik. Gayr-i meriyet.

Invisible [s] Gayr-i meri. Görülemez. (mec) Meydana çıkmayan. Kimseye görünmek istemeyen.

Invisiblement [h] Görünmez. Gayr-i meri surette.

Invisquer [fte] Yapışkan bir şey sürmek. Lüzuciyetli bir madde sürmek.

Invitant, e [s] Nazar-firip, muğfil. Cazip, imrendirici. Dilkeş.

Invitatif, ve [s] Davet iden.

Invitation [es] Davet. Davetname. Emir. (mec) Teşvik, tahrik.

Invité, e [e] Davetli. Meduv.

Inviter [fte] Davet itmek. Teşvik itmek. Tahrik itmek. Talep itmek. **s'** – (laubaliyane) Kendi kendine davet itmek. Davetsiz olarak bir yere gitmek.

Invocation [es] Dua. İstihane. İstimdat. Münacaat. Müracaat. Himaye. – **de la loi** Kanuna müracaat. – **de antécédents** Emsaline müracaat.

Invocatoire [s] İstimdat, istihaneye müteallik, ait.

Involontaire [s] Gayr-i ihtiyari. Gayr-i kasti. Gayr-i iradi istemeksizin.

Involontairement [h] Gayr-i iradi, gayr-i ihtiyari olarak. Na-hah. İstemeyerek.

Involucelle [ez] (nb) Lüfeyte.

Involucre [ez] (nb) Lifafe-i zehre.

Involuté, e [s] (nb) Matvi, matmur. Bükülmüş.

Involution [es] Teşevvüş, mevani ve müşkilatın çoğalması.

Invoquer [fte] Dua, münacaat itmek. İstimdat itmek. İstirham itmek. Üstat, müracaat itmek. Talep itmek. Bina-yı hukuk itmek.

Invraisemblable [s] Doğruya benzemeyen. Gayr-i melhuz, gayr-i muhtemel. Mugayir-i hakikat.

Invraisemblablement [h] Hakikate mugayir, gayr-i muhtemel bir surette.

Invraisemblance [es] Adem-i ihtimal. Hakikate mugayir.

Invulnérabilité [es] Cerh idilememelik. (mec) Masuniyet.

Invulnérable [s] Yaralanması muhal. Gayr-i kabil-i cerh.

Iodate [ez] (k) İyodit.

Iode [ez] (k) İyot.

Iodé, e [ez] İyotlu.

Ioder [fte] İyot sürmek. İyot karıştırmak.

Iodhydrate [ez] İyod-ı maiyet.

Iodhydrique [s] (k) **acide** – Hamız-ı iyod-ı ma.

Iodifère [s] İyodu muhtevi.

Iodisme [ez] (t) Da-i iyot. İyot-la tesemmüm.

Iodoforme [ez] (k) İyod-ı nemli.

Iodoptisie [es] (t) Sel-i iyot.

Iodothérapie [es] (t) İyot-la tedavi.

Iodure [es] (k) Mürekkebat-ı mesnaiye-i iyot.

Ionien, ne [e-s] Kadim-i İyonya (İzmir ve Çeşme) ahalisini.

Ionique [s] Eski İyonya'ya mensup ve müteallik.

Ionone [es] İtriyatta kullanılan sert menekşe kokulu. Bir madde-i kimyevi. İyonon.

Iouler [fl] Tirol ahalisi gibi sesi boğazdan çıkararak şarkı söylemek.

Ipécacuana [ez²⁰³] ve muhtasaran **Ípéca** [ez] (nb) Altın kökü.

Ipsó factó [h] Bi'l-fiil. Fiilen. Hod-be-hod.

Iranien, ne [s] İrani.

Irascibilité [es] Hiddet-i mizaç.

Irascible [s] Hadidü'l-mizaç.

Iriarthée [es] (nb) Amerika-yı cenubiye mahsus bir nev hurma ağacı.

Iridéctomie [es] (t) Haz-ı kuzahiye.

Iridacées veya **Iridées** [es-cm] (nb) Fasile-i süseniye.

Iridium [ez] İridyum madeni.

Iridoscope [ez] Gözüñ dahilini muayeneye mahsus alet.

Irien, ne veya **Iridien, ne** [s] Kuzahi.

Iris [ez] (s okunur) Alaim-i sema. Kavsi-i kuzah. (nb) Süsen çiçeği. (tşr) Tabaka-i kuzahiye.

Irisation [es] Tekazzuh.

Irisé, e [s] Alaim-i semanın renklerini havi. **couleurs – ées** Elvan-ı memşure, mütekazzıha.

Iriser [fte] Alaim-i sema rengini virmek. **s'** – Elvan-ı kazihe ile televvün itmek.

Iritis [ez] (s okunur) İltihab-ı kazihe.

Irlandais, e [e] İrlandalı. (s) İrlanda'ya mensup. (ez) İrlanda lisanı.

Ironie [es] İstihza. Tehekküm. Tevriye. – **du sort** Cilve-i kader.

Ironique [s] İstihzalı müstehzi. İstihzamaz.

Ironiser [fte] İstihzaya çevirmek. (fl) Sitayiş perdesi altında inceden inceye eğlenmek, alay itmek. İstihza itmek.

Ironisme [ez] Meyl-i istihza.

Ironiste [e] Müstehziyane sözler söyleyen veya müstehzi-i mülakat yazan.

Ironiquement [s] Müstehziyane.

Iroquois [ez] Añlaşılmaz. İfade, lisan. (mec) Tuhaf, garip tabiatlı adam.

Irracomodable [s] Gayr-i kabil-i tamir. Yamalanılamaz. Uzlaşmaz.

Irrachetable [s] Yeñiden satın alınması gayr-ı kabil.

Irracontable [s] Nakl ve hikaye idilemez.

Irradiateur, trice [s] Şule-i nisar. Şua saçan.

Irradiation [es] Ziyadar bir cismin etrafına şuaat saçması. Teşau. Kevakibin etrafındaki daire-i muziye. Merkezden uzaklaştıkça tevessü ve tezayüt iden hareket.

Irradier [fl] Şuaat gibi açılıp dağılmak. Bir noktadan mücavir aksama doğru tevessü itmek.

Irraisonnable [s] İzansız. İdraksiz. Akılsız. Gayr-i müdrik.

Irraisonnablement [h] İdraksizce. Gayr-i müdrik olarak.

Irraisonné, e [s] Akıl ve mantığa mugayir. Gayr-i makul.

²⁰³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Irrassasiable [s] Doyurulması gayr-i mümkün. Gayr-i kabil-i işba. Memnun ve ikna idilmesi gayr-i kabil.

Irrassasié, e [s] Doymamış. İşba idilmemiş. Memnun, hoşnut idilmemiş.

Irratifiable [s] Gayr-i kabil-i tasdik.

Irrationalité [es] Akla mugayir. Gayr-i makuliyet.

Irrationnel, le [s] Akla mugayir. Gayr-i makul. (riya) Esam.

Irréalisable [s] Na-kabil-i tahakkuk. Kuvveden fiile getirilemez. Hakikat-pezir idilemez. Mümteniü'l-icra. Nakde tahvil olunamaz.

Irréalisme [ez] (fls) La-hakikiye.

Irrécevable [s] Kabul olunamaz. Gayr-i makbul. Gayr-i mesmu.

Irréconciliable [s] Yarışamaz. Yarıştıramaz. Na-kabil-i telif; tevfik.

Irréconcilié, e [s] Asla yarışama. Telif ve tevfik idilmemiş.

Irrécouvrable [s] Tahsili kabil olmayan (mebla) Na-kabil-i tahsil.

Irrectifable [s] Gayr-i kabil-i tashih.

Irrécusable [s] Red ve cerhi gayr-ı kabil.

Irrécusablement [h] Gayr-ı kabil-i red ve cerh bir surette.

Irrédentisme [ez] Hudutları haricinde bulunup lisan ve adat-ı itibar-ile kendisine merbut ve siyaseten ayrı bulunan memleketleriñ İtalya'ya ait olması lazım geleceği fikir ve desturu.

Irréductible [s] Azaltılması, ufatılması gayr-ı kabil. Tenzil-i gayr-i mümkün. Daha basit bir şekil-le ircai mümkün

olmayan. (k) Tahlil olunamaz. (r) Gayr-i kabili ihtisar. (cera) Gayr-i kabil-i ret.

Irréel, le [s] Gayr-i hakiki. Hakiki olmayan.

Irréligible [s] Tekrar intihabı gayr-i mümkün, gayr-i caiz.

Irréfléchi, e [s] Düşünülmemiş. Mülahazasız. Düşüncesiz.

Irréflexion [es] Mülahazasızlık. Şaşkınlık.

Irréformable [s] Na-kabil-i ıslah. İslah ve tashihi gayr-ı kabil.

Irréformabilité [es] Gayr-i kabiliyet-i tashih ve ıslah.

Irréfragable [s] İtiraz kabul itmez. Gayr-i kabiliyet-i itiraz, ret.

Irréfrangible [s] Gayr-i kabil-i inkisar (şuaat).

Irréfrénable [s] Zabt idilmesi mümkün olmayan.

Irréfutable [s] Ret ve cerhi na-kabil. Gayr-i kabil-i ret ve cerh.

Irréfuté, e [s] Ret ve cerh olunmamış.

Irrégénérable [s] İhya ve ıslahı gayr-i kabil.

Irrégularité [es] İstisna. İntizamsızlık. Kaidesizlik.

Irrégulier, ère [s] İntizamsız. Gayr-i muntazam. Gayr-i muttarit. Ahlak kavaidine gayr-i muvafık. Kaideye muhalif. Şaz. **armée – ère** Gayr-i muntazam ordu. (sr) Gayr-i kıyasi. **verbes – s** Efâl-i gayr-i kıyasiye. **pluriel** – Cem-i mükesser.

Irrélatif, ve [s] (fls) Gayr-i nisbi. Mutlak.

Irréligieux, se [s] Zındık, mülhit, dinsiz. Dine muhalif.

Irréligion [es] Dinsizlik. İlhat. Zındıklık.

Irremboursable [s] Tediyesi gayr-i kabil. Mümteniü't-tediye.

Irrémédiable [s] Gayr-i kabil-i tedavi. Çaresiz, dermansız. İlacı bulunamayan. (mec) Gayr-i kabil-i telafi. Tamiri na-kabil.

Irrémisible [s] Affa müstehak olmayan. Merhamet idilemez.

Irrémissement [h] Bila-merhamet. Affa şayan olmayacak surette.

Irrémision [es] Adem-i af.

Irrémittent, e [s] (t) Fasılasız, arası kesilmeyen (nöbet)

Irremplaçable [s] Tebdil idilemez. Yerine başkası ikame olunamaz.

Irréparable [s] Na-kabil-i tamir. Gayr-i kabil-i telafi.

Irréparé, e [s] Tamir idilmemiş.

Irrépliable [s] Cevaptan müstağni. Ret idilemez. Müdafaası gayr-i mümkün.

Irrépréhensible [s] Takbih olunamaz. Şayan-ı tayip ve takbih olmayan.

Irrépressible [s] Zabt u tazyik idilemez bastırılmaz. Men olunamaz. Zecr ve tenkil idilemez.

Irréprimable [s] Gayr-i kabil-i zecr ve tenkil.

Irréprochable [s] Kusursuz. Takbih olunamaz. **témoïn** – Tanı kabil olmayan şahit.

Irréproductif, ve [s] Yeñiden hasılat virmeyen. Gayr-i tenasüli.

Irrésistance [es] Adem-i mukavemet. Adem-i metanet.

Irrésistible [s] Na-kabil-i mukavemet. Mukavemetsiz.

Irrésistiblement [h] Mukavemetsiz, gayr-i kabil-i mukavemet bir surette.

Irrésolu, e [s] Mütereddüt. Hal idilmemiş. Kararsız.

Irrésolution [es] Kararsızlık. Tereddüt.

Irrespect [s] Adem-i hürmet.

Irrespectueux, se [s] Hürmetsiz. Riayetsiz.

Irrespirabilité [es] Teneffüse gayr-i salahiyet.

Irrespirable [s] Teneffüse gayr-i salih. Teneffüs idilemez.

Irresponsabilité [es] Adem-i mesuliyet.

Irresponsable [s] Gayr-i mesul.

Irrétractable [s] (hk) Gayr-i kabil-i rücu. Gayr-i kabil-i cerh.

Irrétrécissable [s] Darlanmaz. Darlaşmaz.

Irréussite²⁰⁴ [es] Adem-i muvaffakiyet.

Irrévélable [s] İfşa, ihbar idilemez. Meydana çıkarılamaz.

Irrévément [h] Hürmetsizcesine.

Irrévérance [es] Hürmetsizlik. Riayetsizlik.

Irrévèrencieux, se [s] Hürmetsiz. Riayetsiz.

²⁰⁴ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Irrévèrent, e [s] Hürmet veya edep haricinde.

Irrévocabilité [es] Nakz ve feshe adem-i kabiliyet. Geri alınamamazlık.

Irrévocable [s] Geriye alınması veyahut nakz ve feshi gayr-i kabil. Mümteniü'l-fesh. Kati. **procuraction**²⁰⁵ – Vekalet-i devriye.

Irrévoqué, e [s] Azl, fesh, ilga, rücu idilmemiş.

Irrigable [s] Kabil-i iska.

Irrigateur [ez] Bahçe sulamaya mahsus portatif tulumba. (t) Mıskat. Asma şırınga.

Irrigation [es] İska, irva. Sulama. Şırınga yapma.

Irriguer [fte] Sulamak. İrva itmek.

Irrision [es] İstihza, eğlence.

Irritabilité [es] Hiddete veya taharrüş kabiliyet. Müteharrişiyet. Kabiliyet-i taharrüş. Kızgınlık.

Irritable [s] Kızdırılması veya tahriş kabil. Hadidü'l-mizaç.

Irritant, e [s] (hk) İlga iden, fesh iden. Taharrüş. Azap iden. Hiddetlendiren. (ez) Muharriş.

Irritation [es] Kızgınlık. Tehevvür. Taharrüş. Azap.

Irrité, e [s] Kızgın, gazup, mütehevvir.

Irriter [fte] Kızdırmak. İğzap itmek. Tahrik ve tahriş itmek. Tezyit itmek. Tahriş itmek. İltihab-ı mucip olmak.

Irroration [es] Su serpmek. Ayazlatma. Ayaza veya çiye vaz itmek.

Irrorer [fte] Hafif su serpmek. Ayaza veya çiye bırakmak.

Irruption [es] Hücum. Tehacüm. Feyezan. Hamle. Baskın. İstila.

Isabelle [es] Bir nev erik. Beyaz ile sarı arasında mutavassıt bir renk, sevensi. Sütlü kahve rengi. Kula rengi.

Isard [ez] Pirene dağlarının yabani keçisi.

Ischémie [ez] Noksan-ı dem.

Ischial [s] (tşr) Kaynak kemiğine müteallik : vereki.

Ischialgie [es] (t) Elem-i vereki.

Ischio [s] (tşr) Vereki.

Ischion [ez] Kalça, verrek.

Ischurétique [s] Dafı-i usret-i bevl.

Ischurie [t] Usret-i bevl.

Isiaque [s] Eski Mısırlıların mabudesi. « İzis » e mensup. (ez) İzis rahibi.

İslam [ez] Din-i İslam. İslam dini ve medeniyeti. Alem-i İslam, ümem-i müslime.

İslamique [s] İslam'a mensup. İslami.

İslamisme [ez] İslam. İslamiyet. Müslümanlık.

İslamite [e-s] Müslim. İslamiyet taraftarı.

İslandais, e [e] İzlandalı. (ez) İzlanda lisanı. (sıfat makamında) İzlanda'ya ait.

İsobare veya **İsobarique** [s] (fiz) Mütesavi't-tazyik-i nesimi. **lignes** – s Barometrece tazyikiñ müsavi bulunduğu

²⁰⁵ Sözlükte “procuraction” şeklindedir.

arz üzerindeki hudut. (as) Bu hatlardan her biri.

Isobarométrique [s] **lignes – s** Yukarı gelme ile müteradifü'l-manadır.

Isocèle [s-e] (h) Mütesavi's-sakeyn. **triangle – s** Müselles-i mütesavi's-sakeyn.

Isochimène [s] Kışın aynı vasati derece-i hararete malik. **lignes – s** Arz üzerinde kışın aynı vasati-i derece-i hararete malik hatlar.

Isochrone [s] Mütesavi'-z-zaman. **oscillations – s** İhtizazat-ı mütesavi'z-zaman.

Isochroniser [fte] Mütesavi'z-zaman kılmak.

Isochronisme [ez] (makine) Müsavi müddette vukua gelme. Tesavi'z-zaman.

Isochine [s] (fiz) Aynı meyilde olan. **lignes – s** Hudut-ı mütesaviü'l-meyl.

Isodynamique veya **Isodynamie** [es] [fiz] Mütesaviü'l-mıknatıs.

Isogéotherme [s] Kış-ı arzıñ dahilinde aynı derece-i hararete olan nukata denir.

Isogone [s] Mütesaviü'z-zevaya. **lignes – s** Hudut-ı mütesaviü'l-inhiraf.

Isohypse [s] Mütesaviü'l-irtifa.

Isolable [h] Kabil-i tecrit.

Isolant, e [s] Elektriği nakl itmeyen. Müfrit. Mücerret.

Isolation [es] Elektriğiñ tecridi.

Isolé, e [s] Ayrı. Tecrit edilmiş. Münzevi. Münferit. Perakende. Mücerret. Bikes. Yalnız.

Isolement [ez] İnziva, infirad-ı tecrit.

Isolément [h] Ayrı olarak. Münferiden. Mücerret bir surette.

Isoler [fte] Ayırmak. Tecrit etmek. Yalnız bırakmak. **s'** – Tecrit idilmek. Ayrılmak. Münzevi yaşamak. İnzivaya çekilmek.

Isologue [s] Mütesavi'-t-terkip.

Isomère [s] (k) Aksam-ı mürekkebesi müşabih olan.

Isomérie [es] (k) Müşabehet-ı terkip.

Isométrique [s] Mütesaviü'l-ebat (maadin).

Isomorphe [s] (fiz) Şekli müsavi olan. Mütesaviü'l-eşkal.

Isomorphisme [ez] Tesaviü'l-eşkal.

Isopérimètre [s] (h) Muhitleri müsavi. Mütesaviü'l-muhit.

Isopode [s] (ta t) Ayakları müşabih olan.

Isopolitie [es] Hukuk-ı siyasiyenin müsaviliği.

Isostatique [s] Mütesaviü'l-muvazene.

Isosthère [s] Yazın aynı vasati derece-i hararete malik.

Isostherme [s] Aynı vasati derece-i hararete malik olan.

Israélitisme [ez] İbn-i Musevi. Musevilik. Yahudilik.

Israélite [es] (İsraili) Musevi. Yahudi.

Issu, e [s] Neşet ve tevellüt itmiş. Bir sülale, nesil veya cinsten mütevellit. Menşe.

Issue [es] Mahreç, menfez. Memer. Kurtulma vasıtası. Soñ, netice, encam. **à l' – de** Hitamında. (es-cm) Un artığı.

Isthme [ez] Berzah.

Italianisation [es] İtalyanlaştırma.

Italianiser [fte] İtalyanlaştırmak.

Italianisme [ez] İtalyan şivesi. İtalyanlık.

Italien, ne [e] İtalyan. İtalyanlı. (ez) İtalyanca. Araba beygirleriniñ dış dizgini. (s) İtalyan. (ez cm) Paris'teki İtalyan tiyatrosu.

Italique [s] Eski İtalya'ya mensup. (ez) (taba) Eğrice bir yazı.

Item [h] Bundan maada, bundan fazla. (ez) Fazla.

Itinéraire [ez] Yol haritası. Hatt-ı hareket. Seyahatname. Takip olunacak yol. (s) Yola ait.

Itou [h] (amiyane) Keza. Aynı vech-ile.

Ivoire [ez] Fil dişi. Fil dişi masnuat. (laubaliyane) **taquiner I'** – Piyano çalmak. Bilardo oynamak. (mec) Fil dişi gibi beyazlık.

Ivoierie [es] Fil dişi mamulâtı. Fil dişi ticareti. Fil dişçilik.

Ivoirier [ez] Fil dişçi.

Ivoirin, e [s] Fil dişçiden. Fil dişine müşabih.

Ivraie [es] Karamuk. (mec) İyi şeyleriñ arasındaki fena şey.

Ivre [s] Sarhoş. (mec) Sermest. – **mort** Mest-i la-yakil. Körkütük sarhoş.

Ivresse [es] Sarhoşluk. (mec) Sermestlik.

Ivrogne [ez z] Ayyaş. Bekri.

Ivrognier [fl] Çok içmek. Ayyaşlığa vurmak. **s'** – Sarhoş olmak. Bekrilik itmek.

Ivrognerie [es] Ayyaşlık. Bekrilik.

Ivrognesse [es] Bekri, ayyaş, sarhoş kadın.

Ixeutique [es] Ökse ile kuş tutma.

Ixode [ez] Hayvanlarıñ derisinden hasıl olan kene.

J

J [ez] Elifbaniñ onuncu harfidir.

Jable [ez] Fıçı tahtasınıñ, dip ve üst tablasından yükselen kısmı. Bu tahtada, dip ve üst tablayı takmak için yapılan kertik.

Jabler [fte] Fıçı tahtasına kertik yapmak.

Jablière veya **Jabloire** [es] Fıçılar için kertik avandalığı.

Jabot [ez] Kuş kursağı. Dantelalı göğüslük. İnsanlarıñ ve beygirleriñ boğaz deliğinde husule gelen tevessü. (amiyane) Mide. (laubaliyane) **faire** – Gerdan kırmak. Bökürlemek.

Jaboter [fl] Çok söylemek. Gevezelik itmek. Saçma sapan söylemek.

Jaboteur, se [s] Çok söyleyen. Geveze.

Jacamar [ez] Amerika serçesi.

Jacasse [es] Geveze kadın veya kız. Saksığan.

Jacasser [fl] (saksığan) Bağırarak. Ötmek. (mec) Bağırarak; çok söylemek; gevezelik itmek.

Jacasserie [es] Gevezelik.

Jacasseur, se [e] (laubaliyane) Geveze.

Jacée [es] (nb) Kantaryon.

Jacent, e [s] Sahipsiz. Mahlul. **biens** – s Sahipsiz emval. **succession** – s Beytü'l-male ait varissiz tereke.

Jachère [es] Nats idilerek diñlendirilmek üzere terk olunan tarla.

Jachérer [fte] Nats itmek. Diñlendirmek üzere bırakılan tarlayı nats itmek, sürmek.

Jacinthe [es] (nb) Sübül. (maa) Gök yakut, hacar-i yamani.

Jack veya **Jack-knife** [ez] Telefon dairelerinde iki abone arasında muhabereyi tesis için müstamel mübeddile.

Jacquot veyahut **Jacot** [ez] Amerika'nın pek makbul bir nev gümüş papağanı.

Jacobée [es] Kanarya yemi nevinden bir cins darı.

Jacobin, e [e] Jakoben denilen rahip ve rahibe. (ez) İhtilal-i kebir esnasında teşkil iden bir cemiyet-i siyasiye azası. Müfrit demokrasi taraftarı.

Jacobinisme [ez] Müfrit demokratlık.

Jacobites [ez-cm] Yakubiye mezhebindeki Hristiyanlar. Yakubiler.

Jacques²⁰⁶ [ez] Eskiden Fransa köylülerine makam-ı hakarete virilen isim. (amiyane) Ahmak, budala. **faire le** – Budalalık itmek.

Jacquet [ez] Bir nev tavla oyunu. (hayv) Sincap.

Jactance [es] Temaduh. Övünme. Böbürlenme. Tefahür.

Jactancieux, se [s] Tefahür iden. Böbürlenlen. Övünen.

Jactation [es] (t) Izdırıp. Siñirlilik. Asabi rahatsızlık.

Jacter [fl] (argo) Sevilmek. (ft) Hikaye itmek, nakil itmek.

Jaculatoire [es] Müteaddit fiskiyele çeşme. **oraison** – Kısa müessir dua.

Jadaïque [s] Yeşim taşına benzeyen, ait.

Jade [ez] Yeşim taşı.

Jadis [zz] Vakit-ile. Evailde. (s) Sabıkan. Eski zaman.

Jaguar [ez] (**gouar**) Cenubi Amerika kaplanı.

Jaillir [fl] Fışkırmak. Feveran itmek. (mec) Birdenbire çıkmak. Şiddet-le fırlamak.

Jaillissant, e [s] Fıskıran, fevvar, nebean iden.

Jaillissement [ez] Fıskırma. Feveran.

Jais [ez] Siyah kehribar. Kara sırça. Siyah renk.

Jalap [ez] (p okunur) (nb) Çalapa.

Jale [es] Büyük gerdel.

Jalée [es] Bir gerdel dolusu.

Jalet [ez] Sapan taşı.

Jalon [ez] (mima) Vetet, şahıs, kazık. (mec) Herhangi bir yolda atılan ilk adım.

Jalonnement [ez] Şahıs rekzi.

Jalonneur [fte] Vetet, şahıs rekzi itmek. (es) Şahıslar-la hiza, vetetler-le istikamet tayin itmek.

Jalonneur [ez] Şahs-ı rekz iden. (es) Hiza hattını tespit için ileri çıkarılan nefer, şahıs.

Jalousé, e [s] Mahsut.

²⁰⁶ Sözlükte “jaques” şeklindedir.

Jalousement [s] Hasudane. Kıskanarak.

Jalouser [fte] Kıskanmak. Haset itmek.
se – Birbirini kıskanmak.

Jalousie [es] Kıskançlık. Haset. Gıpta, istirkap. (mima) Panjur. Kafes.

Jaloux, se [s] Kıskanç. Hasut. Heveskar. (mec) Pek ziyade merbut, arzukeş. Müptela. (isim olarak) Hasetçi.

Jamais [zr] Asla. Ebeden, katen. Hiçbir vakit. **si** – Günün birinde, şayet. **pour** – **à** – İlelebet. (laubaliyane) **au grand** – Her ne olursa olsun. Asla.

Jambage [ez²⁰⁷] (mima) Hatıl. Söge. Temel duvarı. Bazı harflerin yukarıya ve aşağıya doğru olan çizgilerinden behri.

Jambe [es] Bacak, sak. **donner des** – Sürati artırmak. Koşturmak. **prendre ses** – **à cou** Sürat-le kaçmak. **courir à tout** – Tabana kuvvet kaçmak. **fair la belle** – Vücudunun güzelliğini herkese gösterecek vech-ile teşhir etmek. – **artificielle** Suni bacak. (mima) – **de force** Göğüsleme. – **d'encoignure** Köşe bacağı. – **étrière** Üzengi ayağı.

Jambé, e [s] Bacaklı. **bien** – Güzel bacaklı.

Jambette [es] Küçük bacak. Çelme. Çekme denilen büyük çakı. (mima) Gerdane.

Jambière [es] Paçalık. Tozlu. Baldır zırhı.

Jambier, ère [s] (tşr) Bacağa müteallik, saki.

Jambon [ez] Jambon. (amiyane) Oyluk. Mandolin, gitar.

Jambosier [ez] Amerika'nın elmas ağacı.

Jan [ez] Tavlanın iki tahtasından behri. Karaçalı.

Jannière [es] Karaçalık.

Janissaire [ez] Yeñiçeri.

Janot [ez] Safderun, ahmak.

Janoterie [es] Ahmaklık.

Jansénisme [ez] Kader ve mağfîret hakkında Jansinus tarafından icat idilen akaide-i diniye. (mec) Kanun-ı ahlak.

Jante [es] Tekerlek ispiti.

Jantille [es] Su değirmeni çarhının kanatlarından, tahtalarından her biri.

Janvier [ez] Kanun-ı sani.

Japon [ez] Japoya çinisi. Japonya kağıdı.

Japonais, e [e] Japonyalı. (s) Japonya'ya ait. (ez) Japonya lisanı, Japonca.

Japonerie [es] Japon emtiası.

Japonisme [ez] Japon malumatı-ı sınıyesini tercih itme.

Jappe [ez] (amiyane) Gevezelik.

Jappement [ez] Köpek yavrusunun havlaması.

Japper [fl] (köpek yavrusu) Havlamak.

Jaque [ez] Bir nev çepken mintan. Ekmek ağacı meyvesi.

Jaquemart [ez] Öñlerinde bulunan bir örse çekiç-le vuran iki tahta ademden müteşekkil çocuk oyuncağı.

Jaquette [es] Ceket.

²⁰⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Jaquier [ez] Ekmek ağacı.

Ja veya **Jars** [ez] Erkek kaz. (argo)
dévider le – Argo lisanı konuşmak.

Jarbière [es] Demir kasnak
(kasnakçılık)

Jard veya **Jar** [es] Nehir yataklarında bulunan kumlu çakıl. Küp.

Jarde [es] veya **Jardon** [ez] Beygiriñ diz kapağının haricinde çıkan ur.

Jardin [ez] Bahçe. Bostan. Ravza. – **fruitier** Meyve bahçesi. – **potager** Sebze bahçesi. – **botanique** Nebatat bahçesi. – **public** Millet bahçesi. – **fleuriste** Çiçek bahçesi. (mec) Mümbit, mahsüldar memleket.

Jardinage [ez] Bahçıvanlık. Sebzevat. Bahçelik. Elmas lekisi.

Jardiner [fte] Bahçıvanlık itmek. Bahçede işlemek.

Jardinet [ez] Küçük bahçe.

Jardineux, se [s] Donuk ve lekeli zı-kıymet taşlara dinir.

Jardinier, ère [e] Bahçıvan. (es) Çiçeklik. – **fleuriste** Çiçekçi bahçıvan. – **marâcher** Sebzeçilik-le iştigal iden bahçıvan. (s) Bahçeye müteallik. Ait. (es) Türlü yemek. Sebze arabası. Makaslı böcek.

Jardinomanie [es] Bahçe merakı.

Jargon [ez] Bozulmuş, galat ve kaba lisan.

Jargon [ez] Bir nev sarı elmas.

Jargonner [ft-l] Galat ve anlaşılmaz bir lisan söylemek. Kaz gibi bağırarak.

Jarnac [ez] (c okunur) **coup de** – Ela altından hainane-i desise. Darbe-i

nagehani. Bir düşmana indirilen kati ve bi'l-hassa hilaf. Memul-i darbe.

Jarosse veya **Jarousse** [es] Fava denilen burçak.

Jarrebosse [es] (bhr) Sudan çıkan gemi demiriniñ haklasını asmaya mahsus ucu çengelli ip.

Jarre [es] Küp. (ez) Sert, kaba, uzun beyazımtrak tüy, kıl.

Jarret [ez] Diz kapağının arka tarafı. İki burnuñ birleşmesi-le husule gelen dirsek.

Jarreté, e [s] Art ayakları içeriye dönük hayvanlara denir.

Jarreter [fte] Çorap bağı. Diz bağı takmak.

Jarretelle [es] Bir ucu korse veya bel kemerine ve diğeri ucu çoraba merbut şerit veya lastik kadın çorap bağı. Lastik erkek çorap bağı.

Jarretière [es] Diz bağı. Çorap bağı. İngiltere'de diz bağı nişanı.

Jarrissade [es] Bir orman dahilinde ağaçların seyrek, açık mahali.

Jarron [ez] Küçük küp.

Jas [ez] (s okunmaz) (bhr) Lenger ağacı.

Jasement [ez] Gevezelik. Boş boğazlık.

Jaser [fl] Çok söylemek. Sırrını ifşa etmek. Çekiştirmek. Muaheze etmek. Aleyhinde söylemek. (saksağan, papağan) Ötmek. Söylemek. (argo) Dua etmek.

Jaseran yahut **Jaseron** [ez] Madalyon zinciri, kordon.

Jaserie [es] Gevezelik. Boş. Boğazlık.

Jaseur, se [e-s] Geveze. Sır tutmaz. Boşboğaz. Laf ebesi. Fassal. Çekiştirici. Didikoducu. (ez) Bir nev kara tavuk.

Jasion [ez] (nb) Uyuz otu.

Jasmin [ez] Yasemin ağacı, çiçeği ve kokusu.

Jasminées [es-cm] (nb) Fasile-i yaseminiye.

Jaspe [ez] Donuk akik. – **sanguin** Kan taşı.

Jaspé, e [s] Donuk akik gibi rengarenk.

Jasper [fte] Donuk akik gibi rengarenk itmek.

Jaspiller veya **Jasminer** [fte] (argo) Söylemek. Konuşmak. Boşboğazlık itmek. Gevezelik itmek

Jaspure [es] Rengarenk nakş. Eslihanın demir aksamına su virmek suret-ile virilen renk.

Jatte [es] Yuvarlak çanak, gerdel, gavata.

Jattée [es] Bir gerdel dolusu.

Jauge [es] Kile veya mayiat ölçeği, ayarı. Ölçü fiçisi. İstimare çubuğu. Hacimlerin kutrelerini, derece-i istiaplarını ölçmeye mahsus alet. Hadde ayarı. (zira) Fidelik. İki nats izi arasındaki mesafe. (bhr) Bir geminin hacm-i istiabiyesinin miktarı. **robinet de** – Buhar kazanındaki suyun tesviye ve irtifamı göstermeye mahsus musluğun behri.

Jaugeage [ez] İstimare itme, mayi ölçesi. (bhr) Geminin derece-i istiabını hesap itme. Kadem-i itibar-ile bir geminin çektiği su miktarı.

Jauger²⁰⁸ [fte] Derece-i istiabını ölçmek. (gemi) Ma-i mahreci olmak, su çekmek, tonilato istiabında bulunmak. (mec) Takdir itmek.

Jaugeur [ez] İstimareci, ayaracı. Gemi, fiçi vesairenin derece-i istiabını ölçmek vazifesi-le muvazzaf adam.

Jaumière [es] (bhr) Dümen deliği.

Jaunâtre [s] Sarımtak.

Jaune [s] Sarı. (ez) Sarı renk. (amiyane) **être peint en** – Zevcesi tarafından aldatılmamak, yaldızlamak. **rare** – İrk-ı asfer. **fièvre** – Humma-yı asfer. **rire** – Cebri, istemeyerek gülmek.

Jaunet, te [s] Sarıca. (ez) (amiyane) Altın.

Jaunir [fl] Sararmak. (ft) Sarartmak. Sarıya boyamak.

Jaunissant, e [s] Sararan.

Jaunisse [es] Sarılık illeti.

Jaunissement [ez] Sararma. Sarartma.

Javanais, e [e] Cavalı. (s) Cava'ya mensup, ait. (ez) Cava insanı.

Javart [ez] Beygirlerin ayağında hasıl olan bıçılğan illeti.

Javeau [ez] Nehrin taşması üzerine kum ve taştan hasıl olan adacık.

Javelage [ez] Ekinlerin bağlanmamış demet halinde yere serilmesi. (boyacılık) Suda eritilmiş florit potasyum mahlukinden geçirme.

Javelé, e [s] Biçildikten sonra yağmurdan ıslanarak taneleri kararan ekinlere denir.

²⁰⁸ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Javeler [fte] Ekini biçtikten soñra bağlamadan demet demet yer sermek. Keteni, dokumayı javel suyundan geçirmek.

Javeleur, se [e-s] Biçilen ekini demet demet yere seren erkek veya kadın.

Javeline [es] Bir nev mızrak.

Javelle [es] Bağlanmadan yere serilmiş ekin demeti.

Javelot [ez] Harbe. Mızrak. Çevgan.

Javotte [es] (amiyane) Geveze kadın. Örs ayağı.

Javotter [fl] (amiyane) Gevezelik itmek.

Je [z] Zamr-i şahsiyeniñ müfret mütekellimi : ben (isim olarak) **un – ne sais quoi** Bilmediğim, anlayamadığım bir şey.

Jean-jean [ez] Aptal, ahmak, salak.

Jeanneton [es] (amiyane) Hafif meşrep otel, lokanta hizmetçi kızı.

Jeannette [es] Boyuna asılan küçük altın haç.

Jécoral, e [s] (tşr) Saydi.

Jectigation [es] (t) Sıkıntı.

Jectisses [es-cm] Nakil idilmek için kazılıp hazırlanmış toprak ve taşlar.

Jéhova [ez] İbranice Allah; lafza-i celal.

Jéjunum [ez] (tşr) Mia-i saim.

Jenny [ez] Pamuk ipliği yapmaya mahsus makine.

Jérémiade [es] Usandırıcı nale şikayet. Figan.

Jersey [ez] Vücuda yapışan yün örme ceket.

Jésuite [ez] Cizviyet. Mürai. Dessas. (s) Cizviyetlere mensup.

Jésuitesse [es] Cizviyet rahibesi.

Jésuitière [es] Cizviyetleriñ evi.

Jésuitique [s] Mürai, dessas.

Jésuitisme [ez] Cizviyetlik. Hilekarlık. Mürailik.

Jésus [ez] Hazret-i İsa'nın çocukluk timsali. (s) Büyük tabaka kağıt (0,55X0,72) (uh) Hazret-i İsa.

Jet [ez] Atım. Atış. Remy. Atma. **armes de** – Esliha-i ramiye. (mec) Tezahür-i nagehani. – **d'eau** Şadırvan, fiskiye. – **de lumière** Parıltı. **d'un seul** – Emin ve kati olarak düşünölmüş ve yapılmış şeylere denir. **premier** – Taslak, ilk tertip. **du premier** – Yekten, birden. (nb) Tomurcuk. Filiz. Tıkanan boruları açmaya mahsus kamış veya saz. – **à la mer** Geminiñ selameti için deñize malı atma.

Jetage [ez] Atma. (baytar) Beygirlerde sekave illeti.

Jeté [ez] Raks adımı.

Jetée [es] Rıhtım; mendirek. Set, bent.

Jeter [fte] Atmak. Fırlatmak. Şiddetle itmek. İhraç itmek. Yere atmak. (mec) Ağaç. Tomurcuk sürmek. (ziya) Neşr itmek. (bhr) **l'ancree** – Demir atmak, demiri fonda itmek. (temel) Tesis itmek, atmak. (köprü) Kurmak. (müşkilat) İras itmek. (nazar) Atf itmek, bakmak. (havf) İlka itmek. Badi olmak. – **de poudre aux yeux** Göz boyamak. – **en moule** Kalıba dökmek, izabe itmek. **se** – Atılmak, şitap itmek. İltica itmek. İntisap itmek. (nhr) Mansıp olmak.

Jeteur, euse [e] Atan, yapan. – **du sort** Büyücü.

Jeton [ez] Kumar fişi. Pul. – **de présence** Bazı cemiyat azasına hakk-ı huzura kesb-i istihkak için virilen vücut markası.

Jettatore [ez] (**cettatora** okunur) İtalya’da büyücü.

Jettature veya **Jettature** [es] (**cetatora**) Kem nazar. Nazar değme. Büyü, sihir. Büyü yapma.

Jeu [ez] Oyun. Kumar. Latife. Oyunuñ kaidesi. Kumara konulan para – **de basard** Baht oyunu. – **de bourse** Borsa oyunu. Oyun mahali. Çalgı çalma. Bir aktörün tarz-ı temsili. **vieux** – Yıllanmış, modası geçmiş. Latife. Eğlence. Suret-i muntazamada işlememe. – **de mot** Cinas. – **d’esprit** Nükte, latife. **se faire un** – **de** Kolayca yapmak. **se piquer au** – Kumarda ısrar ve devam itmek. Mevani ve müşkilattan yılmayan. **jouer gros** – Tehlikeye atılmak. Tehlikeli işe girmek. **maison de** – Kumarhane. **mettre quelqu’un en** – Birini bir işe karıştırmak. (as) – **de guerre** Harp oyunu.

Jeudi [ez] Perşembe. – **gras** Büyük perhizden evvelki soñ perşembe. (amiyane) **semaine des quatre** – s Çıkmaz ayın soñ perşembesi.

Jeun [h] à – Aç karnına. **être à** – Bir şey yememiş ve içmemiş olmak.

Jeune [s] Genç. Taze. Toy. Dinç. Civan. Delikanlı. Mülahasasız, hoppa. Safderun. Yeñi – **s gens** Gençler. (ez) Genç, delikanlı. (tiya) – **premier, première** Aşık rolünü oynayan erkek veya kadın.

Jeune-Turquie [ez-es²⁰⁹] Türkiye’de meşrutiyet-i idareyi tesis itmeye çalışan

ve iden genç Türkler cemiyet-i siyasiyesi, genç Türkler. Genç Türkiye.

Jeûne [ez] Oruç. Perhiz. Mahrumiyet.

Jeûner [fl] Oruç tutmak. (mec) – **de** Bir şeyden mahrum kalmak, imsak itmek.

Jeunesse [es] Gençlik. Dinçlik. Nev-civanlık. Şebabet. Tazelik. Şübban. Bir şeyin ilk devresi. **de** – Gençliğinden itibaren.

Jeunet, te [s] Pek genç. Nev-reste.

Jeûneur, se [s] Saim. Oruçlu.

Jingoïsme [ez] İfratperesti. Taassup.

Jiu-Jitsu [ez] İdman-ı bedeniye ve silahsız olarak nefesini müdafaa itmeye dair Japon usulü.

Joallerie [es] Cevahircilik. Mücevherat.

Joillier, ère [e] Cevahirci.

Job [ez] Ahmak. Alık. Budala. **monter le** – **à quelqu’un** Aldatmak.

Jobard [ez] Here şeye inanır ahmak adam. Gayet safderun. Aptal. Enayi.

Jobarder [fte] Eğlenerek aldatmak.

Jobarderie [es] Budalalık. Budalaca söz. Zirva.

Jobelin [ez] Sersem. Enayi. Alık. Ahmak.

Jober [fte] Alay itmek, eğlenmek. (fl) Kendisi-le alay ittirmek. Beceriksizce alay itmek.

Jobet [ez] Düğümhanelerde kalıp dişisini tutan demir tel.

Jockey [ez] Seyis. Binici. Jokey. İspir.

²⁰⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Jockey-clube [ez] At yarışı kulübü. Sipahi ocağı.

Jocko [ez] Orangutan maymununuñ isimlerinden biri. (amiyane) Ekmekçi.

Jocosité [es] Neşe, şetaret, şenlik.

Jocrisse [ez] Beceriksiz, ahmak hizmetçi. Salak, saloz.

Jocrisserie [es] Salaklık, hamakat.

Joie [es] Sevinç. Sürur. Zevk u sefa. Meserret. Neşe. Bais-i sürur. **file de** – Fahişe. **fu de** – İlabu'l-nariye, şehir-i ayin-i tenviratı. (cm) Zevk u sefa. Ezvak.

Joignant, e [s] Muttasıl, mülâsık. Bitişik. (hc) Yakınında, yanında, ittisalinde.

Joindre [fte] Birleştirmek, iltisak ittirmek. Bitiştirmek. Muttasıl kılmak. İlave etmek. Laf etmek. Revabıt-ı muhabbet-le birleştirmek. (fl) Bitişmek. Birleşmek. İltisak etmek.

Joint, e [s] Birleşmiş. Bitişik. Muttasıl. Merbut. **ci** – Rabtan. Merbutan. Leffen, merbut, melfuf. Mazruf.

Joint [ez] Kemiklerin bitiştiği yer, mafsal. (mima) Derz. Kaynak yeri, eñ. (makine) Eñ muhalla. Buhar makinelerinde müstamel set cihazı, seddada. (mec) Eñ iyi çare-i muvaffakiyet.

Jointe [es] Beygir bukalığı. (es-cm) Birbirine geçme bölme ve döşeme tahtaları.

Jointé, e [s] **court** – Bukalığı kısa; **long** –; Bukalığı uzun (beygir).

Jointée [es] Birleşen iki elin husule getirdiği avuç dolusu.

Jointement [ez] Birleştirme. Ekleme.

Jointif, ve [s] Çatma. Kenarlı muttasıl. (es) Birbirine geçme tahtalar-la yapılan bölme.

Jointoient [ez] Duvar taşları arasını düz itme.

Jointout [ez] Kabzalı köstere.

Jointoyer [fte] Duvar taşları arasını harç-la doldurup düzeltmek. Derz etmek.

Join stock banks [ez-cm] İngiltere'de mahdut mesuliyetli hisseli bankalar.

Jointure [es] İltisak yeri. Mafsal. Ek.

Joli, e [s] Sevimli, dilrüba. Güzel. Zarif. Latif. Nazik. Hoş istifadeli. Eğlenceli. (istihza-yı tarik-ile) Kepaze, rezilane manasına kullanılır. (ez) Güzel şey. Eğlenceli, hoş, iyi şey.

Joliesse [es] Sevimlilik, dilberlik, zariflik, güzellik.

Joliet, te [s] Güzelce. Şirin.

Joliment [h] Güzelce, hayl, pek ziyade. Hoş bir surette. (laubaliyane) Çok, pek.

Joliveté [es] Hoş ve tuhaf söz.

Jonc [ez] Saz; kamış. Hezaran.

Joncacées [es] (nb) Hezaraniye fasilesi.

Joncer [fte] Saz-la örmek, saz geçirmek. (sandalye)

Jonchaie veya **Jonchère** [es] Sazlık, kamışlık.

Jonchée [es] Şenliklerde tezyin için kullanılan ve serpilen dal, yaprak ve çiçekler. Yere serpilene şey.

Joncher [fte] (dal, yaprak ve çiçekler-le) Donatmak veya örtmek. (mec) Yerlere yağmak.

Jonction [es] Birleşme. İltisak. İltisak noktası, iki şeyin mültekası.

Jongler [fte] Hokkabazlık itmek. Birbirini müteakip havaya muhtelif şeyler atıp tutmak suret-ile ibraz-ı hüner itmek.

Jonglerie [es] Hokkabazlık. Şudebazlık. (mec) Riyakarlık, şarlatanlık.

Jongleur [ez] Hokkabaz. Şudebaz. Riyakar. Şarlatan.

Jongue [es] Çin ve Hindistan'da müstamel bir nev yelken gemisi.

Jonquille [es] (nb) Fulya çiçeği. (s) Fulya renginde. (ez) Fulya rengi. (argo) Karısı tarafından aldatılmış koca. Deyyus.

Joseph [s] **papier** – Tükürük kağıdı. (ez) (argo) Bıçak. Aldatılmış zevç, dasnik.

Jouable [s] Oynanılabilir. Oynanılmaya layık.

Jouailler [fl] Eğlenmek için pek az para ile kumar oynamak. Bir çalgıyı fena çalmak.

Joubarbe [es] (nb) Kaya kuruğu.

Joue [es] Ruh, ruhsar. Yanak. **mettre en** – veya **coucher en** – Bir silah narı ile nişan almak. (mec) Göz değmek. (as) **en** – Nişan al! Kumandası. (şimendi) Ray yatağının yan cidarları.

Jouée [es] (mima) Kapı, pencere yerinde duvarın kalınlığı.

Joueelle [es] Asma çardağı.

Jouer [fl] Oynamak. (çalğı) Çalmak. Sallanmak, hareket itmek. Parlamak. (tavla vesaire) Oynamak. – **avec** Hüremetsizce, la-kaydane muamele itmek. İşlemek. (laubaliyane) Tevafuk, itmek. (su) Akmak, fişkirmek. Kullanmak. – **de malbeur** Muvaffak olamamak. (rüzgar hakkında)

Mütemadiyen şiddet ve istikametini değiştirmek. – **des jambes** Kaçmak. – **sur les mots** Cinas ve kinaye söylemek; kelime üzerinde oynamak. **faire** – **une mine** Bir lağmı ateşlemek. (ft) Oynamak. Atmak (kağıt, zar). (şarkı) Çalmak. (tiya) Temsil itmek. (mec) Tehlikeye koymak. Aldatmak. Yalandan yapmak. Taklit itmek. **se** – Oynamak, eğlenmek. Bir ile istihza itmek; aldatmak.

Jouet [ez] Oyuncak. Melabe. (mec) Kendisi-le eğlenen adam. Yazıcı. **être le – de tous** Herkesiñ eğlencesi, oyuncağı olmak.

Joueur, se [e] Oyuncu. Kumarbaz. Oynayıcı. Sazende, çalgıcı. **rude** – Mahir ve yaman kumarbaz. (mec) Bir işi ciddi surette başaran adam. (s) Eğlenceyi seven.

Joufflu, e [s] Şişkin yanaklı.

Joug [ez] (**g** okunur) Boyunduruk. (mec) Hakimiyet. Ribka-i esaret. Tahakküm. Terazi kolu. Azap.

Jouir [fl] Sevinmek. Haz itmek. Hoşlanmak. Memnun olmak. İntifa itmek. Haiz olmak. Müstefit olmak. Tasarruf itmek. İstimal itmek. Nail olmak. Kazanmak.

Jouissance [es] Nailiyet. Lezzet. Haz. İstifade. İntifa. Serbesti-i tasarruf, istimal. Sefa, zevk, sürur, sevinç. Tahvilat. Faizleriñ tediyesi meşrut olan zaman. **action de** – Resü'l-mali tediyeye idilip yalnız temettü ve faize istihkakı olan hisse senedi.

Jouissant, e [s] (hk) Mutasarrıf, muhtar. Nail. Mütenaim.

Jouisseur, se [e] Eğlence, istifadeden başka bir şey aramayan adam.

Joujou [ez] Çocuk oyuncağı. **fa re** – Oynamak. (mec) Oyuncak. Küçük ve şirin şey.

Jouşe veya **Volt-coulomb** [ez] ($\frac{1}{9081}$) Kilo grametreya muadil elektrik takati vahid-i tamı.

Jour [ez] Nihar, gün, ruz, yevm. Gündüz. Aydınlık. Ziya. Işık. (mima) Işık. – **de l'an** Yıl başı. Devr. Zamane. Devr-i hazır. Hayat. (mec) Görünüş, suret-i hariciye. Pencere. Delik. İzin günü. Nöbet. **grand** – Bol ziya. – **sidéral** Yevm-i necmi. – **s fériés** Tatil günleri. **les beaux – s** Gençlik, ilk bahar, yaz. Refah. – **s critiques** Kadınların ay başları. (mec) Bir meselenin tenviri. **donner le** – Doğurma. **mettre au** – Neşretmek. **à** – Delikli, kafesli. **vivre au – le** -- Günü gününe, yevm-i cedit, rızk-ı cedit yaşamak. **faux** – Ziya-yı kazıp. **de nos – s** Zamanımızda. **un** – veya **un beau** -- Günüñ birinde. **d'un – à l'autre** Günden güne. **un de ces – s** Yakında. – **pour** – Günü gününe. **du – au lendemain** Az zamanda. Az vakit zarfında.

Journal [ez] Gazete. Jurnal. Ruzname. – **officiel** Resm-i gazete. – **officieux** Nim-resmi gazete. (tica) Yevmiye defteri. – **du bord** Sefine-i yevmiye vukuat defteri. – **des savants** Tezkiretü'l-ulema.

Journaleux [ez] Fena gazeteci. Adi bir gazete muharriri.

Journalier [ez] Gündelikçi.

Journalier, ère [s] Yevmi. (mec) Sebatsız, na-payidar. Gayr-ı muayyen, mütebeddil.

Journaliser [fte] Gazeteye yazı yazmak. Bir gazete neşretmek.

Journalisme [ez] Gazetecilik. Gazete muharrirliği.

Journaliste [ez] Gazeteci. Gazete muharriri.

Journée [es] Bir günlük zaman. Gün, gündüz. Yevmiye, gündelik. Bir günlük iş.

Journellement [h] Her gün. Pek sık.

Journoyer [fl] (amiyane) Hiçbir iş görmeksizin günü geçirmek. Günü boş geçirmek.

Joute [es] Cirit oyunu. Koç, horoz vesaire dövüşü. (mec) Münazaa, rekabet. Çekişme.

Jouter [fl] Cirit oynamak. Mücadele etmek. Rekabet etmek, çekişmek. Müsabaka etmek.

Joueur [ez] Cirit oynayan. Mücadeleci. Müsabık. Rekabet iden. Rakip.

Joûtir [fl] Kemale irmeden toplanan meyveleri tamam-ile olmaları için sıcak bir yere koymak.

Jouvence [es] Gençlik. (eski kelimedir) **eau de** – Ab-ı hayat.

Jouvenceau [ez] (laubaliyane) Nev-cihan. Delikanlı. Şab-ı emret.

Jouvencelle [es] Genç kız.

Jovial, e [s] Şen. Keyifli. Şatır. Neşeli.

Jovialité [es] Şetaret-i meserret. Keyif. Neşe.

Jovien, ne [s] Müşteri seyyaresine mensup.

Joyau [ez] Hilyat, mücevherat. (mec) Gayet kıymetli şey.

Joyusement [h] Şen ve şatır, sevinç ve sürur ile. Şad ve handan.

Joyeuseté [es] Latife, mizaç.

Joyeux, se [s] Sevinçli, mesrur. Sevimli, şen. Gülünç.

Jubarte [es] Ebhar-ı şimaliyede bulunan bir nev büyük balina balığı.

Jube [es] Yele. Bazı yılanların ibiği.

Jubé [ez] Bazı kiliselerde, muabbir ile hanendelere mahsus mahal arasındaki mimber.

Jubilaire [s] Ellinci sene-i devriyeye ait. **année** – Elli sene icra-yı vazife sanat itmiş.

Jubilation [es] Büyük şenlik. Meserret-i azime. Sürur ve şadmani.

Jubilé [ez] Tevellüt, memuriyet veya mesleğe intisap veyahut izdivacıñ ellinci sene-i devriyesi.

Jubilé, e [s] Elli sene aynı sanat, memuriyeti icra ve ifa itmiş.

Jubiler [fl] Çok sevinmek. Şenlik yapmak. İcra-yı şadmani itmek.

Juchée [es] Süklünlerin tünedikleri yer.

Jucher [fl] (tavuk ve kuş) Tünemek. (mec) Pek yüksekte ikamet itmek. (ft) Pek yükseğe koymak. **se** – Tünemek.

Juchoir [ez] Tavuk vesaireniñ tüneği. Tünek.

Judaïque [s] Yahudilere mensup. Bir metniñ kelimeleriniñ zahiri manasına saplanarak ruh ve manayı ihmal iden; mana-yı zahireye kapılan.

Judaïser [fl] Yahudilerin ayin ve usüllerini kabul itmek. Yahudiliği kabul itmek. Bir metni mana-yı zahiresine göre tefsir itmek. Yahudileştirmek.

Judaïsme [ez] Yahudilik. Din-i Yahudi. Musevilik.

Judas [ez] (s okunmaz) Hain. Hıyanetkar. Bir pencere veya kapı kanadındaki küçük delik veya pencere.

Judicature [es] (hk) Hakk-ı kaza. Hakemlik.

Judiciaire [s] Adli, kanuni. **auterités** – s Memurin-i adliye. **police** – Zabıta-i adliye. **ordre** – Sınıf-ı hükkam. **enquête** – Tahkikat-ı adliye. **organisation** – Teşkilat-ı muhakim, adliye teşkilatı. (as) Kuvve-i muhakeme.

Judiciairement [h] Tarik-i adli ile. Muhakeme tarik-ile, kanunen.

Judiciel, le [s] Adli.

Judicieusement [h] Akıl ve temyiz ile. Muhakkıkane bir surette. Aklen muhakeme iderek.

Judicieux, se [s] Temyiz sahibi. Munsif, hakperest. Makul. Makrun. Sevap. Muhik.

Jugal, e [s] Yanağa müteallik. **os** – **aux** Elmacık kemikleri.

Juge [ez] Hakim. Kadı. Hükm. – **assesseur** Aza-yı muavine. **le souverain** – Hakim-i mutlak, cenab-ı hak. Bir şeyiñ kıymet-i hakikiyesini takdir iden adam. – **de paix** Sulh-i hakimi. – **d'instruction** Müstantık. – **commissaire** Jüj komiser. – **suppléant** Aza-yı mülazımı.

Jugé [es] Muhakeme. Hükm idilmiş, takdir olunmuş şey. **bien** – Usul ve kanuna muvafık surette hüküm ve fasl idilmiş. **mal** – Usul-i kanuna gayr-ı muvafık surette hal ve fasl idilmiş. (s) Mahkumun bih. **chose** – e Kaziyye-i mahkeme.

Jugement [ez] Hüküm. Mahkeme kararı. İlam. Rey. Kuvve-i mümeyyize, kuvve-i hakime. (mn) Tasdik. – **par**

défaut Hükm-i gıyabi. – **contradictoire** Hükm-i vicahi. **en** – Derhal, meclis dağılmaksızın. – **dernier** Ruz-ı ceza, ruz-ı mahşer.

Jugeoline [es] Hint susamı vesaire misli nebata virilen isim.

Jugeotte [es] (laubaliyane) Kuvve-i mümeyyize.

Juger [fte] Hükm itmek. Muhakeme itmek. Hüküm virmek. – **nécessaire** Lazım eden ad itmek. Hal ve fasl itmek. Beyan, ita-yı rey itmek. Zan, takdir itmek. Tasavvur itmek. (fl) – **de** Karar virmek.

Juger [ez] Hüküm virme. **au** – Fikir; göre, şöyle veya böyle olmalıdır, şu veya bu mevkide bulunmalıdır diye virilen hüküm.

Jugeur, se [e] Bir şey hakkında malumatsız ve muhakemesiz hüküm ve rey viren.

Juglandacées veya **Juglandées** [es-cm] (nb) Fasile-i cevziye.

Juglandine [es] (k) Ceviziñ yeşil kabuğundan çıkarılan madde, cevzin.

Jugulaire [s] (tşr) Boğaza mensup. Vidaci. **glandes** – s Guded-i vidaciye. (es) Şah damarı. (es-cm) Asker kasketiniñ çeñe altından geçen kayışı, çeñe altı kayışı.

Juguler [fte] Boğazını sıkmak. Boğmak. Boğazlamak. (mec) Muazzep itmek. Fazla can sıkmak. Bıktırmak.

Juif, ve [s] İsraili, Yahudi. (e) Yahudi, Musevi. (mec) Murahabacı.

Juillet [ez] Temmuz.

Juin [ez] Haziran.

Juivailon [ez] Tahkir ve istihza makamında : Yahudi.

Juiverie [es] Yahudi mahallesi. Murahabacı dükkanı. Yahudilik. Yahudi. Paraya hırs ve tamah.

Jujube [es] Hünnap. Hünnap şurubu.

Jjubier [ez] Hünnap ağacı.

Julep [ez] (sayde) Cülap. Jülap.

Jules [ez] (argo) Oturak. Kirli su gerdeli.

Julien, ne [s] ère – **ne** Tarih-i Rumi. **année** – **ne** Sene-i Rumiye.

Julienne [es] (nb) Çayır çiçeği.

Jumeau, elle [s] İkiz. Çift. Tevem. (e) İkiz çocuk.

Jumelage [ez] Çiftleme, ikişer ikişer tertip itme. Direk vesaireyi yandan parçalar-la takviye itme.

Jumelé, e [s] Parçalar-la yandan takviye idilmiş. Çift çift tertip idilmiş.

Jumeler [fte] Direk vesaireyi yandan parçalar-la takviye itmek. Çift yapmak, çiftleştirmek, çiftlemek.

Jumelle [es] Çifte dürbün. İkiz doğan kız. Makineniñ birbirine müşabih iki parçası.

Jument [es] Kısrak. **avoir reçu un coup de pied de** – Emraz-ı zühreviye duçar olmak.

Jumenterie [es] Aygır yetiştirmeye mahsus hara.

Jumentés [ez-cm] (ta t) Hayliye-i firkası.

Jumenteux, se [s] Hayli. **urine** – **se** Bol hayli.

Jumper [ez] (**djeum-peur** okunur) (at yarışı) Mangaları atlayan yarış atı.

Jungle [es] (**jon**) Hindistan'da hayvanat-ı vahşiyeye ve yılanlar-la meskun yüksek ağaçlı, otlı vasi orman.

Junior [s] Kardeşleriñ küçüğü, küçük, genç.

Junon [es] Merih ile müşteri arasında küçük seyyare : cinon

Junte [es] İspanya ve Portekiz'de meclis-i idare. Şuri.

Jupe [es] Fistan, eteklik. Erkek esvabının eteği.

Jupiter [ez] (**r** okunur) Müşteri seyyaresi. Eski Yunanlı ve Romalılardan birinci mabut.

Jupitérien, ne [s] Müşteri seyyaresine mensup. Mütihakim, mağrur tavırlı.

Jupon [ez] İç eteklik, miso. (mec) Kadın veya kız. **courir le** – Kadın peşinde koşmak.

Juponner [fte] Eteklik giydirmek.

Juponnier [ez] (amiyane) Kadınlarıñ peşinde koşan adam. Zenperest.

Jurande [es] Esnaf loncası. Esnaf kethüdalığı.

Jurassique [s] (arziyat) Jora dağına müteallik, Jorasi. **terrain** – Arazi-yi Jorasiye.

Jurat [ez] Kurun-u vustada Fransa'da belediye reisi ve hakimi.

Juratoire [s] (hk) **caution** – Taahhüd-i bi'l-yemin. Taahhüd-i bi'l-kasem.

Juré [ez] Heyet-i udul azası. Mümeyyiz.

Juré, e [s] Muhlif. Yeminli. **enn mi** – Azimden dönmeyen, barışması muhal düşman.

Jurement [ez] Lüzumsuz yere yemin. Küfürbazlık. Küfür. Beddua.

Jurer [fl] Yemin etmek. Aht etmek. Küfürbazlık etmek. Beddua etmek. (mec) Uygun gelmemek. Tezat teşkil etmek. (ft) Yemin-le temin, tasdik, tekit etmek. Kin, garaz bağlamak.

Jureur [ez] Çok yemin iden. Küfürbaz.

Jurisdiction [es] (hk) Hakimlik. Kaza. Hakk-ı kaza. Daire-i kaza. Heyet-i hakime. **degrés de** – Derecat-ı mahakim. **épuiser tous les degrés de** – Derecat-ı mahakimiñ cümlesinden geçmek. – **contentieuse** Hakk-ı mahakime ve hükm. **conflit de** – İhtilaf-ı merci. (mec) Daire-i salahiyet. – **de jugement** Hükkam, mahakim.

Jurisdictionnel, le [s] Hakk-ı kazaya ait. Kazai. Mahakime müteallik. (az müstemeldir)

Juridique [s] Kanuni, nizami. Hükmi. Şeri. Kazai. **personnes** – s Eşhas-ı hikemiye.

Juridiquement [h] Hukuki ve kanuni surette nizamen. Kanunen. Kazai bir surette.

Jurisconsulte [ez] Kanun-şinas. Hukuk-şinas. Fakih.

Jurisprudence [es] İlm-i hukuk. Fıkıh. Usul-i muhakeme. Teamül-i muhakeme. Usul-i tatbikat-ı kanuniye.

Jurisprudent [ez] Hukuk-şinas. Kanun-şinas.

Jurisprudential, le [s] Usul-i muhakemeye, ilm-i hukuka, fıkha müteallik.

Juriste [ez] Fakih. Hukuk alimi.

Juron [ez] Sövme, küfür.

Jury yahut **Juri** [ez] Heyet-i udul. Hüküm-i encümeni heyeti. Heyet-i mümeyyize. Juri heyeti.

Jus [ez] (s okunmaz) Usare. Öz, etiñ tazyik-le çıkarılan suyu. – **de baton** Dayak, darbe. – **de coude** Say ve gayret. **avoir du** – Zarif, şık olmak. – **de reglisse** Zenci.

Jusant [ez] Deniziñ cezri.

Jusée [es] Meşe kabuğunu suda ezerek istihsal olunan ve debbağatte kullanılan hamzı mayi. Debbağ şerbeti.

Jus gentium [ez] (hk) Hukuk-ı düvel.

Jus privatium [ez] Hukuk-ı medeniye.

Jusque [hc] Kadar, eli, değin. **jusqu'à** Kadar, varıncaya kadar, hatta, bile. – **à ce que** Ta ki – **à un certain point** Bir dereceye kadar.

Jusquiam [es] (nb) Bañ otu, benç.

Jussée [es] (nb) Bir nev bataklık sazı.

Jussion [ez] Emir, irade, ferman.

Justaucorps [es] Dize kadar inen ve bedene yapışık duran etekli dar sütre.

Juste [s] Adil. Muhik. Doğru. Müstakim. Tam-ı sahih. Adl u hakka, akla muvafık munsif. Muvafık, makul, meşru. Dar, sıkı. – **titre** Muteber senet.

Juste [ez] Doğru, adil, musnif. Hakperest adam. Suleha adam. **Le Juste** Hazret-i İsa. Doğru ve muhakkak olan şey. – **et l'injuste** Hak ve batıl. (es) Dar (h) Tam ve doğru olarak. **au** – Tamam-ile. **comme de** – Layıkı vech-ile icabı vech-ile. Hak ve adale muvafık olarak.

Justement [h] Haklı olarak. Tam bir tesadüf-le. Muhik, makul bir tarzda. Bihakkın. Tam. Hak-ile.

Juste-milieu [ez] Vasar-ı umur. İki ortası bir suret-i hal.

Justesse [es] Doğruluk. Sıhhat. Sevap. Tam olma. – **de tir** Sıhhat-i endaht.

Justice [es] Adalet, adl, hakkaniyet. Doğruluk. – **devine** Adalet-i ilahiye. **en bonne** – Adl ve hakka makrun. Kanun, mahkeme. Siyaset. Hakk-ı kaza. Adliye, heyet-i adliye. **faire – à quelqu'un** Birine yapılan hatayı tamir etmek. **faire – de quelqu'un** Birini tecziye etmek. **faire – d'une chose** Bir şeyi imha ve ilga etmek; olduğu gibi göstermek. **se faire** – İntikamını bizzat almak. Kendi kendini tecziye etmek. **bois de** – Dar ağacı. **repris de** – Sabıkalı. **rendre la** – İhkak-ı hak etmek.

Justiciable [s] Mahkemece hüküm ve rüyet olunabilir. Huzur-ı mahkemede cevap vermeye mecbur. Daire-i kazaya tabi.

Justicie [es] Seylanıñ ceviz ağacı.

Justicier [e-s] Kendi kendine ihkak-ı hak iden (derebeyi). Adil. Muhibü'l-adalet. Adaleti tesis itmeyi seven. Adaletperver.

Justicier [fte] Hükmen mecazat etmek, idam etmek.

Justifiable [s] Haklı görülebilir. Hak virilebilir. Haklı ad olunabilir.

Justifiant, e [s] (aka) İnsanı suleha ve süeda zümresine zümresine ithal iden. **grâce – e** Aff-ı rabbani.

Justificateur, trice [s] Haklı çıkarıcı. Hak kazandıran. Hakkı temine hadım.

Justificatif, ve [s] Müspet, musaddık. Haklı çıkarıcı. **pièces – ves** Evrak-ı müsbeste.

Justification [es] Haklı çıkma. Tebric. Mazuriyet. Haklı çıkarma. Bir şeyiñ ispatı. (taba) Satırlar boyunuñ muvazenesi. – **personnelle** Beraet-i şahsiye.

Justifier [fte] Hak virmek. Haklı çıkarmak. Mazur göstermek. Terbiye itmek. Masumiyetini sıhhatini ispat itmek. Muhik, haklı göstermek. – **sa conduite** Hareket vakasını hakka tevfiğ itmek. (taba) Satırları muayyen ölçü dahilinde dizmek. (fl) – **de** İspat itmek. **se** – Tebriye-i zimmet itmek. Masumiyetini ispat itmek. Tezkiye-i nefes itmek.

Jute [es²¹⁰] (nb) Hint kendiri, keneviri. Bu kendirden yapılan iplik.

Juter [fte] Suyunu salıvirmek. (argo) Hayretten salyalar akmak.

Juteux, se [s] Usaresi çok, sulu. (amiyane) Ala, zarif, mükemmel.

Juvenat [ez] Çömezlik.

Juvénilé [s] Gençliğe ait. Şebabi.

Juvénilité [ez] Gençlik hali.

Juxta-courant [ez] (fiz) Adi cereyan-i müessir.

Juxtalinéaire [s] Metin ve yan yana iki sütun teşkil iden tercümeye denir.

Juxtaposer [fte] Yan yana koymak. Zam ve ilave itmek. Bir şeyi diğeriñ yanına koymak.

Juxtaposition [es] Zam, ilave-i ilhak. İzafe-i ecza. Nümüvv-i harici.

K

K [ez] Elifbaniñ on birinci harfi.

Kabak [ez] Rusya'da müskirat satılan yer.

Kabardien, ne [e] Kabartay.

Kabyle [e] Şimali Afrika kabiline mensup adam, kabile. (ez) Kabil-i lisani.

Kaempférie [es] Havlıcan otu.

Kaiser [ez] Kayser.

Kakémono [ez] Duvarlara asılan Japon resim levhası.

Kakatoès [ez] Sorguçlu papağan.

Kaki [ez] Haki rengi.

Kaléidoscope [ez] Dürbün gibi küçük bir delikten bakınca cam üzerine resim edilmiş küçük levhaları tabii cesametinde gösteren üstüvane şeklinde bir oyuncak. Eşkal-i nüma. (mec) Güzelleştiren şey.

Kali [ez] Dikenli çöğen. Hamz-ı potasyum. Kalye.

Kalime [ez] Potas-la tesemmümün arazi.

Kami [ez] Japonya'da unvan-ı asalet.

Khan [ez] Han. Emir.

Kamichi [ez] Amerika'nın kara hindisi.

Kanat veya **Khanat** [ez] Hakanlık.

Kandjar [ez] Hançer.

Kangouro [ez] (ta t) Kanguru.

Kantisme [ez] Kant'ın usul-i felsefyesi.

Kaolin²¹¹ [ez] Porselen imal idilen kil, kaolin.

Karabé [ez] Kehrüba.

²¹⁰ Tarafımızdan eklenmiştir..

²¹¹ Sözlükte "Kaoline" şeklindedir.

Kaste [es] İreti döşeme. Maden galerileri dahilinde cidar ve toprakların düşmesine mani kaplama.

Keel [es] (**kil** okunur) İngiltere kömür madenlerinde müstamel ölçü.

Keepsake [ez] Hediye makamında virilen resim albümü, resimli kitap.

Kéfir veya **Képhir** [ez] Kefir denilen içki.

Kelek [ez] Kelek denilen sal.

Kélotomie [es] (cerra) Haza-i evram.

Képi [es] Asker ve talebe kasketi.

Kéraphilleux [s] (baytar) Karn-ı varaki.

Kératectomie [es] (tşr) Haza-i karniye.

Kératine [es] Lihafi ve karni istitalatın madde-i asliyesi.

Kératinisé, e [s] Boynuza benzeyen. Boynuz halini alan.

Kératite [es] (t) İltihab-ı karniye.

Kératocèle [es] (t) Fıtk-ı karniye.

Kératodermie [es] (t) Beşerenin kalınlaşması-ile teşhis idilen cilt iltihabı.

Kératoïde [s] Boynuza beñzeyen. Şibh-i karn.

Kératomalacie [es] (t) İstirha-yi karine.

Kératonyxis [es] (cerra) Teskib-i karniye.

Kératos [es] Tasallüb-i beşere.

Keratomie [es] (cerra) Haza-i karniye.

Kéraunographie [es] Saika isabet iden ecsam üzerinde ale'l-ekser meşhut ve

müjavir şeylerin resmi olan hususi alaimin tetkiki.

Kermès [ez] (**s** okunur) Kırmızı boya yerine istimal idilen tırtıl. Kırmızı hayvanı. Bu böceği güneşte kurutarak istihsal idilen kırmızı boya. – **minèral** Kırmızı madeni. **chêne** – Pınar meşesi.

Kermesse [es] Panayır, eğlence.

Kérosène [ez] Tenvire mahsus tasfiye edilmiş petrol.

Kerrie [es] Kayısı gülü.

Ketch [ez] İki direkli kotra.

Ketmie [es] (nb) Amber çiçeği. Ebu'l-misk. Hatmi. – **rouge** Kırmızı hatmi.

Keuper [es] (arziyat) Keuper. Marin-i kuzahi.

Khédive [ez] Hidiv.

Khédivat veya **Khédiviat** [ez] Hidiviyet.

Khédival, e veya **Khédivial, e** [s] Hidivi.

Kief [ez] Keyif, istirahat.

Kif [ez] Keyif, esrar.

Kif-kif [ez²¹²] (Arapçadan) (argo) **c'est** – Hepsi bir. Aynı şey.

Kilogramme [ez] Kilogram.

Kilo [ez] Kilo. (argo) Pislik. Bok. **poser un** – Sıçmak.

Kilogrammètre [ez] Kuvvet ölçüsü vahid-i kıyasiyesi : bir kiloyu bir metre irtifaa kaldırmak için muktezi kuvvete muadildir. Kilogrammetre.

Kilolitre [ez] Kilolitre.

²¹² Tarafımızdan eklenmiştir.

Kilométrage [ez] Bir mesafeyi kilometreleme.

Kilomètre [ez] Kilometre. Biñ metreden ibaret mesafe ölçüsü.

Kilométrer [fte] Mesafeyi ölçerek kilometreleri işaret etmek. Kilometrelemek.

Kilométrique [s] Kilometre başına, kilometreye ait.

Kilowatt [ez] 1,36 Beygir kuvvetine muadil ve 10000 vattan ibaret elektrik takati ölçüsü.

Kilowatt-heure [ez] Bir kilo vatlık bir makineniñ bir saat zarfındaki mesaisi : 36674 kilograma muadildir.

Kimméridgien, ne [s] (arziyat) Tabakat-ı jurasiyeden tabaka-i kimyeviye.

Kimono [ez] Japon bornozu. Japon elbisesi. Japon kadın ve erkekleriniñ giydikleri uzun entari.

Kindergarten [ez] (Almancadan) Çocuk bahçesi denilen küçük çocuklara mahsus mektep.

Kinésimétrie [es] Hareketi ölçme usulü.

Kinésithérapie [es] (t)Tedavi-yi bi'l-hareke.

Kinézie²¹³ [es] Hasse-i muharrike. Kuvve-i muharrike. Aza-yı bedeniñ hareketına kumanda iden kuvve-i ruhiye.

King [ez] Çin felsefe kitaplarına virilen isim. Konfüçyüsün kütüb-i mukaddesi.

Kinkajou [ez] Cenubi Amerika'ya mahsus bir nev yaban kedisi.

Kiosque²¹⁴ [ez] Köşk. Gazete satılan baraka.

Kirsch [ez] Kiraz rakısı.

Kleptomanie [es] (t) Manya-i sirkat. Daü's-sirka.

Kniaz [ez] Slavca prens manasındadır. Prens.

Knout [ez] (t okunur) Rusya'da kırbaç cezası. Uçları kurşunlu sırımlardan müteşekkil kırbaç.

Kobez [ez] Gece doğanı.

Kodak [ez] Elde taşınır fotoğraf makinesi, kodak.

Koheul veya **Kohol** [ez] Kuhl, sürme.

Kola veya **Cola** [ez] Kola. **noix de** – Cevz-i kola.

Koumis [ez] Kısrak sütünüñ tahammür-ile yapılan içki, kımız.

Krach [ez] (**krak** okunur) İzmihlal malı.

Kremlin [ez] Rusya'da sur-la muhat şehir veya mevki.

Kummel [ez] Kimyon-la yapılan likör, kummel.

Kyrielle [es] Uzun ve can sıkıcı şeyler.

Kyriologie [es] (fls) Tabirat-ı mahsusa istimali.

Kyste [ez] (t) Bedende hasıl olan kise.

Kisteux, se veya **Kistique** [s] (t) Kisi.

Kystotomie [es] (tşr) Haza-i kise.

L

L [ez] Elifbaniñ on ikinci harfi.

La [ha] Harf-i tarifiñ müfred-i müennesi.

La [z] Zamir-i muttasılñ müfred-i müennes-i kaybi : onu.

²¹³ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²¹⁴ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

La [ez] Nota işaretlerinin altıncısı la, düğah.

Là [zm] Orada; oraya. **de** – Oradan. **par** – Bu vasıta ile, bu tarık-ile. **par ci-par** – Ara sıra, öteden beriden. Şuraya buraya. Taraf taraf. (uzağa işaret için) Şu, bu. (fiilden sonra) O noktada, orada.

Là là [hd] Ey, dur bakalım! Ay ay! Ah ah! Oh oh!

Labarum [ez] Eski Rum kayseriniñ, üstünde bir salıp ile Hazret-i İsa'nıñ isminiñ ilk harfi işlenmiş bayrağı.

Label [ez] Bazı amele sendikalarının hususi markası.

Labeur [es] İş, amel. Emek. Rençberlik. Say.

Labial, e [s] (sr) Şefevi. (sr) Dudak-la telaffuz olunan haruf.

Labié, e [s] (nb) Tüveyc-i şefevi.

Labile [s] (nb) Gevşek, kolayca düşman. (mec) Kabil-i zeval.

Laboratoire [ez] Laboratuvar. Darü'l-istihzar. Ameliyathane.

Laborieusement [h] Emek-le, gayret-le, zahmet ve meşakket-le.

Laborieux, se [s] Çok işleyen. Çok zahmet çeken. Zahmetli. Muktim. Gayur. Çalışkan.

Labour [ez] Toprağın işlenmesi. Çift sürme. Filahat, haraset. Sürülmüş tarla. (mec) Say.

Labourable [s] Kabil-i ziraat. Sürülebilir, işlenebilir (arazi).

Labourage [ez] Çift sürme. Ziraat. Çiftçilik, filahat.

Labourer [fte] Toprağı işlemek. Çift sürmek. Tırmalamak, sıyırmak,

bitirmek. (mec) Çok yorulmak. (bhr) (gemi hakkında) Karinesi deñiziñ dibine temas etmek.

Laboureur [ez] Çift süren. Zirai, çiftçi. Rençber.

Labre [ez] Bir nev lapina balığı. Hayvanat-ı zü'l-sedyeniñ üst dudağı.

Labyrinthe [ez] Labirent. Müteaddit odalardan mürekkep olup mahreci bulunması güç olan eski zaman mebanisi. (mec) Teşevvüş. Çapraşık, içinden çıkılmaz iş, yol küreyve. Nihanhane, tih. (tşr) Tecvif-i izn.

Lac [ez] (c okunur) Göl, buhayre. – **sa'é** Tuzlu göl.

Lacement yahut **Laçage** [ez] Bağ, gaytan veya şerit-le bağlama.

Lacé [ez] Dizi.

Lacer [fte] Bağ, haytan veya şerit-le bağlamak. (bhr) Yelkeni toplamak.

Lacérable [s] Yırılabilen yırtılması lazım gelen.

Lacération [es] (resmi evrakı) Yırtma. (cerra) Şak. Parçalama.

Lacérer [fte] Yırtmak. Şak etmek. Parçalamak.

Lacertiens [ez-cm] (hyv) Zıbabiye fırkasından zü-lisaneyn fasilesi.

Lacet [ez] Bağ, gaytan, kordon. İlmik, kement. Kuş tutmaya mahsus örme ağ. Yürüyen lokomotifleriñ hareket-i ihtizaziyesi. (mec) Tuzak.

Laceur, se [e] Ava ve balık tutmaya mahsus ağlar yapan adam.

Lâchage [ez] Gevşetme. Bırakma. Salıverme. (laubaliyane) Birini terk etme.

Lâche [s] Deni. Alçak. Korkak. Cebin. Gevşek. Bol. (mec) Gayretsiz. Muhakkar, adi, menfur.

Lâché, e [s] İhmalkar yapılmış. (ez) Alçak, deni, tabansız, korkak adam.

Lâchement [s] Alçakcasına. Gevşek, gayretsiz bir surette. Cebibane. Denaetkarane. (ez) Gevşetme, salıverme. Terk itme.

Lâcher [fte] Bırakmak. Koyuvmek. Gevşetmek. Salıvmek. Kaçıvmek. İhmal etmek. (tüfek) Atmak, boşaltmak. (laubaliyane) Terk etmek. Ağzından kaçırmak. (mec) – **piéd** Kaçmak. – **prise** Tutulan şey elinden bırakmak.

Lâcheté [es] Korkaklık. Alçaklık. Denaet, cebanet. Gayretsizlik. Gevşeklik.

Lâcheur, se [e] Kendisi-le müşterek olanları nagehan terk iden adam.

Lacis [ez] Tire ve ipek oya. Şebike.

Laconique [s] Muhtasar. Mucez. Münakkah.

Laconiquement [h] Az sözle, muhtasar surette.

Lacto-butyromètre [ez] Sütteki yağ miktarını tayine mahsus alet.

Lacto-densimètre veya **Lactomètre** [ez] Sütüñ kesafetini tayine mahsus ifade-i meram itme. İcaz. İfade-i mucuze.

Lacrymal, e [s] (tşr) Demi.

Lacrymatoire [s] Göz yaşına mahsus. (ez) Romalılar devrinde ölümler için dökülen göz yaşının hıfzına mahsus kap.

Lacs [ez] (cs okunmaz) Keklik gibi kuşları tutmaya mahsus ağ. (mec) Tuzak, hile, şerit, kordon, gaytan.

Lactaire [s] Süte ve emzirmeye ait. İrdai, lebeni.

Lactaire [ez] Bir nev zehirli mantar.

Lactase [es] Bazı mayalardan sızan mayi.

Lactate [es] (k) Lebeniyet.

Lactation [es] Süt virme, ırda, emzirme. Telebbün.

Lacté, e [s] Sütü. Lebeni. (hey) **voie – e** Kehkeşan. **farine – e** Sütü ot.

Lactéine, Lactoline veya **Lactéoline** [es] Ateşte ağır ağır koyulaşan süt.

Lactescence [es] Lebeniyet.

Lactescent, e [s] Lebeni. Sütü.

Lactifère [s] Sütü hamil. Nakl-i leben. **vaisseaux – s** Eviye-i lebeniye.

Lactigène [s] Süt ifratazatını çoğaltan.

Lactique [s] (k) **acide** – Hamız-ı leben.

Lactose [es] Süt şekeri.

Lactucarium [ez] Marul usaresi, marul sütü.

Lacune [es] Ara yerde boşluk. Noksan. Açık yer. Bir eserde metin noksanı. (ta t) Halal. Boşluk.

Lacustre [s] Gölde veya göl kenarlarında yaşayan.

Laçure²¹⁵ [es] Şerit, bağ ile bağlama.

Lad [ez] Yarış atlarına bakmaya mahsus seyis.

²¹⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Ladanum [ez] Laden.

Ladre [s] Cüzzam illetine uğramış. (ez) Miskin. (mec) Hissiz. Gayet hasis kimse.

Ladrerie [es] Miskin illeti, cüzzam. Miskinhane. Fevkalade hisset.

Lady [es] (**lédé**) İngiltere’de lord veya lordun zevcesi.

Lagon [ez] Deñiz kenarlarındaki deñiz suyunu havi küçük göl.

Lagopède [ez] Kar kuşu denilen keklik nevi.

Lagophthalmie [es] (t) Tavşaniñ göz üst kapağıñ kapanmasından dolayı gözüñ daima açık kalması.

Lagune [es] Sahil yakınında derinliği az ve adacıklar-la fasılalı deñiz kısmı.

Lai [ez] Kurun-u vustada bir nev şiiir.

Lai, e [s] Ruhbana mensup olmayan. Layik.

Laïque veya **Laïc, que** [s-e] Layik gayr-ı ruhani.

Laïche [es] (nb) Nemçe saparnası.

Laïcat [ez] Laiklik.

Laïcisation [es] Laikleştirme. Ruhban müstahdemini laik olanlar-la tebdil itme.

Laïciser [fte] Ruhbandan olan müstahdemini laik müstahdem ile tebdil itmek. Laikleştirmek.

Laïcisme [ez] Laiklik.

Laïcité [es] La-dinilik. Laiklik, cismaniyet.

Laid, e [s] Çirkin. Kabih. (mec) Fena, çirkin, menfür şey.

Laidasse [es] (laubaliyane) Gayet çirkin kadın.

Laidement [s] Çirkince. Kabihane. Fena bir surette.

Laideron [es] (laubaliyane) Çirkin kız veya kadın.

Laideur [es] Çirkinlik biçimsizlik. (mec) Kabih.

Laie [es] Yabani dişi domuz. Ormanda açılan dar yol.

Laie [es] Dişli iki başlı taşçı çiçeği.

Lainage [ez] Koyun yapağısı. Yapağı ticareti. Yüñlü kumaş, emtia.

Laine [es] Yüñ, yapağı. Yüñ elbise. Kıvrıcık zenci saçı. – **crottée** Çakıldaklı yüñ. – **tondue** Kırkılmış yüñ. – **filée** Yüñ ipliği, yüñ ipeği.

Lainer [fte] Yüñü, çuhayı taramak. (ez) Kumaşñ kadife gibi yumuşaklığı.

Lainerie [es] Yüñlü mensucat satılan mayaza. Yüñlü kumaş imali.

Laineux, se [s] Tüylü. Yüñlü.

Laineur, se [e] Çuhayı tarayan işçi. (es) Çuha taramaya mahsus makine.

Lainier, ère [s] Yüñe müteallik. (e) Yüñ taciri. Yapağı işleyen işçi.

Laïque [s-e] Laik. La-dini.

Lair [ez] (**d** okunmaz) İskoçya’da malikane, şato sahibi : asilzade.

Laird [ez] (**s** okunmaz) Ormanda ihtiyat bırakılan fidan. Araziniñ deñiz veya nehirden kazandığı yer, lahk.

Laisse veya **Lesse** [es] Köpek yuları. (mec) **mener quelqu’un en** -- Birini istenildiği vech-ile sevk itmek, kullanmak.

Laissées [es-cm] Domuz, kara sığır gübresi.

Laisser [fte] Bırakmak. Terk etmek. Unutmak. Tevdi etmek. – **entendre** İşrap, ima etmek. Hibe etmek. (servet) Kaybitmek. Talik etmek. – **voir** Göstermek. – **faire** Müsaade etmek. – **à désirer** Na-tamam olmak. **de côté** – Sarf-ı nazar etmek.

Laisser-aller [ez] İhmal. Sadelik. Müsamaha.

Laissez-passer [ez] Mürur tezkeresi.

Lait [ez] Süt. Bazı nebatatın süte beñzeyen mayi. **petit** – Ayran. **frère de** – Süt birader. **soeur de** – Süt hemşire. **vache à** – Daima kendisinden istifade idilen adam. **boire du** – Büyük bir memnuniyet hissetmek.

Laitage [ez] Kaymak, peynir vesaire misilli süttten yapılan şeyler. Süt.

Laite veya **Laitance** [es] Balık tohumu. Hasiü'l-misk.

Laité, e [s] Tohumlu balık.

Laiterie [es] Süthane. Kaymakhane. Mandıra.

Laiteron [ez] (nb) Yabani marul nevi.

Laiteux, se [s] Sütlü. Süte müteallik. Lebeni.

Laitier [ez] Erimiş madenlerin üzerinde yüzen cam gibi mevat. Maden-i cürufi.

Laitier, ère [e] Sütçü. (s) Sağmal, süt viren. (es) Sağmal inek.

Laiton [ez] Sarı tekne. Pirinç.

Laitonner [fte] Pirinç teller takmak.

Laitue [es] Marul. – **romaine** Adi marul. – **pommée** Top salata. – **frisée** Kıvrıcık salata.

Laise veya **Laize** [es] Kumaşın eñi.

Lalopathie [es] Teşevvüş-i kelam.

Lama [ez] Buda mezhebinin rahibi. **grand** – veya **dalai** – Bu mezhebin büyük reis-i ruhaniyesi.

Lama [ez] Amerika devesi : lama.

Lamaïsme [ez] Buda mezhebinin Tibet'te münteşir bir şekl-i hususisi.

Lamanage [ez] Liman kılavuzluğu.

Lamaneur [ez] Liman kılavuzu.

Lamarckisme [ez] Lamark'ın usul-i felsefisi. Lamarkiye.

Lamantin [ez] Deniz ayısı.

Lamaserie [es] Tibet'te Lama manastırı.

Lambeau [ez] Parça. Palaspara. Yama. Et parçası, şeriha. Kıta, cüz.

Lambic [ez] Sert Belçika birası.

Lambin, e [s] Bati; tembel.

Lambiner [fl] Bataet-le hareket etmek. Tembel olmak. Beyhude şeyler-le izaai vakt etmek.

Lambourde [es] (mima) Döşeme girişi. Payende. Malta taşı gibi yumuşak bir nev taş. Meyveli ağaç dalı.

Lambrequin [ez] Gevşek, çadır vesairenin oymalı saçağı. Karyola kubbesinin etrafındaki kumaş saçak.

Lambris [ez] Duvarın iç tarafına kaplanan tahta, mermer vesaire. Eteklik kaplaması. Ambar ve dehlizlerin dahili sıvası. Bağdadi sıva.

Lambrissage [ez] Tahta kaplama. Kaplama. Sıvama.

Lambrisement [ez] Tahta kaplama, Bağdadi sıvama.

Lambrisser [fte] Tahta ile kaplamak. Alçı sıvamak.

Lambruche yahut **Lambrusque** [es] Yabani asma. Yabani asma çubuğu.

Lame [es] Maden levhası, safhası, tahtası. Kılıç, bıçak namlusu. Temerrün. – **de sabre** Kılıç namlusu. – Mızrak temreni. **tranchant de** – Namlu ağzı. – **d'or** Altın varak. Deñiz dalgası. **bonne** – veya **fine** – Kılı. Kullanmakta mahir adam. **brise** – Dalga kıran. (nb) Safiha. (değirmen taşı) Kasnağı.

Lamé, e [s] Altın ve gümüş pullar-la müzeyyen (kumaş).

Lamellaire [s] Parlak safhiyeler-le hasıl iden kırık yer.

Lamele [es] Küçük safha, levha. Luveyla, sufeyha.

Lamelleux, se veya **Lamellé, e** [ez²¹⁶] İnce safhalardan mürekkep, ince safhalara münkasım. Sufeyha, luveyla.

Lamellifère [s] Hamil-i safih.

Lamelliostres [ez-cm] (ta t) Safihü'l-minkar.

Lamentable [s] Acıklı. Müellim. Şayan-ı merhamet.

Lamentablement [h] Acınacak bir surette. Acı acı.

Lamentation [es] Feryat u figan şikayet. Teellüm. Nale. Nevha.

Lamenter [ft] (se) Feryat itmek. Şikayet itmek. İñlemek. Ah u enin itmek. Nazenin olmak.

Lamette [es] Sufeyha. Luveyla.

Lamie [es] Eti peynir bir nev köpek balığı. Eski zamanda efsanevi canavar veya ifrit.

Lamier [ez] (nb) Ballıbaba.

Laminage [ez] Madenleri hadde silindirinden geçirme. Tasfih.

Laminaire [es] (nb) Üşne-i sükkeriye nevi.

Laminé, e [s] Hadde silindirinden geçirilmiş.

Laminer [fte] Madenleri hadde silindirinden geçirmek suret-ile büyük safhiyeleri tahvil itmek.

Laminerie [es] Hadde destgahı. Hadde silindirhanesi. Haddehane.

Lamineur [ez] Madenleri haddeden geçirerek safha haline ifrağ iden işçi. Hadde makinesi.

Lamineux, se [s] (tşr) Safhavi. **tissu** – Nesc-i safhavi.

Laminoforme [s] Safha şeklinde.

Laminoir [ez] Madenleri safha haline getirmeye mahsus makine, hadde silindiri. (mec) **passser au** – Çetin tecrübeler geçirmek, geçirmek.

Lampadaire [ez] Vakt-ile meşale taşıyan adam. Bir nev şakuli lamba ayağı.

Lampadéphore [ez] Eski Yunanlılarda meşaledar; meşale yarışlarına iştirak iden adam.

Lampas [ez] (laubaliyane) Boğaz. Hulkum. (baytar) Tayların damaklarında husule gelen ur. Çin'den gelen bir nev ipek kumaş.

²¹⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Lampe [es] Lamba. – **incandescente** Müteşehhip lamba. – **à arc** Ark lambası. **électrique** – Elektrik lambası.

Lampée [es] (amiyane) Yudum.

Lamper [fl] Kemal-i hırs ve iştiha ile içmek.

Lamperon [ez] Lamba fitiliniñ geçirdiği yassı, yavan.

Lampion [ez] Donanma kandili. Kandil.

Lampiste [ez] Lambacı. Bir müessesede lambalara memur olan adam.

Lampisterie [es] Lambacılık.

Lampourde [es] (nb) Sıraca otu.

Lampris [ez] Ay balığı.

Lamproie [es] Bofa balığı.

Lampyre [ez] Ateş böceği.

Lance [es] Mızrak. Kargı. Yangın tulumbası hortumunuñ borusu. İskandil aleti. **tube** – **torpille** Torpido kovanı. – **bombe** Bomba, humbara atmaya mahsus tüfek, bomba tüfeği.

Lancement [es] Atma. İndirme. Deryaya tenzil itme.

Lancer [fte] Atmak. Salmak, ileri sevk itmek. Neşr-i şua itmek. Vurmak. Saldırmak. Teşhir itmek, tanıtmak. Neşr ü ilave itmek, ıstar itmek. (gemi) Deryaya tenzil itmek. **se** – Almak. Dahil olmak.

Lancette [es] Neşter. (mima) Neşteri kemer.

Lancettier [ez] Neşteri muhafazası.

Lanceur, se [e] Bir teşebbüsü ortaya atan kimse. Bir kadını, bir adamı aleme tanıtan, teşhir iden. (es) Moda nizamı kadın.

Lancier [ez] Mızraklı süvari.

Lanciforme [s] Mızrak şeklinde açtığı delik.

Lancinant, e [s] (t) Birdenbire bir sancı hissittiren ve ahz.

Lanciner [fl] Birdenbire his olunmak.

Landau [ez] Lando arabası.

Lande [es] İşlenmemiş vasi arazi. Kıraç yer.

Landgrave [ez] Almanya prensi.

Landgraviat [ez] Landagraflık.

Landier [ez] Büyük ocak ızgarası.

Landwehr [ez] Almanya ve İsviçre’de redif askeri.

Laneret [ez] Erkek doğan.

Langage [ez] Lisan. Dil. Lehçe. İfade. Tabir. (fls) Lisan, nutuk. Hayvanatıñ ötmesi, bağırması.

Lange [ez] Kundak bezi.

Langoureux, se [s] Zayıflamış. Tab u tündandan kesilmiş. Dermansız.

Langouste [es] Makassız istakoz.

Langue [es] Dil. Lisan. – **mère** Ana lisanı. – **s vivantes** Elsine-i müstamele. – **s mortes** Elsine-i kadime. – **maternelle** Lisan-ı maderzat. **coup de** – İftira, gıybet. – **de vipère** ve **mauvaise** Fassal-i adam. **avaler sa** – İhtiyar-ı sükut itmek. (coğ) – **de terre** Dil. – **verte** Argo lisanı. **prendre** – Müzakerata girişmek.

Languette [es] Küçük dil. Dilcik. Lüseyn. Terazi dili. Düdük dili. Doğrama dili. (riya) Mıstara hedefesinde tulani yarık.

Langueur [es] Zaaf, gevşeklik. Dermansızlık. Kesel, rehavet. (t) İnhitat, fütür.

Langueyage [ez] Domuzuñ hasta olup olmadığını aňlamak için dilini muayene itme.

Langueyer [fte] Domuzuñ hasta olup olmadığını aňlamak için dilini muayene itmek.

Languide²¹⁷ [s] Dermansız, sararıp solmuş. Zar u zebun.

Languir [ez] Domuz dil pastırması.

Languir [fl] Zayıflamak. Sararıp solmak. Mahcur kalmak. Eriyip gitmek. Çevirmek, muattal kalmak. Uzanıp gitmek. Metruk kalmak. Zar u zebun olmak.

Languissement [h] Solgun, dermansız, zar u zebun bir halde.

Languissant, e [s] Derd-i derun ile sararıp solan. Zar u zebun olan. Yes ve fütura duçar olan. (tica) Durgun, kesat, revaçsız.

Laniaire [es] Hayvanlarıñ esnan-ı kelbiyesi.

Lanice [s] **bourre** – Yapağı kırpıntısı.

Lanier [ez] Doğanıñ bir cinsi.

Lanière [es-s] İnce uzun kayış. Sırım.

Lanifère ve **Lanigère** [s] Tüylü, yünlü (hayvan).

Laniste [ez] Romalılarda hayvan mürebbiyesi.

Lanlaire [z²¹⁸] (eski kelime olup yalnız şu tabirde kullanılır) **envoyer faire** – Müziç bir adamı savmak, def itmek.

Lanoline [es] (k) Lanolin.

Lansquenet [ez] Vakt-ile ücretli asker. Bir nev kumar. Lansekene.

Lansquine [es] (argo) Yağmur, su.

Lantanier [ez] Amerika fıstık ağacı.

Lanterne [es] Fener. – **sourde** Hırsız feneri. – **magique** Hayalci feneri, sihirbaz feneri. (mima) Etrafı açık kule, revzen. Küçük çarh.

Lanterneau veya **Lanternon** [ez] Bir kubbeniñ tepesindeki küçük fanus.

Lanternier [fl] Boş şeyler-le ızaa-i vakit itmek. (ft) (laubaliyane) Bugün yarın diyerek sallamak, oyalandırmak, atlatmak.

Lanternerie [es] (laubaliyane) Saçma sapan sözler. Türrहत. Herze.

Lanternier [ez] Fener yapan yahut yakan. Fenerci. Herzegu. Türrहतçı. Palavracı.

Lanthane [ez] (maa) Lantan denilen nadir bulunur maden.

Lantiponnage [ez] Saçma sapan sözler. Yaveler. Türrहत.

Lantiponner [fl] Saçma sapan sözler söylemek. Abuk sabuk söylemek. Herzeguluk itmek.

Lanturlu [ez] Saçma, yağma yok! Manasına tahkirler-le redde veya kaçamaklı cevaba delalet eden amiyane bir kelimedir. İskambil oyununda ispati bacağı.

Lanugineux, se [s] Yüñlü. Nebatıñ havlı kısımlarına denir.

Laparotomie [es] (cerra) Haza-i batın.

²¹⁷ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²¹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Laper [fl] (kedi ve köpek) İçmek. Dil-ile çekerek yalayarak içmek.

Lapereau [ez] Ada tavşanı yavrusu.

Lapicide [ez] Taşlar üzerine kitaplara hak iden işçi.

Lapidaire [ez] Kıymetli taşları yontan, tıraş iden işçi. (s) Haceri, kitaba-i sekene dair.

Lapidation [es] Taşlama; recm cezası.

Lapidé, e [s-e] Recm idilmiş adam.

Lapider [fte] Taşlama. Recm itmek. Taş-la kovalamak. (mec) Söz-le veya tahriri olarak tahkir ve tezlil itmek.

Lapidescence [es] Tahaccür itme.

Lapidescent, e [s] Taşa tahvil ideni tahaccür iden.

Lapideur²¹⁹ [ez] Recm iden, terzil iden adam.

Lapidification [es] Tahaccür.

Lapidifier [fte] Bir şeyi taşa tahvil etmek. Tahcir etmek.

Lapidifique [s] Tahcir-i hassasını haiz. Mahcer.

Lapin, e [e] Ada tavşanı. Tavşan. (mec) Dessas, cesur ve azimkar adam. (es) Çok doğuran kadın. (argo) Kaçak suret-ile naklidilen eşya ve yolcu. **poser un** – Virilen sözde durmamak. Görüşülen bir kadına para virmeyi unutmak. Aşüfte bir kadına randevu virerek gitmemek.

Lapiner [fl] (tavşan hakkında) Yavrulamak.

Lapinière [es] Tavşan kafesi. Tavşan beslenen yer.

Lapis [ez] (l okunur) Lacivert taşı.

Lapon, ne [s-e] Laponyalı. (ez) Lapon lisanı.

Laps [ez] (s okunur) Müddet. Zaman kısmı.

Laps, e veya **Lapse** [s-e] Katolik dinini bi'r-rıza kabul ittikten sonra terk iden adama denir.

Lapsus [ez] (s okunur) Sehv. Yañlış. Hata. – **linguae** Sehv-i lisan. – **calami** Sehv-i kalem.

Laquais [ez] At uşağı. (mec) Adi, bayağı adam.

Laque [es] Lak, laka denilen Hint reçinesi. Siyah veya kırmızı Çin verniği. (ez) Bu vernik-le boyanmış mevile.

Laqué, e [s] Lak sürülmüş.

Laquer [fte] Lak sürmek.

Laqueux, se [s] Lak cinsinden.

Larbin [ez] (amiyane) Uşak. Hizmetçi.

Larcin [ez] Maharetli sirkat. Hırsızlık. Mal mesruk. İntihal.

Lard [ez] Domuzuñ iç yağı.

Larder [fte] Etiñ içine tomuz yağı koymak. (mec) Birkaç yerden delmek, yarmak. Delik deşik itmek. Karıştırmak.

Lardeux, se [s] Domuz yağına benzeyen. Çokça domuz yağını muhtevi.

Lardoire [es] Domuz yağını etiñ rehsine sokmaya mahsus şiş.

Lardon [ez] Ufak domuz yağı parçası. (mec) Dokunaklı söz; istihza.

Large [s] Enli. Geniş. Vasi. Bol. Ariz. (mec) Fütursuz, kayıtsız semahatli,

²¹⁹ Sözlükte “Lapideur, s” şeklindedir.

semih, kerim, azim, cism. Büyük! **au** – Yanaşma! Öteye! (ez) Genişlik, en, vüsat-i lücce, engin defiz. **prendre le** – Fırar itmek. **au** – Bol bol. Vüsat-le.

Largement [s] Bol bol. Geniş surette. Semihane, kerimane.

Largesse [es] Atiye. İhsan.

Largeur [es] Genişlik, araz. (mec) Adem-i mahdudiyet, ulviyet. Vüsat. Füşat.

Largo [ez] (mu) Gayet ağır. Teenni ile.

Largue [s] Gerilmemiş, gevşek bırakılmış. Yandan esen (rüzgar). (bhr) Doğrudan doğruya rüzgar almayan. (es) (argo) Genç kız, kadın.

Larguepée [es] Fahişe.

Larguer [fte] Bir yelkeniñ ipini gevşetmek. Laçka itmek. Yelkeni fora itme.

Larigot [ez] Zurna. **à tire** – Pek çok; fazla.

Larix [ez] Katran çamı, kara çam.

Larme [es] Sırışk, eşk, dem, gözyaşı. Bir damla, bir katre. **fondre en – s** Çok ağlamak. **rire aux – s** Gözlerinden yaş akıncaya kadar gülmek. **essuyer les – s de quelqu'un** Birini teselli itmek. **avoir des – s dans la voix** Titrek, mütessir bir ses-le söylemek.

Larmier [ez] (mima) Temeli suyuñ tesirinden vikaye için saçakta yapılan çıkıntı; damlalık. Sıçan oluğu. (tşr) Kise-i demiye. (cm) Beygiriñ şakakları.

Larmoiment veya **Larmoîment** [ez] Gayr-i ihtiyari gözden yaş akma. (t) Seyelan-ı dem.

Larmoyant, e [s] Gözyaşı döken, eşkriz; ağlatan, müessir.

Larmoyer [fl] Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Larmoyeur, se [e-s] Ağlayan, gözyaşı döken.

Larron, nesse [e] Hilekar, hırsız. Yan kesici. Sarık. **d'honneur** – Namus hırsız, baştan çıkarıcı. (taba) Makinede basılırken sahifeniñ kırışması.

Larronneau [ez] Küçük yan kesici. Küçük hırsız.

Larronner [fl] Hırsızlık itmek.

Larronnerie [es] Hırsızlık.

Larton [ez] (argo) Ekmek.

Larvaire [s] Butayti. Sürfi.

Larve [es] Tırtıl. Sürfi. Butayte.

Larve [es] Karakoncolos. Hayalet.

Laryngé, e veya **Laryngien, ne** [s] (t) Hançeri. Gırtlığa ait, mensup.

Laryngectomie [es] (cerra) Kat-i hançere.

Laryngite [es] (t) İltihab-ı hançere.

Laryngiologie [es] Mebhas-ı hançere.

Laryngoscope [ez] Boğazı, hançereyi muayeneye mahsus alet, hançere-i beyn.

Laryngotomie [es] (cerra) Haza-i hançere.

Laryanx [ez] Hançere; gırtlak.

Las, se [s] Yorgun. Bıkmış. Fütur getirmiş. Kızılmış.

Lasagne [es] Uzun şerit şeklinde dalgalı makarna.

Lascar [ez] Hintli taife. (argo) Pişkin, cesur, şerir adam.

Lascif, ve [s] Şehvete tabi. Şehvet-engiz. Hissiyat-ı şehvaniyeyi tahrik iden. Huzuzat-ı şehvaniyeye mail.

Lasciveté [es] Şehvete meclubiyet. Huzuzat-ı şehvaniyeye temayül. Şehvet-engizlik.

Lassant, e [s] Yoran. Can sıkın.

Lasser [fte] Yormak. Usandırmak. Bıktırmak. İtap itmek. Kement-le tutmak.

Lassis [ez] İpek kirpiği.

Lassitude [es] Yorgunluk. Usanç. Taap. (mec) Can sıkıntısı. Fütür.

Lasso [ez] Kement.

Last veya **Laste** [ez] Gemi hamulesini takdir için kullanılan iki biñ kilo gramdan ibaret bir nev ölçü lasta.

Lasting [ez] Bir nev ince yün kumaş.

Latanier [ez] Bir nev hurma ağacı.

Latent, e [s] Hafî. Muhtefî. Gizli. (fls) Kamin. **association – e** Tedai-yi kamin.

Latéral, e [s] Canibi. Yan. Yana mensup.

Latéralement [s] Yandan. Canibi olarak.

Latex [ez] (nb) Nebati süt. Leben-i nebati.

Lathyrisme [ez] Burçak-la zehirlenme.

Laticifère [s] Leben-i nebatiyi havi. **vaisseaux – s** Eviye-i lebeniye.

Latin, e [e] Latin. (s) Latin kavmine mensup, ait. (ez) Latin lisanı. **perdre son** – Bir şeyi añlamamak.

Latiniser [fte] Latinleştirmek.

Latinisme [ez] Latin lisanına mahsus şive.

Latiniste [ez] Latin lisanına vakıf alim.

Latinité [es] Latin lisanı.

Latirostre [s] (ta t) Vasiü'l-minkar tuyura denir.

Latitude [es] Genişlik. Arz. (coğ) Arz derecesi. İklim, hava. (mec) Serbesti-i hareket.

Latitudinaire [s] Geniş mezhep, fazla serbesti-i ahlakiye sahibi.

Latomie [es] Kadimen hapishane makamında kullanılan metruk taş ocağı.

Latrie [es] Taabbüd. İbadet. Yalnız Allahèa ait olan ibadet.

Latrines [ez-cm] Hela.

Lattage [ez] Padavra kaplaması. Padavra veya lata işi.

Latte [es] Padavra, lata. Hatıl. Yassı demir. (as) Doğru kılıç.

Latter [fte] Lata ile kaplamak.

Lattis [ez] (s okunmaz) Padavra işi. Kiremit alet-i Bağdadisi.

Laudanisé, e [s] Afyon ruhunu muhtevi.

Laudanum [ez] Afyon ruhu. Lavdanum.

Laudatif, ve [s] Medh u senayı havi. Medh u senaya müteallik.

Laudes [es-cm] Sabahleyin kilisede okunan dua-i hamd.

Laure [es] Manastır.

Lauré, e [s] Defne dalı ile tetviç idilmiş baş.

Lauréat [e-s] Müsabakada mükafat kazanan kimse. **poète** – Melikü's-şuara.

Laurelle [es] Zakkum ağacı.

Lauréole [es] (nb) Yaban defnesi.

Laurier [ez] Defne ağacı. (mec) Şan, şöhret; zafer. **être chargé de – s** Garik-i şan ve şeref olmak. **cueillir des – s** Galebe itmek, ihraz-ı zafer itmek. **flétrir ses – s** Şan ve şerefini lekedar itmek.

Laurier-cerise [ez] Taflan ağacı.

Laurière [es] Defnelik.

Laurier-rose [ez] Zakkum ağacı.

Laurinées [es-cm] (nb) Fasile-i gariye.

Lavable [s] Yıkanabilir.

Lavabo [ez] El yüz yıkanacak masa. Lavabo. Papazın ayin esnasında ellerini yıkarken okuduğu dua; parmaklarını sildiği bez. Parmak yıkama ayini.

Lavage [ez] Gasl, yıkama. Çamaşır suyu. Su vasıtası-la madenlerden toprağı ayırmak suret-ile tathir-i ameliyatı. Tasfiye-i bi'l-ma.

Lavande [es] Lavanta otu, çiçeği.

Lavanderie [es] Çamaşırıcı kadınların çamaşır yıkadıkları yer, çamaşırhane.

Lavandier [ez] Vakt-ile kibarlarda çamaşır ağası.

Lavandière [es] Çamaşırıcı kadın. (ta t) Kuyruk sallayan kuşu, çoban aldatan.

Lavaret [ez] İsviçre göllerine mahsus alabalık.

Lavasse [es] Birdenbire ve şiddet-le yağan yağmur, sağanak. Pek sulu çorba veya salça.

Lavatère [es] Ağac-ı ebegümecesi.

Lave [es] Yanardağından çıkıp akan kızgın madde-i seyyale. Lav. Tahaccür itmiş lav. Lav taşı.

Lavé, e [s] Sulandırılmış. Yalama resim. Yıkanmış maden kömürüne denir.

Lave-main [ez] Yemekhanelerde el yıkamaya mahsus musluklu küçük su hazinesi.

Lavement [ez] Yıkama. (t) İhtikan, tenkiye, hukne.

Laver [fte] Yıkamak. Tathir itmek. Sulamak. İrva itmek. (resim) Çini mürekkebi veya boyama ile gölge virmek, boyamak. – **une injure dans le sang** Düelloda hasmını katl iderek hakaretiñ intikamını almak. **Pierre à –** Musluk teknesi. **se –** Su ile temizlenmek, yıkanmak. (mec) **se – d'une – imputation** Bir isnattan tebriye-i zimmet itmek. **s'en – les mains** Mesuliyeti kabul itmemek. Karışmamak.

Laverie [es] Yıkanılan yer. Madenlerin yıkandığı fabrika.

Lavette [es] Bulaşık bezi.

Laveur, se [e] Yıkayıcı. Gassal.

Lavis [ez] (s okunmaz) Bir resmiñ Çin mürekkebi veya diğeri bir boya ile boyanması. Bu suret-le yapılan resim. Yalama resim.

Lavoir [ez] Çamaşırhane. Bulaşık yıkanacak yer. Maden cevherlerini yıkama makinesi.

Lavure [es] Bulaşık suyu. (cm) Darphane, kuyumcu dükkanları ocaklarındaki küllerin yıkanmasından çıkan altın ve gümüş.

Lawn-tennis [ez] (**lan tenis** okunur) Bir nev top oyunu : tenis.

Laxatif, ve [s] Linet viren. Müleyyin.

Laxité [es] Gevşeklik. Bolluk.

Layer [fte] Ormanda çığır açmak. Ormanın içinde dar yol açmak.

Layetier [ez] Sandıkçı kutucu.

Layette [es] İnce tahtadan sandık. Kundak bezi.

Layetterie [es] Sandıkçılık. Çocuk çamaşır ve kundak bezleri ticareti.

Layeur [ez] Orman içinde dar yol açan.

Lazaret [ez] Tahaffuzhane.

Lazarone [ez] (**lazaroni** okunur) Napoli'de eñ aşığı avam tabakasına virilen isim. Külhanbeyi.

Lazzi [ez] Mudhik pandomima. Kaba ve müstehziyane latife. Hezl.

Le [ha] Müzekker ve müennes harf-i tarif. Gerek müzekkerin, gerek müennesin cemi : **les** dir. (z) Onu. Müennesi **la**

Lé [ez] Kumaşın arzı, iki sahilde yedekçi yolu.

Leader [ez] (**lidere** okunur) Bir siyasi firkada eñ mühim şahsiyet, lider. Bir gazetenin baş makalesi. Mühim makalesi. Diğer atların baş tarafında koşan at.

Lèche [es] İnce ekmek vesaire dilimi.

Léché, e [s] İtina ile yapılmış. Yalanmış. **ours mal** – Terbiyesiz adam. Biçimsiz ve çirkin adam. (ez) (nkş) İnce işleme.

Léchefrite [es] Kızaran etiñ yağını, suyunu toplamak için ızgara altına konan alet.

Léchement [ez] Yalama.

Lécher [fte] Yalama. Kaselislik itmek. Hafifçe temas itmek. (ressa) İtina ile tersim itmek.

Lécherie [es] Soñ derece aç gözlülük, oburluk.

Lécheur, se [e] Obur. (laubaliyane) Adi dalkavuk.

Lécithine [es] (k) Lesitin. Dimağın.

Leçon [es] Ders. İbret. Nasihat. Öğretme. Tekdir.

Lecteur, trice [e] Kari, kariye.

Lecture [es] Kıraat. Mütalaa. Okuma. Kıraat kitabı. **donner** – Okuma, kıraat itmek.

Ledum veya **Ledon** [ez] Cins-i ladin ağacı. Labrador çayı.

Légal, e [s] Kanuni, meşru. Şeri. **medecine** – e Tıp kanunu.

Légalement [s] Kanuni surette. Nizamen. Kanunen.

Légalisation [es] Resmen tevsik ve tasdik. Sah, vize. İmza, mühür tastiği.

Légaliser [fte] Resmen tasdik ve tevsik ittirmek, itmek.

Légalité [es] Kanuniyet. Meşruiyet.

Légar [ez] Papa murahhası, vekili.

Légataire [e] (hk) Miras alan adam. Musa-leh. – **d'une quotité** Hass-i irsiye sahibi.

Légateur, trice [e] (hk) Vasiyet-le miras bırakan musî.

Légation [es] Sefaret; orta ilçilik. Papa murahhaslığı. Sefarethane. Orta ilçiyeye mahsus sefarethane. Heyet-i sefaret.

Lège [s] (bhr) Hamulesi na-tamam, hamulesiz ve safrasız gemi.

Léger [ez] Efsanevi. Masal kabilinden. (ez) Masal, efsane kitabı. Efsane, masal muharriri.

Légende [es] Masal. Usture. Hurafe, efsane. Tarifat; haritalarıñ, planlarıñ kenarlarındaki izahat. Madalya, sikke üzerindeki mahkuk yazı.

Léger, ère [s] Hafif, kolay. Hafif meşrep. Kuvvetsiz. Narin. İnce. Zarif. Vefasız. Hercai. **à la – e** Hafifçe, ehemmiyetsizce. Mühimsemeyerek. Ehemmiyetsiz olarak. Açıkça söz.

Légèrement [h] Hafifçe. Ehemmiyet virmeyerek. Az, cüzi.

Légèreté [es] Hafiflik. Sürat. Çeviklik. Hıffet. Dikkatsizlik. Mülahazasızlık. Tedbirsizlik.

Leggin [es] (**lé-ghin** okunur) Karike oyunucusunuñ tozluğu.

Légiférer [fte] Kanun-ı vaz itmek.

Légion [es] Alay. İzdiham. Cem-i gafir, kalabalık. Sürü. Lejyon. Jandarma alayı. – **étrangère** Fransa müstemlekatında ecnebilerden mürekkep alay. – **d'honneur** Lejyon donör nişanı.

Légionnaire [ez] Lejyon donör nişanını hamil. Lejyon neferi.

Législateur [ez] Vazı kanun. Şari. Bir sanat, bir fenniñ kavaidini tespit ve tanzim iden adam.

Législatif, ve [s] Teşrii. Kanuni. Nizami. Kavanine-i mütedair. **pouvoir** – Kuvve-i teşriiye. **disproves -- sitions** Ahkam-ı kanuniye. **assemblée – ve** Heyet-i teşriiye.

Législation [es] Kavanin-i nizam-ı mevzua. Vaz-ı kavanin. İlm-i kavanin. Hakk-ı teşri. Heyet-i teşriiye.

Législature [es] Heyet-i teşriiye. Bu heyetiñ müddet-i memuriyeti.

Législativement [h] Kanun vasıtası-la. Teşrii bir surette.

Légiste [ez] Kanunşinas. **conseiller** – Hukuk müşaviri. **médecin** – Tabip kanunu.

Légitimaire [h] Kanun-ı taksim idilmiş mirasa müteallik. **droits – s** Hukuk-ı irsiye-i nizamiye. **héritiers – s** Ashab-ı feraiz.

Légitimation [es] Veled-i gayr-ı meşruuñ veled-i meşru olarak tanınması. Bir memuriyetiñ resmen tasdiki. – **des pouvoirs** Ruhsatnameleriñ rüyet ve tasdiki.

Légitime [s] Meşru. Kanuni. Makul. Muhik. **demandes – s** Mutalebe-i muhike. – **défense** Müdafaa-i meşrua. **intérêt** – Faiz-i nizami. **femme** – Zevce-i menkuha.

Légitimé, e [s] Veled-i meşru sırasına geçmiş. **enfant** – Veled-i meşru olarak tanınmış çocuk.

Légitimement [s] Meşru surette. Muhik olarak. Kanuni bir surette.

Légitimer [fte] Resmen tasdik itmek. Veled-i gayr-i meşru olan hukukunu bahş itmek. Mazur göstermek. Haklı çıkarmak.

Légitimisme [ez] Meşruiyet taraftarlığı.

Légitimiste [ez] Meşruiyet taraftarı.

Légitimité [es] Meşruiyet.

Legs [ez] (**lé**) Vasiyet-le bırakılan miras; hibe-i irsiye. – **pieux** Hayrat ve miras. Emval-i mevkufe.

Légué, e [s] Vasiyetname ile terk ve hibe idilmiş. Mevhup.

Léguer [fte] Vasiyet-le bırakmak. Teberru itmek. (mec) İntikal ittirmek.

Légume [ez] Sebze.

Légumier, ère [s] Sebze müteallik.
jardin – Sebze bahçesi. (ez) Sebze yemeği tabağı.

Légumineux, se [s] Taneli sebze. (es)
Fasile-i bakliye.

Légumiste [e-s] Sebze eken.

Lemme [es] (mn) Müselleme. (riya)
Kaziye.

Lémur [ez] Vücudu maymuna, başı
kurda benzer, maki denilen hayvan.

Lémures [ez-cm] Cadılar; kara
koncoloslar.

Lemuriens [ez-cm] Maymuna beñzeyen
ikdar-ı kazibe fasilesi.

Lendemain [ez] İrtesi gün. Ferda.
Yarınki gün. **du jour au** – Az zaman
zarfında.

Lendore [e] Gayet bati ve tembel adem.
Miskin adam.

Lénifier [fte] Müleyyin-i edviye
vasıtası-la yumuşatmak. Telyin itmek.
(mec) Teskin itmek, tahfif itmek.

Lénitif, ve [s] Yumuşatıcı. Müleyyin.
Müsekkin. (ez) Müleyyin, müsekkin
ilaç. (mec) Teskin, tatil, tahfif.

Lent, e [s] Bati, yavaş. Ağır. Bati't-tesir.

Lente [es] Bit sirkesi, yumurtası.

Lentement [s] Yavaş yavaş. Ağır ağır.

Lenteur [es] Betaet, ağırlık.

Lemna veya **Lenticule** [es] Su
mercimeği.

Lentiforme [s] Mercimek şeklinde. (az
müstameldir)

Lentigo [ez] Yüzde hasıl olan çil. Baras.

Lentille [es] Mercimek. Adese. Asma
saat ve kasnıñ ucundaki müdevver parça.
Ciltte hasıl olan çiller, lekeler.

Lentilleux, se [s] Et benleri bulunan yüz.
Çil bozukluğu. Çilli. Çopur.

Lentisque [ez] Sakız ağacı.

Léonin, e [s] Arslana mensup. Arslan
mizaçlı. (mec) Bir adamıñ eñ büyük payı
kendine ayırdığı bir taksim.

Léontine [es] Kadınlara mahsus uzun
saat kordonu.

Léonure [es] (nb) Zenebü'l-eset.

Léopard [ez] Pars denilen yırtıcı
hayvan; yüz.

Léopard, e [s] (laubaliyane) Gaddar,
merhametsiz. Zalim.

Léopardé, e [s] Pars derisi gibi benekli.

Lépidier [ez] Bir nev tere.

Lépidolithe [es] (maa) Lityumlu mika.

Léporide [ez] Melez tavşan.

Lèpre [es] Miskin illeti, cüzzam.

Lépreux, se [z] Miskin; cüzzam illetine
müptela. Cüzzamlı.

Léproserie [es] Cüzzamlılara mahsus
hastahane. Miskinhane.

Lepte [ez] (ta t) Bit nevi.

Leptalogie [es] (ed) Üslub-ı ali. Üslub-ı
rakik.

Lequel, laquelle [cm] **Lesquels,**
Lesqueles [zn] Hangisi, hangisini; (cm)
Hangileri, hangilerini. Ki, ki o, ki onlar.

Les [ha] **la'**leniñ cemi. (z) Onları.

Lérot [ez] Tarla sıçanı.

Lesbien, es [s] Seviciliğe ait. (ez) Sevici.

Lèse [s] Dokunan, tahkir iden. Aleyhinde bulunan. **lèse – humanité** İnsaniyet aleyhinde.

Lèse-majesté [es] Hükümdara su-i kast.

Léser [fte] Dokunamak; azrar itmek.

Lésine [es] Hisset.

Lésiner [fte] Hasislik itmek.

Lésinerie [es] Hisset.

Lésineur, se [e] Hasis.

Lésion [es] Zarar. Keder. Yara. (hk) Gabn. (t) Afet. – **excessive** Gabn-i fahiş.

Lessivage [ez] Küllü su ile yıkama.

Lessive [es] Çamaşır yıkamaya mahsus sodalı su, küllü su; boğada suyu. (mec) Büyük ziyan.

Lessiver [fte] Sodalı, küllü su ile çamaşır yıkamak.

Lessiveuse [es] Çamaşır makinesi.

Lest [ez] (**st** okunur) Gemi, balon safrası. (mec) Temkin, ihtiyat. (laubaliyane) Gıda.

Lestage [ez] Gemiye, balona safra koyma.

Leste [s] Hafif, çevik. Çalak. Seriü'l-hareke. (mec) Azimkar ve işgüzar. Serbest, açık, mugayir-i edep.

Lestement [h] Çeviklik-le. Sürat-le. Mugayir-i edep, açık bir surette.

Lester [fte] Gemi veya balona safra koymak; doldurmak. Mukavvi yemek yemek, bir şey içmek.

Lesteur [ez] Safracı. Safrayı nakl iden gemi.

Léthalité [es] Mevti intaç itme.

Léthargie [es] Ölümüne müşabih baygınlık; nevm-i müstağrak. (mec) Atalet. İhmal. (fls) Sebat.

Léthargique [s] Sebati, nevm-i müstağraka müteallik. (mec) İhmalci. Mütেকasil.

Léthifère [s] Mevti intaç iden. Mühellik. Mütlif.

Lettraille [es] (laubaliyane) Adi, kıymetsiz edebiyat.

Lettre [es] Tahrirat, mektup. Tezkere. Harf. Yazı. Mana-yı hakiki. –

autographe Hatt-ı dest ile muharrirname. – **de condoléance** Taziyetname. – **de recommandation** Tavsiyename. – **recommandée** Taahhütlü mektup. – **de créance** İtimatname. – **de rappel** Vedaname. – **de change** Poliçe. **s – numérales** Ebcet hurufu, rakamı; erkame-i delalet iden huruf. – **de voiture** İrsaliye kamesi. – **de crédit** İtibar-ı mali mektubu. – **circulaire** Tamim, tahrirat-ı umumiye. – **d'introduction** Tavsiyename. **en toutes – s** Harfiyen, bila-ih-tisar. **à la –** Harfiyen. (cm) Edebiyat. **gens de –** Üdeba.

Lettré [e-s] Okumuş, alim adam.

Lettrine [es] Haşiyeye alamet olarak bir kelimeniñ yanına konulan küçük harf. Lügat kitaplarıniñ sütunları balasına mevzu majüskül harfler. Bir fıkra, bir fasıl başına mevzu büyük veya çiçekli harf.

Leu [ez] Yalnız şu tabirde müstemeldir : **à la queue leu –** Birbiriniñ arkasında olarak. Franga muadil Romanya parası : ley.

Leucanie [ez] Bir nev pervane.

Leucanthème [es] Sarı papatya.

Leucocyte [ez] Küreyve-i beyza.

Leucocythémie [es] Tekessür-i küreyve-i beyza-i dem.

Leucodermie²²⁰ [es] (t) Cilt abrasışığı. Baras-ı cilt.

Leucorrhée [es] (t) Seyelan-ı ebyaz.

Leucophlegmasie [es] İltihab-ı ebyaz.

Leur [z] Onlara, onların, onlardan, kendilerine. (s) Onların...ları. (cm) **leurs** (ez) Kendi şeyleri, kendilerinininki. Onlarıñki.

Leurre [ez] Olta yemi. (mec) Hile, tuzak.

Leurrer [fte] Yemleyerek tuzağa celp etmek. (mec) Yalancı ümit-le iğfal etmek. Oyalamak. **se** – Kendi kendini aldatmak. Oyalamak.

Levain [ez] Hamur. Hamur mayası. (mec) Tohum, maya.

Levant [ez] Şark. Maşrık. Gün doğusu. Memalik-i şarkiye.

Levantin, e [e-s] Lavantan; tatlı su frengi.

Levantine [es] Vakt-ile şarkta imal olunan bir nev ipek kumaş.

Lev veya **Lew** [ez] Bulgar parası : lava.

Lève [es] Çomak. Yassı çomak. Çokan. Çevgan.

Levé, e [s] Mayası kalıp kabarmış. Kalkmış, kaldırılmış. **au pied** – Bila-fasıla, hazırlıksız. **tête** – **e** Kemal-i azim ile, korkmaksızın.

Levéé [es] Kaldırma. Müzakereniñ, muhakemeniñ hitamı. Virgi tahsili. Asker devşirme. – **des arrêts** Tahliye-i

sebil. – **des scellés** Fekk-i mühr. – **du siége** Ref-i muhasara. – **en masse** Nefir-i am. Nehir seddi. (ez) Harita. **des plans** – Harita tersim-i fenni.

Lever [fte] Ref etmek. Kaldırmak. Hamuru mayalandırmak. Fek etmek. Dikmek. Yükseltmek. Asker kayıt etmek. Koyarmak, giymek. Tahsil etmek. (virgi) Hıfz etmek, imha etmek. Harita tersim etmek. – **l'ancre** Demir almak. – **le pied** Gizlice sıvışmak. – **les épaules** Omuz silmek. (mec) Gitmek. – **la séance** Müzakerata hitam virmek, meclisi dağıtmak. – **l'étendard** Ref-i liva etmek. (fl) Bitmek, yerden çıkmak. Tahammür etmek. **se** – Kalkmak. (rüzgar) Esmek. (güneş) Doğmak.

Lever [ez] Kalkma vakti. Tulu. Harita ahzi.

Léviathan [ez] Gayet büyük ve mevhum bir deñiz hayvanı.

Levier [ez] Manivela. (mec) Vasıta-i hareket. – **de pompe** Tulumba kolu. – **d'embrayage** Varagele kolu.

Léviger [fte] Sefuf haline getirmek.

Lévitacion [es] (İspiritizme) Ruhun bir cismi kaldırması.

Lévite [ez] Rahip. İsraililerce icra-yı ayine salahiyyetar olan adam.

Lévite [es] Uzun setre; bir nev redingot.

Lévitique [ez] Tevrat'ın üçüncü sifri.

Levrader [fte] Tavşan kovalar gibi kovalamak. Taciz etmek. Takip etmek (az müstemeldir)

Levraut [ez] Tavşan yavrusu.

²²⁰ Sözlükte "Lencodermie" şeklindedir.

Lèvre [es] Dudak. Leb. Şefe. (mec) Bir yaraniñ kenarları, ağızı. **sourir du bout des – s** İsteksiz tebessüm etmek. **avoir le coeur sur les – s** Midesi bulanmak. Safvet-i kalbe malik olmak. **se mordre coeur les – s** Gülmemeye cebr-i nefes etmek. Nedamet etmek.

Levrette [es] Dişi tazı. Müteaddit demirli marangoz rendesi.

Levretté, e [s] Tazı gibi ince belli.

Levretter [fl] (tazı) Doğurmak. Tazı ile kurt ve yaban domuzu avlamak.

Levrier [ez] Tazı.

Levron [ez] Altı aylık tazı yavrusu. Küçük boylu bir nev tazı.

Levure [es] Arpa suyundan alınan köpük, bira mayası.

Levrier [ez-s] Bira mayası yapan satan (adam).

Lexicographe [ez] Lügat kitabı muharriri. Lügaviyundan adam.

Lexicographie [es] Lügat yazmak ilmi.

Lexicographique [s] Lügavi, lügat kitabı yazmak ilmine müteallik.

Lexicologie [es] İlm-i lügat. Bir lisan lügatleriniñ iştikakı, maani vesaire hususiyet ve ahvalinden bahis-i ilm.

Lexicologue [ez] İlm-i lügat-le meşgul olan, lügaviyundan olan adam.

Lexique [ez] Muhtasar lügat. Lügatçe. Lehçe-i lügat.

Lézard [ez] Kertenkele. (mec) Tembel.

Lézarde [es] Duvar çatlağı, yarığı.

Lézardé, e [s] Çatlak. **mur –** Çatlak duvar.

Lézarder [fte] Çatlatmak, çatlaklar, yarıklar husuşe getirmek. (fl) Haylazlık etmek. **se –** Yarılmak, çatlamak. (duvar)

Liage [ez] Bağlama, rabt, ilsak.

Liais [ez] İnce taneli gayet sert bir nev ak taş.

Liaison [es] Rabta, irtibat. Münasebet. Bent, rabt. İlsak. (mima) Harç. Taş ve tuğlaları, bir sıranıñ ortaları diğeri sıranıñ fasl-ı müşterekleri üzerine gelecek surette koyma. (tabahat) Salçaları koyulaştırın şey. (mu) Bağlama, bağ. (s) Vasl. İştirak. Alaka.

Liaisonner [fte] Duvar taşlarınıñ aralarına harç doldurmak.

Liant, e [s²²¹] Yumuşak. Halim, mülayim. (ez) Elastikiyet. (raks) Harekatta çeviklik. (mec) Hatırnevazlık. Mülayime. Halimiyet. Uysallık.

Liard [ez] Pul. Mangır.

Liarder [es] Hasislik etmek.

Liardeur [ez-s] Hasis, pinti.

Liasse [es] Mektup, banknot, kağıt paketi, destesi. Demeti.

Libage [ez] Yontulmamış temel taşı.

Libanien, ne [s] Cebel-i Lübnanlı.

Libation [es] Bol bol şarap içme.

Libelle [es] Hicviye. Hicviyename.

Libeller [fte] (maliye) Mahal-i sarf göstermek. (hk) Usulü dairesinde kaleme almak, tahrir ve tanzim etmek.

²²¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Libellé [ez] Usul-i tahrir, tanzim, usulü dairesinde kaleme alma.

Libelliste [ez] Hicviye yazan muharrir. Heccav.

Libellule [es] Kız böceği. Yusufçuk.

Liber [ez] (r okunur) (nb) Elvah-ı kışr. Tabaka-i kitabiyeye.

Libérable [s] Kabil-i tahlis veya terhis.

Libéral, e [s] Kerim. Cömert. Sahi. Hürriyetpervarane. Ahrarane. -- **arts aux** Sanayi-i nefise veya harre. (ez) Hürriyetperver adam, ahrardan olan.

Libéalement [h] Kerimane, sehavet-le. Ahrarane. Hürriyetperverane bir surette.

Libéralisme [ez] Hürriyetperverlik.

Libéralité²²² [es] Cömertlik. Sehavet. Atiye. İhsan. Ulüvv-i cenap. Vüsat ve hürriyet fikri.

Libérateur, trice [e] Münci, halaskar.

Libératif, ve [s] (hk) İbra-yı mutazammın. Müberri. Halasi intaç iden. Tahlisi.

Libération [es] Kurtuluş. Halas. (as) İstibdal, terhis, muafiyet. Tahliye-i sebil (mahbus). İbra. Bir borcuñ tediyesi. Tebriye-i zimmet. Tahlis. -- **d'une territoire** Bir memleketi düşmandan kurtarma.

Libératoire [s] İbrai. Bir deyn ve mecburiyetten tahlis ve İbra idecek tesiri haiz.

Libéré, e [s] Sebili ihlal olunan mahpus. Terhis idilen asker. Müstebdil. Beriü'z-zimme. Bedeli tesviye.

Libérer [fl] Terhis, istibdal itmek. Tahliye itmek. Zimmetini İbra itmek. (ma) Bedelini tesviye itmek. **se** -- Bir borç veya mecburiyetten kurtulmak. Tebriye-i zimmet itmek. Tediye-i deyn itmek.

Liberté [es] İhtiyar-ı hürriyet. Serbesti. -- **d'action** Serbesti-yi hareket²²³. -- **de la presse** Serbesti-yi matbuat. İstiklal. İhtiyar, iradet. **mettre en** -- Sebilini tahliye itmek, serbest bırakmak. **rendre** -- **à** Azat itmek, itak itmek. -- **de conscience** Hürriyet ve vicdan, serbesti-yi edyan. -- **individuelle** Hürriyet-i şahsiye. -- **de parole** Hürriyet-i kelim. (cm) Muafiyet, müsaade. Pek laubaliyane. Teklifsizce, şımarıkça hareket.

Liberticide [s] Muharrib-i hürriyet. Hürriyeti takyit veya imha iden.

Libertin, e [s] Çapkın. Hovarda. Serseri. Haylaz. İmansız.

Libertinage [ez] Çapkınlık. Sefahat. Hovardalık. Laubalilik. Haylazlık.

Libertiner [fl] Çapkınlık, hovardalık itmek. (talebe hakkında) Haylazlık itmek.

Libertinisme [ez] Kuyud-ı diniyyeden muafiyet. İmansızlık.

Libertiste [ez] İrade-i cüziyenin vücuduna kani olan kimse. İrade-i cüziyeye iman iden.

Libidineux, se [s] Şehvetperest, sefih. Ezvak-ı şehvaniyeye müptela.

Libidinosité [es] Şehvetperestlik. Sefahat. İptila-yı zevk-i şehvani.

²²² Sözlükte "Liberalité" şeklindedir.

²²³ Sözcük metinde yer almamaktadır. Basılı ve elektronik sözlükler aracılığıyla ilgili madde doldurulmuştur.

Libouret [ez] Çaparı denilen oltta. Uskumru oltası.

Libraire [ez] Kitapçı. – **éditeur** Tab ve naşir.

Librairie [es] Kitapçı dükkanı. Kitapçılık. Kitapçılar. Kitapçı esnafı.

Libration [es] (hey) Kameriñ muhreki etrafındaki hareket-i raksiye-i merriyesi.

Libre [s] Hür. Serbest. Bekar. Fail-i muhtar. Müstakil. Azade. Boş. İşgal idilmemiş. – **arbitre** İrade-i gayr-i mukayyede, faile-i muhtara, irade-i cüziye. **tarduction** – Serbest tercüme. – **examen** Serbesti-yi itikat. **chansons** – s Açık, saçık, mugayir-i edep şarkılar. – **de** (bir isim-le) Muaf. (bir fiil ile) Muhtar. – **à vous... de** Müsaade idilmiştir. – **penseur** Hürendiş. – **pensée** Hürendişlik. **champ** – Mezuniyet-i vesia.

Libre-échange [ez] Ticarete serbesti-yi mübadele.

Libre-échangiste [ez] Ticarete serbesti-yi mübadele taraftarı.

Librement [h] Serbestçe. Laubaliyane. Teklifsizce. Bila-ihiraz. Açıktan açığa. Bila-mani.

Librettiste [ez] Bir opera güftesi muharriri.

Librette [ez] Opera güftesi.

Lice [es] Cirit meydanı. Musaraa meydanı. Meydan-ı mübareze. Spor meydanı. Gülüş tiyatrosu. Ahşap köprü korkuluğu.

Lice [es] Dişi av köpeği.

Lice [es] Dokuma destgahınıñ tarağı. **haute** – Umudi tarak. **basse** – Ufki tarak.

Licence [es] İzin. Ruhsat. Müsaade. Serbesti. İcazat. İcazetname. Ruhsatiye. – **poétique** Zaruret-i vezn. Nesib-i ahlak. Rezalet, taşkınlık, perde-birunluk. Edebe mugayir. **droit de** – (müsekkirat) Beyiye resmi, beyiye, ruhsatiye.

Licencié [ez] Darülfünun'da, mekatib-i aliyyeden mezun. İcazet almış.

Licenciement [ez] Terhis. Askeriñ istibdali, terhisi.

Licencier [fte] Askeri, talebeleri, ameleleri terhis itmek. Dağıtmak.

Licencieusement [h] Edep haricinde. Mugayir-i edep olarak.

Licencieux, se [s] Perde-birunane. Mugayir-i terbiye ve edep. Rezilane.

Licet [ez] Ruhsat, mezuniyet. Müsaade.

Licuse [es] Dokuma tezgahı taraklarını imal iden işçi kadın.

Liche [es] Altı parmak (palamut) balığı. Perdaht silindiri. Mühre. Miskale.

Lichen [ez] (**kène**) (nb) Hazaz. Kaya yosunu nevi. (t) Daü'ş-şeyb.

Licherie [es] (amiyane) Yalama. Oburca yiyip içme.

Lichette [es] Küçük parça.

Licheur, se [e] Oburca yiyip içen.

Licher [fte] (amiyane) Yalamak. Harisane yiyip içmek. Silip süpürmek. **se** – **la pomme** Öpüşmek.

Licier [ez] Dokuma tezgahınıñ taraklarını takan işçi.

Licitation [es] Bir mülküñ izale-i şüyu için müzayede ile satılması. – **judiciaire** İzale-i şüyu için mahkeme marifet-ile satılması.

Licitatoire [s] Müzayedeye müteallik.
acte – Mezat, müzayedeye kaimesi.

Licite [s] Mübah. Kanunen caiz. Helal.
Meşru.

Licitement [h] Kanuna muvafık olarak.
Meşru surette. Helal, mübah olarak.
Mesağ-i kanuni ile.

Liciter [fte] Müzayedeye çıkarmak.
İzale-i şüyü için müzayedeye ile satmak.

Licorne [es] Alnında bir boynuzu
bulunan vücudu ata beñzer efsanevi bir
canavar.

Licol yahut **Licou** [ez] Yular.

Lie [es] Şarap tortusu. Rüşup. (mec) – **de
peuple** Ahaliniñ eñ pespaye tabakası. (s)
– **de vin** Şarap tortusu rengi.

Lie [s-es] Cümbüşlü. Eğlenceli. **chère** –
Cümbüşlü yiyip içme.

Lié, e [s] Bağlı, serbest olmayan. Makud.
(mec) Akd idilen iş.

Lied [ez] (**lied** okunur) Şarkı, türkü.

Liège [ez] Ağaç mantarı, mantar. **chêne**
– Mantar meşesi.

Liégeois, se [e] Liyej ahalisi. (s) Liyej'e
ait, mensup, müteallik.

Liégeois, se [e] Mantar kabilinden olan.

Lien [ez] Bent. Bağ. Kayd. Mahpuslara
takılan zincir. (mec) Münasebet, alaka.
Karabet. Rabıta.

Lientérie [es] (t) Hazımsızlık-la karışık
ishal. Zalikü'l-lema.

Lientérique [s] (t) Zalikü'l-lemai.

Lier [fte] Rabt itmek. Bağlamak.
Yerleştirmek. (salça ve mümasili)
Kolaylaştırmak. Akd itmek. (dostluk
vesaire) Girişmek. (müzakere ve

muhavere) – **les mains** Aceze,
hareketsizliğe duçar itmek. **se** –
Bağlanmak. Mecburiyet altına girmek.

Lierne [es] (nb) Yabani ful bahar çiçeği.
(mima) Taban ağacı.

Lierre [es] (nb) Yer sarmaşığı. Ulleyk.

Liesse [es] Sevinç; mesruriyet. Sürur.

Lieu [ez] Yer. Mahal. Sıra. Sebep.
Mevki, mekan. Memleket, belde. aile,
sülale. **saint** – Kilise. **saints** – x Arz-ı
mukaddes. Arz-ı Filistin. Mahbes. –
d'asile Melce, memen. **mauvais** –
Umumhane. – x **d'aisances** Hela,
abdesthane. **haut** – Asilzadegan; asman.
bas – Dünya, zemin; pespayegan. **en
temps et** -- Münasip vakit ve mevkide.
avoir – Vukua gelmek. Vuku bulmak.
avoir – **de** Sebebi bulunmak. **tenir** – **de**
Yerine kaim olmak. **donner** – Sebebiyet
virmek. **les** – x **communs** (ed) Sanat-ı
hamse-i meşhure; mübtezel şeyler,
amiyane tabirat. **états des** – Bir binayı
teslim ve tesellüm esnasında mecuruñ
halini mübin olarak tutulan defter, zabt.
– **de livraison** Mahal-i teslim. – **de
payement** Mahal-i tediye. – **public**
Mecma-i nas, memmer-i nas. **en premier**
– Evvelen; **en second** – Saniyen ve ilh.
un lieu de – Yerine. **en** – **et en place de**
Namına, bedel olarak, yerine. **au** – **que**
Halbuki.

Lieue [es] Fersah. Dört kilo metreden
ibaret tul ölçüsü. (laubaliyane) Uzak
mesafe. Gayet uzun.

Lieur, se [e] Ekin veya ot demetlerini
bağlayan; demetçi. (es) Demet makinesi.

Lieutenance [es] Mülazımlık, rütbe
hizmeti. Vekalet, niyabet.

Lieutenant [ez] Vekil; kaymakam (as)
Mülazım-ı evvel. – **de vaisseau** Bahriye

kol ağası. **sous** – Mülazım-ı sani. – **de garde** Nöbetçi mülazım.

Lieutenant-colonel [ez] Kaymakam.

Lièvre [ez] Tavşan.

Lièvreteau [ez] Henüz meme emen tavşan yavrusu.

Lift [ez] (İngilizce) Asansör.

Ligament [ez] (tşr) Kemikleri rabt iden siñirler. Ribat.

Ligamenteux, se [s] (tşr) Ribati.

Ligature [es] Kan alırken veyasair ahvalde kullanılan bağ; hayt-ı akit, rabt. Birkaç harfiñ bir arada muttasıl yazılması. Aşılana bir dalı, bir nebatı sarma.

Ligaturer [fte] Bir bağ, hayt ile sarmak, bağlamak, sıkmak.

Lige [s] Soñ derece sadık.

Lignage [ez] Aile, soy, silsile, nesl. Nesp. **être de haut** – Yüksek bir aile, nesilden olmak.

Lignage [ez] Oltanıñ sarıldığı tahta.

Lignager [ez] Bir-ile aynı soydan olan kimse. Hem-nesep.

Lignard [ez] (amiyane) Piyade neferi.

Ligne [es] Hat, çizgi. Satır. (mec) Nota çizgisi. Balık oltası. – **de fond** Dip oltası. – **flottante** Seğırtme oltası. (mima) Çırpı ipi. Bir pusuñ on ikide biri : hat (2,5 milimetre) Yol, tarik. Hat. – **de tramways** Tramvay hattı. -- **téléphonique** Telefon hattı. (as) Saf; dizi. -- **de combat** Muharebe hattı. İstikamat. **se** – **de retranchements** Hutut-ı istihkamiye. – **de mire** Hatt-ı nişan. – **de tir** Endaht hattı. – **de défense** Müdafaa hattı. – **de feu** Ateş hattı. – **de**

flottaison Sefineniñ su kesimi, hamule hattı. – **de retraite** Hatt-ı ricat. – **de tirailleurs** Avcı hattı. – **d'étape** Menzil hattı. – **d'investissement** İhata hattı. – **de siège** Muhasara hattı. – **d'opérations** Hattü'l-harekat. – **retranchée** Hatt-ı müstahkem. **troupes de** – Kıtaat-ı nizamiye. Muharebe kıtaatı. – **d'avantposte** İleri karakol hattı. – **fortifiée** Hatt-ı müstahkem. (eskrim) İki mübariziñ vücutları arasındaki mesafe. – **de faîte** Hatt-ı bala. – **de foi** Hatt-ı itimat. Pusula üzerinde, geminiñ mihverini gösteren çizgi : prova hattı. Bir idadede. (h) Dereceniñ bulunduğu çizgi. – **de conduite** Hatt-ı hareket; meslek. Sıra; derece. Cihet-i karabet; nesl, soy, silsile. – **de démarcation** Hatt-ı hudut; hatt-ı fasıl. – **hors ligne** Harikulade. **aller à la** – Satır başından başlamak. **vaisseau de** – Büyük harp sefinesi. – **la ligne** veya -- **équinoxiale** Hatt-ı istiva. – **ascendante** Karabet-i asliye. – **descendante** Karabet-i feriyeye. – **directe** Cihetü'l-silsile. – **collatérale** Külale. – **de frontière** Hatt-ı hudut. – **de partage des eaux** Hatt-ı taksim-i miyah. – **de thalweg** Hatt-ı içtima-i miyah., talveh hattı. – **médiane** Mihver-i kebir. – **droite** Hatt-ı müstakim. – **brisée** Hatt-ı münkesir. – **courbe** Hatt-ı münhani. – **oblique** Hatt-ı mail. – **circulaire** Hatt-ı müstedir.

Lignée [es] Soy. Silsile. Nesl. Zirayet.

Ligner [fte] Tebaşir veya kırmızı boyalı bir tire ile çizgi yapmak.

Lignette [es] İpliği, sicimi.

Ligneul [ez] Kunduracılarıñ kullandıkları ziftli iplik.

Ligneux, se [s] (nb) Haşebi.

Lignicole [s] Ağaç içinde yaşayan böcek.

Lignifier [ft] (se) Oduna tahavvül itmek.

Lignine [es] Madde-i haşebiye. Haşebin.

Lignite [ez] Tefahhum itmiş odun. Linyit kömürü.

Lignosité [es] Haşebiyet.

Ligotage [ez] Sımsıkı bağlama.

Ligoter [fte] Elini ayağını sımsıkı bağlama.

Ligroïne [es] Petrol eteri.

Ligue [es] Müteaddit devletler veya hükümdarlar arasında husule getirilen ittihat. İttihad-ı düveli. Siyasi su-i kast cemiyeti. Herhangi bir maksat-la teşkil iden cemiyet.

Liguer [fte] İttihada dahil itmek. **se** – İttihat itmek.

Ligueur [ez] Üçüncü ve dördüncü Henri zamanında teşkil iden hafî ittihat cemiyeti azasından olan.

Ligule [es] (nb) Yapraklardaki dilcik. Lüseyin.

Ligulé, e [s] (nb) Dilciği bulunan yaprak. Lüseyini.

Ligurien, ne [e] İtalya'nın eski Ligorya eyaleti ahalisinden olan.

Lilas [ez] (s okunmaz) Leylak. Leylak rengi. (s) Leylak renginde.

Liliacées [es-cm] (nb) Fasile-i zambakiye.

Lilial, e [s] Zambaki.

Lilliputien, ne [s] Mini mini, cüce adam.

Limace [es] veya **Limas** [ez] Kabuksuz sümüklü böcek. (argo) Adi fahişe.

Gömlek. (baytar) Öküzün yağına arız olan şap illeti. (makine) Arşimet tulumbası.

Limaçon [ez] Salyangoz. Kabuklu sümüklü böcek. (makine) Arşimet tulumbasının amiyane ismi. **en** – **escalier** Helezoni merdiven. (tşr) Helezonü'l-izn.

Limage [ez] Egeleme.

Limaille [es] Ege talaşı. Ege döküntüsü. Burada. – **de fer** Demir tozu.

Limailleux, se [s] Fazla karbonlu dökme demirlere denir.

Limande [es] Kum balığı. (bhr) Ziftli ketenden halat sargısı.

Limander [fte] Ziftli keten sargı ile sarmak.

Limbe [ez] Saçak. (riya) Bir daireye veya riyaziye alatının derece-i taksimatını havi kenarı. (hey) Kurs. (nb) Yaprığın geniş kısmı, kurs-ı varak. (cm) Meşuk; muayyen olmayan şey. Etfal-i meyyite ervahının mukri.

Lime [es] Ege, törpü. – **plate** Yassı ege. – **tiers point** Üç köşe ege. – **sourde** Cerep egesi. – **à queue de rat** Sıçan kuyruğu ege.

Lime veya **Limette** [es] Küçük limon. – **douce** Tatlı limon. Bir nev istiridye.

Lime-bois [ez] Bir nev tahta kurdu.

Limer [fte] Egelemek, törpülemek. Aşındırmak. (mec) İslah itmek. Parlatmak.

Limettier [ez] Tatlı limon ağacı. Bir nev portakal ağacı.

Limeur, se [e-s] Egeci. (as) Ege makinesi.

Limicole [es] Bataklık yerlerde yaşayan.

Limier [ez] İri av köpeği, zağar. (mec) Zabıta memuru, bahri memuru. Hafiyeye, casus.

Liminaire [s] Kitap dibacesine denir.

Limitable [s] Kabil-i tahdit.

Limitatif, ve [s] Tahdit idici. Tahdidi. **dispositions – ves** Kuyud-ı ihtiraziye.

Limitation [es] Tahdit-i hudut, tahdit, tayin. Takayyüt.

Limite [es] Hat, hudut. Sınır. Kenar. Payan, münteha. – **des attributions** Daire-i vezaif. – **des pouvoirs** Daire-i salahiyet ve mezuniyet. – **d'âge** Hadd-i sin. – **s convenues** Hadd-i maruf. – **de la légalité** Daire-i meşruiyet.

Limité, e [s] Mahdut. Muayyen.

Limiter [fte] Tahdit itmek. Hudut tayin itmek. Hududunu teşkil itmek. Takayyüt itmek. Mahdut bir yere hasr itmek.

Limitrophe [s] Hem-hudut. Hem-civar.

Limnée [es] Nehir salyangozu.

Limnivre [s] Çamur-la tagaddi iden.

Limnorie [es] Gemi kerestesine arız olan bir nevd deniz böceği.

Limnomètre [ez] Göl suları tevsiyesiniñ tahavvülatını ölçmeye mahsus alet.

Limodare [es] Çiğdem fidanı.

Limoine [es] Yaban armudu, ahlat.

Limon [ez] Tin. Tuğlacı çamuru. Lahk. (mec) Levs. Hamur, maye.

Limon [ez] Kübbad limonu.

Limon [ez] Araba oku. (mima) Merdiven basamaklarınıñ dayandıkları kertikli direk veya duvar; şiv tahtası.

Limonade [es] Limonata. (argo) Su. (amiyane) Sefalet.

Limonadier, ère [e] Limonatacı.

Limonage [ez] Kısır tarlalara çamur dökerek kuvve-i inbatiye virme.

Limoner [fte] Çamurunu temizleyip çıkarmak. Balığın pullarını çıkarıp temizlemek.

Limoneux, se [s] Çamurlu.

Limonier [ez] Limon ağacı. (es) Yedek hayvanı.

Limonière [es] Arabanın çatal oku.

Limoselle [es] Bataklık sazı.

Limosinage, Limousinage [ez] Harç ve moloz-la yapılan kargir. Kaba kargir.

Limousin, e [e] Fransa'nın Limoj veya Limuzin eyaleti ahalisi. (ez) Duvarcı amele.

Limousine [es] Limojlu çobanların giydikleri kaba yün kapıt. Kapalı otomobil.

Limousiner [fte] Harç ve moloz-la kaba kargir yapmak.

Limousineur [ez] (argo) Damlardan kurşun çalan hırsız.

Limpide [s] Berrak, saf, şeffaf.

Limpidité [es] Berraklık, şeffaflık. Saflık. Şeffafiyet.

Limule [ez] Hindistan çağanozu.

Limure [es] Egeleme. Perdaht. Egeleme.

Lin [ez] Keten. keten elbise ve mensucat. **graine de** – Keten tohumu.

Linacé, e [s] Ketene beñzeyen.

Linacées [es-cm] Kettaniye fasilesi.

Linaigrette [es] Bataklık keteni.

Linaire [es] (nb) Nevruz otu.

Linatier [es] Keten dokuyan işçi.

Linceul [es] Kefen. Puşide.

Linçoir [ez] (mima) Döşeme kirisleriniñ dayandığı taban veya hatıl.

Linéaire [s] Çizgi ile olan. Hatti. **dessin** – Resm-i hatti.

Linéal, e [s] Bir resmiñ, bir levhaniñ hududuna ait olan.

Linéament²²⁴ [ez-cm] Elde ve yüzde bulunan ince çizgiler, isar yer. Bir şeyiñ ilk tertibi. Taslağı.

Linette [es] Keten tohumu.

Linge [ez] Çamaşır. Yatak çarşafı. Bez. – **de corps** İç çamaşır. – **de table** Sofra takımı, örtüsü, bezleri. (argo) Kibar fahişe. – **de lit** Çarşaf. Yastık yüzü.

Linger, ère [e] Bezci. Çamaşırıcı. Çamaşır diken veya satan (es) Çamaşıra nezaret iden kadın.

Lingerie [es] Bezzazlık; çamaşırıcılık. Çamaşır dolabı. Çamaşır takımı.

Lingot [ez] Maden külçesi. Üstünevî mumu. (taba) Boş yerleri doldurmaya mahsus madeni parçalar.

Lingotière [es] Madenleriñ külçe halinde dökülmesi için kalıp; külçe kalıbı. Misbeke. İrice denilen bir nev kuyumcu aleti.

Lingual, e [s] Lisani.

Lingatule [es] Ata ve köpeğe arız olan bir nev kurt.

Lingue [es] Uzun morina balığı.

Linguet [ez] İrgatıñ, çarhıñ geri gitmesini men iden diş. Kasyonyola.

Linguiste [ez] (**gui**) İlm-i lisan alimi. Lisaniyundan.

Linguistique [es] İlm-i elsine. Lisaniyat. (s) Lisana müteallik.

Lingule [es] Deñiz kayalarına yapışan bir nev midye.

Linier, ère [s] Ketene mensup ve müteallik. (es) Keten tarlası.

Liniment [ez] (t) Ovmaya mahsus mürevveh, merhem. Revh.

Linition [es] Ovma, delk. Yağlama, tedhin.

Linoléum [ez] Yere döşenen muşamba. Linoleum.

Linneé [es] Bir nev hanımeli çiçeği.

Linon [ez] Gayet ince keten bezi. Linon.

Linot [ez] veya **Linotte** [es] Keten kuşu. (mec) Laubaliyane. **tête de** – Hoppa, mülahazasız adam.

Linotype [es] (taba) Harfleri satır satır döken tertip makinesi.

Linteau [es] (kapı ve pencere) Söğge başlığı.

Lion, ne [e] Eset, şir, şib, arslan. (hey) Eset burcu, cesur, sert. Hadidü'l-mizaç adam. (mec) Halkıñ merakını celp iden adam. Zengin ve gayet zarif delikanlı. (müennesi) Gayet zarif, alamod kadın.

Lionceau [ez] Arslan yavrusu.

Lionnerie [es] Zarif, kibar delikanlı, alamod kadın hayatı ve itiyadatı.

²²⁴ Sözlükte “Linéaments” şeklindedir.

Lioube [es] Keresteye yapılan kurt ağzı, kertik.

Liparis [es] Lipari balığı.

Liparolés [ez-cm] (sayde) Edviye-i şahmiye-i meziyete.

Lipogramme [ez] Edebiyatta sanat-ı hazf.

Lipome [ez] (t) Ur; şahm uru.

Lipothymie [es] (t) Bayılma. İğma.

Lippe [es] Kalın ve sarkık alet-i edevat. **faire la** – Surat asmak.

Lippée [es] Lokma.

Lipper [fl] (amiyane) Yemek, içmek.

Lippitude [es] Gözüñ çapaklanması (az müstameldir)

Lippu, e [s] Alt dudağı kalın ve sarkık olan.

Lipurie [es] İdarede şahm bulunması.

Liquater [fte] (**koua** okunur) İstisfa itmek. Kal itmek.

Liquation [es] (**koua** okunur) Maden halitasınıñ teshin ile hali. İstisfa. Kal.

Liquéfaction [es] (**ké**) (k, fiz) Sulb veya gaz bir cismiñ mayi haline ifrağı. Temeyyü. İmtiya.

Liquéfiable [s] (k, fiz) Kabil-i temeyyü. Kabil-i imtiya.

Liquéfier [fte] (**ké**) Temeyyü itmek.

Liquéfiant, e [s] (k, fiz) Temeyyü.

Liquescence [es] Kabiliyet-i hal ve izabe.

Liqueur [es] Mayi. Meşrup. Likör. Tatlı meşrubat.

Liquidable [s] Kabil-i tasfiye. Tasfiye idilmesi zaruri (duyun)

Liquidambar [ez] (nb) Amber ağacı nevi. – **oriental** Kara günlük. Meya-i saile ağacı.

Liquidateur [ez] Hesabı tasfiye iden, kesen. Tasfiye-i hesap, kat-i muhasebe memuru.

Liquidatif, ve [s] Tasfiye-i düyuna müteallik, ait.

Liquidation [es] Tesviye-i hesabat. Kat-i muhasebe. Tasfiye. – **des dettes** Tasfiye-i düyun. **loi de** – Tasfiye-i düyun kanunu. (tica) Mezat iderek satma. (borsa) Kat-i hesap.

Liquider [s] (k) Mayi, seyyal. Berrak. Tasfiye idilmiş. (mec) Safi, doğru olarak tespit idilmiş, ilişkisiz (borç) (ez) Cism-i mayi. Mayiat. (hc) Müskirat. Meşrubat.

Liquider [fte] Hesap kesmek. Tasfiye itmek. Kat-i muhasebe itmek. **se** – Düyununu tediye ve tasfiye itmek.

Liquidité [es] Mayiiyet. Mayi halinde olmaklık. Bir mülk vesaireniñ kıymetini tenkis idecek veya tasarrufunu meşuk kılacak kuyuttan azade bulunması.

Liquoreux, se [s] Tatlımsı müskirat ve şaraba denir.

Liquoriste [ez] Meşrubat ve müskirat yapan, satan kimse.

Lire [fte] Okumak. Kıraat itmek. Mütalaa itmek. Ecnebi bir lisan-la yazılmış bir şeyi aňlamak. İzah itmek. (mec) Keşf itmek. Fehm itmek.

Lire [es] Bir frank kıymetinde İtalyan sikkesi : liret.

Lis [ez] (s okunur) (nb) Zambak çiçeği. (mec) **teint de** – Soñ derece beyaz renk. **royaume des** – Fransa.

Lisage [ez] Hali, kumaş gibi mensucat resimlerini, mukavvaya nakl itmeden evvel tahlil itme. Bir değneğe takılarak boya kabına daldırılan ipin turalarını sürat-le tahrik itme.

Lisailleur, se [e] Çok okuyan fakat istifade idemeyen adam.

Lisant, e [s] Okuyan, mütalaa.

Lise [es] Deñiz kenarlarındaki müteharrik kum. Boyaya batırılan ipin turaların bağlandığı değnek.

Liser [fte] Buruşan kumaşın kırışıklarını düzeltmek için kenarlarından tutup çekmek. Boyaya batırılan ipin turalarını sürat-le tahrik itmek.

Lisérage [ez] Elbise kenarlarına yapılan sırma, ipek veya yünden işleme; nakış.

Lisére [ez] Elbise kenarlarına dikilen ince şerit.

Lisérer [fte] Elbisenin kenarlarına ince şerit veya işleme dikmek.

Liseron [ez] (nb) Öksüz urgani çiçeği. Bir nev kahkaha çiçeği. Ulleyk. Çit sarmaşığı.

Lisette [es] Çocuk çakısı. Komediyada yosma ve şuh meşrep hizmetçi. Kız. Şen, hafif meşrep kadın. Parisli kukat.

Liseur, se [e] Mütalaa meraklısı. Okuyucu. Eñ ince yazıları okumayı teshil iden alet. Harita çantalarının bir tarafında, altındaki haritanın okunması için yapılan şeffaf göz. Müteaddit raflı küçük kitap masası. Ucu çengelli kağıt bıçağı.

Lisible [es] Okunabilir. Okunması kabil. Okunaklı.

Lisiblement [h] Okunaklı olarak.

Lisier [ez] Gürbe şerbeti; gübre suyu.

Lisière [es] Sınır, hudut, kenar. Kumaş kenarı. Sert ve dar kumaş. (mec) Rehberlik. Yardım, irşat.

Lisoir [ez] Araba yaylarına nesnetlik iden arzani taban ağacı.

Lissage [ez] Perdaht. Perdahtlama.

Lisse [s] Düz, perdahtlı. (es) Kaval, yivli.

Lisse [es] (bhr) Geminiñ borda kaplaması. Küpeşte.

Lissé [ez] Mücella, perdahtlı olma. Şekeriñ ağdalanması, koyulanması, kıvamlı hale gelmesi.

Lissé, e [s] Parlak, mücella, perdahtlı. Ütülenmiş.

Lisseau [ez] Küçük iplik veya sicim çilesi, yumağı.

Lisser [fte] Düzletmek, perdahtlamak. Şeker kaplamak. Cilalamak. Ütülemek.

Lisseur, se [e] Perdahtçı, mukavva ve kağıt vesaireyi perdahtlayan işçi. (es) Deri, kağıt, mukavva cila makinesi. Ütücü kadın. Tereyağını kalıplama ve parlatmaya mahsus makine.

Lissoir [ez] Perdaht silindiri, mühre, mısкала.

Liste [es] Pusula, fihrist, esami defteri, defter, cetvel, liste. – **civile** Hazine-i hasssa. – **électorale** İntihap cetveli.

Listel yahut **Listeau** [ez] (mima) Pervaz. Küçük korniş.

Liston [ez] (bhr) Geminiñ azamı su kesimi hattı.

Lit [ez] Yatak; karyola, kerevet. Nehir yatağı, mecrası. Maden tabakası. (mec) İzdivaç. **faire le** – Yatak yapmak. **garder le** – Esir-i firaş olmak. Kesme taşlarıñ temas satırları. Tavşan ini.

Litanies [es-cm] Kilisede okunan uzun dua. (mec) Can sıkıcı, uzun hikaye, tadad.

Liteau [ez] Bez kenarındaki zıh. Tahta pervaz. Çıta.

Liteau [ez] Kurt yatağı, ini.

Litée [es] Bir inde yaşayan hayvanlar mecmuu. Bir dişi hayvanıñ bir defada doğurduğu yavrular.

Liter [fte] Üst üste tertip itmek. Balıkları fiçıya istif itmek. Pervaz geçirmek. Çite takmak.

Literie [es] Yatak takımı.

Lithagogie [s] (sayde) Taridü'l-hasat, mesane ve böbreklerdeki taş ve kumu çıkaran ilaçlara denir.

Litharge²²⁵ [ez] (k) Mürdesenk.

Lithargé, e yahut **Lithargyré, e** [s] Mürdesenkli.

Lithiase yahut **Lithiasie** [es] (t) Mesanede taş peyda olması. Tekevvün-i hasat.

Lithine [es] (k) Hamz-ı lityum. Litin.

Lithium [ez] (k) Lityum.

Lithochrome [ez] (kro) Boyalı taş basması yapan.

Lithochromie [es] (kro) Boyalı taş basması. Böyle basılmış levha, resim.

Lithochromiste [ez] Boyalı taş basması sanatkarı.

Lithocolle [es] Kuyumcu macunu.

Lithofacteur [ez] Taş ocaklarında müstamel bir nev dinamit.

Lithographe [ez] Taş basmacı. Litografyacı.

Lithographie [es] Litografya : taş basması. Taş matbaası.

Lithographier [fte] Taş basması-la basmak. Taşta basmak.

Lithologie [es] (ta t) Ahcar bahsi. (t) Mebhasü'l-hasat.

Lithomancie [es] Taş-la tefeül.

Lithophage [e] Taşı kemiren. Taş içinde yaşayan kurt.

Lithophanie [es] Çini veya fağfur üzerine nim-şeffaf nakışlar imali.

Lithophile [s] (nb) Kayalar üzerinde biten.

Lithophyte [ez] Nebat-ı mahcer.

Lithotome [ez] (cerra) Mesaneden taş çıkaracak alet. Muhazzı hasat.

Lithotomie [es] (cerra) Haza-i hasat.

Lithoritie [es] (cerra) Teftitü'l-hasat.

Lithuanien, ne [s] Letonyalı.

Litière [es] Ahırda hayvanlarıñ altına serilen saman vesaire, hayvan yataklığı. Üzerine yatılabilecek şey. **faire – de** İhmal, istihfaf itmek. **sur la** – Kalkamayacak derecede hasta, alil.

²²⁵ Sözlükte “Lithorge” şeklindedir.

Litière [es] Hasta nakline mahsus teskere.

Litigant, e [s] (hk) Davacı; hasım.

Litige [ez] Dava, münazaa; ihtilaf. Niza. Muhasıma. **en** – Münazaun fih, muhtelefün fih.

Litigieux, se [s] Münazaun fih. Davalı, nizalı. Münazaacı, münazaayı seven.

Litidécisoire [s] (hk) Davayı hal ve fasl iden. **serment** – Davayı fasl iden yemin.

Litispendance [es] (hk) Bir davanın iki mahkemede rivayeti. Bir davanın muallak kalması. Muallakiyet müddeti.

Litorne [ez] Ardiç kuşu.

Litote [es] (ed) Zikr-i cüz-i irade-i küll sanatı, bir nev tevriye. Az söz-le çok şey ifham itme.

Litre [ez] Litre. Bir litrelik şişe.

Littéraire [s] Edebî. Edebiyata müteallik. **œuvres** – s Asar-ı edebiye. **propriété** – Hakk-ı telif.

Littéairement [h] Edebiyat nokta-i nazarından. (az müstemeldir)

Littéral, e²²⁶ [s] Harfî. Lafzi. Harf-i bi-harf. **traduction** – e Harfiyen tercüme. **sens** – Mana-yı lafzi. (riya) **grandeur** – e Kemiyet-i cebriye.

Littéalement [s] Harfiyen.

Littéralisme [ez] Harfiyen tercüme ve tefsir usulü.

Littéralité [es] Harfiyen tercüme ve tefsir, harfiyen mutabakat. Ayniyet.

Littérateur [ez] Edip. Edebiyat-ı müntesibininden olan.

Littérature [es] Edebiyat. Malumat-ı edebiye. Bir devrin, bir milletin asar-ı edebiyesi.

Littératureite [es] Edebiyat-la iştilal hastalığı.

Littoral, e [s] Sahile ait; sahili.

Littorat [ez] Sahil; deniz kenarı. Kıyı. Sevahil.

Littorine [es] Katır boncuğu.

Lituite [es] Bir nev müstehase.

Liturgie [es] Merasim-i diniyenin usul ve sırası, ayin. Merasim-i diniye.

Liturgique [es] Merasim-i diniyeye müteallik. (az müstemeldir)

Liturgiste [ez] Merasim-i diniyeye alimi.

Liure [es] Arabaya yükü bağlayacak ip. Bağ, bent. (mec) Halat bağı.

Livarot [ez] Yağsız peynir. İmansız peynir.

Livéche [es] Yabani kereviz.

Livide [s] Mor; esmere çalan mavimsi kurşuni renk.

Lividité [es] Morluk. Mavimsi kurşunilik.

Livable [es] Kabil-i teslim. Teslim olunabilir. Tesellüm olunası lazım gelen.

Livraison [es] Bir malın teslimi. Forma forma çıkan kitabın her çıkarılan forması. Nüsha, cüz. **donner** -- ve **faire** – Teslim etmek. **prendre** – Teslim etmek.

Livre [ez] Kitap. Tüccar defteri. Kitap faslı. – s **sacrés** Ketebe-i mukaddese. Muhaberat-ı siyasiyeyi muhtevi kitap

²²⁶ Sözlükte “Littéral, e” şeklindedir.

olup Fransa'nıñkine -- **jaune** Sarı kitap; İngiltere'niñki -- **bleu** Mavi kitap; İtalya'nıñkine -- **verte** Yeşil kitap; Almanya'nıñki -- **blanc** Beyaz kitap denir. **grand** – Defter-i kebir. – **s de commerce** Defatir-i ticariye. **tenue des – s** Defter tutma usulü; usul-i defteri. – **de bord** Sefineniñ jurnal defteri.

Livre [es] Lira. – **Turque** Türk lirası. – **sterling** İngiliz lirası. Beş yüz grama müsavi eski bronz : lira.

Livrée [es] Kibar konaklarında, otellerde, hizmetkarlara mahsus üniforma. Hizmetçi takımı. (mec) Nişane-i hariciye, görünüş.

Livrer [fte] Teslim itmek. Virmek. Terk itmek. – **la bataille** Meydan muharebesi virmek, meydan muharebesine girişmek. **se** – Meşgul olmak. Bir şeyiñ üzerine düşmek. Hasr-ı nefes itmek. Vakt-i nefes itmek.

Livresque [s] Kitaplara ait, müteallik.

Livret [ez] Küçük kitap. Hüviyet vesaire cüzdanı. Bankalara yatırılan para mukabilinde virilen cüzdan.

Livreur, se [s-e] Satılan eşyayı müşteriniñ evine götürən çırak. (es) Satılan eşyayı müşteriye götürən araba.

Livrier [ez] Fena muharrir.

Lixiviation [es] (k) Derunundaki kabil-i hal mevadı çıkarmak için külü yıkama. Tezvib-i bi't-tahlil.

Lloyd [ez] (**lo-id** okunur) Seyr-i sefain ve muhtelif sigorta kumpanyaları tarafından kabul idilen isim.

Lob [ez] Lan tenis oyununda, topu ağılarıñ üzerinden pek yüksek olarak şakulen sevk iden darbe.

Lobaire [s] (tşr) Fasi.

Lobaire [ez] (ta t) Deñiz helozonu.

Lobe [es] Vücutta çıkık ve yuvarlak kısım; fas. (mima) Dilim. – **de l'oreille** Kulak memesi. Fasulye ve bakla gibi iki parçadan ibaret hububatıñ her parçası.

Lobé, e [s] (tşr-ta t) Mafsus. (mima) Dilimli.

Lobéliaceés²²⁷ [ez-cm] (nb) Fasile-i fusuşiye.

Lobélie [es] (nb) Frengi otu; lobelya.

Lobule [es] (tşr) ve (nb) Küçük fas. Fusays.

Lobulaire veya **Lobulé, e** [s] (tşr) ve (nb) Fusays şeklinde.

Local [ez] Mevki. Mahal. Mevzi.

Local, e [s] Mahalli. (t) Mevzii. Mevkii. **autorités** – **es** Memurin-i mahaliye. **coutume** – Adet-i belde. **autorité** – e Hükümet-i mahalliye. **couleur** – e Her şeyiñ kendine mahsus tabiat, renk ve hal tabiyesi.

Localement [h] Mahalli, mevzii olarak.

Localisable [s] Mevzii bir halde bulunabilir. Mevzii bir hale getirilebilir.

Localisation [es] Bir şeyiñ bir mahalle hasrı yahut zuhur ittiği yerde münhasarı bırakılması; mevzuunda tecrit ve tahdit.

Localiser [fte] Bir şeyi mahalli haline koymak mevzii bir halde bulundurmak. Mevzii kalmak üzere tahdit itmek.

²²⁷ Sözlükte “Lohéliaceés” şeklindedir.

Mevkiini tayin ve tahdit itmek. **se** – Mevzii halde kalmak.

Localité [es] Mahal, mevki, memleket.

Locataire [e] Kiracı. Müstecir. **sous** – Müstecir-i sani.

Locateur, trice [e] Mucir.

Locatif, ve [s] Müstecire, isticare müteallik. **réparations** – **ves** Müstecire ait tamirat. **valeur** – **ve** Kiraya virilen bir muciriñ getirilebileceği irad.

Locatif, ve [s] (hr) Mevkii, mahalli.

Location [es] İcar, isticar-ı bedel-i icar. Kira. İcare. (tiya) Loca biletleri satılan yer. – **simple** İcare-i vahide.

Locatis [ez] (laubaliyane) Kira beygiri, kira arabası. Möbleli ev; icar, isticar olunan möbleli oda.

Loch [ez] (**lok**) (bhr) Geminiñ süratini añlamaya mahsus alet; parakete.

Lochage [ez] Şekeri kalıplar içinde suyu tamam-ile çıkıncaya kadar sallayarak tasfiye itme ameliyatı.

Loche [es] Çopra balığı.

Locher [fl] (beygir nalı) Sallanmak. Yerinden oynamak.

Lochial, e [s] (t) Nifasi.

Lochies [es-cm] (t) Nifas-i hamli müteakip akan kan.

Lochomètre [ez] Geminiñ kat ittiği yolu ölçmeye mahsus alet.

Lock-out [ez] (**lo-ka** – **out**) İşçileri yola getirmek için imalathanelerini kapamak suret-ile tehdit iden patronlar ittihadı.

Locobatteuse [es] (zira) Lokomobilli harman makinesi.

Locomobile [es] Sanayi ve ziraatte müstamel müteharrik buhar makinesi; lokomobil. (s) Tebdil-i mevki idecek vech-ile müteharrik.

Locomotivité [es] Müteharrik olma, taharrük. (az müstameldir)

Locomoteur, trice [e] Tahrik idici. Muharrik.

Locomotif, ve [s] Tahriki mucip, tahrike müteallik, müteharrik.

Locomotile [s] Harekete müsait.

Locomotive [es] Lokomotif.

Locomotivité [es] Kabiliyet-i taharrük.

Locomotilité [es] Kabiliyet-i hareket. Taharrük.

Locomotion [es] Seyr ü hareket. Hareket-i intikaliye. Taharrük. İhtiyari, irade-i hareket.

Loculaire [s] (nb) Meskeni, hücrevi.

Loculé, e [s] (nb) Zü'l-mesakin. Zü'l-hüceyrat.

Loculeux, se [s] (nb) Cevfleri olan. Hüceyrata münkasım.

Loculicide [s] (nb) İnficar-ı miskin.

Locustaires veya **Locustidés** [ez-cm] (ta t) Cerad fasilesi.

Locuste [es] Çekirge ve ağustos böceği gibi haşerat.

Locution [es] Tabir. İfade. Terkip. – **adverbiale** Terkip hali. – **prépositive** Terkip-i cari. – **conjonctive** Terkip-i atfi.

Lodoïcée [es] (nb) Hint cevizi ağacı.

Lof [ez] (bhr) Orsa. Geminiñ rüzgara müteveccih tarafı.

Lofer [fte] (bhr) Gemiyi orsa itmek.

Loganiacées [es cm) (nb) Ceviziye-i mukayie fasilesi.

Loganie [es] (nb) Logonya çiçeği.

Logarithme [ez] Logaritma. **table des – s** Logaritma cetveli.

Logarithmique [s] Logaritmaya ait, müteallik.

Loge [es] Loca. Kulübe. Küçük oda. Hücre. Tımarhane, hapishane hücresi. Kapıcı odası. Oduncu kulübesi. Franmason loncası. Franmasonların içtima ittikleri yer.

Logé, e [s] Mukim, sakin. Mevzu.

Logeable [s] Kabil-i sekene.

Logement [ez] Müsekkim. İkametgah. (es) Konakçı müfrezesi. **billet de –** Konak pusulası. (bhr) Kamara.

Loger [fte] İkamet ittirmek; iskan itmek. Yerleştirmek. Sokmak. İthal itmek, para mukabilinde misafir itmek. (fl) Sakin olmak. İkamet itmek. (maliye) Kredi açmak. – **à la belle étoile** Geceyi açıkta geçirmek. **se –** Yerleşmek. Mütemekkin olmak.

Logette [es²²⁸] Küçük hücre. Küçük loca.

Logeur, se [e] Kira ile oda viren adam.

Logicien, ne [e] Mantık alimi. Mantiki söz söyleyen adam.

Logique [es] İlm-i mantık. Mantık kitabı. Tarz-ı tefekkür ve muhakeme. Usul, makuliyet.

Logique [s] Mantiki; makul.

Logiquement [h] Mantıken. Mantiki surette. Makulane.

Logis [ez] İkametgah. Mesken. Otel. **corps de –** Bir binanın aksam-ı mühimmesinden biri; divanhane. **maréchal des –** Bölük emini.

Logiste [ez] Hücre-nişin. Müsabakaya hazırlanmak üzere bir hücreye kapanıp çalışan sanatkar.

Logistique [s] – **Logarithme** [ez²²⁹] (hey) Saniyeli logaritma.

Logographie [es] Süratli yazı yazmak usulü.

Logogriphe [ez] Bilmece, lugaz (mec) anlaşılmaz söz, şey.

Logomachie [es] Lafız, kelime münazaası. Niza lafzı.

Logos [ez] Eflatun'un felsefesine göre : membaü'l-ilham olan Allah. Neoplatonisyenlere göre : uluhiyetin menazarından biri. Akide-i nasaraya göre : nefis-i natıka.

Logographe [ez] Yunanilerde : naşir. Tarihnüvis. İlm-i beyan alimi.

Loi [es] Kanun. Nizam. Nizamname. **promulguer une –** Bir kanun-ı neşr itmek. Kavanin-i tabiiye. Adap ve kavaid-i ahlakiye. Nüfuz, hakimiyet, kuvvet, hükm. – **divine** Kanun-ı ilahi. Evamir-i ilahiye. – **morale** Kanun-ı ahlak. İyiliğe sai, fenalıktan müctenip olmayı emr iden kanun. – **civile** Kanun-ı medeni. – **ancienne** Din-i Musa. – **nouvelle** Din-i İsa. – **martiale** İdare-i örfiye kanunu. – **s intellectuelles** Kavanin-i akliye. **initiative des –** Teklif-i kavanin. – **s fondamentales** Kavanin-i esasiye. **homme de –** Kanun-şinas. **bulletin des s –** Mecmua-i kavanin. **faire, donner la –** Arzularını kabul ittirmek. **se faire une –** Mecburiyet

²²⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

²²⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

altına girmek. **n'avoirmi foini** – Dinden, adaletten nasibini olmamak. **projet de** – Kanun layihası.

Loi [es] Meskukat ayarı.

Loin [zm] Uzak. Uzakta bait. **aller** – Uzun müddet devam itmek. Terakki itmek. **mener** – Uzağa götürmek. **de** – Uzaktan. **au** – Uzağa, **de** – **en** – Uzun fasılalar-la **de** – Den uzakta; şöyle dursun. Bir maksad-ı mahsusa mebna olmaksızın. – **que** Halbuki. – **des yeux**, - - **du cœur** Gözden irak olan gönülden irak olur.

Lointaine [s] Uzaklık. Bad. Mesafe. Uzak.

Lointain, e [s] Uzak olan. Bait. Uzakta bulunan.

Lointaineté [es] Uzaklık.

Loir [ez] Tarla sıçanı.

Loisible [s] Caiz; mübah. İhtiyari. Mecaz.

Loisir [ez] Müsait vakit ve hal. Boş vakit. **à** – İstenildiği vakit. Huzur-ı bal ile. Serbestçe.

Lolium [ez] Karamuk. Delice.

Lolo [ez] Küçük çocuk lisanında : süt.

Lombago [ez] (t) Lumbago. Veca-i katani.

Lombaire [s] (tşr) Batın-ı esfeliñ yan taraflarına ait. Katani. **région** – Nahiye-i kataniye.

Lombard, e [e] Lombartyalı.

Lombes [ez-cm] (tşr) Batın-ı esfeliñ yan tarafları. Katan. Böğür.

Lombric [ez] (c okunur) Yer solucanı.

Lombrical, e [s] (tşr) Hartani

Lombricoïde [s] Şibh-i hartani.

Londonien, ne [e] Londralı. (s) Londra'ya mensup. Ait.

Londres veya **Londrin** [ez] İnce çuha.

Long, gue [s] Uzun. Uzun boylu. Memdut. Medit. Uzun süren. Mufassal. Bati. Ağır hareketli. (ez) Tul. Uzunluk. **tomber de son** – Boylu boyunca düşmek. **en savoir** – Bir şey hakkında çok bilgisi olmak. Dessas olmak. **tirer de** – Sürat-le kaçmak. Uzun olarak, uzun uzadıya **en** – Uzunluğuna, boyuna. **de** – **en large** Eñine boyuna. **tout du** – ve **au** -- Mufassalan, uzun uzadıya. **le** – **de** Boyunca. **à la** – Mürur-ı zaman-la. **de longue main** Uzun müdetten beri. Gayet itina ile. (tşr) Adale-i tavile. (argo) Ebleh. Ahmak.

Longailles [es-cm] Fıçınıñ tulani yan tahtaları.

Longanimité [es] Musibete karşı sabır ve tahammül. Büyüklük. Atıfet. Ulüvv-i cenap.

Long-courrier [s] Uzun sefer yapan. Esfar-ı baide yapan (gemi).

Longe [es] Kayış, yular. Tane ve memasil hayvanlarıñ belinden kuyruğuna kadar olan parçası. Kamçı sapına takılan uzun örme kayış.

Longer [fte] Bir mahaliñ boyunca yürüme. Boyuna uzanmak. Boyuna gitmek. – **la côte** Sahil boyunca gitmek.

Longeron [ez] Demir köprüñ ana petrollerinden behri. Ahşap köprüñ demir tabanı. Lokomotif şasesiniñ tulani demir aksamından her biri.

Longévité [es] Tul-i ömür. Çok yaşama.

Longicaude [s] Uzun kuyruklu.

Longicaule [s] (nb) Uzun saklı. Tavlü'l-sak.

Longicornes [ez-cm] (ta t) Tavlü'l-karn fasilesi. (s) Tavlü'l-karn. Uzun boynuzlu.

Longifolié, e [s] (nb) Uzun yapraklı.

Longimane [s] (ta t) Uzun elli.

Longimètre [ez] Terzileriñ ölçü almak için kullandıkları alet.

Longimétrie [es] Fenn-i mesahe-i ebat.

Longin [ez] (laubaliyane) Batiü'l-hareke adam. Amelmande.

Longipède [s] (ta t) Uzun ayaklı; tavlü'r-ricat.

Longipenne [s] (ta t) Tavlü'r-rişe. (ez cm) Tavlü'r-rişat fasilesi.

Longirostre [s] (ta t) Tavlü'l-minkar.

Longitarses [ez-cm] (ta t) Tavlü'r-rusg fasilesi.

Longitude [es] (coğ) Bir mevkiñ muayyen bir nısfü'n-nehardan olan mesafesi : tul.

Longitudinal, e [s] Tulani.

Longiuscule [s] (laubaliyane) Uzunca.

Longrine [es] Kiriş; taban kirişi, hatlı.

Longtemps [zz] Uzun müddet, çok vakit. Müddet-i medide.

Longue [es] (sr) Mahdud-ı heca veya sait.

Longuement [h] Uzun uzadıya. Hayli vakit. Mufassalan.

Longuerie [es] Betaet.

Longuet, te [s] (laubaliyane) Biraz uzunca. Pek uzun. Biraz uzun süren. (ez) Pıyanocu çikiçi.

Longueur [es] Uzunluk. Tul. Bud. Boy. (spor) Bir yarışta birbirini müteakip gelen müsabakalar arasında mesafe vahid-i kıyasisi : bir at, bir sandal, elh boyu. İlh boyu. (mec) Atalet, lüzumsuz tafsilat. **en** – Uzunluğuna, boyuna. **tirer en** – ve **trainer en** – Sürüncemede bırakmak; uzun sürmek.

Longue-vie²³⁰ [es] Yakalaştırıcı uzun tek dürbün.

Looch [ez] (**lok**) Yumuşatıcı ilaç. Lauk.

Lophophore [ez] Hindistan tavusu.

Lopin [ez] Parça. Cüz. Hisse. (amiyane) Tükürük, balgam.

Loquace [s] Çok söyleyen. Geveze. Çal çeñe.

Loquacité [es] Çok söyleme. Gevezelik. Çal çeñelik.

Loque [es] Kumaş parçası. Paçavra. Yırtık elbise. Parça. Arılara arız olan bir nev mühellik hastalık.

Loquèle [es] Çok söylemek istidadı. Adi sözlerde talakat.

Loquet [ez] Kapı mandalı; sürme. (bhr) Ambar kapağını kapamaya mahsus denir. Adi yün, yapağı.

Loqueteau [ez] Ufak mandal.

Loqueter [fl] Bir kapınıñ mandalını tahrik itmek, tıkırdatmak.

Loqueteux, se [s] Yırtık elbiseli.

Loquette [es] Ufak parça.

²³⁰ Sözlükte “Longue-vne” seklindedir.

Loranthé [es] Meşe, elma, kestane vesaire ağacına sarılır bir cins sarmaşık.

Lord [ez] (**d** okunmaz) Lord. Lordlar meclisi azası.

Lord-maire [ez] Londra, Edimburg, Dublin şehri emini.

Lordose [es] (t) Amud-ı fikariniñ nahiye-i kataniyede gayr-i tabii tekavvüsi.

Lorette [es] Herkes-le düşüp kalkan açık meşrep kadın. (argo) Metres.

Lorgne [es] Görülmeyen bir şeye kafa çarpma.

Lorgner [fte] Birine göz ucu-ile, yan göz-le bakmak. Küçük el dürbün-ile bakmak. (mec) Hırs-la arzu etmek, göz dikmek.

Lorgnerie [es] Yan göz-le bakış.

Lorgnette [es] Ufak tiyatro dürbünü.

Lorgneur, se [e] Göz ucu-ile; yan göz-le yahut tiyatro dürbünü ile sık ve çok bakan.

Lorgnon [ez] Buruna takılan gözlük. El gözlüğü. Tek camlı gözlük, monokol.

Lorus veya **Lori** [ez] Lori papağanı. Seylan adası maymunu.

Lori [ez] Küçük düz vagon.

Loricaire [es] Bir nev İskorpit balığı.

Loriot [ez] Sarı asma kuşu. **compère** – Florya kuşu.

Loriue [es] Hububatıñ harici zarı.

Lormerie [es] Nalbur, saraç, çivici eşya ve edevati.

Lorrain, e [s] Loran eyaleti ahalisi.

Lors [zz] (**s** okunmaz) O vakit (eskidir) **dés** – O vakittten beri. Binaaleyh. O andan itibaren. Madem ki. – **de** Vaktinde. Esnasında. **depuis** – O vakittten beri. – **même que** Her ne kadar ki, **pour** – O halde. **dès** – **que** Madem ki.

Lorsque [s] Vakta ki.

Lorum [ez] Kuşlarıñ gagasından gözüne kadar tüysüz olan yeri.

Losange [ez] (h) Muayyen şekli. Baklava şekli.

Losanger [fte] Muayyen şekillerine tefrik etmek.

Losangique [s] Muayyen şeklinde olan.

Losse veya **Lousse** [es] Fıçıcı burgusu.

Lot [ez] Hisse, pay. Takım, kısım. Piyango ikramiyesi. **gros** – Büyük ikramiye. Bir defade sevk olunan veya alınan eşya miktarı, kısmi. Bir parti mal. (mec) Nasip, kısmet. (maliye) İkramiye. **valeurs à** – **s** İkramiyeli tahvilat.

Loterie [es] Piyango. Lotarya. (mec) Baht işi.

Loti, e [s] Taksim idilmiş. Hissesine almış. Hissedar olmuş. Mazhar-ı müsaade olmuş.

Lotier [ez] Hoş kokulu lüfer çiçeği.

Lotion [es] Bir yarayı, vücudu temizlemek için yıkama, gasl. Ovma, delik. Vücutuñ bir kısmına sünger veya bez-le bir mayii sürme. Güzel kokulu tuvalet suyu. Vücutuñ yaranıñ yıkandığı ilaçlı su. Losyon.

Lotionner [fte] Bir losyon-la yıkamak.

Lotir [fte] Pay etmek. Hisseleri ayırmak. Parça parça taksim etmek. Bir hisseye sahip etmek. Madenden bir ay tecrübe-i nümüne seçmek. (hububat)

Cesametlerine göre ayırmak, tasnif iylemek.

Lotissage [ez] Maden külçelerini seçme.

Lotissement [ez] Hisseleri tefrik. Pay itme.

Lote²³¹ yahut **Lotte** [es] Uzun Morina balığı.

Loto [ez] Tulumba. (argo) Göz.

Lotos yahut **Lotus** [ez] (s okunur) (nb) Ful-i mısri veya Hindi, sidre. Bir nev Nilüfer çiçeği.

Louable [s] Medhe şayan. Memduh. – s **efforts** İkdamat-ı memduha.

Louablement [s] Şayan-ı medh bir suret-ile. (az müstameldir)

Louage [ez] Kira, icar, isticar.

Louageur²³² [ez] Kira arabası, beygiri tutan adam.

Louange [ez] Medh, sitayiş, sena. Hamd, şükür. **chanter les – s de** veya **célébrer les – s de** Biriniñ muzafferiyatını, mezayasını medh ve sitayiş etmek.

Louanger [fte] Mübalağa ile methitmek. (az müstameldir)

Louangeur, se [e] Mübalağa ile medh iden. Meddah. Medh ve sitayiş ihtiva iyleyen. Senakar, sitayişhan.

Loubette [es] Taşları kaldırmaya mahsus bir nev manivela.

Loubine [es] Bir nev hani balığı.

Louchard, e [s] (laubaliyane) Şaşı.

Louche [s] Şaşı. Dai-i şüphe. Meşuk, şüpheli. Aykırı. Müşevveş. Bulanık. (ez) Şüphe, meşkukiyet. Aykırılık.

Louche [es] Sofrada yemek tevzi itmeyi mahsus büyük kaşık. Çorba kepeçesi. Delik büyülmeye mahsus musakkab.

Louchon [e] (amiyane) Şaşı bakan adam. (es) Kamer. (ez) Budaksız çam tomruğu.

Louchement [ez] Şaşı bakma.

Loucher [fl] Şaşı olmak. Şaşı bakmak. Şüpheli görünmek.

Loucherie [es] Şaşılık.

Louchet [ez] Uzun ve dar demirli bel. Keskin bel. Tarak dubası kovası.

Loucheur, se [s] Şaşı bakan. Şaşı.

Louchir [fl] Bulanmak, berraklığını kaybitmek. (mayi hakkında) Şaşı olmak.

Loue [es] İsticar. İcar.

Loué, e [s] Kira alınmış. (e) Mecur.

Louer [fte] Medh ve sena etmek. Hamd u sena etmek. **se – de** Memnun olmak, hoşnut olmak.

Louer [fte] Kiralamak. İsticar etmek. (uşak vesaire) Tutmak. Kiraya virmek, icar etmek.

Loueur, se [e] Kiraya viren, mucir.

Loueur, se [e] Medh iden; senakar.

Louffiat [ez] (amiyane) Kaba, ahlaksız, pis adam.

Lougre [ez] İki direkli küçük korsan veya kaçakçı gemisi.

Louis [ez] Fransızlarıñ loi altını.

²³¹ Sözü alfabetik sıralanmıştır.

²³² Sözlükte “Leuageur” şeklindedir.

Louise-bonne [es] Güz armudu.

Louissette [es] Giyotin.

Loulou, outte [e] Çocuklara, kadınlara beray-i taziz virilen isim.

Loulou [ez] Uzun tüylü küçük köpek.

Loup [ez] Kurt. Hata, noksan. (mec) Bed-tıynet, ahlaksız, hain adam. – **de mer** İhtiyar gemici, deñiz kurdu. **marcher à pas de** – Sessizce, gürültüsüzce yürümek. Çivi çıkarmaya mahsus kerpeten.

Loup [ez] Kadife maske.

Loup-cervier [ez] Vaşak. Haris sermayedar.

Loupe [es] (t – nb) Ur.

Loupe [es] Pertavsız. Çarh tırnağı. Tembellik, haylazlık.

Louper [fl] Tembel tembel çalışmak. Haylazlık itmek. Fena suret-le yapmak.

Loupeur, se [s] (argo) Tembel.

Loupeux, se [s] Urlu.

Loup-garou [ez] Kara koncolos; gulyabani. Bir nev çocuk oyuncağı. (mec) Mürdimgiriz adam.

Loupiot [s] (argo) Çocuk; genç.

Lourd, e [s] Ağır. Sıklet. Kaba. Batiü'l-hareke, bati. (mec) Çetin. Zahmetli. Güç. Zerafetsiz. Batiü'l-hazm.

Lourdaud, e [s] Kaba, zerafetsiz. Beceriksiz. Gabi.

Lourdauderie [es] Gabavet. Beceriksizlik. Kabalık.

Lourde [es] (argo) Kapı.

Lourdement [h] Ağır bir surette. Kabaca. Zerafetsizce. Nezaketsizce bir surette.

Lourderie veya **Lourdise** [es] Gılzet. Kabalık; ağırlık. Galiz, kaba hata.

Lourdeur [es] Ağırlık, sıklet.

Lourdois, e [s] Ahmak, sersem. Avanak.

Loure [es] Bir nev raks. Gayda.

Lousseau yahut **Louset** [ez] (bhr) Bir geminiñ, kayığıñ dibi.

Loustic [ez] (c okunur) Mukallit, soytarı. Şakacı.

Loutre [es] Su samuru ve postu.

Louvard veya **Louvard** [ez] Dört beş aylık kurt iniği. Kurt yavrusu.

Louve [es] Dişi kurt. Gayet adi fahişe. Ağır taşları kaldırmaya mahsus iki veya müteaddit kollu rafia. Dümen sapı. Şakuli girilen balık ağı.

Louvet [fte] Kollu rafia ile kaldırmak.

Louvet, te [s] Kurt renginde.

Louveteau [ez] Kurt yavrusu.

Louveter [fl] (kurt) Yavrulamak.

Louveterie [es] Kurt avı takımı; bunuñ ikamet ittiği mahal.

Louvetier [ez] Kurt avcılarını idare iden adam.

Louveur [ez] Taşları kaldıran amele.

Louvoyage [ez] Geminiñ muhalif rüzgara karşı olta vurması.

Louvoyer [fl] (gemi) Olta vurmak. Döne döne sağa sola saparak yürümek. (mec) Bir maksatta nail olmak için hileye müracaat itmek.

Louvre [ez] Luvr²³³ sarayı.

Lov [es] Uzun sabun kalıbı.

Lovelace [ez] Zendost. Muğfel. Baştan çıkarıcı.

Lover [fte] Kangal yapmak. (bhr) – **un cordage** Bir halatı prova itmek. **se** – Çöreklenmek, helezoni şekilde bulunmak.

Loxodromie [es] Mütehanni ve mütemayil bir tarzda yürüyüş. Seyr-i mütemayil.

Loyal, e [s] Doğru, müstakim. Halis. Mert. Namuslu. Sadık. Samimi. Vefakar.

Loyalement [s] Doğruluk-la. Halisane, merdane. Samimane. Sadıkane. Müstakimane.

Loyalisme [es] Hükümete sadakat. – **républicain** Hükümet-i cumhuriyeye sadakat.

Loyaliste [s] Hükümete sadakat his-ile mütehassıs olan.

Loyauté [es] Sadakat. Doğruluk. Mertlik. İstikamet. Namuskarlık.

Loyer [ez] Ev kirası. Bedel-i icar. Ev, dükkan aylığı. (mec) Ecir. Mükafat. Ücret. **donner à** – Kiraya virmek. **prendre à** – İsticar itmek. Bedel-i icarın vakt-i tediyesi.

Loyoliste [ez] Cizvit.

Lubie [es] Çocukça heves. Nevheveslik.

Lubrilité [es] Şehvet azgınlığı. Fart-ı şehvetperesti. Sefalet fevkalade düşkünlük.

Lubrifiant, e [s] Yağlayan. (ez) Makine aksamının yağlanması için kullanılan mayı ve sülb halinde yağlı madde.

Lubrificateur, trice [s] Yağlayan. (ez) Kumaşların yağlanmasında kullanılan alet.

Lubrification veya **Lubrification** [s] Yağlama. Tezlik.

Lubrifier [fte] Tezlik itmek. Yağlamak. Makine aksamını kolayca işlemlerini teshil için kayıcı bir hale getirmek.

Lubrique [s] Şehvani. Şehvetperest.

Lubriquement [s] Şehvet perestane. (az müstameldir)

Lucane [ez] Bir nev büyük makaslı böcek.

Lucarne [es] Çalı deliği. Dam ve çatı bacası. Tepe camı. Aydınlık bacası.

Lucide [s] Açık, vazih. Açık zihinli. Ruşen. İyi gören, derk iden, temyiz iden. Nüfuz-ı rüyet.

Lucidité [es] Vuzuh, açıklık. (hipnotizma) Rüyet-i nafize. Ruşenlik. Açık zihinlilik. İdrak ve temyiz. Şefafet.

Lucifer [ez²³⁴] (**r** okunur) Reisü'l-şeyatin. (ez) Afacan, şeytan, ele ve avuca sığmaz, yaramaz adam, çocuk.

Lucifuge [s] Ziyadan kaçan.

Luciole²³⁵ [s] Ateş böceği. Şebtap.

Lucratif, ve [s] Karlı, faydalı, istifadeli.

Lucrativement [h] Karlı bir surette. İstifadeli bir surette. (az müstameldir)

Lucre [ez] Kar, fayda, temettü. Kazanç. İstifade.

²³³ Louvre.

²³⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

²³⁵ Sözlükte “Luciale” şeklindedir.

Lucrèce [es] Ölümü namuhsuzluğa tercih iden afif, izzet-i nefis sahibi kadınlara ilim olmuştur.

Luctueux, se [s] İñiltili. İñleyiřli. Müezzin.

Ludion [ez] (fiz) Suyu mığtas bir cisminiñ halat-ı muhtelifesini tetkik etmek için kullanılan ve cam bir üstüvane dahilinde aşağı yukarı hareket iden kulaklı küçük bir cam balon bulunan alet.

Lurette [es] (tşr) Boğazdaki küçük dil. Lehat.

Lueur [es] Zayıf ışık, şule. Aydınlık. Parıltı. Hafif ve geçici bir nişane. İz. Hafif bir görünüş.

Luge [es] Küçük kızak.

Luger [fl] Küçük kızak-la kaymak.

Luè [s] Hüzün; mağmum; müellim. Hüzn-engiz.

Lugubrement [s] Kederli bir surette. Müellim. Hüzn-engiz bir surette.

Lui [z] Zamir-i şahsi-yi kayıp : o, oña, kendisine. – **même** Kendisi. **par** – **même** Hadd-i zatında. **à** – **seul** Yalnız başına.

Luire [fl] Parlamak. Lemean etmek. Neşv-i envar etmek. (mec) Parlak surette tezahür etmek.

Luisamment [h] Parlak, münevver bir surette.

Luisanée [es] Parlaklık. Münevverlik.

Luisant, e [s] Parlayan. Parlak. Münevver, muzi. **vers** – Ateş böceği. (ez) Parlaklık, (argo) Güneş, gün. (amiyane) Mağrur, kibar, zarif adam. (ez cm) Rukan kundura.

Luisante [es] (hey) Bir cümle-i kevkebiyenin eñ parlak yıldızı.

Luisette [es] İpek böceklerine arız olarak renklerini donuk maviye tahvil iden bir hastalık.

Lulu [ez] (tz) Tepeli toygar kuşu.

Lumbago [ez] (**lou**) Batın-ı esfelin yanlarının ağrısı, veca-i katan

Lumière [es] Nur, zıya. Işık. Aydınlık. (as) Falya deliği. (riya) Hedefe sukaybe. Marangoz rendesi gövdesindeki delik. (makine) Tulumba gövdesinde suyuñ kula geçmesine mahsus delik. **perdre la** – Ölmek; kör olmak. **mettre en** – Neşr etmek; izhar etmek. **voir la** – Dünyaya gelmek. Nur ulum ve funun. Gayet alim, sahib-i kül, üstat, mabihi'l-iftihar, merfhar-ı cihan olan alim, adam. Memba-i hakikat.

Lumignon [ez] Yanmış mum kandil, lamba fitilinin ucu.

Luminade [es] **pêche à la** – Meşale ile balık saydı.

Luminaire [ez] Bir mabette yanan mum ve kandiller. Tenvirat. (mec) Yıldız; şule, nur. Işık. Neyyireyn : güneş-le ay.

Luminescent, e [s] Zıya neşr iden. Ziyadar.

Lumineusement [h] Ziyadar bir surette. Parlak bir tarzda. Kemal-i vuzuh-ile.

Lumineux, se [s] Münir, ziyadar, münevver. Muzi. (mec) Hakikat-i beyn. Parlak, vazih, bahir.

Luminier [ez] Kilisede kandilleri, mumları yakan adam.

Luminifère [s] Nakil-i zıya.

Luminosité [es] Parlaklık, nurluluk.

Lump [ez] şimal deñizi, uskumrusu.

Lumps [ez] (**lonpss**) Adi cins şeker.

Luna [ez] İtalya'nın beyaz mermeri.

Lunaire [s] Kamer-i hilal şeklinde **année** – Sene-i kameriye. **mois** – Arabi ayı.

Lunaire [es] Ay çiçeği; remram.

Lunasion [es] Kamerin kurre-i arz etrafında bir devri; devr-i kamer. İki yeñi ay arasındaki müddet.

Lunatique [s-e] Kamerin tebeddülâtına tabi hastalık. Aysar. (ez) Kamerin tesiratına tabi olan, kamerin tesiri tahtında dünyaya gelen adam : kameri. Meczip. Garip, tuhaf tabiatlı, mütelevvinü'l-efkar. (baytar) Gözenti hastalığına uğramış atlara denir.

Lunch [ez] (**leunch**) Kuşluk taamı; öğle yemeği. Nikah merasimini müteakip davetlilere ikram idilen hafif soğuk yemek.

Luncher [fte] (**leunché**) Kuşluk taamı itmek.

Lundi [ez] Pazar irtesi.

Lune [es] Ay, kamer **pleine** – Ayın on dördü, bedr. **claire de la** – Mehtap. Arabi ayı. Peyk. (amiyane) Müdevver ve şişkin yanaklı sima. Kıç. **phases de la** – Safahat-ı kamer. **nouvelle** – Mihak. – **de miel** Bal ayı. – **d'eau** Beyaz nilüfer çiçeği. **demande la** – Mümkün olmayan bir şeyi istemek.

Luné, e [s] Hilali. Hilal şeklinde. Kamerin tesiratına duçar olmuş.

Lunel [ez] Bir nev Fransız şarabı.

Lunement [ez] Fital yapılan kaba iplik.

Lunetier [ez] Gözlükçü, dürbüncü.

Lunette [es] Gözlük. Dürbün. Delikli sandalye deliği. Giyotinin mahkumuñ kafesi geçen deliği. Saatin cam takılan

kapağı çerçevesi. (as) Ay tabya. (mima) Kubbenin ışıklığı, bacası. Çatı penceresi. – **d'étambot** Uskur ağacının geçmesine mahsus kış bodoslamada açılan delik.

Lunetterie [es] Gözlük, dürbün imali, ticareti.

Lunicole [e] Kamerin mağruz ahalisi.

Luniforme [s] Hilal şeklinde.

Luni-solaire [s] **année** – Sene-i kameriye-yi şemsiye.

Lunistice [ez] (hey) Bedr-i tam.

Lunule [es] (h) Hilal şeklinde şekli-hindisi, hilali. İnsan tırnağının dibindeki hilal şeklindeki beyaz leke. Arzdan gayri seyyaratın peyki.

Lunulé, e [s] (nb) Hilal şeklinde. **ongle** – Kökünde beyaz ve hilal şeklinde lekeler bulunan tırnak.

Lunure [es] Ağaçlarda hilaliye hastalığı.

Lupanar [ez] Umumhane.

Lupin [ez] Acı bakla. Yahudi baklası.

Lupin, e [s] Kurda ait ve müteallik.

Lupline [es] (nb) Sarı yonca nevi.

Lupus [ez] (t) Karha-i añ-la.

Lurette [es] (laubaliyane) **il ya belle** – Çok zaman oluyor ki, hayli zamandan beri.

Luron, ne [s] Gamsız, galesiz, şen kimse. Zevk u sefayı seven kimse.

Luronnerie [es] Gamsızlık, şenlik. Safaperesti.

Lustrage [ez] Perdahtlama. Cilalama.

Lustral, e [s] **eau** – e İnde'l-kudema ma-i mutahhar ve mukaddes **jour** –

Nevzade, ma-i mukaddes-le yıkanarak isim virildiği gün.

Lustration [es] Ma-i mukaddes, mutahhar ile yıkama ayini.

Lustre [es] Cila, perdaht. Avize. (mec) Şan ve şeref, güzellik ve mezayanın parlaklık, şaşası.

Lustre [ez] Eski Romalılarda beş senelik devir. Eski Romalılarda tahrir-i nüfus.

Lustrer [fte] Parlatmak; cila virmek.

Lustreur, se [e-s] Cilacı, perdahtçı.

Lustrier [ez] Avizeci.

Lustrine [es] Parlak ipek kumaş. Astarlık pamuk kumaş.

Lustroir [ez] Aynaların cilalanması için küçük cetvel. Pencere camlarını temizlemeye mahsus camcı aleti. Aynalara cila virmeye mahsus yumuşak keçe parçası.

Lustucru [ez] Ahmak, gülünç adam, miskin.

Lut [ez] (t okunur) Ateşin üstüne konulan kalıpları sımsıkı kapamaya, su ve gaz sızıntılarına mani olmaya vesaireye mahsus gayet yapışkan bir nev macun. Tin-i hikmet. Lökün.

Lutation [es] Macun-la sıvama.

Lutéine [es] Yumurta sarısı, tereyağı, masl-ı dem, mısır, havuç misilli birçok misilli birçok mevad-ı tabiiyede bulunan sarı bir madde-i mülevvene.

Luter [fte] Macun-la, tin-i hikmet-le sıvamak.

Luth²³⁶ [ez] Lavta, ud. (mec) İlham, kudret-i şairane.

Luthéranisme [ez] Lutherèin ihdas ettiği Protestanlık mezhebi.

Lutherie [es] Telli alat-ı musikiye imali, mayazası, ticareti.

Luthérien, ne [ez] Lutherèin Protestan mezhebine mensup olan. (s) Protestan mezhebine müteallik, ait.

Luthier [ez] Alat-ı musikiye yapan veya satan.

Lutin [ez] Şakacı, nüstehzi. Muazzep can. (mec) Muazzep ve yaramaz, çapkın adam. Açık göz çocuk. (s) Açık göz, şeytan, muazzep.

Lutiner [fte] Eziyet virmek. Şeytanlık, muazzeplik, yaramazlık itmek. Takılmak – **une femne** Bir kadına sarkıntılık itmek, takılmak. Sataşmak.

Lutinerie [es] Çapkınlık. Muazzeplik. Sarkıntılık. Şeytanlık, yaramazlık.

Lutrin [ez] Kilisede dua kitaplarını koydukları yüksek rahle.

Lutte [es] Kavga, dövüş, niza, münazaa, mücadele. Musaraa, güreş. **de haute** – Cebren. – **amoureuse** Ezvak-ı aşk, huzuzat-ı aşk. Koç takımı : koç-la koyunu çiftleşmesi.

Lutter [fl] Mücadele itmek. Güreşmek. Muharebe itmek. (koç-la koyun) Çifleşmek.

Lutteur, se [e] Pehlivan; musari. (mec) Mücadele-i efkara iştirak iden adam.

Luxation [es] Kemik çıkığı. Kemiğin yerinden oynaması.

Luxe [es] Zib ve ziynet. Tecemmül, süs, debdebe, tantana. İsrâf, sefahat, lüks.

²³⁶ Sözlükte “Luthe” şeklindedir.

Luxer [fte] Kemiği yerinden oynatmak, çıkarmak. **se** – (kemik) Yerinden çıkmak.

Luxueusement [h] Debdebeli, mutantan, müzeyyen, süslü bir surette.

Luxueux, se [s] Ziyetli, debdebeli. Tecemmülkarane. Mutantan, süslü, müzeyyen. Müdebdap.

Luxure [es] Şehvetperestlik; sefahat. Şehvaniyet. Nefs-i ammere.

Luxuriance [es] Neşv ü nemada feyz ve bereket. Mebzuliyet. (mec) Süslülük, ziyet.

Luxuriant, e [s] Bereketli, mebzul. Mahsulatı çok. (mec) Mebzul. Pek müzeyyen, süslü.

Luxurieusement [h] Şehvet-perestane.

Luxurieux, se [s] Şehvetperest; sefih.

Luzerne [es] Kaba yonca.

Luzernière [es] Kaba yonca tarlası.

Luzule [es] Bir nev çayır otu.

Lycanthrope [ez] Kurt cennetine müptela kimse.

Lycanthropie [es] (t) Kurt cenneti. Cennet-i zib ki buña müptela olan adam kendini kurt zan ider. Ölünüñ cadıya istihale itmesi efsanesi.

Lycée [ez] Lise. İdadi mektebi.

Lycéen, ne [e] Lise talebesi. (s) Liseye, lise talebelerine müteallik, ait.

Lychnide [es] veya **Lychnis** [ez] (nb) Haşyetü's-sıraç nevi.

Lyciet [ez] (nb) Karaçalı nevi.

Lycope [ez] (nb) Su ferasyunu.

Lycopode [ez] (nb) Kurt ayağı (yosun)

Lycorexie [es] (t) Cu-i zib.

Lycose [es] Bir nev kaya örümceği.

Lyddite [es] Muharrip, gayet kuvvetli bir madde-i infilakiye : lidit.

Lydien, ne [e] Eski Lidya ahalisinden.

Lydite [es] Mihek taşı.

Lyfa [es] Lif.

Lymphadénite [es] (t) İltihab-ı guded-i lenfaviye.

Lymphangite [es] (t) İltihab-ı eviye-i lenfaviye.

Lymphatique [s] Lenfavi. **vaisseaux** – Eviye-i lenfaviye.

Lymphatisme [ez] Lenfavilik.

Lymphe [es] (ahlattan) Lenfa.

Lymphatite veya **Lymphite** [es] (t) İltihab-ı eviye-i lenfaviye.

Lymphogène [es] (t) Müvellid-i lenfa.

Lymphorragie [es] (t) Seyelan-ı lenfa.

Lynch [ez] Amerika'da halkıñ bir mücrimi tutup derhal mahkum ve idam itmesi. Linç.

Lyncher [fte] Linç itmek.

Lynx [es] Vaşak denilen yabani hayvan.

Lyonnais, e [e] Lyon şehri ahalisi.

Lypémanie [es] Malihulya, kara sevda.

Lyre [es] (mu) Çeng, lir.

Lyriforme [s] Lir şeklinde.

Lyrique [s] Lire, çenge ait. **poésie** – Gazeliyat-ı mersiye misilli eşar. (mec) Müteheyyiç; heyecanlı. İlhamlı. Şiir-i ilham.

Lyrisme [ez] Lirizm denilen şiir ve edebiyat mesleği. Hissiyat-ı zatiyenin ilhamı olan heyecanlı lisan. Fart-ı teheyhüc-i şairane. Şairane üslup. Heyecan, teheyhüc, heyecanlı ifade.

Lysimètre [ez] Toprağa nüfuz iden yağmur suyu miktarını ölçmeye mahsus alet.

Lysol [k] Lizol.

Lysophobie [es] Kuduz hastalığından fevkalade korkma

M

M [ez] Elifanın on üçüncü harfidir.

Ma [z] Mülkiyet-i zamirinin müfred-i müennes-i mütekellimi : benim – **mère** Validem. (müzekkeri – **mon** Her ikisiniñ cemi – **mes** dir.)

Maboul, e [s-e] Kaçık; delice; zirzop.

Mac [ez] Oğul, zade manasındadır. İskoçya isimlerinin ekseriya evvelinde bulunur. (mec) Alüftelere para yediren, beyzade (argo) Pezevenk, (müennesi) **macadır. maman** – Umumhaneci kadın.

Macabé [ez] (argo) Ceset, kadavra.

Macabre [s] Ölümlere mahsus. **danse** – Ulular raksı.

Macadam [ez] Kırılmış ufak taşlar-la yapılan şose. Yollara kırılmış taş dökme usulü.

Macadamiser [fte] Mak adam usul-ile şose yapmak, şoseyi tesviye itmek.

Macao [ez] Yirmi bir oyunu.

Macaque [ez] Makak denilen maymun. (mec) Gayet çirkin adam.

Macareux [ez] Şimal deñizi martısı.

Macaron [ez] Badem kurabiyesi. (argo) Muhibir.

Macaronée [es] Latin şivesinden kaba gülünç şiir.

Macaroni [ez] Makarna (amiyane). İtalyan.

Macaronique [s] Ecnebi lisanlarının kelimeleri birer Latin lahikası-la nihayetlendirilerek tanzim idilmiş gülünç eşardan olan.

Macédoine [es] Türlü yemeği. (mec) Karmakarışık şeyler. Manzum ve mensur muhtelif makale ve mevzulardan mürekkep kitap.

Macédonien, ne [e-s] Makedonyalı.

Macérage [ez] Keten bezlerinin kepekli ılık suda ağartılması, kastarlanması.

Macération [es] Suya veya herhangi bir mayia batırma; ıslatma. Kefaret için eza-yı nefes. Çile. Riyazet.

Macérer [fte] Bir şeyi bir mayia bir nebatı ispiroya, meyveleri sirkeye koymak, daldırmak. Kefaret maksad-ile iza-yı nefes, riyazet ittirmek. Çile çekirmek. **se** – Çile çekmek. Riyazet itmek.

Maceron [ez] (nb) Yaban maydanozu.

Macfarlane²³⁷ [ez] Üstü pelerinli kolsun manto. Makferlan.

Machaon [ez] Bir nev büyük kelebek.

Mâche [ez] (nb) Bir nev Frenk salatası.

Mâché, e [s] Ağızda çiğnenmiş. **plaie** – Kenarları gayr-ı muntazam (yara).

²³⁷ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Mâche-bouchon [ez] Mantar şişe tepelerini yumuşatmaya mahsus alet.

Mâchicoulis [ez] (as) Kurun-u vustada kaleniñ beden dibini muhafazaya mahsus mazgalları; maşıkuli mazgalı.

Mâchefer [ez] (r okunur) Demir cürufi. Maden kömürü cürufi.

Mâchelîer, ère [s] (tşr) Feki. Çeñeye müteallik. (es) Azı dişi.

Mâchement [ez] Çiğneme. Mazg.

Mâcher [fte] Mazg itmek, çiğnemek. Dişleriñ arasında çiğner gibi ısırmaq. (mec) Başkasına iş hazırlamak. Söylemekte tereddüt itmek. Açıkça söylemek.

Machette [es] Büyük bıçak.

Mâcheur, se [e] Çiğneyici. (az müstameldir)

Machiavélique [s] Makyavelik usul siyasetine ait. Makyavelcesine olan. (mec) Hileli, desiseli.

Machiavéliser [fl] Makyavelcesine, hile ve desise ile hareket itmek.

Machiavélisme [ez] Makyavelizm. Makyavel usul-i siyaseti. Vicdan ve hüsni niyetten muarra-yı siyaset. (mec) Hainane ve yapma hareket.

Mâchicatoire [ez] Tütün, sakız gibi çekinip yutulmayan ilaç vesaire; mazgi.

Machiller [fte] Ağır ağır çiğnemek.

Machin, e [s] İsmi hatıra gelmeyen bir şey yerine kullanan mühmelattandır : şey, nesne, neste.

Machinal, e [s] Mihaniki. Gayr-i ihtiyari.

Machinalement [h] Mihaniki bir surette. Gayr-i ihtiyari surette.

Machinateur, trice [e] Dessas, müfsit. Hilekar.

Machination [es] Entrika. Hile, huda, tesvil, deside, tertip. (cm) Tesvilat, tahrikat.

Machine [es] Makine, alet, çarh, dolap. İnsan veya hayvan vücudunu teşkil iden azanıñ heyet-i umumiyesi. Diğeriñ evamir ve telkinatına itaat iden adam. Tiyatro dekorlarını tahrik ittiren alet. Bir neticeyi husule getirmek için şairleriñ kullandıkları vasita-i harikulade. (mec) Hile, huda, desise, tesvilat – **à vapeur** Buhar makinesi. – **Pneumatque** Mahalliyetü'l-ehva aleti. – **électrique** Elektrik makinesi. – **à coudre** Dikiş makinesi. – **à écrire** Yazı makinesi. – **à calculer** Hesap makinesi. – **outil** Makine destgahı. – **à scier** Bıçkı destgahı, makinesi. – **à raboter** Palaniye makinesi. – **à poinçonner** Zimba makinesi. – **à river** Perçin makinesi. – **à aléser** Oyma, delme makinesi. – **à forer** Delik destgahı. – **à air comprimé** Tazyik idilmiş hava ile müteharrik makine. – **à air chaud** Sıcak hava ile müteharrik makine. – **hydraulique** Sıva ile müteharrik makine. – **à basse pression** Adi tazyikli makine. – **à haute pression** Ali tazyikli makine. – **à gaz** Gaz-la müteharrik makine. – **à fraiser** Freze makinesi. – **à expansion** İmbisatlı makine. – **à imprimer** Tab makinesi. – **typographique** Hurufat basma makinesi. – **s agricoles** Ziraat makineleri. -- **à mâter** Maçona makinesi.

Machiner [fte] Hile ve desiseler kurmak, tertip itmek. El altından tahrikat ve tevsilatta bulunmak. Tiyatronuñ makinelerini tesis itmek.

Machinerie [es] Makine imali. Makine dairesi. Bir fabrikanın makineleri heyeti-i mecmuası.

Machinette [es] (laubaliyane) Ehemmiyetsiz, adi şey.

Machineur, se [e] Dessas, muharrik. (ez) Makinede çalışan işçi.

Machiniser [fte] Makine haline getirmek. Tefekkür ve iradeden mahrum kılmak

Machinisme [ez] Makinecilik. Makine istimali. (mec) Sarf-ı mihaniki iş, say.

Machiniste [ez] Makinist. Makineci. Makine icat iden adam. Tiyatroda, sahnede dekorlarının tebdilatını idare iden adam. Makinist.

Mâchoire [es] (tşr) Çeñe. Fek. – **supérieure** Üst çeñe. Fekk-i ala. – **inférieure** Alt çeñe. Fekk-i esfel. Kerpeten, kıskanç kavli. (mec) (e-s) Dirayetsiz, miskin adam.

Mâchonnement [ez] Güçlük-le çiğneme. Fark olunmayacak, anlaşılmayacak surette çiğner gibi söz söyleme. Lakırdıyı geveleme.

Mâchonner²³⁸ [fte] Güçlük-le çiğnemek. Ağzında çiğner gibi söz söylemek. Gevelemek.

Machure [es] Kadifenin havi dökülmüş yeri.

Machurer [fte] Kirletmek, siyah bir şey bulaştırmak, karalamak. Yırtmak; parçalamak. (taba) Temiz basmamak.

Macintosh veya **Mack-intoch** [ez] (**mekintoş**) Su geçmez kumaştan kadın mantosu. Su geçmez muşamba.

Macis [ez] Hint cevizinin dış kabuğu. Besbase.

Macle [es] Aynı cinsten iki billurun yekdiğerine nüfuz-la husule gelen bir şekl-i mahsus billur. Billurat-ı tevemiye. Üç torbalı balık ağı. Erimiş cam hamurunu karıştırmaya mahsus demir çubuk.

Macle yahut **Macre** [es] Gül kestanesi.

Macler [fte] Erimiş cam hamurunu demir çubuk-la karıştırmak. **se** – Salip şeklinde tebler itmek. (billurat hakkında) Tevem suretinde tertip olunmak.

Maclonnière [es] Üç torbalı balık ağı.

Mâcon [ez] Fransa'nın bir nev kırmızı şarabı.

Maçon [ez] Duvarcı; yapıcı. Rençber. **maître** – Duvarcı ustası. **aide** – Rençber, duvarcı yamağı.

Maçonnage [ez] Duvarcı işi.

Maçonner [fte] Yapı yapmak; duvar çekmek. Duvar vurmak. Duvar-la kapamak.

Maçonner [es] Duvarcılık. İnşaatın, bir binanın kargir aksamı. Duvar, kargir iş.

Maçonique [s] Franmasonlara mensup müteallik. **loge** – Franmason locası.

Macouba [ez] Martinik adasında yetişen gül ve menekşe kokulu nefis bir nev tütün.

Macque [es] Keten tokmağı.

Macquer [fte] Keten ve keneviri tokmak-la dövmek.

Macreuse [es] Kıl kuyruk dinilen deniz ördeğı.

²³⁸ Sözlükte “Machonner” şeklindedir.

Macrobe, Macrobien, ne veya **Macrobite** [s] Uzun ömürlü. Çok yaşayan.

Macrobie [es] Tul-i ömür.

Macrobiotique [es] Kavaid-i hıfzı's-sihaya riayet-le ömrü uzatmak sanatı.

Macrocarpe [s] İri, büyük meyveli.

Macrocéphale [s] (ta t) Büyük başlı. Kebirü'r-reis.

Macroçère [s] (ta t) Büyük boynuzlu.

Macrochire [s] (ta t) Kebirü'l-eyyede, büyük ve uzun elli.

Macrocosme [ez] Alim-i kebir. Kainat.

Macroductyle [s] Tavailü's-esabi.

Macroglosse [s] (ta t) Kebirü'l-lisan.

Macroglossie [es] Diliñ fazla büyümesi.

Macromètres [ez] İki şey arasındaki mesafeyi ölçmeye mahsus alet.

Macromicromètre [es] Sima-yı fotoğrafları tafsilatını mesahaya ve tetkike mahsus felekiyatta müstamel hurdebin.

Macropode [e-s] (ta t) Uzun ayaklı. Uzun müsebbihli. (nb) Uzun saplı.

Macroscopique [s] Göz-le görünen.

Macrospore [es] (nb) Kebirü'l-berz.

Macroure [s] (ta t) Uzun kuyruklu. Tavailü'z-zeneb.

Maculage ve **Maculation** [ez] Lekelenme. Siyahlatma.

Maculature [es] Karalanmış, lekelenmiş, fena tab idilmiş kağıt. Paket, denk sarmaya mahsus kaba kağıt.

Macule [es] Leke; levs; kara.

Maculer [fte] Lekelemek, karalamak. (fl) Lekelenmek, lekeli olmak.

Maculeux, se [s] Lekeli.

Madame [es] Hanım, madam. **jouer à la** – Kendine kibar hanım süsünü virmek.

Madapolam [ez] Kalın patiska.

Madarosie [es] (t) Kirpiklerin dökülmesi.

Madécasse [s] Madagaskarlı.

Madéfaction [es] (s) Islatma.

Madéfier [fte] (s) Islatmak. Tertip itmek.

Madeleine [es] Bir nev gevrek kurabiye. (üzüm, armut, şeftali, erik ve ilh) Meyvelerin muhtelif nevlerine virilen isim. (mec) (ez) Tövbekar alüfte.

Madelonnettes [es-cm] Vakt-ile bir manastıra çekilen veya kapatılan günahkar, fahişelere virilen isim. Paris'te vakt-ile fahişeler hapishanesi. Tövbekar fahişeleri toplayan rahibe.

Mademoiselle [es] Kocaya varmamış kızlara virilen unvandır. Küçük hanım; matmazel.

Madère [ez] Mader şarabı.

Madi [ez] ve **Madie** [es] Şili'de çıkan madya otu.

Madone [es] Hazret-i Meryem. Hazret-i Meryem'in tasviri, küçük heykeli.

Madrague [es] Bir nev ıgrıp. Altı parmak, torik ıgrıbbı.

Madras [ez] (s okunur) Hind'in Madaras şehrinde yapılan ipekli kumaş.

Madre [ez] Damarlı tahta.

Madré, e [s] Benekli, lekeli. Damarlı. (mec) Hilekar. (ez) Hilekar adam.

Madrépore [ez] Beyaz mercan. İrkü'l-lülü.

Madrier [ez] Kalas tahtası. Döşeme tahtası. Uzun kurşuncu masası, destgahı.

Madrigal [ez] Birkaç beyitten ibaret nükteli, aşıkane şiir. Nükteli aşıkane söz.

Madrigaliser [fte] Aşıkane sözler söylemek.

Madrilène [e-s] Madrit ahalisinden olan.

Madrure [es] Hayvanın derisinde, tüyünde veya ağaç üzerinde bulunan leke.

Maïstoso [h-s-ez] (mu) Gayet pes işareti.

Maestro [ez] Meşhur musiki bestekarı, üstadı, üstat.

Mafflé, e yahut **Mafflu, e** [s] Ablak çehreli. İri ve sarkık yanaklı.

Magasin [ez] Mayaza. Dükkan. Ardiye. Depo, ambar. Hazine. (as) Fişenk hazinesi. **fusil à** – Hazinesi tüfek.

Magasinage [ez] Eşya ve emtiayı mayazaya, ambara koyma. Ardiye ücreti.

Magasinier [ez] Bir mayazayı, ambarı, ardiyeyi muhafaza iden adam. Ambar, ardiye memuru. Kilerci.

Magazine [ez] Resimli risale-i mevkute.

Magdaléon [ez] Yakı.

Magé [ez] Zerdüştin rahibi, muğ. Ateşperest. Müneccim. Sihirbaz.

Maghzen [ez] İmtiyazlı Cezayir süvari askeri. Fas hükümeti. Fas sultanının maiyeti.

Magicien, ne [e] Sihirbaz. Efsuncu. Büyücü. (mec) Timsal-i havarik.

Magie [es] Sihir. Büyü. Füsunkarlık. Büyücülük. – **noire** Cinleri, ervah-i sefileyi davet iderek yapılan sihir. – **blance** Ervah-ı ulviye vasıtasıyla yapılan sihir. (mec) Bais-i hayret, sihirkar, sehhar şey, tesir.

Magique [s] Sehharane. Sihre, büyüye ait, müteallik. (mec) Harikulade. Şayan-ı hayret.

Magisme [ez] Mecusi dini. Zerdüştin dini. Kehanet. Sihirbazlık. Müneccimlik.

Magiste [e] Kahin. Büyücü. Sihirbaz.

Magister [ez] (r okunur) Köy mektep hocası. (mec) Malumatfuruş. Ukala dümbeleşti.

Magistère [ez] Malta şovalyeleri riyaseti. İlm-i tıp. (k) Vakt-ile harikulade havası cami olduğuna kanaat idilen bir terki-i kimyevi. Zübt. Kaymak.

Magistral, e [s] Ukala. Amirane. Hakimane. Üstadane. Mahirane. Şedit. (k) Rehber-i edeviyeye veya tabip reçetesine göre tertip olunan ilaç.

Magistrale [es] (istihka) Astar duvarının harici sırtı.

Magistralement²³⁹ [s] Maharet-le, üstadane.

Magistrat [ez] Hakim. Büyük rütbeli mülkiye memuru.

Magistrature [es] Hakimlik. Heyet-i hakime. Memurin-i adliye. Hakimlik müddet-i memuriyeti. (mec) Nüfuz, nüfuz muavini.

Magma [ez] (sayde) Asir, küspe.

²³⁹ Sözlükte "Magistralement" şeklindedir.

Magnan [ez] Bazı yerlerde ipek böceğine virilen isim.

Magnanage [ez] İpek böceği yetiştirme.

Magnanerie [es] İpek böceği yetiştirilen mahal. İpek böceği yetiştirmek usul ve sanatı. İpek böcekhanesi.

Magnanier, ère [e] İpek böceği yetiştiren. Böcekhanesi sahibi.

Magnanime [e] Ulüvv-i himmet sahibi. Alicenap. Ali, necip (ruh, his, hareket) Ulüvv-i cenap.

Magnanimement [h] Ali hemtane. Alicenabane. Necibane.

Magnanimité [es] Ulüvv-i himmet. Ulüvv-i cenap. Necabet-i hissiye. Asalet-i ruhiye.

Magnat [ez] (« magna » okunur) Lehistan ve Macaristan asilzadesi.

Magnatisme [ez] (Lehistan ve Macaristan'da) Asilzadelik.

Magnésie [es] Magnezya hamız-ı magnezyum.

Magnésié, e [s] Magnezyalı.

Magnésien, ne veya **Magnésifère** [es] Magnezyayı muhtevi.

Magnésite [ez] Lüle taşı.

Magnésium [ez] Magnezyum.

Magnétique [s] Mıknatısı. **méridien** – Nısfu'n-nehar mıknatısı. Mıknatıs-ı hayvani. (mec) Kuvvetli esrarengiz bir nüfuza malik olan.

Magnétisable [s] Manyetizma idilebilir.

Magnétisant, e [s] Manyetizma iden. Cazip.

Magnétisation [es] Mıknatıslandırma. Manyetizma itme. Manyetizma idilmiş bir adamın hali.

Magnétiser [fte] Mıknatıslandırmak; manyetizma itmek. Pas (mesh, sıvama) lar vasıtasıyla mıknatıs-ı hayvaniyeyi intikal ettirmek. Tenvim itmek.

Magnétiseur, se [e] Manyetizmacı.

Magnétisme [ez] Manyetizma. Mıknatıs. – **terrestre** Mıknatıs-ı arziye. – **animal** Mıknatıs-ı hayvaniye. – **personnel** Mıknatıs-ı zatiye.

Magnétite [es] Hadit mıknatısı.

Magnéto [es] İnfilaklı motorların eşaline mahsus mıknatıs-ı elektriği cihazının muhtasarı.

Magnéto-électrique [s] Mıknatıs-ı elektriği. **machine** -- Saha-i mıknatıs vasıtasıyla cerayanların tesiri esasına müstenit elektrik cerayanı müvellidi makinesi

Magnétogène [s] Mıknatıs tesirini husule getiren.

Magnétologie [es] Mıknatıs-ı hayvaniye fenni. Mıknatısat.

Magnétomètre [ez] (fiz) Mizanü'l-mıknatısı.

Magnétotechnie [es] Manyetizmacılık sanatı.

Magnétothérapie [es] (t) Bazı hastalıkların, bilhassa emraz-ı asabiye'nin mıknatıslarla tedavisi. Tedavi-i bi'l-mıknatısı.

Magnin, Magnien veya **Magnier** [es] Seyyar tekneci.

Magnificence²⁴⁰ [es] İhtişam, darat, debdebe, tantana, azamet, kerem, sehavet.

Magnifier [fte] Tebcil itmek. Şeref kazandırmak. Fahr ve şeref bahş itmek. Etraf-la medh u sena itmek. Kadrini ila itmek.

Magnifique [s] Parlak. Tantanalı. Müdebdep; muhteşem. Gayet güzel. Şanlı, şerefli. Muazzam. Kerim. Sahi. Zib ve ziyetli. Süsü seven.

Magnifiquement [h] Tantana ve ihtişam-la. Mükemmel surette. İzzet ve ikram-la.

Magnitude [es] Bir yıldızın zahiri büyüklüğü.

Magnolia, Magnolier [ez] Manolya ağacı.

Magog [ez] Mecuc. **gog et** – Yecüc ve mecüc.

Magot [ez] Bir cins kuyruksuz maymun. Porselenden mamul kaba insan resmi. (mec) Çirkin adam. (laubaliyane) Gizlenmiş, biriktirilmiş para.

Mahaleb [ez] Kuş kirazı ağacı.

Maharadjah veya **Maharajah** [ez] Mührace.

Mahomerie [es] Din-i Muhammedi. Milel-i Müslime.

Mahométan, e [s-e] Muhammedi. Müslüman.

Mahométanisme ve **Mahoméanisme** [ez] Muhammedilik. Müslümanlık. Din-i mübin-i İslam. İslamiyet.

Mahométiser [fte] Din-i İslam'ı neşretmek.

Mahonne [es] Mavna.

Mahou veya **Mahout** [ez] Pilban. Filci.

Mahratte [ez] Hindistan'ın Mahrat lisanı.

Mai [ez] Mayıs ayı. Mayısın birinci günü bir ay tazim ve ihtiram bir adamın kapısının önüne dikilen ağaç.

Maialisme [ez] Mayıs ayında havaların soğuması.

Maie [es] Ekmeğin yoğrulduğu tekne. Hamur teknesi. Ringa balığının tozlandığı tekne.

Maïeutique [es] Malumdan meçhulü istidlal usulü. (fls) İstilat.

Maigrage [ez] Sığırları semirtmek için salıvirilen tabii çayırılık.

Maigre [s] Lağır. Kuru. Zayıf. Yavan. Kıymetsiz. **jour** – Perhiz günü. Az münbit. Mahsulatı az (arazi) Cüzi, kuru. Sert. (ez) Yağsız. Yavan et. Etsiz sebze yemeği.

Maigrelet, te [s] Zayıfça. Kuruca.

Maigrement [s] Az yemek-le. Müzayaka ile. Fakirane. Yavan bir surette.

Maigret, te [s] Zayıfça. Kuruca.

Maigreur [es] Zayıflık, kuruluk. Lağırılık. Fakirlik. (mec) Yavanlık, azlık.

Maigrichon, ne veya **Maigriot, e** [s-e] (amiyane) Az fazlaca. Zayıf.

Maigrir [fl] Zayıflamak. (ft) Zayıflatmak. Zayıf göstermek.

²⁴⁰ Sözlükte “Magnificentce” şeklindedir.

Mail [ez] Demirci çiçeği. Ağır taşçı varyozu. Top ve çevgan oyunu. Tenezzüh. Teferrüç. Seyrangah.

Mail-coah [ez] (**mel-koç** okunur) Dört atlı bir nev kapalı araba.

Maillage [ez] Tokmaklı keneviri dövme. Madenlerde hava galarisi.

Maille [es] Ağ ve örme şeyleriñ ilmiklerinden her biri. Bu ilmikleriñ arasındaki gözlerden her biri. Çevşen halkası, gözü. **cotte de** – Cebe, çevşen. Keklik tüylerindeki benekler. Akçe. Pul. Zincir halkası. Tel örgüsü deliği. Gözbebeğinde husule gelen müdevver leke. Uzun saplı ağaç tokmak. **n'avoir ni sou ni** – Meteliksiz olmak. Fül-i ahmere muhtaç olmak.

Maille, e [s] Çevşenli. Ağda tutulmuş. Tüyleri benekli (keklik).

Maillechort [ez] Tutya, bakır ve nikelden mürekkep halita : mayşor.

Mailler [fl] (keklik yavrusu) Benekli olmaya başlamak. Çillenmek. (ft) İlmikleri yaparak örmek. Halkalar-la birleştirmek. Tokmak-la dövmek.

Maillet [ez] İki başlı ağaç tokmak. Muharebe tokmağı.

Mailletage [ez] Bir geminiñ suyuñ altındaki aksamını büyük başlı çiviler-le çivilemek.

Mailleter [fte] Geminiñ su altındaki kısımlarına büyük başlı çiviler çakmak.

Mailleton [ez] Sene içinde süren filiz, çelik, tomurcuk. Asmaniñ, bağ çubuğunuñ bağlandığı ip vesaire.

Mailleur, se [e] Ağ ören kimse.

Maillier [ez] Zırh gömleği, çevşen yapan işçi. Zincirci.

Mailloche [es] İri tahta tokmak. Davul tokmağı.

Maillon [ez] Zincir halkası; bakla.

Maillonner [fte] Zincir halkalarını birbirine geçirmek. Bir zincir ucunu diğer bir şeye takmak.

Maillot [ez] Çocuk kundağı. Dar vücuda yapışık fanile don veya gömlek. Mayo. İlk çocukluk devri.

Mailleter [fte] Bir mücrimi tokmak-la vurarak öldürmek.

Maillotin [ez] Zeytin ezmeye mahsus mengene.

Maillore [es] Bazı kuşlarıñ tüylerinde halkaya beñzeyen benekler. Tahtalarda bulunan leke.

Maimon [ez] Bir nev Afrika maymunu.

Main [es] El. Dest. Yed. Kuvvet. İş. Say. Nüfuz. Hakimiyet. İdare. Tesir. Hükümet. **lever la** – Yemin itmek. Tasdik itmek. **la – sur quelqu'un lever** Birini dövmeye mahsus hazırlanmak. **battre des – s** Çırpmaq. Alkışlamak. **tenir la** – Nezaret itmek. **en venir aux – s** Kavga itmek. Dövüşmek. **faire – basse** Öldürmek. Yağma itmek. Çalmak. Nehb-i vegadet itmek. **avoir une belle** – Güzel yazı yazmak. **avoir les – s liées** Hareket idememek. Bir iş görememek. **tenir de première** – Aynı yerden almak, işitmek. **sous la – avoir** Eliniñ altında olmak. **être en bonne** – İyi, muktedi bir adama tevdi idilmiş olmak. **agir sous** – Gizlice, el altından hareket itmek. **avoir le cœur sur la** – Saffet-i kalp sahibi olmak. **à la** – El ile, el yardımı ile. **en** – Eliñ içinde, elde. **à – droite** Sağ taraf. **à – gauche** Sol taraf. **de – en** – Elden ele. Bir adamdan diğerine. **de la – à la** -- Bila-vasıta. An-yed. Bila-senet. **à** –

armée Müsellehan. **coup de** – Cüretkarane teşebbüs. İmdad, yardım. **de** – **maître** Üstadane. Mahirane. **en un tour de** – Bir anda. Bir saniyede. Çabucak. **de longue** – Uzun müddetten beri. **faire une** – (oyunda) Kağıtları toplamak. – **chaude** Pişti oyunu. – **de papier** 25 tabakalık kağıt destesi. **aspirer à la – d'une jeune fille** Bir kıza izdivaç teklif etmek. **demandeur la – d'une jeune fille** Bir kıza nikah-la istemek. Tel kerpeteni. Araba askı halkası. – **courante** El defteri. Müsvedde defteri. **de seconde** -- İkinci elden. Bi'l-vasita. – **courante** veya -- **coulante** Merdiven küpeştesi. **cheval de** – Yedek beygiri. **nouvelles à la** – Gazetelerde fıkaret-1 madeheke.

Main-arrière [es] Otomobil şasisiniñ ön yanlarınıñ mesnedi olan art kısmı.

Mainate [ez] Cava adasınıñ kara tavuğu.

Main-avant [es] Otomobil şasisiniñ ön yanlarınıñ mesnedi olan ön kısmı.

Main-d'œuvre [es] Amele işi imaliye. Amele ücreti. İşçilik. Mesarif-i imaliye, inşaiye.

Maine [es] Avuç. Avuç içi.

Main-forte [es] İmdad-ı muavenet. Hükümete, memurin-i hükümete yardım, muavenet. **prêter** – İmdat u muavenet etmek.

Mainlevée [es] (hk) Fekk-i hacz. Ref-i hacz. **donner – de** Fekk-i hacz etmek. – **judiciaire** Hükmen fekk-i hacz. – **volontaire** Rıza-i fekk-i hacz.

Mainmettre [fte] Bir esiri, köleyi, cariye, azat, itak etmek.

Mainmise [es] Vaziyet. Hacz. Tevkif. İtak, azat, itlak.

Mainmortable [s] (hk) Evkaf-ı gayr-ı meşruta kabilinden olan. Şahs-ı vahide gayr-ı kabil-i intikal olan.

Mainmorte [es] Emlakiñ, emvaliñ ferağ ve intikal idilememesi. Emlak-ı mevkufa-i meşruta. Mukataa.

Maint, e [s] Çok. Müteaddit. **maines fois** Bi'l-defaat. Birçok defa.

Maintenant [zz] Şimdi. Elhaletü hazihi. Elan. – **que** Bu andaki. Şimdi ki.

Maintenir [fte] İdame etmek. Tutmak. Muhafaza etmek. Aynı halde bulundurmak. Durdurmak. Teyit etmek. Tekit etmek. **se** – Aynı halde kalmak. Mevkini muhafaza etmek. Devam etmek.

Maintenon [es] Kadınların boyunlarına taktıkları küçük salıp.

Maintenue [es] (hk) Bir hakk-ı tasarrufuñ bekasını musaddak-ı ilam, hüccet. İstishap.

Maintien [ez] Muhafaza. İdame. Gözetme. İbka. Etvar. Evza. Vaziyet. Tavır. Hal ve hareket.

Mairat [ez] Belediye riyaseti. Nahiye müdüriyeti. (az müstameldir)

Maire [ez] Belediye reisi. Nahiye müdürü.

Mairesse [es] Belediye reisiniñ zevcesi.

Mairie [es] Belediye riyaseti. Belediye dairesi. Nahiye müdüriyeti dairesi.

Mais [hr] Lakin, fakat, ama. (ez) Taallül ve itiraz. **n'avoir pour** -- Fazl bir şey yapamamak. Elinden fazla bir şey gelmemek.

Maïs [ez] Mısır buğdayı. Kokoroz.

Maison [es] Konak, hane, ev, dar, beyt. Esas-ı beytiye, möbleler. Aile, hane

halkı. Bir hükümdarıñ maiyetinde bulunan bedengah. Hanedan, sülale. – **de Dieu** Mabet. – **de ville** ve – **commune** Belediye dairesi, hükümet konağı. – **d'arrêt** Tevkifhane. Hapishane. – **de santé** Sıhhat yurdu. Ücretli hastahane. Darü's-şifa. – **de campagne** Sayfiye. – **garnie** veya – **meublée** Möbleli odalar; daireler isticar olunan mefruş ev. – **militaire** Hükümdarıñ maiyet-i askeriyesi. **gens de** – Hizmetkaran. **faire** – **nette** Bütün hizmetçileri, memurları savmak. (ilm-i nücum) Zayıçeniñ 12 hanesinden her biri : beyt, hane. – **de tolérance** Umumhane. – **d'asile** Islahhane. – **publique** Kerhane. – **démontable** Sökülüp takılır, kabil-i nakl-i hane. – **de commerce** Ticarethane. – **de banque** Banka. – **de jeu** Kumarhane. – **de correction** Mektep hapishanesi. Islahane.

Maisonnée [es] (amiyane) Ev halkı.

Maisonnette [es] Küçük ev.

Maistrance [es] (bhr) Donanma küçük zabıtı, lostromolar ve tersane ustaları.

Maître [ez] Sahip, müdür, amir. Efendi, çorbacı. Mutasarrıf, mal sahibi. Aile reisi. Hoca, muallim. Üstad. Avukatlara, katib-i adlelere virilen lakap. Usta, usta başı. (laubaliyane) Babalık. **passer** – Usta olmak. (mec) Bir işte maharet-i tamme sahibi olmak. – **de l'univers** Rabbi'l-alemin. Hissiyatına hakim olan : – **de ses passions** İhtirasatına, hissiyatına hakim. Muhtar olma, serbest bulunma : -- **de choisir** İntihapta muhtar olma. Hakim : **l'or est le – du monde** Altın hakim-i cihandır. **en** – Üstadane. (bhr) Başçavuş. – **d'arme** Eskrim muallimi. – **d'hôtel** Sofracı başı. – **ouvrier** İrgat başı. – **pilier** Ana direği. – **poteau** Ana destgi. – **des cérémonies** Teşrifatçı. **grand – des cérémonies**

Teşrifat-ı umumiye nazırı, baş tefrifatçı. – **grand – de palais** Mabeyn müşiri. (as) – **d'ar murier** Tüfekçi ustası. (bhr) **quartier** – Bahriye onbaşı. **second** -- Bahriye çavuşu. (sıfat hakkında) Mahir, kudretli, nüfuzlu. Liyakatli başlıca; birinci.

Maîtresse [es] Hanım. Sahibe. Mutasarrıfa. Muallime. Kapatma, metres. Maşuka. (s) Akıllı, ağırbaşlı. (mima) – **muraille** Ana duvarı. – **voûte** Ana kemeri.

Maîtrisable [s] Zabt idilmesi kabil. Zabt olunabilen.

Maîtrise [s] Ustalık. Ustabaşılık. Vukuf-ı tam. Tasarruf, hakimiyet. Muallimlik. Esnaf kethüdalığı.

Maîtriser [es] Zabt ve idare itmek. Tahakküm altında tutmak. (mec) Hakim olmak. Galebe itmek. **se** – Nefsine hakim olmak.

Majesté [es] Şehamet. Şevket. Azamet. Haşmet. Mehabet. – **divine** Azamet-i ilahiye. Hükümdarlara virilen unvan : haşmetlü, şevketlü, şehametlü **sa** – Haşmetlü, şevketlü. **votre** – Zat-ı haşmetpenahları.

Majestueusement [s] Azamet ve şevket-le, mehabet-le, haşmet-le. Kemal-i azimet ve ihtişam ile.

Majastueux, se [s] Azametli. Büyük. Muhteşem. Mehıp. Şevketli. Mehabetli. Cisim.

Majeur, e [s] Reşit, reşide. Kebir. Kebire. Mühim. Başlıca. Mutena. Mübrem. Gayr-ı kabil-i mukavemet. Mücbir. **force** – e Kuvve-i mücbir. Mani-i kavi. Zaruret-i melce. **cas de force** – Ahval-i mücbire. (as) (mn) Hadd-i ekber, kübra. (ez) Orta parmak.

Majolique [es] İtalyalı ve İspanya'nın maruf eski bir nev çinisi.

Major [ez] Biñbaşı. Askeri tabip. Alay emini. **sergent** – Başçavuş. **état** – Erkan-ı harp; erkan-ı harbiye heyeti.

Majorat [ez] Meşrut olarak virilen emlak. Bir asalet unvan-ile beraber virilerek bu unvan ile beraber yalnız ailenin ekber evladına intikal iden emlak.

Majoration [es] Tezyit. Zam. Bir şeye kıymet-i hakikiyesinden fazla kıymet-i takdir itme.

Majordome [es] Bir hükümdarın hademe-i hassa nazırı. Müstahdemin müdürü. Daire müdürü.

Majorer [fte] Bir şeye kıymet-i hakikiyesinden fazla bir kıymet takdir etmek. Tezyit etmek, artırmak. Zam etmek.

Majorité [es] Sin-i buluş. Sin-i rüş. Ekseriyet. Kısm-ı azam. – **absolue** Ekseriyet-i mutlaka. – **relative** Ekseriyet-i nisbiye. – **des voix** Ekseriyet-i ara. **par** – Ekseriyet-i ara ile. – **des deux tiers** Ekseriyet-i sülûsan.

Majuscule [ez] Büyük harf, majüskül.

Maki [ez] Maki dinilen Madagaskar maymunu.

Makila veya **Maquila** [ez] Ucu topuzlu şişli baston.

Makis [ez] Korsika adasında çalılık; haydut yatağı.

Mal [ez] Şer, fenalık. Kötülük. Elem. Keder. Dert. Acı. Ağır sancı. Zarar. Musibet. Felaket. Afet. İftira. Gıybet. Zem. Meşakkat. Zahmet. Maraz. Hastalık. Mahzur. **la prendre en** – Fenaya çekmek, üstüne almak. Nefsine hakaret telakki etmek. **mettre en** –

Felakate düşürmek. İğfal etmek. – **de cœur** Bulantı. **haut** – Sara. – **de mer** Deñiz tutması. – **d'enfant** Vaz-ı haml sancıları. – **du pays** Daü's-sıla. (s) Fena, kötü. Şerir. Uğursuz. **bon gré** – **gré** Tavan ve kerhan.

Mal [h] Fena olarak. **se trouver** – Bilmemek. **tant bien que** – Ne iyi, ne fena. Yarı iyi, yarı fena. – **à propos** Münasebetsiz; vakitsiz. **être bien** – Çok hasta olmak. **prendre** – Fena bulmak. Beğenmemek.

Malachite [es] (**ki**) Yeşil damarlı bakır taşı. Bir nev yeşil somaki.

Malacie [es] (t) Kabil-i ekl olmayan şeyleri arzu ittiren bir nev hastalık : aşırme.

Malacologie [es] (ta t) Mebhas-ı hayvanat-ı naime.

Malacostéose [es] (t) İstirha-yı izam.

Malactique [s] (sayde) Yumuşatıcı. (müleyyin) İlaç.

Malade [e-s] Mariz. Hasta. Keyifsiz. Bozuk. **du vin** – Bozuk şarap. Fena bir halde bulunan. **tomber** – Hasta olmak. Na-makul. Batıl.

Maladie [es] Hastalık. Maraz. İlet. – **endémique** Emraz-ı beldiye. – **épidémique** Emraz-ı müstevliye. (mec) Seyyie. Nakise. Kusur. İptila. Sevda. (amiyane) – **du pouce** Tembellik. Hisset. – **de neuf mois** Gebelik. – **s contagieuses** Emraz-ı sariye. – **de femme** Emraz-ı nisaiye. – **noire** Daü's-sıla. – **secrète** ve – **vénérienne** Emraz-ı zühreviye. – **se de la peau** Emraz-ı cildiye.

Maladif, ve [s] Hastalıklı; mariz.

Maladivement [h] Hastalıklı. Hasta mizaç olarak.

Maladrerie [es] Miskinhane.

Maladresse [es] Beceriksizlik. Maharetsizlik.

Maladroit, e [s] Beceriksiz. Maharetsiz.

Malodroitement [h] Beceriksizcesine.

Malaga [ez] Malaga şarabı.

Malagme [ez] (t) Yumuşatıcı lapa ve yakı.

Malaire [s] (tşr) Veceni. Yanağa mensup.

Malaise [e] Malezyalı. (ez) Malezya lisanı.

Malaise [es] Rahatsızlık. Keyifsizlik. Kırıklık. Adem-i huzur. Müzayaka. Endişe.

Malaisé, e [s] Müşkil. Zahmetli. Güç. Rahatsız. Müzayaka çeken.

Malaisément [h] Güçlük-le. Müşkilat ile.

Malandre [es] Beygirlerin dizlerinde hasıl olan yara. Bıçılğan. Keresteni çürük kısmı.

Malandreux, se [s] Bıçılğınlı. (at) Çürümüş, çürük (kereste).

Malandrie [es] (t) Eskiden cüzzam illetine virilen isimdir. Bir nev daü'l-fil.

Malandrin [ez] Ehl-i salip muharebatı esnasında Fransa'yı garet iden haydutlar. (mec) Serseri. Hırsız. Haydut.

Malappris, e [s] Terbiyesiz. Kaba. Namussuz.

Malaptérature [ez] Elektrik balığı.

Malaria [es] Malarya.

Malard veya **Malart** [ez] Yabani ördeğin erkeği.

Malate [ez] (k) Tüffahiyet.

Malavisé, e [s] Mülahazasız. Terbiyesiz. Boşboğaz.

Malazage ve Malaxation [es] (k) Tacin.

Malaxer [fte] (k) Bir maddeyi yoğurarak yumuşatmak; tacin itmek. Yoğurmak. Ovmak. Ovuşturmak. Delk itmek.

Malaxeur [e-sz] Yoğurma makinesi.

Malbâti, e [s] Yapılışı fena. Biçimsiz.

Malchance [es] Talihsizlik. Uygunsuzluk.

Malchanceux, se [s] Talihsizlik. Tali olmayan.

Malcomplaisant, e [s] Nezaketsiz. Kaba saba. Hatırşinas olmayan.

Malcontent, e [s] Gayr-ı memnun. (eski kelime)

Malcontentement [ez] Adem-i memnuniyet.

Maldenté, e [s] (baytar) Dişlerinin vaziyeti fena olan; bozuk dişli (at).

Maldonne [es] İskambil kağıtlarının fena taksimi.

Mâle [s-e] Erkek. **organes** – s Aza-yı tezkir. (cm) Kuvvetli. Bir aletin, bir doğrama işini, diğerini içine giren kısmı. Sert, ruhlu. (mec) Erkek hayvan. Erkek. **un beau** – Güzel bir adam.

Malebête [es] Muzır, tehlikeli, şerir kimse. Baltalı kalafat çiçeği.

Malebouche [es] Zem; fasl. Fassal adam.

Malédiction [es] Telin. Lanet. Beddua. Musibet; şeamet su-i talih. (harf-i nida makamında) Allah lanet itsin!

Maléfice [es] Sihir, büyü, efsun. İnsanları, hayvanatı, mezruatı azrar-ı maksat ile yapılan büyü.

Maléficié, e [s] Büyü ille çarpılmış. Büyüye uğramış. Sihir-le mutezarrır olmuş.

Maléfique [s] Sihir tesirini haiz. Meşum, nahs.

Mâlement [h] Kuvvetli, ruhlu bir surette. Erkekçe.

Malmort [es] Feci ölüm.

Malencombre [ez] Meşum mevani, müşkilat-ı elime.

Malencontre [es] Fena tesadüf. Tesadüf-i meşum.

Malencontreusement [h] Su-i tesadüf-le. Meşum. Bir tesadüf neticesi olarak.

Malencontreux, se [s] Meşum. Uğursuz.

Malendurant, e [s] Sabırsız. Tahammülsüz.

Mal-en-point [h] Sıhhat ve serveti fena bir halde olma. Fena bir vaziyette olan.

Malentendu [ez] Su-i tefehhüm. Sehv, yanlışlık, hata, fena anlaşılması veya fena tefsir idilmiş efal ve akval.

Malentente [es] İftirak. Anlaşmamazlık.

Malpeur [es] Soñ derecede korku. (eski kelimedir)

Malepeste [hd] Vay canına! Hay kahrolası! Vah, ya!

Mal-être [ez] Rahatsızlık. Kırıklık. Zaruret.

Malêvole [s] Bedhah.

Malfaçon [es] Yapılıştaki kusur. Biçimsizlik. Fena yapılmış. (mec) Hile, dolap. Gayr-ı meşru intifa.

Malfaire [fl] Fenalık itmek. Şer işlemek. (yalnız mastar halinde kullanılır)

Malfaisance [es] Şerirlik. İsaet.

Malfaisant, e [s] Kötü, şerir. Muzır. Muzırı's-sıha.

Malfaiter [ez] Mücrim, cani, şerir.

Malfamé, e [s] Su-i şöhreti olan. Bednam.

Malfil [ez] Ustura ağzının kilağı, kilağı.

Malformation [es] Su-i teşkil.

Malgache [s] Madagaskarlı.

Malgracieusement [h] Letafetten ari bir surette nezaketsizce. Kaba bir tarzda.

Malgracieux, se [s] Letafetsiz, kaba, çirkin. Nezaketsiz. Haşin.

Malgré [sc] Rağmen. Kerhan. Ehemmiyet vormeyerek. İle beraber. Arzusına rağmen, istemediği halde. – **moi** Baña rağmen, rızam olmaksızın. – **la neigre** Kar olmak-la beraber, kar yağtığı halde.

Malhabile [s] Mahretsiz, lakaytsız. Beceriksiz.

Malhablement [h] Beceriksiz, maharetsiz bir surette.

Malhabileté [es] Maharetsizlik. Beceriksizlik.

Malheur [ez] Talihsizlik. Bedbahtlık. İdbar. Nektet. Bela, musibet. Kaza. Dahiye. Afet. Felaket. **malheur à!** Vay haline! **porter** – Meşum bir tesir-le

felaketi mucip olmak. (müstehziyane) **le beau** – O kadar fenalık yok. **par** – Kazara, talih na-saz iktizası olarak. Meşum, felaket habercisi, kara haberci. (hd) Hay Allah belasını versin!

Malheureusement [h] Felaket eseri olarak. Meşum bir surette maa't-teessüf. Ne çare ki, hayfa ki, çi faide ki. Kazara, uğursuzluk eseri olarak.

Malheureux, se [s] Bedbaht. Zavallı. Kara bahtlı. Şayan-ı terahhum. Çirkin. Sefil. Biçare. Menhus. Müellim. Uğursuz, meşum. İğrenç. (ez) Zarurette bulunan fakir adam. Bedbaht, zavallı adam. Rezil, zelil, sefil adam.

Malhonnête [s] Zerafetsiz, nezaketsiz. **un homme** – Kaba adam. Namuzsuz, rezil, edepsiz. **un – homme** Namuzsuz bir adam.

Malhonnêtement [h] Kabalık-la. Nezaketsizce. Namusuzluk-la. Rezilane.

Malhonnêteté [es] Nezaketsizlik. Namussuzluk. Edepsizlik. Rezillik.

Malice [es] Fenalık istidadı. Azrar-ı meyli. Şeytanet. İstihza. Muazzeplik.

Malicieusement [h] Müstehziyane. Azrar-ı kast-ile muazzeplik-le. Şeytanetkarane.

Malicieux, se [s] Muazzep, müstehzi. Muzi. Şeytan. Muzır.

Maliforme [s] (nb) Elma şeklinde.

Malignement [s] Azimkarane. Hıyanetkarane. Rediane. Şerirane.

Malin, igne²⁴¹ [s] Fenalık iden, şerir. Habis. Reddi. Yaramaz. Müstehzi. Kurnaz. Müşkil. Mühlik. (t) **fièvre – gne**

Humma-yı mühlike. **esprit** – Şeytan. (ez) Dessas. Hilekar. İblis.

Maline [es] Her ayın on beşinde vaki olan büyük medd ü cezir.

Malines [es-cm] Belçika'da imal idilen bir nev kıymetli dantela.

Malingre [s] Hasta; zayıf. Kuvvetsiz. Lağar. Nahif. Dermansız.

Malingrerie [es] Maraziyet. Hastalıklı hal.

Malintionné, e [s] Su-i maksat sahibi. Fena maksatlı. Garazkar, bedhah.

Malique [s] (k) Elmadan çıkarılan Hamız. **acide** – Hamız-ı tuffah.

Malitorne [s-e] Çolpa; kaba adam. Kaba, fena yapılmış şey.

Mal-jugé [ez] (hk) Hükm-i fasit.

Mallard [ez] Bileycilerin müdevver küçük bileği taşı.

Malle [es] Sandık. Bavul. Posta çantası. **faire ses – s** Gitmeye hazırlanmak. Eşyaları toplayıp sandıklara yerleştirmek. (mec) **trousser quelque chose en** – Bir şeyi artırmak, öteden kaybitmek.

Malléabiliser [fte] Haddeden geçirmek veya çekiç-le dövülmek suret-ile az, çok ince safhalar haline getirmek. Kabil-i intrak bir hale getirmek.

Malléabilité [es] Dövülmek veya haddeden geçirilmek suret-ile safhalar halinde kelime kabiliyeti, kabiliyet-i intrak. İnttrak.

Malléable [s] Kabil-i intrak. (mec) Yumuşak, istenilen şekle, hale gelebilir.

²⁴¹ Sözlükte “Malin, gne” şeklindedir.

Mall er [fte] Bir madeni  eki -le d verek uzatmak.

Mall ine [es] (k) Ruam besili masli.

Mall ination [es] Beygir ruam-ı masli zerk itme.

Mall iner [fte] Beygire ruam-ı masli zerk itmek.

Mall olaire [s] (t r) Kabi.

Mall ole [es] Topuk kemiği. Kab.

Malle-poste [es] Posta arabası.

Malleterie [es] Sandık ılık.

Malletier [ez] Sandık ı.

Malette [es] K c k sandık.

Mallier [ez] Posta Tatarı beygiri.

Malmener [fte] Su-i muamele itmek; takdir itmek. Hırpalamak. Mağlup itmek.

Malodorant, e [s] Fena kokulu, ferih.

Malot [ez] At sineği.

Malotru, e [s] Terbiyesiz, kaba. Bi imsiz.

Malouin, e [e-s] Sen Malo ahalisinden olan. Sen Malolu.

Malpeign , e [s] Sa ı peri an. Pis. Pejm rde.

Malplaisant, e [s] Ho a gitmeyen, sıklet,  irkin, fena. Na-makul.

Malpropre [s] Pis, murdar. (mec) Ahlaka, edebe mugayir, namuzsuz, vazife-i insaniyete mugayir.

Malproprement [h] Murdar, pis bir halde.

Malpropret  [es] Pislik, murdarlık. (mec) Edep ve ahlaka mugayir. Namussuzluk.

Malsain, e [s] Sıhhati muhtel. Sıhhate muzır. (mec) Muzır-ı ahlak. (bhr) Tehlikeli kayalık.

Mals ance [es] M nasebetsizlik; edep ve terbiyeye mugayiret.

Mals ant, e [s] Yakı ksız, edep ve terbiyeye mugayir; m nasebetsiz; na-hemvar. Na-muvafık.

Malsentant, e [s] Dini hususatta fena fikirler besleyen.

Malsonnant, e²⁴² [s] Fena tesir husule getiren. Kulağa fena gelen. Mugayir-i ahlak; m nasebetsiz.

Malt [ez] (t okunur) Bira yapmak i in  imlendirilmi , kurutulmu  arpa. Malt.

Maltais, e [e-s] Malta ahalisinden olan. Maltalı.

Malter [fte] Arpayı malt haline getirmek.

Malterie [es] Arpayı  imlendirme, malt yapma fabrikası.

Malteur [ez] Bira yapan i  i.

Malthe [es] Sulu, l cuziyetli zift.

Malthusianisme [ez] Maltus'uhn meslek-i iktisadisi.

Maltine [es] Maltun madde-i m essiresi, meltin.

Maltose [es] (k) Arpa  ekeri. Ni astanı  malt vasıtası-la na-tamam surette  ekerlendirilmesi suret-ile istihsal olunan  eker.

²⁴² S zl kte “Malsonnant, s”  ekindedir.

Maltôte [es] Gayr-i kanuni surette tahsil olunan virgi. Virgi tahsili. Tahsildarlar zümresi. Tahsil şubesi.

Maltôtier [ez] Tahsil memuru.

Maltraiter [fte] Su-i muamele imek. Azarlamak. Zarar ve ziyana uğratmak. Azrar itmek.

Malvacées [es-cm] (nb) Hibaziye fasilesi.

Malveillament [h] Bedhahane bir surette.

Malveillance [es] Bedhahlık. Kindarlık.

Malveillant, e [s] Bedhah. Kindar. (ez) Bedhah adam.

Malvenant, e [s] Fena, biçimsiz gelen. Çıkan (filiz, ağaç).

Malvenu, e [s] Hakk-ı müdahalesi olmayan. Bir şeyi yapmaya hakkı olmayan.

Malversation [es] İrtikab-ı ihtilas. Emval-i emriyeyi sirkat. Hata.

Malverser [fl] İhtilas ve irtikap itmek.

Malvoisie [es] Siyah veya beyaz bir nev şarap.

Malvoulu, e [s] Fena nazar-la görülen; tezlil idilen; hakkında hüsn-i nazar beslemeyen (kimse).

Mamamouchi [ez] Memur.

Maman [ez] Anne.

Mamelé, e [s] Memeli.

Mamellaire [s] Memeye ait, halemi sedye.

Mamelle [es] Meme. Seda. (mec) Gıda ve servet menba. Beygir tırnağının yan kısmı.

Mamelliforme [s] Meme şeklinde.

Mamelon [ez] Memenin ucu, başı. Kabartı, üstü müdevver dağ tepesi. (nb) Halme.

Mamelonné, e [s] Müdevver tepecikleri olan. Küçük tepeler-le arızalı (ova).

Mamelonner [fte] Tepecik şeklinde kabartılar-la setr itme.

Mamelu, e [s] (amiyane) İri, kocaman memeli.

Mamelouk [ez] Memlûk denilen Mısır askeri, kölemen neferi. Cemi : memalike.

Mamillaire [s] Meme başı şekline olan. (tşr) Halemi. (ez) (nb) Firavun incirlerine denir. Sabariye fasilesi.

Mammaire [s] (tşr) Memeye müteallik olan. Sedye.

Mammalogie [es] Tarih-i tabiiniñ memeli, hayvanlardan, zü's-sedayadan bahs eden kısmı.

Mammée [es] Amerika'nın bir nev kayısı ağacı.

Mammifère [s] Memeli, zatü's-sedye. (ez cm) Memeli hayvanlar, zevatü's-sedye hayvanat.

Mammiforme [s] Meme şeklinde.

Mammite [es] (t) Meme iltihabı. İltihab-ı seda.

Mammouth [ez] Cins-i munkarız bir nev gayet cesim-i fil; mamut; fil mahmudu.

Mamour veya **M'amour** [es] (aile lisanında, laubaliyane) Nevaziş, iltifat. Tabasbus. **faire des – s à quelqu'un** Birine nevazişte bulunmak. Tabasbus itmek.

Mam'selle veya **Mam'zelle** [es] Matmazel kelimesiniñ muhaffefi.

Man [ez] Böcek sürfesi.

Manager [ez] (**né-djeur**) Bir müessese; bir idarenin müdürü, murakıbbı. Spordan madut şeylerin muallimi, idmancısı.

Manakin [ez] Amerika-yı cenubide kızıl serçe.

Manant [ez] Köylü. Kaba. Terbiyesiz, hoyrat adam.

Manceau, elle [s] Fransa'nın « Men » eyaleti ahalisinden olan.

Mancelle [es] Beygir hamutunuñ cebirelerini araba oklarına rabt iden kayış, zincir. Cebire kayışı.

Mancénillier [ez] Mansenila denilen elma ağacı. (meyvesine : **mancénille** (es) Kiraz elması denir)

Manche [ez] Sap. Kulp. Kabza. Sapan kolu. Pirzolanın uzun kemiği. (mec) **branler dans le** – Mevki, menafi taht-ı tehditte bulunmak.

Manche [es] Yeñ, elbise kolu. Çalışırken elbise kolunu muhafaza için üstüne geçirilen iyreti yarım kol. (coğ) İki kara arasına sıkışmış deñiz. (bhr) Tecdit hava borusu, manika. **en – de chemise** Kolları çıplak olarak. **bonne** – veya sadece – İtalya'da hediye, bahşiş. **se moucher dans le** – Pek acemi olmak. (amiyane) **faire la** – Dilenmek.

Mancheron [ez] Kolluk. (zira) Saban kolu. Kadın elbisesi kolunuñ üst kısmındaki süs.

Manchette [es] Kolluk. Dantelalı gömlek kolluğu. Bileği şiddet-le sıkarak husule getirilen kırmızı daire. (istihza-i tarik-ile) Kelepçe. Gazetelerde birinci

sahifeniñ baş tafına büyük harfler-le yazılan serlevhalar.

Manchon [ez] Kadınların ellerini soğuktan muhafaza için kullandıkları yuvarlak el küreği, manşon. İki borunuñ ölçülerini birleştirmeye mahsus bilezik, zıvana. Lamba fitiliniñ üstüne takılan şibh-i mahruti gömlek, manşon. Mil yuvası. Nakil hareket ağaçlarını birleştiren zıvana, kovan, bilezik.

Manchot, te [s] Çolak.

Manchot [ez] Avustralya'nın balıkçıl kuşu.

Mancône [es] Bir nev eğrelti otu.

Mandant [ez] Birbirini vekil tayin iden, müvekkil.

Mandarin [ez] Çin-i rical hükümetine Avrupalılar tarafından virilen unvandır. (mec) Nüfuzlu, mütefennin, edip adam.

Mandarinat [ez] Çin'de vezaret ayarında bir paye. Mandarinlik. (mec) Keyfi idare ve hareket.

Mandarine [es] Mandarya. Mandalina.

Mandarinier [ez] Mandarin ağacı.

Mandat [ez] (hk) Vekalet. (tica) Havale. Tediye senedi. Manda. Tediye emri. – **de poste** Posta havalenamesi. – **d'amener** İhtar müzekkeresi. – **d'arrêt** Gayr-i muvakkat-ı tevkif müzekkeresi. **donner** – Tevkil itmek. **révocation du** – Vekaletinden azl itme. **renonciation du** – Vekaletten istiğna. – **de comparution** Celp müzekkeresi. – **de dépôt** Muvakkat-ı tevkif müzekkeresi.

Mandataire [ez] Vekil, murahhas. – **du peuple** Milletvekilleri.

Mandatement [ez] Bir meblağın tediyesi için emir ve havale verme. Tediye emri.

Mandater [fte] Meblağın tediyesi için emir ve havale vermek, virile demek.

Mandatîf, ve [s] Vekalet müteallik.

Mandchou, e Mantchou, e [e-s] Mançurya ahalisinden olan. (ez) Manço lisanı.

Mandé, e [s] Çağrılmış, celp ve davet edilmiş.

Mandement [ez] Celp, ihzar. Havalename. Buyuruldu. Bir mafevkiñ madunların tahriri emri.

Mander [fte] Mektup-la yazıp bildirmek. Eşar itmek. Celp, ihzar, davet itmek. Emir, tavsiye itmek.

Mandibulaire [s] Alt çene mensup, ait.

Mandibule [es] Alt çene. Kuş gagasının iki kısmından her biri. Böceklerin ağızlarının çıkıntılı kısmı.

Mandille [es] Uşakların, müşabihlerin, aşağı tabakadan insanların giydikleri kısa manto.

Mandoline [es] Mandolin denilen saz.

Mandore [es] Dört telli uda beñzer bir saz.

Mandragore [es] (nb) Adem otu. Yebrau's-sanem.

Mandre [es] Zaviye, hücre.

Mandrerie [es] Sepetçilik sanatı.

Mandrier [ez] Sepetçi.

Mandrill [ez] Başı köpeğe beñzeyen bir şebek.

Mandrin [ez] Demirci müsakkibi. Demir delmeye mahsus zımba makinesi. Turna destgahı.

Mandriner [fte] İşlenecek bir şeyi destgaha takmak. Demir müsakkib-ile bir demiri delmek. Madeni bir parçada açılan deliği büyülterek tesviye itmek.

Manducable [s] Kabil-i ekl olan.

Manducabilité²⁴³ [es] Kabiliyet-i ekl.

Manducation [es] Ekl itme. Yeme.

Manéage [ez] Gemilerin tahmil ve tahliyesinde taifenin bila-ücret ifasına mecbur oldukları hizmet.

Manège [ez] Manej talimi. Manej meydanı. Beygir-le döndürülen dolap. – **de chevaux de bois** Atlı karınca. (mec) Desise, dolap. Yapmacık. Düzenbazlık.

Manéger [fte] Beygiri manej talimler-ile alıştırmak, terbiye itmek.

Man-engine²⁴⁴ [ez] (**man-èn-ja-in**) Mütiharrik merdiven.

Manet [ez] Manyat ağı.

Maneton [ez] Manivela sapı, kabzası.

Manette [es] Nebatati sökmeye mahsus saplı bir alet. El ile çevrilen manivela; anahtar veya musluk sapı. Küçük manivel kolu.

Manganèse [ez] Manganez madeni.

Manganésé, e ve Mangaenésien, ne ve Manganésifère [s] Manganezi muhtevi, manganezli.

²⁴³ Sözlükte "Menducabilité" şeklindedir.

²⁴⁴ Sözlükte "Men-engine" şeklindedir.

Mangeable [s] Binmeye salih. Kabil-e kl.

Mangeaille [es] Yiyecek; yem.

Mangeoire [es] Yemlik; yem teknesi.

Mangéoter [fte] İştahsız yemek. Sık va az yemek.

Manger [fte] Yemek. Aşındırmak. Sarf ve istihlak etmek. İsraf etmek. Parasını yemek. – **quelqu'un** Birine hiddetlenmek. Duçar olmak. Unutmak. İhlal etmek. **donner à** – Yiyecek. Yem virmek. (argo) Şantaj yapmak. – **le morceau** İhbar etmek. Bir sırrı ifşa etmek. Arkadaşlarını ele virmek. (ez) Yiyecek; yemek, taam.

Mangerie [es] Çok yemek yeme. Uzun süren yemek. Tecrim. Mahkeme mesarifi.

Mange-tout [e] Bütün memalığını israf iden adam. (e-s) Bezelye taze fasulye gibi kabuklar-ile beraber yenen sebze.

Mangeur, se [e] Çok yiyen. Ekül. Müsrif. Servetini, malını mülkünü israf iden. Başkalarından para sızdıran kimse.

Mangeure [es] (**ju**) Bir ekmeğin yenmiş yeri. Bir kumaşın aşınmış yeri.

Manglier [ez] Bir nev Hint sakız ağacı.

Mangonneau [ez] Taş ve ok atmaya mahsus mancınık.

Mangoustan [ez] Cevizü'l-cinan ağacı.

Mangouste [es] (nb) Cevizü'l-cinan. (ta t) Nims denilen misk kedisine müşabih bir hayvan.

Mangue [es] Bir nev Hint inciri.

Manguier [ez] Bir nev Hint incir ağacı.

Maniable [s] El ile çevrilebilir, işlenebilir. İşlenilmesi kolay.

Kullanılması kolay. (mec) Halim. Yumuşak.

Maniaque [es] (t) Bir meraka müptela; manyai. Meraklı. Mütevehim. Garip tabiatlı adam.

Maniacaux [ez-cm] Uzun setreyi kollara tespit iden çengel şeklinde parça.

Manichéen, en [e] Mani'niñ icat ettiği din-i batıl itikad iden mülhit. Manevi.

Manichéisme [ez] Mani'niñ icat ettiği din-i batıl; maneviye.

Manicordion [ez] Bir nev telli kadim musiki aleti.

Manicure veya **Manucure** [e] Tırnaklarıñ, elleriñ tuvaletini yapan adam. Tırnakları modaya göre keserek cilalama.

Manie [es] Zihniñ münhasıran bir şeye saplanmasından ibaret bir nev cennet. Merak. Manya. Garip, gülünç itiyat. İfrata vardırılan iptila.

Manîment yahut **Maniement** [ez] Kullanma. İstimal. – **d'armes** Esliha-i istimali. (mec) İdare. İdare-i umur. El ile yoklama.

Manier [fte] El ile tutmak. Yoklamak. Kullanmak. İstimal etmek. İdare etmek. (para ve esham) Alıp virme. (beygir hakkında) Terbiye etmek. Her hareketi yapturtmak. (ez) Lems. El ile yoklama.

Maière [es] Tarz. Üslup. Suret. (mec) Tavır ve hareket; evza. Tarz-ı hareket. Tasannu. – **d'être** Hal-i hususi. – **de voir** Suret-i fikir ve mütalaa; hüküm. – **de parler** Tarz-ı ifade, üslub-ı beyan. **en quelque** – Nev umma, bir dereceye kadar. (cm) Etvar, evza, hareket, adat. Gösteriş. Çalım. Yapmacık. **faire des** – Çalım satmak. Gösteriş yapmak. **de** –

que Şöyle ki, şu suret-le ki. **de – à** Vech-ile, suret-ile.

Maiérisme [ez] Çalım. Tasannu. Sahte tavır ve eda, tekellüf, gösteriş.

Maniéré, e [fte] Tekellüflü, tasannulu. Hareket itmek. Yapmacık. Gösteriş yapmak. Çalım satmak. Sahte birader ve tavır takınmak.

Maniériste [e-s] Tekellüflü yazı yazan muharrir, tasannulu resim yapan ressam. Gösteriş ve çalım seven. Tekellüf, tasannu müptelası.

Manieur [es] Muameleci (esham) – **d’argent** Sarraf, banker.

Manifestant, e [es] Nümayişçi.

Manifestation [es] Tezahür. Nümayiş. İzhar, bir hissiñ, siyasi bir fikriñ alenen izhar ve beyanı.

Manifeste [s] Zahir, aşikar. Belli. Aleni. Maruf. (mec) Sabıkalı. Meşhur.

Manifeste [ez] Beyanname. Manifesto. **bureau du** – Manifesto kalemi.

Manifestement [h] Zahren. Ayanen. Aşikar surette. Alenen. Ayan. Vazih surette.

Manifester [fte] İzhar itmek. **se** – Zuhur itmek. Zahir olmak. Tezahür itmek.

Manigance [es] Hile, desise, dolap.

Manigancer [fte] Hile ve desise kurmak. El altından, ifsadında bulunmak.

Maniguette [es] Amerika kakulesi.

Manihaut [ez] Manyoka denilen nebat.

Manille [es] Dört kişi tarafından 32 kağıt-la oynanan (66) oyunu.

Manille [es] Manil adasından gelen nefis sigara. Manil adası hasırından mamul hasır şapka.

Manille [es] Zincir halkası. Uçlarından biri açık ve yaylı bir parçayı havi olan halka. Bazı akvam-ı vahşiyeniñ bileklerine veya ayaklarına taktıkları halka.

Maniller [fte] Zincir halkalarını yekdiğerine geçirerek yerleştirmek. (laubaliyane) (66) Oynamak.

Manille [ez] Manil adası.

Manioc [ez] Manyoka.

Manipulateur, trice [e] Bir şeyi el-ile yoğuran, işleyen, yapan, düzelten kimse. Telgraf virmeye mahsus alet, mürsele. Elektrik cereyanını kat veya tesis itmeye mahsus alet, mübeddile, katıa.

Manipulation [es] (k) El ile imal. (mec) Su-i istimal. Hile.

Manipule [es] Kadim Roma lejyonunuñ otuzda bir kısmı, manipol. Ayin esnasında rahibiñ sol koluna bağladığı şerit.

Manipuler [fte] El ile işlemek, karıştırmak. Yoğurmak. El ile yerleştirmek, tanzim itmek, düzeltmek. (mec) İhtikar itmek. Su-i istimal itmek. Hile itmek.

Manique [es] Bazı işçileriñ ellerine taktıkları yarım eldiven.

Manitout [ez] Amerika’nıñ kadim-i sekencesiniñ taptıkları mabut, sanem.

Maniveau [ez] Sepet, çavalye, sele.

Manivelle [es] Manivela, sap, kol.

Manne [es] Kudret helvası.

Manne [es] Müstatil, üstüvane şeklinde sepet. Meyve sepeti.

Mannequin [ez] Uzun dar ve seyrek sepet. Ağaçtan mamul ve üstüne elbise giydirilen insan vücudu şeklinde büyük kukla, manken. Büyük kadın terzihanelerinde elbiseleri giyerek müşterilere teşhir iden kadın, kız. Bostan korkuluğu. (mec) Mesleksiz adam, kukla.

Mannequiné, e [s] Letafetten ari, kaba. Gayr-i tabii (resim).

Mannette [es] Uzun, dar ve seyrek küçük sepet.

Manlicher [ez] Manliyer tüfeği.

Manœuvre [es] El işi. Manevra. Bir makineyi kurma. İşleme. Talim, manevra. Bir gemiyi sevk ve idare itmek sanatı. (mec) Entrika, hile, dolap, dalavera. (bhr) Geminiñ halatları. Maksada mugayir beceriksizce hareket. (ez) Irgat. Amele. (mec) Fena artist.

Manœvrer [fte] Manevra yaptırmak. (mec) İdare itmek, kullanmak. (fl) Manevra yapmak. Harekatı idare itmek. Muvaffak olmak için tedabir-i ittihaz etmek. (mec) Dolap çevirmek.

Manœvrier [es] Manevracı. Manevra icra iden. Manevraya müteallik. Manevra icra ittirmekte mahir. (mec) Münakaşa-i kalemiyede maharet sahibi.

Manographe [ez] (fiz) İnfilak manometresi. İnfilaklı motorlarıñ diyağramını husule getirmek için kullanılan rasadi meşar.

Manoir [ez] Şato. Köşk. Mesken. Vaktile derebeyiniñ ikametgahı olan şato.

Manola [es] (gno) Madrid fahişesi.

Manomètre [ez] Manometre. Mikyasü'l-gazat. – **à air comprimé** Hava-yı muzikli manometre -- **à air libré** Münbasit havalı manometre – **métallique** Madeni manometre.

Manométrie [es] Gazlarıñ, buharlarıñ derece-i kesafetini ölçme usulü.

Manoque [es] Yaprak tütün destesi. (bhr) Korza olmuş halat.

Manouvrier, ère [e] Gündelik-le çalışan işçi, ırgat.

Manquant, e [e-s] Eksik. Nakıs. Mefkut. Noksan.

Manque [ez] Eksiklik. Fıkdan. Noksan, nedret. **être de** – Gayr-i mevcut olmak. Beygiriñ ayak sürçmesi. (es) Yoklamada na-mevcut olma; na-mevcut. (amiyane) **à la** – Çirkin, fena, kusurlu. – **de** Fıkdani halinde.

Manqué, e [s] Eksik, na-tamam. Neticesiz kalan. Maharetsiz kusurlu. Muvaffak olmayan.

Manquement [ez] Noksan. Yokluk. Fıkdan. Eksiklik.

Manquer [fl] Eksik olmak. Kusur, hata etmek. Yañılmak. Suzende durmamak. Ateş almamak. Mevcut olmamak, mevcudu kalmamak. Ölerək kaybolmak. Muvaffak olamamak. Bayılmak. Kaymak. Yıkılmak. – **de** Mahrum olmak. Malik olmamak. -- **à** Kusur etmek, eksik olmak, yardım itmemek. Hürmet itmemek. **sans** – Mutlaka. – **de** (bir fiiliñ evvelinde : az kaldı manasındadır) **il a manqué de se noyer** Az kaldı boğuluyordu. **il manque** Eskidir. **il s'en manque** Lazımdır. (ft) Muvaffak olamamak. Kaçırarak, fevk etmek. Vuramamak, isabet ittirememek. Bulunamamak. Fena yapmak. **la** – **belle**

Müsait fırsata malik iken muvaffak olamamak, ucuz kurtulmak.

Mansard veya **Mansart** [ez] Yabani güvercin.

Mansarde [es] Tavan arasındaki küçük oda. Çatı penceresi. Tavan arası. Kırmalı çatı. **comble en** – Mansart çatı.

Manselle [es] Kaldırımcı tokmağının iki kolu, kulpu.

Mansion [es] Yol üzerindeki menzil, konak mahali.

Mansuétude [es] Hilm, mülayemet. Merhamet. Rıfk. Lütufkarlık.

Mante [es] Kolsuz ve geniş kadın libası; harmanı, uçar çekirge nevi.

Manteau [ez] Manto. Kapıt. (mec) Setre. Yağmurluk. Bahane, vesile. Siper. Suret-i zahire. **sous le** – Gizlice. Hafiyen. (mima)

Mantelet [ez] Kısa kadın mantosu. Araba küreği. (bhr) Lombar kapağı. (as) Müteharrik siper.

Mantelure [es] Köpeğin başka renkte olan sırt tüyü.

Mantille [es] İspanyol kadınlarının başlarını örttikleri uzun ipek atkı.

Mantisse [es] (r) Logaritmanın aded-i aşarisi.

Manuel, le [s] Bir ilim, fen ve sanatın malumat-ı esasiyesini havi mecmua. Rehber. Risale. Halat bükmeye mahsus alet.

Manuellement [h] El ile.

Manufacture [es] Fabrika işi. Manifatura. İmalathane. Fabrika. Fabrika amelesi. – **d'armes** Esliha fabrikası. (cm) Malumat-ı sınaie.

Manufacturer [fte] Fabrikadan imal etmek. İmal etmek. İşlemek.

Manufacturier, ère [e] Fabrika sahibi. (s) Malumat-ı sınaie ile işigal iden. Malumat-ı sınaieye müteallik.

Manuluve [es] (t) El banyosu. El yıkama.

Manumis, e [s] Tahliye edilmiş. Serbest bırakılmış. Azat edilmiş.

Manumission [es] Köle, cariyeyi azat itme. İtak, azat.

Manus [ez] (hk) Zevcin zevcesi üzerindeki hakk-ı hakimiyeti.

Manuscription [es] El ile yazma.

Manuscrit, e [s] El ile yazılmış. Yazma. (ez) El yazması kitap.

Manusturpation [es] İstimna-yı bi'l-yed.

Manutention [es] Muhafaza. İdare. Bazı emtianiñ el ile düzeltilmesi, tertip ve tanzimi. Asker ekmekehanesi. **droit de** – Emtianiñ tahmil ve tahliye ücreti. Antrepo, ardiyede eşyaniñ yerleştirilmesi, tebdil-i mevki ittirilmesi vesaire gibi hıdmat : ardiye hıdmatı.

Manutentionnaire [ez] İdare müdürü, memuru.

Manutentionner [fte] Askerlerin tütün ve ekmeğini ihzar ve imal etmek. Emtiayı imal etmek; tanzim etmek; yerleştirmek. Tahmil veya tahliye etmek.

Mappe [ez] Coğrafya haritası. Kadastro planı.

Mappemonde [ez] Kürre-i musattaha haritası. – **céleste** Kürre-i musattaha-i sema.

Maquart [ez] (amiyane) İhtiyar beygiri.

Maqueraison [es] Uskumru avlama zamanı.

Maquereau [ez] Uskumru balığı.

Maquereau, elle [e] (amiyane) Kadınların icra-yı fahiş itmelerine vasıtalık iderek onların kazandıkları para ile yaşayan erkek veya kadın. Pezevenk.

Maquerellage veya **Maquerellerie** [es] (amiyane) Pezevenklik, vasıtalık.

Maquereller [fl] (amiyane) Pezevenklik itmek, vasıtalık itmek.

Maquette [es] Heykeliñ ufak ve kaba taslağı. Ressamların küçük örnekleri. Tiyatro dekorlarının küçük kıtada nümuneleri.

Maquignon, ne [e] At tellalı, cambazı. (argo) Becerikli meyancı, telal.

Maquignonage [es] At cambazlığı, hafı veya gayr-i meşru iş becerme.

Maquignonner [fte] Satılık beygiriñ kusurlarını hileler-le örtmek. Gayr-i meşru, hileli vesait-le esbab-ı muvaffakiyeti temin itmek.

Maquillage [ez] Aktörlerin, aktristlerin ve kadınların yüzlerini düzgün vesaire ile boyaması makyaj.

Maquille [es] Kumar kağıdına işaret koymak suret-ile hilekarlık.

Maquiller [fte] Yüzü düzgün ve boya ile boyayarak başka şekle sokmak. Makyaj yapmak. (mec) Tagyir itmek. **se** – Yüzünü düzgün ve boya ile bozmak.

Maquilleur, se [s] Makyaj yapan kimse.

Marabout [ez] Mağrip derviş, murabıt. Küçük cami. Geniş karınlı kahve güğümü.

Marabout [ez] Hind'in turna kuşu. Bu kuşuñ tüyü.

Maraîcher, e [ez] Sebze, sebze ziraatine müteallik. (ez) Sebze yetiştiren bahçıvan. Sebze vatçı. **jardin** – Sebze bahçesi, bostan.

Marais [ez] Bataklık, sulak yer. Bostan. Merzaga. Sebze tarlası. Bahçesi. – **salant** Memlaha.

Marasca [ez] İtalya'nın ekşi kirazı

Marasme [ez] Pek büyük zaaf. Eriyip solma. Dermansızlık. Solukluk. (mec) Ruhsuzluk. Atalet. (tica) Durgunluk.

Marasquin [ez] Maraskino denilen kirazdan mahlul bir nev İtalyan içkisi, maraskino.

Marâtre [es] Üvey ana. Haşin, huysuz ana. (mec) Sert, zalim, merhametsiz.

Maraud, e [e] Hırsız; serseri. Çapkın. Alçak. Deni.

Maraudage [ez] Serserilik. Hırsızlık. Yağmagirlik. Plaçkacılık. Çapulculuk.

Maraude [es] Yağmagirlik. Plaça, çapul. Plaçkacılık.

Marauder [fl] Plaçkacılık itmek.

Maraudeur [ez] Yağmagir, plaçkacı hırsız. Çapulcu.

Maravédis [ez] (s okunur) İspanya'nın bir buçuk santim kıymetinde bir bakır sikkesi.

Marbre [ez] Mermer. Mermer aksamı. Mermer malumatı. (mec) Hissiz. Merhametsiz. (taba) Sahifelerin konulduğu masa. Üzerinde boya, ecza ezilen taş.

Marbré, e [s] Mermere beñzer, mermer gibi ebruli. **papier** – Ebruli kağıt.

Marbrer [fte] Ebrulu boyamak. Mermer taklidi boyamak. Vücutta mor lekeler, izler husule getirmek.

Marbrerie [es] Mermercilik. Mermerci dükkanı. İnşaatta mermer istimali.

Marbreur, se [e] Ebrulu kağıt yapan işçi.

Marbrier, ère [s] Mermere, mermerliğe müteallik. (ez) Mermer mezar taşları yapan taşçı.

Marbrière [es] Mermer ocağı.

Marbrure [es] Mermer taklidi nakış. Ebruli nakış.

Marc [ez] Alman parası : mark. (hk) **au** – **le franc** Gramaten. Herkesiñ hissesi, alacağı nisbetinde.

Marc [ez] (c okunmaz) Rüşup. Posa. Küşbe. – **de café** Kahve telvesi. – **de raisin** Cibre, soma. **eau de vie de** – Cibre rakısı.

Marcassin [ez] Yabani domuz yavrusu.

Marcassite [es] (maa) Matem için kullanılan siyah ziynet taşı, markazit.

Marceline [es] Bir nev gayet ince yumuşak ipek kumaş.

Marcescence [es] (nb) Yaprak ve çiçekleriñ sararıp solması. Kumrumsu.

Marcessant, e [s] (nb) Sararıp solmuş, kurumuş (yaprak veya çiçek).

Marchage [es] Yürüme. Yürüyerek çiğneme. Tuğla, çanak ve çömlek çamurunu ayak-la çiğneyerek ihzar itme.

Marchand, e [e] Tacir. Müşteri. – **forain** Panayırıcı, pazarcı. (amiyane) – **de lacets** Jandarma, polis. – **de chair humaine** Esirci; pezevenk, vasita. – **de sourires** Fahişe. (s) Ticarete müteallik,

ticari. **valeur** – s Kıymet-i ticariye. **vaisseau** – **navire** – Ticari kimse. **marine** – e Sefain-i ticariye. **ville** – e Ticaret merkezi olan şehir. Ticaretgah. **prix** – Ticaret fiyatı. – **ambulant** Gezgin, seyyar satıcı.

Marchandage [ez] Pazarlık. Götürü virme. Müteahhit-le müteahhid-i sani arasındaki mukavele.

Marchandaille [fte] Ehemmiyetsiz bir şey için pazarlık iderek çekişmek.

Marchander [fte] Pazarlık itmek. Bir işi götürü almak. (mec) Para kuvvet-ile satın almak. Kerhen virmek. – **quelqu'un** Birine layık olduğu vech-le muamele itmekte müşkilat göstermek. (fl) (mec) Uzun uzadıya ve müteraddidane düşünmek. **il n'ya pas à** – Tereddüte lüzum yok; karar virmek lazım.

Marchandise [es] Ticaret emtiası. Mal, meta. – **s prohibées** Eşya-yı memnua. – **de contrebande** Kaçak eşya.

Marchant, e [s] Yürüyen.

Marchantie [es] Yeşil saz.

Marche [es] Yürüme, seyr. Meşy, gidiş. Reftar. – **gracieuse** Reftar-ı latif. Yürüyüş. Meşiyet. Yol. (as) – **forcée** Cebri yürüyüş. – **à pied** Yaya yürüyüş. – **d'approche** Takarrüp yürüyüşü. – **d'attaque** Hücum yürüyüşü. – **de flanc** Yan yürüyüşü. **colonne de** – Yürüyüş kolu. **ordre de** – Yürüyüş nizamı. – **en arrière** Geri yürüyüş. (hey) Ecram-ı semaviyeniñ seyr u hareketi. (makine) Makineniñ işleme, hareketi. Terakki, ilerleme. Mevkip. (mu) Marş. (cm) Cereyan, reviş, tarz, temşiyet. – **à suivre** Tarz-ı hareket! Marş! Kumandası.

Marche [es] Merdiven basamağı. Destgah ayaklığı. Erganun basamağı.

Marche [es] Vakt-ile hudut boyundaki ayetlere virilen isim.

Marché [ez] Pazar; çarşı. Piyasa. Piyasanın hali. Pazar yeri. Ticaret şehri. Mübayaa olunan şey. Mübayaat. Mukavele. (mec) **bon** – Ucuz fiyat. **à bon** – Ucuz fiyat-la. Az masraf-la. **par dessus le** – Hesaptan, kararlaştırılan şeyden hariç olarak. Bundan fazla, fazla olarak da. **cours du** – Piyasa fiyatı, raici mahalli. Alışviriş, ahz ü ita. – **en bloc** Safka-i vahide. – **à terme** Vadeli satış. – **au comptant** Peşin satış. **faire bon** – de İsrافی ibzal itmek.

Marche-pied [ez] Basamak. Sehpa. Araba basamağı. Yüksek bir makama irtika itmek vasıtası. Bir nehirden yedek çekilen sahiliñ mukabilindeki sahilde bulunan yol.

Marcher [fl] Yürümek. Hareket itmek. İlerlemek. Gitmek. İşlemek. (makine) Cereyan itmek. (zaman) Terakki itmek. – **droit** Doğruluk-la hareket itmek (amiyane ve laubaliyane) İnanmak. Muvafakat itmek, tasvip işlemek. Yolunda olmak. (ft) Ayak-la yoğurmak. – **sur le pied à** Hürmetsizlik göstermek, tahkir itmek. – **sous** Kumandası altında bulunmak. – **avec** Hem fikir olmak. (ez) Yürüme. Yürüyüş. Reftar. Üzerinde yürülen zemin.

Marcher [ez] Yürüyüş. Meşy. Reftar.

Marcheur, se [e] Yürüyücü. (argo) **vieux** – Kadınların elinde oyuncak olan yaşlı adam. (argo) Fahişe.

Marcheux veya **Marchoir** [ez] Çanak çömlek veya tuğla çamurunuñ hazırlanmış hendek.

Marconigramme [ez] Telsiz telgraf-la gönderilen telgraf.

Marcottage [ez] (zira) Daldırma ameliyatı.

Marcotte [es] (zira) Ağaçtan kesilmeksizin kıvrılan toprağın altından geçirilen dal : daldırma

Marcotter [fte] (zira) Daldırma ameliyatı yapmak.

Mardi [ez] Salı günü. – **gras** Karnavallın soñ günü.

Mare [es] Durgun su, küçük su birikintisi. – **de sang** Yere dökülen külli miktarda kan.

Maréage [ez] Bir sefer esnasında muayyen bir ücret veya maaş-la çalışmalarını teminen taifeler-le yapılan mukavele.

Marécage [ez] Bataklık, sulak yer.

Marécageux, se [s] Bataklığı çok arazi. Batak. Merzagi.

Maréchal [ez] Müşir.– **des logis chef** Süvari başçavuşu. – **des logis** Süvari çavuşu. – **ferrant** Nalbant.

Maréchalat [ez] Müşirlik.

Maréchale [es] Müşir karısı.

Maréchalerie [es] Nalbantlık. Nalbant dükkanı.

Maréchassée [es] Vakt-ile Fransa'da bir müşiriñ daire-i nüfuzu. Asayış-i umumiyyeyi muhafaza iden atlı asker.

Marée [es] Deniziñ cezir u meddi. Taze balık.

Marelle [es] Kaydırak oyunu; ayine-i devran oyunu.

Maremmatique [s] (t) Merzagi. **fièvre** – Humma-yı merzagiye.

Maremme [es] İtalya'da deñiz kıyılarında bataklık ve ağır havalı yerler.

Maréographe veya **Maréomètre** [ez] Cezir u med mikyası.

Mareyeur, se [e] Taze balık satan. Balıkçı. Balığı kayıktan çıkararak adam.

Marfil yahut **Morfil** [ez] İşlenmemiş fil dişi.

Margarate [ez] (k) Margarit. Lülüyet.

Margarin [es] (k) Margarin.

Margarique [s] (**acide**) Hamız-ı margar.

Margay [ez] Kaplan kedisi.

Marge [es] Der-kenar. Haşiyeye. Kenar. Bir sahifeniñ etrafında boş bırakılan kenar. Yazılmış bir sahifeniñ sağ veya solundaki beyaz kısım. (mec) Serbesti, serbesti-yi hareket. (ma) Karşılık. Bir tahrirat, mektupta, elkap ile metin arasındaki boş kısım. **laisser une** – Açık bir yer bırakmak.

Margelle [es] Kuyu bileziği.

Margeoir [ez] Bir camcı fırınında nefeslikleri kapamaya mahsus dökme demir levha. Basılmış kitap formlarını kırmaya mahsus kemik veya tahta bıçak.

Marger [fte] Basılacak kağıt tabakalarını makineniñ üstündeki kağıt konulacak tahtaya koymak.

Margeur, se [e] Basılacak kağıt tabakalarını makineye viren işçi. (ez) Bu vazifeyi gören otomatik alet.

Marginal, e [s] Kitabıñ mektubuñ haşiyesini, kenarına, üst tarafına yazılmış. **note** – **e** Tahşiye. Haşiyeye, hamış kenarda bulunan.

Marginé, e [s] Haşiyeli, kenarlı.

Marginelle [es] Mühre boncuğu.

Marginer [fte] Kitaba haşiyeye yazmak. Muharriratiñ kenarına yazmak.

Margot [es] (t okunmaz) Saksagan. (mec) Çok söyleyen kadın. Fahişeye.

Margoter [fl] (bildircin) Ötmek.

Margotin [ez] Ateş yakmaya mahsus çalı demeti. Bükülmüş olta kılı.

Margoton [es] Alüfte. Yelloz.

Margouillis [ez] Harç, çamur. Süprüntülük, mezbele. (mec) Müşkil-i vaziyet.

Margoulette [es] (amiyane) Çeñe, ağız.

Margoulin [ez] (amiyane) Hilekar, satıcı. Perakendeci. Müşkilpesent müşteri. Harç yapan rençber.

Margrave [ez] Almanya'da marki. Margrav. (ez) Bunuñ zevcesi.

Margraviat [ez] Margravlık.

Margriette yahut **Margrillette** [es] Avrupalılarıñ Afrika'da sattıkları boncuklar.

Marguerite [es] Papatya çiçeği.

Marguillerie [ez] Kilise meclisi azalığı. Kilise akaretini idare memuriyeti.

Marguillier [ez] Kilise meclisi azası. Kilise akareti idare iden memur.

Mari [ez] Koca, zevce.

Mariable [s] Evlenmek şeraitini ve yaşını haiz. Evlenebilir.

Mariage [ez] Nikah, izdivaç. Düğün. (mec) Teşarük. İttihat, birleşme. **contrat de** – Nikah mukavelesi. – **civil** Nikah-ı medeni. – **religieux** Merasim-i diniye ile

akd idilen nikah. **dissolution du** – Fesh-i nikah. – **à la détrempe** Emtia. – **subséquent** Gayr-i meşru çocuğün tevellüdünden soñra akd idilen nikah. **célébration du** – Akd-i nikah.

Marié, e [s-e] Evli, müteehhil. Yeñi evlenen kimse; güveyi; gelin. **la nouvelle** – e Gelin. **les** – s Gelin-le güvey.

Marie-graillon [es] Bulaşık yıkayan kadın. Pis kadın.

Marier [fte] Evlendirmek. (mec) Birleştirmek, imtizaç ittirmek. **se** – Evlenmek. İzdivaç itmek.

Marie-salope [es] (bhr) Tarak dubası. Tarak dubasının çıkardığı çamurları alan mavna.

Marieur, se [e-s] İzdivaca tavassut iden. (ez) Evlenecek adam.

Marigot [ez] (coğ) Amerika ve Afrika'da zir-i zeminde kayıp olan nehir kolu.

Marin, e [s] Bahri, gemiciliğe ait. Seyri sefaine ait. Deñizi seven. (ez) Gemici. Bahriyeli.

Marinade [es] Salamuraya konulmuş et. Salamura. Bazı yemeklere konan sirke, zeytinyağı vesaireden mürekkep salça.

Marinage [ez] Eti salamurda muhafaza itme. Salamura yapma.

Marine [es] Gemicilik, bahriye. Deñizcilik. Fenn-i milahat. Kuvve-i bahriye. Donanma. – **militaire** Kuvve-i bahriye-i askeriye. – **marchande** Sefain-i ticariye. **infanterie de** – Bahriye silah-endaz askeri. **ministère de la** – Bahriye nezareti. **commissariat de le** – Bahriye vekaleti. – **de guerre** Sefain-i harbiye, harp donanması.

Mariné, e [s] Deñiz suyu-ile hasara uğrayan emtia. Salamuraya konulmuş.

Mariner [fte] Bahri, bahriye ait. (ez) Gemici. Nehir gemicisi. (es) Yana yatık yüzme. Soğan piyazı.

Mariol, e [s-e] Hilekar, dessor. Muzi. Habis.

Mariolle [es] Meryem'in tahta veya madeni küçük tasviri. Eizzeniñ küçük tasvirine denir.

Marionnette [es] Kukla. Kukla tiyatrosu. (mec) Kukla gibi hareket ittirilen seciyesiz, değersiz kimse. Şakuli devvar makara. Yapağı tarağı tezgahının kenarındaki müteharrik makara.

Marisque [es] Yabani incir. (t) Verem-tin.

Mariste [ez] Neşr-i marife çalışan bir tarik-i ruhaniye mensup aza.

Marital, e [s] Kocaya mensup ve ait. Zevci. **droit** – **aux** Hukuk-ı zevciye.

Maritalemant [h] Karı koca gibi. Zevce sıfat-ile.

Maritime [h] Bahri. Sahilde bulunan. **puissances** – s Düvel-i bahriye. **commerce** – Ticaret-i bahriye. **prise** – Ganim-i bahriye. **code de commerce** – Ticaret-i bahriye kanunu.

Maritorne [es] Çirkin ve pis kadın.

Marivaudage [es] İbarede tasannu ve teklif.

Marivauder [fte] Yazılarında tasannu ve teklif-i iltizam itmek.

Marjolaine [es] (nb) Merzenguş.

Mark [ez] Alman parası : mark.

Marksman [ez] (İngilizce) Mahir nişancı.

Marli [ez] Bir nev ince saz. Bir tabağın iç kenarları boyunca devam iden müdevver çizgi.

Marlou [ez] (argo) Pezevenk. Bir fahişenin aftosu.

Marmaille [es] Çoluk çocuk alayı.

Marmelade [es] Reçel, pestil. Ezme. Mirba. (mec) Çörük, ezik, bereli, yara bere içinde.

Marnenteau [ez] Ormanda ihtiyat bırakılan ağaç.

Marmite [es] Tencere, çömlek. Güveç. (mec) **écumeur de – s** Kaselis. (argo) Aftosunu besleyen fahişe. (fiz) – **de Papin** Papen tenceresi.

Marmitée [es] Bir tencerenin dolusu; muhteviyatı.

Marmiteux, se [s-e] Fakir; miskin. Sefil.

Marmiton [ez] Aşçı yamağı.

Marmitoner [fl] (laubaliyane) Aşçı yamaklığı itmek.

Marmonner [fte] Mırıldanmak, homurdanmak.

Marmoréen, ne [s] Mermere müteallik; mermere beñzeyen. (mec) Barid, soñ derece soğuk.

Marmoriformme, Marmorin, e [s] Mermere beñzeyen, mermer şeklinde.

Marmoriser [fte] Taşı mermer haline kalp itmek.

Marmot [ez] Şebek. Ufak ve tuhaf heykel. Küçük oğlan. **croquer le** – Çok beklemek, intizarda kalmak.

Marmottage [ez] Mırıldanma.

Marmotte [es] Dağ sıçanı. Kadın başörtüsü, yemeni. Bir nev erik. İç içe geçen iki parçadan mürekkep sandık.

Marmotter [fte] Mırıldanmak. Söylenmek. Bir şey söyleyivermiş gibi dudakları oynatmak.

Marmotterie [es] Derin ve uzun uyku.

Marmotteur, se [e] Mırıldanıcı.

Marmouset [ez] Ufak ve kaba heykel. Küçük oğlan. Kısa boylu adem. Ocak ızgarası.

Marmousette [es] (laubaliyane) Küçük kız. Kısa boylu kadın.

Marnage [ez] (zira) Tarlalara kireçli özlü toprak katma ameliyatı.

Marne [es] Toprağı ıslah için kullanılan kireçli beyaz balçık. Marn.

Marner [ez] (zira) Tarlaya kireçli, özlü toprak katma; marn karıştırmak. (med hakkında) Fazla yükselmek.

Marneux, se [s] Kireçli beyaz toprağı havi. Marnlı.

Marnière [es] Marn denilen kireçli toprağın çıkardığı ocak.

Marnon [ez] Tarlaya öbek öbek konulan marn yığını.

Marocain, e [e-s] Merakeşli, Faslı.

Marolle [ez] Marol memleketinde çıkan peynir.

Maronage [ez] Fransa'da ihtitap mezuniyeti.

Maronier [ez] Saint Bernard Manastır'ında rehberlik vazifesini gören layık hizmetkar.

Maronite [e-s] Maruni. Cebel-i Lübnan katoliği.

Maronner [fl] (laubaliyane) Yavaşça söylemek, mırıldanmak. (ft) Homurdanmak, mırıldanmak. (ft) Homurdanarak söylemek.

Maroquin [ez] Maroken, sahtiyan, keçi derisi. **papier** – Maroken taklidi kağıt.

Maroquinage [ez] Maroken imali.

Maroquiner [fte] Deriyi hakiki maroken suretinden ihzar ve imal etmek.

Maroquinerie [es] Sahtiyancılık. Marokencilik. Maroken imalethesi. Maroken mamulatu.

Maroquinier [ez] Sahtiyancı. Marokenci.

Marotte [es] Ucunda insan kafası ve çingiraklar bulunan delilik alemeti bir nev değnek. Modistraların, pervaneliklerin, perukarların kullandıkları ağaçtan mamul kadın başı. Fıçıçı sehпасı. (mec) Bir şeye pek ziyade düşkünlük. Cinnat-i vahide.

Maruffle [ez] Kaba, terbiyesiz, hilekar. Yaramaz. Alçak. Düzenbaz.

Marufler [fte] Resim muşambasını tutkal-la diğer muşambaya veya tahta levhaya yapıştırmak.

Maroute [es] (nb) İt papatyası.

Marprime [es] Yelkenci bezi.

Marquant, e [s] Belli, müteberriz. Şayan-ı dikkat.

Marque [es] Damga, nişan, alamet, işaret, marka. İz. Eser. Emare. **de** – Mümtaz, nüfuzlu. Eñ iyi cinsten olan. Beziñ markası. Çitle. (mec) Nişane. İbraz, izhar.

Marque [es] Mukabe-i bi'l-misl. Mukabele.

Marqué, e [s] Aşık, belli. Ayan. Markalı; damgalı. İşaret-i mahsus ile tefrik edilmiş. Muayyen. **papier** – Damgalı markalı kağıt.

Marquer [fte] Nişan koymak. Damgalamak. Marka vurmak. Göstermek. İrae etmek. İz, eser bırakmak. Meydana çıkarmak. Tayin etmek. Eşar, ihbar etmek. Delalet etmek. Belli etmek. İhtar, beyan etmek. (fl) Temayüz etmek. (hayz hakkında) Nişanesi belirlemek.

Marqueté, e [s] Benekli; alaca.

Marqueter [fte] Benekli, alacalı yapmak.

Marqueterie [es] İnce marangozluk, oymacılık. Kakmacılık. Sedefçilik. Rassakari.

Marqueteur [ez] İnce işler yapan marangoz. Oymacı; kakmacı; sedefçi. Rasakar.

Marquette [es] Erimemiş bal mumu külçesi.

Marqueur, se [e] Damgacı. Markacı. İşaret koyucu. (es) Damga makinesi.

Marquinier [ez] Patiska, patist dokuyucusu.

Marquis [ez] Marki. (mec) Kendine bir kibar süsü viren, azametli tavırlar takınan adam.

Marquisat [ez] Markilik.

Marquise [es] Marki zevcesi veya kızı. Markiz. (mec) Kendine bir ehemmiyet-i mahsus viren, azamet taslayan kadın.

Marquise [es] Kapı saçağı. Tente. Şimendifer istasyonlarında, tramvay tevkif mahallerinde yapılan üstü çamlı söndürme. Sayeban. Dahli taksimatı olan

büyük çadır, otağ. Yağmurdan muhafaza için kapının üstüne yapılan camlı veya camsız oymalı saçak. Bir nev şemsiye çadır etekliği. Taş evi badem şeklinde uzun yüzük. Bir nev koltuk sandelyesi. (amiyane) Metres. Alüfte.

Marquoir [ez] Terzilerin kullandıkları damga. Marka aleti, çamaşır üzerine işlenecek markanın kaneviçe parçasına yapılmış modalı. Marka modalı.

Marraine [es] Vaftiz anası. Sağdıç kadın. İsim anası. Bir cemiyette diğer bir kadın hazuruna takdim iden kadın.

Marre [es] Bir nev bahçe çapası.

Marrer [fte] Çapalamak.

Marri, e [s] Müteessif. Pişman. Nadim.

Marron [ez] Büyük kestane. Kestane fişengi. – **a glacés** Kestane şekeri. – **d'Inde** At kestanesi. Kol gezen zabıt, devriye ve gardiyanların dolaştıkları esnada bir kutuya attıkları marka. Maden amelerini madene girerken bir kutunun çivilerine astıkları numaralı madeni marka. Bir kurdele ile bağlanmış saç buklesi. (amiyane) Çehre, surat. Darbe, tokat. Kestane rengi. (mec) İyi yoğrulmamış hamurun içindeki on tokaçları.

Marron, ne [s] Yabani. Firari. Köle. Abık. (mec) Tezkeresiz icra-yı sanat iden esnafa denir. Kestane renginde olan. (ez) Kestane rengi. Gizlice basılan kitap, eser. Eşya, sandıklarına, balyalarına marka harfleri yazmak için bakırdan oyulmuş harf.

Marronnage [ez] Kölenin kaçaklığı. Ruhsatsız tezkeresiz icra-yı sanat.

Marronner [fte] Saçı kıvrıcık yapmak. (fırar iden köle hakkında) Ormanda,

serbest yaşamak. (fl) (mec) Tezkeresiz icra-yı sanat itmek.

Marronnier [ez] Kestane ağacı. – **d'Inde** At kestanesi ağacı.

Marronnier veya **Marroniste** [ez] Kebap kestanesi.

Mars [ez] (s okunur) Mart ayı. Merih seyyaresi. Esatirde harp ilahı. **champ de** – Talimhane. **travaux, jeux de** – Muharebat. **champs de** – Muharebe meydanı.

Marseillais, se [e-s] Marsilyalı. Marsilyalıya ait.

Marseilée [es] (nb) Su çiğdemi.

Marsouin [ez] Domuz balığı. (mec) Pis ve biçimsiz adam. (laubaliyane) Bahriye piyade neferi.

Marsupiaux [ez-cm] (ta t) Hayvanat-ı mükeyyese; karınlarında bir nev torbaları bulunan hayvanlar.

Martagon [ez] (nb) Kızıl zambak nevi.

Marte veya **Martre** [es] (ta t) Zerdeva. **zibelin** – Samur.

Marteau [ez] Çekiç; tokmak. (tşr) Azm-ı mitraka. Piyano tellerine vuran ufak tokmak. Nergis çiçeği. (ta t) Çekiç balığı denilen bir nev köpek balığı. Kapı tokmağı. (fiz) Mitraka-i ma. **graisser le** – Bir eve kolayca girmek için kapıcıya bahşiş virmek. **être entre le – et l'enclume** Menafi yekdiğerine zıt iki tarafın darbelerine maruf bulunmak : iki cami arasında kalan bi-namaza beñzemek.

Marteau--pilon [ez] Şahmerdan.

Martel [ez] Çekiç. (mec) Gaile. Endişe. Üzüntü.

Martelage [ez] Çekiç-le dövme. Ormanda kesilecek ağaçlara orman memurlarının çekiç-le yaptıkları işaret. Darp. Boğaların iğdiş idilmesi.

Marteler [fte] Çekiç-le dövmek. Kesilecek ağaçlara işaret koymak. (mec) Çok zahmet-le meydana getirmek. Üzüntü, endişe virmek. Hecelelemek. Hecelere ayırmak.

Martelet [ez] Küçük çekiç. Kuyumcu miyanesi. Kiremitçi çiçeği.

Marteleur [ez] Çekiç-le işleyen amele. Demirhane çiçeğine idare iden işçi.

Marteline [es] Dişli taşçı varyozu.

Martellerie [es] Madenlerin çekiç-le işlendikleri atölye.

Martial, e [s] Harbi; harbe müteallik. **cour – e** Divan-ı harb-i örf. **loi –** İdare-i örfiye kanunu. (k) Haydidi.

Marticle [es] (bhr) Çıma. İnce halat.

Martien, ne [s] Merih-i seyyaresinin tesiratına tabi bulunan.

Martin [ez] Bir nev sığırcık kuşu. (istihza-i suret-ile) Sopalı adam. Mürekkep. Ayı. Mermeri cilalamak için kum-la ovmaya mahsus saplı düz taş.

Martin-chasseur [ez] Dağ kırlangıcı nevi.

Martiner [fte] Çekiç-le dövmek.

Martinet [ez] Dağ kırlangıcı. İp veya kayıştan kırbaç. El şamdani. Demir dövmeye mahsus büyük fabrika çekici. Fabrikada çekiç dairesi.

Martigale [es] Beygiriñ başını fazla kaldırmasına mani olmak için takılan kayış : kelepser. Kapıt veya çanta tokası. Kumarda kaybolunan miktarın iki misline oynama. (bhr) Cıdavra sakalı.

Martin-pêcheur [ez] (ta t) Emircik kuşu. Yalı çapkını kuşu.

Martin-sec [ez] Bey armudu.

Martin-sire [ez] Boz doğan armudu nevi. Kış armudu.

Martoire [ez] İki çanaklı çilingir kuşu.

Martre [es] Zerdeva denilen hayvan ve bunun derisi.

Martyr, e [e] Şehit. Çok işkence ve azap çeken kimse. (s) Şehit.

Martyre [ez] Din yolunda ölüm; şahadet; işkence çekme. (mec) Izdırabat. Alam.

Martyriser [fte] Şehit itmek. Ezizet, cevr ü cefa itmek. Çok işkence ve azap ittirmek.

Martyrologe [ez] Din uğrunda şehit olanların esamisi. Din, fen kurbanlarının esami defteri.

Marum [ez] (nb) Yer palamutu. Kedi otu.

Marxisme [ez] Karl Mark'ın sosyalist umdeleri.

Maryland [ez] Amerika'da Maryland memleketinde çıkan pek makbul tütün.

Mascarade [es] Maskara olma : maske takma. Maskaralar güruhu. (mec) Mürailik. Tebdil-i kıyafet.

Mascaret [ez] Bazı nehirlerin mansıplarında aşağıdan yukarıya doğru çıkan akıntı.

Mascarin [ez] Elveyim nesli munkarız siyah başlı kırmızı gagalı papağan.

Mascaron [ez] Tezyinat makamında kapı kemerlerinin anahtar taşlarına çeşmelere konulan kaba baş resmi.

Mascotte [es] (laubaliyane) Uğur getiren şey, sanem.

Masculin, e [s] Müzekker. Erkek.

Masculiniser [fte] Tezkiir itmek. Bir kelimeyi müzekker yapmak. Erkekleştirme.

Masculinité [es] Erkeklik. Müzekkerlik.

Masculisme [ez] Zükuriyet. Erkeklerin içtimalı, tabii şerait ve ahval-i hayatiyesi.

Mash [ez] (**maş** okunur) Aygırlara, kısraklara, taylara yedirilen arpa ve kepekten mürekkep yem.

Masque [ez] Maske. Hicap. Nikap. Maskara. Maskeli adam. Siper. Örtü. (mec) Çehre. Sima. Muğfil-i suret-i zahire. (as) Top siperi. Setr u ahfa. Kapak. Kalemkar oyma kalemi. **arracher le – à quelqu'un** Birinin sahtekarlığını meydana çıkarmak. (es) Hilekar. Hayasız kadın, kız.

Masqué, e [s] Mestur. Maskeli. (mec) Gizli. **bal** – Maskeli balo.

Masquer [fte] Birinin yüzüne maske takmak. (mec) Muğfil suret-i zahire altında gizlemek. Setr, örtmek. Hail olmak. Perde çekmek.

Massacrant, e [s] Titiz. Aksi. Abus.

Massacre [ez] Katliam. Çok hayvan kesilmesi. Kırıp dökme. Fena biçme, kesme. Fena işçi, adi amele.

Massacrer [fte] Katliam itmek. Kesmek. (mec) Bir şeyi yaparken veya nakil iderken kırmak. Bozmak. Berbat etmek.

Massacreur [ez] Katliam idici katliam iden. Bir şeyi fena yapan, berbat iden.

Massage [ez] Masaj. Ovma. Delk.

Massaliote [s] Marsilyalıya ait.

Masse [es] Yığın. Küme. Kitle; cevher; külçe; top; bir terekenin bir şirketin nakd-i mevcudu. Sermaye-i şirket. Askerlerin iktisat sandığı. (mima) Binanın heyet-i umumiyesi. Bina, fevc, sürü. Kumarda kazanılan para mecmuası. Kumara konulan para. Elektrik, miktatın miktarı, kemiyeti. Elektrik, miktatın kütlesi. (as) Kitle, toplu nizam. Taş ocağının taş yatakları. Cemaat. Halk. Millet. Ahali. **en** – Toptan. (tşr) Rekm. (mima) Kütle.

Masse [es] Büyük taşçı çiçeği. Büyük tokmak. Vakt-ile bazı merasimlerde taşınan başı altınlı veya kümüslü asa. Bir nev topuz. Şeşper. Madenci, marangoz, arabacı tokmağı.

Masse [ez] Istaka ile bilyeye yukarıdan aşağı vurma.

Masselotte [es] Dövülmüş, izabe edilmiş bir demirin üstünde kalan poroz, parçalar.

Massepain²⁴⁵ [ez] Badem kurabiyesi.

Masser [fte] Masaj yapmak. Ovma. (fl) (amiyane) Çalışmak. (bilaro) Istaka ile bir bilyeye yukarıdan aşağıya doğru vurma.

Masser [fte] Yığmak. Biriktirmek. İçtima nizamına koymak. **se** – Küme, sürü, kitle haline birleşmek.

Masséter [e-s] (tşr) Alt çeninin hareketini temin iden yanak adelesi. Adele-i mazgiye.

Masette [es] (nb) Su kamışı. Büyük taşçı çiçeği. Gürz. Çomak.

²⁴⁵ Sözlükte “Masspain” şeklindedir.

Masseur, se [s] Dellak. Masajcı. (laubaliyane) Faal. Çalışkan adam.

Massicot [ez] Çanak siperi yapmak için kullanılan masiko. Kitap, kağıt kesmeye mahsus makineli bıçak; bıçak makinesi.

Massier [ez] Bazı ayinlerde altın veya gümüş başlı asa tutan kavvas.

Massif, ve²⁴⁶ [s] Toplu. Kütle halinde. Som. Yekpare. Kaba, sıklet. (ez) Som kargir. Ormanın sık tarafı. Bir esas tepe etrafında toplanan tepeler ve sırtlardan mürekkep kütle : kütle-i rical.

Massivement [h] Yekpare bir halde. Som, külçe halinde.

Massiveté [es] Yekparelik. Somluk. Kargirlik.

Massonie [es] Masonya çiçeği.

Massore [es] İsrail uleması tarafından Tevrat'ın metni üzerinde icra olunan tetkikat ve taksimat.

Massorète [ez] Yukarıki tetkikatı icra iden İsrail alimlerinden her biri.

Massue [es] Topuz. Tokmak. Cop. Lobut.

Master [ez] (**mas-teur** okunur) Usta manasına İngilizce kelimedir. Kendisinden sonra bir ism-i has gelirse genç bir çocuğa ilimdir.

Mastic [ez] (c okunur) Sakız. Camcı macunu. Lökün. Lök. (argo) Karışık, çatalı iş. (taba) Bir cümleyi mahal-i hakikisinden başka bir yere dizme hatası.

Masticage [ez] Macun sürme. Macunlama.

Masticateur [s-ez] Çiğnemeye müteallik, mazgi. (ez) Mevad-ı gıdaiyeyi ezmeye mahsus alet.

Mastication [es] Çiğneme. Mazgi.

Masticatoire [ez] (t) Mazgi teshil ve luabi tahrik ve tesri için çiğnenilen ilaç. Müheyyicü'l-luab.

Mastigadour [ez] (baytar) Müheyyicü'r-rüval. Hayvanlara çiğnettirilen ilaç.

Mastiquer [fte] Çiğnemek. Macunlanmak. Macun sürmek.

Mastite [es] (t) Meme iltihabı.

Mastoc [ez] Kalın kafalı adam. İri yarı, kaba saba adam.

Mastodonte [ez] (ta t) Bugün yalnız müstehaseleri bulunan file müşabih cesim-i hayvan. (mec) Gayet iri vücutlu adam.

Mastodynie [es] (t) Meme ağrısı.

Mastoïde [s] Meme şeklinde olan, halme'ş-şekl.

Mastoïdien, ne [s²⁴⁷] (tşr) Halmeyi.

Mastoïdite [es] Hüceyrat-ı halmeyiniñ iltihabı.

Mastroquet [ez] (amiyane) Şarapçı.

Masturbation [es] İstimna-yı bilyed.

Masturbateur [ez] İstimna-yı bilyet yapan.

Masturber [fte] İstimna-yı bilyet yapmak.

Masure [es] Harabe; harap, yıkık, eski ev.

²⁴⁶ Sözlükte "Massif, ve" şeklindedir.

²⁴⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Mat [ez] (t okunur) Satranç oyununda mat itme. Mat.

Mât [ez] (t okunmaz) Gemi direği. Direk, bayrak direği. – **de cocagne** Yağlı direk.

Mat, e [s] (t okunur) Donuk. Perdahtsız; mat, boğuk. Asam. **mer – e** Kaba dalgalı deñiz. (ez) Bir madeniñ donuk tarafı.

Matacier [fte] Vücuda dövme yapmak; cildi muhtelif renkler-le boyamak.

Matador [ez] Kağıt oyununda büyük koz. İspanya'da boğa güreşçisi. (mec) Godaman; muteberandan olan.

Matamore [ez] Sahte kabadayı, şecaatfuruş.

Matasse [es] İspanya'nın ham ipeği.

Matassin [ez] Eski zamanda soytarılık iden rakkas.

Match [ez] İki rakip, iki takım veya rakip iki cemaat arasında musabaka, mücadele, yarış, maç.

Matcher [fte] Maç yaptırmak.

Maté [ez] (nb) Paraguay çayı.

Mateau [ez] Ham ipek çilelerini havi paket.

Matelas [ez] Döşek; şilte. Minder, yatak. (argo) Banknot-la dolu cüzdan.

Matelasser [fte] Şilte doldurur gibi doldurmak. Şilte ve minderler-le donatmak. Bir şilte veya minder-le örtmek. **se –** (laubaliyane) Müteaddit kalın elbise giymek.

Matelassier, ère [e] Yorgancı. Minderci.

Matelassure [es] Şilte, mindere doldurulan şey. Takviye kaplaması.

Matelot [ez] Gemici; taife. Bahriye neferi. Gemide, kaptanın, zabitiñ hizmetçisi. Bahriye biçimi çocuk elbisesi.

Matelotage [ez] Gemicilik hizmeti. Taife aylığı. İki gemici arasında meveddet.

Matelote [es] Soğanlı ve şaraplı balık yahnisi. Bir nev gemici raksı. **à la –** Gemici vari.

Mater [fte] Satranç oyununda mat itmek. Donuk bir hale getirmek. (mec) Galebe itmek. Tahkir itmek. Bir yırtıcı kuşu terbiye itmek. Alıştırmak.

Mâter [fte] Gemiyi direkler-le teviz itmek.

Mâterreau [ez] (bhr) Küçük seren.

Matérialisation [es] Maddi bir hale getirme.

Matérialiser [fte] Maddi bir hale getirmek. Maddi gibi telakki itmek.

Matérialisme [ez] Maddiyun mesleği. Maddiye.

Matérialiste [s] Maddiyuna ait. (e-s) Maddiyundan olan adam. Maddiyetperest. Maddiyattan başka bir şeye inanmayan.

Matérialité [es] Maddiyat.

Matériaux [ez-cm] Malzeme-i inşaiye. (mec) Bir kitap telifi için cemi iktiza iden mevad ve malumat.

Matériel, le [s] Maddeden mürekkep maddi, cismani. (mec) Kaba, sakil-i maddiyetperest. Şehvani.

Matériel [ez] Bir işe ve husus-ile bina inşasına lüzumu olan mevad, harç. Malzeme. Mühimmat. Takım, alat ve edevat. – **roulant** Edevat-ı müteharrike.

– **de guerre** Levazım, mühimmat-ı harbiye. Demirbaş eşya.

Matériellement [h] Maddeten fiilen. Kati olarak. Şehvani bir surette

Maternel, le [s] Maderane. Maderzat. Valide cihetinden olan. **langue – le** Ana lisanı. **école – le** Ana mektebi.

Maternallement [h] Maderane bir surette.

Materniser [fte] – **du lait** Süte ana sütü terkip ve havasını virmek.

Maternité²⁴⁸ [es] Validelik. Analık. Ebe mektebi. Viladethane.

Mâteur [ez] Gemide direk manevralarına memur kıdemli taife.

Mateur, se [e-s] Maden vesaire cilasını kazıyan işçi.

Mathématicien, ne [e] Riyazi. Riyaziyundan olan.

Mathématique [es] Ulum-i riyaziye.

Mathématique [s] Ulum-ı riyaziyeye müteallik. Riyazi. (mec) Tam, sahih. Kati.

Mathématiquement [h] Bi'l-raziye. Kaiyet-le. Ulum-ı riyaziye, kavaid-i riyaziye vasıtası-la.

Mathésiologie [es] İlm-i tedris.

Mathurin [ez] (argo) Taife, gemici.

Matière [es] Madde, cevher, cisim. Bir şeyiñ imal idildiği madde. – **fécalle** Necaset, madde-i gaita. – **s premières** Mevad-ı ibtidaiye. – **s d'or et d'argent** Meskukat darbı için kullanılan eritilmiş altın, gümüş külçe. (mec) Mevzu, sadet, esas madde. Zat-ı made. Sebep, illet,

²⁴⁸ Sözlükte “Maternité” şeklindedir.

vesile. **en – de** Hususunda. **tables des – s** Mündericat. – **s médicales** Müfredat-ı tıp. – **s civiles** Mevad-ı hukukiye. – **s criminelles** Mevad-ı cüziye. – **s personelles** Mevad-ı şahsiye. – **s explosives** Mevad-ı infilakiye.

Mâtin [ez²⁴⁹] Büyük köpek; çomar. Edat-ı nida olarak : aman, vay! (amiyane) Kaba, sevimsiz adam. Gamsız, şen adam. Açık meşrep, çapkın kadın.

Matin [ez] Sabah. **de bon** – Sabah irkenden. **un beau** -- Günün birinde, ikindi, irkenden. **le – de la vie** Gençlik. Hazret-i Meryem. **étoile du** – Sabah yıldızı. Zühre.

Matinal, e [s] Seher vaktinde, sabaha müteallik. Sabah irken uyanan. Sabahçı.

Matiné, e [h] Halis cinsinden olmayan.

Mâtineau [ez] Çomar yavrusu.

Matinée [es] Sabah. Sabahtan öğleye kadar olan vakit. **dormir la grasse** – Genç vakte kadar uyumak. Öğleden soñra başlayan. Tiyatro, oyun, eğlence. Musabihe. Kadınlarıñ giydikleri sabahlık ev elbisesi.

Mâtiner [fte] Tekdir itmek. (ayrı cinsten iki köpek) Çiftleşmek. (köpek) Aşmak.

Matines [es-cm] Güneş doğmadan evvel icra olunan dua ve ayin. **retour de** – Fena iş.

Matineux, se [s] Sabaha müteallik. İrkenden kalkan. Sabahçı.

Matir [fte] Cilasını gidermek. Cilasız yapmak. Lehimlenmiş iki maden parçasınıñ iltisak çizgisini kaybitmek.

²⁴⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Matisie [es] Peru kayısı ağacı.

Matité [es] (t) Asammiyet.

Matoir [ez] Kuyumcu eğesi. Lehm yerine düzlemeye mahsus kalem. Raspa.

Matois, e [s] Hilekar, kurnaz, dessor.

Matoserie [es] Hilekarlık. Dessaslık, kurnazlık.

Matou [ez] Erkek kedi. (mec) Huyu yahut çehresi hoş gitmeyen adam. Uğursuz. Bed.

Matras [ez] (s okunmaz) (syd-k) Boynu uzun sürahi. Matara.

Matricaire [es] (nb) Adi papatya.

Matrice [ez] (tşr) Rahim. Kalıp. Kalıp dişisi. Esas defteri. Kütük. Uzun ve ekyal ayarı, vahid-i kıyası. Bazı maadiniñ teşkil ittikleri yer.

Matricide [e] Ana katli. (ez) Ana katilliği.

Matriciel, le [s] Esas defterlerine ait.

Matriculaire [s] Sicile, kütük defterine ait; sicile, kütük defterine mukayyet; mescil. Müseccel.

Matricule [es] Sicil, ana defteri. Kütük. Künye. Kayıt defteri. Kayıt. Sureti. (ez) Kayıt numarası.

Matriculer [fte] Birini sicile, kütüğe kayıt itmek. Kayıt numarası koymak.

Matrimonial, e [s] İzdivaç ve nikaha ait, müteallik.

Matrimonialement [h] İzdivac-ı nokta-i nazarından.

Matrimonialité [es] Nikahlılık.

Matrimoniomanie [es] Evlenme veya diğerini evlendirme iptidası.

Matrone [es] Ebe kadın. Kadimen evli kadın. Yaşlı ve muhterem kadın. (istihza-i tarik-ile) Kerhaneci kadın.

Matthiche [es] Bir nev İspanyol dansı, maçıç.

Matte [es] Tamam-ile tasfiye idilmemiş maden.

Maturatif, ve [s] Çıbanlarda cerahatiñ toplanmasını tesri iden (ilaç).

Maturation [es] Meyveniñ kemale irmesi. (t) Çıbaniñ cerahat toplaması.

Mature [es] (bhr) Geminiñ tekmiñ direkleri. Direk yapmaya mahsus ağaç. Gemiye direk-le teçhiz itme.

Maturément [h] Uzun uzadıya düşündükten soñra.

Maturer [fte] Bir madeni usul-i mahsusuna tevfiken tasfiye itmek. Tütün yapraklarını lüzumu kadar kurutmak.

Maturité [es] Kemale irme. Olgunluk. (mec) Tekemmül. Siniñ kemale irmesi. Sinn-i kemal. Ormanda ağaçlarıñ kesilecek hale gelmesi. **avec** – İtidal, ihtiyat ve teemmül ile.

Matutinal, e [s] Seheri. Sabaha ait, müteallik.

Maudire [fte] Lanet itmek. Beddua itmek. Telin itmek. Hiddetlenmek. Azaba mahkum itmek. (cenab-ı hak tarafından)

Maudit, e [s] Melun, merdut. Pek fena. Şayan-ı nefret. (ez) İblis, şeytan.

Maugréer [fl] Sövmek, seb itmek.

Maugréoux, se [e] Küfürbaz.

Maughiteux, se [s-e] Zalim. Merhametsiz. **faire le** – Kendini

yalandan sefil bir halde göstermek, bila-sebep tazallüm itmek.

Maure [ez] Mağripli, Berberi. Berberi lisanı. (s) Mağribi.

Mauresque [s] Faslılara, Mağriplilere ait, müteallik, mensup.

Mauret [ez] Yaban mersini yemişi.

Mausolée [es] Türbe, merkat.

Maussade [s] Abus. Tatsız. Mahzun; titiz. Fena, sıkıntılı.

Maussaderie [es] Tatsızlık. Abusiyet. Titizlik. Nahoşluk.

Mauvais, e [s] Fena. Adi, kabih, kötü. Fena yapılmış. Meşum. Uğursuz. Muzır, mühlik. Şerir. Fena tabiatlı. – **e tête** Maden adam. – **bruits** Fena tevatür, kıyl u kal. – **sujet** Çapkın. – **mine** Bozuk çehre. – **anges** Şeyatin, cinler. – **caractère** Su-i ahlak. – **traitement** Fena, bed muamele. – **langue** Zemmam, fassal. – **lieu** Umumhane. **femme de vie** Alütfe, fahişe. **faire – visage à** Baridane muamele itmek. – **œil** Kem nazar, fena, kem göz. **trouver** – Beğenmemek, su-i tefsir itmek. (ez) Fena, kötü şey. Ahlıksız, fena adam. **le** – Şeytan, iblis. **faire** – Fena olmak, muzır olmak. Hoşa gitmemek. Hava-yı fena olmak.

Mauve [es] Ebegümeçi. (ez) Ebe gümeçi rengi, kirli mavi renk.

Mauvette [es] Semiz çayır kuşu. (mec) Zayıf, cılız, narin, nahif adam.

Mauvis [ez] Bir nev ardıç kuşu.

Maxilaire [s] (tşr) Feki.

Maxima [ez-cm] (**maximumuñ** cemi) Azami miktar. Hadd-i nihaye. Azimet.

Maxime [es] Mesel; destur; kaide. Cümle-i hikemiye, hikmet. Kaide-i külliye.

Maximer [fte] Azami fiyat takdiri itmek.

Maximum [ez] Derece-i nihaiye, hadd-i nihaiye. Hadd-i azami. Hadd-i kibr. (s) Azami. **au** – Soñ derece, eñ ziyade. **tarif** – Azami tarife. (riya) Hadd-i azam. Azimet.

Mayonnaise [es] Mayonez.

Mazaro [ez] (argo) Hapishane.

Mazdéisme [ez] Ateşperestlik mezhebi.

Mazéage [ez] Dövme demiri ilk defa kal itme ameliyatı.

Mazer [fte] Dökme demiri kal itmek.

Mazérie [es] Kalhane.

Mazette [es] Ufak ve adi beygir. (mec) Ehliyetsiz. Dirayetsiz adam. (harf-i nida makamında) Vay! Vay canına! Acayip!

Mazout [ez] Ham petrolüñ takdirinden kalan kabil-i ihtirak mutasallip rüsubata virilen isimdir : mazot.

Mazurka [ez] Mazurka denilen raks.

Mazurker [fl] Mazurka oynamak.

Me [zş] Ben, baña.

Mea-culpa [ez] (**méakulpa** okunur) « Kabahat ve kusur benimdir » manasına Latince bir kelimedir. **faire son** – İşlediği kabahatten nedamet itmek; bu kabahatini itiraf itmek.

Méandre [ez] Nehir mecasınıñ yıllankavi kısmı. (mec) Hile, huda.

Méat [ez] (tşr) Yol, mecra. Sımah. Bir mecrañ deliği. – **urinaire** Mecra-yı bevli, idrarıñ çıktığı mecra-yı bevliyenin fetha-yı haricisi.

Mécanicien [e] Makineler icat veya imal iden adam. (ez) Makinist. (es) Dış makinesi-le işleyen işçi kadın. **ingénieur** – Makine mühendisi. (bhr) Çarkçı. – **en chef** Çarkçı başı.

Mécanothérapie [es] (t) Alat-ı mihaniki ile usul-i tedavi.

Mécanicité [es] Mihanikit.

Mécanique [es] Fenn-i mihaniki. Fenn-i mihaniki kitabı. Makine aksamınıñ heyet-i mecmuası. Makine. (mec) Tertibat. Entrika, muhavelat. (s) Fenn-i mihanike müteallik; mihaniki. Harekat ve muvazene kavanine ait, müteallik.

Mécaniquement [s] Mihaniki bir surette. Gayr-i ihtiyari olarak, gayr-i iradi bir surette.

Mécaniser [fa] Makine gibi kullanmak. (mec) Taciz etmek. Muazzeplik etmek, sataşmak, takılmak, alay etmek.

Mécaniseur [ez] (argo) Muazzepe, alaycı. Kavgacı.

Mécanisme [ez] Tertip ve tanzim. Terkiib-i ecza. Makineniñ aksam-ı mürekkebesi, bi'l-cümle alat ve edevatı. Usul-i mihanikiye. (fls) Mihanizma. (as) Mekanizma. – **de culasse** Kuyruk mekanizması. – **de fermeture** Kapak takımı, mekanizması.

Mécène [ez] Maarifperver. Ulema ve üdeba hamisi.

Méchantment [h] Fenalık-la. Su-i niyetle, garazkarane.

Méchanceté [es] Fenalık. Kemlik. Su-i niyet, garaz. Garazkarlık. Kötü söz, fena hareket ve muamele.

Méchant, e [s] Kötü, fena, gürültücü, şamatacı. Müfsit. Şerir. Garazkar. Dokunaklı. Adi. Tehlikeli. Nahoş.

Menfur. (ez) Yaramaz, deni. **faire le** – Şirretlik etmek; yaramazlık etmek.

Mèche [es] Fitol; saç demeti. Burgu, tirbuşon vesaireniñ delik açmaya mahsus helezoni ucu. – **de bougie** Mum fitili. – **plate** Yassı lamba fitili. Kırbaç ucu. **éventer la** – Bir cemiyet-i fesadiyeyi meydana çıkarmak. **être de** – **avec** Bir ile fena bir işte şerik olmak. (argo) Daha ziyade, daha çok. (ez) Vasıta, çare, imkan. Hile, entrika; dalavere.

Mécher [fte] Kükürtlü fitil ile tütsülemek.

Méchine [es] Hizmetçi kadın, genç kız.

Méchoir [ez] Keten ipliği yapmaya mahsus mihakini iğne, şiş.

Mécompte [ez] Hesap yañılışlığı. Sehv-i hesap. (mec) Beyhude ümit. İnkisar-ı hayal.

Mécompter [fte] (saat) Yañılış çalmak. **se** – Yañılış hesap etmek, yañılış bir tarzda bulunmak, hesabında yañılmak.

Mécone veya **Méconine** [es] (k) Mekonin : Afyon'da eseri mevcut bir madde-i mücerrede.

Méconnaissable [s] Tanılamaz, pek güç tanılabılır.

Méconnaissance [es] Nankörlük.

Méconnaissant, e [s] Nankör.

Méconnaître [fte] Tanımak. Takdir itmemek. Nankörlük etmek. Tanımamazlıktan gelmek. Kadr u mezayasını takdir itmemek. **se** – Ahval-i sabıkasını, ne olduğunu ve başkalarına karşı olan minnettarlığını unutmak.

Méconnu, e [s] Takdir idilmemiş. Kıymet, ehliyet ve mezayasını takdir olunmamış.

Mécontent, e [s] Na-hoşnut. Gayr-i memnun. Muğber. Dilgir. (ez) Hükümetten memnun olmayan; münfail adam.

Mécontentement [ez] Hoşnutsuzluk. Adem-i memnuniyet.

Mécontenter [fte] Dilgir itmek. Hoşnut itmemek.

Mécréance [es] Dinsizlik. İtikatsızlık. İlhad.

Mécréant [ez] Dinsiz. İnanmayan. İtikatsız. Mülhid.

Mécroire [fte] İnkâr itmek. İnanmamak. İtikat itmemek.

Médaille [es] Madalya. Nişan. – **de sauvetage** Tahlisiye madalyası. – **d'indépendance** İstiklal madalyası. (mec) **le revers de la** – Bir şeyin fena ciheti.

Médailé, e [s] Madalyalı, madalya takan. Madalyayı hamil.

Médailier [fte] Madalya virmek. Madalya ile taltif itmek.

Médailleur [ez] Madalya yapan.

Médailier [ez] Madalya ve eski meskukat koleksiyonu.

Médailleste [ez] Madalya meraklısı. Madalya imali, hak iden sanatkar.

Médailon [ez] Madalyon.

Médecin [ez] Tabip. Hekim. – **traitant** Tabib-i müdavi. – **municipal** Belediye tabibi. – **civile** Mülkiye tabibi. – **légiste** Tabib-i adliye, tabib-i kanuni. – **militaire** Askeri tabibi. **femme** – Kadın doktor.

Médecine [es] İlm-i tıp. Tebabet-i müşhil ilacı. – **légale** Tıp kanunu, tıbb-ı

adliye. **école de** – Tabibe mektebi. **faculté de** – Tıp fakültesi. (mec) Usandırıcı şey.

Médeciner [fte] Çok ilaç virmek. Müshil içirmek. **se** – Çok ilaç içmek.

Médial, e [s-e] Vasati. Ortada, kelimenin ortasında bulunan harf, hece.

Médian, e [s] (tşr) Mutavassıt.

Médianimique [s] Medyuma ait, müteallik.

Médianoche [ez] Perhiz gününü müteakip nısfu'l-leylden sonra yenilen yağlı yemek.

Mediante [es] (mu) Mutavassıt seda. Nim-pes.

Médiastin [ez] (nb) Göğsü ikiye ayıran haciz; hayyiz-i müselles.

Médiat, e [s] Bi'l-vasıta olan. Gayr-i mutlak.

Médiatement [h] Bi'l-vasıta.

Médiateur, trice [e] Mutavassıt, miyancı. Muslih.

Médiation [es] Tavassut. Şefaaf. (ilm-i nücum) Vakt-i zeval. Günün ortası. Zeval-i kevkep.

Médiatisation [es] Alman hükümetlerinden birinin merkeze bila vasıta tabi olmaması.

Médiatiser [fte] Bila vasıta tabi olmayacak getirmek.

Médiator [ez] Mızrap (ud, mandolin, kanun, lavta).

Médical, e [s] Tıbbi. **sciences** – s Ulum-i tabiye. **matière** – e Müfredat-ı tıp.

Médicalement [h] Tıp nokta-i nazarından.

Médicament [ez] İlaç. Deva.
Médicamenteire [s] Devai.
Médicamentation [es] Hastaya ilaç virme.
Médicamenter [fte] Bir hastaya ilaç virmek. **se** – İlaç içmek.
Médicamenteux, se [s] Devai. İlaça müteallik.
Médicastre [ez] Fena hekim. Cahil şarlatan.
Médication [es] Usul-i tedavi ve mualece. İlaç.
Médicinal, e [s] Tıbbi.
Médecinier [ez] Hint fıstık ağacı.
Médico-légal, e [s] Tıbb-ı kanuniye, tababet-i adliyeye müteallik.
Médiéval, e [s] Kurun-u vustaya ait.
Médiéviste [e] Kurun-u vusta edebiyatı, tarihi ile meşgul olan alim.
Médiocre [s] Orta. İkisi ortası. Adi, bayağı. Ehliyeti nakıs. (ez) İktidarsız adam.
Médiocratie [es] Orta sınıf adamların icra-yı hükümeti.
Médiocrité [es] Orta hal. Adilik. Kifayetsizlik. İktidarsızlık.
Médique [s] Medyalılara, eski İranlılara mensup. **les guerres** – s Med'in muharebeleri. Medyalılar-la Yunanlılar arasındaki muharebat-ı meşhure.
Médire [fte] Zem ve fasl itmek. Aleyhinde bulunmak.
Médissance [es] Zem, gybet, aleyhinde bulunma. Fasl itme.
Médisant, e [s] Fassal, zexam.

Méditatif, ve [s] Derin mülahaza ve tefekküre dalan; mütefekkir. Vecd u istiğraka, murakabeye delalet iden. Efkâr ve sünühata taalluk iden.

Méditation [es] Derin tefekkür ve mülahaza. Tahayyül. Murakabe. **être plongé dans une** – Murakabeye varmak; deryayı tefekküre dalmak. Dini veya felsefi bir mevzua dair kitap. Zihnen zikir halka meşgul olma.

Méditer [fte] Tefekkür ve tamik itmek. Zihnen tasavvur ve tertip itmek. Düşünmek. Niyet itmek. (fl) Tefekkür ve mülahazaya varmak. Tahayyül itmek. Murakabeye varmak.

Méditerrané, e [s] Karaların ortasındaki kain. (es) İç deñiz. **mer** – e Bahr-i sefit, ak deñiz.

Méditerranéen, ne [s] Bahr-i sefide mensup.

Médium [ez] Vasita-i tesviye. Çare. Hadd-i mutavassıt. İspiritizmcilere göre insanlar-la ervah arasında vasıtalık iden kimse : vasıt, medyum. (mu) Tiz ile pes arası ses.

Médiumnité [es] Medyumluk. Medyum denilen bazı kimselerin malik oldukları ervaha tercümanlık itmek hassası.

Médius [ez] (s okunur) Eliñ orta parmağı.

Médoc [ez] (c okunur) Medok şarabı.

Médonner [fl] İskambil oyununda kağıtları fena tevzi itmek.

Médullaire [s] İliğe taalluk iden. Mağzi. Muhi. **canal** – Kanat-ı muhiye. (es) Şiryan-ı muhi.

Médulle [es] İvz. (nb) Muh.

Médulleux, se [s] İliği olan.

Médullite [es] (t) İltihab-ı muh-ı azmi.

Méduse [es] Gayet çirkin ve korkunç şey. (ta t) Necmü'l-bahr, deñiz anası. Deñiz ferici denilen hayvan.

Méduséen, ne [s] Hayretbahş. Veleheres.

Méduser [fte] (laubaliyane) Hayrete duçar iderek dondurmak, olduğu yerde durdurmak.

Meeting [ez] (**mî-tingh** okunur) Miting.

Méfaire [fl] Kemlik itmek. Fena bir harekette bulunmak.

Méfait [ez] Fena iş. Kabahat. Cünha. Hasar, zarar.

Méfiabie [s] İtimat idilmesi caiz olmayan. Sakınılması icap iden.

Méfiance [es] Emniyetsizlik. Adem-i itimat. Şüphes.

Méfiand, e [s] İtimat itmeyen. Emniyet itmeyen.

Méfier [es] [fte] İtimat itmemek. Şüphelenmek. Emniyet işlemek. İçtinap itmek, hazer itmek.

Mégalth [ez] Edvar-ı kable't-tarihide muazzam taş.

Mégalthique [s] Kable't-tarih zamanlarında büyük taş kitleler-ile yapılan asar ve mebanîye itlak olunur.

Mégalthocéphale [s-e] Başı pek büyük olan.

Mégalthomane [s-e] Azamet sevdasına müptela olan, daima büyüklük taslayan, azametfuruş.

Mégalthomanie [es] Cinnet-i azamet. Azametfuruşluk sevdâ-yı taazzum.

Mégalthètre [ez] Deñizde tul-i coğrafîyeyi tayine mahsus alet.

Mégalthophone [ez] Fotoğraf, telsiz telefon seslerini gürleştirmek, ziyatlaştırmaya mahsus alet : bülentavaz.

Mégaltharde [es] Dikkatsizlik. Sehv. **par** – Dikkatsizlik-le, sehven, dalgınlık-la.

Meg [ez] (argo) Amir, reis, polis müdürü.

Mégalthérium [ez²⁵⁰] Cenubi Amerika'da keşf idilen bir nev gayet cesim hayvan müstahasesi.

Mège veya **Meige** [ez] Diplomasız icrayı tebabet iden mütetabbip.

Méger [ez] Mahsulatı mal sahibi ile paylaşan çiftçi; yarıcı; ortakçı.

Mégère [es] Pek titiz ve huysuz kadın. Şirret, cadaloz karı.

Mégie [es] Sepetçilik. İnce beyaz eldiven derisi yapma sanatı.

Mégir [fte] Beyaz ince eldiven derisi sepilemek.

Mégie [ez] Derileri ince ve beyaz yapmak için kullanılan şep ve kül banyosu.

Mégisserie [es] Beyaz ince eldiven derisi ticareti; imali.

Mégissier [ez] Beyaz ince eldiven derisi sipeleyen. Beyaz ince deri debbağı.

Mégalthom [ez] Bir milyon ohma muadil tali elektrik mukavemeti vahid-i kıyasiyesi.

²⁵⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Mégot [ez] (argo) Yanmış sigara ucu; izmarit.

Mégotier [ez] (argo) Yanmış sigara uçları toplayan: izmaritçi.

Méhari [ez] Mehari; Afrika hecin devesi.

Méhariste [e-s] Hecin süvar.

Meilleur, e [s] Daha iyi. Nefis. Mükemmel. Eñ iyi. **de – heure** Daha irken, daha çabuk. (ez) Eñ iyisi. Eñ iyi şey. **il fait** – Daha iyi olur; münasiptir; hava daha güzeldir.

Meistre veya **Mestre** [ez] (bhr) Mayistra direği.

Méjurer [fl] Yañlış hüküm ve zehapta bulunmak. Bir fikir ve hükümde aldanmak. **se** – Kendi hakkında yañlış hüküm ve fikir beslemek.

Mékhitariste [ez] Marok Mihitar namında şarkta dini propaganda yapmak ve Ermeni muharrirleriniñ asarını neşr etmek maksad-ile tesis ittirdiği bir ruhban cemiyeti azası : Mihitarist.

Mélagre [es] Umumiyet üzere aza-yı bedeniñ ağrı ve SIZISI.

Mélaleuque [ez] Bir nev tesbih ağacı.

Mélampyre [ez] Kara buğday.

Mélancolie [es] Hüzün. Kasavet. Ma'l-hülya. Merak. Kara sevdä.

Mélancolique [s] Endişenak, sevdavi. Mahzun, mükedder. Meyus ve mahzun düşünen; meraklı. Hüzünengiz. Gamgin. (e) Kara sevdäya müptela, daima mağmum ve mahzun kimse.

Mélancoliquement [h] Mükedderane, mahzunane, mağmumane. Hüzünengiz bir surette.

Mélancoliser [fte] Hüzün ve eleme duçar itmek; hüzün virmek. Mahzun itmek.

Mélanémie [es] (t) Kanıñ rengi değışerek koyulaşması : isvidad.

Mélange [ez] Karıştırma. Halita. Tasallub-ı ırkı. İhtilat. Muhtelif şeyleriñ cem ve terkibi. (k) Mahlut. Telgraf, telefon telleriniñ birbirine karışması : melanj (cm) Muhtelif mevzulara ait fikirat-ı mürekkep mecmua.

Mélanger [fte] Karıştırmak; mezc itmek. Birleştirmek. Birbirine katmak.

Mélangeur, se [e] Mevad-ı muhtelifeyi karıştırmaya, tahlit itmeye mahsus makine, muhallite.

Mélanine [es] Hüceyrat-ı sabbağiyeye telvin hasesini viren siyah madde.

Mélanique [s] (t) İnsivadi.

Mélanisme [ez] (t) Daü's-sevad.

Mélanite [es] (maa) Siyah selyan taşı.

Mélanodermie [es] (t) İnsivad-ı cilt.

Mélanose [es] (t) İnsivat.

Mélanotrique [es] Siyah kıllı.

Mélanurie [es] İnsivadü'l-bevl.

Mélasis [es] Üzkandı böceği.

Mélasse [es] Şeker şerbeti. Şeker posalarından çıkarılan şurup kıvamında bir madde-i sükkeriye. Melas. (amiyane) Sefalet, idbar.

Melchite [ez] (ki) Melkit mezhebine mensup adam.

Mélé, e [s] Karışmış. Mahlut. (e) **sang** – Melez.

Méléagrine [es] İnci istiridyesi.

Méléagris [ez] Hindi neviñ ism-i fennisi.

Mélécte [ez] Yaban arısı.

Mêlée [es] (as) Göğüs göğüse muharebe. Kavga, dövüş. Mudarebe. Arbede. Ağız kavgası. Muaraza.

Mêlement [ez] Karıştırma.

Méléna [ez] (t) Siyahımsı ishal-i miei.

Mêler [fte] Karıştırmak. Mezc itmek. Birleştirmek. Rabt itmek. (mec) Bir işi teşvik itmek. Berbat itmek. **se** – Müdahale itmek. Karışmak, iştirak itmek. İltihak itmek.

Melette [es] Ringa balığının bir nevi.

Mélèze [ez] Karaçam. Venedik teremnetti ağacı.

Mélianthe [ez] Su yoncası.

Mélilat [ez] Sarı yonca nevi. Ekilü'l-melek.

Méli-mêlo [ez] Karmakarışık şey.

Mélinet [ez] Sığır dili çiçeği.

Mélinite [es] (es) Melinit denilen pek kuvvetli bir madde-i infilakiye.

Mélique [es] Bir nev kılçıklı buğday.

Mélisse [es] (nb) Melisa.

Mélitose [es] Okalıptus ağacından ihraç idilen madde-i sükkeriye.

Méliturie [es] (t) Bevl-i sükkeri.

Méllifère [s] Balı hamil. Balı husule getiren.

Mellification [es] Arıların bal yapması.

Méllifique [s] Bal yapan.

Mellite [ez] (sayde) Deva-yı muassel. Engübin.

Mélo [ez] Melodramın muhaffefi.

Mélocacte [ez] Firavun inciri.

Mélochie [es] Müluhya.

Méodie [es] (mu) Nağme. Terane. Lahn. Ahenk. (mec) Tenasüp, letafet.

Méodieusement [h] Ahenktar, latif bir surette.

Méodieux, se [s] Ahenkli. Latif. Tatlı.

Méodique [s] Ahenk ve letafet-i esvata ait, müteallik.

Méodiste [ez] (mu) Melodiler, ahenktar besteler tanzim iden bestekar. Terane perdez.

Méodramatiste [es] Melodram muharriri.

Méodrame [ez] Avama mahsus facialı, vekayi-i muhtelifle ile karışık ve aynı zamanda neşeli dram.

Méographe [ez] Musikinüvis.

Méomane [e] Musikiyi çıldırırmasına seven.

Méomanie [es] Musiki sevdası.

Melon [ez] Kavun. (mec) Alık. Ahmak. – **d'eau** Karpuz. **chapeau** – Melon şapka. (sadece melon da denir.)

Mélongène [es] Patlıcan.

Mélonide [s] Elmaya müşabih.

Melonné, e [s] Kavuna beñzeyen. (es) Bir cins kabak.

Melonnière [es] Kavun tarlası.

Mélopée [es] Besteleme usul ve kavaidi. Yeknesak ahenk şarkı.

Mélophage [ez] Koyun sakırgası nevi.

Mélophobe [e-s] Musikiden nefret iden kimselere denir.

Méloplaste [ez] Nota ve işaretler-le talim ve musiki usulü. Seda perdelerini havi levha.

Membrane [es] (tşr) İnce zar. Gışa. – **muqueuse** Gışa-i muhati. – **séreuse** Gışa-i masli. – **fibreuse** Gışa-i lifi.

Membraneux, se [s] Gışai.

Membraniforme [s] Gışaiü'ş-şekl.

Membranule [es] Küçük gışa. Zarcık.

Membre [ez] Tarz, uzv. Alet. Kısım. – **viril** Kazıp, zikir. (riya) Tarz, hat. – **premier** Hadd-i evvel. Bir meclis, cemiyet-i siyasiye, aliye, komisyon, mahkeme vesaire azası.

Membré, e [s] Uzuveli. **bien** – Mütenasibü'l-aza. **mal** – Azası mütenasip olmayan.

Membrette [es] (mima) Kemer ayağı.

Membru, e [es] Azayı bedeni iri ve kavi olan, iri başlı.

Membrure [es] Azayı bedeniñ heyet-i mecmuası. Kağı çerçevesi (bhr) Gemi kaburgası. Odun ölçüsü.

Même [s] Aynı. Tıpkı. Kendisi. Bizzat. **moi** – **même** Bizzat ben, ben kendim. (h) Daha, daha ziyade, bile, hatta, dahi. **manger à** – Bir tabaktan yemek. **boire à** – Aynı sürahiden içmek. **à** – **de** Müsait bir halde, iktidarında. **tout de --, de** – ol ayn-ile, vechile, kezlik. Her halde. **de -- que** Nasıl ki, misilli, gibi. Ayn-ile olduğu gibi.

Memento [ez] (in) Muhtıra defteri. Bir şeyiñ hatırasını ya da vesile olan şey. Yadigar. Muhtıra.

Mémoire [es] Kuvve-i hafıza. Hatıra. Bade'l-vefat bırakılan şey. Yadigar. Zikir. Nam. **bonne** – Nik name; zikr-i hayır. **de** – Zihnen; hafıza vakt-ile. **de** – **d'homme** Gayet eski. Bir zamandan beri. **pour** – **de** Beray-ı tahattur. Yad u tezkar. Yevm-i mahsus. **en** – **de** Tezkar-ı namı için. **aide** – Muhtıra.

Mémoire [ez] Hesap pusulası. Matlubat listesi. Takrir, layiha, muhtıra. Bir cemiyet-i ilmiyenin mecmua-i müzakeratı evrak-ı metruke. Sergüzeştname. Vekayiname. Defter-i imal.

Mémorable [s] Şayan-ı tahattur. Vacibü't-tezkar.

Mémorablement [h] Vacibü't-tezkar bir surette.

Mémorandum [ez] Siyasi layiha; muhtıra, takrir. Mübayaa emri : mübayaa idilecek eşya listesi.

Mémoratif, ve [s] Kuvve-i hafızaya müteallik. Zihni. Vesile-i tahattur.

Mémoratif [ez] Tahattura yarayan şey. (az müstameldir)

Mémorer [fte] Tahattur itmek.

Mémorial [ez] Bir banker, bir tüccarın yevmiye defteri. Bir mesele-i siyasiye hakkında muhtıra; layiha-i siyasiye, takrir, hatırat.

Mémorialiste [ez] Hatırat-ı tarihiye muharriri.

Memorisation [es] Hafızaya nakş itmek. Hafızanın mesaisi.

Menable [s] Sevk ve idaresi kabil. Kolayca yola getirilebilir.

Menaçant, e [s] Korkutan. Tehditkar. Tehditimiz. Tahvif iden. Korkunç.

Menace [es] Tehdit. İhafe. (mec) Muhakkak bir tehlike.

Menacer [fte] Tehdit itmek. Korkutmak. Tehlikeye maruz bırakmak. (şairane) – **le ciel** Pek yükselmek. Eflake ser çekmek.

Ménade [es] Sert ve fena tabiatlı kadın. Gazup, titiz kadın.

Menage [ez] Sevk. Terbiye.

Ménage [ez] Ev idaresi. Ev işleri. Aile. Ev eşyası. Efrad-ı aile, hane halkı. Karı ve koca. – **à trois** Zevce, zevce ve aşık. Tasarruf. İdare-i umur ve varidat-ı aile. **faire bon** – Vifak u ittihat üzere yaşamak. Hüsn-i muâşeret itmek. **femme de** – Evde yatmayarak ev işleriyle meşgul olan hizmetçi kadın. **pain de** – Ev ekmeği. Adi, ucuz.

Ménagement [ez] Usul u tasarruf-la kullanma. İhtiyatkarane hareket. Gözetme. Riayet. Esirgeme. Hüsn-i suret. Usul-i ihtiyat.

Ménager [fte] Hüsn-i idare itmek. Hüsn-i suret-le. Tanzim itmek. Teshil ve temin itmek. Yapmak, açmak. İdare ve tasarruf-la kullanmak. Esirgemek. Tertip ve tedarik itmek. İsrâf itmemek. İhtiyat-la muamele itmek, gücendirmemek. – **ses paroles** Sözlerine dikkat itmek. İhtiyat-la, nezaketle idare-i kelimeler itmek. – **le temps** Vaktini beyhude israf itmemek.

Ménager, ère [s] İdare-i beytiyeye müteallik. İdareli, muktesit.

Ménagère [es] İyi ev kadını. Ev işlerini gören hizmetçi kadın. (laubaliyane) Zevce. Kollu ve ayaklı tozluk, yağ ve sirke şişeleriniñ mesnedi.

Ménagerie [es] Hayvanat-ı vahşiye cambazhanesi. Hayvanat-ı vahşiyeniñ muhafaza olunduğu yer.

Mendiant, e [e] Dilenci, fakir. **les quatres – s** İncir, üzüm, badem ve fındık.

Mendicité [es] Dilencilik. Teseül. Fakir u zaruret. Dilenciler güruhu.

Mendier [fl] Dilenmek. Teseül itmek. (mec) Zillet-le istihsale çalışmak. Zelilane istemek.

Menaeu [ez] Çerçeve bölmesi.

Mendigo veya **Mendigot, e** [e] (amiyane) Erkek veya kadın dilenci.

Ménechme [ez] (**ménè-kme**) Başkasına çok beñzeyen adem.

Menée [es] Tesvilat. Hile. İlkaat. Tezvirat.

Mener [fte] Götürmek. Rehberlik itmek. Nakl itmek. İdare itmek. Kullanmak. Sevk itmek. Peşi sıra sürüklemek. (yol) Müntehi olmak, isal itmek. Çıkmak. Terbiye itmek. Çizmek, resm itmek. (hayat) Sürmek, geçirmek. – **à bonne fin** Hüsn-i suret-le itmam itmek. – **de front** Aynı zamanda birkaç şey-le meşgul olmak. – **grand train** Müdebdep yaşamak, sefahat ve tantana içinde yaşamak.

Ménestrel [ez] Saz şairi, aşık.

Ménétrier [ez] Köy çalgıcısı. Seyyar çalgıcı. Başkalarını raks ittirmek için keman çalan adam.

Menette [es] Faziletfüruş, mürai kadın.

Meneur, se [e] Bir fesadı, bir cemiyet-i fesadiyeyi idare iden, ele başı. Rehber, sevk iden adam. – **d'ours** Ayı beyi.

Menhir [ez] Dikili taş; kaya ki bir abide-i kadimedir.

Ménilite [es] (mima) Bir nev ayne'ş-şems taşı.

Méninge [es] (tşr) Gışa-i dimağ; seha.

Méningé, e [s] (tşr) Sehai.

Méningite [es] (t) İltihab-ı sehaya.

Méningocèle [es] (t) Fıtk-ı sehaya.

Méningo-encéphalite [es] İltihab-ı sehaya ve dimağ.

Méningomalacie [es] (t) Teleyyün-i sehaya.

Méningo-myélite [es] İltihab-ı nuha-i şevki ve sehaya.

Ménisque [ez] (h) Bir tarafı muhaddep bir tarafı mukaar olan dürbün cam. Muhaddep veya mukaar sath.

Ménole [es] Yanık tokmağı.

Ménologe [ez] Muhtelif takvimlerden bahs iden kitap. Eyyam-ı mahsusayı gösteren takvim.

Ménon [ez] Sürünüñ öñünde yürüyen teke, er keçi derisinden sahtiyan yapılan şark keçisi.

Ménopause [es] Tamam-ile hayzdan kesilme.

Ménorragie [ez] Hayz zamanı fazla dem gelme. İfrat-ı hayz.

Ménorrhée [es] Hayz. Adet-i şehriye.

Menotte [es] (çocuk lisanında) Küçük el. (cm) Kelepçe.

Menotter [fte] Kelepçe takmaka.

Menouille [e] (argo) Para; mangır.

Mense [es] Bir daire-i ruhaniyeniñ varidatı.

Mesols [es] (mima) Kemer anahtarı taşı.

Mensonge [ez] Yalan. Masal, düzen. Hurafat. Boş şey. Vahi, haya, hata.

Mensonger, ère [s] Yalan. Batıl. Muğfil-i hurafı. Ercüfe, efsane kabilinden.

Menstruation [es] Hayz vakti. Hayz.

Menstrué [s] Adet-i şehriyesini muntazaman gören.

Menstruel, le [s] Hayzi.

Menstrues [es-cm] Adet-i şehriye; kadınlarıñ ay başısı. Hayz kanı.

Mensualité [es] Şehri olan şey, aylık (maaş).

Mensuel, le [s] Şehri, ayd, bir kere vaki olan; aylık.

Mensuellement [h] Aydan aya. Beher-i ay. Ayda bir gün.

Mensurabilité [es] Kabiliyet-i mesaha.

Mensurable [s] Kabil-i mesaha.

Mensurateur [e-s] Mesaha iden. Ölçen. Mesahaya yarayan şey.

Mensuration [es] Mesahe. Mesahe-i ameliyatı. Ölçme.

Mentagre [es] Çeñede husule gelen bir nev tuzlu balgam.

Mental, e [s] Akli, dimağı. Zihni, ruhi. **calcul** – Hesab-ı zihni. **maladies** – es Emraz-ı akliye; dimağıye.

Mentalement [h] Zihnen. Akıl ile.

Mentalité [es] Zihniyet. Ruhiyet.

Mente [es] Bir nev yün kumaş.

Menterie [es] Yalan, kizb, düruğ, uydurma. Efsane.

Menteur, se²⁵¹ [e-s] Yalancı. Muğfel.
Menteusement²⁵² [h] Yalancılık-la. Yalan olarak.
Menthe [es] Nane. Menta.
Menthol [ez] (k) Naneli ispirto.
Menti, e [s] Hükmüne riayet idilmeyen mevud-ı sadakat.
Mention [es] Zikir; tezkar. – **honorable** Zikr-i cemil. Müsabakaya konulan kitaplardan ikinciliği kazanana virilen unvan.
Mentionné, e [s] Zikir idilmiş. Mezkur. **ci – haut** – Balade mezkur, salifü'l-beyan.
Mentionner [fte] Zikir itmek.
Mentir [fl] Yalan söylemek. Muğfel-i zevahir-le aldatmak. – **à** Tekzip itmek, tenakuza düşmek. **sans** – Bila-hilaf. Hakikatte.
Menton [ez] Çeñe.
Mentonnet [ez] Kapı mandalının horozu. Sustalı bıçaklarının, çakılarının ucunda namlı kaidesinin girmesine mahsus boya.
Mentonnier, ère [s] Çeñeye müteallik. Zakani.
Mentonnière [es] Çeñe bağı. Çeñelik. Çeñe zırhı. Şapkının çeñe altından geçen kayışı.
Mentor [ez] (**main**) Akıl hocası. Rehber, mürşit. Lala, mürebbi.
Mentorat [ez] Mürşitlik, lalalık. Mürebbilik, rehberlik.
Menu, e [s] Ufak. İnce. – **frais** Az ehemmiyetli. – **pepule** Ahalinin eñ aşağı

²⁵¹ Sözlükte “Menteur, se” şeklindedir.

sınıfı. – **plomb** İnce saçma. – **monnaie** Ufaklık. – **plaisir** Eğlence mesarifi. (ez) Avam-ı nas. Yemek listesi. **par le** – Mufassalan. (h) Ufak ufak.

Menuaille [es] Hırdavat. Ehemmiyetsiz şeyler. Ufak para. Ufak balıklar.

Menuet [ez] Bir nev raks.

Menuet, te [s] Küçük, nahif, nazik.

Menu-gros [ez] Kuyumcuların yıkanmış külünden çıkarılan altın ve gümüş parçaları.

Menuis veya **Menuisaille** [es] İnce av saçması. Kömür imaline mahsus ince dal.

Menuiser [fte] Tahtayı ağacı kesmek, inciltmek. Doğramacılık, marangozluk yapmak.

Menuiserie [es] Doğramacılık. Doğramacı işi. Doğramacı, marangoz dükkanı.

Menuisier [e-sz] Doğramacı. Marangoz.

Ménure [es] Şelyak kuşu.

Ményanthe [ez] Acı yonca; su yoncası.

Méphistophél's [ez] Şeytan. Ahlaksız, habis adem. Fasık, facir.

Méphitique [s] Müntin. Müteaffin (hava vesaire).

Méphitiser [fte] Sütü-ı müntin-le efsat itmek.

Méphitisme [ez] Havanın vahamet peyda itmesi, fenalaşması; murdarlaşması. İntan. İntaniyet.

²⁵² Sözlükte “Menteusement” şeklindedir.

Méplat [s] Eñi kabilinden ziyade olan. (ez) Birleşmeleri halinde bir cismiñ sathını teşkil iden satıhlardan her biri.

Méprendre [ft] (se) Yañılmak. Bir adamı başka birine beñzetmek; bir şeyi başka bir şey zan itmek. Biriniñ hissiyatını yañlış takdir iderek aldanmak. **à s’y** – Aldanılacak derecede.

Mépris [ez] Hakaret. Zillet. Hor bakma. **tenir en** – Hakir görmek. Tahkir itmek. **tomber, être dans le --** Başkalarınıñ hakaretine maruz kalmak. **au – de** İstihkar iderek. Ehemmiyet virmeyerek.

Méprisable [s] Hor bakmaya layık. Şayan-ı tahkir. Zelil.

Méprisant, e [s] Muhakkir. Tahkir iden. Tahkire delalet iden.

Méprise [es] Hata. Yañılma. Pot kırma. **par** – Sehven. Yañılarak.

Mépriser²⁵³ [fte] İstihkar itmek. Hakir görmek. Hor bakmak. Ehemmiyet virmemek. Hiçe saymak.

Mer [es] (r okunur) Deñiz, derya, bahr. **par** – Deñiz tarik-ile, bahren. Kesretten kinaye olarak : derya. – **de sang** Kan deryası. **la – à boire** Gayet müşkil ve uzun sürecek iş.

Mercanti [ez] Ordu satıcısı. Panayır satıcısı. Adi satıcı.

Mercantile [s] Ticari. Menfaatperest.

Mercantilement [h] Tüccarca. (mec) Mefaatperestane.

Mercantilisme [ez] Menfaatperestlik. Ticaret.

Mercantiliste [e] Müfrit ticaret taraftarı.

Mercantille [es] Ehemmiyetsiz, adi ticaret.

Mercenaire [s] Menfaatperest para canlısı. Ücretli. Ecir. Ücret-le çalışan. (ez) Ücretli asker. Menfaatperest adam. (e) Ücret-le çalışan işçi.

Mercenariat [ez] Ücret-le çalışmak. Ücretli asker olma.

Mercenairement [h] Ücretli olarak. Ücret mukabilinde. Menfaatperestane.

Mercenarism [ez] Menfaatperesti.

Mercerie [es] Çerçilik. Çerçi dükkkanı. Çerçi eşyası.

Merci [es] Aman. Merhamet. **crier** – veya **implorer** – Merhamet, af dilemek. **demande** – Aman talep itmek. **don d’amoureuse** – Kadınlarıñ eñ büyük lutf-ı aşıknesi, teslim-i nefis itmek. **Dieu** – Allah’a şükür, Allah sayesinde. Elhamdülillah, la-hamt. **sans** – Bi-aman. **à** – İstedığı kadar.

Merci [ez] Teşekkür. **dire** – Teşekkür itmek. (mec) Teşekkür iderim.

Mercier, ère [e] Çerçi.

Mercredi [ez] Çarşamba. – **des cendres** Büyük perhiziñ ilk günü.

Mercure [ez] (hey) Utarit.

Mercure [ez] Zibak, cıva. (mec) Vasıta, sai, kılavuz. Miyancı.

Mercurial [ez] Cıvalı ilaç. (cemi müstameldir)

Mercuriale [es] Yer fesleğeni. Zehairiñ piyasa fiyatı cetveli; rayiç fiyatı. Tekdir, tazir.

²⁵³ Sözlükte “Mépriser” şeklindedir.

Mercurialiser [fte] Bir kimsede cıva ile zehirlenmeyi mucip olmak.

Mercurialisme [ez] (t) Cıva ile zehirlenme.

Mercuriel, le [s] Zibaki; çiviye havi. Çivi ile husule gelen.

Mercurien, en [s-e] (ulum-ı gaybiye) Utarit seyyaresinin tesiratına tabi olan insanlara denir.

Mercurifère [s] Cıvayı muhtevi.

Merdaille [es] Adi adam veya çocuk. Muacciz, yaramaz çocuklar güruhu. Boklu, pis.

Merdillon [ez] Küçük pis çocuk. Muacciz, murdar çocuk.

Merde [es] Pislik, necaset, fazalat, bok.

Merd-d'oie [ez] Sarı ile yeşil arasındaki renk. Bu renkte olan.

Merdeux, se [s] Necasetli. Boklu. (mec) Adi, ehemmiyetsiz çocuk veya şahıs.

Merdicole [s] Bok içinde yaşayan (böcek).

Mère [es] Valide, ana, anne. Dişi (hayvan). (mec) Yetim ve fukara anası. Rahipler manastırında baş rahibe. Bir şeyiñ menbai, mastarı, menşei olan şey veya memleket. Madar. Sebep. – **patrie** Mader-i vatan. – **branche** Ana dal. (fn) Ana kalıp. (s) **langue** – Lisan-ı asli, ana lisan. **reine** – Valide sultan, valide-i kraliçe. **idée** – Bir eseriñ mevzu u fikir-i esasisi.

Mère [s] Temiz, pak. Halis.

Méreau [ez] Kaydırak.

Mérendère [es] Acı çiğdem.

Mergule [ez] Bir nev kara bataklık.

Méridien [ez] (coğ) Tul dairesi. Nısfü'n-nehar dairesi. **premier** – Mebda-i tul dairesi. – **magnétique** Nısfü'n-nehar mıknatısı.

Méridien, ne [s] Tul dairesine mensup. Öğleye, zeval vaktine ait, müteallik.

Méridienne [es] Nısfü'n-nehar hattı, nısfü'n-nehar dairesi. Öğle yemeğinden soñra uyku. Uzun kanep.

Méridional, e [s] Cenubi. (e) Cenup ahalisinden olan adam.

Meringue [es] Şeker-le yumurta akından yapılan pasta.

Mérimos²⁵⁴ [ez] (s okunur) İspanya'niñ merinos koyunu, bunuñ yapağısı. Merinos yününden yapılan kumaş.

Mérise [es] Kuş kirazı. Yabani kiraz.

Mérisier [ez] Kuş kirazı. Yabani kiraz ağacı.

Méritant, e [s] Değerli. Müstehak. Ehliyetli. Liyakatlı.

Mérite [ez] Değer. Meziyet. Kıymet. İstihkak, ehliyet, liyakat. Liyakatli, ehliyetli, sahib-i meziyet-i adam. **se faire un** – **de** İftihar itmek. **se donner le** – Bir şeyiñ şerefini benimsemek.

Mériter [fte] Layık ve müstehak olmak. Değer olmak. Kesb-i istihkak itmek. Muhtaç olmak. İstihkak-ı kesbittirmek. (fl) **bien** – **de** Mühim bir hizmette bulunmak, bu suret-le şerefe layık olmak.

Méritoire [s] Değerli. Şayan-ı takdir.

²⁵⁴ Sözlükte “Merinos” şeklindedir.

Merlan [ez] Merlanos balığı. Yapma saç satan adam.

Merle [ez] Kara tavuk. **fin** – Hilekar adam. – **blanc** Bulunmaz adam veya şey. (istihza-i tarik-ile) **beau** – Çirkin, mundebur adam.

Merleau veya **Merlot** [es] Kara tavuk yavrusu.

Merlette [es] Dişi kara tavuk.

Merlin [ez] Kasap çekici. Odun yarmaya mahsus büyük balta. (bhr) Mürnel. Üçleme halat.

Merlon [ez] (istihza) Mazgal aralığı.

Merluche [es] Kurutulmuş morina balığı.

Méocèle [es] (t) Uyluk fitığı. Fıtk-ı fahzi.

Merrain veya **Mairain** [ez] Yarma kereste.

Merveille [es] Nadire. Ucube. Harikulade şey. Harika. Şayan-ı takdir ve hayret şey. **faire des – s** Harikalar vücuda getirmek. **à** – Fevkalade, pek mükemmel. **les sept – s du monde** Acayib-i seba-i alim.

Merveilleusement [h] Harikulade bir surette. Soñ derece.

Merveilleux, se [s] Şayan-ı hayret. Şayan-ı takdir. Mükemmel. Pek ziyade, gayet güzel. Harika-i nema. (ez) Eñ ziyade garip, şayan-ı hayret, şaşılacak şey.

Merveillosité [es] Harikalar vücuda getirme, şayan-ı hayret şeyler düşünme kudreti.

Mes [sm] **Mon** ve **maniñ** cemi.

Mésaise [es] Neşesizlik, keyifsizlik.

Mésalliance [es] Küfv olmayan kimse ile izdivaç.

Mésallier [fte] Küfv olmayan-la evlendirmek. (mec) Adi ademler meclisinde bulunmak. **se** – Küfv olmayan-la evlenmek.

Mésange [es] İskete kuşu. Baştan kara kuşu.

Mésangette [es] Kuş tutmaya mahsus kapanca.

Mésaraïque [h] (tşr) Masaraki.

Mésarriver [fl] Neticesi fena çıkmak. Neticesi fenaya müncer olmak. Fena suret-le neticelenmek.

Mésavenance [es] Hoşa gitmeyen şey. Ayıp, kusur, noksan.

Mésavenant, e [s] Hoşa gitmeyen; güzel, iyi olmayan.

Mésaventure [es] Fena tesadüf. Kaza. Musibet.

Mésédifier [fte] Kepaze, terzil etmek.

Mésemployer [fte] Fena kullanmak.

Mésentendu [ez] Su-i tefehhüm.

Mésentente [es] İtilafsızlık. Añlaşmamazlık. Fıkdan-i itilaf.

Mésentèr [ez] (tşr) Masarika.

Mésentérique [s] (tşr) Masariki.

Mésentérite [es] İltihab-ı masarika.

Mésestimable [s] Şayan-ı itibar olmayan. Şayan-ı takdir olmayan.

Mésestimation [es] Bir şeyiñ kıymetini yañlış takdir itme.

Mésestime [es] Su-i teveccüh. İtibarsızlık. Su-i zan.

Méestimé [fte] Su-i zanda bulunmak. Takdir itmeme. Bir şeyi kıymetten aşağı takdir etmek.

Mésintelligence [es] İhtilaf. Nifak. Adem-i imtizaç. Geçimsizlik. Mübayenet.

Mésinterpréter [fte] Fena mana virmek. Su-i tefsir etmek.

Mésmérisme [ez] Almanyalı doktor Mesmer'in keşfi u tesis ettiği mıknatıs-ı hayvaniye. Manyetizma ve hipnotizma nazariyatı. Manyetizma ile usul-i tedavi. Mesmer usulü.

Mesnil [ez] Küçük çiftlik. Küçük sayfiye.

Mésocarpe [ez] Meyvelerinin etli kısmı.

Mésocéphale [s] (tşr) Dimağın ortasında bulunan.

Mésocôlon [ez] (tşr) Ribat-ı kolon.

Mésoderme [ez] (tşr) Hakku'l-edeme.

Mésogastre [ez] (tşr) Hakku'l-batın.

Mésoglosse [s] (tşr) Hakku'l-lisan.

Mésologie [es] Mebhas-i muhitat.

Mésomètre [ez] (tşr) Ribat-ı rahim.

Mésomphale [ez] (tşr) Sürre. Göbek.

Mésophryon [ez] (tşr) Mabeynü'l-hacibeyn.

Mésophyte [ez] (nb) Unayk.

Mésothorax [ez] (tşr) Sadr-ı vusta.

Méozoïque [s] Hayvaniye-i mutavassıta-i devri arazisi.

Mesquin, e [s] Hasis, miskin. Kadr u meziyetten ari. Adi. **sentiments** – s Hissiyat-ı adiyane.

Mesquinement [h] Miskinane. Adiyane. Hasisane.

Mesquinerie [es] Miskinlik. Adilik. Hasislik.

Mess [ez] Alay-ı zabitan veya küçük zabitanın yemek salonu. Bu suret-le içtima iden zabitan ve küçük zabitan grubu.

Message [ez] Haber-i isali. Sipariş. Sailik. Beyanname. Emirname. Tebliğ-i resmi. Name.

Messenger, ère [e] Haberci. Sai. İlçi. Eşya, mektup vesaire götüren arabacı. Bu araba. – **du jour** Fecr. – **de malheur** Kara haberci. **les – ères du printemps** Kırılmaçlar.

Messagerie [es] Nakliye şirketi. Şimendifer veya vapur-la icra idilen nakliyat. Nakliye şirketi idarehanesi. Şimendifer-le sevk olunan emtia.

Messagiste [ez] Nakliyat-ı mültezime.

Messaline [es] Namuzsuz kadın.

Messe [es] Kilisede icra olunan ayin. Kudas ayini. İcra-yı ayin, dua etmek için rahibe virilen ücret, para. **livre de** – Dua kitabı. – **noire** Ervah-ı habiseyi davet için çekilen esma-i sefiliye.

Messéance [es] Münasebetsizlik. Edep ve terbiyeye mugayir hal.

Messéant, e [s] Münasebetsiz, yakışık almayan edep ve terbiyeye mugayir.

Messénien, ne [s] Messinalı.

Messoir [fl] Yakışık almamak. Muvafık olmamak. Yakışmamak.

Messer [ez] (r okunur) Vakt-ile mösyö yerine istimal olunurdu. – **gaster** Mide.

Messianique [s] Mesihî, Hazret-i İsa'ya ait. Hristiyan.

Messianisme [ez] Mesihe itikat, iman itme. Mesihilik. Hristiyanlık. İsa'yı, mesihi bekleme.

Messidor [ez] Fransa'da ilk cumhuriyet senesiniñ onuncu ayı (20 haziran ile 19 temmuz).

Messie [ez] Mesih. Mesiha. **être attendu comme le** – Sabırsızlık-la beklemek.

Messier [ez] Kurucu.

Messin, e [e-s] Meç²⁵⁵ şehri ahalisinden olan, Meçli.²⁵⁶

Messire [ez] Efendi; çorbacı.

Mestre [ez] (bhr) Mayestra direği.

Mesto [es] (mu) Müellim, hazin ve enindar.

Mesurable [s] Ölçülebilir. Kabil-i mesaha.

Mesurage [ez] Mesaha. Ölçme.

Mesure [es] Mikyas, ölçü. Mesaha. (mec) Vasita-i mukayese. (aruz) Vezin. (mu) Usul : **-battre la** -- Usul vurmak. (mec) Tedbir, çare. Had. İtidal, temkin. **être en** – İktidarında bulunmak, bir halde bulunmak. **donner sa** – Neye muktedir olduğunu göstermek. **dans la** – **de** Had veya nisbeti dahilinde, nisbetine göre. **outré** – Fevke'l-had, hadden efsun. **au fur et à** – Tedricen, ale'-t-tedric. **à** – **que** İttikçe, oldukça. **poids et** – **s** Evzan ve ekyal. **dans une grande** – Külliyyet üzere, büyük mikyasta. -- **de précaution** Tedabir-i ihtiyatiye. **par** – **de précaution** İhtiyata riayeten. **sages** – **s**

Tedabir-i hekimane. **sur** – Ölçü üzerine. – **s de longueur** Tul-ı mikyasta. – **s des poids** Evzan mikyasları. – **de temps** Zaman mikyasları. -- **s des capacités** Ecsam ve ekyal mikyasları. **prendre les** – **s nécessaires** Tedabir-i lazımeği ittihaz itmek. – **s sévères** Tedabir-i şedide.

Mesuré, e [s] Mutedil, itiyatkar; temkinli, mutabassır. Hesaplı, muayyen. Batı.

Mesurer [fte] Ölçmek, mesaha itmek. Ebatında olmak. Mukayese itmek. İtidal ve temkin-le tanzim itmek. Nisbet itmek. Mütenasip bulundurmak. **se** – Mesaha idilmek. **se** – **avec quel qu'un** Bir-ile kavga itmek, boy ölçüşmek.

Mesureur [ez] Ölçücü. Mesaha aleti.

Mésuage [ez] Su-i istimal.

Mésuser [fte] Su-i istimal itmek.

Métabole [es] (ed) Aks ve tebdil denilen sanat-ı bedie. (s) İstihaleye duçar olan (hayvanat).

Métabolique [s] (fiz) Tabiatıñ tebeddülünü husule getiren. (hayvanat) Tebdil-i şekl iden.

Métabolisme [ez] Zi-hayat uzviyyetleriñ duçar oldukları tebeddülâtıñ heyet-i umumiyesi.

Métacarpe [s] (tşr) El ayası. Muştü'l-yed.

Métacentre [ez] Merkez-i tahavvül.

Métachronie [es] (t) Ehdab-ı ihtizaziyeñ ahrekât-ı mütevaliyesi.

Métachronisme [ez] Tahrif-i tarih. Bir vakıyı, zuhura geldiği tarihten

²⁵⁵ Sözlükte “Meç” diye geçen yer bugünkü “Metz” şehridir.

²⁵⁶ Sözlükte “Meç” diye geçen yer bugünkü “Metz” şehridir.

mukaddem vukua gelmiş gibi göstermek suret-ile yapılan hata.

Métagenèse [es] Cinsiniñ müdahalesi olmaksızın usul-i tevlit. Tevellüt, tenasül minvali.

Métagramme [ez] Bir kelimede bir harfiñ değiştirilmesi.

Métairie [es] Ortakçılık, yarıcılık suret-ile işletilen arazi. Küçük çiftlik.

Métal [ez] Maden. (mec) Mizaç, seciye, tabiat.

Métaleps [es] (ez) Zikr-i melzum varidat-ı lazım veya zikr-i lazım varidat-ı melzum.

Métalléité [es] Maadiniñ havas-ı farika-i umumiyesi.

Métallescent [s] Şaşaa-i madeniyeyi haiz.

Métallifère [s] Hamil-i maden.

Métallique [s] Madeni nakdi. Altın ve gümüş akçe nevinden olan. **corps** – s Ecsam-ı madeniye. **substances** – s Mevad-ı madeniye.

Métalliser [fte] Madene tahvil itmek. Maden kaplamak. Mürekkep maadeni musaffa hale getirmek.

Métallochimie [es] Kimyanıñ maadenden bahs iden kısmı. Kimya-yı madeni.

Métallogénie [es] Filizzat-ı madeniye ve filizzat-ı hamil maden-i fenni.

Métallographe [e] Maadin ve halitalarıñ tahlilat-ile işğal iden kimse.

Métallographie [es] Maadin ve halitalarıñ usul-i tahlili. Tavsifü'l-maadin.

Métalloïde [ez] Madeni olmayan cism-i basit. Şibh-i maden.

Métallurgie [es] Sanayi-i madeniyeye dair. İstihsal-i maadine müteallik.

Métallurgiste [ez] Sanayi-i madeniye ile tevaggul iden kimse.

Métamère [s] Muahharü't-terkip (cisim).

Métamorphisme [ez] İstihale. Bir kayanıñ kimyevi ve hükmü tadilatı.

Métamorphopsie²⁵⁷ [es] (t) Galat-ı basar.

Métamorphosee [es] Şekl u suretiñ tagayyürü. Tenasüh. (ta t) İstihale. (mec) Bir kimseniñ servet, hal ve ahlakında husule gelen harikulade tebeddül.

Métamorphiser [fte] Şeklini değiştirmek. İstihale ittirmek. Tadil itmek. (mec) Şekl-i haricisini veya ahlakını değiştirmek.

Métaphore [es] (ez) Mecaz; istiare.

Métaphorique [s] Mecazi. Müstear.

Métaphoriquement [h] Mecazen. Mecaz ve istiare tarik-ile.

Métaphoriser [fte] Mecaz ve istiare tarik-ile söylemek.

Métaphoriste [e] Mecaz ve istiare tarik-ile söz söylemeyi itiyat idinen kimse.

Métaphorese [es] Tercüme, tercüme-i latife ve harfiye. Şerh, tefsir.

Métaphraste [ez] Şarih, müfsir.

²⁵⁷ Sözlükte “Métomorphopsie” şeklindedir.

Métaphysicien [ez] Hikmet-i mabadu't-tabia ile iştilal iden alim. Ehl-i hikmet.

Métaphysique²⁵⁸ [es] Hikmet-i mabadu't-tabia. Metafizik. Mabadu't-tabiat. İlm-i hikmet. Hikmtü'l-ilahi. (s) Hayali.

Métaphysiquer [fte] Hayalet-le uğraşmak.

Métaplasme [ez] (s) Bir kelimeniñ bir harf-i ilave veya hazf ile tadili : kalp, iptal.

Métapsychique [es] Mabadu'l-ruhiyat.

Métastase [es] (t) İntikal-i maraz.

Métatarse [ez] (tşr) Muştu'l-kadem.

Métathèse [es] (sr) Takdim ve tehir.

Médayage [ez] Yarıcılık, ortakçılık suret-ile bir araziniñ iltizamı. Müzaraa usulü.

Métayer, ère [e] Yarıcı. Ortakçı. Mezari.

Méteil [ez] Çavdar-la karışık buğday.

Métempsycose [es] Tenasüh. (mec) Tagayyür. Temessül.

Météore [ez] Alaim-i cevviye. Hadise-i havaiye. (mec) Muvakkat bir devirde büyük bir şaşaa ile parlayan, haiz-i nüfuz olan adam.

Météorique [s] Alaim-i cevviye mütealliki cevvi.

Metéorisation [es] Mide veya emada gaz terakümü, şişkinlik.

Météorisaer [fte] Mide veya emada gazı teraküm ittirek şişirmek. Şişkinlik virmek.

Météorisme [ez] İntifah-ı batın, şişkinlik.

Météorite [ez] Hacer-i semavi.

Météorognosie [es] Hadisat-ı semaviyeniñ arzıñ havayı nesimine olan tesirati.

Météorologie [es] Hikmet-i tabiiyede alaim-i cevviye bahsi.

Météorologique [s] Cevvi. Alaim-i cevviye müteallik.

Météorologiste yahut **Météorologue** [ez] Alaim-i cevviye alimi.

Météoromancie [es] Alaim-i cevviye ile tefeül.

Météoroscope [ez] Alaim-i cevviye tarassudatına mahsus alet, dürbün.

Métèque [ez] Başka bir memlekette ikamet iden ecnebi.

Méthémérin, e [s] (t) Yevmi. **fièvre – e** Her gün tutan sıtma, humma-yı yevmiye.

Méthode [es] Usul, kaide. Adet, tarz-ı hareket. (fls) Usul, usul-i tedrise müteallik kitap (fen, sanata ait). (nb) Usul-i tasnif.

Méthodique [s] Usuli. Muntazam. Usul ve kaideye tevfiyen. Mürettep.

Méthodiquement [s] Usul ve kaidesi vech-ile, muntazaman, mürettep ve muntazam bir surette.

Méthodisme [ez] Usulperesti.

Méthodiste [ez] Usulperest.

Méthodologie [es] (mn) Usuliyat.

Méthyle [ez] (k) Metil. – **violet** Metil boyası. Mor boya.

²⁵⁸ Sözlükte "Métaphysique" şeklindedir.

Méthylène [es] (k) Odun ruhu.

Méthylique [s] Metili. **alcool** – Hamız-ı metil.

Méthyomanie [es] Müskir-i likörler içmek itiyadı.

Méticuleusement [h] İtinakarane. Muşıkafane. Kemal-i fikakt ve itina ile.

Méticuleux, se [s] Teferruata pek ziyade dikkat iden, muşıkaf. Musus. Mevsum.

Méticulosité [es] Teferruata pek ziyade dikkat ve itina. Mevsumluk.

Métier [ez] Sinaat, hırfet; sanat. İş, meşguliyet. Destgah. Makine. **faire** – **de** İcra-yı sanat itmek. **faire son** – Başkalarınıñ, işine karışmamak. **corps de** – Esnaf cemiyeti, heyeti.

Métis, se [s] Melez. Hilasi.

Métissage [ez] Melez yapma. Hilasiyet.

Métisser [fte] Melez yapmak.

Métonomasie yahut **Métonomase** [es] Bir ism-i hassı başka bir lisana tagayyür iderek tercüme, tebdil lafzı, tahvil-i nam.

Métré [ez] Metre ile ölçme. Ölçülen metre miktarı.

Métonymie [es] (ed) Bir şeyi kendisine sebepten müsebbibe, zarftan mazrufa, cüzden küle delalet iden bir münasebetle merbut diğer bir şey-le ifade itmekten ibaret, ilm-i bediiñ bir nev sanat-ı kelamiyesi, istiare-i mekniye.

Métoposcopie [es] Hudut, esarir-i vechiye bakarak tefeül.

Métrage [ez] Metre ile ölçme. Bir şeyiñ tulu.

Métralgie [es] (t) Rahim ağrısı. Elem-i rahm.

Mètre [ez] Metre. (şiiirde) Vezin, bahr, şiiir. Bir metre tulunda demir veya tahtadan ölçü aleti – **carré** Metre murabbai. – **cube** Metre mikabı. – **à ruban** Şerit-i metre.

Mètre [fte] Metre ile ölçmek.

Mètreur [ez] Metre ile ölçen kimse. Mimar.

Métrique [s] Metre ve ölçüye müteallik. **système** – Usul-i aşari.

Métrite [es] (t) İltihab-ı rahm.

Métro [ez] Paris'te Metropolitent şimendiferiniñ şekl-i muhtasarı : metre.

Métrocèle [es] (t) Fitk-ı rahim.

Métrodynamic [es] (t) Veca-i rahim.

Métrologie [es] Fen-i evzan ve mesaha. Fen-i evzan ve mesahadan bahis-i kitap.

Métromane [ez] Şiiir budalası.

Métromanie [es] Şiiir, manzum söz söylemek merak ve iptilası.

Métronome [ez] Mikyas-ı seda.

Métrographie [es] (t) Ale'l-umum rahim hastalıkları.

Métropéritonite [es] (t) İltihab-ı rahmi-yi sıfaki.

Métropole [es] Bir memleketiñ eñ büyük şehri, makarri, payitahtı, şehre müteallik, ait. Baş piskoposluğa ait.

Métropolitain [ez] Şehir dahilinde işleyen yer aleti yahut havaiyi şimendifer. Serpiskopos.

Métropolitane [ez] Metropolit (Ortodoks mezhebinde).

Métroptose [es] (t) Sukut-ı rahm.

Métrorragie [es] (t) Nezf-i rahm.

Métrorrhée [es] Seyelan-ı rahm.

Métrosalpingite [es] (t) Rahm ve muhit rahim iltihabı.

Métroscope [es] (t) Rahimi beyn denilen rahim dahilinde görmeye mahsus alet.

Métrotomie [es] (t) Haza-i rahm.

Mets [ez] Yemek. Taam.

Mets-indien, ne [e] Yerli Amerikalı ile ırk-ı ebyaza mensup ebeveynden hasıl olan melez çocuk.

Mettable [s] Giyilebilir. Kabil-i iksa.

Mettage [ez] Koma, yerleştirme, vaz itme.

Metteur [ez] Koyucu. Vazı. – **en oeuvre** Kıymetli taşları takıp yerleştiren sanatkar. – **en page** Matbaada dizilmiş yazıları sahife haline koyup bağlayan işçi. – **en scène** Vazı sahne.

Mettre [fte] Koymak, vaz itmek, sokmak. Yerleştirmek, takmak. Tanzim itmek. Katmak, ilave itmek. Karıştırmak. (elbise, şapka, ayakkabı) Giymek. (para) Yatırmak. Sarf itmek. Sarf itmek. Sarf itmek (zaman). Hazırlamak, terbiye itmek (yemek). Bestelemek. (laubaliyane) Farz itmek. (mec) -- **la table** Sofrayı hazırlamak. – **le feu** Ateş virmek, yangın yapmak. – **bas** Çıkarmak, yere koymak. (hayvan) Yavrulamak, doğurmak. – **à terre** Yere vaz itmek, karaya çıkarmak. – **à mort** Öldürmek, telef itmek. – **à fin** İkmal itmek. (tarla) Ekmek, zer itmek. – **la main sur** Tevkif itmek. – **aux prises** Kavgaya, muharebeye tutuşturmak. – **en retraite** Tekaüde sevk itmek. – **sur pied de guerte** Hal-i seferberiyeye vaz itmek. – **au jeu** Veya sadece – bahse tutuşmak, girişmek; kumara konulacak parayı koymak. – **haut** Mübalağa ile

methitmek, pek fazla takdir itmek. (laubaliyane) Göklere çıkarmak. – **à la mer** Denize indirmek, ruy-u deryaya tenzil itmek. -- **la main à** Başlamak. – **à côté** Bir kenara koymak, saklamak. – **en peine** Tasdi, izaç itmek. – **en pièce** Parçalamak, kırmak. -- **à sec** Kurutmak. -- **à l'épreuve** Denemek, tecrübe itmek. -- **à mème** Teshil itmek, vesait-i teshiliye göstermek. **y – du sien** Fedakarlık itmek. Muvafakat itmek. – **à sac** Nehb ve garet itmek. – **en demeure** Resmen ihtar itmek; medyuna mahkeme veya icra vasıtası-la tebligat-ı resmiyede bulunmak; tazyik itmek. – **à exécution** Mevki-i icraya koymak. – **en mouvement** Tahrik itmek. – **au courant** Malumat virmek, haberdar itmek. – **au net** Bir yazıyı tebyiz itmek, temyiz itmek. – **à contribution** Haraca kesmek. – **à la porte** Kovmak, kapı dışarı itmek. (argo) – **dedans** Aldatmak, kafese koymak, hapsitmek. **se** – Oturmak, yerleşmek. Giyinmek. Başlamak. **se – de la partie** İştirak itmek. **se – en colère** Hiddetlenmek, kızmak. **se – à son aise** Rahatça, sıkılmaksızın hareket itmek, rahatsızlanmak. **s'y** – Bir şeye teşebbüs itmek, bir işe koyulmak. **se – au frais** Masraf itmek, muvaffak olmak veya hoş gitmek için sarf-ı gayret itmek. **se – au hasard de** Tehlikeye atılmak, nefesi tehlikeye maruz kılmak. **se – en tête** Zihnine yerleştirmek, musırrane talep itmek. **il se met bien** – İyi giyinir. (amiyane) Her şeye eyvallah diyor. **se – sur son trente et un** Soñ derece süslenmek. **se – sur son quant à soi** Kendine ehemmiyet-i mahsusa virmek, yapmacık yapmak, azamet taslamak. **se – avec** Bir-ile zevc ve zevce gibi yaşamak. – **en opposition** Muhalefet itmek, muhalif harekette bulunmak. **ne savoir où se** – Ne yapacağını şaşırmaq. (argo) **se – à table** İtiraf itmek, arkadaşlarını ele

virlemek; ihbar etmek. **se – le doigt dans l'oeil** Bir kabahat işlemek.

Méture [es] Mısır unundan yapılan ekmek; ekmeği.

Meublant [s] Tefrişe yarayan. Uyan.

Meuble [ez] Esas-ı beytiye; mobilya. Mefruşat mal, mülk. **être dans ses – s** Eşyası kendine ait bir ev, apartmanda oturmak.

Meuble [s] Seyyar, müteharrik, menkul. **biens – s** Emval, eşya-yı menkule.

Meublé, e [s] Mefruş. Döşeli. (laubaliyane) **bouche bien – e** Güzel dişli ağız.

Meubler [fte] Döşemek. Donatmak. Tefriş etmek. Levazımını tehiye etmek. – **sa mémoire** İktisab-ı malumat etmek. **se –** Möble satın almak.

Meugler [fl] (öküz) Böğürmek.

Meulage [ez] Bileme. İnceltme.

Meule [es] Değirmen taşı. Peynir kellesi. Müdevver bileği taşı. Ot, saman vesaire yığını, tınaz. (argo) Parasız, kopuk. Gübre yığını.

Meuler [fte] Bileği taşında bilemek; inceltmek.

Meulerie [es] Değirmen, bileği taşlarınıın yapıldığı yer.

Meulier, ère [s] Değirmen taşlarına müteallik, ait. **pierre – ère** Değirmen taşı.

Meulier [ez] Değirmen taşçısı.

Meulière [es] Değirmen taşı; değirmen taşı ocağı.

Meulon [ez] Küçük ot, kenevir, saman yığını.

Meunerie [es] Değirmencilik. Tahniye. Değirmenci esnafı.

Meunier, ère [e] Değirmenci. (ez) Papağan ve emsali tuyur-ı muhtelifeye virilen isim. Hamam böceği. **escalier de –** Dik ve dar düz merdiven. (s) Değirmencilığe ait, müteallik.

Meunière [es] (ta t) Uzun kuyruklu baştan kara kuşu.

Meurt-de-faim [e] Açlıktan nefesi kokan adam. Fakir, ihtiyacı-ı mübremeden mahrum olan adam.

Meurt-de-soif [ez] Ayyaş, bekri.

Meurtre [ez] Katl. – **avec préméditation** Taammüden katl. (mec) **c'est un –** Büyük bir zarardır, cinayettir. **tentative de –** Kat-le tasaddı.

Meurtrier [ez] Katil.

Meurtrier, ère [s] Öldürücü, katl idici. Mühlik. (mec) Muharrip, tehlikeli.

Meurtrière [es] (istihka) Mazgal. (mima) Gez.

Meurtir [fte] Zedelemek.. Berelemek. Ezmek. (mec) Yaralamak, duçar-ı elem etmek.

Meurtissime [es] Bere. Ezik. Zedelenme. (mec) Namus lekesi.

Meute [es] Köpek sürüsü. Sürü. (mec) Gürüh, tehlikeli adamlar gürühu. Çıgırtkan.

Mévendre [fte] Zararına, ziyanına satmak.

Mévenir [fl] Felaket vuku bulmak. (az müstemeldir)

Mévente [es] Zarar-la, ziyanına satış. Karsız satış.

Mexicain, e [e-s] Meksikalı. Meksika'ya ait. (ez) Eski Meksika sekenesiniñ lisani.

Mézzéréon [ez] (nb) Mezeryon.

Mezzanine [es] Binaniñ iki katı arasında basık kat; ara katı.

Mezzo-terme [ez] (**medzo-tèr-miné** okunur) Evsat-ı umur.

Mi [ez] (mu) « Mi » notası.

Mi Yarım manasını ifade ider edattır.

Mezzo-terme [ez] (**medzo-tèr-miné** okunur) Evsat-ı umur.

Miaou [ez] Miyav (kedi). (laubaliyane) Kedi.

Mi-août [es] Ağustosıñ on beşi. Ağustos ortası.

Miasmatique [s] Miyasmosi, tasaudi.

Miasme [ez] Müteaffin, müntin-i buhar. Miyasmos. Tasaud.

Mialement [ez] Miyavlama. (mec) Kerih ses, şarkı.

Miauler [fl] Miyavlamak. (mec) Miyavlar gibi kerih bir ses-le şarkı söylemek.

Mica [ez] (mima) Mika, ak maden taşı.

Micacé, e [s] (mima) Mikai.

Mi-carême [es] Hristiyanlarıñ büyük perhiziniñ üçüncü haftasındaki perşembe günü.

Micaschiste [ez] Mika ile kuvars taşlarından mürekkep kaya. Mikaşist.

Miche [es] Büyük yuvarlak ekmek. Ekmek parçası. (amiyane) Ay. Kıç. (argo) Para.

Miché [ez] (argo) Alık, ahmak. Fahişeye para yediren erkek; fahişe dostu.

Mi-chemin [za] (à) Yarı yolda. (mec) Yarıda.

Micmac [ez] (c okunur) Entrika, hile, desise.

Miccoule [es] Çitlembik.

Miccoulier [ez] Çitlembik ağacı.

Mi-corps [za] (à) Belinden. Belinde. Beline. Yarı beline kadar.

Micracoustique [s] (fiz) Mismai. Sesiñ kuvvetini tezyide hadim.

Microbe [ez] Mikrop. Huveyn. (amiyane) Cılız, zayıf adam.

Microbicide [s] Mikropları öldüren.

Microbie [es] veya **Microbiologie** [es] (ta t) Mikrop mebhası, ilmi. Huveyniyat.

Microbiologiste [e-s] Mikrop ilm-ile, mikroplar-la meşgul olan alim. Mikrop mütehassısı

Microbique yahut **Microbien, ne** [s] Mikrobi. Mikroplara mensup ve müteallik.

Microbisme [ez] Uzviyet-i bedende mevlidü'l-emraz mikroplar bulunması.

Microcéphale [e-s] Kafası küçük. Küçük kafalı. (t) Fedm.

Microcéphalie [es] (t) Dimağñ küçüklüğünden mütevellit belahet; fedmiyet.

Microchimie [es] Tahlilat-ı kimyeviyede mikroskop istimali. Tahlil hurdebini.

Microchronomètre [ez] Küçük aksam-ı zamanı tayin ve mesahaya mahsus alet.

Micrococcus veya **Microcoque** [ez] Bir nev mikrop.

Microcosme [ez] Alim-i sagir.

Microcyte [ez] İstihale-i huveysaliyeye duçar olan kureyvat-ı hamra-i dem.

Micrographe [ez] Mikroplar hakkında tettebbuatta bulunan ve eser yazan mütehasıs.

Microhm [ez] (elektr) Bir omuñ milyonda bir kısmı.

Microhmmètre²⁵⁹ [ez] Elektrik mukavemetlerini tayin ve mesahaya mahsus gayet hassas bir alet.

Micrologie [es] Hurdebin ecsamından bahs-i kitap.

Micrologue [ez] Ecsam-ı hurdebiniye tettebbuat-ile meşgul adam.

Micromètre [ez] Eñ ufak şeyleri; mikroskop veya alet rasadiyeden bir ile tarassut idilen şeyleri mesahaya mahsus alet. Mikyas-ı hurdebini.

Micrométrie [es] Soñ derece küçük ebadı mesaha usulü.

Micromillimètre [ez] Bir milimetreniñ biñde biri. Buña (**micron**) dahi denilir.

Microphone [ez] Sedalarıñ kuvvetini teyit iden alet : musavvit. Mikrofon. (s) Zayıf sesli.

Microphonie [es] Zayıf seda.

Microscope [ez] Hurdebin. Mikroskop.

Microscopique [s] Hurdebin. (mec) Gayet küçük.

Microscopiser [fte] Soñ derece küçültmek.

Microsésisme [ez] Gayet hafif zelzele.

Microsporange [ez] (nb) Mahfaza-i büzeyre.

Microspore [es] (nb) Büzeyre.

Microstome [s] Küçük ağızlı.

Microtasimètre [ez] (fiz) Eñ küçük tazyik tahvillerini gösteren alet.

Microtéléphone [ez] Mikrofonlu telefon.

Miction [es] (t) Tebevül.

Micturition [es] Sık sık tebevül ihtiyacı.

Midi [ez] Zeval, öğle vakti. **sur le** – Öğle üstü. Cenup ciheti. – **moyen** Zeval-i vasati. – **vrai** Zeval-i hakiki. Memalik-i cenubiye. **en plein** – Güpegündüz. (argo) Pek güç! **il est midi!** Yalandır; doğru değildir!

Midshipman [es] (**miad-chipman** okunur) Bahriye zabıt namzeti.

Mie [es] Ekmek içi.

Mie [es] Muhibbe. Maşuka.

Miel [ez] Tatlı, hoş. **lune de** – Bal ayı. – **épuré** Sızdırılmış bal. **rayon de** – Bal gümeçi. **gâteau de** – Bal peyki.

Miélaison [es] Arılarıñ bal yapma mevsimi.

Miellature [es] Nebatatiñ üzerinde husule gelen bal. Asl-i nebati.

Miellé, e [s] Ballı. Bala mahsus, balı andırır.

Miellure veya **Miellée** [es] Asl-i nebati. Buña (**miellat** veya **miélat**) dahi denir. Arılarıñ bal yapma mevsimi.

Mielleusement [h] Tatlılık-la. Riyakarane. Mugfilane.

²⁵⁹ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Mielleux, se [s] Bal gibi tatlı. (mec) Müdahenekar. Riyakar. Muğfil.

Mien, ne [s] Baña ait, benim. (s) (**le, la, les** ile beraber) Benimki. (ez) **le mien** Baña ait olanı. Malımı. **j'y mets du** – Ben o işe para koyarım; fedakarlık ediyorum. Muvafakat idiyorum. **j'ai fait des – nes** Delilik idiyorum. **les miens** Akraba ve taallukatım. Mensubiyetim.

Miette [es] Ekmek kırıntısı. (mec) Kırıntı. Döküntü. Yemek arığı. Bakiye.

Mieur, se [e] Ortaklama ipek böceği yetiştiren kimse.

Mieux [h] Daha iyi. **être** – Daha iyi olmak. **aller de – en** – Gittikçe terakki etmek. **tant** – Niamu'l-matrup pek ala. **faute de** – Daha iyisi olmadığı için, daha mükemmeli olduğu takdirde. **le, la** – Kemal-i mükemmeliyet-le. **de mon** – Elemden geldiği derecede mükemmel surette. (ez) Tekemmül. **au** – İmkan nispetinde iyi olarak. **à qui** – Birbirinden daha iyi olmak, iyi yapmak gayret-ile. **de son** – Elinden geldiği kadar.

Mieux-disant [ez] Diğerlerinden daha iyi söz söyleyen; sözü sohbeti yerinde, düzgün.

Mieux-être [s] Refah-ı mükemmel. Hal ve mevkii gayet iyi olma.

Mièvre [s] Nahif, narin. Yaramaz. Yavan. Soğuk. Tatsızlık. Yapma tavırlı. Musanna.

Mièvrerie veya **Mièvreté** [es²⁶⁰] Yavanlık. Tatsızlık. Soğukluk. Nahafet, narinlik.

Mignard, e [s] Zarif. Nazlı. Sevimli. Hoş. Tatlı. Latif. (ez) Zarif, latif, sevimli şey.

Mignarder [fte] Nazlı büyötmek. Alıştırmak.

Mignardise [es] İncelik, zerafet, tatlı söz. Naz ü eda. Nazlanma. Cilve. Bir nev karanfil çiçeği.

Mignon, ne [s] Zarif, latif. Mini mini. Şirin. **péché** – Sık sık işlenilen günah. Mutat kabahat. (e) Sevgili, sevimli, nazlı. (ez) Biriniñ oğlanı, ipne, puşt.

Mignonne [es] (tabaatte) Yedi puntoluk küçük harfler.

Mignonnement [h] Zerafet ve naz-la. İşve ve cilve-ile işvebazane. Zarifane.

Mignonnet [ez] Küçük ve zarif, süslü.

Mignonnette [es] Gayet ince dantela. Kalın dövölmüş karabiber. Küçük çakıl taşı.

Mignoter [fte] (laubaliyane) Nazlı alıştırmak. Nazlı büyötmek.

Mignotise [es] Okşama. Müdahene. Nevaziş.

Migraine [es] Yarım baş ağrısı. Şakika.

Migrateur, trice [s] Hicret iden, muhaceret iden, tebdil-i mekan iden.

Migration [es] Hicret, nakl-i mekan, güç muhaceret. Bazı hayvanatıñ muayyen mevsimlerde bir iklimden diğere gitmeleri, tebdil-i mekan itmeleri.

Migratoir [s] Muhacerete müteallik. Hicrete ait.

Mi-jambe [h] (à) Bacağıñ derisine kadar.

Mijaurée [es] Cali ve soğuk cilveli, gülünç kadın. **faire la** – Soğuk, yapma, gülünç cilveler, tavırlar yapmak.

²⁶⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Mijoter [fte] Hafif ateşte pişirmek. (mec) Uzun müddeten beri hazırlamak. (fl) Yavaş yavaş kaynamak. Pişmek. (mec) Ağır ağır hazırlanmak.

Mikado [ez] Japonya imparatorunun unvanı : mikado.

Mikadonal, e [s] Mikadoya ait.

Mil [ez] İdman-ı bedeni yapmaya mahsus bir nev lobut, çomak.

Mil [s] Biñ.

Mil [ez] Darı.

Milady [es] Fransa'da kibar İngiliz kadınlarına virilen isim.

Mi-laine [ez] Yarı yün yarı iplik kumaş.

Milan [ez] Çaylak.

Milandre [ez] Küçük cam göz balığı.

Milanais, e [e] Milanlı. (s) Milan şehri ahalisinden. (es) İlik ibrişimi.

Milaneau [ez] Çaylak yavrusu.

Mildiou veya **Mildew** [ez] Bağlarına arız olan mildiyu hastalığı. Pas illeti.

Mildiousé, e [s] Mildiyu hastalığına uğramış.

Miliaire [s] Darı tanesine müşabih. (t) Ciltte hasıl olan darı şeklinde sivilceler : caversi. **fièvre** Humma-i caversiye. Fazla terlemekten vücutta husule gelen isilik.

Milice [es] Milis askeri. Asker-i milliye. (mec) – **céleste** Evliya, melekler.

Milicien [ez] Milis neferi.

Milieu [ez] Vasat, orta, ara, beyn, miyan. Muhit. Mevki. Orta yeri. Hadd-i mutavassıt, ikisi ortası. Mahfil, içtimai, ahlaki, irfani muhit. **juste** – Hadd-i itidal, hal-i mutavassıt. **au – de** Arasında,

ortasında. **au beau – de** Tam ortasında, orta yerinde. **empire du – Çin**.

Militaire [s] Harbi. Askeri; ordu. Efradı askeriyeeye ait. (ez) Asker. Ehl-i seyf. Askerlik. **écoles – s** Mekatib-i askeriye. **carrière** – Silk-i askeri. **occupation** – Eşgal-i askeri. **musique** – Askeri muzıkası. **rendre les honneurs – s** Merasim-i ihtiramiye-yi askeriyeeye ifa itmek. **service** – Hizmet-i askeriye. **opérations – s** Harekat-ı askeriye. **discipline** – İnzibat-ı askeri.

Militairement [h] Askerce. Müsellahen. Sürat-le; katiyet-le.

Militante, e [s] Harp iden, cenkcu, muharip. Cengaver. **églisse – e** Yer yüzündeki Hristiyanların heyet-i umumiyesi.

Militarisation [es] Teşkilat-ı askeriye. Askerleştirme.

Militariser [fte] Askerleştirmek. Askere alıştırmak. Askeri teşkilata tabi tutmak.

Militarisme [ez] Askeri idare taraftarlığı. Militarizm. Tahakküm-i askeri. Askerlik fikr ve iradesiniñ tevaffuku. Bütün kuvveti askerliğe virerek nüfuz ve mevki-i siyasiyi bu kuvvet-le muhafaza ve idame itmek usulü.

Militer [fte] Muharebe itmek. – **pour** Bir şeyiñ lehine olmak. – **contre** Bir şeyiñ aleyhinde olmak.

Mil veyahut **Mille** [s] Biñ. (ez) Biñ adedi, rakamı.

Millas [ez] Kaçamak denilen mısır unundan yapılan bir nev tatlı.

Mille [ez] Mil. – **marin** Mil-i bahri. (1852 metre)

Mille-feuille [es] (nb) Civan perçemi.

Mille-fleurs [es] Biñ bir çiçek lavantası.

Millénaire [ez] Biñ senelik, biñlik. Biñ rakamı. (s) Biñ adedini havi. Biñden mürekkep, on asırlık zaman.

Millénarisme [ez] Kıyamet kopmadan evvel Mesih'in yer yüzüne inerek biñ sene hüküm süreceği itikadı.

Milléniste [ez] Dünyanın soñ günlerinde gelecek peygamber. Ahir zaman peygamberi.

Mille-pattes veya **Mille-pieds** [ez] (ta t) Kırk ayak.

Millésime [ez] Sikke ve madalyalar üzerindeki tarihi gösteren rakam veya harfler. Sene-i tarihiyenin biñler erkamı.

Millésimer [fte] Biñde bir kısmını almak. Biñde bir almak.

Millésimo [h] Biñinci olarak.

Millet yahut **Mil** [h] Darı.

Millette [es] Küçük taneli mısır.

Milliaire [s] Bir yol üzerinde biñer metrelik mesafeyi gösteren merkez taşlara denir. (ez) Mesafe taşları. Hudut taşı.

Milliard [ez] Milyar. (mec) Layuat.

Milliardaire [e-s] Milyarder. Milyarlar sahibi.

Milliare [ez] 10 desimetre murabbai.

Milliasse [es] Biñlerce. İzem miktarda. Pek çok. Azim-i meblağ.

Millième [s] Biñinci. (ez) Biñde bir.

Millier [ez] Biñ. Biñ kadar. 500 kilo sıklette. (mec) Kesirü'l-miktar. Biñlerce.

Milligramme [ez] Bir gramın biñde biri : miligram. (muhtasarı : mg)

Millime [ez] Frangiñ biñde biri. (nadirü'l-istimaldir)

Millilitre [ez] Bir litrenin biñde biri. (muhtasarı : ml)

Millimètre [ez] Mililitre.

Million [ez] Milyon. (mec) Kesirü'l-miktar. Pek ziyade.

Millionième [s] Milyoncu. (ez) Milyonda bir.

Millionnaire [ez] Milyonlar sahibi. Zengin : milyoner.

Millionnairement [h] (laubaliyane) Milyoner gibi, gayet zengin olarak.

Milord [ez] İngiliz lortlarına hitap ederken kullanılan unvan : maylor. (amiyane) Gayet zengin adam. Dört tekerlikli faytona beñzer iki kişilik araba.

Milouin [ez] Şimal deñizlerine mahsus bir nev ördek : miloin.

Mime [ez] Mukallit. Pantomimacı. Mukallit komedy aktörü.

Mimer [fte] Taklit itmek. Mukallitlik itmek. Gözünü, kaşını oynatarak mukallidane ifade itmek.

Mimétisme [ez] Bazı mahlukatın yaşadıkları muhitlerdeki diğerk mahlukata müşabehetleri.

Mimi [ez] Çocuk lisanında : kedi. (es) Muhibbe, metres, alüfte.

Mimique [es] Taklit, taklit sanatı. Mukallitlik. (s) Taklidi, taklitli.

Mimodrame [ez] Pantomima tarzında temsil idilen dram.

Mimographe [ez] Pantomima tarzında oynanan tiyatro eserlerini yazan muharrir.

Mimologie [es] Mukallitlik

Mimologue [ez] Mukallit.

Mimosa [ez] (nb) Küseğen ağacı, mimoza.

Minable [s] Lağım-la atılabilir. (mec) Pejmürde kıyafetli, fakir.

Minage [ez] Vakt-ile alınan hububat-ı kile resmi.

Minaret [ez] Minare.

Minauder [fl] Nazlanmak; naz ü eda göstermek; cilvelenmek. Naz ve istiğna itmek. Yalandan naz itmek.

Minauderie [es] İşvebazlık. Naz. Cilve. Naz ü eda. Nazlanma.

Minaudier, ère [e-s] Nazlı, edalı; cilveli.

Mince [s] İnce, narin. (mec) Ehemmiyetsiz. Kıymetsiz, cüzi. (amiyane) – **de** Pek ziyade. Taaccüp makamında : -- **alors!** veya -- ! Vay! Acayip! Hay canna! Yuh öyle ise!

Mincer [fte] İnce doğramak. Kesmek.

Minceur [es] İncelik narinlik.

Mine [es] Sima, yüz, çehre: beñiz. Görünüş, manzara. **faire bonne** – Hüsni suret-le kabul itmek. **faire mauvaise** – İstiskal itmek. Soğuk bir hal ile kabul itmek. **la** – **faire** Surat asmak. **faire** – **de** Yalandan yapmak. İder gibi olmak. (cm) Cilve, naz.

Mine [es] Maden kuyusu. Maden ocağı. Maden cevheri. Bir kayayı, bir istihkamı vesaireyi barut-la ber-hava itmek için tahtü'z-zemin hafr idilen galeri : lağım. **éventer la** – Bir cemiyet-i fesadiyeyi, bir maksad-ı hafiyi meydana çıkarmak.

²⁶¹ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

chambre de – Lağım hazinesi. (mec) Hazine. **exploitations des** – s Maadiniñ işletilmesi.

Miner [fte] Bir şeyiñ altında veya içinde lağım açmak. Lağım kazmak. Aşındırmak, (mec) Yavaş yavaş eritip mahv itmek. (hastalık, endişe, haset hakkında)

Minerai [ez] Ham maden; ham cevher.

Minéral [ez] Toprağın altında veya sathında bulunan mevad-ı gayr-i uvziye.

Minéral, e [s] Madeni **eaux** -- **se** Maden suları. **règne** – Madeniyat.

Minéralisable [s] Bazı ecsam ile terkip edilerek ham cevher haline kalp ve ifrağ olunabilen madene denir.

Minéralisateur, trice [s] Bir madeni, kendisi-le imtizaç iderek ham cevher haline ifrağ iden. (ez) Bu hassaye malik olan cisim.

Minéralisation [es] Mevad-ı madeniyeniñ ham cevher haline tahavvül itmeleri. Bir suyuñ terkinde mevad-ı münhale-i madeniye bulunması.

Minéraliser [fte] Bir madeni ham cevher haline ifrağ itmek. Suya bazı mevad-ı madeniye ilave iderek maden suyu haline getirmek.

Minéralite [es] Madeniyet.

Minéralogie [es] Tarih-i tabiatın maadin bahsi.

Minéralogique²⁶¹ [es] Maadin ilmüne müteallik, ait, madeni.

Minéralogiste²⁶² [ez] Madeniyat ilm-ile iştilal iden adam, maadenci.

²⁶² Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Minéralurgie [es] İlm-i madene ait vukuf ve malumatıñ maadiniñ sanayide istimaline tatbiki.

Minerie [es] Kaya tuzu madeni.

Minérographe [e] Maadin tarihini yazan madeniyat alimi.

Minérographie [es] Tavsifü'l-maadin.

Minerve [es] Ayak-la tahrik idilen küçük tab makinesi : pedal. (t) Baş kalkık, bel kemiğini müstakim tutmak için bir alet. (mec) Zeka, dimağ, kafa.

Minerviste [e-s] Pedal makinesini kullanan işçi.

Minet, te [e] (laubaliyane) Kedi.

Mineur, se [s] Oyan; delik deşik iden.

Mineur [ez] Maden kuyularında işleyen amele; madenci. (as) Lağımçı neferi.

Mineur, e [s] Az, daha küçük. Hadd-i asgar. Sabi, reşit olmayan, gayr-i baliğ. Sağır. **biens de – s** Emval-i eytam. – **émancipé** Sagir-i mezun. Küçük. **Asie** – Asya-yı suğra, Anadolu. (mu) **tierce** – Bir tam seda ile yarım sedadan mürekkep. Fasıla.

Mineure [es] (mn) Kıyasıñ ikinci kaziyesi : suğra.

Miniature [es] Küçük kıtada sulu boya ile gayet musanna surette yapılan resim : minyatür. Eski yazma kitaplarda bulunan gayet güzel ve ince işlenmiş boyalı nadide resim. (mec) Narin, nazik adam. Küçük musanna şey.

Miniaturé, e²⁶³ [s] Minyatürler-le tezyin idilmiş.

Miniaturiste [ez] Minyatür yapan ressam.

Minier, ère [s] Madene, maden ocaklarına mensup, müteallik. Madeni. **industries – ères** Sanayi-i madeniye. (es) Pek derin olmayan maden ocağı. Maaidin-i sathiyeye.

Minima [ez-cm] (**Minimum**)uñ cemi.

Minima [h] (à) (hk) **appel à** -- Cezanıñ azlığından dolayı müdde-i umumi tarafından idilen istinaf.

Minimant, e [s] Hadd-i asgarisini bulan.

Minime [s] Gayet küçük. Pek cüzi. (ez) Sen Fransuva Döpol²⁶⁴ tarikatına mensup rahip. (müennesi : **minimessedir**)

Minimer veya **Minimiser** [fte] Hadd-i asgariye indirmek.

Minimum [ez] Hadd-i asgari. (cemi **minima** gelir) Eñ aşağı derece. Asgar. Eñ az miktar. (hk) Eñ hafif ceza. Cezanıñ hadd-i asgari. **au** – Asgari olarak, laakal. (s) Asgari.

Ministère [ez] Memuriyet. Vazife-i resmiye. Vesayet. Yardım. Kabinedeki nezaret veya vekalet. Müddet-i nezaret. Heyet-i vekile, heyet-i nuzzar. Vekalet, nezaret dairesi. – **public** Müdde-i umumilik makamı, müdde-i umumilik.

Ministériel, le [s] Nazır veya vekillere ait. Vekaletpenahi. Vekalet, nezarete ait, müteallik. **ordre** – Vekaletpenahı, nezaretpenahı. **officiers – s** Dava vekilleri, katip adlleri, mübaşirlere virilen unvan.

²⁶³ Sözlükte “Mignaturé, e” şeklindedir.

²⁶⁴ Hristiyan azizlerinden “Saint Fransua de Poule”dur.

Ministériellement [h] Heyet-i vükelaca. Vekaletiñ kabul ittiği şekl-i dairesinde; vekaletiñ emr u tensibi-le.

Ministre [ez] Nazır, vekil. Sefir. Başkasınıñ makasidını ifaya çalışan adam. Protestan rahibi. (mec) Saik, müdür. **premier** – Başvekil. – **plénipotentiaire** Murahhas, orta ilçi.

Ministresse [es] Vekil, nazır veya sefir zevcesi.

Minium [ez] Sülüğen. Minyum madeni. Hamız-i sani-yi rasas.

Minois [ez] Güzel, zarif çehre, sima. (mec) Görünüş.

Minon [ez] (çocuk lisanında) Kedi.

Minon-minette [es] (laubaliyane) Sır saklama, ketumiyet.

Minoratif [ez] (t) Hafif müşhil. Müleyyin ilaç.

Minoration [es] (t) Gayet hafif ishal. İrha.

Minorer [fte] Bir şeyi kıymet-i hakikiyesinden dun olarak takdir itmemek.

Minorité [es] Sabavet. Adem-i bülüğ. Müdet-i sabavet. Asgariyet, sığar-ı sin. (siya) Ekalliyet. **parti de la** – Ekalliyet tarafı.

Minorquin, e [e-s] Minorka adası ahalisinden olan. Minorkalı.

Minot [ez] Vakt-ile kullanılan zahire kilesi, ölçek. (bhr) Kontra manaforası.

Minotaure [ez] İhlak iden insan. (mec) Boynuzlu pezevenk.

Minotauriser [fte] (laubaliyane) Boynuz taktırmak.

Minoterie [es] Değirmen fabrikası. Tahmis. Değirmencilik.

Mintrir [fl] (fare hakkında) Cık cık bağırmak.

Minuit [ez] Gice yarısı. Nısfu'l-leyl.

Minuينة veya **Minuinette** [es] Gice yarısı bir mutat sokakta bulunan kadın.

Minuscule [s] (laubaliyane) Pek küçük. Mini mini. Küçücük. (as) Küçük harf.

Minute [es] Dakika. (mec) pek az az bir zamanda, an, lahza. (hd) ! Yavaşçacık! .. Bekleyiñiz! Duruñuz!

Minute [es] Gayet ince ve küçük yazı. Müsvedde. Katib-i adlde tanzim idilmiş evrak-ı senedatiñ, bir mahkeme kararınıñ nüsha-i asliyesi.

Minuter [fte] Müsveddesini yapmak; tesvit itmek. Tasavvur, teemmül itmek.

Minuterie [es] Birkaç dakika esnasında elektrik temasını temine mahsus cihaz. Saatiñ yarım, çeyrek saatler-le dakikalari misilli taksimatını havi kısmı.

Minutie [es] (si) Cüziyat-ı müfredat. Ehemmiyetsiz, havayi şeyler. Adi, ehemmiyetsiz şeyler-le iştigal itme.

Minutieusement [h] Müdekkikane. Kemal-i dikkat-le. İnceden inceye.

Minutieux, se [s] Müdekkik. İnceden inceye tetkik iden. Eñ ufak teferruatına kadar dikkat iden.

Miocène [s] (ta t) Miyoseni. **terrain** – Arazi-yi miyoseniye.

Mioche [e] (laubaliyane) Genç çocuk. Yumurcak, hasiye.

Mion, ne [e] (argo) Mini mini çocuk.

Mi-parti, e [s] İki müsavi kısma taksim edilmiş. Birbirine beñzemeyen iki müsavi kısımdan mürekkep.

Mi-partir veya **İmpartir** [fte] İki nısfa ayırmak.

Mi-partition [es] Nıslara ayırma. Yarı yarıya taksim.

Miquelet [ez] Vakt-ile İspanyol haydudu. Napolyon'ın İspanya'da teşkil ettiği çarhacı kıtaatına mensup nefer.

Mirabelle [es] Ayna bakar. (ayn-ı bakar) Eriki denilen tatlı, kokulu, sarı bir nev küçük erik.

Miracle [ez] Mucize, keramet. Harika. Harikulade şey. Nadiru'z-zuhur hal, fevkalade bir tesadüf. **crier** – Mebhut olmak. Hayran kalmak. **à** – Soñ derece güzel.

Miraculeusement [h] Harikulade bir surette. Mucize kabilinden olarak. Gayet mükemmel bir tarzda.

Miraculeux, se [s] Şayan-ı hayret. Mucizevi. Harikulade. Keramet ve mucizeye müteallik. (ez) Harikulade şey, mucize.

Miraculiser [fte] Mucize diye yutturmak, mucize ve keramet telaki ittirmek. (fl) Mucize, keramet göstermek. Harikalar yapmak.

Miradore [ez] İspanya evlerinde cihannüma. Vakt-i harpte yüksek tarassut. Mahalli.

Mirage [ez] Serap. (mec) Muğfil-i hülya.

Mire [es] Tüfeğin nişangahı. **ligne de** – Hatt-ı nişan. **point de** – Nişan noktası. **cran de** – Nişangah kertesı. Hendese ve

mesahada : şahıs. (mec) Nazar-ı dikkati celp iden, istihzaya hedef olan şahıs veya şey. Domuzuñ dişi.

Mirer [fte] Dikkat-le bakmak, nişan almak. Göz dikmek, bir şeyi ele geçirmek. Hiyel-i desayise müracaat etmek. **se** – Kendine bakmak. (mec) Kendi kendini takdir etmek.

Mirette²⁶⁵ [es] Dülger, duvarcı. Kaldırıcı aleti. (argo) Gözbebeği. Göz.

Mirifique [s] Garip. Tuhaf. Şayan-ı hayret, harikulade.

Mirliflore [ez] Kendini beğendirmeye çalışan delikanlı. Nazlı, işveli genç.

Mirliton [ez] Bir nev düdük.

Mirobolant, e [s] (laubaliyane) Şayan-ı hayret şey. Harikulade.

Miroblé, e [s] (laubaliyane) Hayret ve taaccüpte kalan.

Miroir [ez] Ayna.

Miroitant, e [s] Ayna gibi parıltılar peyda iden. Ayna gibi parlayan. Nurlu askerler-le parıldayan.

Miroité, e [s] Benekli doru (at). Nurlu, şaşaaadar sathları olan.

Miroitement [ez] İnikas. Nurlu ebrular-la parlama, aks-i nurani. (mec) Şaşaa.

Miroiter [fl] Ziyayı nurlu hareler-le aks ittirmek. Parıldamak. (mec) **faire** – İğfal etmek maksat-ile göstermek.

Miroiterie [es] Aynacılık. Ayna imalathanesi.

Miroitier, ère [ez] Aynacı, camcı.

Miroton [ez] Soğanlı yahni.

²⁶⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Mis, e [s] Konulmuş; mevzu.

Misaine [es] (bhr) Pruva. **mât de** – Pruva direği. **voile de** – Pruva yelkeni.

Misanthrope [s-e] Merdümگیرiz. İnsanlardan, cemiyet-i beşeriyeden nefret iden adam.

Misanthropie veya **Misanthropisme** [es] Merdümگیرizlik. İnsanlardan, cemiyet-i beşeriyeden nefret.

Miscellanées [ez-cm] Edebî, fenni asar mecmuası.

Miscibilité [es] Kabiliyet-i halt.

Miscible [s] Kabil-i halt. Karışması mümkün.

Mise [es] Vaz, koyma. Kumara konulan akçe. – **en train** Harekete getirme. – **en exécution** Mevki-i icraya koyma. – **en liberté** Tahliye-i sebil. – **en demeure** Resmen ihtar itme. **sans aucune** – **en demeure** İhtar-ı resmiye. (protestoya) Hacet kalmaksızın. – **à prix** Takdir-i kıymet. (tica) Sermaye-i mevzua. Pey, müzayedede zam. Tarz-ı telebbüs, kıyafet, kılık. **être de** – Moda olmak; elbise olarak giyilebilmek; (akçe) Rayiç olmak. – **bas** (hayvanın dişisi) Doğurma; artık giyilemeyen eski elbise. – **hors** Bir teşebbüste eşhas-ı salise tarafından virilen para. – **en disponibilité** Açığa çıkarma. – **à la retraite** Tekaüt itme. – **sociale** Hisse-i musibe, şayia. – **en jugement** Taht-ı muhakemeye alma. – **en cause** Dahil-i dava itmek. – **en scène** Vaz-ı sahne itme. Yedek parça, ek. – **à fruit** Ağacın çabuk meyve virmesi için yapılan muamele.

Miser [fte] Kumara para konmak. Müzayedede artırmak.

Misérable [s] Sefil, miskin, biçare. Namuzsuz, alçak. Fakir. Meşum. Pek

cüzi. (ez) Fakir, sefil, biçare, miskin adam.

Misérablement [s] Sefilane. Alçakça.

Misère [es] Zaruret, sefalet. (cm) Mihnnet, meşakkat. Aciz. Müellim; can sıkıcı şey. Fakir. Ehemmiyetsiz şey, adi şey. **crier** – Zaruret ve ihtiyaçtan şikayet itmek. **faire des** – s Can sıkıcı şakalar yapmak.

Misérer [fl] Fakirane, sefilane yaşamak.

Miséreux, se [s-e] Fakir, biçare, zavallı.

Miséricorde [es] Merhamet. İnyet. Rahm, şefkat. Mağfiret, af. **crier de** – Can acısı-la haykırmak. (hd)! – Aman ya Rabbi! Merhamet Allah'ım!

Miséricordieux, se [s] Merhametli. Rahim. Gafur. Şefik.

Misogame [e-s] İzdivaçlardan nefret iden kimselere denir.

Misogamie [es] İzdivaçtan nefret.

Misogyne [e-s] Kadınlardan nefret iden adam.

Misogynie [es] Kadınlardan nefret itme.

Misologie [es] Akıl ve idrakten, temyizden nefret.

Misonéisme [ez] Teceddüt. Terakki düşmalığı.

Misonéiste [ez] Terakki, teceddüt düşmanı.

Misour [ez] Bahr-ı sefitte esen lodos rüzgarı.

Miss [es] İngiliz kızlarına matmazel yerine verilen unvan.

Missel [ez] Dua kitabı.

Mission [es] Memuriyet. Murahhaslık. Sefaret. Memuriyet-i mahsusa. Heyet. **en**

– Memuran. **envoyer en** – Memuriyet-i mahsusa ile gönderme. Neşr-i dine çalışan ruhban tarikatları.

Missionnaire [ez] Memuriyet-i mahsusayı haiz kimse. Nasraniyeti neşre çalışan Papaz : misyoner. (mec) Naşir.

Missionnariat [ez] Misyonerlik.

Missionnarisme [ez] Misyoner teşkilatı, müessesatı. Misyonerlik efkarı.

Missive [es] Derhal gönderilen mektup, tahrirat.

Mistoufle [ez] (argo) Sefalet.

Mistoufler [fte] (argo) Baş ağrıtmak, yaramazlık itmek, hile itmek.

Mistral [ez] (bhr) Kara yel.

Mistress [es] Hanım. Madam.

Mitaine [es] Yalnız baş parmağı ayrı, dört parmağı bir arada yün eldiven. Parmak uçları olmayan eldiven.

Mite [es] Peynir, bakla kurdu. Güve.

Mité, e [s] Güveli.

Mi-temps [es] Sporda : iki oyun arasında fasıla, istirahat devri.

Mi-terme [h] (â) Yarısında.

Mithridate [ez] Panzehir; tiryak. **vendeur de** – Sokaklarda edviye satan şarlatan, müteatabip.

Mithridatisme [ez] Muafiyet-i tesemmüm.

Mitigation [es] Tadil, tahfif.

Mitigé, e [s] Hafif, mutedil, gevşek. **morale** – e Sefahate meyyal, müsaade-i ahlak.

Mitiger [fte] Tahfif ve tadil itmek.

Miton [ez] Yalnız bileği setr iden eldiven. (laubalyane) Fayda ve zararı olmayan ilaç.

Mitonner [fl] Ekmeği tirit yapmak. Bir işi yavaş yavaş muvaffakiyetli surette hazırlamak.

Mitonnerie [es] Yüze gülme. Müdahene ile iğfal itme.

Mitoyen, ne [s] İki tarafa ait, mutavassıt, müşterek (duvar, kuyu).

Mitoyenneté [es] Müşterekiyet. İki tarafa, iki kimseye ait olma.

Mitrailade [es] (as) Peşrev endahtı.

Mitraille [es] (as) Müskit. **boîte à** – Peşrev. **tir à** – Peşrev endahtı. Bakır ve demir hurdaları. (amiyane) Sikke-i mağşuşe.

Mitrailer [fte] Peşrev endahtı itmek. Mitralyöz-le ateş itmek.

Mitrailleur [ez] Mitralyöz neferi.

Mitrailleuse [es] Mitralyöz. Makineli tüfek.

Mitral, e [s] (tşr) İklim şeklinde, iklimli. **valvue** – e Dessam-ı iklimli. (e) Dessam-ı iklimliye müptela olan kimse.

Mitre [es] İklim. Piskopos tacı. Baca tepesi, tepeliği. Eski İranlıların giydikleri uzun sivri külah. **recevoir la** – Piskopos nasp ve tayin idilmek. Bir nev deñiz helezonu.

Mitré, e [s] Taçlı. Taç giymiş.

Mitron [ez] Ekmekçi veya pastacı çırağı. Ekmekçi. Baca külahınıñ mesnedi.

Mitte [es] Tasaodat-ı kenefiye. Bu tasaodatıñ gözlerde husule getirdiği iltihap.

Mi-voix [h] (à) Nim-seda ile. Yavaş sesle.

Mixte [s] Karışık. Mahlut. Muhtelit. Mutavassıt. **tribunal** – Muhtelit-i mahkeme. **commission** – Muhtelit komisyon. **train** – Muhtelit katar. **division** – Muhtelit fırka. (asker)

Mixtiligne [s] (h) **figures** – Hutut-ı müstakime ve münhaniyeden müteşekkil şekil.

Mixtion [es] (k-s) Halt. Mahluta. Bir ilacın terkibi için eczanın bir mayi derununda karıştırılması. Üzerine nakış, resim yapılacak tabak vesaire emsaline sürülen terebentin ve vernik.

Mixtionner [fte] Halt itmek. Eczayı birbirine karıştırmak.

Mixture [es] Mahluta. Mayi halinde ecza-yı mahluti.

Mnémonique [s] Hafızaya müteallik. Hafızaya yardım iden. (as) Hafızayı kuvvetlendirme usul-i ilmiyesi.

Mnémoniser [fte] Hafızayı kuvvetlendirmek usul-ile ezberlemeyi, hatırdı tutmayı teshil itmek.

Mnémotechnie [es] Hafızayı kuvvetlendirme usulü. Ezberleme usulü.

Mnémotechnique [s] Hafızayı kuvvetlendirmek usulüne ait. (as) Hafızayı kuvvetlendirme usulü.

Mob [ez] (İngilizce) Avam. Ahalinin en aşağı sınıfı.

Mobile [s] Müteharrik. Seyyar. (mec) Mütelevvin. Sebatsız. Mütebeddil. (ez) Cism-i müteharrik. Kuvve-i müteharrik. (mec) Sebep, mucip, illet. **étau** – Destgah mengenesi.

Mobilier [ez] Menkulat. Emval-i menkule. Eşya-yı beytiye; mefruşat; mobilya.

Mobilier, ère [s] Menkul. Menkulata, emval-i menkuleye müteallik, dair. **saisie** – ère Emval-i menkuleniñ haczi. **effets** – s Eşya-yı menkule.

Mobilisable [s] Sefer bir haline konulabilir.

Mobilisation [es] (hk) Gayr-i menkul olan şeyleriñ hükmen menkul akd idilmesi. (as) Seferberlik.

Mobiliser [fte] Gayr-i menkulü hükmen menkul akd itmek. Menkulata ifrağ itmek. Hal-i seferberiyeye vaz itmek.

Mobilité [es] Hareket kabiliyeti. Sühulet-i taharrük. Taharrük. (mec) Televvün. İfade-i vechiyeyi tebdil itme sühuleti.

Mocade [es] (atikiyat) Yün kumaş.

Mocassin [ez] Şimali Amerika vahşilerinin çarığı.

Moche [es] Gevşek surette sarılmış ipiñ turaları.

Moche [s] (argo) Çirkin, fena, biçare.

Modal, e [s] (fls) Şarti; arzi, müvecceh. **preposition** – e Kaziye-i müveccehe. (hk) Kayt veya şarta müteallik. (hr) Bina-yı efale müteallik.

Modalité [es] Tarz. (fls) Arziyet. Arz, vasf. (mn) Cihet. Keyfiyet. (hk) Kayd. (mu) Usul, makam.

Mode [es] Tarz, adet, arzu. Usul. Moda. **à la** – Modaya göre **à la** – **de** Modasına göre. **personne à la** – Tekellüflü, zamane adamı. (cm) Kadın ve çocuk elbise ve levazım-ı iksaiyesi. **magasin**

de – s Kadın şapkası satılan mağaza.
articles de – s Moda eşya ve emtiası.

Mode [ez] Tarz-ı mevcudiyet. Şekl, usul. (fls ve mn) Darp. Tavır, hal, arz-ı gayr-ı müfarık. Mahiyet. – **d'exécution** Suret-i icra. – **d'emploi** Suret-i istimali. (mu) Perde. (sr) Efalîñ binası, siga; suret-i fiil.

Modelage [ez] Bir şeyiñ kalıbını, taslağını yapma.

Modelé [ez] Heykeltıraşlıkta şekilleriñ müsennevi. (ressamlıkta) Eşkaliñ taklidi, tasviri. Ressam ve heykeltıraşlara modellik hizmetini gören kadın veya erkek. Tecsim.

Modeler [fte] Kalıbını çıkarmak. Taslağını yapmak. İmtisal itmek, tanzim itmek. **se** – Harekatını, efalini tanzim itmek. Efal ve hareketında bir diğeriñi nümune-i ittihaz itmek.

Modeleur [ez] Ressamlarıñ, heykelleriñ nümune ve kalıplarını çıkarana. Küçük heykeller yapan, satana adam.

Modénature [es] (mima) Korniş oymaları. Pervaz kabartmalarınıñ tenasüp ve çapları.

Modérantisme [ez] Siyasette itidalperverlik mesleği.

Modérantiste [e] İtidal mesleğine salık. Müdbir.

Modérateur, trice [e] Müdbir, mürettip. Nazım. Muadil. (makine) Makineleriñ hareketını tanzim iden alet : nazım.

Modération [es] İtidal. Tadil-i temkin. Tahfif.

Modéré, e [s] Mutedil, temkinli, itidalli. Munsif. (siyasette) İtidal. (ez) itidal sahibi adam.

Modelage [ez] Bir şeyiñ kalıbını, taslağını yapma.

Modèle [ez] Nümune. Örnek. Kalıp. Heykeltıraş ve ressamlarıñ nümune ittihaz ittikleri erken veya kadın model. Efal ve hareketı nümune-i imtisal olmaya layık insan. **ferme** – Nümune çiftliği. (s) Nümune ittihazına şayan. Nümune-i imtisal.

Modément [h] Mutedilane. (istihza-i tarik-ile) Pek az. İnsafılı bir surette.

Modérer [fte] Tadil itmek. Tahfif itmek. Azaltmak. (mec) Zabt itmek. **se** – Kendini zabt itmek. İtidal ile hareket itmek. İtidalini muhafaza itmek.

Moderne [s] Yeñi. Müteahhir. Hal-i hazıra ait. Asri. **histoire** – Tarih-i kurun-ı cedide : (ez) Asri olan şey. **à la** – Asri surette elyevm müstamel surette. (ez cm) Devr-i hazır uleması. Müteahhirin.

Modernement [h] Asri bir surette.

Modernier [fte] Eski binayı yeñi usulde tamir itmek; zamanımıza uygun hale getirmek. (az müstameldir)

Modernisation [es] Asrileştirme.

Moderniser [fte] Yeñileştirmek. Gençleştirmek. Asrileştirmek. **se** – Asrileşmek. Devriñ adatına uymak.

Modernisme [ez] Asrilik.

Moderniste [e] Devr-i hazır, asri olan şeyi kadime tercih iden kimse.

Modernité [es] Yeñilik. Zaman-ı hazır. Devr-i hazır. Asrilik.

Modeste [s] Mütevazi. Terbiyeli. Edip. Sade. Şaşaasız. Mahviyetperver. Munsif, mutedil. Mahcup. (e) Mütevazi kimse.

Modestement [h] Mahviyetkarane. Kemal-i tevazu-la.

Modestie [es] Tevazu. Mahviyet. Sadelik. Mahcubiyet. Hicap.

Modicité [es] Azlık. Ehveniyet. Ucuzluk.

Modifiable [s] Kabil-i ıslah ve tadil.

Modifiant, e [s] Muslih, muaddil.

Modificapilité [es] Kabiliyet-i ıslah ve tadil.

Modificateur, trice [s] Muaddil, muslih. (ez) Makinelerde ani olarak istikamet, sürat vesaireyi tebdil iden alet : muaddil.

Modificatif, ve [s] Tadil iden.

Modification [es] Tadil. Tahavvül. Tebdil. Tagayyür. Tağyir, tebdil. (fls) Tatavvur.

Modifier [fte] Tadil itmek. Tebdil ve tağyir itmek. İslah itmek. **se** – Tebdil, tagayyür itmek.

Modillon [es] (mima) Destekçe : bina pervazı altında dirsek gibi olan küçük ferşlere denir.

Modique [s] Ehemmiyetsiz. Değersiz. Pek cüzi. Az.

Modiquement [h] Cüzi surette, ehemmiyetsizce. Cüzice.

Modiste [es] Terzi kadın. Modistra. Şapkacı.

Modulaire [s] (mima) Çaplı nizamlar.

Modulateur, trice [e] (mu) Bestekar.

Modulation [es] Bir makamın seyri. Tebdil-i savt. Ahenk. Esvat. Bir makamdan diğer makama geçme.

Module [es] (mima) Çap. Vahid-i mimari. Miyah-ı cariyeyi ölçmeye

mahsus vahid-i kıyasi. Madalya, sikke-i kutri.

Moduler [fte] (mu) Birkaç makamdan mürekkep bir şarkı bestelemek, makamlar üzerinden seyr iderek şarkı, gazel okumak. Makamat üzerinde gezinmek. (mec) Tatlı, şairane, aşıkane sözler söylemek. (fl) Bir makamdan diğerine geçmek.

Modus faciendi [ez] Tarz-ı icra. Tarz-ı hareket.

Modus vivendi [ez] Suret-i itilafiye-yi muvakkata. Muvakkat-ı suret-i tesviye. Tarz-ı hayat.

Moelle [es] Nuha, ilik. Öz. **épinière** – Nuha-i şevki. **os à** – İlik kemiği. (mec) Amak-ı ruh; ruhuñ eñ iç tarafı. (nb) Öz.

Moelleusement [h] Yumuşacık. Selis olarak. Zarifane. Gelişi güzel.

Moelleux, se [s] Özlü. İlikli. Yumuşak. Leziz. Zarif. Latif. (ses) (ez) Zerafet. Letafet. İncelik. Yumuşaklık.

Moellon [ez] Moloz taşı. Adi duvar taşı.

Moellonage [ez] Adi taş-la, moloz taşı-la inşa itmek.

Mœurs [es-cm] Adet. Örf ve adet. Ahlak. Seciyeler. Hasail. Tabai. Bir memlekete mahsus adet. **ies** – Zabıta-i ahlakiye. **bonnes** – Adab-ı umumiye; fezail-i ahlak. **attentat aux** – Hetk-i arz. **information de vie et de** – Tezkiye-i ahval.

Moufette yahut **Mofette** [es] Yer altında ve bilhassa maden kuyularında husule gelen zehirli hava.

Mogilisme [ez] Kelimeleri söylemek; telaffuz itmek suubeti. Bilhassa ecnebi lisanına ait kelimeleri hak-ile

söyleyebilmek güçlüğü. (t) Lüknet-i daima.

Mohair [ez] Keçi tiftiği, tiftik.

Mohatra [ez] (hk) **contrat** – Bey-i muhatara.

Moi [z] Ben! – Yetişiniz, imdat! (ez) Benlik. Ene. Nefs. Enaniyet. Hodbinlik. **de vous à** – Aramızda, mahremane. **quant à** – Baña gelince. **à part** – Şahsi olarak. **non** – Ayan-ı hariciye. Laene.

Moie [es] Buğday, kum yığını. Yığın.

Moignon [ez] Kesiliş bir uzuvdan parça. Kırılmış veya kesilmiş bir büyük daldan kalan şey.

Moindre [s] Daha küçük. Daha az. Nakıs. Akal. Edna. Daha aşağı. Cüzi. **le, la** – Eñ küçüğü, eñ adisi. Edna-i mertebede bulunan kimse. (riya) **méthodes des – s carrés** Cebirde asgar-ı murabbaat kaidesi.

Moine [ez] Keşiş, rahip. Yatağı ısıtmaya mahsus alet. Bir kitap sahifesinde çıkmayan harfleriñ boş kalan yeri. Topaç.

Moine [ez] Alaca ayı balığı.

Moine [ez] Tepeli kuş.

Moineau [ez] Serçe kuşu. (amiyane) Hoşa gitmeyen kimse.

Moinerie [es] Keşişler güruhu. Keşiş manastırı. Keşiş zihniyet ve fikri.

Moinesse [es] Rahibe.

Moineton veya **Moinillon** [ez] Küçük keşiş.

Moins [h] Az miktarda. Daha az. Daha dün. – **cher** Daha ucuz. – **bon** Daha fena, o kadar iyi değil. – **d'hommes** Az adam. **de – en** – Gittikçe az olarak. **en – de rien**

Cüzi zaman zarfında. **le** – Mümkün olduğu kadar az. **pas le – du monde** Asla. **à – de** (bir ismiñ evvelinde) Dününde; (bir mastarıñ evvelinde) siz, bila. – **que rien** Pek az bir şey. **non – que** O kadar, o derecede. **à** – Daha ucuz. **rien – que** Hiçbir vech-ile, asla. **du – ve du** – Bari, hiç olmazsa. **à – que** Meğer ki, illa ki.

Moins [ez] (riya) Nakıs işareti : --

Moins-perçu [ez] Na-tahsil kalan şey.

Moins-value [es] Noksan fiyat. Noksan kıymet. Tedenni-i fiyattan mütevellit fark.

Moirage [ez] Hareleme.

Moire [es] Hareli kumaş. Sof. Gezi. Hare.

Moire [ez] (nb) Hanımeli.

Moiré [ez] Hareli kumaş. Hareli teneke, çinko. (s) Hareli.

Moirer [fte] Kumaşı hareli yapmak. Harelendirmek.

Moirure [es] Hare.

Mois [ez] Ay, şehr. Aylık. Hayz.

Moise [es] (mima) Eñli kiriş; kavşak. Camları fırına sokmak için çengelli uzun demir. Bir tulumbada emir bileziğiñ takılmasına mahsus yuva başlığı.

Moiser [fte] Kiriş takmak. Kirişler-le rabt itmek.

Moisi [ez] Küf. (s) Küflü. Küf kokan.

Moisir [fte] Küfletmek. (fl) **se** – ve Küflenmek. (mec) Metruk ve mensi kalmak. Küflenip kalmak.

Moisure [es] Küf.

Moissine [es] Üzümlü asma dalı. Hevenk.

Moisson [es] Ekin biçme mevsimi. Hasat. (şairane) Sünne.

Moissonnage [ez] Hasat itme. Tarz-ı hasat.

Moissonner [fte] Ekin biçmek. Mahsul toplamak. İhtisat itmek. Semeresini iktitaf itmek. – **des lauriers** Nail-i şan ve şeref olmak. Fütuhata nail olmak. (mec) Tahrip itmek, imha itmek.

Moissonneur, se [e] Ekin biçme; orakçı.

Moissonneuse [es] Orak makinesi.

Moite [s] Hafif rütubetli. Nemnak.

Moiteur [es] Yaşlık. Rütubet. Hafif ter. Hafif nemlilik.

Moitié [es] Nısf, yarım. Kısm-ı mühim. Na-tamam şey. (mec) Zevce. (h) Yarısı. **de** – Yarısı kadar. **à** – Kısmen, yarı yarıya. **être de** – Bir-ile iştirak itmek, müşterik olmak.

Moitir [fte] Nemlendirmek, tertip itmek.

Moka [ez] Yemen kahvesi.

Molaire [es] Azı dişi.

Molard [ez] Tepe, tümsek. Tabii veya suni mahal-i mürtefi. (laubaliyane) Lüzuciyetli balgam.

Molarder [fl] (laubaliyane) Lüzuciyetli balgam tükürmek.

Molarite [es] Değirmen taşı yapılan çakma taşı.

Moldave [e-s] Boğdanlı. Moldavyalı.²⁶⁶ Moldavya²⁶⁷ ahalisinden olan.

Môle [ez] Liman ağzına yapılan dalgakıran.

Moléculaire [s] Zerrelere, ecza-yı ferdiyeye müteallik. Zerri. **attraction** – Kuvve-i cazibe-i ferdiye, incizab-ı zerriye. **poids** – Sıklet-i ferdiye, zerriye.

Molécule [es] Zerre. Cüz-i fert.

Molène [es] (nb) Sığr kuyruğu nevi.

Molesquine [es] Astarlık yapmak. Kadife. Kolalı, çirişli patiska.

Molestation [es] Cevr ü cefa; tazip. Eziyet.

Molester [fte] Eziyet itmek. Tazip itmek. Cevr ü cefa itmek.

Molet [ez] Kuyumcu cımbızı.

Molette [es] Mehmuzuñ dişli çarhı; kaşı. Boyaları ezmeye mahsus mahrutı'ş-şekl. Mermer parçası. Bir sapa takılan küçük bir tekerlekten ibaret alet-i muhtelif. Dökme demirden büyük koyu makarası.

Mollasse [s] Gevşek, yumuşak. (mec) Teessürsüz, hissiz, gayretsiz.

Mollasse [ez] (arziyat) Kil ve kum-la karışık kireç taşından mürekkep kaya.

Mollement [h] Gevşeklik-le; yumuşaklık-la. Rahat sefahat-le. Tembellik-le, miskinlik-le. Rehavetkarane.

Mollesse [es] Gevşeklik. Yumuşaklık. Sefehat. Rehavet. Metanetsizlik. Fart-ı merhamet. Şehvetperestane bir hayanın hassasiyet ve inceliği.

Mollet [ez] Baldır.

Mollet, te [s] Yumuşacık.

²⁶⁶ Moldovyalı.

²⁶⁷ Moldovya.

Molleterie [es] Hafif kunduralara alt yapılan sıgır derisi.

Molletière [es] Dolak. Bir nev tozluk.

Molleton [ez] Yumuşak yünlü kumaş.

Molletonner [fte] Yumuşak yünlü kumaştan astar koymak.

Mollière [es] Sulak yer, bataklık.

Mollification [es] Yumuşatma.

Mollification [es] Yumuşatma.

Mollifier [fte] Yumuşatmak.

Mollir [fl] Yumuşamak. Gevşemek. (mec) Şiddetini kaybitmek. Zaaf göstermek.

Molluscum [ez] (t) Bilhassa çocuklarda hasıl olan şiş.

Mollusques [es-cm] Hayvanat-ı naime. İstiridye gibi azasız, kemiksiz yumuşak hayvanlar.

Moloch [ez] (ok okunur) Bir nev cildi dikenli büyük kertenkele.

Molosse [ez] İri çoban köpeği.

Moly [ez] (nb) Sarı çiçekli çiğdem.

Molybdène [ez] Molipten denilen beyaz maden.

Môme [ez] Küçük çocuk. Külhanbeyi. (as) (argo) Genç kız. Küçük kız çocuğu. Metres.

Moment [ez] An, lahza. Dakika. Fırsat. **le bon** – An-ı müsait. **profiter du** – Müsait fırsattan istifade etmek. **dernier** – Hal-i ihtizar, soñ saat. **un** –! Duruñuz, Bir lahza bekleyiniz! Kerem idiñ! – **d’inertie** An-ı atalet. – **d’une force** Bir kuvvetiñ anı. **à tout** – Ale’t-tevali, bila-fasıla, mütemadiyen. **en un** – An-ı vahitte. **par** – Ara sıra. **au** – **de** Anında,

olacağı vakit. **en ce** – Şimdiki halde. **dans un** – Bir saniye kadar, derakap, hemen. **au** – **où** Vaktaki. **du** – **que** Mademki; bunuñ üzerine; olur olmaz. **un** – **plus tôt** Bir an evvel. **dès ce** – O dakikadan, andan itibaren.

Momentané, e [s] Ani. Muvakkat. Bir lahzalık.

Momentanément [h] Bir lahzalık. Muvakkaten. Ani olarak. Bir an esnasında. Bir lahza içinde.

Momerie [es] Mukallitlik. Yapmacık yapma. Yalandan bir his-le mütehassıs imiş gibi görünme. Sahte hal ve tavır. Numara yapma. Riyakarlık. Sahte sofuluk.

Momie [es] Mumya.

Mômier [ez] Sahte hal ve tavır alan; yapmacık, numara yapan adam.

Mômière [es] (argo) Ene. (**momeuse** de aynı manadadır)

Momification [es] Bir cismiñ mumya haline vazı. Tahnit.

Momifier [fte] Mumya yapmak. Tahnit etmek. **se** – Mumya gibi olmak. Sararıp solmak, zayıflamak.

Momignard [ez] (argo) Çocuk.

Mômir [fl] (argo) Doğurmak.

Mon [s] Benim. (müennesi : **ma**. cem : **mes**)

Monacal, e [s] Keşişlere ait.

Monachisme [ez] Keşişlik.

Monade [es] (fls) Hekim-i şehir Laibniç²⁶⁸'iñ usul-i felsefesinde : bi'l-umum mahlukatıñ mürekkep bulunduğ u faal, gayr-i kabil-i inkisam bir madde-i basite : monat; madde-i vahdet, zerre-i hissiye.

Monadelphe [s] (nb) Vahidü'l-ah.

Monadelphe [es] (nb) Vahidü'l-ah. Aza-yı tezkiri havi nebatat.

Monadisme [ez] Madde-i vahdet-i meslek felsefesi. Kainatıñ mevat ve hiddetinden mürekkep olduğ undan ibaret usul-i felsefesi. Monadizm.

Monadologie [es] Monat naziresi.

Monandre [s] (nb) Vahidü't-tezkir çiçeklere itlak olunur.

Monarchie [es] Hükümet-i mutlaka. Mutlakiyet-i idare. Krallık. İmparatorluk. – **constitutionnelle** Hükümdarıñ nüfuz ve salahiyeti kanun-ı esasi ile mukayyet-i hükümet : hükümet-i meşruta.

Monarchiser [fte] Mutlakiyet-i idareye tabi kılmak.

Monarchisme [ez] Hükümet-i mutlaka taraftarlığı.

Monarchiste [ez] Mutlakiyet taraftarı.

Monarque [ez] Hakim-i mutlak hükümdar. Kral. İmparator, padişah. (mec) Mutlak bir tesir ve nüfuz icra iden şey.

Monastère [ez] Manastır.

Monastérien, ne [s] Manastırlara müteallik.

Monasticité [es] Ruhbaniyet. Keşişlik.

Monastique [s] Keşişlere müteallik.

Monauculaire [s] Vahidü'l-üzni; tek kulağ a ait.

Monaut [s] Tek kulaklı.

Monceau [ez] Öbek, tümsek. Yığın, küme. Birçok.

Mondain, e [s] Dünyanıñ ezvak ve alayışine düşkün. Kibar alemine mensup. (ez) Zevkperest, kibar alemine mensup adam.

Mondanité [es] Dünyanıñ alayış i. Dünyaperestlik. Zevk ve alayış peresti. Kibar alemi adet ve merasimi.

Monde [ez] Dünya, alem, cihan, arz, berr. Meslek-i seyyarat, avalim. (mec) Gayet kalabalık, vasi-i mahal. Bir sürü, birçok. Ben-i beşer, halk, alem, nas. Cemiyet, heyet-i içtimaiye. Biriniñ maiyetinde, idaresinde bulunan efrat. Bir hane müstahdemini. Kübra zümresi, kibar alemi. Adab-ı muaşerete vukuf. **tout le** – Amme, herkes. **être au** – Yaşamak, berhayat olmak. **venir au** – Doğmak. **mettre au** – Doğurmak. **l'autre** – Ahiret, öteki dünya; hayat-ı müstakbel. **le** – **renversé** (argo) Giyotin. **le grand** – Kibar takımı, yüksek tabakadan olanlar. **le petit** – Pespayegan. Aşağı tabakadan olan insanlar. **homme du** – Kibar adam, kibar alemlerinde yaşayan adam. **demi** – Kibar alüfteler alemi, takımı. **pas le moins du** – Asla, hiçbir suret-le. **origine du** – Mebde-i alem. – **visible** Alem-i namus. – **invisible** Alem-i lahut, alem-i melekut.

Monde [s] Pak; tahir (şeriat-ı museviye nazarında)

²⁶⁸ Leibniz.

Mondé, e [s] **orge** – Ayıklanmış arpa. Böyle arpanın kaynatıldığı su.

Monder [fte] Temizlemek, ayıklamak.

Mondial, e [s] Cihanşümül. Cihana müteallik.

Mondificatif, ve [s] Yarayı temizleyen, munazzif.

Mondification [es] Yaranın temizlenmesi.

Mondifier [fte] (cerra) (yarayı) Temizlemek, tathir etmek.

Mondilles [es-cm] Ayıklanan hububatın çörçöpü.

Mondrain [ez] Bir ovanın ortasında kain küçük tepe.

Monégasque [e-s] Monakolu. (s) Monako ahalisi.

Monère [ez] (t) Hücre-i ferdiye.

Monétaire [s] Meskukata müteallik, meskuk. **union** – Tevhid-i meskukat. (ez) Meskukat müdürü. **ystème** – Usul-i meskukat.

Monétisation [es] Sikke darbı. Bir madenin meskukata tahvili.

Monétiser [fte] Madenden sikke darp etmek. Madeni sikke haline kalıp etmek.

Mongol, e [e-s] Moğol. Moğolistan ahalisinden olan. (ez) Moğol lisanı.

Mongolien, ne yahut **Mongolique** [s] Moğolistan'a ait.

Moniforme [s] (nb) Tesbih şeklinde.

Moniteur, trice [e] Nasih. Müşavir, muallim, mürşit. Müzakereci. (ez) Bazı gazetelerin unvanı : (o zaman muhbir manasına gelir)

Monition [es] Kilise ihtarı.

Monitoire [ez] Kilise ihtarnamesi.

Monitor [ez] (bhr) Zırh-la duba. Monitör.

Monnaie [es] Nakit, sikke. Para. Ufaklık. **petite** – Ufak para. – **fiduciaire** Evrak, kavaim-i nakdiye. **papier** – Kaime, banknot. **hôtel des – s** Darphane. **battre** – Sikke darp etmek. (mec) Para tedarik etmek. – **d'or** Altın akçe. – **d'argent** Gümüş para.– **s de billon** Meskukat-ı mağşuşa. -- **s rongées** Silik paralar, fersude meskukat. **fausse** – Kalıp akçe.

Monnayage [ez] Sikke darbı. Sikkezenlik.

Monnayé, e [s] Meskuk, nakit. **argent** – Gümüş para, meskuk-ı sim.

Monnayer [fte] Sikke darp ve imal etmek. Bir madeni para haline ifrağ etmek.

Monnayeur [ez] Sikkezen. **faux** – Kalpazan.

Monoatomique [s] (k) Vahidü'z-zerre. **corps – s** Ecsam-ı vahidü'z-zerre.

Monoaxe [s] Bir mihverli.

Monobase [s] Vahidü'l-esas.

Monobasique [s] Yalnız bir müvellidü'l-ma zerresini ihtiva iden bir hamıza denir. Vahidü'l-esas.

Monoblepsie [es] (t) İki göz-le bulanık görüp bir göz-le iyi görme.

Monocarpe [s] (nb) Vahidü's-semer.

Monochromatique [s] Bir renkli.

Monochrome [s] Yek renk, bir renkli.

Monocle [ez] Tek gözlük.

Monocline [s] (nb) Hünsa, uhadiyü'l-fıraş.

Monocorde [ez] Tek telli saz. (laubaliyane) Yeknesak.

Monocotylédone [s] (nb) Vahidü'l-filka.

Monoculaire [s] Tek göz-le yapılan.

Monoculture [es] Bir tarlayı yalnız bir şey zer itmek için kullanma.

Monocycle [ez] Bir tekerlikli velespit.

Monodactyle [s²⁶⁹] (hayvanat) Tek parmaklı, vahidü'l-ısbı.

Monodelphe [s] Vahidü'r-rahm (hayvan).

Monodie [es] Yalnız bir kişi tarafından okunan şarkı.

Monogame [s] Yalnız bir zevcesi veya zevci olan. Yalnız bir kocaya varan, bir karı alan.

Monogamie [es] Vahdet-i izdivaç. Yalnız bir karı alma. Bir evlilik.

Monogamiste [e] Bir karı alma taraftarı.

Monogastrique [s] Vahidü'l-mide (hayvanat).

Monogène [s] Vahidü'l-cins.

Monogénèse [es] (ta t) Tenasül-i vahidü'l-cins.

Monogénie [es] Vahidü'l-cinsiyet.

Monogénisme [ez] İnsanlarıñ, insan-ı beşeriñ bir adamdan zuhur ittiğini kabul iden antropoloji umdesi.

Monogramme [ez] Bir ismiñ ilk harfleri. Bu harfler-le yapılan marka veya atılan imza.

Monographe [ez] Yalnız bir şey veya şahıstan bahis-i eser yazan.

Monographie [es] Yalnız bir şeyiñ, bir neviñ tavsif-i hususisi; yalnız bir iklimle ait coğrafya tetkiki; bir şahsa ait tetkik tarihi. Risale-i hususiye. Yekbahs.

Monogyne [s] (nb) Vahidü't-tenis.

Monoïque [s] (nb) Vahidü'l-müsekkim.

Monolithe [ez] Yekpare taştan yapılmış heykel veya abide.

Monologue [ez] Kendi kendine söyleniş. Monolog. Hasbihal. Muhavere.

Monologuer [fl] Kendi kendine söylenmek.

Monologueur [ez] Monolog söyleyen. Monologçu.

Monomane veya **Monomaniaque** [e-s] Cinnet-i vahideye müptela olan.

Monomanie [es] (t) Cinnet-i vahide.

Monôme [ez] (r) Zuhad-i vahit.

Monométrisme [ez] Meskukatta mikyas-ı vahit usulü.

Monomètre [ez] Bir vezinli şiir.

Monopégie [es] (t) Elem-i mustakıru'r-res.

Monopersonnel, le [s] Yekk-i şahsiye.

Monophobie [es] Bazı siñirli kimseleriñ yalnız kalmaktan korkmaları.

Monophone [ez] Ahize ve musilesi yekpare olan telefon aleti.

²⁶⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Monophylle [s] (nb) Vahidü'l-varak.

Monopode [s] Tek ayaklı; vahdidü'l-kadem.

Monopole [ez] İnhisar. Reji.

Monopoler [fl] Br inhisardan müteneffi olmak.

Monopolisation [es] İnhisar altına alma.

Monopoliser [fte] İnhisar altına almak. İnhisar suret-ile idare itmek.

Monoptère [s] Bir kanatlı. Araları açık sütunlu adi bina.

Monorchide [s] Tek taşaklı.

Monorime [s] Bütün mısralarınıñ kafiyesi bir olan manzume.

Monositie [es] Günde yalnız bir defa yemek yiyen adam.

Monosépale [s] (nb) Kesinde yalnız bir yaprak bulunan çiçek; vahidü'l-kes.

Monosoc [ez] (zira) Tek demirli saban.

Monosperme [s] (nb) Tek taneli çekirdekli meyve.

Monostique [s] Yalnız bir beyitten ibaret şiir : müfret.

Monosyllabe [ez] Bir heceli kelime.

Monosyllabique [s] Bir heceli.

Monothéisme [ez] Muvahhitlik. (fls) Vahdaniye.

Monothéiste [ez] Muvahhit. Ehl-i tevhit.

Monothélisme veya **Monothélitisme** [ez] Hazret-i İsa'da yalnız irade-i beşeriye bulunduğuna itikat iden bir mezheb-i Hristiyanıye.

Monotone [s] Hep aynı makamdan ibaret; yeknesak. Usandırıcı.

Monotonement [h] Yeknesak bir surette.

Monotonie [s] Yeknesanlık.

Monotype [s] (nb) Yekcins. Müteşabihü'l-ecnas.

Monotype²⁷⁰ [es] Harfleri teker teker dizen mürettip makine.

Monoxile [s] Yekpare ağaçtan imal edilmiş (kayık vesaire).

Monozoïque [s] Münferit yaşayan hayvanlara denir.

Monseigneur [ez] Kardinal, piskopos ve eskiden asilzadelere ve hükümdar hanedanına mensup zevata, hitap olunan unvan : monsenyör, asalet meap.

Monseigneur [ez] Hırsızlarıñ kullandıkları iskarpele, maymuncuk.

Monsieur [ez] Efendi, mösyö. Vakt-ile cellatlara virilen lakap. **faire le** – veya **faire le gros** – Efendilik satmak, taslamak.

Monstre [ez] Ucube. Dev. Canavar. – **marin** Deñiz canavarı. (mec) Soñ derece zalim ve gaddar adam.

Monstrueusement [s] Fevkalade müfritane.

Monstrueux, e [s] Fevkalade ve acayip bir şekilde olan. Pek çirkin. Gayet ifratlı, müfrit. Müthiş, korkunç.

Monstruosité [es] Pek büyük çirkinlik. Tabiatıta redaet. Müthişlik. Korkunçluk. Vahşet, canavarlık.

²⁷⁰ Sözlükte "Montype" şeklindedir.

Mont [ez] Münferit dağ. Tepe. – **de venus** (tşr) Cebel-i zühre. (el falı) El ayasının parmak diplerindeki kabartıları : cebel.

Montage [ez] Yukarı çıkarma. Bir makinenin kurulması, takılması. Saatin kurulması. Kabarma (süt veya sair kaynayan bir mayı hakkında)

Montagnard, e [e-s] Dağlı, daüda ikamet iden. Dağ adamı.

Montagne [es] Cebel, dağ. **chaîne de** – Silsile-i cibal. Büyük eşya yığını, kümesi. (mec) Hayatta duçar olunan veya iktiham idilecek müşkilat. – **russe** Suni tepeciklerden, iniş çıkışlardan mürekkep olup dar demir yolları üzerinde küçük arabalar-la ve müthiş bir suret-le inip çıkarak eğlenilen mahal.

Montagneux, se [s] Dağlık, dağlık arazi.

Montant [ez] Şakuli konulan direk, payende. Kol, sait. El merdivenlerinin yan direklerinden behri. Bir ağacın ana dalı. Bir hesabın yekunu. Bedel, semen. Başlığın çeñe kayışı.

Montant, e [s] Yükselen, sait. Gittikçe yükselen (yol). **robe – de** Omuzu ve göğsü kapalı rop. **colonne** – Sütun-ı sait.

Mont-de-piété [ez] Emniyet sandığı. Eşya-yı menkule üzerine ikrazat sandığı.

Monte [es] Hayvanat-ı ehliyenin çifleşmesi. Çiftleşme mevsimi. (at yarışı) Jokeyin yarışta bir atı sevk ve idaresi.

Monté, e [s] Akort idilmiş (alat-ı musikiye) Tanzim, tertip olunmuş. İyi mücehhez, maa ziyade malik olmak, **être – en habits** Melbusat-ı itibar-ile eksigi olmamak (elmas vesaire hakkında)

Oturtulmuş, takılmış. **être bien** – İyi bir atı olmak. **soldat** – Atlı nefer. **coup** – Gizlice, el altından, kasten hazırlanmış darbe. **être** – Hiddetlenmek. (makine) Parçaları yerli yerine takılmış, kurulmuş. **batterie – e** Piyade bataryası.

Monte-charge [ez] Bir kattan diğerine yük, eşya çıkarmaya mahsus alet : rafia.

Monte-courroie [ez] Kayışları kasnaklara takmaya mahsus bir nev çatallı sırik.

Montée [es] Meyl, yokuş. Çıkma, suut. Bir sütunuñ, bir kemeriñ irtifacı.

Monte-en-l'air [ez] (argo) Hırsız, sarık, tufacı.

Monter [fl] Yukarı çıkmak, üstüne çıkmak. Yükselmek. Suut itmek. (araba, at) Binmek. Meyilli olarak yükselmek (arazi). (mec) – **en grade** Terfi-i rütbe itmek. (fiyat) Yükselmek. Baliğ olmak (hesap). (seda) Tizleşmek. -- **à la tête** Başa vurmak. (içki vesaire) Culus itmek. – **sur les planches** Tiyatro aktörü olmak. (ft) Aşmak, aşağıdan yukarı çıkmak. (hayvanat) Dişiye aşmak. Çıkarmak. (makine ve emsalini) Takmak, kurmak. (elmas ve emsali taşları) Takmak. (resim) Pişirmek, çerçeveye geçirmek. (saat) Kurmak. (mec) Hazırlamak, tertip itmek. Tehyiç itmek. – **la garde** Nöbet beklemek. – **un canon** Topu kundağa bindirmek. – **un toit** Bir çatı kurmak. **se** – Tedarik itmek, idinmek. Baliğ olmak. (meblağ) Tehevvür itmek, müteheyyiç olmak. (argo) – **le coup** Aldatmak; sirkati hazırlamak.

Monteur, euse²⁷¹ [e] Kıymetli taşları takan kuyumcu. Bir makineyi, aksamını takarak yerine koyan işçi, usta; montör. (mec) Başarıcı, gizlice. Hazırlayan

²⁷¹ Sözlükte “Monteur, se” şeklindedir.

adam. Düzenbaz. (amiyane) – **de coup** Yalancı.

Monticole [s] Dağda yetişen, yaşayan.

Monticule [ez] Küçük tepe, dağ.

Monte-plats [ez] Yemeği mutfaktan yemek odasına, lokantalarda üst salonlara çıkarmaya mahsus rafia.

Monte-joie [ez] Yol göstermek yahut bir mühim hadise, vakayı der-hatır ittirmek için konan taş yığınları.

Montmorency [ez] Ekşi kiraz.

Montoir [ez] Binek taşı. **côté du** – Beygiriñ sol tarafı.

Montre [es] Cep saati. **cadran de** – Saat minası. – **à répétition** Çalar cep saati. **ressort moteur de la** -- Saatiñ zembereği.

Montre [es] Mostra cemakanı. Bu camekana konulmuş eşya, mostra. (mec) Gösteriş, çalım satma. Emtia nümunesi.

Montrer [fte] Göstermek. Teşhir etmek. İrae etmek, izhar etmek. İspat etmek. Öğretmek, tedris etmek. **se** – Görünmek, kendisini göstermek. Davranmak.

Montreur, se [e] Halka hayvan vesaire gösterip seyr ittiren, teşhir iden.

Montueux, se [s] İnişli yokuşlu, arızalı arazi. Tepeler-le, hafif avarız-ı zemin ile kesik arazi.

Montuosité [es] Arızalılık.

Monture [es] Binek hayvanı. Sap, kol, çerçeve, yuva.

Monument [ez] Abide. Büyük bina. Cesim, azim şey, insan.

Monumental, e [s] Şayan-ı hayret. Pek büyük. Müheykel. Abide olmaya layık. Gayet büyük, iri şey.

Moque [es] (bhr) Büyük makara.

Moquable [s] İstihza idilebilir. Kabil-i istihza.

Moqué, e [e-s] İstihzaya hedef olmuş.

Moquer [ft] (**se**) İstihza itmek, alay etmek, eğlenmek. Ehemmiyet virmemek. Aldırış itmemek. (amiyane) Metelik virmemek. Vız gelmek. (ft) Zevklenmek. Maskara itmek.

Moquerie [es] İstihza. Abes söz, hareket.

Moquette [es] Kanape, iskemle gibi şeyleri kaplamak, kilim yapmak için kullanan yün-le karışık keten kumaş. Çığırtnan (kuş). (amiyane) İstihza, dolap, desise.

Moqueur, se [e-s] Müstehzi. Alaycı.

Moqueusement [h] Müstehziyane.

Morailer [fte] Yavaşa takmak.

Moraille [es-cm] Yavaşa. Camcı kerpeteni.

Morillon [ez] Erkekli dişli kilit askısı.

Moraine [es] Bir cümudiyeñ kenarlarında biriken kaya parçaları. Salsal-ı cümudiye.

Moral, e [s] Ahlaki, ahlaka, edep ve terbiyeye, ahlak-ı haseneye müteallik, dair. Manevi, akli. **facultés** – **es** Melekat-ı akliye. **homme** – Fazıl, nümune-i ahlak-ı insan. **mal** – Günah. **certitude** – Katiyet-i vicdaniye. **personne** – Şahs-ı manevi. **sens** – Cihet-i ahlakiye, hisse-i ahlakiye. **thélogie** – **e** İlm-i kelam.

Moral [ez] Maneviyet. Ahlak.

Morale [es] İlm-i ahlak. Ahlakiyet. Tekdir, tekdir-le memzuç ders-i ahlak,

kıssadan çıkarılan hisse. Ahlak kitabı. – **publique** Adab-ı umumiye.

Moralement [h] Kavaid-i ahlak nokta-i nazarından, hissiyat, efkar-ı nokta-i nazarından. Manen.

Moralisant, e [s] Ahlakı tezhip, ıslah iden.

Moralisateur, trice [s] Tezhip, ıslah-ı ahlaka hadim.

Moralisation [es] Tezhib-i ahlak itme; ittirme. Terbiye. Tedip.

Moraliser [fte] Ahlakını tezhip etmek. Ahlakını düzeltmek. Tekdir ve tevbih etmek. Tedip etmek. (fl) Ahlak hocalığı etmek, ahlaka dair mutalaatta bulmak. Ahlaktan dem vurmak.

Moraliseur, se [e] Ahlaktan dem vuran. Öñüne gelene ahlak hocalığına kalkan adam.

Moralisme [ez] (fls) Ahlakiye.

Moraliste [ez] Ahlaka dair eser yazan müellif. Ahlakiyundan, ulema-yı ahlaktan.

Morasse [es] Basılacak gazeteniñ çekilen soñ provası.

Moralité [es] Ahlakiyet. Maneviyet. Ahlak. Hikemiyat.

Moratoire [s] (hk) Mühlet viren. Tecil iden. **intérêts** – s Eyyam-ı müteahhire güzeştesi.

Morbide [s] Marazi. Bozuk. **symptômes** – s Alaim, araz, maraziye. (sanayi-i nefise) Nerm, nazik. Yumuşak (ten).

Morbidelement [h] Marizane.

Morbidesse [es] Bir resimde tene virilen teravet. (mec) Çeviklik.

Morbidity [es] Marazilik.

Morbifique [s] (t) Müvellidü'l-emraz.

Morbilleux, se [s] (t) Kızamığa müteallik.

Morbleu! [hd] Vay canına!

Morceau [ez] Parça. Kıta. Fıkra. Bir bestekarıñ asarından her biri. Opera, şarkı, beste, peşrev gibi müstakil bir musiki parçası. (laubaliyane) Gayet kısa boylu, cüce. **gober le** – Bir tuzağa düşmek. – **honteux** Sahanda, tabakta kalan soñ yemek parçası. – **x choisis** Mecmua-i müntehabat.

Morceler²⁷² [fte] Parçalamak. Parça parça etmek. Parçalara ayırmak.

Morcellement [ez] Parçalama. Parçalara ayırma.

Mordache [es] Büyük kerpeten çeñesi, ucu. Büyük ocak maşası. Bir makine çeñeleriniñ arasına konulan muhafız odun, demir parçası.

Mordacité [es] Aşındırma hassası. Aşındırıcılık. Bir sözüñ acılık ve dokunaklığı.

Mordançaçe [ez] Kumaş renklerini bir terki-i kimyevi ile tespit itme ameliyatı.

Mordancer [fte] Kumaş renklerini bir terki-i kimyevi ile tespit etmek.

Mordaret [ez] Sarraçlarıñ eyer takımlarına çaktıkları yaldızlı çivi.

Mordeur, se [e-s] Isırıcı, ısırğan.

Mordicant, e [s] Yakıcı. (mec) Dokunaklı, müstehzi.

²⁷² Sözlükte “Morceller” şeklindedir.

Mordication [es] Yakma, gidiştirme, kaşındırma.

Mordant, e [s] Isıran, aşındıran. Dokunaklı, müstehzi. Yakıcı, tesirli. (ez) Kısa kısıkaç, cımbız. Altın varağı bakır vesaireye yapıştırmaya mahsus vernik, kumaş boyalarını tespit itmeye mahsus zamk. Bir sözüñ dokunaklı ciheti.

Mordicus [h] (s okunur) Muannidane.

Mordienne [es] **à la grosse** -- Laubaliyane; teklifsizce.

Mordiller [fte] Üst üste hafifçe ısırma.

Mordillure [es] **Mordillage** [ez] Hafif ve mükerrer ısırma.

Mordoré, e [s] Yıldızlı gibi parlayan esmer renkte olan.

Mordorer [fte] Yukariki renkte boyamak.

Mordorure [es] Parıltılı esmer renk.

Mordre [fte] Isırma. Aşındırma. Sıkma. Batma, içine nüfuz itmek. Rengini taşıyarak itmek, doldurmak. (mec) Şiddet-le tenkit itmek, zem ve fasıl itmek. Tazip itmek. **poussière** – **la** Bir muharebede telef olmak. (fl) – **à**, -- **dans** Dişler-le ısırarak yemek. (laubaliyane) – **à** Añlamak; heves-le çalışmak. **pas** – **ça ne mord** Dalavere çakıldı; bu işi olmayacak. Teshir itmek. – **sur** Üst üste binmek (kiremit). (mec) Birine muazzeplik, fenalık itmek. **s'en** – **les doisgts** Nedamet itmek.

Mords [ez] Memlahalarda tenciz havuzları bölmesi.

More yahut **Maure** veya **Moresque, Mauresque** [e-s] Demir kız at.

Moreau, ile [s] Kara yağız (at). (ez) Yağız at.

Morelle [es] (nb) İt üzümü.

Morfil [ez] Ham fil dişi. Bilenmiş usturanın ağzındaki kılağı.

Morfiler [fte] Kılağısını giydirmek. (argo) Yemek.

Morfondre²⁷³ [fte] Üşütmek, titremek. **se** – Üşümek, soğuk almak. İntizar içinde kıvrılmak; bekleyerek sıkılmak.

Morfondu, e [s] Telef olan ipek böceği tohumlarına denir.

Morfondure [es] (baytar) Seyelan enfi, sakağı.

Morganatique [s] Bir prens-le adi tabakadan bir kadın arasındaki izdivaca denir. Gayr-i küfvi. **mariage** – Gayr-i küfvi izdivaç.

Morgeline [es] Kanarya otu.

Morgue [es] Kibr u nahvet. Gurur, azamet.

Morgue [es] Mevta teşhir hanesi. Morg. (kadimen) Hapishane mahkumlarının üstleri yoklandığı oda; muayene odası.

Morguer [fte] Kibr u nahvet göstermek. İstihfaf, istihkar itmek.

Morgueur, se [e] Azamet taslayan, başkalarını istihkar iden adam.

Moribond, e [s] Muhtazar, hal-i ihtizarda bulunan.

Moricaud, e [s] Gayet esmer. (mec) Siyahi, zenci.

Morigéner [fte] Azarlamak. Tekdir itmek.

²⁷³ Sözlükte “Morfondre” şeklindedir.

Morille [es] Kuzu göbeği mantarı.

Morillon [ez] Bir nev siyah üzüm. (cm) İşlenmemiş zümrüt.

Morin [ez] Sarı boya.

Morinde [ez] (nb) Hindistan dutu.

Moringe [es] (nb) Ban fidanı.

Morion [es] Bir nev miğfer.

Mormon, ne [e] Taaddüd-i zevcatı kabul iden Amerika'da bir Hristiyan mezhebine salık adam.

Mormonisme [ez] Mormonluk. Moron mezhebi, akaidi.

Mormyre [ez] Nil nehriniñ mercan balığı.

Morne [s] Mağmum, mahzun. Donuk. Karañlık. Müellim, hüznengiz. Soluk, şaşaaşız.

Morné, e [s] (et hakkında) Bayatlamış.

Mornifle [es] (amiyane) İlk tersi ilk yüze vurulan tokat. (mec) İstihza, alay. (argo) Para.

Morose [s] Mükedder. Mağmum. Titiz, hırçın.

Morosité [es] Keder, gam. Titizlik. Yüze arız olan mayasıldan mütehasıl abraş illeti.

Morphine [es] Morfin.

Morphimétrie [es] Ölçüler ianesi-le şekli tayin itme.

Morphinisme [ez] Morfin veya emlah-ile tesemmüm-i müzmin. Morfin iptilası.

Morphinomane [e-s] Morfin tiryakisi.

Morphinomanie [es] Morfin iptilası, tiryakiliği.

Morphodynamique [es] Kavaninini tayin ve tespit itmek için uzviyatıñ eşkal-ile tekemmülatını tayin iyleyen erkan-ı faale ve asliyeden bahis-i hayvanat kısmı.

Morphogène [s] Uzviyatıñ şekli ve bünyesine icra-yı tesir iden avamil ve harekata denir.

Morphogénèse [es] Uzviyatıñ şekli ve bünyesi-le bunları idare iden kavanini tayin iden esbaba kesb-i vukuf itme.

Morphographie [es] Ecsam-ı sulbeniñ eşkal ve zavahirini resm-i hattı ve menazır ile bitamamiha irae itme sanatı.

Morphologie [ez] Zihayat-ı mahluklarıñ harici şekillerini tetkik ve tettebbu iden ilim şubesi. (lisaniyat) Kelimatıñ eşkal-ile tebdilat ve tahavvülatınıñ tarihi.

Morphoplasma [ez] Neşv ü nema bulan, inkisama uğrayan ve fakat bizatihi tadil idilemeyen cism-i hücreviniñ madde-i müşkile-i ensicesi.

Morphoplastique [s] Uzviyatıñ neşv ü nema-yı eşkaline ait.

Morphoscopie [es] Eşkal-i beşeriñ tetkiki üzerine müesses usul-i kehanet.

Morpion [ez] İnsana musallat olan bir nev bit. (amiyane) Muazzep çapkın.

Mors [ez] (s okunmaz) Gem; gem ağızlığı. (mec) Baskı, licam. Mengene, kısaç, kerpeteniñ çeñelerinden her biri. **prendre le – aux dents** Gemi azıya almak.

Morse [es] Ayı balığı denilen deñiz canavarı.

Morsure [es] Isırma, ısırık. Yara. Isırık yeri. Ceriha. Kesme. (mec) Tesir-i muzır.

Mort [es] Ölüm, mevt-i vefat, ölme. (mec) Izdırabat-ı şedide. Yes-i amik, keder-i azim. Ruhsuzluk, sükunet-i elime. Zeval. Sebeb-i harabi. (hd) Kahr olsun! – **au monde** Dünyadan kat-i alaka. **être entre la vie et la** – Beyne'l-hayat ve'l-memat olmak. – **civile** Hukuk-ı medeniyeden mahrumiyet. – **naturelle** Mevt-i tabii. – **acci dentelle** Kazaen vefat. – **aux poux** Bit otu. – **aux rats** Sıçan otu. **à** – Tehlikeli surette, mevte intaç idecek surette. **à la** – Soñ derece, ziyadesi-le. **à la vie et à la** – İlelebet, daimî surette. **peine de** – İdam cezası. **condamner à** – İdama mahkum itmek. – **violente** Ecel-i kaza.

Mort, e [s-e] Faaliyet-i ticariyeden mahrum. Ölmüş. Sönük. Samit, sakit. Hissiz. Sakil. **eau** – **e** Rakit su. **être** – **pour** Kat-i münasebet itmiş olmak, irade hiçbir münasebet kalmamak. **point** – (makine) Motordan kuvvet almayıp yalnız sürat-i müktesebeniñ tesir-ile hareket iden makine kısmı, nokta-i meyte. – **e saison** Kesat mevsimi, ölümsü. **angle** – Zaviye-i meyte. (e) Meyt, ceset, ölü.

Mortaille [es] Bilavaris vefat iden köle ve cariyelerinin mirasına efendilerinin tevarüs itmesi hakkı.

Mortadelle [es] Kalın domuz sucuğu.

Mortaisage [ez] Lamba, yuva, diş geçme açma.

Mortaise [es] Kertik, lamba. Doğrama geçmesiniñ dişisi; zıvana veya kama yuvası. Kilit deliğinin geçmesine mahsus kilit köprüsünde açılan yuva. (bhr) Kaşkaval deliği.

Mortaiser [fte] Kertik, zıvana yapmak.

Mortaiseur, se [s] Kertik, lamba, zıvana yapmaya yarayan. (as) Lamba, zıvana açmaya mahsus makine.

Mortalité [s] Ölümüne mahkumiyet. Vefayat miktarı. Vefayat. **tables de** – Vefayat cetveli.

Mort-bois [ez] Kurumuş dallar. Kıymetsiz ağaç, odun.

Morte-eau [es] Hafif med ve cezr. Bunuñ devri.

Mortel, le [s] Ölümüne müteallik. Fani. Mühlik. Beşeri : **la race** – **le** Nesl-i beşer. Ölümü mucip. Cana kast iden : **ennemi** – Hasm-ı can. **pêché** – Kebair. (mec) Pek acı, zalimane, pek şiddetli. Uzun ve sıkıntılı. Yorucu. (e) Erkek veya kadın, insan. (ez cm) Nev-i beşer.

Mortellement [h] Mühlik surette. (mec) Soñ derece.

Mortellerie [es] Taş kırıcılık.

Mortellier [ez] Taş kıran amele.

Morte-paye [es] Çalıştırılmayan ihtiyar hizmetçi. Virgilerini tediye kudreti olmayan kimse.

Morte-gage [ez] Hasılatı deyne mahsup idilmeksizin dayına bırakılan rehin.

Mortier [ez] (mima) Harç. Eczacı havanı. Havan topu. Mahkeme-i temyiz azalarınıñ serpuşu.

Mortifère [s] Mucib-i mevt, mühlik.

Mortifiant, e [s] İnciten, elemnak. Tezlil iden. Muhakkir.

Mortification [es] Kesr-i nefis, riyazet. Hakaret. (t) Temevvüt. (mec) Hakaret, tezlil.

Mortifier [fte] Riyazet-le tazib-i nefis itmek. (mec) Birini tahkir ve tezlil itmek.

Eni yumuşak bir hale getirmek.
Yumuşatmak.

Mortinatalité [es] Çocukların ölü olarak doğmaları.

Mort-né, e [s] Ölü doğmuş, mürde-zat.
(mec) Henüz başlangıcında akamete mahkum kalan. (ez) Ölü doğmuş çocuk.

Mortode [es] Yalancı inci.

Mort-plain [ez] (dibağat) Kireç suyu.

Morts-murs [ez-cm] (mima) İzabe fırınıın cidarları.

Morts-terrain [ez] Maden ocaklarında, işe yarar mevadî ihtiva itmeyen kısım.

Mortuaire [s] Cenazeye, cenaze alayına müteallik. **drap** – Tabutuñ üstüne örtülen örtü. **frais – s** Tekfîn ve teçhiz mesarifi. **régistre** – Vefayat defteri. **extrait** – Vefat kaydı, ilm ü haberi.

Morue [es] Morina balığı. (amiyane) Gayet adi fahişe. **queue de** – Siyah setre.

Morve [es] Ruam denilen beygir hastalığı. Sakağı. Sümük.

Morver [fl] Sümüğünü akıtmak.

Morveux, se [s] Ruamlı, sakağılı. Sümüklü. (e) (laubaliyane) Küçük kız veya erkek çocuk.

Mosaïque [es] Mozaik. Rize-i nigari. (mec) Muhtelif mevzulu makalattan mürekkep eser.

Mosaïque [s] Hazret-i Musa'ya ve şeriat-ı Musevi'yeye müteallik. Musevi.

Mosaïsme [ez] Musevilik. Şeriat-ı Musevi'ye.

Mosaïste [ez] Mozaik yapan kimse. Rize-nigar.

Moscattelle [es] Bağ sarmaşığı.

Moscouade [es] Ham şeker.

Moscovite [e] Moskof. Moskovalı.

Mosquée [es] Cami, mescit.

Mosso [s] (mu) Canlı, ruhlu.

Mot [ez] Kelime. Söz, kelam; lakırtı. Boş, manasız söz; boş lakırtı. Mesel, hikmet. **gros** – Küfür, galiz söz. **grand** - - Tumturaklı ifade. **fin** -- Sır, mana-yı hafî. – **de passe** Parola. **dernier** – Soñ söz, soñ fiyat. (alışverişte) **avoir le dernier** – Bir mubahasede hasmı ıskat itmek. **au bas** – Eñ az, eñ aşağı fiyatı takdir iderek. **parler à – s couverts** Dolambaçlı, gizli kapaklı sözler-le maksadı setr iderek söylemek. **jour sur les – s** Müphem sözler-le ifade-i meram itmek, kelime üzerinde oynamak. – **pour rire** İstihza. **bon** – Nükte, latife, mazmun. **prendre au** – Bir teklifi derhal kabul itmek. **donner le – se** Añlaşmak, itilaf itmek. **trancher le** – Açıkça söylemek, ulu orta söylemek. **entendre à demi** – Leb demeden leblebiyi añlamak. **à ces – s** Bu sözler üzerine. **en un** – Hülasa, nihayet ve'l-hasıl. – **à** – Harfiyen. (ez) - **à** – Harfiyen tercüme.

Moteur, trice [s] Muharrik. (t) Nakil-i hareket. **force** – **trice** Kuvve-i muharrike. (ez) Motor. Müdür. (mec) Muharrik, mürettep, fail, sebep. **Bais-i** hareket. (as) İki veya üç vagondan mürekkep tramvayıñ, bu vagonları çeken önündeki muharrik vagonu : motris.

Motif [s] Müsebbip. (ez) Sebep, mucip, bais, esas. **sans** – Bila-sebep. (laubaliyane) **pour le bon** – İzdivaç itmek maksad-ile. (sanayi-i nefise) Mevzua. – **s** Esbabı mucibe. **exposé de – s** Esbab-ı mucibe layihası. (mu) Karar perdesi. (dikiş) Süs.

Motilitéé [es] Hareket itmek. İktidari. Tahrik.

Motion [es] Mebusanede bir mebus tarafından yapılan teklif.

Motionner²⁷⁴ [fl] Mecliste bir tekliften bulunmak.

Motiver [fte] Esbab-ı mucibe beyan itmek. Sebep göstermek. Mazur göstermek.

Motobatteuse²⁷⁵ [es] Motor-la müteharrik döven makinesi. Harman makinesi.

Motoculture²⁷⁶ [es] Motorlu ziraat makineler-ile ziraat usulü.

Motocycle [ez] Motorlu velespit.

Motocyclette [es] Motor-la müteharrik bisiklet. (muhafeffî : moto)

Moto-godille [es] Bir sandalıñ arkasına takılarak kuvve-i muhriketi husule getiren küçük motor.

Motricité [es] Tahrik kabiliyeti. Kuvve-i tahrikiye.

Motte [es] Toprak parçası, tezek, kesik. Küme. Oyuk, höyük, toprak yığını. – à **brûler** Tezek. Tereyağı vesaire topu.

Motteau [ez] Nehriñ ortasında husule gelen adacak.

Motter [ft] (se) (hayvan hakkında) Toprak kesikleri arkasına saklanmak.

Motteur [ez] Yakmak için tezek yapan amale.

Motteux [ez] Akgöt kuşu.

Motton [ez] Su içinde ezilen unuñ husule getirdiği küçük top.

Motu-proprio [h] (de) Kendi ihtiyar-ile, bizatihi. Hod-be-hot. Kendiliğinden.

Motus [hd] (s okunur) Sus! Sakın ses çıkarma!

Mou, Mol, le²⁷⁷ [s] Yumuşak. Gevşek. Sıcak ve ratip. (mec) Mülayim. Nazik ve gevşek alıştırmış. (ez) Yumuşak şey koyun, sığır ciğeri.

Mouchard [ez] Zabıta hafiyesi. Casus.

Mouchardage [ez] Casusluk. Hafiyelik.

Moucharder [ft-fl] Casusluk itmek. Hafiyelik itmek.

Mouche [es] Sinek. – à **miel** Arı. Koyu renkli. Leke. (mec) Polis hafiyesi. Kaselis. Müziç. Sabırsızlık, hiddet. (argo) Çirkin, fena. **quelle – le pique?** Neye kızıyor? **prendre la –** Lüzumsuz yere darılmak, kızmak. **fine –** Gayet kurnaz, derras adam. **pattes de --** İnce ve fena yazı. Bam teli (sakal). (as) Daire hedefiniñ ortasına konulan siyah nokta. **faire –** Kurşunu bu siyah noktaya isabet ittirmek. Meç ucunuñ düğmesi. Küçük vapur, muş, istimbot. Oltanıñ ucuna takılan sinek şeklinde zoka.

Moucher [fte] Biriniñ burnunu silmek. Burnundan akmak. Mumuñ fitilini kesmek. Casusluk, hafiyelik itmek. Cezasını vermek. Tedip itmek. **mouche ton nez** Sen işlerin-le meşgul ol, kendi işine bak. (fl) Aksırmak. **se –** Sümürmek.

Moucharaby [ez] Pencereniñ dış tarafında kafesli cumba, müşrifkiye. Bir nev mazgal.

Moucherie [es] Sümürme.

²⁷⁴ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²⁷⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²⁷⁶ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²⁷⁷ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Moucherolle [ez] Sinekçil kuşu.

Moucheron [ez] Sivrisinek. Küçük sinek. Mum fitili. (amiyane) Yaramaz, çapkın, haşarı küçük çocuk.

Moucheté, e [s] Benekli, alaca. Ucu düğmeli (meç) .

Moucheter [fte] Kumaş üzerine yuvarlak benekler yapmak. Küçük lekeler-le kirletmek. İpiñ çilelerini renkli ipler-le bağlamak.

Mouchette [es] (mima) Dam çevresi. Rende, küstere. Mum makası.

Moucheture [es] Hayvan postunda benekler. Kumaşın benekleşmesi.

Moucheur, se [e] Sık sık burnunu silen adam.

Mouchoir [ez] Mendil.

Mouchure [es] Kesilmiş mum ucu. Sümük.

Moudre [fte] Öğütmek, tahn itmek. (mec) Mesai-i müşkile ile hasıl itmek. (laubaliyane) Dayak atmak.

Moue [es] Dudak bükme. Surat itmek. **faire la** – Surat asmak, somurtmak. Dudak bükerek istihfaf itmek.

Mouette [es] Martı kuşu.

Mouffette [es] Kokarca gelincik. (Amerika'ya mahsus)

Mouflard, e [e] Ablak yüzlü.

Moufle [es] Ağır şeyler kaldırmaya mahsus makara tertibatı, palanga. (bhr) Lenger palangası. Yalnız baş parmağı ayrı eldiven.

Moufle [ez] (k) Kimyager potası. Porselen fırını. (amiyane) Yuvarlak çehre.

Mouflon [ez] Yabani koyun.

Mouillade [ez] Tütün yapraklarını ıslatma.

Mouillage [ez] ıslatma. İçkiye su karıştırma. (bhr) Deñiziñ demir atılacak yeri. Demir atma.

Mouille [es] Bir çayırdan sızan su.

Mouille-bouche [es] Ağızda eriyen gayet sulu bir nevi armut.

Mouiller [fte] ıslatmak, sulamak. İrva itmek. Suyu batırmak. Su katmak. (sr) (I) Harfini (y) ve (gn) harflerini (ni) gibi telaffuz etmek. (bhr) Gemi demir atmak. Şaraba su katmak.

Mouillère [es] Tarla veya çayırdan hemen daima yaş ve sulak yeri.

Mouillette [es] Rafadan yumurtanın içine batırılmak üzere ince uzun kesilmiş ekmeğin dilimi.

Mouillette [es] (telsiz telgraf) Katıyanın cıva kabına dalarak boyuna giden cereyan üzerinde teması kesen madeni liste.

Mouillement [ez²⁷⁸] ıslatma, tartip.

Mouilloir [ez] İplik eğiren kadınların parmaklarını ıslattıkları ufak kase.

Mouillure [es] ıslatma. Islaklık. Nemlilik.

Moujik [ez] (k okunur) Rus köylüsü.

Moulage [ez] Kalıba dökme. Isaga. Kalıbını çıkarma, alma.

²⁷⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Moulage [ez] Öğütme. Tahn itme. Değirmen taşlarını tahrik ve tetvir ittiren makineler.

Moule [ez] Kalıp, çap. Tatlı, pasta kalıbı. Toplu iğnenin yapıldığı pirinç tel. Nümune, örnek. (mec) – **du bonnet** Kafa, baş. **être fait au** – Kalıptan çıkmış gibi mükemmel ve düzgün olmak.

Moule [es] Midye. (mecazen ve amiyane) Ahmak, sersem, salak.

Moulé, e [s] Basılmış, tab idilmiş. (endam hakkında) Matbu, pek mütenasip. (yazı) Güzel. (ez) Matbaa harfi.

Mouleau [ez] Küçük balmumu topağı. Mum dökmeye mahsus kalıp.

Moule-beurre [ez] Tereyağı kalıbı.

Mouler [fte] Isaga itmek, kalıbını çıkarmak. Kalıpta dökmek. Şeklini almak. **se** – Vücuda tamam-ile yapışmak. (mec) İmtisal itmek, etvar ve hareketini taklit itmek.

Moulerie [es] Dökümhane.

Mouleur [ez] Kalıp dökmecisi.

Moulier [ez] Dökme kalıpları yapan işçi.

Moulin [ez] Değirmen. – **à vent** -- **à eau** Süt değirmeni. -- **à bras** El değirmeni. Değirmen binası. -- **à café** Kahve değirmeni. -- **à foulon** Çırpıcı dibeği. -- **à parole** Çal çeñe, laf ebesi, lakırtı makinesi, çok söyleyen adam.

Moulinage [ez] İbrişimi, ipek tireyi çıkırık-la bükme. Çarhtan çekme ameliyatı.

Mouliner [fte] İpek ipliğini çıkırıkta bükmek, çarhtan çekmek. (kurtlar hakkında) Bir ağacı kemirerek toz haline getirmek. Mermeri cilalamak.

Moulinerie [ez] İpek bükme imalehanesi.

Moulinet [ez] Yel değirmeninin küçük çarhı. Küçük değirmen. Yolların methallerine konulan ve yalnız piyadelerin müruruna müsaade iden ağaç turnike. Bocurgat mili. Mikyas-ı sürat-ı miyah.

Moulineur, se veya **Moulinier, ère** [e] İpeği çarhtan çeken işçi. İpek çıkırıkçısı. (ez) Maden kömürü kuyularından çıkarılan kömürü satıhta yıkayan işçi.

Moulon [ez] Yığın, küme.

Moulu, e [s] Öğütülmüş, çekilmiş. Yorgun, bitap.

Moulure [es] (mima) Saçak, korniş kabartmaları gibi kalıp-la yapılan tezyinat, silme.

Moulurer [fte] Silmeler-le, oyma ve kabartmalar-la tezyin itmek.

Mourant, e [s] Halet-i nezinde bulunan, muhtazar. (mec) Gayet zayıf lagar. Can çekişen.

Mourir [fl] Ölmek, vefat itmek. Çok ızdırap çekmek, (ateş, mum) Sönmek. Tedricen zayıflamak. Zail olmak. **à** – Soñ derece. **se** – Ölmek üzere olmak. Can çekişmek.

Mouron [ez] Kırmızı fare kulağı.

Moumé [es] Japonya'da kadın : (mec) Dansöz, fahişe.

Mousquet [ez] Misket tüfeği.

Mousquetade [es] Misket ateşi.

Mousquetaire [ez] Vakt-ile misket ile müsella piyade neferi, silahşör.

Mousqueton [ez] Vakt-ile kısa süvari karabinası.

Mousse [ez] Gemi maçosu.

Mousse [es] Yosun. Köpük. (mec) Ehemmiyetsiz, değersiz şey. (argo) Kibar takımı. **faire de la** – Can sıkılmak.

Mousse [s] Keskin ve sivri olmayan. **chèvre** – Boynuzsuz keçi.

Mousseau [e-s] İrmikten yapılan ekmeğe denir.

Mousseline [es] Muslin. (sıfat olarak) **verre** – Gayet ince cam.

Mousser [fl] Köpürmek. (mec) Hiddetten köpürmek. **faire** – Medh ve sena itmek.

Mousseron [ez] Keçi mantarı.

Moussereux, se [s] Köpüklü, köpüren.

Mousoir [ez] Oklava. Yumurta vesaire çalkalamaya, dökmeye mahsus alet.

Moussons [es-cm] Hint deñizinde altışar ay esen mevsim rüzgarı. Riyah-ı mütenavibe.

Moussu, e [s] Yosunlu.

Moustache [es] Bıyık.

Moustachu, e [s] Palabıyıklı. Bıyıklı.

Moustiquaire [es] Cibinlik.

Moustique [es] Sivisinek.

Moût [ez] (t okunmaz) Şıra.

Moutard, e [ez] Ufak çocuk.

Moutarde [es] Hardal. Mustard.

Moutardelle [es] Bir nev kara turp, bayır turpu.

Moutardier [ez] Hardallık. Hardal yapan ve satan adam.

Moute [es] Dişi kedi.

Mouton [ez] Koyun. Koyun eti. Koyun derisi. (mec) Halim, mülayim. Saf, aptal adam. Mobilyanın altında biriken toz. (makine) Şahmerdan. Giyotin satırının yan direği. Çak mesnedi.

Moutonnaile [es] Koyun sürüsü.

Moutonnement [h] Safcasına. Koyunlar gibi.

Moutonnement [ez] Dalgaların köpükler hasıl itmesi.

Moutonner [fte] Koyunun yünü gibi kıvırcık itmek, kıvırmak. (fl) (deñiz suları) Köpürerek kabarmak, çalkanmak.

Moutonnerie [es] Koyun gibi olma. Taklitçilik.

Moutonneux, se [s] Dalgalanıp köpüren.

Moutonnier, ère [s] Gayet muti, koyun gibi halim. Budalaca taklit iden.

Mouture [es] Öğütme. Değirmenci hakkı.

Mouvage [ez] Şekeri, kalıp içinde hareket ittirme.

Mouvant, e [s] Müteharrik. Mütehavvil.

Mouvement [ez] Hareket, kımıldama. Mevcudun tarz-ı hareket veya tahriki. Amed u şüd, seyr. Faaliyet. Tekamül. Terakki. Tebeddül. Gayret, geremi. Ruh. Esham, zahair fiyatlarının tahavvül ve tebdili. (şimendi) Seyr u sefer, hareket. (mec) Heyecan, galeyan, buhran. Hiss-i deruni. Teessür. İlham. – **oratoire** Bir nutkun eñ ruhlı, fesahatli fıkrası. (mu) Usulün derece-i sürat veya betaeti. Herhangi bir aletin muharrik kısmı. Saat-i makine ve alatı. (seyyarat) Hareket. – **perpétuel** Hareket-i daima. – **du sol** Zemin arızaları. – **continu** Hareket-i mümtedde. – **rectiligne** Hareket-i

müstakime. – **circulaire** Hareket-i müstedire. – **de rotation** Harekat-ı devraniye. – **curviligne** Hareket-i münhaniye. – **de terrain** Zemin arızası. (as) – **enveloppant** İhata hareketi. – **tournant** Çevirme hareketi. **être en** – Faaliyet ve harekette bulunmak. **être dans le** – Moda, eftar-ı cereyan ve tekamüllerini takip itmek. (cm) Harekat. Heyecan, hissiyat, ihtiramet. – **s de la terre** Harekat-ı arz. – **du port** Limanıñ faaliyatı, sefainiñ amed ü şüddi. -- **vibratoire** Hareket-i ihtizaziye. – **oscillatoire** Hareket-i raksiye, irticaciye.

Mouvementé, e [s] Arızalı. İşlek. Ruhlu, tesirli. Revaçlı. Heyecanlı.

Mouvementer [fte] Hareket, faaliyet, germi, ruh, heyecan virmek. Canlandırmak.

Mouvoir [fte] Tahrik itmek, tavlamak. (bir mayi) Karıştırmak. Sallamak. Bir saksınıñ toprağını karıştırmak.

Mouvoir [fte] Tahrik itmek, oynatmak. Kımıldanmak. (fl) Harekette bulunmak, kımıldamak, sallanmak, hareket itmek. **se** – Kımıldanmak. Harekete gelmek.

Moxa [ez] Çin yakısı.

Moye veya **Moie** [es] (**moi** okunur) Taş iliği. Taşın yumuşak kısmı.

Moyen [ez] Vasıta, çare, tetbir, tarik. İktidar, kuvvet. Vesayet, delalet. (cm) Servet, vesait-i maişet. (hk) Edille, delail. Esbab-ı mucibe. – **s d'action** Vesait-i hareket, vesait-i icraiye. – **s du pourvoi** Esbab-ı nakziye. – **s de transport** Vesait-i nakliye. – **s de communication** Vesait-i muhabere. (cm) (riya) Bir tenasüpte : vasateyn.

(tarafeyn **extrêmes**) **au – de, par le – de** Vasıtası-la.

Moyen, ne²⁷⁹ [s] Orta, vasat, vasati, mutavassıt. Adı. **classe** – Orta halliler sınıfı. – **terme** Hadd-i vasıt, hadd-i itidal. **temps** – Vakt-i vasati.

Moyenâgeux, se [s] Kurun-u vustaya ait, mensup.

Moyen âge [ez] Kurun-u vusta.

Moyennant²⁸⁰ [s] Mukabilinde, vasıtası-la. – **que** Beşart-ı anki, şart-ile.

Moyenne [es] Hadd-i vasati; hadd-i evsat. **en** – Vasati olarak. – **proportionnelle** Vasat-ı mütenasip.

Moyennement [h] Vasati olarak.

Moyenner [fte] Bir şeyi bi'l-vasıta tedarik itmek. **il n'ya pas – moyen de** – Muvaffak olmanıñ imkanı yoktur.

Moyer [fte] Taşı tam ortasından kesmek.

Moyère [es] Sazlık bataklık.

Moyette [es] Küçük ekin yığını.

Moyeu [ez] Dingil başlığı, tekerlek poyrası.

Moyeu [ez] Yumurta sarısı. Bir nev erik reçeli. Meyve çekirdeği.

Mozorabe yahut **Mosarabe** [e] Endülüs'te Araplara tabi olan İspanyol reayasına virilen isimdir.

Mozette [es] Papaz başlığı.

Mû, e (ism-i meful) Mütéharrık; hareket itmiş.

Muabilité [es] Bi-kararlık. Tahavvül istidadı.

²⁷⁹ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

²⁸⁰ Sözlükte “Moyenant” şeklindedir.

Muable [s] Bir halde durmayan. Mütéhavvil.

Muance [es] (mu) Sedanıñ tagayyürü.

Mucédiné, e [s] Küfe beñzeyen.

Muche [s] (amiyane) Mükemmel, ala. (ez) Mahcup delikanlı.

Mucher [fte] (amiyane) Saklamak, gizlemek.

Mucilage [ez] Nebatattaki lüzuciyetli madde, luap.

Mucine [es] Muhateyn, gluten.

Mucique [s] (**acide**) (k) Hamız-ı zamk.

Mucocele²⁸¹ [ez] (t) Fıtk-ı muhati.

Muco-pus [ez] (t) Muhat-ı kayhi.

Mucor [ez] (nb) Adi kuf.

Mucosité [es] Sümüğe müşabih. Lüzuciyetli madde. (t) Madde-i muhatiye.

Mucron [ez] (nb) Uç, enif.

Mucroné, e [s] (nb) Enifi, müennef.

Mucus [ez] (s okunur) (tşr) Muhat. – **nasal** Sümük.

Mue [es] Hayvanlarıñ tüy ve deri değıştirmeleri. Baliğ olan erkeğiniñ sesiniñ kalınlaşması. Büyük tavuk kafesi. Tavuklarıñ besiyeye konuldukları dar ve karanlık mahal.

Mue [s] Yalnız şu tabirde kullanılır : **rage** – Bir nev kuduz hastalığı.

Mué, e [s] **voix** – **e** Kalınlaşmış ses. **oiseau** – Tüyü değışmiş kuş.

Muer [fl] (hayvan hakkında) Tüy veya deri değıştirmek. (bülüğa iren genç hakkında) Sesi kalınlaşmak.

Muet, te [s] Dilsiz, ebkem. Sükuneti. Sakit. Lakırtı söylemez. Samit. **art** – Sinema. (sr) Okunmayan harf. (e) Dilsiz adam, bi-zeban. (as) Harf-i samit. **à la** – Lakırtı söylemeksizin, işaret-le.

Muétiser [fte] Samit kılmak, sedasını çıkarmamak.

Muétisme [ez] Dilsizlik.

Muettement [h] Ebkem, dilsiz bir surette.

Muette [es] Bir bahçede av köpeklerine mahsus olarak yapılan kulübe. Av pavyonu. Tavşan yuvası. Küçük randevu evi.

Mufle [ez] Hayvan burnunuñ ucu. (mec) Çirkin ve kaba çehreli, adam; sevimsiz adam. Ahmak, alık adam. Bir demirhane körüğü zıvanasınıñ deliği.

Muflerie [es] Çirkinlik, budalalık, kabalık. Budalaca sözler ve efal.

Muflier [ez] Arslan ağzı çiçeği.

Muflière [es] Meme emmesine mani olmak için danalarıñ burunlarına takılan bezden burunsalık.

Muflisme [ez] (amiyane) Büyüklük ve ulüvv-i cenaba muhalif olanlarıñ halet-i fikriyesi.

Muge [ez] Kefal balığı nevi.

Mugir [fl] (sığır) Böğürmek. (mec) Kükremek. (rüzgar) Gürlemek.

Mugissant, e [s] Bağıran. Böğüren. Kükreyen.

²⁸¹ Sözlükte “Mucocèle” şeklindedir.

Mugissement [ez] Böğürme. Gürleme. Kükreme.

Muguet [ez] İnci çiçeği. (t) Kulla, ağız ağrısı.

Mugueter [fl] Zendostluk itmek.

Muire [es] Memlahalarıñ tencerat-la tekasüf iden tuzlu suyu.

Mulasse [es] Katır yavrusu.

Mulasserie [es] Katır yetiştirmek sanatı.

Mulassier, ère [s] Katır doğuran.

Mulâtre²⁸² [s] Melez. (müennesi : **mulâtresse**²⁸³) dir.

Mulcter [fte] Birini bir cezaya, cezayı nakdiye mahkum itmek. Tecziye itmek. (mec) Su-i muamele itmek, tecavüz itmek, cevr ü cefa itmek.

Mule [es] Dişi katır. Yüksek ökçeli bağısız ve arkasız kadın terliği. Tabanıñ soğuktan iltihabı. Papanıñ herkese öptürdüğü üstü haç işlemeli terliği.

Mule-jenny [es] Pamuk ve yün eğirme tezgahı, çıkırık tezgahı.

Mulet [ez] Katır, ester. Melez hayvan veya fidan. **tête comme un** – Gayet muannit.

Mulet [ez] Kefal balığı.

Muleta [es] Boğa güreşçileriniñ boğayı azap için kullandıkları erguvan renginde kumaş parçası.

Muletier [ez] Katır sürücüsü, katırcı.

Muleton [ez] Genç katır.

Mulièbre [s] Kadınlara ait, müteallik.

Mulle [ez] Barbunya, tekir balığı nevi.

Mulot [ez] Yer faresi.

Mulsion [e] Süt sağma.

Multiangulaire [s] Kesirü'z-zevaya.

Multicapsulaire [s] (nb) Kesirü'l-muhafız.

Multicaule [s] Çok dallı olan.

Multicolore [s] Çok renkli. Rengarenk. Kesirü'l-elvan.

Multiflore [s] (nb) Kesirü'l-ezhar.

Multiforé, e [s] Çok delikli.

Multiforme [s] Kesirü'l-eşkal.

Multilobé, e [s] Kesirü'l-füsus.

Multilocal, e [s] Aynı zamanda birçok noktalarda zuhur iden.

Multimillionnaire [s] Milyonlar sahibi.

Multipare [s] Bir batından müteaddit yavrular doğuran.

Multiple [s] Mürekkep, müteaddit, misl, emsal, ızaf. (sr) Fail-i mürekkep. (ez) Muzaaf.

Multiplex [s] Bir tel ile aynı zamanda müteaddit telgraf çekmeye müsait telgraf aleti.

Multipliable [s] Kabil-i darp.

Multipliant, e [s] Bir şeyi teksir iden. (ez) Bir şeyi müteaddit olarak gösteren fasatalı cam.

Multiplicande [ez] (riya) Mazrup.

Multiplicateur [ez] (riya) Mazrub-ı fih. Galvanometre.

Multiplicatif, ve [s] Teksir iden. Tesire hadim.

²⁸² Sözlükte “Mûlatre” şeklindedir.

²⁸³ Sözlükte “Mûlatresse” şeklindedir.

Multiplication [es] Tekessür, teksir. (r) Darp. **table de** – Kerrat cetveli. **signe de** – Darp işareti.

Multiplicité [es] Kesret, taaddüt.

Multiplier [fte] Tezyit, teksir etmek, çoğaltmak. (r) Darp etmek. (fl) Tekessür etmek. **se** – Çoğalmak, tekessür etmek.

Multipolaire [s] Çok kutupları olan.

Multiponctué, e [s] Müteaddit noktalı.

Multiseculaire [s] Birçok asır devam iden, payidar olan.

Multitubulaire [s] Boruları çok olan. **chaudière** – Çok borulu kazan.

Multitude²⁸⁴ [es] Kesret, kalabalık, izdiham. Halk, avam-ı nas.

Municipal, e [s] Belediyeye müteallik. **conseil** – Belediye meclisi. **cercle** – Belediye dairesi. **agent** – Zabıta-i belediye memuru.

Municipalité [es] Belediye. Belediye dairesi.

Munificence [es] Cömertlik. Sehavet. Keremkar.

Munir [fte] Teçhiz etmek. **se** – Tedarik etmek.

Munition [es] Levazım ve teçhizat-ı askeriye. **pain de** – Asker ekmeği. Mühimmat ve cephane -- **d'artillerie** Topçu mühümmatı, cephanesi. – **de bouche** Mekulat. **parc de** – Cephane parkı. -- **d'infanterie** Piyade cephanesi.

Munitonnaire²⁸⁵ [fte] Ordu ve levazım-ı askeriye müteahhidi.

Munitionner [fte] Erzak ve levazımını tedarik idip virmek. Levazım-ı erzak ve cephane ile teçhiz etmek.

Muqueux, se [s] Lüzuciyetli. Muhati. **membranes** – **euses** Gışa-yi muhati. **glandes** – **euses** Guded-i muhatiye. **fièvre** – **euse** Humma-yı muhati.

Mur [ez] Duvar. Cidar. (mec) Men iden, tefrik ve tecrit idilen şey. **gros** – **s** Ana duvarları. **t** – **de soutènement** Destek, payende duvarları. – **mitoyen** Müşterek duvar. **mettre quelqu'un au pied du** – Birini ilzam etmek, cevap viremeyecek bir hale getirmek. **battre les** – Sarhoş gibi sallanarak yürümek. – **d'airain** İktihamı gayr-ı mümkün mani. (ez cm) Kale bedeni, sur, şehir, kasaba.

Mûr, e [s] Olmuş, kemale irmiş. (mec) **âge** – Sin-i kemal. **une personne** – e Yaşlı adam. **esprit** – Temkinli, tecrübeli, düşünceli akıl. **projet** – İnce düşünülmüş tasavvur. **habit** – Eski elbise. **abcès** – Delinecek hale gelen çıban.

Murage [ez] Duvarlar-la ihata.

Mûraie [es] Dutluk.

Muraille [es] Yüksek duvar. Beden, sur, kale duvarı. (bhr) Küpeşte sihanı. (baytar) Cidar-ı hafir. (cm) İstihkamat, sur.

Muraillement [ez] Duvar örme. Duvar yapma.

Murailer [fte] Duvar ile tahkim, takviye etmek.

Mural, e [s] Duvara müteallik, cidari. Duvar üstünde biten (nebatat) **carte** – e Duvar haritası.

Mûre [es] Dut. – **sauvage** Böğürtlen.

²⁸⁴ Sözlükte “Mullitude” şeklindedir.

²⁸⁵ Sözlükte “Munitonnaire” şeklindedir.

Mûrement [h] Uzun uzadıya, düşünüp taşındıktan soñra. Mûlahazalı bir surette.

Murène [es] Bir nev büyük yılan balığı.

Murer [fte] Duvar-la ihata etmek. Duvar örmek. Duvar-la set etmek. Dört duvar içine kapamak. Gizlemek, saklamak.

Mûraie [es] Dutluk.

Mureux, se [s] Duvar inşaatına mahsus.

Muriate [ez] Klor-ı maiyet.

Muriatique [s] **acide** – Tuz ruhu. Hamız-ı klor-ı ma.

Mûrier [ez] Dut ağacı.

Murin [s] Fareye beñzeyen; fare rengine.

Mûrir [fte] Meyveyi vesaireyi kemaleirmek. (mec) Tecrübeli etmek, kesb-i kemal ittirmek. İnce düşünmek. (fl) Kemaleirmek, olmak. (mec) Tecrübe ve kemal-i kesp etmek.

Murmurant, e [s] Mırıldayan. Çağlayan. Zemzemekar.

Murmure [ez] Mırıltı. Fısıltı. (mec) Sızıltı, sızlanma. Çağlama. Zemzeme, çağıltı, enin.

Murmurer [fl] Mırıldanmak. Çağlamak. Fısıltı etmek. Sızlanmak. Fısıldamak.

Mûron [ez] Böğürtlen.

Musaraigne [es] (ta t) Sivri sıçan.

Musard, e [s] Boş gezen, haylaz. Avare-i ser dolaşan.

Musarder [fl] Boş şeyler-le vakit geçirmek. Haylazlık etmek.

Masarderie veya **Musardise** [es²⁸⁶] Haylazlık.

Musc [ez] Misk. Misk keçisi.

Muscade [es] Cevz-i bevva. Hindistan cevizi. Hokkabaz yuvarlağı.

Muscadelle [es] Misket armudu.

Muscadet [ez] Misket şarabı.

Muscadier [ez] Hindistan cevizi ağacı.

Muscadin [ez] Miskli kurabiye. İfrat derecede söylenen erkek veya kadın.

Muscardin [ez] Tarla sıçanı.

Muscardine [es] İpek böceklerine arız olan kireç illeti.

Muscari [ez] Sümbül, titrek çiçeği. – **chevelu** Kandilli sümbül.

Muscat [ez] Misket üzümü. Misket şarabı.

Muscle [ez] Adale. (amiyane) Kuvvet, kuvve-i bazı, adale kuvveti.

Musclé, e [s] Adaleli; adaleleri kuvvetli.

Muscler [fte] Adalatı kuvvetlendirmek.

Musculaire [s] Adali.

Musculature [es] Adalatıñ heyet-i mecmuası.

Musculeux, se [s] Adalatı çok kuvvetli. Adaleli.

Musculosité [es] Adaliet.

Muse [es] Yunan esatirinde ulum ve fûnun ve sanayi-i nefise hamileri ad olunan perilere denir. (mec) **amant de** – Şair. **invoquer les** – s İlhamdan istiane etmek. **faveurs des** – s İlham, kudret-i şairane. Edebiyat, şiiir.

²⁸⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Museau [ez] Hayvanların burnu, yüzü. (amiyane) Adam; yüz, surat.

Musée [ez] Müze.

Museler [fte] Hayvana burunsalık takmak.

Muselière [es] Burunsalık. (mec) Serbesti-i kelama mani kanun, tetbir.

Musellement [ez] Hayvana burunsallık takma.

Muséographie [es] Müzeleri tarif ve tavsif itme.

Muser [fl] Boş şeyler-le vakit geçirmek. Haylazlık itmek.

Muserie [es] Haylazlık, avarelik.

Muserolle [es] Dizginiñ burunsalık kayışı.

Musette [es] Gayda denilen çalgı. Gayda havası. Kaval. Asker çantası. Kirpas çantası. Yem torbası.

Muséum [ez] Müze.

Museur, se [e-s] Haylaz. Boş gezen.

Musical, e [s] Musikiye ait. Musikili, çalgılı.

Musicalement [h] Musiki nokta-i nazarından. Musiki kavaidine tevfi ken.

Musicastre [ez] Fena çalgıcı.

Music-hall [ez] Çalgılı kahve, birahane.

Musicien, ne [e] Musikişinas. Çalgıcı, sazende.

Musico [ez] Küçük çalgıcı. Avamıñ devam ittiği kafeşantan.

Musicographe [e] Musikiye ait eser yazan. Musikinüvis.

Musicomane [e] Musikiye pek meraklı adam.

Musicomanie [es] Musiki merakı.

Musicothérapie [es] Tedavi-i bi'l-musiki.

Musique [es] Musiki. Müzika. Çalgı. Müzika, çalgı takımı. Konser. (argo) Şantaj, velvele, yaygara.

Musiquer [fl] Çalgı çalmak. Bestelemek.

Musoir [ez] Set başı, bent savağı, rıhtım başı.

Musophage [ez] Afrika ağaç kakan kuşu.

Musqué, e [s] Misk kokulu. (mec) Yapma, gayr-ı tabii.

Musquer [fte] Misk ile tatir itmek.

Musse-pot [h] Gizlice.

Mussif, ve veya Musif, ve [s] or – Kibrit-i sani-i rasas; yaldız.

Mussitation [es] Sesiñ tagayyür ve kesb-i zafiyet itmesi. Telaffuz müşkilatı.

Mustimètre [ez] Şıradaki şekerin miktarını tayine mahsus mikyas.

Musulman, e [e] Müslüman. İslam. (s) İslami, Muhammedi.

Musulmanisme [ez] Din-i İslam. İslamiyet, Muhammedilik.

Mutabilité [es] Kararsızlık. Tagayyür, tebdil. Sebatsızlık.

Mutable [s] Mütebeddil, kararsız. Sebatsız.

Mutacisme [ez] Pelteklik.

Mutage [ez] Tavik-i ihtimar.

Mutation [es] Tagayyür, tebdil. (fls) Temasuh. Tebdil-i memuriyet. Becayış. (hk) İntikal. **droit de** – İntikal harcı.

Muté, e [s] Müntakil, sahibini değiştiren.

Muter [fte] İhtimarı tavik itmek.

Mutilateur [ez] Sakatlayan, uzuv kesen, kırıp bozan adam.

Mutilation [es] Uzv-i kati. Bir eser sanatınıñ bir veya müteaddit kısmını bozma, kırma. (mec) Mühim, esaslı kısmınıñ hazfi. İzalesi.

Mutiler [fte] Bir heykeliñ yahut bir insan veya hayvanıñ uzuvlarından bir veya birkaçını kırmak, kesmek; sakatlamak. Bozmak, berbat itmek.

Mutille [es] Alaca karınca; kanatlı karınca.

Mutin, e [s] Muannit, serkeş, asi. (mec) Açıkğöz, cinfikirli.

Mutinement [ez] Serkeşlik, asilik.

Mutiner [fte] Asiyane teşvik itmek. **se** – Serkeşlik itmek. İsyân itmek. Taannüt itmek. Kasıp kavurmak.

Mutinerie [es] İnat, serkeşlik, hırçınlık, isyan.

Mutique [s] Dikensiz, dişsiz. (nb ve hay)

Mutir [fl] Homurdanmak. Mırıldanmak.

Mutisme [ez] Dilsizlik. Sükutilik. (mec) Sükut.

Mutité [es] Ebkemiyyet, dilsizlik.

Mutualisme [ez] Teavün. Tesanüt.

Mutualité [es] Mütekabiliyyet, na-kabil. (hk) Müşareket-i mütekabile. Usul-i muavenet-i mütekabile. Tesanüt.

Mutuel, le [s] Mütekabil, müşterek. Müşarik. **assurance – e** Mütekabil sigorta. (es) Sigorta şirketi. Muavenet-i mütekabile. Teavün şirketi. **garantie – le** Kefalet-i müşterike, mütesilsile.

Mutuellement [h] Müştereken, mütekabilen.

Mutuellisme [ez] Teavün, tesanüd-i içtimai.

Mycologie [es] (nb) Mebhasü'l-fetur. Mantarlar bahsi.

Mygale [es] Yer örümceği.

Myitis [es] (t) Ensice-i adaliyyeniñ iltihabı.

Myocarde [ez] Kalp. Adale-i kalp.

Myocardite [es] Adale-i kalbiñ iltihabı.

Myocèle [es] Verem-i adali.

Myodynne [es] (t) Resye-i adaliyye.

Myographe [ez] Adalatıñ takallüsünü kayt iden alet.

Myologie [es] Teřrihiñ adalat-ı mebhasi.

Myomalacie [es] İrha-i adaliyye.

Myome [ez] Nesc-i adaliyyeden müteşekkil şiş.

Myopathie [es] Daü'l-adali.

Myope [e] Uzaktan görmeyen kimse, kasirü'l-basar : zaifu'l-basar. (mec) Dürbün olmayan, kutah-bin, ferasetsiz.

Myopie [es] Kasirü'l-basar. Zaifu'l-basar.

Myopisme [ez] Kasirü'l-basar. Kutah-bini.

Myosis [ez] (t) Takallüs-i daimî, hadeka.

Myosite [es] (t) İltihab-ı necs-i adali.

Myosotis [ez] (s okunur) Merzenguş çiçeği, muhabbet çiçeği. Unutmabeni çiçeği.

Mytomie [es] (tşr) Teşrih-i adalat. (cerra) Hazau'l-adalat.

Myre [es] Mığrı denilen büyük nev yılan balığı.

Myriade [es] On biñ. (mec) Pek çok. Namütenahi.

Myriamètre [ez] On biñ metre.

Myriapode [ez] Hezarpa (böcek).

Myrmidon [ez] Cüce. (mec) Ehemmiyetsiz, idraki noksan adam.

Myrobolan [ez] Kurutulmuş kokulu Hindistan meyveleri, vakt-ile eczacılıkta müstameldir. Kara halile.

Myrosine [es] Hardal mayası. Zülal-i hardal.

Myrrhe [es] (sayde) Mürrüsafi.

Myrte [ez] Mersin ağacı. Şecerü'l-as.

Myrtiforme [s] Mersin yaprağı şeklinde.

Myrtil [ez] yahut **Myrtille** [es] Yaban mersini.

Mystagogie [es] Esrar-ı mezhebiye, bir cemiyetiñ esrarına vukuf-ı peyda ittirme.

Mystère [ez] Sır. Esrar. Sır-ı batın. Hikme. Le'd-dünya. Maksud-ı hafi.

Mystérieusement [h] Esrarengiz bir surette.

Mystérieux, se [s] Esrarengiz, sır ve hikmeti bilinmez. (e) Sır saklayan, ketum adam. (ez) Esrarengizlik, ketumiyet.

Mysticisme [es] (fls) Sufiye. Tarik-i tasavvuf.

Mysticité [es] Tasavvuf. Marifetullah.

Mystificateur, trice [e-s] Alaycı, müstehzi. Yalan şeyler uydurarak safdiller-le eğlenen.

Mystification [es] Yalan uydurup eğlenme. Yalan dolan şey. Muğfil şey.

Mystifier [fte] Biriniñ saflığından istifade iderek yarası-la eğlenme. İstihza itmek, alay itmek.

Mystique [s] Batını; tasavvuf. Esrarlı, rumuzlu. (e) Mutasavvıf. (es) İlm-i tasavvuf.

Mythe [ez] Masal; efsane. Hurafe. Usture.

Mythique [s] Esatir-i kadimeye müteallik.

Mythisme [ez] Efsaneperesti. Havarike meyl ve muhabbet.

Mythographe [e²⁸⁷] Efsanenüvis.

Mythologie [es] Esatir, hurafat.

Mythologique [s] Hurafi, esatiri, efsanevi.

Mythologiste veya **Mythologue** [es] Tarih-i esatire vakıf adam.

Mytiliculture [es] Midye yetiştirme.

N

N [ez] Fransız elifbasınıñ on dördüncü harfi.

Nabab [ez] Hindistan'ıñ Müslüman kısmında saray erkanı aliyesine ve vilayat valilerine virilen unvandır :

²⁸⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

nüvvap. (mec) Debdebe ve ihtişam içinde yaşayan gayet zengin adam.

Nababie [es] Nüvvaplık. Nüvvaba tabi vilayet.

Nable [ez] Bir sandalın karinesine açılan delik, loça.

Nabot, e [e-s] Bodur, bücür, cüce.

Nacarar [s] Açık kırmızı renkte. (ez) Açık kırmızı renk.

Nacelle [es] Tekne, sandal. Balon teknesi, sepeti.

Nache [es] Meşin ve derinin parça kısmı.

Nacre [es] Sedef.

Nacré [s] Sedefli, sedefi. Sedef renginde.

Nacrer [fte] Sahte cam incilere sedef renk ve parlaklığını virmek.

Nacrier, ère [s] Sedefe müteallik.

Nacrure [es] Sedef gibi beyazlık.

Nadir [ez] (felekiyat) Semt-i kadem.

Nadiral [s] Semt-i kadime müteallik.

Naevus [ez] (**né-vuss**) Cilt üzerinde pembe veya siyah leke.

Nafé [ez] Irak'ın nafiha denilen bir meyvesi.

Naffe [es] Yalnız şu tabirde kullanılır : **eau de** – Çiçek suyu-la yapılan kokulu su; çiçek suyu.

Nage [es] Yüzme, sibahat. **à la** – Yüzerek. **être en** – Sır sıklam olmak. (bhr) Kürek çekme. **chef de** – Hamleci. **banc de** – Sandalda kürekçinin oturduğu mahal : oturak.

Nageant, e [s] Sabih, yüzen.

Nagée [es] Yüzerken her kulaçta kat olunan mesafe.

Nageoire [es] Balık kanadı, misbah. (argo) Kol. – **dorsale** Misbah-ı zahri. – **pectorale** Misbah-ı sadri. – **ventrale** Misbah-ı batını. – **caudale** Zenebi. – **anale** Misbah-ı makadi.

Nageoter [fl] Az yüzmek. Güçlük-le yüzmek.

Nager [fl] Yüzmek. (mec) Her iki tarafı idare itmek üzere iki muhalif taraf arasında bulunmak, hareket itmek. Yüzüvermiş gibi hareket itmek. Su sathında yüzmek. Çalkanmak. (bhr) Kürek çekmek. (mec) – **dans l'opulence** Gayet zengin olmak. – **dans le sang** Üstü başı kan içinde bulunmak. (ft) (bhr) Kürek-le ilerletmek.

Nageur, se [e] Yüzen; yüzme bilen. (bhr) Kürekçi.

Naguère veya **Naguères** [zz] Vakit-ile, bir müddet evvel, mukaddema, akdemce, evvelce.

Naiade [es] Esatirde çeşme ve nehirler ilahesi. Bir nev su nebatı.

Naïf, ve [s] Saf, tabii, halis, hilesiz. Tecrübesiz, safderun, sadedil. (ez) Saflık, sade dillik. Saf, sade dil adam.

Nain, e [e] Kısa boylu adam; cüce. Bodur, bücür. (mec) Değersiz, istidadı az adam. (s) Kısa, bodur.

Naissain [ez] Küçük istiridye; küçük midye.

Naissance [es] Tevellüt. Viladet, doğma. Nesep, soy. (mec) Bir şeyin başladığı yer. Mebde, menşe, başlangıç. **de** – Anadan doğma. **jour de** – Yevm-i viladet. **prendre** – Tevellüt itmek, başlamak, neşet itmek. **acte de** – Viladet

ilm ü haberi. **déclaration de** – İhbar-ı viladet. **lieu de** – Mahal-i viladet. **date de** – Tarih-i viladet.

Naissant, e [s] Tevellüt iden, tulu iden. Tulu, zuhur itmeye başlayan.

Naître [fl] Doğmak, tevellüt itmek. (nebatat) Bitmek, yerden çıkmak. Neşet itmek, iptida itmek. Zuhur itmek, sudur itmek. Münbais olmak. **faire** – Vücuda getirmek. Husule getirmek.

Naïvement [h] Safdilane. Safvet u hulul ile.

Naïveté [es] Safvet, safderunluk. Masumiyet. Tabii ve hoş sadelik. Safderunane, masumane, biraz budalaca sözler.

Naja [ez] Gözlüklü yılan.

Nanan [ez] Çocuk lisanında : mama. (mec) Hoş ve leziz şey.

Nandou [ez] (ta t) Cenubi Afrika deve kuşu.

Naniser [fte] Bir nebatı bodurlaştırma.

Nanisme [ez] Cücelik.

Nankin [ez] Nankinde imal idilen deve tüyü renginde pamuk kumaş.

Nanocéphale [s] Gayet küçük kafalı.

Nanocéphalie [es] Başın son derece küçüklüğü.

Nansouk veya **Nanzouk** [ez] Kalın patiska.

Nantir [fte] Terhin itmek karşılık göstermek, teminat virmek. Bir şeyi rehin bırakmak. Levazımını ihzar itmek; teçhiz itmek. **se** – Emaneten vaziyet itmek. Zabt itmek.

Nantissement [ez] Terhin, teminat, karşılık. Rehin. Terhin mukavelesi.

Napée [es] (esatir) Çayır ve orman perisi.

Napel [ez] (nb) Kurt boğan.

Naphtaline [es] Naftalin.

Naphtol [ez] (k) Naftol.

Napiforme [s] (nb) Şalgam şeklinde.

Napoléon [ez] Yirmi frank kıymetinde Fransız altını.

Napoléone [es] (nb) Afrika'ya mahsus bir nev tezyinat fidanı.

Napoléonien, ne [s] Napolyon'a ait. (ez) Napolyon taraftarı.

Napolitain, e [e] Napoli. (s) Napoli'ye mensup, ait. (es) Napoli'de yapılan parlak yün kumaş.

Nappage [ez] Sofra takımı (örtü ve havlular).

Nappe [es] Sofra bezi. Masa örtüsü. Kuş tutmaya mahsus ağ. (mec) Vasi-i sath. – **d'eau** Su sathı. Çağlayan.

Napperon [ez] Büyük sofra örtüsünün üstüne serilen küçük örtü.

Nappiste [ez] Ağ-la kuş tutan kuşbaz.

Naqueter [fl] Uzun müddet kapıda beklemek.

Narcéine [es] Afyondan istihraç idilen bir madde : narsein.

Narcisse [ez] (nb) Zeren, nergis.

Narcoloepsie [es] Mukavemetsiz marazi uyku arzusu.

Narcomanie [es] Muhaddir, münevvim maddelere fart-ı iptila.

Narcose [es] Bir münevvim ilacın tesir-ile husule gelen uyku.

Narcotico-âcre [s] Hem uyku sersemlik, uyuşukluğu ve hem ünbube-i hazmiyenin iltihabını mucip olan zehirlere denir : muhaddir-i harif.

Narcotine [es] Afyondan çıkarılan madde-i semiye : narkotin.

Narcotique [s] Münevvim, muhaddir bir ilaç katmak.

Narcotisme [ez] Münevvim ilaçların husule getirdiği tesiratin heyet-i umumiyesi : daü'l-hadır.

Nard [ez] (nb) Sümbül-i Rumi.

Nargue [es] Tahkiri, lakaydıyı gösterir bir kelimedir. **faire** – Ehemmiyet virmemek, heyecan satmak, tezyif etmek.

Narguer [fte] (laubaliyane) Cüret ve küstahlık-la istihkar ve istihfaf etmek.

Narguilé veya **Narghileh** [ez] Nargile.

Narine [es] Burun deliği.

Narquois, e [s] Hilekar, dessay. Müstehzi.

Narquoisement [h] Müstehziyane. Hilekarlık-la.

Narrateur, trice [e] Nakil, ravi. Hikaye iden.

Narratif, ve [s] Nakli rivayet, nakl, hikayeye müteallik.

Narration [es] Nakl, hikaye. Rivayet. Şakirdanın tahrir-i vazifesi.

Narré [ez] Hikaye.

Narrer [fte] Hikaye etmek. Nakl, rivayet etmek.

Narval [ez] (ta t) Boynuzlu büyük yunus balığı, deniz gergedanı.

Nasal, e [s] Enfi; buruna müteallik. Ait. **fosse** – Hufre-i enfiye : burundan telaffuz olunan harf.

Nasalement [h] Burundan telaffuz iderek, gunneli.

Nasaliser [fte] Burundan telaffuz etmek. Hımhımlık etmek.

Nasalité [es] Gunne, burundan telaffuz etme. Hımhımlık.

Nasarde [es] Buruna vurulan fiske. (mec) Dokunaklı söz. Tariz.

Nasarder [fte] Buruna fiske vurmak. (mec) İstihza, tezyif etmek.

Nase [ez] (argo) Burun, kik.

Naseau [ez] Hayvan burun deliği.

Nasière [es] Öküzlerin burunlarına takılan bir nevi yavaş.

Nasillant, e [s] Burnundan söyleyen. Hımhım gibi lakırtı iden.

Nasillard, e [s] Hımhım burundan söyleyen.

Nasillement [es] Burundan söyleme. Hımhımlık.

Nasiller [fl] Hımhım telaffuz etmek. Burundan söylemek.

Nasilleur, se [e] Hımhım.

Nasique [ez] (ta t) Bir nevi uzun burunlu maymun. Sivri burunlu kara yılan.

Nasse [es] Balık tutmaya mahsus.

Nasse²⁸⁸ [es] Balık tutmaya mahsus sepet. Küçük balık tutmaya mahsus serpme. (mec) Müşkil ve zayıf, çarpışık iş. Tuzak.

²⁸⁸ Sözlükte “Naese” şeklindedir.

Natal, e [s] Viladete mensup. **pays** – Maskat-ı res. **lieu** – Mahal-i viladet. **jour** – Yevm-i viladet.

Natalité [es] Tevellüdat.

Natation [es] Yüzme, sibahat. Yüzme sanat ve usulü.

Natatoire [s] Sebhi. **vessie** – Kis-i sebhi.

Natif [s] Bir yerde doğmuş olan, tevellüt iden. Doğma. – **de Costantinople** İstanbul'da doğmuş, İstanbullu. (mec) Halkı, fitri, cibili. **or, argent** – Yerden halis maden haline çıkan altın, gümüş. (e) Bir memleketiñ, şehriñ ahalisinden olan kimse.

Nation [es] Millet, ümmet, kavim. (mec) Fikir, menafi ve sanat itibar-ile bir kül teşkil iden eşhas : zümre. (cm) Müşrik, bütperest akvam.

National, e [s] Milli. **biens** – **aux** Emlak-ı milliye. **défense** – **e** Müdafaa-i milliye. (ez cm) Bir memleketiñ teba-i asliyesi.

Nationalement [h] Milli bir surette. Millet sırası-la.

Nationaliser [fte] Milli bir hale sokmak. Millet tarafından kabul ittirmek. Millileştirmek.

Nationalisme [ez] Milliyetperverlik. Milliyet mefkuresi.

Nationaliste [s] Milliyetperverliğe ait. (e) Milliyetperver.

Nationalité²⁸⁹ [es] Tabiyet, milliyet, kavmiyet. **loi sur la** – Tabiyet-i kanuni. **bureau des** – **s** Tabiyet kalemi. **patente de** – Tabiyet tezkeresi.

Nativement [h] Hilkatden, fitraten. Taban, an asıl, ibtida-i emirde.

Nativité [es] Viladet. Milad-ı İsa, milat yortusu. (ilm-i nücum) Bir kimseniñ an-ı viladetinde seyيارatıñ mevkiini gösteren zaıçe şekli.

Natron [ez] Natron.

Nattage [ez] Hasır örme. Hasır döşeme.

Natte [es] Hasır saç örgüsü.

Natter [fte] Hasır yapmak. Hasır döşemek. Saçları örmek.

Nattier, ère [e] Hasır yapan; hasırcı.

Naturalisation [es] Bir kimseniñ diğeri bir hükümet tebaası olması. Tabiyet-i cedideye duhul. **lettres de** – Tabiyet ilm ü haberi, tabiyetname. Hayvanat, nebatatıñ başka bir iklime alışması, başka bir iklimde yetiştirilmesi; tehil, tenis.

Naturalisé, e [s-e] Tebaalığa kabul edilmiş, tebaa-i adadına dahil olmuş kimselere denir.

Naturaliser [fte] Tebaalığa ithal etmek. Salık-i tabiyetine kabul etmek. Bir ecnebiye bulunduğu memleket ahalisiniñ haiz olduğu bi'l-cümle hukuk-ı ita etmek. Bir hayvanı veya bir nebatı bir iklime alıştırmak. Şekl-i aslisini muhafaza ettirmek suret-ile bir hayvanıñ içini saman-la doldurmak. Bir nebatı, şeklini muhafaza idecek vech-ile hazırlamak. – **un mot** Bir kelimeyi diğeri bir lisana nakl etmek, ithal ve kabul etmek.

Naturalisme [ez] (fls) Tabiiye. (ed) Her şeyi hakiki ve tabii hal ve şekl-ile tasvir etmek gayesini takip iden bir meslek-i edebî : naturalizm, hakikiye.

Naturaliste [ez] Tabiyundan olan; tarih-i tabii alimi. Hayvanatı, nebatatı koleksiyonlarda muhafaza maksat-ile

²⁸⁹ Sözlükte “Nationnalité” şeklindedir.

ihzar iden adam. Edebiyatta hakikiye mesleğine müntesip muharrir. (s) Tabiata müstenit, tabiat üzerine müesses.

Naturalité [es] İkamet ittiği memlekette doğan veya memleketiñ tabiyetine giren bir kimseniñ hal ve sıfatı. Tabiyet. Ahali-i memleket sıfatı. Sıfat-ı tabiyet. Yerlilik.

Nature [es] Tabiyet. Tabiyetlik. Hal-i tabii, fitrat, cevher. Mahiyet. Yaratılış, teşekkül, tab. Mizaç, cibillet, tıynet. Haslet, hal ve keyfiyet. Karabet. Eşya-yı ayniye. **en** – Aynen. **peindre d'après** – Tabiyetini nümüne ittihaz iderek, aslını taklit iderek tersim itmek. – **morte** Camid-i tabiyet; cansız şeyler : çiçekler, meyveler, ölmüş hayvanlar. Cins, nev, mukule, türlü. **de** – Cibilli, fitri, maderzat. **état de** -- İnsanıñ medeniyet devrinden evvelki hal-i tabiyesi; çıplaklık, hal-i tabii. **contre** – Mugayir-i tabiyet, tabiyete muhalif : **crime contre** -- livata. **dons de la** --- Mevahib-i fitriye. **payer le tribut à la** – Vefat itmek. (s) (laubaliyane) Tabii. Salçasız pişmiş. (h) Tabii bir halde, surette; tabii olarak.

Naturel, le [s] Tabii, cibilli, fitri, maderzat, hulki. Makul, mukteza-yı hal ve tabiyet. Sade, ziynetsiz; halis, tağşiş idilmiş. İzdivac-ı gayr-ı meşrundan doğma : **enfant** – Piç, veled-i gayr-ı meşru. **mort** – **le** Ecel-i mevud, mevt-i tabii. **sciences** – **les** Ulum-ı tabiye. **histoire** – **le** Tarih-i tabii. (ez) Hasais-i tabiye, cibillet, fitrat, tabiyet, hulk. Sadelik. **au** – Şekl-i hakikisi-le, hal-i tabiyesinde. (cm) Bir memleketiñ ahali-i asliyesi.

Naturellement [h] Tabii olarak, bi't-tab, tabii bir surette. Sade, sehil bir tarzda.

Naturisme [ez] Zati, fitri bir surette. Tabaniye. (t) Her türlü şifayı kuvva-yı

tabiyeden beklemek meslek-i tabisi : naturizm.

Naturiste [e-s] Naturizme taraftarı.

Nauclee [es] (nb) Hint sarmaşığı nevi.

Nauclore [ez] (ta t) Afrika ve Amerika'da bulunur. Bir nev çaylak : nokler.

Naucore [es] Bir nev su kehlesi.

Naufage [ez] Gark, batma. Geminiñ kazazede olması. Kaza-yı bahri. (mec) Kamilen mahv olma.

Naufage, e [s-e] Mağruk, batmış, kazazede.

Naufager [fl] Batmak, kazazede olmak. (eski kelimedir)

Naufageur, se [s-e] Enkaz ve eşya-yı mağrukayı yağma itmek maksat-ile yañlış işaretler virerek gemileriñ batmalarına, kazazede olmalarına sebebiyet viren sevahil ahalişi.

Naulage [ez] Naval, gemi kirası ücreti.

Naumachie [es] Muharebe-i bahriye taklidi. Bir sirkte muharebe-i bahriye için yapılan büyük havuz.

Nauscope [ez] Gemileri evzak-ı mesafeden görmeye, keşf itmeye mahsus dürbün.

Nausébonde veya **Nauséoux, se** [s] Mugaşşi, mukayyi, mide bulandıran, geşeyan ittiren. (mec) Müstekrih, iğrenç.

Nausée [es] Mide bulantısı, gaşeyan. (mec) İstikrah. **avoir des** – **s** Mide bulanmak.

Nauséoux, se [s] Gaşeyan ittiren, bulantı viren.

Nautille [ez] Suyuñ yüzünde tomruğu temin iden içi hava dolu bir nev kömür. (ta t) Bir nev deñiz helezonu.

Nautique [s] Bahri, seyr-i sefaine müteallik. **art** – Seyr-i sefain fenni.

Nautomètre [ez] Deñizde mesafatı ölçmeye mahsus alet.

Nautonier [ez] Sandalcı; gemici. Mellah.

Navaja [es] (**na-va-hra**) Cüzi mukavves sivri ve uzun İspanyol bıçağı.

Neval, e [s] Sefain-i harbiyeye ait, bahri. **bataille** – e Muharebe-i bahriye. **force** – e Kuvve-i bahriye. **base** – e Üs bahri. **école** – e Bahriye mektebi.

Nevarin [ez] Patates veya şalgamlı koyun eti yahnisi.

Navet [ez] Şalgam. (argo) Fena resim.

Navetière [es] Şalgam tarlası.

Navette [es] Kilisede buhur yakmaya mahsus küçük kap, buhurdan.

Navette [es] Mekik. **faire la** – Mekik dokumak.

Navette [es] Tohumdan tenvire mahsus bir yağ çıkarılan yabancı şalgam, bu yağ.

Naviculaire [s] (nb) Zevraki. (ta t) Zevrakiü'l-şekl.

Navicule [es] (ta t) Gayet küçük bir nev helezon.

Naviforme [s] Gemi şeklinde.

Navigabilité [es] Seyr-i sefaine salih olma. (bhr) Bir geminiñ seyir ve sefere salih olması, deñize dayanabilmesi.

Navigable [s] Seyr-i sefaine salih. Seyr u sefer idilebilir (gemi).

Navigant, e [s] Seyr u sefer iden.

Navigateur [ez] Gemici, mellah. Seyyah-ı bahr. Bir sefineyi sevk ve idare itmekte mahir gemici. (s) Gemiciliğe hasr-ı nefis iden.

Navigation [es] Seyr-i sefain fenni. Fenn-i milahat. Seyr-i sefain. Deñiz seyahati. Denizcilik. – **maritime** Seyr-i sefain-i bahri, seyr-i sefer-i bahri. – **fluviabile** Seyr-i sefain behri. – **aérienne** Havada seyr-i seyahat, seyahat-i havaiye.

Naviguer [fl] Deñizde, büyük nehirlerde seyr-i sefer itmek. Gemi ile sefer itmek. Bir geminiñ seyrini idare itmek. Gemiye sevk ve idare itmek. Deñize dayanmak (gemi).

Naville [es] Küçük irva kanalı, ark, cetvel.

Navire [ez] Sefine. Gemi. – **marchand** Ticaret gemisi. – **de guerre** Sefine-i harbiye.

Navrance [es] Müellim şey. Tesir, kudret.

Navrant, e [s] Müellim. Dilhıraş. Pek müessir.

Navrer [fte] Mükedder, müteessir itmek. Şiddet-le tesir itmek.

Nazaréen, ne [e] Nasıralı. Museviler tarafından nasıralı İsa'ya izafeten ilk Hristiyanlara virilen isim.

Ne Fiilere mülhak olup **rien, point, pas** ve bunlarıñ muadil diğerkelimele beraber bulunan edat-ı nefi ve inkardır.

Né, e [s] Doğmuş, mütevellit. İstidat mahsus haiz olan. **bien** – Muhterem bir aileden. **mal** – Fena huylu. Reddiü'l-ahlak. **nouveau** – Nevzat. **mort** – Mürde-i zat.

Néanmoins [hr] Maa-heza, bunuñ-la beraber, böyle olmak-la beraber.

Néant [ez] Fena. Adem. Hiçlik, yokluk. Hiç, la-şey. (fls) Leys. **tirer du** – Yaratmak. Yoktan vücuda getirmek. **tirer quelqu'un du** – Birini fena, menfur bir vaziyetten çıkarıp yüksek bir mevkiye ila itmek. **homme de** – Liyakatsiz, ehemmiyetsiz adam. Hiçten adam. **mettre à** – Fesh, ilga, lağv itmek.

Néantise [es] Hiçlik, la-şeylik.

Néarctique [s] Berr-i cedidiñ kısımla şimalisine mensup.

Néarthrose [es] (tşr) Mafsal-ı cedid.

Nébulaire [s] Sehabeye müteallik. Sehabe.

Nébuleuse [es] (hey) Sehabe.

Nébuleux, se [s] Sehabi. Bulutlu. Bulutlar-la kararmış, bulanık. (mec) Endişeli, meyus, mağmum. Müşevveş, meşkuk, iyi anlaşılmayan.

Nébulosité [es] Hafif karartı, bulut. (mec) Vuzuhsuzluk.

Nécessaire [s] Lazım, muktezi. Lazım-ı gayr-ı müfarık, netice-i zaruriye. Zaruri. Vacip. Pek nafî. (e) Lüzumsuz yere, can sıkacak surette müdahale iden kimse. **faire le** – Muktezasını ifa itmek. İcabını icra itmek. (mec) Büyüklük taslamak, kendine ehemmiyet virmek. (ez) İhtiyaç, levazım-ı zaruriye. Muhtelif işler için lazım gelen şeyleri muhtevi çekmece, çanta. – **de toilette** Tuvalet çantası, çekmecesini. – **à ouvrage** Dikiş kutusu.

Nécessairement [h] Bi'z-zarure, bi'l-mecburiye. Saife-i ihtiyaç-la. Netice-i tabiiyesi olarak. Her halde, labüt.

Nécessitant, e [s] İcap ittiren.

Nécessité [es] İhtiyaç, lüzum, iktiza, zaruret, vücup. Cebri, ikrah. **première** – İhtiyacat-ı zaruriye, mübreme. **la** – **contrainte la loi** Ez-zarurat tubihu el-mahzurat. **de toute** – Bi'z-zarure, hasbe'l-iktiza. **par** – Hasbe'l-lüzum. Lüzum-ı aciline mebni. **sans** – Bila-lüzum. (es-cm) İhtiyacat-ı tabiiye.

Nécessiter [fte] İcap itmek. Lüzum, ihtiyaç göstermek. Hasbe'l-lüzum. Mecbur itmek.

Nécessiteux, se [s] Muhtaç, fakir. (ez cm) Muhtacin.

Nec plus ultra [ez] Ondan daha mükemmel olamaz. Hadd-i gaye, mertebe-i kasva.

Nécrobie [es] (ta t) Bazı hayvanat leşlerinde bulunan bir nev mor sinek.

Nécrolâtre [e-s] Ölülere fevkalade hürmet iden kimse.

Nécrolâtrie [es] Ölülere fart-ı hürmet.

Nécrologe [ez] Vefayat cetveli. Esami-i emvat listesi. Soñ zamanda vefat iden zevat-ı meşhurenin tezkâr-ı namı için yazılan eser. (mec) Silsile-i vefayat.

Nécrologie [es] Vefayat-ı meşahir. Ölülerin isimleri yazılan kitap veya defter. Vefat iden bir veya müteaddit meşhur zevatın tercüme-i hali.

Nécromancie [es] İstikbale dair malumat almak için ölülerini davet itme. Ervah-ı emvatı davet itmek suret-ile tefeül.

Nécromancien, ne [e] veya **Nécromant** [ez] Ervah-ı emvatı davet iderek istikbal hakkında malumat alan falcı.

Nécropathie [es] Kangrene ve bi'l-hassa kemik kangrenine istidat : nuhre.

Nécrophage [s] Leşleri yiyen.

Nécrophobe [s] Ölüden, ölümden korkan.

Nécrophobie [es] Ölümden korkma.

Nécrophore [ez] Bir nev kara böcek.

Nécropole [es] Kadimen ölüleriñ defnine mahsus vasi mahzen. Tahte'z-zemin. Makbere. Büyük şehirlerde mezarlık.

Nécrose [es] (t) Kemik kangreni.

Nécroser [fte] (t) Kangren husule getirmek. **se** – Kangrene müptela olmak.

Nécrosique [s] Kangrene müteallik, nuhre.

Nécrotomie [es] Teşrih-i ceset.

Néctaire [ez] (nb) Erikleriñ topladıkları madde-i asliyeyi havi bazı çiçekleriñ uzvu. Nektar.

Nectar [ez] Rahik, kevser, ab-ı hayat. (mec) Gayet leziz içki. (nb) Erikleriñ çiçeklerinden topladıkları madde-i asliye.

Nectarifère [s] Hamil-i rahik.

Nectarine [es] Yarma şeftali.

Nectique [s] Suyuñ sathında yüzmek hassasını haiz.

Nédjidi [ez] Encud cinsi Arap atı.

Néerlandais, e [e] Flemenkli. (s) Flemenge ait.

Nef [es] Kiliseniñ kapısından ilahiciler mahaline kadar iki sütun sırası arasındaki mahal : sahn; maber. Asma kilit.

Néfasté [s] Uğursuz, meşum.

Néfe [es] Yırtıcı kuş gagasınıñ şişkin kısmı.

Néfle [es] Muşmula.

Néflier [ez] Muşmula ağacı.

Négateur, trice [e-s] İnkâr iden, münkir.

Négatif, ve [s] Münfi, inkara müteallik. Nahi, nefy. (riya) Önünde (--) işareti bulunan rakam, menfi. (fiz) **électricité – ve** Menfi elektrik. (foto) **épreuve – ve** Menfi klişe. (fls) Menfi, ademi. Salibe. **réponse – ve** Cevab-ı ret. (es) Kaziye-i menfiye, cümle-i menfiye.

Négation [es] Ret, inkâr, nefy. (s) Edat-ı nefy.

Négativement [h] Menfi surette, ret ile. İnkâr ve nefy ile. **répondre** – Cevab-ı ret virmek.

Négativité [es] Menfiyet.

Négatoire [h] İnkari. (hk) **action** – Men-i müdahale, men-i muarızaya davası.

Négligé [ez] Sade, süssüz kıyafet. Sabahlık elbise, sabah kıyafeti. Süslenmemiş bir adamıñ hali.

Négligeable [s] Kabil-i ihmal.

Négligement [h] İhmalkarane. Lakaydane. Gelişi güzel. Bila-itina.

Négligence [es] İhmal. Teseyyüp. Lakaydi, itinasızlık. Müsamaha. Tekasül. Kayıtsızlık. La-kaydane kıyafet, itinasız teלבбүs.

Négligent, e [s] İhmalci. Müseyyep. Mütakasıl. La-kayd. (e) Müseyyep, ihmalci, kaygısız adam.

Négliger [fte] İhmal itmek. İtina göstermek. Ehemmiyet virmemek. Fevt itmek, kaçırmak. Ziyarete la-kaytlık göstermek. Unutmak. **se** – Şahsına, kılık

ve kıyafetine, sıhhatine itina göstermemek. Vazifesi-le bi-hak meşgul olmamak. Kendi işini ihmal etmek.

Négoce [ez] Ahiz ve ita, ticaret, alışviriş. Bir işiñ intacı için tavassut.

Négociabilité [es] Kabiliyet-i havale ve fûruht.

Négociable [s] Kabil-i havale, kabil-i fûruht, kabil-i devr. (senedat, esham vesaire) **valeur** – s Alınıp satılan esham ve tahvilat.

Négociant [ez] Tacir; toptan satan tacir, toptancı.

Négociantisme [ez] Bezirganlık. Fikr-i ticaret.

Négociateur, trice [e] Müzakere memuru, murahhası. Miyancı, mutavassıt.

Négociation [es] Müzakere, mükaleme. Musalaha-i azimeyi, musalaha-i umumiyeği hüsn-i neticeye isal itme. Müzakere olunan maslahat, madde. Senedat-ı ticariyeği, poliçeleri diğeri bir şahsa satma veya devr ve havale itme. **entrer en** – Müzakerata girişmek. – **s de la paix** Müzakarata sulhiye. **rompre les** – s Müzakeratı kat etmek.

Négociier [fl] Toptan ahz ü ita etmek. İcra-yı ticaret etmek. Muamelat-ı ticariyede bulunmak. Bir işi müzakere etmek. Müzakerata girişmek. (senedat-ı ticariye) Satmak, ciro etmek. Kırdırmak.

Négotiorum gestor [ez] (Latince) Vekil-i umur, vekil. **agir en qualité de** – Vekil, vekil-i umur sıfat-ile hareket etmek.

Négraille [es] Zenci ırkı. Zenciler gûruhu.

Nègre, esse [e] Zenci, zenciye; siyah Arap. Arap köle. (s) Zencilere, ırk-ı esvede ait. **race** – Habeşi Arap ırkı. (es) (amiyane) Pire, tahta kurusu. Şarap şişesi. **traite des** – s Üsera-yı zenciye ticareti.

Négrerie [es] Zenci esir pazarı.

Négrichon, ne [s] Zencilere müteallik, ait.

Négrier [ez-s] Üsera-yı zenciye taciri, esirci. Üsera-yı zenciyeği taşıyan gemi, bu geminiñ kaptanı.

Négrillon, ne [e] Küçük zenci, zenciye. (istihza-i suret-ile) Gayet esmer adam.

Négro [ez] (amiyane) Arap. Zenci.

Négrophile [s-e] Zenci muhibbi, üsera-yı zenciye ticaretiniñ, Arap köleliğiniñ ilgısı taraftarı.

Négrophobe [e-s] Zencilerden nefret iden.

Négous veya **Négus** [ez] (s okunur) Habeş hükümdarına virilen unvan : Necaşi.

Neige [es] Kar, berf. (mec) Soñ derece beyazlık. Ak saçlar. **œufs à la** – Çalkanmış ve süttten pişirilerek kremaniñ üstüne konulmuş yumurta akı.

Neigé, e [s] Karlı, kar-la mestur.

Neiger [fl] (efal-i yekşahsiyedendir) Kar yağmak. (şairane) **il a neigé sur lui** Saçları aklaştı.

Neigeux, se [s] Karlı, kar-la mestur.

Neille [es] Fıçı tıkamaya mahsus kendirden üstüpü.

Nelavan [ez] Eski zamanda uyku hastalığına virilen isim.

Nélombacées veya **Nélumbacées** [es-cm] (nb) Nilombine fasilesi.

Nélombo veya **Nélumbo** [ez] (nb) Hint nilüferi, ful-i hindi.

Némate [es] Söğüt ağacı böceği.

Nématoïde [s] İpek gibi ince ve uzun.

Néméens [s z cm] **jeux** – Eski Yunanlılarıñ (Neme) vadisinde iki senede bir icra ittikleri oyunlar.

Némoral, e [s] Ormanlarda ikan iden, neşv ü nema bulan.

Néné veya **Nénet** [ez] (amiyane) Meme.

Nénies [es-cm] Eski Romalılar ve Yunanlılarıñ cenaze mersiyesi.

Nenni [h] (**na-ni**) (laubaliyane) Yok, hayır, daha değil.

Nénufar veya **Nénuphar** [ez] (nb) Nilüfer çiçeği fidanı.

Néo [s²⁹⁰] Esmâ-i mürekkebeniñ evvelinde bulunarak yeñi manasını ifade iden Yunanca bir edattır.

Néo-catholiciome [ez] Yeñi Katoliklik. Katolikliğe asri fikirler ithal itmeye meyyal akide-i diniye.

Néo-catholisime [e-s] Katolikliği ıslah itmek iddiasında bulunan.

Néo-chrétien, ne [s] Yeñi Hristiyanlığına mensup. (e) Yeñi Hristiyanlık meslek-i felsefesi taraftarı.

Néo-christianisme [ez] Yeñi Hristiyanlık meslek-i felsefesi.

Néo-comien, ne [s] (mima) Tabakat-ı tebaşiriyeniñ esasını teşkil iden neokomiye tabakası.

Néo-criticisme [ez] Yeñi Kantizm meslek-i felsefesi.

Néoformation [es] Bir uzvuñ veya kısmı uzviyeniñ teşkil-i cedidi.

Néographe [s] Yeñi imla taraftarı, yeñi imlayı kabul iden.

Néographie [es] Yeñi usul-i imla.

Néographisme [ez] Yeñi tarz-ı imla. Yeñi imlâcılık.

Néo-grec, que [s] Asri Yunanistan'a ait, müteallik.

Néo-impresionnisme [ez] İntiba-i cedide usul-i tersimi.

Néo-lamarkisme [ez] Lamarkiye-i cedide.

Néo-latin, e [s] Latin lisanında müteşâip lisanlara denir.

Néologie [es] İstilahat, tabirat-ı icat ve istimali.

Néologisme [ez] Yeñi kelimeler veya eski kelimeleri yeñi manada kullanma. İstilahat, tabirat-ı cedide istimali. Tabirat, ıstilahat, kelimat-ı cedide.

Néologiste veya **Néologue** [ez] Yeñi kelimeler, yeñi ıstilahat kullanan adam.

Néoménie [es] Helal, yeñi ay, gurre. Yunanlılarıñ ay başlarında icra ittikleri şehir-i ayin.

Néon [ez] Havada gayet cüzi miktarda bulunan adi derece-i hararete bir unsur-ı gazi : neon.

Néophobe [e] Teceddüdattan, bi'l-hassa ıstilahat-ı cedideden nefret iden adam.

²⁹⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Néophobie [es] Teceddüdattan, ıstılahat-ı cedideden teneffür, nefret.

Néophysme [es] Bir dine yeñi kimseler ithal itme gayreti.

Néophyte [e] Bir dine yeñi dahil olan kimse. Bir fikri yeñi olarak kabul iden kimse.

Néoplasie [es] Marazi yeñi bir nesciñ teşkili, şiş, verem.

Néoplasme [ez] Verem-i marazi.

Néoplaste [ez] (mima) Hamz-ı nikeliñ topraklı bir nevi.

Néo-platonicien, ne [s] Nev-i Felatuni, yeñi Eflatun meslek-i felsefesine mensup. (e) Bu mesleğiñ taraftarı.

Néo-platonisme [ez] Eflatunuñ efkarına bazı efkar-ı sufiye karıştırılarak ihdas idilen meslek-i felsefî. Neo-Eflatun felsefe-i mesleği.

Néoténie [es] İstihale devresinde bir vakfa geçiren mahlukatta aza-yı tenasüliyesiniñ büyümekte devam itmesine delalet itmek üzere Kolman tarafından ihdas idilen tabirdir.

Népalais [e-s] Hindistan'ıñ Nepal memleketinden olan, Nepalli. Nepal'e ait, mensup.

Nèpe [es] (ta t) Su kehlesi nevi.

Népenthès [ez] (**pin-tèss** okunur) Dafi gam ve keder bir iksir. (nb) Asya ve Okyanusya'ta bulunan bir nev beng fidanı.

Néphalisme [ez] Meşrubat-ı küuliyeden içtinap. Meşrubat-ı küuliyeye içmemeklik.

Néphaliste [ez] Meşrubat-ı küuliyeye içmemiş adam.

Néphéline [es] (mima) Feldispat grubundan bir madde-i madeniye : nefelin.

Néphélion [ez] (t) Gözdeki misafir, sehab-ı ay.

Néphélis [ez] Bir cins tatlı su sülüğü.

Néphéломancie [es] Bulutlara bakarak tefeül itme.

Néphoscope [ez] Bulutlarıñ istikamet ve süratlerini tayine mahsus alet.

Néphralgie [es] (t) Elemü'l-kilye; böbrek sancısı.

Néphrectomie [es] Böbreğiñ tamamen veya kısmen kal ve ihracı. Takli-i kilye.

Néphrétique [s] Böbrek hastalıklarına denir : kilyevi. Böbrek hastalıklarını dafi ilaçlara virilen isim. (e) Elemü'l-kilyeye müptela adam. (ez) Elemü'l-kilyeye dafi ilaç.

Néphridion [ez] (tşr) Böbrek yağı, şahm-ı muhit-i kilye.

Néphrite [es] (t) İltihabu'l-kilye, zatü'l-kilye. (maa) Yeşilimtrak yeşim taşı.

Néphrocèle [ez] (t) Fıtık-ı kilye.

Néphrographie [es] (tşr) Tavsif-i kilye.

Néphroïde [s] Şibh-i kilye. Böbrek şeklinde.

Néphrolithe [ez] (t) Böbreklerde husule gelen taş. Hasat-ı kilye.

Néphrolithiase [es] (t) Böbrek taş hastalığı.

Néphrolithatomie [es] (tşr) Böbrekten taş çıkarma ameliyatı.

Néphrologie [es] (t) Mebhasu'l-kilye.

Néphrophlegmasie [es] (t) İltihab-ı kilye.

Néphropyose [es] (t) Tekayyuh-ı kilye.

Néphrorragie [es] (t) Nezf-i kilye.

Néphrotomie [es] (cerra) Hazäü'l-kilye.

Népotisme [ez] Akraba ve taalukatını kayırma, tesahup.

Neptune [ez] (hey) Neptün seyyaresi.

Neptunien, ne [s] (arziyat) Deñiz sularında husule gelen araziye denir. **terrains** – **s** Arazi-yi neptuniye, resubiye.

Néréide [es] (ta t) Bir nev deñiz kırk ayağı.

Nerf [ez] Siñir, asap, -- **s sensitifs** Asab-ı hissiye, -- **s moteurs** Asab-ı muharrike. (mec) Vasıta-i esasiye. Kuvvet, şiddet. **attaque de** – **s** Buhran-ı asap, teşennüc-i asabi. **avoir ses** – **s** Sinirleri tutmak, sinirlenmek, hiddetlenmek. **donner sur les** – **s** Asaba dokunmak, sinirlere dokunmak. (mima) Asabe. (mücellit) Kitap formalarını dikmek için üstünden iplik geçirilen şakuli esas iplikleriniñ her biri. Ağñ ucuna takılan ip. – **de bœuf** Kurutulmuş sığır siniri.

Nerf-férure [es] (baytar) Beygiriñ öñ ayağınıñ kısm-ı halfisinde hasıl olan sinir hastalığı, yağır.

Nerf-foulure [es] (baytar) Veter-i kabıñ berelenmesi.

Nérite [es] (ta t) Boynuz şeklinde bir nev deñiz helezonu.

Nérium veya **Nérion** [ez] Zakkum ağacınıñ ism-i fenniyesi.

Nérolı [ez] Çiçek suyu. İtr-ı narenç.

Nerprun [ez] (nb) Ak diken veya geyik dikenini nevi.

Nerval, e [s] Asabi; sinire müteallik, ait.

Nervation [es] (nb) Heyet-i mecmua-i asap; itisap.

Nervé, e [s] Muassab. (nebatat)

Nerver [fte] Bir tahtanıñ, üstüne yapıştırmak suret-ile sığır sinirleri sarmak. (mücellit) Bir kitabıñ arkasına kabartma sıralar yapmak.

Nerveusement [h] Asabi bir surette, sinirli bir halde. (mec) Şiddet-le.

Nerveux, se [s] Asabi, sinirli, asaba müteallik. Kuvvetli, dinç. **centres** – **s** Merakiz-i asabiye. **système** – Cümle-i asabiye.

Nervi [ez] (argo) Hamal, çapkın; serseri. Hane-i berduş.

Nervimoteur, trice [s] Muharrik-i asab.

Nervimotion [es] Hareket-i asabiye.

Nervin [s-ez] Asaba tembih iden edviye denir. (e) Cümle-i asabiye icra-yı tesir iden münebbih ilaç.

Nervosisme [ez] Cümle-i asabiyeñiñ teşevvüşü. Sinirleriñ kabiliyet-i taharrüşü.

Nervure [es] (mücellit) Şiraze. Ellbiseniñ dikiş yerlerine dikilen kaytan, şerit. (mima) Asabiye. (nb) Yaprak adamarı, asib.

Nescience [es] Bilmemezlik. Adem-i vukuf. Cehalet.

Nescient, e [s] Cahil.

Nescio vos (Latince) « Sizi tanımıyorum » manasına olup redd-i imtina makamında kullanılır **à d'autres** -- **adrezsez vous** Başkalarına müracaat idiñiz, ben bilmiyorum.

Neste [es] Serü'l-cerayan-ı seyl.

Nestor [ez] Bir nev alaca papağan.

Nestor [ez] Tecrübe-dide, akıl, müdebbir-i ihtiyar.

Nestorianisme [ez] Nesturilik. Nesturi mezhebi.

Nestorianisme [ez] Nesturilik. Nesturi mezhebi.

Net, te [s] Temiz, pak, tahir, nazif. Lekesiz, berrak, şeffaf. Açık, sarıh, vuzuhlu. Belli, aşikar. Halis, safi. **prix** – Fiyat-ı safiye. **bénéfice** – Temettü-i safi. **revenus** – s Varidat-ı safiye. **produits** – s Hasılat-ı safiye. **texte** – Tashih idilmiş metin. **idées** – **tes** Vazıh fikirler. **poids** – Sıklet-i safiye. **esprit** – İyi ve açıkça düşünür kimse. **vue** – **te** İyi görme, gördüğünü iyi fark itme. **en avoir le coeur** – Bir şeyiñ hakikatini tamam-ile emin olmak, doğruluğuna emniyet suret-ile kalben müsterih olmak. **faire maison** – **te** Hizmetçileri savmak, kovmak. (ez) **mettre au** – Tebyiz etmek. (h) Derhal; sarahaten, açıktan açığa. **tout** – Doğrudan doğruya, aşikar suret-ile.

Nettement [h] Vazıh, sarıh, açık olarak. Sarahaten. Açıktan açığa. Pak ve temiz olarak.

Netteté [es] Sarahat, vuzuh. Nezafet, taharet. Temizlik. Fotoğraf camında, bir resmiñ eñ ufak tafsilat ve hududuna varıncaya kadar berrak ve açık surette görünmesi.

Nettoisement veya **Nettoyage** [ez] Temizleme, tathir.

Nettoyable [s] Kabil-i tathir, temizlenebilir.

Nettoyer [fte] Temizlemek, tathir etmek. (amiyane) Temizlenmek, batmak, tamam-ile yutulmak; boşaltmak. Soymak, mahv etmek. (argo) Öldürmek.

Nettoyeur, se [e] Temizleyen, temizleyici. (ez) Tathir makinesi : mutahhir

Nettoyure [es] Çör çöp, süprüntü.

Neuf [s] Dokuz. Dokuzuncu. (ez) Dokuz rakamı. Ayıñ dokuzuncu günü. (iskambil) Dokuzlu.

Neuf, ve [s] Yeñi, cedit, müceddit. Nev. (mec) Henüz bahs idilmemiş, meydana konmamış. Tecrübesiz, acemi. **de** – Yeñi elbise giymiş; yeñi eşya ile teşhiz edilmiş, döşenmiş. **à** -- Müceddiden. (ez) Asla söylenmeyen, yazılmayan, kullanılmayan şey; yeñi naşinide şey. **tout battant** – Yepyeni.

Neural, e [s] Cümle-i asabiyeye müteallik. **cavité** – **e** Cümle-i asabiyeyi merkeziye-i ihtiva iden. Cevf.

Neuranémie [es] (t) Fakrü'd-dem. Merakiz-i asabiye.

Neurasthénie [es] (t) Zaf-ı asap.

Neurasthénique [s] Zaf-ı asaba ait. (e) Zaaf-ı asaba müptela olan adam. Nörastenik.

Neurographie veya **Nevrographie** [es] Tavsifü'l-asap.

Neurologie [es] İlmü'l-asap.

Neurologue [ez] (t) Emraz-ı asabiye hakkında eserler yazan hekim. Emraz-ı asabiye mütehasısı.

Neuropathologie [es] (t) Cümle-i asabiye hastalıkları mebhası.

Neutralement [h] Bi-tarafane. (sr) Lazım manası-la, lazım olarak.

Neutralisant, e [s] Tecrit iden, mücerret. (k) Tadil iden, muaddil.

Neutralisation [es] Bi-taraflığını ilan itme, bi-taraf ad idilme. (k) Tadil.

Neutraliser [fte] (k) Tadil itme. (mec) Tesirsiz, hükümsüz bırakmak; ikamete duçar itmek. Bi-taraflığını ilan itmek. Bi-taraf haline koymak.

Neutralité [es] Bi-taraflık. Bi-taraf. – **armée** Müsellağ-ı bi-taraflık.

Neutre [s] Bi-taraf. (nb) Akır. (k) Hamız ve zü'l-kalevi olmayan. (fiz) Mücerret. (sr) Mücerret. **verbe** – Fiil-i lazım. (ez) Bi-taraf millet, devlet.

Neuvain [ez] (şiiir) Dokuz mısralı kıta.

Neuvaine [es] Hristiyanların dokuz gün süren ibadetleri.

Neuvième [s-e] Dokuzuncu. (ez) Dokuzda bir. Dokuzuncu gün. (es) Bir lisenin dokuzuncu sınıfı. (mu) Dokuz tam sedadan mürekkep usul.

Neuvièmement [h] Dokuzuncu derecede, tasian.

Névé [ez] Bir cümudiyeğin nüvesi olan sertleşmiş kar kitlesi.

Neveu [ez] Birader, hemşirezade : yiğen (cm) Ahfat.

Névralgie [es] (t) Elem-i asap, sinir illeti.

Névralgique²⁹¹ [s] Elem-i asaba müteallik, ait.

Nevrax [ez] Merakiz-i asabiyeğin heyet-i mecmuası.

Névrilème [ez] (tşr) Gılağ-ı asab.

Névrilémite [es] (t) İltihab-ı gılağ-ı asab.

Nevrine veya **Neurine** [es] Şibh-i kalevi-i dimağ, nörin.

Névrite [es] (t) İltihab-ı asab.

Névritique [s] İltihab-ı asaba müteallik.

Névrodermie [es] (t) Maraz-ı asabi-i cildi.

Névrographie [es] (tşr) Tavsifü'l-asab.

Névrologie [es] Mebhasü'l-asab.

Névrome [ez] (t) Verem-i asabi.

Névropathe [s-e] Sinir hastalığına müptela olan, sinirli.

Névropathie [es] Daü'l-asap.

Névroptère [s] (ta t) Asabiü'l-cenah. (ez cm) Hevamın asabiü'l-cenah fırkası.

Névrose [es] Cümle-i asabiye hastalıklarına virilen isimdir.

Névrosé, e [s-e] Asabi hastalığına duçar olanlara denir.

Névrosthénie [es] (t) Teheyüc-i asabi.

Névrotique [s] Asaba bir tesir-i mahsus icra iden ilaçlara denir. Sinir ilacı.

Névrotome [ez] (cerra) Muhazzı-ı asab.

Névrotomie [es] (cerra) Hazu'l-asab.

Néwtonianisme veya **Newtonisme** [ez] Ecrâm-ı semaviye hareketinin esbab ve avamili hakkında Newton'un vaz ittigi usul.

Nez [ez] Burun. Enf. Kuvve-i şame. Surat. Yüz. – **à** -- Yüz yüze. **rire au – de** Yüzüne karşı istihza itmek. **saigner du –** Burun kanamak. **tirer les vers du –** Mahirane istiçvap iderek. Bir sırta vakıf olmak. **fourrer son – quelque part** Bela-i lüzum bir işe karışmak, burnunu

²⁹¹ Sözlükte “Névralgique” şeklindedir.

sokmak. **pie** **de** – Bizde « nah saña guguk kuşu! » makamında baş parmağı burnunuñ ucuna koyup diğerk parmakları açık bulundurmak suret-ile yapılan bir istihza işareti. (bhr) Geminiñ burnu, baş tarafı. (argo) Maharet, kurnazlık.

Ni [sr] Edat-ı nefy ve inkar : ne. Hayır, değil, kezklik.

Niable [s] Kabil-i inkar. İnkâr olunabilir.

Niais, e [s] Bön, alık, salak, ebleh, ahmak. (e) Ahmak, aptal adam. (ta t) Doğan yavrusu. Palazı.

Niaisement [s] Budalacasına; eblehane, ahmakça.

Niaiser [fl] Beyhude, vahi şeyler-le vakit geçirmek, eğlenmek.

Niaiserie [es] Budalalık, ahmaklık. Hamakat, abes, malayani, saçma şey, söz.

Niaisot, te [e-s] Budalaca. Alıkça.

Nib [h] (argo) Hiç, yok, asla. (e) Kopuk.

Nicaise [ez] Bön adam.

Nichard, e [e] Muazzep, yaramaz, şeytan.

Niche [es] Bir şey koymak için duvara yapılan mihrap şeklinde oyuk mahal. Yataklık, yük. Köpek kulübesi.

Niche [es] Şeytanlık, yaramazlık. Muazzeplik.

Nichée [es] Henüz yuvada bulunan kuş yavruları. (mec) Güruh. Cemaat.

Nicher [fl] Yuva yapmak. (ft) Bir yere koymak, sokmak, yerleştirmek. **se** – Yuva yapmak. (mec) Yerleşmek, sokulmak.

Nichet [ez] Tavukları yumurtlatmak için folluğuna konulan yumurta.

Nicheur, se [s] Yuva yapan.

Nicheux [ez] Folluk.

Nichoir [ez] Tavukları kuluçkaya yatırmak için yapılan kafes. Kuşhane.

Nichon [ez] (amiyane) Meme.

Nickel [ez] (mima) Nikel.

Nickelage [ez] Nikel kaplama.

Nickeler [fte] Nikel kaplamak.

Nickélifère [s] Hamil-i nikel.

Nickéline [es] (mima) Nikelin.

Nickelure [es] Nikel kaplama sanatı.

Nicodème [ez] (amiyane) Budala, alık, safdil.

Nicotiane [es] Fransa'da tütün fidanına virilen ilk isim.

Nicotianine [es] Yeşil tütün yapraklarınıñ su ile kaynatılarak takdirinden hasıl olan madde-i semiye : fikosiyanin.

Nicotine [es] Nikotin : nikotinden çıkarılan bir madde-i semiye.

Nicotineux, se [s] Nikotinli.

Nicotiniquis [s] Nikotine müteallik.

Nicotinisme [ez] Tütünün pek fazla içilmesi neticesi tesemmümünden husule gelen hadisat-ı maraziye.

Nicotiser [fte] Tütün-le işba itmek, tütün duman-ile doldurmak.

Nictation veya **Nictitation** [es] (t) İhtilac-ı ecfan.

Nicter [fl] (beygirler hakkında) Göz kırpmak.

Nid [ez] Yuva, lane, aşiyane. Mesken, ikametgah. Yuvada bulunan yavrular. İn,

hırsız yatağı. (mec) Bazı hissiyatın efkarın vücut bulduğu muhit. **au** – Bidayette.

Nidification [es] Yuva yapma.

Nidifier [fte] Yuva yapmak.

Nidoreux, se [s] Küf kokan, müteaffin, bozuk yumurta gibi kokan.

Nidulant, e [s] Yuva yapan.

Nièce [es] Birader, hemşire kızı : kız yeğen.

Niellage [ez] Savat yapma.

Nielle [ez] Savat.

Nielle [ez²⁹²] Karamuk. Buğday başağına arız olan hastalık : yerkan, yanık illeti.

Niellé, e [s] Yanık illetine uğramış (başak).

Nieller [fte] Savat işlemek. Savat yapmak. Yanık illet-ile harap olmak, bozulmak.

Nielleur [e-sz] Savatçı.

Niellure [es] Savatçılık.

Niellure [es] Balık illetinin hububatta husule getirdiği tesir.

Nier [fte] İnkâr itmek, dayanmak.

Nife [es] (mima) Bir arduaz tabakasının sath-ı fevkanisi.

Nigaud, e [e-s] Ahmak, aptal. (ez) Bir nev kara bataklık.

Nigaudement [h] Ahmakça, budalaca.

Nigauder [fl] Budalalık itmek. Abes şeyler-le eğlenmek, vakit geçirmek.

Nigauderie [es] Budalalık, hamakat.

Nigaudinos veya **Nigaudème** [ez] (amiyane) Koca alık.

Nigelle [es] (nb) Çörek otu.

Nigrescent [s] Rengi siyaha meyyal olan.

Nigrifier [fte] Zencileştirmek.

Nigrite [es] Kauçuk ve siyah bi'l-mumdan yapılan bir madde-i mücerrede : nikrit.

Nigritie [es] (**nigrisi** okunur) Haml müddeti esnasında kadınların yüz, aza-yı tenasüliye, meme ve karınlarında husule esmerlik.

Niguedouille [e] (amiyane) Ahmak, aptal, salak, sersem.

Nihilianisme [ez] Hazret-i İsa'da beşeri tabiatın hakikatını inkâr iden mezheb-i itizal.

Nihilisme [ez] Adem, yokluk. İmha. Dinleri inkâr itme. Rusya'da şimdiki şerait-i içtimaiyi tamam-ile mahv ve izale itmek maksad-ile teşekkül iden imhaiyun cemiyeti, efkar u maksadı : nihilizm. (fls) Leysiye.

Nihiliste [s-e] Nihilist.

Nil [ez] Nil nehri.

Nilgaut [ez] (ta t) Hint ceylanı.

Niliaque [s] Nil nehrine ait, müteallik.

Nille [es] Bir manivelanın sapına takılan ve mihveri etrafında dönen beyzi şeklinde müteharrik kabza. (nb) Asma silki.

²⁹² Tarafımızdan eklenmiştir.

Nilotique [s] Nil'e, Nil sevahil-i havalisine müteallik.

Nimb [ez] Eizze-i Nasara'nın başları etrafındaki ressamlar tarafından tersim idilen nurlu daire : hale.

Nimbé, e [s] Haleli.

Nimber [fte] Hale ile tezyin itmek.

Nimbus [ez] Yağmur, sağanak bulutlu.

Niobium [ez] (mima) Niyopyum.

Nippe [es] Melbusat, süs. (amiyane) Eski elbise, yıpranmış çamaşır. Pılı pırtı. Palaspere.

Nipper [fte] (laubaliyane) Elbise tedarik itmek, giydirip kuşatmak. **se** – Eşya tedarik idinmek.

Nique [es] Tahkir veya istihza işareti. **faire la – à** İstihza itmek, tahkir ve istihfaf itmek.

Niqueter [fte] Atın kuyruğunu kesmek.

Nitée [es] (müra **Nichée**)

Nitèle [es] (ta t) Bir nev küçük sinek.

Nitescence [es] Şule, aydınlık.

Nitescent, e [s] Parlak, berrak. Şuledar.

Nitidule [es] (ta t) Necaset ve cife üzerinde bulunan bir nev sinek.

Nitouche [es] **sainte** – Riyakar; seyyiat-ı ahlakiyesini, sahte sufilik, hekimlik nikabı altında gizleyen mürai adam.

Nitrate [ez] (k) Azotit. – **d'argent** Azotit fidda, cehennem taşı.

Nitrater [fte] Cehennem taşı ile siyahlatmak.

Nitre [ez] Güherçile.

Nitreux, se [s] (k) Güherçileli. **acide** – Hamız azotu.

Nitrière [es] Güherçile madeni, ocağı.

Nitrificateur, trice [s] İstihale-i sürçiyeyi husule getiren.

Nitrification [es] Amonyak ve emlahının azonit haline münkalip olması. İstihale-i sürçiyeye.

Nitrifier [ft²⁹³] (**se**) Güherçileşmek.

Nitrique [s-ez] (k) **acide** – Kezzap, hamız-ı azot.

Nitrite [ez] (k) Milh-i hamız azotu : azoniti.

Nitrobenzine [es] (k) Nitro benzin : madeni acı badem ruhu.

Nitrocellulose [es] (k) Nitro selüloz.

Nitrogène [ez] (k) Azot müradifidir.

Nitroglycérine [es] Dinamit mürekkebatına dahil olan bir madde-i infilakiye : nitro gliserin.

Nitroline [es] (k) Mevad-ı sükkeriyenin hamız-ı azot-la muamelesinden isihsal idilen bir madde-i infilakiye : nitrolin.

Nitromètre [ez] Güherçile mikyası.

Nitrosité [es] Güherçileli olma : sürçiyet.

Nivéa, e [s] Kışın çiçek açan (nebat).

Niveau [ez] Bir sathın ufkiğini tayine mahsus alet : tesviye aleti, hiza, tesviye. Bir noktanın, bir sathın, esas-ı mukayese sath-ı ufkiyesinden olan irtifai. (mec) Muvazene, derece-i mukayese. Liyakat ve payeye müsavâtı. Seviye. **au --, de** – Seviyeye göre. **au – de** Tesviyesinde seviyesinde; irtifainde. – **à bulle d'air**

²⁹³ Sözlükte [ft] şeklindedir.

Tesviye ruhu. **courbes de** – Tesviye münhanileri. – **d'eau** Su tesviye aleti. **passage à** – Sath-ı zemin geçidi. – **de maçon** Duvarcı çırpısı.

Nivéén, ne [s] Kara beñzeyen. Kar gibi beyaz.

Niveler [fte] Tesviye aleti ile mesaha itmek; bir sathı tesviye itmek. Ufkileştirmek, düzeltmek. (mec) Müsavi kılmak.

Niveleur, s [s-e] Tesviye aleti ile ölçen, tesviye iden kimse. (mec) Sunuf-ı halkta müsavat-ı mutlakiyeyi tesis itmeye say iden.

Nivellement [ez] (topo) Tesviye ameliyatı. Tesviye aleti-le ölçme. (mec) Serveti, asaleti, sunuf-ı içtimaiyeyi müsavi kıлма.

Nivéole [es] (nb) Bir nev çiğdem.

Nivet [ez] (amiyane) Başkası hesabına bir mal alan komisyoncuya taciriñ gizlice virdiği komisyon, ikramiye.

Niviforme [s] Kara müşabih.

Nizeré [ez] Beyaz gül yağı, esansı.

Nobiliaire [s] Asalete müteallik, ait, mensup. (ez) Bir memleketiñ asil aileleri kataloğu, fihristi.

Nobilité [es] Asalet, necabet.

Noblaille [es] Adi asalet.

Noblaillon, ne [e] Adi asalet tabakasından olan adam.

Noble [s] Asil, zadegan olan, necip. (mec) Ali, ulüv, mümtaz, alicenap. (tiyatro) **père** – Yaşlı ve sahib-i vakar ve haysiyet bir adam rolü. (ez) Asilzade.

Noblement [s] Asilane, necibane. Merdane, alicenabane. Zerafet-le.

Noblereau [ez] Zadegan taslağı.

Noblesse [es] Necabet, asalet, asilzadelik. Zadegan sınıfı. (mec) Ulüv, sümüv, kerem. – **d'extraction** Menşei tahattur idilemeyecek derecede kadim olan asalet. – **titrée** Unvanlı asalet. **titre de** – Unvan-ı asalet.

Nobliau [ez] Asaleti meşuk adam.

Noblifier [fte] Paye-i asalet virmek, asil imiş gibi göstermek. (mec) Öğrenmek, mübalağalı söylemek.

Noc [ez] Bir havuzuñ, hendeğiñ sularını akıtmaya mahsus küçük ağaç boru.

Noce [es] İzdivaç, nikah, düğün. Düğün halkı. Düğün ziyafet ve eğlencesi. **premières – s** İlk nikah. **secondes – s** İkinci nikah. (mec) **faire la** – Bir eğlenceye sefahate, ayş ü işrete iştirak etmek. Vaktini ayş ü işret-le, sefahat-le geçirmek.

Nocer [fl] Düğün yapmak. Ayş ü sefahet-le vakit geçirmek. Ayş ü işret etmek.

Noceur, se [s-e] (amiyane) Sefih, ayyaş. Zevk u sefaya dalan.

Nocher [ez] (şairane) Gemici. Kayıkçı.

Nochère [es] Camlı dam. Çinko kaplı çatı su oluğu.

Nocif, ve [s] Muzır.

Nocivité [es] Mazarrat. Muzırlık.

Noctambule [e-s] Sair fi'l-menam. Gice sokakta gezen, eğlenen adam.

Noctambuler [fte] Giceleri dolaşmak, gezmek.

Noctambulisme [ez] Sair fi'l-menam. Giceleri gezip dolaşma.

Noctiflore [s] Giceleyin çiçek açan (nebatat).

Noctilion [ez] Vasati Amerika'ya mahsus bir nev yarasa.

Noctiluque [es] (ta t) Ebhar-ı harrede bulunan ve suda yakamoz husule getiren gayet küçük hayvanat-ı nevi.

Noctuelle [es] (ta t) Bir nev gice pervanesi.

Noctuele [es] (ta t) Orta büyüklükte bir nev yarasa.

Nocturnal [ez] Gice ayini, sabaha karşı ibadet.

Nocturne [s] Gice vuku gelen; leyli. **oiseau** – Gice kuşu. (ez) Gice icra idilen ibadet. Hazin, yesnak musiki makamı : şarkı, opera, hava. (ez cm) Gice kuşları, leyliye fasilesi.

Nocturnement [h] Gicileyin, leyllen.

Nocuité [es] Mazarrat. Muzırık.

Nodal, e [s] (fiz) **ligne** – Hatt-ı fasıl ihtizaz. (as) Kum-la mestur bir safha-i ihtizaz ittirildiği zaman-ı müşahede idilen hat.

Nodifère [s] Boğumları düğümleri, akideleri hamil.

Nodosité [es] Ukdeli olma. Düğümlülük. Boğumluluk. Düğüm, ukde, boğum.

Nodulaire [s] Ukdevi, ukdeli. Çok düğümlü.

Nodule [es] Küçük düğüm.

Noduleux, se [s] Boğumlu. Düğümlü.

Nodus [ez] Ukde şeklinde şiş, tasallüp.

Noël [ez] Milad-ı İsa yortusu. Viladet-i İsa. Hristiyanlarca mübarek ad idilen bu

gice okunan ilahi. **arbre de** – Noel yortusu gicesi. Çocuklara virilecek şekerleme, oyuncak vesaire hediyeler asılarak süslenen suni ağaç.

Noergie [es] (fls) Zeka. Faaliyet-i akliye.

Nœud [ez] Düğüm, ukde, boğum. Fiyonga, Frenk bağı. Bıdak. Parmak boğumlarından her biri. Büküm. İki dağ silsilesiniñ tekatu noktası. (mec) Rabıta, sıhriyet, münasebet. Müşekkel, ukde. (fiz) Nokta-i ihtizaz. (tşr) Gırtlaiğın dışarıya doğru çıkık kısmı : ukde. – **vital** Ukde-i hayatiye. – **coulant** İlmik. – **gordien** Kör düğüm. (bhr) Parakete ipiniñ (15) metre fasılalı düğümü. Meyl-i bahri. (mec) **filer son** – Gitmek, cavlağı çekmek. Ölmek. (cm) Egram-ı semaviyenin medar-ı şemsi kat ittikleri mütekebil noktalar : ukdeteyn.

Nogaique [s-e] Nogayca; Nogay lisanı, lehçesi.

Noguet [ez] Ortadan tek kulplu büyük düz sepet.

Noir, e [s] Siyah, kara. Muzlim, karanlık. Morarmış, çürük. Kirli, pis. Zenci ırkına mensup, zenci. Yesnak, hüzn-engiz, müellim. Menfur, mezmum. Müthiş, zalimane. Meşum, uğursuz. Siyah renkli. **chambre** – (foto) Karanlık oda. **magie** – Büyü, sihir. **bête** – Soñ derece nefret idilen adam. **froid** – Şiddetli soğuk. (ez) Zenci, çok esmer adam. Siyah renk. Gayet koyu renk. Siyah boya. Müellim. Yesnak şey. Meşum hadise. – **d'animal** Kemiklerin yakılması-ile istihsal idilen siyah toz boya. – **d'ivoire** Fil dişi kırıntılarını yakarak istihsal olunan siyah toz boya. – **de fumée** İs boyası, mürekkebi. Siyah kumaş, matem elbisesi. Çürük, bere. Daire hedefinin siyah nokta ile işaret idilen merkezi. **mettre dans le** – Vehle-i

evvelide muvaffak olmak. Bir resmiñ gölgesi. **voir tout en** – Her şeyi meşum, müellim bir hal ve surette görmek. **broyer du** – Müellim ve düşüncelere dalmak. (amiyane) **petit** – Kahve fincanı. (as) Siyah yuvarlak. (bazı kumar oyunlarında) Siyah renk. (mu) Bir dörtlük. (h) Siyah renkte olarak.

Noir [ez] Muhtelif nebatat hastalıklarına virilen isim.

Noirâtre [s] Siyahımsı, siyahımtırak.

Noiraud [e-s] Kara saçlı, esmer renkli (adam).

Noirceur [es] Karalık, siyahlık. Kara leke. (mec) İhanet. Mefsedet. Kötülük. Fena, fesat-amiz. Hainane efal. Kötü sözler. Hüzünlü, mağmum tabiat.

Noircir [fte] Siyahlatmak. Karartmak. Karalamak. Mağmum, mükedder, mahzun itmek. Zem itmek, bednam itmek. (fl) ve **se** – Siyahlanmak. Kararmak.

Noircissement [ez] Karatma. Siyahlatma.

Noircisseur [ez] Araba boyacısı. Siyah boya boyayan işçi. – **de papier** Karalamacı. Adi muharrir.

Noircissure [es] Siyah leke. Karartı.

Noirement [c] Meşum, hainane bir surette.

Noir-museau [ez] (baytar) Koyunlara arız olan cilt hastalığı. Kuba-yı ganem.

Noir-ployant [ez] Demiriñ kabiliyet entrikasını gösteren lekeler.

Noise [es] Ehemmiyetsiz kavga. Münazaa.

Noiseraie [es] Cevizlik.

Noisetier [ez] Fındık ağacı.

Noisette [es] Fındık. **couleur** – Fındık rengi.

Noix [es] Ceviz. Cevz. – **écalée** Yeşil kabuğu çıkarılmış ceviz. Diğer bazı ağaçların ceviz şeklindeki meyveleri : -- **de coco** Büyük Hindistan cevizi. – **muscade** Küçük Hindistan cevizi. – **vomique** Cevz-i mukayyi, karga boku. – **de galle** Mazı, afs. – **de veau** Dananın omuzunda bulunan küçük ur. Löp kısmı. (bhr) Bocurgat gövdesiniñ manivela takılan başlığı. Gabya ve babafingo direkleriniñ alt mesnedi. (fn) Mandal dışı yuvası. Çömlekçi çarhınıñ mili. Çıkrık miliniñ geçtiği küçük makara. Kahve ve emsali değirmenlerde dişli veya yivli çarh.

Nolage [ez] Gemi kirası. Navlon.

Nolancées [es-cm] (nb) Cülcüliye fasilesi.

Nolane [es] Cülcüliye fasilesinden tezyinat makamında bir nev küçük ağaç.

Noli me tangere [ez] (dokunma baña) (nb) Küstüm çiçeği. (t) Yüzde hasıl olan bir nev kanser. İncitme beni.

Nolis [ez] Gemi, sandal kirası. Vapur navlonu.

Nolisateur veya **Noliseur** [ez] Gemi müsteciri.

Nolisement [ez] Gemi isticarı.

Noliser [fte] Bir gemiyi, sandalı kira ile tutmak, isticar itmek. İcar itmek.

Nolition [es] İstememezlik. İsteksizlik. Gayr-ı ihtiyar. Gayr-ı iradat.

Nom [ez] İsim, ad, nam. – **commun** İsm-i amm. – **propre** İsm-i has, ilm. – **collectif** İsm-i cem. **petit** – Göbek adı,

isim. – **de famille** Aile ismi. – **de guerre** Mahlas, nam-ı müstear. (mec) Şan, şeref, şöhret, asalet. **de** – İsmen. **au** – **de** Namına, hakkı için. **agir au de** – Namına hareket itmek. **sous le** – **de** Nam-ile, namı tahtında.

Noma [es] (t) Küçük çocukların ağzında husule gelen kangren.

Nomade [s-e] Bedevi. Göçebe. Haymenişin. **tribus** – **s** Aşair.

Nomadiser [fl] Göçebe halinde yaşamak.

Nomadisme [ez] Bedavet. Göçebe hayatı. Bedevilik.

Nomarchie [ez] Vilayet. Eyalet. Hükümdarlık.

Nomarque [ez] Vali.

Nombe [ez] Boynuzlu hayvanat ahşası, eması.

Nombrable [s] Tadad-i kabil. Sayılabilir.

Nombre [ez] Adet. Sayı. Miktar. (fls) Kesret. Mecmua. Küll. Ekseriyet. **bon** – **de**, -- **de** Birçok, külli miktarda. – **rond** Yuvarlak rakam. **sans** – Layuad. **dans le** – Heyet mecmualarında. **faire** – Kuru kalabalık itmek. (sr) Kemiyet. (riya) – **entier** Aded-i tam, aded-i sahih. – **fonctionnaire** Aded-i kesri. – **décimal** Aded-i aşari. – **complexe** Aded-i mürekkep. – **premier** Aded-i asli. – **pair** Çift adet. – **inpair** Tek adet. (hey) – **d'or** 19 seneden ibaret devr-i kamer. **au** – **de** Miyanında. **du** – **de** Zümresinde. **en** – Külli miktarda, istenilen miktarda.

Nombrer [fte] Saymak, tadat itmek.

Nombreusement [h] Külli miktarda, pek ziyade. (az müstemeldir).

Nombreux, se [s] Çok, müteaddit, ahenktar, mevzun.

Nombril [ez] (tşr) Göbek, sürre.

Nome [ez] Mısır-ı kadimede taksimat-ı mülkiyeden behri. Şimdiki Yunanistan'da vilayet, eyalet. Mabud-ı Apollen namına okunan neşide.

Nomenclateur [ez] İstilahat-ı ilmiye ile meşgul olan adam. Memua-i ıstilahat.

Nomenclature [es] Bir ilmiñ, fenniñ ıstilahat lügati, ıstilahat. Bir lüगत kitabınıñ mecmua kelimatı, fenni kelimeleri tasnif iderek tabirat-ı mahsusalarını virme. Katalog, fihrist.

Nomenclaturer [fte] Tasnif itmek. Usuli dairesinde isim takmak.

Nomenclaturier [ez] İstilahçı.

Nominal, e [s] İsmi, itibari, ismen. **valeur** – **e** Kıymet-i itibariye, mevzua. (ez cm) İsmiye tarik-i felsefiyesi taraftarı.

Nominalement [h] İsmen itibari olarak.

Nominalisme [ez] (fls) İsmiye.

Nominaliste [s] İsmiye tarik-i felsefiyesine müteallik. (e) Bu tarike mensup, taraftar olan.

Nominataire [e] Bir imtiyaz veya rütbeyle nail olan adam.

Nominateur [ez] Bir imtiyaz veya rütbe viren adam.

Nominatif [ez] (sr) Mücerret.

Nominatif, ve [s] Esamiyi havi. **état** – Esami defteri. İsme muharrer. (esham ve senedat) **titre** – İsme muharrer tahvil, esham.

Nomination [es] Nasp, tayin. – **s** Tevcihat.

Nominaux [ez-cm] İsmiye tarik-i felsefiyesi taraftarı.

Nommé, e [s] Mevsum, müsemma. (e) (lisan-ı adliyede ve laubaliyane üslupta) **la – e, le –** Merkur, merkume; mezkuru'l-ism; isimli. **à point** – Tam vaktinde. **à jour** – Yevm-i muayyende.

Nommément [h] İsm-i tasrihi suret-ile, isim-ile. Bi'l-hassa, ale'l-husus.

Nommer [fte] İsim virmek. Ad koymak. Tesmiye itmek. İsim-le zikr itmek. Bir memuriyete, vazifeye tayin itmek. Nasp itmek. **se** – Tesmiye idilmek. Bir ismi mahsus almak.

Nomographe [ez] Mecmua-i kavanin veya kavanine müteallik bir eser telif ve tahrir iden adam.

Nomographie [es] Kavanine müteallik eser, kitap. İlmü'l-kavanin.

Nomologie [es] İlm-i kavanin.

Nonprix [ez] Kıymetsizlik, adilik.

Non [hn] Hayır, yok, değil. (edat-ı misilli isim ve sıfatlarıñ terkibinde bulunur) : -- **solvable** Gayr-ı muteber. – **réussite** Adem-i muvaffakiyet. – **moins** O kadar, o miktarda. – **plus** Kezlik. Bi-aynihi. – **seulement** Değil yalnız, yalnız bu değil. **ni moi plus** – Ben de kezlik, ben dahi değil. – **pas que** Değil ki. – **plus que** Ziyade değil, gibi. (ez) Cevab-ı ret. **répondra par un** – Cevab-ı ret virmek.

Non-activité [es] Bir zabitiñ, bir memuruñ bi'l-fiil ifa-yı vazife itmesi; açıktaki kalma. Adem-i muvazzafiyet.

Nonagénaire [e-s] Doksan yaşında, doksanlık.

Nonagésime [e-s] (hey) Daire-i ufuk ile medar-ı şemsiñ tekatu noktalarından (90) derece uzakta bulunan medar-ı şems noktası.

Nonagésimo [h] Doksanıncı olarak, doksanıncı.

Nonagon [ez] (h) Dokuz zaviyeli, zükürü'l-adla.

Nonain [ez] Dallı çiriş otu. (ta t) Bir nev güvercin.

Nonante [s] Doksan. (eskidir)

Nonanter [fl] Piket oyununda : yirmi dokuzdan soñra doksan ikiye saymak.

Nonantième [s] Doksanıncı.

Nonantièmement [h] Doksanıncı olarak.

Non-avenue, e [s] Gayr-i vaki; keen lem yekun, hükümsüz.

Nonce [ez] Papanıñ sefiri, vekili.

Nonchalamment²⁹⁴ [h] İhmalkarane, lakaydane. İhmal ve tekasül ile. İhtimamsızlık-la.

Nonchalance [es] İhma, tekasül. İhtimamsızlık-la. Dikkatsizlik.

Nonchalant, e [s] Dikkatsiz, ihtimamsız, mütekasil, ihmalcı. İtinatsız. İhmalkarane bir surette yapılmış.

Nonchaloir [ez] İhmal, tembellik atalet, gevşeklik.

Nonciation [es] (hk) İhbar.

Nonciature [es] Papa sefirliği. Vekilliği. Papa sefiriniñ konağı.

Non-coaction [es] Adem-i ihbar ve tazyik.

²⁹⁴ Sözlükte “Nonchalemment” şeklindedir.

Non-combattant [e-sz] Gayr-i muharip.

Non-comparant, e [s-e] Yevm-i muhakemede ispat-ı vücut itmeyen, mahkemeye gelmeyen kimse.

Non-conciliation [es] Adem-i itilaf. Adem-i musalaha.

Non-concordance [es] Adem-i muvafık, adem-i mutabakat.

Non-conducteur, trice [s] Gayr-ı nakil.

Non-conformité [es] Fıkdanı-i tevafuk; mutabakatsızlık.

Non-disponibilité [es] Muvazzaflık; açıkta olmayan.

Non-être [ez] (fls) La-vücut, leys. Madumiyet, adem-i vücut, fena.

Non-exécution [es] Adem-i ifa, adem-i icra.

Non-existence [es] Adem-i mevcudiyet, adem-i vücut, fena, adem.

Nongentesimo [h] Dokuz yüzüncü.

Non-intervention [es] Adem-i müdahale.

Non-interventionniste [e-s] Adem-i müdahale politikası taraftarı.

Nonius [ez] (hey) (vedirene) Vazifesini gören derece-i tayinine mahsus alet.

Non-jouissance [ez] (hk) Adem-i intifa. İstifade. (az müstameldir)

Non-lieu [ez] (hk) Men-i muhakeme. **déclaration, ordonnance de** – Men-i muhakeme kararı.

Non-moi [ez] (fls) La-ana.

Nonnain veya **Nonne** [es] Rahibe.

Nonnerie [es] İstihza tarik-ile : rahibelere mahsus manastır.

Nonnette [es] Genç rahibe. Yuvarlak küçük baharlı çörek.

Non-noble [s²⁹⁵] Ferumaye, soysuz.

Nono [h] Tasian.

Nonobstance [es] (hk) İtiraz.

Nonobstant, e [s] Mani olmayan.

Nonobstant²⁹⁶ [hc] Rağmen, ehemmiyet virmeksizin, nazar-ı itibara almaksızın. (h) Maa-haza, bunuñ-la beraber, ile beraber, bakmayarak.

Non-ouvré [s] İşlenmemiş. Ham. (kumaş hakkında) Düz.

Nonpareil, le²⁹⁷ [s] Bi-nazir. Emsalsiz. (es) (taba) Küçük, ince harf.

Non-payement veya **Non-paiement** [ez] Adem-i tediye. **en cas de** – Adem-i tediyesi halinde.

Non-permanence [es] Adem-i devam. Adem-i imtidat. Daimî olmamaklık.

Non-présence [es] Na-mevcudiyet. Gıyap.

Non-présent [ez] Kayıp, na-mevcut, gayr-ı mevcut.

Non-recevoir [ez] **fin de** – Adem-i mesmuyet itirazı, iddiası.

Non-résidence [es] Bulunması lazım gelen mahalde bulunmamaklık. Gaybubet.

Non-réussite [es] Adem-i muvaffakiyet.

²⁹⁵ Sözlükte [ez] şeklindedir.

²⁹⁶ Sözlükte “Nobstant” şeklindedir.

²⁹⁷ Sözlükte “Non-pareil, le” şeklindedir.

Non-sens [ez] Manasız abes, manasız, nabeca şey.

Non-succès [ez] Muvaffakiyetsizlik.

Non-toxicité [es] Adem-i semmiyet. Zehirli olmayış.

Nonuple [s] Dokuz misli, dokuz kat. Dokuz kere.

Nonupler [fte] Dokuz kere tekrar itmek.

Non-usage [ez] Adem-i istimal. Metrukiyet.

Non-valeur [es] Hiçbir şeyi getirmeyen bir arazi veya hane, emlak. Mümteniü'l-tahsil-i bakaya. Na-tahsil kalan alacak. (mec) Bir işe yaramayan, gabi, atıl adam; amelmande.

Non-vente [es] Kesat, alışveriş fıkdanı.

Non-viabilité [es] Bir çocuğun yaşamaya kabiliyeti olmamaklık.

Non-vue [es] (bhr) Pek kesif bir sis sebep-ile nerede bulunduğunu tayin idemeyen bir gemi mürettebatının hali; görememezlik.

Noocratie [ez] (fls) Diğer havas-ı ruhiye üzerine aklın icra ittiği nüfuz, tahakküm.

Noologie [es²⁹⁸] (fls) İlm-i fikr-i beşer. (az müstemeldir)

Noologique sciences [s] Fikri. Nefsaniye. – s Ulum-ı nefsanîye.

Nopage [ez] Kumaşların gayr-ı muntazam yerlerini, pürüzlerini çıkarma ameliyatı.

Nopal [ez] (nb) Frenk inciri. Kırmızı ağacı.

Nope [es] Nesc idilen. Kumaştan ayıklanan pürüz, düğüm.

Nopeuse [es] Mensuç kumaşların düğümlerini, pürüzlerini temizleyen kadın işçi.

Noqueter [fl] Giceleyin gezmek, dolaşmak soğuktan titremek.

Noquetis [ez] Sebeb-i mine'l-esbap dişlerin birbirine çarpması.

Norberte [es] Küçük kara erik.

Nord [ez] (**nor**) Şimal. (laubaliyane) **perdre le** – Nerede bulunduğunu bilmemek. Şimal ciheti, şimal kısmı. Havali-i şimaliyede sakin insanlar. Şimal rüzgarı, poyraz. (sıfat) Şimali. Şimalde veya şimal cihetinde kain.

Nord-est [ez] Şimal-i şarki. (sıfat olarak) Şimal-i şarkide kain.

Nordester [fl] Şimal-i şarkiye doğru dönmek, meyl itmek.

Nordique [s] Şimali Avrupa'da kain İskandinavya veya İzlanda²⁹⁹ memleketleri halkının lisan ve edebiyatına denir.

Nordir [fl] (rüzgar hakkında) Şimale dönmek. Şimalde esmeye başlamak.

Nord-nord-est [ez-s] Şimal, şimal-i şarki.

Nord-nord-ouest [ez-s] Şimal, şimal-i garbi.

Nord-ouest [ez] Şimal-i garbi.

Noria [es] Bostan dolabı.

Normal, e [s] Kaideye muvafık. Muntazam, tabii, mürettep, mutat, muttarit. Ale'l-ade. **école** – e Darü'l-

²⁹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

²⁹⁹ Sözlükte "İslanda" şeklindedir.

muallimin. **état** – Hal-i tabii. (h) Şakuli, amut, nazım.

Normalement [h] Ale'l-mutat. Ale'l-ade, hal-i tabii üzere. Mürettep ve muntazam bir surette. h) Şakuli olarak. Amuden.

Normalien, ne [e] Darü'l-muallimin talebesi.

Normalité [es] Tabii, mutat olan hale mutabık olma. Halet-i tabiiye, mutade.

Normand, e [e] Normandiyalı, hilekar, ahlaksız, rezil. **répondre en** – Ne evet ne hayır demek; meşuk bir cevap vermek.

Normander [fte] Dövülen hububatı yaba ile veya kalbur makinesi-le temizlemek.

Normatif, ve [s] Kaidevi.

Norme [es] Düsturu'l-amel. Hal, daire.

Norrain, e [s] Norveç'e ait, müteallik.

Norvégien, ne [e] Norveçli.

Nos [s] Sıfat-ı mülkiye. (**notre**)uñ cemi : bizim, miz.

Nosocomiale, e [s] Hastahaneye ait, mensup.

Nosogénie [es] (t) Tekevvün-i emraz.

Nosographie [es] (t) Tavsifü'l-emraz.

Nosologie [es] (t) İlmü'l-emraz, mebhasu'l-emraz.

Nosomanie [es] Muhayyel hastalık.

Nosophobie [es] Bir hastalığa tutulmaktan fart-ı havf ve ihtiraz.

Nostalgie [es] Daü's-sıla. Vatan iştiyaki.

Nostalgique [s] Daü's-sılaya müteallik, ait.

Nostoc [ez] Nemli mahallelerde bulunur bir nev yosun.

Nota [ez³⁰⁰] İhtar, not manasına Latince bir kelimedir : **nota bene** Haşiye, hamış. (ez) Bir kitabın veya yazının kenarına veya altına yazılan çıkma. Not, fıkra.

Notabilité [es] İtibar, şöhret, külliyet. Muteberandan, ayandan olan. (es-cm) Eşraf ve ahali-i mutebere, muteberan.

Notable [s] Cesim, azim, cesametli. Muteber, nüfuzlu. (e) Muteberan, eşraf, mütehayyizandan olan adam. **les – de la ville** Eşraf-ı belde.

Notablement [h] Külliyet-le. Ziyade miktarda. Ehemmiyetlice, ehemmiyetli surette.

Notacanthé [ez] (ta t) Uskumruya beñzer bir nev balık.

Notaire [ez] Katib-i adl, noter.

Notamment [h] Bi'l-hassa, ale'l-husus, başlıca, ba-husus.

Notaresque [s] Katib-i adllere ait, müteallik.

Notarial, e [s] Katib-i adllige ait, müteallik.

Notariat [ez] Katib-i adllilik. Katib-i adl dairesi.

Notarié, e [s] Katib-i adl marifet-ile tanzim edilmiş, tasdik olunmuş.

Notarier [fte] (katib-i adl hakkında) Muharrirat-ı tanzim etmek.

Notateur, trice [e] Not almayı seven, not alan adam.

³⁰⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Notation [es] İşarat-ı mahsusa ile irae itme, yazma. İşarat. (k) Rumuzat.

Note [es] Bir şeyi hatırlamak için alınan not. İşaret, alamet, tahriri ihtar. Şerh, fikra. Hesap pusulası. Fatura. Not, numara. Nota, müzekkere, takrir. – **verbale** Şifahi takrir, nokta. – **responsive** Cevabi nota. Müzekkere-i cevabiye. – **officielle** Resmi nota. **prendre** -- Kayd u işaret itmek. Nazar-ı itibara almak. (mu) Nota.

Noté, e [s] Maruf, tanınmış, mütearif. **personne** – e Şüpheli, su-i hal sahibi adam, damgalı şerir.

Noter [fte] İşaret koymak, işaretlemek. Kayıt itmek. Dikkat itmek. (mec) Fikir virmek. Musikiyi işarat-ı mahsusası-la yazmak.

Noteur, se [e] Notacı, musiki notalarını kopya iden adam.

Notice [es] Hülasa, icmal, mücmel.

Noticatif, ve [s] Tebliği. Tebliğe yarayan.

Notification [es] İhtar, tebliğ, ihbar, işar. – **officielle** Tebligat-ı resmiye. **acte de** – İhbarname.

Notifier [fte] Resmen tebliğ, ihtar, ihbar, işar itmek.

Notion [es] Malumat, hat, mefhum. Malumat-ı iptidaiye, muhtasıra.

Notocorde [es] (tşr) Rüşeym-i hayvanatta amud-ı fakriniñ teşekkül-i iptidası.

Notodonte [es] (ta t) Bir nev böcek.

Notoire [s] Maruf, meşhur, mütearif, zahir.

Notoirement [h] Açık, zahir bir surette. Aşikaren. Tevatüren. Maruf olarak.

Notonecte [ez] (ta t) Bir nev kanatlı siyah su kehlesi.

Notoriété [es] Marufiyet, şöhret, tearüf, tevatür, bedahet, sarahat. Malumat. Malumiyet. Aleniyet. (hk) Şöhret-i şayia. **acte de** – Hücet-i şehadet. Marufiyet ilm ü haberi. – **publique** Malum-ı enam. **il est de** – **publique que** Cümleñ malumu olduğı üzere.

Notre [s] Bizim, miz. (laubaliyane) Mevzu bahis olan.

Nôtre [z] (la, le ile birlite gelir) Bizimki. Muhayyilemiziñ mahsulü olan şey, mahsul-i hayal. (ez cm) Dostlarımız, taallukatımız, ebeveynimiz, mensubiyetimiz. (es-cm) **faire** Fiil-le beraber kullanılır : muazzepliklerimiz, çılgınlıklarımız. **nous avons bien fait des** -- Birçok çılgınlık yaptık.

Notre-dame [es] Hazret-i Meryem. Hazret-i Meryem namına yapılan kilise.

Notulation [es] Kısa şerh, haşiye yazma.

Notule [es] Kısa şerh, muhtasar haşiye.

Nouage [ez] Bağlama. Birbirine ekleme. Dügümleme.

Noue [es] (mima) İki çatı arası. İki çatı arasına konulan oluk.

Noue [es] Çayırılık; çayır ekilen özlü ve ratip toprak.

Noué, e [s] (mec) Sıska kalıp büyümeyen (çocuk).

Nouement [ez] Bağlama, akit, bent, düğümleme.

Nouer [fte] Dügümlemek, bağlamak, akd itmek. Dügüm yapmak. (mec) Tesis itmek. Vücuda getirmek. (büyücülük) – **l'aiguillette** Erkekliğini bağlamak. **se** – Bağlanmak. Rabt idilmek.

Noues [es-cm] Morina balığınıñ eması, ahşası.

Nouet [ez] (sayde) Çıkın, kese.

Nouette [es] Kenarları kabartmalı kiremit.

Noueux, se [s] Boğumlu, budaklı, muakkat.

Nougat [ez] Kavrulmuş ceviz veya badem-le akide şekeri veya baldan yapılan şekerleme.

Nouilles [es-cm] Yumurta ve un-la yapılan ince yassı makarna, erişte.

Nouillettes [es-cm] Küçük erişte.

Noulet [ez] Çatı deresi.

Noumène [ez] (fls) Numen, makul. Yakiniyat-ı bedihiye.

Nounou [es] Süt nine.

Nourrain [ez] Beray-ı teksir havuzlara atılan küçük balık; kıraça; acı çaça balığı.

Nourri, e [s] Olmuş, dolgun, semiz, beslenmiş. Devamlı, sürekli. Kuvvetli, besilli. (yemek) Terbiye etmek. (mec) Zengin, bol, dolu, mutantan, mutantanlık.

Nourrice [es] Süt nine, daye. – **sèche** Bir çocuğu emzik-le büyüten kadın. Su veya gaz boruları hattı üzerinde mutavassıt hazine vazifesini gören mücef küre veya üstüvane. (mec) Besleyen, kuvvet viren, inkişaf ittiren şey. (s) Süt emziren.

Nourricerie [es] Süt ninelik. İrzahane. İpek böceği beslenen yer. Hububatıñ beslendiği mahal.

Nourricier, ère [s] Mugaddi, besleyen. Süt nineye müteallik. Ait. (es) İlaşe iden,

yaşatan, besleyen şey. (ez) Süt nineniñ kocası : süt baba.

Nourrir [fte] Beslemek; ilaşe, tagaddiye etmek. Yiyecek virmek. İnfak etmek. Meskun olmak. Yetiştirmek. Emzirmek, irza etmek. (mec) Talim ve terbiye etmek. Büyütmek. Tenmiye etmek. (ümit vesaire) Beslemek. Kuvvet virmek.

Nourrissage [ez] Hayvan beslemek, yetiştirmek.

Nourrissant, e [s] Mugaddi. Çok besleyen.

Nourrissement [ez] (arı) Fena mevsimde telef olmayana meydan virmemek veya bal yapmalarını temin etmek üzere arılara yiyecek tedarik itme.

Nourrisseur [ez] İğneci; besici. Arılarıñ tagaddi itmeleri için kovan takılan ve şekerli bir mayii havi olan cihaz.

Nourrisson [ez] Memedeki çocuk. Süt nineniñ emzirdiği çocuk : razi.

Nourriture [es] İrza, gıda, rızık. Tagaddi. Hayvanları semirtme. (mec) Terbiye ve inkişaf ittiren şey.

Nous [s] Biz. Bize, bizi. – **autres** Bizler, biz. **chez** – Biz de evimizde, memleketimizde. (e) Ben yerine biz dime.

Nouure [es] Cılızlık, sıskalık. Kavrukluk. Rahitis. Çiçeğiñ meyve bağlaması.

Nouveau, Nouvel, le [s] Yeñi, cedit. Nev. Yeñi çıkmış, turfanda. Ahlakı değışmiş. Tecrübesiz. Acemi. – **mond** Ber-i cedit : Amerika. – **testament** İncil. – **an** Sene başı. (ez) Yeñi olarak. Müceddiden, ahiren. **de** – Yeñiden, bi't-tekrar. **à** – Tekrar, tebdilat.

Nouveau-né, e [s³⁰¹] Nevzat. (s) Yeñi doğmuş.

Nouveauté [es] Yeñilik. Yeñi çıkan şey. Teceddüt. Yeñi çeşit. Yeñi moda kumaş. Yeñi neşr idilen kitap. Tuhafiye. **marchand de** – Tuhafiyeci. **magasin de** – Tuhafiyeci dükkanı. **haute** – Soñ moda.

Nouvelle [es] Havadis. Haber biriniñ sıhhatine, haline dair haber. Kısa hikaye. – **à la main** Gazetelerde intişar iden küçük hikayeler. **fausse** – Eracif.

Nouvellement [h] Ahiren. Müceddiden. Yeñi olarak.

Nouvelleté [es] (hk) Bir mirasıñ mahkeme tarafından zabtı.

Nouvellier [ez] Küçük hikayeler yazan.

Nouvelliste [ez] Havadis meraklısı. Hikayeci. Hikaye muharriri.

Novaculaire [s] Usturaları bilemeye yarayan.

Novaculite [es] Ustura bileği taşı yapılan sert ve ince taneli taş.

Novale [es] Yeñi açılmış tarla. Böyle tarlalardan alınan oşür.

Novateur, trice [e] Müceddit. İcat iden.

Novation [es] (hk) Tecdid-i akit, tecdid-i senet. Tecdid-i hüccet.

Novatoire [s] Tecdid-i akide dair.

Novelette [es] Henüz gebe kalmamış koyun.

Novembre [ez] Teşrin-i sani.

Novenaire [s] Dokuz-la iptida iden. Dokuzdan dokuza.

Nover [fte] Tecdid-i akit itmek. Dini, hücceti, senedi, eshamı tecdit itmek.

Novice [ez] Rahip çömezi. Yamak, çırak. Yeñi kayıt olunan gemici yamağı. (mec) Müptedi. Acemi. Masum, saf.

Noviciat [es] Çıraklık, yamaklık, çömezlik, müptedilik. Çıraklık müddeti. Acemilik.

Noyable [ez] Boğulmaya müstahak, layık.

Noyade [ez] Suda boğma. Suda boğulma. Gark.

Noyale veya **Noyalle** [es] Yelken bezi.

Noyau [ez] Çekirdek. Nüve. Merdiveniñ taban ağacı. Kuyruklu yıldızıñ eñ parlak kısmı, başı. (mec) Nüve, esas, asıl, merkez (amiyane) Para, servet.

Noyé, e [s] Suda boğulmuş, mağruk. (mec) Dalmış, müstağrik. (e) Suda boğulmuş adam.

Noyer [fte] Suda boğmak, gark itmek. Suya boğmak, suya gark itmek. İslatmak. (çivi) İnce, tamam-ile sokmak, çakmak. (mec) İzale itmek, teskin itmek. **se** – Suda boğulmak, gark olmak. (mec) Boğulmak. Çok içki içmek. Batmak, mahv olmak. – **dans le sang** Çok mezalim yapmak.

Noyer [ez] Ceviz ağacı.

Noyeur, se [e] Boğan, boğucu adam.

Noyon [ez] Bir dişli çarhta veya çarhta açılan üstüvanevi yuva.

Noyure [es] Vida yuvası.

Noziques [es] (argo) Büz.

³⁰¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Nu, e [s] Çıplak, üryan, yalın, açık. Süsten ari. (mec) Açık, tamam-ile mavakaa muvafık. Yeşilliksiz, ağaçsız (arazi). (hk) – **propriéte** Murakabe-i mülk, rakabe. – **propriétaire** Sahib-i rakabe. **nu** – **pieds** Yalın ayak. – **tête** Başı açık. **à** – Açık olarak, çıplak. (ez) Vücuduñ çıplak kısmı. Çıplak veya yırtık elbise giymiş adam.

Nuage [ez] Bulut, sehap. (mec) Bulut gibi rüyete mani olan şeyler. Çehrede beliren hüznü, keder, yes ve teessür-i asarı. Göz bulanması. Zihni karartan şey.

Nuager, ére [es] Bulutlara beñzeyen. Bir bulut-la mestur gibi.

Nuageusement [h] Müphem, mükedder, hüznü, muğlak, hüzn-engiz; bir surette. Dumanlı; bulutlu; bulanık olarak.

Nuageux [s] Bulutlu, bulut-la mestur; kapalı; dumanlı. (mec) Muğlak, müphem, bulanık, mükedder, mağmum, mahzun, hüzn-engiz.

Nuaison [es] (bh) Aynı havanıñ veya aynı rüzgarıñ müddet-i devamı.

Nuance [es] Bir rengiñ geçebileceği muhtelif derecelerden her biri : anat-ı elvan. Koyu ile açık renk arası. (mec) Aynı cinsten şeyler arasındaki gayet güçlük-le seçilebilen fark : anat. (mu) Sese virilmesi münasip olacak kuvvet veya tatlılığın derecesi

Nuancement [ez] Telif-i anat-ı elvan.

Nuancer [zt] Bir rengi, tedricen anat-ı elvanıñ birinde diğeriñe geçirmek. Renkleri, birbirini tutacak vech-ile tertip ve telif etmek. (mec) Anati, bir şeyiñ gayet ince farklarını ifade etmek.

Nubécule [es] (tşr) Karine-i lamia üzerinde husule gelen küçük leke.

Nubien, ne [e] Nubieli, Nubie ahalisinden olan.

Nubile [s] İzdivaç çağında bulunan; baliğ, baliğe. **filie** – Gelinlik kız. **âge** – Sin-i bölüğü.

Nubileux, se [s] Bulutlu. Bulutlar-la mestur.

Nubilité [es] Sin-i bölüğü.

Nucal, e veya **Nuchal** [s] Eñseyeye ait. Müteallik.

Nucelle [es] (nb) Büyeyziñ kısm-ı merkezisi.

Nuciforme [s] Ceviz şeklinde.

Nucléé, e [s] Bir veya müteaddit çekirdekli.

Nucléfère [s] Bir çekirdekli. Vahidü'l-elvan.

Nucléiforme [s] Nevatiü'ş-şekl.

Nucléole [ez] Yosunları uzv-ı tesmiri.

Nuculaine [ez] Müteaddit nevati havi etli meyve.

Nuculaire [s] (nb) Bir çekirdeği muhtevi.

Nucule [es] (nb) Ufak çekirdek. Küçük ceviz. (ta t) Bir cins küçük deni tarağı.

Nuculeux, se [s] Küçük çekirdekli.

Nudité [es] Çıplaklık, üryanlık, açıklık, çıplak vücut. Aza-yı tenasüliyyeyi havi kısm-ı vücut. (mec) Rezilane, mugayir-i edeb-i hal. Vuzuh, sadelik. **dans toute sa** – Bütün üryanlığı-la, gizli bir ciheti kalmaksızın. (cm) Çıplak resimler.

Nue [es] Bulut, sehap. Sema, feza. (mec) **tomber des** – **s** Ziyadesi-le müteaccip olmak. **élever jusqu'aux** – **s** Soñ derece methitmek. Ayyuka çıkarmak.

Nuée [es] Sık cesim-i bulut. (mec) Kesret, cem-i gafir, sürü, layuat. Hafif, müphem, metanetsiz kıvamsız şey.

Nuement, nûment [h] Açıktan açığa, bila-tevil.

Nuer [fte] Yüñ ve ipek kumaşlarıñ renklerini yakıştırmak, uydurmak.

Nugatoire [s] Ciddi olmayan; ehemmiyetsiz şey, abes.

Nuire [fl] Zarar virmek, dokunmak. Muzır olmak, mani olmak.

Nuisibilité [es] Mazarrat.

Nuisible [s] Muzır.

Nuisiblement [h] Muzır bir surette. Mazarrat virecek vech-ile.

Nuit [es] Gice, leyl, şeb. Karanlık, zulmet. (mec) Cehalet, meçhuliyet. Tereddüt. Meşkukiyet. – **blanche** Uykusuz geçirilen gice. **chemise de** – Gicelik gömlek. **passer la** – Bütün gice uyumak. **l'éternelle** – Ölüm. – **et jour** Layenkati, mütemadiyen. **de** – Giceleyin, leylen.

Nuitamment [h] Giceleyin.

Nuitée [es] Bir gicelik. Bir gice müddeti.

Nul, le [s] Hiçbir, hükümsüz, kıymetsiz, liyakatsiz, itibarsız, ehliyetsiz, batıl, hiç hükmünde. (z) Hiç kimse, kimse. (ez) Liyakatsizlik, ehemmiyetsizlik. İtibarsızlık. (es) Şifrede, hiçbir hükmü olmayıp yalnız okumayı güçleştirmek için yazılan boş rakam.

Nullement [h] Asla, hiçbir vech-ile.

Nullification [es] Hükümsüz kılma, fesh, ilga.

Nullifier [fte] (az müstameldir) Keen lem yekün hükmüne getirmek. İlga, fesh itmek.

Nullipare [s-es] Çocuğu olmayan, çocuk doğurmayan (kadın).

Nullité [es] Mefsuhiyet, butlan. Bir akdiñ ilgasını mucib-i ayıp, kusur. (mec) Liyakatsizlik, değersizlik, ehliyetsizlik. Liyakatsiz adam. **à peine de** – Keen lem yekün hükmünde tutulmak üzere.

Numéraire [s] Meskukatıñ kıymet-i nizamiye ve itibariyelerine denir. (ez) Nakd-i akçe, nukut. **en** – Nakden.

Numéral, e [s] Adedi. **adjectif** – Sıfat-ı adediye. **lettres** – **les** Huruf-ı adediye.

Numérateur [ez] (riya) Suret, bir kesriñ sureti.

Numératif, ve [s] Tadadi. (ez) İsm-i adet.

Numération [es] Tadad ve terkim. Sayma, tadad. – **décimale** Terkim-i aşari. (hk) – **des deniers** Tadad-ı nukut.

Numérique [s] Adedi. Adedi olan.

Numériquement [h] Adeden. Adet itibar-ile, adetçe.

Numéro [ez] Rakam, adet, numara. **le** – **gagnant** Piyangoda kazanan bilet. Üstündeki numara ile zikr olunan ev, oda, araba vesaire. Risale-i mevkute nüshası. Bir tiyatro programı aksamından veya bir sanatkarıñ göstereceği hünelerden behri : numara. (laubaliyane) Bir adamıñ liyakat ve değeri, ne çeşit olduğu. Yapmacık. – **100** Abdesthane. – **d'ordre** Sıra numarası. **gros** – Umumhane.

Numérotage [ez] Numara koyma, numaralama. Muayyen bir sıklet tahtında bir teliñ tulunu veya kalınlığını irae itme.

Numérotation [es] Numara, rakam-ı vazı.

Numéroter [fte] Numara koymak, numaralamak.

Numéroteur³⁰² [e-sz] Numara vazına mahsus makine, alet.

Numide [e] Numidyalı, eski Cezayir ahalisinden.

Numidique [s] Numidya'dan çıkan.

Numismate veya **Numismatiste** [ez] Meskukat ve madalya mütehasısı. Meskukat ve madalya alimi.

Numismatique [s] Kadim-i meskukat ve madalyalara müteallik, mensup. (as) Meskukat ve madalya fenni.

Numismatographe [e] Madalyalara meskukata dair eser yazan adam. (az müstameldir)

Numismatographie [es] Kadim-i meskukat. Madalya ve meskukata dair tetkikat. (az müstameldir)

Nummulaire [es] (nb) Bir nev nergis çiçeği. (ta t) Bir nev kavkaa müstahase.

Nummuline veya **Nummilite** [es] Tabaka-i süesoniyede bulunur bir nev müstahase.

Nuncupatif [s-ez] (hk) Musi tarafından usul-i kanunisi vech-ile imla idilen vasiyetnameye denir. (aka) Yalnız ismen sahih.

Nuncupativement [h] İsmen.

Nunnation [es] Tenvin.

Nuptial, e [s] Düğün merasimine mensup, müteallik. Arusi, zifafi.

Nuptialité [es] Bir memlekette izdivac-ı miktar-ı nisbisi.

Nuque [es] Eñse.

Nurse [es] Dadı; kahya kadın; mürebbiye. Amerika ve İngiltere'de hasta bakıcı kadın.

Nursery [es] İngiliz evlerinde çocuklara tahsis olunan daire.

Nursery-stake [ez] (**neu, rè, stèk**) Tay yarışı.

Nutation [es] Bir cirm-i semavi-i mihveriyeniñ merkezi etrafındaki hareket-i ihtizaziyesi. Başñ mütemadiyen sallanması. (nb) Bir uzv-ı nebatide meşhur olan istikamet-i tebdili.

Nutrescibilité [es] Bir gıdanıñ mugaddi derecesi.

Nutrescible [s] Mudaddi. (az müstameldir)

Nutricier, ère [s] Besleyen, mugaddi.

Nutriment [ez] Doğrudan doğruya temsil idilebilen madde-i gıdaye.

Nutriminaire [s] Gıda vazifesini gören, gıdaya yarayan.

Nutritif, ve [s] Besleyen, besleyici, mugaddi. Tagaddiye yarayan.

Nutrition [es] Tagaddi. İğda. Besleyiş. İnfak ve iaşe.

Nutrivité [es] Mugaddilik.

Nyctage [ez] (nb) Gice sefa çiçeği.

Nyctalope [es] (t) Giceleri gündüzden daha iyi görmeyi mucip bir nev göz hastalığına duçar olan adam : ahfeş.

Nyctalopie [es] (t) Hafş.

³⁰² Sözlükte "Numérateur" şeklindedir.

Nyctanthe [ez] (nb) Hint yasemini.

Nycticèbe [ez] Bir nev maymun.

Nyctographie [es] Görmeksizin yazma sanatı.

Nymphale [ez] Bir nev kelebek.

Nymphe [es] Hurafat-ı Yunani'de : nehir, çeşme, orman, dağ perisi. (mec) Peri, huri, melek. Gayet latif, mütenasibü'l-endam. Genç kız. (müstehziyane) Fahişe, metres. (ta t) Böcekleriñ, tam böcek ve sürfe halleri arasındaki hali : şefire.

Nymphéa veya **Nymphée** [ez] (nb) Beyaz nilüferiñ fenn-i ismi.

Nymphéacées [es] (nb) Nilüferiye fasilesi.

Nymphomane [e] Manyai gulmete müptela kadın veya dişi hayvan.

Nymphomanie [es] (t) Kadınlarda hayvanat-ı dişilerinde marazi fart-ı cima iptilası : manyai gulmet.

Nyssa [ez] (nb) Nisasiye fasilesinden şimali Amerika bataklıklarında yetişen bir nev ağaç.

Nysson [ez] (ta t) Bir nev böcek.

Nystagmatique [s] Gamz-ı teşennüce müteallik, ait. (e) Gamz-ı teşennüce müptela kimse.

Nystagmus [ez] (t) Gamz-ı teşennüci.

O

O [ez] Fransızca elifbasınıñ on beşinci harfi.

O Zabıt, daire manasına olan **office** veya **officier** kelimeleriniñ muhaffefidir : kimyada müvellidü'l-humuzanıñ (**oxygène**) remzidir : c | o ticarete :

açılmış hesap manasındadır. (fizik) Derece-i medlulidir.

O İrlanda ism-i haslarınıñ evveline gelerek (zade), (mahdumi) manasındadır.

O [hd] Hayret, takdir, sevinç, teessür, taaccüb-i beyan itmek : ay, vay, ya, oh, aman, ah!

Oaks [ez-cm] (**okss**) Her sene icra idilen üç yaşında kısrak taylara mahsus yarış.

Oasien, ne [s] Vahalara müteallik. (e) Vahalılar, vaha sakineleri.

Oasis [es] Çölüñ ortasında mamur, sulu ve ağaçlık mahal : vaha. (mec) Fena bir muhit, kitap vesairede müstesna olarak bulunan gayet latif, hoş şey.

Obconique [s] (ta t) Mahrut-ı münakis şeklinde.

Obédience [es] İnkıyat, itaat. Bir manastır başrahibine diğeri bir manastıra geçmek için virilen müsaade. **lettre d'** – Ehliyet şehadetnamesi. (rahipler hakkında müstemeldir)

Obédiencier [ez] Başrahibiñ emri-ile mükellef olduğu halde bir ayini icra iden rahip.

Obédientiel, le [s] İtaat ve inkıyada müteallik.

Obéir [fl] İnkıyat, itaat itmek; ser-fürü itmek. Muti, münkat olmak. Tabi olmak, tebaiyet itmek.

Obéissance [es] İtaat, inkıyat, mutavaat, tebaiyet. Tabiiyet, hükm. – **passive** İtaat-ı mutlaka. **prêter** – à Biriniñ hükmü nüfuzuna mutavaat itmek.

Obéissant, e [s] Muti, tabi, münkat.

Obéliscal, le [s] Dikili taş aittir, müşabih.

Obélisque [ez] Dikili taş. Ehramı'ş-şekl. (mec) Uzun ve yüksek bir şekilde olan şey.

Obérer [fte] Düyuna gark itmek. Pek ziyade borca duçar itmek. Borca sokmak.

Obèse [s-e] (t) Gayet şişman. Semiz, fart-ı simaneye duçar olan.

Obésifuge [s] Fart-ı simaneyi, şişmanlığı def iden.

Obésigène [s] Şişmanlatan, soñ derece semirten, fart-ı semeni husule getiren.

Obésité [s] Fart-ı simane, ifrat derecede şişmanlık.

Obi [ez] Zencilerin büyümesi; büyücü zenci.

Obier [ez] (nb) Kartopu ağacı.

Obisie [es] Bir nev akrep.

Obit [ez] Bir ölünün ruhu için her sene yapılan ayin-i dini. Bu ayin için rahibe virilen ücret.

Obitoire veya **Obituaire** [ez] Defin idilinceye kadar cenazenin konulduğu mahal.

Obituaire [ez-sz] Ölülerin esamisini, yevm-i vefatlarını ve ruhlarına okunacak duaların günlerini havi defter.

Objecter [fte] İtiraz itmek. Mevani, müşkilat, muhalefet göstermek. Aks-i delil göstermek.

Objectif, ve [s] (fls) Şeyi, afaki. Gayr-i şahsi, gayr-i zati. Maddi, hakiki, fiili. (ez) Hedef, gaye, maksat. (fiz) Adese-i meriye. Fotoğraf makinesinin adeseyi havi kısmı : objektif.

Objection [es] İtiraz. Tariz.

Objectionnable [s] Muteriz-i aleyh. Kabil-i tan.

Objectivable [s] Afaki gibi nazar-ı itibara alınır : afaki kılınabilir.

Objectivation [es] Afaki kılma. Harice haml itme.

Objectivement [h] Afaki surette. Maddeten, fiilen.

Objectiver [fte] Afaki gibi nazar-ı itibara almak. Afaki kılmak. Harice haml itmek.

Objectivité [es] Şeyiyet, afakiyet.

Objet [ez] Şey, madde, eşbah. Mevzu, mebna-i aleyh, merciü'l-ileyh. Meram, maksat. Maşuk, bais, sebep. **voir pour** – Daire olmak, havi olmak. Maksadı ihtiva itmek. **être l'** – **de** Sebebi, hedefi olmak.

Objurgateur, trice [s] Şiddet-le ret ve cerh iden, itiraz iden; takdir ve tevbih iden.

Objurgation [es] Şiddetli itiraz, şiddet-le ret ve cerh. Şiddetli takdir ve tevbih.

Objurgatoire [s] Tevbihi, tekdiri mutazammın; tevbih ve tekdire, ret ve cerhe müteallik.

Oblade [es] (ta t) Saragun balığı.

Oblat, e [e] An-ı tevellütten itibaren Cenab-ı Hakk'a nezr idilen çocuk. Memaliğini vakf ve terk itmek suret-ile bir cemiyet-i ruhaniyeye dahil olan kimse.

Oblation [es] Cebabı Hakk'a vakf ve nezr itme. Hayret, hasenat.

Oblicité [es] Maillik.

Obligatoire [e] Sahibü'l-tahvilat.

Obligation [es] Mükellefiyet, mecburiyet, vecibe. Taahhüt. **faire**

honneur à ses – s Borçlarını eda etmek; taahhüdâtını ifa iylemek. Minnettarlık. Şükran. (maliye) İstikraz-ı tahvili. **d'** – Zaruri. Mecburi.

Obligatoire [s] Mecburi. Cebri, ızdırari, zaruri. (ez) (s) Fiil-i vücuti.

Obligatoirement [h] Mecburi. Cebri, ızdırari, zaruri surette.

Obligé, e [s] Lazım. Gayr-ı kabil-i içtinap. Minnettar. **bien** – Size pek minnettarım manasına mahzuf bir cümledir; makam-ı istihzada : teşekkür iderim. Hiç niyetim yok. (e) Medyun, müteahhit.

Obligement [h] Mürüvvet-mendane, minnettar bırakılacak surette.

Obligeance³⁰³ [es³⁰⁴] Mürüvvet, hatır-nevazlık, lütufkarlık. Minnettar bırakacak surette muamele; minnettar kılma.

Obligant, e³⁰⁵ [h] Mürüvvet-ment. Hatır-nevaz. Mültefit. Mükerrerem. Minnettar bırakan.

Obliger [fte] Mecbur kılmak. Mecbur itmek. Mecburiyet altında bulundurmak. Teminat olarak virme. Teşvik. İcbar itmek. Zorlamak. Minnettar bırakmak, kılmak. **s'** – Mecburiyet, minnet altına girmek.

Obliquangle [s] (h) Mailü'z-zevaya.

Oblique [s] Mail, eğri. **regard** – Yan bakış. (mec) Sıdk u hulustan muarra. (ez) Hareket-i maile. (tşr) Adale-i maile. (as) Hatt-ı mail.

Obliquement [h] Mailen, sıdk u hulustan muarra bir tarzda. Kinayeli surette.

Obliquer [fte] Mailen gitmek, sapmak.

Obliquité [es] Mailiyet. (hey) – **de l'ecliptique** Daire-i husuf ve küsufün mailiyeti.

Oblitérateur, trice [es] İptal iden. (ez) Pulların iptali için kullanılan alet.

Oblitération [es] İptal (pul). (t) İnsidat, aşındırma. İzale, silme.

Oblitérer [zs] Silmek, aşındırmak, izale etmek. (pul) İptal etmek. (t) İnsidat etmek. Yavaş yavaş, tedricen izale etmek.

Oblong-gue [s] Boyu enine uzun, müstatil.

Obnubilation [es] Göz kamaşması. Göz bulanması, kararması. Hissin, fikrin bulanması.

Obnubiler [fte] Bir bulut-la ihata etmek. Karartmak. (melekat-ı akliye, vahiye)

Obole [es] Mangır, pul. (mec) Cüzi para. Cüzi şey. Fül-i mahmer.

Obombrer [fte] Gölgesi-le setr etmek.

Obovale [s] (nb) Beyzi-i münakis.

Obové [s] (nb) Sivri ucu üzerine dikilmiş yumurta şeklinde.

Obreptice [s] Söylenmesi lazım gelen hakikati söylememek suret-ile istihsal olunan şey.

Obrepticement [h] Hakikat söylemeyerek, ketm-i hakikat iderek.

Obreption [es] Hile, ketm-i hakikat suret-ile istihsal-i menfaat itme.

³⁰³ Sözlükte "Obligeance" şeklindedir.

³⁰⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁰⁵ Sözlükte "Obligant, e" şeklindedir.

Obscène [s] Mahal-i adap, mugayir-i edep.

Obscénité [es] Mahal-i adap, mugayir-i edep. Söz, resm, efal. Mahal-i edep olan, menfur şey.

Obscur, e [s] Karanlık, muzlim. Parlak olmayan. (mec) Meçhul, meşkur, hafî, añaşılmaz, muğlak, gayr-ı mütearif. **faire** – Ortalık kararmak; karanlık olmak, göz gözü görmemek. (e) Az tanınan, maruf olmayan kimse. (ez) Karanlık, muzlim, muğlak şey. Zulmet.

Obscurant, e [e] İntişar-ı envare muhalif kimse.

Obscurantisme [ez] Maarifiñ halk kitlesi arasında teşr u tamimi aleyhinde olanlarıñ fikr u mesleği.

Obscurantiste [s] Maarifiñ neşr u tamimi aleyhinde olan.

Obscuration [es] Bir küsuf neticesi husule gelen karanlık.

Obscurcir [fte] Kararmak, karanlık itmek bulandırmak. (mec) Muğlak kılmak. Parlaklığını azaltmak, zayıflatmak. **s'** – Kararmak, karanlık olmak. (mec) Zeval bulmak.

Obscurcissement [ez] Kararma. Bulanma. İğlak itme. Añaşılmaz bir hale getirme.

Obscurément [h] Karanlık, muğlak, bulanık, añaşılmaz bir surette.

Obscurité [es] Zulmet, karanlık. (mec) Vuzuhsuzluk. Adem-i sarahat, meşkurkiyet, meçhuliyet.

Obsécration [es] (beya) İstiane, hatibiñ Cenab-ı Hak'tan veya insanlarından istimdadı.

Obséder [zs] Musallat olmak, taciz itmek, baş ağrıtmak, usandırmak.

Obsédant, e [s] Muacciz, usandıran, baş ağrıtan, musallat olan.

Obsèques [es mc] Cenaze alayı, muhteşem bir alay-la götürülen cenaze.

Obséquieusement [h] İkram, hürmet ile.

Obséquieux, euse³⁰⁶ [s] İfrat derecede hürmet, ikram iden.

Obséquiosité [es] İfrat derecede hürmet ve ikram itme.

Observable [s³⁰⁷] Kabil-i tarassut.

Observance [es] Kemal-i sadakat-le riayet, itaat. Bir kanunuñ, emriñ, ale'l-husus diniñ ahkamına riayet iderek amel itme. Riayet idilen kanun, emir. Tarikat-i ruhaniye.

Observateur, trice [e-s] Ahkamı kanuniye, diniyeye riayet iden adam. Şahit. Müdekkik. Rasıt. Ulu'l-ebardan, ashab-ı tahkikten olan.

Observation [es] Riayet. İmtisal. Amel. Mütalaa. Tetkik. Tarassut. Müşahede. İtiraz. Tekdir. İhtar. **être en** – İntizar, tarassutta bulunmak. Mülahaza. Mütalaa. **faire des – s** İtiraz, ihtar itmek. **pas d'** – İtiraz, mütalaa beyanına lüzum yok.

Observatoire [ez] Rasathane. Mirsat.

Observer [zs] Ahkam-ı kanuniye, diniyeye riayet itmek. Tarassut itmek. Tetkikatta bulunmak. Tecessüs itmek. Rey ve mütalaa dermiyan itmek. İhtar

³⁰⁶ Sözlükte "Obséquieux" şeklindedir.

³⁰⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

itmek. Taht-ı tarassutta bulundurmak. **faire** – Piş-i nazar-ı dikkate vaz itmek. (laubaliyane) Yüz göz olmamak. Ünsiyet itmek. **s'** – Temkinli hareket itmek, kendi hareketına dikkat u itina göstermek. Yekdiğerini tarassut itmek, tecessüs itmek.

Obsession [es] Tasallut, taciz, tasdi. (t) Hemze. Zucret.

Obsidiane veya **Obsidienne** [es] Zücac-ı bürkani.

Obsidional, **e**³⁰⁸ [s] Bir şehriñ muhasarasına müteallik.

Obsolet, ète [s] İstimalden sakıt, metruk.

Obstacle [ez] Mani, engel, hail. **faire** – Mümanaat itmek. Mani olmak.

Obstérical, e [s] (t) Viladi.

Obstérique [es] Fenn-i vilade. Doğurtma fenni. (s) Viladi.

Obstination [es] Taannüt. İnat, ısrar.

Obstiné, e [s-e] İnatçı, muannit. (mec) Gayr-ı kabil-i izale, defî mümkün olmayan. Sebatlı, mukdim, devamlı.

Obstinément [h] Muannidane, Musırrane.

Obstiner [fte] (laubaliyane) Muannit itmek. Taannüt ittirmek. **s'** – İnat itmek, musır olmak. İsrar itmek.

Obstruant, e [s] Set iden, kapayan. Mürur ve ubura mani olan.

Obstructif, ve [s] (t) İnsidadi.

Obstruction [es] (t) Bir mecra-yı uzviyeniñ tıkanması, imtilası : insidat. (siya) Meclis müzekkeratına ika idilen müşkilat : insidat.

Obstructionnisme [ez] Meclis-i mebusanda müzakerata bi'l-iltizam ikay-ı müşkilat idenleriñ siyaseti : insidat-ı müzakerat-ı fikr ü siyaseti.

Obstructionniste [s] İnsidat-ı müzakerata müteallik. (e) İnsidat-ı müzakerata teşebbüs iden kimse.

Obstruer [fte] Tıkamak, set itmek, kapamak. Mürur ve ubura mani olmak.

Obtempérer [fte] İtaat itmek. İnkıyat itmek.

Obteneur, se [e] Arzu ittiği şeyi istihsal itmeniñ yolunu bilen kimse.

Obtenir [fte] İstihsal itmek. Nail, destres olmak. Husule getirmek. İktisap itmek.

Obtenteur, trice [e] İstihsal iden.

Obtention [es] İstihsal, mazhariyet, nailiyet.

Obturant, e [s] Set iden, tıkayan, kapayan.

Obturateur, trice [s] Mesnet, set itmeye, kapamaya yarayan. (ez) Set itmeye, tıkamaya yarayan şey, seddade. (foto) Mesnet. (miha) Bir su, gaz, buhar borusunuñ aksam-ı muttasılası arasında muvasalayı kat iden alet : seddade.

Obturation [es] Kapama, set itme. İnsidat. (diş) Çürüğü doldurma.

Obturer [fte] Tıkamak, set itmek, kapamak.

Obtus, e [s] Sivriliği müdevverleştirmek, köreltilmiş. (h) Münferiç : **angle** – Zaviye-i münferice. (mec) **esprit** – Gabi zihin.

Obtsangle [s] (h) Zaviye-i münfericeli.

³⁰⁸ Sözlükte “Obsidional, e” şeklindedir.

Obtusement [h] Münferiç surette.

Obtusion [es] Münferiç kılma. Sivriligi giderilme.

Obus [ez] (as) Tane. Obüs. – **à balle** Şarapnel. -- **à percussion** Müsademe tanesi. – **de rupture** Kesir tanesi. – **brisant** Tahrip tanesi. – **torpille** Torpil tanesi.

Obusier [ez] (as) Obüs topu. **batterie d'** – s Obüs bataryası.

Obusière [es] Bir veya müteaddit obüs top-ile müsellaah küçük sefine.

Obvenir [fl] (hk) İsabet itmek, hissesine düşmek.

Obvention [es] Rahibe, temin-i iaeşesi için verilen aidat.

Obvers [ez] Bir madalyanın yüz tarafı.

Obvier [fte] Bir fenalığa mani olmak için tedabir-i şedide ittihaz etmek. Önünüm almak. Çare-saz olmak.

Obvoluté, e [s] (nb) Mutammer-i münakis. Birbiriniñ üstüne sarılan nebatata denir.

Ocarina [ez] Beyzi şeklinde, toprak veya madeni, delikli ve bir ağızlığı havi musiki aleti : okarina.

Occase [es] (hey) **amplitude** – Bir kevkebiñ gurup ittiği nokta ile hakiki mağrip arasındaki ufuk kavisi.

Occasion [es] Fırsat. Münasebet. Münasebet vakt u hal. -- **favorable** Münasip fırsat. Vesile, sebep. Zuhurat, hal, şerait. **d'** – Tesadüden bulunan; kelepirc; rast gele; elden düşme. **à l'** – Fırsat düşerse. **par** – Tesadüfen, kazara.

à l' – **de** Den dolayı, münasebet-ile. **en toute** – Fırsat düştükçe, sırası geldikçe.

Occasionnalisme [ez] (fls) İttifakiye.

Occasionnel, le [s] Tesadüfi. Sebep, vesile teşkil iden. Mucip, bais. Müsebbip. (fls) **cause** – İlet-i adiyeye. Tesiri doğrudan doğruya icra itmeyerek bu tesiri husule getirecek diğere bir sebep tevlit iden.

Occasionnellement [h] Tesadüfen.

Occasionner [fte] Sebebiyet virmek. Mucip olmak. Vesile olmak.

Ocident [ez] Garp, mağrip. Garp ciheti. Güneşin battığı taraf. Latin kilisesi.

Occidental, e [s] Garbi. Garpta sakin. (ez cm) Garp sekeneşi. Millel-i garbiye.

Occidentaliser [fte] Garplılaştırmak. Garp efkar ve adatın temessül ittirmek.

Occipital, e [s] (tşr) Kafavi, kafaya mensup. **os** – Azm-ı kafa.

Occipito [s] (tşr) Kafavi. – **atloïdien** Kafavi-i atlası. – **frontal** Kafavi-i cebhi. – **pariétal** Kafavi-i cidari.

Occiput [ez] (tşr) Başıñ arka ve alt kısmı. Kafa.

Occire [fte] Öldürmek. (eski kelimedir)

Occision [es] Katl. Öldürme.

Oclusif, ve [s] (sr) Mehmuz. **lettres – ves** Huruf-ı mehmuze. İnsidat.

Occlusion [es³⁰⁹] (t) Tıkanma. İnsidat. (k) Maadeniñ gazlarını mas iderek muhtelif derecelerde teksif itme havası.

Ocultant, e [s] (nb) Saka yapışan ve onu örten yapraklara denir.

³⁰⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Occultation [es] (hey) Bir yıldız veya bir seyyareniñ muvakkaten husufu. Mestur kalması. Gözden kaybolması.

Occulte [s] Gizli, hafi, mestur, sır, garip. **sciences – s** Ulum-ı garbiye, ulum-ı gaybiye, hafıye; ilm-i serair. (ez) Serair-i hafi, gizli olan.

Occultement [h] Gizlice, hafiyen, sırren.

Occulter [fte] (hey) Arabaya girerek setr itmek, mestur kılmak.

Occultisme [ez] İlm-i serair, ilm-i gayp.

Occupant, e [e-s] Vazıu'l-yet, mutasarıf. İşgal iden.

Occupation [es] İştigal, meşguliyet, meşgale. **donner de l' – à** Müşkilat-ı ika itmek, müşkilata maruz bırakmak. İşgal, istila, zabt. (hk) İhraz. – **militaire** İşgal-i askeri.

Occupé, e [s] Meşgul ve dalgın. Zihnen meşgul.

Occuper [fte] İşgal itmek. Sakin olmak, ikamet itmek. Zabıt ve işgal itmek. İcra, ifa itmek. Hasır itmek. Meşgul itmek. (fl) (hk) İhraz itmek. **s'** – Çalışmak, meşgul olmak. İştigal itmek.

Occupeur [ez] Bir mülke tasarruf iden, mutasarıf, zilyet.

Occurrence [es] Tesadüf, zuhurat. Münasebet. Vakt u hal. İki yortunuñ bir güne tesadüfü.

Occurrent, e [s] Zuhur iden. Mütesadif.

Océan [ez] (coğ) Bahr-i muhit, okyanus. (mec) Ale'l-ıtlak saha-i vesia, bi-payan, umman, bahr-i bi-keran.

Océane [s-ez] **mer** – Bahr-i muhit.

Océanie [es] (coğ) Okyanusya kıtası.

Océanien, ne [e] Okyanusyalı. (s) Okyanusya'ya ait.

Océanique [s] Bahr-i muhite ait, müteallik, okyanusi.

Océanographie [es] Tetkikü'l-ebhar. Fenn-i ebhar.

Ocellair [s] (ta t) Ahver, beñekli.

Ocellation [es] Tavus kuşunuñ kanatlarını ve muhtelif hayvanatıñ vücutları, tüyleri, kanatları üzerindeki göz şeklinde yuvarlak şekiller.

Ocelle [ez] Böcekleriñ gözü. Böcek kanatlarındaki benek, leke.

Ocellé, e [s] Benekli, ahver.

Ocelot [ez] (ta t) Meksika'nıñ benekli yaban kedisi.

Ochna [ez] (nb) Bir nev yasemin ağacı.

Ochracé, e [s] Donuk sarı renkli.

Ocque, oke [es] Okka, kıyye.

Ocre [es] Toprak boya, tıyn-ı hadidi. – **jaune** Sarı boya. – **rouge** Kırmızı aşı boyası.

Ocreux, se [s] Toprak boya nevinden olan.

Octacorde [s] Sekiz telli (çalgı).

Octaèdre [ez] (h) Zu-semaniyetü'l-vücut, müsemmen, sekiz yüzlü.

Octaétéride [es] Sekiz senelik devir.

Octandre [s] (nb) Semaniü'l-tezkir. Sekiz uzv-ı tezkiri bulunan.

Octandrie [es] (nb) Sekiz uzv-ı tezkirli çiçekleri hamil-i nebatata ıtlak olunur : semaniyetü'l-tezkir.

Octant [ez] Semen-i daire, 45 derecelik kavis. Deñizde nücümüñ mesafe ve irtifa zaviyesini mesahaya mahsus alet.

Octante [s] Seksen (az müstameldir)

Octantième [s] Sekseninci (az müstameldir)

Octateuque [ez] Tevratıñ ilk sekiz kitabı.

Octave [es] Bir büyük yortunuñ icrasına mahsus sekiz gün. Bu sekiz günlük müddetiñ soñ sekizinci günü. (ed) Sekiz mısralık alet. (mu) Sekiz sedalık fasıla. Sekiz seda.

Octavo [h] Sekizinci.

Octavon, ne [e-s] Bir melez-le bir beyazdan tevellüt iden kimse.

Octil, e [s] Birbirinden 45 derece uzakta bulunan iki seyyareniñ manzarası : tesmin.

Octingentésime [h] Sekiz yüzüncü.

Octobre [ez] Teşrin-i evvel.

Octogénaire [e-s] Seksen yaşında, seksenlik.

Octogésimo [h] Sekseninci.

Octogonal, e [s] (h) Sekiz zaviyeli.

Octogone [ez] (h) Sekiz zaviyeli. Sekiz dilli şekl.

Octogyne [s] (nb) Sekiz uzv-ı teennüsü bulunan.

Octogynie [es] (nb) Semanîyetü't-teennüs.

Octoné, e [s] (ta t) Sekizer sekizer tertip idilmiş.

Octoplex [ez] Tek tel üzerinde aynı zamanda sekiz telgraf çekilebilen telgraf makinesi.

Octopodes [ez-cm] (ta t) Zusemanîyetü'l-ercal fasilesi.

Octopsyle [s] (mima) Sekiz sütunlu.

Octosyllabe veya **Octosyllabique** [s] Sekiz heceli.

Octroi [ez] İmtiyaz, müsaade. Duhuliye, ihtisab-ı resmi, oktrua.

Octroiemnet [ez] Müsaade, ihsan, imtiyaz virme.

Octroyer [fte] Bahş itmek. İhsan, ita itmek. Müsaade itmek. İmtiyaz virmek.

Octuor [ez] (mu) Sekiz kısımlık musiki bestesi.

Octuple [s] Sekiz misli. Sekiz kat.

Octupler [fte] Sekiz defa tekrar itmek, sekiz mislini almak.

Oculaire [s] Aynı, göze müteallik. **témoin** – Göz-ile gördüğü şeye şahadet iden şahit. (ez) Adese-i aynıye.

Oculariste [ez] Suni göz imal iden adam.

Oculé, e [s] (t) Göz şeklinde lekeli.

Oculifère [s] (ta t) Bir gözü hamil.

Oculiforme [s] Göz şeklinde olan.

Oculiste [e-s] Göz tabibi, kehhâl. **medecin** – Göz hekimi.

Oculistique [s] Kehhale müteallik, ait; kehhâli. (es) Göz tababeti, göz hekimliği fenni.

Odacanthé [ez] (ta t) Bataklılıklarda yaşayan bir nev böcek.

Odalisque [es] Odalık, müstefreşe.

Ode [es] Kadimen bestelenmeye mahsus güfte. Zamanımızda manzume, terkeb-i bent.

Odeur [es] Koku, rayiha. (mec) Bir şeyiñ zihinde, müfekkirede husule getirdiği tesir. Şöhret. (cm) İtriyat.

Odieusement [h] Nefret ve istikrah ile. Mucib-i nefret bir surette. (mec) Soñ derece.

Odieux, se [s] Hiddet ve kini mucip olan. Menfur, müstekrih, nefret-engiz. (ez) Menfuriyet.

Odographie [es] Yollarıñ, sokaklarıñ tarif ve izahı.

Odomètre [ez] Kat idilen yolu mesahaya mahsus alet : mikyas-ı tarik.

Odomètrie [es] Yaya olarak kat idilen mesafeyi mikyas-ı tarik ile mesaha sanatı.

Odontagre veya **Odotalgie** [es] Diş ağrısı.

Odontalgique [s] Diş ağrısına müteallik, ait. Diş ağrılarını teskine yarayan. (ez) Diş ağrısını kesen ilaç.

Odontite [es] (t) İltihab-ı leb-i esnan.

Odontographie [es] (t) Tavsifü'l-esnan.

Odontoïde [s] Diş şeklinde.

Odontolithe [es] (t) Dişleriñ üzerinde hamil olan kir : esnan.

Odontolithiase [es] Dişleriñ üzerindeki kirleriñ teşekkülü.

Odontologie [es] (tşr) Mebhasü'l-esnan.

Odontome [ez] (t) Verem-i sin.

Odontorragie [es] Bir dişiñ kovuğundan kan akma.

Odontotechnie [es] Dişçilik.

Odorabilité [es] Kuvve-i şamme vasıtası-la kabiliyet-i takdir.

Odorable [s] Kuvve-i şamme vasıtası-la kabil-i takdir.

Odorant, e [s] Rayihadar, güzel kokulu, muattara.

Odorat [ez] Kuvve-i şamme, meşam.

Odoratif, ve [s] Kuvve-i şammeye müteallik.

Odoration [es] Koklama. İstişmam itme.

Odorer [fte] Koklamak. İstişmam itmek, koku neşr itmek. (fl) Kuvve-i şammeye malik olmak.

Odoriférant, e [s] Güzel koku neşr iden, hoşbu, muattar.

Odorifique [s] Koku husule getiren.

Odotachymètre [ez] Otomobillere takılan ve aynı zamanda kilometre saati ve sürat-i meşarlığı vezifesini ifa iden mıknatısı alet.

Odyssée [es] (mec) Sergüzeştli, tehlikeli, seyahat menkabesi. Garip ve mütenevvi vakayı-le mali sergüzeşt.

Œcuménique [s] **concile** – Katolik piskoposlarından müteşekkil meclis-i ruhani. **patriarche** – İstanbul Rum patrikleriñ kendilerine virdikleri unvan : Rum patriği.

Œdémateux, se³¹⁰ [s] Özimavi. Musakka.

Œdémadier [fte] Şişirmek. Uzima husule getirmek.

Œdème [ez] (t) Özima.

³¹⁰ Sözlükte “Œdémateux, se” şeklindedir.

Œdipe [ez] Muammalı, aňlaşılması müşkil olan ibareleri aňlamakta mahir adam.

Œil [ez] Göz, çeşm, ayn. Nazar. Dikkat : **avoir l' – à tout** Her şeye dikkat itmek. Mezaya, seyat ve seyyiat ve hissiyat nişanesi. Tarz-ı takdir. Tarz-ı rüyet. (amiyane) İtibar. (amiyane) **mon -- !** Oh gözüm! (müstehziyane ret makamında) **se mettre le doigt dans l' –** Aldanmak. **se battre l' – de** Eğlenmek, ehemmiyet virmemek. **coup d' –** Atf-ı nazar. **pour le beaux yeux de –** Biriniñ hatırı için. Hasbi olarak. **à l' –** Göz-le. (amiyane) Anafordan, meccanen. **sous les yeux de** Huzurunda öñünde. **par-dessus les yeux** Bıkıncıya kadar. **à vue d' –** Göz tahmini-ile. **en un clin d' –** Bir anda, lemha-i basarda. **être tous yeux** Pek dikkat-le bakmak. **entre quatre yeux** Baş başa, hususi olarak. **jeter les yeux sur** Atf-ı nazar itmek. **faire les yeux doux à –** Göz süzmek, baygın baygın bakmak. **jeter un coup d' –** Sürat-le gözden geçirmek. **avoir l' – sur qulqu'un** Birine nezaret itmek, hasr-ı dikkat itmek. **ouvrir les grands yeux** Taaccüp ve hayret-le bakmak. **couver des yeux** Yiyecek gibi bakmak. **cela saute aux yeux** Mahz-ı hakikattir, bir hakikat-ı bahiredir. **voir avec les yeux de la foi** Görmeden, aňlamadan inanmak. (amiyane) **tourner de l' –** Ölmek. Bazı kumaşların parlaklığı. Elmas ve emsali taşların parlaklığı. (nb) Kuz, tomurcuk. Ekmek ve peynir deliği, gözü. (mima) Göbek. İğne deliği. **ne pouvoir fermer les yeux** Gözüne uyku girmemek, uyuyamamak. – cemi : **yeux** Bazı mürekkebatla **œils** gelir.

Œil-de-bœuf [ez] Tepe camı. Yuvarlak pencere. Ağaç gövdesinden kurumuş bir dalıñ yerinde husule gelen delik.

Œil-de-chat [ez] Aynü'l-hirre denilen akik.

Œil-de-perdrix [ez] Ayak parmakları arasındaki nasır.

Œil-de-pie [ez] (bhr) Yelken deliği. Mata.

Œil-de-serpent [ez] Kıymettar bir nev yüzük taşı.

Œillade [ez] Manalı bakış. Göz işareti.

Œillard [ez] Değirmen taşınıñ ortasında açılan delik.

Œillère [es] Göz banyosuna mahsus küçük cam kap. Koşum başlığını gözlüğü. Üst çeñedeki sin-i kelbi. Göz dişi.

Œillet [ez] Karanfil fidanı. Karanfil çiçeği.

Œillet [ez] Küçük göz, delik. Bağ, şerit. Secim geçirilecek küçük delik.

Œilléterie [es] Karanfil yetiştirme.

Œilleton [ez] Sürgün, fişkın, fidan. Piç karanfil. Küçük tomurcuk. Rasat dürbünlerinde adese-i ayniyeniñ bulunduğu uç : hedefe.

Œilletonner [fte] Bir nebatıñ sürgünlerini ayırıp dikmek suret-ile teksir itmek.

Œillette [es] Katmerli haşhaş. Bundan çıkarılan yağ.

Œnanthe [es] (nb) Mai şevkeran.

Œnanthique [s] (k) Hamri. **éter** – Eter-i hamr.

Œnicole [s] Şaraplar-la iştilal iden, şarap satan.

Œnilisme [ez] Şarap iptilasımıñ husule getirdiği alkolizm.

Œenocarpe [ez] (nb) Amerika hurma ağacı.

Œenographie [es³¹¹] Şarapların tıbbi, sıhhi, gıdai vesaire havasından bahis-i fenni.

Œenolature [es] veya **Œenolé** [ez] Terkibinde şarap bulunan ilaç.

Œenologie [ez] Şarapçılık fenni.

Œenologiste veya **Œenologue** [ez] Şarapçılık hakkında eser yazan adam.

Œenolotif, ve [s] (sayde) Şaraplı edviyeye itlak olunur. (ez) Hamr-ı tıbbi.

Œenomancie [es] Ayine mahsus şarap-la tefeül.

Œenomel [ez] Ballı şarap.

Œenomètre [ez] Şarabın küül derecesini ölçmeye mahsus alet : mikyas-ı hamr.

Œenométrie [es] Şaraptaki küülün miktarını tayin itme.

Œenophile [e-s] Şarabı seven, şarap meraklısı, şaraptan añlayan.

Œenophobe [e-s] Şaraptan nefret iden adam.

Œenophobie [es] Şaraptan nefret ve istikrah.

Œenoscope [ez] Şaraptaki küül miktarını tayine mahsus bir nev mikyas-ı küül.

Œenothéracées [es-cm] (nb) Humariye fasilesi.

Œesophage [ez] (tşr) Meri; boğaz deliği. Gıdayı mideye götüren mecra.

Œesophagien, ne [s] (tşr) Meriye müteallik, ait.

Œesophagisme [ez] (t) Teşennüc-i meri.

Œesophagite [es] (t) İltihab-ı meri.

Œesophagoscopie [es] Mide dahiliniñ muayenesi.

Œesophagotomie [es] (tşr) Haza-i meri.

Œestre [ez] (ta t) Bir nev büyük at sineği, hemec.

Œeuf [ez] (müfretinde **euf** ve ceminde **eu** okunur) Yumurta, beyze, yumurta şeklinde olan şey. (mec) Tohum, esas. **jaune d'** – Yumurta sarısı. **blanc d'** – Yumurta akı. – **à la coque** Rafadan yumurta. – **sur le plat** Sahanda tereyağı-la pişirilen yumurta. – **dur** Hazır lop yumurta. – **rouge** Kırmızı yumurta. (elektr) – **électrique** Beyze-i elektrikiye. **marcher sur des** – s Gayet ihtiyatlı hareket itmek. (müstehziyane) **casser ses** – s Vaktinden evvel doğurmak.

Œufrier [ez] Rafadanlık, rafadan yumurta pişirmeye mahsus kap.

Œuvé, e [s] (balıklar hakkında) Yumurtalı.

Œuvre [es] İş, amel, fiil. **se mettre à l'** – Bir işe başlamak. Eser, telif; eser-i sanat. **mettre en** – İstimal itmek, bir şeye kullanmak. **mettre à l'** – İşletmek, çalıştırmak. **être à l'** –, **en** – Bir şey-le meşgul olmak. – **de chair** Cima. – **s de bienfaisance** Umur-ı hayriye. – **s pies** Hayrat ve meberrat. – **s littéraires** Asar-ı edebiye. **chef-d'** – Şah-ı eser. **main d'** – Gündelik, amele ücreti, ücret-i amaliye. (bhr) – **s mortes** Geminiñ sudan hariç kısmı. – **s vives** Geminiñ suyuñ altındaki kısmı. (ez) Bir sanatkarın, bir müellifiñ heyet-i mecmua-i asarı. Bir bestekarın asarından her biri. (simya) **grand** – İksir-i azam. (mima) Bina, yapı.

³¹¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

gros – Bir binanın temelleri. **à pied d'** -- Bina-yı yakınıye. **dans** – Bina derununda, dahilinde. **hors d'** – Bina haricinde.

Œuvré, e [s] Mamul, masnu.

Offensant, e [s] Şetm-amiz, hakaret-amiz, namusa dokunur.

Offense [es] Tecavüz, tahkir, seb, itale-i lisan. Tecavüz-i lisaniye, fezahat-ı lisaniye. Günah, cürm, masiyet.

Offensé, e [s-e] Tahkire maruz kalmış, hedef olmuş adam. Tahkir idilen, idilmiş adam.

Offenser [fte] Tahkir itmek. Namusa tecavüz itmek. İtale-i lisanda, fezahat-ı lisaniyede bulunmak. Taarruz itmek. Yaralamak, bulandırmak. Teşviş itmek. Lekelemek, nakisedar itmek.

Offenseur [ez] Mütecaviz, mütearrız. Tahkir iden.

Offensif, ve [s] Taarruzi, tecavüzi. **alliance – ve et défensive** Tecavüz ve tedafüi ittifak. **combat** – Taarruzi muharebe. (as) Taarruz. Hal-i taarruz. **prendre l'** – ve Taarruza geçmek.

Offensivement [h] Mütecavizane. Taarruzkarane. Tecavüzi, taarruzi olarak.

Offerte [es] veya **Offertoire** [ez] Kudas ayininde Papazın ekmek ve şarabı kable't-takdis Cenab-ı Hakk'a takdim itmesi. Bu sırada çalınan hava.

Office [ez] Vazife-i mahsus. Memuriyet, iş, katib-i adlleriñ vazife-i memuriyetleri. İdarehane. Hizmet. **bons – s** Vesatet-i hayırhahane. Ayin, dua. **d'** – Resen; mahkeme tarafından, hasbe'l-memuriye. Daire, yazıhane. – **de santé** Sıhhiye dairesi.

Office [es] Kiler; hizmetçileriñ yemek yedikleri oda.

Officiale [ez] Mahkeme-i ruhaniye reisi.

Officiant [es-z] Kilise'de ayin icra iden rahip.

Officiat [ez] Sıhhiye zabıtlığı rütbesi.

Officiel, le [s] Resmi, hükümete ait, hükümetten sadır olan. **caractère** – Sıfat-ı resme. Mevsuk. Ciddi. (ez) **l'Officiel** Ceride-i resmiye. **semi** – Nim-resmi.

Officiellement [h] Resmen. Resmi surette.

Officier [fl] Kilisede icra-yı ayin itmek. (laubaliyane) Sofra hizmetini görmek.

Officier [ez] Bir vazifeye, memuriyeti olan kimse; memur-ı hakim. Zabıt. – **s subalternes** Zabitan, madun-ı zabitan. – **s supérieurs** Ümera. – **s généraux** Erkan. – **de garde** Nöbetçi zabiti. – **retraité** Mütেকaid-i zabıt. – **en activité** Muvazzaf zabıt. – **de santé** Doktor rütbesini haiz olmaksızın icra-yı tababete mezun hekim, sıhhiye memuru. – **s ministrériels** Dava vekilleri, katib-i adller, zabıt katipleri, mübaşirleri. – **de l'état civil** Nüfus memuru.

Officière [es] Bir manastırda bazı vazifeler gören rahibe.

Officieusement [h] Bir hizmet, iyilik maksad-ile hayırhahane, dostane. Nim-resmi surette.

Officieux, se [s] Bir hizmet, iyilik itmeye sai. İyilik itme fikr-ile mülhem. Nim-resmi, gayr-ı resmi. Dostane. **défenseur** – Divan-ı harpte bir maznunu müdafaa iden avukat. (ez) Hayırhah adam.

Officinal, e [s] (sayde) Müstahzir. **composition – e** Eczahane hazır bulunan edviye-i terkiyatı. **plantes – es** Nebatat-ı saydelaniye.

Officine [es] Darü'l-istihzar. Eczahane. (mec) Fenn-i ameliyatıñ icra idildikleri mahal. Eczahane imalhanesi. Makasıd-ı mezmumeniñ tasarlanarak tertip idildiği mahal.

Officiosité [es] Resmiyet.

Offrande [es] Cenab-ı Hakk'a nezr olunan şey. Rahibiñ teberru ve nezr idilen şeyleri kabul itmesi ayini. Teberru, vakf, nezr, iane.

Offrant [e-sz] **le plus** – Eñ ziyade artıran, pey süren. **vendre au plus** – Bir şeyi eñ ziyade arttırane satmak.

Offre [es] Teklif, satılığa çıkarılan mal. Arz ve takdim. **I' – et la demande** Arz ve talep. Teklif, takdim olunan şey : hediye, takdime, tuhfe. – **de service** Arz-ı hizmet.

Offreur [ez] Teklif, takdim, arz iden.

Offrir [fte] Takdim itmek. Teklif itmek. Arz itmek. Beray-ı istimal, beray-ı muavenet teklif u arz itmek. (mec) Mucip olmak, sebebiyet virmek. Nezr itmek, bir maksad-ı dini için zebh itmek. İbraz itmek. – **sa main** Bir erkeğe teklif-i izdivaç itmek. – **son nom** Bir kadına teklif-i izdivaç itmek. **s'** – Buluşmak, tesadüf olunmak. Teklif idilmek; gösterilmek.

Offuscation [es] Karartma, zulmet. (az müstameldir)

Offusquer [fte] Görme, görülmeye mani olmak. Kamaştırmak (göz). (mec) Hoşa gitmemek, gözüne diken olmak, görünmek.

Ogdoade [es] Sekiz şeyden, sekiz kişiden mürekkep.

Ogival, e [s] (mima) Sivri kemere mensup, sivri kemer şekline. **style** – Sivri kemer üslubu, Gotik tarz-ı mimarisi.

Ogive [es] (mima) Sivri kemer. – **surbaissée** Basık sivri kemer. – **lancéolée** Sivri nal kemer.

Ognette [es] Taşçı, heykeltıraş kalemi.

Ognon [ez] Soğan.

Ogre, esse [e] Masallarda çocukları yiyen dev, dev anası. (mec) Zalim, gaddar adam. Obur, ekul, aç gözlü, gözü doymaz. (argo) Murabahacı. (es) Kerhaneci kadın; meyhaneci kadın; vasıta, pezevenk kadın.

Oh [hd] Hayret ve taaccüp beyan ider : A! Ay! Oh! Ya! Acayip!

Ohé [hd] Hey! Hu! Yahu!

Ohm [ez] (fiz) Elektrik mukavemeti vahid-i kıyası : om.

Ohmmètre [ez] (fiz) Elektrik mukavemetini tayin ve mesaha aleti : om metre.

Oidium [ez] (nb) Gülleme denilen ve asmalara arız olan mantar. Gülleme hastalığı.

Oie [es] Kaz. (mec) Ahmak, alık adam : kaz.

Oignon [es] (nb) Soğan, basal. Bazı nebatatıñ soğan şeklinde kökü. Ayak nasırı. Büyük ve kubbeli kapaklı cep saati. – **d'espagne** Arpacık soğanı. Pek hafif kumaş. **en rang d'** – Bir sırada, bir hat üzerinde.

Oignonade [ez] Çok soğan-la pişirilen yemek.

Oignonière [es] Soğan tarlası.

Oignonet [ez] Küçük soğan. Bir nev yaz armudu.

Oindre [fte] Yağ ve yağlı madde sürmek. Yağlamak. Tedhin itmek. Takdis edilmiş, okunmuş yağ ile ovmak.

Oing [ez] Yağlamak için kullanılan yağ. **vieux** – Arabanın dingillerine sürülen erimiş domuz yağı.

Oint [s-ez] Takdis olunan. İnadına mergup olan kimse. Allah'ın sevgili kulu.

Oiseau [ez] Kuş, murg, tayr. Rençberlerin arkalarında harç taşıdıkları arkalık. Tekne. **un vilain** – Menfur adam. **de mauvais, – de bon augure** İyi haber, kara haber viren adam. **à vol d'** – Hatt-ı müstakim üzere.

Oiseau-moqueur [ez] (ta t) Bir nev Amerika turna kuşu.

Oiseau-mouche [ez] (ta t) Sinekçil kuşu.

Oiseler [fte] Uçmaya alıştırmak. (fl) Kuş tutmak için ağ, tuzak kurmak.

Oiselet [ez] Küçük kuş.

Oiseleur [ez] Kuşbaz.

Oiselier [ez] Kuşçu. Kuş besleyen ve satan adam.

Oiselle [ez] Dişi kuş.

Oisellerie [es] Kuşbazlık. Kuşçuluk. Kuşhane. Kuş satılan yer.

Oiseux, se [s] Abesle iştigal iden. Haylaz, avare. Bir işe yaramayan, neticesiz, vahi, abes.

Oisif, ve [s] İşsiz, avare. Malayani şeyler-le uğraşan. Muattal. (e) Boşta bulunan. İşsiz kimse.

Oisillon [ez] Küçük kuş.

Oisivement [h] İşsiz, avare, yaramaz bir surette. İşsiz olarak boş yere.

Oisiveté [es] Avarelik, işsizlik, boş durmaklık.

Oison [ez] Kaz yavrusu, palazı. (mec) Kaz beyinli, kısa akıllı adam.

Oisonnerie [es] Kaz beyinlilik. Kısa akıllılık. Aptallık.

Olace [ez] (nb) Fena kokulu bir nev sarmaşık.

Oldenlandie [e] (nb) Bir nev kök boya fidanı.

Oléacées [es-cm] (nb) Zeytiniye fasilesi.

Oléagineux, se [es] Zeyti. Yağ çıkarılan (nebat). (ez) Yağlı madde.

Oléandre [es] (nb) Taflan ağacı.

Oléastre [ez] Yabani zeytin ağacı.

Oléate [es] (k) Zeytiyet.

Oléocrâne [ez] (tşr) Dirsek ucu.

Oléicole [s] Zeytin ağacı yetiştirmeye müteallik.

Oléiculteur [ez] Zeytin ağacı yetiştiren adam.

Oléiculture [es] Zeytin ağacı yetiştirme.

Oléfère [s] Zeyt-i hasıl iden. Zeyti taneleri viren.

Oléfiant, e [s] Zeyti husule getiren.

Oléiforme [s] Zeytin yağı kıvamında olan.

Oléine [es] (k) Olein, zeytiyet.

Oléique [s-ez] (k) **acide** – Hamız-ı zeyti.

Oléolat [ez] Zeyt esası.

Oléomètre [ez] (k) Mikyas-ı züyut.

Oléonaphte [ez] Katranıñ takdir-ile istihsal idilen kalın, ağır yağlara virilen isimdir.

Olfactif, ve [s] Hiss-i şammeye ait, müteallik. Şemmi.

Olfaction [es] Koklama. İstişmam.

Oliban [ez] (sayde) Günlük.

Olibrius [ez] Farfara, kantinci, sahte kabadayı.

Olifant [ez] Kadimen şövalyeleriñ taktıkları küçük fil dişi boru.

Oliganthe [s] (nb) Az çiçekli.

Oliganthropie [es] Tenakus-ı nüfus.

Oligarchie [es] Hükümet-i havas, oligarşi.

Oligarque [ez³¹²] Hükümet-i havas taraftarı.

Oligiste [ez] (arz) Hamz-ı tabii-i hadit. Hadid-i ahmer-i muhammez.

Oligocarpe [s] (nb) Az meyve husule getiren, viren.

Oligocène [s] (arz) Oligosen.

Oligoclase [es] (arz) Suhur-ı billuriye dahilisinde münteşir bir nev beyazımsı feldispat.

Oligosperme [s] (nb) Kalilü'l-bezir.

Oligotriche [s] Az kıllı, kalilü'l-şar.

Oligotrichie [es] Killet-i şar.

Oligurie [es] Killet-i idrar.

Olim [ez] Kadimen Paris parlamentosu mukarreratıñ kayıt idildikleri defter,

zabıtnameler. (mec) Eski püskü, köhne, hayide şey.

Olivacé, e [s] Zeytin renginde olan.

Oliveaie [es] Zeytinlik.

Olivaire [s] Zeytin şeklinde, zeytine müteallik.

Olivaison [es] Zeytin toplama zeytin toplama mevsimi.

Olivâtre [s] Zeytin rengini andıran, zeytin rengi.

Olive [es] Zeytin. Zeytin şeklinde olan şey. Zeytin şeklinde tezyinat-ı mimariye. (ta t) Zeytine beñzer bir nev kavkaa. (s) Yeşilimsi sarı renkli. **huile d'** – Zeytinyağı.

Oliver [zt-l] Zeytin toplamak.

Oliverie [es] Zeytinyağı değirmi. Zeytinyağı çıkarılan mahal. Yağhane.

Olivète [es] Haşhaş.

Olivette [es] Zeytinlik.

Olivettes [es-cm] Zeytin toplanmasını müteakip oynanması adet olan bir nev raks.

Oliveur, se [e] Zeytin toplayan rençber.

Olivier [ez] Zeytin ağacı. Sulh ve müsalemet alameti telakki idilen zeytin dalı.

Oliviforme [s] Zeytin şeklinde.

Olivine [es] (mima) Suhur-ı bürkaniyede bir nev zeytini billur.

Ollaire [s] (mima) Yumuşak zeytin taşı. Çömlek imal idilen hacir-i inai.

³¹² Tarafımızdan eklenmiştir.

Olla-podrida [es] Sebze garnitürlü bir nev İspanyol et yemeği. (mec) Muhtelif insan kümesi; karmakarışık eşya.

Ollure [ez] Meşin debbağ önlüğü.

Olographe [s] (hk) Musiniñ hatt-ı dest-ile muharrer vasiyetnameye denir : **testament** – Musiniñ eli-le yazılmış vasiyetnamesi.

Olographie [es] Tamam-ile muharririniñ hatt-ı dest-ile yazılmış şey.

Olographier [fte] Kamilen kendi hatt-ı dest-ile yazmak.

Olympe [ez] Yunan mabutlarınıñ ikametgahı. Olimp mabutlarınıñ heyet-i mecmuası. (şairane) Sema, gök. (mec) Mahfil-i rical-ı aleyh. Muhit-i ezvak.

Olympiade [es] Kadim-i Yunanilerde iki olimpik oyunu arasında geçen dört senelik müddet. (mec) Sene.

Olympien, ne [s] Olimp dağında sakin olan. Olimpik mabutlarına müteallik. (mec) Asil, muhteşem. Azametli.

Olympionique veya **Olympionice** [ez] Kadim Olimpik oyunlarında galip gelen.

Olympique [s] **jeus** – **s** Kadim-i Yunanilerin Jüpiter'in tesit namı için her dört senede bir (Olimpi) şehrinde icra ittikleri spor oyunları. **couronne** – Bu oyunlarda galibe ita idilen taç, ikil-i iftihar.

Omasum [ez] Hayvanat-ı mücterre midelerinde üçüncü butayn.

Ombelle [es] (nb) Sayvan.

Ombellé, e [s] (nb) Sayvani.

Ombellifère [s] (nb) Hamil-i sayvan.

Ombellifères [es-cm] Sayvaniye fasilesi.

Ombelliforme [es] Seyvaniü'ş-şekl.

Ombellule [es] (nb) Seyvan-ı sagir.

Ombilic [ez] (tşr) Göbek, sürre. (mec) Merkez noktası.

Ombilical, e [s] (tşr) Sürrevi. Göbeğe mensup.

Ombiliqué, e [s] Göbekli.

Omble [ez] (ta t) Eti leziz bir nev somon balığı.

Ombrage [ez] Gölge. Gölge viren yapraklar ve dallar mecmuası. (mec) Şüphe, ademi itimat.

Ombragé, e [s] Gölge.

Ombrageant, e [s] Gölge viren.

Ombrager [fte] Gölge virmek; gölge itmek. (mec) Himaye itmek. **s'** – Gölge yere geçmek. Tahaffuz itmek. Gölgelemek.

Ombrageux, se [s] Ürkek. Gölgesinden korkan. **cheval** – Ürkek at. (mec) Şüpheli, meşuk.

Ombre [es] Gölge, zıl, saye. Gölge yer, gölgelik. Zulmet, karanlık. Sebatsız, vahi, fani. Muvakkat şey. (mec) Hafif eser, cüzi miktar, azıcık. Hayal, hayalet. (mec) İnziva. Şöhret. Hüzün, yes. Gölge gibi bir adamdan ayrılmayan kimse. (laubaliyane) Hapishane. **l'empire des** – **s** Mukarrer-i emvat. **faire** – Gölge itmek. (mec) Daha büyük bir liyakat-le bir diğeriniñ itibar ve liyakatini azaltmak. Karartmak, üzmet. – **s ehinoises** Eşhası perde üzerine aks ittirilen siyah gölgeler teşkil iden tiyatro. (ressa) Gölge. **à l'** – **de** Gölgesinde, sayesinde. **sous l'** – **de** Bahanesi-le. **dans l'** – İtibarsızca bir vaziyette. – **portée** Müntakil gölge.

Ombre [ez] Bir nev ala balığı.

Ombre [es] Resme gölge virmeye mahsus bir nev siyahımsı toprak boya.

Ombré, e [s] Gölge (resim).

Ombrelle [es] Küçük kadın şemsiyesi. Aynı şekilde olan şey. (ta t) Şemsiye şeklinde bir nev kavkaa.

Ombrer [fte] Bir resme gölge virmek. Karartmak, gölgeletmek.

Ombrette [es] (ta t) Afrika'nın tepeli leylek nevi.

Ombreusement [h] Gölge virecek surette.

Ombreux, se [s] Gölge viren, sayedar, gölgelik.

Ombrine [es] Eti gayet leziz eşkina balığı.

Ombromane [e] Parmaklar-la gölge resimler, hayaller yapan adam.

Ombromanie [es] Parmaklar-la gölge resimler, hayaller yapmak sanatı.

Ombromètre [ez] (fiz) Mizanü'l-matar.

Oméga [ez] Yunan elifbasının son harfi. **l'alpha et l'** – Mebde ve münteha.

Omelette [es] Kaygana, omlet. (laubaliyane) Kazaen kırılmış yumurta. Kırılmış karmakarışık muhtelif şeyler.

Omettre [fte] Bir şeyi yapmayı veya söylemeyi unutmak. İhmal etmek. Sehven yapmamak veya zikir itmemek, atlamak.

Omis, e [s] Unutulmuş.

Omission [es] Sehven unutma. Sehven unutulmuş şey. Zühul, hata; nisan, kusur, sehv. (hk) Adem-i icra.

Ommatostrephe [ez] (ta t) Sübye balığı.

Omnibus [ez] Omnibus denilen araba. (mec) Herkesin işine yarayan kimse veya şey. (s) **train** – Yol üzerinde her istasyona uğrayan tren. **bateau** – Yolcu taşıyan vapur.

Omnicolore [s] Rengarenk.

Omniforme [s] Her türlü şekil almaya müsait, müstait.

Omnipotence [es] Kudret (sıfat-ı ilahiyeden) Kudret-i mutlaka. Hakimiyet-i mutlaka.

Omnipotent, e [s] Kadir-i mutlak. Her şeyi icraya kadir.

Omniprésence [es] Her yerde hazır ve nazır olma. Huzur-ı külli.

Omniprésent, e [s] Her yerde hazır ve nazır olan.

Omniscience [es] İlm-i kül. Her şeyi bilme. İlmiyet.

Omniscient, e [s] Alim, kül, alim.

Omnium [ez] (**om-ni-om**) Bila-tefrik her nev malumatı yapan şirket-i maliye veya ticareti. (at yarışı) Her cins atın iştirak edebileceği yarış.

Omnivore [s] Hayvanat ve nebatat-la taayyüş iden. Akilü'l-lahm ve'n-nebat. **l'homme est** – İnsan-ı aklü'l-lahm ve'n-nebattır.

Omo-claviculaire [s] (tşr) Gurabi-i terküvi.

Omophage [s] Çiğ et yiyen adam.

Omophage [es] Çiğ et yime itiyadı.

Omo-plate [es] (tşr) Azm-i kitf, kürek kemiği.

Omotocie [es] (t) Vaktinden evvel, müddeti tamam olmadan çocuk doğurma.

Omphalectomie [es] (tşr) Kat-i sürre.

Omphalocèle [es] (tşr) Fıtk-ı sürri; göbek fitiği.

Omphalotomie [es] (tşr) Haza-i cibil-i sürri.

On [z] Müphem surette bir veya müteaddit eşhası beyan ider. (müfret, cem. Müzekker, müennes için müşterektir.) (ez) **on dit** Tevatür, rivayet, şayia. Ağızdan ağıza şayi olan, söylenen şey.

Onagre [ez] (ta t) Yaban merkebi bir nev mayıncık.

Onanisme [ez] İstimna-i bi'l-yede müteallik. Abaza çekme.

Onaniste [s] İstimna-i bi'l-yede müteallik. (e) Abaza çeken.

Once [es] (ta t) Bir nev büyük yabani kedi.

Once [es] 30,5 gram vezinde eski bir ölçü. (mec) Azıcık, pek cüzi miktar. Adem-i mümaneeet.

Oncidie [es] (nb) Sahlebiye fasilesinden bir nev tezyinat fidanı.

Oncirostre [s] Kanca burunlu.

Oncle [ez] Amca, dayı.

Onction [es] Tıla, yağlı bir madde ile vücuduñ bir kısmını ovma bir kimseyi takdis etmek için yağ sürmekten ibaret merasim-i diniye. (mec) Müessir-i şive, tarz-ı ifade.

Onctueux, se [s] Tılya yarayan. Yağlı, dühni. (mec) Müessir. Rikkat-engiz.

Onctuosité [es] Dehanet. Müessir ve rikkat-engiz olma. (az müstameldir)

Onde [es] Dalga, mevce. Su-i temevvüç, dalgalanma, dalgalı, muavveç. **passer l'**

– **noire** Ölmek. İhtizaz. – **s sonores** İhtizazat-ı savtiye. **surface d'** – Sath-ı ihtizaz. **longueur d'** – Tul-i ihtizaz. – **s lumineuses** İhtizazat-ı münire. – **s électromagnétique** İhtizazat-ı elektrik mıknatısı.

Ondé, e [s] Dalgalı, mütemevviç.

Ondée [es] Şiddetli yağmur. Sağanak.

Ondin, e [e] Su perisi.

Ondographe [ez] Bir mütehavvil devri elektriğiniñ safhasını temsil iden münhanileri bir kağıt şeriti üzerinde ölçmeye mahsus alet.

Ondoiement [ez] Dalgalanma, temevvüç. Kilisede merasim-i icra idilmeksizin yapılan muvakkat vaftiz.

Ondomètre [ez] Tul-i ihtizaz mikyası.

Ondoyant, e [s] Mütemevviç. Dalgalı. Mütehavvil, sebatsız.

Ondoyer [fl] Temevvüç itmek. Dalgalanmak. Çalkalanmak. (fte) Merasim-i diniye icra idilmeksizin vaftiz itmek.

Ondulant, e [e] Dalgalı, mütemevviç.

Ondulation [es] Temevvüç, dalgalanma telatum, ihtizaz. **théorie des – s** İhtizazat nazariyesi.

Ondulatoire [s] İhtizazi. Temevvüci.

Ondulé, e [s] Dalgalı, mütemevviç oluklu : **tole – e** Oluklu saç.

Onduler [fl] Dalgalanmak. Temevvüç itmek. (ft) Dalgalı yapmak. Dalgalandırmak.

Onduleux, se [s] Mevci; dalgalı.

Onéraire [s] Fahri olmayan. Maaşlı. Muvazzaf.

Onéreusement [h] Zahmet ve sıkıntı ile. Ağır mesarife girerek.

Onéreux, se [s] Mesarifi mucip. Para ile, para mukabilinde. **à titre** – İvazan. (mec) Sıkıntılı, müşkilatlı. Sıklet-bahş.

Onérosité [s] İvazan tasarruf itme. Güçlük. Ağır mesarifi mucip olma.

Onglade [es] (t) Tırnağın şişip düşmesi. Tırnak batması.

Ongle [ez] Tırnak. Pençe. **se faire les – s** veya **faire ses – s** Tırnak kesmek. **se ronger les – s** Sabırsızlanmak. **donner sur les – s** Tedip itmek, tevbih itmek. – **incarné** Ete batmış tırnak.

Onglé, e [s] Tırnaklı.

Onglée [es] Soğuktan parmak uçlarının uyuşması.

Onglet [ez] (mücellit) Tek bir sahifeyi cilde yapıştırmak için kenarında bırakılan tulani bükülmüş kısım. Bir atlas-ı derununda birleştirilecek coğrafya haritalarının üstüne yapıştırdıkları kağıt veya bez pervaz. Çakının ağzını açmak için tırnak girecek kadar yapılan küçük çentik. (nb) Zafir, zafire-i tüveyç. Çilingir kalemi. (h) Dilim. Kaimen nihayetlenecek yerde. (45) derecelik bir zaviye teşkil iden bir tahtanın nihayet kısmı. **boîte à** – Çerçeve. Cam vesaire pervazlarını muntazam surette veya şiveli kesmek için cidarları oluklu foto.

Ongleté, e [s] (nb) Zafireli.

Onglette [es] Küçük yassı hakkak kalemi. Bir bıçak veya çakı namlusunun sırtındaki yarık.

Onglier [ez] Tırnak kesmek veya temizlemeye mahsus muhtelif alatı havi küçük foto.

Onglon [ez] (ta t) Tırnaklı hayvanatın tırnaklarından her biri.

Onguent [ez] (sayde) Merhem. – **mercuriel** Cıva merhemi. – **miton-mitaine** Ne faydası ve ne zararı olan ilaç, merhem.

Onguicule [ez] Küçük tırnak.

Onguiculé, e [s] Her parmağında bir tırnağı olan (hayvan).

Onguiforme [s] Tırnak şeklinde.

Onirique [s] (t) **délire** – Emraz-ı intaniyeye duçar olanların rüyalarında sayıkladıkları.

Onirocrite [ez] Milet-i kadimede rüya tabircisi.

Onirocrite [es] Rüya tabiri; muabberlik.

Onirodynie [es] (t) Menam-ı müezzi.

Oniromancie [es] Rüyalar-la kehanet. İstihare.

Oniromancien, ne [s] İstihareye yatan. Rüyalar-la kehanet-fürüşlük iden adam.

Oniropie [es] Rüya tabirnamesi.

Onite [ez] (ta t) Gübre böceği.

Onomastique [s] Esmâ-i hassaya müteallik. (es) Esmâ-i hassadan bahis-i eser.

Onomatologie [es] Esami ve tasnifat esami fenni.

Onomatopée [es] Kelime-i taklidiye. Bir şeyin sedasını takliden virilen isim.

Onoporde veya **Onopordon** [ez] (nb) Bir nev deve dikenini.

Onosma [es] (nb) Fasile-i sincariyeden eşek marulu.

Ontogénse veya **Ontogénie** [es] (fls) Tekvi-i ferdi.

Ontogonie [es] Tarih-i tekvin-i mevcudat.

Ontologie [es] (fls) Mebhas-ı vücut. Mebhasü'l-mükevvenat.

Ontologique [s] Mebhas-ı vücuda, mebhasü'l-mükevvenata dair. Tekvini.

Ontologiste [es] Mebhasü'l-vücut ilm-ile iştigal iden adam.

Onychie [es] (fls) İltihab-ı ümmü'l-zufr.

Onychomancie [es] Bir çocuğun tırnakları üzerinde zeytinyağı veya isin bıraktığı işaretler-le tefeül itme.

Onychophagie [es] Tırnakları yeme itiyadı.

Onychoptose [es] (t) Tırnak düşmesi.

Onyx [ez] (mima) Damarlı akik. Balgami yeşim.

Onyxis [ez] (t) Tırnak batması.

Onzain [ez] On bir beyitten mürekkep manzume.

Onzaine [es] On bir kadar, on bir miktarı.

Onze [s] On bir. On birinci. (amiyane) **le traine** – Bacaklar. (ez) On birinci gün. On bir rakamı.

Onzième [s] On birinci. (ez) On birde bir. (es) On bir derecelik aralık. Fasıla.

Onzièmement [h] On birinci derecede, on birincisi.

Oolithe [ez] (mima) Hacer-i beyzi. Bir nev kireç taşı.

Oologie [es] Yumurtalar hakkında tetkikat.

Oospore [es] (nb) Mebiz-i bezri.

Opacifier [fte] Gayr-ı şeffaf bir hale getirmek. Kesifletirmek. **s'** – Gayr-ı şeffaf, kesif olmak.

Opacité [es] Kesafet, donukluk, adem-i şeffafiyet. (mec) Maddi veya manevi muzlimiyet.

Opale [es] (mima) Aynü's-şems taşı. Kalıplar derununda erimekte olan şekerin sathında husule gelen billuri kısr. (s) Aynü's-şems taşı renginde olan.

Opaler [fte] Kalıplar derunundaki şekerin sathında husule gelen billuri kışrları kırmak.

Opalescente [es] Süt rengini alma.

Opalescent, e [s] Lebni bir renk alan. Süt rengi alan.

Opalin, e [s] Süt renginde olan. Lebniü'l-levn.

Opalisé, e [s] Süt rengini almış.

Opaque [s] Gayr-ı şeffaf. Donuk. Kesif.

Ope [ez] (mima) Giriş başının girmesine mahsus delik. Mertek deliği.

Opéra [ez] Orkestra ile icra olunan manzum facia. Bestelenmiş facialı manzume : opera. Avrupa'nın oynadığı tiyatro. Paris'te : milli musiki akademisi.

Opérable [s] Ameliyat-ı cerrahiye yapılabilir.

Opéra-comique [ez] Yarı mudhike, yarı ciddi tiyatro piyesi. Mudhik-i opera.

Opérateur, trice [e] Yapan, icra iden kimse. Ameliyat-ı cerrahiye icra iden cerrah : operatör. Amil.

Opératif, ve [s] Efale, fiil ve harekete müteallik.

Opération [es] Fiil. Amel. Tesir. Ameliye. (ticaret ve maliye) Muamele. Ameliyat-ı cerrahiye. (es) Ameliyat. Harekat. **base d'** – Üssü'l-harekat. **ligne d'** – Hattü'l-harekat. **théâtre d'** – Darü'l-harekat. **zone d'** – Mıntikatü'l-harekat. – **militaire** Harekat-ı askeriye. (h) İmal : **d'arithmétique** İmal-i hesabiye. **les quatre – s fondamentales** İmal-i erba-i asliye.

Opératoire [s] Ameliyat-ı cerrahiye müteallik.

Opeculaire [s] Sediti.

Opercule [ez] (ta t) ve (nb) Sedit.

Operculé, e [s] Zü'l-sedit.

Operculiforme [s] Seditü'ş-şekl.

Opéré, e [s-e] Kendisine ameliyat yapılan veya yapılmış kimse.

Opérer [fte] İcra, ifa itmek. İcra-yı tesir itmek. Tesir husule getirmek. Ameliyat-ı cerrahiye icra itmek. Ameliyat-ı hesabiye, kimyeviye icra itmek.

Opérette [es] Operet.

Ophiasis [es] (t) Dazlak. Daü'l-haneş.

Ophicléide [ez] Anahtarlı bir nev muzıka borusu.

Ophidien, ne [s] Efi. Yılanlara müteallik. (ez cm) Efiye fırkası.

Ophioglosse [ez] (nb) Lisanü'l-hayye, yılan dili.

Ophiolâtre [ez] Yılana tapan.

Ophiolâtrie [es] Yılana tapma.

Ophiologie veya **Ophiographie** [es] (ta t) Mebhasü'l-hayye.

Ophiologie [s] Mebhasü'l-hayye ait.

Ophiologiste [ez] Yılanlar hakkında kitap yazan adam.

Ophion [ez] (ta t) Akilü'l-fasilesinden bir nev böcek.

Ophiophage [s] Yılan yiyen. (ez) Hindistan'ın bir nev cesim zehirli yılanı.

Ophiophagie [es] Yılan yemek itiyadı.

Ophique [s] Yılana mensup, efi. **culte** – Yılana tapma.

Ophisure [ez] Bir nev zargana balığı.

Ophite [ez] (mima) Bir nev yeşil somaki taşı.

Ophiteux, se [s] Somaki taşını muhtevi.

Ophiure [es] Bir nev deñiz kavkaası.

Ophthalmagie [es] (t) Göz ağrısı, elemü'l-ayn.

Ophthalmie [es] (t) İltihabü'l-ayn.

Ophthalmique [es] (t) Ayni.

Ophthalmodynne [es] (t) Göz ağrısı. Elem-i ayni.

Ophthalmographie [es] Tavsifü'l-ayn.

Ophthalmolithe [es] (t) Hasat-ı ayniye.

Ophthalmologie [es] (t) İlm-i emraz-ı ayniye.

Ophthalmologique [s] Emraz-ı ayniye mensup, müteallik.

Ophthalmologiste veya **Ophthalmologue** [ez] Ayniye mütehassısı.

Ophthalmomètre [ez] Mikyasü'l-ayn.

Ophthalmométrie [es] Mikyasü'l-ayn ile gözüñ muayenesi.

Ophthalmoplastie [es] Çıkan gözler yerine suni gözler takma sanatı.

Ophtalmoplégie [es] (t) Felc-i adalat-ı aynıye.

Ophtalmoptose [es] Gözüñ medarından fırlaması.

Ophtalmorragie [es] (t) Nezf-i tabaka-i munzame.

Ophtalmoscope [ez] (cerra) Çeşm-bin.

Ophtalmoscopie [es] Gözüñ kısm-ı dahilisinde muayene.

Ophtalmoscopique [s] Gözüñ kısm-ı dahilisinde muayeneye müteallik.

Ophtalmostat [ez] Göz kapaklarını ayırarak kürre-i aynı sabit tutmaya mahsus alet.

Ophtalmotomie [es] (cerra) Hazäu'l-ayn.

Ophtalmotomique [s] Hazäu'l-ayniye ait.

Opiacé, e [s] Afyonı havi, afyonı.

Opiacer [fte] İçine afyon karıştırmak.

Opiat [ez] (sayde) Macun. Diş macunu.

Opiatique [s] Afyon-la yapılan.

Opiatif, ve [s] Mecari-yi tabiiyeyi tıkayan.

Opilation [es] (t) İnsidat.

Opiler [fl] (t) Tıkamak, set itmek.

Opimes [sz cm] (mec) Gayet büyük istifade.

Opinant [ez] Bir müzakere esnasında beyan-ı mütalaa iden, sahib-i rey.

Opiner [fl] Beyan fikir itmek, tezekkür idilen bir şey hakkında rey ve mütalaaasını beyan itmek. Rey virmek. –

du bonnet Kavuk sallamak, başlarınıñ fikir ü mütalaaasını tasvip itmek.

Opiniâtre [s] Muannit, anut, musır, inatçı. (mec) Musırrane, muannidane. (t) İlaçların tesiratına mukavemet iden. (ez) İnatçı adam.

Opiniâtrement [h] İnat-la, muannidane, Musırrane.

Opiniâtrer [ft] (s') Şiddet-le taanüüt ve ısrar itmek.

Opiniâtnreté [es] İnat ve ısrar-ı taannüt. Sebat, metanet.

Opinion [es] Fikir, rey, mütalaa, zan, his. – **publique** veya sadece – Efkâr-ı umumiye.

Opiomane [s-e] Afyon tiryakisi, esrarkeş. Afyon yutmak veya içmek müptelası.

Opiophage [s-e] Sık sık afyon yutan kimse.

Opisthographe [s] Bir kağıdın her iki tarafına yazılmış el yazılarına denir.

Opisthographie [es] Bir kağıdın her iki tarafına yazma.

Opisthotonos [ez] (t) Küzaz hılkı, temeddüt hılkı.

Opium [ez] (om) Afyon. (mec) Teselli-i manevi vesilesi, sebebi.

Opobalsamum³¹³ [ez] (mom) (sayde) Mekke pelesengi.

Opodoldoch [ez] (dok) (sayde) Sabun kafuru.

Opolé [ez] Usare-yi nebatiye.

³¹³ Sözlükte "Opbalsamum" şeklindedir.

Opopanax [ez] (kss) (sayde)
Opopanaks, kavşir veya çavşir.

Opossum [ez] (som) (ta t) Yavrusunu
karnında taşıyan bir nev Amerika
sincabı.

Opportun, e [s] Müsait, muvafık, tam ve
vaktinde vuku bulan.

Opportunément [h] Muvafık ve
münasip surette. Tam ve vaktinde,
sirasında.

Opportunisme [ez] (siya) Ahval-i
müşkilede, her türlü muvafık hal ve
fırsatlardan istifade etmek suret-ile
temin-i muvaffakiyet etmek için rıfk ve
mülayemet-le tedvir-i umur eylemek
isteyenlerin meslek-i siyasisi. Muvafık
vakit ve hal mesleği.

Opportuniste [s] (siya) Muvafık vakit
ve hal mesleği taraftarı.

Opportunité [es] Münasebet,
muvafakat, uygunluk. Muvafakat hal ve
maslahat.

Opposabilité [es] Kabiliyet-i muhalefet.
İtiraz.

Opposable [s] Kabil-i muhalefet, kabil-i
itiraz.

Opposant, e [s-e] Muhalefet, itiraz iden.
Karşı duran, karşı koyan. Mümaneet
iden muhalif, muteriz.

Opposé, e [s] Mukabil, mütekabil,
mütenazır-ı muhalif, makus karşı karşıya
bulunan. (mn) Mübayin. (h) **angles – s**
Zaviyeteyn-i mütekabileteyn. (nb)
Mütekabil. (ez) Aks. Zıt. **à l' – Bi'l-aks.**
à l' – de Mütehalif, müteayin olarak.

Opposer [fte] Karşı koymak. Karşı
karşıya komak. Karşısına çıkarmak,
koymak, mukayese etmek. Mukabele

itmek. İtiraz etmek. Mümaneet eylemek.
s' – Muhalif olmak. Muteriz bulunmak.

Opposite [ez] Aks, zıt, hilaf. **à l' – Karşı**
karşıya. **à l' – de** Karşısında.

Opposition [es] Muhalif, mübayenet,
mümaneet, zıddiyet, tenakuz. İtiraz. (hk)
Hacz, tevkif. (siya) Muhalefet. Fırka-i
muhalefet. (hey) Tekabül, mukabele.
(mn) Tekabül. (hk) İtiraz. – **par défaut**
Hükm-i gıyabiye itiraz. **tierce – İtirazu'l-**
gayr.

Oppressé, e [s-e] Tazip, tazyik, zulm
idilmiş kimse.

Oppresser [fte] Sıkmak, tazyik etmek.
Teneffüse mani olmak. Tazip etmek.
Yormak. Eziyet etmek.

Oppresseur [ez] Zulm ve taaddi ve
taaddi iden, cebr u şiddet-le tazyik iden
kimse.

Oppressif, ve [s] Tazyik ve taaddiye
müteallik, tazyiki.

Oppression [es] Tazyik, cebr u taaddi,
sıkma, itisaf. Nefs tutulması.

Oppressivement [h] Cebr u tazyik ile,
zulm ve itisaf ile.

Opprimant, e [s] Tazyik, taaddi iden.
Cebr u şiddet gösteren.

Opprimé, e [s-e] Mağdur, mazlum,
sitem-dide.

Opprimer [fte] Cebr u şiddet-le ezmek.
Tazyik ve itisaf etmek. Taaddi eylemek.

Opprobre [ez] Şenaat. Fezahat, rezalet.
Hecalet, ar. **être l' – de sa famille**
Ailesiniñ mucib-i ar ve hecaleti olmak.

Opsiomètre [ez] Mikyasü'l-basar.

Opsomane [e] (t) Meşgufu'l-atime.

Optatif, ve [s] Temenni ifade iden (ez) Fiil-i temenni.

Optation [es] Temenni, terecci. (eski kelimedir)

Optativement [h] İstirhamkarane.

Opter [fte] İntihap, ihtiyar itmek.

Opticien [ez] Alat-ı basariye imal iden, satan. Gözlükçü. Dürbüncü.

Opticité [es] Kabiliyet-i rüyet.

Opticographie [es] Mebhasü'l-basara ait kitap.

Optime [h] (**mé**) (az müstameldir) İstihza-i tarik-ile : enfes, ala.

Optimisme [ez] Nikbinci, nikbinlik.

Optimiste [e] Nikbin.

Optimité [es] Enfeslik, alalık, fazl.

Option [es] Hakk-ı hıyar. Muhayyer.

Optique [s] Basri. Rüyete müteallik. **instruments** – s Alat-ı basariye (as). (fiz) Mebhasü'l-basar. Uzaktan görünen şeylerin manzarası. **illusion d'** – Dalalet-i rüyet. (mec) Hata-yı takdir.

Optiquement [h] Basri nokta-i nazarından.

Optomètre [ez] Mikyasü'l-basar.

Optométrie [es] (fiz) Mebhas-i rüyet.

Opulemment [h] Debdebe ve ihtişam-la. Servet ve yesar ile.

Opulence [es] Servet-i azime. Büyük zenginlik. Debdebe ve ihtişam.

Opulent, e [s] Servet-i azime sahibi, pek zengin.

Opuscule [ez] Fenni veya edebî küçük risale.

Or [ez] (mima) Altın, zer, zehep. Sırma. Altından mamul şeyler. Altın mücevherat, tezyinat. Altın akçe. Zenginlik, servet, nukut. **fil d'** – Sırma iplik. Altın rengi, parlak sarı renk. **d'or** Yıldızlı. **affaire d'** – Gayet karlı iş. **mine d'** – Altın madeni. (mec) Büyük istifade menbaı. Kıymettar şey. **cœur d'** – İyi kalıp, halis kalıp. **être cousu d'** – Pek zengin olmak. **valoir son pesant d'** – Gayet kıymettar olmak. Ağırılığınca altın değerinde olmak. **parler d'** – Eñ güzel söz söylemek. **batteur d'** – Varakçı, yıldızcı.

Or [hr] Şimdi, binaenaleyh, halbuki, bu vech-ile. (hd) Haydi! **ça** – Haydi be! Ey!

Oracle [ez] Hatıf, müşriklerin itikadınca, kendilerine sorulan suallere mabutların virdikleri cevap. Keramet. Sahib-i salahiyet zevat-ı aliyenin kararları. Sahib-i salahiyet-i zevat. **ton d'** – Kati tavır. **consulter l'** – Hatıftan, kahinden istiknah-ı ahval itmek.

Orage [ez] Fırtına, bora. Sağanak-la beraber gelen şiddetli rüzgar. (mec) Şiddetli velvele, gürültülü mücadele. Halecan, heyecan. Musibet, felaket. Dağdağa, meşak.

Orageusement [h] Velveledar, heyecanlı, gürültülü, telaşlı bir surette.

Oraison [s] Nutk-ı belîğ. (eski kelime) – **funèbre** Mersiye, cenaze duası, ilahi, meşiyet-i matem. Kaside. Kelam. Tam. Bir mana ifade iden kelimat. Münacaat, dua. – **mentale** Derunen idilen dua.

Oral, e [s] (tşr) Ağza müteallik, femmi. Şifahi. Ağızdan ağıza geçen, menkul, mervi. (ez) Şifahi imtihan.

Oralement [h] Ağızdan ağıza naklen; şifahen. Rivayeten.

Orange [es] Portakal. – **amère** Turunç. (ez) Portakal rengi, turuncu.

Orangé, e [s] Turuncu, portakal rengi. (ez) Turuncu renk.

Orangeade [es] Portakal şerbeti.

Orangeat [ez] Portakal kabuğu reçeli, şekerlemesi.

Oranger [ez] Portakal ağacı.

Orangerie [es] Portakallık, portakal bahçesi. Kışın portakal ve limon ağaçlarını muhafazaya mahsus mahal, limonluk.

Orangesse [es] Portakal iksiri, içkisi.

Orangette [es] Reçel, şekerleme yapmak için vaktinden evvel toplanan küçük portakal.

Orangiste [e] Portakal yetiştirmek-le iştigal iden adam.

Orang-outan veya **Orang-outang** [ez] (ta t) Orangutan maymunu.

Orateur [ez] Hatip. Natuk adam. Natıka perdaz.

Oratoire [s] Hutbeye, hatibeye müteallik. **art** – Sanat-ı hitabet. (ez) Hususi küçük kilise, bir evde ibadete tahsis idilen mahal.

Oratoirement [s] Hatipvari, natuka-perdazabe. Talakat-le.

Oratoire³¹⁴ [ez] Bir mevzu-ı dini üzerine tertip idilen ve çalgı ile icra idilen dram.

Oratrice [es] Hatibe.

Orbe [ez] (hey) Medar, muharrik. Kürre, kurs.

Orbe [s] Bir şeyden mahrum olan; çocuklarını kaybiden; ama. (eskidir) **coup** – Beze husule getiren darbe. **mur** – Kapısız, penceresiz duvar.

Orbicole [s] Dünyanın her tarafında tesadüf olunan (nebat).

Orbiculaire [s] Müdevver, dairevi. Medari.

Orbicule [ez] Devir.

Orbière [es] Bir katır veya yük hayvanının, yalnız önlerini görmek için gözlerine takılan ortası delikli yuvarlak meşin parçası.

Orbilianisme [ez] Terbiyede mücazat-ı cismaniye istimali.

Orbitaire [s] (tşr) Medari, hicaci.

Orbital, e [s] (hey) Medari, muharriki.

Orbite [es] (hey) Medar, muharrik. (tşr) Göz çukuru, medar-ı hicaç. (mec) Daire-i salahiyet u nüfuz.

Orbitostat [ez] Muharrik mihverlerinin istikameti tayibe mahsus alet.

Orcanète veya **Orcanette** [es] (nb) Havacıva kökü, şincar.

Orcéine [es] Bir nev güzel kırmızı madde-i sayfiye, orsein.

Orchésographie [es] Ayak ve vücut hareketini göstermek suret-ile dansı tasvir itmek sanatı.

Orchestie [es] (ta t) Bir nev deñiz tekesi.

Orchestique [s] Cimnastiğin oyun ve raks-la münasebatı olan kısmına denir. (es) Dans sanatı. Pandomima.

³¹⁴ Sözlükte “Oratorio” şeklindedir.

Orchestral, e [s] (**kes**) Orkestraya müteallik, ait.

Orchestration [es] (**kes**) Bir musiki bestesini bir orkestrayı teşkil iden sazlardan herbirine göre tertip itme. Bir orkestranın muhtelif kısımlarını hemahenk itmek.

Orchestre [ez] Tiyatroda, sahne ile halk arasında bulunan çalgıcılara mahsus mahal. Musiki takımı, orkestra. **chef d'** – Orkestra reisi, şef-i devr-güster.

Orchestrer [fte] (**kes**) Bir musiki bestesinin aksam-ı muhtelifesini orkestraya göre tertip itmek.

Orchestrino [ez] (**kes**) Bir nev dolaplı piyano.

Orchestrion [ez] El ile çevrilerek çalınan bir nev erguvan.

Orchialgie [es] (**ki**) (t) Elem-i husye.

Orchidéés [es-cm] (**ki**) (nb) Fasile-i sahlebiye.

Orchidothérapie [es] (**ki**) Bazı emraz-ı asabiyenin tedavisi için muhtelif-i hayvanat-ı usare-i husaviyelerini tahtü'l-cilt şırınga itmekten ibaret usul.

Orchiotomie [es] (**ki**) (t) Haza-i husye.

Orchis [ez] (**kiss**) (nb) Sahlep nevi.

Ord, e [s] (**or**) Pis, çirkin, iğrenç.

Ordinaire [s] Adi, mutad, daima yapılan veya vuku bulan. Bayağı, ehemmiyetsiz. İtiyat idilen, alışılan. (es) Adet, bir mutad yapılan şey. Hadd-i mutad. Her vakit yenen yemekler. Efrad-ı askeriye tayinatı. Hakk-ı kazaya malik piskopos. **à l'** – Bir mutad, ale'l-ade. **pour l'** – ve **d'** – Ale'l-ekser, başlıca.

Ordinairement [h] Ber-mutat her vakit. Ale'l-ade.

Ordinal, e [s] Rütbe ve derece beyan iden sıfatlara denir : rütbiye. **nombres – aux** Adad-ı rütbiye.

Ordinand [ez] Rütbe-i ruhaniye. Teveccühi ayininde bulunan kimse.

Ordinant [ez] Meratib-i ruhaniye teveccüh iden piskopos.

Ordinateur, trice [e-s] Tertip, tanzim iden; nazım.

Ordination [es] Meratib-i ruhaniye tevcihi merasimi; resm-i takdis.

Ordo [ez] Senenin her gününde kilisede ibadetiñ suret-i icrasını gösteren rahip takvimi.

Ordon [ez] Büyük bir demirhane çekicinin çatısı. (bahçıvanlık) Üzüm kütükleri arasındaki fasıla, mesafe.

Ordonnable [s] Emrolunabilir.

Ordonnance [es] Tertip, tanzim. İrade, ferman, emir. Kanun. Zabıta nizamnamesi. Tabip reçetesi, ilaç veya gıdaya müteallik tabip vesayesi. İta, tediyesi emri. (as) Nizamname. Emir ber-neferi. Süvari emir neferi. **officier d'** – Paşa, nazır maiyetinde yaverlik iden zabıt : yaver. (hk) Karar.

Ordonnancement [ez] (ma) İta, tediye emri. Virile işaretini. (banka) Havale.

Ordonnancer [fte] (ma) Bir meblağın tediyesini emritmek. İta emri virmek. Virile işaretini yazmak. (banka) Havale virmek.

Ordonnateur, trice [e] Bir müsamere, merasim, şehir ayini emri, tertip ve tanzim iden. (ez) (ma) Amir-i ita. Teşrifatçı.

Ordonné, e [s] Muntazam, meritebe. İntizam-perver. Usul ve intizama riayet iden. Takdis idilmiş.

Ordonnée [es] (h) Tertip : bir kavsiñ herhangi bir noktasından mihvere tenzil idilen amut.

Ordonner [fte] Tertip itmek. Sırasına, nizamına koymak. Düzeltmek. Tanzim itmek. Emir itmek, emir virmek. (tabip tarafından) İcrasını tavsiye itmek. Meratib-i ruhbanıye tevcih itmek. (fl) Tasarruf itmek, taht-ı iradetinde tutmak.

Ordre [ez] Sıra, nizam, tertip. Nizam ve intizam. Asayiş. **jusqu'à nouvel** – Emir, işar-ı ahire kadar. Nev, cins, sınıf, derece. Nişan. Tarik, tarikat, emir, emirname. Meritebe. Vazife. Ciro. **biilet à** – Emre muharrer-i senet. **mot d'** – Parola. – **du jour** Ruzname-i müzakerat; (as) Emr-i yevmi; beyanname. **rappel à l'** – İntizama riayet-i davet. – **des avocats** Baroya mukayyet, dava vekilleri zümresi. (tica) Sipariş, emir. (bhr) Sefain-i harbiyenin tabıye-i bahriye kavaidine tevkifen tertibi. (nb) (ta t) Sınıf. Fasile. (mima) Usul-i mimariye. Tarz-ı mimari. (as) – **de bataille** Nizam-ı harp. – **de combat** Muharebe-i nizami. – **de marche** Yürüyüş emri, nizamı. – **dispersé** Dağınık nizam. – **serré** Yanaşık nizam.

Ordonnateur, trice [e] Bir müsamere, merasim, şehir ayini emir, tertip ve tanzim iden. (ez) (ma) Amir-i ita. Teşrifatçı.

Ordonné, e [s] Muntazam, mürettep. İntizamperver. Usul ve intizama riayet iden. Takdis idilmiş.

Ordonnée [es] (h) Tertip : bir kavsiñ herhangi bir noktasından mihvere tenzil idilen amut.

Ordure [es] Pislik, necaset, bok. Süprüntü, çörçöp. (mec) Mucib-i ar ve hicab-ı hal, söz; mugayir-i edep hal ve hareket, eser, söz.

Ordurier, ère [s] Mülevves. Mugayir-i edep şeyleri havi. Mugayir edep ve ahlak şeyler söylemek ve yazmaktan hat iden. (ez) Faraş, süprüntü kabı.

Oréade [es] Dağ ve mağaralar perisi.

Oréas [ez] (**ass**) Afrika'nın bir nev dağ keçisi.

Orée [es] Hudut, sınır.

Oreillard, e [s] Uzun ve sarkık kulaklı. (argo) Eşek.

Oreillard [ez] Uzun kulaklı yarası.

Oreille [es] Kulak, üz. Samia. Kulak şeklinde alat parçası. Bir kitap sahifesinin bükülmüş köşesi. (bhr) Gemi demiri tırnağı. **jusqu'aux** – Ayaktan başa kadar. (mec) Tamam-ile. **par dessus les** – Tahammülün fevkinde. **préter, dresser l'** – Kulak virmek, diñlemek. **ouvrir les** – s Dikkat-le diñlemek. **faire la sourde** – Diñliyormuş gibi görünmek. Suret-i haktan gelmek.

Oreille-de-souris [es] (nb) Sıçan kulağı.

Oreille-d'ours [es] (nb) Ayı pençesi.

Oreiller [ez] Baş yastığı, yüz yastığı. (mec) İstirahat bahş olan şey.

Oreillette [es] (tşr) Üzeyn. – **droite** Üzeyn-i eyman. – **gauche** Üzeyn-i eyser. (nb) Kuzu mantarı.

Oreillon [ez] Zamk yapılan deri kazıntıları, talaşları. (ez cm) (t) Kabakulak, verem-i nekefi.

Orémus [ez] Dua.

Ores [h] Şimdi. **d'** – **et déjà** Bu andan itibaren, bundan böyle.

Orexie veya **Oreximanie** [es] (t) Daü'l-cu, marazi fart-ı iştiha.

Oreximane [s-e] Daü'l-cuya müptela olan.

Orfèvre [ez] Kuyumcu.

Orfèvrerie [es] Kuyumculuk. Kuyumcu mamulâtı.

Orfraie [es] Ukabü'l-bahr denilen bir nev kartal.

Orfroi [ez] Sabıkan kenarlarına işlenen sırma, kullaptan işi.

Organdi [ez] İnce ve parlak müslin, tülbent.

Organe [ez] Uzv. Alet, ses, seda. (mec) Bir işe vasıta olan adam. Mürevvic-i efkar, vasıta-i efkar olan (gazete).

Organeau [ez] (bhr) Lenger halkası. Halat bağlanan halka.

Organicisme [ez] (t) Bütün emrazı, bir uzvuñ rahatsızlığına atf iden nazariye. (hayatat) Hayatıñ azayı tahrik iden bir kuvvetten değil bizzat azadan mütevellit olduğunu kabul iden nazariye.

Organiciste [ez] Bu nazariye taraftarı.

Organino [ez] Dolaplı küçük erganun.

Organique [s] Azaya, cism-i uzviyye mensup ve müteallik; uzvi. **chimie** – Kimya-yı uzvi. **statut** – Teşkilat-ı esasiye kanunu.

Organiquement [h] Uzvi bir surette.

Organisable [s] Kabil-i tanzim ve tertip, kabil-i tensik. (az müstemeldir)

Organisant, e [s] Tanzim ve tensik iden.

Organisateur, trice [e-s] Tanzim ve tensik iden; üstad-ı tensik. Tensik-saz.

Organisation [es] Taazzuv. İktisab-ı uzviyet. (mec) Tanzim, tensik. Teşkilat, tanzimat. İstidat, kabiliyet. – **des tribunaux** Teşkilat-ı mahakim. – **judiciaire** Teşkilat-ı adliye. – **militaire** Teşkilat-ı askeriye. – **administrative** Teşkilat-ı idariye.

Organisé, e [s] Müteazzi. (mec) Teşkil, tertip, tensik idilmiş. **tête bien – e** Akıllı, zeki adam.

Organiser [fte] Bir cismiñ, bir vücuduñ, aksamını taazzuv ittirmek. (mec) Teşkil, tertip, tanzim, tensik etmek.

Organisme [ez] Taazzuv, uzviyet. Vezaif-i aza. Heyet-i uzviye.

Organiste [ez] Erganum çalan, erganumcu.

Organodynamie [es] Azanıñ vazifeleri nokta-i nazarından tetkik ve mütalaası.

Organogène [s] (k) Ale'l-umum mevad-ı uzviyeniñ esasatına dahil olan müvellidü'l-ma, müvellidü'l-humuza, azot ve karbona denir. Müvellidü'l-uzviyet.

Organogénie [es] Mebhas-i tekevvün-i aza.

Organogéniste [ez] Mebhas-i tekevvün-i aza ile iştilal iden kimse.

Organographe [e-s] Tavsifü'l-aza ile iştilal iden kimse.

Organographe [e-s] Tavsifü'l-aza ile iştilal iden kimse.

Organographie veya **Organologie** [es] Tavsifü'l-aza, mebhasü'l-aza.

Organographisme [ez] Cilt üzerinde, dikilme suret-ile tetkik olunan uzvuñ

hudutlarını gösteren çizgiler çizmekten ibaret usul-i tetkik-i tıbbi.

Organoïde [s] Şibh-i uzv.

Organoleptique [s] Teessür-i azai. Ağz tarik-ile alınan ilaçlara denir.

Organométrique [s] (k) Uzvi-i madeni.

Organométralloïde [s] (k) Uzvi-i şibh-i madeni.

Organonymie [es] Azaya isim bulmak veya aza isimlerini tasnif itmek sanatı.

Organopathie [es] Elemü'l-aza.

Organophysique [es] İlm-i vezai'ü'l-aza.

Organoscopie [es] Tetkikü'l-aza.

Organsin [ez] Bükme ipek ipliği.

Organsiner [fte] Bükme ipek ipliği yapmak için müteaddit ipek ipliklerini bükmek.

Orgasme [ez] Fart-ı intibah. Bir hırs u iptilada ifrat.

Orgastique [s] Fart-ı intibaha müteallik. Bir hırs u iptilada ifrata müteallik.

Orge [es] Arpa, şair. – **mondé** Arpa şiiiriyesi. – **perlé** Nemçe arpası (bu iki tabirde müzekkerdir.)

Orgéat [ez] (sayde) Badem sübyesi.

Orgélet [ez] (t) Arpacık.

Orgiaque [s] Ayş ü işrete, zevk u sefahate, cümbüşe müteallik.

Orgie [s] Ayş ü işret, zevk u sefahat, cümbüş. (mec) İsrâf, bolluk. (es-cm) Eski Yunanlılarda Baküs namına icra idilen şenlik, ayin.

Orgue [ez] Erganun. – **de barbarie** Laterna. (mu) **point d'** – Fasıla.

Orgueil [ez] Azamet, kibir, gurur, nahvet. Böbürlenme, tefahür, tefahhur. – **de** Bais-i fahr u gurur olan şey, bais-i mefharet. Manivelanıñ kol-ile ağır bir cisim kaldırmaya mahsus ucunuñ arası altına konulan destek.

Orgueilleusement [h] Kemal-i gurur ve azamet-le, mağrurane.

Orgueilleux, se [s] Mağrur, müteazzım, kibirli, mütekebbir. Müteazzımane, mağrurane. nahvet-amiz. (şairane) Azim, refi.

Orichalque [ez] Kadimen malum olan bir nev kıymettar maden. Has bakır, prinç, tunç.

Oricou [ez] Boynu ve başı tüysüz akbaba nevi.

Orient [ez] Şark, maşırık, gün doğusu. Memalik-i şarkiye. **l'extrême** -- Aksa-i şark. Bir inciniñ parlak kısmı. (mec) İbtida, mebde. Farmasonlukta : vilayet localarına virilen isimdir.

Oriental, e [s] Şarka ait. Şarktan kain. Şarki. (ez cm) Asya. Asya ahalisi, Asyalılar.

Orientalément [h] Şark usulünce, şarkvari, şark usülüne göre.

Orientaliser [fte] Şarklılaştırmak.

Orientalisme [ez] Şarklılık. Akvam-ı şarkiyeye, lisanlarına, tarihlerine, adat ve ahlakına ait malumat.

Orientaliste [ez] Şark lisan ve edebiyatına vakıf adam. Bunlar-la iştigal iden alim : müşteşrik. (argo) Hırsız. Hırsızlarıñ lisan-ı mahsusuna vakıf adam.

Orientation [es] Cihet tayini. Bir şeyiñ cihat-ı erbaaya nazaran mevkii. (bhr) Pusulayı cihetine vaz itmek. Pusula ile cihet tayin. (mec) İstikamet.

Orientement [ez] Bir gemiyi, takip idecek istikamete koyma. Yelkenleri rüzgar istikametine çevirme.

Orienter [fte] Yelkenleri rüzgar alabilecek bir surette çevirmek. Tayin-i cihat itmek, cihetine koymak. (mec) İrşat itmek, idare itmek, tevcih itmek. **s'** – Bulunulan mahaliñ şarkını, cihat-ı erbaasını tayin itmek. (mec) Ahvali tetkik itmek. Añlamak.

Orienteur [ez] Bir mahaliñ zeval-i hakikisini ve dolayısı-ile hakiki şarkını tayine mahsus alet.

Orière [es] Bir tarlanıñ çitler-le muhat kenarı.

Orifice [ez] Delik, sakbe. Fevha, fetha.

Oriflamme [es] Fransa krallarınıñ önlerinde taşıdıkları bayrak.

Oriforme [es] Fevha şeklinde, fevhi.

Origan [ez] (nb) Merzenguş.

Originaire [s] Asli. Bir yerden çıkma, gelme. Münbais, mütehassıl. An-asl.

Originairement [h] An-asl, esasen, fi'l-asl, aslında.

Original, Orignal, Orignac³¹⁵ [ez] Şimali Amerika'nıñ Alasa memleketinde bulunan bir cins geyik.

Original, e [s] Asl, asli, ayn. **copie – e** Nüsha-i asliye. İlk defa görülmüş, garip. Kendine has yeñi bir tarzda yazan, resim iden. (muharrir, ressam) Acayip, garip. (ez) Nüsha-i asliye, asıl. Tuhaf,

bambaşka, garip, acayip tabiatlı adam. **en** – Aynen, bi-ayniye. **d'** – Asıl menbadan alınan (haber).

Originellement [h] Garip, bambaşka, acayip, görülmemiş surette.

Originaliser [fte] Garip, bambaşka bir hale koymak.

Originalité [es] Garabet. Bambaşkalık, tuhaflık, acayıklık. Asliyet. Ayniyet.

Origine [es] Mebde, menşe. (sr) İştikak. Asl, nesep, nesl. **certificat d'** – Menşe şahadetnamesi. **à l'** – ve **dans l'** – Bidayette, aslında. **dès l'** – Bidayetinden itibaren.

Originel, le [s] Asli. Mebde ve menşeinden beri olan.

Originellement [h] Bidayetden itibaren, mine'l-asl, asl ve menşeinden.

Orillard, e [s] **Oreillard** kelimesine bakıla.

Orillette [es] **Oreillette** kelimesine bakıla.

Orillon [ez] Kulak şeklinde küçük sap, kulp.

Orin [ez] Şamandıra palamarı.

Oriolidés [ez-cm] Florya kuşları fasilesi.

Oriolus [ez] Florya cinsinden olan kuşlarıñ fenni ismi.

Oripeau [ez] Uzaktan altın gibi parlayan mücela ve ince bakır safhası. Altın veya gümüş taklidi sırma tel ile işlenmiş kumaş, işleme. (amiyane) Yırtık pırtık elbise. (mec) Sahte, kalıp şey.

Orle [ez] (mima) Sütun kuşağı.

³¹⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Ormaie veya **Ormoie** [es] Kara ağaç omanı.

Orme [ez] Kara ağaç.

Ormeau [ez] Kara ağaç fidanı.

Ormin [ez] (nb) Kırmızı ada çayı.

Ornateur, trice [s-e] Tezyin iden, tezyinat yapan.

Orne [ez] (nb) Ak ağaç. Diş budak ağacı.

Orne [ez] Asma kütükleri sıralarını tulani istikamette yekdiğerinden ayıran küçük hendek. **faire** – Ağaçları hatt-ı müstakim istikametinde kesmek.

Ornemaniste [ez] Tezyinat-i mimariye sanatkarı. Zeynkar.

Ornement [ez] Ziyet, süs tezyinat. (mec) Şanlı şerefli kılan, şanını ilan iden şey. Tezyinat-ı kelamiye.

Ornemental, e [s] Tezyini; ziyete, süse müteallik, zeyni.

Ornementation [es] Tezyin. Süsleme. Sanat-ı tezyin.

Ornementer [fte] Tezyinat ile süslemek.

Orner [fte] Süslemek, tezyin itmek, güzelleştirmek, donatmak. Zenginleştirmek (mec) Şeref-bahş olmak, ziyet-bahş olmak, şan ve şöhret kazandırmak. **lettres** – **es** Çiçekli, resimli fantezi.

Ornière [es] Araba tekerliği izi. (mec) Eski, kökleşmiş adet.

Ornis [ez] (s okunur) Sırma çizgili Hint müslini.

Ornithodelphes [ez-cm] (hayvanat) Vahidü's-sukbe.

Ornithogale [ez] (nb) Haşışetü'l-buzak, tükürük otu.

Ornithologie [es] İlm-i hayvanatın aksamından mebhasü'l-tuyur. Mebhasü'l-tuyura ait, müteallik.

Ornithologiste veya **Ornithologue** [ez] Mebhasü'l-tuyur ile mütevaggil adam, alim.

Ornithope [ez] (nb) Bir nev tirfil.

Ornithorynque [ez] Yassı ağızlı dört ayaklı vahidü's-sukbe fasilesinden bir nev küçük hayvan.

Ornithrophie [es] Yavru çıkarmak ve büyötmek sanatı.

Orobanche [es] (nb) Süpürge otu.

Orobe [ez] (nb) Bir nev ak burçak.

Orognosie [es] Mebhas-ı mahiyet-i cibal.

Orographe [ez] İlm-i tavsifü'l-cibal ile mütevaggil alim.

Orographie [es] İlm-i tavsifü'l-cibal.

Orographique [s] İlm-i tavsifü'l-cibale müteallik.

Orohydrographie [es] Tavsifü'l-miyah ve'l-cibal.

Orologie [es] İlm-i tavsifü'l-cibal.

Oronge [es] Bir nev pembe renkli mantar.

Orpailleur [ez] Bazı nehriñ yataklarında ve altınlı arazide altın rezervleri arayan adam.

Orphée [es] Üstü çuha ile örtülü üç köşeli küçük iş masası.

Orphée [ez] (mec) Musikişinas muktedir şair.

Orphelin, e [es] Yetim. Öksüz. (argo) Kuyumcu. Yanmış sigara ucu : izmarit. (mec) Mahrum, bi-nasip kimsesiz, bi-kes, (ez cm) Darü'l-eytam.

Orphelinage [ez] Öksüzlük, yetimlik, bi-keslik.

Orphelinat [ez] Darü'l-eytam. Eytamhane.

Orphéon [ez] Musiki cemiyeti.

Orphéoniste [e] Musiki cemiyeti azasından olan adam.

Orphie [es] Zargana balığı nevi.

Orphique [s] Musiki cemiyetine ait, müteallik.

Orpiment [ez] (mima) Sarı zırnık.

Orpimenter [fte] Sarı zırnık karıştırmak. Sarı zırnık-la boyamak.

Orpin [ez] (nb) Kaya kuruğu.

Orpington [e] Bir tavuk cinsi : orpington tavuğu.

Orque [es] Orkinoz balığı.

Orseille [es] (sayde) Zamk-ı şeybiye.

Ort [s] Gayr-i safi. (sıklet) Darası dahil olduğu halde.

Orteil [ez] Ayak parmağı ve bi'l-hassa baş parmağı.

Orthogorisque [ez] Ay balığı nevi.

Orthocentre [ez] (h) Bir müsellesin uç irtifainin nokta-i tekatusu.

Orthochromatique [s] Hayalin elvan-ı muhtelifesine karşı hassas olan fotoğraf müstahleplerine denir.

Orthochromatiser [fte] Ortokromatik bir hale koymak.

Orthoclase [ez] (mima) Hacerü'l-kamer.

Orthodoxe [s] Hakiki telakki idilen ahkam-ı diniye muvafık olan. Bu ahkamı neşr u telkin iden. Hakikate anneannevi prensiplere muvafık olan. (e) Ortodoks.

Orthodoxie [es] Ortodoksluk, bir fikrin din-i hakikiye muvafık olması.

Orthodoxographie [es] Akaid-i diniyeye ait eserlerden bahis-i ilm.

Orthodromie [es] (bhr) Mahal-i maksuda hatt-ı müstakim üzere giden bir geminin yolu.

Orthépie [es] Doğru olarak telaffuz etmek sanatı.

Orthognathe [s] Müstakimü'l-fek.

Orthogonal, e [s] Zaviye-i kaime teşkil iden. **projection – e** İrtisam-ı amudi.

Orthogonalemment [h] Zaviye-i kaime halinde, kaimen, amuden.

Orthographe [es] İmla, usul-i imla. **faute d'** – İmla hatası. (mec) Hata, zühul.

Orthographie [es] Bir bina cephesinin sathı. Bir istihkamin profili veya makta-i amudisi. (h) İrtisam-ı amudi.

Orthographier [fte] Kelimeleri imlalarına muvafık bir surette yazmak.

Orthographique [s] İmlaya mensup, ait, müteallik. İrtisam-ı amudi. **projection – signes** – İmlada müstamel işaret.

Orthographiste [e] İmlaya pek vukufu olan, imla mütehassısı. İmla hakkında.

Orthologie [es] Doğru olarak konuşmak sanatı : hüsn-i ifade ve beyan.

Orthologique [s] Doğru. Hüsn-i ifade ve beyana müteallik.

Orthopédie [es] Aza-yı bedeniñ biçimsizliklerini düzeltmek sanatı. Kasıkçılık, çıkıkçılık sanatı : ortopedi.

Orthopédique [s] Ortopediye müteallik. Ait.

Orthopédiste [s-e] Çocuklarıñ aza-yı bedenini düzeltmek. Düzelten hekim.

Orthopgonie [es] Hüsn-i telaffuz.

Orthopnée [es] (t) Teneffüs intisabı.

Orthoptères [es-cm] Müstakimü'l-cenah fırkası.

Orthoptère³¹⁶ [ez] Bir nev tırnak ile havada durabilen ve uçabilen mihaniki kuş nevi teyyare.

Orthorrombique [s] Şekl-i mücessem kaideli bir menşur kaime denir.

Orthoscopique [s] Resmiñ hududunu gayet muntazam surette husule getirecek vech-ile imal idilen bir fotoğraf adesesine denir.

Orthose [ez] (mima) Bir nev potaslı feldspat.

Orthostatisme [ez] Müstakimü'l-kama, amudi, şakuli durma.

Ortiage [ez] Asma yapraklarını sarartan bir nev hastalık.

Ortie [es] (nb) Isırgan.

Ortié, e [s] Kurdeşen hastalığına müteallik, kurdeşene müşabih.

Ortier [fte] Isırgan sürmek, ısırgan-la ovmak.

Ortive [s-es] (hey) **amplitude** – Bir kevkebiñ hin-i tulundan merkezi ile şark-ı hakiki arasındaki ufuk kavsi.

Ordolan [ez] Yelve kuşu.

Orvale [es] Bir nev adaçayı.

Orvet [ez] Kör yılan.

Orviétan [ez] Tiryak. Bir takım parlak ilanlar-la satılan bir işe yaramaz ilaç. (mec) **marchand** – Şarlatan.

Orycte [ez] Bir nev bok böceği.

Oryctéropé [ez] Afrika'ya mahsus bir nev tavşan.

Oryctogéologie [es] Tarih-i tabiiniñ tahtü'z-zemin teşkilat-ı madeniyeden bahis kısmı : mebhassü'l-madeniyat.

Oryctognosie [es] Tarih-i tabiiniñ, maadini tanımak ve tefrik ve temyiz itmekten bahis kısmı.

Oryctographie veya **Oryctologie** [es] Mebhassü'l-müstehasat.

Oryctologiste veya **Oryctologue** [ez] Müstehasiyet alimi.

Oryx [ez] (**rikss**) Afrika ve Arabistan'ın bir nev büyük ceylanı.

Oryzivore [es] Pirinç-le tagaddi iden.

Oryzophage [s] Pirinç yiyen.

Os [ez] (**oss** – cem **o**) Kemik, azm. – à **moelle** İlik kemiği. (mec) Faydalı şey. **y laisser ses** – Ölmek, telef olmak. **en chair et en** – Bizzat kendisi. (argo) Para, mangır.

Osar [ez] Kum yığını, kaya parçaları yığını.

Oscorbion [ez] Bir nev deñiz sedefi.

Oscillant, e [s] Sallanan; ihtizaz, irticaç, raks iden. (mec) Gayr-ı müstakır, mütebeddil. Kararsız. (elektr) (ez) Bir

³¹⁶ Sözlükte “Ortoptère” şeklindedir.

dinamoda cereyan-ı daimiyi cereyan-ı mütenavip haline tahavvül iden alet.

Oscillateur [ez] Telsiz telgrafta tahliye-i mütebeddileyi husule getiren alet.

Oscillation [es] İhtizaz. Raks. İrticaç. Sallanma. (mec) Tahavvül. Tebdil. Adem-i istikrar. Kararsızlık.

Oscillatoire [s] Raksı irticacı, ihtizazı. **mouvement** – Hareket-i raksiye, ihtizaziye.

Osciller [fl] İhtizaz, irticaç itmek. Sallanmak. (mec) Tereddüt itmek.

Oscillomètre veya **Oscillographe** [ez] Bir gemide yalpa ve sallantı tesiratını ölçmeye mahsus alet : telatum-nüvis.

Oscine [es] Arpa kurdu nevi.

Oscitant, e [s] Esneyen, saip.

Oscitation [es] Esneme.

Osculateur, trice [s] (h) Hususi bir surette yekdiğerine temas iden hudut ve sütuha denir : mukterin.

Osculation [es] (h) Temas.

Oscule [ez] Süngerin sathındaki yuvarlak büyük delik, çukur.

Osé, e [s] Cüretkar, mütecasir, küstah, pervasız. Cüretkarane, pervasızca.

Oseille [es] (nb) Hummaz, kuzu kulağı. **la faire à l'** – Aldatmak.

Oser [ft-fl] Cüret, cesaret itmek. İhtisar eylemek. Kemal-i cesaret-le bir şeye teşebbüs itmek. **si j'ose m'exprimer ainsi** .. « Tabir-i caiz ise » makamındadır.

Oseraie [es] Sazlık, kamışlık.

Oséreux, se [s] Kamışlı, sazlı.

Oseur, se [e-s] Mütecasir, cüretkar, pervasız adam.

Osier [ez] Kamış, saz.

Osiéiculture [es] Kamış, saz ziraatı.

Osiériste [ez] Kamış, saz ziraati mütehasısı. Kamış, saz satan adam.

Osmanli [ez] Osmanlı.

Osmazome [ez] Et hülasası.

Osmidrose [es] Su-i tagaddiden mütehasıl hastalıklarda hastanın vücudundan çıkan fena kokulu ter.

Osmié, e [s] Osmiyumu ihtiva iden.

Osmium [ez] (k) Platin cevherlerinde bulunur bir cism-i basit : osmiyum.³¹⁷

Osmologie [es] İlm-i osmiyum. İlm-i revayih. İlm-i revayihe dair kitap.

Osmomètre [ez] (k) Hadisat-ı hululiyenin kesafetini tayine mahsus alet.

Osmonde [es] (nb) Eğrelti otu. Salkım çiçeği.

Osmorégulateur [ez] (k) Nazım-ı hulul.

Osmose [es] Hulul. Mesameli bir bölme ile müteferrik iki mayin yekdiğerine hululi.

Osmotique [s] Hululi.

Osphrésilogie [es] Mebhasü'l-şamme.

Ossature [es] Mecmua-i izam. İnsan veya hayvan kemiklerinin heyet-i mecmuası. İnsan veya hayvanın çatısı. (ma) Kirişleme. Çatı. (mec) Bir eserin esas-ı tertibi, mebni-i aleyh.

³¹⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ossec [ez] (bhr) Geminiñ sintinesi.

Osséine [es] (k) Uzeymin; kemiklerden çıkarılan jelatinli madde.

Osselet [ez] Küçük kemik, uzeyme. Aşık kemiği. **jouer aux – s** Aşık oynamak.

Ossements [ez-cm] Bakiye-i izam. Etləri dökülmüş ölü insan veya hayvan kemikleri. Enkaz, bakiye. Aksam-ı sulbe.

Osseret [ez] Etiñ kemikli kısımlarını kesmeye mahsus balta.

Osserie [es] Kemik malumatı.

Osseux, se [s] Azmi. İri kemikli.

Ossiculaire [s] Uzeyme, küçük kemik şeklinde.

Ossicule [ez] Küçük kemik.

Ossifère [s] İnsan veya hayvan kemiklerini muhtevi.

Ossification [es] Kemikleştirme, kemik haline getirme.

Ossifier [fte] Kemik haline getirmek. Kemiğe tahvil etmek. Kemikleştirmek. (mec) Sertleştirmek, hassasiyetini izale etmek, saht-ı dil etmek.

Ossifluent, e [s] (t) **abcès** – Harac-ı müteazzım.

Ossifrage [ez] Ukabu'l-bahr. Deñiz kartalı.

Ossu, e [s] İri kemikli.

Ossuaire [ez] Kemik yığını. Ölü kemikleriniñ yığıldığı mahal. (mec) Birçok enkazı muhtevi mahal.

Ost [e³¹⁸] (t okunur) Ordu. Hizmet-i askeriye. Sefer.

Ostéal, e veya **Ostéique** [s] Kemiklere müteallik, ait.

Ostéalgie [es] (t) Kemik ağrısı.

Ostéite [es] (t) İltihab-ı azm.

Ostendaise [es] Bir nev salon dansı.

Ostensible [s] Kabil-i irae. Bedihi, zahir, ayan. Aleni.

Ostensiblement [h] Aleni, aşık, bedihi surette.

Ostenoir veya **Ostenoire** [ez] Kilise mihrabında mukaddes ekmeğiniñ konulduğu gümüş kap.

Ostentateur, trice [s] Gösterişli, nümayışlı.

Ostentation [es] Gösteriş, nümayış. Tefahhur. Çaka satma.

Ostéo-artrite [es] (t) İltihab-ı azm-ı mefasıl.

Ostéo-artropathie [es] (t) Kemikleriñ tebdil-i şekl itmesini intaç iden mesafıl hastalığı.

Ostéoclasie [es] (cerra) Kat-i azm.

Ostéocolle [es] Kils-i mütefahhim, giraül'l-azm.

Ostéocope [s] (t) Kemiklerde his olunan şiddetli sızılara denir : kasir. **douleurs** – s Evca-i kasire.

Ostéodentine [es] Dişleriñ kemikli kısmı.

Ostéodynie [es] Kemik sızısı.

Ostéoelkose [es] (t) Takarruh-ı izam.

Ostéogénie [es] (tşr) Tekevün-i izam.

Ostéographie [es] (tşr) Tavsifü'l-izam.

³¹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ostéoïde [s] Kemiğe, nesc-i azmiye müşabih. Şibh-i azm.

Ostéolithe [ez] (tşr) Azm-i mütahaccir.

Ostéologie [ez] Mebhasü'l-izam.

Ostéolyse [ez] (t) İnhilal-i azme.

Ostéomalacie [es] (t) Teleyyün-i azm.

Ostéome [ez] (t) Verem-i azm.

Ostéomyélite [es] (t) İltihab-ı muh-i azm.

Ostéonécrose [es] (t) Kemik kangereni.

Ostéopathie [es] (t) Maraz-ı azam, kemik hastalığı.

Ostéophage [s-e] Akilü'l-azm.

Ostéophyte [es] (tşr) Zaide-i azm.

Ostéoplastie [es] (cerra) Tasni, termim-i azm.

Ostéopsathyrose [es] (t) Heşaşet-i izam.

Ostéosarcome [es] (t) Telhim-i izam.

Ostéosclérose [es] (t) Teaccüc-i azm.

Ostéostéatome [ez] (t) Telahhum-i azm.

Ostéostome [ez] Kemikleriñ testeresi, mihzaü'l-izam.

Ostéostomie [es] (cerra) Hazau'l-azm; kemik kesme.

Ostiare [ez] Kapıcı.

Ostiole [ez] (ta t) Küçük sukbe.

Ostracé [s] Kavkaa şeklinde olan. (ez cm) Selce fasilesi.

Ostraciser [fte] Nefy, tağrip etmek; sürmek, tebit etmek.

Ostracisme [ez] Tard, tebit, nefy.

Ostracite [es] İstiridye müstehasesi.

Ostracologie [es] Tavsifü'l-asdaf.

Ostréen, ne [s] İstiridyelere müteallik.

Ostréicole [s] İstiridye yetiştirmek sanatına müteallik, ait.

Ostréiculture [es] İstiridye yetiştirmek usul ve sanatı.

Ostréiforme [s] İstiridye şeklinde.

Ostréophage [e] İstiridye yiyen.

Osyris [ez] (s okunur) Bir nev şimşir ağacı.

Otaoustique [s] (fiz) Hiss-i semi, samiyayı tekemmül ittiren.

Otage [ez] Rehin, rehine. (mec) Teminat, emniyet.

Otalgie [es] (t) Kulak ağrısı. Elem-i üzün.

Otalgique [s] Elem-i üzne ait. (az müstemeldir)

Otarie [es] Bir nev ayı balığı.

Ôté [hc] İstisna idilirse, kat-i nazar. İhraç idilirse.

Ôter [fte] Çıkarmak, ihraç etmek, ref etmek. Kapatmak, zabt etmek. Teskin etmek, gidermek, izale etmek. Tenzil etmek. (mec) Dağıtmak, def etmek. Kurtarmak. s' – Çekilmek, çıkmak. Def olmak.

Otaque [s] Üzün, kulağa müteallik, ait.

Otite [es] (t) İltihab-ı üzün.

Otite [es] (ta t) Ak diken böceği.

Otocyon [ez] (ta t) Yaban böceği.

Otocyste [ez] (tşr) Kise-i üzniye.

Otographie [es] Tavsifü'l-üzün.

Otolithe [es] (t) Hasatü'l-üzün.

Otologie [es] (tşr) Mebhasü'l-üzn.

Otoplastie [es] (tşr) Tasniü'l-üzn.

Otorrhagie [es] (t) Nezf-i üzn.

Otorrhée [es] (t) Seyelan-ı üzn.

Otorrhéique [s] Seyelan-ı üzne müteallik.

Otoscope [ez] (cerra-t) Mınzar-ı üzn.

Otoscopie [es] Kulağın mınzar-ı üzn alet-ile muayenesi.

Ottoman, e [e-s] Osmanlı, Osmani. **empire** – Hükümet-i Osmaniye. Devlet-i Osmaniye.

Ottamane [es] Sedir, minder.

Ou [hr] Yahut, ya, yoksa. Tabir-i diğer-ile. Yani.

Où [h] Nereye, nerede. Ki oraya, ki orada. **là** – Ki avare. – **que** Nerede ise, nerede olursa. **d'** -- **que** Nerede ise. **d'** – Nereden. **par** – Ne vasıta ile, nereden.

Ouille [es] Dişi koyun. (eskidir) (mec) Reyea, cemaat.

Ouais [hd] Taaccüp beyan ider : Vay! Ya! Acayip! A!

Ouanderon [ez] Bir nev yeledi maymun.

Ouate [es] Votka. Pamuk gibi yumuşak şey.

Ouater [fte] Votka kaplamak. Vakta dikmek. (mec) Bezl itmek.

Ouateux, se [s] Votkalı. Votkaya beñzer.

Oubier [ez] Bir nev av şahini.

Oubli [ez] Unutma, nisyan. Şaşkınlık, dalgınlık, muvakkat-ı dalalet.

Oubliable [s] Kabil-i nisyan.

Oublie [es] Kağıt helvası.

Oublié, e [s-e] Mensi, unutulmuş.

Oublier [fte] Unutmak, unutup bırakmak. İhmal itmek. Sehven unutmak. Ehemmiyet virmemek. Nazar-ı itibara almamak. **se faire** – Kendini unutturmak. **s'** – Nefsini ihmal itmek. Menafî-i zatiyesini ihmal itmek.

Oublierie [es] Kağıt helvası imal ve ticareti. Kağıt helvasının yapıldığı mahal.

Oubliettes³¹⁹ [es-cm] Eski vakitlerde müebbet hapis mahkumlarını koymaya mahsus şatoların altında kazılan derin kuyular : zindan. Vücudu izale idilmek istenilen kimseleri düşürmek için üstünü yaylı kapaklı çukurlar.

Oublieur, se [e] Unutkan.

Oublieur [ez] Kağıt helvacısı.

Oublieusement [h] Unutkan bir suret-le.

Oublieux, se [s] Kolayca unutan. Unutkan.

Ouche [es] Evin yemiş ağaçları dikilmiş bahçesi.

Oudrir [fte] Buruşturmak, yüzmek. **s'** – Buruşmak.

Ouest [ez] Garp, mağrip, batı. (s) Garp cihetinde kain.

Ouf [hd] Of!

Ougrien, ne [s] Uygur kavmine mensup, müteallik.

Oui [hn] Evet. **oui** – **da** Ma'al-memnuniye. Hay hay. Yok canım! (ez)

³¹⁹ Sözlükte "Oubliettes" şeklindedir.

Evet kelimesi. **prononcer, dire le grande** -- Evlenmek.

Oüi, e [s] İşıtilmiş.

Ouiche [hd] Ah! Oh! Vay! Vıış! Adam sende!

Oui-dire [ez] Mesmuat, rivayet, şayia.

Ouie [es] İşıtme, ışıtiş, mısma. Kuvve-i samia. (cm) Balık kulağı.

Ouiller [fte] Bir fıçıda kesilen şarap miktarını aynı cins şarap-la kemal itmek.

Oüir [fte] İşıtmek. İstima itmek. Mesmui olmak. Diñlemek. (hk) İfadesini almak.

Ouistiti [ez] Amerika şebeği.

Oule [es] İki kulplu tekne.

Oullièrè [es] Bir bağda üzüm kütükleri beynindeki aralık.

Oulmièrè [es] Karaaağaç ormanı.

Oupille [es] Meşale, çirağ.

Ouragan [ez] Bora, fırtına. Kasırga. (mec) Teşevvüş-i azim. Kurun-ı ihtirasat.

Ouralien, ne [s] Ural dağlarına mensup.

Ouraque [ez] (tşr) Habl-ı mesane.

Ourdir [fte] Dokunacak bir kumaşın arışlarını hazırlamak. Ulamak. Dokumak. Eğirmek. Hasır örmek için saz, saman ve saplarını bükme. (mec) Tertip itmek, hazırlamak.

Ourdissage [ez] Ulama, kumaş arışını hazırlama ameliyatı.

Ourdisseur, se [e] Kumaş arışını hazırlayan işçi.

Ourdissoire [ez] Kumaş arışını koymaya mahsus destgah.

Ourdre [ez] Ağ ilmikleri.

Ourébi [ez] Afrika karacası.

Ourler [fte] Kenarını bastırmak.

Ourlet [ez] Bir kumaşın, mendilin, çarşafın kenarlarını bastırma, kıvrırma. – **à jour** Sıçan dişi kıvrırmak. Kenar. Kıvrılmış oluk kenarı.

Ours [ez] Ayı, düp. (mec) Vahşi, fena tabiatlı adam. (argo) Tevkifhane. Can sıkıcı gevezelik : tıraş (amiyane) **envoyer à l'** – Savmak. – **mal léché** Terbiyesiz adam.

Ourse [es] Dişi ayı. (hey) **grande** – Düb-i ekber. **petite** – Düb-i asgar.

Ourserie [es] Ayılık.

Oursin [ez] Ayı postu.

Oursin [ez] (ta t) Deñiz kestanesi.

Oursine [es] (nb) Ayı pençesi.

Ourson [ez] Ayı tavrusu.

Oust [hd] Haydi, def ol!.. (argo) Üç baba tarik!

Outarde [es] Tüy kuşu yavrusu.

Outibeu veya **Outibot** [ez] Zimba yuvası, kolu.

Outil [ez] (**outi** okunur) Alat, avadanlık. (mec) Vasıta, alet.

Outilage [ez] Alat ve edevat avadanlık takımı.

Outilé, e [s] Alat ve edevatı olan. (mec) Mücehhez, lazım olan şeylere malik.

Outils [fte] Alat ve edevat virmek. (mec) Vesait-i lazımeyi tedarük itmek. **s'** – Kendine alat ve edevat tedarük itmek.

Ouilleur [ez] Alat ve edevat amili, bayi.

Outrage [ez] Tahkir, hakaret. Zarar, hasar. Terzil, tezlil. **dernier** – Hetk-i ırz. (mec) Taarruz, tecavüz, nakız. – **paroles** İtale-i lisan.

Outrageant, e [s] Muhil-i namus, tahkir-amiz.

Outrager [fte] Tahkir itmek. Terzil itmek. Namusa dokunmak. (mec) İhlal itmek, nakisedar itmek.

Outrageusement [h] Kemal-i hakaretle, namusa dokunacak surette. Soñ derecede.

Outrageux, se [s] Hakaret-amiz, muhil-i namus, tahkir ve tezlil iden.

Outrance [es] İfrat, müfrit şey. **à** – Soñuna kadar, nihayet dereceye kadar, ifrat-la. **combat à** – İki hasımdan biriniñ ölümü veya vahim surette yaralanması ile netilecek düello.

Outrancier, ère [s-e] İfrat-perest, mübalağacı.

Outre [es] Tulum. Kırba.

Outre [hc] Öte, öteye, ötede, mavera. Den başka, den maada, den fazla. – **measure** İfrat-la, hatsiz, layuat. **en** – Bundan maada, fazla olarak. **d'** – **en** – Bir taraftan bir tarafa bir yandan bir yana. – **que** Değil yalnız.

Outré [ez] Fevkalade mübalağa.

Outré, e [s] Mübalağalı, müfrit, hiddetli, kızgın.

Outrecuidance [es] Hodpesentlik. Enaniyet. Kendine çok güvenme.

Outrecuidant, e³²⁰ [es] Hodpesent, mağrur. Kendine çok güvenmek.

Outrecuider [ft] (s') Nefsine soñ derece güvenmek.

Outrée [es] (hk) Eñ ziyade pay süren talebe-i ihale.

Outrément [h] Müfrit, mübalağalı bir surette. (az müstameldir)

Outremer [ez] Lacivert taşı. Bu taştan çıkarılan mavi renk. Çivit boya.

Outre-mer [h] Mavera-yı bahr.

Outre-monts [h] (d') Mavera-yı cibal.

Outre-passer [fte] Tecavüz itmek, aşmak, öteye geçmek.

Outrer [fte] İşi mübalağaya vardırarak. Fazla iş gördürmek, derece-i tahammülüñ fevkinde yormak. (mec) Pek şiddetli muamelede bulunmak.

Outre-tombe [h] Mavera-yı kabr. Ahiret.

Outrigger [ez] (**a-out-rig-gheur**) (İngilizce) Kürek mesnetleri bordasının haricinde bulunan kik ve emsali sandal.

Outsider [ez] (**a-out-sai-deur**) (İngilizce) At yarışında kazanmak ihtimali olduğu halde kazanması melhuz atları miyanına ithal idilen at.

Ouvert, e [s] Açık, meftuh. Açık ve geniş. **ville** – Müstahkem olmayan şehir. **port** – Açık, serbest liman. Serbest, saf. **à force** – e Silah-ı bi-dest olarak, kuvve-i harbiye ile. **à coeur** – Gıl ve gışsız. Kemal-i itimat ile. Savfet-i kalb-le. **à bras** – Kemal-i samimiyet-le. **à livre** – Tedariksiz. **tenir table** – e Sofrası açık olmak.

Ouvertement [h] Açıkça, alenen, serbestçe.

³²⁰ Sözlükte “Outracuidant, e” şeklindedir.

Ouverture [es] Açıklık, delik, yarık, boşluk, methal. Açılma, açma, küşat. (mec) Beste-i ifitahiye. Resm-i küşat. Mübaşeret, iptidar. Bir iş, bir müzakere hakkında ilk teklif-i serbesti, hulus, safvet. (hk) – **d'une succession** Bir terekeniñ küşadı. – **d'esprit** Zihin açıklığı.

Ouvrable [s] İşlenebilir. **jour** – İş günü.

Ouvrage [ez] İş, amel. Çalışma, işleme. **se mettre à l'** – Çalışmaya başlamak. Eser, telif, netice. Masnuat, malumat. Dikiş. **sac à** – Dikiş çantası. İstihkam. – **d'art** İmalat-ı snaiye.

Ouvrager [fte] Kemal-i dikkat ve itina ile çalışmak. Yapmak. İşlemek. – **une mine** Maden cevherini erirken tathir etmek.

Ouvraison [es] Mevad-ı iptidaiyeyi kabil-i istimal bir hale getirme.

Ouvrant, e [s] Açılan, **à portes** – es Bir şehir veya kaleniñ kapıları açıldığı vakit. **à jour** – Gün doğarken, ala'l-sabah. (ez) Pencere kanadı.

Ouvré, e [s] İşlenmiş, mamul.

Ouvreau [ez] Camcı fırını nefesliği.

Ouvrée [es] Bir adamıñ bir günde işleyebileceği miktar araziyi gösterir eski bir ölçü.

Ouvrer [fl] İşlemek. (ft) Çalışmak, imal etmek, yapmak.

Ouvreur, se [e] Açan açıcı. (es) Tiyatroda locaları açmak-la muvazzaf kadın.

Ouvreur [ez] Mevad-ı nesciyeyi işleyen işçi.

Ouvrier, ère [e] Amele, işçi, rençber, ırgat, gündelikçi. Sahib-i maharet,

değerli kimse. (mec) Amil. Sebep, müesebbip. (s) **classes** – **ères** Amele sınıfları. (siya) **parti** – İşçi fırkası.

Ouvrir [fte] Açmak. Küşat etmek. Ayırmak. Tefrik etmek. Delmek. Yarmak. Kesmek. İlk teklifte bulunmak. Başlamak. Küşat etmek. Mübaşeret etmek. Tesis etmek. – **les yeux** Gözlerini açmak, akli başına gelmek. – **de grands yeux** Hayret ve taciz-le, hırs-la bakmak. – **les yeux d'un autre** Birini tenvir etmek. – **son coeur à** Bütün esrar-ı kalbiyesini söylemek. Tamam-ile açılmak. – **un crédit à** Bir kredi açmak. – **un compte à** Viresiye virmek. (fl) Açık olmak. Açılmak. **s'** – Açılmak. – **un passage** Gececek bir yol açmak. Başlamak.

Ouvroir [ez] Fakir işçi kadınlarıñ çalıştırıldıkları mahal. Fakir kızlar-la kadınlara iş virilen, tedarük idilen müessese-i harbiye.

Ovaire [ez] (tşr) Mebiz. Yumurta bezleri. Yumurtalık. (nb) Mebiz.

Ovalaire [s] Beyzi. Yumurta şeklinde olan.

Ovale [s] Beyzi. (ez) (h) Beyzi-i şekl. İpek bükme makinesi. **en** – Yumurta şeklinde.

Ovaler [fte] İpek bükme makinesi-le bükmek.

Ovalique [s] Beyzi şeklinde.

Ovaliser [fte] Beyzi yapmak. Beyzileştirmek.

Ovalité [es] Beyziyet.

Ovaralgie [es] (t) Elem-i mebiz.

Ovarien, ne [s] Mebizi.

Ovarifère [s] Hamil-i mebiz.

Ovariocèle [es] (cerra) Fıtk-ı mebiz.
Ovariologie [es] (cerra) Haza-i mebiz.
Ovarique [s] Mebize müteallik, ait.
Ovarisme [ez] Mebiziye.
Ovarite [es] (t) İltihab-ı mebiz.
Ovation [es] Tazim. Tebcil. Alkış.
Ove [ez] (mima) Tezyinat-ı mimariye-i beyzi.
Ové, e [s] Yumurta şeklinde. Beyziü'ş-şekl.
Ovelle [es] Büyümeye başlayan meyve.
Ovibos [es] Misk öküzü.
Ovicapre [ez] Koyun-la teke ve koç-la keçiniñ çiftleşmesinden vücüda gelen melez.
Ovidés [ez-cm] Hayvanat-ı ganamiye.
Oviducte [ez] (tşr) Mecra-yı beyziye.
Ovifère [es] Hamil-i beyz.
Ovification [s] Beyzi şekline koyma.
Oviforme [s] Yumurta şeklinde.
Ovigène [s] Müvellidü'l-beyz.
Ovigère [s] Yumurtaları ihtiva iden.
Ovilé, e [s] Keçi bokuna beñzeyen mevad-ı sefleye denir.
Oviné, e [s] Ganemi; koyuna mensup, müteallik. **racés – es** Koyun, keçi cinsi.
Ovipare [e-s] Yumurtadan husule gelen, çıkan (hayvan).
Ovisac [ez] (tşr) Kis-i mebizi.
Ovisme [ez] Mebiziye.
Ovigènèse [es] Tekevvün-i beyz.
Ovidal, e [s] Şibh-i beyz.

Ovoïde [s] Yumurta şeklinde, şibh-i beyzi.
Ovoir [s] Nikavar denilen kuyumcu kalemi.
Ovologie [es] Mebhasü'l-beyza.
Ovoscope [ez] Yumurtaları muayeneye mahsus alet.
Ovovipare [s-e] Müvellid-i beyz-i hay.
Ovoviparité [es] Tevlid-i beyz-i hay.
Ovolaire [s] Büyeyzi.
Ovation [es] (t) Sukut, huruc-ı büyüziye.
Ovole [ez] Büyeyz, büyüziye. (sayde) Duğayme. Rahim veya şerce ithal olunan yumurta şeklinde küçük ve sulb bir ilaç.
Ovule [es] Bir nev mühre.
Ovulé, e [s] Yumurtaya müşabih olan. Büyeyzileri ihtiva iden.
Oxacide [ez] (k) Bir cism-i basit ile müvellidü'l-hamuza ve suyuñ terkibinden husule gelen hamız : hamız. Müvellidü'l-hamuza.
Oxalate [ez] (k) Hummaziyet.
Oxalide veya **Oxalis** [es] (nb) Uşkun denilen bir nev yer sarmaşığı.
Oxalidées [es-cm] Hummaziyet fasilesi.
Oxalique [s] (k) Hummazdan istihraç edilmiş. **acide** – Hamız-ı hummaz.
Oxalurie [es] (t) Tebevül-i hummaziyet.
Oxalurique [s] (k) **acide** – Hummaz-ı bev-i hummaziyet.
Oxamide [ez] (k) Oksamit.
Oxéolé [ez] (sayde) Hal tıbbı.

Oxhydrique [s] Müvellidü'l-ma ve müvellidü'l-hamuzadan mürekkep.

Oxybromure [ez] (k) Brom hamzı.

Oxycéphale [s] Sivri başlı.

Oxychlorure [ez] (k) Klor hamzı.

Oxycrat [ez] (k) Ma-i muhallil.

Oxydabilité [es] Kabiliyet-i tahammuz.

Oxydable [s] Kabil-i tahammuz.

Oxydant, e [s] Tahammuz ittiren.

Oxydation [es] (k) Tahammuz.

Oxyde [es] (k) Hamz.

Oxyder [fte] Tahammuz ittirmek, tahmiz itmek. Paslatmak. **s'** – Paslanmak. Tahammuz itmek.

Oxydule [es] (k) Hamız.

Oxygénable [s] Kabil-i tahammuz.

Oxygénant, e [s] Tahammuz ittiren.

Oxygénation [es] (k) Tahmiz-i tahammuz.

Oxygène [ez] (k) Müvellidü'l-hamuzalı. Muhammız. **eau – e** Ma-i muhammız.

Oxygéner [fte] Tahmiz itmek.

Oxygénifère [s] Hamil-i müvellidü'l-hamuza.

Oxyhaphie [es] Hiddetü'l-lemse.

Oxymel [ez] (sayde) Sirkencübin.

Oxymétrie [es] (k) Mukayese-i humuzat.

Oxyosmie [es] Hiddetü'l-şamme.

Oxysaccharum [ez] (sayde) Sekr-i muhallil.

Oxysel [ez] (k) Milah-ı hamz.

Oxysulfure [ez] Kibriyet-i hamz.

Oxyton [ez] Soñ hecesi memdut kelime.

Oxyure [es] (ta t) Bir nev dut miei.

Oyant, e [ez³²¹] (ism-i fail) Diñleyen, işiten, sami (e) (hk) – **compte** Kendisine hesap virilen kimse, muhasib-i ileyh.

Ozanique [s] (sayde) Nefesi tasfiye iden.

Ozène [ez] (t) Karha-i enf, netanetü'l-enf.

Ozéneux, se [s] Fena korkan, müteaffin.

Ozocérite veya **Ozokérite** [es] (k) Şem madeni, yer sakızı.

Ozonateur [ez] Havayı tasfiye itmeye mahsus bir alet : ozonatör. Parlak yanan bir nev lamba.

Ozone [ez] (k) Ozon.

Ozoné, e [s] Ozonlu.

Ozoner [fte] Müvellidü'l-hamuzayı ozona tahvil itmek.

Ozonisation [es] Müvellidü'l-hamuzayı ozona tahvili.

Ozoniser [fte] Müvellidü'l-hamuzayı ozona tahvil itmek.

Ozoniseur veya **Ozoneur** [ez] Ozonu ihzara mahsus cihaz.

Ozonomètre [ez] Mikyas-ı ozon.

Ozonométrie [es] (k) Mukayese-i ozon.

Ozonoscope [ez] Hava-yı nesimideki ozon miktarını tayine mahsus cihaz.

P

³²¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

P [ez] Fransız elifbasının on altıncı harfidir. (tica) (P) Protestonun muhaffefidir. A.P. protesto idilecektir. A.S.P. protestosuz kabul. (ma) 3 p. 100 yüzde üç tabirinde **pour** Yirini tutar. p.p.c. Beray-veda.

Pacage [ez] Otlak, mera. **droit de** – Otlakiye.

Pacager [fl] Otlatmak.

Pacane [es] Kara ceviz ağacının meyvesi, cevizi.

Pacancier [ez] Şimali Amerika'nın kara ceviz ağacı.

Pacha [ez] Paşa.

Pachée [es] Şark zümrüdü.

Pachir veya **Pachirier** [ez] (nb) Vasati Amerika'da bulunur bir nev kakao ağacı.

Pachomètre [ez] Aynaların, camların, adeselerin sahanını ölçmeye mahsus alet.

Pachyblépharose [t] (ki) Dahamet-i cefn.

Pachyderme [s] (ki-chi) (ta t) Dahimü'l-cilt. (ez cm) Dahimetü'l-cilt fırkası.

Pachyméningite [es] (ki) (t) İltihab-ı sehaya-yı mütedahhime.

Pachypode [s] (ki) (ta t) Dahimü'l-ricl.

Pacificateur, trice [s-e] İade-i asayiş iden, muslih.

Pacification [es] Teskin, ıslah. İade-i asayiş, iade-i sulh.

Pacifier [fte] Sulh ve asayiş tesis etmek.

Pacifique [s] Sulhverver. Müsalemekarane, sulh ve asayiş içinde geçen. (coğ) **océan** – Bahr-i muhit-i kebir. (ez) Sulhverver adam.

Pacifiquement [h] Sulhververane, müsalemekarane. Sulh ve müsalemekarane. Sulhen.

Pacifisme [ez] Sulh taraftarlığı. Sulhververlik.

Pacifiste [ez] Hükümet-i beyninde sulh taraftarı, sulhverver. (s) Tesis ve idame-i sulha, beyne'l-milel ihtilafatı hüküm ve usul-ile hal itmeye hadim.

Pacigérant, e [s] Temin ve tesis sulha müpteni. Sulhu idame iden.

Pacigérat [ez] Bir harp esnasında sulhverver ve muharip hükümetler arasında sulhun hukuk ve menafini idare itme.

Pack [ez] Sabih-i cümudiyeler sahası.

Packfond [ez] (mima) Fakfon.

Pacotille [es] Yolcuların veya taifelerin satmak üzere meccanen taşıdıkları az miktarda eşya. (mec) Tapon mal. Eşya-yı mütenevviye yığını.

Pacotiller [fl] Eşya-yı mütenevviye yığmak.

Pacquage [ez] Salamuracılık. Balık tuzlayıcılığı sanatı.

Pacquer [ez] Balıkları salamuraya koymak, tuzlamak.

Pacte [ez] Misak, aht, peyman, mukavele, itilaf. (hk) Şart, mukavele, müşarata. – **commisoire** Şart-ı fesh. – **de préférence** Şart-ı rüchan.

Pactiser [fl] Akd-i itilaf, mukavale etmek. (mec) Uzlaşmak.

Pactole [es] (mec) Memba-i servet.

Padda [ez] Bir nev kırmızı kanarya.

Paddy [ez] Kabuğu çıkarılmamış prinç tanesi.

Paddy [ez] İrlandalılarına virilen istihzamiz lakap.

Padelin [ez] Camcılıkta, mevad-ı iptidaiye tecrübesinde mahsus pota.

Padou [ez] İpekli ve yünlü şerit, kurdele. Süslü küçük şekerleme keselerini bağlamaya mahsus kırmızı ipek şerit.

Paf [hd] Paf! Çat! (argo) (s) Sarhoş.

Pagaie [es] (**ghé**) Sandala istinat ittirmeksizin kullanılan kürek.

Pagaie veya **Pagale** [es] (**page**) İstical, karışıklık, tehalık.

Paganiser [fl] Şirk içinde yaşamak. (ft) Müşrik itmek.

Paganisme [ez] Mecusilik, müşriklik, putperestlik.

Pagayer [fl] Page denilen küreği kullanmak; böyle kürek-le sevk itmek.

Page [es] Sahife, yaprak. Bir sahifeniñ mündericatı. Eser-i edebî veya musiki. Devr, devre. (taba) **mettre en** -- Sahife bağlamak.

Page [ez] Hükümdar, prens, derebeyi maiyetinde bulunan genç asilzade : iç oğlanı, haseki.

Pagel [ez] Mercan balığı nevi.

Pagination [es] Bir kitabıñ sahife numaraları sırası. Tertib-i sahaif.

Paginer [fte] Bir kitabıñ sahifelerine numara koymak.

Pagne [ez] Peştemal. Vahşileriñ bellerinden dizlerine kadar inen örtü.

Pagnon [ez] Sedan'da imal idilen ince siyah çuha.

Pagnone [es] Yel değirmeni dolabınıñ kollarından behri.

Pagnote [es] (laubaliyane) Korkak, cebin.

Pagnoter [fl] (argo) Yatmak.

Pagode [es] (Hint, Çin, Japon) Mabet, büthane. Büt, sanem. Porselenden mamul müteharrik kafaları küçük heykel. Hindistan'ın altın sikkesi.

Pagoscope [ez] Buzlarıñ sahanını gösteren alet.

Pagre [ez] Öksüz balığı.

Pagure [ez] Pagurya.

Paie [es] (**Paye** kelimesine müracaat)

Paiement [ez] (**Payement** kelimesine müracaat)

Païen, ne [s-e] Müşrik, mecusi, putperest. (laubaliyane) Dinsiz, kafir, mülhit.

Païennie [es] Mecusiler, putperestler memleketi.

Paillage [ez] Saman-la örtme.

Paillard, e [e-s] Zevk ve şehvaniye seven, şehvetperest. Ezvak-ı şehvaniye ifade iden (nazar, hareket)

Paillardement [h] Şehvetperestane.

Poillarder [fl] Sefahat içinde yaşamak. (az müstameldir)

Paillardise [es] Sefahat, zevk ve şehvaniye iptila.

Paillasse [es] Ot minder. (amiyane) Karın, vücut, işkembe.

Paillasse [ez] Palyaço, soytarı. Şaklaban. (amiyane) Menfaate göre tebdil-i fikr iden recül-i siyasi.

Paillasserie [es] Palyaçoluk.

Paillassine [es] Palyaço kıyafetine giren maskeli kadın.

Paillasson [ez] Ayakkaplarını silmek için kapıların önüne konulan kaba hasır : paspas. Kışın ağaçları, çiçekleri soğuktan muhafaza için üstlerine örtülen kaba hasır.

Paillassonner [fte] Kaba hasır-la örtmek.

Paille [es] Saman, hububatın taneleri ayrılmış sapı. (mec) **sur la** – Soñ derece sefalet içinde. **homme de** – Seciyesiz, ehemmiyetsiz adam. Madeni bir maddede noksanı-i imtizaç. Madenlerde : çapak, poroz, yarık. – **de fer** Demir taşı. (amiyane) **hacher de la** – Almanca konuşmak. **avoir une** – Sarhoş olmak. (aego) Hile, mızıkçılık. Aşkta vefasızlık. (s) Saman rengi.

Paillé, e [h] Saman renginde, porozlu, çapaklı.

Paillebart [ez] Saman ve çamur-la yapılan harç.

Paillée [es] Döven-le dövmek üzere harmana yapılan ekin demetleri.

Paille-en-queue [ez] İnce ve çatal kuyruklu deñiz kırlangıcı.

Pailer [ez] Samanlık. Saman yığını. Kümeste bulunan saman yatak. İhata itmek.

Pailer, ère [s] (tavuklar hakkında) Kümeste saman yataklar üzerinde beslenmiş.

Paileret [ez] Sarı asma kuşu.

Paillet [ez] (bhr) Delk temasa mani olmak için kullanılan halat ipinden mamul hasır. Kapı, pencere sürmesi yayı. (e-sz) Açık renkli şaraba denir.

Pailleté, e [s] Pullu, pullar-la süslenmiş.

Pailleter [fte] Ötesine berisine pul dikmek. (elbise) Pul ile süslemek.

Pailleteur [ez] Nehir kumları içinde altın rizeleri toplayan işçi.

Paillette [es] Bazı nehir kumlarında karışık olarak bulunan altın rizeleri. Bir kumaşa süs makamında dikilen madeni veya cam küçük pul. Küçük lehm parçası. Kapı veya pencere sürmesi yayı. Kıymettar taşlar üzerinde bulunan leke, bir mayın sathında husule gelen pul şeklinde mevad-ı sulbe, kabuk.

Pailleur, se [e] Saman satan adam. Saman taşıyan araba. İskemleleri saman-la ören adam.

Pailleux, se [s] Porozlu, çapaklı (maden). (ziraat) Samanlı gübre.

Paillis [ez] Serinliği muhafaza için zemine yapılan saman veya samanlı gübre tabakası.

Pailion [ez] Büyük bol çamaşır teknesinin deliğine suların süzülmesi için sokulan bir tutam saman. Bir çelik zincirin halkası. Şişelerin üstüne geçirilen saman veya sazdan mamul mahrutı muhafaza. (amiyane) Aşkta vefasızlık, sadakatsizlik.

Pailot [ez] Çocuk yatağının üstüne konulan küçük ot minderi.

Pailote [es] Sıcak memleketlerde saman kulübe.

Pain [ez] Ekmek, nan. – **rassis** Bayat ekmek. – **de munition** Tayin ekmeği. – **d'épice** Çavdar unu, bal ve baharat-la yapılan ekmek. – **bénit** Okunmuş ekmek. – **de vie** Kelamullah. (mec) **c'est** – **bénit** Oh, pek iyi oldu, müstahaktır. – **de sucre** Şeker külahı. – **de savon** Sabun

kalıbı. – **de cire** Balmumu topağı. -- à **cacheter** Mektup yapıştırmaya mahsus pul.

Pair [ez] İngiltere’de lortlar kamarası azası.

Pair, e [s] Çift, zevç. (ez) Akran, müsavi, emsal. Tedavüle ihraç fiyatı. Bedel-i misl. Tesavi-i fiyat. İki memleket beyninde tesavi-i mübadele. **rente au** – Kıymet-i itibariyesini muhafaza iden esham. **être au – dans une maison** Bila-ücret ikamet itmek ve beslenmek. Boğaz tokluğuna oturmak. – **ou impair** Tek mi çift mi oyunu. – **du change** Kambiyo tesavi fiyatı. **être au** – Başa baş olmak. **de** – Aynı derecede, müsteviyen. **hors de** – Bi-nazir, emsalsiz.

Paire [es] Eş, çift. **une – d’amis** Bir çift dost. **une – de boeufs** Bir çift öküz, **une – de bas** Bir çift çorap. (amiyane) **se faire la** – Kaçmak, gitmek.

Pairement [h] Çift olarak.

Pairesse [es] Lortlar kamarası azasının zevcesi.

Pairie [es] Lortlar kamarası azalığı.

Pairiste [ez] Bir ticarethanede boğaz tokluğuna hizmet iden memur.

Pairol [ez] Büyük bakır kazan.

Paisibilité [es] Sükunet. (eski kelimedir)

Paisible [s] Sakin, halim. Sükunetli rahat. Asude.

Paisiblement [h] Sakinane, rahatça. Asude hal olarak.

Paissance [es] Otlama.

Paissant, e [s] Otlayan.

Paisseau [ez] Sırık, herek.

Paiselage [ez] Sırık, herek takımı.

Paisseler [fte] Herek, sırık takımı.

Paisson [ez] Meşin kenarlarını kesmeye mahsus yarım daire şeklinde saraç keskisi.

Paisson [es] Otlatma. Hayvanların yedikleri, otladıkları şeyler.

Paissonnier [ez] Çoban, rai.

Paître [fte] (ism-i mefuli ve emr-i hazırı yoktur) Otlatmak. Gütmek, rai itmek. (mec) **envoyer quelqu’un** – Birini sertçe kovmak. Baştan savmak, atlatmak. **se** – Otlamak.

Paix [es] Sulh, asayiş-i müsalemet, muahede-i sulhiye, rahat, huzur, hüsn-i vifak, imtizaç, vifak. Sükun, sükunet. Barışma, musalaha. İstirahat, sükunet-i ruh. **paroles de** – Müsalemetkarane sözler. – **et aise** Hayat-ı sakitane. **faire la -- de quelqu’un** Barıştırmak; birinin teveccühüne nail olmak. **judge de** – Sulh hakimi. **tribunal de** – Sulh mahkemesi. **piéd de** (as) Mevcut hazari. **temps de** – Vakt-i hazar. **ministre de la** – Rahip. **négociations de la** – Müzakerat-ı sulhiye. **traité de la** – Sulh muahedesi. – **done!** Sus be! Susuñ canım! **en** – Kemal-i sükun-ile.

Pajeross [ez] Cenubi Amerika’nıñ küçük bir nev yabani kedisi.

Pal [ez] Bir ucu sivri kazık. Kazık cezası. – **injecteur** Filokseraya uğramış üzüm kütüklerine mikrobu öldüren mayı şırıngaya mahsus alet. Fide dikmeye mahsus kazık.

Palabre [es] Bir zenci reis-ile müzakere. Bu müzakerede söylenen nutuklar. (amiyane) Palavra.

Palabrer [fte] Bir zenci reisi ile müzakerede bulunmak. (mec) Uzun ve

can sıkıcı sözler söylemek. Palavra atmak.

Palace car [ez] Büyük lüks vagon.

Palache [es] Pala. Su taşıyan sucuların kovaları taktıkları eğrilmiş sırık.

Palade [es] Kürek darbesi, çekişi, hamle her kürekte sandalın kat ittiği mesafe.

Paladin [ez] Sergüzeştü şövalye. Cesur, zarif, kibar adam.

Palafitte [ez] Göl sahillerinde kazıklar üzerine yapılan bina.

Palais [ez] Saray. Konak. Adliye dairesi. Dava vekaleti. **style de** – Sakk-ı kavanin.

Palais [ez] (tşr) Damak, hanek. **voile du** – Şirau'l-hanek. (mec) Kuvve-i zaika.

Palampore [ez] Çiçekli şal.

Palan [ez] Palanga.

Palanche [es] Omuzda taşımak üzere uçlarına kova vesaire takılan sırık.

Palançon [ez] (mima) Bağdadilerin altındaki kiriş, hatıl.

Palangre veya **Palancre** [es] Parakete denilen olta.

Palangrer veya **Palancre** [fl] Parakete ile balık tutmak.

Palangrotte [es] Küçük parakete.

Palanguer [fl] Palanga kullanmak.

Palangue [es] Palanga siperi, palanga kazığı.

Palanguer [fte] (istihka) Palanga kazıklar-ile tahkim etmek.

Palanquin [ez] Aksa-yı şarkta : mahfe, taht-ı revan.

Palanquin [ez] Küçük palanga.

Palastre veya **Palâtre** [ez] Kilidin kısmı haricisini teşkil iden demir toka : kilit tablası.

Palatal, e [s] Haneki, dimaya mensup.

Palatin, e [s] Kurun-ı vustada saray nazırına, saray namı virilen bir ikametgaha malik derebeyine denirdi. Palatinalı, palatinaya mensup. (ez) Macaristan'da vali. Lehistan'da bir vilayet valisi.

Palatin, e [s] (tşr) Haneki, dimaya mensup. **os – s** İzam-ı hanekiye.

Palatinat [ez] Derebeylik. Derebeyinin arazisi. Lehistan'da vilayet.

Palatine [es] Kadınların boğaz ve omuzlarını setr iden kürk.

Palatite [es] (t) İltihab-ı hanek.

Palato-pharygien, ne [s] (tşr) Hanek-i bülümü.

Palato-pharyngite [es] (tşr) İltihab-ı hanek-i bülümü.

Palatre [ez] Kılınc kabzası kulağı.

Pale [es] Kürek palası. Yandan çarhlı vapurlarda pervane kanadı. Savak kapısı. Şarampol kazığı.

Pale veya **Palle** [es] Kilisede şarap kadehi kapamaya mahsus üstü beyaz bezli mukavva kapak.

Pâle [s] Renksiz, soluk, sararmış, solgun. Beñzi atmış, zayıf, sönük.

Paléacé, e [s] (nb) Zü'l-felsat.

Paléage [ez] Tuz ve hububatın kürek-le gemiye yükletilmesi.

Palée [es] Kazık sırası. (bhr) İki kürek hamlesi arasındaki fasıla, mesafe.

Palafrenier [ez] Seyis.

Palefroi [ez] Alay atı, rahş.

Paléiforme [s] Pul şeklinde, rize şeklinde.

Pâlement [h] Solgun, renksiz surette.

Palémon [ez] Bir nev karides, teke.

Paléoarchéologie [es] Ezmine-i kable't-tarihiye asar-ı atıkası.

Paléoethnologie [es] Ezmine-i kable't-tarihiye akvam-ı mebhası.

Paléogéographie [es] Kürre-i arzıñ ezmine-i kadime coğrafyası.

Paléographie [es] Fenn-i hutut-ı atıka.

Paléolithique [s] Taş devr-i kadimine mensup.

Paléologue [ez] Elsine-i atıka mütehasısı, alimi.

Paléontographie [es] Tarif-i müstehasat-ı kadime.

Paléontologie [es] Mebhasü'l-müstehasat.

Paléontologiste veya **Paléontologue** [ez-s] Müstehasat alimi, mütehasısı.

Paléothérium [ez] Bir nev gergedan müstehasesi.

Paléozoïque [s] Müstehasatı muhtevi eñ kadim tabaka-i arziyeye mensup, hayvaniye-i kadime.

Paléozoologie [es] Mebhasü'l-müstehasat-ı hayvaniye.

Paleron [ez] Bazı hayvanatıñ cedagusu.

Palestin, e veya **Palestinien, ne** [e] Filistinli. (s) Filistin'e ait.

Palestre [es] Kadim Yunanistan'da güreş meydanı. Güreş. Cimnastik.

Palet [ez] Kaydırak. (argo) Beş franklık sikke.

Palethnologie [es] Beşeriye-i kadime.

Paletot [ez] Palto. (amiyane) – **de sapin** Tabut.

Palette [es] Yassı ve geniş tahta alet. Palet. Yıldızcı kalemi. Pervane veya değirmen dolabı tahtası. Kürek. Ressamlarıñ beyzi şeklinde yassı ve ince boya tahtası. (amiyane) Diş. El, gitar. (h) Micdaf. (t) Vücuttan alınan kaniñ konulduğu fincan.

Palétuvier [ez] Bir nev sakız ağacı.

Pâleur [es] Solgunluk. Beñiz atması, sararma. Soluk, hafif ziya. Beñiz sarılığı.

Palfer [ez] Maden ocaklarında kullanılan demir manivela.

Pâlíchon, ne [s] (laubaliyane) Biraz solgun. Soluk.

Palier [ez] Merdiven sahnlığı. Bir demiryolunuñ, bir yoluñ ufki kıtası : sahnlık. (makine) Mihver mesnedi, mesnet. Mihver yuvası, yatağı.

Palification [es] Kazıklar-la takviye.

Palifier [fte] Bir araziye kazıklar-la takviye itmek.

Palikare veya **Palicare** [ez] Yunan milis askeri. Palikarya. Has Yunanlı. (mec) Kaba dayı.

Palindrome [ez-s] (ed) Kalb-i müstevi veya maktub-ı müstevi denilen sanat-ı bediye : sağdan sola, soldan sağa aynı suret-le okunan mısra.

Palingénésie [es] Hakiki veya zahiri ölümünden soñra tekrar dirilme, hayata davet. (mec) Müceddit.

Palinod [ez] (ed) Terkiib-i bent, terci-i bent. Cemiyet-i edebiye.

Palinodie [es] Şairiñ ilk hissiyatını tekzip ve inkar itmek suret-ile inşat ittiği manzume. Sevilen veya yapılan şeyi ret ve inkar.

Pâlır [fl] Sararmak, solmak. **faire** – Soñ derece korkutmak. **son étoile pâlit** – Nüfuz ve itibarı azalıyor. (ft) Sararmak. Soldurmak.

Palis [ez] Vetet, kazık. Şarampol kazığı. Kazık çit. Şarampol siper-le muhat-ı mahal.

Palissade [es] (as) Şarampol siperi; şarampol kazığı.

Palissadement [ez] Şarampoller-le kazıklar-la ihata itme.

Palissader [fte] Şarampoller-le kazıklar-la kazık çit-le ihata itmek.

Palissage [ez] Ağaçları çardağa, duvara yatırmak için budama ameliyatı.

Palissandre [ez] (nb) Yeñi dünya plesenk ağacı.

Palissant, e [s] Solan, sararan.

Palisser [fte] Ağaç dallarını ispalyaya bağlamak.

Palisson [ez] Debbağ müştəsi.

Palissonner [fte] Debbağ müştəsi üzerinde deriyi yumuşatmak.

Paliure [es] (nb) Yaban ünnabi.

Palixandre [ez] **Palissandre** kelimesine müracaat.

Palladisme [ez] Şeytana tapma.

Palladium³²² [ez] (k) Pek kabil intırak, pek sert nev beyaz maden : palladyum. (mec) Teminat, emniyet.

Pallaque [es] Kadim-i Yunanistan'da kapatma, müstefreşe. Adi fahişe.

Pallas [ez] Esatir-i Yunani'de harp ilahesi. (hey) Palas seyyaresi.

Palléal, e [s] Mebhasü'l-asdafta : Burnusi.

Palliatif [s] Tesiri muvakkat veya pek az olan, mümevveh. (ez) Muvakkat bir tesiri haiz, avutucu çare, ilaç. Tedbir-i muvakkat.

Palliation [es] (t) Temvih. Muvakkaten teskin itme.

Pallier [fte] Fena bir şeyi iyi surette göstermek. Şifayap itmeksizin muvakkaten teskin itmek.

Pallium [ez] Eski Yunanlılarıñ geniş mantosu.

Palma-christi [ez] (nb) Hırva.

Palmaire [s] (tşr) El ayasına ait, müteallik. Keffi. Rahi.

Palmarés [ez] Bir mektepte tevzi-i mükafat cetveli.

Palmarium [ez] Hurma ağaçlarıñ ekildiği ser.

Palme [es] Hurma dalı. (mec) Nişane-i zafer. **rempoter la** – Bir muharebede, münakaşada galebe itmek.

Palme [ez] Eski Romalılarda tul ölçüsü : 22,5 santimetre.

Palmé, e [s] (nb) Kefi. (ta t) Kaz, ördek ve emsali hayvanatıñ ayakları gibi

³²² Sözlükte “Pallodium” şeklindedir.

parmakları ince bir deri ile yekdiğerine merbut ayaklara denir.

Palmer [ez] Madenleriñ sahnını ölçmeye mahsus tornacı aleti.

Palmer [fte] İnceltmek, cesamet-i mutadeye getirmek. Madenleriñ kutrunu ölçmek. Dikiş iğneleriñ başlarını yassılamak.

Palmeraie [es] veya **Palmerier** [ez] Hurmalık.

Palmette [es] Hurma şeklinde tezyinat. İspalya şeklinde dikilmiş ağaçlara dallarını mütenazıran yaparak virilen şekil.

Palmeur, se [e] İğne başlarını yassılatan adam.

Palmier [ez] (nb) Hurma ağacı. (ez cm) Fasile-i nahliye.

Palmiforme [s] (nb) Kefü'ş-şekl.

Palmilobé, e [s] (nb) Mefsus rişi.

Palmiparti, ite [s] (nb) Maktu kefi.

Palmipède [s] (ta t) Rahiyü'r-ricl. (ez cm) Rahiyü'r-ricl fırkası.

Palmi-phalangien, ne [s] (tşr) Adale-i rahiye-i selamiye.

Palmiséqué, e [s] (nb) Meşruh kefi.

Palmiste [ez] (nb) Tepesinde lahanaya beñzeyen meyvesi olan hurma ağacı.

Palmite [ez] (nb) Hurma ağacınıñ, uvzu, iliği.

Palmitine [es] (nb) Nahleyn. Palmitin.

Palmure [es] Kaz, ördek ve emsali tuyuruñ yapraklarını birbirine rabt iden zar gibi ince deri.

Palombe veya **Palonne** [es] Yabani güvercin.

Palombette [es] (nb) Ekle salih bir nev mantar.

Palombin [ez] İnce kumlu eski beyaz mermer.

Palon [ez] Balmumu, iç yağı vesaireyi karıştırmaya mahsus ağaç maplak.

Palonnier [ez] Araba falakası.

Palot [ez] Kaba saba adam.

Palot [ez] Dar oluklu bel.

Pâlot, te [s] Solgunca, solukça.

Paloter [fte] Kumu, toprağı oluklu bel ile bellemek.

Palpabilité [es] Kabiliyet-i lems. Bedahet.

Palpable [s] Kabil-i lems. (mec) Bedihi. Aşıkâr, ayan.

Palpablement [h] Bedihi, aşıkâr surette. (az müstameldir)

Palpation [es] El ile yoklama. Muayene-i bi'l-yed.

Palpe [es] (hayv) Alet-i lamise, melmas.

Palpébral, e [s] (tşr) Cefni, göz kapaklarına müteallik.

Palpébrite [es] (t) İltihab-ı cefn.

Palper [fte] El ile yoklamak; hafifçe temas itmek, dokunmak. (laubaliyane) Para almak.

Palpeur, se [s] (hayv) Melmesin fasilesi.

Palpicornes [ez-cm] (hayv) Zü'l-karn-ı lamise fasilesi.

Palpitant, e [s] Titreyen, muhteliç, çarpan. (mec) Pek merak-aver. Heyecan-bahş. (ez) (argo) Kalp.

Palpitation [es] (ta t) Halecan, raşe. Titreme. Yürek çarpıntısı, helecan-ı kalp.

Palpiter [fte] Çarpmak, titremek. Raşedar olmak. Halecana gelmek. Pek ziyade müteheyyiç olmak. (mec) Canlı gibi durmak.

Palplanche [es] Temel sereni. Maden galerilerinin kaplama tahtası.

Paltoquet [ez] Kaba, meziyetsiz, seciyesiz adam.

Paludéen, ne [s] Merzagi. **fièvre – ne** Humma-yı merzagiye. Bataklıkta yetişen.

Paludicole [s] Bataklıkta yaşayan.

Paludier [e-sz] Memlehadada çalışan işçi.

Paludine [es] (hayv) Bataklıklarda yaşayan bir nev helezon.

Palus [ez] (s okunur) Bataklık.

Palustre [s] Bataklıkta yetişen veya yaşayan, merzagi.

Pâmé, e [s] Bayılmış.

Pâmer [fl] ve **se Samer** [ft] Bir heyecan veya fart-ı tesir-le bayılmak. (mec) Doña kalmak, kendinden geçmek. (çelik hakkında) Fazla teshin neticesi suyunu kayıp itmek.

Pâmoison [es] Bayılma, istiğrak, iğma.

Pampa [es] Cenubi Amerika'da ot-la mestur vasi ova, sahra.

Pampe [es] (nb) Ekin yaprağı.

Pamphlet [ez] Hicviye. Hicviyename.

Pamphlétaire [ez] Hicviyenüvis.

Pamphlétarisme [ez] Hicviyecilik.

Pampiniforme [s] Asma yaprağı şeklinde.

Pamplemousse [ez] (nb) Kız memesi denilen portakal ağacı.

Pampre [ez] Asma dalı, asma hevengi.

Pan [ez] Etek, zeyl. Damen. (mima) Bina sathı. Duvar kıtası. – **coupé** Zeyli-maktu, hamail. – **de comble** Sakf kenarı. – **de bois** Bağdadi duvar hatılları. Altın miktarını takdir için kullanılan saçtan madenci tablası.

Pan [hd] Pan! Tak! Pat! Bom!

Pan [ez] Ziraat, çobanlar mabudu.

Panabase [es] (mima) Gümüşü bakır.

Panaceau [ez] Havai fişegiñ uzun değneği.

Panacée [es] (sayde) Deva-yı kül.

Panache [ez] Sorguç. Karyola tepeliği. (mec) Parlak, cafcaflı şey. Kilise avizesiniñ üst kısmı. (mima) Tiriz. **faire** – Atıñ başı üzerinden düşmek. Gidonuñ üstünden tepe taklak düşmek (bisiklette).

Panache [es] Dişi tavus kuşu.

Panaché, e [es] Mütelevvin, renk-amiz, alaca. Mahlut, karışık.

Panacher [fte] Sorguç takmak. Muhtelif renkler-le tezyin etmek. **se** – Sorguç takınmak. Muhtelif renkler almak.

Panacher [ez] Sorguççu.

Panachure [ez] Renkli zemin üzerinde, diğer renkli leke, çizgi.

Panada [es] Tirit. (argo) Sefalet. Çirkin, sefil, menfur adam. (amiyane) **être dans la** – Sefalet, ihtiyaç içinde bulunmak. (mec) Halim. Yumuşak.

Panader [ft] (se) (tavus hakkında) Kabarmak. (mec) Azamet taslamak. Böbürlenmek. Horozlanmak.

Panage [ez] Domuzu otlatma.

Panaire [s] Ekmeye müteallik.

Panais [ez] (nb) Yabani havuç.

Panama [ez] Cenubi Amerika'da yetişen bir ağacın yapraklar-ile örülen gayet yumuşak şapka : panama, hasır şapka.

Panaméricanisme [ez] Amerikalılık; Amerika hükümeti teşkil iden an-asıl Amerikalı akvamın, düvel-i saire hakimiyet-i mülkiyesini kabul itmemek desturu. Amerika Amerikalılarındır akide-i siyasesi.

Panaméricaniste [s] Amerikalılığa müteallik. (ez) Amerikalılık akide-i siyasiye taraftarı.

Panamien, ne [e] Panamalı. Panama'da yetişen.

Panard, e [s] Ayakları dişleri dönük, it elli (et).

Panaris [ez] (t) Dolama, dahis.

Panasserie [es] Paris'te francalacılık

Panatague [es] (nb) Yapışkan otu.

Panatella [ez] İnce ve uzun Havana sigarası.

Panax [ez] (nb) Jensenin fidanı.

Panca, Panka [ez] Memalik-i harrede tavana takılan ve ipler-le tahrik edilerek vantilatör vazifesi gören bezli büyük bir çerçeve.

Pancarpe [ez] (mima) Çelenk ve meyve şeklinde tezyinat-ı mimariye.

Pancarte [es] İlanname, duvar ilanı. Büyük kıtada matbu veya yazılı kağıt. Evrak vazına mahsus dosya. İhbar mektubu. Kapıcıların gelen ziyaretçilerin isimlerini yazdıkları defter. Virgi ve resum miktarını gösteren ilan.

Panchrest [s] (t) Deva-yı kül mahiyetinde olan. (es) Deva-yı kül.

Panclastite [es] Bir nev madde-i infilakiye. Panklastit.

Pancréas [ez] (tşr) Levzül-mide, özden, pankreas.

Pancréatique [s] Pankreasi. **suc** – Usare-i pankreasiye.

Pancréatite [es] (t) İltihab-ı pankreas.

Panda [ez] Hindistan'ın dağlık kısımlarına yaşayan bir nev ayı.

Pandanées [es-cm] (sayde) Pandanya fasilesi.

Pandémie [es] (t) Mahalli salgın.

Pandémonium [ez] Cehennemın muhayyel payitahtı. (mec) Ahlaksızlık ve rezalet merkezi olan mahal.

Pandiculation [es] (t) Gerinme. Esnerken gerilme. Teferrüş.

Pandiscope [ez] Bir resim veya şekli aks ittirmeye mahsus alet. Makesül-eşkal.

Pandore [es] (mec) **boite de** – Güzel ve cazip bir suret-i zahire altında birçok felaket ve mesaihin membaı olan veya olabilen şey : memba-i felaket ve mesaip.

Pandour [ez] Jandarma. Macar askeri. (mec) Kaba, zalim adam. Yağmagir.

Pandynamomètre [ez] Bir metruk mihaniki mesaisini tayine mahsus dinamometre.

Pané, e [s] Dövülmüş ekmeğe batırılmış.

Panégyrique [ez] Methiye. İfrat derece medh ve sitayiş.

Panégyrisé, e [s] Medh ve sitayiş idilmiş, idilen.

Panégyriser [fte] Bir medhiyename ile medh ve sitayiş itmek.

Panégyriste [ez] Methiyenüvis. Meddah, sitayişhan.

Paner [fte] Dövülmüş ekmeğe veya peksimete batırmak.

Panerée [es] Bir sepet dolusu. Bir sepetlik.

Paneterie [es] Büyük dairelerde ekmeğin hızı idildiği mahal.

Panetier [ez] Bir cemaatte, bir büyük dairede ekmeğe memuru, ekmeğe başı.

Panetière [es] Ekmek torbası. Dağarcık. Ekmek dolabı.

Paneton [ez] Ekmekçilerin bir ekmeğe hamur koydukları içi astarlı sepet.

Pangenèse [es] Darven³²³'in hadisat-ı hayatiye nazariyesi.

Pangermanique [s] Cermen ittihadına müteallik.

Pangermanisme [ez] Cermen ittihadı.

Pangermaniste [s] Cermen ittihadına müteallik. (e) Cermen ittihadı taraftarı.

Pangolin [ez] (hayv) Derisi sert pullu kaya kertenkelesi, keleri.

Panhellénine, ne veya **Panhéllénique** [s] Bütün Yunanistan'a müteallik, mensup.

Panhellénisme [ez] Yunan ittihadı.

Panhydromètre [ez] (fiz) Mayiatın sıklet-i izafiyesini tayine mahsus bir nev cihaz.

Panic (nik) veya **Panis (nis)** [ez] (nb) Karaca darı, cavras.

Paniconographie [es] Çinko üzerine kabartma hak itmek sanatı.

Panicule [es] (nb) Çiçek salkımı. Sümbüle-i müteferria.

Paniculé, e [s] (nb) Salkım şeklinde; salkım şeklinde çiçekleri havi.

Paniculiforme [h] Salkım şeklinde.

Panier [ez] Sepet. Bir sepet dolusu. Sazdan mamul arı kovanı. – **roulant** Küçük çocukları yürütmek için sepet araba. (amiyane) Hapishane arabası. (mec) – **percé** Müsrif adam.

Panifiable [s] Ekmek yapılabilir.

Panification [es] Ekmek yapma.

Panifier [fte] Ekmek yapmak.

Panique [s] **terreur** – Ani ve esassız havf ve hiras. (es) Nagehani havf ve dehşet, telaş. Heyecan-ı umumi.

Panislamisme [ez] İttihad-ı İslam.

Panlexique [ez] Kamus-ı umumi. (az müstemeldir)

Panmagique [s] **carré** – Sihirbazların, üfürükçülerin yazdıkları vefk.

Panne [es] (amiyane) **être dans la** – Sefalet içinde olmak. (tiya) Fena rol.

³²³ Darwin.

Kaba kadife. (bhr) Bir geminiñ yelkenleri. **en** – Yelkenleriñ faça olması. (amiyane ve mecazen) Bir otomobil veya bisikletiñ arızı olarak durması.

Panne [es] Domuzuñ bazı hayvanatıñ iç yağı. Çekiciñ çatallı sivri tarafı. (mima) Aşık, mahya kirişi.

Panné, e [s-e] (amiyane) Parasız, meteliksiz.

Panneau [ez] Çerçeveniñ cam evi. (mima) Kitabe. (nkş) Safiha. Kapı aynası. Bir taşıñ profilini çizmeye mahsus kalıp. Oymalar-la müzeyyen kitabe, levha. (mec) Tuzak. Resim çerçevesi. (bhr) Ambar kapağı. (as) Teğelti. Tavşan ağı. Tavşan tuzağı. **tomber dans le** – Aldanmak.

Panneutage [ez] Ağ, tuzak ile hayvanat avlama. Bir araba kitaplarıñıñ, çerçeveleriñiñ mecmuu.

Panneauter [fte] Ağ, tuzak-la avlamak.

Panner [fte] Bir çiçeğiñ çatallı sivri uc-ile kazmak, oymak. Çukulatmak. (bir kitabeyi, levhayı) Bez-le silmek.

Panneresse [es] Uzunluğuna konulan taş, tuğla.

Panneton [ez] Anahtar dili, dişi. Pencere sürmesiniñ kolu.

Pannicule [ez] (tşr) Nesc-i hücrevi-yi tahtü'l-cilt.

Pannoir [ez] Toplu iğne başını yapmaya mahsus çekiç.

Pannus [ez] (**nuss**) (t) Göz dumanlanması, seyl.

Panonceau [ez] Dava vekilleriniñ, katip adlleriniñ kapıları üzerindeki levha.

Panoplie [es] Esliha arması. Esliha takımı. Bir şovalyeniñ zırh takımı.

Panoptique [s] Bir bakışta bütün dahli görülebilecek vech-le inşa idilmiş binaya denir.

Panorama [ez] Manzara-i umumiye. Panorama. Böyle bir manzara arz iden büyük resim. Bu resmi muhtevi bina. (mec) Zihnen tecessüm ittirilen, tahayyül olunan hadisat-ı maziye.

Panoramique [s] Panoramayı andıran, panoramaya beñzeyen.

Panorographe [ez] Manzaranüvis.

Panorpe [es] (hayv) Akrep sineği denilen bir sinek.

Panphobie [es] Her şeyden korkmadan ibaret bir nev manevi hastalık. Havfu'l-ekl.

Pansage [ez] At ve emsaliniñ tımarı.

Panse [es] Hayvanat-ı mücterreniñ işkembesi. Karın, batn. Bir kabıñ, bir şişeniñ karnı. Bazı harfleriñ çanağı müdevver kısmı.

Pansement [ez] Yaranıñ temizlenip sarılması, pansuman, tımar.

Panser [fte] Yaraya ilaç koyup sarmak, pansuman yapmak. Tımar itmek. Teskin, teselli, tahfif itmek. Beygiri tımar itmek.

Panseur, se [s-e] Pansuman yapan, tımar iden adam.

Panslave [s] Bütün Slavları şamil olan.

Panslavisme [ez] Slav ittihadı.

Pansophie [es] İlm-i külli.

Panspermie [es] veya **Panspermisme** [ez] Buzuriyye-i külliye.

Pansu, e [s-e] İri karınlı. Pek şişman.

Pantagruéliser [fl] Çok yiyip içmek. Gamsız, şen ve şatır yaşamak.

Pantagruélisme [ez] Çok yiyip içerek gamsız yaşama.

Pantagruéliste [e-s] Bol bol yiyip içerek hiçbir şeyi düşünmeyen adam. Gamsızlık ve boğaz düşkünlüğünü tavsiye iden adam.

Pantalon [ez] Pantolon don.

Pantalonnade [es] Gülünç ve kaba tuhaflık. (mec) Riyakarlık. (mec) Dalkavukluk.

Pantalonné, e [s] Pantolonlu, pantolon giymiş.

Pantalonnier, ère [e-s] Pantolon yapan, diken erkek veya kadın.

Pante [ez] (argo) Gülünç adam. Kolayca soyulabilen adam.

Pantelant, e [s] Zahmet-le nefes alan, sık sık teneffüs iden. Müteheyyiç. Titreyen.

Pantélégraphe [ez] Mürsele merkezinde yapılan yazılan yazıyı, yapılan resmi, ahize merkezinde aynen husule getiren telgraf aleti.

Pantélégraphie [es] Her nev yazı ve resimleri elektrik vasıtası-la nakl ve irsal eyleme.

Panteler [fl] Şiddet-le ve güçlük-le daraban itmek, çarpmak. (mec) Şiddetli, müellim bir heyecan-ı hissetmek.

Pantellement [ez] Şiddet-le çarpma, daraban, halecan, teheyyüç-i şedit.

Pantène veya **Pantenne** [es] Meyve kurutmaya mahsus saz sepet. Kuş tutmaya mahsus şakuli ağ. (bhr) **en** – Karmakarışık.

Panthéisme [ez] (fls) Vücutiye. Vahdet-i vücudiye.

Panthéiste [s] Vücutiye meslek felsefesine müteallik. (e) Vahdet-i vücuda inanan adam. Vücutiye meslek-i felsefisi taraftarı.

Panthéologie [es] Müşrik mabutlarının tarihi.

Panthéon [ez] Kadim Yunan ve Roma mabedi. Bir memleket mabutlarının heyet-i mecmuası. Medfen. Meşair-irical-i aleyh.

Panthéoniser [fte] (laubaliyane) Tazim ve tebcil itmek.

Panthère [es] Pars. (mec) Hiddetli, gazup, mütehevvir adam.

Panthérine, e [s] Kaplan postu lekeleri gibi büyük lekeler havi.

Panthèse [es] Çengelli ufki demir çubuk.

Pantière [es] Şakuli gerilen kuş ağ : patalya.

Pantin [ez] Kukla. (mec) Gülünç etvar ve vaziyet alan adam. Çabucak fikir değiştiren adam. İradesi, iktidarı münselip adam.

Pantine [es] İpek çileleri paketi.

Pantiner [fte] İpek çilelerini, yumaklarını paketlemek.

Pantinois, e [e-s] (argo) Parisli.

Pantographe [ez] Her nev resim istinsahına husus-ı alet. Harita ve resimleri büyültmek ve küçültmeye mahsus alet : pantograf.

Pantographie [es] Pantograf-la resim büyültmek ve küçültmek sanatı, usulü.

Pantographiquement [h] Pantograf ianesi-le.

Pantoire [es] (bhr) Kamçı.

Pantois, e [s] Valih, hayran, müteahayyir.

Pantomètre [ez] Zaviyeleri ölçmeye, amutları tenzil itmeye mahsus alet : pantometre.

Pantomime [ez] Pandomima aktörü, pandomimacı. (mec) Mukallit. (es) Pandomima.

Pantomimer [fte] Etvar u evzaa ile taklit etmek.

Pantophage [s] Her nev yemeği, gıdayı yiyen.

Pantophagie [es] Her nev yemeği, gıdayı yemek itiyadı.

Pantophobe [s] Haifü'l-ekl.

Pantophobie [es] (t) Havfu'l-ekl.

Pantouflard [ez] (laubaliyane) Sakin ve vaktini evinde terlik giyerek geçiren adam.

Pantoufle [es] Terlik. İç tarafı dış taraftan daha kalın at nalı. **en** – Sıkılmaksızın, müsterihane.

Pantoufler [fl] Laubaliyane, ulu orta lakırdı söylemek, teklifsiz musahabelerde bulunmak. Abuk sabuk söylemek. Müteaddit teşebbüsatta, müracaatta bulunmak.

Pantouflerie [es] Laubaliyane musahabe; abuk sabuk lakırtılar söyleme. Terlikçilik.

Pantoufler, ère [e] Terlikçi. (mec) Saçma sapan sözler söyleyen, yavegu, matuh.

Panure [es] Kızartılacak etiñ üstüne ekilen dövülmüş ekmek.

Panurge³²⁴ [ez] Yedek dizgini.

Paon [ez] (**pan**) Tavus kuşu. Bir nev kelebek. (mec) Mütekebbir. Mağrur adam.

Paonne [es] (**pan**) Dişi tavus kuşu.

Panneau [es] (**pa-no**) Tavus kuşu yavrusu.

Paonner [fl³²⁵] (**pa-né**) (laubaliyane) Azamet taslamak. Gururlanmak. Çalım satmak, gurur ve azamet-le yürümek. (mec) Mezayasını, müzeyyatını azamet-le teşhir etmek.

Papa [ez] Çocuk lisanında : baba. (laubaliyane) Yaşlı, şen, şişmanca, saf adam. **a la** – Baba yanı, sıkılmaksızın bila-fütür, telaşsız.

Papable [s] Papaya intihap olunabilir.

Papale, e [s] Papaya müteallik, ait.

Papalin, e [s] Papanın taht-ı tabiyetinde bulunan. (ez) Papa taraftarı, papa askeri.

Papaz [ez] (**pass**) Şark Hristiyanlarının rahiplere verdikleri isim : papaz.

Papauté [es] Papalık papa idaresi.

Papaver [ez] (**ver**) Haşhaş.

Papaveracées [es-cm] (nb) Haşhaşıye fasilesi.

Papavérine [es] (k) Haşhaşın.

Papaye [es] (**paie**) Papaya denilen kavun.

Papayer [ez] (**pai**) Papaya denilen kavun ağacı.

Pape [ez] Papa. Layuhti, büyük bir nüfuz-ı manevi sahibi mukaddes adam.

³²⁴ Sözlükte "Panurage" şeklindedir.

³²⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Papefigue [ez] Mutelizeden olan adam.

Papegai (ghé) veya **Papegeai (je)** [ez] Papağan (eski kelime). Hedef makamında bir sırtığı üstüne konulan yapma kuş.

Papegot [ez] (laubaliyane) Papa taraftarı. Papaya tabii.

Papelard, e [s-e] Riyakar, sahte sufi, mürai.

Papelarder [fl] Mürailik. (ft) Aldatmak için müdahene, temelluk, riya.

Paperasse [es] Lüzumsuz ve ehemmiyetsiz kağıt, yazı, kapıt parçası.

Paperasser [fl] Lüzumsuz şeyler yazmak, karalamak. Ehemmiyetsiz kağıtları karıştırmak.

Paperasserie [es] Lüzumsuz ve ehemmiyetsiz kağıt parçaları yığını. Kırtasiyecilik.

Paperassier, ère [s-e] Ehemmiyetsiz kağıtları seven, karıştıran, kullanan adam.

Papeterie [es] Kağıt imali. Kağıt imalathanesi. Kağıt ticareti. Kağıtçılık. Yazı edevatına mahsus çekmece.

Papetier, ère [e] Kağıtçı, kağıt imal ve furuht iden adam. Kağıtçı dükkanı. (s) Kağıt satan.

Papicole [e] Papa hürmetkarı. Muhibbi.

Papier [ez] Kağıt. Varaka. **sur le** – Kağıt üzerinde, naziri olarak. – **timbré** Damgalı kağıt. Varaka-i sahihe. – **couché** Parlak kalın kağıt. – **velin** Takrirlilik kağıt. – **pelure** Gayet ince kağıt. – **joseph** Gayet hafif, nim-şeffaf kağıt, tükürük kağıdı. – **calque** veya – **à calquer** Saman kağıdı. – **buvard** Sünger kağıdı. – **de musique** Nota kağıdı. – **de**

verre Cilalamaya mahsus cam kağıdı, zımpara kağıdı. Senet, poliçe. – **court** Kısa vadeli senet. -- **long** Uzun vadeli senet. (cm) Pasaport, evrak, hüccet, gazete, evrak-ı havadis. – **éméri** Zımpara kağıdı. – **teinture** veya – **peint** Duvar kağıdı. – **parchemin** Parşömen kağıdı. – **tue** – **mouche** Sinek kağıdı. – **marbré** Ebrulu kağıt. – **filtre** Süzgeç kağıdı. – **réactif** Miyar kağıdı. – **de soie** İpek kağıdı. – **maché** Tazyik idilerek sertleştirilmiş kağıt. **rame de** – Kağıt topu. **main de** – Kağıt destesi. **feuille de** – Kağıt tabakası.

Papier-monnaie [ez] Varaka-i nakdiye, kaime.

Papillonacé, e [s] (nb) Feraşi.

Papillonacées [es-cm] (nb) Feraşi fasilesi.

Papillaire [es] (tşr) Meme şeklinde küçük kabarcıkları olan : huleymi.

Papille [es] (tşr) Huleyme.

Papillé, e [s] Huleymeleri havi.

Papilleux, se [s] Huleymatı ihtiva iden.

Papillifère [s] Hamil-i huleymat.

Papilliforme [s] Huleyme şeklinde.

Papillite [es] (t) İltihab-ı huleymat. Dildeki kabarcıkların iltihabı.

Papillome [ez] (t) Verem-i halime. Seretan-ı huleymi.

Papillon [ez] Kelebek. Pervane. (mec) Hafif, mütelevvin fikir. – **s noirs** Hüznengiz efkar. (bhr) Baca kapağı. Giz yelkeni. Yassı bir ışık viren gaz memesi. Karine ilan mahiyetinde olarak bir gazete, kitap vesaireniñ baş tarafına derç olunan fikra. Lastiki tekerlek sepetine

tespite mahsus parça. Kulak : harita köşelerinde tafsilatına mahsus kısım.

Papillon, ne [s] Sebatsız, vefasız, mütelevvin, hercai.

Papillonnage [ez] Sebatsızlık, vefasızlık, hercailik.

Papillonnant, e [s] Sebatsızlık, hercailik, vefasızlık gösteren.

Papillonner [fl] (laubaliyane) Öteye beriye uçuşmak, bir dalda durmamak. Bir fikirde sabit kalmamak. Sebatsız, vefasız, mütelevvin olmak.

Papillonniste [ez] Bilhassa kelebeklerle mütevağgil tarih-i tabii alimi. Kelebekler mütehasısı.

Papillotage [ez] Gayr-i ihtiyari ve mütemadiyen göz kırpma. Gayet parlak bir şeyiñ veya bir rengiñ gözde husule getirdiği yorgunluk, kamaşma.

Papillotant, e [s] Göz kamaştırıcı, göz yorucu.

Papillote [es] Saçlarıñ kıvrıcık bir halde tutulmaları için üstüne saldıkları kağıt. Kıvrımlı kağıta sarılan şekerleme. Kebap yapmak için et sarılan yağlı kağıt.

Papillotement [ez] Gözü yoran, kamaştırıcı parlaklık.

Papilloter [fte] Kıvrırmak için saçları kağıt lülelere samak. (fl) Gayr-i ihtiyari ve mütemadi surette göz kırpmak. (nkş) Gözleri yoracak surette parlak renkleri havi olmak.

Papilloteur [es] Müteaddit demirli müdeverer marangoz küşteresi.

Papin [ez] Çocuklara mahsus haşlama, bulama.

Papion [ez] (hayv) Büyük Afrika maymunu.

Papisme [ez] Katoliklik.

Papiste [e] Katolik.

Papôlatre [ez] Muhalifleriñ Katoliklere virdikleri ism-i katolik.

Papotage [ez] Boş lakırdı gürültüsü.

Papoter [fl] Boş, lüzumsuz lakırtılar söylemek.

Pappe [ez] (nb) Bazı nebatatta tezehürden soñra husule gelen sazlık, kanzehe, tepelik.

Pappeux, se [s] (nb) Kanzeheli.

Pappifère [s] (nb) Hamil-i kanzehe.

Papule [es] (t) Hatata, bir nev kırmızı siğil.

Papuleux, se [s] (t) Hatati.

Papultforme³²⁶ [es] (nb) Hatata şeklinde.

Papyracé, e [s] Kağıt gibi ince vakuru olan, kırtasi.

Papyriforme [s] Kağıt şeklinde.

Papyrus [ez] Papirüs. Eski Mısırlıların kabuklarından kağıt yaptıkları bir nev ağaç : berdiyy, kevlan. Bu kağıtta yazılan eser.

Paquage [ez] Balıkları tuzlama, salamuraya koyma.

Pâque [es] Musevileriñ hamursuz bayramı.

Paquebot [ez] Yolcu posya vapuru.

Paquer [fte] Tuzlu balıkları fiçiya yerleştirerek tazyik itmek.

³²⁶ Sözlükte "Papnltforme" şeklindedir.

Paquerette [es] Büyük beyaz papatya.

Pâquerolle [es] (nb) Büyük papatya nevi.

Pâques [ez] Büyük paskalya. (es-cm) – **fleuries** Paskalyayı müteakip gelen pazar günü.

Paquet [ez] Paket, deste, demet, bohça. (laubaliyane) Fena giyinmiş adam. **faire son** – Gitmek. **donner à quelqu'un son** – Birini kovmak. **recevoir son** – Şiddetli tekdire duçar olmak. Posta vapuru. – **de mer** Büyük dalga.

Paquetage [ez] Paket yapma. Desteleme. Bohça yapma.

Paqueter [fte] Pakete koymak. Paket yapmak. Bohça yapmak.

Paqueteur, se [e] Paket yapan, paket bağlayan işçi.

Paquetier [ez] Satırları dizden ve bağlayan mürettip.

Paqueur, eresse [e] Tuzlu balıkları fiçiya istif iden işçi.

Pâquis [ez] Mera.

Par [hc] Dahilinde, içinde, arasında, ile, vasıtası-la, Tarafından, den. Nokta-i nazarından, namına, emr-ile. Bir tarafta, tarik-ile. – **conséquent** Binaenaleyh. – **trop** Pek ziyade. Pek fazla tutarak. **devers** Yanında, nezdinde. – **devers nous** Nezdimizde. – **devant** Önden. – **dessus** Üstünden; tercihen. – **derrière** Arkadan. – **ci – là** Şuradan buradan, ötede beride. – **devant notaire** Katib-i adl huzurunda. – **devant le juge** Huzur-ı hakimde.

Para [ez] Para.

Parabole [es] (ed) Kinayeli, temsil, teşbihe : **parler par – s** Kinayeli, kapalı söylemek.

Parabole [es] (h) Kat-i mükafi.

Parabolicité [es³²⁷] Kat-i mükafi şekli.

Parabolique [s] (h) Kat-i mükafi şekli suretinde olan. (ed) Kinayeli, teşbihli surette.

Paraboliser [fte] Kat-i mükafi şeklini virmek. Kinayeli, rumuzlu, teşbihli bir surette yazmak.

Paraboliste [ez] Remiz, kinaye, teşbih ile yazan muharrir.

Paraboloïde [ez] (h) Şibh-i kati mükafi.

Paraboréen, ne [s] Eskimo ırkına denir.

Paracentèse [es] (t) Bezl.

Paracentral, e [s] Merkez cihetinde kain. Kurbü'l-merkezi.

Paracentrique [s] (fiz) Mütesaviyü'l-merkez.

Parachevable [s] Kabil-i kemal, itmam.

Parachèvement [ez] İkmal-i tam. Tekemmül.

Parachever [fte] Tamam-ile ikmal ve itmam itmek.

Parachoc [ez] (şimendi) Siper-i müsademe.

Parachronisme [ez] Bir hadiseniñ zaman-ı vukuunu tarih-i hakikisinden soñra göstermekten ibaret hata-yı tarihiye.

Parachute [ez] Siper-i sukut.

³²⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Paraclet [ez] İtikad-ı Nasraniye göre ekanim-i selaseden ruhu'l-kudüs.

Paracletique [s] Ruh'u'l-kudüse ait.

Paraclose [es] (bhr) Sintine kapalı yuğu.

Paracousie [es] (t) Zaaf-ı sem.

Paracrotte [es] Araba terkerliği çamurluğu.

Paracyésie [es] Haml-i dahl-i rahm. (az müstameldir)

Paradactyle [ez] Kuşların parmaklarının yan kısmı.

Parade [es] Bir atın manejde veya cirit oyununda birdenbire durması. (as) Geçit resmi. Cündilik. Debdebe, nümayış, gösteriş, ziynet, tantana, ibraz, izhar. (eskrim) Müdafaa, darbeyi çelme. Halkı celp etmek için panayır tiyatrosunun kapısı önünde palyaçoların yaptıkları maskaralık. **de** – Süs, ziynet, gösteriş makamında. **lit de** – Rical-i aliyenin bade'l-vefat yatırılarak teşhir idildikleri yatak. **cheval de** – Alay atı. (amiyane) **défiler la** – Ölmek.

Parader [fl] Kullanmak, sevk ve idare etmek. Gösteriş yapmak. Kendini göstermek için çalım satmak. (bhr) Muharebe manevrası yapmak.

Paradière [es] Balık dalyanı.

Paradigalle [es] Cennet tavuğu denilen bir nev kuş.

Paradigme [ez] Misal, nümune, örnek. (sr) Emsile.

Paradis [ez] Cennet. Firdevs. (mec) Gayet latif, müferrih, cennet asa mahal. Saadet-i uzma. Tiyatro salonunun en üstündeki seyirci köşkü. **chemin de** – Dik yol. **oiseau de** – Cennet kuşu.

Paradiser [fte] Cennet asa bir hale getirmek.

Paradisique [s] Firdevsi, behiştî.

Paradisier [ez] Cennet kuşu.

Paradiste [ez] Panayır tiyatrosu paskalı.

Parados [ez] (istihka) Arka siperi.

Padoxal, e [s] Garip, garabetnüma. Dava-yı mücerrette bulunan.

Paradoxe [ez] Garibe. (mn) Kaziye-i münferide. Dava-yı mücerret. Harika, inanılmaz şey.

Paradoxer [fl] Garibeler yapmak. Harikalar göstermek.

Paradoxique [s] Garibeleri ihtiva iden.

Paradoxisme [ez] Cemü'l-azdat.

Paradoxologie [es] Garibelere ait eser, risale.

Paradoxure [ez] Hindistan'da bulunan bir nev misk kedisi.

Paradrome [ez] Üstü kapalı girinti veya talim mahali. Ezmine-i kadimede pehlivanların gülüştükleri kapalı mahal.

Parafe veya **Paraphe** [ez] İmzanın kıvrıntısı, helezoni kısmı, sah. İmza makamına kaim olan ismin ilk harflerinden mürekkep muhtasar imza.

Parafer veya **Parapher** [fte] Sah çekmek. İmza yerine muhtasar imza şeklini koymak. Muhtasar imza atmak.

Parafeu [ez] Ateş siperi : camcı fırınlarının nefesliği önüne yapılan küçük duvar.

Paraffinage [ez] Parafin sürme.

Paraffine [ez] Parafin.

Paraffiné, e [s] Parafin nevinden olan, parafinli.

Parafoudre [ez] Elektrik aletlerini havanın elektriğinden muhafazaya mahsus alet: bir nev siper-i saika aleti.

Parage [ez] Nesl, nesep, soy, aile, asıl, familya.

Parage [ez] (bhr) Sahil, yalı, havali, civar, semt, diyar.

Parage [ez] Madeni sathları cilalama. Dibağat. (bağcılık) Bağı kıştan evvel çapalama.

Paraglace [ez] Buz siperi. Gemileri buzların, cümudiyelerin sadmelerinden muhafazaya mahsus siper.

Paraglosse [es] (t) Teverrüm-i lisan.

Paragoge [ez] (sr) Bir kelimenin nihayetinde bir harf veya hece ilavesi, ilhak.

Paragogique [s] (sr) Mülhak.

Paragomphose [es] (t) İndimac-ı nakıs. Esna-yı tevellütte ceninin başının havsalaya tamam-ile girmemesi.

Paragrammatisme [ez] Seci yapma, tesci.

Paragramme [ez] Bir harf yerine diğerini kullanmaktan ibaret imla hatası.

Paragraphe [ez] Fıkra, bent. Madde, fasl, paragraf. Madde başı işareti (§).

Paragraphie [es] Kelime karışıklığı.

Paragrêle [s] (fiz) Doluyu yağmura tahvil itmeye mahsus bir topa denir.

Paraguante [es] Bir lutfuñ eda-yı şükür için takdim edilen hediye. Paragwatan.

Paragwatan [ez] (nb) Cenubi Amerika'nın, kabuğundan boya yapılan bir nev ağaç : paragwatan.

Paragueustie [es] (t) Kuvve-i zaikaniñ fesadı.

Paraître [fl] Görünmek, zuhur itmek. Karışmak, müdahale itmek. Beñzemek, gibi görünmek. Huzuruna çıkmak (mahkeme). Neşr idilmek, mevki-i intişare vaz olunmak. Mevcut olmak, yaratılmak. (mec) Parlamak, kendini göstermeye çalışmak, iştihar itmek. Tezahür itmek, belli olmak. **faire** -- Celp itmek, ibraz itmek, göstermek, neşr ü ilan itmek. Nazara arz itmek. **il paraît, il paraît que** Görünüyor, zan olunuyor ki. **il y paraît.** Görülüyor, aşikar. (ez) Görünüş, nümayiş, suret-i zahire, kılık.

Parajour [ez] Siper-i ziya.

Parakinésie [es] Harekat-ı iradiyede müşahede edilen az, çok intizamsızlık.

Paralalie [es] Bir şeyi ifade eden kelimeyi bulmaktaki müşkilattan ibaret dil dolaşması.

Paralipse [es] (ed) İğmaz, zımnem ifham. Eyyam, tevriye.

Paralique [s] Sevahil-i bahriyeye mahsus, müteallik.

Parallactique [s] (hey) İhtilaf-ı manzaraya ait, dair.

Parallaxe [es] (hey) İhtilaf-ı manzara.

Parallèle [s] Muvazi. Mütevazi. (mec) Müşabih, mütevazi, muvafık. (as) Hatt-ı muvazi, mütevazi. (istihka) Muvazi. (ez) Hatt-ı istivaya muvazi-i daire : daire-i mütevaziye. (ed) İki şahıs veya şey arasındaki müşabehet veya ihtilafı meydana koyan nutuk veya makale.

Mukayese-i ahval, mukayese suret-ile tetkik ve muhakeme.

Parallèlement [h] Muvazi olarak mütevaziyen. (mec) Müşabih surette.

Parallélépède [ez] (h) Menşur mütevariü'l-ızzal, mütevaziü'l-mustatilat.

Parallélique [s] Müşabih, muvazi.

Paralléliser [fte] Mütevazi, muvazi kılmak.

Parallélisme [ez] Tevazi, muvazilik, mütevaziyet. (mec) Müşabih surette, yürüme. İlerleme. (fls) Muvazatiye.

Parallélogrammatique [s] (h) Mütevaziü'l-ızzal şeklinde.

Parallélogramme [ez] (h) Mütevaziü'l-ızzal. – **de watt** (makine) Vattın mütevaziü'l-ızzalı.

Parallélographe [ez] Mütevazi hatlar çizmeye mahsus cetvel.

Parallélographie [es] Hutut-ı mütevaziye tersimi.

Paralogiser [fte] Mugayir akıl ve mantık suretinde muhakeme etmek.

Paralogisme [ez] Mugayir akıl ve mantık-ı muhakeme, fikir. Kıyas-ı fasit.

Paralysant, e [s] Felce uğratarak, muattal, hükümsüz bırakacak mahiyette olan.

Paralysateur, trice [s] Felce uğratan. Muattal, hükümsüz bırakan.

Paralyser [fte] Kötürüm etmek, felce uğratarak. (mec) Atalete mahkum etmek. Tecrit etmek. Hükümsüz, muattal bırakmak. İptal etmek. Hüküm ve kuvvetini gidermek, uyuşturmak. Sekteye uğratarak.

Paralysie [es] (t) Kötürümlük, felç. (mec) Sekte.

Paralytique [s-e] Mefluc, kötürüm. Felce müptela.

Paramagnétique [s] Havas-ı mıknatısiyeyi haiz.

Paramagnétisme [ez] Cazibe-i mıknatısiye. Cazibiyet-i mıknatısiye. Mıknatısiyet.

Paramètre [ez] Miktar-ı mutavassıt. Hatt-ı mutavassıt.

Paramétrique [s] Miktar, hatt-ı mutavassıtta mensup, müteallik.

Paramnésie [es] Sekte-i ifade; sekte-i hafıza. Teşevvüş-i zihn.

Paramont [ez] Geyik kafasınıñ tepesi.

Paraneige [ez] Kar siperi.

Parangon [ez] Nümune, örnek, misal. Kıyas, teşbih, mukayese. Kusursuz elmas, inci. İki nev matbaa harfi.

Parangonner [fte] (taba) Puntoları muhtelif harfleri birbirlerine oycak vech-ile tertip etmek.

Parant, e [s] Tezyin iden, süsleyen.

Paranymphe [ez] Sağdıç. Kirveye refakat iden genç. Paris darülfünununda icazet alacak namzetlere refaket iden adama denir. Medh, sitayiş.

Paranymphes [fte] Medh ve sena etmek. Sitayişte bulunmak.

Parapegme [ez] Evailde halka ilan edilmek istenilen kanunları, emirleri, ahval-i nücumiyyeyi üstüne hak ittikleri levha.

Parapet [ez] (istihka) Siper, barbata. Parmaklık, korkuluk (köprü vesaire).

Parapétale [ez] (nb) Sahife-i tüveyciye.

Paraphasie [es] Kelimeleri, mana-yı hakikilerinden başka manaya kullanmaktan ibaret dalalet-i kelim.

Paraphernal, e [s] Bir kadınıñ, cihandan hariç olarak mutasarrıf olduğu emval ve emlake denir.

Paraphimosis [ez] (t) Tazyiki halefi.

Paraphonie [es] (t) Savt-ı reddiye. Sedalarıñ fena surette telaffuzu.

Paraphrase [es] Tavzih, tefsir, tafsil, uzun söz, nutuk. (laubaliyane) Fena, yañılmış mana virme, tefsir itme. Su-i tefsir, su-i mana.

Paraphraser [fte] Şerh, tefsir, tavzih, tafsil itmek. (mec) Tatvil, itnap itmek. Uzatmak.

Paraphraseur, se [e] Uzun sözler söyleyen, tatvil-i kelim iden adam.

Paraphraste [ez] Şarih, müfessir.

Paraphrastique [s] İtnaplı, tafsilli, şerhli.

Paraphyse [es] (nb) Hayt-ı akim. Hayt-ı mahcup.

Paraphlégie [es] (t) Felc-i esfel.

Paraplexie [es] (t) Felc-i vücut.

Parapluie [ez] Yağmur şemsiyesi.

Parapoplectique [s] (t) Sekte-i kazibe duçar olan.

Parapoplexie [es] (t) Sekte-i kazibe.

Parasange [es] Eski İranlılarıñ (5200) metreden ibaret tul ölçüsü : ferseng, fersah-ı kadim.

Parascène [es] Musevilerde cuma günü. Hristiyanlarca Hazret-i İsa'niñ vefatınıñ sene-i devriyesi olan mukaddes cuma.

Parasélène [es] Kameriñ etrafındaki daire-i muziye.

Parasitaire [s] Tufeyli. **castration** – İhsa-yi tufeyliye.

Parasite [ez] Dalkavuk, kase-lis. Tufeyli. (nb ve hayv) Piç, tufeyl. (s) Tufeyli. (ez-sn) Fazla, zait, ziyneti bozan.

Parasiticide [s] Tufeyli öldüren. (ez) Tufeyliyatı öldüren ilaç.

Parasitifère [s] Hamil-i tufeyl.

Parasitique [s] Tufeyli. Kase-lisliğe mensup, müteallik.

Parasitisme [ez] Kase-lislik. Tufeylilik. Tufeyliye.

Parasitologie [es] Mebhasü'l-tufeyliyat.

Parasol [ez] Şemsiye. Şemsiye şeklinde şey.

Parasoleil [ez] Objektif çerçevesiniñ harici adesesini ziya-yı şemsten muhafaza iden siperli kısmı. Siper-i şems.

Paratitlaire [ez] Kavanin metnini muhtasaran şerh iden adam, şarih.

Paratitle [ez] Hülasa-i mecmua-i kavanin. Bir kanunuñ muhatasar şerhi.

Paratonnerre [ez] Siper-i saika. (mec) Kendisine kıskanç bir zevciñ şüpheleri tevcih idilen adam.

Paratrimme [ez] (t) İhmirar-ı zagti.

Paratuberculeux, se [s] (t) Şeklen verem mikrobuna beñzeyen basillere denir.

Paratuberculose [es] Verem arazına müşabih-i araz gösteren va fakat başka bir mikrobuñ tesir-ile husule gelen maraz : verem-i kazip.

Paratyphique [s] Şeklen tifo mikrobuna beñzeyen bir basile denir.

Paratyphoïde [es] Şibh-i tifoidi; tifoidi-i kazip.

Paravalanche [es] Çığ siperi.

Paravent [ez] Paravana, siperlik. (mec) Gizleyen veya himaye iden adam veya şey.

Parbleu [hd] Huda-i alim! Acayip! Vallah! Tuhaf şey!

Parc [ez] Park, koruluk, saydgah sığırların semizletilmesine mahsus etrafı hendekler-le muhat mera. Ağıl, mandıra, balıkava, dalyan. Memlahalarda tuz tavlasi. (as) Park.

Parcage [ez] Koyunları ağıla koyma. Koyun gübresi-le toprağın kuvve-i imbatiyesini artırma.

Parcelaire [s] Parça parça basılmış (iş). Parçalara ayrılmış. **cadastre** – Her arazi veya emlakın ayrı ayrı mesahası-la yapılan tahrir-i emlak.

Parcelarité [es] Küçük aksama ayrılmış olma. Parça parça olarak yapılmış bulunma.

Parcelle [es] Küçük parça, parçacık, kıta.

Parcellement [h] Küçük parçalar halinde.

Parceller [fte] Parçalara ayırmak, taksim etmek.

Parce que [hr] Zira, çünkü, diği ve diği için. **par ce que** Şey ile, şeyden. (ez) Sebep, illet.

Parchasser [fte] Vahşi av hayvanını köpekler-le takip ittirerek avlamak.

Parchemin [ez] Tirşe, üzerine yazı yazmak için ihzar idilen deri. (mec) (cm) Unvan-ı asalet. **visage de** – Solgun sarı, kuru surat.

Parcheminé, e [s] Tirşeye beñzeyen.

Parcheminer [fte] Tirşeye müşabih bir hale getirmek.

Parcheminerie [es] Tirşecilik, tirşe imalethanesi.

Parchemineux, se [s] Tirşeye müşabih; tirşe nevinden.

Parcheminier, ère [e] Tirşe yapıp satan adam.

Parcimonie [es] İdare, buhl, imsak.

Parcimonieusement [h] Müfrit surette idare iderek, bahilane, imsak ile. Mümsikane.

Parcimonieux, se [s] Mümsik, bahil, çok idareli.

Par-contre [ez] Senedat-ı ticariye mübadelesi.

Par-corps [ez] Deyn içinde hapis, medyuni hapsen tazyik.

Parcourir [fte] Tamam-ile gezip dolaşmak. (şehir) Bütün boyunca kat itmek. (yol) (mec) Sürat-le gözden geçirmek. Zihnen önünden geçirmek.

Parcours [ez] Mecra, yol, güzergah. Ray-ı müşterek hakkı.

Pard [ez] (hayv) Pars ve pelenge virilen isim.

Pardalote [es] Avusturalya vasati Afrika'nın bir nev küçük saksaganı.

Pardessus [ez] Pardösü.

Pardi Pardie Papienne! [hd] Laubaliyane küfürdür : vay canına! Hay kahr olası!

Pardon [ez] Af, safh « af edersiniz » makamında bir kelime-i nezakettir : pardon. (cm) Af, mağfiret, rahmet, gufran.

Pardonnable [s] Kabil-i af, şayan-ı af. Affa müstahak.

Pardoner [fte] Af itmek. Mazur görmek, müsamaha itmek. (fl) – **à** Af eylemek, merhamet itmek, acımak. Hoş görmek, bağışlamak. **se** – Yekdiğerini mütekabilen af itmek. Nefsini af itmek.

Pardonneur, se [e] Af iden, mazur gören adam.

Paré, e [s] Süslenmiş, tezyin edilmiş. Süslü. **bal** – Ancak balo kıyafeti-le, elbisesi-le girilebilen balo. **titre** – Bila-hüküm icraya vaz olunur senet. (bhr) **paré!** İcra idildi! Hazırız!.. makamında nida.

Paréatis [ez] (**tiss**) (hk) Alamiñ sadr olduğu mahkemeniñ hak kazası haricinde kabil-i icra olmasını amir karar, emr.

Pareau [ez] Balmumu eritmeye mahsus kazan.

Pare-balles veya **Paraballe** [ez] (as) Kurşun siperi. Endaht meydanlarında inhiraf iden ve seken mermileri tevkife mahsus siper. Bir nev kalkan.

Pare-brise [ez] Otomobilde, şöfürü rüzgar ve tozdan muhafaza için önüne mevzu cam levha : rüzgar siperi.

Parechème³²⁸ [ez] Aynı sedayı havi heceleriñ içtimai. Tekerrür hece.

Pare-éclats [ez] (as) Mermi parçaları siperi.

Pare-étincelles [ez] Kıvılcımlarıñ sıçramasına mani olmak için ocağıñ önüne konulan madeni siper. Bacanıñ üstüne tıklan madeni tepelik.

Pare-étoupilles [ez] Topuñ kamasında füyeniñ geri fırlamasına mani siper.

Pare-feu [es] Yangınlarıñ sirayetine mani alet.

Parégorique [s] (t) Müsekkin (edviye).

Pareil, le³²⁹ [s] Müşabih, eş, nazir, manent, adil, misl. Böyle, fevkalade. Aynı. **sans** – Misalsiz. Bi-nazir. (isim olarak) Eş, emsal, akran. (ez) İş, misl. (as) **rendre la** – Mukabe-i bi'l-mislide bulunmak. Aynen mukabele, iade itmek.

Pareillement [h] Kezlik, aynı suret-le, aynen. O suret-le.

Parelle [es] (nb) İrkü'l-müşhil. Bir nev kaya yosunu. Labada.

Parement [ez] Tezyin-i ziyet elbise-i resmiye kolunuñ şeritli veya sırma işlemeli ağzı, devrik kapağı. **épée de** – Alay, merasim kılıcı. Duvarıñ veya taşıñ sath-ı haricisi. Duvarıñ kaplama taşı. Kaldırım kenar taşı. Kömür yakılan ince çubuklar. Koyun veya kuzunuñ iç yağı gömleği.

Parementer [fte] Duvarı kaplama taşlar-ile iksa itmek.

Parémiologie [es] Durub-ı emsal mecmuası.

Parencéphale [ez] (tşr) İltihab-ı dimağçe.

³²⁸ Sözlükte “Parachème” şeklindedir.

³²⁹ Sözlükte “Pareil, alle” şeklindedir.

Parencéphalite [es] (t) İltihab-ı dimağçe.

Parenchymateux, se [s] (tşr) Haşvi.

Parenchyme [ez] (tşr) Haşv. Nesc-i isfenci.

Parénèse [es] Ahlaki mevize, nasihat. (az müstameldir)

Parénétique [s] Mevize, nasihata müteallik.

Parent, e [e] Akraba, hısım, karip. Sıhr. (ez cm) Peder, valide; ebeveyn. Ecdat.

Parentage [ez] Akraba ve taallukat.

Parenté [es] Karabet, hasımlık. Akraba ve taallukat.

Parentèle [es] Karabet; akraba ve taallukat.

Parenthèse [es] Cümle-i muterize. Muterize işareti : ().

Parer [fte] Süslemek, tezyin etmek. Donatmak. Süslendirmek. (bhr) İhzar etmek. (tabahat) – **la viande** Etiñ yağını, sinirlerini, derisini çıkarmak, ayırmak. **se** – Süslenmek. (mec) Teşhir etmek, ibraz etmek. Gösteriş yapmak.

Parer [fte] Men etmek, çelmek, sakınmak, def etmek. (mec) – **un coup** Bir tehlikeyi atlatmak. – **la balle** Topu yere dökmeden raket-le geri çelmek. (fl) Çare-saz olmak, tehaffuz etmek.

Parer [fte] Tevkif etmek. (at) (fl) Durmak.

Parère [ez] (hk) Tüccar şehadetnamesi. Reyname.

Parésie [es] (t) Felc-i hafif.

Paresse [es] Tembellik, üşenme. Tekasül. Betaet.

Paresser [fl] (laubaliyane) Tembellik itmek. Tembelliğe alışmak.

Paresseusement [h] Tembelce, tembelliğe, betaet-le.

Paresseux, se [s-e] Tembel. Bati, batiü'l-intikal. Güç hazım iden. Gayr-ı hassas. (terazi) (as) Şeretsiz korse. İğreti saç.

Parsthésie [es] Dalalet-i hassasiyet.

Parétique [s] Felc-i hafife müteallik.

Pareur, se [e] Bir işi itmam ve ikmal iden işçi.

Parfaire [fte] İkmal, itmam etmek.

Parfaiseur [ez] Kumaş tarakları imal iden adam.

Parfait, e [s] Mükemmel, tam, itmam. Kusursuz (ez) Tekemmül, mükemmeliyet. (sr) Mazi sigası.

Parfaitement [h] Mükemmel surette. Tamam-ile kamilen. Büsbütün. Evet, hay hay, elbette.

Parfilage [ez] Sırma ve ipeğini çıkarmak için kumaşın ipliklerini tel tel sökme.

Parfiler [fte] Altın, kumaş, ipek vesairesini çıkarmak için bir kumaşı tel tel sökmek. (mec) Bozmak. Tahlil etmek, ayırmak.

Parfilure [es] Tel tel sökülen kumaştan çıkarılan ipek, sırma.

Parfois [h] Bazı kere, bazen, bazı vakit, ihtiyaten.

Parfond [ez] Zokalı dip oltası. Serpme ağ, saçma.

Parfondre [fte] (minacılık) Boyaları mina yapılacak maddenin üzerine koyup orada birden eritmek.

Parfournir [fte] Tamam-ile tedarik etmek, tesellüm etmek. Teslimi, itayı ikmal etmek.

Parfum [ez] Güzel koku, rayiha-i latife. İtriyat. (müstehziyane) Fena koku. (mec) Tatlı bir hatıra, bir fikir uyandıran şey. Şemme.

Parfumer [fte] Tatir etmek. Güzel koku virmek.

Parfumerie [es] İtriyat fabrika veya mayazası. İtriyat-ı imal ve ticareti. İtriyat.

Parfumeur, se [e] İtriyat yapıp satan adam.

Parhélie veya **Parhélie** [ez] Aks-i şems, şems-i kazip.

Pari [ez] Bahis. Bahiste mevzu olan para veya diğer şey. – **mutuel** Bahs-i müşterek.

Paria [ez] Hindistan'da esafil namına virilen isim.

Pariade [es] Kuşlarıñ çiftleşmesi mevsimi. Kuş çifti. Çiftleşmek.

Parier [fte] Bahs tutuşmak, bahse girişmek, bahs etmek. **je parie** Emin gibiyim. **se** – Bahse tutuşulmak. Bahs idilmek.

Pariétaire [es] (nb) Yapışkan otu.

Pariétal, e [s] Cidari. (ez) (tşr) Azm-i cidari. (es-cm) (nb) Cidariye fasilesi.

Parieux, se [e] Bahs tutan, bahişçi, bahs iden.

Parification [es] Müsavi, müşabih, mümasil kılma.

Parifier [fte] Müsavi, müşabih, mümasil kılmak.

Parigot, e [e] (amiyane) Parisli.

Parinervé, e [s] (ta t) Zatü'l-asabeyn.

Parinenné, e [s] (ta t) Rişi-i tevemi.

Parisette [es] (nb) Tilki üzümü.

Parisianiser [fte] Parislileştirmek.

Parisianisme [ez] Parislilik. Paris adat, etvar, lisan ve şivesi.

Parisien, ne [e] Paris. (s) Paris'e mensup, müteallik. (ez) (bhr) Açık göz, tembel taife. (arziyat) Parisi.

Parisis [s] Vakt-ile Paris'te darp olunan sikkelere ıtlak olunur.

Parisyllabe veya **Parisyllabique** [s] (sr) Mütesaviyü'l-heca.

Parité [es] Tesavi-i tam. Müşabehet-i tamme. Teşabüh. Bir şeyi misli ile, müşabihi ile mukayese. Çift, müzdeviç olma. İki mahalde kambiyo fiyatlarının müsavi olması.

Parjure [ez] Yalan yere yemin. Halef. (e-s) Yalan yere yemin iden, hanis, yeminini nakz iden.

Parjurer [fl] Yalan yere yemin etmek. Yemininde hanis olmak yeminin nakz etmek. **se** – Yalan yere yemini irtikap etmek.

Parkie [es] (nb) Bir nev kahve ağacı.

Parkinsonie [es] (nb) Bir nev hıyar-ı şember ağacı.

Parlage [ez] Abes, manasız, boş lakırtılar. Laklakıyat, yave.

Parlant, e [s] Natık, mütekellim, söyleyen. (laubaliyane) Geveze, laf ebesi. (mec) Gayet manidar. Pek beñzyen. **portrait** – Çok beñzeyen resim; **regards** – s Gayet manidar bakışlar. Gayet vazih ve sarih.

Parlé, e [s] Konuşulan, tekellüm idilen. (ez) Söz-le ifade idilen şey, kelam.

Parlement [ez] Parlamento.

Parlementage [ez] Müzakere, itilaf, uyuşma.

Parlementaire [s] Parlamentoya ait, müteallik. Mükaleme memuriyetine ait. Adap ve merasim-i resmiye, adab-ı umumiyeye muvafık olan. (ez) Mükaleme memuru. Parlamento ile usul-i idare taraftarı.

Parlementairement [h] Merasim-i tabirat-ı resmiyeye muvafık surette.

Parlementarisme [ez] Parlamento ile idare-i hükümet usulü.

Parlamentar [fte] Bir mahaliñ teslimi veya mütareke için teklifatta bulunmak veya böyle teklifatı müzakereye girişmek. (mec) Uyuşmak. Uzlaşmak.

Parler [fl] Konuşmak, tekellüm itmek, söz söylemek. Bahs itmek. Telaffuz itmek. (mec) Emritmek. Delalet itmek. **parlant** (bir zarf-la beraber) Nokta-i nazarından. Hitap itmek. – **haut** Tahkir-amiz bir tavır-la söylemek. – **d'abondance** Ağzına geleni söylemek. – **d'or** Pek güzel söylemek. (ft) Bir lisan konuşmak, söylemek. – **Français** Fransızca konuşmak, söylemek. Bahs itmek. **sans – de** Dahil olmaksızın, ayrı olarak. **se** – Konuşulmak, söylenmek. Yekdiğer-ile konuşmak. (ez) Söz, şive, tarz-ı ifade, lisan. **avoir son franc** – Fikrini açıkça söylemek.

Parleur, se [e-s] Çok söyleyen, zevzek, lafazan. **beau** – Hoş sohbet, mirkelam, meclis-ara. (ez) (elektr) Muharebe ve mükalemede inkıta olup olmadığını aňlamak için sesli işaretler vasıtası-la telgraf alan alet.

Parloir [ez] Konuşma odası. Mükaleme odası.

Parlote veya **Parlotte** [es] (laubaliyane) Çeñe çalmak için toplanılan mahal. Genç avukatlarıñ hitabete alışmalarını temin iden konferans.

Parmacelle [es] Bir nev salyangoz.

Parmélie [es] (nb) Bir nev kaya yosunu.

Parmentière [es] Patatesiñ ilk ismi.

Parmesan [ez] Parm havalisinde süt ve safran-la yapılan peynir. Parmesan peyniri. (e) Parm şehri ahalisinden olan. (s) Parm şehrine ait, mensup.

Parmi [hc] Ortasında, arasında, arasına, beynine, içinde. – **nous** Memleketimizde. Aramızda.

Parnasse [ez] (mec) Şiir. **nourrisson de** – Şair. Mecmua-i eşar.

Parnassie [es] (nb) Karaciğer otu.

Parnassien, ne [s] Parnas dağına ait, o dağda ikamet iden. (ez) (ed) Yeñi edebiyat taraftarı şuaraya virilen unvandır. (ta t) Dağ kelebeği.

Parnassin [ez] Musevilerde bir sinagonuñ müdürü.

Parodie [es] Ciddi bir eser-i edebiyeniñ hezliyat-ı suretine tahvil-i tehzil, madhek suretinde taklit.

Parodier [fte] Ciddi bir eser-i edebiniñ hezliyata tahvil itmek. Tehzil itmek. (mec) Taklit, tanzir itmek.

Parodique [s] Tehzili.

Parodiste [ez] Hezliyat muharriri.

Parodontis [es] (t) Diş etleriniñ şişerek ağrması.

Paroi [es] Cidar, bölme. Ara duvarı. Bir kabiñ, borunuñ sath-ı dahilisi. (tşr) Cidar.

Paroisse [es] Bir rahibiñ daire-i ruhaniyesi. Bu daire dahilinde sakin ahali. İdare-i ruhaniye. İngiltere’de nahiye. **coq de** – Bir köyüñ eñ nüfuzlu adamı.

Paroissial, e [s] Bir kiliseniñ, rahibiñ daire-i ruhaniyesinde bulunan.

Paroissien, ne [s] Bir kiliseniñ, rahibiñ daire-i ruhaniyesine mensup olan. (e) Bu daire ahalisinden bulunan adam. (laubaliyane) Adam, herif. (ez) Dua kitabı.

Parole [es] Söz, lakırtı, kelam. Nutuk, kuvve-i natıka. Vaat. Teminat. Teklif, vahi vaat, (mec) – **d’honneur** Namus üzerine virilen söz, teminat. **homme de** – Sözünde sadık, sözünüñ eri olan adam. **bonnes – s** Elfaz-ı cemile. **belles – s** Mevaid-i vahiye. **don de la** – Belagat, fesahat. **perdre la** – Dilsiz olmak. – **de Dieu** Kelamullah. Ketebe-i mukaddese. **prendre la** – Söze başlamak. **payer de** – Oyalamak, bol keseden vaat itmek. **ma** – veya **ma – d’honneur** Namus hakkı için, söz veremiyorum. **sur** – Vaad-i şifahi mucibince, yalnız söz üzerine. Musiki güftesi. **dégager sa** – Sözüñü, vaadini geri almak.

Paroli [ez] Kumarda konulan parayı iki misline iblağ itme.

Parolier [ez] Opera, şarkı ve emsali musiki besteleriniñ güftelerini yapan adam.

Paronomase [es] (ez) Cinas-ı nakıs.

Paronomasie [es] Teradüf lafzı. Muhtelif lisanlara ait bazı kelimeler beynindeki müşabehet.

Parons [ez] Yırtıcı kuşlarıñ baba ve anası.

Paronychie [es] (ki) (nb) Kasık otu.

Paronyme [ez] Lafz-ı müşabih. Şekl ve iştikak itibar-ile diğerk bir kelime ile biraz müşabeheti olan kelime.

Paronymie [es] Müşabehet-i kelimat.

Paronyque [es] (nb) Bir nev kasık otu (dahsiye fasilesinden).

Paropsie [es] (t) Tekeddür-i basar, teşevvüş-i basar.

Parorchidie [es] (t) Husyeü’s-sakime.

Parotide [e-s] (tşr) Gıda-i nekfiye.

Parotidien [h] (tşr) Nekfi.

Parotidite [h] (t) İltihap, teverrüm-i nekfi : kabakulak.

Parotique [s] Üzni. Kulağa yakın olan.

Paron [ez] Bez ve emsali mensucata virilen cila, perdaht.

Paronsie [es] Ketebe-i mukaddese kavlince mesihiniñ defa-i saniye olarak hükümran olması.

Paroxyntique [s] (t) İştidad-ı maraziñ husule geldiği günlere denir.

Paroxystique [s] İştidad-ı maraz alaimi gösteren.

Paroxysme [ez³³⁰] (t) İştidad-ı maraz. (mec) Hiddet, ağrı, gazap. iptila misilli şeyleriñ iştidadı, soñ derecesi, feveran.

³³⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Paroxyton [s-ez] Memdudiyeti soñuncudan evvelki heceye isabet iden kelimelere denir.

Parpaigne [s-es] Bir duvarıñ bütün tahtını işgal iden ve iki sath haricisi olunan taşlara denir.

Parpailot, e [s] Mürtet. Dinsiz, mülhit, kafir, zındık.

Parpaing [ez] Bir duvarıñ bütün kalınlığına konulan iki yüzlü kesme taş.

Parquer [fte] Ağıla, mandıraya, etrafi kapalı bir meraya koymak, kapamak. Park-ı vücuda getirmek. (mec) Tecrit etmek. Sınıflara ayırmak. (fl) (hayv) Ağılda, mandırada bulunmak, yatmak. Habsitmek, kapamak.

Parquet [ez] Mahkemede, hakimleriñ bir-ile avukatlarıñ yeri arasındaki aralık. Müdde-i umumilik makamı, müdde-i umumilik dairesi. Borsada, mübayaacılarıñ buldukları mahal. Borsa mübayaacıları cemiyeti. (mima) Lamba ve zıvanalar-la birbirine geçme dar tahta parçalarından yapılan döşeme, parke. Aynanıñ arkasına konulan tahta levha. (bhr) Gemi ambarında hububata mahsus bölme.

Parquetage [ez] Parke tefrişi. Parke işi.

Parqueter [fte] Parke döşemek.

Parqueterie [es] Parke imali sanatı.

Parqueteur, se [e-s] Parke yapan amele.

Parrain [ez] Vaftiz babası. Birini bir mahfile, cemiyete takdim iden adam. Sağdıç. (laubaliyane) Bir adama, bir şeye lakap takan adam.

Parrainage [ez] Vaftiz babalığı. Sağdıçlık.

Parricide [ez] Ebeveyn katillığı. Katl-i valit.

Parricide [e-s] Babasını, anasını, büyük valide veya büyük pederini katl iden kimse : katl-i ebeveyn hükümdarıñ hiyanına, vatanına su-i kast iden kimse.

Parse [e-s] (**Parsi** kelimesine bakıla)

Parsemer [fte] Serpmek, saçmak. neşretmek. Öteye beriye dağıtmak. (fl) Serpilmek, yayılmak.

Parsie, e veya **Parse** [e-s] Zerdüştin dininde olan, zedüşti, parsi. Soñ Sasani hükümdarları zamanında İran'da konuşulan, parsi.

Parsisme [ez] Zerdüştin dini; mecusilik, parsilik.

Part [ez] (hk) Nevzat, cenin, yeñi doğan çocuk. **supposition de** – Bir çocuğu, kendisine yabancı bir kadından tevellüt etmiş gibi gösterme : tahrif-i mevlüt. **substitution de** – Bir nevzadı diğeri-ile değiştirme : istibdal-i mevlüt. **suppression de** – Katl-i nevzat. Hayvanatıñ doğurması. **exposition de** – Nevzadı, cenini bir yere bırakma.

Part [es] Hisse, pay, parça, kısım. – **indivise** Hisse-i şayia. Taksim, kismet-i iştirak. **prendre** – İştirak etmek. (bhr) – **de prise** Hisse-i ganimet. – **de lion** Eñ büyük hisse, pay. **faire – de** İhbar etmek, **prendre en bonne --, en mauvaise** – İyiye, fenaya çekmek; iyi manaya, fena manaya almak. **faire la – de** Nazar-ı itibara almak. **lettre de faire** – İzdivaç, viladet, vefat vesaireyi ihbar için yazılan mektup. **à la** – Kazanca iştirak etmek şart-ile. **quelque** – Bir yerde. (laubaliyane) Abdesthane. **nulle** – Hiçbir yerde. **de – en** – Bir taraftan öbür tarafa. **de toutes – s** Her taraftan. **de -- et d'autre** İki taraftan. **à** – Müstesna

olarak, bir taraf, ayrıca. İstisna idilirse. **à** – **moi** Kendi kendime. **à** – **lui** Kendi kendine. **pour ma** – Baña göre, baña kalırsa, bence. **de la** – **de** Namına, tarafından.

Partage [ez] Taksim, ayırma. İfraz, mukaseme. Hisse, pay, kismet. Tesavi-ara. **sans** – Kamilen, bila kayd u şart. **ligne de** – **des eaux** Hatt-ı taksim-i miyah. – **proportionnel** Taksim-i mütenasip, teksim-i gurama. – **de succession** Taksim-i tereke. – **d'ascendants** Peder, valide veya diğer usul tarafından emval ve imla geliriniñ çocukları veya fûruları beyinde tevzi ve taksimi.

Partageable [s] Kabil-i taksim.

Partageant [ez] Mukasemeye dahil olan, hisseye iştirak iden adam; hissedar.

Partager [fte] Hisselere, kısımlara ayırmak. Paylaşmak, taksim itmek. Pay itmek. Müştereken mutasarrıf olmak. Müşterek olmak. (mec) İştirak itmek. Hisse-ment olmak. Behre-ment itmek. Muttasıf kılmak. Taraftar olmak. Muhalif kısımlara ayırmak. İhtilafa düşürmek. **amour partagé** Mütakabil aşk. (fl) Hissedar olmak. Mukasemeye dahil olmak. – **en frères** Kardeş payı itmek. Müsavata taksim itmek.

Partageur, se veya **Partageux, se** [e-s] Bütün emlakin taksimini isteyen kimselere makam ve istihzada denir. Paylaşmayı seven kimse.

Partance [es] (bhr) Geminiñ hareketına takdim iden soñ dakika. Hareket, kalkma. **point de** – Nokta-i hareket, azimet. **en** – Müteheyi-i hareket, azimet; kalkmak üzere bulunan.

Partant [hr] Binaenaleyh, bu halde, bu sebep-le.

Partant [ez] Hareket, azimet iden giden adam.

Partenaire [e] Oyun arkadaşı, eş. Kumarda kendisi-le ortak olarak oynanılan adam.

Parterre [ez] Çiçek tarhı. Bir bahçede çiçek dikilmeye mahsus mahal : şukufezar. Tiyatronuñ zemin katında, orkestra yeri-le koltuklarıñ arka tarafı. Burada oturan seyirciler.

Parthénogénèse [es] (ta t) Tenasül-i bikri.

Parthénon [es] Atina'da Minero namına yapılan mabet.

Parthénopéen, ne [e] Napolili.

Parthique [s] Horosan taraflarında ikamet iden kadim Paret kavmine mensup, ait.

Parti [ez] Muamele. (siya) Fırka. Taraf, zümre-i karar : **prendre un** – Bir karar-ı ittihaz itmek. İsifade, kar. **esprit de** – Fırkacılık. Fırka gayretkeşliği. – **pris** Kast, niyet. **de** – **pris** An-kast, kasten, taammüden. **prendre le** – **de** Biriniñ tarafını iltizam itmek. **prendre son** – **de** Tevekkül itmek. İzdivacıñ temin ideceği menafi itibar-ile evlenecek kız veya erkek : **excellent** – Yağlı kuyruk, iyi bir kismet.

Parti [s] (si) colon – Ortakçı.

Partial, e [s] (si) Tarafgir. Taraftarlık iden.

Partialement [h] (si) Tarafgirane.

Partialiser [fte] (si) Tarafgir kılmak.

Partialité [es] (si) Tarafgirlik.

Partibilité [es] Kabiliyet-i inkisam.

Partible [s] Kabil-i inkisam.

Participable [s] Kabil-i iştirak.

Participant, e [s] İştirak iden, müşterek, hisse-ment, hissedar, zi-methal.

Participatif, ve [s] İştiraki.

Participation [es] İştirak, hissedarlık. Müdahale.

Participe [ez] (sr) Hem sıfat hem de fiilden madut olan kelime. Siga-i sıla, siga-i müştereke. – **présent** İsm-i fail. – **passé** İsm-i meful.

Participer [fte] İştirak itmek. Dahil olmak, karışmak. Badi olmak, çalışmak. Cinsine çekmek.

Participial, e [s] (hr) Siga-i müşterekeye mensup, sılaya müteallik. **forme** – Siga-i sıla.

Participialement [h] Siga-i müştereke, siga-i sıla suretinde.

Particulaire [es] Edati.

Particularisation [es] Sarih surette tahsis itme.

Particulariser [fte] Sarih surette tahsis itmek. Yalnız bir hale hasır itmek. **se** – Bambaşka bir hale almak.

Particularisme [ez] Hazret-i İsa'nın bi'l-umum insanlar için değil yalnız sulehanın günahlarını af ettirmek için feda-yı nefis itmiş olması akidesi. (siya) Alman imparatorluğunu teşkil iden hükümetten her birinin kendi kanunlarını muhafaza ve tatbik itmelerini isteyen zümrenin fikri ve mesleği efkar-ı teferrüt.

Particulariste³³¹ [ez] (siya) Teferrüt-i fikr ve mesleğine mensup ve müteallik; bu meslek taraftarı.

Particularité [es] Hususiyet, hasise. Hal-i hususi.

Particule [es] Cüzi. Bazı aile isimlerinin evveline getirilerek asaletine delalet iden edat. (s) Edat-ı lahika.

Particulé, e [s] Bir edat-la beraber bulunan. (e-s) İsmiñ evvelinde bir edat-ı asalet bulunan şahıs.

Particulier, ère [s] Hususi, has, mahsus. Fevkalade. Ayrı, farklı, muayyen. Sarf-ı kendine mahsus, garip, bambaşka hodbin. Menfaatperest. (ez) Şahıs, fert (laubaliyane) Tahkir makamında : herif, adam. **en son** – Kendi evinde; içinde, derunen. **dans le** – Daire-i samimiyetinde, hariminde. **en** – Ayrıca.

Particulièrement [h] Hususi olarak, bilhassa, suret-i hususiyede, hassaten, ale'l-husus. Başlıca, garip surette. Fevkalade bir tarzda.

Partie [es] Kısım, cüz, kıta, parça. İhtisas. Eğlence, tenezzüh. – **carrée** İki erkek veya iki kadının birlikte eğlenmeleri. **prendre à** – Hücum itmek. – **fine** Gizli eğlence. Cümbüş. (mu) Fasıl, bir ahengi teşkil iden müstakil nağamattan her biri, kısım. Bu kısımlarından her birinin yazılı bulunduğu nota kağıdı. (sr) Aksam-ı kelimattan her biri. (tica) Usul defteri. – **simple** Usul-i basite. – **double** Usul-i muzaafa. Oyunda : el, parti. **quitter la** – Vazgeçmek, el çekmek. Çekilmek. (hk) Müddei veya müddei aleyh, tarafeyn-i muhasımından behri akit. Muhalif. – **adverse** Müddei aleyh. – **civile** Müddei şahsi. – **prenante** Ahz ü kabz iden. – **s belligérantes** Tarafeyn-i muharebeyn. (tşr) – **s nobles** Kalp, ciğer ve beyin gibi

³³¹ Sözlükte “Darticulariste” şeklindedir.

idame-i hayata lazım olan aza. – **s** Azayı tenasüliye-i beвлиye. **en** – Kısmen.

Partie [es] Atı harekete getirme.

Partiel, le [s] Cüzi, kısmi, hususi.

Partiellement [h] Kısmen, kısım kısım, parça parça.

Partir [fl] Hareket etmek, azimet etmek. Yola çıkmak. Şiddet-le fırlamak. Patlamak. Ölmek. Müteşaip olmak, ibtidar etmek. (mec) Sadır olmak, çıkmak, sudur etmek. İstinat etmek. (at hakkında) – **de la main** Dört nala koşmak. – **d'un éclat de rire** Birdenbire kahkahalar-la gülmek. **à – de** İtibaren, den başlayarak.

Partisan [ez] Taraftar, kimseye veya müesseseye sadık olan adam. (as) Çarhacı.

Partite [s-es] (nb) Yaprığın yarığına denir.

Partiteur [ez] Bir arkın, cetvelin suyunu muayyen nispette muhtelif yerlere taksim itmeye mahsus alet.

Partitif, ve [s] (sr) Cüzi ve kısım beyan iden.

Partition [es] Taksim, mukaseme, tevzi, bir eser-i musikiyi terkip iden aksamın heyet-i mezmuası. Bir bestenin her saz tarafından ayrı ayrı çalınacak parçaları, bunlar arasındaki ahenk-i tam. Sazları, ahenk-i tam husule getirecek vech-ile terkip itme. Tecezzi.

Partout [h] Her yerde. – **où** Her nerede.

Part-prenaut, e [s-e] Bir mirasta hissedar olan kimseye denir.

Parturiente [es] Doğuran : doğurmak üzere bulunan kadın.

Parturition [es] Doğurma, vaz-ı haml, tevlit. Hayvanatın doğurması.

Parulie [es] (t) İltihab-ı lise.

Parure [es] Süs, ziynet. Hilyat, mücevherat. Elbise, gömlek yaka ve yelekleri. Talaş, kırpıntı.

Parvenir [fl] Vasıl olmak, yetişmek. Nail olmak, destres olmak. Yükseltmek, terakki etmek, kesp ve servet etmek. **faire** – Ulaştırmak. Yetiştirmek. Tebliğ etmek, göndermek, bildirmek.

Parvenu, e [e] Soñradan görme.

Parviflore [e] (nb) Küçük çiçekli, küçük çiçekleri olan.

Parvifolié, e [s] (nb) Küçük yapraklı, küçük yaprakları olan.

Parvis [ez] Harim, bir kilisenin büyük kapısının önündeki meydan. (şairane) – **céleste** Cennet.

Pas [ez] Adım, hatve. (mec) Terakki. Ayak izi. Yürüyüş. Beygiriñ eñ ağır yürüyüşü : adeta yürüyüş. Eşik. Merdiven basamağı. (mec) Harekat, efal. Kısa mesafe. – **à – Hatve** hatve. – **de cleric** Cehalet hatası, tedbirsizlik. Fark-ı cüzi. **à deux** – Pek yakın. Hakk-ı takaddüm. Boğaz. Dar geçit. **à – compté** Alay ve debdebe ile. Kemal-i vakar ve azamet-le. **à – de loup** Yavaşça; gürültüsüzce. **mauvais** – Tehlikeli, vahim vaziyet. **faire un faux** – Kaymak, düşmeye ramak kalmak (mec) Yañılmak, bir hata-yı irtikap etmek. (as) – **cadencé** Hatve-i mevzune. – **accélère** Süratli adım. -- **de charge** Hücum hatvesi. – **gymnastique** Cimnastik adım. – **de course** Koşar adım. – **de route** Yol adımı. **doubler le** – Süratli yürümek. **marquer le** – Yerinde saymak. (mec) Terakki idememek. **au** -- ! Süvari ve topçuda adeta! Kumandası veya boru işareti. **revenir sur ses** – Aynı yoldan geri dönmek. **marcher à – de géant**

Sürat-le terakki itmek. Raksta ayak hareketi. (mu) Dans havası. – **d'hélice** Hatve-i helezon. – **de vis** Vide hatvesi. **de ce** – O anda, derakap.

Pas [hn] Nefy ve inkar manasındır ve (ne) İle beraber kullanılır. – **une**, -- **un** Hiçbiri, hiçbir kimse. (laubaliyane) Değil mi, öyle değil mi?

Pascal, e [s] Paskalyaya, hamursuz bayramına müteallik.

Pas-d'âne [ez] (nb) Öksürük otu.

Pasigraphie [e] Hatt-ı umumi ile yazan adam.

Pasigraphie [es] Kaffe-i elsindeki müşterek olmak üzere tasavvur olunan hat, yazı. Hatt-ı umumi.

Paspale [ez] (nb) Arap darısı nevi.

Pasquille [es] Kaba, hakaret-amiz latife.

Pasquin [ez] Nükte-perdazi, muazzep. Soyтары. Hicviye.

Pasquinade [es] Maskaraca istihza. Kaba mizaç. Soytarılık.

Passable [s] Oldukça iyi, zararsız.

Passablement [h] Oldukça, iyice, zararsızca.

Passade [es] Az tevakkuf itme, az durup geçme, cüzi bir müddet kalmak üzere uğrama. Gelip geçen heves. Az devam iden muaşaka, münasebat-ı aşıkane. (sebahat) Birini suya batırıp kendi altından geçirmek.

Passage [ez] Geçme, mürur. Yol, geçit. Geçilecek an, an-ı mürur. Deñiz yolculuğu. Seyr ü sefer. Sefer ücreti. Bilet ücreti. (hey) Bir seyyarenin müruru. (şimendi) – **à niveau** Sath-ı zemin geçidi. Üstü kapalı ve yaya yürüyenlerin merdivene mahsus geçit,

çarşı, pasaj. (mec) Az devam iden şey. Fıkra, bent. **oiseaux de** – Geçici kuşlar. (mu) Ara nağmesi. **droit de** – Hakk-ı mürur. **prix de** – Müruriye. – **de rivière** Nehir geçidi. Atın oynaması.

Passager, ére [s] Geçici, az devam iden, muvakkat, fani. **fortifications** – **ères** İstihkamat-ı muvakkata. (e) Yolcu, gemi yolcusu. (laubaliyane) Bir yere tesadüfen gelen kimse.

Passager [fte] Atı oynatarak yürütmek. (fl) (at) Oynatarak yürümek.

Passagèment [h] Muvakkaten az bir zaman için. (az müstameldir)

Passageur [ez] Sal sahibi, salı kiralayarak işleten salcı.

Passant, e [s] Geçilebilen, kabil-i mürur. İşlek, çok halk geçen (yol vesaire). (e) Geçen, mürur iden. (cm) Marrin ve abirin. (ez) Oduncu testeresi. Bir kemeriñ tufadan geçen ucunuñ geçmesine mahsus meşin veya madeni halka : imrar halkası.

Passation [es] Bir senet, mukavele tanzimi.

Passavant [ez] (bhr) Geminiñ, baş-la kış arasında geçit vazifesini gören üst güverte kısmı. Kömürün mürur tezkeresi. Nakil ruhsatıyesi.

Passe [es] Geçme. Av kuşlarının geçmesi. Paso, mürur müsaadenamesi. Bir fakire, yol parası yapmak üzere virilen cüzi bir para. (argo) Giyotin. (şimendi) Meccanen seyre mahsus müsaadenamesi : paso. Bir hesabın ikmal için virilen paraya ilave idilen cüzi meblağ : küsurat. (ıskar) Hatve. (taba) Makinede ayar esnasında sarf idilen kağıt tabakaları. Kumarda her iki sürüşte kullanılan para. Manyetizma :

sıvama, pas, mesh. Geçit, kanal. **bonne** – Muvafık olmaya müsait hal, fırsat. **être en -- de** Halde, mevkide, iktidarda bulunmak. **mot de** – Parola. **maison de** – Randevu evi. Kadın şapkasının ön kısmı.

Passé, e [s] Geçmiş şey, mazi. (ez) Geçmiş zaman. Vakt-ile yapılmış, söylenilmemiş şey. (s) Fiil-i mazi.

Passé [hr] Den sonra, geçtikten sonra.

Passé-balle [ez] Kurşun çapı ölçüsü.

Passé-bombe [ez] Bomba çapı ölçüsü.

Passé-boulet [ez] Gülle çapı ölçüsü.

Passé-carreau [ez] Terzilerin ütü tahtası.

Passé-cheval [ez] Beygiri nehirden geçirmeye mahsus küçük sal.

Passé-coude [ez] Dirseğin üst tarafına kadar uzayan eldiven.

Passe-debout [ez] Müskirat-ı transit tezkeresi.

Passe-dix [ez] Üç zar-la oynanan oyun.

Passe-droit [ez] Hakka mugayir olarak beray-hatır yapılan mücade ve bundan mütevellit haksızlık.

Passeée [es] Mürur, geçme. Bildircin ve emsaliniñ akşamleyin ormandan kırlara dağılmaları. Hayvan izi.

Passe-fleur [es] Girit lalesi nevi.

Passe-lacet [ez] Yorgancı çuvaldızı. Uçkurluk.

Passement [ez] Sırma şerit; sırmalı ipekli harç.

Passementer [fte] Sırma şerit, sırmalı, ipekli harç-la donatmak, süslemek.

Passementerie [es] Sırmacılık, sırmakeşlik. Sırma ve kullaptan işleri.

Passementier, ère [e-s] Sırma şerit, harç ve emsalini yapıp satan, sırmakeş, sırmacı.

Passe-méteil [ez] Çavdar-la karışık buğday, mahlut-ı zahire.

Passe-montagne [ez] Yalnız burun ve gözleri açıkta bırakan başı kamilen setr iden ve omuzlara kadar inen yün serpuş.

Passe-parole [ez] (as) Pas parola.

Passe-partout [ez] Maymuncuk. Aynı kapıyı açmak için birkaç kişide bulunan anahtarlardan her biri. (laubaliyane) Vasıta-i hulul, duhul. Resim koymaya mahsus arka kısmı müteharrik mukavva çerçeve. Muhtelif el nev testerele virilen isim.

Passe-passe [ez] **tour de** – Hokkabazlık. Hile, huda.

Passe-perle [ez] Gayet ince demir tel.

Passe-pierre [es] (nb) Taş kıran.

Passepoil [ez] Elbise kenarlarına dikilen zırh, dikiş aralarına dikilen tiriz.

Passeport [ez] Pasaport. (mec) Vasıta-i muvaffakiyet.

Passer [fl] Geçmek, mürur itmek. Nüfuz itmek, girmek. Zail olmak. Bozulmak. Ölmek. Olmak. Çıkmak. Devran itmek, şayi olmak, hazm idilmek. İntikal itmek. (iskambilde) Sırası kendine gelen eli çekmek, oynamamak. **y** – Tamam-ile sarf, istimal idilmek. – **par la tête** Birdenbire akla gelmek. – **chez quelqu'un** Birine uğramak. Birini görmeye gitmek. – **pour** Gibi çekinmek, gibi tanınmak. **en** – **par** Tevekkül itmek, kabul itmek. – **oltre** İlerisine geçmek. – **sur** Nazar-ı itibara almamak, ehemmiyet

virmemek. Af itmek. **laisser** – Muhalefet itmemek, geçmesine müsaade etmek. **faire** – Virmek, tebliğ etmek, ithal etmek. **passé!** Peki, öyle olsun. – **de mode** Modası geçmek. **en passant** Bi'l-vesile, tesadüfen.

Passer [fte] Geçmek. Nakl etmek. Virmek. İthal etmek. Sürmek, geçirmek. Giymek. Tahrir ve tanzim etmek. Süzmek, elemek. Kayt etmek, hesaba geçirmek. – **un ordre** Sipariş virmek. – **au crédit de quelqu'un** Biriniñ matlubuna geçirmek. Tecavüz etmek. Geride bırakmak, geçmek. Tevaffuk etmek. İstimal etmek. (imtihan) Geçirmek, virmek. Unutmak. Af itmek. İktidarınıñ haricinde, fevkinde olmak. – **son envie** Arzusunu tatmin etmek. – **la porte** Gitmek, savulmak. – **son chemin** Yoluna devam etmek. – **sous silence** Sükut-la geçirmek. Asla söylememek. – **par les armes** Kurşuna dizmek. **cela me dalle** Bunu añlamıyorum. (amiyane) **se la douce** Hoşça yaşamak, hazırlamak. **se** – Cereyan etmek. Mürur etmek. Vuku bulmak. İmsak, perhiz etmek. Renk ve cilasını kaybitmek. Solmak. Vukua gelmek. Dolup bitmek.

Passer [ez] Serçe ve emsaline virilen ism-i fenni.

Passerage [ez] (nb) Vakt-ile kuduz illetine deva zan idilen horozcuk otu.

Passereau [ez] Serçe kuşu. (cm) Asafir fırkası.

Passerelle [es] Dar köprü. Yanaşan vapurlarda iskeleye uzatılan küçük tahta iskele kaptan köprüsü.

Passeresse [es] Şerit, gaytan. Kalın ipi makaraya geçirmeye mahsus ince ip.

Passe-rose [es] (nb) Gülhatmi.

Passe-tempe [ez] Vakit geçirmeye mahsus hoş eğlence, meşguliyet.

Passe-thé [ez] Çaydan süzgeci.

Passette [es] Küçük süzgeç. Arğaç ipliklerini geçirmeye mahsus çulha aleti.

Passeur, se [e] Suyu geçmek için bir salı, kayığı sevk iden adam.

Passe-velours [ez] (nb) Horoz ibiği çiçeği.

Passe-violet [ez] Demir veya çeliğin mauayyen bir derece-i hararetin taht-ı tesirinde aldığı renk, meneviş.

Passibilité [es] Kabiliyet-i teessür. Teessürat-ı maddiye hissidedilme. (az müstameldir)

Passible [s] Teessüre kabiliyetli. Teessürat-ı maddiye hissidedilbilir. Müteessir olabilir. Hisli. Müstahak, duçar olacak : **être** – **de** Duçar olmak, müstahak olmak.

Passière [es] Dişi serçe kuşu.

Passif, ive³³²[s] Bizatihi fiil ve harekette bulunmaksızın bir fiil ve hareket, kabul iden : munfail, mutavaat. **obéissance** – **ve** İtaat-i mutlaka, körü körüne itaat. **dette** – **ve** Borcumuz olan şey : deyn, borç. (sr) **verbe** – Failin duçar olduğu bir hali ifade iden fiil : fiil-i meçhul. (ez) Zimmet, bir şahsın mecmu-i düyunu. Fiil-i meçhul.

Passifloracées [es-cm] (nb) Hazuran fasilesi.

Passiflore [es] Hazuran çiçeği, çarkıfelek çiçeği.

³³² Sözlükte “Passif, ve” şeklindedir.

Passion [es] Cefa, meşakket. Aşk, kin vesaire misli ruhuñ duçar olduğu hissiyat, teheyücat; ihtiras. Meftuniyet, aşk, meyl, iptila. Arzu-yı şedit, hırs. **faire une** – Büyük bir aşk-ı ilham itmek. Hiddet. Heyecan. Hayat. Zehap, zan, ırz. **à la** – veya – **de** – Aşk ile, şiddetli bir arzu ile. Nefs, şehvet. (fls) İnfial. Hissiyat-ı şehvaniye. Nefs-i emmare. Hazret-i İsa'nın ölümünden evvel ve ölümü esnasında duçar olduğu cefa ve hakaret.

Passionnant, e [s] Hırs ve şehveti husule getiren. Merak-aver.

Passionné, e [s] Şiddetli ihtirasara müptela. Aştan mülhem. Arzu-yı şedit besleyen. Pek ziyade heveskar. Şöhretperest. Meftun, aşık.

Passionnel, le [s] Aşığa müteallik. İhtirasata müteallik.

Passionnément [h] Meftuniyet-le, aşk-ile, şiddetli bir meyl ve arzu-ile. Hırs-la. Büyük bir merak-la.

Passionner [fte] Ruhlandırmak, şevk ve heyecana getirmek. Hırs, büyük merak uyandırmak. Şiddet-le alakadar itmek. **se** – Şiddetli meyl ve arzu beslemek. Hiddetlenmek.

Passionnette [es] Az devam iden şiddetli aşk.

Passivement [h] Kemal-i mutavaat-la, bila-itiraz. Meçhul sigası-la.

Passiver [fte] Mutavi kılmak.

Passiveté veya **Passivité** [es] Mutavaat. Münfaiiyet.

Passoire [es] Kefgir, süzgeç.

Passulat [ez] Bal ve üzüm-le yapılan pasta.

Pastel [ez] Boyalı kurşun kalemi. Bu kalem-le yapılan resim : pastel.

Pastel [ez] (nb) Çivit otu.

Pastelliste [e] Pastel ile resim yapan ressam.

Pastinague veya **Pastonague** [es] Bir nev Vatos balığı.

Pastèque [es] Karpuz.

Pasteur [ez] Çoban, rai. (mec) Reis-i ruhani. Rahip. Hakim.

Pasteurisateur [ez] Şarap vesaire meşrubatın takimine mahsus alet.

Pasteurisation [es] Mikropları öldürmek için bira, şarap, süt vesaireyi pastör usul-ile teshin, takim itme.

Pastoriser [fte] Pastör usul-ile takim itmek.

Pastiche [ez] Diğer muharrirleriñ, ressamlarıñ tarz-ı üslubu, tarz-ı tersimi taklit idilerek vücuda getirilen eser, resim. Eser, resim taklidi.

Pasticher [fte] Üslubunu, tarzını taklit itmek.

Pasticheur, se [e] Taklid-i resim yapan, eser yazan kimse.

Pastillage [ez] Şekerciler tarafından muhtelif eşkalde şekerlemeler yapma sanatı.

Pastille [es] Pastil, kurs şeklinde kokulu, çikolatalı vesaireli şekerleme. Terkibine herhangi bir ilaç karıştırılan bu şekilde şekerleme, şeker. Havayı tatir için yakılan buhur kursu. Pastil. Pestil.

Pastilleur [ez] Pastil yapmaya mahsus keski, alet, pastil yapan adam.

Pastilleuse [es] Pastil makinesi.

Pastoral, e [s] Çobanlara müteallik, ait, mensup. Kırlara müteallik, çobanlığı, çoban hayatını tasvir iden. (mec) Piskoposlara rahiplere ait. (ez) Eşar-ı raiye.

Pastoralement [h] Çobanvari, çobanca. Rahipçesine.

Pastorat [ez] Piskoposluk. Bunuñ müddeti piskoposluk daire-i ruhaniyesi.

Pastosité [es] Acinit.

Pastoureau [ez] Küçük çoban.

Pât veya **Past** [ez] (**pa**) Yırtıcı kuşlara veya av köpeklerine virilen gıda.

Patache [es] Rüsumat-ı muhafaza sandalı, vapuru. Büyük yolcu arabası. (laubaliyane) Fena araba.

Patachier [ez] Pataş denilen arabanıñ sürücüsü veya sahibi.

Patachon [ez] Gümrük vapuru kılavuzu pataş denilen araba sürücüsü.

Patafioler [fte] (laubaliyane) Yalnız şu tabirde müstemeldir : **Que le bon Dieu te patafiolle** Alllah seni takdis itsin. **Que le diable te patafiolle** Şerrine uğrayasın.

Patapouf [ez] (amiyane) Şişman va bati adam. Çok ağır ve gülünç surette düşme. Büyük velvele, gürültü.

Pataquès [ez] (**kess**) (s) Harfini (t) ve (t) harfini (s) okumaktan ibaret hata-yı kıraat.

Patarafe [es] (amiyane) Şekilsiz, biçimsiz ve yakışsız yazı.

Patarasse [es] Kalafatçı çiçeği.

Patard veya **Patar** [ez] (amiyane) Pek cüzi meblağ. Mangır.

Patas [ez] Garbi Afrika'da bulunur bir nev şebek.

Patate [es] (amiyane) Patates.

Patatras [hd] Patırdı ile düşen bir cismin gürültüsünü ifade ider : paldır küldür, patır kütür. Pat, küt.

Pataud, e [e-s] İri pençeli köpek yavrusu. Kaba saba adam.

Patauger [fl] Çamurlu suyuñ, çamuruñ içinde yürümek. Müşkilat içinde yüzmek. İfadede şaşırmaq.

Pataugeur, se [e] Söyleyeceğın şaşırın adam.

Patchouli [ez] (nb) Tefarik otu. Tefarik lavantası.

Pâte [es] Hamur. Birlikte dövülmüş ve hamur haline getirilmiş mevât. Ekmek hamuru, acin, macun. – **alimentaire** Makarna, kuskus, şariye ve emsali hamur işleri. (taba) Dökülerek yazıları karmakarışık olan forma, sahife. (mec) Tabiat, mizaç. – **filée** Tel kadayıfı. – **feuilletée** Yufka.

Pâté [ez] Kıymalı, peynirli börek; poğaç. (mec) Kağıda damlayan mürekkep damlası. Sık bir grup teşkil iden haneler kümesi. (laubaliyane) **grosse** – Şişman. Tombul çocuk.

Pâtée [ez] Tavukları semirtmek için yedirilen kepek vesaireden mürekkep hamur. (laubaliyane) Gayet koyu çorba.

Patelette [es] Fişeklik, çanta kapağı.

Patelin, e [e-s] Sokulgan, yılışkan, yılışık, riyakar, yaltakçı adam.

Patelin [ez] (argo) Maskat-ı res, memleket. Hemşehri.

Patelinage [ez] veya **Patelinerie** [es] Yaltakçılık, riyakarlık.

Pateliner [fl] Sokulmak, yaltaklanmak. (ft) Yaltaklık itmek, sokulganlık göstermek, yüze gülmek.

Patalineur, se [e] Yaltakçı. Yüze gülücü, yılışık, mürai.

Patelle [es] (ta t) Bir nev mahrutu deñiz helezonu.

Patenôtre [es] Dua, virt. (amiyane) Tesbih tanesi. **mangeur de – s** Riyakar. Mırıltı. – **du singe** Hiddetli söz, homurdanma.

Patenôtrerie [es] Tesbihçilik.

Patent, e [s] Bedihi, aşikar, ayan. **lettres – es** Devlet-i mühr-ile mühürlü evrak, berat, irade, menşur, ferman.

Patentable [s] Temettü tezkeresine tabi olan. Esnaf tezkeresi almaya mecbur olan.

Patente [es] (tante) Berat, şehadetname. Rüesa. Hareket iden bir gemiye virilen şehadetname, pratika. -- **brute** Bulaşık pratika; -- **nette** Temiz pratika. Esnaf tezkeresi. Temettü virgisi

Patenté, e [s-e] Esnaf tezkeresini hamil kimse. Yedinde esnaf tezkeresi bulunan kimse.

Patenter [fte] Temettü virgisine tabi kılmak. Berat virmek. Esnaf tezkeresi almaya mecbur kılmak.

Pater [ez³³³] (**ère**) Pazar günü okunan dua tesbihiñ iri tanesi olup oraya gelince bu dua okunur.

Pâter [fte] Metinleri çiriş-le yapıştırmak. (fl) (meyve hakkında) Az sulu olmak.

Patère [es] Perde kolu. Elbise asmaya mahsus kanalı çivi. (mima) Desti şeklinde tezyinat-ı mimariye.

Paterne [s] Hayırhahane, müşfikane.

Paternel, le [s] Pederane, eb, cihetü'l-eb, baba tarafından. (amiyane) (ez) Peder. Baba.

Paternellement [h] Pederane, hayırhahane, müşfikane.

Paternité [es] Babalık, übüvvet, pederlik. (mec) Müelliflik. Bir manastır rahibiniñ vazife memuriyeti.

Pater-noster [ez] Müteaddit zokalı sabih olta. (nb) Hint üvez ağacı.

Pateux, se [s] Hamur gibi, pelte gibi, acini. Pek koyu. **style** – Ağır, sakil üslup.

Pathétique [s] Müessir, rikkat-engiz, suz-nak. (ez) Rikkat, tesir, kalbe tesir iden, rikkat-bahş iyleyen lisan, hal. (tşr) Adale-i kebire-i mai-le-i ayniye. Asab-ı hissiye-i ayniye.

Pathétiquement [h] Müessir, rikkat-engiz bir surette. (az müstameldir)

Pathétisme [ez] Rikkate getirme müteessir itme. (az müstameldir)

Pathogène [s] (t) Müvellid-i maraz.

Pathogénie [s] (t) Tekevün-i maraz.

Pathognomonique [s] Araz-ı marziye. Alamat-ı yakiniye.

Pathologie [es] (t) İlm-i emraz. – **générale** Emraz-ı umumiye. – **spéciale** Emraz-ı hususiye. **chirurgie** veya – **externe** Emraz-ı hariciye. **médecine** veya – **interne** Emraz-ı dahiliye.

³³³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Pathologique [s] (t) Marazi. İlm-i emraza ait. **anatomie** – Teşrih-i marazi.

Pathologiquement [h] İm-i emraz nokta-i nazarından.

Pathologiste³³⁴ [e-s] İlm-i emraz mütehasısı tabip.

Pathomanie [es] Maraz-ı akli.

Pathopée [es] Tahrik-i ihtirasat, teheyüc-i hissiyat-ı ruhiye sanatı.

Pathos [ez] Şiddetli tesir husule getirmekten ibaret istiare. (laubaliyane) Tumturak, mübalağa.

Patibulaire [s] Dar ağacına müteallik. (mec) Dar ağacına çekilmeye layık adamı andıran.

Patience [h] Sabır ile, saburane.

Patience [es] Sabır. Sabır ile intizar. Sebat, ikdam. **prendre – se donner** – Sabır ve tevekkül göstermek. Sabr itmek. **prendre en** – Mütevekkilane tahammül itmek. **perdre** – Sabrı tükenmek. Tahammülü kalmamak. Sabırsızlanmaya başlamak. (hd) Sabr it! Sabırlı ol! Hele sen dur!

Patience [es] (nb) Labada.

Patient, e [s-e] Sabırlı, sabur, sebatlı, devamlı. Mütevekkil. (fls) Bir müesser-i maddiniñ tesirini ahz iden. (e) Kendisine işkence veya ameliyat-ı cerrahiye yapılan adam.

Patienter [fl] Sabr itmek.

Patin [ez] Ayak kızağı. Altı kalın tahta veya meşin kadın ayakkabısı. Rutubetten muhafaza için kunduraniñ altına konulan taban. Merdiven tabanı. Rayıñ düz olan alet kısmı. Baskı, mesnet ve mesnet u

vazifesini gören demir veya ağaç takoz. – **à roulette** Altı küçük tekerliği ayak kızağı.

Patinable [s] Kayılabılır. Kayılmaya müsait.

Patinage [ez] Buz üzerinde kayma.

Patine [es] Bakır ve tuncuñ üzerinde husule gelen bir nev pas, siyahımsı tabaka : kara pas. Eski resimli levhaları üzerinde hasıl olan kir.

Patiner [fte] Buz üzerinde kaymak. (otomobil, tramvay, lokomotif gibi motor-la müteharrik arabalarıñ tekerlekleri hakkında) İlerlemeksizin dönmek. **se** – (amiyane) Sürat-le hareket itmek.

Patiner [fte] (laubaliyane) El ile örselemek, ezmek. El ile sarkıntılık itmek.

Patinerie [fte] Bir resim, heykel vesaire üzerinde suni olarak, pas, kir husule getirmek.

Patinerie [es] Ayak kızağı imal ve fûruhtu.

Patineur, se [e] Ayak kızağı-le buz üzerinde kayan adam.

Patineur [ez] El ile sarkıntılık iden adam.

Patio [ez] Mermer döşeli taşlık.

Pâtir [fl] İzdırap, meşakkat, zahmet, cefa çekmek. Gam ve elem duçar olmak. Sefalet, mahrumiyet içinde kalmak, yaşamak. – **de** Tecziye idilmek.

Pâtir veya **Patiras** [ez] (lubaliyane) Herkesiñ ihtizasına hedef olan adam.

³³⁴ Sözlükte “Pathologiste” şeklindedir.

Pâtis [ez] Mera.

Pâtissage [ez] Hamur işi yapma.

Pâtissant, e [s] Izdırıp, derd u minnet, cefa, meşakkat çeken.

Pâtisser [fte] Hamur yoğurmak. (fl) Hamur işi, pasta yapmak.

Pâtisserie [es] Hamur işi, pasta, börek. Pastahane. Pastacılık.

Patissier, ère [e] Pasta, börek yapıp satan adam, pastacı.

Patissoire [es] Hamur tahtası.

Patisson [ez] (nb) Kudüs enginarı denilen bir nev kabak.

Patito [ez] Teklifsizce misafir. Ev sahibesiniñ dostu.

Patoche [ez] (laubaliyane) Kocaman el. Ele vurulan değnek darbesi.

Potois [ez] Kaba lisan, köylü lisanı. Galat lisanı.

Potoiser [fte] Köylü lisanı, kaba lisan-la konuşmak. Taşra şivesi-le konuşmak.

Potoiserie [es] Taşralı lisanı taklidi.

Pâton [ez] Tavukları semirtmek için yedirilen hamur parçası.

Paton [ez] Taban astarı.

Patonille [es] (bhr) İp merdiven. (argo) Çamur.

Patouillet [ez] Maden külçelerini yıkamaya mahsus alet. Çini hamurunu yoğurmaya mahsus alet.

Patraque [es] Fena işleyen makine. (mec) Hastalıklık, zayıf kimse.

Pâtre [ez] Çoban, rai.

Patriarcal, e [s] Patrikliğe mensup, müteallik. Patrikliğe layık.

Patriarcat [ez] Patriklik. Patrikhane.

Patriarche [ez] Tevratla ilk enbiyaya virilen isim. (mec) Şayan-ı ihtiram-ı ihtiyar. Patrik. Bilhassa Rum kilisesi reisi ruhaniyesiniñ unvanıdır.

Patrice [ez] Eski Romalılar devrinde tesis idilen bir asalet rütbesi. Müşavir-i has. Asilzade.

Patriciat [ez] Eski Romalılarda müşavir-i hassalık. Asilzadelik.

Patricien, ne [e-s] Roma asilzadelerine virilen isim. Asil. Necip.

Patricotage [ez] (laubaliyane) Hile, entrika, düzen. Dalavere.

Patricoter [fte] (laubaliyane) Hile itmek. Dalavere itmek. Entrikalar çevirmek.

Patrie [es] Vatan. Maskat-ı res. Memleket. **mère** – Ana vatan.

Patrimoine [ez] Miras. Mal-ı mevrus. Hisse. (mec) Memba-i servet. Behre.

Patrimonial, e [s] Mirasa müteallik. İrsen intikal iden.

Patrimonialement [h] İrsen miras suret-ile.

Patriotard, e [e-s] (laubaliyane istihza tarik-ile) Sahte vatanperver.

Patriote [e-s] Vatanperver. Hamiyetment.

Patrioterie [es] Müfrit vatanperverlik.

Patriotique [s] Vatanpervere şayeste, ait olan. Vatanperverane.

Patriotiquement [h] Vatanperverane. Hamiyetmendane.

Patriotisme [ez] Vatanperverlik. Vatan aşkı. Hamiyet, muhabbet-i vataniye.

Patrologie [es] Eimme mezhebiniñ hayat, ahval ve asarından bahis eser.

Patron, ne [e] Bir kilise şehir, cemaatiñ hamisi, piri olan aziz veya azize. Hami, hamiyet, ticari sinai, bir müesseseniñ; fabrika, otel vesaireniñ sahibi, sahibesi. Usta, çorbacı. (bhr) Kabotaj kaptanı. Serdümen.

Patron [ez] Biçki kalıbı, örnek. Model.

Patronage [ez] Himaye, sahabet. Himaye cemiyeti. Cemiyet-i hayriye. (hk) Tekerrür-i cürme mani olmak için mahkumuñ himayesi.

Patronal, e [s] Patronluğa, hamiliğe müteallik. Hami olan azize müteallik.

Patronner [fte] Tavsiye itmek; himaye, sahabet, müzaheret itmek. Kalıba göre biçmek.

Patronnesse [e-s] Bir maksad-ı hayra mebna yapılan müsamereyi, boluyu idare iden kadın.

Patronnet [ez] Genç pastacı çırağı, hamur işçisi yamağı.

Patronnier [ez] Kundura kalıbı yapan işçi.

Patronymique [s] **nom** – Sülale, aile, hanedan ismi. Lakap ve künyeye mensup.

Patrouillage [ez] Çamur içinde gezerek çamurlu suyu karıştırarak yapılan pislik, çamur lekesi.

Patrouille [ez] (as) Devriye, keşf, tececcüs kolu.

Patrouiller [fl] Çamur içinde yürümek. Çamurlu suyu karıştırmak. Devriye gezmek. Kol gezmek.

Patrouillis [ez] Çamurlu yer. Pis yer.

Patte [es] Hayvanlarıñ, yırtıcı kuşlardan maada diğerk kuşlarıñ bacak ve ayağı, pençe. Kertenkele, böcek, ıstakoz, sinek misli küçük hayvanlarıñ ayağı. (laubaliyane) İnsanıñ el veya ayağı. (mec) Maharet. (bhr) Lenger tırnağı. Bardak, kadeh ayağı. Elbiseniñ aksamını tutturmak için ilave olunan parça, kumaş-ı çapraz, lampasa. Çengel. – **de mouche** Fena, okunmaz yazı. (mec) **coup de** – Dokunaklı, acı söz. – **de raie** Tekerlek çarığı. (mima) Köşebent.

Patte-d'oise [es] Birkaç yoluñ birleştiği mahal. Gözüñ kenarlarındaki buruşukluk.

Patte-fiche [es] Kenet, köşebent.

Patte-pelu, e [e-s] Mürai, dessor, fettan adam.

Pattinsonage [ez] Simli kurşun külçelerindeki gümüşü kurşundan ayırmaya mahsus usul.

Pattu, e [s] İri ayaklı. Bacaklı (tavuk, güvercin vesaire).

Pâturable [s] Mera olabilir.

Pâturage [es] Mera. Otlatma.

Pâtüre [es] Hayvan yiyeceğı. Otlama. Hayvanlara yedirilen kesilmiş ot. Mera. (mec) Gıda.

Pâturer [fl] Otlamak.

Paturin [ez] (nb) Sarı yonca nevi.

Paturon [ez] Beygir ayağıniñ yeleşi, köstek yeri. Bukağılık.

Pauciflore [s] (nb) Kalilü'l-ezhar.

Paucifolié, e [s] (nb) Kalilü'l-evrak.

Paulinisme [ez] Havari Saint Paul'ün akide-i diniyesi.

Paume [es] El ayası, kef. Bir nev top oyunu.

Paumée [es] Şamar.

Paumelle [es] (nb) Yaz arpası. Pencere, kapı rezzesi.

Paumer [fl] (argo) Şamar atmak. Tevkif etmek. Cürm-i meşhut halinde yakalamak. Piyastos etmek.

Paumier [ez] Top oyununda ele başı.

Paumillon [ez] Saban boyunduruğu falakası.

Paumoyer [fte] El ayası-la ölçmek halas, ipi el ile çekmek.

Paupérisme [ez] Fakir, sefalet, ihtiyar.

Paupière [es] (tşr) Göz kapağı, cefn. (amiyane) **s' en battre la** – Eğlenmek, istihza etmek.

Pause [es] Tevkif, meks, muvakkat tatil. (mu) Dört dörtlük es. Durak yeri.

Pauser [fl] Tevkif, meks etmek, muvakkaten tatil etmek.

Pauvre [s] Fakir, züğürt, muhtaç. (amiyane) Kuduz. Gayr-ı mümbit (arazi). Adi, fena. Şayan-ı merhamet, zavallı, biçare. – **de** Den mahrum. – **en** Cihetinden, cihet-ile fakir. – **hère** Liyakatsiz, itibarsız adam. (ez) Fakir adam, sefil, dilenci.

Pauvrement [h] Fakr u zaruret içinde, fakirane. (mec) Fena. Beceriksiz, bir surette.

Pauvresse [es] Dilenci kadın.

Pauvret, te [s-e] Zavalıcık.

Pauvreté [es] Fakirlik, zaruret-ı killet, fikdan. (mec) Tesirsizlik, hissizlik. (laubaliyane) Adi, ehemmiyetsiz şeyler. Kuvve-i imbatiyeden mahrumiyet.

Pavage [ez] Kaldırım. Kaldırım yapma. Kaldırımcılık.

Pavaner [es] (ft) Çalım satmak. Azametle, kibr u gurur-la yürümek.

Pavé [ez] Kaldırım. Kaldırım taşı. (mec) Sokak. (mec) Ani ve can sıkıcı hal. **haut du** – (mec) Eñ istifadeli ve namuskarane vaziyet.

Pavé, e [s] Kaldırım döşenmiş. **avoir le gosier** – (amiyane) Ağzınıñ tavanı teneke kapalı olmak.

Pavemnet [ez] Kaldırım tefrişi. Kaldırım inşası.

Paver [fte] Kaldırım döşemek. Setr etmek, ötmek. (laubaliyane) **rue où l'on pave** Alacaklıya tesadüf etmek korkusu-la geçilmeyen sokak.

Pavesade [es] İçerisiniñ görülmemesine mani olmak için geminiñ boyunca açılan yelken bezleri veya çakılan tahta perde.

Paveur [e-sz] Kaldırımcı.

Pavie [es] Tüylü et şeftalisi.

Pavillon [ez] Çadır, otağ, hayme. Karyola tepeliği. Münferit küçük ev, bina : pavyon. Sayvan. (tşr) Sade-fe-i üzniye, kulak kıkırdağı. Çalgı nevinden borunuñ, huniniñ geniş tarafı, ağzı. Sancak. (bhr) Geminiñ tabiyetini gösteren bayrak, bandıra. **hisserle** – Bayrak çekmek. **abaisser, amener le** – Sancak indirmek. Teslim olmak. (mec) **baisser le** – Ser-füru etmek. **étamine de** – Sancak bezi. **hisser le** – **en berne** Alamat-ı matem olmak üzere bayrağı direğiñ yarısına kadar indirmek.

Pavillonneur [s-ez] Bayrakçı, bayrak imal iden.

Pavimenteux, se [s] Kaldırım inşasında kullanılan bazı taşlara denir. (tşr) Rasafı.

Pavois [ez] Büyük kalkan. **élever sur le** Methitmek, tazim ve tebcil itmek. (bhr) Borda, küpeşte. Geminiñ donandığı renkli bayraklar.

Pavoisement [ez] Bir gemiyi, binayı bayrak-la donatmak.

Pavoiser [fte] Bir gemiyi, binayı bayraklar-la donatmak. (bhr) Alay sancakları çekmek.

Pavonie [es] (nb) Bir nev ebegümeçi ağacı. (ta t) Bir nev kelebek.

Pavot [es] (nb) Haşhaş.

Payable [s] Ödenecek. Lazımü'l-eda. Tediyesi meşrut.

Payant, e [s] Ödeyen, tediye iden. Para mukabili. (e) Para viren kimse.

Paye veya **Paie** [es] Gündelik, maaş, yevmiye, ücret. Tediye, ödeme. (laubaliyane) Borçlu. Medyun. **haute** – Zamm-ı maaş, ahval-i fevkalade dolayısı-la virilen fazla maaş, tahsisat.

Payement [ez] Tediye. Tediye idilen meblağ. (mec) Ödeme. Eda-yı deyn. (**Païement** veya **Païment** de caizdir)

Payen, ne [e-s] (**Païen**) Kelimesine müracaat.

Payer [fte] Tediye itmek, ödemek, virmek. Vergiye tabi olmak. Mükafaat, taltif itmek. Telafi itmek. Güçlük-le, emek-le kazanmak. Cezasını çekmek. – **la folle enchère** Beceriksizliđiñ cezasını çekmek. – **le pot cassé** Cereme çekmek, tazmin itmek. – **l'ingratitude** Küfran-ı nimet itmek. – **de** İbraz itmek. – **de retour** Mukabele-i bi'l-misl itmek. (laubaliyane) **il me payera** İntikamımı alacağım.

Payeur, se [e] Tediye iden. Tediyeat memuru. (s) **caissier** – Veznedar.

Pays [ez] Memleket, havali, ülke, diyar. Ahali. Vatan, maskat-ı res. **mal du** – Daü's-sıla. (laubaliyane) Hemşehri.

Paysage [ez] Gözüñ görebileceği kadar vasi mahal, manzara. Kır manzarasını gösteren levha, resim, köylük kırlık.

Paysagesque [s] Manzaraya, kırlık ve köylüğe mensup, muvafık.

Paysagisme [ez] Köylük. Kırlık menazırı tersimi.

Paysagiste [e] Köylük, kırlık gibi menazır-ı latifeyi tersim itmekte mahir ressam.

Paysan, ne [e] Köylü. (mec) Kaba adam. (s) Köylüye yakışır, ait. **à la** – Köylüvari.

Paysannerie [es] Köylülük. Köylülerin ahlakını musavver eser, piyes.

Paysannesque [s] Köylülere ait, münasip.

Pays-bas [ez-cm] (amiyane) Kıç.

Péage [ez] Köprü, liman vesairenden geçmek için virilen ücret. Köprü parası, müruriye. Bu paranıñ virildiği yer.

Péager, ère [e] Müruriye tahsildarı, bazı meyvelerin kabuğu.

Peau [es] Deri, cilt, beşere. Post, bazı meyvelerin kabuğu. (laubaliyane) **en** – (kadınlar hakkında) Gayet dekolte giyinmiş. Süt ve emsali üzerinde hasıl olan kaymak. **porter à la** – Terletmek; hissiyat-ı şehvaniyeyi tahrik itmek. **faire** – **neuve** Ahlak, efkar, etvarını veya elbisesini tamam-ile değiştirmek. (amiyane) Fahişe.

Peaucier³³⁵ [e-sz] Cildi. Cildiye mütehassısı.

Peausserie³³⁶ [es] Dericilik. Deri ticareti.

Peaussier³³⁷ [e-sz] Deri taciri, derici.

Peautre [ez] Fena yatak. **envoyer au** – Kovmak, yol virmek. Kalayın eski ismi.

Pebrine [es] Bir nev ipek böceği hastalığı, karataban illeti.

Pebriner [es] (ta t) Karataban illetine uğramak.

Pec [s] **hareng** – Taze tuzlanmış ringa balığı.

Pécari [ez] (hayv) Amerika’da bulunur bir nev küçük domuz.

Peccabilité [es] Günah, kabahat işleyebilme. Kabiliyet-i hata.

Peccable [s] Günah, hata işleyebilir. Kabil-i hata. Hatadan salim olmayan.

Peccadille [es] Hafif hata. Kabahat. Cürm.

Peccant, e [s] (t) Fasit, sakim.

Peccata [ez] (mec) Ahmak, salak adam.

Pêche [es] Balık avı, sayd-ı mahı. Tutulan balık.

Pêche [es] Şeftali.

Péché [ez] Günah, masumiyet. – **mortel** Kebair. – **vénuel** Sagair. **les sept** – **s capitaux** Bilimum günahların, hataların membası ad olunan yedi günah. Kebair-i seba. – **mignon** İtiyadı sakim.

Pêcher [ez] Şeftali ağacı.

Pêcher [fl] Günah işlemek. Noksan kusuru olmak.

Pêcher [fte] Balık tutmak. Sudan çıkarmak. (müstehziyane) Almak, uydurmak (haber). (dominoda) Yerden taş çekmek. **se** – Avlanmak. Tutulmak.

Pêcherie [es] Balık tutulan yer. Balıklava. Dalyan.

Pêchette [es] Teke ayağı.

Pêcheur, resse [e] Günahkar. Günah işlemeye meyyal. **vieux** – Kaşarlanmış sefih.

Pêcheur, se [e] Balık tutan, balıkçı. (mec) – **s d’hommes** Tebdil-i din ittiren rahipler.

Pécore [es] (mec) Ahmak, alık adam (bilhassa) kadın.

Pécore [es] Ahmak, terbiyesiz kadın.

Pectase [es] (k) Pektaz.

Pectate [ez] (k) Pektatit.

Pectine [es] (k) Olmuş meyvelerde bulunan bir madde-i kimyeviye : pektin.

Pectiné, e [s] (tşr) Müşti.

Pectinibranche [ez-cm] (hayv) Zü'l-galsamatü'l-müşti fırkası.

Pectique [s] (k) **acide** – Hamız-ı pektin.

Pectoral, e [s] (tşr) Sadri. (t) Göğüs için iyi olan (ilaç).

Pectoriloquie [s] (t) Göğüsten söz söyleme.

Péculat [ez] Emval-i miriye sirkati, ihtilas.

³³⁵ Sözlükte “Paucier” şeklindedir.

³³⁶ Sözlükte “Pausserie” şeklindedir.

³³⁷ Sözlükte “Paussier” şeklindedir.

Pécule [ez] Biriktirilen az miktarda para. Mahbusiniñ semere-i mesailerinden alınan ve bir kısmı hin-i tahliyede kendilerine virilen meblağ.

Pécuniaire [s] Nakdi, paraya müteallik, paraca.

Pécuniairement [h] Nakden, para ile.

Pécunieux, se [s] (laubaliyane) Çok paralı. Nukut sahibi.

Pédagogie [es] Fenn-i terbiye. Fenn-i terbiye-yi etfal.

Pédagogique [s] Terbiye-yi etfale müteallik.

Pédagogiquement [h] Terbiye-yi etfal usul ve fenniye tevfi ken. (az müstameldir)

Pédagogisme [ez] Terbiye-yi etfal usulü. (az müstameldir)

Pédagogue [ez] Mürebbi-yi etfal. Lala. Ukala dümbeleşi, malumatfuruş.

Pédal, e [s] Ayağa müteallik.

Pédale [es] Bir tornayı, çarhı döndürmek için ayak-la tahrik olunan kısım : pedal. Bisikletçilik.

Pédalé, e [s] Pedal şeklinde. (nb) Erganuni.

Pédaler [fl] Pedal ile tahrik etmek. (laubaliyane) Bisiklet-le gezmek.

Pédaleur, se [e-s] Bisiklet-le gezen.

Pédalier [ez] Pedallar, dirsekli manivelalar-la vasıtası-la husule getirilen hareket.

Pédant, e [e] Ukala dümbeleşi, malumat-furuş. Alimlik taslayan.

Pédantaille [es] Cühela güruhu.

Pédantasse [e-sz] Kaba, nezaketsiz; ukala dümbeleşi. (s) Cahilane, kabaca.

Pédanter [fte] Ukalalık, malumat-furuşluk etmek. Alimlik taslamak.

Pédanterie [es] Ukalalık, malumat-furuşluk. Cehl-i mürekkep. Alimlik taslama.

Pédantesque [s] Alimlik taslayana, ukalalık idene müteallik, ukalacasına.

Pédantesquement³³⁸ [h] Malumat-furuşane, cahilane, ukalacasına.

Pédantiser [fte] Cahil yapmak, malumat-furuşluğa alıştırmak.

Pédantisme [ez] Ukala dümbeleşi. Malumat-furuşluk, ukalalık taslama.

Pédard [ez] (amiyane) Acemi bisikletçi.

Pédéraste [ez] Gulampare, luti. Mahbupperest.

Pédéristie [es] Livata, gulamparelik. Mahbupperestlik.

Pédesouille [ez] (amiyane) Derbeder. Köylü. Kaba, terbiyesiz adam.

Pédestre [s] Yaya, piyade. Ayakta, ayak üzere.

Pédestrement [h] Maşiyen. Yaya olarak.

Pédestrian [ez] Koşucu. Yaya yürüyücü. Yürüme veya koşma müsabakasına iştirak iden adam.

Pédestrianisme [ez] Yürüyüş sporu. Yürüme veya koşma müsabakası.

Pédiatre [ez] Çocuk hekimi. Emrazu'l-etfal mütehassısı.

³³⁸ Sözlükte “Pédantesquement” şeklindedir.

Pédiatrie [es] Çocuk hekimliği. İlm-i emraz-ı etfal.

Pédicelle [ez] (nb) Küçük sap, züneyb.

Pédicelle, e [s] (nb) Zü'z-züneyb, küçük saplı.

Pédicelule [ez] (nb) Züneyb-i sagir.

Pédiculaire [s] Bitlere, kehlelere müteallik, kamli. **maladie** – Maraz-ı kamli. (nb) Bit otu.

Pédicule [ez] (nb) Sap, zenep, ayak. (mima) Yekpa.

Pédicure [ez] Nasır hekimi. Ayaktaki nasırları çıkaran kimse, nasırcı.

Pédieux, se [s] (tşr) Kademi, ayağa müteallik.

Pédiforme [s] Ayak şeklinde.

Pédilante [ez] (nb) Yabani altın kökü.

Pédiluve [ez] Ayak banyosu.

Pédimane [e-s] Art ayaklarının baş parmağı, insan eli baş parmağı gibi ayrı olan hayvanata denir; yüdüü'l-kadem.

Pédionalgie [es] Ayak tabanının şiddetle ağrması.

Pédomètre [ez] Mikyas-ı hatve; hatve saati.

Pédon [ez] Köy posta müvezzi.

Pédonculaire [s] (nb) Zeneb-i zehriye müteallik, zenebi.

Pédoncule [ez] (nb) Çiçek sapı, zeneb-i zehre.

Pédonculé, e [s] (nb) Sapı olan (çiçek, meyve). Zü'l-zenep.

Pédonculeux, se [s] (nb) Uzun saplı.

Pédotrophie [es] Mebhas-i gıda-yı etfal.

Pégase [ez] Hint deñizlerinde bulunur bir nev kanatlı köpek balığı. (hey) Feres-i ekber-i cümle-i kevkebiyesi. Esatirde kanatlı at.

Pégmatite [es] İri taneli bir nev granit taşı.

Pègre [es] (argo) Hırsız. Eşirra yatağı. **haute** – Kibar, süslü hırsız güruhu. **base** – Adi hırsızlar güruhu.

Pégrer [fl] (argo) Çalmak, sürkat itmek. Tufalamak.

Peignage [ez] Mevad-ı necsiyeyi veya mensucatı tarama ameliyatı.

Peigne [ez] Tarak. Şane. Yüñ, keten tarağı. (hayv) Deñiz tarağı.

Peigné, e [s] Taranmış. **mal** – Kirli, pis; fena giyinmiş, pejmürde kıyafetli. (ez) (mec) Dikkat-le yapılmış, tanzim ve tesviye idilmiş şey. Mutarra resim.

Peignée [es] Bir defada tarağa konulan madde-i nesciye miktarı. (mec) Dövüşme, dövme.

Peigner [fte] Taramak. Dikkat ve itina ile işlemek, süslemek. (amiyane) Sopa çekmek, dövmek.

Peignerie [es] Tarakçılık.

Peigneur, se [s-e] Yüñ vesaireyi tarayan işçi. (as) Mevad-ı nesciye tarak makinesi.

Peignier [ez] Tarakçı.

Peignoir [ez] Omuz havlusu. Silecek. Kadınların evde giydikleri entari.

Peignure [es] Sökülmüş halat ucu. (es-cm) Tararken başından dökülen saçlar.

Peille [es] Kağıt imaline mahsus paçavra zokalı balık oltası.

Peiller, ère veya **Peillier** [ez] Paçavracı.

Peinard [ez] Alil, natüvan ihtiyar. Zahmetli işler-le bi-tap kalan adam.

Peinchebec [ez] Tutya ile bakır halitası.

Peindre [fte] Tersim itmek, tasvir itmek. Resmini yapmak. Boyamak, nakş itmek. Resimler-le tezeyyün itmek. (mec) (tahriren veya şifahen) Tasvir itmek.

Peine [es] Ceza, mücazat. Izdırıp, azap, elem, keder. Ukubet. Endişe, üzüntü. Emek, zahmet, meşakkat. Tab. Müşkilat, suubet. Sefalet, müzayaka. – **capitale** İdam cezası. – **s éternelles** Cehennem azabı. **homme de** – Eñ ağır işleri gören, yapan adam. **valoir la** – Zahmete değmek. **faire** – Acındırmak, merhamete getirmek, müteessir itmek. **faire la** – Keder virmek, mucib-i teessür olmak. **donnez-vous la** – **de** Lütfen. **sous** – **de la vie** veya **sous peine de mort** Ölüm tehdid-ile. Ölüm-le tehdit iderek. **sans** – Kolayca, bila-müşkilat. **avec** – Güçlülük; istemeyerek, müteessifane. **à** – Hemen, ancak, henüz. Azıcık, pek cüzi. **à grand'** – Güç hal ile, kemal-i müşkilat ile. **pour la** – **de** Zahmtiñize mükafat.

Peiné, e [s] Müteessir, müteessif, mükedder, meyus.

Peiner [fte] Müteessif, mükedder itmek. Zahmet, meşakkat virmek. Yürümek. (fl) Bıkmak, usanmak, yorulmak, bezmek. **se** – Müteessir olmak, üzölmek. Yes getirmek.

Peineux, se [s] Zahmetli, müşkilatlı. Müşkilatı, endişeyi, zahmeti mucip olan.

Peintre [ez] Ressam. Nakkaş. (mec) Tasvir ve tavsif büyük bir kudreti haiz muharrer.

Peintreau [ez] (laubaliyane) Fena ressam.

Peintresse [es] Ressam kadın.

Peinture [es] Ressamlık. Nakkaşlık. Resim, tasvir. Nakş, boyama. Boya. (mec) Tarif, tavsif.

Peinturer [fte] Boyamak, nakş itmek.

Peintreur, se [ez] Nakkaş. Acemi. Adi ressam. (az müstemeldir)

Peinturlure [es] (laubaliyane) Kabaca yapılmış nakış.

Peinturlurer³³⁹ [fte] Kaba surette yapılmış (resim, nakış).

Péjoratif, ve [s] Vehametlendiren, vahimleştiren. (az müstemeldir) Tenfir, tahkir, istihza manasını, fikrini tazammun iden. (ez) Bir hastalığı vahimleştiren şey.

Péjoration [es] Fenalaştırma, vahimleştirme. Vahim.

Pékan [ez] Kanada sansarı.

Pékin [ez] İpekli Çin kumaşı. (argo) Başı bozuk.

Pékoö [ez] Peko çayı denilen bir nev siyah çay.

Pelade [es] (t) Saç kıran, sal.

Pelage [ez] Bir hayvanın tüyleri, donu, postu.

Pelage [ez] Derileri, kabuğu soyma. Kılları, tüyleri yolma. Bozma.

Pélagien, ue [e-s] Engin deñize müteallik.

Pélagique [s] Deñize müteallik. Deñiziñ husule getirdiği araziye denir.

³³⁹ Sözlükte “Penturlurer” şeklindedir.

Pélagoscope [ez] (fiz) Suyuñ dibini görmeye mahsus alet.

Pélagoscopie [es] Miyahıñ karını tetkik ve muayene itmek sanatı.

Pélamide veya **Pélamyde** [es] Palamut balığı.

Pélamidière [es] Palamut ağı.

Pelard [s-ez] **bois** – Kabuğu soyulmuş ağaç.

Pélargonium [ez] (nb) Pelargonya çiçeği.

Pelattage [ez] Derilerdeki tüyleri düşürme, yolma.

Pelé, e [s] Kılları, tüyleri dökülmüş, taslak. Yeşilliksiz, ekinsiz (arazi). (e) Kel kafalı.

Pelé, e [s] Derisi, kabuğu soyulmuş.

Pélécánidés [ez-cm] (hayv) Becaiye firkası.

Pélécoïde [s] (r) Teber şeklinde, şibh-i teber.

Pèle-mêle [ez] Karmakarışıklık. (h) Karmakarışık bir halde.

Pèle-mêler [fte] Karmakarışık itmek.

Peler [fte] Bir mevveniñ kabuğunu, bir ağacıñ kabuğunu soymak. (fl) Derisi soyulmak, dökülmek. **se** – Derisi, kabuğu soyulmak.

Pèlerin, e [e] Hacı. (laubaliyane) Seyyah. Büyük cam göz balığı.

Pèlerinage [ez] Haç; hacılık. Seyahat. Haç için gidilen yer.

Plerine [es] Pelerin, kolsuz manto.

Pleriner [fte] (laubaliyane) Hacca gitmek.

Pelette [es] Tuğla, kerpiç keskesi.

Pélican [ez] Büyük saka kuşu, kaşıkçı kuşu. Marangoz çengeli.

Pelisse [es] Kürk, ferve. Hilat. Yakası, kolları, etekleri astragan kaplı zabit ceketi.

Pellagre [es] (t) Bir nev uyuz hastalığı, pellegra.

Pellagreux, se [s] Uyuz hastalığına, pellegra duçar olan. (e) Uyuz.

Pelle [es] Kürek. – **a feu** Ateş küreği. Kayık küreğiniñ palası. – **à poussière** Faraş.

Pellée-Pellerée-Pelletée [es] Bir kürek dolusu. (mec) Birçok.

Peller [fte] Kürekleme; kürek-le kaldırmak, karıştırmak.

Pelleron [ez] Küçük fırıncı küreği.

Pelletage veya **Pellage** [ez] Kürek-le savurma, karıştırma.

Pelleter [fte] Kürek-le savurmak, karıştırmak.

Pelleterie [es] Kürekçilik. Kürek. Dericilik sanatı. Kürek ticareti. Kürekçi dükkanı.

Pelletier, ère [e] Kürekçi.

Pelleverser [fte] Keskin bel ile toprağı kabartmak, bellemek.

Pelleversoir [ez] İki dişli keskin bel.

Pellicule [es] Gayet ince deri, zar. Başta hasıl olan kepek. Fotoğraf camı makamında kullanılan ince ve hisselendirilmiş selüloz, jelatin levha : pelikül.

Pelliculé, e [s] İnce zar-la mestur, kepekli.

Pelliculeux, se [s] Peliküllü, ince derisi veya zarı olan. Celidi.

Pelliplanimétrie [es] Canlı insan vücudunuñ sathını sürat-le mesaha usulü.

Pellucide [s] Şeffaf, nim-şeffaf olan.

Pellucidité [s] Şeffafiyet. Nim-i şeffafiyet.

Pélogène [s] Killi toprakta husule gelen.

Pélopée [ez] (hayv) Büyük bir nev mefasılı böcek.

Pelotage [ez] İbrişim, tire vesaireyi yumak yapma. (amiyane) Okşama müdahene.

Pelote [es] Tire, ibrişim vesaire yumağı. – **de neige** Kar topu. (mec) **faire sa** – Temin-i menafî itmek. İğne yastığı. Bazı beygirleriñ alındaki beyaz nişan : akıtma.

Peloter [fte] Yumak yapmak. Dayak atmak. Lakırtı ile terzil itmek. (amiyane) Okşamak. (mec) Temin-i menfaat için müdahene itmek.

Peloteur, se [e-s] Yumak yapan işçi. (mec) Müdahin, mütebasbıs. (as) İpek, ibrişim vesaireyi yumak yapmaya mahsus makine.

Peloton [ez] Küçük yumak. (as) Takım. Güruh, cemaat, sürü.

Pelotonnement [ez] Yumak yapma. Yumak halini alma.

Pelotonner [fte] Yumak yapmak. **se** – Tostoparlık olmak, büzülmek.

Pelouse [ez] Çemen, çemenzar.

Peltaire [es] (nb) Cırcır böceği.

Pelté, e [s] (nb) Micenni.

Pelu, e [s] Tüylü, kıllı, havlu.

Peluche [es] İpek, pamuk, yüñden yapılmış kadifeye beñzer tüylü kumaş : peluş.

Pelucher [fl] Hazlanmak, pürüzlenmek.

Pelucheux, se [s] Pürüzlü, tüylü. Havlı (kumaş vesaire).

Pelure [es] Bazı sebze ve meyveleriñ ince kabuğu. Soğan zarı. Kesilmiş koyunuñ derisinden çıkarılan yapağı. (amiyane) Elbise.

Pelvien, ne [s] (tşr) Havsali.

Pelviforme [s] Havsala şeklinde.

Pelvimètre [ez] Mikyas-ı havsala.

Pelvimétrie [es] Mesaha-i havsala.

Pelvis [ez] (**viss**) (tşr) Havsalanıñ üst kısmı.

Pelvitomie [ez] (**viss**) (tşr) Kati havsala.

Pelvi-trochantérien, ne [s] (tşr) Havsala-i müdevveri.

Pemmican [ez] Pastırma. Kurutulmuş et.

Penaille [es] Paçavra, eski püskü şeyler.

Pénal, e [s] (hk) Cezai, cezaya müteallik. **code** – **e** Ceza kanunnamesi. **action** – **e** Ceza davası. **disposition** – **es** Ahkam-ı cezaiye.

Pénalement [h] Ceza nokta-i nazarından.

Pénalité [es] Ceza, mücazat. Usul-i cezaiye.

Pénard [ez] Çapkın, kurnaz, hilekar ihtiyar.

Pénates [ez-cm] (şairane) Memleket, vatan, ikametgah.

Penaud, e [s] Mahçup, şaşkın, alıklaşıp kalmak.

Pence [ez-cm] (èn) **Penny** kelimesine bakıla.

Penchant, e [s] Mail, eğri. (mec) Meyyal. Zeval, inhitat. (ez) Meyl. Endiş. Meyl-i deruni, arzu, temayül.

Penchement [ez] Meyl, eğme, eyleme. Temayül. İnhitat.

Pencher [fte] Eymek (iymek). Meyl ittirmek. (fl) Mütemayil, meyyal olmak; meyl itmek. İnhimak itmek. Yüz tutmak. Meyl ve rağbet itmek. **se** – Eylemek, meyl itmek. Sarkmak.

Pendable [s] Asılmaya layık, müstahak olan. Salben idamı müstelzim.

Pendage [ez] (mima) Maden damarlarının meyli.

Pendaison [es] Salb, salben idam, asma.

Pendant, e [s] Sarkık, sarkan. (mec) Hal-i muallakta kalmış, muallak. Henüz hal ve fasl idilmemiş.

Pendant [ez] Eş, nazir, misl. Kılıç kayışı kolu, kol. – **s d'oreilles** Küpe.

Pendant [hc] Esnasında, zarfında, vaktinde. – **que** İken.

Pendard, e [s] (laubaliyane) Çapkın, külhanbeyi, hilekar.

Pendarderie [es] Çapkınlık. Hilekarlık. Külhanbeylik.

Pendeloque [es] Armut şeklinde küpe taşı, pençe. Avizeniñ sarkan billurları. (mec) Yırtık elbiseniñ sarkık parçaları.

Pendement [ez] Salb, asma.

Pendentif [ez] (maa) Alika. İnce bir zincir-le boyuna asılan mücevher. Küçük gerdanlık : pandantif.

Penderie [es] Salben idam. Elbise dolabı.

Pendeur, se [e] Asan kimse. (az müstemeldir) Havada asılı duran.

Pendiller [fl] Asılı durarak sallanmak.

Pendillon [ez] Saat-i rakkasanıñ hareket kolu.

Pendoir [ez] Et çengeli, kasap çengeli.

Pendre [fte] Asmak, talik itmek. Salben idam itmek. **bon à** – Asılmaya layık adam. Sarkıtmak. Takmak. (fl) Asılmak, sarkmak. Aşağı doğru düşmek. Uzanmak. Talik itmek.

Pendu, e [e-s] Maslup. Asılmış.

Pendulaire [s] Rakkasi, raksi. **mouvement** – Hareket-i raksiye.

Pendule [ez] (fiz) Rakkas. Saat-i raksi.

Pendule [es] Duvar saati. Rakkaslı büyük saat. Asma saat.

Pendulette [es] Küçük duvar saati.

Pendulier [ez] Duvar saati yapan saatçi.

Penduliflore [s] (nb) Sarkık çiçekli.

Pendulifolié, e [s] Sarkık yapraklı.

Pêne [ez] Kilit dili.

Pêne [es] Kalafatçı üstüpusü.

Pénéacées [es-cm] (nb) Penyasiye fasilesi.

Pénéau [ez] (bhr) Gemi demiriniñ alesta durması.

Pénélope [es] Vasati Amerika'da bulunur bir nev süklün.

Pénétrabilité [es] Kabiliyet-i nüfuz. Kabiliye-i istiknah. İçine girilebilme. Kabiliyet-i fehm.

Pénétrable [s] Kabil-i nüfuz. İçine girilebilir. Kabil-i istiknah. Kühnüne varılabilir. Kabil-i fehm.

Pénétrant, e [s] Nüfuz iden, nafız; içine, içeriye giren. Sakıp, müessir, keskin. Seriül'l-intikal.

Pénétratif, ve [s] Kolayca giren, seriü'l-nüfuz, seriü'l-intikal.

Pénétration [es] Nüfuz, delme, içine girme, duhul. (mec) Sürat-i intikal, feraset. Fart-ı zeka. Keskinlik.

Pénétré, e [s] Kani, emin, emin bir surette. Müteessir. Meşhun, müstağrik, memlu.

Pénétrer [fte] Delmek, nüfuz etmek, içine girmek. (mec) Keşf etmek, aılmak, kühnüne varmak. Çok tesir etmek. (fl) Girmek, dalmak, sokulmak, dahil olmak. **se** – Karışmak, kendini hissiyatını pek iyi bilmek. Yekdiğeriniñ hissiyat ve maksadını aılmak. (mec) İyice kararmak, kesb ü vukuf etmek. Ruhuna nüfuz etmek.

Pénible [s] Güç, meşakkatli. Zahmetli. Müellim surette.

Péniblement [h] Güçlük-le, suubet-le, zahmet-le, müellim surette.

Péniche [es] Yarış sandalı, büyük mavna. Tarassut sandalı, gemisi. Yelkenli mavna.

Pénicillé, e [s] (ta t) Resim fırçası şeklinde. Huzemi.

Pénien, ne [s] (tşr) Kadibi, zekeri.

Pénil [ez] (tşr) Kuzfe-i zühre.

Penne [es] Kuşlarıñ kanat ve kuyruklarınıñ uzun tüyü, şehbal, riş, kalem. Tüy. Cam, ayna silmeye mahsus

Peninsulaire [s] Şibh-i cezireye, şibh-i cezire ahalisine mensup. (e) Şibh-i cezire ahalisinden olan.

Péninsule [es] Şibh-i cezire. Büyük yarım ada. İspanya ve Portekiz.

Pénis [ez] Zeker, kadib.

Pénitence [es] Tövbe, istiğfar, nedamet. Riyazet, çile (çile), perhiz. Ceza, mücazat. Mahrumiyet. Hafif mücazat. Bazı oyunlarda şerait ve kavaide riayet etmeyenlere verilen hafif ceza.

Penitencier [es] Tövbe ve istiğfar ayini icra eden rahibiñ sıfat ve memuriyeti.

Pénitencier [ez] Tövbe ve istiğfar ayinini icra eden rahip. Hapishane. Zindan.

Pénitent, e [s] Tövbekar, taib. Saika-i nedamet-le vuku bulan. (e) Günahlarını çıkartmak için papaza müracaat iden adam. Riyazet iden, çilekeş. Bazı turuk-ı ruhbanıye, cemiyet-i diniye azası.

Pénitentiaire [s] Hapishanelere müteallik, hapishaneler-le meşgul olan. **administration** -- Hapishaneler idaresi.

Pénitentiaux [sz cm] Tövbe ve istiğfara ait.

Penitentiel, le [s] Tövbe ve istiğfara müteallik, ait. (ez) Tövbe duaları mecmuası.

Pennage [ez] Yırtıcı kuşlarıñ tüyleri.

Pennatifide [s] (nb) Rişü'l-meşkuk.

Pennatilobé [s] (nb) Rişü'l-maksus

Pennatule [es] (hayv) Bir nev deñiz ferici.

ucuna yüñlü bir kumaş sarılmış değnek. (bhr) Gemi serenleriniñ ucu : cunda.

Penné [s] (nb) Rişi.

Penniforme [s] (nb) Kalem şeklinde, rişü'ş-şekl.

Pennon [ez] Mızrağıñ ucuna takılan müselles şeklinde küçük bayrak (şövalyelik devrinde)

Penny [ez] Bir şiliniñ on ikide bir kıymette sikke. (cemi : **des pence** dir)

Pénombre [ez] (fiz) Şibh-i zıll, alacakaranlık. (sanayi-i nefise) Şibh-i gölge.

Penon [ez] (fiz) Rüzgar istikametini göstermeye mahsus tüy veya bez yelkovan, fırıldak.

Pensant, e [s] Mütefekkir, düşünen, düşünebilen, müfekkir **bien** -- Hüsn-i niyet, hissiyat-ı hasene sahibi. **mauvais** – Su-i niyet, hissiyat-ı reddiye sahibi **faculté** – e Kuvve-i müfekkire.

Pensée [es] Fikir, tefekkür, düşünme, düşünce, kanaat, rey, mütalaa, niyet, tasavvur. Taslak. (fls) Mefhum, düşünce, maksat. (cm) Tahayyülat, eftar ve hayalat. Hikemiyat, durub-ı emsal.

Pensée [es] Hercai menekşe.

Penser [fl] Düşünmek, tefekkür etmek, teemmül etmek. Mülahaza etmek. Aklen muhakeme etmek. Tahattur etmek. Tasavvur, niyet etmek, korunmak, dikkat etmek. Üzere bulunmak, az kalmak. (ft) Zihninde bulunmak, az kalmak. (ft) Zihninde bulunmak, aklına gelmek. Zan etmek, fikrinde bulunmak. **qu'ensez** – **vous** Ne dersiniz? Ne fikirdesiniz?

Penser [ez] (şairane) Fikir, mülahaza, düşünce, düşünüş.

Penseur, se [e-s] Mütefekkir. **libre** --, se Hür-endiş. Serbest fikir, serbest düşünme taraftarı. (s) Düşünceli. Derin düşünceler, mefhumlar ihsas iden.

Pensif, ve [s] Düşünceli, dalgın, zihnen meşgul.

Pension [es] İkamet ve yemek ücreti. Yemekli ikametgah, hane : pansiyon. Hususi, ücretli leyli mektep, dahili mektep. Hususi dahili mektep talabesi. Dahili mektep ücreti; maaş. tahsisat-ı seneviye. – **alimentaire** Nafaka. – **de retraite** Tekaüdiye, tekaüd maaşı. – **viagère** Kayd-ı hayat şart-ile virilen maaş. – **de disponibilité** Mazuliyet maaşı. **demi** – Yalnız öğle yemeği yenilen mektep.

Pensionnaire [e] Yemekli kiracı. Leyli dahili mektep şakirdi. (mec) Hala talebe saflığını muhafaza iden kimse. Hükümetten maaş alan adam. (tiyatro) Maaşlı aktör. **demi** – Dahili mektepte yalnız öğle yemeği yiyen şakirt. Müessesat-ı hayriyede yiyip içerek ikamet iden adam.

Pensionnat [ez] Dahili mektep, leyli mektep. Bu mektebiñ umum talebesi.

Pensionner [fte] Maaş tahsis etmek. Tahsisat virmek. Maaş bağlamak.

Pensivement [h] Dalgın bir surette, düşünceli tarzda, dalgınlık-la.

Pensivité [es] Dalgınlık, düşüncelilik.

Pensum [ez] Bir şakirde ceza makamında virilen fazla vazife.

Pentacle [ez] Beş uçlu yıldız. Beş köşeli vefk, hatem-i süleymani.

Pentacontaèdre [s] Elli vecihli.

Pentacorde [s] Beş telli saz.

Pentadactyle [s] Beş parmaklı.

Pentadelphe [s] (nb) Humasiu'l- vücuh.

Pentaèdre [ez] Beş satırlı cisim. Zuhamseti'l-vücuh.

Pentaglotte [s] Beş lisanda yazılmış.

Pentagonal, e [s] Muhammes şeklinde.

Pentagone [h] Beş köşeli ve dıllı şekil. (ez) Muhammes, zu-humasitü'l-adla.

Pentagyne [s] (nb) Humasiyü'l-inas.

Pentagynie [es] (nb) Humasiyetü'l-inas.

Pentandre [s] (nb) Humasiyü't-tezkir.

Pentandrie [es] (nb) Humasiyetü't-tezkir.

Pentapétale [s] (nb) Humasiyü'l-vüreykat.

Pentasperme [s] (nb) Humasiyü'l-büzur.

Pentasyllabe [s] Beş heceli.

Pentateuque [e] Tevratın esfar hamsesi.

Pente [es] Meyil, iniş. (mec) Temayül, meyil, ibtila, arzu.

Pentecîte [es] Musevilerde : Cenab-ı hak tarafından Hazret-i Musa'ya evamir-i esna-i aşerenin tebliğ edildiği gün yapılan yortu. Hristiyanlarda ıyd-ı hamsin.

Pentédécagone [s] (h) On beş zaviye ve dıllı şekillere denir. (ez) On beş dıll ve zaviyeli şekil.

Pentière [es] Bir ağın meyli.

Penture [es] Rezze, menteşe dişisi.

Pénultième [s] Soñdan evvelki. (as) Soñuncudan evvelki hece.

Pénurie [es] Büyük kaht. Fıkdan. Fakr u zaruret, sefalet.

Péon [ez] And dağlarında rehberlik iden İspanyol çobanı. Hindistan'da piyade neferi.

Pépettes [es-cm] (argo) Para, mangır.

Pépie [es] Kuşlarda dil altı hastalığı. (laubaliyane) **avoir la** – Çok susamak.

Pépiement [ez] Küçük kuşların ötmesi, cıvıdaması.

Pépier [fl] (küçük kuşlar hakkında) Ötmek, cıvıldamak. (laubaliyane) Gevezelik itmek.

Pépin [ez] Elma, armut, kavun, karpuz gibi meyvelerin çekirdeği. (argo) Aşk, alaka.

Pépin [ez] (argo) Şemsiye.

Pépinière [es] Başka yere dikilmek üzere yetiştirilen ağaç fidanı. Fidelik, fidanlık. (mec) Sanatkar yetiştiren şehir veya müessese.

Pépiniériste [e] Fidan yetiştiren, fidancı.

Pépité [es] Altın külçesi.

Peplide [es] (nb) Yabani semiz otu.

Peplon veya **Peplum** [ez] Kadimen omuzdan kopçalı kadın harmanisi.

Pepermint [ez] (**pé-peur-mint**) İngilizlerin menta didikleri içkiye virdikleri isim.

Pepsine [es] (k) Pepsin.

Peptique [s] (t) Hazmı, hazma müteallik.

Peptone [es] (k) Pepton.

Peptonifier [fte] (k) Pepton haline kalb itmek.

Peptoniser [fte] Mevadd-ı şibh-i zülaliyyeyi pepton haline getirmek.

Péra [ehz] Beyoğlu semti.

Péramèle [ez] Avustralya'da bulunur bir nev küçük kanguru.

Pérat [ez] Büyük taş kömürü parçası.

Perçage [ez] Delme. Teskib.

Percale [es] Perkal denilen ince, pamuk bezi.

Percaline [es] İnce, parlak astarlık pamuk bezi.

Perçant, e [s] Delici, delen, derin nüfuz iden, işleyen. Şiddetli, müessir. Samia-hırmaş. (seda) Nafız, keskin (nazar, zeka)

Perce [es] Burgu, klarnet, flavta ve emsali çalgıların perde deliği.

Percé, e [s] Delikli. (mec) Müteellim. Nalan. Biçareli. Muntazam sokaklı (şehir). Müstakim ve geniş (yol) (mec) – à **jour** Bir yandan bir yane delik. (mec) Meydana çıkarılmış, anlaşılmaş.

Perce-bois [ez-e³⁴⁰] (hayv) Ağaç kurdu.

Perce-crâne [ez] (cerra) Miskabü'l-kıhf.

Percée [es] Ormanın açık mahali. Duhul, nüfuz. Geçit.

Percement [ez] Delme, teskib, açma, haft.

Perce-neige [es] (nb) Akçiğdem.

Percentage [ez] **Pourcentage** kelimesine bakıla.

Perce-oreille [ez] Kulağakaçan denilen böcek.

Perce-pierre [es] (nb) Taş kıran.

Percept [ez] (fls) Müdrike.

Percepteur, trice [s] Ahiz. (as) Tahsildar zevcesi.

Percepteur [ez] Tahsildar.

Perceptibilité [es] Kabiliyet-i tahsil. Kabiliyet-i ihtisas.

Perceptible [s] Kabil-i tahsil. Tahsili mümkün. (mec) Kabil-i rüyet, kabil-i idrak, mahsus.

Perceptiblement [h] Mahsus. Kabil-i idrak ve rüyet bir surette.

Perceptif, ve [s] (fls) İdrake müteallik, idraki.

Perception [es] (fls) İdrak. Cibayet, istifa, tahsil. Tahsildarlık. **bureau des – s** Tahsil şubesi.

Perceptivité [es] Kabiliyet-i idrak.

Percer [fte] Delmek. Sivri bir silah-la parlamak. Delik açmak. Açmak. Küşat etmek. Nüfuz etmek. İçine geçmek. Arasından görmek. (mec) Añlamak. Keşf etmek. Mütessir etmek. (fl) Delinmek. (mec) Zuhur etmek. Görünmek. Temayüz etmek, iştihar etmek.

Percerette [es] Küçük burgu.

Perce-ronde [es] Kalburcu pergel.

Perceur, se [e-s] Delen, delici, sakıb. (as) Delme makinesi.

Percevable [s] Kabil-i his ve idrak. Kabil-i tahsil ve istifa.

Perce-verre [ez] Bir şerare-i elektrikiyenin cam üzerinde tesirini göstermeye mahsus alet.

Percevoir [fte] Tahsil, istifa, cibayet etmek. (mec) His, idrak etmek.

Perchant [ez] Çığırtkanlık etmek için bir direğe bağlanan kuş.

³⁴⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Perche [es] Hani balığı. Sırık. (mec) Uzun boylu, zayıf adam. Dallı geyik boynuzu. Olta kamışı.

Perché, e [s] Tünemiş. (ez) Bazı kuşların tünedikleri an. (as) Tüneyen kuşların kümesi.

Percher [s] veya **se** – (ta t) Bir tüneğe veya yüksek dala konmak. Tünemek. (mec) Yüksek bir yerde, bir evin en üst katında oturmak. İkamet etmek. (ft) Yüksek bir yere koymak.

Percheur, se [s] Ber-mutad tüneyen kuşlara denir.

Perchis [ez] Küçük ve ince ağaç ormanı. İnce sııklardan yapılan çit.

Perchlorate [ez] (k) Fevk-i klorit.

Perchlorique [s] (k) **acide** – Hamız-ı fevk-i klor.

Perchlorure [ez] (k) Fevk-i klor.

Perchoir [ez] Tünek.

Percillé, e [s] Delik deşik.

Perclus, e [s] Vücudunun hepsi veya bir kısmı tutmaz, kötürüm. (mec) Atıl.

Perclusion [es] Kötürümlük. (az müstameldir)

Percnoptère [ez] Firavun tavuğu denilen bir nevk akbaba.

Perçoir [ez] veya **Perçoire** [es] Burgu, biz.

Percolateur [ez] Süzgeçli büyük kahve güğümü.

Percusseur [ez] Vuran, darp iden kimse.

Percussion [es] Darbe, müsademe, tokuşma. **arme à** – İğneli tüfek. **instruments à** – Davul, zeyl ve emsali misilli vurarak çalınan alet-i musikiye.

Tabibin, hastayı muayeneye zamanında göğüs ve arkasına parmak-la vurması : kar.

Percutant, e [s] Müsademe husule getiren. **projectiles** – s Müsademe tapalı mermiler. **fusée** – e Müsademe tapası. **tir** – Müsademe tapalı mermiler-le endaht, müsademe endahtı.

Percuter [fte] Vurmak. (t) Vücudun bazı aksamına bir ay muayene parmak-la vurmak.

Percuteur [ez] Tüfek iğnesi. Müsademe meyli.

Perdable [s] Kaybidilmesi mümkün, muhtemel. Kaybidilebilir.

Perdant, e [s] Kumarda, oyunda kayıp iden.

Perdition [es] Zıya, ıtlak, israf. Batmak tehlikesine maruz, batmak üzere bulunan (gemi). Dalalet. **en** – Beyhude yere, nafîle olarak.

Perdre [fte] Kaybirmek, zayi eylemek. Ölüm sebebi-ile ayrılmak. Hasara uğratmak. Bozmak. Yenilmek, mağlup olmak. Kaybittirmek. (mec) Mahv etmek. Baştan çıkarmak, bednam etmek. Kaçırarak. (fırsat) Vazgeçmek, terk etmek (itiyat). – **la vie** Ölmek. – **la tête** Kafası kesilmek, (mec) Aklını bozmak, çıldırmak. – **la carte** Pusulayı şaşırarak. – **haleine** Nefesi kesilmek. – **de vue** Unutmak, münasebette bulunmak. – **patience** Sabrı tükenmek. – **du terrain** Ricat etmek. (fl) Fiyatından düşmek. (mec) İtibarını kaybirmek. Süratinden düşmek (gemi). **se** – Kaybolmak, yolunu şaşırarak. Mansıp olmak (nehir). Güçten kaybolmak. Batmak (gemi). (mec) Sefahat-le mahv olmak, sefahate dalmak. İtibardan düşmek. Derya-yı tefekküre dalmak. **je m'y perds** Bir şeyi

añlayamıyorum. **ma tête se perd** Zihnimi unutacağım, aklımı bozacağım.

Perdreau [ez] Keklik yavrusu.

Perdrier veya **Perdrieur** [ez] Keklik avcısı.

Perdrix [es] Keklik.

Perdu, e [s] Kaybolmuş. Mahv ve munkarız olmuş. Gayr-ı meri, baid, medeniyetten bi-nasip (memleket). Ölmesi, iflas itmesi muhakkak. İçine dalmış, karışmış. Uzaklaşmış. **femme** – Fahişe. **peine** – Beyhude zahmet, emek. – **de** Müstağırık, batmış, altında ezilmiş. **moments** – **s, heures** – **es** Boş vakit, hali zaman. **à corps** – Kemal-i cüret-le. **à fonds** – **s** Kayd-ı hayat şart-ile; res almalı terk etmek şart-ile. (ez) Aklını kaçırmak, deli.

Perdurable [s] Müstemir, daimî.

Perdurabilité [es] İstimrar.

Perdurablement [h] Müstemiren, daimî surette.

Perdurer [fl] Uzun müddet devam etmek, müstemir olmak.

Père [ez] Peder, baba, reis-i ruhani. Mevcut, müesses, bani. Rahiplere virilen unvan : peder. Ekanim-i selasen birincisi : peder, baba Allah. **Le saint** – Papa. **Les** – **s de l'église** Aba-i Nasraniye. **les** – **s conscrits** (istihza makamında) Ayan azası. (ez cm) Ecdat. **de** – **en fils** Babadan evlada intikal suret-ile.

Pérégrinant veya **Pérégrinateur** [ez] Siyah, memalik-i baideye seyahat iden adam. Garip.

Pérégrination [es] Uzak memleketlere seyahat, sefer, gurbet.

Pérégriner [fl] Uzak memleketlere seyahat etmek. (eski kelimedir)

Pérégrinité [es] Bir memlekette yabancılık. (az müstameldir)

Péremption [es] (hk) Müddet-i muayenesi zarfında takip idildiğinden dolayı bir davanın sukutu. Mürur-ı zaman-la bir hakkın sukutu.

Péremptoire [s] Kati, müskit. **arguments** – **s** Delail-i müskit. **exception** – Mürur-ı zaman ile sükut etmekten muafiyet.

Péremptoirement [h] Kati, müskit bir suret-le.

Pérenne [s] Çoktan beri devam iden.

Pérennité [es] Çoktan beri devam itme.

Péréquation [es] (**kou**) Müttesaviyen tarh ve tevzi (virgi).

Perfectibiliser [fte] Kabil-i tekemmül bir hale koymak.

Perfectibilité [es] Kabiliyet-i tekemmül ve terakki.

Perfectible [s] Kabil-i tekemmül ve terakki. Kesb-i kemal itmeye kabiliyetli.

Perfectif, ve [s] Tekemmüle müsait.

Perfection [es] Tekemmül, kemal, mükemmeliyet. Tamam-ile bitirme, ikmal. **à la --**, **en** – Mükemmel surette, mükemmelen.

Perfectionnement [ez] İkmal, tekemmül, mükemmeliyet.

Perfectionner [fte] Tekemmül ittirmek. Terakki ittirmek.

Perfide [s] Hain, bi-vefa, hakikatsiz. Şemetli. (e) Hain, vefasız adam.

Perfidement [h] Hainane, hıyanetkarane. Vefasızlık-la.

Perfidie [es] Hainlik, ihanet.

Perfolié, e [s] (nb) Mültesik, dallarına sarılmış (yaprak).

Perforage [ez] Delme, teskib.

Perforant, e [s] Sakıb, delen. (t) Sakıb.

Perforateur, trice [s] Delmeye yarayan. (ez) Miskab. (as) Delme makinesi.

Perforatif, ve [s] Delmeye yarayan. (ez) Kemik miskabı.

Perforation [es] Delme, teskib.

Perforer [fte] Delmek.

Performance [es] Teşhir idilen bir yarış atına veya herhangi bir şampiyonuñ kazandıgı muvaffakiyet, alkış.

Pergole [es] Bahçelerde yapılan küçük kameriye.

Péri [ez] Etraf, daire manasına olarak kelimelerin evveline gelen Yunanca bir edattır.

Péri [e] Peri.

Perianal, e [s] Havl mevkinde kain.

Périanthe [ez] (nb) Gılaf-ı zehre.

Périartérite [es] (t) İltihab-ı gılaf-ı hariciye-i şerain.

Périblaste [ez] (t) Gılaf-ı cürsum.

Péricarde [ez] (tşr) Gılafu'l-kalb, şegaf.

Péricardique [s] (tşr) Şegafi.

Péricardite [es] (t) İltihab-ı şegaf.

Péricarpe [ez] (nb) Gılaf-ı semer muhit-i semer.

Périchondre [ez] (tşr) Gılaf-ı gudruf.

Périchondrite [es] (t) İltihab-ı gılaf-ı gudruf.

Périclitant, e [s] Hatarnak, tehlikeli.

Périclitation [es] Hatar, tedenni.

Péricliter [fl] Tehlikede olmak; tedenni, inhitat itmek, revaçtan düşmek.

Péricrâne [ez] (tşr) Simhak-ı cumcume.

Pérididyme [ez] (tşr) Gılaf-ı ebyaz-ı husye.

Pérididymite [es] (t) İltihab-ı gılaf-ı ebyaz-ı husye.

Péridot [ez] Zebercet taşı.

Péridrome [es] (maa) Çevre, dehliz.

Périgée [ez] (hey) Bir seyyarenin mahreki üzerinde arza eñ yakın bulunduğu nokta : haziz.

Périgone [ez] (nb) Muhit-i tenasüli.

Périhelie [ez] (hey) Bir seyyarenin mahreki üzerinde şemse eñ yakın bulunduğu nokta : hazizü'ş-şems.

Périgyne [s] (nb) Havlü'l-mebiz.

Péril [ez] Tehlike, muhatara. **au – de** Kaybitmek tehlikesini göze alarak **à ses risques et – s** Her mesuliyet, kar ve zararı kendisine ait olmak şart-ile.

Perilleusement [h] Muhatara ve tehlike ile.

Périlleux, se [s] Tehlikeli, muhataralı, hatarnak. **saut –** Havada perende atmak. (mec) Tehlikeli, cüretkarane hareket.

Périmet [fl] (hk) İstima olunmamak. (müddet-i muayenesi dahilinde takip idilmeyen dava hakkında) Sukut itme. (müddet-i meriyeti hitam bulan bir müsaadename veya herhangi bir vesika

hakkında) Hükümden sakıt olmak.
Hakkını kaybitmek.

Périmètre [ez] (h) Muhit.

Périmétrie [es] (h) Mesaha-i muhit.

Périmérite [es] (t) İltihab-ı muhit-i rahm.

Périnéal, e [s] (tşr) İcani.

Périnée [ez] (tşr) Makat-la aza-yı tenasüliye arasındaki kısım : ican.
déchirure de – Temezzuk-ı ican.

Périnéographie [es] (cerra) Hayatü'l-ican.

Périnephrite [es] (t) İltihab-ı muhit-i külliye.

Période [es] (hey) Devir. Zaman kısmı : devir (t) Devr, safha. (ed) Birkaç cümleden mürekkep kelam. (ez) Devr, safha, devre. Bir şeyiñ vasıl olabileceği derecatıñ eñ yükseği : mertebe-i kusva.

Périodicité [es] Mevkuhiyet, devriye. Tenavübü'z-zuhur.

Périodique [s] Mütenavip, devri. **fièvre** – Humma-yı mütenavibe, **fraction** – Kesr-i aşari-yi devri. Muayyen zamanlarda intişar iden : mevkut. (ez) Risale-i mevkute. Ceride-i mevkute.

Périodiquement [h] Mevkut surette. Muayyen devir-le. Bi'l-münavebe.

Périodiste [ez] Resail-i ceraid-i mevkuteden birinde çalışan muharrir.

Périodynie [es] Şiddetli sancı, elem, ızdırap.

Périoste [ez] (tşr) Simhak, kışr-ı azm.

Périostéite [es] (t) İltihab-ı simhak.

Périostique [s] (t) Simhaki.

Périostite [es] (t) İltihab-ı simhak.

Péripatécien, ne [s] Meşşai. Meşşaiyun usul-i felsefisine müteallik. (e) Meşşaiyun.

Péripatétique [s] Meşşaiyun'a ait.

Péripatétisme [ez] (fls) Aristo'nuñ usul-i felsefesi : meşşaiye.

Péripétie [es] Bir roman, bir manzume kahramanıñ halindeki tebdil-i nagehani. Bir tiyatro piyesiniñ neticesi. Müheyyic-i hadise.

Périphérie [es] Muhit.

Périphérique [s] Muhiti, muhite ait.

Périphlébité [es] (t) Veridleri ihata iden nesciñ iltihabı.

Périphrase [es] Bir kelime ile ifade idilecek şeyi müteadid kelime ile ifade itme, edeb-i kelam. İtnab.

Périphraser [fl] Bir şeyi müteadit kelime ile ifade itmek. Edeb-i kelam sanat-ile ifade itmek.

Périphrastique [s] (sr) Mutanab.

Périple [ez] (ez) Ezmine-i kadimede bir memleket, bir deñiz etrafında icra idilen seyahat, seyr ü sefer.

Péripneumonie [es] (t) İltihab-ı rie, zatürre.

Péripolaire [s] Kutb etrafında kain.

Périptère [ez-s] Etrafı sütunlar-la muhat bina.

Péris [fl] Helak, telef olmak. Hitam bulmak. Gark olmak. Zeval bulmak. Deñizde kazazede olmak. Harap olmak. (mec) Çatlamak. (hk) Mürur-ı zaman-la hükümden sakıt olmak, sukut itmek.

Péirectie [es] (t) İltihab-ı ensice-i muhit-i şerc.

Periscope [ez] Tahte'l-bahirde deñiz altında iken harici görmeye mahsus dürbün : periskop.

Périscopique [s] Bir tarafı düz veya mukaar, diğér tarafı muhaddeb olan adese veya gözlük camlarına denir.

Périsperme [ez] Hububat kabuğu, süveyda.

Périsplénite [es] (t) İltihab-ı muhit-i tihal.

Périsporange [ez] (nb) Gışa-i muhat-i cesimat-ı serhasiye.

Périsprit³⁴¹ [ez] İspiritizm ulemasınıñ fikrine göre: vücud-ile ruh beyninde rabita vazifesini gören muhafaza-i seyyale.

Périsstable [s] Fani, zevalpezir.

Périssoire [es] Dar, uzun bir nev hafif sandal.

Périsologie [es] (ed) Kesret-i tekerrür, tatvil-i kelam.

Péristaltique [s] (t) İstidari.

Péristaphylin [s-ez] (tşr) Muhit-i lehat.

Péristéronique [s] Güvercin beslemeye, yetiştirmeye müteallik.

Péristole [es] (mima) Emanıñ hareket-i müstediresi.

Péristyle [ez] (mima) Sütunlu mestur dış avlu. Bir abideniñ cephesini tezyin iden sütunlarıñ heyet-i mecmuası.

Périsytole [es] (t) Kurb-ı inkibaz-ı kalp.

Péριθoracique [s] (t) Sadrıñ etrafında kain.

Péritoine [ez] (tşr) Sıfak. Periton, batın-ı esfel zarı.

Péritonéal, e [s] (tşr) Sıfaki.

Péritonite [es] (t) İltihab-ı sıfak.

Pérityplite [es] (t) İltihab-ı muhit-i aver.

Péri-utérin, e [s] (tşr) Rahmiñ etrafında kain.

Périvaginite [es] (t) İltihab-ı muhit-i mehil.

Per jocum (Latince tabir) Latife tarzında, latife makamında.

Perkins [ez] Namütenahi tazyikli buhar makinesi.

Perlaire [s] İnci parlaklığında olan.

Perle [es] İnci, dür. – **fine** Hakiki inci. (mima) İnci derisi şeklinde tezyinat-ı mimariye. (şairane) Gayet beyaz dış. Berrak damla. (mec) Mükemmel insan veya şey.

Perlé, e [s] Parlaklığı, beyazlığı ile inciye andıran; inci gibi. Gayet mükemmel.

Perler [fte] İnci şeklinde imal itmek. Arpa veya prinç taneleriniñ kabuklarını ayıklamak. (mec) Suret-i mükemmelede yapmak. (fl) İnci şeklinde yuvarlak damlalar-la sızmak. (mayi). (alın) Damla damla terlemek.

Perlette [es] Küçük inci.

Perleur, se [e-s] Prinç ayıklamaya mahsus aletlere denir.

Perlier, ère [s] İnciyi havi. İnci husule getiren.

Perlimpinpin [ez] **poudre de** – şarlatanlık-la satılan ilaç.

³⁴¹ Sözlükte "Prisprit" şeklinedir.

Permanence [es] Devam, deymumet, daima vücut olma. Merkez komiserliği. Hizmet-i daima. **en** – Daima olarak, bila-fasıla ve inkıta.

Permanent, e [s] Daima. (as) **fortifications – es** İstihkamat-ı cesime. **armée – e** Daimî ordu.

Permanganate [ez] (k) Fevk-i manganit.

Perméabilité [es] Kabiliyet-i nüfuz. İçine geçebilme.

Perméable [s] Kabil-i nüfuz. İçine geçilebilir. İçinden geçmesine müsait.

Permettre [fte] Müsaade etmek, izin vermek. Serbest bırakmak. Tecviz etmek. **se** – İctisar etmek. Cüretyab olmak.

Permis, e [s] Caiz, müsait, muvafık, meşru, esaslı, mevşuk. **permis à** Muhtar, serbest. **s'il est – de** Caiz ise, münasip ise. (ez) Müsaadename, ruhsatiye. İzin tezkiresi. – **de circulation** Paso.

Permission [es] Müsaade, izin, ruhsat, mezuniyet. **avec votre** – Müsaadeñiz-le.

Permissionnaire [e] Mezun, izin tezkeresi almış. İzinli kimse. Asker.

Permitter [fte] Müsaade, mezuniyet vermek. (az müstameldir)

Permutabilité [es] Kabiliyet-i mübadele, becayış.

Permutable [s] Kabil-i mübadele, becayış.

Permutant, e [e] Becayış iden kimse.

Permutation [es] Becayış. (r) Mübadele.

Permutatrice [es] (elektr) Cereyan-ı mütenavibi-i daimiye tahvil iden alet : mübadele.

Permuter [fte] Mübadele, becayış etmek.

Permuteur [ez] Mübadele, becayış ittiren adam.

Pernicieusement [h] Muzır, tehlikeli surette.

Pernicieux, se [s] Tehlikeli. Muzır. **fièvre – se** Humma-yı muhlike.

Perniciosité [es] Mazarrat, tehlikeli olma. (az müstameldir)

Péron³⁴² [ez] (laubaliyane) Büyük servet. Ehemmiyetli, kıymetli şey.

Péroné [ez] (tşr) İncik kemiği. Kasaba-i suğra.

Péronier [s-ez] (tşr) Şaziyye.

Péronnelle [es] Ahmak ve geveze kadın veya kız.

Péroraison [es] Bir nutkuñ hatimesi, neticesi. Hatime-i kelam.

Pérorer [fl] Nutka perdazlık etmek. Uzun uzadıya söz söylemek.

Péroreur, se [e] Lafazan, natıka-perdaz, uzun uzadıya söz söyleyen adam.

Pérot [ez] Ormanlarda kat-i eşçar devriniñ iki mislinde bulunan ağaç.

Peroxyde [ez] (k) Hamz-ı ahire. Pek fazla miktarda müvellidü'l-humuzayı havi hamz.

Peroxyder [fte] Soñ derece tahmiz etmek.

³⁴² Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Perpendiculaire [s] Amud, amudi, şakuli. (as) Hatt-ı amudi. Hatt-i şakuli.

Perpendiculairement [h] Amuden, şakulen, şakuli bir surette.

Perpendicularité [es] Amudiyet, şakuliyet. (az müstameldir)

Perpendicule [ez] Şakul.

Perpétration [es] İka, irtikap. – **d'une crime** Bir cürmüñ ikai.

Perpétrer [fte] İrtikap, ika itmek. – **une crime** İrtikap-ı cürm itmek.

Perpétualité [es] Daimiyet, müebbetlik.

Perpétuation [es] İdame, ibka, istikrar, istimrar.

Perpétuel, le [s] Daimî, ebedi, müebbet. Müstemir. Devamlı. Müstakar.

Perpétuellement [h] Daima, sık sık. Müebbeden. Müstemiren. İlelebet.

Perpétuer [fte] İdame, ibka itmek. Daima veya uzun müddet devam ittirmek.

Perpétuité [es] Devam, ibka, istimrar, ebet, deymumet. **à** – Müebbeden : **exil à** – Müebbeden nefy. **détention à** – Müebbeden kalebentlik.

Perplexe [s] Müteredit, kararsız, mütehayir. Mucib-i müşkilat.

Perplexité [es] Tereddüt, hayret. Kararsızlık, müşkilat, endişe.

Perquisiteur [ez] Taharri iden kimse.

Perquisition [es] Taharri. **mandat de** – Taharri müzekkeresi. – **domicilaire** İkametgahında taharriyat icrası.

Perquisitionner [fl] Taharriyat icra itmek.

Perquisitionneur [ez] Taharriyat-ı icra iden kimse.

Perré [ez] Dolmanıñ, şiviñ takviyesi için yapılan duvar, taş iksası.

Perrette [es] (amiyane) Kumbara. **boîte à** – Bir cemiyetiñ gizli kasası.

Perreyer [fte] Bir şivi, dolmayı duvar, taş iksa ile takviye itmek.

Perron [ez] Kapınıñ dışarısında birkaç ayaklık taş merdiven, binek taşı.

Perroquet [ez] Papağan. Her biri odalı müteaddit katlı hane. (bhr) Babafingo yelkeni ve direği. (mec) Apsent.

Perruche [es] Tuti. Dişi papağan. (mec) Boşboğaz kadın. (bhr) Mizana babafingo yelkeni.

Perruque [es] İreti, takma saç, peruka. **vieille** – Hurafe-perest, köhne fikirli, eski kafalı kimse.

Perruquer [fte] (laubaliyane) Başına peruka takmak, koymak.

Perruquerie [es] (laubaliyane) Eskimiş, köhneleşmiş, modası³⁴³ geçmiş şey.

Perruquier [ez] Perukar, berber. Perukacı.

Perruquinisme [ez] Eski zihinlilik, eski kafalılık. Hurafeperesti.

Pers, e [s] Yeşil ile mavi arasındaki renk : ela rengi. **yeux** – Ela göz.

Persan, e [e] İrani, Acem. (s) İran'a mahsus. (ez) Lisan-ı Farsi.

³⁴³ Sözlükte “mevadsı” şeklindedir.

Perscrutateur, trice [e] Mütefahhis, müdekkik.

Perscrutation [es] Tefahhus, derin surette tetkik itmek.

Perse [es] İran basması.

Perse [e-s] İran kadim ve ahalisine denir : Fars, pars, fürs.

Persécutant, e [s] Muacciz, mutesif. Musallat olan. Cebr ve tazyik iden.

Persécuté, e [e-s] Cebr u tazyik idilen, takip ve itisaf olunan. Mağdur.

Persécuter [fte] Zalimane bir surette tazib, cebr u tazyik, takip itmek. İtisaf itmek. Sıkıştırmak. Musallat olmak. Eza ve cefa itmek.

Persécuter, trice [e] Tazyik, takip, itisaf iden. Musallat olan. Musallat, muacciz.

Persécution [es] İtisaf, cebr u tazyik, takip, tasallut, taciz. Eza ve cefa.

Persée [es] (hey) Faris-i cümle-i kevkebesi.

Perséité [es] Bizatihi mevcudiyet.

Persévramment [h] Sebatkarane, ikdam ve sebat ile. Mukaddemane. (az müstameldir)

Persévérance [es] İkdam, sebat. Metanet. Vefa. İman-ı tam.

Persévérant, e [s] Mukdim, metin. Sebatkar. Müdavim. Vefakar.

Persévérer [fl] Sebat itmek. Devam itmek. Sabit kadem olmak. Vefadar olmak.

Persicaire [es] (nb) Ravendiye fasilesinden su biberi.

Persienne [es] Pancur.

Persiflage [ez] İstihza, alay itme.

Persifler [fte] Bir-ile alay itmek, istihza itmek.

Persifleur, se [e] Alaycı, müstehzi.

Persil [ez] Maydanoz. (amiyane) Saç.

Persillade [es] Zeytinyağı, sirke ve maydanoz-la ihzar idilen sığır söğüşü.

Persillé, e [s] İçinde kıyılmış maydanoz yaprakları gibi küçük lekeler bulunan şeylere, bilhassa peynirlere denir.

Persique [s] Eski İranlılara mensup, ait. **ordre** – İran usul-i mimariyesi.

Persistence [es] Beka, devam, sebat, ısrar.

Persistent, e [s] Daima, baki, musır, sebatkar, devamlı. (nb) Halid, bir veya birkaç kış yeşil kalan (yaprak).

Persister [fl] Sabit kadem olmak. Sebat itmek. İsrar itmek. Devam itmek.

Personnage [ez] Zat; maruf, büyük adam. Şahıs. Bir roman veya tiyatro piyesinde : eşhas-ı vaka. Eşhas.

Personnaliser [fte] Şahsiyet virmek, teccüm ittirmek.

Personnisme [ez] (fls) Şahsiye, zatiye.

Personnalité [es] Şahsiyet. (fls) Eniyet. Zatiye. Rical-i aliyyeden olan. Maruf kimse. Şahsa dokunan sözler, şahsiyattan bahs itme, enaniyet. – **morale** Şahsiyet-i maneviye. – **civile** Şahsiyet-i hikemiye.

Personne [es] Şahıs, kimse, nefes. Genç erkek veya kız. **en** – Bizzat. Müşahhas, temasül. **payer de sa** – Nefsini tehlikeye ilka itmek; nail-i visal itmek. – **juridique** veya – **civile** Şahs-ı hükmü. – **morale** Şahs-ı manevi. Ekanim-i selaseden her

biri. (sr) Şahıs. **première** – Mütakellim. **seconde** – Muhatıb. **troisième** – Kayıp. (ez) Kimse. Bir kimse. (bir edat-ı nefy ile beraber) Hiçbir kimse, kimse.

Personnel, le [s] Şahsi, hususi. Zati. Hodbin. (e) Kendi nefsinin düşünen, hodkam. (sr) Şahsi. (ez) Memurin, heyet-i memurin. Şahsiyet.

Personnellement [h] Bizzat, şahsen.

Personnification [es] Tecessüm, tecsim. Timsal-i müşahhas.

Personnifier [fte] Şahsiyet virmek. Tecessüm ittirmek. Temsil itmek. Timsal-i mülahas kılmak.

Perspectif, ve [s] Bir şeyi menazır-ı kaidesince gösteren.

Perspective [es] Fenn-i menazır. Uzaktan görülen şeylerin manzarası. Geniş, düz cadde. – **linéaire** Hattı menazır. – **aérienne** Hevai-i menazır. – **spéculative** Kıyasî menazır. – **sentimentale** İndî menazır. – **pratique** Amelî menazır. – **cavalière** Kuşbakışı menazır. (mec) Suret-i takdir, mütalaa, latife-i nazar. **en** – Göz-le görülebilir derecede uzakta. (mec) Atiyen, istikbalde. Henüz ümid halinde.

Perspicace [s] Serü'l-intikal, aňlayışlı, fatin, ferasetli. Zeki.

Perspicacité [es] Sürat-i intikal, feraset, fetanet. Aňlayış, zekavet.

Perspirable [s] Tereşşühe, terlemeye müsait.

Perspiration [es] (t) İnfizac-ı gayr-ı mahsus. (az müstameldir)

Perspirer [fte] (t) Tereşşüh itmek. (az müstameldir)

Persuadant, e [s] Mukni, inandıran.

Persuader [fte] İnandırmak, ikna itmek, kandırmak. (fl) Karar virmek, kani olmak. **se** – Zan itmek. İnanmak. Kanaat hasıl itmek.

Persuasible [s] Kabi-i ikna. (az müstameldir)

Persuasif, ve [s] Mukni, kandırıcı.

Persuasion [es] İkna, inandırma, kandırma. Kanaat.

Persuasivement [h] Mukniane bir surette.

Persulfure [ez] (k) Kibrit-i ahir.

Perte [es] Zıya, kayıp. Telef. Fevt. Ölüm. Vefat. Perişani, mahv, harabiyet. Zarar, ziyan. Adem-i muvaffakiyet, fena netice. İzaa. (gaz, buhar, mayi) Kaçma, sızma. **pertes** veya – **de sang** (t) İzaa-i dem. – **sèche** Tamam-ile zarar. **à** – Zararına, zarar iderek. **à** – **d'halerie** Soluğu kesilinceye kadar. **à** – **de vue** Saha-i rüyetiň haricinde, pek uzakta, göz-le görülmeyecek derecede. (mec) Karışık ve bitmez tükenmez bir surette. **en pure** – Beyhude olarak, boş yere.

Pertérébrant, e [s] (t) Hariz.

Pertinemment [h] Doğru olarak, kemal-i vukuf ile, mevsukan.

Pertinence [es] Makuliyet, suret-i münasibe, mevsukiyet.

Pertinent, e [s] Makul, münasip. (hk) Kanaatbahş. **moyens** – **s** Kanaatbahş-ı vesait. Mevsuk.

Pertuis [ez] Bir nehir macerasının dar mahali. Dar boğaz, geçit.

Pertuisane [es] Teberli mızrak.

Perturbateur, trice [e-s] Muhil-i asayış, intizamı bozan. Asayışı ihlal iden.

Perturbation [es] Şuriş, karışıklık, teşevvüş, iğtişaş. İntizamsızlık. Aza-yı vücuduñ hareketındaki intizamsızlık. Adem-i ittirad. (fiz) İrticaf.

Perturber [fte] İhlal itmek. (az müstameldir)

Pertus, e [s] (nb) Meskub.

Pérule [es] (nb) Lifafe-i hariciye.

Pervenche [es] (nb) Cezayir menekşesi.

Pervers, e [s-e] Fasık, mütereddi, rediü'l-ahlak, fasit, facir, müfsit, münafık.

Perversement [h] Fasidane, fisk u fücür ile. (az müstameldir)

Perversion [es] Tereddi. Fısk u fücür. Redaet-i ahlakiye. Fesat. (t) Tağyir, bozulma.

Perversité [es] Müsavi-i ahlak. Bozulma, fesat. Tağyir, fisk u fücür. Fenalık.

Pervertir [fte] Duçar-ı tereddi itmek; ifsad, ihlal itmek. Bozmak. Tağyir, ihlal itmek. **se** – Baştan çıkmak, duçar-ı tereddi olmak. Bozulmak.

Pervertissable [s] Kabil-i tağyir, kabil-i ızlal. (az müstameldir)

Pervertissement [ez] İfsad, tağyir, tagayyür, bozulma. Tereddi, ahlak bozukluğu. Ahlak, ızlal.

Pervertisseur, se [s-e] İfsad iden, bozan, muhil-i ahlak.

Pesade [es] Beygiriñ şahlanması.

Pesage [ez] Tartma, vezn. Tartı mahali. **droits de** – Kantariye, kantar resumi.

Pesamment [h] Ağır surette. Ağır ve sakil bir tarzda. Ağırca.

Pesant, e [s] Ağır, sakil. Pek ağır. Bati, zahmetli. Sıkıntılı. Haşin, letafetsiz. Zalimane. (ez) Ağırılık. Sıklet. (h) Sıklette. Ağırılığında.

Pesanteur [es] (fiz) Sıklet. Cazibe-i arz. Ağırılık; betaet. Keyifsizlik, rahatsızlık. (mec) Gabavet. – **spécifique** Sıklet-i izafiye.

Pèse-acide [ez] (k) Mizan-ı hamızat.

Pèse-bébé [ez] Bebekleri tartmaya mahsus terazi.

Pesée [es] Tartma, vezn, bir defada tartılan şey. Bir manivela ile yapılan gayret, sarf idilen kuvvet.

Pèse-esprit [ez] (k) Maiyat-ı küuliyeniñ sıklet-i izafiyesini tayine mahsus mikyasa.

Pèse-lait [ez] Mizan-ı leben.

Pèse-lettre [ez] Mektup terazisi.

Pese-liqueur [ez] (k) Mizan-ı maiyat.

Peser [fte] Tartmak, vezn itmek. (mec) Tetkik itmek, teemmül itmek, devr-i dıraz düşünmek. Bir şeyiñ neticesini, manasını, derece-i şumulünü ince düşünerek hesap itmek. (fl) Sıkletinde olmak. Ağır olmak. (mec) Zahmet virmek. Müşköl olmak. – **sur** Kuvvet-le basmak. (mec) Manevi bir tesir icra itmek. – **sur le cœur** Müteessir itmek. Keder virmek. – **sur l'estomac** Mideye oturmak. – **sur la conscience** Azab-ı vicdaniyi mucip olmak. – **sur les épaules** Müşköl-i tahammül olmak.

Pèse-sel [ez] (k) Mizan-ı emlah.

Peseta [es] Bir Frank kıymet-i itibariyesinde İspanyol parası : pezeta.

Pesette [es] Gayet sıhhatli küçük terazi.

Peseur, se [e] Tartan, vezn iden. (mec) Müdekkik, ince düşünüp danışan adam.

Peson [ez] Yaylı veya toplu el kantarı. İpek vesair ağırşığı.

Pessaire [ez] (cerra) Ferzec. Rahmi vaziyet-i tabiiyede bulundurmak için mehbile konulan alet.

Pesse veya **Pce** [es] (nb) Su çamı.

Pessimisme [ez] Bedbinlik, bedbini.

Pessimiste [ez-s] Bedbin.

Peste [es] Veba, taun, yumurcak. (mec) Meşum şey, sebep-i felaket. (laubaliyane) Afacan, yaramaz çocuk. Yumurcak. – Vay! Vay canına! **comme la** – Soñ derece.

Pester [fl] Söz-le, hal-i etvar ile infial, hiddet göstermek.

Pesteux, se [s] Vebayı husule getiren, vebaya müteallik.

Pestifère [s] Vebayı sirayet ittiren, nakil-i veba.

Pestiféré, e [s-e] Vebalı, vebaya tutulmuş.

Pestilent, e [h] Vebai. (mec) Müfsid-i ahlak, mudil.

Pestilentiél, le [s] Sari, vebalı.

Pestilentiéux, se veya **Pestilenciéux, se** [s] Veba ile bulaşık vebaya tutulmuş.

Pet [ez] Osurmak. (amiyane) Mahzur tehlike, gürültü, şantaj. – **de loup** Darülfünunlu. – **de nonne** Kaba lokma.

Pétale [ez] (nb) Vüreyka-i tüveyciye.

Pétaloïde [s] (nb) Şibh-i tüveyc.

Pétarade [es] Bazı hayvanlarıñ koşarken mütemadiyen yellenmesi. Birbirini müteakip patlama (ilab-ı nariye)

Pétarader [fl] (hayvanlar) Osurmak. Pıtır pıtır patlamak. (ilab-ı nariye)

Pétarasse [es] Kalafatçı baltası.

Pétard [ez] Tahrip fişeği (dinamit vesaire ile memlu). Fişek. Kestane fişeği. (laubaliyane) Müheyyiç. Haber, rezalet. (amiyane) Kıç. Gürültü, ses. (argo) Mangır, metelik.

Pétarder [fte] Tahrip, fişek-ile ber-hava itmek.

Pétardier [ez] Tahrip fişeği, kestane fişeği yapan adam. Tahrip fişeği atan adam.

Pétase [ez] Bir nev kavak.

Pétandiere [es] Karmakarışık, her kafadan bir ses çıkan bir içtima, meclis, intizamsız müessesese.

Pétéchial, e [s] (t) Nemeşi.

Pétéchie³⁴⁴ [es] (t) Bazı hastalıklarda cilt üzerinde husule gelen kırmızımsı lekeler : nemeş.

Pet-eu-l'air [ez] Kısa hırka.

Péter veya **Peter** [fl] Osurmak. (mec) Çatırdamak, çatlama. Patlayarak yarılmak.

Pètesec [ez] (laubaliyane) Abus, haşin, kaba adam.

Pétillant, e [s] Çıtırdayan. Parlayan, fişkiran. (mec) Keskin. Ateş-feşan.

Pétillement [ez] Çıtırdama, çatırdama. Parlama, fişkırma.

³⁴⁴ Sözlükte “Pétéchie” şeklindedir.

Petite-oie [es] Tuvalet teferruatı. (laubaliyane) Kadınlar-la ufak tefek mülatafe-i aşikane.

Peties-maisons [es cm] Bimarhane.

Petitesse [es] Küçüklük, cüzilik. Adilik, miskinlik, bayağılık. Meskenet, alçaklık.

Petit-fils [ez] Hafid.

Petit-gris [ez] Sincap. Sincap derisi.

Pétition [es] İstidaname, arzuhal. – **collective** Mahzar-ı umumi.

Pétitionnaire [e] Müstedi. Sahib-i istida.

Pétitionnement [ez] İstida itme. Arzuhal virme.

Pétionner [fl] Arzuhal virmek. İstida itmek.

Petit-lait [ez] İnan.

Petit-maître [ez] **Petite-maîtresse** [es] Züppe bey, züppe hanım.

Petit-neven [ez] **Petite-nièce** [es] Yiğenzade. (ez cm) Ahlaf.

Petitoire [ez-s] (hk) Mülkiyet ve tasarruf davası, istidası.

Petits-enfants [ez cm] Oğul veya kız evladiñ çocukları, torunlar.

Pétoire veya **Pétoise** [es] Patlangıç.

Peton [ez] (laubaliyane) Küçük ayak.

Pétrarquiser [fl] Saf bir aşk-la iktifa itmek.

Pétras [ez] Gabi, bati adam.

Pétre, e [s] Taşlık, taşlı.

Pétrél [ez] Yağmur kuşu, fırtına martısı.

Pétreux, se [s] (tşr) Sahari.

Pétrı, e [s] Yoğrulmuş. (mec) Meşhun; müstagırık.

Pétrıcole [s] Taş içinde yaşayan. (as) Bir nev deñiz tarağı.

Pétrıfıant, e [s] Taşa tahvil iden. (mec) Hayrette bırakan, hayret-bahş.

Pétrıfıcatıon [es] Tahaccür.

Pétrıfıer [fte] Taşa tahvil itmek. Tahcir itmek. (mec) Hayret ve taaccübe duçar itmek, taş gibi donup kalmak.

Pétrın [ez] Hamur teknesi. – **mécánico** Makineli hamur teknesi. **être dans le** – Müşkil bir mevkide kalmak, bulunmak.

Pétrır [fte] Yoğurmak. Lüleci çamurunu el ile yoğurmak. (mec) İstenilen hal ve şekle koymak; bu şekilde terbiye itmek, yetiştirmek.

Pétrıssable [s] Yoğrulabilir. Kabil-i tacin.

Pétrıssage veya **Pétrıssement** [ez] Yoğurma, tacin.

Pétrısseur, se [e-s] Yoğuran; hamurkar. (as) Yoğurma makinesi.

Pétrıgraphe [ez] İlmü'l-ahcar ile mütevaggil alim.

Pétrıgraphie veya **Pétrılogıe** [es] Tavsıfı'l-suhur, mebhası'l-ahcar.

Pétrıle [ez] Petrol, gaz.

Pétrıléen, ne [s] Petrole gaza müteallik.

Pétrıler [fte] Petrol ile yakmak. İhrak itmek.

Pétrılerıe [es] Petrol fabrikası.

Pétrılette [es] Petrol ile müteharrık küçük otomobil.

Pétrıleur, se veya **Pétrıleux, se** [e] Petrol ile yangın çıkaran canı.

Pétrolier, ère [h] Petrole müteallik, **navire** – veya yalnız **le** – gaz gemisi.

Pétrolifère [s] Gazi, petrolü muhtevi olan, husule getiren.

Pétrosilex [ez] Akiki çakmak taşı.

Pétrousquin, e [e] Aptal, alık, kaba. (ez) Kıç.

Pétulemmet [h] Hiddet-le, şiddet-le, gazap-la. Cüretkarane.

Pétulance [es] Gazap, şiddet, hiddeti titizlik.

Pétulant, e [s] Şedit, hadit, gazup, titiz.

Petunia [ez] (nb) Petonya çiçeği.

Peu [h] Az, kalil, cüzi. Az zaman. Ucuz. – **de chose** Ehemmiyetsiz şey veya kimse. (ez) Miktar-ı kalil, cüzi şey. Az. Bir şey. Pek az kimse. **homme de** – Adi, bayağı adam. **un** – Biraz; **un petit** – Azıcık. **quelque** – Bir miktar. **tant soit** – Pek az, ekall-i kalil. **sous --, dans** – Kariben, yakında. – **à** – Yavaş yavaş. **à – pres, -- de chose près** Hemen, takriben. **pour – que, si – que** Azıcık, cüzi bir şey; velev cüzi bile olsa.

Peuh! [h] Peh! Adam sen de! Ne imiş sanki! Bana ne!

Peuplade [es] Kabile, aşiret, nîmedeni kavim.

Peuple [es] Kavim, ahali, halk, teba, cemaat, ümmet. Millet. Avam. **le bas --, la lie du** – Esafil, avamın eñ adi kısmı. Ayak takımı. (s) Avama mensup, amiyane; kaba, bayağı, adi.

Peuplement [ez] İskan, bir yere ahali yerleştirmek.

Peupler [fte] Bir yere ahali yerleştirmek, iskan ittirmek. Bir mahali ahali ile, hayvanat-la, nebatat-la doldurmak. Bir

mahaliñ sekenesini teşkil itmek. (mec) Kesret-le mevcut olmak, bulunmak. **se** – Tevellüdat-la tekessür itmek.

Peupleraie [es] Kavaklık.

Peuplier [ez] Kavak ağacı.

Peur [es] Korku, havf ve hiras. **avoir** – Korkmak. – **bleue** Büyük korku. **à faire** – Soñ derece; pek iğrenç, çirkin surette. **de** – Korkudan, **de – de, de – que**, Koktuğu cihet-le, korkusundan, endişesi-le, sebebiyet virmemek için.

Peureusement [h] Hainane, korku ile, korkarak.

Peureux, se [s] Korkak, cesaretsiz, kararsız, mütereddit. Korkunç. Korkutan. (e) Korkak.

Peut-être [hn] Belki, ihtimal ki. (ez) İhtimal. (laubaliyane) **il n’y a pas de** – Lamı cimi yok; muhakkaktır.

Pévarones [ez-cm] Biber turşusu.

Pfennig [ez] Bir markıñ yüzde biri nisbetinde Alman sikkesi.

Phacochère [ez] (hayv) Bir nev Afrika domuzu.

Phacomalacie [es] (t) İstirha-yı billuriye.

Phacosclérose [es] (t) Tesallüb-i billuriye.

Phaéton [ez] Arabacı. Fayton. Açık otomobil.

Phagédène [es] (t) Karha-i akile.

Phagédénique [s] (t) Akile. **ulcère** – Karha-i akile.

Phagocyte [ez] Hüceyrat-ı kebir-i dem.

Phagothérapie [es] (t) Tedavi-i bi'l-gıda.

Phalange [es] (as) Flanj. Ordu. (tşr) Boğmak kemiği, parmak kemiği, silah.

Phalanger [ez] (hayv) Okyanusya'da bulunur bir nev sariğ.

Phalangette [es] (tşr) Selime-i sağire. Parmaklarıñ son boğumu.

Phalangine [es] (tşr) Parmaklarıñ orta boğumu.

Phalangite [ez] Flanj neferi.

Phalarope [ez] Kutuplarda bulunur bir nev çuluk.

Phalène [es] (hayv) Pervane.

Phallique [s] Kadib.

Phalloïde [s] Şibh-i kadibi.

Phallus [ez] Zikir, kadib. (nb) Bir nev mantar.

Phanérogamme [s] (nb) Zevî'l-ilkah-ı zahire.

Phantasmagorie [es] Hayalcilik.

Phantasmie [es] Hayalet.

Phantasme [ez] (t) Vehim-i batıl, hayalat-ı mevhum, mütehayyile.

Pharamineux, se [s] (amiyane) Hayret-bahş, harikulade.

Pharaon [ez] Firavun.

Pharaonien, ne [s] Firavunlara mensup.

Pharaonique [s] Firavunlara müteallik.

Phare [ez] Deñiz feneri, fener kulesi. (mec) Rehber, mürşit. (bhr) Bir direk yelkenleri mecmuu. Otomobil feneri.

Phariasisme [ez] Kendilerini zahiren sufi, mutaassıp gösteren kadim beni İsrail'e mensup bir güruhuñ tarik-i mahsus. (mec) Riyakarlık.

Pharisien, ne [ez] Zahiren mutaassıp ve sufi görünen beni İsrail'den bir güruhuñ tarikatine mensup azadan behri. (mec) Mürai.

Pharmaceutique [s] İспенçiyari, saydelani. (as) Fenn-i ispençiyari.

Pharmacie [es] Eczahane, eczacılık, fenn-i ispençiyari.

Pharmacien, ne [e] Eczacı. (as) Kadın eczacı. Eczacı zevcesi.

Pharmacochimie [es] Fenn-i ispençiyari-yi kimyevi.

Pharmacodynamique [s] İlaçlarıñ kuvve-i müeessiresine müteallik. (es) Kuvve-i müessire-i edviye. Tesirat-ı edviye.

Pharmacognosie [es] Fenn-i ispençiyariniñ eczadan bahis kısmı. Mechas-ı ecza-yı tıbbiye.

Pharmacologie [es] Saydele. Ecza-yı tıbbiyeniñ havasından ve mahal-i istimalinden bahs iden kısım, mebas-ı edviye.

Pharmacologique [s] Mebas-ı edviyeye müteallik.

Pharmacologiste veya **Pharmacologue** [ez] Mebas-ı edviye ile tevaggul iden, mebas-ı edviyeyi tedris iden kimse.

Pharmacopée [es] Edviye mecmuası. Edviyeniñ ihzarını muktezi formüller mecmuası.

Pharmacopole [es] Ecza satan adam. Attar. Sokaklarda bir takım ilaçlar satan şarlata, mütetabbip.

Pharmacothérapie [es] Tedavi-i bi'l-edviye.

Pharyngé, e [s] (tşr)Büluma müteallik.

Pharyngien, ne [s] (tşr) Bölümü.

Pharyngisme [ez] Takallüs-i uzlet-i bölümüye.

Pharyngite [es] (t) İltihab-ı bölüm.

Pharyngorrhagie [es] (t) Nezf-i bölümü.

Pharyngotomie [es] (cerra) Haza-i bölüm.

Pharynx [ez] (**rinks**) (tşr) Bölüm, gırtlak.

Phase [es] (hey) Safha, suret, şekl, safha, vech.

Phasemètre [ez] (elektr) Aynı tekrarlı iki cerayan-ı mütenavip beyindeki safha-i farkını tayine mahsus alet : safha-i mikyası.

Phaséole veya **Paséole** [es] (nb) Fasulyeniñ fenni ismi.

Phasie [es] (hay) Bir nev iri gözülü yassı başlı sinek.

Phébé [es] Kamer.

Phébus [ez] (**bus**) Muğlak ve mustalah üslub-ı beyan. Muğalata.

Phallandrie [es] (nb) Su baldıranı.

Phellogène [s] (nb) Ağaç mantarı husule getiren.

Phelloplastique [es] Mantarı nakr itmek usulü. Mantar-la bina şekilleri yapmak.

Phénacétine [es] (k) Fenasetin.

Phénakistiscope [ez] (fiz) Hayalen nüma-yı kazib.

Phénate [es] (k) Fenit.

Phénicien, ne [e] Finikeli. (s) Finikelilere mensup, müteallik. (ez) Fenike lisanı.

Phénicoptère [ez] (hayv) Leylek cinsiniñ fenni ismi.

Phénigme [ez] (t) Tefeccür.

Phénique [s] (k) **acide** – Hamız-ı fenik.

Phénix [ez] (**niks**) Simurg, anka. Ebu'l-hevl. (mec) Emsalsiz, ve nadir yetişir adam.

Phénol [ez] (k) Maden kömürü ve kantarından çıkarılan bir madde-i kimyeviye : fenol.

Phénoménal, e [s] Fevkalade, bais-i hayret, harika-i nüma. Hadisi.

Phénoménalement [h] Harikulade bir surette. Bais-i veleh ve hayret tarzda.

Phénoménalisme [ez] Havas ile takdir olunabilen hadiseye atf-ı ehemmiyet iden meslek-i felsefi.

Phénomalité [es] Hadisiyet.

Phénomène [ez] Hadise, hadise-i tabiiye. Şayan-ı hayret, fevkalade olan kimse veya eşya. Garibe. Nadir kabilinden olan şey. Dirayet ve iktidar-ile temayüz iden adam. – **capillaire** (fiz) Asar-ı şariye.

Phénoménisme [ez] (fls) Hadisiye.

Phénylamine [ez] (k) Fenilamin, aniliniñ şekl-i diğeri.

Phénile [ez] (k) Fenil.

Philanthrope [s-e] Muhib-i insaniyet. İnsaniyetperver. Ehl-i hayır.

Philanthropie [es] İnsaniyetperverlik, hubb-ı insaniyet.

Philanthropique [s] İnsaniyetperverane, mürüvvetmendane. **but** -- Maksud-ı insaniyetperverane.

Philatéisme [ez] Posta pulları ilmi.

Philatéliste [ez] Posta pullarından koleksiyon yapan kimse.

Philharmonie [es] Hubb-ı musiki.

Philharmonique [s] Muhabbet-i musiki.
société – Musiki cemiyeti.

Philhellène [ez] Rum, Yunan muhibi.

Philhellénisme [ez] Rum, Yunan muhipliği.

Philippine [es] Lades. **faire** – Lades tutmuş.

Philippique [es] Şiddetli nutuk. Tahtie.

Philogyne [h] Kadınları seven.

Philogynie [es] Kadınları sevmeye.

Philologie [es] Lisaniyat, ilmi elsiye.

Philologique [s] Lisaniyata müteallik.

Philologue [ez] Lisaniyat mütehasısı.
Lisaniyat ve tenkit ile mütevaggil alim.

Philomatique [s] Muhib-i ilm, maarifperver.

Philosophaille [es] Filozof taslağı.

Philosophailier [fl] Filozofluk taslamak.

Philosophale [s-es] **pierre** – İksir-i azam. (mec) Elde edilmesi imkansız olan şey.

Philosophâtre [ez] Düzme filozof.

Philosophe [ez] Filozof, hekim. Kadrine tevekkül iderek asude, gamsız bir hayat geçiren adam. Felsefe tahsil iden şakirt. Kumarda mahir hilekar. (amiyane) Eski papuç.

Philosopher [fl] Felsefe ile meşgul olmak. Ulu orta mübahesatta bulunmak.

Felsefeden dem vurmak. (ez) (ez) Palavracılık.

Philosophie [es] Felsefe, hikmet. Tevekkül, teslimiyet. (laubaliyane) Kumarda hilekarlık.

Philosophique [h] Felsefi.

Philosophiquement [h] Filozofça hakimane. Felsefe vasıtasıyla.

Philosophisme [ez] Safsata, mugalata. Felsefenin su-i istimali.

Philosophiste [s] Felsefeye müteallik. (ez) Safsatacı, sahte filozof.

Philotechnie [es] Muhib-i sanayi.

Philotechnique [z] Sanayiperver.

Philtre [ez] İksir.

Phimosis [ez³⁴⁵] (**ziss**) (t) Tazyik-i gulfe.

Phlebartérie [es] Şıryan-ı rievi hastalığı.

Phlébite [es] (t) İltihab-ı veride.

Phlébographie [es] (t) Mebhas-i evride.

Phlébolithe [es] (t) Hasatü'l-evride.

Phlébologie [es] (t) Mebhas-ı evride.

Phlébomalacie [es] (t) İstirha-yı evride.

Phléborragie [es] (t) Nezf-i veridi.

Phlébotome [ez] (cerra) Neşter. Mifsad.

Phlébotomie [es] (cerra) Kan alma. Fasd-ı veridi.

Phlégéthon [ez] Cehennemini ateş deryası.

Phlegmasie [es] (t) İltihab-ı dahili.

³⁴⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Phlegmatie [es] (t) Uzima-i istiska-yı umumi.

Phlegmatique [s] (t) Lenfavi.

Phlegmon veya **Plegmon** [ez] (t) Nesc-i hüvreviniñ veya nesc-i munzamiñ iltihabı, flegmon.

Phlegmoneux, se veya **Phlegmoneux, se** [s] (t) Flegmoni.

Phlogistique [ez] (fiz) İltihab-ı madde-i ihtirakiye.

Phlogogène [s] Mevlid-i iltihap. Mevlid-i taharrüş.

Phlogose [es] (t) İltihab-ı sathi.

Phlox [ez³⁴⁶] (ks) (nb) Floksa'da denilen gayet güzel çiçek.

Phlyctène [es] (t) Kabarcık, nokta.

Phobie [es] Korku, nefret, havf.

Phœnix [ez³⁴⁷] (féniks) Bir nev hurma ağacı.

Phonalité [es] Sedaiyet.

Phonateur, trice [s] Sedanıñ, savtıñ husulüne yardım iden.

Phonation [es] Tasvit. Ses hasıl itme.

Phonautographe [ez] (fiz) Seda ihtizazatını kaydiden alet.

Phonéidoscope [ez] (fiz) İhtizazat-ı savtiyeyi kabil-i savtiyeyi kabil-i rüyet bir surette irae iden alet. Rasimü'l-esvat.

Phonétique [s] Savti. (es) Bir lisanıñ sedaları ve hecaları mecmuası. Fenn-i tasvit. Sarfta maharic-i huruf ve esvat-ı mebhası.

Phonétiquement [h] Fenn-i tasvit nokta-i nazarından.

Phonétisme [ez] Esvatıñ hutut-ile iraesı.

Phonique [s] Savti. Esvata müteallık.

Phono-cinématographe [ez] Sinema makinesiniñ hareket-ile fotoğrafiñ sesini aynı zamanda ve hem ahenk bir surette terkip iden alet.

Phonographe [ez] Fotoğraf.

Phonographie [es] (sr) Kelimatıñ sedalarını irae usulü. (fn) Ecsam-ı mutasavvıta ihtizazatıñ hutut ile tarz-ı iraesı.

Phonolithe [es] (mima) Bir çekiç-le vurulduğı zaman seda viren bürkani taş.

Phonologie [es] (sr) Mebhas-i tasvit.

Phonomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı seda.

Phonométrie [es] (fiz) Fenn-i mukayese-i seda.

Phonomimie [es] Sedaları, işaret-ı münasibe ile irae itmek usulü.

Phonophore [ez] (fiz) Hususi mikrofon.

Phonoscope [ez] Savtıñ ve aza-yı savtiyeniñ tetkik ve muayenesine mahsus alet.

Phoque [ez] (hayv) Ayı balığı.

Phormium [ez] Yeñi Zelanda'ya mahsus bir nev kendir.

Phosphatage [ez] Tarlaları fosfatlama. Şireye tahammürüñ tesriyi için fosforit kils ilavesi.

Phosphate [ez] (k) Milh-i hamız-ı fosfor. Fosforiyet.

³⁴⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁴⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Phosphaté, e [s] Fosfatlı, fosforiyetli.
Phosphatique [s] (t) Fosfori.
Phosphite [ez] (k) Fosforiyeti.
Phosphore [ez] (k) Fosfor.
Phosphoré, e [s] (k) Fosforlu.
Phosphorescence [es] Fosforlanma, tefasfur.
Phosphorescent, e [s] Fosforlu, fosfor neşr iden.
Phosphoreux, ce [s] (k) **acide** – Hamız-1 fosfori.
Phosphorique [s] (k) **acide** – Hamız-1 fosfor.
Phosphoriser [fte] Fosforit haline getirmek.
Phosphorisme [ez] Fosfor-la zehirlenmek.
Phosphorite [es] (k) Fosforit tabiiye-i kilsî.
Phosphorogénique [s] Mevlid-i fosforit.
Phosphroscope [ez] (fiz) Fosforin.
Phosphorure [ez] (k) Mürekkebat-ı mesnaiye-i fosfor.
Phot [ez] (ot) (fiz) Vahid-i kıyasi-i ziya.
Photo [es] Fotoğraf.
Photocéramique [es] Çinlilerin fotoğraf usul-ile tezyini.
Photochimie [es] Ziyanın tesirat-ı kimyeviyesinden bahis-i feni.
Photochromie [es] Renkli fotoğraf yapma usulü.
Photochromotypographie [es] (taba) Renkli resim basma usulü.

Photocopie veya **Ptogramme** [es] Fotoğraf camından kağıt üzerine resim çıkarma.
Photo-électrique [s] Elektrik ziyası husule getiren.
Photo-électrique [s] Müvellid-i ziya.
Photgénie [es] (fiz) İstihsal-i ziya.
Photogénique [s] Ziyanın bazı ecsam üzerindeki tesirat-ı kimyeviyesine mtüellik. Fotoğraf camında iyi çıkan. Fotoğrafi güzel çıkan.
Photogéniquement [h] Şuaat-ı muzinin tesir-i kimyeviyesi ile.
Photoglyptie [es] Ziya vasıtası-la hak itme sanatı.
Photographe [es] Fotoğrafçı.
Photographie [es] Fotoğrafya. Fotoğraf.
Photographier [fte] Fotoğraf makinesi-ile resim almak. Fotoğrafını çıkarmak. (mec) Gayet doğru olarak tavsif ve tasvir itmek.
Photographique [s] Fotoğrafa ait, fotoğraf-la yapılmış.
Photogravure [es] Fotoğraf ile hak itme usulü. Bu suretle yapılan resim.
Photohéliographé [ez] Kurs-ı şemsiñ fotoğrafını almaya mahsus alet.
Photolithographie [es] Fotoğraf usul-ile resmi taşta nakil iderek tab itme.
Photologie [es] Ziya hakkında kitap. Mebhas-i ziya.
Photomagnétique [s] Ziyanın tesir-ile husule gelen hadisat-ı miknatısiyeye denir : miknatısiyet-i bi'z-ziya.

Photomécanique [s] Ziya vasıtası-la istihsal idilen bir klişeyi kullanmak suret-ile usul-i tab.

Photomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı ziya.

Photométrer [fte] Bir menba-i ziyaniñ kesafetini tayin itmek.

Photométrie [es] (fiz) Mukayese-i ziya.

Photominiatre [es] Cam üzerine renkli resim yapma usulü.

Photopinture [es] Fotoğraflarıñ televvünü.

Photophobie [es] Gözüñ, ziyaya tahammül idemeyen soñ derece hassasiyeti.

Photophone [ez] Sedayı şuaat-ı münire vasıtası-la nakl iden alet.

Photoscope [ez] İşaret-i ziyalarınıñ söndüklerini istasyona elektriki surette haber viren alet.

Photosculpture [es] Fotoğraf usulü-ile nakr.

Photoshère [e] (hey) Şemsiñ ziyadar tabaka-i hariciyesi.

Phototactisme [ez] Aza-yı nebatiyeniñ ziya-i tesirati-ile aksü'l-ameli.

Phototélégraphie [es] Telgrafları ziya-i vasıtası-la yazan telgraf aleti.

Photothérapie [es] Tedavi-yi bi'z-ziya.

Phototype [ez] Karanlık odada yapılan fotoğraf.

Phrase [es] Cümle, kelim, ibare, tabir. (mec) Boş lakırtılar. – **toute faite** Basma kalıp tabir. **faire des – s** Atıp tutmak. İstilah-perdazlık itmek.

Phraséologie [es] Bir lisana veya muharrire mahsus terkip-i ibarat, şive-i

terkip. Manasız mutantan sözler-le memlu nutuk. Mecmua-i ibarat.

Phraser [fl] Atıp tutmak. Cümleleri terkip itmek. Bir musiki parçasını güzel okumak.

Phraseur, se [e] Palavracı. İstilah-perdaz.

Phrénique [s] (tşr) Haczi.

Phrénite [es] (t) İltihab-ı hicap-ı haciz.

Phrénitique [s] İltihab-ı hicap-ı hacize müteallik.

Phrénologie [es] Kıhfiñ şekil ve suretine göre insanıñ akıl ve zekasını, ahlakını añlama. İlm-i kıhf.

Phrénologique [s] İlm-i kıhfa müteallik, kıhfî.

Phrénologue veya **Phrénologiste** [ez] İlmü'l-kıhf alimi, mütehassısı.

Phrénopathie [es] (t) Maraz-ı akli.

Phréno-splénique [s] (tşr) Hicab-ı haczi-i tihali.

Phtartique [s] Mühellik, mutlif, muhrip.

Phtiriase [es] veya **Phtiriasis** (ez) (t) Daü'l-kaml.

Phtiriasique [s] Daü'l-kamle mensup.

Phtisie [es] (t) Sillü'r-rie, verem illeti.

Phtisique [s-e] Müteverrim, veremli.

Phylactère [ez] Nüşa (muska), tılsım.

Phylarque [ez] Kadim Yunanlılarda kabile reisi.

Phyllade [ez] (mima) Kayağan taş nevinden bir nev sert taş.

Phylle [ez] (nb) Kesıñ küçük yapraklarından behri.

Phylloide [es] (nb) Zeneb-i şibh-i varak.

Phylloïde [s] (nb) Şibh-i varak.

Phyllostome [ez] Vasati Amerika'nın bir nev büyük yarasası.

Phyllotaxie [es] (nb) Nebatatin, sakların üzerinde yaprakların tertibatından bahs iden kısım.

Phylloxéra [ez] Üzüm kütüklerine ve çubuklarına arız olan bir nev böcek : filoksera.

Phylloxéré, e [s] Filokseraya uğramış.

Phymate [ez] (hayv) Ağaçlara arız olan bir nev tahta kehlesi.

Physalie [es] (hayv) Bir nev deniz ferici.

Physe [es] (hayv) Göllerde bulunur bir nev helezon.

Physicien, ne [e] Hikmetşinas. Hikmet-i tabiiye alimi. (amiyane) Hokkabaz.

Physico-chimie [es] Kimya ve fiziki ihtiva iden ilm.

Physico-mathématique [s] Fizik ve riyaziyeye müteallik. **sciences – s** Fizik ve riyaziyeden bahis-i funun.

Physico-mécanique [s] Fizik ve makineye müteallik.

Physiothérapie [es] Elektrik, ziya röntgen şuai ve emsali fizik müessirat-ile tedavi-i emraz.

Physiocratie [es] Toprağı yegane servet-i menbayı telakki iden fizyokrat felsefesine mensup iktisadiyunun mesleği.

Physiognomonie [es] Simalarından insanların ahlak ve tabiyatlarını anlamak sanatı : ilm-i simya.

Physiognomonique [s] İlm-i simyaya müteallik.

Physiognomoniste³⁴⁸ [e] İlm-i simya alimi, müteahassısı.

Physiognosie [es] İlmü't-tabia.

Physiographe [ez] İlm-i tavsifü't-tabia alimi.

Physiographie [es] İlm-i tavsifü't-tabia.

Physiologie [es] Ariziyat, fizyoloji, ilm-i vezaifü'l-aza.

Physiologique [s] Arizi, fizyolojiye müteallik.

Physiologiste [e] Fizyoloji ile işgal iden alim, müteahassıs.

Physionomie [es] Simya, çehre. (mec) Seciye-i farika. Seciye.

Physionomique [s] Simyaya, çehreye müteallik, ait.

Physionomiste [e-s] Simyaya göre insanın seciye ve ahlakını anlamakta mahir kimse.

Physionotype [ez] Çehre resmini yapmaya mahsus alet. Canlı bir insan simasının alçı ile kalıbını çıkarmaya mahsus alet.

Physique [s] Maddi, cismani, bedeni. Havasının müşahedatına müstenit. (as) Hikmet-i tabiye, fizik. (ez) Sima, suret, çehre. Şekl ü suret-i zahire.

³⁴⁸ Sözlükte "Physiognomoniste" şeklindedir.

Physiquement [h] Maddi, bedeni surette. Kavanin-i tabiiye mucibince. Taban, maddeten.

Physoïde [s] Mesane şeklinde.

Physothorax [ez] (**raks**) (t) İntifah-ı sadr.

Phytobiologie [es] (nb) İlm-i hayat-ı nebatat.

Phytochimie [es] (k) Kimya-yı nebati.

Phytogénésie [es] (nb) Tekevvün-i nebat.

Phytogéographie [es] Coğrafya-yı nebati : nebatîñ arz üzerinde suret-i tevzinden bahis-i ilm.

Phytophographie [es] Tavsif-i nebatat.

Phytoïde [s] (nb) Şibh-i nebat.

Phytolaque [ez] (nb) Laka fasilesinden şekerci boyası fidanı.

Phytologie [es] İlm-i nebatat.

Phytonomie [es] Tetkik-i kavanin-i tenebbüt.

Phytonymie [es] İstilahat-ı nebatiye.

Phytopathologie [es] Tavsif-i emraz-ı nebatiye.

Phytophage [s] Akilü'n-nebat hayvanlara denir. (ez-s) Mugattü'l-cenah akilü'n-nebat fasilesi.

Phytotechnie [es] Mebhas-i tasnif-i nebatat.

Phytotomie [es] Teşrih-i nebatat.

Phytotropie [es] Tagayyür-i şekl-i nebatat.

Phytozoaire [ez] Hayvan nebati.

Piaculaire [s] Tövbe, istiğfar, kefarete müteallik.

Piaffement [ez] (beygir hakkında) Öñ ayakları-ile yere vurarak eşinme.

Piaffer [fl] Böbürlenmek, kurum çalım satmak, kurulmak (beygir hakkında) Öñ ayakları-la yer vurmak, eşinmek. (mec) Sabırsızlanmak, asabileşmek, heyecan göstermek.

Piaffeur, se [s] Çalım saçan, böbürlenlen, kurum satan. Eşinen (beygir).

Piaillard, e [s-e] (laubaliyane) Yaygaracı. Çığlık koparan. Velveleci.

Piailler [fl] (kuşlar hakkında) Cıvıldamak. (laubaliyane) Çığlık koparmak. Yaygara itmek.

Piaillerie [es] Velvele, yaygara, çığlık.

Piailleur, se [s] Velveleci. Yaygaracı.

Pian [ez] (t) Daü'l-ulleyk.

Piane-piane [h] (laubaliyane) Yavaş yavaş, ağır ağır.

Pianissimo [h] (musiki) Gayet hafif, gayet aheste olarak.

Pianiste [e] Piyano çalan, piyanocu.

Piano [ez] Piyano. (amiyane) **vendre son** – Meyus, nevmit olmak.

Piano [h] (mu) Sedayı hafifleterek, aheste olarak. (laubaliyane) Telaşsız. Gürültüsüzce.

Pianoter [fl] (laubaliyane) Acemice piyano çalmak. Piyano çalarak eğlenmek.

Pianoteur, se [e] Acemice piyano çalan.

Piast veya **Piaste** [ez] Eski Lehistan hanedan-ı hükümdariyesi ahfadından olan prens.

Piastre [es] Guruş. Muhtelif memleketlerin muhtelif kıymetli sikkesi.

Piat [ez] Saksagan yavrusu.

Piaulard, e veya **Piauleur, se** [s] (laubaliyane) (çocuk, insan) Yaygaracı.

Piaulement [ez] Cıvılda. Yaygara.

Piauler [fl] (ufak piliçler hakkında) Cıvıldamak. (laubaliyane) Yaygara itmek.

Piaulis [ez] Cıvıltı.

Pible [h] (â) (direk hakkında) Yekpare.

Pibrook [ez] İskoçya gaydası. Bu gayda havası.

Pic [ez] (**pik**) Kazma, külünk. (piket oyununda) Alınmışlık yapma. Münferit sivri tepe. (bhr) Cunda. â – Amuden. (laubaliyane) Tam vaktinde, sırasında.

Pic [ez] Ağaç kakan kuşu.

Pica [ez] (t) Mutad yemekler yerine, ekle salih veya gayr-i salih şeyler yemek arzusundan ibaret fesad-ı iştiha. Viham, vahme.

Picador [ez] Boğa güreşlerinde boğa ile mücadele iden süvari.

Picaillon [ez] (amiyane) Para, mangır.

Picarel [ez] Bir nev izmarit balığı.

Picaresque [s] Entrikacıların ahvalini tavsif iden eserlere itlak olunur.

Picaro [ez] Dessas, fettan, düzenbaz, entrikacı.

Pichenette [es] Fiske.

Pichet [ez] Küçük şarap güğümü.

Picholine [es] Salamura idilmiş yeşil zeytin.

Pichon, ne [e] Küçük çocuk.

Piciforme [s] Zifte beñzeyen.

Pick-pocket [ez] Yan kesici.

Picoline [es] (k) Pikolin.

Picon [ez] Kaba kumaşların imal idilen adi, işe yaramaz yük, yapağı.

Piconnier [ez] İşe yaramaz yükleri satın alan adam.

Picorée [es] Plaçka, akın.

Picorer [fl] Plaçkaya gitmek. Yağmaya gitmek. (mec) Gayr-ı meşru istifadelerde bulunmak. (kuş) Yem aramak. (ft) Şurdan burdan toplamak.

Picoreur [ez] Plaçkacı. Yağmacı.

Picot [ez] Sivri taşçı çiçeği. Tentene saçağı.

Picotant, e [s] Kaşındıran, kızıştıran.

Picoté, e [s] Benekli. Çopur. Çilli.

Picotement [ez] Geçişme, gidişme.

Picoter [fte] Geçıştirmek, yakmak. Delik deşik itmek, işnelemek, galamak. (mec) Sataşmak, harf-endazlık itmek.

Picoterie [es] Harf-endazlık. Muazzeplik.

Picoteur, se [e] Muazzeplik.

Picoteux, se [e] Çopur, çiçek buzağı.

Picotin [ez] 205 litrelik yulaf ölçüğü.

Picrate [ez] (k) Pikrit.

Picride [es] (nb) Yabani hindiba.

Picrique [s] (k) **acide** – Hamız-ı pikrit.

Pictural, e [s] Resme, ressamlığa müteallik. **l'art** – Sanat-ı tersim.

Picvert veya **Pivert** [ez] Ağaç kakan kuşu.

Pie [es] Siyah ve beyaz veya beyaz ve kula renk : alaca (e) Alaca beygir.

Pie [s] Hayrata müteallik.

Pièce [es] Parça, yara, kıta, kısım, tane. adet. Kumaş vesaire topu. **tailles en** – Mağlup ve münhezim itmek. **mettre en** – Parlamak, parçalamak. (mec) Adam, kimse. Yama. Oda. (as) Top. (amiyane) Şırınga. Sikke, madalya, bahşiş, mükafaat. Tiyatro kitabı, piyes. muazzeplik, oyun. Fıçı, varil. – **d'eau** Havuz. Evrak, vesaik. (mec) **emporter la** – İstihza itmek, zem itmek. **tout d'une** – Yek pare. Dimdik, letafetsiz. Bila-fasıla. **de toutes – s** Tamamen, kamilen, bila-muavenet. – **à** – Parça parça, tane tane. – **de bois** Tahta, kereste.

Pied [ez] Ayak, kadem. Ayak izi. (mec) Cahil, adi adam. Masa, iskemle ayağı. Ayak ucu. (karyola) – **plat** Düz taban. Bir şeyiñ eñ alt kısmı, kaide. Adet, parça. Meyl, kadem. (30 santimetre tulunda ölçü) – **de nez** Baş parmağı burun ucuna dayayarak el açıp uzatarak sallamaktan ibaret tahkir işareti. – **à** – Adım adım, tedricen. **au – de la lettre** Kelimatıñ mana-yı hakikisine göre. **à** – Maşiyen, yaya olarak. **de la tête au** – Tepeden tırnağa kadar, baştan aşağı kadar. **coup de** – Tekme! **haunt le** – Haydi, yolla! **prendre** – Yerleşmek; (mec) Ne yapacağını şaşırarak. **lâcher** – Kaçmak, ricat itmek; (mec) Terk itmek. **sur** – Kalkmış, hazırlanmış. **sur le – de** Sebep-ile, den dolayı; pahasına, fiyat-la. **mettre pied à terre** (araba, beygirden) İnmek. (hey) – **à terre** Yere in! Kumandası. **troupe à** – Piyade kıtası. – **de paix** Hal-

i hazır, mevcut-ı hazari. – **de guerre** Hal seferi, mevcut seferi. **mettre sur** – Seferber haline koymak. **sur** – Hasaddan evvel. **à – d'œuvre** Bina yakınında. **de – ferme** Sabit kadem olarak. Kımıldamaksızın, kemal-i sebat ve metanet-le.

Pied-à-terre [ez] Muvakkaten, ara sıra uğranılan yer, menzil.

Pied-d'alouette [ez] (nb) Hezeran çiçeği.

Pied-de-biche [ez] Çingirak sapı. Kök kerpeteni. Çivi çıkarmaya mahsus ucu çatallı küçük manivela.

Pied-de-chat [ez] (nb) Karabaş otu, kedi ayası.

Pied-de cheval [ez] Kara göz istiridyesi.

Pied-de-chèvre [ez] Bir ucu çatallı demir manivela.

Pied-de-lion [ez] (nb) Arslan pençesi.

Pied-de-veau [ez] (nb) Yılan yastığı.

Pied-droit [ez] (mima) Amud-ı kaim, kaim ayak. Kapı pencereniñ tarafındaki çıkma duvar kenarı. Kemer ayağı.

Piédestal [ez] (mima) Kaide, kürsü taşı. (mec) Mesnet; yükselmeye, görünmeye yarayan şey.

Piéd-fort [ez] Nümune olarak darp olunan kalın sikke.

Piège [ez] Tuzak, kapan. (mec) Pusu, yem, hile.

Piédouche [ez] Vazo, küçük heykel ve emsali şeyleriñ üstüne konuldukları küçük kaide.

Piéger [fte] Tuzak-la, kapan-la tutmak.

Pie-grièche veya **Pigrièche** [es] (hayv) Örümcek kuşu. (mec) Hırçın; kavgacı, cadaloz kadın.

Pie-mère [ez] (tşr) Cümle-i asabiyei ihata iden zar : ümm-i rakika.

Piérìde [es] (hayv) Lahana ve şalgam kelebeği nevi.

Pierraille [es] Moloz. Küçük taşlar yığını.

Pierre [es] Taş, hacir. Çakıl. Böbreklerde, mesanede bedeniñ sair aksamında husule gelen taş. – **à plâtre** Alçı taşı. – **à fusil** Çakmak taşı. – **précieuse** Zi-kıymet taş (elmas ve emsali) – **fine** Hakiki tabii kıymettar taş. – **infernale** Cehennem taşı. – **ponce** Pomza taşı, sünger taşı. – **de touche** Mihenk taşı. (mec) Mihenk. – **fondamentale** Kaide-i esasiye. – **philosophale** İksir-i azam. **de** – Soñ derece sert; merhametsiz. – **d'achoppement** Muvaffakiyetsizlik, müşkilat sebebi; inkar, mani. **jeter la** – **à** Taş atmak, zem ve tayip etmek. – **à aiguiser** Bileği taşı. – **de taille** Yontma taş. – **à rasoir** Ustura taşı.

Pierrée [es] Harçsız taş-la yapılan su yolu.

Pierreries [es-cm] Zi-kıymet taşlar.

Pierrette [es] Küçük taş. Soyтары kıyafetine giren kadın.

Pierreux, se [s] Taşlı, taşlık. Taş mahiyetinde, tabiatında olan. (e) Mesanesinde, böbreklerinde taş olan. (es) (amiyane) Sokak fahişesi.

Pierrier [ez] Kadimen müstamel çakaloz topu. Üstüne bileği taşı takılan tahta.

Pierrot [ez] (amiyane) Ahmak. Sersem; herif. Pandomima paskalı. Serçe kuşu. Karnavalda palyaço kıyafetine giren adam.

Pierrure [es] (hayv) Geyik boynuzunuñ dip kısmını ihata iden ve küçük taşlara beñzeyen çıkıntı.

Piété [es] Diyanet, dindarlık. Dini şeylere hürmet-i şefkat, hürmet-le. Memzuc-ı muhabbet.

Piètement [ez] Masa ve emsali şeyleriñ ayaklarını yekdiğerine rabt iden pervazlar.

Piéter [fl] Top oyununda ayağı işaret idilen mahalde bulundurmak. (ft) Sebat-la mukavemete teşvik etmek.

Piétin [ez] Bir gıdaya arız olan bir hastalık. Koyun ayaklarınıñ hastalığı.

Piétinement [ez] Ayak-la çiğnemek. Ayakları şiddet-le yere vurma, sallama.

Piétiner [fte] Ayak-la çiğnemek. (ft) Ayakları sık sık ve şiddetli surette sallamak, yere vurmak. – **sur place** Yerinde saymak, ilerlememek.

Piétisme [ez] Ruhbaniye.

Piéton, ne [e] Yaya, piyade, tabankeş. (s) Yalnız yaya yürüyenleriñ geçmelerine mahsus.

Piètre [s] Miskin, cılız, adi.

Piètlement [h] Miskinane, adi bir surette.

Piètrerie [es] Adi ve menfur şeyler.

Pieu [ez] Kazık, veted. (argo) Yatak.

Pieusement [h] Rindarane, hürmet ve muhabbet-le, büyük bir safiyet-le.

Pieuter [es] (ft) (argo) Yatağa yatmak.

Pieuvre [es] Ahtapot. (mec) Aç gözlü haris adam.

Pieux, se [s] Dindar, mütteki-i salih. Takviye-i delalet iden. Hürmetkar. Müşfik. Diyanetten münbais. **foundations** – **ses** Evkaf. **destination** – **se** Cihet-i hayr.

Piézo-électricité [es] (fiz) Elektrik-i inzigiatiye.

Piézomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı tazyik-i mayiat.

Pif [ez] (amiyane) Burun. İri burun : kik.

Piffard [ez] (amiyane) İri burunlu adam.

Piffre, esse [e] Şişman adam. Aç gözlü, obur.

Piffrer [fte] (amiyane) Patlayıncaya kadar tıkanmak, tıka basa yemek.

Pigamon [ez] (nb) Güvercin otu.

Pige [es] Ölçü olarak alınan keyfe mayeşa bir tul. (taba) Bir mürettebiñ muayyen zamanda yapacağı iş. (amiyane) **faire la** – **à** Bir işi diğér birinden iyi yapmak.

Pigeon [ez] Güvercin. (argo) Alık, saf adam. – **voyageur** Siyah güvercin. **gorge de** – Şanjanlı mavimsi renk.

Pigeonne [es] Dişi güvercin.

Pigeonneau [ez] Güvercin yavrusu. (mec) Çabuk aldatılan delikanlı.

Pigeonner [fte] Mala ile sıvamak.

Pigeonnier [e] Güvercinlik.

Pigeonnier, ère [s] Güvercine müteallik, ait.

Piger [fte] (amiyane) Bakmak, seyr itmek. Yakalamak, tutmak, eñselemek.

Pigment [ez] Sabbağ. – **biliaire** Sabbağ-ı safrai.

Pigmentaire [es] Sabbağı.

Pigmentation [es] Tahassul ve teraküm-i sabbağ.

Pigmentagène [s] Mevlid-i sabbağ.

Pignaresse [es] Kendir tarayan kadın.

Pigne [es] Çam kozalağı, çam fıstığı.

Pignocher [fte] İştahsız yemek.

Pignon [ez] (mima) Kalkan; müsellesi çatı tepesi. **avoir** – **sur rue** Ev bark sahibi olmak. Küçük dişli çarh. Çam fıstığı.

Pignoratif, ve [s] (hk) Tekrar iştirak etmek hakkına malik olmak şart-ile satış mukavele namesine; vadesi hitamında tediye-i deyn eylediği takdirde mukriziñ rehini temellük itmesi şart-ile yapılan akide denir.

Pignoration [es] İstiğlal.

Pignouf [ez] (amiyane) Terbiyesiz, hasis adam.

Pigouille [es³⁴⁹] Sığ yerlerde büyük kayıkları yürütmek üzere suyuñ dibine dayayarak atılan sıruk.

Pilage [ez] Dövme, sahk.

Pilaire [s] Şari, kıla müteallik.

Pilastre [ez] (mima) Paye, gömme ayak. Merdiven trabzanınıñ eñ alt katındaki birinci çubuğu. Demir parmaklık arasına konulan oymalı demir çubuk sütunu.

³⁴⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Pilav, Pilaf veya **Pilaw** [ez] (Türkçeden alınmıştır) Pilav.

Pile [es] Yığın, küme, istif. (mima) Köprü kemeriniñ ayağı. Havan eli. (laubaliyane) Şamar, sille. (fiz) Elektrik pili, manzumesi. Derununda paçavralar yıkanan ve iplikleri çıkarılan alet.

Pile [es] Meskukatıñ yazısına mükabil art tarafı. **pile ou face** « yazı mı tura mı » oyunu

Piléole [ez] (nb) İklil-i fitri. Mantar tepesi.

Piler [fte] Havan ile ezmek, sahk itmek, dövmek. (laubaliyane) Bisikleti hız-la sevk itmek.

Pilerie [es] Bazı mevadıñ dövüldüğü yer.

Pilet [ez] Kıl kuyruk denilen bir nev ördek.

Pilette [es] Yabağı tarağı.

Pileur, se [e-s] Sahk iden, dövücü.

Pileux, se [s] Kıllı, şari. **systeme** – Cümle-i şariye.

Pilier [ez] Pilpaye. Direk, destek, sütun. Ahırda hayvanlarıñ arasına konulan ufki direk. (tşr) (mec) Efelik. Müdafî, sahabetkar. Bir yere çok devam iden adam.

Pilifère [s] Hamil-i eşar.

Pillage [ez] Yağma, çapul, garet. Sirkat, israf. İntihal. (arıcılık) Bir kovaniñ yabancı bir oğul tarafından istilası.

Pillard, e [e-s] Yağmacı, çapulcu. Başkalarıniñ eserlerinden intihal iden.

Pillament [ez] Yağma, çapul, talan.

Piller [fte] Yağma itmek, tehb ve garet itmek. Soymak, sirkat itmek. İrtikap ve ihtilas itmek. İntihal itmek.

Pilleur, se [s-e] Çapulcu, yağmagir.

Pilocarpine [es] (nb) Pilokarpin.

Pilon [ez] Havan eli. Toğrağı tazyike mahsus tokmak. Büyük tokmak. (laubaliyane) Pişmiş tavuk ve emsali butunuñ alet kısmı.

Pilonner [fte] Havan el-ile dövmek. Tokmak-la toprağı tazyik itmek.

Pilori [ez] Teşhir direğı, siyaset kazığı.

Pilorier [fte] (bir mahkumu) Teşhir direğine bağlamak.

Piloselle [es] (nb) Üznü'l-far.

Pilosisme [ez] (nb) Feyezan-ı eşar.

Pilosité [es] Kıllılık.

Pilot [ez] Kazık. Mahruti şeklinde toz yığını. Kağıt imaline mahsus paçavralar.

Pilotage [ez] Kazık temel üzerine yapılan bina. Kazık temel.

Pilotage [ez] Gemi kılavuzluğu. Kılavuzluk.

Pilote [ez] Gemi kılavuzu. – **hauturier** Açık deñiz kılavuzu. Kılavuz kimse. Kılavuz haritası. (mec) Rehber. Tayyareyi, kabil-i sevk. Balonu sevk ve idare iden adam : pilot. Kupa balığı.

Piloter [fte] Kazık çakmak. Bir gemiyi, tayyareyi sevk itmek. (mec) Rehberlik itmek.

Pilotin [ez] Kılavuz yamağı.

Pilotis [ez] Su derununda veya sağlam olmayan bir yerde inşa idilecek binanın temellerini tutturmak için çakılan kazıklar.

Pilulaire [s] Hapa ait, habbi. (ez) Hayvanlara hap yutturmaya mahsus alet.

Pilule [es] (sayde) Hap. (mec) **avaler la** – Bir yalana inanmak; hapı yutmak. **dorer la** – Yutturmak.

Pilulier [ez] Hap yapmaya mahsus alet. Hap tahtası.

Pimarique [s] (k) **acide** – Hamız-ı pimarik.

Pimbêche [e-ez] Terbiyesiz, bila-pervaz. Titiz, hırçın kadın.

Piment [ez] Kırmızı biber, büber. – **gros carré** Dolmalık tatlı biber.

Pimentade [es] Biberli salça.

Pimenter [fte] Biber koymak. (mec) Dokunaklı, gayet açık bir hale getirmek.

Pimpant, e [s] Gayet güzel giyinmiş. Zarif, şık, güzel.

Pimprenelle [es] (nb) Mos ağacı.

Pin [ez] Çam ağacı. Sanavber ağacı. – **laricio** Çıralı cam. – **pignon** Fıstık çamı. – **syvestre** Sarı çam. **pomme de** – Çam kozalağı.

Pinacle [ez] (mima) Binanın en yüksek kalesi. (mec) **au** – Yüksek bir mevkide, mertebe-i balada. Rütbe-i izz ve ikbalde.

Pinacothèque [es] Müze.

Pinard [ez] (argo) Şarap.

Pinasse veya **Pinace** [es] Yelken ve kürek-le yürüyen salapurya.

Pinçade [ez] Çimdikleme. Çimdik.

Pinçage [ez] Dal, filiz uçlarını koparma.

Pinçard, e [e-s] Tırnaklarının ucuna basarak yürüyen beygire denir.

Pince [es] Tutma, yakalama. Gizleme, gizleme. (amiyane) **chaud de la** – Hovarda meşrep, çapkın. Kerpeten, kıskaç. Gülünç, küskü, demir manivela. Tırnaklı manivela. Hayvan tırnağının ucu. At nalının ön tarafı. İstakoz misilli bazı hayvanların kısıkaçı. – **monseigneur** Hırsızların kullandıkları uçları yassı iskarpela.

Pincé, e [s] Yapma, yapmacıklı, soğuk tavırlı. İnce ve bozuk.

Pinceau [ez] Fırça. Boya (mec) Usul-i tasvir, tersim. Ressam-ı şehir. Kalem.

Pinceauter [fte] Renkli kumaşın, kağıdın kusurlarını fırça ile düzeltmek.

Pincée [es] Tutam, fiske.

Pince-maille [ez] Soñ derece hasis adam.

Pincement [ez] Cimdikleme, dal veya filiziñ ucunu koparma, kesme.

Pince-nez [ez] Burna takılan yaylı gözlük. Mafsalı gem.

Pince-notes [ez] Kağıt kısıkaçı.

Pincer [fte] Çimdiklemek. Sımsıkı yapışmak. Ağaç dallarının veya filizlerinin ucunu koparmak. (mec) Yakalamak, tevkif etmek. (argo) Eñselemek. (dudak) Sıkmak. **se faire** – Eñselenmek. Yakalanmak. (fl) (telli çalgılar) Parmak-la çalmak. Şiddet-le tesirini hissittirmek. (amiyane) **la** – **à quelqu'un** Birinin elini sıkmak. **en** – **pour** Heves; arzu etmek. (argo) Yankesicilik etmek.

Pince-saus-rire [e] Belli itmeyerek alay iden adam. (argo) Polis.

Pincette [es] Veya ale'l-ekseriya.

Pincettes [es³⁵⁰] (es-cm) Cımbız. Maşa (amiyane) Bacak. **tricoter des** – Dans etmek, koşmak.

Pinceur, se [e] Çimdiklemeyi seven adam.

Pinchard, e [s] Demir kırıcı tonlu (beygir). Demir kırıcı rengi.

Pinchart [ez] Açılıp kapanan küçük iskemle.

Pinchebeck [ez] (mima) Prinç, sarı renkli bakır ve tutya halitası.

Pinçon [ez] Çimdik yeri.

Pinçoter [fte] Sık sık hafifçe çimdiklemek.

Pinçure [es] Çimdikleme. Kumaş buruşuğu.

Pindariser [fl] Tumturaklı elfaz ile yazmak, natika perdazlık etmek.

Pindariseur, se [e] Natika-perdaz. Tumturaklı elfaz ile yazan adam.

Pindarisme [ez] Tumturaklı ve muğlak ifade ve tahrir.

Pinéale [s] (tşr) Sanevberi. **glande** – Gıda-i sanevberiye.

Pineraie ve **Pinède** [es] Çam ormanı.

Pingouin [ez] (hayv) Şimal denizlerinde bulunur bir nevi balıkçıl, penguen. (argo) Halk, ahali.

Pingre [e-s] Gayet hasis adam.

Pingrerie [es] Hisset.

Pinguecula [es] (t) Şahmiye.

Pinière [es] Çamlık.

Pinique [s] Çamdan çıkarılan.

Pinne [es] Bir nevi midye.

Pinnifère veya **Pinnigère** [s] Müsebbih.

Pinniforme [s] Müsebbihi'ş-şekl.

Pinnule [es] (h) Hedefe, fütçe.

Pinson [ez] İspinoz kuşu.

Pinsonière [es] Çığırtanlık etmek üzere bir kafese konulan ispinoz kuşları.

Pintade [es] Beç tavuğu.

Pintadeau [ez] Beç tavuğu yavrusu.

Pintadine [es] İnci midyesi.

Pinte [es] Eski bir mayyat ölçüsü (93 santilitre).

Pinter [fl] (amiyane) Çok içmek.

Piochage ve **Piochement** [ez] Kazma ile kazmak ameliyatı. (mec) Devamlı çalışma.

Pioche [es] Kazma. (mec) Muannidane çalışma. (amiyane) Ahmak, alık.

Piocher [fte] Kazma ile kazmak. (mec) Lafzen veya fiilen su-i muamele etmek. Gayret-le çalışmak. (fl) Cehd u gayret etmek.

Piocheur, se [e-s] Kazma ile işleyen, kazmacı. (mec) Gayret-le çalışan.

Piocheuse [es] Kazma makinesi.

Piolet [ez] Ucu sivri demirli ve başı küçük kazmalı baston.

Pion [ez] Dama ve satranç taşı, paytak. (laubaliyane) Müzakereci, mubassır.

Pionçage [ez] (argo) Uykusu.

Pioncer [fl] (argo) Uyumak.

Pionceur, se [e] Uykucu.

³⁵⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Pionner [fl] Dama, satrançta çok taş almaya çalışmak.

Pionnier [ez] (as) Kazmacı, istihkam neferi. Gayr-i mezru araziyi açan, süren adam. Müstamir. (mec) Bir muvaffakiyetiñ esbabını tehiye iden.

Piot [ez] (amiyane) Şarap.

Piotter [fl] (kuş yavruları hakkında) Ötüşmek.

Piouiou [ez] (amiyane) Piyade neferi. (bizde « Mehmetçik » mukabilindedir)

Pipable [s] Aldatılması kolay.

Pipe [es] Büyük fiçı. Pipo. Kısa çubuk. (amiyane) **tête de casser sa** – Ölmek.

Pipeau [ez] Kaval. Kuşları celp itmeye mahsus ve kuş sedalarını viren düdük. Ökse. (cm) (mec) Dessas bir adamıñ adi hileleri.

Pipée [es] Dikse veya bir ağaca.³⁵¹

Pipe-lin [ez] (**pa-ip-la-in**) Amerika'da gaz kuyularından çıkan petrolüñ tasfiye hazinesine akması için tahtü'l-zemin borulara denir.

Piper [fte] Dikse kurarak ökse ve çığırtkanlar-la kuş tutmak. (mec) Aldatmak. – **des dés** Hileli zar kullanmak. – **des cartes** Kumarda kağıt düzmek. (fl) (amiyane) **ne pas** – Sükutu muhafaza itmek.

Piper [fte] (laubaliyane) Pipo içmek.

Pipéracées [es-cm] (nb) Fülfülye fasilesi.

Pipérazine [es] (k) Piperazin.

Pipérin [ez] veya **Pipérine** [es] (k) Karabiberde bulunan şibih kalevi : fülful.

Pipette [es] Küçük pipo. Mayiatı bir kadın diğetine nakil için kullanılan bir nev boru, embiyo.

Pipeur, se veya **Piperesse** [e] Kuşbaz. (mec) Kumarda hile yapan adam. Hilekar.

Pipi [ez] İdrar, sidik, işeme. (çocuk lisanında) **faire** – İşemek.

Pipi veya **Pipit** [ez] (hayv) İncir kuşu nevi.

Pipier, ère [s] Pipo imaline müteallik.

Pipo [ez] (argo) Politeknik mektebi. Bu mektebiñ talebesi.

Piquade [es] Demir veya çelik çubuğu kolayca kırmak için yapılan çentik.

Piquage [ez] Makine ile dikme. Makine dikişi. (mima) Bazı taşlarıñ hususi şekillerde yontulması.

Piquant, e [s] Sokan, yakıcı. Acı, sert, müessir, keskin. (ft) Vahız. (mec) Dokunaklı, müstehzi, nükteli, manidar. Şiddetli, muharrik, cazip. (ez) Diken. (mec) Bir şeyiñ meraklı, ruhlu yeri.

Pique [es] Kargı, mızrak. Bir arşın boyunda ölçü. (mec) Büzüşme. Tatsızlık. (ez) İskambilde karamaç.

Piqué [ez] Pike denilen kumaş.

Piqué, e [s] Böcekleriñ hücumuna uğramış. Küf lekeli. (mec) **être** – Biraz zıpır, garip tabiatlı olmak.

Pique-assiette [ez] Kaselis.

³⁵¹ Madde başının açıklaması metinde bu kadarla sabit tutulmuştur.

Pique-œuf [ez] Öküz arabacısı. Öküzleriñ sırtına konarak tufeyli böcekleri yiyen kuşlara denir.

Pique-feu [ez] Ateş karıştırmaya mahsus demir.

Pique-mine [ez] Maden külçelerini kıran amele.

Pique-nique [ez] Arifane tertip idilen ziyafet veya eğlence.

Pique-niquer [fl] Arifane bir ziyafet veya eğlence yapmak.

Piquer [fte] Delmek, batmak. İğne ardı dikmek. Delikler-le bir şekil, resim çizmek. Öteye beriye dağınık bir halde bulunmak. Etiñ içine yağ vesaire sokmak. (yılan, böcek) Sokmak, ısırarak. Kemirmek, oymak. Keskin surette tesir itmek. (mec) Dokunmak. Acı bir tesir husule getirmek. Kızdırmak. Hiddetlendirmek. (argo) – **son chien** Uyumak. – **un soleil** Kızarmak, utanmak. **quelle mouche le pique?** Yine neye kızdı? Hiddetlenmesine sebep nedir? (fl) (şarap) Ekşimeye başlamak. Mehmuzlamak (at) Durduğu yerde tepinmek. **se** – Rutubetten bozulmak. Kızmak, daralmak. – **d'honneur** Fazla gayret itmek. (amiyane) – **le nez** Sarhoş olmak. – **au jeu** Kumarda kaybitmeye rağmen oynamakta inat itmek.

Piquet [ez] Veted, küçük kazık – **de tente** Çadır kazığı. Mekteplerde paydos zamanı ayakta durma cezası. (as) Kıta-i muntazıra, müfreze. Piket oyunu. (laubaliyane) **compter au** – Kuvvetli, fevkalade olmak. Çekilmez olmak.

Piquetage [ez] Kazık dikme. Vetedler-le güzergahını işaretleme (yol, demir yolu vesaire).

Piqueter [fte] Vetedler-le güzergahı işaretlemek.

Piqueton [ez] (amiyane) Adi şarap. Manej memuru.

Piquettonner [fl] (amiyane) Adi şarap içmek.

Piquette [es] Suma adi şarap.

Piqueur [ez] Av köpeklerine nezaret iden atlı uşak. Yollarda menzil mahallerini vesaireyi hazırlamak üzere efendisiniñ arabasınıñ önünden giden süvari uşak. Atları tebiye iden manej memuru. Irgat başı. Nafia kondüktörlerine muavinlik iden turuk ve maabir memuru.

Piqueur, se [e] İğne ardı denilen tarzda diken.

Piquier [ez] Vakt-ile mızraklı piyade neferi.

Piquoir [ez] Bir resmi iğnelemeye mahsus sağlı iğne. El zıpkını.

Piqûre [es] İğne, diken yarası. (mec) Ceriha-i maneviye, infial. Böcekleriñ açtıkları delik (ağaçta, kumaşta). (akrep, yılan, böcek) Sokma, ısırık, yara. İğne ardı.(dikiş). (t) Vahz.

Pirate [ez] Deñiz haydudu. Korsan. Korsan kimse. (mec) Sarik. Müntahil. Çapulcu

Pirater [fl] Korsanlık itmek.

Paraterie [es] Korsanlık, yağma, garet. İntihal.

Pire [s] Daha fena, bedter, eşna. Daha muzır. (ez) Eñ fenası, eñ tehlikelisi, eñ fena ciheti.

Piriforme [s] Armut şeklinde olan.

Pirogue [es] Ağaç kütüğünden, yekdiğerine dikilmiş derilerden yapılan vahşi kayığı.

Piron [ez] Bir nev zırh. Yavru kaz.

Pirouette [es] Bir ayağıñ ucu üzerinde yapılan tam devir, çarh. (mec) Ani surette tebdili fikir. **répondre (payer) par (avec) des – s** İşi şakaya dökerek veya kurnazlık-la yakayı sıyırmak.

Pirouetter [fl] Vücudu bir veya müteaddit devr-i tam ile döndürmek.

Pis [ez] Koyun, keçi, inek ve emsali memesi.

Pis [h] Daha, fena, pek fena. Bedter. **qui pis est** Eñ ziyade fena, badi-i teessüf olan şey. (e) Eñ fena olan, eñ fenası. **le pis aller** Vukua gelecek eñ fena şey. Eñ muzır şey. **de – en – veya de mal en --** Gittikçe vehamet-i kesb iderek, gittikçe fenalaşarak. **au – aller** Eñ fena ciheti düşünerek, farz iderek.

Piscicole [s] Balık yetiştirmek usülüne müteallik.

Pisciculteur [ez] Balık yetiştirmek sanat-ile iştigal iden adam.

Pisciculture [es] Balık yetiştirmek, balıkları teksir itmek sanatı.

Pisciforme [s] Balık şeklinde.

Piscinal, e [s] Havuzda yaşayan.

Piscine [es] Balık havuzu. Vaftiz kurnası. Her mevsimde yüzmeye mahsus büyük havuz.

Piscivore [s] Akilü'l-semek.

Pisée [es] Kerpiçten yapılmış duvar.

Piser [fte] Kerpiç-le inşa itmek.

Piseur veya **Piseteur** [ez] Kerpiç-le duvar, bina yapan duvarcı.

Pisiforme [s] Himmu'ş-şekl.

Pisoir veya **Pison** [ez] Kerpiççi tokmağı.

Pissat [ez] İdrar, sidik.

Pissatoire [ez] İdrar kabı.

Pisse [es] (laubaliyane) Sidik.

Pissée [es] Bir defade işenilen sidik miktarı.

Pisse-froid [ez] (amiyane) Hissiz adam.

Pissement [ez] İşeme, tebevül.

Pissenlit [ez] (laubaliyane) Yatağa işeyen çocuk.

Pissenlit [ez] (nb) Yabani hindiba.

Pisser [fl] İşemek. Sızmak. **laisser – la bête** Saburane beklemek. **quand les poules pisseront** Balık kovaya çıktığı zaman, asla. – **à l'anglaise** Kimseye selam virmeden veya parayı virmeden savaşmak.

Pisseur, se [e] Sidikli, çok işeyen.

Pisseux, se [s] Sidikli. Sidik renginde olan sidiğe beñzeyen. Sidik kokan.

Pissoir [ez] Sokakta veya umumi mahallerde işemeye mahsus mahal, ayak yolu.

Pissoter [fl] Sık sık ve azar azar işemek.

Pissotièrre [es] (laubaliyane) Ayak yolu, işemeye mahsus mahal. Küçük fiskiye. Az su akan çeşme.

Pisson [e³⁵²] Suları kuyulara akan tahtü'l-zemin su menbai.

³⁵² Tarafımızdan eklenmiştir.

Pistache [es] Şam fıstığı. – **de terre** Amerikan fıstığı. (argo) **prendre une** – Sarhoş olmak.

Pistachier [ez] Fıstık ağacı.

Pistage [ez] (amiyane) Tarassut. Gözetleme. İstasyonlarda otele yolcular bulma.

Piste [es] İz, ayak izi. (insan, hayvan) (mec) Bir şeyiñ taharrisinde rehber olan şey. **être à la – de** Taharri etmek. **suivre à la** – İzleri üzerine bulunmak. (at yarışı) Yarış meydanı.

Pister [fte] (amiyane) Tarassut etmek. Gözetlemek. Tecessüs etmek. İzini takip etmek, izleri üzerinde bulunmak. Bir otele yolcu tedarik ve celp etmek. Bakmak.

Pisteur [ez] (amiyane) Otele yolcu bulup getiren memur. Kadınları takip iden adam. (e) Gözcü. Bir şeyi, bir kimseyi gözetleyen kimse.

Pistil [ez] (nb) Uzv-ı tenis. Pistil.

Pistillaire [s] Uzv-ı tenise müteallik.

Pistillifère [s] (nb) Hamil-i uzv-ı tenis.

Pistilliforme [s] Havan eli şeklinde.

Pistole [es] Kadim bir nev altın sikke. (10) Frank kıymetinde sikke. Hapishanelerde meriyyü'l-hatır dairesi. Piştör, tabanca.

Pistolet [ez] Tabanca. (mec) Garip tabiatlı adam. – **électrique** Elektrik tabancası. Münhani şekiller çizmeye mahsus bir nev cetvel.

Pistolier [ez] Meriyyü'l-hatır dairesinde bulunan mahbus.

Piston [ez] (makine) Piston. Bir kutu veya çekmeceyi açmak için üstüne basılan yaylı dökme. **fusil à** – Horozlu,

kapsüllü tüfek. (müzika) Pistonlu boru. (amiyane) Tavsiye, himaye, iltimas.

Pistonnage [es] Tavsiye, himaye, iltimas.

Pistonner [fte] (laubaliyane) Can sıkılmak. Baş ağrıtmak. Himaye etmek. İltimas etmek.

Pitance [es] Nafaka-i yevmiye. Manastırda bir rahibe virilen yiyecek.

Pitancerie [es] Manastırda erzak kileri. Manastır vekilharcı.

Pitancher [fl] (argo) İçmek.

Pitant, e [e] Kaba, köylü adam. Ahmak.

Pitchpin [ez] (nb) Amerika çam ağacı.

Pite [es] (nb) Sabır otu.

Piteusement [h] Acınacak bir halde. Gülünç bir surette.

Piteux, se [s] Şayan-ı merhamet. Acınacak halde olan. Sefil, bedbaht. Miskin, gülünç. **mine – se** Mahzun, durgun hal ve tavır.

Pithécie [es] (hayv) Vasati Amerika'da bulunur bir nev maymun.

Pithomètre [ez] Fıçılarıñ hacmini tayine mahsus alet.

Pitié [es] Terahhum, merhamet, acıma. Şayan-ı merhamet veya hakaret-i hal. **à faire** – Pek fena.

Pitoit [ez] Kalın ve kısa fırça.

Piton [ez] Başı halkalı veya çengelli vida, piton. Yüksek bir dağın sivri tepesi. (amiyane) İri burun.

Pitoyable [s] Merhametli. Rahim. Şayan-ı merhamet bir halde olan. Pek fena, tahkire layık.

Pitoyablement [s] Şayan-ı merhamet bir surette. Pek adi, şayan-ı tahkir bir surette olan.

Pitre [ez] Soyтары, hokkabaz yamağı. Riyakar, maskara, pinti, adi, miskin adam.

Pitrierie [es] Soytarılık, riyakarlık, miskinlik, pintilik.

Pittacal [ez] Katran rüsubundan çıkarılan mavi bir madde-i mülevvene.

Pittoresque [s] Ressamlığa, resme ait, mahsus. Şayan-ı tersim ve tasvir. Edebiyat ve ressamlıkta : tabii ve cazip, bedii, latif. Dilnişin. Şayan-ı temaşa. (ez) Şayan-ı temaşa, menazır-ı tabiiye. Bedayii-i tabiiye.

Pittoresquement [h] Tabii, latif, dilnişin, bedii bir surette.

Pittospore [ez] (nb) Memalik-i harrede yetişen bir nev yasemin ağacı.

Pituitaire [s] (tşr) Nuhami, balgama müteallik. **glande** – Gıda-i nuhamiye.

Pituite [es] Balgam, nuham. Sümük.

Pituiteux, se [s] Nuhami, balgamlı.

Pityriasis [ez] (t) Cilt tabakasının inci pullar halinde düşmesi şeklinde tezahür iden bir nev cilt hastalığı. İlet-i nahliye.

Pivert [ez] Sarı ve yeşil renkli ağaç kakan kuşu.

Pivoine [ez] Şakayık.

Pivois [ez³⁵³] (argo) Şarap.

Pivot [ez] Mil, mihver. (mec) Esas, mesnet, amel-i asli. (as) Mihver. (nb) Toprağa şakuli surette dalan kök.

Pivotal, e [s] Mihver yerini tutan. Mihveri.

Pivotant, e [s] (nb) Amudi surette toprağa gömülen köklere denir.

Pivotation [es] Bir mil, mihver üzerinde dönme. (kökler) Toprağın içine amuden uzanma.

Pivoter [fl] Bir mihver, mil üzerinde dönmek. (kökler hakkında) Toprağın içinde amuden uzanmak. (as) Çarh itmek, dönmek. Yarım sağa veya yarım sola dönmek.

Piz veya **Pis** [ez] Tepe.

Pizzicato [ez] Keman tellerinin yay-la değil yarmak-la çalınması suret-ile çalınan nota kısmı.

Placabilité [es] Kabiliyet-i teskin.

Placage [ez] Kaplama. Kaplama marangoz işi. Çim döşeme.

Plaçage [ez] Yerleştirme, koyma, vaz itme. Bir meydanda, pazarda yerlerin tevzii.

Placard [ez] Duvar içinde yapılan dolap, musandıra. Duvar ilanı, ilan. (taba) Sütun provası.

Placarder [fte] Duvarda ilan yapıştırmak. Hicv itmek. (taba) Sütun provası basmak.

Placardeur [ez] Duvara ilan yapıştıran adam.

Place [es] Yer, mahal, mevki, mevzu, mesnet, memuriyet, makam, mertebe, paye, rütbe, sıra. Meydan. **sur la** – Yerde, yere. **rester sur la** – Maktul olmak veya vahim surette yaralanmak. **sur** – Hemen oracıkta, bulunulan yerde.

³⁵³ Tarafımızdan eklenmiştir.

faire – à Yol, yer virmek; yol, yer açmak, yerini virmek. **faire** – **nette** İkametgahı tahliye itmek, hizmetçileri savmak. -- **forte** Mevki-i müstahkem. – **d’armes** Tecemmu mahali, talimhane. Kale, müstahkem şehri. Mevki kumandanlığı dairesi. (tica) Piyasa. Bir şehirde mevcut tüccarlar ve bankerler. **faire la** – Evden eve gezerek mal satmak. – **de voitures** Arabalara mahsus tevakkuf mahali. **voiture de** – Kira arabası.

Placé, e [s] Mevzu, muayyen bir mevkide, bir vaziyette olan. **haut** – Yüksek mevki sahibi. **avoir le coeur bien** – Sahib-i fazilet, namuslu olmak.

Placement [ez] Bir iş, memuriyet-i tedarik itme. Kapılandırma, **bureau de** – Müstahdem’in idarehanesi. Satma, fûruht. Parayı sermayeyi faiz getirecek surette kullanma; faiz-le para virme. istirbah, tenmiye.

Placenta [ez] (**sin-ta**) (tşr) Meşime. Son. (nb) Meşime.

Placentaire [s] (tşr) Meşimi.

Placentation [es] (nb) Meşimet.

Placentérien, ne veya **Placentarien, ne** [s] Meşimi.

Placentiforme [s] Meşime şeklinde.

Placer [fte] Koymak, vaz itmek, yerleştirmek. (mec) Bir hal ve mevkide buldurmak. Mertebesine göre tayin itmek. İş bulmak, kayırmak, kapılandırmak. (tica) Başkasınıñ hesabına satmak. (emtia) Faiz-le para virmek.

Placer [ez] (**sèr**) Altın madeni damarı.

Placet [ez] Muhtasar istida, arzuhal.

Placeur, se [e-s] Yerleştiren, iş bulan adam.

Placide [s] Sakin, halim, itidalli. Sükunet-i ruhiyeyi ifade iden.

Placidement [h] Kemal-i sükunet-le. Hilm ve sükun ile.

Placidité [es] Hilm, sükunet.

Placier, ère [e] Emtia-i ticariyeyi, müşteri arayıp bularak satan adam. Bir pazar veya panayırdaki yerleri iltizam iden adam, mültezim.

Plafond³⁵⁴ [ez] Tavan. Tavanı süsleyen nukuş ve tezyinat. (amiyane) Dimağ, zeka.

Plafonnage [ez] Tavan kaplama. Tavanı nukuş ve tezyinat ile süsleme. Tavancılık.

Plafonnement [ez] Tavan işi, tavan tezyinatı.

Plafonner [fte] Tavan-la örtmek, tavan kaplamak. Tavana nukuş ve tezyinat yapmak.

Plafonneur [ez] Tavancı.

Plafonnier [ez] Küçük tavan avizesi.

Plage [ez] Düz ve açık deñiz sahili, sahil. (şairane) İklim, diyar. – **de sable** Kumsal.

Plagiaire [ez] (ed) Başkalarınıñ eserlerinden çaldıklarını benimseyen adam : müntahil.

Plagiat [ez] İntihal.

Plagièdre [s] Mail, safihalı.

Plagier [fte] İntihal itmek.

³⁵⁴ Sözlükte “lafond” şeklindedir.

Plagiostome [ez-cm] (hayv)
Münhaniü'l-fem fırkası.

Plaid [ez] (hk) Müdafaaname.
Mahkeme.

Plaid [ez] İskoçyalıların satrançlı
mantosu.

Plaidable [s] Kabil-i müdafaa. Pelerin.

Plaidailer veya **Plaidasser** [fl] Birçok
ufak davalar açmak veya böyle davaları
müdafaa etmek.

Plaidant, e [s] Müdafaa, müdafaa iden;
davacı. **parties** – **es** Tarafeyn-i
muhasımın.

Plaidier [fl] Dava etmek. Kendi veya
başkasının davasını müdafaa etmek.
Lehinde şahadet etmek. Lehinde
söylemek. (ft) Müdafaa etmek. Tavzihe,
tahakkuka çalışmak. İltizam etmek.

Plaideur, se [e] Davacı. Müdafî.

Plaidoirie [es] Muhakeme, mürafaa,
muhasama. Müdafaaname.

Plaidoyer [ez] Müdafaaname.

Plaie [es] Yara, ceriha, yara yeri, nedbe.
Afet, musibet, bela. Keder, elem.

Plaignant, e [e] Davacı, müşteki,
müddei.

Plaignard, e [s] Halidane şikayet iden,
sızlanan.

Plain, e [s] Düz, müstevi. (ez) Engin,
açık deniz.

Plain [ez] Debbağların derileri
soktukları kireçli su teknesi.

Plain-chant [ez] Kilisenin ananevi
elhan-ı dinisi.

Plaindre [fte] Acılamak, merhamet etmek.
Esirgemek. (fl) İnlemek, ah ve enin

itmek. Sızlanmak **se** – Feryat u figan
itmek. Şikayet etmek. İkame-i dava
itmek.

Plaine [es] Ova, sahra. **la** – **liquide**
Deniz. – **céleste** Sema.

Plain-pied [ez] Düz ayak ikametgah. Bir
kat üzerinde yapılmış odalardan
mürekkep inişi çıkışı olmayan
ikametgah. **de** – İnişi çıkışı olmaksızın.
Düz ayak. (mec) Bila-tefrik, aynı halde.
Bila-şikayet, tabi olarak.

Plainte [es] Nale ü figan, ah u zar. İnilti.
İnleme. Tayip, tekdir. Şikayet,
şikayetname.

Plaintif, ve [s] Pür-enin, hazin. Nalan.
İnleyen, enindar. Ah u zar iden. Şikayet-
amiz.

Plaintivement [h] Enindar bir seda ile
hazin ve şikayet-amiz bir surette.

Plaire [fl] Hoşa gitmek. Beğenilmek.
Muhabbet, aşk-ı ilham etmek. Makbule
geçmek, haz olunmak. **s'il vous plaît**
Lütfen. **comme il vous plaît** Nasıl arzu
iderseñiz, arzuñuz cihet-le. **plaît-il?**
Efendim? Ne buyurduñuz? **plaise à Dieu**
que Allah vire ki, inşallah. **se** –
Birbirinden haz etmek. Zevki-yab olmak.
Hoşlanmak.

Plaisamment [h] Latif, hoşa gidecek bir
tarzda. Gülünç bir surette.

Plaisance [es] Zevki keyif, eğlence.
(eski kelimedir) **de** – Eğlenceye,
tenezzüh-i hadim. **bateau de** – Tenezzüh
vapuru.

Plaisant, e [e] Latif, hoş, makbul,
pesendide. Güldürücü, eğlenceli. (bir
ismin evvelinde) Gülünç. (ez) Şakacı,
latifeci. Meraklı, tuhaf ciheti.

Plaisanter [fl] Latife, şaka itmek. (mec) Ciddi söylememek, şaka söylemek. (ft) Alay itmek.

Plaisanterie [es] Latife, şaka. Mizaç. İstihza, alay. Ehemmiyetsiz, adi şey.

Plaisantin [ez] (istihza makamında) Şaka, latife itmeyi, istihzayı seven adam

Plaisir [ez] Sevinç, haz, telezzüz, memnuniyet. Eğlence, zevk ü sefa, arzu, irade. karar, keyf. **homme, femme de** – Zevk ü sefa ile vakit geçiren erkek, kadın. **bon** – Keyfi. Kağıt helvası. **à** – Uydurma, hayali. Sebepsiz, asılsız. **avec** – Maa'l-memnuniye.

Plamée [es] Debbaglarıñ, derileriñ kıllarını düşürmek için kullandıkları kireç.

Plamer [fte] Kireç vasıtası-la derileriñ kıllarını, yağlarını çıkarmak.

Plamoter [fte] Kalıplarından çıkarılan şeker külahlarınıñ altlarını temizleyip tesviye itmek.

Plamussade [es] Hafifçe vurulan şamar.

Plan, e [s] Düz, müstevi.

Plan [ez] Sath-ı müstevi. Resm-i musattah, plan, harita. **lever un** – Haritasını, planını yapmak. – **géometral** Harita-i hendesiye. – **en relief** Kabartma haritası. – **incliné** Bir sath-ı mailli basit makine. – **d'épreuve** Bir nakil üzerinde elektriğini tevziini muayeneye itmeye mahsus küçük alet : miyar levhası. (nkş) Bir levhada bulunan mevadiñ nisbi uzaklık ve mesafesi. (mec) Bir eser edibiniñ tertib-i umumisi, planı, taslağı. Bir tasviri mevki-i fiile koymak için takarrür ittirilen ahkam-ı umumiye : plan. Niyet, tasavvur, maksat. (as) – **de tir** Endaht-ı sathi (amiyane) **être, rester, laisser en** – Muallakta kalmak, terk

itmek. **il y a** – Çaresi vardır. **il n'y a** – Çare yoktur. – **de projection** Sath-ı irtisam. – **perpendiculaire** Sath-ı amudi. – **de comparaison** Sath-ı tatbiki. – **vertical** Sath-ı şakuli. **arrêt un** – Tanzim itmek.

Planche [es] Tahta. (amiyane) Gayet zayıf kadın. Soñ kırıntı. Bakiye. – **de salut** Vasıta-i necat. Levha, safha (maden, tahta). Resim, eşkal-i bahçeniñ sebze veya çiçek zerine mahsus olunan dar bir parçası : tahta. **faire la** – Suyuñ üstünde arka üstü durmak. **les** – s Tiyatro, sahne. Vapurdan karaya uzatılan iskele.

Planchéiage [ez] Zemine tahta kaplama, döşeme.

Planchéier [fte] Zemine tahta kaplamak, döşemek.

Plancher [fte] Makasıñ ağzını bilemek. (argo) Terk itmek, alay itmek.

Plancher [ez] Oda vesaire döşemesi. Tavan döşemesi.

Planchette [es] Küçük tahta. Plançata denilen topoğrafya aleti.

Plançon [ez] Ucu sivriltilerek toprağa daldırılan dal.

Plançon veya **Plantard** [ez] Dört köşe yontulduktan soñra testere ile biçilen tomruk.

Plane-concave [s] Bir yüzü düz diğerk yüzü mukaar olan.

Plane-convexe [s] Bir yüzü düz diğerk yüzü muhaddep olan.

Plane [es] Çınar ağacı.

Plane [es] Arabacı, fiçıcı rendesi; planya.

Plané [ez] Bakır üzerine kaplamak için haddeden geçirilmiş şerit şeklinde gayet ince altın zarı.

Plané [s] Kuşların ve bunlara kıyasen tayyarelerin süzülmesine denir.

Planement [ez] (kuşlar) Kanatlarını açarak havada durmalarına denir.

Planer [fte] Rendelemek.

Planer [fl] (kuşlar hakkında) Havada kanatlarını açarak durmak, sözülmek. Yukarıdan aşağıya bakmak. Zihnen bir şeyi hakikate muvafik surette tasvir etmek.

Planère [ez] (nb) Sibirya kara ağacı.

Planétaire [s] (hey) Seyyara müteallik. **système** – Güneşin etrafında devr iden mecmua-i seyيارat; alim-i şems, meslek-i şems. (ez) Kürre-i musannaa-i sema.

Planète [s] (hey) Seyyare, kevkeb.

Planeter [fte] Boynuz parçasını tarak yapmak için inceltmek.

Planétoïde [ez] Küçük seyيارe.

Planette [es] Küçük planya.

Planeur [e-sz] Kabaracı. Altın, gümüş mamulâtını, bakır levhaları, meşinleri düzelten işçi.

Planeuse [es] Planya makinesi.

Planièdre [s] Zü'l-sütuh-ı müsteviye.

Plainier [ez] Bir dağ tepesindeki ova, yayla.

Plainiforme [s] Yassı şeklinde.

Planimètre [ez] Düz satırları mesahaya mahsus alet. Planimetre.

Planimétrie [es] (h) Hendese-i sahta. Mesaha-i müsteviye.

Planirostre [s] Yassı gagalı kuşlara denir.

Planisphère [ez] Kürre-i musattaha.

Planitude [es] Müstevit, düzlük. (az müstemeldir)

Planoir [ez] Mıskale.

Planrobe [es] (hayv) Bataklıklarda bulunur bir nev helezon.

Plansichter [ez] Değirmenlerde unları elemeye mahsus alet, elek makinesi.

Plant [ez] Fidan. Fidanlık.

Plantage [ez] Ağaç dikme. Gars. Zer.

Plantain veya **Plantago** [ez] (nb) Siñirli otu. – **d'eau** Kaz ayağı.

Plantaire [s] (tşr) Tabana müteallik, hafi.

Plantanier [ez] Bir nev muz ağacının meyvesi.

Plantation [es] Ağaç dikme, gars. Mağrusat. Fidanlık, ağaç dikilmiş mahal. Müstemlekatta : çiftlik.

Plante [es] Nebat, ot. Ayak tabanı. **jardin des** – s Nebatat bahçesi.

Planté, e [s] Bir suret-le boyayan, neşv ü nema bulan. Mağrus, dikili bir vaziyette duran.

Planter [fte] Dikmek, gars itmek. Yere çakmak. (mec) Rezk itmek; dikmek. (bayrak) Yapıştırmak, kondurmak. (miha) – **lâ** Terk itmek. (argo) Düzmek, fiil-i şeni icra etmek.

Planteur [ez] Ağaç diken adam. Müstemlekatta çiftlik sahibi.

Planteuse [es] (zira) Patates dikmeye mahsus makine.

Plantigrade³⁵⁵ [s] (hayv) Tabanları üzerinde yürüyen, maşiyetü'l-huffiye.

Plantoir [ez] Fide dikmeye müstamel kazık.

Plantomanie [es] Ağaç dikme merakı.

Planton [ez] Emirber neferi. Devamlı surette bir mahalde kalan memur.

Plantulation [es] (nb) Filizlenme.

Plantule [es] (nb) Filiz.

Plantureusement [h] Mebzulen, bol bol, mebzul bir surette. Kesret-le.

Plantureux, se [s] Mebzul, bol. Mümbit, mahsüldar, bereketli. (mec) Efkâr-ı aliye ile memlu.

Planulé, e [s] Yassılmış, ezilmiş.

Planure [es] Rende talaşı, yongası.

Planure [es] Sathı geniş sahanı az kömür damarı.

Plaque [es] Safha, levha, tahta. Nişan, alamet-i araba, otomobil vesaireniñ görünecek birbirine asılan ve sahibiniñ isim, sanat, ikametgahı veya arabaniñ numarası yazılan levha. Gramafon plakı. (şimend) – **tournante** Devvar levha. Nişan plakı. Hassas fotoğraf camı. – **de couche** (tüfek) Dipçik tabanı. – **de hausse** Nişangah levhası.

Plaqué [ez] Altın veya gümüş kaplama.

Plaquemine [es] Büyük Trabzon hurması.

Plaqueminier [ez] (nb) Bir nev anbus ağacı, germeşik ağacı. – **lotus** Trabzon humrası ağacı.

Plaquer [fte] Kaplamak. (mec) Yapıştırmak, aşk itmek (tokat). (argo) Terk itmek. Seb ve şetim itmek.

Plaquette [es] Sihanı az küçük kitap. Küçük madeni levha.

Plaqueur [e-sz] Kaplamacı.

Plasma [ez] Muhtelif ensac-ı uvziyeniñ ve bilhassa kan lenfaniñ sulu kısmı; madde-i müşkile.

Plasmatique [s] Musavver-i müşkili.

Plasticité [es] Kabiliyet-i tacin : bazı mevadiñ eşkal-i muhtelikeye konulabilme hasesi.

Plastide [ez] Hücre.

Plastidule [es] Hüceyre.

Plastique [s] Şekil, müsennem resim yapmaya elverişli. Müteaccin. Musavver şekli : **arts** – **s** Sanayi-i şekliye. Vücut güzelliğine müteallik. **beauté** – Vücut güzelliği. (ez) Çamur, alçı vesairenden heykel yapmak sanatı. Vücut.

Plastron [ez] Göğüslük. Göğüs zırhı, zırh göğüslüğü. (mec) Herkesiñ tahkir ve istihzasına hedef olan kimse. Firenk gömleği göğüsü. Öñlük. Kaplumbağa kabuğunuñ alet kısmı.

Plastronner [fte] Göğüslük takmak. (fl) Göğüsü kabartmak. (mec) Gururlanmak, azamet taslamak. Kabarmak.

Plastronneur [ez] Böbürlenlen, gururlanan, azamet taslayan adam.

Plat, e [s] Düz, müstevi, yassı. Dalgasız, sakin (deñiz). **calme** – Süt limanlık (deñiz). **bourse** – **e** Boş kimse. Altı düz, ökçesiz (kundura) Kuvvetsiz, tatsız. (mec) Zerafetsiz, yavan (üslup). –

³⁵⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

personnage Meziyetsiz adam. **teinte** – Yek renk. **à** – **ventre** Yüzü koyun. (mec) Riyakarane, zelilane. (ez) Bir şeyin yassı ve düz tarafı. Tatsızlık, yavanlık, zerafetsizlik, bayağılık. Kitap cildinin mukavvasını kaplayan kağıt, bez. (amiyane) **faire du** – Tabasbus itmek. Müdahane itmek. (h) Adı, tatsız bir surette. **à** – Enliliğine.

Plat [ez] Sahn, tabak. Bir tabak, sahn dolusu. Yemek. Terazi kefesi. (mec) Güruh.

Platanaie [es] Çınarlık, çınar ormanı.

Platane [ez] (nb) Çınar ağacı.

Plataniste [ez] Bir nev Yunus balığı.

Plat-bord [ez] Gemi küpeştesi. Borda tirizi.

Plateau [ez] Terazi küfesi, tepesi. Tabla, yayla. Deñizden hafifçe yükselen kaya, kum yığını. Elektrik makinesinin dairevi cam levhası. Tiyatronun sahnesi.

Plate-bande [es] Şükufezarların kenarlarındaki dar toprak kısmı; kenar, pervaz. (as) Muylu kapağı. (mima) Düzbent.

Platée [es] Bir sahn, bir tabak dolusu. Som kargir temel duvarı.

Plate-forme [es] (mima) Sathiye, taraça, düz çatı. Top döşemesi. (tramvaylarda) Sahanlık. Lokomotifte ateşçi ve makinistin durduğu mahal.

Plate-longe [es] Azgın beygiri zabt itmeye mahsus tabkur kolanı. Çiğin kösteği.

Platement [h] Tatsız, yavan bir tarzda. **toute** – Düpedüz, doğruca açıkça.

Plateur [ez] veya **Plateure** [es] (mima) Maden kömürünü havi arazide

zizkavari bir şekilde bulunan tabakalar derununda ufki vaziyette en yakın kısım.

Plate-fond [ez] Merakib-i bahriyenin en altında su biriken kısmı.

Plathelminthes [ez-cm] (hayv) Didan-ı ema-yı arize.

Platière [es] Bir şoseyi zemin-i tesviyesinde kat iden dere. Bir tepenin düz eteği.

Platin [ez] (bhr) Cezr zamanı meydana çıkan sahil kısmı. Düz kar.

Platinage [ez] veya **Platinure** [es] Platin ile kaplama.

Platine [es] (as) Çakmak takımı levhası. Çakmak takımı. Saat makinesi aksamının takılı bulunduğu levha. Muhalliyetü'l-heva makinesinin tablası. Hufat kalıbı parçalarından behri. Kilit tablası. Kürek palası. (amiyane) Dil, lisan. Sühulet-i ifade.

Platine [ez] (mima) Platin.

Platiner [fte] Platin ile kaplamak.

Platinifère [s] Platini havi.

Platiniser [fte] Platin tabakası veya platin halitası ile kaplamak.

Platitudo [es] Tatsızlık; yavanlık, adilik, bayağılık, zillet, rezilet. Soğukluk, ruhsuzluk.

Platonicien, ne [s-e] Eflatuni, Eflatun felsefe-i mesleğine mensup müteallik. Bu mesleğe mensup hekim.

Platonique [s] Eflatuni. Soñ derece saf, halis; ağraz-ı maddiyeden ari, hakiki. Ulvi. **amour** – Saf ve hakiki aşk. Aşk-ı ulv. Tesirsiz : **protestation** – Tesirsiz, itiraz.

Platoniser [fl] Eflatun' uñ mezheb-i felsefesine tabi olmak. (ft) Bir mezhebiñ mefkuresine muvafik kılmak.

Platonisme [ez] (fls) Efluniye. Aşk-ı ulvi.

Plâtrage [ez] Alçı işi. Alçıdan mamul şey. Sıvama. (zira) Toprağı alçı ile ıslah itme. Şarabı tasfiye itmek için ölçü ilave itmek.

Plâtras [ez] Eski sıva yıkıntısı. Alçı enkazı.

Plâtre [ez] Alçı. Alçıdan mamul şeyler. Alçıdan yapılmış heykel. (laubaliyane) Düzgün (fazla miktarda sürülmüş). (amiyane) Para. (cm) Ale'l-ıtlak : yeñi duvarlara denir.

Plâtré, e [s] Alçı sıvanmış. Alçı katılmış. Düzgün sürmüş. (mec) Calı, samimi olmayan.

Plâtreau [ez] Ham alçı taşı.

Plâtrer [fte] Alçı ile sıvamak. Alçı ile ıslah itmek. Yüze fazla düzgün sürmek. Şarabı alçı ile tasfiye itmek. Setr itmek; gizlemek.

Plâtrerie [es] Alçı mamulâtı.

Plâtreux, se [s] Alçı katılmış, alçılı.

Plâtrier, ère [e-s] Alçıcı.

Plâtrière [es] Alçı ocağı; alçı fırını.

Plausibilité [es] Makbuliyet, makuliyet. (az müstemeldir)

Plausible [s] Şayanı kabul, makbul, makul.

Plausiblement [s] Suret-i makulede. Kabul-i şayan bir surette.

Plèbe [es] Ayak takımı, esafil-i nas. Avam sınıfı.

Plébicien, ne [e-s] Pespaye. Avam takımından olan, ferumaye.

Plébicole [s] Halkıñ, avamıñ hoşuna giden.

Plébiscitaire [s] Reye mensup, müteallik. (e) Rey-i am taraftarı.

Plébiscite [ez] Rey-i am. Aray-ı umumiye.

Plébisciter [fte] Ara-yı umumiyeye koymak. Ara-yı umumiye ile tasdik itmek.

Plectre [ez] Mızrap.

Pléiade [es] Zümre-i meşahir. Zümre-i şira. (es-cm) (hey) Ülker, süreyya, pervin.

Plein, e [s] Dolu, memlu, som. Tam. Tekmil, tamam. Yuvarlak, dolgun. Ortada bulunan. Doymuş, gına getirmiş. (amiyane) **être** – Sarhoş olmak. Gebe. – **e lune** Bedr. – **e mer** Engin. **à – es mains** Bol bol, mebzulen, avuç dolusu. Semihane. (mec) Tamam-ile meşgul, dalgın. – **de soimême** Nefsini düşünür, hodbin. **voix – e** Gür ve kalın ses. **en – jour** Güpegündüz. **en – e rue** Sokağıñ ortasında, alamelei'n-nas. – **pouvoir** Salahiyat-ı kamile, tamme. **en – Ortasında, esnasında. avoir le coeur – Kalbi sevinç veya keder-le mali olmak. Mesrur veya müteessir olmak. (ez) Mele, doluluk. Orta, vasat. Harfiñ eñ kalın çizgisi. faire le – Doldurmak. avoir son – Tamam-ile dolmak; (müstehziyane) Sarhoş olmak. battre son – Soñ derecesine varmak. (md), (mec) (Bir müsamere eğlence hakkında) Eñ parlak dereceye varmak. Kıvama gelmek. le – de la lune** Mehtap. **en -- Ortasına, ortaya. tout – Çok.**

Pleinement [h] Tamam-ile, büsbütün, kamilen.

Plein-vent [ez] Duvardan uzak olarak dikilen ağaçlara denir.

Pleinier, ére [s] Tam, tafsilatsız. **cour – ère** Meclis-i umumi.

Pleinièrement [h] Umumi surette, tam olarak.

Plénipotentiaire [ez] Salahiyet-i tamamiyeyi haiz murahhas, sefir. (s) **ministre** – Orta elçi, sefir-i murahhas.

Plénitude [es] Bütünlük, doluluk, tamamiyet, mecmu.

Pleinum [ez] (**nom**) Tamamiyet. Doluluk.

Pléonasme [ez] (s) Haşv, haşv-i kabih. Itnab.

Pléonastique [s] Haşvi.

Plésiosaure [ez] (hayv) Müstehaseleri mevcut olan bir nev cesim-i kertenkele.

Plessimètre [ez] Hekimlerin hastanın göğüs ve sırtı diñlemek için kullandıkları alet : mıkra. Alet-i ısga.

Plessimétrie [es] (t) Alet-i ısga ile diñleme.

Plet [es] Bükülmüş bir ip, halat ve emsaliniñ halkalarından behri.

Pléthore [es] (t) İmtıla-i dem. (mec) Kesret, çokluk.

Pléthorique [es] (t) İmtıla-i demi.

Pleur [ez] Gözyaşı, girye. Büka, ağlama.

Pleural, e [s] (tşr) Cenbi, gışa-i cenbiye müteallik.

Pleurant, e [s] Ağlayan, giryan.

Pleurard, e [e] Bila-sebep sık sık ağlayan. (s) Nalan, inleyen, müşteki.

Pleure-misère [e] Daima sefaletinden şikayet iden adam.

Pleurer [fl] Ağlamak, gözyaşı dökmek. (budandıktan sonra usaresi akan ağaç ve bilhassa asma hakkında da kullanılır). (ft) Biriniñ vefatına ağlamak. Soñ derece müteesir olmak. Nedamet itmek.

Pleurerie [es] (laubaliyane) Ağlama, büka.

Pleurésie [es] (t) Zatü'l-cinnet.

Pleurétique [s-e] Zatü'l-cenbe tutulmuş. Zatü'l-cenbi.

Pleureur, euse [e] Gözü yaşlı, çabucak ağlayan. (es) Vakt-le cenaze için ağlamak üzere para ile tutulan kadın. (s) Ale'l-ekseriya bila-sebep ağlayan. Dalları yere doğru sarkan bazı ağaçlara da denir. **saule** – Salkım söğüt.

Pleureux, se [s] Mahzun, mükedder, elemli.

Pleurite [es] (t) Zatü'l-cenb.

Pleurnicher [fl] Ağlar gibi yapmak, yalandan ağlamak; ağlamak için cebr-i nefis itmek.

Pleurnicherie [es] veya **Pleurnichement** [ez] Yalandan ağlayış.

Pleurnicheur, se [e-s] Yalandan ağlayan, ağlar gibi yapan kimse.

Pleurobranche [ez] (hayv) Zü'l-cenb-i mugalsam kabilesi.

Pleurodynie [es] (t) Zatü'l-cenb-i kazib, resye-i cenbiye, veca-i cenb.

Pleurogyne [ez] (t) Zatü'n-nasü'l-canibiye.

Pleuronecte [ez] Pisi ve emsali yassı balıkları nevi.

Pleuro-péricardite [es] (t) Zatü'l-cenb-i ve'r-rie.

Pleuropneumonie [es] (t) Zatü'l-cenb-i ve'r-rie.

Pleurragie [es] (t) Nezf-i cenb.

Pleurrhée [es] (t) Seyelan-ı cenb.

Pleurotome [ez] (hayv) Deñiz çakısı denilen bir nev helezon.

Pleurotomie [es] Biriken cerahatı çıkarmak için haza-ı cenbi ameliyatı.

Pleurs [ez-cm] Eşkbar, gözyaşı, dumu.

Pleutre [ez-s] Haysiyetsiz, değersiz adam.

Pleutrerie [es] Alçaklık, denaet.

Pleuviner [fl] (amiyane) Çiselemek. Hafif yağmak (yağmur).

Pleuvuir [fl³⁵⁶] (fiili gayr-i şahsi) Yağmak (yağmur). (fl) Pek ziyade, mebzulen düşmek, yağmak. – **à verse**, -- **à seau** Bardaktan boşanırcasına yağmak.

Plèvre [es] (tşr) Göğsüñ yanlarını dahilen kaplayan zar, cenb.

Plexus [ez] (**plèksuss**) (tşr) Zafire.

Pleyon [ez] Kavsvari ekilen meyveli dal. Asmaları, yemiş ağaçlarını bağlamak için kullanılan ince saz, ıhlamur.

Pli [ez] Kat, kıvrım, kırma, büküm, pot. Buruşuluk. Kırma yeri. Mektup zarfi. Mektup. Buruşuk. Zemin arızası; kıvrıntı. (iskambil oyununda) Yerdeki kağıtları toplama. (mec) Gizli, bilinmeyen kısım. İyi veya fena itiyat.

sous ce – Melfufen. **sous** – **cacheté** Kapalı zarf ile, kapalı zarf usulü ile.

Pliable [s] Katlanılabilir, kabil-i inhina. (mec) Muti, uysal.

Pliage [ez] Katlama, kırma. Kırma, katlama atölyesi. Katlanma, bükülme.

Pliant, e [s] Katlanan, bükülen. (mec) Muti, uysal. (ez) Açılıp kapanır iskemle.

Plicatile [s] (nb) Mültevi, kabil-i iltiva.

Plie [es] Dil balığı.

Pliée [ez] Raksta bükülen dizleriñ hareketi.

Plier [fte] Katlamak, düşürmek. Bükmek, kırmak. (mec) Alıştırmak, tabi kılmak. – **la tête** Ser-füru itmek. İtaat itmek. – **bagage** Kaçmak; pılıyı pırtıyı toplamak; gitmek; ölmek. (fl) Eğilmek, bükülmek. Çökmek. (mec) İtaat itmek. Tabi olmak. Çekilmek, terk-i mevki itmek.

Plieur, se [e] Katlayıcı, kırıcı (kitap formalarını vesaireyi). (es) Kağıdı kırma makinesi.

Plinger [fte] (dibağat) Henüz yüzülmüş derileri suya koymak. (yevm) İlk defa iç yağna daldırmak.

Plinthe [es] (mima) Sütun kaidesi. Binanıñ haricinde duvarıñ alt tarafı boyunca imtidat iden çıkıntılı kuşak, boyunca konulan kuşak; süpürgelik, etek tahtası.

Pliocène [s] (arziyat) Arazi-i saliseniñ, yeñi müstahaseleri havi üst tabakasına denir. (ez) Tabaka-i ploseniye (nkr) Kürsü gövdesi.

³⁵⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ploir [ez] Kağıt kırmaya, katlamaya, kesmeye mahsus tahta, kemik veya çelik bıçak, mücellit ıstakası. Balık oltasının saldırdığı tahta.

Plique [es] (t) Daü'ş-şar.

Plissement, Plissage [ez] Kıрма, katlama, bükme.

Plissé [ez] Kıрма, pasta, pilise (kadın elbisesi).

Plisser [fte] Kırmalar yapmak. Katlamak. (fl) Kırmalı olmak.

Plisseur, se [e] Kırmacı, kırmalar yapan kimse. (es) Kumaşlara kıрма yapan makine.

Plissure [es] Kıрма yapma, katlama. Kırmalar.

Pliure [e] Bir kitap formalarını kıрма, katlama. Formaların kırıldığı atölye.

Ploc [ez] (**ok**) İnek, keçi köpek derisini kılı. Kumaşların işine yaramayan ıskarta kırıntısı. Kalfancı macunu.

Plocage [ez] Yüñü, yapağıyı tarama. Bu suret-le çıkarılan adı yüñ, yapağı : ıskarta.

Ploiment [ez] (as) Çephe küçültme, saff-ı harp nizamından kul nizamına geçme.

Plomb [ez] (**plon**) (mima) Kurşun, rasas. Silah narı kurşunu, mermisi. Saçma. Kurşun veya çinkodan bir nev leğen. İskandil. Kurşun damga, mühür. (mec) **sommeil de** – Derin, ağır uyku. (laubaliyane) **cul de** – Miskin, tembel adam. **à** – Amuden, dik. (mec) Doğrudan doğruya; tam sırasında. Vaktinde.

Plombage [ez] Kurşun kaplama. Kurşun-la doldurma. Kurşun-la

damgalama, kurşun mühür vurma. (amiyane) Kurşuni renk.

Plombagine [es] (mima) Kurşun kalemi yapılan maden, plombazin.

Plombe [es] (argo) Saat.

Plombé, e [es] Kurşunlu. Kurşun renkli, kurşuni. (amiyane) **être** – Frengiye tutulmak.

Plombée [es] Kurşunlu lobut, kargı.

Plomber [fte] Kurşun takmak. Kurşun mühür vurma. Kurşun-la damgalamak. Kurşun-la doldurmak. (diş) Şakul ile amudiliği düzeltmek. Kurşun kaplamak. (amiyane) Frenfiye duçar olmak. (fl) Kurşun rengi almak. (argo) Çalmak. (saat hakkında) Fena kokmak. Taaffün itmek.

Plomberie [es] Kurşunculuk; kurşun mamulâtı. Kurşunu döküp işlemek sanatı. Kurşunhane.

Plombeur [e-s] Kurşun damgacı. Kurşuncu.

Plombeux [s-ez] Kurşunlu, kurşuni muhtevi.

Plombier, ère [s] Kurşun mamulâtı yapan, kurşun cinsinden olan. (ez) Kurşuncu, kurşun satan. (as) Saçma torbası.

Plombifère [s] Kurşuni hamil, kurşuni muhtevi.

Plombo-argentifère [s] Simli kurşun.

Plombo-cuprifère [s] Bakırlı kurşun.

Plongeant, e [s] Dalan, dalıcı. Saplanıcı. **tir** – Saplanıcı endah.

Plongée [es] Suya dalma. Sahil yakınında veya sığılık bir mahalden soñra

deñiziñ dibinde birdenbire tesadüf idilen derin mahal. (istihka) Şiv fevkani.

Plongement [ez] Daldırma, batırma. Bir arazi tabakasınıñ ufuk-la husule getirdiği zaviye.

Plongeoir [ez] Nakış makinelerinde kullanılan iğneli şasi.

Plongeon [ez] Suya dalma. (mec) **faire un** – İhtiyari olarak ortadan kaybolma, savuşmak.

Plongeon [ez] Kara bataak.

Plonger [fte] Bir mayia daldırmak. Gats itmek. Saplamaak, batırmak. (mec) Derin bir elem ve tesiri mucip olmak. Sokmak. Tıkmaak. Duçar itmek, atmak. (fl) Suya dalmak. (mec) Kaybolmak. Görünmez olmak. **se** – Hasr-ı vücut itmek. Dalmak.

Plongeur, se [e] Dalgıç. (s) Dalan. (ez) Dalgıç. Bulaşıkçı (lokanta vesaire yerlerde).

Ploquer [fte] Kalafat itmek. – **des laines** Muhtelif renkli yünleri yekdiğerine karıştırmak.

Ploqueuse [es] Muhtelif renkli yünleri yekdiğerine karıştırmaya mahsus makine.

Plot [ez] (elektrik kudretini zeminden alan tramvaylarda) Yol boyunca zemine farş idilen ve fabrikadan gelen elektrik kuvvetini tramvayın motorine intikal ittiren bakır elektrik madeni levha.

Ploutocrate [ez] Yalnız serveti sayesinde sahib-i itibar ve nüfuz olan adam.

Ploutocratie [es] Tagallüb-i ağniya. Zenginlerin saltanatı.

Ployable [s] Kolay eğilip eğilip bulur.

Ployage [ez] Ekme, bükme.

Ployer [fte] Ekme, bükme. (mec) Yumuşatmak, mülayimleştirmek. (fl) Ekilmek, bükülmek. (mec) Ser-fürü itmek, itaat itmek.

Ployure [es] Büküntü. Bükme. Eğme.

Pluchoter [fl] Ayıklamak, temizlemek (tavuklar hakkında). Saman altında hububat aramak.

Pluie [es] Yağmur, baran. (mec) Yağmur gibi yağın. Düşen şey.

Plumage [ez] Bir kuş tüyleriniñ heyet-i mecmuası.

Plumard [ez] Tüy süpürge. (amiyane) Yatak.

Plumasseau [ez] Küçük tüy. Süpürge. Fırça. Yara ortasına konulan tiftik.

Plumasserie [es] Tüycülük.

Plumassier, ère [e-s] Şapka vesaire için süs makamında kullanılan tüyleri imal iden ve satan adam : tüycü.

Plum-cake [ez] (**pleum-kè-ke**) Kuru üzümünden yapılan çörek.

Plum [es] Kuş tüyü. Kalem. Kalem ucu. **tenir la** – Katiplik vazifesini ifa itmek. Muharrir. Bir muharririn üslubu. **homme de** – Muharrir. **guerre de** – Münakaşa-i kalemiye.

Plumeau [ez] Tüyden mamul toz almaya mahsus süpürge.

Plumée [es] Bir kuşın tüylerini yolma. Bir kuşta bulunan tüy miktarı. Bir kalemle alınan mürekkep miktarı.

Plumer [ft] Tüylerini yolma. (mec) Soymak, yolmak.

Plumet [ez] Bir şapkayı süsleyen tüy veya tüyler. Sorguç. (amiyane) Çakır keyf.

Plumetis [ez] El ile işlenen nakış.

Plumeur, se [e] Kuş tüylerini yolan adam.

Plumeux, se [s] Tüylü. Rişi. Tüyden mamul.

Plumier [ez] Kalemci.

Plumiste [ez] Kuş tüyü mamulâtı yapan adam.

Plumitif [ez] Mahkeme zabıtnamesi. Zabt defteri. (mec) Kalem katibi. Muharrir.

Plum-pudding [ez] (**pleum-pou-ding**) Puding tatlısı.

Plumule [es] Ruveys, küçük tüy, ayva tüyü.

Plupart [es] (**la**) Çoğu, kısm-ı azami, **pour la** – Ekser-i ahvalde, ekseriya, ekseriyet.

Plural, e [s] Cami, müteaddit ahadi ihtiva iden.

Pluralisation [es] Müfret bir kelimeyi cem yapma.

Pluraliser [fte] Müfret bir kelimeyi cem yapmak.

Pluralité [es] Ekseriyet. Kesret. Taaddüt, çokluk. (sr) Cem.

Pluridenté, e [s] (hayv) Kesirü'l-esnan.

Pluriel, le [s] Kesrete delalet iden. Taaddüt iden. (ez) (sr) Cem.

Pluriloculaire [s] (nb) Kesirü'l-hüceyrat.

Pluriovulé, e [h] (nb) Kesirü'l-beyz.

Pluripartite [s] (nb) Kesirü'l-akşam.

Plurivalve [s] (nb) Kesirü'l-musari.

Plus [h] Ziyade, daha ziyade. Fazla olarak, den maada. Artık. Ancak (cümle-i menfiyede) **le** – Eñ ziyade. (ez) Azami olarak. Had-i azami-i zait. Zaid işareti. (**pluss**) **qui** – **qui moins** Kimi çok kimi az. **qui** – **est** Eñ ziyade mühim olanı; eñ kuvvetli, ehemmiyetlisi. – **que cela** Daha ziyade, daha fazla. **plus tôt** Daha erken, daha evvel. **tout au** – veya **au** – Azami olarak, eñ nihayet, eñ çok. **tant et** – Çok, mebzulen, bol bol. **bien** --, **de** --, **qui** – **est** Bundan maada, **il y a** – Dahası var, daha mühimi var. **de** – **en** – Tedricen, git gide, gittikçe ziyade. – **ou moins** Takriben, aşağı yukarı. **ni** – **ni moins** Ne az ne çok, orta. **d'autant** – O kadar ziyade.

Pluser [fte] Yapağıyı el ile ayıklamak.

Plusieurs [s cm] Çok, kesir, vefir, müteaddit. (zahir) Birçokları. Çok kimseler.

Plus-payé [ez] Fazla olarak virilen, fazla tediye idilen meblağ.

Plus-pétiteur [ez] (hk) Alacağından fazlasını talep iden.

Plus-pétition [es] (hk) Fazlasını talep itme.

Plus-que-parfait [ez] (sr) Hikaye-i mazi sigası. Mazi-i etemm.

Plus-value [es] Fazla kıymet. İcra fazlası, varidat, hasılat fazlası.

Plutonien, ne [s] (arziyat) Nari, bürkani.

Plutonisme [ez] Kışr-ı arzın dahil-i küredeki ateş vasıtası-la teşkil itmiş olması nazariyesi.

Plutôt [h] Daha evveli, daha müreccah, daha iyi. --- den ise **pas** – **que** .... **ne** Derakab, akibinde.

Pluvialaire [s] Yağmura müteallik.

Pluvial, e [s] Yağmurda husule gelen; yağmura müteallik.

Pluvier [ez] Yağmur kuşu.

Pluvieux, se [s] Yağmurlu; yağmuru mebzul. Yağmuru celp iden.

Pluviomètre [ez] Muayyen zamanda bir mahale yağın yağmur miktarını tayine mahsus alet : mikyas-ı matar.

Pluvioscope [ez] Yağmuruñ saatini, müddet-i devamını, muayyen bir zamanda muayyen bir sahaya yağın mağmur miktarını kayıt iden alet.

Pluviôse [ez] Fransa'da ilk cumhuriyet devri takviminiñ beşinci ayı : 28 kanun-ı sani : 18 şubat.

Pnéomètre [ez] (k) Akçekirgelere teneffüs-le giren ve çıkan hava miktarını tayin ve mesaha iden alet : nefsi mikyasi.

Pnéoscope [ez] (t) Teneffüs hareketini tetkik itmek için hastanıñ göğsüne konulan alet.

Pneu [ez] Otomobil, velespit, araba tekerleği lastiği.

Pneuma [ez] (fls) Nefs, ruh.

Pneumarthrose [es] (t) Rih-i mufassal.

Pneumaticité [es] Derununda hava serbestçe deveran idebilen bir cisminiñ hali.

Pneumatico-Hydraulque [s] Hava üssü vasıtası-la hareket iden.

Pneumatique [s] Bir kap derunundaki havayı tahliye itmeye mahsus makineye denir. Muhalliyetü'l-heva. **machine** – Muhalliyetü'l-hava makinesi. (ez) Otomobil velespit, araba tekerliklerine takılan lastik. (muhafeffî **pneu**) **carte** – veya sadece – Bazı büyük şehirlerde

tazyik idilmiş havalı borular-la sevk idilen muhabere varakası. (es) Hava ve gazlarıñ havasından bahis-i ilm.

Pneumatocèle [es] (t) Hasbeniñ yel inerek şişmesi.

Pneumatochimie [es] Kimyanıñ gazlardan bahis-i kısmı : mebhasü'l-gazat.

Pneumatode [s] (t) Gazlar sebep-ile tahsil idilen. Gazlar-la tevettür iden. Müntefih.

Pneumatologie [es] Mebhasü'l-ervah. Allah ile insan arasında bulunan ervah ve gayr-i cismani mahlukattan bahs iden ilm.

Pneumatomètre [ez] (t) Akciğerlere giren ve çıkan hava miktarını takdir iden alet : mikyas-ı nefsi.

Pneumatose [ez] (t) İstihva, illet-i rihiyye.

Pneumatothoraxe [ez] (t) Sadrda teraküm-i gazat.

Pneumatothoraxie [es] (t) Kasabat-ı rihiñ madde-i muhatiye ile insidadı : insidad-ı kasabat.

Pneumobranche [s] Galsama vasıtası-la teneffüs iden. (ez cm) (hayv) Zü'r-rie-i mugalsama fasilesi.

Pneumocèle [es] (t) Fıtk-ı rie.

Pneumococcémie [es] (t) Zatü'r-rie mikronunuñ kana karışmasından mütevellit ufunet-i dem.

Pneumocoque [ez] (t) Zatü'r-rie mikrobu.

Pneumogastrique [s] Rievi-i midevi.

Pneumographe [ez] (t) Rie nüvis.

Pneumographie [ez] (t) Tavsifü'r-rie. Harekat-ı teneffüsiyenîñ tetkiki.

Pneumohémie [es] (t) Kan tükürme.

Pneumohémorragie [es] (t) Nezf-i rievi.

Pneumologie [es] (t) Mebhasü'r-rie.

Pneumonie [es] (t) Zatü'r-rie. İltihab-ı rie.

Pneumonique [s] Ciğer hastalıklarını iyi iden ilaçlara denir. (az müstameldir)

Pneumonolithe [ez] (t) Akciğer taşı. Hasat-ı rie.

Pneumonopathie [es] (t) Maraz-ı rie. Akciğer hastalığı.

Pneumopleurésie [es] (t) Zatü'l-cenb ve'r-rie.

Pneumorrhagie [es] (t) Nezf-i rievi.

Pneumorrhagique [s] (t) Nezf-i rieviye müteallik.

Pneumorrhée [es] (t) Seyelan-ı rie.

Pneumothorax [ez] (t) Rih-i sadr.

Pneumotomie [es] (cerra) Teşrih-i rie.

P.O. [ez³⁵⁷] (**Par ordre** kelimesiniñ muhaffefi) Emir ile.

Pochade [es] Resim taslağı. Sürat-le yazılmış eser.

Pochard, e [e-s] (amiyane) Sarhoş, matiz.

Pocharder [fte] (amiyane) Sarhoş itmek. **se** – Sarhoş olmak.

Pochardise [es] Sarhoşluk.

Poche [es] Cep. Kесе. **argent de** – Cep harçlığı. **acheter, vendre chat en** – Bir

şeyi görmeden satın almak veya göstermeden satmak. Çuval. Pot, kırışık. (elbisede) Kepçe. Kuş kursağı. Ada tavşanı ağı. (t) Kis.

Pochée [es] Cep dolusu.

Pocher [fte] Cebinde saklamak. Şiş ve bere husule getirmek, şişecek surette berelemek. – **des oeufs** Yumurtaları kırarak karıştırmaksızın yağda pişirmek. (fl) Pot durmak. Buruşmak.

Pocher [fte] Sürat-le taslak çizivirmek.

Pochet [ez] Yem torbası. Tohumları ekmek için parmak-la toprakta açılan delik.

Pocheté, e [e] Aptal, salak, ahmak. (es) Salaklık, hamakat, budalalık. Külli miktarda. **en avoir une** – Pek kaba, alık olmak. Sarhoş olmak.

Pocheter [fte] Cebinde tutmak, cebinde gezdirmek.

Pochette [es] Küçük cep. Küçük ağı. Yassı pergel kutusu. Kemeñçe.

Poco à poco (İtalyanca) Yavaş yavaş, azar azar.

Pococurantisme [ez] Lakaydı umumi. Usanç getirme. Hissizlik.

Podagre [s-e] Ayağında nikris olan. (es) Ayak nikrisi.

Podesta [ez] İtalya'da hakim, zabıta memuru.

Podologie [es] (tşr) Mebhasu'l-kadem.

Podomètre [ez] Hatve mikyası. Yaya yürüyüş süratini ölçmeye mahsus alet.

Podophylle [ez] (nb) Bir nev amber Paris fidanı.

³⁵⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Podure [es] Gayet küçük kanatsız sinek.

Poêle [ez] Vakt-ile, nikahta gelin ile güveyiñ başları üzerinde tutulan örtü, tül. Tabut örtüsü.

Poêle [ez] (**poile**) Soba, ocak.

Poêle [es] (**poile**) Tava. Mumcu kazanı. Bir havuzuñ derin kısmı.

Poêlé, e [s] Tavada kızartılmış.

Poêlée [es] Bir tava dolusu.

Poêlerie [es] Sobacılık. Sobaya müteallik şeyler.

Poêlier [ez] Sobacı. Soba yapan, satan, kuran adam.

Poêlon [ez] Madeni veya toprak küçük tava.

Poème [ez] Manzume, manzum eser. Opera güftesi. Mahiyet-i hususiye-yi haiz şey.

Poésie [es] Şiir, manzume, nazm. Şairane, usul-i nazm.

Poéastre [es] Şair taslağı.

Poète [ez] Şair. Tabiat-ı şiiriyesi olan kimse. – **crotté** Adi şair.

Poétesse [es] Şair.

Poétique [s] Şiiri, şairane. Şiire mensup. **licence** – Zaruret-i şiiriye. (es) Fenn-i şiir. İlm-i aruz

Poétiquement [h] Şairane bir surette. Şiir nokta-i nazarından.

Poétiser [fl] Bir fikir veya suret-i şairane virmek. (fl) Şiir söylemek. Şiir yazmak.

Pognon [ez] (argo) Mangır, para.

Pogrom veya **Pogrome** [ez] Rusya'da ale'l-ekser zabıta tarafından teşvik ve teşçi idilen isyan, ihtilal.

Poids [ez] Sıklet, ağırlık. – **spécifique** Sıklet-i izafiye. Vezn. Terazi dirhemi. Saat topu. – **et mesures** Evzan ve ekyal. – **brut** Sıklet-i gayr-i safiye. – **net** Sıklet-i safiye. (mec) Kuvvet, ehemmiyet, sıklet viren, yoran şey, bar. **au – de l'or** Pek pahalı. **avec – et mesure** Kemal-i fetanet ve tetbir ile; ihtiyat ve basiret ile. **faire bon** – Semihane davranmak.

Poignamment [h] Almanak, müellim bir surette.

Poignant, e [s] Pek acı bir tesir husule getiren, müellim, almanak.

Poignard [ez] Hançer, kama. (mec) **coup de** – Müellim, dokunaklı söz veya şey.

Poignarder [fte] Kama veya hançer-le vurmak. Hançerlemek. (mec) Şiddetli bir elem, tesir husule getirmek. Cerihadar itmek.

Poignasser [fte] Çitilemek.

Poigne [es] (laubaliyane) Bilek, yumruk kuvveti. (mec) Şiddet, metanet.

Poignée [es] Avuç, avuç dolusu. Sap, kabza, kulp. – **de main** Nişane-i müddet makamında biriniñ elini sıkma. (mec) Az miktar, bir avuç. **à** – Bol bol, avuç avuç.

Poignet [ez] Bilek. Elbise, gömlek kolunuñ bileği setr iden kısmı.

Poil [ez] Kıl, şar, tüy. (laubaliyane) Saç, sakal. – **follet** Ayva tüyü. Hatt-ı sebz. Renk, ton. (hayvan) Hav. (kumaş) Nebatatiñ ince elyafı. Şar. (laubaliyane) **à** -- Çırıl çıplak. **homme à** – Ciddi, gayur adam. (amiyane) Tekdir, tedip, tevbih. (argo) Cesaret. **faire le** – Tevaffuk itmek, aldatmak.

Poileux, se [s] Kıllı, tüylü. Harlı.

Poilier [ez] Değirmen taşı mesnedi.

Poilue, e [s] Kıllı, tüylü, havlı. (ez) Kuvvetli veya cesur adam. Asker. (bizde Mehmetçik mukabilidir).

Poinçon [ez] Bız. Çelik heykeltıraş kalemi. Gümüş ve altın mamulâtı ayar damgası. Kabartma meskukat. Madalya kalıbı. (mima) Çatı baba direği, şarap vesair mayiat fırçası.

Poinçonnage veya **Poinçonnement** [ez] Altın ve gümüş mamulâtına ayar damgası vurma.

Poinçonner [fte] Altın ve gümüş mamulâtına damga vurmak.

Poinçonneuse [es] Madeni levhaları delmeye mahsus zimba. Zimba makinesi.

Poindre [fl] Tulu, zuhur itmek. Torpaktan çıkmak, filizlenmek (nebatat). (ft) Yaralamak, sokmak.

Poing [ez] Yumruk. El. (mec) Kuvvet. **dormir à – s fermés** Derin uykuya dalmak.

Point [ez] Dikiş, iğne yeri. Dantela. Nokta, benek. **mettre les -- s sur les i** Gayet müdekkik olmak; mimlemek. Muhtelif tenkit işaretlerinin ismi : nokta. – **virgule** Noktalı virgül (;), **deux – s** İki nokta. – **d’interrogation** İstifham işareti (?). – **d’exclamation** Taaccüp işareti (!). – **s de suspension** Nukat-ı insırafıye. İskambilde her kağıdın sayısı, sayı. (bhr) Hal-i seyirde bulunan bir geminin harita üzerindeki mevki. Talebeye virilen not. (taba) Punto. Pek kısa müddet. Sabit, muayyen mahal. (fiz) Derece. (zeveban, galeyan) **mettre une – affaire au** Bir şeyi yoluna koymak. **mettre une lunette au** – Bir dürbünü ayar itmek. Madde, mesele, kısım. Fıkra. Hal, vaziyet.

Derece, devre, tabaka. An, lahza. (mu) – **d’orgue** Notada durma (◡)³⁵⁸ işareti. – **d’appui** Nokta-i istinat. (mec) İstinatgah. – **s cardinaux** Cihat-ı asliye. – **matériel** Nokta-i maddiye. – **d’intersection** Tekatu noktası. – **de départ** Mebde; nokta-i hareket. – **de vue** Mahal-i rüyet. (mec) Nokta-i nazar, tarz-ı telakki. – **du jour** An-ı tulu, fecr. – **noir** Uzak bir felaketiñ istidali. **être mal en** – Şayan-ı merhamet bir halde bulunmak. – **de côte** Göğüs, karın ağrısı: sancı. – **d’honneur** Namusa taalluk iden şey. **à** – Tam vaktinde **à** – **nommé** Vakti muayeninde, tayin idilen dakikada. **de** – **en** – Tamam-ile, nokta-be-nokta. **au dernier** – Soñ derecede. **sur le – de** Anında. **être sur le – de** İtmek üzere bulunmak. (as) – **d’écatement** Nokta-i şikest. – **de chute** Nokta-i sükut. – **de mire** Nişan noktası. – **de visée** Tevcih noktası. (silahı) – **d’impact** İsbet noktası. – **arrière** İğne ardı dikiş. – **d’ourlet** Bastırma (dikiş).

Point [h] Asla, hiçbir vech-ile. – **du tout** Asla ve kata.

Pointage [ez] Nişan alma. Alet-i rasadiyeyi bakılacak istikamete tevcih itme. İşaretleme, mimleme. (bhr) Kerteriz itme.

Pointal [ez] Destek. Değirmen taşı hareket meyli.

Pointe [es] Sivri uç. Başlı veya başsız küçük çivi. Tepe, baş burun. (coğ) Tavla hanesi. Kılıç mübarezesi. Hakkak kalemi. Meyl. – **du pied** Ayak parmakları. (mec) Nükte, mazmun. Gayet az miktar, azıcık. **avoir une – de vin** Çakır keyf olmak. **la – du jour** Fecr. **en** – Sivri şeklinde, uç şeklinde. (es) Uç.

³⁵⁸ Sözlükte “ters ◡” işareti vardır.

Pointer [fte] İşaret koymak, mimlemek. Hedefe tevcih itmek. Nişan almak. Bir noktaya çevirmek. (mu) Sedasını nisf derecesinde artırmak için bir nota işaretiniñ öñüne bir nokta koymak.

Pointer [fte] Kılıç, süngü ucu-ile devretmek, vurmak; delmek. (sivri şeklinde) Dikmek. Zımbalamak. (fl) Havaya yükselmek. Sivri olarak yükselmek. Bitmek, filizlenmek. (beygir hakkında) Şahlanmak.

Pointer [ez] (tèr) Bir nev İngiliz av köpeği, zağar.

Pointe-sèche [es] İnce hakkak kalemi.

Pointeur [ez] (topçuda) Nişancı neferi. Bir cetvel vesaire muhteviyatınıñ yanlarına işaret koyan memur.

Pointille [es] Adi şeyler için itiraz, muaraza.

Pointillé [ez] Noktalar-la yapılan resim veya hak. Noktalama.

Pointiller [fte] Noktalamak. Noktalar çizmek. (fl) Daima acı sözler-le rencide itmek. Ehemmiyetsiz şeyler için itiraz, muaraza itmek. Kurşun kalemi, kalem, fırça, çelik kalemler-le noktalar yapmak.

Pointillerie [es] (laubaliyane) Ehemmiyetsiz şeyler için itiraz, muaraza.

Pointilleux, se [s] Acı sözler-le kalp kırmayı seven; muazzep, müşkilpesent, titiz, hadidü'l-mizaç.

Pointomètre [ez] Heykeltıraşlarıñ, aynı ebatta olarak aynı bacakları bir yarım veya bütün heykeli istedikleri vaziyette durdurmak için kullandıkları alet.

Pointu, e [s] Sivri. (mec) Müdekkik, vehham.

Pointure [es] (taba) Tab makinesi üzerinde basılacak kağıtları ilişirmeye mahsus küçük demir çiviler. Bunlarıñ açtıkları delik. Ayakkabı, eldiven serpuş ebadı. Ölçüsü, numarası.

Poire [es] Armut. – **molle** Olgun armut. **en** – Armut şeklinde. (amiyane) Kafa, surat. (argo) Ahmak. Salak. **faire sa** – Azamet taslamak. Avcılarıñ barut kabı, barutluk. Armut şeklinde lastik el şırıngası. Fotoğraf makineleriniñ objektifini açıp kapayan veya bir polveriz envarı tahrik iden armut şeklinde küçük lastik top. Elektrik çingırağıniñ armut şeklinde sapı.

Poiré [ez] Tahammür itmiş armut usaresi.

Poireau veya **Porreau** [ez] Pırasa. (baytar) İneğiñ memesinde veya beygiriñ derisinde çıkan büyük siğil, et benî. (argo) Nokta bekleyen polis memuru. **faire le** – Müddet beklemek.

Poireauter [fl] (argo) Uzun müddet beklemek.

Poirée [es] (nb) Pazı.

Poirier [ez] Armut ağacı.

Pois [ez] Bezelye. – **chiche** Nohut. **petits** – veya – **verts** Taze bezelye. – **secs** Kuru bezelye. **avaleur de** – **gris** Pis boğaz; müsrif. – **à cautère** Nohut yakısı. – **rôtis** Leblebi.

Poison [ez] Zehir, sem. Gayet adi şarap, içki. (mec) Muzır ahlak söz, mesel, yazı. (es) Ahlaksız. Kötü, fahişe kadın veya kız.

Poissard, e [s] Avampesent, avampesendane. (ez) Avampesentlik. (es) Pazarda balık satan kadın. Cesur, kaba, terbiyesiz kadın.

Poisse [ez] (argo) Hırsız. Ayyaş, sefih. (e -s) Emniyet-i umumiye dairesi.

Poisser [fte] Ziftletmek, zift sürmek. Yapışkan bir şey-le bulaştırmak. (argo) Çalmak. Derdest itmek.

Poisseur, se [e] (argo) Aldatan, çalan adam.

Poisseux, se [s] Bulaştıran; bulaşan, bulaşmış. Kirli, yağlı.

Poissillon [ez] Küçük balık.

Poisson [ez] Eski mayiat ölçüsü.

Poisson [ez] Balık. (mec) Anaforcü. Fahişe dostu. – **volant** Uçar kefal. **ni chair ni** – Meşuk, kararsız. – **d'avril** Nisanın birinci günü latife tarzında aldatma. (cm) Hut burcu.

Poisson-chat [ez] Kedi balığı.

Poissonnaille [es] Ufak tefek balıklar. (mec) Adi ve değersiz şeyler.

Poissonnerie [es] Balıkthane, balık pazarı.

Poissonneux, se [s] Çok balığı havi.

Poissonnier, ère [e] Balıkçı, balık satan.

Poissonnière [es] Balık tavlasi.

Poitrail [ez] Hayvanatın bilhassa beygirlerin göğüsü, ön tarafı. Sinebent. (mima) Kapının üst sögesi.

Poitrinaire [s-e] Sadri. Göğüs hastalığına müptela olan. Müteverrim.

Poitrine [es] Göğüs, sadr, sine. Akciğerler. Kuyunun dış kısmı.

Poitrinière [es] Göğüslük, sinebent. Top oyununda ele başının göğsüne taktığı mantar parçası.

Poivrade [ez] Karabiber, toz, sirke ve zeytinyağından yapılan salça.

Poivre [ez] (nb) Biber. – **long** Acı kırmızı biber. – **noir** Karabiber. (mec) Muharrik, münebbih. Müheyyiç olan şey. (laubaliyane) – **et sel** Kırılmış. **piller du** – Atın eyeri üzerinde şiddet-le sarsılmak. (argo) Sarhoş. Rakı. Frengi. Zehir.

Poivré, e [s] Biberli, baharlı. (mec) Muharrik. Açık ve hırsı artıran. (argo) Çok pahalı.

Poivrer [fte] Biber koymak. (mec) Sözlerine, yazılarına dokunaklı, acı şeyler ilave etmek. (amiyane) Sarhoş olmak. Emraz-ı zühreviyeden birini aşlamak. Zehirlemek.

Poivrette [es] (nb) Çörek otu.

Poivrier [es] (nb) Biber ağacı. Biberlik. (argo) Sarhoş, matiz. Sarhoşları soyan hırsız.

Poivrière [es] Biber tarlası. Biberlik. Bahar kabı. Kaleberci köşesinde nöbetçi kulesi. Adliye dairesi. Sarhoşluk.

Poivron [ez] Hint biberi.

Poivrot [ez] (argo) Sarhoş, matiz.

Poix [es] Zift. – **noire** Kara sakız. – **résine** Zift ratineç.

Poker [ez] Poker oyunu.

Polacre [es] Yelkenli bir nev gemi. Filika yelkeni.

Polaire [s] Kutbi, iki kutuptan birine yakın, mensup olan. **étoile** – veya **le** – Kutup yıldızı.

Polaque [ez] Vakt-ile Fransa hizmetinde bulunan Leh süvarisi.

Polarimètre [ez] Bir şuada bulunan mukattıb-ı ziyanın nisbetini veya sath-ı istiktabın hareket-i devraniyesini ölçmeye mahsus alet : mikyas-ı istiktat.

Polarisant, s [s] İstıktab iden, müstakleb.

Polarisation [es] İnikas veya inkisar iden. Bir şuanın izhar ittiği havas-ı mahsusanın heyet-i mecmuası : istıktab-ı ziya. **plan de** – Sath-ı istıktab. – **d'une pile** Dahili kimyevi aksü'l-amellerin tesir-ile bir piliñ cerayan şiddetine tenakusu.

Polariscope [ez] İstıktab-nüma.

Polarisé, e [s] İstıktab idilmiş, mukattıp, müstakleb.

Polariser [fte] Taktip itmek. İstıktab ittirmek.

Polariseur [ez] Mukattıp, müstakleb.

Polarité [es] Kutbiyet. Mıknatıslı ibrenin kutuplara doğru dönmesi hassası.

Polastre [ez] Demir veya bakır boruları lehimlemek veya tamir etmek için boruların dahilini teshine mahsus kurşuncu mangalı.

Polatouche [ez] (hayv) Sincap.

Pôle [ez] Sincap. Kutb-ı arz. – **céleste** Kutb-ı sema. – **magnétique** Kutup mıknatısı. – **nord, boréal, arctique** Kutb-ı şimali. – **sud, antarctique, austral** Kutb-i cenubi. (mec) Yekdiğerine tamamen zıt olan tabir.

Polémarque [ez] Kadim Yunanistan'da : ordu kumandanı.

Polémique [es] Münakaşa-i kalemiye. (s) Münakaşa-i kalemiyeye dair.

Polémiser [fl] Münakaşa-i kalemiyede bulunmak.

Polémiste [ez] Münakaşa-i kalemiyede bulunan adam.

Polenta [es] Eski Romalıların arpa unundan yaptıkları çorba. İtalya'da mısır veya kestane unundan yapılan çorba.

Poléographie [es] Mamulat-ı ticariyeyi ahz u itayı borsa mamulatını grafik surette göstermek fenni.

Poli, e [s] Parlak, mücella. (mec) Fesih, düzgün, selis. Medeni, mütemeddin. Nazik, terbiyeli. (ez) Cila, parlaklık. Perdaht.

Poliarque [ez] Kadim-i Yunanistan'da vali.

Police [es] İnzibat. Umur-ı zabıt, zabıta. Zabıta memuru, polis. **salle de** – Askeri tevkifhanesi. – **militaire** Zabıta-i askeriye. – **municipale** Zabıta-i belediye. **préfet de** – Polis müdür-i umumisi. – **judiciaire** Zabıta-i adliye. – **sanitaire** Zabıta-i sıhhiye. **règlement de** – Zabıta nizamnamesi. – **de mœurs** Zabıta-i ahlakiye.

Police [es] Sigorta mukavelenamesi, senedi.

Policeman [ez] İngiltere'de polis.

Policer [fte] Bir memlekette kavanin ve nizam-ı vaz itmek. İnzibat altına almak. Ahlakı ıslah etmek.

Polichinelle [ez] Kukla. Soyтары, paskal. Karagöz. Soyтары kıyafetine girmiş adam. (mec) Soğuk dalkavuk. Mütevellin, sık sık tebdil-i fikir, iden adam; haysiyetsiz adam. (argo) Nevzat.

Policier, ère [e-s] İnzibati. Zabıtaya mensup. Zabıta memuru, polis.

Polignac [ez] Bir nev iskambil oyunu.

Poliment [ez] Perdahlama, parlatma, cilalama.

Poliment [h] Nazgane, terbiyeli, zarifane bir surette.

Poliorcétique [s] Şehirleri muhasara etmek fennine müteallik. (as) Şehirleri muhasara etmek fenni.

Poliose [es] (t) Kılların aklaşması.

Polir [fte] Cilalamak, parlatmak. Perdah etmek. (mec) İslah, terbiye etmek. Tashih etmek.

Polissable [s] Cilalanabilir. Perdah edilebilir.

Polissage veya **Polissement** [ez] Perdahlama, cilalama.

Polisseur, se [e] Cilacı, perdahçı.

Polissoire [ez] Mıskale, mühre.

Polissoire [es] Cila fırçası. Toplu iğneleri cilalama atölyesi.

Polisson, ne [e] Pis kıyafetli ve yaramaz çocuk. Açık göz, şeytan çocuk. Ahlıksız, sefih adam. Külhanbeyi. Çapkın.

Polissonner [fl] Çapkınlık etmek.

Polissonnerie [es] Çapkınlık. Mugayir-i edep, açık söz, hareket.

Polissure [es] Cilalama, perdah etmek, cila, perdah.

Poliste [es] (hayv) Eşek arısı nevi.

Politesse [es] Nezaket, zerafet, terbiye. Muamele-i nazikane. (mec) **brûler la** – Birdenbire terk etmek. Randevuya gelmemek.

Politicien, ne [e] (alay makamında) Politikacı.

Politico-économique [s] İlm-i iktisada ait.

Politicomane [e-s] Politika ile meşgul olma iptilası duçar olan adam.

Politicomanie [es] Manya-i siyaset. Politika ile meşgul olma iptilası.

Politiquante [s] Umur-ı siyasiyeye dair beyan-ı mütalaa iden.

Politique [s] Devletlerin idaresine ait, müteallik : siyasi. Umur-ı devlet-le iştilal iden kimse : siyasi. (mec) Kurnaz ve mahir; açık göz. **droits – s** Hukuk-ı siyasiye. **économie** – İlm-i iktisat. (e) Recül-i siyasi. (as) İdare-i devlet ilmi. Umur-ı devlet. Umur-ı devleti tetvir usulü. Siyaset, politika, meslek-i siyasi. Maharet-le usul-i hareket. **hommes – s** Rical-i siyasiye, siyasi seven.

Politiquement [h] Kavaid-i siyasiyeye tevfiken. (mec) Mahirane ve müdirane bir surette.

Politiquer [fl] Mesalih-i amme hakkında ulu orta mütalaa etmek. Politikadan bahs etmek.

Politiquerie [es] Hiç bilmedikleri halde politikadan bahs iden kimselerin bu husustaki iptilası.

Politiqueur, se [e] Ulum-ı siyasiyeye asla vakit olmadığı halde umur-ı devlet hakkında beyan-ı mütalaa iden kimse.

Polka [es] Bir nev dans : polka. Polk havası.

Polker [fte] Polka oynamak.

Polkeur, se veya **Polkiste** [e] Polka oynayan adam.

Poll [ez] İngiltere’de mebusan-ı intihabatında tadad-ara.

Pollen [ez] (nb) Tal.

Pollicitation [es] (hk) Akidinden biri tarafından teklif olunup diğeri tarafından henüz kabul idilmeyen vaat, taahhüt.

Pollination [es] (nb) Çiçeklerde talin teşkili.

Pollinifère [s] (nb) Hamil-i tal.

Pollinique [s] Tali.

Polluer [fte] Kirletmek, telvis itmek. Mevad-ı mukaddeseye hümratsızlık itmek.

Pollution [es] Telvis. Mevad-ı mukaddeseye hümratsızlık. Seyalan-ı meni.

Pollo [ez] Futbola müşabih bir nev top oyunu.

Polochon [ez] (argo) Yastık.

Polonais, e [e] Lehistan memleketindne olan, Lehli. (s) Lehistan'a mensup, Lehli. (ez) Leh lisanı. (es) Milli Leh raksı.

Polosse [ez] (mima) Bakır ve kalay halitası.

Poltron, ne [s] Korkak, cebin. Cesaretsiz.

Poltronnement [h] Cebinane.

Poltronnerie [es] Korkaklık, cebanet.

Polyadelphé [s] (nb) Kesirü'l-ihve.

Polyandre [s] (nb) Kesirü'l-zevc. (nb) Kesirü'l-tezkir.

Polyandrie [es] (nb) Taaddüd-i ezvac. Müteaddit kocası olma. (nb) Kesiretü't-tezkir.

Polyanthe [s] (nb) Kesiretü'l-ezhar.

Polyarchie [es] Müteaddit kimseler tarafından idare-i hükümet.

Polyatomique [s] (k) Kesirü'z-zerrat.

Polybasique [s] (k) Kesirü'l-esas.

Polycellulaire [s] Kesirü'l-hüceyrat.

Polychole [es] (k) Fart-ı safra.

Polychromisme [ez] Kesretü'l-elvan.

Polychromisme [ez] Kesretü'l-elvan

Polychrome [es] Kesirü'l-elvan.

Polychromie [es] Kesretü'l-elvan. Tenfiş-i kesirü'l-elvan.

Polychromiser [fte] Renk renk boyamak.

Polyclinique [es] Emraz-ı mütenevvia tedavi idilen seririyat.

Polycopie [es] Teksir-i suret-i usulü.

Polydactyle [e] Kesirü'l-esabi.

Polyèdre [s] Kesirü'l-vücut. (ez) Zü-kesirü'l-vücut.

Polygala veya **Polygale** [ez] (nb) Süt otu. Poligala.

Polygame [e] Müteaddit karısı olan erkek veya müteaddit kocası olan kadın (bu soñ manada tercihen. **Polyandre** kullanılır). (nb) Müzevvec.

Polygamie [es] Taaddüd-i zevcat. (nb) Müzavece.

Polygamique [s] Taaddüd-i zevcata müteallik.

Polygénie [es] Kesret-i nev beşer.

Polygénisme [ez] Uruk-ı azime-i beşeriñ, bugün malum olan esası seciyeler-le yekdiğerinden ayrılış nevlere olduğunu kabul iden akide.

Polygéniste [ez] Bu akide taraftarı.

Polyglotte [s] Birkaç lisan üzerine yazılmış olan (asar). (e-s) Birkaç lisana aşına. Müteaddit lisan bilen.

Polygonale, e [s] Kesirü'l-zevaya kaidesi müteaddit zaviyeli olan.

Polygone [ez] Zü-kesirü'l-adla. – **funiculaire** Zü-kesirü'l-adla-i habli. Poligon : top ve tüfek endaht tecrübeleri icra idilen mahal.

Polygraphe [ez] Mütenevvi mevzulara dair eserler yazan muharrir. Müstentih, kopya makinesi.

Polygraphie [es] Bir kütüphaneniñ mütenevvi mevzulara dair yazılmış asarı ihtiva iden kısmı.

Polylymphie [es] (t) Kesiretü'l-lenfa.

Polymathie [es] Birçok malumat-ı mütenevviayı ihtiva iden ilim. Ulum-ı mütenevvia.

Polymatique [s] Ulum-ı mütenevviaya müteallik. **école** – Ulum-ı müteaddide tedris idilen mektep.

Polymérie [es] Müteaddit zerreleriñ pergel halinde birleşmesinden müteşekkil ecsamiñ müşabeheti.

Polymorphe [s] Eşkal-i muhtelifede görünen, kesirü'l-suver.

Polymorphisme [ez] Kesiretü'l-eşkal.

Polynésie [es] (coğ) Polinezya.

Polynésien, ne [e] Polinezyalı. (s) Polinezya'ya ait. (ez) Polinezya lisanı.

Polynïme [ez] (r) Zait veya nakıs işareti ile yekdiğerinden ayrılmış müteaddit hatlardan mürekkep ifade-i cebriye.

Polype [ez] (hayv) Polip. Ahtapot. (t) Gışa-i muhatiyyi havi ecvafta husule gelen yumuşak ve lifi lahm-ı zait, lahm-ı nebat : polip.

Polypétale [s] (nb) Kesirü'l-vüreykat.

Polypeux, se [s] Polip nevinden; lahm-ı zaide müteallik.

Polyphage [s] Obur, çok yiyen.

Polyphagie [es] Oburluk.

Polyphasé, e [s] Kesirü'l-safha.

Polyphone [s] (sr) Müteaddit sedalı veya telaffuzlu harflere denir.

Polypier [ez] Müctemi poliplerden müteşekkil hayvanat güruhu.

Polypnée [es] (t) Kesret-i teneffüs.

Polypode [ez] (nb) Ahrasu'l-kelb otu.

Polypoïde [s] (hayv) Polip şeklinde olan.

Polypore [ez] (nb) Kav mantarı cinsi – **amodouvier** Kav mantarı.

Polyptote [ez] (ed) Bir ibarede aynı kelimeyi, eşkal-i muhtelifesi-le tekrar itme : tekdir-i elfaz.

Polyscope [ez] Aynı şeyi müteaddit olarak gösteren kesirü'l-vücuha bazı camlara denir. Vücut-ı beşeriñ ecvafta amikasını muayeneye mahsus alet.

Polysépale [es] (nb) Kesirü'l-vüreykat-ı kesiye.

Polysialie [es] (t) Kesret-i luab.

Polysoc [ez] Müteaddit demirli pulluk.

Polysperme [s] (nb) Kesirü'l-büzur

Polyspermie [s] (nb) Kesret-i büzur. (hayatiyat). Yumurta dahilinde iki veya müteaddit büzeyrat-ı nutukiyeniñ duhulü.

Polystome [s] (hayv) Kesirü's-sütun, çok sütunlu.

Polysyllabe veya **Polysyllabique** [s-e] Çok heceli.

Polysyllogisme [ez] Kıyasat-ı mütesilsile.

Polytechnicien [ez] Politeknik mektebi şakirdi.

Polytechnique [s] Müteaddit ulum, fünun ve sanayii cami olan. **école** – Tahsil olunan mektep, politeknik mektebi.

Polythéisme [ez] Kesret-i ilahiyeyi kabul iden din : müşriklik, şirk.

Polythéiste [e-s] Müşrik. Şirke, müşrikliğe müteallik.

Polytric [ez] (nb) Baldırıkara.

Polytrichie [es] İfrat-ı eşar.

Polytypage [ez] (taba) Politipi usul-ile teksir itme sanatı.

Polytype [s] (taba) Politipi usul-ile teksir idilmiş.

Polytyper [fte] (taba) Politipi usul-ile teksir itmek.

Polytypie [es] (taba) Bir yazı veya resmiñ klişesini yaparak namütenahi suretler çıkarma usul ve sanatı.

Polyurie [es] (t) Kesret-i tebevül.

Polyzoïcité [es] Aynı cinsten olan hayvanatıñ bir camia halinde yaşaması.

Polyzoïque [s] Bir camia halinde birleşen aynı cinsten müteaddit hayvanatı ihtiva iden.

Pomaison [es] Lahana, marul ve emsaliniñ göbeklenmesi mevsimi.

Pomifère [s] (nb) Hamil-i tuffah.

Pomiforme [s] Elma şeklinde.

Pommade [es] Pomat, merhem. (amiyane) Sefalet, sıkıntı.

Pommade [es] At cambazlarınıñ, atıñ koştığı esnada bir el ile eğer kaşından tutarak yaptıkları hüner.

Pommader [fte] Pomat, merhem sürmek. (argo) Müdahane itmek. Paltaklanmak. **se** – Kendi saçlarına pomat sürmek.

Pommadeur [ez] Mobilyaların kusurlarını macun-la kapatarak yeñi diye satan koltukçu. (argo) Meddah, mütebasbıs.

Pommadier [ez] Merhem havanı.

Pommadin [ez] (amiyane) Zarif, şık bey.

Pomme [es] Elma, tuffah. Marul, lahana ve emsali göbeği. Elma şeklinde meyve. Baston vesaire başı. (bhr) Şapka. (şairane) Meme. (amiyane) Baş, sima. **la** – Cennette meyve-i memnua. – **d'Adam** Tuffah adam, gırtlığıñ harice doğru çıkık sivri kısmı. – **de terre** Patates. – **de pin** Çam kozalağı. (mec) – **de discorde** Sebeb-i ihtilaf, bais-i niza. **aux** – **s** Gayet itinalı. Pek güzel. – **d'arrosair** Su kovası süzgeci. **donner la** – **à une femme** Bir kadınıñ diğerlerinden daha güzel olduğunu söylemek.

Pommé, e [s] Elma gibi yuvarlak, göbekli. (mec) Tam; noksansız.

Pommeau [ez] Elmacık, dövme. (meç, kılıç kabzasınıñ üst ucundaki dövmesi yuvarlak) Tabanca dipçiginiñ ucundaki dövme. Eyeriñ öñ kaşı.

Pommelé, e [s] Mavimsi ve beyaz bulutlu. **cheval** – Bakla kırkı beygiri. (ez) Mavi, beyaz lekeli.

Pommeler [ft³⁵⁹] (sema hakkında) Beyaz veya mavimsi küçük bulutlar-la kaplanmak.

Pommelière [es] (baytar) İnek veremi.

Pommelle [es] Su borularınıñ ağızlarına takılan küçük delikli kurşun levha, süzgeç.

Pommer [fl] (marul, lahana vesaire hakkında) Göbeklenmek.

Pommeraië [es] Elmalık, elma bahçesi.

Pometier [ez] (nb) Yabani elma ağacı.

Pomette [es] Küçük elma. Muşmula. Küçük elma şeklinde tezyinat-ı mimariye. Yanağıñ, gözüñ alt cihetindeki çıkık kısmı : elmacık, yatak kemiği. Tabanca kabzası. Dip tabanı.

Pommier [ez] (nb) Elma ağacı. Elma pişirmeye mahsus kap.

Pomologie [es] Çekirdekli meyve ağaçları mebhası. Mebhas-ı eşcar-ı müsmire.

Pomologiste veya **Pomologue** [ez] Mebhas-ı eşcar-ı müsmire alimi.

Pompadour [s] Markiz Pompadour tarafından moda olarak meydana konulan tarzda. (ez) Pompadour modası tarzı, usulü.

Pompe [es] Debdebe, tantana, ihtişam, darat. (ed) Tumturaklı elfaz. Şan ve şöhret. – **funèbre** Müdebdep cenaze alayı. (mec) (cm) Alayış.

Pompe [es] Tulumba. – **aspirante** Emme tulumba. – **foulante** Basma tulumba. – **aspirante et foulante** Emme basma tulumba. – **à pneumatique** Otomobil, bisiklet lastiklerini hava ile

pişirmeye mahsus tulumba. – **à incendie** Yangın tulumbası. – **d'épuisement** Tahliye, boşaltma tulumbası.

Pomper [fl] Tulumba ile çekmek. (mec) Cezip itmek, çekmek. Bel itmek. (fl) (amiyane) İçmek.

Pompette [s] (laubaliyane) Sarhoşça.

Pompeusement [h] Kemal-i debdebe ve ihtişam ile tumturaklı elfaz ile.

Pompeux, se [s] Mutantan, müdebdep, muhteşem. (mec) Çalım, sahte azamet. Tumturaklı. (ez) İhtişam, tantana, debdebe.

Pompier [ez] Tulumba yapan veya satan adam : tulumbacı. İtfaiye neferi. Laubaliyane (e-s) Eski mevzuları kendi adi usuller-ile tasvir ve tavsif iden ressam ve muharrirlere denir. (argo) Sarhoş, gürültülü nümayış. Mendil.

Pompon [ez] Kadın elbiselerine, askeri serpuşlarına, möble şeritlerine ziynet makamında takılan ipek, yün küçük püskül. (amiyane) Kafa.

Pomponner [fte] Püskül takmak. Süslemek, güzel giydirmek. (mec) Tumturaklı elfaz ile tezyin itmek. **se** – Kemal-i itina ile giyinmek. Süslenmek.

Ponant [ez] Mağrip, garp. (eski kelime)

Ponçage [ez] Pomza taş-ile cilalama.

Ponce [es] Müsamatı gayet çok ve pek hafif bir nev taş. Sünger taşı (s) **pierre** – Süngertaşı. Pomza taşı. Resim istinsahında kullanılan renkli bir tozu havi kise. Zeyt ve isten yapılan mürekkep.

Ponceau [ez] Tek kemerli küçük köprü.

³⁵⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ponceau [ez] Yabani haşhaş. Gelincik çiçeği. (s) Koyu kırmızı renk.

Poncer [fte] Pomza taş-ile cilalamak, parlatmak. Renkli tozu havi keseyi iğne ile nakl idilen resim üzerinden geçirmek.

Poncif veya **Poncis** [ez] Beray-ı istinsah üstüne renkli toz kesesi sürülmüş iğne ile delinmiş resim. Adi, taklit, basma kalıp.

Poncire [ez] Kebat limonu, iri limon.

Ponction [es] Delme. (cerra) Cerahati akıtmak için şişin delinmesi.

Ponctionner [fte] (cerra) Delmek; deşmek.

Ponctualité [es] Takayyüt, ihtimam. Vaktinde ifa-yı taahhüt.

Ponctuation [es] Usul-i tenkit, tenkit. Tenkit işaretleri.

Ponctué, e [s] Münakkat. Noktalı. Benekli.

Ponctuel, le [s] Vazife ve taahhüdünü dakikası dakikasına icra iden mukayyet, mukaddem, dikkatli.

Ponctuellement [h] Kemal-i takayyüt ve ihtimam ile. Dakikası dakikasına. Mukdimane.

Ponctuer [fl] Tenkit etmek. Kelimeleri ayrı ayrı, teker teker imale iderek okumak.

Ponctulé, e [s] Benekli.

Pondage [ez] İngiltere'de tüccar gemilerinden alınan resim. Maden kömürü damarının meyli.

Pondaison [ez] Yumurtlama. Kuşların yumurtlama mevsimi.

Pondérabilité [es] Kabiliyet-i vezn. Tartılabilme.

Pondérable [s] Kabil-i vezn. Tartılabilir.

Pondérale [s] Vezne, sıklete mahsus.

Pondérateur, trice [s] Muvazeneyi idame iden, muvazin.

Pondération [es] (fiz) Muvazene. (mec) İmtizaç, muvazene. – **des pouvoirs** Hükümetin idare-i kuvvetleri arasındaki muvazene. Sükunet.

Pondérer [fte] Tevzin etmek. Tesirat-ı mütehalife ile muvazene husule getirmek.

Pondéré [s] Muvazeneli.

Pondeur, se [e-s] Sık sık yumurtlayan. (laubaliyane) Çok çok doğuran kadın. (mec) Çok husule getiren.

Pondoir [ez] Folluk.

Pondre [fte] Yumurtlamak. (laubaliyane) Doğurmak. (mec) Husule getirmek, yapmak.

Ponère [es] Bir nev karınca.

Poney [ez] (nè) Midilli.

Pongée [ez] Ponjede denilen kumaş.

Ponger [fl] (deri hakkında) Sünger gibi mesammatı çok olmak.

Pongitif, ve [s] (t) Sivri bir aletin ucu-ile husule gelen acıya denir : bezli.

Pongo [ez] Cenubi Amerika'da seri su akıntılar-ile dar boğazlara virilen isimdir.

Pongo [ez] Orangutan maymunu.

Pongogène [s] Mucib-i taab. Yorgunluğu intaç.

Ponose [es] Yorgunluk ve fart-ı mesai-i bedeniye ile husule gelen bizatihi tesemmüm.

Pont [ez] Köprü, cısr. – **tournant** Duvar köprü. – **suspendu** Asma köprü. – **volant** Cısr-i tayyar. – **à bascule** Basküllü köprü. – **aqueduc** Su kemeri. – **viaduc** Şimendifer köprüsü. – **flottant** Sabih köprü. – **de ponton** Tombaz köprü. – **roulant** Seyyar köprü, müteharrik köprü. **servir de** -- Vasıta olmak, vasıtalık itmek. Saat-i rakkası meyl mesneti. **faire le** – (oyunda kağıtların kenarlarına işaret iden oyuncular hakkında) İşaretle kağıttan kestirmek. İki tatil günü arasında işlemek. Fahişe, umumhane hamisi. – **set chaussées** Turuk ve maabir idaresi; turuk ve maabir. (bhr) Ambar. Güverte.

Pontage [ez] Köprü inşası. Köprü kurma.

Ponte [ez] Bakara, rulet vesair oyunlarında bankaya karşı oynayan oyunculardan her biri.

Ponte [ez] Kupa ve karo birlişi.

Ponte [es] Yumurtalama. Yumurtlama mevsimi. Yumurtalanılan yumurta miktarı.

Ponté, e [s] Bir veya birkaç güverteli.

Pontée [es] Güverteye yükletilen emtia-i ticariye.

Ponter [fte] Güverte yapmak. Kumarda bankaya karşı para koymak.

Pontet [ez] Tetik köprüsü (tüfek, tabanca).

Pontier [es] (şimendi) Duvar köprüyü tahrik itmek-le muvazzaf olan memur.

Pontife [ez] Rahip, reis-i ruhani. **souverain** – Papa. (mec) Kendisine ehemmiyet viren adam, ukala.

Pontifical, e [s] Reis-i ruhaniye, papaya ait. **siège** – Papalık makamı. (ez) Papa ve piskoposlara mahsus ibadet kitabı.

Pontificalment [h] Merasim-i ruhaniye ile. (mec) Debdebe ve ihtişam ile.

Pontificat [ez] Riyaset-i ruhaniye. Papalık. Papalık müddeti.

Pontifier [fl] Reis-i ruhani sıfat-ile icrayı ayin itmek. (mec) Azamet ve vakar ile söylemek, hareket itmek.

Pont-levis [ez] Bir kale hendeğinin üstünde indirilip kaldırılan köprü : cısr-i merfu.

Ponton [ez] Tombaz köprü. Duba, tombaz. Kışla veya hapishane vazifesini gören eski gemi. (as) Köprücü bloklarının taşındıkları bakır kayık : tombaz. Yol kenarlarındaki kırılmış taşları mesahaya mahsus şibh-i münharif şeklinde bükülmüş demir.

Pontonnage [ez] Köprü, nehir müruriyesi.

Pontonnier [ez] (as) Köprücü neferi. Köprü veya nehir müruriyesi tahsildarı.

Pontuseau [ez] Kağıt kalıplarının üzerinde çapraz-tevari duran tel. (ez cm) Botların kağıt üzerinde bıraktıkları izler, çizgiler.

Pope [ez] Slav Papazı.

Popeline [es] Popelin (kumaş).

Poplité, e [s] Diziñ iç tarafına müteallik, mebizi.

Popote [es] (laubaliyane) Mutfak, lokanta. Aile halkı. **faire la** – Yemek pişirmek, aşçılık itmek.

Populace [es] Avam, ahaliniñ aşağı tabakası, ayak takımı.

Populacerie [es] Avam adet ve lisanı. (az müstameldir)

Populacier, ère [s] Avama, ayak takımına mensup, mahsus.

Populacièrement [h] Ayak takımına yakışır tarzda.

Populage [ez] (nb) Bir nev sarı su nergisi.

Populaire [s] Halka, avama müteallik, mensup. Halkın lehine olan, hoşuna giden. Halkın anlayabileceği surette, halka mensup. Halkın hürmet ve teveccühüne kazanan. (ez) Avam, halk.

Populairement [h] Halka mahsus bir surette. (az müstameldir)

Popularisation [es] Avamlaştırmak. Tamim itme.

Populariser [fte] Tamim itmek. Avamlaştırmak. Halka beğendirmek. Herkesin anlayabileceği bir hale koymak.

Popularisme [ez] Şehvet budalılığı.

Popularité [es] Sit-i iştihar, teveccüh-i amme, şöhret.

Population [es] Ahali nüfus, sekene, halk. Bir mahalde bulunan insan, hayvan ve nebatatın heyet-i mecmuası.

Populéum [ez] (om) Kavak merhemi.

Populeux, se [s] Kalabalık; ahali çok olan.

Populicide [s] Halkı mahv iden.

Populiste [ez] Amerika'da zürra ve ashab-ı sanayiden mürekkep halk fırkası azası.

Populo [ez] (laubaliyane) Avam, ayak takımı. Kalabalık.

Populosité [es] Kesret-i nüfus. Ahali kesir olma.

Populus [ez] (**luss**) Kavak ağacı nevinin Latince ismi.

Poquet [ez] Muhtelif nebatat tohumlarının ekildikleri delik.

Poracé, e [s] Pırasa gibi yeşilimsi olan.

Porc [ez] (**por**) Domuz, hıncır. Domuz eti. (mec) Pis, sefih, aç gözlü adam.

Porcelaine [ez] (hayv) Mühre boncuğu. Porselen, fağfuri. Porselen mamulatu.

Porcelainier, ère [s] Porselene müteallik, ait. (ez) Porselenci.

Porcelanique [s] Porselene beñzer.

Porcelet [ez] Domuz yavrusu. (nb) Kara banotu.

Porc-épic [ez] Oklu kirpi. Kunfuz. (mec) Sert, titiz adam.

Porchaison [es] Yaban domuzunun yağlı, semiz olduğu mevsim.

Porche [ez] (mima) Revak.

Porcher, ère [e] Domuz çobanı.

Porcherie [es] Domuz ahır. (mec) Gayet pis yer.

Porcin, e [s] Domuza ait. **race – e** Domuz cinsi.

Pore [ez] Mesame. Ecsamının zerrati arasındaki mesafe. **par tous les – s** Her hal-ile, her hareket-ile.

Poreux, se [s] Messammatlı. Mesami.

Porion [ez] Kömür madeni işbaşısı.

Porisme [ez] Halli matlup mesele-i riyaziye.

Pornographe [e-s] Mugayir-i edep, açık saçık asar ile meşgul olan.

Pornographie [es] Müfsid-i ahlak, mugayir-i edeb-i asar. Açık saçık yazılar.

Pornographique [s] Mugayir-i edeb-i asara ait, müteallik.

Porosité [es] Mesammiyet.

Porphyre, e [s] Somaki gibi kırmızı lekeli.

Porphyrique [s] Porfiri ihtiva iden. Porfire müteallik.

Porphyrisation [es] Somaki mermerden mamul havan el-ile dövme, ezme.

Porphyriser [fte] Somaki mermerden havan el-ile sahk itmek, dövmek.

Porphyroïde [s] (mima) Porfire beñzeyen suhura virilen isim. Şibh-i porfiri.

Porrection [es] Silk-i ruhbane dahil olan adama, vazife-i ruhbanıyesini ifa için icap iden şeyleri teslim itme.

Porrette [es] (nb) Pırasa fidesi.

Porrigineux, se [s] (t) Seafi.

Port [ez] Liman, mersa. Liman kenarlarında inşa idilmiş şehir. – **militaire** Askeri liman. – **de commerce** Ticaretgah liman, ticari liman. – **franc** Serbest liman. (mec) İstirahatgah, ca-yı selamet, memen. – **de salut** Melce. **arriver à bon** – Salimen vasıl olmak. **capitaine de** – Liman reisi. **office de** – Liman dairesi.

Port [ez] Taşıma, nakil. Giyme. Bir geminiñ azami hamulesi. Nakliye ücreti. Tavır, vaz, hal. Vaziyet. – **d'arme** Silah taşıma. (as) Hazır durma. **franc de** – Bila-ücret-i nakliye. **en** – **payé** Ücret nakliyesi tediyi olunarak.

Portabilité [es] Giyilebilme.

Portable [s] Giyilebilir.

Portage [ez] Götürme, nakil. Nakliye vesaiti. Nehirde bir minia tesadüf iden bir kayığı karada çekerek götürme. (bhr) Gemi sireniniñ cundası.

Partail [ez] Bir kilise veya bir binaniñ büyük ve müzeyyen kapısı.

Partant [ez] Bir sandığıñ, bir kasaniñ madeni kulbu, sapı. Tiyatro sahnesinde dekorlarıñ veya vesait-i tenviriyeniñ istinat ittiği sütun. Palaska kayışıñıñ uzanıp kılalmasını temin iden parçaları.

Portant, e [s] Hamil, temas iden, icra-yı tesir iden. Bir hal-i sıhatte olma. **être bien** – Hal-i sıhatte olmak, sıhhati iyi olmak. **être mal** – Hasta olmak. **à bout** – Pek yakında.

Portatif, ve [s] Kabil-i nakil. Nakil, kudret-i nakle malik olan. (ez) Vergi tahakkuk defteri.

Porte [es] Kapı. Bab, der. (mec) Methal. **ouvrir ses** – s (bir şehir hakkında) Teslim olmak. **ouvrir sa** – Kapısı açık olmak, misafir kabul itmek. **forcer la** – **de quelqu'un** Cebren girmek. **mettre à la** – Kovmak. **refuser sa** – Bir kimseyi oyuna kabul itmemek. **porte d'agrafe** Dişi kopça. (cm) (coğ) Boğaz, geçit. **système de la** – **ouverté** Ecnebi emtiasınıñ bir memlekete duhulüne müsaade iden serbesti-i ticaret usulü. **de** – **en** – Evden eve. – **à** – Kapıya. **à la aux** – **s de** Yakınında --, **à la** – **close** Gizlice. **La Porte, la Sublime-Porte,** – **cochère** Araba kapısı.

Porté [ez] Tuvalete ait bir şeyiñ husule getirdiği tesir.

Porté, e [s] Nakil idilmiş. Meyyal. Müstait. – **à la coléra** Hiddetlenmeye

meyyal, kabiliyetli. Geçirilmiş, kayıt idilmiş.

Porte-affiches [ez] İlan tahtası.

Porte-aiguille [ez] İğneyi tutmaya, çekmeye mahsus cımbız. Kerpeten.

Porte-aiguilles [ez] İğnedan.

Porte-allumettes [ez] Kibritlik. Kibrit kutusu.

Porte-amarre [ez] Bir halatı fırlatmaya, atmaya mahsus alet.

Porte-assiette [ez] Nihali.

Porte-auge [ez] Duvarcı yamağı. Irgat.

Porte-baguette [ez] Harbi yatağı.

Porte-baïonnette [ez] Süngü askı kayışı.

Porteballe [ez] Ayak sancısı. Seyyar satıcı.

Porte-balles [ez] Lantenis toplarını koymaya mahsus sehpalı sepet.

Porte-bandeau [s] Gözlerini üstüne sargı sarılı olan.

Porte-bannière [e] İlimdar, sancaktar.

Porte-bât [ez] Mekkari. Yük beygiri.

Porte-bec [ez] Ucuna gaz memesi takılan bakır boru.

Porte-bedaine [ez] (laubaliyane) Şişman karınlı adam.

Porte-bijoux [ez] Mücevherat çekmecesini.

Porte-bonheur [ez] Ale'l-ekser yedi dairesel yekpare bilezik. Uğur getiren şey.

Porte-bouquet [ez] Küçük çiçeklik.

Porte-bouteille [ez] Sofra örtüsünü kirletmemek için şişelerin altına konulan yuvarlak şeklinde madeni, keçe parçası.

Porte-bouteilles [ez] Şişeleri koymaya mahsus raflı çerçeve.

Porte-bras [ez] Bir araba veya vagonun dahilinde istinat ittirmeye mahsus kayış veya kumaştan askı.

Porte-cannes [ez] Baston koymaya mahsus yer.

Porte-cartes [ez] Kartvizit cüzdanı.

Porte-châine [ez] Mesaha zincir-ile ölçen, mesahacı.

Porte-chandelier³⁶⁰ [ez] Merasim-i diniyede şamdan taşıyan rahip yamağı.

Portechape [ez] Bir kilisede bir mutad ayine mahsus cübbe giyen rahip.

Porte-chapeau [ez] Şapka askısı.

Porte-charbon [ez] Bir arklı lambada kömürü hamil kısım.

Porte-cigare [ez] Sigara, ağızlık, sigaralık. (büyük Havana sigaralarına mahsus)

Porte-cigares [ez] Sigara tabakası, kutusu. (Havana sigaralarına mahsus)

Porte-cigarette [ez] Küçük sigara ağızlığı. (küçük sigaralara mahsus)

Porte-cigarettes [ez] Küçük sigaralara mahsus tabaka, kutu.

Porte-clapet [ez] Subap mesnedi.

Porte-clefs [ez] Anahtarları takmaya mahsus halka. Anahtarları taşıyan hapishane hademesi.

³⁶⁰ Sözlükte "Psrtte-chandelier" şeklindedir.

Porte-coton [ez] (mec) Fena ahlaklı adam. (t) Yaralarıñ derin yerlerine pansuman pamuğu sokmaya mahsus meyl.

Porte-couteau [ez] Sofrada bıçakları dayamaya mahsus madeni veya camdan küçük mesnet.

Portecrayon [ez] Kurşun kalemi konulmaya mahsus madeni kalem sapı. Ucuna kurşun kalemi takılan pergel.

Porte-croix [ez] Katolik dini ayinine salibi taşıyan adam.

Porte-cure-dents [ez] Kürdan muhafası.

Porte-drapeau [ez] Sancaktar.

Portée [es] Bir hayvanıñ bir defada doğurduğu yavrular. Gebelik müddeti. Menzil (silah narı). Derece-i şumul. Mesafe-i müessirede eliñ, gözüñ, sedanıñ yetişebileceği yer, mesafe. (mec) Vüsat, istitaat, iktidar, kabiliyet-i kuvvet; kıymet, ehemmiyet. **être à – de** Muktedir olmak. (mu) Üstlerine veya aralarına nota yazılan beş mevazi çizgi.

Porte-embrasse [ez] Perde bağı askısı.

Porte-enseigne [ez] Alemdar.

Porte-épée [ez] Kılıç kayışınıñ kılıcı takmaya mahsus parçası.

Porte-étendard [ez] Süvaride : sancaktar.

Porte-étriers [ez] Zahme kayışı, üzengi kayışı.

Porte-étrivières [ez] Zahme kayışı halkaları.

Portefaix [ez] Hamal.

Porte-fanion [ez] Bayraktar, flamacı.

Porte-fenêtre [es] Duvarda, zemine kadar açılarak aynı zamanda kapı ve pencere vazifesini gören aralık.

Porte-fer [ez] Nal kesesi.

Porte-feu [ez] Bir kireç fırınıñ yakılması için ateş sokulan delik.

Portefeuille [es] Cüzdan. (mec) Nezaret makamı, nezaret. **ministre**³⁶¹ **sans** -- Bi'l-fiil bir nezaret makamını şughul itmeyen nazır. Senedat-ı ticariye, esham-ı umumiye. (amiyane) Yatak.

Portefeuilliste [ez] Cüzdan yapan adam.

Porte-flambeau [ez] Meşal-i keş.

Porte-fleurs [ez] Küçük çiçeklik. Çiçekçileriñ çiçek asmaya mahsus aleti.

Porte-foret [ez] Burgu sapı.

Porte-fruits [ez] Meyvelik, meyve kabı.

Porte-giberne [ez] Fişeklik askı kayışı.

Porte-greffe [ez] Aşı fidanı.

Porte-hache [ez] Balta kılıfı.

Porte-haillons [ez] Yırtık, eski püskü elbise giyen adam.

Porte-harnais [ez] Koşum askısı.

Porte-hauban [ez] (bhr) Palasertiye.

Porte-huile [ez] Yağdan.

Porte-isolateur [ez] Mücerret mesnedi.

Porte-jube [s] Eteklik giyen (es) Kadın. (ez) Kaldırılan etekliği ilişirmeye mahsus kopça.

Porte-lance [ez] Eyerde mızrağı takmaya mahsus yuva, çengel.

³⁶¹ Sözlükte “ministre” şeklindedir.

Porte-lettres [ez] Mektup, evrak koymaya mahsus cüzdan.

Porte-loupe [ez] Hamil-i adese.

Porte-lumière [ez] Lamba askısı.

Porte-malheur [ez] Uğursuz meşum. Uğursuzluk getiren şey.

Portemanteau [ez] Elbise askısı. Elbise sandığı. Bir nev asker heybesi.

Porte-mèche [ez] Fital sırığı.

Portement [ez] Götürme, nakil (yalnız salibi taşıyan Hazret-i İsa ve bunu musavver resim hakkında kullanılır)

Porte-monnaie [ez] Para çantası.

Porte-montre [ez] Saat muhafazası.

Porte-montres [ez] Camlı saat dolabı.

Porte-mors [ez] Gem ağızlığı kayışı.

Porte-page [ez] (taba) Bağlanmış sahifelerin altlarına konulan kalın kağıt.

Porte-parapluies [ez] Şemsiye koymaya mahsus yer.

Porte-parole [ez] Başkalarının namına söz söyleyen adam.

Porte-pelle veya **Porte-pincettes** [ez] Sobaya kürek-ile maşasını koymaya mahsus alet.

Porte-pierre [ez] Cehennem taşının takılmasına mahsus sap. Üstüne litoğrafya makinesi taşının mevzu bulunduğu ileri geri hareket iden küçük çerçeve.

Porte-plume [ez] Kalem sapı.

Porter [fte] Yüklenmek, taşımak, kaldırmak. Nakil etmek, götürmek, taşımak. Hamil olmak, üstünde bulunmak. Kapanmak. Münkat olmak. Tahammül etmek. Dayanmak. Tutmak.

Teveccüh etmek, çevirmek. Sahibi olmak. Hasıl etmek. İleri sürmek, intihap etmek. Kayıt etmek. Geçirmek. Teşvik etmek. Yapıştırmak, vurmak. Getirmek. – **la main sur quelqu'un** Dövmek, vurmak. – **les armes** Asker olmak. – **la culotte** (kadın hakkında) Kocasına hakim olmak. – **l'épée** Zabit olmak. – **la robe** Hakim olmak. – **la livrée** Hizmetkar olmak. – **la soutane** Rahip olmak. – **la parole** Birçokları namına söz söylemek. – **un toast** Birinin sıhhatine içmek. – **bonheur, malheur** Uğur, uğursuzluk getirmek. – **envie** Gıpta etmek. – **bateau** Seyr ü sefaine salih olmak. – **un beau nom** Namdar bir aileden olmak. – **quelqu'un aux nues** Göklere çıkarmak, pek ziyade methitmek. – **un article sur un registre** Bir maddeyi deftere kayıt etmek. – **en terre** Mezarlığa götürmek. (fl) Dayanmak. Konulmak, durmak. Çarpmak, vurmak. İriştirmek, varmak. (silah narı) Gebe olmak. (bhr) Teveccüh etmek. Gitmek. Bir sebebe, esasa istinat etmek, mebni olmak. – **à la tête** Başa vurmak (içki). (amiyane) – **à la peau** Hissiyat ve şehvaniyeyi tahrik etmek. – **à faux** (mec) Doğru, mukni olmamak. **se** – Gitmek, akın akın gitmek. Koyulmak, hasır ve vücut etmek. Kendini takdim etmek. – **bien** İyi olmak, sıhhat-i tamme malik olmak. -- **mal** Sıhhati fena olmak.

Porter [es] (**teur**) Sert ve acı İngiliz biberi.

Porte-respect [ez] Müdafaai teneffüs için taşınan silah. Hürmet ve riayeti telkin iden hal ve tavır. Şahsi riayet ve hürmeti icap ittiren zat.

Porte-savon [ez] Sabun koymaya mahsus küçük tabak.

Porte-scie [ez] Testere sapı.

Porte-serviette [ez] Yüz havlusu asmaya mahsus mesnet.

Porte-tapisserie [ez] Kapı perdesi kornizası.

Porte-torpille [ez] Torpido çubuğu, kovanı. **bateau** – Torpido.

Porte-trait [ez] Arabanın okunu tutan kalın kayış.

Porte-trémie [ez] Kalbur, elek mesnedi.

Porteur, se [e] Yük taşıyan, hamal. – **d'eau** Sakka. (ez) Hamil, mektup götüren adam. Poliçe, tahvilat hamili. **bon payable au** – Hamiline tediye idilecek bono. Mübeşşir, nakil. Sürücünün bindiği araba beygiri. Kömür madeninde kömürleri sırtında taşıyan amele.

Porte-veine [ez] Uğur getiren şey.

Porte-vis [ez] Tüfeğin çakmak takımı vidalarının takıldıkları madeni levha.

Porte-voix [ez] Nakil-i seda boru.

Portier, ère [e] Kapıcı. Bevvap.

Portière [es] Araba, vagon kapısı. Kapı perdesi.

Portière [s-es] Gebe kalabilen (hayvan).

Portillon [ez] Parmaklıklı küçük kapı.

Portion [es] Kısım, cüz, parça. Yemeğin beher tabağı. Hisse, pay.

Portioncule [es] Küçük parça, küçük hisse.

Portionnaire [e-s] Hissedar, mirasçı.

Portionner [fte] Aksama, parçalara, hisselerle ayırmak. Herkese virilecek payları ayırmak.

Portique [ez] (mima) Revak. Direkler aleti. Sütunlara müstenit kemerli açık dehliz. Cimnastik alanının asılı buldukları, direklere müstenit ufki giriş. (fls) Revakiye.

Porto [ez] Portekiz'de çıkan Porto şarabı.

Portor [ez] (mima) Sarı damarlı siyah mermer.

Portrait [ez] İnsan resmi, tasviri, fotoğraf. Soñ derece benzeyen şey. (ed) Tasvir, tavsif. (amiyane) Çehre, yüz.

Portraitiste [ez] İnsan resmi yapmakta mahir ressam.

Portresse³⁶² [es] Memlehalarda tuzu nakil iden işçi kadın.

Portugais, e [e] Portekizli. (s) Portekiz'e mensup. (ez) Portekiz lisanı.

Portulan [ez] Limanları, cereyanları gösteren kitap.

Portune [ez] (hayv) Bir nev yengeç.

Posage [ez] Takma, koyma, yerleştirme, vaz.

Pose [es] Vaz, tefriş, tavır, hareket. Vaziyet. (laubaliyane) Gösteriş, eda, yapmacık, çalım. (foto) Resmin cam üzerine çıkması için objektifin açık bulundurulduğu müddet : poz. Dominoda ilk taşı koymak sırası : bocu. (es) Vaz, ikame. – **de voi** Rey ferşi.

Posé [ez] Tünemiş, konmuş (kuş).

Posé, e [s] Ciddi, vakur, temkinli, ağır başlı, haysiyetli. **à maine** – **e** Ağır ağır, itina ile. **voix** – **e** Metin ses.

Posée [es] Kemiklerin karaya oturması için hazırlanan sığlık

³⁶² Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

mahal.

Posément [h] Bila-istical. Ağır ağır. Temkinli surette, kemal-i teenni ile.

Poser [fte] Koymak, vaz itmek. Takmak. İkame itmek; rehz-i tesis itmek. – **la voie Ray-ı** ferş itmek. (mec) İrad itmek. Kıymet ve itibar virmek. Sormak. – **les armes** Terk-i silah itmek. Akd-i sulh itmek. (argo) – **chique** Susmak, uslu durmak. – **sa culotte** Def-i hacet itmek. (fl) Dayanmak. Durmak. (ressam, fotoğraf) Karşısında vaziyet alarak durmak. (mec) Çalım satmak. Kurulmak. Sahte vakar takınmak. (foto) Poz yapmak. Poz virmek. **faire** – Bekletmek, aldatmak. **se** – Tavrını almak suretinde görünmek.

Poseur, se [e-s] Çalım satan, fiyaka kesen, kurumlu, sahte vakarlı adam. (ez) Tefriş ameliyatını idare iden veya yapan kimse. Dominoda birinci konan. Taş döşeyen amele.

Positif, ve [s] Müsbet, hakiki, sarıh, sağlam. Esaslı, ticariye-i müstenit. Müsbet : **sciences – ves** Ulum-ı müsbete. Yalnız maddi ve hakiki olan şeylere merbut bulunan kıymet-i müsbet. (fiz) **électricité – ve** Müsbet elektrik. (foto) Camdan eczamlı kağıta çıkarılan resim. (ez) Maddeten kabil-i istifade olan şey. **pôle** – Kutb-ı müsbet.

Position [es] Vaziyet. Mevzu. Mevki. Hal ve mevki. (mec) Memuriyet. Mesnet. Hal. **prendre** – Ahz ü mevki. (r) **règle de fausse** -- Terkip ve tadil kaidesi. – **critique** Müşkil-i mevki.

Posivement [h] Muhakkak, kati, müsbet surette. Muhakkak olarak.

Positivisme [ez] (fls) İsbatiye.

Positiviste [s-e] İsbatiyundan olan.

Posologie [es] (sayde) Mebhas-ı makadir-i edviye.

Pospolite [es] Leh asilzadeganından müteşekkil kıta-i askeriye.

Possédable [s] Kabil-i tasarruf.

Possédé, e [s] Tasarruf idilmiş, tutulmuş, müptela. **être – du démon de** Bir şeye soñ derece müptela olmak. Cin çarpmış, meczup. Cinler tarafından zabt olunmuş adam.

Posséder [fte] Malik, mutasarrıf olmak. Tasarruf itmek, temellük itmek. Eltafindan müstefit olmak. Vukufi olmak. Zabt itmek, hakim olmak. **se** – Nefsine hakim olmak. Kendini zabt itmek.

Possesseur [ez] Mutasarrıf, zi'l-yed, sahip, malik.

Possessif [e-s] Tasarruf beyan iden kelimata denir. **adjectifs – s** Sıfat-ı temlikiye, mülkiye. **pronoms – s** Zamaim-i temlikiye.

Possession [es] Tasarruf, temellük. Vaz-ı yed. Malik, mal, bir kadınıñ ertafından istifade. (t) Hastanıñ, kendini cinler tarafından zapt edilmiş zan itmesinden ibaret-i hezeyan. Cinlere ve perilere karışma. (cm) Emlak, müstemlikat. **prendre** – Tesellüm itmek, tasarruf itmek. Bed ve mübaşeret itmek (vazife-i memuriyet).

Possessionnel, le [s] Tasarrufa delalet iden.

Possessoire [s] Tasarrufa ait, mütealik. (ez) Hakk-ı tasarruf.

Possessoirement [h] Hakk-ı tasarruf mucibince.

Possibilisme [ez] Muvafık hal ve maslahat taraftarı sosyalist telakkiyatı.

Possibilité [es] İmkan, kabiliyet.

Possible [s] Kabil, mümkün. (ez) Mümkün olan şey. İmkan, mümkünat. **faire son** – Elinden geleni yapmamak, kabil olan her şeyi yapmak. (h) Olabilir, belki. **au** – Soñ derece.

Possiblement [h] Mümkün olacak surette, imkan dairesinde, kabil-i vech-ile.

Postage [ez] Postaya virme. Mektupları posta ile gönderme.

Postal, e [s] Postaya mensup, müteallik. **carte** – **e** Muhabere varakası. **colis** – Posta paketi. **boîte** – **e** Posta kutusu.

Postdate [es] Muahhar tarih. Hakiki tarihten muahhar olarak atılan tarih.

Postdater [fte] Muahhar tarih koymak. Muharrirata tarih-i sahihden soñraki tarihi koymak.

Postdiluvien, ne [s] Bade't-tufan. Tufandan muahhar.

Poste [es] Konak, menzil. (mec) Sefahat, su-i istimal. Postahane, posta. Posta Tatarı, posta arabası. Posta idaresi. – **restante** Postahaneden bi'l-müracaa alınacak mektuplarıñ zarfları üzerine yazılan tabirdir. **direction générale des Postes, télégraphes et téléphones** Posta, Telgraf ve telefon müdiriyet-i umumisi. **bureau de** – Posta şubesi. Postahane. **timbre de** – Posta pulu.

Poste [es] Saçma.

Poste [ez] Karakol, posta, karakolhane, merkez. Nöbetçi, nokta. (bhr) Mürettebatıñ yatakhanesi, kamarası.

(mec) Memuriyet, makam, mansıp. – **d'alarme** Teyakkuz merkezi, postası. – **de police** Polis mevki, merkezi. Karakolu. – **de secours** Mecruhine muavenet-i mevki. İmdat postası.

Poster [fte] Karakola götürmek. Posta itmek. Karakolda hapsitmek. Bir mevki koymak, birleştirmek. **se** – Beray-ı tarassut veya nezaret bir mevkide durmak, yerleşmek.

Poster [fte] Postaya virmek.

Postérieur, e [s] Muahhar. Soñradan gelen, soñradan vaki olan. Arkada bulunan, halefi. (ez) (laubaliyane) Kıç.

Postérieurement [h] Muahhar olarak, muahharan, soñra.

Postérieur [s-z³⁶³] (**à**) Eserden müessire vasıl olan istidale denir. Netayicine, akıbetine göre, akıbeten. (fls) Atı : **argument** – Delil-i ati. (ez) **I'** – Usul-i ticariye.

Postériorité [es] Muahhariyet, la-hakkiyet.

Postérité [es] Nesil, zürriyet, ahfat. Nesl-i ati. Ahlaf.

Postface [es] Hatime. Kitabıñ soñundaki ifade-i meram.

Posthite [es] (t) İltihab-ı gulfe.

Posthume veya **Postume** [es] Pederiniñ vefatından soñra tevellüt iden. Müellifiñ vefatından soñra neşr idilen.

Postiche [s] İreti, takma, yapma. Lüzumlu olmayan, soñradan ilave idilen. (mec) Sahte, masnu. (ez) Takma saç. (argo) Yalan, martaval. (es) Şarlatanlık, şarlatanca ilan.

³⁶³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Posticheur, se [e] Takma saç yapan, satan (argo) Aldatıcı.

Postier [ez] Posta beygiri.

Postier, ère [e] Posta memuru, memuresi.

Postille [es] Tevratın harfiyen tefsiri.

Postillon [ez] Sürücü, posta tatarı. Koşum beygiriniñ eñ öñdekilerinden birine binen. (laubaliyane) Lakırdı söylerken ağızdan saçılan tükürük.

Postillonner [fl] Posta sürücülüğü, tatarlık itmek. (laubaliyane) Tükürük saçmak.

Postliminie veya **Postliminium** [ez] (hk) İşgal esnasında düşman hakimiyet ve idaresinden münbais efal ve icraatın keenlemyekün ad idilmesi, feshi.

Postoculaire [s] Gözleriñ arka tarafında kain.

Postopératoire [s] Bade'l-ameliyat yapılan, husule gelen.

Postoral, e [s] Ağızın arka tarafında kain.

Postposer [fl] Az ehemmiyet, kıymet virmek.

Postpositif, ve [s] Bir kelimededen soñra konulan (edat)

Postscolaire [s] Mektep tahsilini ikmalden soñra vaki olan.

Post-scriptum [ez³⁶⁴] (**tom**) (ez) Haşiyeye, hamış. Zeyl. (muhaffefi : **P.S.**)

Postulant, e [e-s] Talip. Bir manastıra kabul idilmesini isteyen adam.

Postulat [ez] Bir mevzua. Bir çömezlikten mukaddem zaman.

Postulateur, trice [e-s] Musırrane talep iden.

Postulation [es] Musırrane talep ve iddia. Israr. Muhakemede tarafeyn-i muhasımından birine vekalet.

Postuler [fte] Musırrane talep itmek. (fl) Muhakemede birine vekaleten bulunmak.

Posture [es] Tavır, vaziyet. Duruş. (mec) Hal ve mevki. **être en – de** Bir hal-i mevkide bulunmak.

Pot [ez] Kap, çanak, tencere, çömlek, güveç. Saksı. (şairane) Şişe, sürahi, içki kabı. – **de – chambre** Oturak. 31x40 santimetre kıtasında kağıt. Bilye atmak için yerde kazılan çukur. Camcı potası. – **à fleurs** Çiçek saksısı. – **à eau** Su kabı. – **de** Dolu. – **d'eau** Su dolu. – **sans anses** Kavgacı, titiz adam. **payes les – s cassés** Zararı tazmin itmek. (mec) – **au noir** Karışık, muzlim, müzebzep hal. – **à tabac** Kısa boylu şişman adam. **à la fortune de** – Bila-teklif. – **pourri** Enva-i etten mürekkep yemek, türlü. (mec) Muhtelif makamattan karışık olarak bestelenmiş şarkı. Muhtelif asardan mürekkep eser-i edebî.

Potabilité [es] Kabiliyet-i şürb. İçilebilme.

Potable [s] Kabil-i şürb, içilebilir. (mec) Erimiş, mayı.

Potache [ez] (laubaliyane) Mektepli, lise şakirdi.

Potage [ez] Çorba, tirit.

Potager [ez] Yemiş ve sebze bostanı, bahçesi.

³⁶⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Potager, ère [s] Kabil-i ekl, yenilenebilir. Sebze ekilen, sebzeze mahsus.

Potailier [fl] Sık sık içki içmek. Ayyaşlık itmek.

Potard [ez] (amiyane) Eczacı.

Potasse [es] (k) Potas. – **caustique** Potas kavi, maiyet-i postasyum.

Potassé [s] Potaslı, potası havi.

Potasser [fl] (argo) Çalışmak, mütalaa itmek. Sabırsızlanmak.

Potasseur [ez] (argo) Çok çalışkan şakirt.

Potassié, e [s] Potasyumu havi.

Potassique [s] Potasyum müştakkatına denir.

Potassium [ez] (mima) Potasyum.

Pot-au-feu [ez] Sığır eti haşlaması. Haşlama yapılacak. Sığır veya koyun eti. (laubaliyane) Aile mesaili. Mesail-i beytiye. Adi şeyler.

Pot-bouille [es] (amiyane) Evde her zaman yenilen yemek. Karışık işleriñ neticesi. **faire – avec quelqu'un** Bir-ile ile teşkil itmiş gibi yaşamak.

Pot-de-vin [ez] Bahşiş. Rüşvet.

Pot-de-vinier [ez] Bahşiş, rüşvet isteyen, alan kimse.

Pot [s-es] Kalın, şişkin, kocaman (el).

Poteau [ez] Direk. (at yarışı) Atlarıñ yarışa başladıkları veya eñ soñ vasıl oldukları nokta. – **indicateur** Yol gösteren bir levhayı hamil direk. – **télégraphique** Telgraf direği. (argo) Sadık arkadaş, çete reisi, hempa. (amiyane) Kalın ve biçimsiz bacak.

Potée [es] Bir tencere, çanak dolusu. (laubaliyane) Külli miktar, bir sürü. Dövmeci kalıpları yapmak için özlü toprak, beygir gübresi ve fitık mahluti. – **d'étain** Hamz-ı rassas.

Potelé, e [s] Tombul. **main – e** Tombul el. (ez) Tombulluk.

Potelet [ez] Küçük direk, sırık.

Potence [es] Darağacı. Asma, salb. (mec) **gibier de** – Asılmaya layık adam. İnsanlarıñ ve hayvanlarıñ boyunu ölçmeye mahsus ölçü. Bir şey asmaya mahsus sehpa. **en** – Gönyevari.

Potentat [ez] Hükümdar-ı mutlak. (mec) Kendine büyük bir nüfuz süsünü viren adam.

Potentialité [es] Bi'l-kuvve mevcudiyet.

Potentiél, le [s] (fls) Bi'l-kuvve mevcut. İktidar-ı kamin. (makine) **énergie** – Kudret-i mekniye. (t) Muayyen bir zaman soñunda tesirini icra iden. **cautère – le** Kavi-i bati. (s) İktidari. (ez) (elektr) Kuvve-i faile, mıtmar.

Potentiellement [h] Bi'l-kuvve.

Potentille [es] (nb) Beş parmak otu.

Potentiomètre [ez] (elektr) Kuvve-i faile, kudret-i elektrikiye farkını ölçmeye mahsus alet.

Poterie [es] Çanak, çömlek, toprak evani. Çömlekçilik. Toprak evani yapılan mahal. Künk. Madeni evani.

Poterne [es] (istihka) Poterne, rah-ı mestur.

Potestatif, ve [s] Tarafeyn-i akidesinden biriniñ ihtiyarına mütevakıf olan : **condition – ve** Şart-ı ihtiyari.

Potiche [es] Çini, Çin ve Japon porseleni.

Potier [ez] Evani-i türabiye, çanak çömlek, evani-i madeniye yapıp satan adam. Çömlekçi.

Potin [ez] Bakır, kurşun ve kalaydan mürekkep muhtelif halitalara denir.

Potin [ez] (laubaliyane) Gürültü, yaygara. Çekiştirme, zem, fasıl, dedikodu.

Potinage [ez] Çekiştirme, zem itme; dedikodu yapma.

Potine [es] Küçük sardalya balığı.

Potiner [fl] (laubaliyane) Çekiştirmek, zem itmek, dedikodu yapmak.

Potiner, ère [e-s] Dedikoducu, zemmam, fassal.

Potion [es] Kaşık-la içilen şuruplu ilaç.

Potiron [ez] Helvacı kabağı.

Potologie [es] Meşrubata dair kitap.

Potorou [ez] Sıçan kanguru denilen hayvan.

Potron-jaquet veya **Potron-minet** [ez] **dès le** – Ale'l-seher, gün doğarken.

Pott [ez] (**mal de**) (t) Da-i pot.

Pottigue [s] Da-i pota müptela; mensup.

Pou [ez] Bit, kehle.

Pouacre [e-s] Pis, mendebur, murdar, iğrenç.

Pouacrerie [es] Pislilik, murdarlık. (mec) Hasislik.

Pouah [hd] İkrâh, nefret beyan ider : Öf! Puf! Yuh!

Pouce [ez] Eliñ, ayağıñ baş parmağı, ibham. (mecazi ve laubaliyane) **et le** – Daha fazlasını, daha çok. **donner le coup de** – Boğmak, öldürmek, ikmal

itmek. Kademiñ on ikide biri : (0,027) den ibaret ölçü : parmak (mec) Gayet cüzi miktar.

Poucettes [es-cm] Bir mahbusuñ baş parmaklarına takılan kilitli demir veya ip veya hususi kelepçe.

Poucier [ez] Baş parmağı muhafaza için takılan maden veya meşin parçası.

Poud [ez] Rusya'da 16,38 kilo sıklığında brozn : pod.

Pouding veya **Poudingue** [ez] Kuru üzüm, un vesaire ile yapılan bir nev tatlı, puding. Bir çimento ile kaynamış küçük taşlardan müteşekkil kaya.

Poudre [es] Toz, gubar. (sayde) Süfuf, meshuk rig. (tuvalet) Pudra. Barut. – **de chasse** Av barutu. – **à canon** Top barutu. – **de perlimpinpin** Şarlatan mütetabbipleriñ sattıkları faydası olmayan ilaç. **faire mordre la** – Öldürmek. Yıkmak. **prendre la** – **escampette** Kaçmak, sıvışmak. **jeter de la** – **aux yeux** Aldatmak, inandırmak. **mettre, réduire en** Kırmak, tamam-ile. Harap itmek. – **mettre le feu aux** – s Nizai, kini tahrik itmek. **être la** – Pek sert olmak. – **sans fumée** Dumansız barut. – **noire** Siyah barut.

Poudrederizé, e veya **Poudrerizé, e** [s] Prinç pudrası ile mestur.

Poudrement [ez] Pudralama.

Poudrer [fte] Pudralamak. Pudra sürmek. (fl) Tozu dumana katmak, tozlandırmak.

Poudrerie [es] Baruthane. Barut fabrikası.

Poudrette [es] İnce toz. Gübre makamında kullanılan toz halinde insan pisliği.

Poudreux, se [s] Tozlu.

Poudrier [ez] Barutçu. Rigdan.

Poudrière [es] Barut mayarası. Barut kutusu. Barutluk.

Poudroiement [ez] Tozlanma.

Poudroyant, e [s] Tozlayan.

Poudroyer [fl] Tozlanmak. Toz-la mestur olmak. (fl) Toz-la setr itmek. Doldurmak.

Pouf [hd] Puf! Pat! Güm. (bir sukut veya infilak gürültüsünü tasvir ider)

Pouf [ez] Alçak, geniş iskemle. Aldatıcı, debdebeli ilan. **faire un** – Borcunu virmemek.

Pouffer [fl] – **de rire** Kahkaha ile gülmek.

Pouh [hd] İstihkar, nefret, lakaydı beyan ider : Püh! Adam sende! Eh!

Pouillard [ez] Keklik, sülün yavrusu.

Pouille [es] Küfür-le karışık tekdir. (yalnız cemi müstameldir)

Pouiller [fte] Bitlenmek. Bitleri ayıklamak. Hakaret, küfür itmek; sövmek.

Pouillerie [es] (amiyane) Soñ derece fakr u zaruret, sefalet. Hasislik. Pis mahal.

Pouilleux, se [s-e] Bitli. Sefil adam.

Pouillier [ez] Pis lokanta. Han.

Pouillot [ez] (hayv) Çalı bülbülü nevi.

Pouillotement [ez] Bi'l-hassa hayvanlarda bitleriñ sebebiyet virdiği hastalık.

Pouillaille [es] Bir kümeste bulunan tavuklar.

Poulailler [ez] Tavuk kümesi. Tavukçu.

Poulaillerie [es] Tavuk satılan mahal, tavuk pazarı. Tavukçu dükkanı.

Poulain [ez] Tay. Fıçıları mahzene veya bir kamyondan indirmek için yan yana konulan iki kalas. Yük kızağı. Frengi neticesinde kasıkta husule gelen hıyarcık. Velespit yarışı için idmançı tarafından hazırlanan genç derracesüvar.

Poulaine [es] (bhr) Geminiñ öñündeki sivri mahali, gemi kemanesi. Geminiñ baş tarafında taifelere mahsus abdesthane.

Poulaitte [es] Tavuk gübresi.

Poularde [es] Semiz piliç.

Poule [es] Tavuk. Muhtelif tuyuruñ dişisi. – **d'inde** Dişi hindi. – **d'eau** Su kuşu. Angit. – **des bois** Çil. (laubaliyane) Bir genç kıza, bir kadına hitaben kullanılan meveddetkarane tabir. **cœur de --, -- mouillée** Korkak, kararsız adam. **cul de** – Somurtma. **avoir la chair de** – Korkudan titremek. (kumarda) Mizab. Oyuncular tarafından kullanılan paralarıñ mecmuayı.

Poulerie [es] Tavuk yetiştirilen bina : tavukhane.

Poulet [ez] Piliç. (laubaliyane) Cicim, şekerim, yavrum. (mec) Muhabbethame. Sevda mektubu; name, mektup. – **d'Inde** Hindi palazı. (mec) Ahmak saloz.

Pouletier [ez] Piliççi, tavukçu.

Poulette [es] Dişi piliç. (laubaliyane) Genç kız, genç kadın; yavrum, güzelim, cicim.

Pouliage [ez] Bir geminiñ makara takımları.

Pouliche [es] Dişi tay.

Poulichon [ez] Küçük tay.

Poulie [es] Makara. – **folle** Mihveri etrafında serbestçe dönen makara; fola makarası.

Poulier [fte] Yüğü makara ile kaldırmak.

Poulière [es] Kümes kapısında açılan delik.

Poulerie [es] Makara fabrikası.

Pouleur [ez] Makaracı. Makara yapan, satan.

Pouliot [ez] (nb) Nane cinsinden parpuz. Habak.

Pouliner [fl] (kısrak) Doğurmak.

Poulinière [s-e] (kısrak) Damızlık.

Poulot, te [e] (bir çocuğa vesaireye) Tonton, yumuk. Toraman. Tosun.

Poulpe [ez] Ahtapot.

Pouls [ez] (**pou**) Nabız. (mec) **tâter le – à quelqu'un** Biriniñ niyat ve makasını yoklamak, anlamaya çalışmak. **se tâter le** – Karar virmeden evvel kendi kuvvetini yoklamak.

Poumon [ez] Akciğer, rie. Gür ses.

Poupard, e [s-e] Tombul, şişman (çocuk) Şişman, tombul yanaklı (adam). (ez) Kundaktaki çocuk, bebek. (argo) Sirkat.

Poupart [ez] (hayv) Pagorya.

Poupe [es] Geminiñ kıçı. Pupa. **avoir le vent en** – (mec) Mazhar-ı teveccüh olmak. Zengin olmak üzere bulunmak.

Poupée [es] Kukla, bebek modistre ve terzi mankeni. Turna yavrusu pençesi. Turna tablası mesnedi. (laubaliyane) Sargı. Aşı bağı. Süslü züppe. Fahişe.

Poupelin [ez] Küçük bebek. Henüz meme emen çocuk. Kızartılmış yağlı ekmek.

Poupin, e [s] Ter u taze, süslü. (ez) **faire le** – İbraz-ı nezaket itmek.

Poupiner [fte] Çocuk gibi süslenmek.

Poupon, ne [e] Bebek. Tombul yüzlü küçük erkek veya kız çocuk.

Pouponner [fl] (laubaliyane) Gebe kalmak.

Pouponnière [es] Eytamhanede küçük çocuklara mahsus salon.

Poupoule [es] (laubaliyane) Tombulum, güzelim, bebeğim.

Pour [hd] İçin yerine, bedel, ait, mahsus. Lehinde. Hürmeten. Riayeten. He, ye, müteveccihen. Beray. Li-ecli, maksat-ile, zamanında. Karşı, hakkında. Nazaran, nisbeten, göre. Gibi. Tarihinde, tarih-ile. (laubaliyane) Müteheyyi, dolayı, sebab-ile. İle, mukabilinde, karşı. – **moi** Baña kalırsa, baña gelince. – **lors** O vakit, o halde. – **peu que** Velev cüzi olsun. (ez) Lehinde bulunmuş, leh. **le – et le contre** Leh ve aleyh, fayda ve mahzur.

Pourboire [ez] Bahşiş.

Pourceau [ez] Domuz. (mec) – **d'épiculture** Zevk ve sefahate dalmış adam.

Pour-cent [ez] Yüzde. Yüzde hesab-ile miktar faizi, komisyon, delaliye. Yüzde nisbeti.

Pourcentage [ez] Yüzde miktarı, yüzde hesab-ile faiz, komisyon miktarı. Yüzdelik.

Pourchas [ez] Takip, taharri.

Pourchasse [es] Şiddet-le arama, takip itme.

Pourchasser [fte] Şiddet-le takip itmek, taharri itmek. Musırrane surette ardına düşmek.

Pour-compte veya **Pour-compte** [ez] Adi malı, mürsiliñ hesabına olarak satılmak üzere alma şartı.

Pourfendeur [ez] Kılıç-la bir vuruşta ikiye biçen. (müstehziyane) Farfara, kabadayı.

Pourfendre [fte] Kılıç-la bir vuruşta ikiye bölmek, biçmek.

Pourlécher [fte] (laubaliyane) Etrafını yalamak. **se** – Dudaklarını yalamak.

Pourparler [ez] Müzakere, mükaleme. (bi'l-hassa cemi müstameldir) **entrer en – s** Müzakerata girişmek. **être en – s** Derdest müzakere olmak.

Pourparleur [ez] Müzakere. Mükaleme memuru.

Pourpier [ez] (nb) Semizotu.

Pourpoint [ez] Mintan, cepken. (laubaliyane) **moule du** – Vücut.

Pourpre [es] Erguvan boya. Erguvan renkli kumaş. (şairane) Kırmızı, kırmızılık. Kan. (mec) Hükümdarlık. – **romaine** Kardinallik. (ez) Koyu kırmızı. Erguvani renk. Kırmızılık. (hayv) Bir nev helezon. (t) Daü'l-firfir. (s) Koyu kırmızı, kıpıkırmızı.

Pourpré, e [s] Erguvani. **fièvre – e** Humma-yı firfiri.

Pourpris [ez] Mesken, av. (eskidir) **les célestes** – Semavat.

Pourprure [es] Erguvan boyası.

Pourquoi [h-hr] Niçin, ne sebeb-ile, ne sebebe mebni, neye. **c'est** – Bundan dolayı, bu sebebe mebni, bunuñ için, buña binaen. (ez) Sebep, mucip. Sual.

Pourri, e [s] Çürümüş, bozulmuş, mütefessih, çürük. (mec) Mülevves, müterreddi, ahlaksız. **temps** – Ratip ve muzıru'l-sıhha hava. **planche – e** Kendisine itimat idilemeyen adam. (ez) Çürük.

Pourridié [ez] Üzüm kütüklerine arız olan bir nev hastalık.

Pourrir [fl] Çürümek. (mec) Tefessüh itmek. Bozulmak. Baştan çıkmak. Ahlakı bozulmak. (ft) Çürütmek. Ahlakı ifsat itmek. Tağyir itmek, bozmak.

Pourrissable [s] Kabil-i tefessüh, çürüyebilir, bozulabilir.

Pourrissage [ez] Kağıt imali için paçavralarıñ suda çürümesi. Çini hamurlarını ratip bir mahalde muhafaza itme.

Pourrissant, e [s] Çürüten.

Pourrissoir [ez] Kağıt imaline mahsus paçavralarıñ çürütüldükleri mahal.

Pourriture [es] Çürüme, tefessüh, bozulma. Çürük. (mec) Terreddi, müsavi-i ahlak.

Poursuite [es] Takip, kovalama. (mec) Musırrane talep. Say, çalışma. Peşine düşme. İkame-i dava. (cm) Takibat. – **judiciaires** Takibat-ı adliye, kanuniye.

Poursuivable [s] Kabil-i takip.

Poursuivant, e [s] Muakkip. Musırrane talep ve takip iden, Talep. Bir kadınıñ peşine düşen, dest-i izdivacı veya lütfunu talep iden. (e-s) (hk) Müddei, takibat-ı kanuniye icra ittiren.

Poursuivre [fte] Takip etmek. (mec) İstihale çalışmak. Musırrane, şiddet-le talep etmek. (başlanılmış olan şeye) Devam etmek. İkame-i dava etmek. (biriniñ aleyhine) Muazzep etmek, rahat bırakmak. – **une femme** Bir kadına, ilan-ı aşk etmek veya nail-i vassalı olmak için musallat olmak, sırnaşmak.

Pourtant [h] Maahaza, bunuñ-la beraber, böyle olmak-ile beraber.

Pourtour [ez] Etraf, muhit, çevre.

Pourtourner [fte] (bir şeyiñ) Çevresi, muhiti dahilinde bulunmak. Muhat bulunmak.

Pourvoi [ez] (hk) Temyiz-i dava. – **en grâce** Cezanıñ af veya tahkiki için hükümdara takdim idilen istida, af veya tahfif ceza istidası.

Pouvoir [fl] Emir virmek. Lazım olan şeyi tedarik etmek, temin etmek, ita etmek. Çaresaz olmak. Nasb etmek (asaleten). (ft) Kayırmak. Teçhiz etmek, tedarik etmek. Atisini temin etmek. Vaziyetini ıslah eylemek. (mec) Süslemek, tezyin etmek. **se** – İdinmek. Daha ali bir mahkemeye müracaat etmek. – **en cassation** Temyiz-i dava etmek.

Pourvoirie [es] Erzak ve levazımat ambarı. (az müstameldir)

Pourvoyant, e [s-e] Rezzak.

Pourvoyeur, se [e] Müteahhit. Vekilharç. Cephane taşıyan topçu neferi.

Pourvu que [hr] Şu şartla ki, bi-şart an ki, elverir ki.

Pouset [ez] Kırmızı boyası.

Poussa veya **Poussah** [ez] Hacıyatmaz. (mec) Biçimsiz şişman adam.

Pousse [es] Filizlenme, sürme, çıkma. Filizi sürgün. – **des dents** Dişleriñ sürmesi. (baytar) Beygirleriñ solugan hastalığı.

Pousse [es] Ufalanmış, toz haline getirilmiş zahire. Bazı hububata karıştırılan toz.

Pousse-café [ez] (amiyane) Kahveden soñra içilen bir kadeh içki.

Pousse-cailloux [ez] (laubaliyane) Piyade neferi.

Poussée [es] İtme, kakma, atış, kakış. (mima) Bel virme, tazyik. Kuvve-i dafia. (t) İndifa. (mec) Hız, savlet, hamle.

Pousse-pied [ez] Bir nev sedef.

Pousse-pousse [ez] Aksa-yı şarkta, bir adam tarafından çekilen veya itilen hafif araba. Küçük reklam arabası. Küçük çocuk arabası.

Pousser [fte] İtmek, kakmak. Devretmek. İlerletmek, ileri götürmek. Tevsi etmek. İndirmek, vurmak. Hücum etmek. Sıkıştırmak. Virmek. Husule getirmek. (mec) Tahrik, teşvik etmek; sürmek, ikad etmek, gayret virmek. Tergib etmek, terakki ittirmek. Temdit etmek. İleri vardırarak, azıtmak. – **à bout** Hiddetlendirmek, izap etmek. – **des soupirs** İñlemek, ah u enin etmek. – **des cris** Feryat etmek. (fl) Bitmek, artmak, çıkmak, sürmek. Gitmek. – **à la roue** Yardım etmek. – **au noir** Fenaya haml etmek, fena görmek, bedbinane telakki etmek. **se** – İlerlemek, terakki etmek, yetişmek.

Poussette [es] Küçük çocuk arabası.

Poussier [ez] Kömür tozu. Toz. (amiyane) Fena yatak.

Poussière [es] Toz, gubar. (şairane) Adem, hiçi. Sefalet. **réduire en** – Hak ile yeksan itmek. **mordre la** – Bir muharebede maktul olmak.

Poussierreux, se [s] Toza müşabih. Tozla mestur, dolu; tozlu.

Poussif, ve [s-e] Solugan hastalığına müptela (beygir). Nefes darlığına müptela adam. (mec) Kudret-i ilhamiyesi az olan.

Poussin [ez] Cıvciv. (mec) Küçük çocuk.

Poussinée [es] Cıvciv yavrusu.

Poussinière [es] Cıvciv kafesi. (hey) Beyne'l-avam süreyya-i cümle-i kevkebiyesiniñ ismi.

Pousoir [ez] Bir elektrik zilini çalmak, bir makineyi tahrik etmek ve ilh için üstüne basılan düğme.

Poutrage ve Poutraison [es] Hatıllar, taban direkleri koyma.

Poutre [es] Hatıl, döşeme taban direği, kiriş. İki başlı (T) şeklinde kalın demir çubuk.

Poutrelle [es] Küçük kiriş. Putrel.

Pouture [es] Hububatıñ semirtilmesi, besi.

Pouvoir [fte] Muktedir olmak, yapabilme, iktidarı olmak müsadesini haiz olmak. **n'en – plus** (yorgunluktan, harareten vesaireden) Bitap kalmak, takati olmamak. **on ne peut plus** Soñ derece, begayet. **je n'en puis mais** Elimden gelmez. **puissiez – vous réussir!** İnşallah muvaffak olursuñuz! (fiil-i gayr-i şahsi) Mümkün olmak, olabilmek. **se --** Mümkün olmak.

Pouvoir [ez] İktidar, kuvvet, kudret, miknet. Nüfuz. Salahiyet. Mevki-i iktidar. İtibar. Vekalet, mezuniyet. – **légistatif** Kuvve-i teşriye. – **exécutif** Kuvve-i icraiye. – **judiciaire** Kuvve-i adliye. – **temporel** Hükümet-i mülkiye. – **spirituel** Hükümet, kuvve-i ruhaniye. (mec) Nüfuz. **être au** – Mevki-i iktidarda bulunmak. **pleins – s** Salahiyet-i kamile. **fondé de** – Vekil, murahhas. (fiz) Hassa. (cm) Vazife-i memuriyet, salahiyet, hakk-ı kaza. **excès de** – Hudut salahiyeti, salahiyet-i kazaiyeyi tecavüz.

Pouzzolane [es] Kırmızımsı bürkani toprak.

P.P.C. « beray-ı veda » manasına olan **pour prendre congé** cümlesiniñ muhaffefidir.

P.Q. [hy] Terbi-i evvel. (muhaffefidir)

Pragmatique [s] Şiani. (as) Emirnamei nizamname.

Pragmatisme [ez] Şinaiye.

Prairial [ez] Fransa'da ilk cumhuriyet senesiniñ dokuzuncu ayı. (20 mayıs : 18 haziran)

Prairie [es] Çayır, çimenzar.

Pralinage [ez] Badem şekeri imali.

Praline [es] Badem şekeri.

Praliner [fte] Şeker-le kavurmak.

Prase [ez] (maa) Yeşil akik.

Prasin [s-ez] Açık yeşil.

Praticapilité [es] Kabiliyet-i tatbik. Kabiliyet-i imal. Kabiliyet-i mürur. İşlenebilir, kullanılabilir.

Praticaple [s] Kabil-i istimal, kabil-i mürur. Kabil-i tatbik. (mec) Geçinilebilir, uysal, söz añlar, kabil-i

ünsiyet. Kullanışlı. (ez s) Tiyatroda hakiki olarak mevcut dekorlara denir.

Praticien, ne [e] Kanunuñ gavamız ve ameli cihazlarına vukuf-ı tamme sahibi olan avukat, hakim-i tecrübe ve mamulat sahibi adam. İcra-yı sanat iden tabip. (heykeltıraşlık) Eseri, üstadı tarafından itmam idilebilecek bir hale koyan işçi.

Praticulture [es] Çayır ziraati.

Pratiquant, e [s] Ahkam-ı diniye ile amil olan. (e) Dindar.

Pratique [es] Bir fen veya sanat kavaidiniñ tatbiki. Tatbikat, ameliyat. İcra, tatbik, ifa. **mettre en** – Mevki-i icraya, tatbik koymak. Tarz-ı hareket, adet. Tecrübe, itiyat, müdavemet, maharet, meleke, mümarese. Müşteri. (amiyane) Çapkın, külhanbeyi. Mahakim ve umur-ı adliye selikası; muamelat-ı adliye. (bhr) Pratika. (cm) Menasik. Kukla oynatanlarıñ sesleri taklit için ağızlarına aldıkları teneke düdük.

Pratique [s] Ameli. İstifadeli. İstifadesini bilir.

Pratiquement [h] Ameli, istifadeli bir surette. Ameli olarak, bi'l-amel.

Pratiquer [fte] Mevki-i fiile koymak. İcra etmek. İşlemek. Yapmak, açmak. (mec) Müdavemet etmek. Münasebette bulunmak. İcra-yı sanat etmek. – **la médecine** İcra-yı tababet etmek. Celp etmek, kazanmak.

Pravaz (sering de) Vücuda ilaç şırınga itmeye mahsus küçük cam şırınga : pravaz şırıngası.

Pré [ez] Çayır, çimen. Düello mahali. **aller sur le** – Düello etmek. (argo) Zindan.

Préachat [ez] Henüz satılığa çıkarılmadan evvel satın alma. Mal-ı mebiyi tesellümden evvel parasını virme.

Préacheter [fte] Henüz satılığa çıkarılmadan evvel satın almak. Bir malı kablü'l-tesellüm parasını virmek.

Préadamisme [ez] Hazret-i Adem'iñ ilk halk idilen adam olmadığı akidesi.

Préadamite [s] Kablü'l-adem. Hazret-i Adem'den evvel olan.

Préalable [s] Evvel emirde yapılacak, söylenecek düşünülecek şey. Evvel-i mukaddem. **question** – İlk evvel tezekkür idilecek madde. **au** – Evvel emirde, evvel bi'l-evvel. Eñ evvel. **avis** – İbtida vuku bulan ihbar, ihtar.

Préalablement [h] Evvel emirde, ibtida-i emirde, bidayet.

Préaléguer [fte] Evvela zikir ve beyan, dermiyan etmek.

Préambule [ez] Mukaddeme, dibace. Tatvil-i makal, beyhude söz.

Préapiciale, e [s] Tepeniñ, reisiñ yakınında bulunan.

Préau [ez] Manastır avlusu. Hapishane avlusu. (mektepe) Üstü örtülü teneffüs mahali.

Préavertir [fte] Evvelce ihtar, ihbar etmek.

Préavis [ez] Evvelce vaki olan ihbar. Evvelce tebliğ idilen ihtarname. Mukaddem-i ihbarname.

Préavisier [fte] Mukaddem bir ihtarname ile ihbar etmek. (fl) Mukaddem bir ihbarname tebliğ etmek.

Prébende [es] Ruhbane, piskoposluk heyet-i ruhbaniyesine mahsus irat.

Prébendé, e [s] Muhassas iradı olan, böyle bir irattan müteneffi olan. (ez) Muhassas irad sahibi olan (rahip, piskopos).

Prébendier [s-ez] İrad-ı tahsis idilmiş olan. Kiliseden iaşe idilen. (ez) Muhassas irat sahibi.

Précaire [s] Kabil-i nez bir mezuniyet-i mahsusa ile icra idilen. Muvakkat, gayr-i müstakır, kararsız.

Précairement [h] Muvakkaten, gayr-i müstakır, kararsız bir surette. Bir müsaadeye müsteniden.

Précarité [es] Adem-i istikrar, kararsızlık, devamsızlık.

Précatif, ve [s] (hk) Recai, rica suretinde. İbadet suretinde.

Précation [es] Tarz, şekl-i ibadet.

Précaution [es] İhtiyat, basiret. Tedbir, ihtiraz, sakınma. **mesures de** – Tedabir-i ihtiyat.

Precautionner [fte] Tedabirli, ihtiyatlı davranmak. Muhafaza itmek. **se** – Tedabir-i ittihaz itmek. Sakınmak. Müdebbirane hareket itmek.

Précautionnement [h] İhtiyatlı, tedbirli bir surette. Müdebbirane, mütebassirane. İhtiyata riayet iderek.

Précautionneux, se [s] İhtiyatlı, müdebbir, mütebassır.

Précédemment [h] Evvelce, mükaddema, anifen.

Précédence [es] Tekaddüm, makdemiyet, evveliyet.

Précédent, e [s] Mukaddem, evvelce geçen. Evvelki, sabık, geçen, salif. (ez) Emsal, sabıka. **créer un** – Emsal olmak.

sans – Namesbuk, emsali geçmemiş olan. **mauvais** – Su-i emsal.

Précéder [fte] Takdim itmek, önünde, ilerisinde yürümek. Önünden gitmek. Evvelce sebk itmek. Geçmek. Makdem olmak, daha evvel vuku bulmak. (fl) Tévaffuk, tekaddüm eylemek.

Préceinte [es] (bhr) Geminiñ kuşak kaplaması. Çapa tahtası.

Précepte [ez] Kaide. Nizam. Akide. Tedris. Bir şeyiñ nasıl yapılacağını öğreten kavaid, destur. Talimat, vesaya, emir, hüküm.

Précepteur, trice [e] Mürebbi, muallim, mürşit, rehber.

Préceptif, ve [s] Ahkami.

Préceptoral, e [s] Mürebbiye, muallime, mürşide mahsus.

Préceptorat [ez] Mürebbiyelik, mürşitlik, muallimlik.

Préceptorial, e [s] Destur, kaide şeklinde. Bir destur ve kaideyi muhtevi.

Préceptoriser [fl] Mürebbiyelik itmek, malumatfuruşluk itmek. Allamelik taslamak. (ft) Malumatfuruşane bir surette bahs itmek.

Précession [es] (hey) – **des équinoxes** İtidaleyn noktalarının hareket-i riciyesi.

Prêche [ez] Protestan rahibiniñ vaazi. Protestan mabedi. Protestan mezhebi.

Prêcher [fte] Vaaz ve nasihat itmek. Telkin itmek. Bir şey hakkında uzun uzadıya irad-ı nutk itmek. Mevizeler-le irşat itmek. Teşvik ve tahrik itmek. (mec) Emirane ve musırrane tembih ve tavsiye itmek. (fl) – **d'exemple** Nümune-i imtisal olmak. – **dans le désert**

Nasayihine ehemmiyet virilmemek.
Diñleyen olmamak.

Prêcherie [es] Vaaz ve nasihat itmek.

Prêcheur, se [e-s] Tekdir ve tevbih iden.
(ez) Vaiz, nasih.

Précieuse [es] Yapma tavırlı, sahte vakar, nezakete zerafet düşkünü kadın.
Nazlı edalı kadın.

Précieusement [h] Kemal-i dikkat ve itina ile. Sahte bir naz ve eda ile. Büyük bir ihtimam ile.

Précieux, se [s] Kıymettar, zi-kıymet, giranbaha. Pahalı. **pierres – ses** Zi-kıymet taşlar. Gayet istifadeli, nafi; pek aziz. (mec) Sahte, taklit. Tasannulu. Gayr-i tabii. (mec) Kıymettar şey. Sahte, gayr-i tabii hal.

Préciosité [es] Caliyet, sahte hal ve tavır, nezaket taslama. Cali naz ve eda. Tasannulu üslup.

Précipice [ez] Uçurum, yar. (mec) Felaket, varta, harabiyet. Musibet. Mehleke.

Précipitable [s] (k) Kabil-i teressüb.

Précipitamment [h] Ale'l-acele. Derhal. Ale'l-fevr.

Précipitant [ez] (k) Miyar-ı teressüb, müressib.

Précipitation [es] Uçuruma atma. Acele, tehalük, istical. (k) Teressüb.

Précipité [ez] (k) Tortu.

Précipiter [fte] Yüksek yerden aşağı atmak. Tacil, tesri itmek. Yakınlaştırmak. Hal itmek. (k) Teressüb ittirmek. **se** – Kendini atmak. Hücum itmek. Teressüb itmek.

Préciput [ez] (**pu**) (hk) Bir kimseye, taksim idilecek mirastan bir kısmıñ kablü'l-taksim alması için virilen hak, müsaade.

Précis, e [s] Kati, muayyen. Doğru, sahit, tam. Vazih. (ez) Hülasa, mücmel, muhtasar, icmal. Muhtasar kitap.

Précisément [h] Tam, doğru olarak, kati ve muayyen bir surette. Bi-hak. Bilhassa.

Préciser [fte] Tasrih, tahsis itmek. Tayin itmek. Kati ve musarrah surette beyan itmek.

Précision [es] İhtisar, icaz. Sihat, doğruluk, vuzuh. Dikkat. Temyiz. **instruments de** – Alat-ı müdekkike, miyar-ı aletler. **avec** – Kemal-i vuzuh ile. – **de tir** Sihat-i endah.

Précité, e [s] Zikr-i sebkat iden, salifü'z-zikir. Salifü'l-beyan. Anifü'l-beyan.

Précoce [s] Vaktinden evvel olmuş, kemale ermiş. Turfanda. Vakitsiz gelen. Hasıl olan. Havas-ı akliyesi, zekası vaktinden evvel neşv ü nema bulmuş (çocuk).

Précocement [h] Mevsimsiz vakitsiz olarak; vaktinden evvel, irkenden, turfanda olarak. (az müstameldir)

Précocité [es] Vaktinden evvel yetişme. Turfandalık. Mevsimsizlik. Vücuduñ sene-i nisbet-le fazla büyümesi (çocuk).

Précomptage [ez] Bir ormanda, hukuken sahib-i istimale ait ağaç miktar-ile cinsi takdir itme.

Précompte [ez] Beray-ı tenzil evvelce yapılan hesap.

Précompter [fte] Evvelce saymak. Hesap itmek.

Préconception [es] Evvelce zihinde peyda idilen fikir. Hurafat, itikad-ı batıl.

Préconcevoir [fte] Bir şey hakkında kablü't-tetkik bir fikir peyda itmek.

Préconçu, e [s] Bila-tetkik zihinde tahassul-i takarrür itmiş.

Préconiser [fte] İfrat-la methitmek. Hükümet-i mülkiye tarafından tayin idilen bir piskoposuñ memuriyetini tasdik itmek.

Préconiseur veya **Préconisateur** [ez] Senahan. Meddah.

Précordial, e [s] Nahiye-i kalbe müteallik. Mücavirü'l-kalb.

Précurseur [s-ez] Mübeşşir, mulin. (ez) Müjdeci.

Prédécédé, e [s] Birinden evvel vefat itmiş.

Prédécéder [fl] Birinden evvel vefat itmek. (az müstemeldir)

Prédécesseur [ez] Selef.

Prédénommé, e [s-e] Evvelce, balada ismi sebk iden.

Prédestinateur [es] Takdir, tahsis iden.

Prédestination [es] Kaza ve kader, takdir-i ilahi.

Prédestinationisme [ez] Kadriye.

Prédestiné, e [s-e] Saadet-i sermediyeyi, nailiyeti nailiyeti mine'l-ezel miktar olan. Evvelce tayin ve tahsis idilmiş, ihzar olunmuş. Muhassas.

Prédestiner [fte] İle'l-ebet saadet veya lanete mazhariyetini takdir itmek. Tayin, tespit itmek. Karar virmek. Hazırlamak. Evvelce tahsis itmek.

Prédétermination [es] Takdir-i ilahi, ezeli.

Prédéterminer [fte] (cenab-ı hak hakkında) Efal-i beşeriyeyi mine'l-ezel takdir ve tayin itmek.

Prédial, e [s] (hk) Mirasa müteallik.

Prédicable [s] Bir diğereine kabil-i tatbik.

Prédicament [ez] (fls) Makule.

Prédicant [ez] Protestan vaizi.

Prédicat [ez] (fls) Mahmul. (mn) Bir cümleñ, bir hükmüñ mesnedi; arz, mesnet, haber.

Prédicateur, trice [e] Vaiz, hatip. Naşir-i din.

Prédicatif, ve [s] İsnadı, mesnedi, mahmuli.

Prédication [es] Vaaz ve nasihat; hitabet.

Prédiction [es] Gayipten haber virmek; kehanet, keşf, evvelce haber virilmiş şey.

Prédigestion [es] Hazma takaddüm ve unu ihzar iden malumatıñ heyet-i umumiyesi. Mukaddemü'l-hazm.

Prédilection [es] Muhabbette tercih, rüchan. Niam-ı mahsusa-i ilahiyeye nailiyet. **de** – Diğelerine tercihen.

Prédire [fte] Vukua gelecek şeyi evvelce virmek. Hesap, keramet, tefeül ile atiyen vukubulacak şeyler söylemek. Kehanet göstermek.

Prédiseur, se [e] Gayipten haber viren, keramet gösteren kimse.

Prédisposant, e [s] (t) Müheyyi, bir hastalığa istidat husule getiren.

Prédisposer [fte] Evvelce hazırlamak, tehiye itmek.

Prédisposition [es] İstidat, meyl, kabiliyet-i tabiiye. (t) Bir hastalığa istidadı olma.

Prédominance [es] Hakimiyet, galebe. Kesret, ekseriyet. Çokluk.

Prédominant, e [s] Hakim bulunan ; galip, ekser, ağleb.

Prédominer [fs-l] Daha fazla kuvvetli olmak. Hakim olmak, galip gelmek.

Prééminence [es] Rütbe, mevki, hukuk-ı itibar-ile takaddüm, tefavvuk, menafi.

Prééminent, e [s] Her şeye faik, takaddüm ve tefavvuk iden. İkdam.

Préemption [es] Bütün kimselerden evvel satın alma hakkı. Şüfa, hakk-ı şüfa.

Préétabli, e [s] Ezeli. Evvelce. Mukadder. **harmonie – e** Ahenk-i ezeli.

Préétablir [fte] Evvelce tesis etmek, kararlaştırmak. İspat etmek, tayin etmek.

Préexcellence [es] Her şeye tefavvuk, rüchaniyet.

Préexistant, e [s] Evvelce mevcut olan, kadim, ikdam, mukaddem. Ezeli mevcut.

Préexistence [es] Mevcudiyet-i evvel. İkdamiyet. Kıdemü'l-vücut, mevcudiyet-i ezeliye.

Préexister [fl] Mevcut bulunmak, evvel-i mevcut olmak. Ezeli mevcut olmak.

Préface [es] Mukaddime. Dibace.

Préfacier [fte] Mukaddime yapmak. (bir kitaba) Mukaddime yazmak.

Préfacier [ez] Mukaddime yazan, mukaddime yazmakta büyük bir iktidar ve melekesi olan muharrir.

Préfectoral, e [s] Vali, şehir emini, polis müdir-i umumisi gibi bir memura ait, müteallik; böyle bir memurdan sadır olan.

Préfecture [es] Vilayet, valilik, mutasarrıflık, sancak hükümet konağı. – **de la ville** Şehir emaneti. – **de police** Polis müdüriyet-i umumisi.

Préférable [s] Şayan-ı tercih. Müreccah, evelli, yek.

Préférablement [h] Tercihen.

Préféré, e [s-e] Diğerlerine tercih idilen, diğerlerinden daha çok sevilen.

Préférence [es] Tercih, rüchan. **de** – Tercihen. (cm) İltifat, teveccühat-ı mahsus; muhabbet-i mahsusasa. **droit de** – Hakk-ı rüchan.

Préférer [fte] Tercih etmek. Fazla iltifat ve teveccüh göstermek. Kabul etmek. Daha ziyade takdir etmek.

Préfet [ez] Vali, mutasarrıf. – **de police** Polis müdir-i umumisi. – **de la ville** Şehir emaneti.

Préfinir [fte] Müddet-i tespit, tayin etmek; vade, mühlet kesmek.

Préfix, e [s] (**kse**) Evvelden tayin edilmiş. Muayyen, mukarrer.

Préfixe [ez s] Kelimatın evveline dahil olan edatlar. Lahika-i evveliye.

Préfixer [fte] Evvelce tayin etmek. Takarrür ittirmek, tespit etmek.

Préfixion [es] (hk) Bir mühlet tayini. Mühlet-i muayene.

Préflouraison veya **Préfloraison** [es] (nb) Çiçeğin açılmazdan evvelki hali. Mukaddem-i tezehhür.

Préfoliation veya **Préfoliation** [es] (nb) Mukaddem-i teverruk.

Préformation [es] Tekvin ve tekevvün-i evvel.

Préformer [fte] Evvelce mevad-ı hayatiyesi dahilinde halk itmek. Tekvin itmek.

Pré-gazon [ez] Suni çayır.

Pregnant, e [s] Bir tenasül, tevlit tohumunu hamil olan.

Prégustation [es] Çaşnısına bakma.

Préhensile veya **Préhenseur** [s z] Mütenavil. Yakalayıp alan.

Préhension [es] Tutma. Yakalama. Tenavül.

Préhistoire [es] Kable't-tarih, ezmine-i tarihiyeden mukaddem bulunan edvarda yapılan şeyleriñ heyet-i mecmuası.

Préhistorique [s] Kable't-tarih.

Préjudice [ez] Zıyan, zarar. Hasar. Haksızlık, gaddar, mağduriyet. **sans – de** Haleldar itmeksizin, mağduriyetine sebebiyet virmeksizin. **porter** – Izrar itmek, haleldar itmek.

Préjudiciable [s] Halel getiren, muhil, muzır. Mağduriyeti mucib olan.

Préjudicial, e [s] (yalñız cemi müstameldir) (hk) Temyiz harcı.

Préjudicié, e [s] (banka) Geç virildiği için tediye idileceği mahale yevm-i tediyyeden soñra vasıl olan poliçeye denir.

Préjudiciel, le [s] (hk) **question** – Mesele-i mütekaddime.

Préjudicier [fl] Izrar itmek. Mağdur itmek, haleldar itmek.

Préjugé [ez] (hk) Müşabih bir davada evvelce virilen ve atiyen rüyet idilecek davalarda nümune ittihaz kılınan hüküm, karar; emsal. Hüküm virdiren hal. İtikad-ı batıl, vehim, fikr-i batıl, hurafe.

Préjugement [ez] Bila-tetkik virilen hüküm.

Préjuger [fte] Kable't-tahkik hüküm virmek. Kablü'l-hüküm, neticeyi ahsas idecek bir karar virmek.

Prélat [ez] Eşya, gemi üzerine örtülen büyük katranlı tente bezi, muşamma örtü.

Prélasser [fte] Kurulmak, yan gelip oturmak.

Prélat [ez] Reis-i ruhani.

Prélater [fte] Muşamma, katranlı tente bezi ile örtmek.

Prélature [ez] Riyaset-i ruhaniye.

Prèle [es] (nb) Zemberek otu.

Prélegs [ez] Mirasıñ taksiminden evvel ifraz olunacak hisse.

Préleguer [fte] Mirasıñ taksiminden evvel bir veya birkaç hisse ifraz itmek.

Prélèvement [ez] Peşinen bila ifraz alma. Bir şeyiñ mecmundan bir miktarını alma. Bu suret-le alınan müfrez şey.

Prélever [fte] Bir küllden, bir şeyiñ mecmundan bervech-i peşin herhangi bir miktarını, kısmını almak. Peşinen bila-firaz ahz itmek.

Préliminaire [s] İbtidai. Esası izah iden mukaddemat kabilinden olan. (ez) Mukaddemat. – **de la paix** Mukaddemat-ı sulhiye.

Préliminairement [h] Evvel emirde; mukaddemat kabilinden olarak.

Prélire [fte] (taba) İlk tertip provasını okumak.

Prélombaire [s] (tşr) Kutnuñ kuddamında bulunan.

Prélude [ez] (mu) Taksim. Sesi, sazı akort itmek. (mec) Mukaddime. (t) Araz-ı ibtidaiye. Nişane, alamet.

Préluder [fl] İbtidar itmek, başlamak. (ses, çalgı) Akort itmek. Taksim itmek.

Prématuré, e [s] Vaktinden evvel kemale irişmek, olmuş, pişmiş. Turfanda. (mec) Vakitsiz; vaktinden evvel yaşlanmış. Yapılmış. Vaktinden evvel vuku gelen, zuhur iden. Nabehengam.

Prématurément [h] Vakt-i münasebetinden evvel, vakitsiz olarak mevsiminden evvel, nabehengam olarak.

Prématurité [es] Turfandalık. Vakt-i merhunundan evvel vukua gelme. Vakitsiz olarak zuhur itme.

Préméditation [es] Tasmim, tasavvur. Kast, taammüt.

Préméditer [fte] Kablü'l-icra devr ve diraz düşünerek karar virmek. Evvelden kararlaştırmak. Tasavvur ve tasmim itmek.

Prémentionné, e [s-e] Salüfü'z-zikr. Zikri sebk iden.

Prémices [es-cm] İlk mahsül, ilk yavru. (mec) İlk telifat. İlk asar. Başlangıç, ibtida.

Premier, ère [s] İlk, birinci, evvel. Eñ iyisi, eñ mükemmeli, eñ meşhuru. Baş, ser. **le – medecin** Ser-tabip. **le – secrétaire** Baş katip. Mübrem. Elzem. İmtihanda, müsabakada birinciliği kazanan. İbtidai. **matières – es** Mevad-ı ibtidaiye. (r) **nombre** – Ancak vahid-le

ve kendisi-le kabil-i taksim olan adet. **le – venu** Her kim olursa olsun. **au – jour** Yakında. (ez) Birinci kat. **en –** Birinci bulunan. Rütbesiniñ birinci derecesinde bulunan. (mahkeme) Birinci reis. (tiyatro) **jeunne** veya **jeune** -- . – **ère** Aşık, maşuka rolünü oynayan aktör veya aktris. (es) Bir piyesniñ ilk temsili. Birinci mevki. (es-cm) Eñ muhteşem, eñ pahalı mevki.

Premièrement [h] Evvela, eñ evvel, evvel emirde, birinci derecede.

Premier-né [ez] İlk doğan erkek evlat.

Premier-Paris [ez] Paris gazeteleriniñ baş makalesi.

Prémisse [es] Mukaddemat. Bir kaziyeniñ, kıyas-ı mantikiniñ mukaddematı; mukaddem ve talı.

Prémonitoire [s] (t) Araz-ı evveliye.

Prémosaîtique [h] Hazret-i Musa devrinden mukaddem.

Prémotion [es] İrade-i ilahiyeniñ, serbestisini ihlal itmeyecek derecede irade-i cüziye-i beşere-i tesiri. – **physique** Tahrik-i irade.

Prémourant [ez] (hk) İlk ölen, birinci olarak vefat iden.

Prémunir [fte] Tedabir-i ittihaz itmek. Tedbirli davranmak. **se –** Sakınmak, korunmak. Tedabir-i tahaffuziyede bulunmak.

Prenable [s] Kabil-i zabt. (mec) İğfal veya teshir olunabilir. Kazanılabilir.

Prenant, e [s] Tutan. Alan, ahz iden. Tutmaya, yakalamaya yarayan. **partie – e** Para alan kimse. **queue – e** Bazı hayvanlarıñ ağaç dallarına asılmalarını temin iden kuyruğu, zeneb-i müteleffif.

Prendre [fte] Tutmak, yakalamak. Zabt etmek. Çalmak. Hücum etmek. İltihak etmek. Almak. Bağteten yakalamak. Kabul etmek. Satın almak, götürmek. Yemek, içmek. İstimal etmek, yapmak. İstemek, talep etmek. İntihap etmek. Gitmek, takip etmek. İstihraç etmek. İrkab etmek. İltizam etmek. Sahabet etmek. Nazar ile bakmak. Yerine komak. – **le pas** Biriniñ öñünde yürümek. – **de haut** Azamet-le söz söylemek. Kendine mahsus bir tarz ifade, tarz-ı tefsir, tarz-ı hareketi olmak. **feu** – Ateş almak, alevlenmek. (mec) Canlanmak, gayrete gelmek. – **la mouche** Darılmak, gücenmek. – **le change** Aldanmak. **au mot** – Derhal kabul etmek. – **à coeur** Bir işe ehemmiyet virerek çalışmak; müteeesir, mükedder olmak. – **à partie** Birine hücum etmek. Mesuliyetini birine isnat etmek. – **à tâche** Cehd ve gayret etmek. – **terre** Karaya çıkmak. – **en considération** Nazar-ı itibara almak. – **fait et cause** Tavassut etmek. – **en pitié** Acımak. Merhamet etmek. **on ne m'y prendra plus** Artık aldanmayacağım. – **un parti** Bir karar virmek. – **le parti de** Biriniñ tarafını iltizam etmek. – **la liberté** Cesaret, ictisar etmek. – **l'engagement** Taahhüt etmek. – **l'essor** Terakki etmek. – **congé de** Veda etmek. (fl) Kökleşmek, tutunmak. Tutuşmak, yanmak. Donmak. Koyulaşmak. Zuhura gelmek. (mec) Muvaffak olmak. Rağbet görmek. Tesir etmek. **se** – Takılmak, ilişmek. Donmak. Pıhtılaşmak. **se** – **à pleurer** Ağlamaya başlamak. **s'y** – **bien** Becerikli, maharetli olmak. İzhar-ı liyakat etmek. **s'y** – **mal** Becerememek. Aciz kalmak. **s'en** – **à quelqu'un d'une chose** Bir şeyiñ mesuliyetini başkasına atmak. **se** – **aux cheveux** Dövüşmek. Saç saça baş başa gelmek. **le temps se prend** Hava bulutlanıyor; hava fenalaşıyor. **il vous en**

prendra mal Nadim olacaksınız, zararını göreceksiniz.

Preneur, se [e] İçen, tiryaki, Alıcı, müstecir. (at yarışı) Bir at için bahse girişen.

Prénom [ez] Vaftiz adı, ismi. Ad.

Prénomié, e [e-s] İsmi sebk iden, salifü'z-zikr (şahıs). Merkur.

Prénommer [fte] İsim koymak.

Prénotion [es] Bir şey hakkında idinilen iptidai ve sathi malumat. (fls) Efkar-ı fitriye.

Préoccupation [es] Dalgınlık, meşgale-i zihniye. Endişe. Garaz.

Préoccupé, e [s] Dalgın. Zihnen meşgul.

Préoccuper [fte] Zihni tamam-ile işgal etmek. **se** – Pek ziyade meşgul olmak. Zan ve zehaba kapılmak.

Préoculaire [s] Gözüñ öñ tarafına mevzu.

Préopercule [ez] (hayv) Civar-ı sedid.

Préopinant, e [e] Bir diğlerinden evvel beyan-ı fikir iden.

Préopiner [fl] Bir diğlerinden evvel beyan-ı rey ve fikir etmek.

Préparateur, trice [e] Bir kimseyi, bir şeyi hazırlayan müstahzır.

Préparatifs [ez-cm] Tedarikat, hazırlık.

Préparation [es] Hazırlama. Hazırlanma. Müstahzır, imal. Tehyie.

Préparatoire [s] Hazırlayan, idadi. école – İdadi mektebi.

Préparer [fte] Hazırlamak. İhzar etmek. Yetiştirmek. Teshil etmek. Tertip etmek. Mütalaa etmek, öğretmek.

Prépondérance [es] Nüfuz ve itibarca takaddüm, tevaffuk. Rüchan.

Prépondérant, e [s] Nafiz, müreccah. Daha mühim ve kuvvetli olan. **la voix du président est – e** Tesavi-i ara vukuundan resisiñ reyi kati olur.

Prépondérer [fl] Haiz-i tevaffuk olmak. Kaybolmak. Tevaffuk itmek.

Préposé, e [e] Memur.

Préposer [fte] Memur itmek.

Prépositif, ve [s] (sr) Edevatu'l-safiye, huruf-1 ceriye kabilinden olan **locution – ve** Tabirat-1 ceriye.

Préposition [s] (sr) Harf-i cer.

Prépotence [es] Hükm-i ali. Kuvve-i aliye.

Prépuce [ez] (tşr) Gulfe, sünnet derisi.

Prérogative [es] İmtiyaz-ı mahsus. Meziyet.

Près [h] Yakında. Yakın. **de –** Yakından; ihtimam ile. **à cela –** Bu müstesna olarak, bundan başka. **à beaucoup –** Daha çok ister. **à peu --, à peu de chose,** Takriben, az fark-la. (ez) Müphem, gayr-ı muayyen. (hc) Yakınında, civarında. Nezdinde. – **de** Kurbunda, yanında. yakınında. Üzere. Hemen. **être -- de ses pièces** Bitmek üzere bulunmak; gayet hasis olmak.

Présage [ez] Fal, delalet, alamet, işaret. **bon –** Fal-ı hayır.

Présager [fte] Delalet itmek. Zuhura gelecek, vukuu bulacak bir şeye alamet olmak. Keşf ü istidal itmek. Tefeül itmek.

Présalé veya **Pré-salé** [ez] Deñiz civarında tuzlu su-ile sulanmış çayırda

otlayarak semirmiş koyun. Bu koyunuñ otu.

Presbyte [e-s] Uzaktan gören, medidü'l-basar.

Presbytéral, e [s] Rahiplere veya rahipliğe ait, müteallik.

Presbytère [ez] Bir papazıñ ikametgahı.

Presbytérianisme [ez] İskoçya'da bir nev Protestan mezhebi. Bu mezhebiñ akaidi.

Presbytérien, ne [e-s] İskoçya'da yalnız kendi rahipleriniñ nüfuz-ı ruhaniyesini tanıyan Protestan.

Presbytisme veya **Presbytie** [es] Medü'l-basar. Uzaktan görme.

Prescience [es] İlmü'l-gayb. İlm-i ezeli. İstikbali bilme.

Prescient, e [s] Alimü'l-gayb.

Prescript [ez] -- **de la conscience** Vazife.

Prescriptible [s] (hk) Mürur-ı zamana tabi.

Prescription [es] (hk) Mürur-ı zaman. Ahkam, emir. Tabip reçetesi.

Prescrire [fte] Emir itmek. Tayin ve tertip itmek. (hk) Mürur-ı zaman hakkını kazanmak. Mürur-ı zaman-la tediye hakkı sakıt olmak. Ahkam-ı kanuniyeye istinat itmek. **se –** Kanun, kaide-i ittihaz itmek. Mürur-ı zaman-la hükümden sakıt olmak.

Préséance [es] (**présé**) Usul-ı teşrifat mucibince biriniñ üst tarafında ahz-i mevki itme. Veya onuñ ilerisinde bulunma, hakk-ı takaddüm.

Présence [es] Mevcudiyet, huzur. **faire acte de –** İsbat-ı vücut itmek. – **d'esprit**

Hazır cevaplık, bedahet, irtical. **en – de** Huzurunda, muvacehesinde.

Présent [s] Hazır, mevcut işbu, şu. **la – e** İşbu mektep. (mec) **être – partout** Her yerde hazır ve mevcut olmak. Şimdiki, hazır. **le temps** – Zaman-ı hazır. **avoir la mémoire – e** Her şeyi kolayca tahattur etmek. **avoir l'esprit** – Hazır cevap olmak. (sr) Hal sigası. (ez) Şimdiki zaman, hal-i hazır. (sr) Hal sigası, zaman-ı hal. (ez cm) Hazır bi'l-meclis olanlar. Mevcut olanlar. **à – Şimdi. à – que** Artık, şimdiki.

Présentable [s] Gösterilebilir. Takdim olunabilir.

Présentateur, trice [e] Birini bir cemiyette takdim iden zat. Huzura çıkarıcı.

Présentation [es] İbraz. **payable à –** İbrazında tediye olunacak (senet, bono). Resm-i takdim. Arz, takdim. Birini bir memuriyet için namzet gösterme, takdim etme. (t) Ceniniñ, havsalanıñ muzik-i ulviyesine suret-i vürudu.

Présentement [h] Şimdi, elhaletü hazihi. Şimdiki halde.

Présenter [fte] Takdim etmek. Beray-ı muayene göstermek, ibraz etmek. Arz etmek. İthal etmek. Bir memuriyete namzet göstermek, teklif etmek. İrae etmek, göstermek. İka etmek. Tehdit-le göstermek. – **les armes** Selam durmak. **se –** Biriniñ huzuruna çıkmak. Görünmek. Müracaat etmek. Zuhur etmek.

Présenteur, se [e] Takdim iden adam.

Préservateur, trice ve **Préservant, e** [s] Vaki, vikaye iden, muhafaza eyleyen.

Préservatif, ve [s] Muhafaza, vikaye etmek hassasına malik olan. (ez) Vaki,

hastalığa karşı vikaye iden ilaç. Kapıt, kılıf.

Préservation [es] Muhafaza, vikaye, koruma.

Préserver [fl] Vikaye etmek, muhafaza etmek. Sınayet etmek. Korumak.

Présidence [es] Riyaset. Müddet-i riyaset. Riyaset makamı; riyaset konağı. Riyaset ikametgahı.

Président [ez] (meclis, mahkeme, fırka-i siyasiye, cumhuriyet vesaire) Reis. – **de la République** Reis-i cumhur.

Présidente [es] Reise. Bir reisiñ zevcesi.

Présidentiel, le [s] Reise ve riyasete müteallik; reis, riyasetten sadır olan; riyasetpenahı.

Présider [fte] Riyaset etmek. (fl) – **à** Nezaret etmek. Hükm olmak. Hami olmak. Himaye etmek.

Présidialement [h] Kabil-i temyiz olmaksızın, derece-i katiyede.

Présignifier [fte] Evvelden tebliğ etmek, haber virmek, beyan ve irade etmek.

Présomptif, ve [s] Aile, ebeveyn, akraba tarafından evvelden tayin idilmiş olan (varis). Meşru, akreb. **héritier** – Varis-i meşru. Veliht.

Présomption [es] Delail üzerine umulup emarelere müstenit hüküm. Zann-ı kuvvi. (hk) – **légal** Farz-ı kanuni. Hodpesentlik, tasallüf, enaniyet.

Présomptivement [h] Emarelere müsteniden.

Présomptuesement [h] Hodpesendane. (az müstameldir)

Présomptueux, se [s] Mağrur, hodbin. Hodpesentliğe delalet iden, hodbinane. (e) Mağrur insan.

Presqu [h] Takriben, hemen, gibi.

Presquëîle [es] Şibh-i cezire, yarım ada.

Pressage [ez] Tazyik. Sıkıştırma. Sıkma.

Pressant, e [s] Israr iden, musır, sıkıştıran, tazyik iden, mübrem, müstacel.

Presse [es] İzdiham, kalabalık. (mec) İstical. Müsaraat. Müzayaka, sıkıntı, üzüntü. Cendere, mengene. Tab makinesi. **ouvrage sous** – Derdest tab makinesi. Matbuat. **liberté de la** – Serbesti-i matbuat. – **à copier** Kopya makinesi. -- **hydraulique** Su cenderesi. **délit de** – Ceraim-i matbuat. – **monétaire** Sikke makinesi.

Pressé, e [s] Mükerrir. Acele iden. Müstacel işi olan. Tazyik idilmiş. Müstacel, mübrem, zaruri. Şiddet-le hücum idilmiş, sıkıştırılmış. Tazip idilmiş, muaazep. İhtiyacı olan. -- **d'argent** Paraya ihtiyacı olan. **aller au plus** – Evvela elzem olan şey-le meşgul olmak.

Presse-citron [ez] Limon sıkmaya mahsus alet.

Pressée [es] Sıkma, tasir. Defaten tasir idilmek üzere makineye konulan meyveler. Bir suret-le istihsal idilen usare.

Pressentiment [ez] Hiss-i kable'l-vuku, içe doğma, kalbe doğma.

Pressentir [fte] Kable'l-vuku hissirmek; kalbe, içe doğmak. Vukua gelecek bir şeyi evvelden his ve teferrüs etmek. (biriniñ niyyat ve maksadını) İstiknaha, añlamaya çalışmak.

Presse-papiers [ez] Kağıtların üzerine, uçmaları için konulan şey.

Presser [fte] Sıkma, tasir etmek, tazyik etmek. Cendere, makine ile sıkma. Sıkıştırmak, yaklaştırmak. Makineye koymak. Bila-fasıla takip etmek. Kovalamak. Parlaklık, revnak virmek; tacil, tesri etmek. (fl) Hiçbir tehir-i kabul itmemek, müstacel olmak.

Presseur, se [s] Sıkıştıran, tazyik-i icra iden.

Pressier [e-s] Matbaada tab makinesinde çalışan işçi, makineci.

Pressin [ez] Şeker fabrikalarında, pancarın tazyikinden husule gelen usare.

Pressiographie [ez] Tazyik-i meşari. Tazyik derecesi.

Pression [es] Tazyik, sıkıştırma. (mec) İmal-i nüfuz. **haute** – Ale'l-tazyik. **basse** – Adi tazyik.

Pressis [ez] Cenderede tazyik idilerek çıkarılan et, meyve, ot vesaire usaresi, usare.

Pressoir [ez] Üzüm, zeytin vesaire ezmeye mahsus makine, cendere. Mengene, misar. Bu makinenin bulunduğu mahal. Misare.

Pressurage [ez] Tasir; mengene, cendere ile ezme. Cebr ve tazyik. Sıkıştırma. Zorbalık.

Pressure [es] Dikiş ve toplu iğnelerinin uçlarını sivirtme.

Pressurer [fte] Tasir etmek; yağını, suyunu çıkarmak için cendere, mengene ile ezmek. (mec) Ağır vergiler altında ezmek. Birinden cebren veya kurnazlıkla yara vesaire almak. Sızdırmak.

Pressureur [ez] Cendereyi, mengeneği kullanan adam, makineci. (mec) Zorbalık-la, cebren para sızdıran adam.

Prestance [es] Vakar, heybet. Vakurane hal ve tavır, rezanet.

Prestant [ez] Erguvanîñ ahenk-i havasını tanzim iden bir alet.

Prestataire [ez] Yol amele-i mükellefiyesi.

Prestation [es] İkrâz. Tehiye. Tedarik. – **de serment** Resm-i tahlif. Tarik bedeli. Askerlere virilen tahsisat, aîdat.

Preste [s] Becerikli, mahir, çevik, seriü'l-hareke. (mec) Zinde, tiz, hadidü'l-mizac, seri. (hd) Çabuk evvel!

Prestement [h] Sûrat-le, çabucak. Çeviklik-le. Mahirane bir surette.

Prestesse [es] Çeviklik, sûrat, maharet, hafiflik.

Prestidigitateur [ez] Hokkabaz.

Prestidigitatiou [es] Hokkabazlık, el çabukluğu.

Prestidigiter [fl] Hokkabazlık itmek. El çabukluğu yapmak.

Prestige [ez] Göz boyama, sihir. Harikulade tesir, cazibe, kuvvet.

Prestigieux, se [s] Harikalar gösteren, göz boyacı. Harikulade sihirkar. Füsunkar. Tesirli.

Prestissimo ve **Presto** [h] (mu) Çabuk, seri; gayet seri, pek çabuk. (laubaliyane) Derhal, ale'l-acele, hemen. Ale'l-fevr.

Présomable [s] Kabil-i zan, farz olunabilir. Muhtemel, mümkün.

Présomé, e [s] Farz idilme, muhtemel ad olunma. Mefruz. Muhtemel.

Présumer [fte] Zan ve kıyas itmek. Farz ve tahmin itmek. (fl) Hüs-n-ü zanda bulunmak. İyi fikir beslemek.

Présupposer [fte] Evvelden farz ve kabul itmek.

Présure [es] Peynir, yoğurt mayası.

Présurer [fte] Maya ile dondurmak, koyulaştırmak.

Présurier [ez] Maya satan adam.

Prêt [ez] İkrâz, farz, ödünç virme. Ariyet. Ödünç virilen para, şey. Ameleye gündeliğine mahsuben virilen para. Asker ve küçük zabıt maaşı. (mec) Mübadele, başkasından alınan şey. – **sur gage** Rehin mukabili ikraz.

Prêt, e [s] Rehin mukabili ikraz.

Prêtable [s] İkrâz olunabili, ariyet virilebilir.

Prétantaine [es] (laubakliyane) **courir la** – Gelişi güzel dolaşmak, azadeser gezmek.

Prêté [ez] – **rendu** Haklı mukabele.

Prétendance [es] Talebelik.

Prétendant, e [e] Talip, heveskar, arzukeş, hahişger. (ez) Bir kadınıñ dest-i izdivacına talip olan adam, talip.

Prétendre [fte] Talep itmek, iddia itmek, istemek. Teyit, tasdik. (fl) Heveskar, iddia-i ehliyet itmek. Bir şeye malikiyet-le iftihar itmek.

Prétendu, e [s] Mefruz, sahte; sanki, güya, sözde. İzdivacı takarrür itmiş. (e) Evlenecek erkek veya kadın; nişanlı, namzet.

Prête-nom [ez] İsmi irayet viren adam, kendine ait olmayan mukavele

veya senediñ kendi namına akdi için ismini iare iden kimse.

Prétentieusement [h] İddialı bir tarzda, müddeiyane.

Prétentieux, euse [s] İddialı, iddiacı.

Prétention [es] Ehliyet ve istihkak iddiası, iddia, müdde.

Prêter [fte] Ödünç virmek, iare itmek. Atıf ve isnat itmek. **se** – Rız olmak, muvafakat itmek.

Prétérít [ez] (t okunur) (sr) Mazi sigası.

Prétérition [es] (beyan) Zımnen anlatmak. Bir şeyi zikirten udul.

Prêteur, euse [ez] Ödünç viren, ikraz iden, mukriz.

Prétexte [ez] Bahane, vesile.

Prétexter [fte] Bahane itmek. Vesile ittihaz itmek.

Prétintaille [es] Bir nev dantela ehemmiyet ve lüzumu az olan şey.

Prétoire [ez] Mahkeme. Sulh mahkemesi.

Prétorial, e [s] Mahkemeye ait ve müteallik olan.

Prétorien, enne [s] Romalı kazaya mensup. (mec-e) Asker.

Prétraille [es] Papaz takımı; taife-i ruhban. (istihfaf suretinde kullanılır.)

Prêtre [ez] Papaz, rahip, keşiş.

Prêtresse [es] Kadın papaz, rahibe, tarike-i dünya.

Prêtrise [es] Papazlık, keşişlik, rahiplik.

Preuve [es] İspat, delil, bürhan, hüccet. Senet, vesika. (hesa) Mizan.

Preux [ez s] Yiğit, cesur, kahraman.

Prévaloir [fl] Galip gelmek, galebe itmek. **se** – (ft) Kibirlemek. Kendini büyük görmek.

Prévaricateur, trice [e-s] Hain, mehin.

Prévarication [es] Hıyanet. Hainlik. İhanet.

Prévariquer [fl] Hıyanet, hainlik itmek. İhanet itmek.

Prévenance [es] Biriniñ beğeneceği şeyi evvelce düşünüp yapma.

Prévenant, e [s] Biriniñ beğeneceği şeyi evvelce düşünüp yapan.

Prévenir [fte] Beğenilebilecek şeyi evvelce düşünüp yapma, sebk itmek. Öñünü almak. Evvelce ihtar itmek.

Préventif, ive [s] Bir fenalığın ve tehlikeniñ öñünü almaya mahsus.

Prévention [es] Tahkik ve tetkikten evvel hasıl olan fikir. Maznuniyet.

Préventivement [h] Maznunen. Evvelce düşünerek.

Préventorium [ez] Öñünü almak için hastalarıñ tedavi olundukları mahal, prevantoryum.

Prévenu, e [s] Zan altında bulunan. Maznun.

Prévision [es] Fehim, istidal.

Prévoir [fte] Evvelden görmek. Deriñ ve istidal itmek. Öñünü almak.

Prévôt [ez] Hakim. Kahya nazırı. Eskrim hocası.

Prévôtal, e [s] Hakime, kahyaya, müdüre ait olan.

Prévôtalement [h] Suret-i katiyede, temyiz ve istinaf kabul itmez bir surette.

Prévôté [es] Hakimlik, kahyalık, müdürlük. Bunların daire-i nüfuz ve kazası.

Prévoyance [es] Evvelden görüş, istidal. İhtiyat, basiret.

Prévoyant, e [s] Evvelden gören, istidal iden, sahip ve basireti ihtiyatlı.

Prévu [ez] Evvelden görülmüş, istidal olunmuş.

Prié, e [s] Davetli, meduv. Rica olunmuş.

Prie-dieu [ez] Dua iskemlesi, rahle.

Prier [fte] Yalvarmak, rica etmek. Tapmak, davet eylemek. Dua ve ibadet etmek.

Prière [es] Yalvarma. Niyaz ve rica. İbadet, dua.

Prieur [e-s] Bir manastırın reisi. Dua iden.

Prieuré [ez] Bir manastırın başpapazlığı. Başpapazlık idaresinde bulunan cemeat. Başpapaz daire-i ruhaniyesi.

Prima-donna [es] Opera baş mugannisi.

Primage [ez] Nevlden kaptana verilen ikramiye.

Primaire [s] İbtidai iklimiğe ait olan.

Primat [ez] Başpapazların başı, reisi.

Primatial, e [s] Başpapazlığa ait ve müteallik olan.

Primatie [es] Başpapazların reisliği.

Primaute [es] Tefavvuk. Takaddüm, rüchan. Oyunda ilklik.

Prime [es] Mükafat-ı nakdiye, ikramiye. Sigorta ücreti. Bir tahvillik ihraç fiyatından fazla değeri. (mec) Çok

kıymetli. (s) İlk. Birinci. (c) As. Eskrim istilasında ilk vaziyet. (tica) Birinci nev. **de – ab ord** Evvel emirde. **de – saut** Birdenbire, vehleten.

Primer [fte] Tefavvuk etmek, faik olmak. Rüchan.

Primerose [ez] Eñ evvel açan bir nev gül.

Prime-sautier, ère [s] Birdenbire karar virerek hareket iden.

Primeur [es] Başlangıç, yeñilik. Turfanda meyve vesaire.

Primeuriste [ez] Turfanda yetiştiren, turfandacı.

Primevère [es] Çuha çiçeği. Zehrü'r-rebi.

Primicier [ez] Bir daire-i ruhaniyenin eñ büyük reisi.

Primitif, ive [s] İbtidai, asli. Esasi, kadim.

Primitivement [h] İbtidai, an-asl, esasen, kadimen.

Primo [h] Evvela. İlk olarak.

Primogéniture [es] İlk evlat, ilk doğan. Ekberiyet.

Primordial, e [s] İbtidai, eñ eski, asli, kadimi.

Primordialement [h] Eñ eski zamanda, fi'l-asl, kadimen.

Primulacées [es-cm] (nb) İlk evvelce çiçek açan nebat nevi.

Prince [ez] Hükümdarzade, prens. Hükümdar, kral. Hanedan-ı hükümdariye mensup olanlar.

Princeps [s] **edition** – İlk tab.

Princesse [es] Prens, kral kızı, kral zevcesi, prensiñ zevcesi.

Princier, ère [s] Prenslige ait. Hükümdarlığa has.

Princièrement [s] Şahane bir surette, prenslige layık tarzda.

Principal, e [s] Başlıca, mühim. Akdem. (ez) Sermaye. Mektep müdürü. (cm) Vücut ve ayan-ı belde.

Principalat [ez] Mektep müdürlüğü.

Principalement [s] Başlıca, bilhassa, ale'l-husus.

Principauté [es] Mektep müdürlüğü.

Principat [ez] Prenslik, hükümdarlık.

Principauté [es] Bir prensiñ idaresinde bulunan mahal, prenslik, imaret.

Principe [ez] Asl, mebbe, menba. Unsur, esas, maye-i meslek. Fikir, mezhep, tarik. Kaide-i külliye, kanun. (cm) Mebadi. Usul, erkan.

Principicule [ez] Küçük, ehemmiyetsiz prens.

Printanier, ère [s] Bahara ait, rebii.

Printemps [ez] İlkbahar, rebi. Gençlik, şebap.

Priorat [ez] Başpapazlık vazifesi. Müddet devamı.

Priori [h] (â) Kable't-tecrübe, tecrübeden evvelki usule göre.

Priorité [es] Kıdem, eskilik. Evvelkilik.

Pris, e [s] Alınmış, ahz idilmiş. Tutulmuş, müptela. (mec) Azmış. Baştan çıkmış. **fleuve** – Donmuş. **pris de vin** Sarhoş. – **pour dupe** Aldatılmış.

Prisable [s] Şayan-ı takdir, ihtirama layık, muhterem.

Prise [es] Alma. Ahz. Zabt. Feth, teshir. Tutamak, tutam, kabza. Kavga, niza.

Prisée [es] Takdir-i kıymet. Paha koyma.

Priser [fte] Kıymet-i takdir itmek, paha koymak. Takdir itmek. Enfiye çekmek.

Priseur, euse [s] Muhammen, paha takdir iden. Enfiye çeken.

Prismatique [s] (h) Menşuri.

Prisme [ez] (h) Menşur. (h) Muhallilü'z-ziya.

Prison [es] Mahbes, hapisane. Zindan.

Prisonnier, ère [e-s] Mahbus, mevkuf. Esir.

Privatif, ive [s] Mahrum bırakan. Selb iden, salib.

Privation [es] Mahrumiyet, hırman. Yoksuzluk. İhtiyaç, zaruret.

Privativement [h] Müstesna olarak, bi'l-istisna.

Privauté [es] Laubaliyane tavır ve hareket.

Privé, e [s] Mahrum. Hususi. Şahsi. Mahsus. Has. Gayr-i resmi.

Privément [h] Hususi surette, suret-i gayr-i resmiyede.

Priver [fte] Mahrum bırakmak. **se** – (ft) Kendini mahrum eylemek.

Privilège [ez] İmtiyaz. (mec) Meziyet.

Privilégié, e [e-s] İmtiyazlı, mümtaz. Meziyetli.

Privilégier [fte] İmtiyaz virmek. Mümtaz kılmak.

Prix [ez] Değer, paha, kıymet, fiyat. Mükafat, ücret.

Probablisme [ez] İltimalyun mezhebi.

Probabilité [es] İhtimal. (r) Hesap ihtimali.

Probable [s] Muhtemel.

Probablement [h] İhtimaldir ki, belki, kabildir ki. Galiba.

Probant, e [s] İspat iden, gösteren, mübeyyin.

Probatif, ive [s] Gösteren, ispat eyleyen, mulin.

Probation [es] Ruhbar çilesi. Papaz olmazdan evvel çekilen çile zamanı. İspat.

Probatoire [s] İmtihan ve tecrübeye yarayan. İspata yarayan.

Probe [s] Doğru, müstakim, afif.

Probité [es] Doğruluk, istikamet. İffet.

Problématique [s] Şüpheli, meşkur. Muammalı.

Problématiquement [h] Meşku ve şüpheli bir surette, muammalı bir şekilde.

Problème [ez] Sıhhat ve ademi meşkur kaziye. Mesele, sual.

Procédé [ez] Tarz, tavır, hareket. Fenn-i ameliat kaidesi ve usulü.

Procéder [fte] Neşet itmek, sadır olmak. Hareket ve muamele itmek. Dava itmek.

Procédure [es] Usul-i muhakeme, usul-i dava. Dava-yı istintak evrakı.

Procédurier, ère [e] Dava ile uğraşmayı seven adam. Müzevvir.

Procès [ez] Dava, murafaa.

Processif, ive [s] Davaya mütallik, davacı, davayı seven.

Procession [es] Dualar ve ilahiler okuyarak icra olunan dini merasim alayı. Birbiri arkasından giden kalabalık.

Processionnaire [es-s] Ağaçlara gayet muzır ve sürü ile yürür bir nev tırtıl.

Processionnal [ez] İlahi kitabı.

Processionnel, elle [s] Merasim-i diniye alayına müteallik.

Processionnellement [h] Merasim-i diniye alayı halinde, arka arkaya alay halinde yürümek.

Processionner [fl] Dini merasim alayı yapmak.

Processus [ez] İmtidad-ı seyr, inkişaf.

Procès-verbal [ez] Takrir, jurnal, rapor, mazbata, zabıtname.

Prochain [ez] İnsaniyet kardaşları. Beni nev. Karin.

Prochain, e [s] Yakında olan. Önünde, gelecek.

Prochainement [h] Yakında, kariben.

Proche [s] Yakın, karib. (ez cm) Akraba, hısım. (h) Yakında, kurbunda, civarında.

Proclamateur, trice [e] İlan iden.

Proclamation [es] İlan-ı resmi. Resmi ilan name. Resmen ilan itme.

Proclamer [fte] Resmen, yüksek ses-le ilan itmek. İfşa ve neşir itmek. Meydana çıkarmak.

Proconsul [ez] Eski Roma imparatorluğu zamanında vali. (mec) Müstebidane ve kontrolsüz idare-i umur iden.

Procrèateur, trice [e-s] Tevliit iden.

Procréation [es] Tevellüdat.

Procr eer [fte] Doğurmak, tevlit itmek.

Procuration [es] Vekil itmek. Tevkil. Vekaletname.

Procurer [fte] Elde itmek, nailiyeti mucip olmak. Tahsil ittirmek.

Procureur [ez] Vekil, bir manastırda vekilharçlık iden papaz. – **g n ral** M dde-i umumi.

Procureuse [es] Vekil zevcesi, m dde-i umumi zevcesi. Pzevenk.

Prodigalement [h] M srifane, israf ile.

Prodigalit  [ez] İsraf, el açıklığı.

Prodige [ez] Harikulade Şey, garibe, ucube.

Prodigieusement³⁶⁵ [h] Fevkalade, gayet garip bir tarzda.

Prodigieux, euse [s] Fevkalade Şey. Şaşılacak, soğ derece garip, harika.

Prodiguer [fte] İsraf itmek, l zumsuz çok harcamak.

Prodrome [ez] Mukaddime. Dibace.

Producteur, trice [e] Hasıl iden, mahsul yetiştiren, hasılat viren.

Productible [s] Hasıl idilebilen.

Productif, ive [s] M mbit, mahs ldar. Hasılat viren.

Production [es] Hasıl itme. Hasılat, mahsul. Telif. Eser. Say-ı mahsul.

Productivit  [es] Hasılat virmek kabiliyeti, mahs ldarlık, kuvve-i inbatıye.

Produire [fte] Hasıl itmek, hasılat virmek. Getirmek, virmek. Tevlit itmek,

yetiştirmek. Badi olmak. G stermek. İbraz itmek. Tanıtmak. Ağlatmak. Sevk ve ithal itmek. (mec) Yetiştirmek, yaratmak. **se** – (ft) Kendini g stermek, kendini tanıtmak.

Produit [ez] Mahs l, hasılat. Eser, say-i mahs l. (k) Mahsulat-ı kimyeviye. (hesa) Hasıl-ı darp.

Pro minence [es] çıkıntı, n tu.

Pro minent, e [s] Etrafında olan Şeylerden daha y ksek olan, çıkıntılı. Nati, m rtefi, bariz.

Profanateur, trice [e-s] Mukaddes Şeyleri murdar iden.

Profanation [es] Mukaddes Şeyleri murdar itme.

Profane [s] Mukaddesata h rmet itmeyen. Dine yabancı olan. (e) Papazlara, dindarlara muhalif olan adam. Bir cemiyete, bir mesleğe veya malumata yabancı olan kimse. (ez) Dinsizliğe ait Şeyler. Gayr-ı dini.

Profaner [fte] Mukadesata h rmet itmemek. Onları gayr-ı dini Şeylerde istimal itmek. Kıymetli olan Şeyi su-i istimal itmek.

Profectif, ive [s] (hk) İslaftan gelen ecdattan m ntakil.

Prof rer³⁶⁶ [fte] Ağza almak, tefevv h itmek.

Prof s, esse [e-s] Dini bir tarika girmek için ikrar viren, rahip olmak için lazım gelen merasimi icra iden.

Professer [fte] İtiraf itmek. İcra itmek. Tedris itmek.  ğretmek.

³⁶⁵ S zl kte ‘‘Prodigieusement’’ Şeklindedir.

³⁶⁶ S zl kte ‘‘Proferer’’ Şeklindedir.

Professeur [ez] Müderris, muallim, üstad.

Profession [es] İkrar ve itiraf. Sanat, memuriyet. Adet, itiyat. Bir dine tabi olma.

Professionnel, elle [s] Bir sanat-ı mahsusaya müteallik. (e) Sanatkar adam. **école – lle** Mekteb-i sanayi.

Profssoral, e [s] Müderris, muallime münasip. Mahsus olan.

Professorat [ez] Müderrislik, muallimlik.

Profil [ez] Bir çehreniñ yandan görünüşü. (mima) Makta-i umumi, profil.

Profilée³⁶⁷ [es] Yandan görünen şeyleriñ sırası.

Profiler [fte] Yandan göstermek. **se – (ft)** Kendini yandan göstermek.

Profit³⁶⁸ [ez] Kar, kazanç. İstifade, faidelik. (cm) Memurin ve müstahdemine virilen ikramiye.

Profitable [s] Faideli, karlı.

Profitablement³⁶⁹ [h] Faideli, karlı surette (az müstemeldir)

Profitant, e [s] Faideli ve karlı olan. Kar ve faidesini arayan.

Profiter [fl] Kar itmek, istifade eylemek. Faideli olmak. Terakki itmek. Büyümek, gelişmek.

Profiteur, euse [e-s] Her şeyden istifade çıkarmayı arayan kimse.

Profond, e [s] Derin, amik. (mec) Büyük, anlaşılması güç. Çok nazif.

Profondément³⁷⁰ [h] Derin surette. Çok eğilerek. Yüksek derecede, fevkalade surette.

Profondeur [es] Derinlik, umk. (mec) Büyüklük, kesret-i nüfuz. Anlaşılmamazlık.

Profus [s] Kesret-i hasıl olan.

Profusément [h] İfrat ile, fazla surette.

Profusion [es] Sehavet veya israfiñ ifratı. İfrat.

Progéniture [es] Evlat, yavru (insan ve hayvan).

Prognostique [s] (t) Bir hastalığıñ arazı.

Programme [ez] Program, bir merasimiñ, bir müsabakanıñ veyahut buña mümasil bir şeyiñ şerait ve tafsilatını havi yazılan kağıt. (mec) Resim, takarrür itmiş proje.

Progrès [ez] Terakki, ilerleme. Büyüme. Artma. Tefeyyüz.

Progresser [fl] İleri gitmek, tefeyyüz itmek, terakki itmek.

Progressif, ive [s] Tedricen artan. Tekamüle doğru giden. Terakki ve inkişafa müteallik.

Progression [es] İleri doğru gitme, tedrici ve bila-inkıta, teakub. (r) Tenasüb-i ale'l-vıla.

Progressiste [e-s] Terakki taraftarı. Terakkiye müsait.

Progressivement [h] Tedrici bir surette, tedrici ilerleyerek.

³⁶⁷ Sözlükte “Paofilée” şeklindedir.

³⁶⁸ Sözlükte “Porfit” şeklindedir.

³⁶⁹ Sözlükte “Prfitablement” şeklindedir.

³⁷⁰ Sözlükte “Profondement” şeklindedir.

Prohibé, e [s] Yasak, memnu. Memnuiyet zamanı **armes – es** Esliha-i memnua.

Prohiber [fte] Yasak itmek, men itmek.

Prohibitif, ive [s] Men iden, yasak iden.

Prohibition [es] Memnuniyet, yasak.

Prohibitionniste [ez] Memnuniyet taraftarı. (s) Memnuniyete müsait.

Proie [es] Yırtıcı hayvanlarıñ yemek için tuttıkları av, şikar. (mec) Zabt idilen şey, yağma, ganimet. Tume.

Projecteur [ez] Projektör, ziyayı uzaklara doğru aks ittiren alet. Münakis.

Projectif, ive [s] Ziyayı aksittiren.

Projectile [ez] El, barut veya yay ile atılan her cisim, mermi, kazife.

Projection [es] Ağır bir cisimiñ, mayiñ veya buhariñ ileri doğru atılması, remy. Kazf. Bir ocak, memba ve merkezden ileri doğru aks iden şuaat. Bir levha üzerine aks iden ziyadar. Resim. Mürtesim, irtisam.

Projecture [es] (mima) Binanıñ çıkıntıları. Bir binanıñ dışarı veya yukarı doğru çıkmış her bir kısmı.

Projet [ez] Tasavvur, niyet, tertib-i resim, plan, layiha.

Projeter [fte] İleri atmak, ileri götürmek. Tasavvur, tertip.

Prolégomènes [ez-cm] Bir eseriñ evvelindeki uzun methal. Bir ilmiñ mukaddematı mucmuu.

Prolétaire [ez] Yalnız sayı ile yaşayan adam. Ancak yetiştirdiği çocuklar ile

cemiyet-i beşeriye müfid-i telakki idilen fakir şahıs.

Prolétarial [ez] Ancak semere-i say ile yaşayan ahali sınıfı, fakir amele güruhu.

Prolétarien, enne [s] Ancak semere-i say ile yaşayan ahali sınıfına müteallik, amele güruhuna ait olan.

Prolifère³⁷¹ [s] Tevellüt iden. Tekessür iden. Taaddüt iden.

Prolifique [s] Tevliy hassasını haiz olan, sürat-le tekessür iden.

Proligère [s] (nb) Filizli, tohumlu.

Prolixe [s] Çok uzun, karışık.

Prolixement [s] Çok uzun bir surette, karışık bir halde.

Prolixité [es] Uzun uzadıya, itnab, tatvil-i kelam.

Prologue [es] Mukaddime.

Prolongation [es] Uzatma, temdid. Tatvil.

Prolongement [es] Uzanma, imtidad. Temdid.

Prolonger [fte] Uzatmak. Temdid itmek.

Promenade [es] Gezinti, gezinti ve seyir yeri.

Promener [fte] Gezdirmek. (mec) Nazari, fikri öteye beriye gezdirmek. **se - - (ft)** Gezmek, gezinmek. Dolaşmak.

Promeneur, euse [e] Gezen, gezinen, dolaşan.

Promenoir [ez] Üstü örtülü gezinti mahali, bir tiyatro veya konser

³⁷¹ Sözlükte “Prolifère” şeklindedir.

salonunuñ dolaşmaya ve gezmeye mahsus yeri.

Promesse [es] Söz virme, vaat, taahhüt.

Prometteur, euse [e] Vaadi bol, çok vaat iden kimse (s) Dil ucu-ile ve kolayca vaad iden.

Promettre [fte] Söz virmek, vaad ve taahhüt etmek. (mec) İhbar etmek. (fl) Ümit virmek. **se** – Katiyen karar virmek. Ümit etmek.

Promis, e [s] Mevud. **terre** – Arz-ı mevud. (mec) Çok mümbit havalı. Şiddet-le fakat beyhude arzu olunan şey. (e) Nişanlı, namert.

Promiscue [s] Karmakarışık olarak, muhtelit surette.

Promiscuité [es] Karmakarışıklık. Muhtelitlik.

Promontoire [ez] (coğ) Yüksek burun, res.

Promteur, trice [e] Bir işiñ icrasında öñ ayak olan.

Promotion [es] Terfi-i rütbe ve memuriyet. Tayin.

Promouvoir [fte] Terfi etmek.

Prompt, e [s] Çabuk, acele, süratli.

Promptement [h] Sürat-le, acele ile, çarçabuk.

Promptitude [es] Çabukluk, sürat, acelelik.

Promptuaire [ez] Muhtasar. Mucez, hülasa (kitap).

Promulgation [es] Resmen ilan (kanun ve mukarrerat).

Promulguer [fte] Resmen ilan etmek (kanun).

Prône [ez] Vaaz. (mec) Birinden mavefkine şikayet. Mübalağa ileyh medh.

Prôner [fte] Vaaz etmek. Mübalağa ile methitmek. (mec) Birinden ma-fevk şikayet etmek.

Prôneur, euse [s] Vaaz iden, mübalağa ile medh iden (mec) Şikayet iden.

Pronome [s] (sr) Zamir, kinaye.

Pronominal, e [s] (sr) Zamire, kinaye ait olan. **verbe** – İki zamir-le tasrif olunan fiil. Fiil-i mutavaat.

Prononçable [s] Kabil-i telaffuz. Telaffuz idilebilir.

Prononcé, e [s] Belli, zahir. Kati, musammem. Mukarrer. (ez) Bir mahkemeniñ kararı, hükmü.

Prononcer [fte] Telaffuz etmek. Söylemek. İrad etmek. İlan-ı hissiyat etmek. Hüküm virmek. **se** – (ft) Fikir ve hissiyatını beyan etmek.

Prononciation [es] Söz söyleme, irad itme. Telaffuz.

Pronostic [ez] Keşf, bir şeyiñ, vukuunu tahmin. Bu keşf ve tahmini badi alamet. (t) Araz.

Pronostiquer [fte] Keşf ve tahmin etmek.

Pronostiqueur, euse [e] Keşf ve tahmin iden.

Propagande [es] Propaganda, bir fikriñ bir mesleğiñ neşri için yapılan telkinat.

Propagandiste [e-s] Propagandacı, telkin iden.

Propagateur, trice [e-s] Neşir iden, yapan, işaa eyleyen.

Propagation [es] İntişar, yayılma, çoğalma.

Propager [fte] Çoğaltmak; teksir etmek. Yapmak, neşr etmek.

Propension [es] (fiz) Ecsamın diğer bir cisme veyahut herhangi bir noktaya doğru tabii meyli. (mec) Meyl, temayül, incizab.

Prophète, sse [s] Peygamber, resul. Nebi, gayipten haber viren adam.

Prophétie [es] Peygamberlik. Nübüvvet, bir vaka-i atiyeyi ahbar, gayipten haber virme.

Prophétique [s] Peygamberane, resulane. Kahinane.

Prophétiqnement [h] Peygamberane bir surette, bir tarz-ı kahinane.

Prophétiser [fte] Gayipten haber virmek. Bir şeyi vuukundan evvel haber virmek. Peygamberlik iddia etmek.

Prophylactique³⁷² [s] (t) Vaki. Hastalıktan vikaye iden.

Prophylaxie³⁷³ [fte] Emraza karşı vikaye esbabında bahis iden şube-i tababet. Usul-i vikaye.

Propice [s] Müsaade, yardım ve muavenete hazır.

Propitiateur, trice [e] Yardım, müsaade iden kimse.

Propitiation [es] Müsaade itme. Yardım ittirme. Teskin-i gazap.

Propitiatoire [s] Müsaade, muvaffak ve teskin itmeye yaranan.

Propolis [es] Arıların kovasının yarıklarını sıvadıkları reçineli, macun gibi madde.

Proportion [es] Tenasüp. Hacim. Vüsat. (hesa) Tenasüp.

Proportionnalité [es] Mütenasiplik.

Proportionné, e [s] Mütenasip, ahenktar. Uygun.

Proportionnel, elle [s] Mütenasip miktarda. Nisbi. (siya) **representation** – Muhtelif firkalara miktarlarına göre mebus çıkarmak hakkını viren usul-i intihab. Usul-i nisbi.

Proportionnellement [h] Mütenasiben, nisbeten.

Proportionner [fte] Mütenasip etmek, muvazene ittirmek. Tenasübü muhafaza eylemek. Uygunlaştırmak.

Propos [ez] Söz, sohbet, lakırdı. Dedikodu. **à** – Tam vaktinde, vakt-i münasipte. **à tout** – Her münasebet-le. Her zaman. **mal à – hors de** – Vakitsiz, münasebetsiz. **de – délibéré** Kasten, amden. **à – de** Münasebet-le, dolayısı-la.

Proposable [s] Teklif olunabilir. Kabil-i teklif.

Proposant, e [s] Teklif iden. (ez) Protestan rahibi olacak ilahiyat talebesi.

Proposer [fte] Teklif etmek. Arz ve takdim etmek. **se** – (ft) Kendini teklif etmek. Niyet etmek.

Proposition [es] Teklif-i tasavvur. (hesa) Halli matlup mesele. (sr) Cümle. Kaziye.

³⁷² Sözlükte “Prophylactique” şeklindedir.

³⁷³ Sözlükte “Prophylaxie” şeklindedir.

Propre [s] Mahsus. Has. Bizzat, kendi. Aynı. Münasip. Yarar. Müsteid, kabiliyetli. Pak, temiz, saf. Halis.

Proprement [s] Temiz veya pak olarak, nezaket-le. Tamam-ile. Aynı-la. Suret-i mahsusada. – **dit, e** Bilhassa.

Propret, tte [s] Temizlik meraklısı. Temizliği seven.

Propreté [es] Temizlik nezafet.

Propriétaire [e] Malik. Sahip. Mutasarrıf. Mülk sahibi.

Propriété [es] Temellük, tasarruf. Mülk. Hassa, hassiyet. (sr) Manevi-i hakiki.

Propulseur [es] (makine) İleri doğru süren, tahrik iden, sevk iden, saik.

Propulsif, ive [s] İleri doğru hareketi hasıl iden.

Propulsion [es] İleri doğru itmek. Sevk.

Propylée [ez] Bir binanın süslü, sanatkarane inşa edilmiş büyük kapısı. Bir mabediñ veya sarayın dehlizi.

Prorata [ez] Hisse-i musibe. **au – de** Nisbetine, miktarına göre.

Propogatif, ive [s] Temdid, tehir, tecil, bir meclisiñ içtimaini tatil ve tekrar inikadını muahhar bir tarihe talik iden emr-i hükümdarı.

Proroger [fte] Bir şeyiñ muayyen müddetini uzatmak. Bir meclisiñ içtimaini tatil ve inikadını muahhar bir tarihe tecil itmek.

Prosaïque [s] Nesre müteallik, mesure. (mec) Ulviyet ve mükemmeliyetten mahrum olmak. Ale'l-ade.

Prosaïquement [h] Ulviyet ve mükemmeliyetten ari olarak.

Prosaïser [fl] Nesir yazmak. (az müstameldir) (ft) Ulviyet ve mükemmeliyetten mahrum kılmak. Ari itmek.

Prosaïsme [ez] Nazımda şiirden arılık. Ulviyet ve mükemmeliyetten mahrumiyet.

Prosateur [ez] Nesir yazan, naşir.

Proscripteur [ez] Muhakemesiz mücazat viren adam.

Proscription [es] Harp ve ihtilal zamanlarında bila-muhakeme idilen mücazat. (mec) Lağv, ilga.

Proscrire [fte] Bila-muhakeme ve gayr-ı kanuni mücazat itmek. (mec) Lağv itmek.

Proscrit, e [e] Bila-muhakeme ve gayr-ı kanuni ceza olunan adam. (mec) Memnu, mülga.

Prose [es] Nesir, manzum olmayan.

Prosélyte [ez] Mühtedi, dönme. (mec) Bir şeye yeñiden taraftar olan.

Prosélytisme [ez] Tebdil-i dini ittirmek gayreti diğerklerini kendi dinine çevirmek mesleği.

Prosodie [es] Kelimeleri hecesine ve miktarına göre telaffuz-ı tecvit, aruz. Bu kavaidi muhtevi kitap. (mu) Güfteniñ besteye ve besteniñ güfteye tatbiki.

Prosodique [s] Tecvide, aruza müteallik.

Prosopopée [es] Hatibiñ, hissiyatı, kelamı ve efali cansız mevcudata, ululara, gaiplere vesaireye isnat itmekten ibaret olan tarz-ı belagat. Teşhis, teccim.

Prospect [ez] Manzara, görünüş. Tarz-ı nazar.

Prospecter [fte] Bir arazide maden taharrisi.

Prospecteur [ez] Maden taharri iden.

Prospection [es] Taharri-i maden.

Prospectus [ez] Tarifname, izahname.

Prospère [s] Bahtiyar, talihli, mesut. Muvafık, yaver.

Prospérer [fl] Mesut ve bahtiyar olmak. Muvaffak olmak. İşi rast gitmek. Mamur olmak.

Prospérité [es] Bahtiyarlık, mesudiyet, mamuriyet.

Prostate [es] (t) Prostat, mesaneniñ boğazı başında bulunan bezler.

Prostration [es] **Prosternement** [ez] Beray-ı hürmet yere kapanma, secde.

Prosterner [fte] Beray-ı hürmet yere kapanmak, secde ittirmek. **se** – (ft) Yere kapanmak, bir miktar eğilmek, secde itmek. (mec) Fevkalade asar-ı hürmet göstermek.

Prostituée [es] Fahişe, oruspu, mübtezele.

Prostituer [fte] Mübtezel itmek, sukut ittirmek.

Prostitution [ez] Zillet, hakaret, ibtizal. Fahiş, orospuluk.

Prostration [es] Soñ derece dermansızlık, fart-ı fütur, yorgunluk, bi-tabi. (t) Habt.

Prostrée [s] Kuvvetsiz, dermansız.

Prostyle [ez] (mima) Cephesi sütunlarla müzeyyen bina. Bostanlardan müteşekkil süslü dehliz.

Protargel [ez] (t) Milh-i fizza.

Prote [ez] Matbaa müdürü.

Protecteur, trice [e] Himaye iden, hamı. (s) Himayekarane, hamıye layık. (tica) **systeme** - - Usul-i himaye, ecnebi malına ağır gümrük koyarak yerli imtiayı himaye usulü.

Protection [es] Himaye, sahabet, iltizam, muavenet. (tica) Usul-i himayeyi tatbik için ittihaz olunan tedabiriñ mecmuu.

Protectionnisme [ez] (tica) Usul-i himaye.

Protectionniste [s] (tica) Usul-i himaye müteallik. (ez) Usul-i himaye taraftarı.

Protectorat [ez] Himayekarlık. Hükümet-i hamıye. Ecnebi bir hükümetiñ taht-ı himayesinde bulunan mahal.

Protée [ez] Mütemadiyen tavrını, fikrini değıştiren adam. Hercai meşrep.

Protégé, e [e] Mahmi, taht-ı himayede bulunan adam ve memleket.

Protéger [fte] Himaye itmek. İltizam ve tavsiye itmek. Sevk ve teşvik itmek. Muhafaza, müdafaa itmek.

Protéiforme [s] (t) Sık sık şeklini değıştiren.

Protéique [s] (t) Sıkıca şeklini değıştiren.

Protèle [ez] (hayv) Cenubi Afrika sırtlanı.

Protestable [s] Protesto, itiraz idilebilir. Kabil-i itiraz.

Protestant, e [e] Protestan mezhebi salıkları.

Protestantisme [ez] Protestanlık.

Protestataire [e-s] Protesto iden, itiraz iden.

Protestation [es] Protesto, itiraz. Protestoname. Vaat, kati surette temin.

Protester [fte] Alenen ve katiyen temin etmek. (fl) Kıyam ve itiraz etmek.

Protêt [ez] Protestoname.

Prothèse [es] (cerra) Tasni. Termim, kısmen veya tamam-ile kat ve ihraç idilen bir uzvuñ yerine suni olarak bir uzvu ilave etmek.

Prothétique [s] (cerra) Tasnii. Termimi, suni uzva müteallik.

Protobromure [ez] (k) Humz-ı evvel-i bromür.

Protocarboné, e [s] (k) Humz-ı evvel-i fahmi.

Protocarbure [ez] (k) Humz-ı evvel-i fahm.

Protochlorure [ez] (k) Humz-ı evvel-i klor.

Protochloruré, e [s] (k) Humz-ı evvel klori.

Protocolaire [s] Protokole mutabık olan.

Protocole [ez] Protokol. Muhtelif devletler murahhaslarında mürekkep konferasıñ zabıtnamesi. Siyasi hususatta, resmi kabullerde meri olan usul ve merasim.

Protoiodure [ez] (k) Humz-ı evvel-i iyot.

Protosphoré, e [s] (k) Humz-ı evvel-i fosfori.

Protosphure [ez] (k) Humz-ı evvel-i fosfor.

Protoplasma veya **Protoplasme** [ez] (tşr) Kan suyu. Madde-i müşekkele.

Protoplasmique [s] (tşr) Kan suyuna müteallik.

Protosulfure [ez] (k) Humz-ı evvel-i kibrit.

Prototype [ez] Asıl, model, nüsha-i asliye. (mec) Eñ mükemmel nümune, eñ tamam misal.

Protoxyde [ez] (k) Humz-ı evvel.

Protoxydé, e [s] (k) Humz-ı evvel halinde.

Protubérance [es] (tşr) Hadebe. Çıkıntı.

Protuberant, e [s] Ahdeb, çıkıntılı, kambur.

Prou [h] Çok. **ni peu ni** – Hiç bir suretle.

Proue [es] (bhr) Bir sefineniñ baş tarafı, prova.

Prouesse [es] (é-se) Cesaret. Cüret, bahadırılık.

Prouvable [s] Kabil-i ispat, ispat idilebilir.

Prouver [fte] İspat etmek. Şehadet etmek.

Provenance [es] Asıl, menşe. Gedikli mahal.

Provenant, e [s] Gelen, çıkan, hasıl olan. Neşet iden.

Provençal, e [s-e] Fransa'nıñ Provence eyaletine mensup.

Provende [es] Mekulat tedariki. Kırılmış, hububat ile kıyılmış ot mahluttan, bilhassa koyunlara virilen yem.

Provenir [fl] Gelmek, çıkmak, hasıl olmak. Neşet etmek.

Proverbe [fl] Darb-ı mesel. Bir darb-ı meseli teşrih iden küçük mudhike.

Proverbial, é [s] Darb-ı mesel hükmüne geçmiş. Daima nümune ve model olarak söylenen şey.

Proverbialement [h] Darb-ı mesel hakkında.

Providence³⁷⁴ [es] Hikmet-i rabbaniye, kaza ve kader. (mec) Nezaret, muavenet ve himaye iden zat.

Providentiel, elle [s] Kudret-i rabbaniyeden gelen. Mukadder. Kudret-i rabbaniyeden hissedar adam.

Providentiellement [h] Kudret-i rabbaniye halinde olarak.

Provignage veya **Provignement** [ez] Asma daldırma ameliyesi.

Provigner [fte] Asma daldırmak. (fl) Daldırma usul-ile tekessür etmek.

Provin [ez] Daldırma çubuğu. Daldırma çukuru.

Province [es] Eyalet, vilayet, sancak. Taşra. Bir memlekette payitahttan gayri her yeri.

Provincial, e [s] Eyalete ve taşralara ait, vilayete müteallik taşra halkı. Beceriksiz, kusurlu. (ez) Aynı mezhebe mensup müteaddit manastırların reisi.

Provincialat [ez] Bir mezhebe mensup müteaddit manastırların mıntıka reisliği. Bu vazifeniñ müddeti.

Provincialisme [ez] Bir eyalete mahsus tarzda ifade-i meram. Taşralılık hal ve tavrı.

Provisieur [ez] Lise müdürü.

Provision [es] Müddahar-ı zahire. Lüzumlu eşya. **faire ses** – Hayata lazım olan şeyleri tedarik etmek. Bir mahkemeniñ muvakkaten tasarrufuna hak virdiği veya bir müşteriniñ teminat olarak virdiği şey. **par** – Muvakkaten.

Provisionnel, le [s] Muhakemeden evvel tarafeynden birine muvakkaten bırakılan veya virilen şey.

Provisionnellement [h] Muhakemeden evvel muvakkaten virilerek veya bırakılarak.

Provisoire [s] Muvakkat.

Provisoirement [h] Muvakkaten. Şimdilik.

Provisorat [ez] Lise müdürlüğü, müdürlüğüñ müddet-i devamı.

Provocant, e [s] Kızdırıcı, tahrik idici.

Provocateur, trice [e-s] Tahrik iden, kızdıran. Sebebiyet viren.

Provocation [es] Tahrik, kızdırma. Sebebiyet virme.

Provoquer [fte] Tahrik, teşvik etmek, meydan okumak. Tehdit ve düelloya davet etmek. Sebebiyet virmek. (mec) Hasıl etmek, badi olmak.

Proxénète [e] Pezevenk.

Proxénétisme [ez] Pezevenklik.

Proximité [es] Yakınlık, akrabalık.

Prude [es-s] Akıl ve tedbir taslayan kadın.

Prudemment [h] Akilane, müdebbirane.

Prudence [es] Akıl ve tedbir.

³⁷⁴ Sözlükte “Providence” şeklindedir.

Prudent, e [s] Akıl ve müdebbir. Akıl ve tedbire muvafık.

Pruderie [es] Akıl ve tedbir taslama.

Prud'homie [es] Doğruluk, istikamet, iffet. Tecrübe. Kar-azmude-gi.

Prud'homme [ez] Doğru ve müstakim adem. Tecrübe-dide. Yarısı patron ve yarısı amele müntahabadan mürekkep hüküm komisyonu azası.

Prune [es] Bazı meyveleriñ ve mantarlarıñ üzerini ince bir toz tabakası şeklinde örten şemi bi madde. Duman.

Prune [es] Erik. **pour des** – Ehemmiyetsiz şey, bir hiç için.

Pruneau [ez] Erik kurusu.

Prunetaie [es] Erik bahçesi.

Prunelée [es] Erik reçeli.

Prunelle [es] Yabani erik. (tşr) Gözüñ bebeği, hadeka. Bir nev ince yün kumaş.

Prunellier [ez] Yabani erik çantası.

Prunier [ez] Erik ağacı.

Prurigineux, euse [s] (t) Hikki, gidiştirici, kaşındırıcı.

Prurigo [ez] (t) Hikke, pek ziyade kaşındırıcı cilt hastalığı.

Prurit [ez] (t) Hikke-i şedide, şiddetli kaşıntı.

Prussiate [ez] (t) Mürekkabat-ı müsennaiye-i kiyanus, hamız-i kiyanusuñ muhtelif esaslar-la olan terkibat-ı kimyeviye.

Prussien, enne [e-s] Prusyalı, Prusya'ya mensup. **à la** – Prusyalılar tarzında, makine gibi intizam.

Prussine [ez] (k) Kiyanus.

Prussique [s] (k) **acide** – Hamız-ı kiyanus-ı ma.

Psalmique [s] Mezamire, Zebur'a ait. Zebur'a beñzeyen.

Psalmiste [ez] Müellif-i mezamir. Davut aleyhisselam.

Psalmodie [es] Mezamiriñ tarz-ı kıraati. (mec) Söylemek, yazmak ve tagannide yek-ahenklik.

Psalmodier [ft-fl] Zebur okumak. Usuli vech-ile mezamir tilavet itmek. (mec) Yek-ahenk bir surette irad itmek.

Psaume [ez] Mezamir-i Davut. Ketebe-i mukaddeseden zebur.

Psautier [ez] Mezamir kasideleriniñ mecmuu bulunduğu kitap, zebur. Bazı rahipleriñ kullandıkları peçe. Elli taneli büyük tesbih. Geviş getiren hayvanlarıñ üçüncü midesi.

Psellion [e] Boyun, kol ve bacak gibi yerlere yakılan halka, bilezik.

Pseudo, Pseud [e] Kazib. Sahte. Müstear.

Pseudonyme [s] Nam-ı müstear. Nam-ı müstear altında yazı yazan.

Pseudonymie [es] Nam-ı müstear altında yazılan eseriñ hali.

Psitt [ez] Biriniñ nazar-ı dikkatini celp etmek için kullanılır bir nev ıslık, pişt, pişt!

Psittacose [es] Papağanlara mahsus bir nev hastalıktır ki insana sirayet ider.

Psoque [ez] (hayv) Asabiü'l-cenah nevinden bir böcek. Ağaç biti.

Psora veya **Psore** [es] (t) Cereb, uyuz.

Psoriasis [t] (ziss) Daü'l-cereb, uyuz hastalığı.

Psorique [s] (t) Uyuz nevinden, cerebe müteallik.

Psyché [es] Müteharrik. Büyük ayna.

Psychiâtre [ez] Emraz-ı akliye tabibi. Divaneler hekimi.

Psychique [s] Ruhi, ruhani.

Psychographic [es] (ko) Tarih veya tavsif-i ruh.

Psychographique [s] (ko) Tarih veya tavsif-i ruha müteallik.

Psychologie [ez³⁷⁵] (ko) Mebhasü'l-ruh. İlm-i ahval-i ruh.

Psychologique [s] (ko) İlm-i ahval-i ruha müteallik.

Psychologue [es] (ko) İlm-i ahval-i ruh alimi.

Psychophysiologie [es] (ko) Ruh ile beden arasındaki münasebeti tetkik iden ilim.

Psychose [es] (ko) Maraz-ı akli. Ale'l-umum akli hastalıkları.

Psychothérapie [es] (ko) (t) Emraz-ı akliye tedavisi.

Psychromètre [ez] (ko) (fiz) Mikyasü'l-rutube.

Psychrométrie [es] (ko) (fiz) Tayin miktarı rütubet.

Psyille [ez] Talim idilmiş yılanları oynatan adam.

Ptéropodes [ez-cm] (hayv) Mercülü'l-cenah.

Ptose [es] (t) Bağırsak bağlarının veyahut cidar-ı batımın gevşemesi.

Ptyaline [es] (t) Luab. Salya.

Ptyalisme [ez] Kesretü'l-luab. Salyanın çokluğu.

Puamment [h] Fena ve ağır bir koku ile, pis pis kokarak. (mec) Hayasızca, küstahane.

Puant, e [s] Fena kokan. (mec) Hayasız, küstah.

Puanteur [es] Fena koku, kerih-i rayiha.

Puantise [es] Fena kokulu şey. Fena kokululuk, kerihü'r-rayiha.

Pubère [e-s] Sinn-i rüşte erişen. Reşit. Baliğ.

Puberté [es] Sinn-i rüş. Delikalılık yaşı. Sin-i bülüğ.

Pubescence [es] (neba) Teşaur, yaprakları tüylü olmak.

Pubescent, e [s] (neba) Müşaar, yaprakları tüylü.

Pubien, enne [s] (tşr) Ani, kasığa ait.

Pubis [ez] (tşr) Ane. Kasık.

Public, ique [s] (ik) Umumi, am, müşterek. Aleni, mütevatir, şayi. (ez) Ahali, halk, nas, umum. **en** – (z) Herkesiñ öñünde, umum-ı huzurunda.

Publication [es] İlan. Neşr. Neşr olunmuş kitap vesaire.

Publiciste³⁷⁶ [ez] Naşir, gazeteci. Gazete muharriri. İlançı.

Publicité [es] Aleniyet, umumiyet. İlan, reklam.

Publier [fte] Aleni ve aşikar itmek. İşaa eylemek. İlan itmek. Neşr itmek.

³⁷⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁷⁶ Sözlükte “Publisiste” şeklindedir.

Publiquement [h] Alenen. Herkesiñ gözü önünde.

Puce [es] Kehle, bit. **avoir la – à l'oreille** Endişeli olmak. Telaş itmek.

Pucelle [es] Genç kız.

Puceron [ez] Ağaç böceği, fidan biti.

Puche [es] Kumlu yerlerde karides vesaire tutmak için kullanılan saplı ağ, balık kepçesi.

Pucheux [ez] Şeker ve reçel fabrikalarında istimal olunan saplı bakır büyük kepçe.

Pudding [ez] Puding, üzüm ile yapılan İngiliz pastası.

Pudeur [es] Utanma, haya, hicap. Edep. Terbiye.

Pudibond, e [s] Utangaç, mahcup görünen.

Pudibonderie [es] Utangaçlık, mahcubiyet, fart-ı hicap gösteren.

Pudicité [es] Edep, terbiye.

Pudique [s] Edip, terbiyeli, utangaç, mahcup.

Pudiquement [h] Edeb ve terbiye ile, mahcubane.

Puer [fl] Fena kokmak. (ft) Pis koku neşr itmek. Fena kokutmak.

Puériculture [es] Çocuğu haml, tevlit ve bakmak sanatı, bu hususata ait vesait.

Puéril, e [s] Çocukluğa müteallik. (mec) Saçma, düşünülmeden yapılan şey, neticesiz teşebbüs.

Puérilement [s] Çocukça.

Puérilité [es] Çocukluk. Saçma sapan şeyler.

Puerpéral, e [s] (t) Nifasi. Loğusaya müteallik. **fièvre** – Humma-yı nifasi.

Puff [ez] Aldatıcı ilan.

Puffisme [ez] Aldatıcı ilan yapma sanatı. Hayasızca yapılan reklam.

Puffiste [ez] Bu kabil-i ilan ve reklam yapan adam.

Pugilat [ez] Yumruk kavgası.

Puiné, e [s-e] Soñradan doğan, ikinci evlat.

Puis [s] Soñra, bade, **et** – ve soñra, bundan başka.

Puisage [ez] Su çekme. (mec) İstinbat, iktibas.

Puisard [ez] Bulaşık suyu çukuru. Lağım kuyusu.

Puisatier [e-s] Kuyucu. Kuyu kazan adam.

Puisement [ez] Su çekme. (mec) İstimbat ve iktibas itme.

Puiser [fte] Su çekmek, bir mayii bir kap ile almak. (mec) Çekip almak. İktibas itmek. İstimbat itmek.

Puisette [es] Su çekmeye mahsus küçük kap, kuyu kovası.

Puisoire [ez] Bir mayii bir yerde diğere yere çekmek için kullanılan kap veya kepçe.

Puisque [hr] Çünkü, zira, madem ki.

Puissamment [h] Büyük bir kuvvet-le. Soñ derece, gayet-le.

Puissance [es] Kuvvet, kudret. İktidar. Hüküm, nüfuz. Devlet, saltanat, hükümet.

Puissant, e [s] Fevkalade kudretli, kuvvetli. Zengin, yüksek makamlı, nüfuzlu. Kesretli. **le tout** – Cenab-ı Hak.

Puits [ez] Kuyu, bir, çah. Lağım, maden ve taş ocakları çukuru, kuyusu. (mec) – **de science** Fevkalade alim.

Pullulation [es] Sürat ve çokluk-la tezayüt. Karınca gibi kaynama.

Pulluler [fl] Kesret-le ve sürat-le artmak, karınca gibi kaynamak. Çok miktarda olmak. Çoğalmak.

Pulmonaire [es] (nb) Karakafes, üznü'l-himar. (s) (t) Rievi, akciğere ait.

Pulmonie [es] (t) Verem, sillü'r-rie.

Pulmonique [e-s] (t) Müteverrim. Meslul.

Pulpation [es] (ez) Telbib, mevad-ı nebatiye için haline getirme.

Pulpe [es] (nb) Lüb, iç, meyve ve sebzenin yumuşak ve etli maddesi – **célébrale** (tşr) Lüb-i dimaği, beynin beyaz maddesi.

Pulper [fte] (e-h) Telbib etmek, kabuğunu soyup üzerini çıkarmak.

Pulpeux, euse [s] Lübbi, özlü, içli, etli, lübbe, içe beñzeyen.

Pulpoire, e [e] Meyve ve sebze için soyup iç haline getirmek için istimal olunan geniş ve eğri bıçak.

Pulsateur, trice [s] İten, ihtizaz-ı hasıl iden.

Pulsatif, ive [s] (t) Nabazani, darabani bay olan. Bais-i ihtizaz.

Pulsation [es] (t) Nabazan, nabzin vurması. (fiz) Elastiki seyyallerde meşhud-ı hareket-ı temevvüciye, ihtizazat.

Pulvérin [ez] Gayet ince barut. Barut kabı, barutluk.

Pulvérisable [s] Toz haline getirelebilen. Kabil-i sahk.

Pulvérisateur [ez] Herhangi bir mayii gayet ince damarlar halinde harice fişkirtan alet. Pulverizatör.

Pulvérisation [es] Toz haline getirme, teshik, bir maddeyi havanda dövüp toz itme.

Pulvériser [fte] Toz haline koymak, sahk etmek, dövüp toz etmek. Küçük parçalara kırmak. Parça parça etmek. Yok etmek, mahv etmek. Bir mayii pulverizatörden toz halinde fişkirtmek. (mec) Tahrip etmek, tamam-ile ret ve cerh etmek.

Pulvériser [e-s] Dövüp toz haline koyan, parça parça iden, mahv ve tahrip eyleyen.

Pulvéulence [es] Toz halinde, toz gibi olma. Mütegayyir.

Pulvérulent, e [s] Toz halinde olan. Tozlu, toz içinde, toz ile mestur. Mütegayyir.

Pulma [ez] Amerika'nın memeli akilü'l-lühüm canavarlarından bir nevi.

Puna [es] Yüksek dağlara çıkıldığı zaman insanın his idildiği rahatsızlık.

Punais, e [s-e] Müntinü'l-enf, burnundan fena koku neşir iden.

Punaise [es] Tahta biti, tahta kurusu. (h) Kağıdı resim tahtası üzerine tutturmak için kullanılan başı geniş ucu sivri ve çok kısa çivi, ponez.

Punaisie [es] (t) Netanetü'l-enf, burnu fena kokmak hastalığı.

Punch [ez] Punç. Çay, limon ve şeker ile konyak veya rum ve emsali sert bir likör karıştırılarak yapılan meşrub.

Puni, e [s] Cezalı, cezaya mahkum. Tedib olunmuş.

Punique [s] **foi** – Kahbelik, fena niyetli, bozuk ve hain yürek.

Punir [fte] Ceza virmek, mücazat itmek. Tedib itmek. İyiliğe gelmek ile mukabele itmek.

Punissable [s] Layık-ı mücazat, kabil-i tecziye. Cezaya müstahak.

Punisseur, euse [s] Tecziye iden, ceza itmeyi seven.

Punition [es] Mücazat virilen ceza.

Pupillaire [s] (hk) Vasiyet altında bulunan eytama ait, müteallik. (tşr) Gözbebeğine ait ve müteallik olan, hadeki.

Pupillarité [es] (hk) Vasiyet, müddet-i vasiyet.

Pupille [e] Vasiyet altına konulan yetim ve yetime. (as) Gözbebeği. Hadeka.

Pupitre [ez] Yazıhane. Rahle. Musikicilerin çalgı çalarken üstüne notayı koydukları ayaklı rahle.

Pur, e [s] Saf, halis, doğru. Düzgün. Namuskar. Müberra, münezzeh. Pak. Salim. **en** – **perte** Neticesiz. Boş boşuna.

Purée [es] Patates, nohut, bakla gibi şeylerden yapılan ezme.

Purement [h] Safiyane, halisane. Doğru, dürüst halde. Münezzeh ve müberra olarak. Namuskarane. Yalnız, sırf. Kuyud ve şüruttan ari olarak.

Pureté [es] Safvet, halislik, temizlik. Doğruluk. Namuskarlık.

Purgatif, ive [s] (t) Müshil. Amel viren.

Purgation [es] (t) İnsihal, münakaha, bir müshil vasıtası-la bağırsakları boşaltma. İlac-ı müshil.

Purgatoire [ez] Araf, iyi insanların ahirette bazı kusurlarının cezasını çekerek temizlendikleri mahal. (mec) Zahmet çekilen yer.

Purge [es] Müshil ilaç. Bir mülkü rehin ve istihlalden tahlis, bunun için yapılan malumat.

Purgoir [ez] Menba sularını filtre etmek için doldurdukları kum ile dolu kap.

Purger [fte] Tenkih itmek. Tathir. Tasfiye etmek. Temizlemek. Tebriye etmek. Rehinden kurtarmak için icap iden muameleyi ikmal eylemek. Tahlis etmek. Cezasını çekip mahkumiyetten kurtulmak. **se** – (t) Müshil almak.

Purifiant, e [s] Temizleyen, tathir ve tasfiye iden.

Purificateur, trice [s] Tathir ve tasfiye aleti. Temizleyen.

Purification [es] Tathir ve tasfiye. Temizleme.

Purifier [fte] Tathir ve tasfiye etmek, temizlemek.

Puriforme [s] (t) Kihî. İrine beñzeyen.

Purin [ez] Gübre suyu. Gübre şerbeti.

Purisme [ez] İstılah-perdazlık. Kitabet ve hitabette gösteriş. Tasannu.

Puriste [e-s] İstılah-perdaz. Gösteriş yapan. Tasannu iden.

Puritaine, e [e] Pek sufi Protestanlık. (mec) Usul ve kavaide pek ziyade riayetkar adam.

Puritanisme [ez] Pek sufi Protestanlık. (mec) Ahlakta soñ derece salabet.

Purot [ez] (zira) Gübre suyu çukuru.

Purotin [ez] (argo) Büyük bir sefalette bulunan.

Purpura [ez] (t) Daü'l-firfir, deri üzerinde kırmızı lekeler zuhuru.

Purpurin, e [s] Erguvani, lal rengine yakın bir renk.

Purulence [es] (t) Takayyuh, irinlenme.

Purulent, e [s] (t) Mürekayyih, irinli.

Pus [ez] (t) Kayh, irin.

Pusillanime [s] Korkak, cesaretsiz.

Pusillanimité [es] Soñ derece korkaklık, cesaretsizlik.

Pustulation [es] (t) Sivilceler çıkarma.

Pustule [es] (t) Besr, sivilce.

Pustulé, e [s] (t) Sivilceli, besri.

Pustuleux, euse [s] (t) Besri, sivilceli.

Putain [es] Orospuluk, fahiş. Fısk u fücür.

Putassier [ez] Zampara, zani.

Putatif, ive [s] (hk) Mevcudiyet-i kanuniyesi olduğu maznun olan. Mefruz. Şöhret-i kazibe sahibi.

Putois [ez] Gelincik nevinden akilü'l-lühüm küçük bir hayvan. Bu hayvanıñ kürkü.

Putréfactif, ive [s] Çürüten, tefessüh ittiren.

Putréfaction [es] Tefessüh, çürümeye müstaid olan.

Putréfier [fl] Tefessüh itmek, çürütmek. (ft) Tefessüh ittirmek, çürütmek.

Putrescence [es] Kabiliyet-i tefessüh, çürüyücü.

Putrescent, e [e] Tefessüh itmek üzere olan, çürümeye başlayan.

Putrescibilité [es] Tefessüh, çürümek kabiliyeti.

Putrescible [s] Tefessühe, çürümeye müsait olan.

Putride [s] Çürümüş, mütefessih. Müteaffin, kokmuş.

Putridité [es] Çürüklük, ufunet, kokmuşluk.

Pygargue [ez] (hayv) Beyaz kuyruklu bir nev kartal.

Pygmée [s] Cüce. Değersiz, kabiliyetsiz adam.

Pygméen, enne [s] Cüceye müteallik. (mec) Ehemmiyetsiz, miskin, değersiz.

Pyjama [ez] Pijama. Gecelik.

Pylône [ez] (mima) Büyük bir binanıñ, bir mabediñ, bir köprünüñ, methali taraflarında dört köşeli amud şeklinde yapılan tezyinatı inşaat.

Pylore [ez] (tşr) Bevvab-ı mide, mideniñ alt tarafındaki delik.

Pylorique [s] (tşr) Bevvabi, mideniñ alt tarafındaki deliğe müteallik.

Pyogene [s] (t) Tekayyuh ittiren, irinlendiren.

Pyorrhée [es] (o-ré) (t) Cereyan-ı kih.

Pyramidal, e [es] Ehrami, ehram şeklinde olan. (mec) Cesamet ve ehemmiyeti ile şayan-ı hayret.

Pyramidement [h] Ehram şeklinde olarak.

Pyramide [es] Ehram. Yığın.

Pyramider [fl] Ehram şeklinde olmak. (mec) Horozlanmak, gösteriş yapmak.

Pyramidon [ez] Küçük ehram. (t) Pramidon, antipirin yerine istimal olunan bir ilaç.

Pyrèthre [ez] (t) Karha-i akıra, kör çıban. (nb) Tohumundan haşerat öldürücü toz yapılan bir fidan.

Pyrétiqve [s] (t) Humma, hummaya ait olan.

Pyrétiqve [es] (t) Mebhasü'l-hummeyat.

Pyrexie [es] Humma, humma halinde.

Pyrique [s] Ateş ve bilhassa elab-ı nariye müteallik.

Pyrite [ez] (k) Mürekkebat-ı kibritiye-i madeniye, pirit.

Pyriteux, euse [s] (k) Kibriti-yi madeni.

Pyromètre [ez] (fiz) Mikyasü'n-nar, eñ yüksek derece-i harareti ölçmeye mahsus alet.

Pyromètrie [es] (fiz) Yüksek hararetleri ölçmek usulü.

Pyromètrique [s] (fiz) Mikyasü'n-nara ait.

Pyrophore [ez] (fiz) Havaya temas-ile beraber iştilal iden madde. Hamilü'l-harare.

Pyrophorique [s] (fiz) Havaya temasında derhal iştilal iden.

Pyrotéchnie [es] (tek) Sanat-ı nar. Fişegîñ imali sanatı.

Pyrotéchnique [s] (tek) Sanat-ı nariye müteallik.

Pyrotyque [s] Yakan, dağlayan.

Pyroxyle [ez] (rok) (k) Hamız-ı azotuñ ağaç, kağıt ve emsali gibi hücrevi mevad üzerine tesirinden mütehassıl bir madde, proksil.

Pyroxylée [ez] (rok) (k) Proksil esası üzerine mamul barut.

Pyroxiline [es] (rok) Pamuk barutu.

Python [ez] (hayv) Zehirsiz büyük bir cins yılan.

Pytto [ez] Mısır buğdayından mamul bir nev bira.

Pyxide [es] Küçük Madagaskar tosbağası.

Q

Q [ez] Fransız elifbasınıñ on yedinci ve sessiz harfleriñ on üçüncüsüdür (ق) ve (ق) gibi okunur.

Quadragénaire [s] (koua) Kırk sayıyı mutevi. Kırk yalında, kırklık.

Quadragésimal, e [s] (koua) Büyük perhize müteallik.

Quadragésime [es] (koua) Büyük perhiziñ birinci pazar günü.

Quadrangulaire [s³⁷⁷] (koua) (h) Zu-erbaatü'l-adla, dört köşeli. Zu-erbaati'z-zevaya, dört zaviyeli.

Quadrant [ez] (koua) Bir daireniñ dörtte biri. Rub-ı daire.

Quadrat [ez] (koua) (taba) Kadirat. Küçük kadirat.

Quadratique [s] (koua) (h) Murabbaya müteallik, murabba veya murabbaya yakın bir şekilde olan.

³⁷⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Quadratrice [s] (**koua**) Sath-ı daireyi sath-ı terbisine takrip için eskiler tarafından ihtira olunan münhani.

Quadrature [s] (**koua**) (h) Herhangi bir şekli oña müsavi murabba icra idiş. – **de cercle** Bir daireyi kendine müsavi bir murabba-i irca. (bu gayr-ı kabil-i hal bir meseledir) **chercher la – de cercle** Esasında hayali olan bir işi takip itmek. İmkansız bir şeyi yapmaya çalışmak. (hey) Birbirinden bir rub-ı daire uzak olan iki yıldızın vaziyeti.

Quadricolore [s] (**koua**) (ta t) Dört muhtelif renk gösteren.

Quadrifide [s] (**koua**) (nb) Guvar-ı tali havi olan haşefe-i nebatın dört boynuz-la yani sivri ile nihayet bulanlarına denir.

Quadrifide [ez] (**koua**) Dört tekerlikli velespit.

Quadrifide [s] (**koua**) (nb) Rubaiyü'l-aksam. Dört kısmı havi olan.

Quadrifide [s] (**koua**) (nb) Rubaiyü'l-aksam. Dört kısmı havi olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

Quadrifolié, e [s] (**koua**) (nb) Rubai olarak, yaprağı dörder grup halinde olan.

³⁷⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

kumaşın murabbaalarda taksimi. Bu murabbarının vaziyeti.

Quadrille [es] (**ka**) Bir merci-i teşkil iden süvari kıtası. (ez) Kadril denilen raks. Bu raks mahsus musiki. Dört kişi ile oynanan iskambil.

Quadrillé, e [s] (**ka**) Murabbalara taksim olunmuş.

Quadriller [s fte] (**ka**) Bir sath veya kağıdın üzerine murabballar teşkil itmek üzere müstakim hatlar çizmek.

Quadrilobé, e [s] (**koua**) (nb) Rubaiyü'l-füsus, dörder dörder çiçekli.

Quadriloculaire [s] (**koua**) (nb) Rubaiyü'l-mesakin.

Quadrupétale [s³⁷⁸] (**koua**) (nb) Dört yapraklı çiçek, zehr-i rübai olarak.

Quadrifide [ez] (**koua**) Dört heceli kelime.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadrifide [s] (**koua**) Dört heceden mürekkep.

Quadruplex [ez³⁷⁹] (**koua**) Aynı zamanda ayrı ayrı dört telgrafi birden keşide itmek usulü.

Quadruplication [es] (**koua**) Dört katlama, dört misli yapma. (az müstameldir)

Quai [ez] Rıhtım, rasif.

Quaker, Quakre [ez] (**ku-ve-y**) İngiltere ve Amerika'da bir mezhep salikleri (müennesi **Kuakeresse**)

Qualifiable [s] (**ke**) Kabil-i tavsif, vasf idilebilir.

Qualificatif, ive [s] (**ke**) Vasfi, tavsifi. Vasf iden.

Qualification [es] (**ka**) Vasf itme. Tavsif.

Qualifié, e [s] (**ka**) Bir şey için lüzumu olan sıfatı haiz. **personne** – Asilzade, değerli, nüfuzlu adam. **vol** – (hk) Kapı kırmak ve duvar aşmak gibi esbab-ı teşdidî havi sirkat.

Qualifier [fte] (**ka**) Vasf itmek, tavsif itmek. Unvan virmek.

Qualitatif, ive [s] (**ka**) Cins ve neva ait. Keyfiyete müteallik. (k) **analyse** – Mürekkep bir cisimde mevcut anasırın tabiyetine taharri için yapılan tahlil-i kimyevi.

Qualitativement [z³⁸⁰] (**ka**) (h) Keyfiyet, cins ve nev nokta-i nazarından.

Qualité [ez] (**ka**) Keyfiyet, cins. Sıfat, hal, şan. Hüner ve mariget, fazl, sıfat-ı mukabele : şerafet, necabet, asalet, rütbe, paye, unvan. **en** – **de** Sıfat-ile.

Quand [za] (**kan**) (t) Ne vakit, ne zamanda. (hr) Ne vakit ki, vakit ki, o vakitte ki. Her ne kadar, olsa bile.

Quant à [hc] (**ka**) Gelince, kalırsa. – **à cette affaire** Bu işe gelince. – **à moi** Baña gelince, baña kalırsa.

Quantième [s] (**kan**) Kaçınıcı. (ez) Ayın kaç. Kaçınıcı günü.

Quantitatif, ive [s³⁸¹] (**ka**) Kemmi, miktara müteallik. (k) **analyse** – Bir cism-i mürekkepte ki anasırın miktarını taharri için yapılan tahlil.

Quantitativement [h] (**ka**) Kemmi, miktar-ı nokta-i nazarından.

Quantité [es] Miktar, kemiyet. Çok, hayli.

Quantaine[es] Kırk kadar. Kırk yaş. Büyük perhiz. Kırkıncı.

Quarante [s] Kırk. Kırkıncı. (ez) Kırk adedi. **les** -- Fransız akademisinin kırk azası.

Quarantenaire [s] Kırk sene süren. Kırk yıl devam iden. (mec) Sihhi karantinaya müteallik.

Quantième [s] Kırkıncı. (ez) Bir gölün kırkta biri.

Quarderonner [fte] (mima) Taş veya tahtanın köşelerini müdevver kesmek, yuvarlaklatmak.

Quarré, Quarrement, Quarrer : Carrer, Carrement ve Carré bak.

Quart [ez] (**t** okunmaz) Dörtte bir, rub, çar-yek : (h) Güvertede akşam nöbeti. Küçük fiçı. Bir litrenin dörtte birini ihtiva iden tekne ölçü. (mima) – **de rond**

³⁷⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

90 derecelik kabartma, süs. (hey) – **de cercle** Rub-ı daire, rub tahtası.

Quart, e [s] Dördüncü. (t) **fièvre** – e Dört günde bir tutan sıtma.

Quartaine [es] (t) Dört günde bir yapan sıtma.

Quartaut [ez] Küçük fiç. Varil.

Quarte [es] Eski bir mayiat ölçüsü. (hesa) Sülsün altmışta biri. (mu) İki buçuk derece seda farkı. Eksrimde bir nev kılıç darbesi.

Quartelette [es] Bir nev ardavet taşı.

Quarteron [ez] Yüzün dördte biri, yirmi beş adet.

Quarteron, onne [e] Biri melez diğeri beyaz ana ve babadan doğan evlat, böyle olan insan.

Quartier [ez] (**kar**) Dörtte bir, rub, çar-yek, kısım, parça. Mahalle. Aynı dördte biri. Asıl bir ailede ahlakın her derecesi. Senevi maaş veya bedel-i icarın üç ayda tesviye olunan taksiti. Kundura ölçüsünün üzerine kaplanan meşin. Süvarinin baldırları altına gelen eyer kısmı. Af, iman. Bir lise veya kolejin şubelerinden her biri. (as) Muasker. Karargah. – **général** Karargah-ı umumi. – **d’hiver** Kışlak, kış karargahı. **mettre en** – Parçalamak. – **maître** (bhr) Lostromo, taifeniñ mafevk derece.

Quarto [za] (**koua**) Dördüncü olarak.

Quartz [ez] (**kou-arts**) Parlak çakıl taşı, taş billuru.

Quartzeux, euse [s] (**kou-arts**) Çakıl taşı. Çakıl taşı nevinden.

Quartzifère [s] (**kou-arts**) Çakıl taşı muhtevi olan.

Quasi [ez] Dana budu parçası

Quasi veya **Quasiment** [ez] Hemen hemen, saki, takriben.

Quasi-contrat [ez] Bila-mukavele olunan taahhüt.

Quasi-délit [ez] Zarar kasdı olmayarak yapılan ve fakat diğere zararlı müeddi olan yolsuz hareket. Cürm olmadığı halde cürm hükmünde olan.

Quasimodo [es] Paskalya’dan sonra ilk pazar günü.

Quassia [ez³⁸²] (**koua**) veya **Quassier** [ez] (t) Kuvasya ağacı. Acı ağaç.

Quater [za] (**kou-a-tèr**) Dördüncü defa olarak.

Quaternaire [s³⁸³] (**koua**) Rubai. Dört adedine müsavi olan. Dörde kabil taksim. İçinde bulunduğumuz jeolojik devir, devr-i rabi.

Quaterne [ez³⁸⁴] (**koup**) Kura ve piyangoda kazanan sıra ile dört numara.

Quatermon [e³⁸⁵] (**koua**) Dört yapraklı el yazısı defteri.

Quatorze [ez³⁸⁶] (**ka**) On dört. On dördüncü. (ez) On dört adedi.

Quatorzième [s] (**ka**) On dördüncü. (ez) On dördüncü sayı. Bir mecmuñ on dördüncü kısmı.

Quatorzièmement³⁸⁷ [s] (**ka**) On dördüncü olarak.

³⁸² Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸³ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁷ Sözlükte “Quatorzièmement” şeklindedir.

Quatrain [ez] Dört mısralı şiir kıtası, rubai.

Quatre [s] (**ka**) Dört. Dördüncü. (mec) **comme** – Dört kişi kadar. Çok. **à – pas** Pek yakında, az mesafede. – **à** – Dört basamağı birden atlayarak. **se tenir à** – Kendini zabt etmek için büyük gayret etmek. **se mettre en** – Bütün kudretini sarf etmek. (ez) Dört rakamı.

Quatre-épices [es] Kadın perçemi denilen çiçeğin avam tarafından kullanılan ismi.

Quatre-huit [ez] (mu) Dört sekizlik nota.

Quatre-saisons [es] Küçük taneli bir nev çelik. **marchandes de** – Sokaklarda seyyar olarak mevsim meyve ve sebzelelerini satan adam. Seyyar satıcı.

Quatre-temps [ez-cm] Senenin dört mevsimi iptidasında tutulan üç günlük oruç.

Quatre-vingtième [s] Sekseninci, seksende biri.

Quatre-vingts [s] Dört defa yirmi, seksen.

Quatrième [s] Dördüncü. (ez) Dördüncü kat. Dördüncü sınıf.

Quatrièmement [s] Dördüncü olarak, rabian.

Quatriennal, e [s] Dört senede bir olan.

Quatrillion [ez] (**koua**) Biñ kere bir trilyon, katrilyon.

Quatour [ez³⁸⁸] (**koua**) (mu) Dört kısımdan ibaret musiki faslı.

Quayage [ez³⁸⁹] (**ké**) Ruhtım resmi. Rıhtıma vaz olunan eşya için virilen resim ve ücret.

Que [e m] Oña ki, oña : **la leçon** – **j’etudie** Dersi ki tahsil ediyorum. (s) Ne – **dites vous** Ne diyorsunuz? (hr) Ki : **je trouve** – **vous avez raison** Ki hokkabaz vardır. **il est aussi modeste** – **habile** Ne kadar mahir ise o kadar da mütevezidir. (z) Ne çok, ne kadar : -- **de travail** Bu ne kadar iş! Niçin, öyle değilse, gibi, vaktaki, çünkü ve eğer manalarında istimal olunur.

Quel, Quelle [s] İstifhami cümlelerde istimal olunur. – **heure est-il** Saat kaç gibi. Yahut taaccüp ve istiğrab-ı manayı ifade eder. – **malheur** Ne felaket! gibi.

Quelconque [s] Herhangi, ne olursa olsun her ne, her kim, hiçbir, hiç kimse.

Quelque [s] Bir, birkaç, bazıları. Ne kadar. Takriben, hemen hemen. (bir fiilden olduğu zaman **quel que** suretinde yazılır)

Quelquefois [h] Bazı kere, ara sıra ahyanen.

Quelqu’un, e [h] Biri, birisi. Şahsiyet, ehemmiyetli adam. Bazıları.

Quémander [ft, fl] Dilenmek. Musırrane istemek.

Quémendeur, euse [e] Dilenci, sail. Musırrane isteyen.

Qu’en-dira-t-on [ez] Dedikodu, halk arasında söz.

Quenelle [es] Bir taamı tezyin için etrafına konulan ufak köfteler.

³⁸⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁸⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Quenotte [es] Küçük çocuk dişi, yeñi diş.

Quenouille [es] Öreke, iplik eğirmek için ucuna pamuk veya yün sarılan küçük değnek. **tomber en** – Kadınların eline geçmek, kadınların yed-i idaresine düşmek.

Quenouillé [es] Bir örekelik, bir örekeye takılmak için lazım gelen yamuk, keten veya yün miktarı.

Querabilité [es] (s) Kabiliyet-i tahsil, tahsil ve istifası kabil olan.

Quercitrine [es] (k) Sarı Amerika meşesinin mülevven madde-i asliyesi.

Quercitron [ez] Kabuğundan sarı boya istihsal olunan bir nev Amerika meşe ağacı.

Querelle [es] Kavga, niza, mücadele, münazaa.

Quereller [fte] Kavga ve niza itmek, mücadele itmek.

Querelleur, euse [e-s] Kavgacı. Münazaacı, niza ve vecdanı seven.

Querimonie [es] Şekva, şikayet.

Quérir³⁹⁰ [fte] Getirmek için veya o maksat-la aramak.

Questeur [ez] Mebusan meclislerinde meclisin umur-ı maliye, dahiliye ve maddiyesini adareye memur aza, kestör.

Question [es] (t) Sual, isticvab. Mesele. İşkence. Eziyet.

Questionnaire [es] (t) İşkenceyi tatbik iden adam. Müstantik. Ders kitaplarında şakirde sorulacak sualleri havi fıkra.

remplir un – Suallere tahiren cevap virmek.

Questionner [fte] (t) Sual itmek, istintak itmek.

Questionneur, euse [s] (t) Sual iden, çok soran.

Questure [es] Meclis-i mebusan kalemi.

Quête [es] Araştırma, arama, taharri. Bir kimse veya bir iş için iane cemi.

Quêter [fte] Aramak, araştırmak. Bulmaya çalışmak. Sadaka, iane toplamak.

Quêteur, euse [e-s] Sadaka, iane toplamak.

Quetsche [es³⁹¹] (**kétch**) İri taneli mor erik ki kurutulur ve rakı imal olunur.

Queue [es] Kuyruk, çiçek, yaprak, meyve vesairenin sapı. Bir şeyin nihayeti. Arka etek. Bilardo değneği. (mec) Arka sıra. Eñ geri. Girmek için birbirinin arkasına denilen adamların vaziyeti.

Queue-d'aronde [es] (tşr) Kırlangıç kuyruğu bağlama.

Queue-de-cochon [es] Ucu tırbüşön gibi olan burgu.

Queue-de-morue [es] Yaldızcı ve nakkaşların kullandıkları yassı fırça.

Queue-de-rat [es] Fare kuyruğu. Eğe. Yuvarlak küçük eğe.

Queuter [fte] Bilardo ıstaka ile iki bilyeyi biren vurmak.

Queux [ez] Aşçı.

Qui [e m] Ki. Onu ki. Her kim ki. Kim.

³⁹⁰ Sözlükte “Quérir” şeklindedir.

³⁹¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Quia [h] (à) Cevap vermeyecek bir halde. Tamam-ile yoksuzluk ve mahrumiyet halinde.

Quibus [ez] (**kibuss**) Nakit, sikkeli gümüş para.

Quiconque [z³⁹²] (**kina**) Her kim ki.

Quidam, ne [e] (**kidan**) İsmi meçhul veya söylenmek istenilmeyen birini irae için kullanılır. Filan. Falan kimse.

Quiddité [es] (**kid-di**) (fls) Şahsiyet, şahsiyeti tayin iden şerait-i umumiye.

Quièt, ète [s] Rahati sakin.

Quiètement [s] Rahatça. Sükunet-le.

Quiétude³⁹³ [es] Rahat, sükunet. Asudegi.

Quignon [es] Somonuñ kenarından kesilen dilim. Ekmek dilimi.

Quillage [ez] (bhr) Liman resmi.

Quille [es] (bhr) Geminiñ omurgası. Kil oyununda topla devirdikleri yuvarlak ve uzun ağaçlar.

Quiller³⁹⁴ [fl] Kimiñ evvel oynayacağını ahir-bin itmek için oyun ağacını mümkün olduğu kadar topa yakın atmak. (ft) Biriniñ bacakları arasına değnek atmak. El ile bir şey atarak vurmaya çalışmak.

Quillette [es] (nb) Kökleşmek için yere gömülen söğüt dalı, daldırma yapılan söğüt çeliği

Quillier [ez] Oyunuñ muhtevi olduğu dokuzgiliñ dizildiği murabba-i mahal.

Quinaire³⁹⁵ [s] Beşe kabil-i taksim. Esası beş adedi olan.

Quinaud, e [s] Mahcup, utanmış.

Quinaudrie [es] Manasız, saçma söz. Özenilmiş, gösterişli kitabet.

Quincaille [es] Demir ve bakırdan mamul her türlü malzeme, kap kakak. Hırdavat. Nalburiye. Bakır para.

Quincailerie [es] Demir ve bakırdan mamul her türlü malzeme ticareti. Hırdavatçılık. Nalburluk.

Quincaillier [ez] Hırdavatçı. Hırdavat taciri. Nalbur.

Quinconce [ez] Şeyleriñ beşer beşer tertibi (derdi köşelerde ve biri ortada olarak) Mürettip ile dikilmiş ağaç, çiçek vesaire.

Quine [ez] Alınan ve kazanması için cümlesiniñ birden çıkması lazım gelen beş piyango numarası. Tavla oyununda dübeş. Lotarya mukavvaları üzerinde bir sıradaki beş numara.

Quiné, e [s] (nb) Muhammes, beş beş grup halinde olan şeyler.

Quinine [es] (t) Sulfat dü-kinin, sulfato.

Quinola [ez] Reversi denilen kağıt oyununda maça valesi.

Quinquagénaire [e-s] Elli yaşında olan adam. Ellilik.

Quinquagénisme [es] Büyük perhizden evvelki pazar günü.

Quinquennal, e [s] Beş senede bir olan. Beş sene devam iden.

³⁹² Tarafımızdan eklenmiştir.

³⁹³ Sözlükte “Quiétude” şeklindedir.

³⁹⁴ Sözlükte “Quill” şeklindedir.

³⁹⁵ Sözcük metinde çıkmamıştır. Diğer sözlüklerden madde başı tespit edilerek ilgili yere yazılmıştır.

Quinquet [ez] Çift hava cerayanlı ve yağ muhafazası fitilinden daha yüksek bir nev lamba.

Quinquina [ez] (t) Kınakına ağacı.

Quint [s] İsmen beşinci.

Quintal [ez] Elli kilo ağırlığında kantar. – **metriquet** Yüz kiloluk kantar.

Quinte [es] (mu) Birbirini müteakip beş nota aralığı. Bir nev büyük keman. (piket oyununda) Bir renkte deş kağıt. (t) Sule şiddetli uzun öksürük. (s) (t) – **fièvre** Nöbeti beş günde bir olan sıtma. (mec) Birdenbire tezahür iden hiddet ve keyfi hareket.

Quintefeuille [es] (nb) Yaprakları beşer beşer grup halinde ve sarmaşık gibi tırmanan bir nev fidan. (ez) (mima) Sıra ile beş kabartma çiçekli ziynet.

Quintessance [es] (fls) Muhtevi bulunduğu cisimden, daha kesif olan anasır-ı erbaadan ayrılarak çekilmiş eseri ve rakik madde, hülasa, züpde. Bir şeyde eñ iyi ve eñ esaslı olarak mevcut olan şey. Bir işten istihsal idilebilecek bütün menafi.

Quintessencié, e [s] Pek rakik, pek dakik.

Quintessencier [fte] Rakik itmek. Tasfiye itmek.

Quintett [ez] (mu) Beş kısımlı musiki parçası.

Quinteux, euse [s] (t) Öksürüklü. (mec) Ani hiddet ve şiddete tabi, irade-i keyfiye sahibi.

Quintil [ez] İki kafiye üzerine beş beyitli kıta.

Quintillion [ez] Biñ katrilyon. Kentilyon.

Quinto [za] Beşinci olarak.

Quintuple [s] Beş kat.

Quintupler [fl] Beş kat itmek.

Quinzaine [es] On beş kadar. İki hafta.

Quinze [s] On beş, on beşinci. (ez) On beş günlük.

Quinzième [s] On beşinci. Bir mecmuun on beşte biri.

Quinzièmement [s] On beşinci olarak.

Quiproquo [ez] Yañılma, sehv, hata.

Quittance [es] İbraname.

Quittancer [fte] İbraname virmek. İbra itmek.

Quitte [s] Borcu kalmayan, borcundan beri. Manevi bir mecburiyetten halas olmuş, kurtulmuş. **quitte à** – Karşılıklı ibra. Alıp vireceği kalmayan iki taraf.

Quitter [fte] Bırakmak, terk itmek. Mufarakat itmek. Ayrılmak. Çıkarmak, atmak. Borcundan kurtarmak. Tebriye itmek.

Quitus [ez³⁹⁶] (**kuituss**) Hesabı tasfiye ile muhasebe ilişiği olmadığını dair virilen beraatname.

Qui-va-la [h] Kimdir o? Orada kim var?

Qui-vive [hd] Biriniñ takarrübü üzerine bir asker nöbetçisiniñ kim var? manasına bağırması. (ez) **être, se tenir sur le** – İhtiyatlı, dikkatli, muhafazalı olmak

Quoi [e m] Ne, ne şey. – **que** Her ne ki, **de** – O şeyden. O şey-le. – **qu'il en soit** Ne olursa olsun.

³⁹⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Quoique [hr] Her ne kadar ki, gerçi, ise de.

Quolibet [ez] İstihza-amız söz, itham-ı kabih, çirkin kelime oyunu.

Quorum [ez] Meclis-i meşverette ekseriyet.

Quote-part [es] Hisse, pay.

Quotidien, enne [s] Yevmi, her günlük. (ez) Her gün çıkan gazete.

Quotient [ez] (**ko-si-en**) (hesa) Haric-i kısmet bir taksimiñ neticesi.

Quotité [es] Hisse-i musibe, düşen pay.

R

R [ez] Fransız elifbasınıñ on sekizinci ve sedasız harfleriñ on dördüncüsü olup (r) gibi telaffuz olunur.

Ra [ez] Pek kısa bir ses çıkarmak üzere davula değnek ile vurulması.

Rabâchage [ez] Tekrar ve tatvil sözü lüzumsuz uzatma.

Rabâcher [fte] Söylenilen sözü bila-lüzum tekrar itmek. Faidesiz olarak sözü uzatmak. Gevezelik itmek.

Rabâcherie [es] Faydasız sözü tekrarlama.

Rabâcheur, euse [e] Lüzumsuz olarak tekrar tekrar söyleyen, sözü uzatan.

Rabais [ez] Tenzil-i fiyat.

Rabaissement [ez] Fiyatıñ tenzili, azaltılması. İndirme. Tahkir itme.

Rabaissier [fte] İndirmek, tenzil itmek. (mec) Kadr u kıymetini düşürmek. Hakir itmek.

Rabaisseur, euse [ez] Fiyatını tenzil iden, kıymetini indiren.

Raban [ez] (bhr) Bazı şeyleri bağlamak için kullanılan kalın vurma veya bükme ip.

Rabander veya **Rabaner** [fte] (bhr) Kalın ip-le sıkamak. Yalnız direğe sarıp bağlamak.

Rabat [ez] Papazlarıñ, mülkiye rüesa-yı memuriniñ, darülfünun müderrisleriñ resmi elbiseyi giymiş oldukları zaman boyunlarına bağladıkları beyaz veya siyah tülbent. Boyun atkısı. (s-ş) Av hayvanatını avcılarıñ olduğu yere toplama.

Rabat-jole [ez] Meserret düşmanı magnum adam. Meclis bozan.

Rabattage [ez] Tenzil-i fiyat. (s-ş) Avı bir yere toplama.

Rabatement [ez] İndirme. Yassılatma. Fiyattan kırma. (s-ş) Avı yere toplama.

Rabatteur [ez] (s-ş) Avda av hayvanlarını bir yere toplayan. Avı bölüp avcılarıñ öñüne süren.

Rabattoire [ez] Kayayı parçalamak için kullanılan alet. Külünk. Herhangi bir işiñ kenarlarını düzeltmek için istimal olunan alet.

Rabattre [fte] İndirmek. Yassılatmak. Fiyatından kırmak. (s-ş) Avı sıkıştırıp bir yere toplamak. (mec) Kadr ve kıymetini indirmek. (fl) – **un arbre** Ağacıñ bütün dallarını kesmek. – **le marbre** Mermeri cilalamak. (fl) Azaltmak. **en** – İddiasını ve kadrini kırmak. **se** – (ft) Diğer bir yola gitmek üzere yolundan dönmek. (mec) Sözü birdenbire değiştirmek.

Rabbi [ez] (**rabbin**) Kelimesiniñ muhtasarı.

Rabbin [ez] Haham. Yahudi hahamı.

Rabbinat [ez] Hahamlık. Hahamhane.

Rabbinique [s] Hahamlara müteallik, hahamlara dair.

Rabêtir [fte] Daha hayvan, daha budala itmek. (fl) Daha ziyade budala, daha ziyade hayvan olmak.

Rabiboher [fte] Tamir itmek. Yamalamak. (mec) Barıştırmak.

Rabique veya **Rabiéique** [s] Kuduza müteallik. Daü'l-kelebi.

Râble³⁹⁷ [ez] Dörta ayaklı hayvanların omuzundan kuyruğuna kadar olan arkası. Fırınlara ateş karıştırmak için istimal olunan uzun saplı kül beri.

Râblé, e veya **Rablu, e** [ez] Arkalı. Arkası kalın olan. (mec) Kuvvetli.

Rabonnir [fte] Daha iyi itmek. İyileştirmek.

Rabot [ez] (mara) Marangoz rendesi. Herhangi bir şeyi düzeltmek için istimal olunan rende. (mima) Yapı harcını karıştırmak için kullanılan uzun saplı alet.

Rabotage yahut **Rabotement** [ez] (mara) Rendeleme, düzeltme.

Raboter [fte] (mara) Rendelemek. Düzeltmek. (mec) Cilalamak, süslemek.

Raboteur [ez-s] (mara) Rendeci.

Raboteuse [es] (mara) Rende makinesi.

Raboteux, euse [s] Düz olmayan, inişli çıkıntılı. (mec) Sert, düzgün olmayan. Sehvetten ari.

Rabougri, e [s] Küçük, yanık. Cılız.

Rabougrir [fl] (nb) Neşv ü nema idememek, solmak, cılız kalmak. (ft) Neşv ü nemasını geciktirmek. **se** – (ft)

Zayıflamak, cılızlamak. Küçülmek. (mec) Kudretini, evsaf-ı hasenesini zayı itmek.

Rabougrissement [ez] Cılızlanma. Zayıf düşme. Kuvvet ve kudretini zayı itmek.

Rabouillers [fte] Balığı kolay avlamak için suyu bulandırmak.

Rabouillère [es] Tavşan deliği. Tavşan kümesi.

Rabouilleur, euse [e] Suyu bulandıran.

Rabouilloi, e [e] Suyu bulandırmak için kullanılan değnek.

Rabouter yahut **Raboutir** [fte] İki ağacı, demiri uç uca birleştirmek, iki parçayı birbirine dikmek.

Raboutissage [ez] İki cisimi uç uca birleştirme, iki kumaş parçasını uç uca dikme.

Rabouner [fte] Sertlik-le muamele itmek, sert suret-le kabul itmek, sertçe söylemek.

Rabouneur, euse [es] Sert muamele iden, sert söyleyen. Çıkışan.

Racaille [es] Esafil. Edani takımı.

Raccastillage [ez] (bhr) Bir geminin su kesiminden yukarısını tamir itme.

Raccastiller [fte] (bhr) Bir geminin su kesiminden yukarısını tamir itmek.

Raccommodable [s] Kabil-i tamir, tamir idilebilir.

Raccommodage [ez] Tamir, meremmet. Düzeltmek.

³⁹⁷ Metinde "Rable" şeklindedir.

Raccommodement [ez] Bir kavgadan sonra barışma.

Raccommeder [fte] Tamir, termim etmek. Barıştırmak. İyi bir hale koymak. Düzeltmek.

Raccomodeur, euse [e] Tamir iden, barıştıran, düzelten. Tamirci.

Raccord [ez] Düzen, bir eseriñ evvelce iri olan iki kısmını birleştirme. İki boruyu uc uca tutmak için kullanılan madeni bilezik.

Raccordement [ez] Düzen virme. İki şeyi birleştirme.

Raccorder [fte] Düzeltmek, düzen virmek. Birleştirmek. (mu) Yeñiden düzen virmek. Tekrar akort etmek.

Raccourci, e [s] à **brass** – Var kuvvetle. **en** – Mücmelen. Muhtasaran. Hülasaten.

Raccourcir [fte] Kısaltmak, ihtizar etmek. (fl) Kısaltmak, muhtasar olmak.

Raccourcissement [ez] Kısaltmak. İhtizar etmek. Kısalma.

Raccourtrer [fte] Tamir ve termim etmek. Düzeltmek.

Raccoutumer [ft] (**se**³⁹⁸) Bir adeti yeñiden almak, yeñiden itiyat idinmek.

Raccroc [ez] Oyunda, bilhassa bilardoda ansızın ve tesadüfen gelen iyi zar. (mec) Tesadüf-i hasene. Maharetten ziyade eser-i tesadüf olarak hasıl olan muvaffakiyet.

Raccrocher [fte] Yeñiden asmak. Tekrar iliştmek. Oyunda tesadüfen iyi zar gelmek. **se** – à **une** (ft) **se** – **chose** Bir

tehlikeden, bir müşkilattan kurtulmak için bir şeye asılmak, sarılmak.

Raccrocheur, euse [e] Oyunda tesadüfen iyi zar atan.

Race [es] Nesil, evlat ve ahfat, soy, zürriyet. Cins. Nev. Aynı sanat ve aynı temayülü olan bir cemiyet. – **future** Ahlaf. **cheval de** – Cins at.

Raème [ez] (nb) Salkım.

Racémique [s] (k) Hamız-ı tartrik bir nevi.

Racer [fte] Sülale hasıl etmek. Evlat ve ahfat yetiştirmek.

Rachalander [fte] (tica) Yeñiden müşteri celp etmek.

Rachat [fte] (tica) Muhayyer satış. Parayı iade ile bir şeyi yeñiden satın alma. Fidyeye virerek kurtarma. Tazminat-ı itası-la taahhüdü bozma.

Rachetable [s] Muhayyer, tekrar alınabilir.

Racheter [fte] Satıldığını tekrar satın almak. Tekrar, mütemadiyen almak. Fidyeye virerek kurtarmak. Tazminat virerek bir taahhüdü kurtulmak. (mec) Telafi etmek, af ettirmek. **se** – (ft) Kendini kurtarmak.

Rachidien, enne [s] (tşr) Fekari, şevki.

Rachis [ez] (**chiss**) (tşr) Amud-i fekeri, şevk. Bel kemiği. (nb) Başağın ortasındaki mihveri.

Rachitique [ez] (t) Zü'r-rahitis, kemik hastalığına müptela.

Rachitisme [ez] (t) Rahitis. Kemik hastalığı.

³⁹⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Racine [es] Kök, asıl, bih, cezr. (mec) Asıl, esas, mebde. (sr) Asıl, müştakkun-minh. (r) Cezr.

Raciner [fl] (nb) Kökleşmiş. Kök tutmaya başlamak. (ft) Bir kitabın kabı üzerine kök resimleri yapmak, boz renginde boyamak.

Raclage [ez] Kazıma.

Racle ya da **Raclette** [es] Kazımak aleti, kazmak.

Raclée [es] Tokat ve yumruk yağmuru. Mükemmel kötek.

Racler [fte] Kazımak. Kazıyarak düzeltmek. (mec) Şarap ve emsali boğazı yakmak. – **de violon** Kemanı fena çalmak.

Racloir [ez] Kazıma aleti.

Racloire [es] (zira) Fazlasını kaldırmak için hububat ölçer iken kilenin üstünden geçirilen tahta, ölçek tahtası.

Raclur [es] Kazıntı, kazınan bir cismin üzerinden çıkan küçük parçalar.

Racolage [ez] Devşirme, toplama, cem itme.

Racoler [fte] Hizmet-i askeriye için kandırarak adam devşirmek. (mec) Toplayıp cem etmek.

Racoleur, euse [e-s] Devşiren, toplayan, cem iden.

Racontable [s] Hikaye idilebilir. Kabil-i hikaye.

Racontage veya **Racontar** [ez] Ehemmiyetsiz, manasız hikaye. Boşboğazlık, dedikodu.

Raconter [fte] Nakil ve hikaye etmek. **en** – Ekseriya doğru olmayan çok şeyler söylemek.

Raconteur, euse [e] Nakil ve hikayeyi meraklı. Meddah. Ravi.

Racornir [fte] Sertleştirmek. Boynuz gibi sert yapmak. **se** – (ft) Sertleşmek. Kuru ve zayıf olmak. (mec) Hassasiyetini kaybitmek.

Racornissement [ez] Sertleşme, zayıf ve kuru olma. (mec) Zıya-ı hassasiyet.

Racquitter [fte] Bir zararı bir kazanç ile telakki etmek. Kumarda zayı idildiğini tekrar kazanmak.

Rade [es] Liman, mersa.

Radeau [ez] Sal.

Rader [fte] Sefineyi limana koymak. Limanlamak. (zira) Kileyi silme ölçüğü.

Radiaire [s] (h) Nısf-ı kutr şeklinde. (ta t) Hayvanat-ı şuaiye.

Radial, e [s] (tşr) Küburi, kol kemiğine müteallik.

Radiant, e [z] (fiz) Müşâşa, neşr-i şua iden. (hey) Asumandan bir mahaldir ki kuyruklu yıldızların oradan geldiği farz edilir. Radyan.

Radiateur [ez] (fiz) Radyatör, bir borunun sath-ı müşâşasını artırmaya yarayan alet, bu alet apartmanların teshini ve bazı motorlarda vasıta-i tebrid olarak kullanılır.

Radiation [ez] Bir hesabın, bir ismin, bir kaydın defterden hazf ve terkini. (fiz) Şaşaa, teşâşu, bazı alaim ceviiyenin esire virdiği ihtizazatın mecmuu.

Radical [s] Asli, esaslı, cezri. Tam, mükemmel. Islahat-ı esasiye taraftarı. (sr) Bir kelimenin tasrifinde tebdil itmeyen kısmı. (siya) Esaslı bir içtihad-ı siyasi sahibi. (k) Esas, mürekkebatı esas

gibi telakki olunan madde. (r) Cezr. Cezr alameti.

Radicalement [h] Kökünden, esasından, cezri surette.

Radicalisme [ez] (siya) Islahat-ı esasiye taraftarlığı.

Radicant [s] (nb) Cezri. Saki üzerinde boylu boyunca kökler salan, dalları duvarlarını, yerin çıkıntılarına sarılan nebatat.

Radicelle [es] (nb) Bir kökün en küçük ve ince kısmı. Çok küçük kök. Cüzeyr.

Radicivore [s] (hşr) Kök yiyen böcek. Akilü'l-cezr-i haşere.

Radiculaire [s] (nb) Cüzeyr, küçük köke müteallik.

Radicule [es] (nb) Cüzeyr, küçük kök, kökü teşkil edecek olan filiz.

Radié, e [s] (nb) Müteşâşi. Ay çiçeği gibi kenarlarında küçük yaprakları olan çiçek.

Radier [ez] (mima) Binayı suyuñ tesirinden muhafaza için üzerine geçirilmiş kaplama. Üstüne kemer ve köprü ayakları veya sair tesis idilen ahşap veya kargir kısm-ı inşai, kar döşemesi.

Radier [fte] Çizmek, hazf itmek, terkin itmek. (fl) Şaşaa-paş olmak, teşşu itmek. Parlamak.

Radieux, euse [s] Parlak, neşr-i envar iden. (mec) **visage** – Sihat ve süruru gösteren çehre.

Radio-actif, ive [s] (fiz) Bazı ecsamiñ neşr-i şua itmek hassasına müteallik olan.

Radio-activité [es] (fiz) Bazı ecsamiñ neşr-i şua itmek hassası.

Radiodiagnostic [ez] (t) X şuaatı vasıtası-la teşhis-i maraz.

Radio-électricité [es] (fiz) Hikmet-i tabiyeniñ telsiz telgraf ve telsiz telefonuñ esası olan « herc » temevvucatınıñ tetkik ve tatbikine ait kısmı.

Radiogramme [ez] Telsiz ve telgraf-la gönderilen haber, telsiz telgrafnamesi.

Radioconducteur [ez] (fiz) Telsiz telgrafta elektrik temevvucatını zabt iden alet. Radyo kondüktör.

Radiographie [es] Röntgen ile alınan fotoğraf.

Radiographier [fte] Röntgen ile fotoğraf almak.

Radiologie [es] (t) Teşşuat-ı musahine, muzia ve bilhassa kehrübaiyeniñ fenn-i tedaviye tatbiki. Tedavi-i bi's-şua. Radyoloji.

Radiomètre [ez] (hey) Göklerde güneşin irtifamı almaya mahsus alet. (fiz) Şuaat-ı muzianıñ kesafetini ölçmeye mahsus alet; mizanü'l-eşia. Radyometre.

Radiophone [ez] Teşşuat-ı musahine veya muziayı tannan bir şekilde faaliyet-i mihanikiye tahvil iden alet. Radyofon.

Radioscopie [es] (fiz) Yer şeyi röntgen ile mauayene usulü. Radyoskopi.

Radiotélégraphie [es] (fiz) Telsiz telgraf.

Radiotéléphonie [es] (fiz) Telsiz telefon.

Radiothérapie [es] (t) Röntgen ile tedavi.

Radis [es] (nb) Turp.

Radium [es] (om) (k) Radyum. Curie, Bemon ve Madam Curie tarafından 1899 senesinde keşf edilmiş olan ziyadar bir maden.

Radiumthérapie [es] (t) Radyum ile tedavi.

Radius [ez] (uss) (tşr) Kübure, koldaki iki kemiğin küçüğü.

Radotage [ez] Münasebetsiz, na-makul söz ve gibi sözleri söyleyen adamın hali.

Radoter [fl] Münasebetsiz ve na-makul söz söylemek, bir sözü tatsız ve manasız surette tekrar itmek.

Radoterie [es] Münasebetsiz, na-makul sözler, saçma sapan.

Radoteur, euse [s-e] Saçma sapan söyleyen.

Radoub [ez] (bhr) Gemini'nin esaslı surette tamiri. **bassin de** – Sefainin büyük tamirleri için bir limanda suret-i mahsusada ifraz olunan mahal. Havuz.

Radouber [fte] Gemiyi tamir itmek.

Radoucir [fte] Daha mülayim yapmak. (mec) Teskin itmek. **se** – (ft) Daha mülayim olmak. (mec) Sükunet bulmak.

Radoucissement [ez] Mülayimleşme. Sükunet.

Rafale [es] Birdenbire zuhur idip az süren şiddetli rüzgar. (mec) Birdenbire zuhur iden hadise.

Raffermir [fte] Daha sertleştirmek, yeñiden kuvvet ve metanet virmek. (mec) Daha metin ve sabit bir hale koymak.

Raffermissement [ez] Yeñiden sertleştirme. Daha kavi metin itme.

Raffinade [es] Gayet saf şeker.

Raffinage [ez] Şekeri, petrolü tasfiye itme.

Raffiné, e [s] İnce, narin. Kurnaz. Mahir. Musaffi. (e) Sanat ve edebiyatta nazik bir zevk sahibi olan.

Raffinement [ez] Fevkalade maharet ve kurnazlık. İfrat, fevkaladelik.

Raffiner [fte] Bir şeye daha ziyade safvet virmek. Tasfiye itmek. (fl) Maharet ve kurnazlık hasıl itmek.

Raffinerie [es] Tasfiyehane.

Raffineur, euse [s-e] Tasfiyehanede çalışan, amele tasfiyehane sahibi.

Raffoler [fl] Sevdaya düşmek, çok sevmek.

Raffûtage [ez] Bileme.

Raffûter [fte] Bilemek, keskin itmek.

Rafistoler [fte] Kaba surette tamir itmek.

Raffle [es] Üzerinde tanesi olmayan üzüm salkımı. Silip süpürme. Birden alıp götürme. Balık veya kuş ağı. Zarda çift atma.

Raffler [fte] Silip süpürmek. Toplayıp götürmek, çalmak.

Raffraîchir [fte] Tazelemek. Serinletmek. Tamir itmek. İyi bir hale koymak. Kemirmek. Ucunu kesmek. (mec) Bir şeyi tahattur ittirmek. (fl) Serin, taze olmak. **se** – (ft) Serinlemek. Teskin-i hararet itmek. Diñlenmek.

Raffraîchissant, e [s] Serinleten, teskin iden. (t) Mülattıf, müberrid.

Raffraîchissement [ez] Serinletme, teskin itme. (cm) Bir ziyafette çıkarılan meşrubat ve mekulat.

Rafrâchisseur veya **Rafrâchissoir** [ez] Karlık, soğutma kabı.

Regaillardir [fte] Şenlendirmek. Taze kuvvet ve faaliyet virmek, canlandırmak.

Rage [es] (t) Kuduz illeti. Şiddetli ağrı. Fevkalade hiddet. İfrat derecede meyl ve arzu. **à la** – Şiddetli ve müfrit bir surette

Rager [fl] Kudurmak, hiddetinden sövüp saymak.

Rageur, euse [e-s] Soñ derecede hiddetli, şiddetli. Hiddete tabi olan.

Rageusement [h] Soñ derecede hiddetli, kudurmuş bir halde.

Raglan [ez] Pelerinli erkek paltosu, geniş pardösü.

Ragot, e [e-s] Şişman ve kısa. (ez) İkidem üç yaşına kadar olan dağ ve domuz arabalarını çamurluğuna rabt olunan demir çengel.

Ragot [ez] Boşboğazlık. Dedikodu. Laf ü güzaf.

Ragoter [fte] Kavga itmek.

Ragotin [ez] Kısa, küçük ve biçimsiz adam.

Ragoût [ez] Etlî ve salçalı sebze yemeği. (mec) İştihayı calib.

Ragoûtan, e [s] İştihâ-aver. (mec) Latif, sevimli.

Ragoûter [fte] İştihalandırmak, iştihâ virmek.

Ragrandir [fte] Daha büyütme.

Ragrêr [fte] Cilalamak. İnşadan soñra nevakısını ikmal ve itmam itmek. Yeñilemek. (mec) Yeñiden parlatmak, parlaklık virmek.

Ragrément veya **Ragrément** [ez] Bir eseri yeñileme, ikmal ve itmam itme.

Ragner [fte] Sürünerek eskitmek. (fl) Sürünerek eskimek.

Raya veya **Raia** [ez] Türkiye’de gayr-i müslim teba. Reaya.

Raid [ez] (**réd**) (as) Düşman arazisinde yapılan akın. (spo) İnsanların ve atların kuvve-i mukavemelerini añlamak için yapılan uzun koşu.

Raide [s] Çok gergin. Sert. Katı. Sarp. Dimdik. (mec) Kavi. Gayr-ı kabil-i inhina. (s) Birdenbire.

Raideur [ez] Sertlik, katılık. Kuvvet ve sürat. Merdiven ve yokuş gibi şeylerin gayr-ı mütezelzil metanet, fevkalade sebatkar.

Raidillon [ez] Dik fakat kısa yokuş.

Raidir [fte] Sertleştirmek. Kuvvet-le germek. (fl) **se** -- ve (ft) Sertleşmek, gerilmek. (mec) Metin olmak, azimkarlık göstermek.

Raidissage veya **Raidissement** [ez] Sertleşme, gerilme. (mec) Metanet. Azimkarlık.

Raidisseur [ez] Demir telleri germek için kullanılan alet.

Raie [es] Çizgi. (zira) Derinliği az olarak, saban ile tarlada açılan çizgi. Tarlada saban ile açılan iki hattın arasındaki hat. Saçları iki tarafa taramak suret-ile başta hasıl olan çizgi. – **de spectre** Tayf-ı şemsi renklerinin arasını tefrik iden koyu çizgi. (ta t) Kedi balığı.

Raifort [ez] (nb) Lezzeti sert ve havuç gibi uzun bir nev turp.

Rail [ez] (**ré-yl**) Şimendifer ve tramvay gibi şeyleriñ üzerinden geçtikleri demir çubuklar, ray.

Railler [fte] Eğlenmek, istihza etmek. Alay etmek. Latife etmek. Ciddiyetten ari söz söylemek. **se** – (ft) Kendi kendi-le alay etmek. Kendini istihza etmek.

Raillerie [ez] Eğlence, istihza, latife. **entendre la** – Latifeden aňlamak. Alaydan kızmamak. – **à part** Ciddi olarak, eğlence bir tarz.

Railler, euse [s] Eğlenici, müstehzi, alaycı, latifeci. Müstehziyane, eğlenme tarzında.

Railway [ez³⁹⁹] (**ré-il-vé-y**) Demir yolu, şimendifer ve tramvay.

Raine [es] Kurbağa, dıfda.

Rainer [fte] (mara) Tahta, taş ve maden üzerinde rende ile çizgi açmak.

Rainette [es] Yeşil kurbağa.

Rainure [es] (mara) Rende ile tahta taş veya maden üzerinde yapılmış çizgi.

Raiponce [es] (nb) Kaz ayağı kökü denilen nebatat ki kökünden veya yaprağından salata yapılır.

Raire [fl] Melemek, bağırmaq (geyik ve karaca hakkında).

Rais [ez] Tekerlek parmağı, ispit.

Raisin [ez] Üzüm. (taba) 50,65 santim hacminde kağıt forması.

Raisiné [ez] Üzüm şırası-la yapılmış reçel.

Raison [ez] Akıl, idrak, temyiz, fark. Hak, insaf, sevap, isabet. Bürhan, delil. Sebep, mucip. Tarziye. (hesa) – **directe**

Fazl-ı müşterek-i sarıh. – **inverse** Darib-i müşterek gayr-i sarıh. **âge de** – Delikanlılık sini. **mariage de** – Kalbi temayülden ziyade icabete göre akd olunan izdivaç. **perdre la** – Bunamak. Bayılmak. **parler** – İsabet söylemek. **avoir** – Haklı, musib olmak. **se faire une** – Karar virmek. **mêtre à la** -- Böyle getirmek. – **d'Etat** Hikmet-i hükümet. İcab-ı mübrim. (tica) – **sociale** Bir şirketiñ, bir ticarethaneniñ ittihaz idildiği resmi isim.

Raisonnable [s] Akıl, müdrik. Mümeyyiz, hak ve sevaba muvafık. Kafi. Münasip. Mutedil. Mutavassıt.

Raisonnement [h] Akıl ve idrak dairesinde. Muvafık ve münasip surette. Mutedilane.

Raisonné, e [s] Haklı, makul, müdellel, ispatlı.

Raisonnement [ez] Taakkul. İdrak, fark ve temyiz. Edille, berahin. Mütalaa, itiraz.

Raisonner [ez] Düşünmek. Taakkul etmek. Delil ve ispat irad etmek. Esbab-ı dermiyan eylemek. İsbata çalışmak. İtiraz etmek. Özür getirmek. Bahane bulmak.

Raisonneur, euse [e-s] Düşünen, tefekkür iden. İtiraz ve itizar iden kimse.

Radja, Raja, Radjah, Rajah [ez] Hindistan prensi, yerli Hint hükümdarı. Raca.

Rajeunir [fte] Gençleştirmek. Genç hal ve tavrına koymak. Yeñilik ve tazelik hali virmek. (fl) Yeñiden gençleşmek. Yeñiden kuvvet kesbitmek. **se** – (ft) Kendini daha genç göstermek.

³⁹⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Rajeunissant, e [s] Gençleştiren.

Rajeunissement [ez] Gençleştirme.
Gençleşme.

Rajouter [fte] Yeñiden ilave itmek.

Rajustement [ez] Yeñiden düzeltmek,
yeñiden ıslah itme.

Rajuster [fte] Yeñiden düzeltmek. Islah
itmek. **se** – (ft) Bir kavgadan soñra
barışmak.

Râlement ya da **Râle** [ez] Hırıltı,
harhara.

Ralentir [fte] Yavaşlatmak. (fl)
Yavaşlanmak.

Ralentissement [ez] Yavaşlanma,
hareketi, faaliyeti, azaltma.

Râler [fte] Hırlamak, horuldamak.

Rallié, e [s] Müttefik, bir fikir, bir
meslek etrafında birleşen.

Ralliement veya Rallîement [ez] (as)
Bozulup dağılmış olan askeri cem itme.
Toplanma, içtima borusu.

Rallier [fte] (as) Dağılmış askeri
toplamak. Dağılmış şeyleri toplamak.
Bir fikri, bir maksat etrafında toplamak.
İttihat ittirmek. İltihak itmek. (bhr) – **le
bord** Gemiye avdet itmek. – **la terre**
Karaya yaklaşmak. **se** – (ft) Birleşmek,
içtima itmek.

Rallonge [es] Uzatmaya yarayan. Açılır
kapanır masanın sathını artırmak için
konulan tahta.

Rallongement [ez] Uzatma, ekleme.
Temdid.

Rallonger [fte] Uzatmak, bir şey
eklemek.

Rallumer [fte] Yeñiden yakmak. (mec)
Yeñiden şiddet virmek. Kızıştırmak.

Ramage [ez] Dallı kumaş, üzerinde
dallar bulunan. Ağaç dalları arasında
küçük kuşların civıltısı.

Ramager [fte] Üstüne dallar resim
itmek. Dallamak (kumaş). (fl)
Cıvıldamak. Terennüm itmek (kuşlar
hakkında).

Ramaigrir [fte] Yeñiden zayıflatmak.
(fl) Yeñiden zayıflamak.

Ramaigrissement [ez] Zayıflama. Daha
ziyade zayıf olma.

Ramas [ez⁴⁰⁰] (s okunmaz) Küme, yığın,
güruh.

Ramassage [ez] Toplama, devşirme.

Ramasse [ez] Karlı dağlarda inmeye
mahsus kızak.

Ramassé, e [s] Tıknaz.

Ramasse-miettes [ez] Sofra fırçası.

Ramaseur, euse [e] Toplayan,
koleksiyon yapan adam. Kızağı kullanan
kimse.

Ramassis⁴⁰¹ [ez] Yığın, güruh, kütle.

Rambade veya Rambarde [es] (**ran**)
(bhr) Güverte ve iskele kenarındaki
korkuluk.

Rambour veya Ramburs [ez] Bir nev
ekşi ve iri taneli elma.

Rame [ez] (zira) Herek. (bhr) Kayık
güruhu. (taba) Kağıt topu gemi, vagon
kafilesi.

Ramé, e [s] Herekli, hereke sarılmış, tel
ile zincir ile birbirine bağlı.

⁴⁰⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁰¹ Sözlükte “Ramssis” şeklindedir.

Rameau [ez] Küçük dal, budak. (tşr) Bir damarın, bir siñiriñ fūruu. İnkisam iden bir şeyiñ eczası.

Ramée [es] Yeşil yapraklar-ile beraber kesilmiş dal. Birbirine girmiş ve yeşil bir kaba teşkil etmiş dallar.

Ramenable [s] Tekrar getirilebilir olan. (mec) Islahı kabil, yola getirilebilen.

Ramender [fte] (zira) Yeñiden gübrelemek. (mima) Yaldızı bozulan şeyleri yeñiden yaldızlamak. Ekmek fiyatını indirmek.

Ramener [fl] Geri getirmek. Sebeb-i avdet olmak. Çekerek yerine getirmek. (mec) Yeñiden hasıl itmek, saptıktan soñra mevzua getirmek. (ez) Atıñ yelini alçatmaya alıştırmak.

Ramequin [ez] Bir nev peynirli börek.

Ramer [fte] (zira) Hereklemek. Fidanları tutmak için yanına sırk dikmek. (bhr) Kürek çekmek. (mec) Çok yorulmak.

Rameur, euse [es] (bhr) Kürekçi, kürek çeken.

Rameux, euse [s] Dallı budaklı. Çok dalları olan.

Ramier [ez] Yaban güvercini.

Ramification [es] Dallanma, budaklanma, teşaub, teferru.

Ramifier [fte] Dallandırmak, budaklandırmak, teşaub ve teferru ittirmek. **se** – (ft) Dallanmak, budaklanmak. Teşaub ve teferru itmek.

Ramille [es] Eñ küçük dal, filiz.

Ramoindrir [fte] Yeñiden azaltmak. Yeñiden kıymetten düşürmek. Kadrini yeñiden kırmak.

Ramolli, e [s] (t) Dimağı sulanmış adam. Hemen hemen hayvanlaşmış kimse.

Ramoillir [fte] Yumuşatmak. Telkin itmek. (mec) Zayıflatmak. Tembelleştirmek. **se** – (ft) Yumuşamak. Gevşemek.

Ramollissable [s] Yumuşayan kabil-i teleyyün.

Ramollissement [ez] Yumuşama, teleyyün. (t) İstirha, bazı uzvuñ bozularak teleyyünü, gevşemesi. Belahet hali, budalalık.

Ramon [ez] Çalı süpürgesi.

Ramonage [ez] Süpürme, ocak süpürmesi.

Ramoner [fte] Çalı süpürgesi-ile süpürmek.

Ramoneur [ez] Süpürücü. Ocak süpürücü.

Rampant, e [s] (hayv) Sürünen. Sürünerek yürüyen, zahif. (mec) Zelil. Zelilane itaat gösteren. (mima) Sath-ı mayıl, hafif meyilli satıh. (edebiya) Alçak ve basit kitabet. (nb) Tırmanan, yerde serilip dal budak salan, nebat-ı zahif.

Rampe [es] Merdiven. Merdiven parmaklığı, trabzan. Hafif yokuş. Bir yoluñ mail kısmı. (as) Rampa. Merdiven yerini tutan sath-ı mayıl. – **d'artillerie** Top rampası, -- **de sortie** Huruc rampası.

Rampement [ez] Sürünme, sürünerek yürüme.

Ramper [fl] (hayv) Zuhuf, sürünerek yürümek, karnı üstü sürünmek. (nb) Yerde dal budak salarak yapılmak. Asma ve sarmaşık gibi ağaca duvara tırmanmak. (mec) Fena bir halde yaşamak, sefilane hayat geçirmek.

Zelilane bir vaziyet almak. (edebiya)
Ulviyetten ari olmak.

Rampiste [e-s] Parmaklıkçı, parmaklık yapan amele.

Rams veya **Rems** [ez] (**rè-mss**) Bir nev kağıt oyunu, rems.

Ramure [es] (nb) Ağaç dal ve budaklarının mecmuu. (hayv) Geyik boynuzu, çatalı boynuz.

Rancart [ez] (**ka**) Çürüğe çıkarma, bir tarafa boynuz.

Rance [s] Ekşimiş, bozulmuş, kokmuş. (ez) Ekşime, kokma. (as) Büyük fiçılarının yanlarına konulan ağaç destek. (ez cm) Eski bir binanın devrilmesi için konulan direk, destek.

Rancescible [s] Ekşimemek, kokmak ve bozulmak kabiliyeti.

Ranche [es] Basamak hizmetini gören demir ağaç kazık.

Rancher [ez] Demir veya ağaç kazıklar çıkararak yapılan merdiven.

Rancidité [es] Ekşilik, bozuluk, kokmuşluk.

Rancio [ez] Ekşitilmiş tatlı şarap.

Rancir [fl] Ekşimemek, bozulmak, kokmak.

Rancissement [ez] Ekşime, kokma, bozulma.

Rancissure [es] Ekşilik, kokmuşluk, bozukluk.

Rancœur [es] Kin, gayz, düşmanlık.

Rançon [es] Fidyeye necat. (mec) Ücret. Zekat.

Rançonnement [ez] Zorla alma, fidyeye necata bağlama.

Rançonner [fte] Fidyeye necata bağlamak. Cebri virgi tarh itmek. (mec) Bir şeye lüzumundan fazla bedel istemek. Çok yüksek fiyat istemek.

Rançonneur, euse [e] Zor-la isteyip alan. Sevici.

Rancune [es] Kin, garaz.

Rancuneux, euse [s] Kinli, garazkar, intikam-cu.

Rancunier [s] Kin ve garaz tutan, intikam arayan.

Randon [ez] Şiddetli, ani ve sert hareket.

Randonée [es] (sy-ş) Avın sıkıştırıldığı yerde dönmesi. Koşup dolaşması. Uzun bila-inkıta yürüme.

Rang [ez] Sıra, dizi, saf. Mertebe. Derece, tabaka. Sınıf. Mevki ve hal. (bhr) Sefinenin sınıfı, cesamet ve teslihatına göre derecesi.

Rangé, e [s] İntizamı olan, tarz-ı hareketi iyi olan (as) **bataille** – Muntazım muharebe.

Rangée [ez] Sıra, dizi.

Rangement [ez] Sıraya koyma. Dizme.

Ranger [fte] Sıraya koymak, dizmek. Arasına koymak. Yoldan çevirmek. Bir kenara çekmek. (mec) Cebren tabi kılmak. (bhr) Boyuna gitmek. Yakından geçmek. **se** – (ft) Yer açmak için sıkışmak, çekilmek. Kendini sıraya koymak. Taraftar olmak, kabul itmek. (mec) Daha muntazam bir hal almak.

Rangeur, euse [es] Dizici, sıraya koyan, tasnif iden. İntizama sokan kimse.

Rani [es] Hindistan kraliçesi veya prensi. Bir race zevcesi.

Ranimable [s] İhya idilebilir. Canlandırılabilir. Kabil-i ikaz.

Ranimer [fte] Diriltmek, ihya etmek. Canlandırmak. Tazelendirmek. Uyandırmak. İkaz etmek.

Ranz [ez⁴⁰²] (**rance**) İsviçre çobanlarına mahsus bir nağme, İsviçre’de gayda ile çalınan meşhur bir çoban havası.

Raout [ez] (t okunur) Kibarların davet idildikleri bir cemiyet veya ziyafet.

Rapace [s] Yırtıcı. (cm) Kazanca haris, tamahkar.

Rapaces [ez-cm] (hayv) Kartal, akbaba gibi yırtıcı kuşlar cinsi.

Rapacité [es] Yırtıcılık. (mec) Hırs, tamahkarlık.

Rapage⁴⁰³ [ez] Rendeleme, rende ile bir şeyi ufaltma, kıyma gibi doğrama.

Rapatelle [es] Beygir kılından dokunmuş kumaş.

Rapatriage [ez] Uzlaşma, barışma, ıslah-ı beyn. (az müstameldir)

Rapatriement [ez] Birini vatana iade itme. Ecnebi memlekette kalan gemici, asker veya siyahları hükümet veya şehbenderler vasıtası-la memleketlerine gönderme. Uzlaşma, barışma.

Rapatrier [fte] Vatana iade etmek. Birbiri-le bozuşmuş olanları barıştırmak, ıslah-beyn etmek.

Rapatronnage [ez] (or) Kat olunmuş bir kütüğü perde kalan aslı ile o ağaçtan olup olmadığını tayin etmek için birleştirmek.

Râpe [ez] Mutfak rendesi. İri dişli ege, törpü.

Râpé, e [s] Çok eski. Lime lime elbise.

Râpé [ez] Şarabı ıslah için fiçiya konulan üzüm. Bu suret-le ıslah edilmiş şarap. Bir fiçiya üzüm salkımlarını doldurarak ve üstüne su koyarak imal edilen meşrup. Şarabı berrak etmek için fiçiya konulan yonga.

Râper⁴⁰⁴ [fte] Rendelemek, bir cismin üzerine ege ile kazımak. Elbiseyi havi dökülünceye kadar eskitmek.

Râperie [es] Rende hane, şeker yapmak için pancarı yahut kağıt hamuru için ağacı rendelemeye mahsus fabrika.

Rapetasser [fte] Kaba surette yamalamak, tamir etmek.

Rapetasseur, euse [e-s] Yamalamak, tamir etmek.

Rapetissement [ez] Daha ziyade küçültme, kısaltma. Küçülme, kısalma.

Rapetisser [fte] Küçültmek. Kısaltmak. (fl) Küçülmek. Kısalmak.

Raphia [ez] (nb) Afrika’da ve Amerika’da yetişen elyafı gayet kuvvetli bir nevi hurma ağacı.

Rapiat, e [s] Haris, tamahkar.

Rapide [s] Çabuk, süratli, seri. Çok meyilli. Akıntının pek süratli olduğu yer. Sürat kantarı.

Rapidement [h] Sürat-le, pek çabuk olarak.

Rapidité [es] Sürat, çabukluk.

Rapiècement veya **Rapiéçage** [ez] Yamalama, yama koyma.

⁴⁰² Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁰³ Sözlükte “Râpage” şeklindedir.

⁴⁰⁴ Sözlükte “Raper” şeklindedir.

Rapiécer [fte] Yamalamak, yama koymak.

Rapiécetage [ez] Yamalama, yama koyma.

Rapiéceter [fte] Yamalamak, yama koymak.

Rapière [es] Uzun, sivri, eñli kılıç.

Rapin [ez] Nakkaş, ressam çırağı.

Rapine [es] Zor-la kapma, gasp ve nehb. Yağma, garet, ganimet.

Rapiner [fte] Gasp itmek, yağma itmek.

Rapinerie [es] Gasıplık, yağmagirlik.

Rapointir [fte] Sivriltilmek.

Rappareillement [ez] Eşini bulup çift itmek. Beñzetmek.

Rappareiller [fte] Eş-ile birleştirmek, çift itmek. Beñzetmek.

Rappariement [ez] Bir şeye eşini bulup çift yapmak.

Rappariier [fte] Eş bulup çift yapmak.

Rappel [ez] Geri çağırma. (as) İçtimaya davet, celp. – à l'ordre Bir hatibi sadede davet.

Rappelable [s] Geri çağırılabilir. Celp ve cem olunması kabil.

Rappeler [fte] Tekrar çağırmaq. Çağırarak geri getirmek. Mükerreren çağırmaq. Vatana avdetine müsaade itmek. İade itmek. Davet itmek. Tahattur ittirmek. Müşahabetini hatırlatmaq. Aklını başına toplamak. se – (ft) Tahattur itmek.

Rappliquer [fte] Yeñiden yapıştırmak. Tekrar tatbik ve icra itmek.

Rapport [ez] İrad, mahsul. Takrir, gizlice veya su-i niyet-le ihbar. Rapor.

Münasebet, müşahabet. (hk) Emaneti iade. (sr) Cümlede kelimelerin münasebetini (r) Tenasüp. par – à Nisbeten. sous le – de Nokta-i nazarından.

Rapportable [s] Kabil-i celp ve iade, nakil ve hikaye idilebilir. Kabil-i fesih ve ilga.

Rapporter [fte] Bir şeyi evvelce olduğu yere getirmek, hariçten getirmek. İkmal için ilave itmek. İrad, mahsul getirmek. Gizlice veyahut su-i niyet-le haber virmek. Nakil ve hikaye itmek. Geri almak. Lağv itmek. (topo) Ameliyatı kağıt üzerine nakil itmek. se – (ft) Birbirine muvafık olmak. Mütenasip olmak. İtimat ve emniyet itmek.

Rapporteur, euse [e] Nakil ve hikaye iden. İşittiğini ve gördüğünü tekrar iden. Raporu yazan. Rapor muharriri. (topo) Minkale.

Rapprendre [fte] Yeñiden öğrenmek.

Rapprêter [fte] Bir kumaşa ikinci bir hazırlık virmek, yeñiden düzeltmek.

Rapprochement [ez] Takarrüb, yaklaşma. Uzlaşma, barışma.

Rapprocher [fte] Yeñiden yaklaşmaq, daha ziyade takarrüb itmek. Yalakalaştırmak. Daha yakın göstermek. Arada münasebet-i tesis itmek. Uzaklaştırmak. Mütenasip kılmak. Mukayese itmek.

Rappropriier [fte] Yeñiden temizlemek. Yeñiden tahsis itmek.

Rapprovisionner [fte] Yeñiden iaşe itmek. Tekrar erzak ve zehairini temin itmek.

Rapt [ez] (t okunur) Cebren veya kandırarak bir şahsı kaçırmak, adam kaldırmak.

Râpur [es] Rende talaşı.

Raquette [es] Çevgan, raket, top oyununda topa vurmak için kullanılan içi kumaş örgülü müstatil ve saplı bir çember. Kar üzerinde yürümek için aynı şekilde bir alet.

Raquetier veya **Raquetier** [ez] Raket imal iden kimse, raketçi.

Rare [s] Nadir, az bulunan. Seyrek, fevkalade değerli olan. Ender görülen. (fiz) Seyrek.

Raréfactif, ive veya **Raréfiant** [s] (fiz) Seyrekleştiren, muhalhil.

Raréfaction [es] (fiz) Seyrekleştirme, muhalhil.

Raréfiabile [s] (fiz) Seyrekleştirilebilir; kabil-i muhalhil.

Raréfier [fte] (fiz) Sıkletini tebdil itmeksizin gerek hacmini tevsî iderek ve gerek imtisâs ile kesafetini azaltmak, seyrekleştirmek.

Rarement [h] Nadiren, sık sık olmayarak.

Rarescence [es] Nedret, seyreklik.

Rarescent, e [s] Nadir olan. Seyrekleşen.

Rareté [es] Nadirlik, nedret. Nevadir. (fiz) Adem-i kesafet. Kıtlık, kaht.

Rarissim⁴⁰⁵ [s] Pek nadir olan, çok seyrek olan.

Ras, e [s] Pekı kısa kırılmış, tüyü veya havi kısa. – **e campagne** Düz ve açık

sahra. **mesure** – Ağzına kadar dolu ölçek. **faire table** – Yeni efkar ve müessesat-ı teşkil itmek için eskilerini tamam-ile ber-taraf itmek. (ez) Tüysüz bir nev yün ipek kumaş. **au – de l'eau** Suyuñ sath-ile beraber.

Ras veya **Raz** [ez] (**ra**) (bhr) Dar boğazda pek şiddetli akıntı. – **de marée** Deniz sularının birdenbire ve şiddetli surette kabarması.

Ras [s⁴⁰⁶] (**s** okunmaz) (bhr) Bir gemi karinesinin tathiri için kullanılan sabih iskele.

Rasade [es] İçecek kabı ağzına kadar dolduran mayı.

Rasage [ez] Bir kumaşın fazla uzun tüylerini kırarak düzeltme.

Rasant, e [s] Yalayıcı. (mec) Yorucu, can sıkıcı. (as) **tir** – Yalayıcı ateş. **fortification** – **e** Civarındaki araziden yüksek olmayan istihkam.

Rasement [ez] Yalama.

Raser [fte] Tıraş itmek, yer-le beraber yıkmak. (bhr) – **un navire** Direklerini kesmek. (mec) Sıyıyarak geçmek.

Rassette [es] (zira) Tarladaki fena otları sökmek için sabanın önüne takılan küçük saban demiri.

Raseur, euse [e] Tıraş iden, kırpan. (mec) Sıkıcı adam.

Rasibus [z⁴⁰⁷] (**buss**) (h) Yanında, pek yakınında.

Rasoir [es] Ustura.

Rassade [es] Vakt-ile zincirlerin para makamında kullandıkları boncuk.

⁴⁰⁵ Sözlükte “Raissim” şeklindedir.

⁴⁰⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁰⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Rassasiant [s] Duyuran, işba iden.

Rassasiement [ez] Doyma. Teskin-i iştiha.

Rassasier [fl] Doymak, teskin-i cu itmek. Hoşnut itmek.

Rasse [es] Kömür sepeti.

Rasseblement [ez] Toplama. Cem itme. İçtima. Kalabalık. (as) İçtima borusu.

Rassembleur [fte] Yeñiden toplamak. Birleştirmek, bir araya koymak. Toplayıp yığmak. Tanzim itmek. Cem itmek.

Rasseoir [fte] Yeñiden yerleştirmek, oturtmak. **se** – (ft) Yeñiden oturmak. Durulmak, teressüb itmek. (mec) Sükunet bulmak.

Rassérènement [ez] Şenlendirme, ferahlandırma.

Rasséréner [fte] Şenlendirmek. Ferahlandırmak. Açık, berrak itmek. **se** – (ft) Açık ve berrak olmak. Ferahlanmak. Sükunet bulmak.

Rassis, e [s] **pain** – Bayat ekmek. **esprit** – Sakin, müdebbir. **de sens** – Müteheyyiç olmaksızın.

Rassortiment veya **Réassortiment** [ez] Yeñiden tanzim itme, uygunlaştırma, çeşit yapma.

Rassortir veya **Réassortir** [fte] Yeñiden çeşit yapmak, münasip ve muvafık surette tanzim itmek.

Rassoter [fte] Ahmaklaştırmak. Budala itmek.

Rassurant, e [s] Temin iden. Tatmin iden. Telaş izale eyleyen.

Rassurer [fte] Sağlamlatmak, sağlamlılaştırmak. Teskin ve tatmin itmek.

Rastaquouère [ez] Vesait-i maişeti malum olduğu halde pek mutantan yaşayan yabancı.

Rastel [ez] İşret meclisi, ayş ü nuş cemiyeti.

Rasur [es] Tıraş idiş. Tıraş itme. Tıraştan hasıl olan kıllar.

Rat [ez] Fare, sıçan. (mec) Çok haris, aç gözlü. **avoir des – s dans ta tête** Garip merak ve hevesatı olmak. – **d'hôtel** Otel hırsız. – **d'eglise** Gayet sufi. – **de caves** Müskirat müfettişi. İnce uzun mum, şema.

Rata [ez] Patates veya fasülye basdısı. Ale'l-umum basdı. Gıda, tayin.

Ratafia [ez] Bazı rayihadar meyveleri şekerli konyakta durdurarak yapılan meşrup.

Ratatiné, e [s] Solmuş, buruşmuş, kurumuş.

Ratatiner [fte] Buruşturmak, soldurmak, kurutmak. **se** – (ft) Buruşmak, solmak, kurumak.

Rate [es] (tşr) Dalak, tihal. (mec) **dilater, désopiler la** – Güldürmek. **ne pas se fouler la** – Gevşek surette çalışmak. (hayv) Dişi sıçan.

Raté [ez] Ateş almayan tüfek tabanca darbesi. Bir motorda gazıñ kusurlu iştiali, muharrir, sanatkar, aktör vesairenden kabiliyeti veyahut talih olmadığı cihet-le muvaffak olmayan.

Rateau [ez] (zira) Tarak.

Râtelers [es] (zira) Tarak-la toplamak.

Râteleur, eus [e] (zira) Tarak-la otları toplayan adam.

Râtelier⁴⁰⁸ [ez] Yemlik. (as) Kışla ve karakolhanelerde tüfekleri astıkları raf. (mara) Marangozhanede alet ve edevatı üzerine koydukları raf. Bir adamın sıra dişleri (bilhassa yapma dişler) **manger à deux** – Birbirine muhalif iki vasıtayı istifadeli surette istimal etmek. Yekdiğerine muhalif birçok işlerden istifade etmek.

Ratelures [es-cm] (zira) Tarak ile toplanan şeyler.

Rater [fl] Silah ateş almamak. (mec) Muvaffak olmamak. (ft) Kaçırarak, fevt etmek. (mec) İrişmemek, elde idememek.

Ratiboiser [fte] El çabukluğu-la almak, çarpmak.

Ratier [e, s] Sıçan tutan avcı köpek.

Ratière [es] Sıçan kapanı.

Ratification [es] Tasdik, teyit. Tasdikname, tasdik mazbatası.

Ratifier [fte] Tasdik etmek, teyit etmek.

Ratinage [ez] Bazı kumaşları, peluşları, batınlayarak havini, tüylerini kıvrıcık itme.

Ratine [es] Havi uzunca ve kıvrıcık yün kumaş.

Ratiner [fte] Bir kumaşı kıvrıcık iden makineden geçirmek.

Ration [es] Tayin hissesi. Bir günlük erzak, yem tayini mekulat ve meşrubattan muayyen miktar.

Rationaliser [fte] Akıl ve mantık dairesine sokmak.

Rationalisme [ez] Akliyattan başka bir şeyi kabul itmeyen felsefe.

Rationaliste [s] Akliyat taraftarı. Akliyata müteallik, makulata dair.

Rationalité [es] Makulattan olmaklık.

Rationnaire [e, s] Tayin olan, sahib-i tayin.

Rationnel, elle [s] Akliyata müstenit. Akla mutabık. (hey) **horizon** – Ufk-ı hakiki. (r) **nombre** – Kemiya-ı mantıkiye.

Rationnellement [s] Akıllane surette.

Rationnement [ez] Hisse, tayin tahsisisi.

Rationner [fte] Bir gemide veya mahsur bir yerde erzak-ı mevcudeyi taksim etmek, hisse tayin etmek. **mettre à la** – Hal-i nekahette bulunan birini muayyen miktar yemeğe mecbur etmek.

Ratissage [es] Bir tarak-la düzeltip temizleme.

Ratisser [fte] Tarak-la düzeltip temizlemek. Bir şeyin üstündeki kiri ve pisliği kazıyarak temizlemek.

Ratissette [es] Tuğlacıların toprağı toplamak için kullandıkları bir alet.

Ratissoire [es] (bahçe) Çapa, hafif çapalamakta bahçıvanların kullandıkları dişli çapa.

Ratissure [ez] (zira) Tarak ve çapa ile toplanan şeyler.

Raton [ez] Küçük fare, taze peynir ile yapılan bir nev börek.

⁴⁰⁸ Sözlükte “Ratelier” şeklindedir.

Rattachage veya **Rattachement** [ez] Yeñiden bağlama, tekrar rabt.

Rattacher [fte] Tekrar bağlamak, yeñiden rabt itmek. (mec) Merbut itmek, rabt ve ilhak itmek.

Ratrapage [ez] Yakalama, yakalanma.

Ratrapper [fte] Yakalamak, ele geçirmek, tutmak. Yolda irişmek. (mec) Aldatmak, aldanmak.

Raturage [ez] Yazıyı kalem ile çizme. Parşömen kağıdını inceltmek, düzeltmek ve beyazlatmak ameliyesi.

Rature [es] Tashih için kalem ile yazı üzerine çekilen çizgi.

Raturer [fte] Üzerine çizgi çekerek bozmak. Parşömen kağıdını inceltmek, düzeltmek ve beyazlatmak ameliyesini yapmak.

Rauteur [ez] (maa) Maden ocaklarının ağaçları ile tahkimine nezaret iden maden ameliyesi.

Raucité [es] Kısıklık, ses kısıklığı.

Rauque [s] Kısık, sert.

Ravage [ez] Zarar, ziyan, hasar. Tahribat, garet. (mec) Hevesat-ı nefsanienin vücut üzerinde tahribatı.

Ravager [fte] Tahrip itmek, zarar ve ziyan virmek. Hasara uğratmak.

Ravageur [ez] Tahrip iden, hasara uğratan, muharrip.

Ravalement [es] Kargir ve ahşap. Bir binanın sathında ufak delikler. Bu deliklerin sıva veya macun ile doldurup derz idilmesi. Taştan bir eserin üstünü kazıyarak tathir ve tesviyesi. Bir kalın tahtayı rendeleyerek inceltme. (mec) Kıymetten düşürme. Kadr u itibarını azaltma.

Ravaler [fte] Yeñiden yutmak. Bir duvarı, bir binayı cephesini sıvamak, taş aralarındaki delikleri harç ile doldurup düz itmek. – **une branche** Bir dalı, üzerindeki dal-la birleştiği mahale kadar kesmek. (mec) Kıymetten, itibardan düşürmek. **se – (ft)** Tenzil itmek, tezelzül itmek.

Ravaleur [e ve s] Sıvacı, sıva yapan amele.

Ravaudage [ez] Çok eskimiş elbiseyi yamalama, tamir itme. (mec) Kaba işçilik.

Ravauderie [es] **Ravaudage** bak.

Ravauteur, euse [e] Yamacı, tamirci. Lüzumsuz ve tatsız sözler-le taciz iden.

Rave [es] Turp.

Ravelin [ez] (as) Ay tabya, istihkamatın öñünde yapılan nısf-ı daire şeklinde siper.

Ravanelle [es] Sarı karanfil ve yabani torik avam arasındaki ismi.

Ravier [es] Küçük salata tabağı.

Ravière [es] Turp tarlası.

Ravigote [es] Sarmısaklı salça.

Ravigoter [fte] İştihâ virmek, iştihâsını açmak.

Ravilir [fte] Tahkir ve tezlile layık itmek.

Ravin [ez] Çukur yol. Yol kenarlarındaki hendek.

Ravine [es] Sel, sel suyunun açtığı mecrâ.

Ravinée [ez] Sel mecrası, sel sularının açtığı çukurlar.

Ravinement [ez] Sel suları tarafından çukurlar açılması.

Raviner [fte] Bir araziye su mecralar-ile, çukurlar-la delik deşik itmek.

Ravioli [ez-cm] Tatar böreği.

Ravir [fte] Kapmak, gasp itmek. (mec) Zayi ittirmek. Soñ derece memnu itmek. à – (h) Şayan-ı takdir ve hayret.

Ravisement [ez] Tebdil-i fikir, düşüncesini değiştirme.

Raviser [fte] (se) Fikrini değiştirmek.

Ravissable [s] Kapılabilir. (az müstameldir)

Ravissant, e [s] Zor-la alan, kapan. (mec) Teshir iden, yürek açan. Soñ derece güzel, dilrüba.

Ravisement [ez] Zor-la kapıp götürme. Fevkalade meserret. Hayret.

Ravisseur, euse [e, s] Kapan, zor-la alıp götüren.

Ravitaillement [ez] Erzak ve mühimmat ithal itme.

Ravitailer [fte] Erzak ve mühimmatı temin itmek. Mahsur bir mahale erzak ve mühimmat ithal itmek.

Raviver [fte] Yeñiden canlandırmak. Uyandırmak. Kuvvetini artırmak.

Ravivage [ez] Yeñiden canlandırma. Şiddeti artırma, uyandırma.

Ravoir [fte] İstirdad itmek, istifa itmek.

Rayage [ez] Çizgiler yapma. Çizgili olma. Çizgi.

Rayé, e [s] Çizgili, oyuklu.

Rayement [ez] Çizgi yapma; oyma.

Rayer [fte] Çizgiler yapmak, çizgili yapmak. Üstüne bir çizgi çekerek bozmak. Bir namlunun derununu oyuklu yapmak.

Rayère [es] Mazgal deliği, bir kalede küçük pencere. Bir tekerleği döndürmek için üstüne su atan dar oluk.

Rayon [ez] Şua, ziya, şule. Araba tekerleğiniñ parmakları gibi bir merkezden başlayarak tedricen birbirinden ayrılıp giden şeyler. Çevre, etraf. Dolap rafı, kütüphane gözü, bal gömeci. (zira) Saban çizgisi, tarlada saban ile boydan boya açılan çizgi. (h) Nısf-ı kutr. -- x Röntgen-i şuai.

Rayonnage [ez] Bir kütüphane, bir mağara, bir yazıhaneniñ dahilindeki rafların mecmuu. (zira) Bir bostan veya tarlada ekmek üzere saban ile çizgiler açma.

Rayonnant, e [s] Parlak, şule-feşan, neşr-i envar iden. (fiz) Teşası ile intikal iden hararet.

Rayonnement [ez] Parlaklık, şule-feşan olma. Neşr-i envar itme. Çehrede görülen şiddetli sürur eseri. (fiz) Teşası.

Rayonner [fl] Parlamak, şule-dar olmak. Teşası-paş olmak. Çehrelerde asar-ı saadet görünmek. Araba tekerleğiniñ parmakları gibi bir merkezden muhtelif cihata doğru nısf-ı kutrlar yapmak. (fiz) Teşası itmek.

Rayonnés [ez-cm] (hayv) Hayvanat-ı şuaiye zümresi.

Rayonneur [ez] Sıra ile ekmek için tarlada boydan boya çizgiler açmaya mahsus alet.

Rayure [es] Bir kumaşta, bir cisimde olan çizgiler. Yazıyı bozmak için üstüne kalem ile çekilen çizgi, çizgi çekerek

bozma. Silah namlusu derununda helezoni çizgiler.

Razzia [ez] Akıncılık, gazve.

Razyier [fte] Akın itmek, gazve yapmak.

Re veya **Ré** İbtidasına geldiği kelimelere tekerrürü, müşareketi, muhalefeti ve irticai ifade ittirir Latince bir hecedir.

Ré [ez] Notanın işaret ve asvat-ı esasiyenin ikincisi, re.

Réa [ez] Bir makaranın üzerinden ip geçen oluklu tekerleği.

Réabonnement [ez] Yeñiden abone olma, tekrar abone itmek.

Réabonner [fte] Yeñiden abone itmek, tekrar abone yazmak.

Rèabsorber [fte] Yeñiden emmek. Tekrar yutmak, yeñiden mahv ve fena itmek. Tekrar meşgul itmek.

Réaccoutumer [fte] Yeñiden alıştırmak, tekrar itiyat ittirmek.

Réactif, ive [s] Aksü'l-amel yapan, aksü'l-amele müteallik. (ez) (k) Miyar, ayar.

Réaction [s] Aksü'l-amel. (mec) İrtica, muhalefet. (k) Bir cismin tabiat ve havasını tezahür ittirmek için diğer bir cismin onun üzerine tesiri.

Réactionnaire [e-s] Mürteci, muhalif terakki ve teceddüt.

Réadjudication [es] Yeñiden müzayede ve münakasa.

Réadjuger [fte] Yeñiden müzayede ve münakasa itmek, yeñiden müzayede ve münakasa ile ihale itmek.

Réadmettre [fte] Yeñiden kabul itmek. Tekrar ittihaz itmek.

Réaffirmer [fte] Yeñiden ve tevsik itmek, tekrar tasdik itmek.

Réagir [fl] Aksü'l-amel icra itmek. (mec) Muhalefet itmek.

Réaimanter [fte] (fiz) Yeñiden mıknatıslamak.

Réajourner [fte] Yeñiden tehir, tavik itmek, tekrar kiri bırakmak, talik itmek.

Réalisable [s] Kabil-i icra ve tatbik. Kuvveden fiile çıkarılabilen. Mümkün-i iltihak.

Réalisation [es] İcra ve tatbik itmek, kuvveden fiile çıkarmak, tahakkuk ittirmek.

Réalisme [ez] (fls) Mezheb-i hakikiyun, hakikiyun mesleği. (edebiya) Safahat hayatı kendi hakiki görünüşü altında tasvir itmeye bazı üdeba ve sanatkarın taraflarından izhar olunan temayül, realizm.

Réaliste [ez] Felsefe, sanat ve edebiyat vesairede hakikat taraftarı. Hakikiyun.

Réalité [es] Hakikat, hayal olmayan. **en** – Hakikaten, fi'l-hakika. Doğrusu.

Réappaître [fl] Yeñiden görünmek.

Réapparition [es] Yeñiden görünme. Tekrar tezahür.

Réappel [ez] Yeñiden davet, tekrar çağırma.

Réappeler [fte] Yeñiden davet itmek, tekrar çağırma. (fl) İkinci bir davet itmek.

Réapposer [fte] Yeñiden koymak. Tekrar vaz itmek.

Réapprovisionnement [fte] Yeñiden erzak ve mekulatını temin itmek.

Réargenter [fte] Yeñiden yaldızlamak, gümüşlemek.

Réarmer [fte] Yeñiden teslih etmek. Tekrar silahlandırmak.

Réassigner [fte] Yeñiden celp çıkarmak. Tekrar mahkemeye davet etmek.

Réassortir [fte] Yeñiden çeşit düzmek. Bir mağarayı yeñiden eşya ile doldurmak.

Réassurer [fte] Yeñiden sigorta etmek. İkinci bir sigorta yapmak. Tekrar temin etmek.

Réatteller [fte] Arabaya yeñiden koşmak.

Rebaisser [fte] Yeñiden indirmek. Tekrar ölçü almak, ikinci defa tenzil etmek.

Rebaptiser [fte] İkinci defa vaftiz etmek, tekrar tesmiye etmek, yeñiden isim koymak.

Rébarbatif, ive⁴⁰⁹ [s] Sert, ekşi yüzlü, abus.

Rebâtir [fte] Yeñiden bina etmek, yıkıp tekrar yapmak.

Rebattre [fte] Yeñiden dökmek. Yeñiden dolaşmak, gezmek. – **un matelas** Değnek-le vurarak bir şilteniñ yuñünü kabartmak. – **un tonneau** Çemberlerine vurarak bir fiçiyı sıkıştırmak. (mec) Faydasız ve müzic bir surette tekrar etmek.

Rebattu, e [s] Sık sık tekrar idilmiş, mükerreren bahs olunmuş.

Rebec [ez] (**bék**) Kemeñçe.

Rebelle [e-s] Asi, itaat itmeyen. (mec) Muhalefet, mukavemet iden. Serkeş.

Rebeller [ft] (**se**) İsyân etmek. İtaat itmemek. Serkeşlik etmek.

Rebelilon [es] İsyân, adem-i itaat. Şiddet-le muhalefet. Serkeşlik.

Rébéquer [ft] (**se**) Amirine karşı mağrurane ve hiddet-le cevap vermek.

Rebiffer [ft] (**se**) Rızî olmamak, muhalefet etmek. Bir şeyi istememek.

Reblanchir [fte] Yeñiden beyazlatmak. (fl) Yeñiden beyazlanma.

Reboisement [ez] (or) Teşcir. Yeñiden dikme.

Reboiser [fte] (or) Teşcir etmek, bozulmuş bir ormanıñ yerine yeñiden orman dikmek.

Rebond [ez] Sıçrayış, atılma, sekme, geriye doğru sıçrama. Yere düşen topuñ ikinci defa sıçraması.

Rebondi, e [s] Semizlik-le toparlak olan. Yusuvarlak.

Rebondir [fl] Tekrar sıçramak, sekme.

Rebondissant, e [s] Tekrar sıçrayan, seken. Yüksekten atılan.

Rebondissement [ez] Yeñiden sıçrama, yeñiden atlama, geriye sıçrama, sekme.

Rebord [ez] Kenar, pervaz.

Reborder [fte] Yeñiden kenar çekmek. Tekrar pervazlamak.

Rebotter [ft] (**se**) Çizmelerini tekrar giymek.

Reboucher [fte] Yeñiden tıkamak, ağzını tekrar kapamak.

⁴⁰⁹ Sözlükte “Rebarbatif, ive” şeklindedir.

Rebouillir [fte] Yeñiden kaynatmak, tekrar galeyana itirmek.

Rebouiser [fte] Şapkeyi fırçalamak, perdahlamak. Eski ayakkaplarını yamalayarak tamir etmek.

Rebours [ez] Ters, ters taraf. Akis, zıt. **au --, à –** Tersine, aksine.

Rebours, e [s] Aksi, huysuz. **cheval –** Haşarı at.

Rebouteur [fte] Burkulmuş veya kırılmış bir uzvu gayr-i fenni bir vasait ile birine koymak.

Rebouteur, euse [e] Çıkıkçı, kırıkçı.

Reboutonner [fte] Yeñiden iliklemek. Tekrar düğmelemek.

Rebras [ez] Yek ağzı, elbise kolunuñ bükülmüş ağzı eldiveniñ koluñ üzerine gelen kısmı.

Rebrider [fte] Beygire yeñiden gem vurmak.

Rebrocher [fte] Yeñiden nakış etmek. Tekrar vurmak.

Rebroder [fte] Yeñiden vurmak. Yeñiden işlemek.

Rebrousser [fte] Saç kılları tersine kaldırmak. Tersine tarayıp veya fırçalayıp yatırmak. – **chemin** Geriye dönmek. (fl) Geri gelmek.

Rebuffade [es] Su-i kabul. Su-i muamele. Ağır sözler-le müteradif ret.

Rébus [ez] (**buss**) Lugaz, muamma.

Rebut [ez] Sert muamele ile ret. Merdut, muhakkar, değersiz telakki olunan şeyler.

Rebutant, e [s] Su-i muamele ile ret iden. Cesareten düşüren. Usandıran, bıktıran, mekruh.

Rebuter [fte] Su-i muamele ile ret etmek. Cesareten düşürmek, usandırmak. (fl) Kızdırmak, hoş gitmemek.

Recacheter [fte] Yeñiden mühürlemek. Açılan bir mektubu yeñiden zarfa koyup kapamak.

Récalcitrant, e⁴¹⁰ [e-s] Şiddet-le muhalefet iden, inatçı. Mütemerrid.

Récalcitrer⁴¹¹ [fte] Çifte atmak (beygir). (mec) Mütemerridane muhalefet etmek.

Recarder [fte] Yeñiden hallaçlamak.

Recarrelage [ez] Eski kunduraları tamir etme.

Recarreler [fte] Yeñiden taş döşemek.

Recasser [fte] Yeñiden kırmak. Tekrar koparmak.

Recauser [fte] Yeñiden konuşmak, tekrar görüşmek.

Recéder [fte] Tekrar virmek, yine terk etmek. Kendine mahsus bir şeyi diğere bırakmak.

Recel, Recélé, Recèlement [ez] Hırsız yataklığı.

Recéler [fte] Hırsız yataklığı etmek. Tetkikad-ı adliyeden saklamak. İhtiva etmek.

Receleur, euse [e] Hırsız yatağı. Tetkikat-ı adliyeyi gizleyen.

Récemment [h] Ahiren, yakında, az evvel.

⁴¹⁰ Sözlükte “Recalcitrant, e” şeklindedir.

⁴¹¹ Sözlükte “Recalcitrer” şeklindedir.

Recensement [ez] Tahrir-i hüfus. Tasnif-ara. Tekalif-i harbiye olarak alınacak hayvanat, eşya vesaireniñ kayd ve tahriri.

Recenser [fte] Nüfus-ı tahrir etmek. Arayı tasnif etmek. Tekalif-i harbiyeyi kayd ve tahrir eylemek.

Recenseur [ez] Tahrir memuru. Arayı tasnif iden.

Recension [es] Matbu eseri el yazısı nüshası-la karşılaştırma. Asıl-ile mukabele.

Récent, e [s] Yeñi, yeñi yapılmış veya vaki olmuş iş ve hadise.

Recepage ve **Recépage** [ez] (zira) Budama. Budamadan hasıl olan dallar.

Receper ve **Récéper** [fte] Ağacı. Asmayı budamak.

Récépissé [ez] Makbuz senedi. Kabzname.

Réceptacle [ez] Mecma, içtima mahali.

Récepteur [ez] (fiz) Ahize, telgraf, telefon, fotoğraf gibi makinelerde haberi, sedayı ahiz iden alet. Resöptör.

Réceptif, ive [s] Kabil-i tesir olan.

Réception [es] Kabul.

Réceptionnaire [s] Bir müteahhidiñ yaptığı işi kabul muamelesini icraya memur olan adam.

Réceptivité [es] (fls) Kabiliyet-i teessür. (t) Bilhassa emraz-ı intaniyeyi istidat.

Réceptrice [s] **machine** – (fiz) İnce bir mesafede sevk olunan elektrik kuvvetini ahz iden dinamo.

Recercler [fte] Yeñiden çemberlemek.

Recette [es] İrad. Tahsil. Tahsildarlık. Tahsil kalemi. (t) Reçete. Tertip.

Recevabilité [es] (hk) Kabiliyet-i kabul. Mahkemece icra-yı muhakemeye kabul idilebilir.

Recevable [s] Ahz ve kabul idilebilir. (hk) Takibat-ı kanuniyeye kabul idilmiş. Hüsn-i kabul idilebilir bir talep.

Receveur, euse [e] Tahsildar.

Recevoir [fte] Almak, kabul etmek. Alacağını tahsil etmek. Hüsn-i telakki etmek. Tabi olmak. (fl) Hanesinde misafire malik olmak.

Rechanger [fte] Yeñiden değiştirmek. Yeñiden tebdil etmek.

Rechanter [fte] Tekrar artığını tekrar etmek. (mec) Tekrar etmek.

Réchapper [fl] Tekrar büyük bir tehlikeden kurtulmak.

Recharger [fte] Yeñiden yükletmek. Tekrar doldurmak (tüfeği). – **une route** Zemini yükseltmek için bir yola, bir şimendifere kırma taş döşeme.

Rechasser [fte] Yeñiden kovmak. Aksi tarafa etmek.

Réchaud [ez] Mangal.

Réchauffage [ez] Tekrar ısıtmak. Teshin etmek.

Réchauffé [ez] Yeñiden ısıtılmış, teshin olunmuş. (mec) Eski olduğu halde yeñi gibi virilen haber fikri vesaire.

Réchauffement [ez] Yeñiden ısıtma, tekrar teshin. (bahçe) Soğumuş toprağı yeñiden ısıtmak için kullanılan taze gübre.

Réchauffer [fte] Yeñiden ısıtmak, tekrar teshin itmek. (mec) Yeñiden tahrik itmek. Tekrar canlandırmak.

Réchauffeur [ez] Bir mayi kazana, imbiğe vesaireye koymazdan evvel tedricen ısıtmak üzere kullanılan alet.

Réchauffoir [ez] Yemek odasında yemekleri ısıtmak için kullanılan ocak.

Rechausser [fte] Yeñiden ayakkabı giydirmek, ayakkabı yaptırmak. -- **un arbre** Köküne toprak yığmak. – **un mur** Temelini kuvvetlendirmek.

Rêche [s] Lemste sert. Lezzeti ekşi. (mec) Serkeş, muannit.

Recherche [es] Yeñiden arama, taharri. Elde itmeye çalışma. Gösteriş, incelik.

Recherché, e [s] Aranılan, nadirü'l-emsal, adilikte ari. (mec) Tabii olmayan. Sahte.

Rechercher [fte] Yeñiden aramak. Dikkat-le taharri. Kanunen takip itmek. Hakkında tetkikat yapmak. Elde itmeye çalışmak. Malkiyetini arzu itmek. Tefahhus ve tecessüs.

Rechigné, e [s] Abusü'l-vech, neşesiz.

Rechignement [ez] Ubuset, neşesizlik.

Rechigner [fl] Lezzetsiz, tatsız bir tavır almak. Çehresiniñ tavr-ile neşesizliğini göstermek. Simasında asar-ı ikrah göstermek.

Rechoir [fl] Yeñiden düşmek, sukut itmek.

Rechute [es] Yeñiden sukut. Tekrar düşme. Bir fenalığa, bir sefalete, bir kusura tekrar düşme. (t) Nüks. Marazıñ avdeti.

Rechuter [fl] Yeñiden düşmek, tekrar sukut itmek.

Récidive [es] Bir cürm ve cinayeti yeñiden işleme, sabıka. (t) Bir hastalığıñ tekrar zuhuru.

Récidiver [fte] Tekrar cürm işlemek, sabıka yapmak. (t) Tekrar başlamak, yeñiden zuhur itmek (bir hastalık hakkında).

Récidiviste [e-s] Mükerrer cürm işleyen, sabıka-i mükerrere sahibi.

Récidivité [es] Mükerrer cürm işlemeye temayül. Sabıkalılık. (t) Kabiliyet-i nüks.

Récif [ez] Deñizde, suyuñ sath-ile beraber bir irtifada bulunan kayalar. Sığ kayalar silsilesi.

Récipé [ez] (t) Reçete, tabip reçetesi.

Réciendaire [ez] Merasim-i mahsusa ile bir cemiyete kabul olunan adam. Namzet.

Récipient [ez] (**an**) Mayiata mahsus çukur kap. (fiz) Muhalliyetü'l-hava fanusu. Mehaz.

Reciprocité [ez] Tekabül, mukabiliyet. Karşılıklılık.

Réciproque [s] Mütekabil. Karşılıklı. (sr) Müşareket beyan iden fiil : (ez s) Misil, müşabih.

Réciproquement [s] Mütekabilen, karşılıklı olarak.

Récit [ez] Hikaye, rivayet. (mu) Vezinsiz şiiri okuma.

Récital [ez] (mu) Bir tek sanatkarıñ, bir tek musiki aleti üzerinde terennüm itmesi.

Récitateur [ez] Ezberden okuyan. Ezberden nakil ve hikaye iden.

Récitatif [ez] Vezinsiz şiir, hikaye nakil idiyor gibi okunan manzume.

Récitation [es] Ezberden okuma. (mu) Ezberden çalma ve terennüm.

Réciter [fte] Ezberden okumak. Nakil ve hikaye itmek. (mu) Vezinsiz bir şiiri okumak.

Réclamant, e [e-s] Musırrane isteyen, iltimas iden, iddia iden. İtiraz iden. İhtiyaç gösteren.

Réclamateur [ez] İddiacı, müddei, talip.

Réclamation [es] İddia, talep. İtiraz.

Réclame [es] İlan, reklam.

Réclamer [fte] İsrar ile istemek. Rica ve niyaz itmek. İddia itmek. İhtiyaç göstermek. İtiraz itmek.

Reclure [fte] Dar ve metin bir yere kapamak. **se** – Kapanmak, dünyadan inziva eylemek.

Reclus, e [s-e] Kapanmış, dünyadan el çekmiş, münzevi.

Reclusion ve **Réclusion** [es] Sıkı bir surette kapanmış adamın hali. İnziva. (hk) Kürek cezası, habs-i münferit.

Reclusionnaire veya **Réclusionnaire** [e] Kürek mahkumu, habs-i münferide mahkum adam.

Recoigner [fte] Tekrar kakmak.

Récognitif [s] Onu icap iden sebebi zikir ile bir taahhüdü tazammun iden mukavele.

Récognition [es] Bir şahsın vaziyetini ve bir şeyin keyfiyetini tanıma.

Recoiffer [fte] Yeñiden saçını düzeltmek ve başını bağlamak.

Recoin [ez] Gizli köşe, bucak.

Récolement [ez] Tasdik, tasdikname.

Récoler⁴¹² [fte] (hk) Teyid ve tasdik idip itmediklerini aňlamak için şahitlere ifadelerini okumak. Yeñi bir muayene ile tahakkuk ittirmek.

Recollage veya **Recollement** [ft⁴¹³] Yeñiden yapıştırma.

Recoller [fte] Yeñiden boyama, tekrar telvin.

Recolorer [fte] Yeñiden boyamak, tekrar telvin itmek.

Récoltable [s] Kabil-i hasat olan.

Récolte [es] Biçmek, hasat, mahsul. (mec) Netice-i taharri. Fayda, istifade, kar, kazanç.

Récolter⁴¹⁴ [fte] Biçmek, hasat itmek. Mahsul almak. (mec) İstifade itmek, kazanmak, iktitaf itmek.

Recommandable [s] Şayan-ı tavsiye, layık-ı hürmet.

Recommandation [es] Tavsiye, rey, nasihat. İtibar, hürmet. (posta) Taahhüt.

Recommander [fte] Tavzif itmek, tavsiye eylemek. Emritmek. Nasihat virmek. **se** – (ft) Kendi kendine tavsiye itmek, başkasının tavsiyesine lüzum olmamak. (posta) Taahhüt ittirmek.

Recommencement [ez] Tekrar başlama, yeñiden mübaşeret.

Recommencer [fte] Yeñiden başlamak.

Recommenceur, euse [e] Yeñiden başlayan.

Recomparaître [fte] Yeñiden görünmek.

⁴¹² Sözlükte “Recoler” şeklindedir.

⁴¹³ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴¹⁴ Sözlükte “Recolter” şeklindedir.

Recompensable⁴¹⁵ [s] Şayan-ı mükafat. Kabil-i telafi.

Récompense [es] Mükafat. **en** – Mükafaten, mukabil olarak.

Récompenser⁴¹⁶ [fte] Mükafat itmek. Telafi itmek.

Recomposer [fte] Yeñiden teşkil itmek. Tekrar terkip itmek. (k) Bi'l-kimya hal idilmiş bir cismi tekrar terkip itmek.

Recomposition [es] Yeñiden teşekkül, yeñiden terekküb.

Recompter [fte] Yeñiden saymak. Tekrar hesap itmek.

Réconcilable [s] Kabil-i telif, barıştırılması kabil, uzlaştırılabilir.

Réconciliateur, euse [s] Uzlaştırın, barıştırın, telif-i beyn iden.

Réconciliation [es] Telif-beyn, uzlaşma, barışma.

Réconcilier [fte] Islah-ı beyn itmek, uzlaştırmak, barıştırmak, aralarını bulmak. **se** – (ft) Barışmak. Uzlaşmak.

Recondamner [fte] Yeñiden mahkum itmek.

Reconduire⁴¹⁷ [fte] Teşyi itmek, yola koymak, selametlemek.

Reconduite [es] Teşyi, selametleme.

Réconfort [ez] Teselliyet, teselli.

Réconfortant, e [s] Teselliyet iden. Kuvvet viren. (t) Mukavvi.

Réconfortation [es] Takviye, kuvvetlendirme.

Réconforter [fte] Kuvvetlendirmek, takviye itmek. Kuvve-i maneviyeyi artırmak.

Reconnaissable [s] Tanınması kolay. Tanınabilir, kabil-i teşhis.

Reconnaissance [es] Tanıma, teşhis, şükran. Nimet. İkrar, itiraf. İtirafname. Deyn senedi. Keşf ve tetkik. Depozito makbuzu. (as) Keşf. Keşif kolu.

Reconnaissant, e [s] Şakir, şükr iden, iyiliğe teşekkür idici.

Reconnaître [fte] Yeñiden tanımak, hatırlamak. İtiraf itmek. Tasdik itmek. Kani olmak, mahv ve meşru tanımak. İkrar itmek. Düşünmek. – **un enfant** Bir çocuğu evladı olarak tanımak. **se** – Kendini tanımak, kendine gelmek. Şaşkınlıktan kurtulmak.

Reconquérir [fte] Yeñiden zabt ve feth itmek. (mec) Yeñiden kazanmak.

Reconsolidation [es] Yeñiden tahkim, tekrar takviye.

Reconsolider [fte] Yeñiden tahkim ve takviye itmek.

Reconstituant, e [s] (t) Edviye-i mukavviye. Bünyeye hal-i tabiisine irca iden ilaçlar.

Reconstituer [fte] Yeñiden teşkil itmek.

Reconstitution [es] Yeñiden teşkil.

Reconstruir [fte] Yeñiden inşa itmek. Yeñiden bina itmek.

Recontinuer [fte] Yeñiden devam itmek, tekrar başlamak. İnşa itmek.

Recopier [fte] Yeñiden kopya itmek. Tekrar suretini almak.

⁴¹⁵ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

⁴¹⁶ Sözlükte “Recompenser” şeklindedir.

⁴¹⁷ Sözlükte “Reconduir” şeklindedir.

Record [ez] (d okunmaz) O zamana kadar aynı neviden yapılmış olanların cümlesini tecavüz iden ve resmen tanınan aspori bir zafer, rekor.

Recorder [fte] Ezberlemek. Hatıra getirmek. Tahattur itmek. **se** – Yapacağını veya söyleyeceği şeyi derhatır itmek.

Record [fte] Bir ip-le, bir halat-la yeñiden bağlamak. (mu) Tel takmak.

Recordman [ez] (**mén**) Bir rekoru kazanan adam.

Recorriger [fte] Tekrar tashih itmek, yeñiden düzeltmek.

Recors [ez] Mahkeme mübaşirine lüzumu halinde muavenet itmek için beraber giden adam. Kavas veya muhızır muavini.

Recoucher [fte] Yeñiden yatırmak.

Recoudre [fte] Yeñiden dikmek. (mec) Toplayıp bir araya getirmek, cem itmek.

Recouler [fte] Yeñiden dökmek. Tekrar akıtmak.

Recoupage [ez] Yeñiden kesme, tekrar kat.

Recoupe [es] Kepeğin değirmende tekrar öğütülmesi ile hasıl olan adi nev un. Taş kırarken sıçrayan parçalar. Biçki artığı kumaş parçaları. Kıymettar maden talaşı, eğe aleti.

Recouplement [ez] (mima) Binaya daha ziyade metanet virmek için taş sıralarını çapraz koyma. Muhtelif menabiden alınan malumat vasıtası-la bir işiñ hakikatini añlama. (topo) Tekattu usul-ile harita alma.

Recouper [fte] Yeñiden kesmek. Birkaç nev şarabı birbirine karıştırmak suret-ile

ıslah itmek. Oyunda kağıdı tekrar kesmek.

Recoupette [es] Kaba un, kepeğin tekrar öğütülmesi ile istihsal olunan ve kola imalinde kullanılan adi nev un.

Recourbement [ez] Tekrar eğiltme. Eğrilik. İnhina.

Recourber [fl] Tekrar eğiltmek. Dalı uçlarından bir daire teşkil idecek gibi bükme. İnhina ittirmek.

Recourbure [es] Bir şeyiñ eğriliği, bir şeyiñ eğri yeri.

Recourir [fte] Yeñiden koşmak. Müracaat itmek. Muavenet ve yardım istemek. İltica itmek. Çara aramak.

Recours [ez] Muavenet isteme. Yardım dileme. Müracaat. Melce, çare.

Recouvrable [s] İstirdadı, tahsil ve istifası kolay olan.

Recouvreage [ez] Tekrar kapama. Yeñiden örtme. Bir matlubu tahsil ile hesabı kapatma.

Recouvrance [es] İstirdad, tahsil (as) İmdat.

Recouvrement [ez] (**recouvrerden**) İstirdad, zayi yeñiden bulma. Rücu. İade. Tahsil.

Recouvrement [ez] (**recouvrirden**) Tekrar örtme, yeñiden setr. Kaplama, çatıyı örtme. Birbirine eğlenmiş iki tahta veya yan yana konmuş iki taşıñ aralığını örtmek için tahta veya taştan yapılan pervaz.

Recouvrer [fte] İstirdad itmek, yeñiden elde itmek. Alacağını tahsil itmek.

Recouvrir [fte] Yeñiden örtmek. Tamam-ile kaplamak, kamilen setr itmek.

Recracher [fte] Tükürmek, ağızda olanı harice atmak.

Récrance [es] Yeñiden itimat, tekrar emniyet. **lettre de** – Süferanıñ itimat namesi.

Récréatif, ive [s] Eğlenceli.

Récréation [es] Eğlenme. Diñlenme, istirahat mekteplerde paydos zamanı. Hoşa giden.

Récréer [fl] Eğlendirmek. **se** – (ft) Eğlenmek.

Recréer [fte] Yeñiden yaratmak, yeñiden vücuda getirmek.

Recrépiment veya **Recrépissage** [ez] Yeñiden sıvama. Üstüne yağ sürme. (mec) Islah itme. Tamir itme.

Recrépir [fte] Yeñiden sıvamak. Üstüne yağ sürmek. (mec) Islah itmek, tamir itmek.

Recreuser [fte] Yeñiden kazımak, daha kazmak.

Récrier [ft] (se) Hayret-le bağırmaq, itiraz itmek.

Récrimateurs, trice [s] İthama karşı itham iden.

Récrimation [es] İthama karşı, itham, itab.

Récrimatoir [s] İthamı muhtevi olan.

Récriminer [fl] İthama karşı itham itmek.

Récrire [fte] Yeñiden yazmak. Yazılmış bir eseri yeñiden yazmak.

Recroître [fte] Yeñiden artmak. Yeñiden tezayüt itmek. Yeñiden neşv ü nema bulmak.

Recroqueviller⁴¹⁸ [ft] (se) Güneşe veyahut fazla sıcağa maruz olan yaprak, kağıt, meşin vesaireniñ kıvranıp bozulması gibi bozulmak.

Recroquillé, e [s] Bükülmüş. Sıcaktan çekilip büzülmüş.

Recru, e [s] Çok yorgun.

Recrû [ez] (zira) Kesimiş bir ormanıñ senevi yeñiden sürdüğü miktar.

Recrudescence [es] (t) Nüks-i alamet-i maraz. Bir hastalığın alametleriniñ, bir salgın tahribatınıñ bir sebebe mebni tezayüdü.

Recrudescant [es] (t) Tezayüt iden alamet ve tahribat-ı maraz. Artan hastalık.

Recrue [es] (as) Kura keşidesi. Kura neferi. (mec) Bir şirkete, bir cemiyete iltihak iden adam.

Recrutement [ez] (as) Kura çekme. Kura ifradını cem. (mec) Bir cemiyete aza toplama.

Recruter [fte] (as) Kura ile asker toplamak, kura efradını cem itmek. (mec) Bir cemiyete aza toplamak. **se** – (ft) Askere yazılmak. Toplama ile cemiyet hasıl olmak.

Recruteur [ez] (as) Kura memuru, ahz-i asker memuru. (mec) Bir cemiyete aza ve efrat toplayan.

Recta [h] Noktası noktasına, tam vaktinde, bila-tahallüf.

⁴¹⁸ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Rectal, e [s] (tşr) Surmi, mia-i müstakime ait olan. Bağırsağıñ makada münthehi olan kalın ucuna dair.

Rectangle [s] (h) Müstatil. Dılları müstakim olan şekil.

Rectangulaire [s] (h) Müstatil. Şekl-i müstatil.

Recteur [ez] Darülfünun reis. Cizviyet kolacı müdürü.

Recteur, trice [s] İdare iden. Sevk iden.

Rectifiable [s] Kabil-i tashih, doğrultması mümkün olan. (k) Yeñiden takdiri kabil olan.

Rectificateur [ez] Mukattar. İmbiğe takılan bir alettir ki onda buhar takattur ider.

Rectificatif, ive [s] Tashihe yarayan. (k) Tekrar takdire yarayan.

Rectification [es] Tashih, ıslah. (k) Mükerrer takdir.

Rectifier [fte] Doğrultmak, tashih etmek. (k) İkinci defa takdir etmek.

Rectiligne [s] (h) Müstakimü'l-hutut. Müstevi.

Rectitude [es] Doğruluk, istikamet. Akl-ı selime, kavaid-i esasiyeye muvafık olma.

Recto [ez] Kağıdıñ ilk yüzü. Birinci sahife.

Rectoral, e [s] Darülfünun riyasetine ait. Kolej müdürlüğüne dair.

Rectorat [ez] Darülfünun riyaseti, kolej müdürlüğü. Bu riyaset ve müdüriyet müddeti.

Rectum [ez⁴¹⁹] (**tom**) (tşr) Surm. Mia-i müstakim. Bağırsağıñ makada merbut olan kalın ucu.

Reçu [ez] Makbuz. İlmühaberi.

Recueil [ez] (**keuy**) Mecmua. Koleksiyon.

Recueillement [ez] (**keuy**) Cem-i asar, koleksiyon toplama. (az müstameldir) İntizam-ı hayat.

Recueille, e [ez] (**keuy**) Cemiyet-i hatır, intizam-ı hayat sahibi.

Recuellir [ez] (**keuy**) Mahsül toplamak. Düşürmek. Semeresini, neticesinii elde etmek, iktitaf etmek. Tevarüs etmek. Toplayıp cem etmek. Yanına almak. **se** – (ft) Kendini toplamak. Hayatını tanzim etmek. Tefekküre dalmak. Cemiyet-i hatıra malik olmak.

Recuire [fte] Yeñiden pişirmek. (maa) Bir madeni tasfiye veya diğeri bir madene tahvil etmek için yeñiden ateşe koymak. Yapılmış ve pişirilmiş cam ve porselen evaniyi hususi bir fırında yavaş yavaş soğutmak.

Recuit, e [e] Yeñiden ateşe koyup pişirilen masnuat.

Recul [ez] Geri tepme. Bir şeyi iyi görmek için lüzumu kadar geri çekilme.

Reculade [es] Geri çekilme. (mec) Bir işte pek ileri gittiğini gören adamıñ geri çekilmesi. Rucu. Kahkari ricat.

Reculé, e [s] Tenha, uzak mahal. Uzak zaman.

Reculée [es] (as) Ricate müsait mesafe. **feu de** – Ricate macbur iden şiddetli ateş.

⁴¹⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Reculement [ez] Geri çekilme. Gerileme, ricat.

Reculer [fte] Geriye çekmek, itmek. Tehir ve tasdik itmek. (fl) Geri gitmek, ricat itmek. Tereddüt itmek.

Reculons [h] (à) Geri çekilerek, geri geri.

Récupérable [s] Kabil-i tazmin.

Récupération [es] Tazmin.

Récupérer [fte] Tazmin itmek. **se** – (ft) Tazminat almak.

Récurage⁴²⁰ [ez] Temizleme, tathir.

Récurer⁴²¹ [fte] Temizlemek, tathir itmek.

Récurrence⁴²² [es] Geri gelme. (tşr) Damar vesaireniñ geri dönmesi.

Récurrent, e⁴²³ [s] Geri gelen. (tşr) Geri dönen damar vesaire. Raci.

Récusable [s] Kabil-i ret, şayan-ı ret.

Récusation [es] Ret itme.

Récuser⁴²⁴ [fte] Salahiyetini, şahadetini ret itme. Hükmü, şahadeti kabul itmemek. **se** – (ft) Kendi selahiyetini ret itmek.

Rédacteur, trice [e] Muharrir. Gazete muharriri.

Rédaction [es] Tahrir. Yazılmış şeyler. Heyet-i tahririye. Heyet-i tahririye odası.

Redan ya da **Redent** [ez] (as) İleriye doğru bir zaviye teşkil itmek üzere iki müsavi cepheli istihkam. Redan. (inşa) Bir sath-ı mail üzerinden inşa olunan

duvara destek makamında ara sıra yapılan çıkıntılar.

Reddition [es] Teslim olma. Teslim itme.

Redéfaire [fte] Yeñiden bozmak.

Redemander [fte] Yeñiden istemek, tekrar talep itmek.

Rédempteur [ez] Kadime-i necat virerek esaretten kurtaran. Günahlarını bağışlatan.

Rédemption [es] Kadime-i necat virerek esaretten kurtariş.

Redescendre [fte] Tekrar itmek, havalandırmak soñra nüzul itmek. (fl) Yeñiden indirmek.

Redevable [s] Borçlu, medyun olan. Minnettar.

Redevance [es] Vade-i muayeneli borç. Muayyen zamanda virilecek deyn, taahhüt.

Redevancier, ère [e] Borçlu, medyun.

Redevenir [fl] Eski hale rücu itmek, eskisi gibi olmak.

Redevair⁴²⁵ [fte] Hesaptan soñra borçlu kalmak.

Rédhibition [es] Fesh-i bey, mebiñ kusurlu olması dolayısı-la fesh idilen satış muamelesi.

Rédhibitoire [s] Fesh-i beyi badi olan kusur.

Rédiğer [fte] Bir şeyi kaleme almak. Tahrir itmek.

⁴²⁰ Sözlükte “Recurage” şeklindedir.

⁴²¹ Sözlükte “Recurer” şeklindedir.

⁴²² Sözlükte “Recurrence” şeklindedir.

⁴²³ Sözlükte “Recurrent, e” şeklindedir.

⁴²⁴ Sözlükte “Recuser” şeklindedir.

⁴²⁵ Sözlükte “Redevair” şeklindedir.

Rédimer [fte] Tekrar satın almak. **se** – (ft) Kendini satın almak. Para ile kendini kurtarmak.

Redingote [es] Redingot denilen üst elbisesi.

Redire [fte] Yeñiden söylemek, tekrar itmek. (fl) Tayip itmek, fena söylemek. Aleyhinde bulunmak.

Rediscuter [fte] Yeñiden müzakere itmek, bir işi tekrar mübaheseye almak.

Rediseur, euse [s] Duyduğunu tekrar iden, söz götüren adam.

Redite [es] Tekrar, sözde tekrar.

Redondance [es] İtnab, sözü uzatma.

Redondant, e [s] İtnablı, uzun söz.

Redonder [s] İtnab itmek, sözde uzun lüzumsuz olmak.

Redonner [fte] Aynı şeyi tekrar virmek. Bir şeyi evvelce malik olana virmek. İade itmek. (mec) Yeñiden tedarik itmek. (fl) Kendini virmek, yeñiden başlamak.

Redorer [fte] Yeñiden yaldızlamak. (mec) Yeñiden tenvir itmek.

Redormir [fl] Yeñiden uyumak.

Redoublé, e [s] Seri, müstacil. (as) **pas** – İki kat sürat-le meşy. Bu meşy tanzim iden askeri musiki havası.

Redoublement [ez] İki kat olma, tezauf.

Redoubler [fte] Astar koymak. Artırmak. Tezyit itmek. (fl) Artmak. Tezayüt itmek.

Redoutable [s] Korkunç, mahuf, müthiş.

Redoute [es] (as) Tabya. Raks, oyun ve musiki salonu, böyle bir mahalde virilen eğlence.

Redouter [fte] Pek ziyade korkmak. Tedhiş itmek.

Redresse [es] (bhr) Karinesi üzerine yan yatmış bir gemiyi düzeltmek için kullanılan ipler ve alet.

Redressement [ez] Doğrultma. Doğrulma. (mec) Tedib, terbiye.

Redresser [fte] Doğrultmak ayak üzerine durdurmak. (mec) İslah itmek. Tamir itmek. Tedib ve terbiye itmek. **se** – (ft) Doğrulmak, ayağa kalkmak. (mec) Mağrurane ve müteazzımane bir tavır almak.

Redresseur [ez] – **de tort** Vazifesi olmayan işlere karışan adam.

Redû [ez] Mütebaki borç.

Réducteur, trice [s] Tenzil iden, indiren. (k) Tahammuz itmemek hassına malik ecsam.

Réductibilité [es] Tenzil, tahvil idilebilir. Tenzil ve tahavvül kabiliyeti. İhtisar idilebilir.

Réductible [s] Kabil-i tenzil, kabil-i tahvil. Kabil-i ihtisar. (cerra) Kabil-i cebr, yerine konulabilen.

Réduction [es] İndirme, tenzil. Kalb, tahvil. İhtisar. (h) Bir şekli aynı ve fakat daha küçük bir şekle tahvil itme. (riya) İrca, bir kemiyetiñ müsavi diğerkemiyetiñ tahvili. (k) Bir humzuñ müvellidü'l-humzasını tefrik ile madenini bırakma. (cerra) Tecbir, bir kırığı yerine koyma.

Réduire⁴²⁶ [fte] Azaltmak, tenzil etmek. Tahvil etmek. İhtisar etmek. İndirmek. İhbar etmek, tahtü'l-itaate almak. Hal-i esefnake düşürmek. Kalb etmek. Kaynatarak koyulaştırmak. (hesa) Tarh etmek. (cerra) Kırık kemikleri yerine koymak. (k) Bir humzdan muhtevi olduğu madeni ayırmak. (h) Bir şekliñ daha küçüğünü yapmak.

Réduit⁴²⁷ [ez] İnzivagah. Kalbe. (as) Bir tabya derunundaki melce. (bhr) Sefine-i harbiyede toplarıñ buldukları zırhlı kuleler.

Réduplicatif, ive⁴²⁸ [es] Tekerrürü ifade iden.

Réduplication⁴²⁹ [es] Bir harfiñ, bir heceniñ tekrarı. (bela) Usul-i tekrar, nazar-ı dikkati celp etmek üzere bazı kelimeleriñ tekrarı.

Réédification [es] Yeñiden inşa, yeñiden tesis itme.

Réédifier [fte] Yeñiden inşa etmek, yeñiden tesis etmek.

Rééditer⁴³⁰ [fte] Yeñiden tab etmek. Tedavüle vaz etmek.

Réédition [es] Yeñi tab.

Rééducation [es] Yeñiden talim ve terbiye itme.

Réel, le [s] Hakiki, sahih.

Réélection [es] Yeñiden intihap.

Réeligibilité [es] Yeñiden intihap kabiliyeti.

Rééligible [s] Yeñiden intihap olunabilir. Tekrar intihab-ı kabil olan.

Réélire [fte] Yeñiden intihap etmek.

Réellement [h] Hakikaten, sahihen.

Réengagement [ez] **Rangement** bak.

Réensemencer [fte] Yeñiden zer etmek.

Réescompte [ez] (tica) Bir poliçeyi ikinci defa iskonto itme.

Réescompter [fte] Yeñiden iskonto etmek.

Réexpédier [fte] Yeñiden göndermek, tekrar irsal etmek.

Réexpédition [es] Yeñi irsalat.

Réexportation [es] (tica) İthal olunan eşyayı ihraç itme.

Réexporter [fte] (tica) Yeñiden ihraç etmek. İthal olunan emtiayı ihraç eylemek.

Réfaction [es] (tica) Matluba muvafik olmayan eşyaniñ hin-i tesliminde fiyatından tenzil.

Refaire [fte] Yeñiden yapmak. Düzeltmek. Tamir etmek. **se** – (ft) Yiyip içmek, iade-i kuvvet ve sıhhat etmek. İşlerini yoluna koymak.

Refait, e [s] Aldatılmış, hileye gelmiş.

Refait [ez] Yeñi geyik boynuzu. Laskine oyununda kağıdı yeñiden kesme.

Refoucher [fte] Yeñiden biçmek.

Réfection [es] Yeñiden bina ve inşa itme. İade-i kuvvet ve sıhhat itme.

Réfectoire [ez] Umumi yemek salonu.

Refend [ez] **mur de** – Ara duvarı. Ara bölmesi. **bois de** – Boydan boya biçilmiş

⁴²⁶ Sözlükte “Reduire” şeklindedir.

⁴²⁷ Sözlükte “Réduit” şeklindedir.

⁴²⁸ Sözlükte “Reduplicatif, ive” şeklindedir.

⁴²⁹ Sözlükte “Reduplication” şeklindedir.

⁴³⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

ağaç. **lingne** – **de** Taşlarıñ arasını göstermek veyahut öyle göstermek için yapılan çizgiler.

Refendre [fte] Yeñiden yarmak. Tulen yarmak veya biçmek.

Référé [ez] (s) Müstacil hususatta muvakkaten hüküm vermeye salahiyettar olan hakimi olunan müracaat.

Référence [es] Bir şeyi salahiyettar birine arz itme. **ouvrage de** – Okumak için olmayıp lüzumu halinde müracaat idilecek eser. (cm) Tavsiye makamına kaim olan hüsn-i şehadet.

Référendaire [s] Hülasacı. Bir şeyi hülasa iderek rapor viren.

Réferendum [ez⁴³¹] (**dom**) (siya) Memurin-i siyasiyeniñ yeñiden talimat talebini havi gönderdikleri telgraf. Menafi-i ammeye ait hususatta hemşehrileriñ karar vermek hakkı : rey-i am.

Référer [fte] Atfitmek, isnat itmek. (fl) Rapor vermek. **se** – (ft) Razı olmak, kani olmak.

Refermer [fte] Tekrar kapamak.

Referrer [fte] Yeñiden demir geçirmek. Nallamak.

Refeuilleter [fte] Sahiflerini yeñiden açmak, kitabı karıştırmak.

Réfléchi, e [s] Düşünerek yapan veya söyleyen. Düşünerek hareket iden. Mülahazalı. (fiz) Münakis. **onde** – ve **rayon** – Bir inikastan gelen şuaat veya temevvucat. (sr) **verbes** – Mutavaat fiilleri.

Réfléchir [fl] İnikas itmek. (fl) Mükemmelen düşünmek. Mülahaza

itmek. **se** – (ft) İnikas itmek, aksi görünmek.

Réfléchissant, e [s] (fiz) Ziyayı, sedayı, harareti ask ittiren.

Réfléchissement [ez] (fiz) İnikas.

Rélecteur [ez] (fiz) Ziyayı aks ittiren alet. Reflektör.

Reflet [ez] Aks, inikas.

Refléter [fte] Aks ittirmek. (fl) **se** – (ft) İnikas itmek.

Refleurir [fl] Yeñiden çiçek açmak. (mec) Mamur olmak. Şen, parlak olmak.

Réflexe [s] (fiz) İnikas ile tahassul iden.

Réflexibilité [es] (fiz) Aks idilebilme hassası. Kabiliyet-i inikas.

Réflexible [s] Aks idebilen. Kabil-i inikas.

Réflexion [es] (fiz) Aksitme. İnikas. Düşünme. Tefekkür, teemmül.

Refluer [fl] Geriye doğru akmak. (mec) Azimet ittirdiği yere davet itmek.

Reflux [ez] Cezr, deñiz sularınıñ sahilden çekilmesi. (mec) Geriye davet.

Refondre [fte] Yeñiden eritmek, tekrar izabe itmek.

Refonte [es] Yeñiden eritme, tekrar izabe. (mec) Esaslı tebeddül.

Reforger [fte] Yeñiden ısıtıp dövmek.

Reformable [s] Kabil-i ıslah, ıslah idilebilir.

Réformateur, trice [e-s] Islahatçı, ıslah iden.

Réformation [es] Islah, düzeltme.

⁴³¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Réforme [es] Islah, düzeltme. Su-i istimaliñ izalesi. Tanzim-i tensik, tenkih. (as) İhraç, açığa çıkarma.

Réformé, e [s] (as) İhraç olunmuş, açığa çıkarılmış zabıt ve efrat. **religion** – e Protestanlık. (ez) Protestan.

Réformer [fte] Yeñiden teşkil etmek. **se** – (ft) (kıttaat-ı askeriye) Dağıldıktan soñra yeñiden birleşmek, içtima etmek.

Réformer [fte] Islah etmek. Tenkih etmek. Tanzim ve tensik etmek. (as) Orduda hizmete yaramayan efrat, hayvan ve eşyayı ihraç etmek. **se** – (ft) Fena itiyadatını terk etmek.

Réformiste [ez] Islahat taraftarı.

Refouillement [ez] Ziyet için bir şeyi oyma, hak itme. Bir taş veya doğrama üzerinde yapılan oyma.

Refouiller [fte] Yeñiden kazımak. Bir şeyde oyma yapmak.

Refoulement [ez] Yeñiden ayak-la çığneme. Basma, ezme. Tazyik itme. Tıkma. Tomar ile sıkıştırma. Geri çevirme, tenkil itme. (mec) Zor-la zabt itme. Geri akma, geri dönme.

Refouler [fte] Ayak-la yeñiden çığnemek, basmak, ezmek. Tazyik etmek. Tıkamak. Tomar-ile sıkıştırmak. Geri çevirmek. Tenkil ve tard etmek. (mec) Zor-la zabt etmek. (fl) Geri akmak. Geri dönmek.

Refouloir [ez] (as) Tomar, top namlu harbesi.

Refourrer [fte] Yeñiden tıkmak, zor-la sokmak.

Réfractaire [s] İtaat itmeyen. (k) Müteatisi, erimez, güç erir. (as) Firari.

Réfracter [fte] (fiz) İnkisar ittirmek.

Réfracteur [s] (fiz) İnkisar ittiren.

Réfractif, ive [s] (fiz) Kasir. **force** – ve Kuvve-i kasire.

Réfraction [es] (fiz) Bir muhitten diğere muhite geçen ziyaniñ tebdil-i istikamet itmesi. İnkisar.

Réfractomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı inkisar.

Refrain [ez] Nakarat.

Réfranger [fte] **Réfracter** bak.

Refrapper [fte] Yeñiden vurmak.

Refrènement [ez] Zabıt itme. Dizgin vurma. Fren yapma.

Refréner [fte] Zabıt etmek, gem takmak. Fren yapmak.

Réfrigérant, e [s] Soğutan, donduran. (ez) (t) Serinlik viren ilaç. Havayı soğutan makine. Soğuk hava tezyinatı olan sefine.

Réfrigératif, ive [s] Müberrid. Serinlik viren.

Réfrigération [es] Tebrid. İncimad.

Réfrigérer [fte] Tebrid etmek, soğutmak. Serinletmek.

Réfringence [es] (fiz) Kesr-i ziya hassesi, kesr-i ziya kabiliyeti.

Réfringent, e [s] (fiz) Ziyayı kesr idici, kasir-i ziya.

Refriser [fte] Yeñiden kıvırmak. (fl) Yeñiden kıvırcık almak.

Refrogement [ez] Kumaş çatma.

Refrogner [fte] Kumaş çatmak.

Refroidir [fte] Soğutmak. (mec) Faaliyetini, hararetini azaltmak. (fl) Yahut **se** – (ft) Daha soğuk olmak.

Refroidissement [ez] Soğuma, harareti azalma. (t) Soğuk alma. (mec) Şefkat ve muhabbetiñ azalması.

Refuge [ez] İlticagah, melce, tahassungah. (mec) Mülteca, müşkilat esnasında müracaat olunan zat. Arabalarıñ çok geçtiği yollarda yaya kaldırımını.

Réfugié, e [e, s] Mülteci.

Réfugier [ft] (se) İltica itmek, sığınmak.

Refuir [fl] (s-ş) Avcıyı aldatmak için hayvan birdenbire geri dönüp kaçmak.

Refuit [es] (s-ş) Takip olunan saydıñ geçmeyi adet ittiği mahal. Avcıyı aldatmak için saydıñ birdenbire geri dönüp kaçması. (mec) Bahane, sahte tehhür.

Refus [ez] Red, adem-i kabul.

Refusable [s] Kabil-i ret, şayan-ı ret.

Refuser [fte] Red itmek, kabul itmemek. Talep olunan şeyi virmemek. Tanımak. (fl) (bhr) Öñ taraftan esen rüzgar. **se** – (ft) Kendini mahrum itmek. Razi olmamak.

Réfutable [s] Kabil-i red ü cerh.

Réfutation [es] Redd ü cerh. Esbab-ı red ü cerh. İsnadatı cerh iden ispat.

Réfuté, e [s] Redd ü cerh olunmuş. Aksi ispat idilmiş.

Réfuter [fte] Redd ü cerh itmek. Aksi ispat itmek.

Regagner [fte] Yeñiden kazanmak. Tarafına dönmek. Telafi itmek. Yeñiden hürmet ve itibar kazanmak.

Regaillardir [fte] **Ragaillardir** bak.

Regain [ez] (nb) Biçilmiş çayırdan yeñiden çıkan ot. (mec) Sinni geçtikten soñra sıhhat ve gençliğin avdeti.

Régal [ez] Ziyafet. İştihâ-aver taam. (mec) Bir şeyden büyük lezzet bulmak.

Régalade [es] Ziyafet viren. Çalı çırpı, ince tahtanıñ alevli ateşi. Kadehi dudaklarına dokundurmadan meşrubu ağzına dökme.

Régalant, e [s] Ziyafet viren. Beğenilen, eğlendiren.

Régale [s] (k) **eau de** – Mai zerrin. Hamız-ı azot-la, hamız-ı klor madan mürekkep altın ve platini eritmek hassasına malik su.

Régalement veya **Régalage** [ez] Bir araziye tesviye ve lüzumu kadar meyl virme ameliyesi.

Régaler [fte] Araziye tesviye itmek. Düzeltmek.

Régalien, enne [s] Hukuk hükümdarı.

Regard [ez] Nazar, bakma. Su yolu kapısı, lağım methali. (mec) Nazar-ı dikkat. **en** – Karşısında. **au** – **de** Kıyasen, nisbeten.

Regardant, e [s] Dikkat iden, mümsik, hasis.

Regarder [fte] Bakmak, temaşa itmek. (mec) Müteveccih olmak. Ait olmak. – **de travers** Eğri bakmak. – **de bon œil** Hüsn-i niyet-le bakmak. – **comme** Ad itmek. (fl) Dikkat itmek. Ancak teessüf ile sarf itmek. **y** – **à deux fois** Yapılacak işe dikkat-le bakmak. İhtiyat itmek. **se** – (ft) Karşı karşıya olmak.

Regarnir [fte] Yeñiden donatmak, yeñiden tezyin itmek.

Régate [es] Deniz yarışı. Bahriyeli yakası.

Regayoire [ez] Keten tarağı.

Regazonnement [ez] Yeñiden çemenleme. Kuruyan çemeniñ yerinde yeñiden çemen döşeme.

Regazonner [fte] Yeñiden çemenlemek. Çemenleri bozulmuş araziye yeñiden çemen döşemek.

Regel [ez] Yeñiden dönme. Tekrar incimad.

Regeler [fte] Yeñiden dönmek, tekrar incimad itmek.

Régence [es] Niyabet-i saltanat. Bu niyabetiñ müddet-i devamı, mektep müdürlüğü. (s) Philippe d'Orléans'ın naib-i saltanat olduğu devriñ modası.

Régénérateur, trice [s] Yeñiden ihya iden, muhyi, müceddit, bani-i sani.

Régénération [es] İhya, tecdit. Manevi teceddüt.

Régénérer⁴³² [fte] İhya itmek, tecdit itmek.

Régénérescence [es] Teceddüt. Yeñileşme.

Régent, e [e, s] Naib-i saltanat. Fransa tacıniñ meşhur olması. (ez) Sınıf başı, mektep müdürü, hocası. Müdür. – **responsable** Müdür-i mesul.

Régenter [fte] İdare itmek. (mec) Keyfine göre hükümet itmek.

Régicide [ez] Kral katili. Kral katli. (ez cm) On altıncı Lois'in katline karar virenler.

Régie [es] Emaneten idare. Rüsumat emaneti. İnhisar idaresi.

Regimber [fl] Çitfe atmak. Şaha kalkmak. (mec) Müdafaa itmek. İsyân itmek.

Regimbeur, euse [s] Çitfe atmak, şaha kalkmak huyu olan hayvan.

Régime [ez] Usul-i idare. Tarz-ı tagaddi. Tarz-ı hükümet. Bazı müessesatiñ idaresi. İzdivac mukavelesi. Bazı mahsülüñ tabi olduğu usul ve nizamet. Salkım. (sr) Müteallikat-ı fiilden beheri.

Régiment [ez] (as) Alay. (mec) Miktarı malum olmayan kalabalık.

Régimentaire [s] Alaya ait. **école** – Efrada okuyup yazma öğretmek için alayda tesis olunan mektep.

Reginglard [ez] Mayhoş adi şarap.

Reginglette [es] Kuş kapanı, fak.

Région [es] Bir memleketiñ vasi bir kısmı, kutr, iklim. (hey) Mıntıka. Semaniñ aksam-ı muhtelifesinden her biri. Tabakat-ı havaiyeniñ beheri. (tşr) Nahiye, vücuduñ muayyen bir kısmı.

Régional, e [s] Bir iklim, bir kutre. Bir mıntıkaya ait ve mahsus olan.

Régir [fte] İdare itmek, icra-yı hükümet eylemek. (mec) Şeklini, tatbikini kararlaştırmak. (sr) Meful olmak.

Régisseur [ez] İdare iden, idare memuru. Rejisör.

Registre [ez] Defter. Sicil.

Registrer [fte] Deftere kayditmek, sicile geçirmek.

⁴³² Sözlükte "Régénérer" şeklindedir.

Réglage [ez] Düzen virme, tanzim. (as) – **du tîr** Bataryayı hedefe isabeti temin için tanzim.

Règle [es] Cedul tahtası. (mec) Kaide, kanun. İntizam. Misal, model. Usul, kavait. (cm) Hayız, adet.

Réglé, e [s] Akli başında, sahib-i intizam. Muttarid, muntazam. (t) **fièvre** – Nöbetleri muntazam olan sıtma.

Règlement⁴³³ [ez] Tanzim, tertip. Talimat, nizamname. (tica) Kat-i hesap.

Règlementaire [s] Usul ve kaideye, nizam ve talimata mutabık, müteallik olan.

Règlementairement [h] Usul ve kavaidine mutabık olarak, talimat ve nizama muvafık bir surette.

Règlementation [es] Usul ve kavait vazı, talimatname ile tayin ve takrir.

Règlementer [fte] Tertip ve tanzim itmek. Usul ve kavaide vaz itmek. Talimat ile tayin eylemek.

Règles [fte] Cetvel ile çizgi çekmek. Tertip ve tanzim itmek. Bitirmek, hitama irdirmek. Ödemek. Yoluna, intizama koymak. Ayar itmek. Tadil itmek. Uydurmak. **se** – Kendini intizam virmek. Muntazam olmak.

Règlet [ez] Marangoz cetveli. (taba) Kile, ufak çizgi.

Règlette [es] (taba) Tezyinat-ı teşkil itmekte kullanılan küçük cetvel. Küçük çizgi.

Règleur [ez] Nota kağıtlarını, defterleri çizen işçi.

Réglisse [es] (nb) Meyan, süs. Kökü, tababette meyan kökü nam-ile kullanılan bir fidan. (t) Meyan usaresi.

Régloir [ez] Ayar aleti. Ayakkabının kenarını düzeltmek için kunduracıların kullandıkları kemik.

Réglure [es] Kağıt çizgilerinin tarzı. Bu çizgiler.

Régnant, e [s] Hüküm süren, hükümler. Hakim.

Règne [ez] Hükümdarlık, saltanat. Bir hükümdarın zaman-ı saltanatı, ahit hükümdarı. Nüfuz, hüküm. Müddet-i devam (ta t) Zümre.

Régner [fte] İcra-yı hükümet itmek. Saltanat sürmek. İdare itmek, kralane hareket itmek. Meri, muteber olmak. İmtidad itmek, uzanmak. Hükümünü icra itmek. Mevcut olmak.

Régnicole [e, s] Ahali-i asliyeden adam.

Regonflement [ez] Yeñiden şişirme. Suların kabarması.

Regonfler [fte] Yeñiden şişirmek. (fl) Yeñiden şişmek.

Regorgeant, e [s] Taşan.

Regorgement [ez] Taşma.

Regorger [fte] Kusmak, geri çıkarmak. (fl) Taşmak, hududu haricine yayılmak. (mec) Bol bol malik olmak.

Regoûter [fte] Yeñiden tattırmak. (fl) Tekrar tatmak.

Regrettage [ez] Yeñiden kazımak.

Regretter [fte] Yeñiden kazımak. Binanın siyahlanmış duvarlarını kazıyarak temizlemek. (mec) Parekende

⁴³³ Sözlükte “Règlement” şeklindedir.

satıştan kazanmak. Bir hesabın küçük aksamından iskonto itmek.

Regratterie [es] Parakende satıcılık. Ufak tefek satıcılığı.

Regrattier [e, s] Parakende ufak tefek satan. (mec) Bir hesabın eñ küçük mevadı üzerinde tenzilat yapan.

Regréer [fte] (bhr) Gemiye yeñiden arma takmak.

Regreffer [fte] (bahçe) İkinci defa aşılama.

Régressif, ive [s] Tedrici artan.

Régression [es] Tedrici tezayüt. (sr) Leff ü neşr mürettep.

Régressivement [h] Tezayüd-i tedrici halinde. Tedricen artarak.

Regref [ez] Teessüf, teessür, nedamet, pişmanlık. Şekva, ah u figan. à – Maatteessüf, maa'l-ikrah.

Regrettable [s] Teessüfi değer, şayan-ı teessüf.

Regretter [fte] Teessüf itmek, müteessir olmak. Müteessir olmak.

Regrimper [fte] Tekrar tırmanmak. Yokuş çıkmak.

Regros [ez] Meşe ağacının kalın kabuğu.

Régularisation [es] Tanzim. Tertip. Usulüne koyma.

Régulariser [es] Tanzim itmek. Usulüne koymak. Nizamına muvafık itmek.

Régularité [es] İntizam. Usule muvafakat. İttirad.

Régulateur, trice [s] Munazzım, mürettep. Ayar iden. (ez) Nazım. Bir makineniñ hareketini tanzim iden her alet.

Régulation [es] Tanzim itme. Ayar itme. Düzeltme.

Régule [ez] (maa) Kabil-i intırak madde-i madeniye.

Régulier, ère [s] Muntazam, usulüne muvafık. Mütenasip. Doğru, muttarid, ahlaka mutabık. (h) **figure** – Şekl-i muntazam, adla ve zaviyeleri müsavi olan şekil. (sr) Kıyasi, salim, sahih.

Régulièrement [h] Muntazamana, muttariden. Mukannen suretinde.

Réhabilitable [s] İade-i itibarı kabil olan.

Réhabilitation [s] İade-i itibar. İade-i şeref.

Réhabilité, e [s] İade-i itibar ve şeref iden.

Réhabilitier [fte] İade-i itibar ittirmek. (mec) Yeñiden hürmet kazandırmak.

Réhabituer [fte] Yeñiden itiyat ittirmek. (mec) Yeñiden hürmet kazandırmak.

Rehausage [ez] Parlak renkler-le rütüş iderek bir resmi gösterişli itmek.

Rehaussement [ez] Daha ziyade yükseltiş.

Rehausser [fte] Daha yükseltmek. (mec) Canlandırmak, yükseltmek. Kıymetini artırmak, çok methitmek. Daha ziyade parlatmak, daha revnaktar itmek.

Rehaut [ez] Bir resmiñ gösterişini artırmak için kullanılan parlak boyalar.

Reillère [es] Değirmen harkı, savak. Suyu değirmen çarhın üzerine götüren yol.

Réimportation [es] (tica) Yeñiden ithal.

Réimporter [fte] (tica) Yeñiden ithal itmek.

Réimposer [fte] Yeñiden virgi tarh itmek. Emr ve teklif itmek.

Réimposition [fte] Yeñiden virgi tarhı, emr ve teklif itmek.

Réimpression [es] Bir eseriñ yeñiden tabı. Yeñiden tab olunan eser.

Réimprimer [fte] Yeñiden basmak, yeñiden tab itmek.

Rein [ez] (tşr) Böbrek. Kilye. (cm) Katan, bel kemiğiniñ alet kısmı, böğür.

Réincarcération [es] Yeñiden hapis.

Réincarcérer [fte] Yeñiden hapsitmek.

Réincorporer [fte] Yeñiden birleştirmek, yeñiden zam ve ilave itmek.

Reine [es] Kraliçe, kral zevcesi. (mec) Eñ güzeli, birincisi. – **des abeilles** Dişi arı.

Reine-claue [es] (nb) Aynı bakar eriği. İri taneli bir nev makbul erik.

Reine-des-prés [e] (nb) Çayırarda çıkar gayet güzel bir çiçek. Çayır dilberi.

Reine-marguerite [es] (nb) Katmerli papatya.

Reinette [es] (nb) Bir nev elma ki kabuğu kurbağa gibi renkli olur.

Réinstallation [es] Yeñiden birleştirme, yeñiden tesis.

Réinstaller [fte] Yeñiden birleştirmek, yeñiden tesis itmek.

Réinstégrable [s] Kabil-i iade, istirdadı mümkün olan.

Réintégration [es] İade itme. İstirdat itme.

Réintégrer [fte] (hk) Birini malınıñ tasarrufuna iade itmek. İade-i memuriyet

itmek. Aynı yere tekrar koymak. Götürmek, isal itmek. Yeñiden yerleştirmek.

Réinviter [fte] Yeñiden avdet itmek.

Réitérable [s] Kabil-i tekerrür.

Réitération [es] Tekrir, tekrar itme.

Réitérer [fte] Tekrar itmek, tekid itmek.

Rêtre ya da **Rêtre** [ez] Hilekar, düzenbaz.

Rejaillir [fl] Fıskırmak, feveran itmek. Üzerine düşmek, isabet itmek.

Rejaillissant, e [s] Fıskıran, feveran iden.

Rejaillissement [ez] Fıskırma, feveran.

Rejet [ez] Ret, adem-i kabul. Bir hesabıñ bir kısmını diğér hesaba nakil. (zira) Taze fidan, piç, filiz kazılan çukurdan çıkarılıp bir tarafa atılan toprak.

Rejetable [s] Kabil-i ret olan. Şayanı kabul olmayan.

Rejeteau veya **Rejetteau** [ez] Yağmur sularınıñ dışarı akması için pencereniñ altına yapılan oyuk.

Rejeter [fte] Yeñiden atmak, ret itmek. Kenara atmak. Çıkarmak. Bir şeyi eski yerine atmak. (mec) Düşürmek. Kabul itmemek. Kabahati birine isnat itmek. Bitirmek, yeñiden hasıl itmek.

Rejeton [ez] Bir ağacıñ kökünden biten filiz. (mec) Evlat ve ahfat.

Rejoindre [fte] Ayrı aksamı birleştirmek. Yeñiden tevhit itmek. Yeñiden iriştirmek. Yetişmek.

Rejointoyer [fte] Eskimiş bir duvarıñ taşları arasındaki delikleri ve yarıkları harç ile doldurmak.

Rejouer [fte] Yeñiden çalgı çalmak, yeñiden oynamak.

Réjouï, e [s] Şen ve şatır. Zevki yerinde adam.

Réjouir [fte] Memnun itmek. Hoşa gitmek. Eğlendirmek. **se** – (ft) Eğlenmek, memnun ve mesrur olmak.

Réjouissance [es] Meserret, eğlence, izhar-ı sürur. (cm) Bayram. Umumi eğlence, şehir-ayın.

Réjouissant, e [s] Eğlendiren. Badi-i sürur. Bais-i meserret.

Réjüger [fte] Yeñiden hükm itmek.

Relâchant, e [s] (t) Mülayimet viren. Müshil. Murhi.

Relâche [ez] Aralık, fasıla. İstirahat. Huzur. (tiya) Oyunuñ muvakkaten tatili. (as) (bhr) Sahiliñ herhangi bir noktasında tevakkuf, yanaşma. Sefainiñ uğradıkları yer.

Relâché, e [s] Pek sert olmayan, gevşek.

Relâchement [ez] Gevşeme. (t) İshal. (mec) Say ve gayretiñ yavaşlanması. Diñlenme. İstirahat.

Relâcher [fte] Gevşetmek. Serbest bırakmak. Tahliye itmek. Azaltmak. Şiddetini azaltmak. (fl) (bhr) Esbab-ı müstaceleye bina. Bir yerde tevakkuf itmek. Zayıflamak. Faaliyetini kaybitmek. **se** – (ft) Gevşemek. Yumuşamak. Gayretini zayi itmek. Şiddetini kaybitmek.

Relais [ez] Menzil beygiri. Menzilhane. Konak yeri.

Relais [ez] Feyezan iden nehriñ veya med halindeki deñiziñ suları çekildikten soñra meydana çıkan arazi.

Relaisser [ft] (**se**) Hayvan çok koştuktan soñra yorgunluk tesir-ile durmak.

Relancer [fte] Yeñiden atmak. (s-ş) Avı yeñiden koşturmak. (mec) – **quelqu'un** Rızası olmayarak bir şey koparmak için bir adamı her nerde olur ise olsun mütemadiyen takip itmek.

Relancis [ez] Bir inşaatta, müstamel malzemeyi yeñisi ile tebdil itme.

Relaps, e [e-s] Dinsizliğe düşmüş olan. Mülhid.

Rélargir [fte] Daha ziyade genişletmek.

Rélargissement [es] Genişletme.

Relater [fte] Nakil ve hikaye itmek, vakayı mufassalan beyan eylemek.

Relatif, ive [s] Müteallik, dair, merbut. Nisbi. (s) **pronom** – İsm-i mevsul.

Relation [es] Taalluk, merbutiyet. Alaka, münasebet. Nakil. Rivayet.

Relativement [h] Nisbeten. Bi'n-nisbiye, nisbi bir surette.

Relativité [es] Nisbiyet. Taalluk hassası.

Relaver [fte] Yeñiden yıkamak.

Relaxation [es] Gevşetme. Serbest bırakma, tahliye-i sebil. (t) İstirha.

Relaxe [es] Salıverme, tahliye-i sebil.

Relaxer [fte] Salıvermek, sebilini tahliye itmek.

Relayer [fte] Menzilden menzile hayvan değıştirmek; işte çalışanları yeñiler-le tebdil itmek. **se** – (ft) Münavebe suret-ile çalışmak.

Relayeur [ez] Menzilhaneci.

Relégation [es] Nefy, tağrib. Tebid. Nefy cezası.

Reléguer [fte] Nefy etmek. Muayyen bir mahalde ikamete memur etmek. (mec) Uzaklaştırmak, bir tarafa koymak, hakirler sırasına geçirmek, tasnif etmek.

Relent [ez] Rutubetiñ veyahut bir kapalı yerin mekulatta hasıl idildiği fena lezzet, bozukluk. Fena koku, girye-i rayiha.

Relevailles [es-cm] Loğusalıktan soñra ilk defa kiliseye giden kadın hakkında yapılan ayin.

Relevant, e [s] Ait olan, mülhak olan.

Relevé, e [es] (as) Nöbetçi değıştirme. Muhafız tebdil itme. Bir kıtayı değıştirmek için gelen kıta-i askeriye.

Relevé, e [s] Yüksek, ali, refi, celil. Kaim. Mafevk. Hülasa, suret. Sofradan kaldırılan yemeği takip iden diğerk yemek. Çorbayı takip iden taam. Elbisede hasıl olan buruşukluk.

Relevée [es] Öğleden soñra, ikinci vakti, asr.

Relèvement [es] Kaldırma, ref, doğru hesap etmek. (mec) Tayin-i mevki. Terakki. Teali. Yeñiden kesb-i kuvvet etmek.

Relever [fte] Kaldırmak, yıkılanı yeñiden yapmak. Gemiyi yüzdürmek. Yukarı toplamak, yeñiden yükseltmek. Canlandırmak, artırmak. Revacını iade etmek. Mevki-i vaziyetini tayin etmek. Haysiyetini yükseltmek. Dikkat ittirmek. Değıştirmek. Azil etmek. Bir taahhütten kurtarmak. Suretini çekmek, not almak. Biraz yakıcı lezzet virmek. – **le gant** Mücadeleyi kabul etmek. (fl) Kalkmak, iade-i kuvvet etmek. Tabi ve mülhak olmak. **se** – (ft) Ayağa kalkmak, yataktan çıkmak. Daha yükselmek. Eski halini bulmak. Bir işten muvaffakiyet ile çıkmak.

Releveur [s-ez] Kaldıran, yükselten. (tşr) Meşile, rafia, bir uzvu kaldırmaya hizmet iden asab.

Reliage [ez] Yeñiden bağlama. Yeñiden rabt.

Relief [ez] Çıkıntı, arazi, taş ve ağaçta yapılan kabartma oyma. Renklerin tehalüfünden tevellüt iden revnak. Şeref ve haysiyet. Bir şeyi adilikten çıkarmak için yapılan ıslahat. (cm) Taamın bakiyesi. (mec) İstimal olunmayan şeyler.

Relien [ez] Kaba barut, taş barudu.

Relier [fte] Yeñiden bağlamak. Rabıta tesis etmek, rabt etmek, toplamak. Teclid etmek. Bir fiçiyi çember geçirmek.

Relieur, euse [e, s] Mücellit.

Religieusement [h] Dindarane bir surette. Tamam-ile, kemal-i dikkat-le.

Religieux, euse [s] Dini. Dindar adam veya şey. Dine müteallik, ait. Ruhani. (mec) Tamam-ile doğru. Noktası noktasına. (e) Rahip. Papaz.

Religion [es] Din. İman, sufilik. (mec) Mukaddes bir vazife telakki olunan şey. **faire une** – Bir şeyi taahhüt etmek. **surprendre la – de** İtimadını su-i istimal etmek, aldatmak.

Religiosité [es] Bila tefrik din ve mezhep. Bütün hissiyat-ı diniye hakkında fikir.

Reliquaire [ez] Metrukat-ı mukaddese kutusu, muhafazası. Dini yadigar telakki olunan eşyaya mahsus sandık.

Reliquat [ez] Artan, baki kalan, bakiye.

Relire [ez] Yeñiden okumak.

Reliure [es] Mücellitlik. Cilt.

Relocation [es] Yeñiden icar ve isticar, müsteciriñ diğer birine icarı.

Relouer [fte] Yeñiden icar itmek, ikinci defa icar itmek. Müstecir kiraya virmek.

Reluire [fl] Parlamak, ziya-ı aks-ile parlamak. (mec) Müşäşa suretinde tezahür itmek.

Reluisant, e [s] Parlak.

Reluquer [fte] Merak veya haset-le göz ucu-ile bakmak.

Relustrer [fte] Yeñiden cilalamak, tekrar fırçalamak.

Remacher [fte] (hayv) Yeñiden geviş getirmek. (mec) Tekrar aklından geçirmek.

Remailler [fte] (diba) Dibağat idilmiş derileriñ üzerinden evvelki ameliyat esnasında kalmış olan fazla şeyleri izale itmek.

Remanger [fte] Yeñiden yemek, tekrar taam itmek

Remaniable [s] Yeñiden elden geçirilebilir, yeñiden elden geçirilmesi lazım olan.

Remaniement veya **Remanîment** [ez] Yeñiden elden geçirme, tahvil. Tadil.

Remanier [fte] Yeñiden elden geçirmek. Yeñi bir iş-le tahvil ve tebdil itmek. Tashih itmek.

Remanieur, euse [e] Yeñiden elden geçiren, tahvil ve tebdil iden. Tashih iden.

Remariage [e] Yeñiden izdivaç itme. Yeñi izdivaç.

Remarier [fte] Yeñiden evlendirmek. **se** – (ft) Yeñiden evlenmek.

Remarquable [s] Şayan-ı dikkat.

Remarquablement [h] Şayan-ı dikkat bir surette.

Remarque [es] Mütalaa, mülahaza. Haşiye.

Remarquer [fte] Yeñiden markalamak. Dikkat-le tetkik itmek. Seçmek.

Remballage [ez] Yeñiden balyalama. Yeñiden sarıp balyaya, sandığa birleştirme.

Remballer [fte] Eşyayı yeñiden balyalamak. Yeñiden sarıp birleştirmek.

Rembarquement [ez] Yeñiden gemiye yükleme. Yeñiden gemiye binme.

Rembarquer [fte] Yeñiden gemiye yüklemek. Bindirmek. (fl) Yeñiden gemiye binmek. **se** – (ft) Yeñiden sefineye rakip olmak. (mec) Yeñiden bir işe girmek.

Rembarrer [fte] Şiddet-le tard itmek. Şiddet-le muamele itmek. Bir şeyi yeñiden yerine koymak.

Remblai [ez] Toprak doldurma. Dolma. Bir yolu veya çukuru doldurmak için getirilen moloz.

Remblaver [fte] Atılan ilk tohum bozulduğu takdirde yeñiden tohum atmak, yeñiden ekmek.

Remblayage [ez] Toprak doldurma, toprak dolma.

Remblayer [fte] Moloz ile doldurmak veya bir zemini yükseltmek.

Remboîtement [ez] (cerra) Bir çıkığı yerine oturtma. Yerine gelmiş çıkık.

Remboîter [fte] (cerra) Bir çıkığı yerine koymak, yerinden oynamış kemiği yerine oturtmak.

Rembourage veya **Rembourrement** [ez] Yüñ, kıtık veya saire doldurma.

Rembourrer [fte] Yüñ, kıtık veya saire ile doldurmak.

Remboursable [s] Tahsil olunabilen, tahsili icap iden.

Remboursement [ez] Tahsil, istifa. Bir meblağ, medyun-ı bahayı tesviye.

Rembourser [fte] Keseden çıkan parayı yerine iade etmek. Tahsil ve istifa etmek.

Rembrunir [fte] Yeñiden karartmak, kararmak. Daha ziyade esmer etmek ve olmak. (mec) Mahzun ve müteessir etmek. **se** – (ft) Mahzun ve müteessir olmak. Kararmak.

Rembrunissement [ez] Esmerlenme, kararma. Mahzun ve müteessir olma.

Remède [ez] İlaç. (mec) Manevi ızdırabatı, felaketleri, vakayı teskin ve teşfiye iden her şey.

Remédiable [s] Kabil-i ilaç ve tedavi.

Remédier [fl] İlaç etmek. Tadavi etmek. (mec) Çare bulmak.

Reméler [fte] Yeñiden karıştırmak.

Remembrance [es] Yad, tahattur.

Remembrement [ez] Ayrı ayrı parçalara taksim edilmiş bir araziye bir tek adamın tasarrufunda birleştirme.

Remémoratif, ive [s] Yad, tahattur ittiren.

Remémorer [fte] Yad, tahattur ittirmek. **se** – (ft) Yad, tahattur etmek. Hatırlamak.

Remener [fte] Yeñiden getirmek, isal etmek. Yerine iade etmek.

Remerciement veya **Remerciement** [ez] Teşekkür etme. Şükran-ı teşekkür.

Remercier [fte] Teşekkür etmek. Nazikane red etmek. Azl etmek, terhis etmek.

Réméré [ez] Muhayyer olarak bey ve şira.

Rémérér [fte] Muhayyer satılanı geri almak.

Remettre [fte] Yerine koymak. Yeñiden giymek. Teslim etmek. Taahhütten rücu etmek. Emanete bırakmak. Barıştırmak. Sıhhati iade etmek. Teskin, tatmin etmek. Tevdi etmek. Tanımak. Akd etmek. Tehir etmek. Kırık veya çıkık bir uzvu yerine koymak. **se** – (ft) İade-i sıhhat ve kuvvet etmek. Sükunet bulmak. Tekrar başlamak. Yeñiden oturmak. Tahattur etmek. İtimat etmek.

Remeubler [fte] Yeñiden döşemek, yeñi mefruşat koymak.

Remington [ez] Amerikalı remingotunun icat edildiği tüfek.

Réminiscence [es] Bila-ihtiyar, düşünmeden tahattur. İlham. Düşünmeden tahattur olunan şeyler. İlhamat.

Remisage [ez] Bir mahale koyma, vaz.

Remise [ez] Tekrar yerine konma. Yerine teslim etme. Ticari poliçe, senet. Fiyattan tenzil. Bir komisyoncuya virilen komisyon. Medyuna dinden yapılan tenzilat. Cezasından bir kısmının afi. Tahsilattan virilen tahsildariye. Müddet, tehir. Arabalık. **voiture de** – Kira arabası.

Remiser [fte] Arabalığa koymak. Yeñiden koymak. Tekrar vaz etmek. **se** – (ft) (s-ş) Kundaktan veya uçuktan sonra durmak. (kuş) Konmak.

Remiser [ez] Borsa komisyoncusu.

Rémissibilité [es] Affa şayestelik. Af kabiliyeti.

Rémissible [s] Kabil-i af.

Rémission [es] Af. **lettre de** – Af emirnamesi. Berat-ı af. (t) Hastalık arazınıñ muvakkaten tenakusu. **sans** – Bila-inkita. Mutlak surette.

Rémittance [es] (t) Tereddüt, emraz-ı mütereddideniñ hali. Bir hastalığıñ muvakkaten tahaffüf.

Rémittent, e [s] (t) Mütereddüt, ara sıra tahaffüf iden hastalık.

Remmailage [ez] Vurmak suret-ile tamir.

Remmailler [fte] Vurarak tamir itmek.

Remmailloter [fte] Yeñiden kundaklamak.

Remmancher [fte] Yeñiden sap takmak, tekrar kulp geçirmek.

Remmener [fte] Getirdikten soñra götürmek, iade itmek.

Rémois, e [s] Reimsli, Reims şehri ahalisinden, Reims şehrine mensup.

Rémolade [es] Yeñiden öğretme.

Rémole [es] (bhr) Dalgalarıñ bir mania çarparak geri dönmesi ki sefaine tehlikelidir. Çatlayan büyük dalga. Anafor akıntı.

Remontage [ez] Yeñiden kurma. (zembereği) Bir makineyi, parçalarını yerlerine takarak kurma. Ayakkabına pençe ve ökçe yapma.

Remontant, e [s] Yükselen, yukarı doğru giden. (nb) Muhtelif zamanlarda çiçek açan fidan, yedi viren. (ez) Kuvvet viren içki.

Remonte [es] Suyuñ akıntısına doğru gitmek. Suyuñ geldiği tarafa doğru giden balık. (as) Talim ve feres takımı, atları talim iden heyet. Böyle bir heyete tevdi olunan atlar

Remonter [fl] Tekrar yukarı çıkmak. Aşağıdan yukarıya doğru yükselmek. Yokuş çıkmak. Yukarı kalkmak. Yeñiden binmek. Ufaktan yükselmek. (mec) Fiyat düştükten soñra artmak. Pahalılaşmak. Asıl ve esasında başlamak. (bhr) – **au vent** Rüzgara karşı gitmek. (fl) Yeñiden kaldırmak, yükseltmek. Karşı gitmek. Lazım olan şeyler-le techiz itmek. İşlemek üzere makineyi kurmak. Zembereği sıkıştırmak. Başka bir at virmek. (mec) Yükseltmek. Artırmak, canlandırmak. Yeñiden oynanmak için hazırlamak. **se** – (ft) Yeñi bir ata binmek. Kendine lazım olan şeyleri tedrik itmek. Kuvvet ve faaliyet hasıl itmek.

Remonteur, euse [e] Bir saati, bir makineyi kuran.

Remontoir [ez] Bir saati anahtarsız kurmaya yarayan alet. Bu alet-le mücehhez olan saat.

Remontrance [es] Tazir, tevbih, tekdir. İhtar. Tembih, nümayiş. (es) Parlamentolar veya mecalis vesaire tarafından muamelat-ı idareniñ bozulduğuna dair hükümete hitaben irad olunan nutuk, itirazname.

Remotrer [fte] Yeñiden göstermek. Kabahatini ihtar itmek. Tekdir ve tevbih itmek. **se** – Kendini yeñiden göstermek.

Remordre [fte] Yeñiden ısırmaq. (fl) Evvelce yaptığı şeyi tekrar itmek.

Remords [ez] Vicdan rahatsızlığı, azab-ı vicdanı.

Remorquage [ez] Bağlayıp arkasından çekme. Yedme.

Remorque [es] Çekip götürme. Yedeğe alma. Yedek halatı, yedek ipi. Çekilen araba veya sefine. (mec) **se mettre à la – de quelqu'un** Körü körüne takip etmek.

Remorquer [fte] Arkasından çekmek (bir gemi, bir araba).

Remorqueur, euse [s] Bağlayıp arkasından çeken. (ez) Diğer bir gemiyi veya arabayı çeken gemi veya araba. (es) Arkasından vagonları çeken lokotif.

Remoucher [fl] Yeñiden sümkürmek.

Remoudre [fte] Yeñiden öğütmek. Tekrar tahn etmek.

Rémoudre [fte] Yeñiden bilemek. Tekrar bilemek.

Remouillage [ez] Tekrar ıslatma. Bir daha demir atma.

Remouiller [fte] Tekrar ıslatmak. (fl) Yeñiden demir atmak.

Rémoulade veya **Rémolade** [es] Bazı otlar, sarmaşık, zeytinyağı ve limon suyu ile yapılan salça.

Remoulage [ez] Yeñiden kalıba dökme. Bulgur kepeği.

Remouler [fte] Yeñiden kalıba dökmek. Isağa.

Rémouleur, euse [s, e] Bileyici.

Remous [es⁴³⁴] (bhr) Yürüyen geminiñ kıçında suyuñ donması. Bir maniaya karşı parçalanarak geri gelen dalga. Anaför. Aksine akıntı.

Rempaillage [ez] Yeñiden saman geçirme (sandalye tamiri).

Rempailer [fte] Yeñiden saman geçirmek (sandalyeye).

Rempailleur, euse [e] Sandalyeye saman geçirmek suret-ile tamirci.

Rempaqueter [fte] Yeñiden paket yapmak. Tekrar paketlemek.

Remparer [fte] (as) Bir siper-le müdafaa etmek. **se** – Yeñiden zabt ve istila etmek.

Rempart [ez] (as) Toprak tabya, siper. Kale duvarı. (mec) Müdafaaya yarayan şey.

Rempiètement [ez] (mima) Bir duvarıñ, bir binanıñ temelini tamir, tecdit ve tahkim etme.

Rempiéter [fte] Yeñiden ayak yapmak. Eski çorabıñ ayağını değiştirmek.

Remplaçable [s] Kabil-i tebdil. Yerine başkası konulabilir.

Remplaçant, e [e] Bir işte dięeriniñ yerini tutan, halef. (ez) (es) Bedel-i şahsi.

Remplacement [ez] Bir şeyi yerine diğer şey koyarak tebdil. Bir şahsi diğer şahıs ile değiştirme.

Remplacer [fte] Yerine koymak. Tebdil etmek. Yerine ikame etmek. Yerini tutturmak. Bir yeri, bir vazifeyi, bir makamı almak, biriniñ yerine diğerini almak. Muvakketen biriniñ yerini işgal etmek. Vekalet etmek. (es) Bedel-i şahsi olmak.

Remplage [ez] (mima) Bir duvarıñ iki yüzünü teşkil iden taşlar arasındaki boşluğa harç ve çakıl doldurmak suret-ile kütle yapma.

⁴³⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Rempli [ez] Kasma, kasnadı, bir elbiseyi kesmeksizin kısaltmak veya daraltmak için yapılan büküntü.

Rempli, e [s] Dolu, dolu kap. (mec) **être – de soi-même** Kendisini pek yüksek zan itmek. **style** – Adi olmayan tarz-ı kitabet.

Remplier [fte] Kasnadı yapmak, kasmak.

Remplir [fte] Doldurmak. Dolu itmek. İçine çok şeyler koymak. İkmal itmek. Bir hüccet, bir mukavele veya bir makbuzda beyaz bırakılan yerleri doldurmak. İtmam ve icra itmek. İşgal itmek. Cevap virmek. Kullanmak. **se** – (ft) Dolmak.

Remplissage [ez] Doldurma, imla. (mec) Faydasız ve sadet harici şeyler. (bhr) Bir haneyi kapatmak için yedek tahta. Dantelayı iğne ile tamir itme.

Remplisseuse [e-s] Dantela tamircisi.

Remploi [ez] (s) Bir mülküñ veyahut cihaza müteallik. Bir şeyiñ bedel-i furuhtundan bir kısım-ile bir mülk satın alma. Harb-i hasarına mukabil harap olan şeyleri yeñiden inşa için tazminat virme.

Remployable [s] Tekrar kabil-i istihdam ve istimal.

Remployer [fte] Yeñiden istihdam itmek, tekrar istimal itmek.

Remplumer [ft] (**se**) (kuşlar) Tüylenecek. (mec) Semizlemek, işlerini yoluna koymak.

Rempocher [fte] Tekrar cebine koymak. Der-ceb itmek.

Rempoissonnement [ez] (bir havuz veya gölü) Yeñiden balık-la doldurma.

Rempoissoner [fte] (bir havuz veya gölü) Yeñiden balık-la doldurmak.

Remporter [fte] Götürülen şeyi getirmek. Kaldırıp getirmek. (mec) Kazanmak, elde itmek.

Repotage [ez] Bir fidanı daha büyük veyahut yeñi toprağı havi bir saksıya nakil itme.

Repoter [fte] Bir fidanı daha büyük veyahut taze toprağı muhtevi saksıya nakil itmek.

Remprunter [fte] Yeñiden istikraz itmek, yeñiden borç almak.

Remuable [s] Kabil-i tahrik. Oynatılabilir.

Remuage [ez] Şarabı, buğdayı karıştırma.

Remuant, e [s] Müteharrik, daima harekette bulunan. (mec) **esprit** – Muzdarip, teheyyüç ve hareketi seven.

Remue-ménage [ez] Bir yerden diğere nakl olunan o eşyası karışıklığı. (mec) Birdenbire vuku bulan tahvilattan hasıl olan karışıklık.

Remuement veya **Remûment**⁴³⁵ [es] Oynama, kımıldama, hareket. Birdenbire diğere yere nakil. (mec) Karışıklık, ihtilal. İnkilap.

Remuer [fte] Hareket ittirmek, oynatmak, sallamak. Yerini değıştirmek. (mec) Müteheyyiç, mütessir itmek. – **ciel et terre** Maksudına irmek için her türlü vasıtaya müracaat itmek. **se** – (ft)

⁴³⁵ Sözlükte “Remûmt” şeklidir.

Sallanmak, hareket itmek. Muvaffak olmak için çabalamak.

Remueuse [es] Çocuk dadısı.

Remugle [ez] Taaffün. Kapalı yerde veya bozuk havada uzun zaman duran şeylerde tahassul iden koku. Küf kokusu.

Rémunérateur, trice [s] Mükafat iden. Faydalı olan.

Rémunération [s] Mükafat idilen bir hizmetiñ ücreti.

Rémunératoire [s] Mükafat yerine kaim olan.

Rémunérer [fte] Mükafat itmek.

Remâcles [fl] Burundan şiddet-le nefes alarak ses çıkarmak.

Renaissance [es] Yeñiden doğmak. Teceddüt, edebiyat, ulum ve sanayide virilen yeñi faaliyet. On dört on beşinci asırlarda ekseriyeti kadimi taklit esasına müstenit olan. Edebî, ilmi ve sınai hareket. (h) Rönesans devrine ait ve müteallik olan.

Renaissant, e [s] Yeñiden doğan. Yeñiden tevellüt iden.

Renaître [fl] Yeñiden doğmak. Yeñiden artmak. Yeñiden neşv ü neva bulmak. (mec) Tekrar zuhur itmek. Tekrar canlanmak.

Rénal, e [s] (t) Kilyevi, böbreklere ait olan.

Renard [ez] (hayv) Tilki. Tilki derisi. (mec) Hilekar ve düzenbaz adam. Kusma, kay, gışyan. (bhr) Üzerinde otuz iki ciheti gösterir yıldız bulunan pusula kadranı. Tersanelerde kütükleri kaldırmak için kullanılan çengel.

Renarde [es] Dişi tilki.

Renardeau [ez] Tilki yavrusu.

Renarder [fte] Tilkilik itmek, hilekarlık itmek. Kusmak, kay itmek.

Renardier [ez] Tilki avcısı.

Renardière [es] Tilki ini.

Rencaissage veya **Rencaissement** [ez] Yeñiden sandıklama. Yeñiden kasaya teslim itme.

Rencaisser [fte] Tekrar sandığa koymak. Yeñiden kasaya teslim itmek.

Renchaîner [fte] Yeñiden zincir-le bağlamak.

Renchérie, e [s-e] Nazik, alışmış, bir şey beğenmez adam.

Renchérir [fte] Daha pahalılandırmak. (fl) Pahalı olmak. (mec) Daha ziyade söylemek veya yapmak.

Renchérissement [ez] Fiyatıñ pahalılanması.

Renchérisseur, euse [e] Pahalılandıran, fiyatını artıran.

Rencogner [fte] Birini köşeye sıkıştırmak.

Rencontre [es] Tesadüf, müsademe. Karşılaşma. (as) İki kıtaniñ müsademesi. Düello. **aller à la** – İstikbale gitmek. **de** – Tesadüfen.

Rencontrer [fte] Tesadüf itmek. Rast gelmek. İsabet itmek. Akılane fikir, güzel bir söz bulmak. Hadisatten istifade itmek. **se** – (ft) Bulunmak. Mevcut olmak. Müsadif olmak.

Rendant, e [e] (s) İade itmek. Muid.

Rendement [ez] Bir şeyiñ miktarca hasıl ittiği şey, mahsul, hasılat. – **d'une machine** Makineniñ çalışması-la gördüğü faydalı iş arasındaki nisbet.

Rendetter [ft] (se) Yeñiden borçlanmak.

Rendez-vous [ez] Mevid-i telaki. Birleşmek kararı. Buluşmak için karar virilen yer.

Rendormir [fte] Yeñiden uyutmak. **se** – (ft) Tekrar uyumak. Yeñiden uyumak. Yeñiden uyumaya başlamak.

Rendosser [fte] Arkasına almak.

Rendoubler [fte] **Remplier** bak.

Rendre [fte] İade itmek, geri virmek. Götürmek, nakl itmek. Kusmak. Teslim itmek. İfa itmek. Koku neşr itmek. Temsil itmek. Tercüme itmek. – **l'âme** Ölmek. – **gorge** Gayr-i meşru surette aldığı zor-la virdirmek. – **grace** Teşekkür itmek. – **les armes** Mağlubiyetini itiraf itmek. – **la justice** İdare itmek. – **justice** Hakkını tanımak. – **sa parole** Bir vaatten kurtarmak. – **service** Muavenet itmek. – **la visite** Ziyaret itmek. **se** – (ft) Gitmek. Müntehi olmak. (mec) Teslim olmak. Muvafakat itmek. **se** – **maître** Yakalamak. Ele geçirmek.

Rendu, e [s] Yorgun vasıl olmuş. (ez) Mukabele bi'l-misl. İade olunmuş şey.

Renduir [fte] Yeñiden sıvamak. Tekrar üstüne bir şey sürmek.

Rendurcir [fte] Daha ziyade sertleştirmek.

Rendurcissement [ez] Daha ziyade sertleştirme.

Rêne [es] Dizgin. (mec) Vasıta-i idare. Zaman-ı idare.

Renégat, e [e-s] Din değıştiren. Mürtet. Mühtedi. (mec) Efkâr-ı siyasiyesini tebdil iden.

Rêner [fte] Dizgin vurmak. Gem takmak.

Rénette [ez] (baytar) Nalbant keskisi. (mara) Marangoz kalemi, tahtaya oyuk yaptıkları keskin alet.

Rénetter [fte] (baytar) Beygiriñ tırnağını kesmek.

Renettoyer [fte] Yeñiden temizlemek.

Renfaîter [fte] (mima) Çatıyı tamir itmek.

Renfermé [ez] Uzun zaman kapalı kalan bir şeyiñ veya odanıñ hasıl idildiğı fena koku, küf kokusu.

Renfermer [fte] Yeñiden kapamak. Tekrar hapsitmek. Kapalı bir yerde tutmak. (mec) İhtiva itmek. Sığıştırmak. Gizli tutmak. **se** – (ft) Gizlenmek. Kendini bir hudut dairesinde tutmak. Kendini toplamak.

Renfiler [fte] Yeñiden şişirmek. Yeñiden kabartmak.

Renflammer [fte] Yeñiden alevlendirmek, iştigal ittirmek. **se** – (ft) Yeñiden alevlenmek. İştigal itmek. (mec) Yeñiden hiddetli ve ateşin olmak. Yine kızmak.

Renflé, e [s] Kabarmış, şişmiş. Ortası iki ucundan kutren daha fazla olan şey.

Renflement [ez] Kabarma, şişme.

Renfler [fte] Kabartmak, şişirmek. (fl) Kabarmak, şişmek. Artmak, hacmi büyümek.

Renflouage veya **Renflouement** [ez] (bhr) Gemiyi deñize indirme. Oturan gemiyi yüzdürme.

Renflouer [fte] (bhr) Gemiyi deñize indirmek. Oturan gemiyi yüzdürmek.

Renforcement [ez] Derinlik, umk. Yumruk vurması (bilhassa şapkaya).

Renfoncer [fte] Yeñiden çukurlatmak. Tekrar derinletmek. Yeñiden gömmek. Yeñiden geçirmek. Tekrar mihlamak. Daha ziyade çakmak.

Renforcement veya **Renforçage** [ez] Yeñiden kuvvetlendirme, takviye. (foto) Hafif klişe ve provaların siyahlarını kuvvetlendirme.

Renforcé, e [s] Tam, mükemmel.

Renfoncer [fte] Yeñiden takviye itmek, tekrar kuvvetlendirmek. Miktarını artırmak. Daha ziyade metanet virmek.

Renforcir [fte] Daha ziyade kavi itmek. (fl) Daha kuvvetli olmak.

Renformir [fte] (mima) Bir eski duvarı, eksik taşlarını yerlerine koyup üzerlerini yeñiden sıvamak suret-ile tamir itmek.

Renformis [ez] (mima) Eski bir duvara kaimen tamir itme.

Renfort [ez] İmdat, takviye kuvveti. Kuvveti artırmak için bir demirin üstüne kenetlenen diğer demir parçası. (as) Bir topuñ eñ kalın yeri. **chevaux de** -- Sarp ve delik yollarda arabaya koşulan fazla beygir.

Renfrognement veya **Refrognement** [ez] Kaş çatma, yüz buruşturma.

Renfrogner veya **Refrogner** [fte] Kaş çatmak, yüz buruşturmamak. **se** – (ft) Kaşını çatmak, yüzünü buruşturmamak.

Rengagé [ez] Tezkire terk ile hizmetinde kalan asker. Yeñiden rehine konulmuş. Yeñiden taahhüt idilmiş. Yeñiden taahhüt altına girmiş.

Rengagement [ez] Terk-i tezkire ile yeñiden askere yazılmış. Yeñiden rahine

koyma. Yeñiden taahhüt itme veya taahhüt altına girme.

Rengager [fte] Yeñiden taahhüt altına sokmak, tekrar mecbur itmek. Yeñiden rehine koymak. **se** – (ft) Yeñiden taahhüt altına girmek.

Rengaine [es] Alabildiğine tekrar idilen şey, mükerreren söylenen söz.

Rengainer [fte] Kınına tekrar koymak. (mec) – **son compliment** Söylemek istenilen sözü yarı kesmek. Alt tarafını söylememek.

Rengorgement [ez] Başını arkaya doğru dik tutma, kurulma.

Rengorger [ft] (**se**) Başını arkaya doğru dik tutmak, kurulmak. Kendine ehemmiyet virmek.

Rengraisser [fte] Yeñiden semizletmek. (fl) Yeñiden semizlemek.

Rengrènement [ez] Bir şeyi yeñiden taneleme. Tekrar tane haline koyma.

Rengrèner [fte] Değirmeniñ teknesini yeñiden tane ile doldurmak. Yeñiden bir dişli çarhın arasına tutturmak. Parayı köşe bucağına saklamak.

Reniable [s] Kabil-i inkar.

Renient veya **Renîment** [ez] İnkâr.

Renier [fte] İnkâr itmek, kabul itmemek. Küfür itmek.

Renieur, euse [e] Münkir. İnkâr iden. Küfür iden.

Reniflard [e] Buhar kazanının emniyet subabı.

Reniflement [ez] Burundan hız-la nefes alma.

Renifler [fl] Burundan şiddet-le nefes almak. (mec) Bir şeyi yapmaktan ikrah etmek. (ft) Buruna çekmek.

Renifleur, euse [s] Burundan şiddet-le nefes alan. Enfiye çeken.

Réniforme [s] Böbrek şeklinde olan.

Rénitence [es] Tazyike karşı bir derece sertlik gösteriş.

Rénitent, e [s] Tazyike karşı bir derece sertlik gösteren.

Renne [ez] Şimal-i Avrupa'ya mahsus bir nev geyik.

Renoircir [fte] Yeñiden karartmak.

Renom [ez] (**non**) Şöhret.

Renommé, e [s] (**mé**) Meşhur, sahib-i şöhret.

Renommée [s] (**mé**) Şöhret-i şayia. Şöhret-i hasene.

Renommer [fte] Yeñiden tayin etmek, tekrar intihap etmek.

Renonce [es] Kağıt oyununda istenilen rengi virmemek.

Renoncement [fl] Terk, feragat, vazgeçme. Fedakarlık.

Renoncer [fl] Vazgeçmek, terk ve feragat etmek. Kağıt oyununda istenilen renken başka bir kağıdı oynamak. (ft) İnkâr itme, ret etmek, kabul itmemek.

Renonciataire [e] Lehine bir şey terk ve ferağ olunan adam. Metruk-leh, mefruğun-leh.

Renonciateur, euse [e] Terk ve ferağat iden.

Renonciation [es] Terk ve ferağ, vazgeçme.

Renoncule [es] (nb) Düğün çiçeği, şakik.

Renouement veya **Renouément** [ez] Yeñiden bağlama. Yeñiden tutma. Tecdit.

Renoueur [fte] Yeñiden bağlamak. İnkıttadan soñra yeñiden başlamak. Yeñileştirmek, tecdit.

Renoueur [ez] Kırıkçı, çıkıkçı.

Renouveau [ez] İlbahar.

Renouvelable [s] Kabil-i tecdit. Yeñileştirilebilen.

Renouveler [fte] Tecdit etmek. Yeñileştirmek.

Renouvellement [ez] Yeñileştirme. Tecdit. Tezyid. (tica) Temdid, tecdid-i vade.

Rénovateur, trice [s-e] Yeñileştiren, müceddid.

Rénovation [es] Bir şeyi hal-i kadimine koyma, ipliğe tahvil.

Rénover [fte] Yeñileştirmek, tecdit. Yeñi bir şekil, yeñi bir mevcudiyet virmek.

Renseignement [ez] Malumat, istihbarat.

Renseigner [fte] Yeñiden öğretmek, malumat virmek.

Rensemencement [ez] Yeñiden ekme, yeñiden zer.

Rensemencer [fte] Yeñiden ekme, yeñiden zer etmek.

Rentamer [fte] Yeñiden kesmek. (mec) Tekrar başlamak.

Rente [es] İrad, varidat.

Renté, e [s] İradlı, irad sahibi.

Renter [fte] İrad bağlamak, irad tahsis etmek.

Rentier, ère [e] İradçı. İrad sahibi.

Rentoilage [ez] Yeñiden bezleme. Bir levhanıñ eskimiş olan bezini tecdit itme.

Rentoiler [fte] Yeñiden bezlemek. Bir levhanıñ bezini tecdit etmek. Bir şeye bez geçirmek.

Rentoileur, euse [e] Bezleyen, yeñiden bez geçiren.

Renraîner [fte] Yeñiden sürüklemek.

Renraire [fte] Yırığı vurmak suret-ile surette tamir etmek.

Renraiture [es] Yırtığı belli olmayacak surette vurma.

Renrant [s] (h) **angle** – Zaviye-i dahile. Girintili zaviye. Mağlup olup kalkan oyuncunuñ yerine oturan oyuncu.

Renrayage [ez] Yırtığı vurmak suret-ile tamir.

Renrayageur, euse [e] Vurucu.

Renré, e [s] Çukur, oyuk. İçeri doğru gömülmüş. Tesiri dahili olan. Kendini zorlamaya mecbur olan.

Renrée [es] Avdet. Yeñiden girme. Tatilden soñra işe başlama. İçeri koyma. Tahsil, istifa. Tahsil idilmiş senedat ve poliçeler.

Rentrer [fl] Yeñiden girmek, avdet etmek. Birbirine girmek. Dahil bulunmak. Tesviye idilmek. – **en grace** Af olunmak. – **en soi mème** Tefekkür etmek. Düşünmek. (ft) Yeñiden ithal etmek. Gizlemek.

Renrèouvrir [fte] Yeñiden aralık etmek.

Renvelopper [fte] Yeñiden sarmak, tekrar zarflamak.

Renverguer [fte] (bhr) Yeñiden sirene bağlamak.

Renversable [s] Devrilebilir. Kabil-i hedm, kali mümkün. Taklit idilebilir.

Renversant, e [s] Arka üstü düşürecek derecede hayreti badi olan.

Renverse [es] Devriliş. **à la** – Arka üstü.

Renversé, e [s] Tersine, aksine, hal-i tabiyesine muhalif olan. Alt üst olmuş. Tersine dönmüş. Devrilmiş. Yıkılmış.

Renversement [fl] Devrilme. (mec) Harabiyet, sukut. (mu) Sedalar arasındaki esaslı münasebatıñ ihlali. – **de l'esprit** Zihinde, fikirde adem-i intizam.

Renverser [fte] Devirmek, yıkmak, tersine çevirmek. İntizamını bozmak. Çok hayret ittirmek. (fl) Devrilmek. **se** – (ft) Devrilmiş olmak. Arkası üstü yatmak. Alt ve üst olmak.

Renvider [fte] Çıkrık veya iplik makinesi ile yapılan ipliği masuraya sarmak.

Renvideur, euse [e] Masuracı. (ez) Masura saran makine.

Renvoi [ez] Mürsiline geri gönderme. Ruhsat. Azil. Bir komisyona, bir mahkemeye tevdi. Tehir, talik. Haşiye. Geçirme. (as) İstibdal, askere tezkire virme. (makine) Bir transmisyon üzerindeki kayışı boş kasnağa viren alet.

Renvoyer [fte] Yeñiden göndermek. İade etmek. Ruhsat virme, azl etmek. Tevdi etmek. Tehir ve talik etmek. (as) Terhis etmek. (ft) Aksittirmek.

Réoccupation [es] Yeñi meşguliyet.

Réoccuper [fte] Yeñiden işgal etmek.

Réorchestrer [fte] Yeñiden orkestraya almak.

Réordination [es] Yeñi emirname, talimat-ı müteahhire.

Réordonnement [ez] Yeñiden emir virme. Yeñiden talimat yapma.

Réordonner [fte] Yeñiden emir virmek. Yeñiden talimata rabt itme.

Réordonner [fte] Yeñiden emir virmek. Yeñiden emir virmek. Yeñiden emir itmek.

Réorganisateur, trice [s-e] Yeñiden teşkil ve tesis iden. Tensik iden. Tensik iden.

Réorganisation [ez] Yeñiden tensik itme, tensikat-ı cedide.

Réorganiser [fte] Yeñiden tensik itmek. Yeñiden tesis itmek.

Réouverture [es] Yeñiden açılma, yeñiden küşad.

Repaire [ez] Vahşi hayvan ini. Hırsız ve haydut yatağı.

Repaire [fl] İnde olmak, ine girmek.

Repaître [fl] Otlamak. (ft) Otlamak. (mec) İdare etmek, eğlendirmek. İşgal etmek. **se** – Taayyüş etmek. Karnını doyurmak. (mec) Kendi kendini işgal etmek. Zihnini oyalamak. -- **de sang**, -- **de carnage** Zalim olmak, hungar olmak.

Répandre [fte] Yaymak, saçmak, dökmek. Uzatmak. Neşr etmek. Tevzi etmek. **se** – (ft) Görünmek, tezahür etmek. İntişar etmek. – **en invectives** Söküp saymak.

Répandu, e [s] Yayılmış, intişar itmiş. Ale'l-umum kabul idilmiş.

Réparable [s] Kabil-i tamir, kabil-i tazmin.

Reparaître [fl] Yeñiden görünmek, tekrar zuhur itmek.

Réparateur, trice [s-e] Tamir, tazmin iden kuvvet ve sihat viren.

Réparation [es] Tamir. Tamirat. Ade-i kuvvet ve sihat. (mec) Tarziye.-- **d'honneur** İkmal-i namus, tahkir sözünü geri alma. – **par les armes** Düello.

Réparer [fte] Yeñiden yapmak, tamir etmek. İslah etmek. İyileştirmek. Mamur bir hale koymak. Tecdit etmek. Tarziye virmek. Telafi etmek.

Reparler [fl] Yeñiden konuşmak. Tekrar görüşmek.

Repartager [fte] Yeñiden taksim etmek. Yeñiden bulmak.

Repartie [es] Çabuk ve sert cevap.

Repartir [fte] Çabuk, derhal cevap virmek. (fl) Yeñiden gitmek.

Répartir [fl] Tevzi ve taksim etmek.

Répartiteur [ez] Tevzi ve taksim iden, vergiyi tarh ve tevzi iden.

Répartition [es] Tevzi, taksim.

Repas [ez] Taam, her gün muayyen zamanlarda alınan gıda.

Repassage [es] Tekrar geçme. Yeñiden mürur. Bileme, keskin itme. Çamaşırı ütüleme.

Repasse [es] Kepekli kaba un.

Repasser [fl] Tekrar geçmek. (ft) Tekrar mürur etmek. Aşmak. Yeñiden ütüye götürmek. Tahattur etmek. Zihinden geçirmek. Ezberlemek için tekrar etmek. Yeñiden gözden geçirmek. Bilemek. Ütülemek.

Repasseur [ez] Bileyici.
Repasseuse [es] Ütücü kadın.
Repaver [fte] Yeñiden taş döşemek.
Kaldırım yapmak.
Repayer [fte] Yeñiden ödemek. Tekrar tesviye etmek.
Repêcher [fte] Yeñiden balık tutmak.
Suya düşen şeyi çıkarmak. (mec) Birini tehlikeli bir vaziyetten kurtarmak.
Repeindre [fte] Tekrar boyamak. (mec) Tasvir etmek.
Repeint [ez] Bir tablonun üzerinde yeñiden boyanan yerler.
Reprendre [fte] Yeñiden asmak.
Repenser [fl] Yeñiden düşünmek.
Yeñiden tefekkür etmek.
Repentance [es] Nedamet, pişmanlık.
Repentant, e [s] Nadim, pişman.
Repentie, e [s] Nadim, pişman olmuş.
Tövbekar olmuş fahişe.
Repentir [ft] (se) Nadim, pişman olmak, tövbe etmek.
Repentir [ez] Teessür, teessüf, telehhüf.
Nedamet. Pişmanlık.
Repérage [ez] Nişan koyma. Alamet-i vazi.
Repercer [fte] Yeñiden dalmak.
Répercussif, ive [s] (t) Mürde, ahlatı, içeriye vurduran. (fiz) Müreddit.
Répercussion [es] (t) İrtida. (fiz) İrtidad, aksittirme.
Répercuter [fte] (t) Ahlatı içeriye vurdurmak. (fiz) Aksittirmek.

Reperdre [fte] Yeñiden zayıt etmek.
Tekrar kaybitmek.
Repère [ez] Alamet-i nişan.
Repérer⁴³⁶ [fte] Nişan. Alamet koymak.
(as) Keşf etmek.
Répertoire [ez] Cetvel, fihrist, defter-i esami. Mecmua. Her şeyden bilen ve bahs iden adam.
Répertorier [fte] Cetvel, fihrist yapmak.
Fihriste derc etmek.
Repeser [fte] Yeñiden tartmak. (mec) Dikkat-le muayene ve tetkik etmek.
Répétailler [fte] Bir şeyi usanıncaya kadar tekrar etmek.
Répéter [fte] Tekrar etmek. Tekrar başlamak. Aksittirmek. **se** – (ft) Tenakuza düşmek.
Répétiteur, trice [e] Müzakereci muid.
(bhr) Amiralın işaretlerini tekrar iden sefine.
Répétition [es] Tekrar. Tekrar itme. Bir sözü, bir işi tekrarlama. Takrir, müzakere. **montre à** – Çalar saat. (as) **arme à** – Mükerrer ateşli silah.
Repétrir [fte] Yeñiden yoğurmak. (mec) Yeñiden yapmak, yeñiden elden geçirmek.
Repeuplement [ez] Yeñiden ahililendirme; hali olan yeri tekrar iskan itme.
Repeupler [fte] Yeñiden ahililendirmek; hali olan bir yeri iskan itme.
Repincer [fte] Yeñiden çimdiklemek.

⁴³⁶ Sözlükte “Repérer” şeklindedir.

Repiquage veya **Repiquement** [ez] Yeñiden dikme. Yeñiden rezk itme. Bir şoseniñ, bir kaldırımın bozuk yerlerini yeñiden taş doldurarak düzeltmek. (zira) Bir fidanı fidanlıktan söküp diğeri bir yere dikme.

Repiquer [fte] Yeñiden dikmek. Tekrar rezk itmek. (zira) Bir fidanı bir yerden söküp diğeri mahale dikmek.

Répit [ez] Mühlet, tehir. Tatil. İstirahat.

Replacement [ez] Yeñiden yerine koyma, yerleştirme.

Replacer [fte] Tekrar yerine koymak, yeñiden yerleştirmek.

Replaider [fte] Yeñiden dava itmek.

Replanir [fte] İtmam itmek. Bir mobilyayı rende ve küstere ile düzelterek ikmal itmek.

Replantable [s] (zira) Yeñiden dikilebilir. Müceddeden kabil-i gars.

Replantage veya **Replantation** [es] Yeñiden dikme. Tekrar gars.

Replanter [fte] Yeñiden dikmek. Tekrar gars itmek.

Replâtrage [ez] Üstünü sıvamak ile sathı tamir. (mec) Az zaman dayanacak surette sathı ıslah ve tesviye. Devamsız barışma.

Replâtrer [fte] Yeñiden sıvamak. (mec) Hile ile ıslah. Gizlemek, zahirini süslemek.

Replet, ète [s] Çok şişman.

Réplétion [es] Fazla şişmanlık. Fart-ı tagaddi.

Repleurer [fte] Yeñiden gözyaşı dökmek.

Repleuvoir [fl] Yeñiden yağmur yağmak.

Repli [ez] Büküm, kıvrım. Kat. Arızı, arzın iniş ve çıkışı.

Repliment [ez] Bükme, kıvrıma. Bükülme. Katlama.

Replier [fte] Yeñiden katlamak, devşirmek. Eğmek, bükmek. **se** – Bükülmek, kıvrılmak. (as) Muntazaman geri çekilmek.

Réplique [es] Cevaba cevap, söylenen yazılan şeye cevap. Sürat-i cevap. Mukabele.

Répliquer [fte] Cevap virmek. Mukabele itmek.

Replisser [fte] Yeñiden katlamak. Kat kat itmek. Kırmak, kıvrım kıvrım itmek.

Reploiement [fte] **Repliment** bak.

Replonger [fte] Yeñiden batırmak. Tekrar daldırmak. (mec) Tekrar düşürmek. Sukut ittirmek. (fl) Yeñiden suya dalmak.

Reployer [fte] **Replier** bak

Repolir [fte] Yeñiden cilalamak, tekrar parlatmak. (mec) Bir yazıyı yeñiden tashih itmek.

Repolissage [ez] Yeñiden cilalama, tekrar parlatma. (mec) Mükerreren tashih itme.

Répondant [ez] Cevap viren. İstintak olunan adam. Müsabaka imtihanına giren kimse. Kefil, zamin.

Répondre [fte] Cevap virmek. Temin ve tasdik itmek. Mukabele itmek. İtiraz-ı vard itmek. Kefalet itmek. Mütenasip, muvafık olmak. Mukabele bi'l-misl.

Repondre [fte] Yeñiden yumurtalamak.

Réponse [ez] Cevap. Cevap viren. İzah iden.

Report [ez] Nakil iden. (borsa) Müddeti hitam bulmuş bir muameleyi gelecek tasfiyeye kadar ali hale bırakmak. Bunun için tesviye idilen ücret.

Reportage [ez] Gazete muhbirliği.

Reporter [ez] (tèr) Gazete muhbiri.

Reporter [fte] Yeñiden götürmek, iade itmek. Nakl-i yekun yapmak. **se** – Kendini hayalen götürmek. İstinat itmek.

Repos [ez] Sükun, rahat, asayiş. Uyku. **champ de** – Mezarlık. **éternel** – Ölüm.

Reposé, e [s] Sakin, müsterih, rahat. Uykuda olan. Durulmuş, müteressib.

Reposer [fte] Yeñiden koymak, tekrar vaz itmek. Rahatlandırmak, diñlendirmek. Teskin itmek. (fl) Rahat itmek, uyumak. Konulmak, mevzu bulunmak. Durmak. Medfun olmak. Durulmak, teressüb itmek. **se** – İstirahat itmek, diñlenmek.

Reposoir [ez] Mahal-i istirahat.

Reposséder [fte] Yeñiden tasarruf itmek, yeñiden malik olmak.

Repoussant, e [s] İğrenç, mekruh, menfur, nefret ve istikrahı badi olan.

Repoussement [ez] Yeñiden dürtme, itme. Ret, adem-i kabul. İkra ve nefret gösterme. Esliha-i nariyenin geri tepmesi.

Repousser [fte] Yeñiden dürtüp itmek. Ret itmek, kabul itmemek. Geri püskürtmek, ricata mecbur itmek. Galibane müdafaa itmek. İkra itmek. Yeñiden hasıl itmek. (nb) Filiz sürmek. (fl) Yeñiden bitmek, geriye tepmek (silah).

Repoussoir [ez] Bir çivi çıkarmak için kullanılan diğeri çivi. Taş yontanların taş üzerinde kabartma müzeyyenat-ı imalinde kullandıkları kalem, minkaş.

Répréhensible [s] Tayibe, tekdire, takbihe layık. Cezayı değer. Müstahak ceza.

Répréhension [es] Takbih, tayib, tekdir.

Reprendre [fte] Yeñiden almak, geri almak. Tekrar tutmak, yeñiden zabt itmek. Tekrar hizmete kabul itmek, yeñiden giyinmek, tekrar üstüne almak. Beraberine almak. Yeñiden başlamak. Tekdir ve tayib itmek. Tamir itmek. – **haleine** Nefes almak, istirahat itmek. – **ses esprits** Kendine gelmek. – **le dessus** Galebe itmek, kazanmak. – **une pièce** Bir oyunu tekrar oynamak. – **de plus haut** Çok eskiden başlamak. – **sa parole** Sözü geri almak, ahdinden dönmek. (fl) (zira) Yeñiden tutmak, kök salmak, tekrar yerleşmek. Tekrar başlamak. Avdet itmek. Birbir-ile birleşmek. Doñmak, incimad itmek. **se** – Kendi kendine hakim, sahip olmak, bir hatadan tam ve vaktinde rücu itmek.

Représaille [es] Kemliğe kemlik.

Représentable [s] Şayan-ı takdim, arz ve ibraza değer. Oynanılabilir.

Représentant [ez] Vekil, murahhas. Mümessil. Mebus.

Représantatif, ive [s] Gösteren, ibraz iden. Vekalet ve murahhaslığa müteallik. **gouvernement** – Hükümet-i meşruta.

Représentation [es] İbraz, irae, gösterme. Vekalet, murahhaslık, mümessillik. Heyet-i mebusan. Tersim, tasvir. Tiyatro oyunu.

Représenter [fte] Yeñiden arz ve takdim itmek. Göstermek. İbraz itmek. Vekil

olmak, vekalet etmek, temsil eylemek. Tersim ve tasvir etmek. Tiyatroda oyun virmek. Hatırlatmak. (fl) Gösterişli olmak, bir tavr-ı mahsus almak. Mevkine münasip davranmak. **se** – (ft) Tasavvur etmek.

Répressible [s] Kabil-i men, men idilebilir.

Rèpressif, ive⁴³⁷ [s] Mani, men iden, tazyik iden.

Répression [es] Men, tazyik.

Reprêter [fte] Tekrar ödünç virmek, yeñiden ikraz etmek. Yeñiden atf ve isnat etmek.

Reprier [fte] Yeñiden rica etmek, tekrar niyaz etmek.

Réprimandable [s] Kabil-i tekdir, şayan-ı tevbih. Azarlanmaya layık.

Réprimande [es] Tekdir, tevbih, azarlama.

Réprimander [fte] Azarlamak, tekdir ve tevbih etmek.

Réprimant, e [s] Men iden, mani. Tekdir ve tevbih iden.

Réprimer [fte] Men etmek. Bastırmak. Öñünü almak, bir şeyiñ tesirini, tevessünü durdurmak, tevkif etmek.

Repris [ez] – **de justice** Sabıkalı, mükerrer-i mücerrem.

Reprisage [ez] Bir kumaşı, bir dantelayı örerek tamir.

Reprise [es] Yeñiden zabt ve istila. Yeñiden mübaşeret, tekrar başlama, bir kumaşı örme suret-ile tamir. Duvar veya kemeri delik ve deşiklerini doldurmak suret-ile tamir. Düello veya eskrimde

hücumlarıñ her biri. Bir oyunuñ tekrar vaz ve sahne idilmesi. Şarkı nakaratı. (as) Atlı bölüğü. (t) Ricat. Hastalığıñ yeñiden başlaması.

Repriser [fte] Bir kumaşı örerek tamir etmek. Yırtıkları örmek.

Repriseuse [es] Örucü kadın.

Réprobateur, trice [s] Ayıplayan, takbih iden. Telin iden.

Réprobation [es] Tayib, takbih. Lanet, şiddetli nefret.

Reprochable [s] Tayib, tekdir ve takbihe müstahak. İtaba layık. (hk) Kabil-i red ve itiraz.

Reproche [ez] İtab. Tayib, tekdir. Yüze vurmak, serzeniş, başa kakma. **sans** – Her türlü ayıp ve kusurdan ari. Fevkalade mükemmel.

Reprocher [fte] İtab etmek, tayib etmek. Kusurunu yüzüne vurmak. Başa kakmak, ayıplamak. (hk) Ret ve itiraz etmek. **se** – (ft) Nefsine itab etmek. Kendini ayıplamak.

Reproducteur, trice [s] Yeñiden hasıl iden. Tevhit iden. Teksir iden. (ez) Damızlık hayvan.

Reproductible [s] Yeñiden hasıl idilebilen. Kabil-i teksir.

Reproductif, ive [s] Yeñiden hasıl iden. Tekrar husuli teshil iden. Muhassala.

Reproduction [es] Tevhit, tevellüt, tenasül. (nb) Vasıta-i teksir. Yeñiden husul bulma. Aynen taklit. (taba) Yeñiden tab ve temsil.

Reproduire [fte] Yeñiden hasıl etmek. Tekrar irae ve ibraz etmek. Tamam-ile

⁴³⁷ Sözlükte “Répressif, ive” şeklindedir.

taklit etmek. Yeñiden neşr etmek, se -- (ft) Tenasül ile idame-i nesl etmek.

Réprouvé, e [s] Melun.

Reprouver [fte] Yeñiden ispat etmek.

Réprouver [fte] Ret etmek, kabul itmemek. Takdir itmemek. Lanet etmek.

Reps [ez] (pss) İpekten veya yünden çok sağlam ve kalın bir kumaş.

Reptation [es] Sürünme, zahf.

Reptiles⁴³⁸ [ez mc] (hayv) Zevahif, sürünerek yürüyen hayvanlar (mec) Taban alçak ve zelil adam, yılan tabiatlı.

Repu, e [s] Tok. (mec) Doymuş.

Républicain, e [s] Cumhuri, cumhuriyete müteallik. Cumhuriyetçi, cumhuriyet taraftarı.

Républicaniser [fte] Cumhurileştirmek, cumhuriyet tesis etmek. Cumhuriyete taraftarlaştırmak.

Républicanisme [ez] Cumhuriyet taraftarlığı. Cumhuriyetperverlik.

Republier [fte] Yeñiden neşr etmek.

République [es] Cumhuriyet. (mec) Bir nev kardeşlik teşkil ile cemiyet halinde yaşayan insanlar ve hayvanlar.

Répudiable [s] Kabil-i tatlik, boşanabilir. Kabil-i ret ve inkar. Kabil-i feragat.

Répudiation [es] Boşama, tatlik. (hk) Bi'r-rıza feragat. Ret ve inkar.

Répudier [fte] Boşamak, tatlik etmek. (mec) Ret ve inkar etmek. (hk) Bi'r-rıza feragat.

Répugnance [es] İlkrah, nefret, istikrah.

Répugnant, e [s] Müstekreh, menfur. Muhalif.

Répugner [fl] İstikrah etmek, nefret etmek. İstikrah ittirmek. Muhalif olmak.

Répulluler veya **Repulluler** [fl] Çok miktarda doğmak, kesret-le tevellüt etmek.

Répulsif, ive [s] (fiz) Dafi, def iden, iten. (mec) Hoşa gitmeyen, badi-i nefret.

Répulsion [es] (fiz) Def, kuvve-i dafia, iki cismin birbirini def itmesi. (mec) İstikrah, nefret.

Repurger [fte] Yeñiden tathir ve tasfiye etmek. Tekrar müşhil almak.

Réputation [es] Şöhret, şayia, sıyt.

Réputé, e [s] Meşhur, sahib-i şöhret. Namdar.

Réputer [fte] Ad etmek, zan etmek. Öyle saymak. Sanmak.

Requérable [s] (hk) Kabil-i talep. Müstehak talep.

Requérant, e [e-s] (hk) Mahkemede hakkını talep iden, talip, müddei.

Requérir [fte] İstemek, talep etmek. Müracaat etmek. Dava etmek. İcbar etmek.

Requête [es] Dava arzuhali. İstirham, rica. (s-ş) Avı arama. **chambre des – s** İstida dairesi. **Maître des – s** Şura-yı devlette istida kabul iden memur.

Requêter [fte] (s-ş) Yeñiden avı aramak.

Requiem [ez] Cenaze duası. Cenaze havası.

Requin [ez] (hayv) Köpek balığı.

⁴³⁸ Sözlükte “Reptile” şeklindedir.

Requinquer [fte] Yeñiden giydirmek, süslemek. Yeñiden güzel gösteriş virmek. **se** – (ft) Yeñi elbise giymek, salınmak.

Requis, e [s] Muvafık, münasip, matlub.

Réquisition [es] Talep. Davet. (as) Nefir-i am. Tekalif-i harbiye.

Réquisitionnaire [ez] Nefir-i am suret-ile taht-ı silaha alınan asker.

Réquisitionner [fte] Tekalif-i harbiye suret-ile almak. Nefir-i am toplamak.

Réquisitoire [ez] (hk) İddianame, edille-i itham.

Resaler [fte] Yeñiden tuzlamak.

Resalir [fte] Yeñiden kirlenmek.

Resaluer [fte] Yeñiden selamlamak.

Réscapé, e [e-s] Tehlikeden sağ ve salim kurtulmuş.

Rescindable [s] (hk) Kabil-i fesh ve ilga. Kabil-i iptal.

Rescindant, e [s] (hk) Fesh ve ilgayı badi olan.

Rescinder [fte] (s) Fesh ve ilga itmek. İptal itmek.

Rescision [es] (hk) Fesh ve ilga. İptal.

Rescousse [es] Yeñi hücum. İmdat narası. **venir à la** – İmdada gelmek.

Rescription [es] Havalename.

Rescrit [es] Emirname, ferman, berat.

Réseau [ez] Ağ gibi örme. Ağ gibi örülmüş şey. (tşr) Şebike. Cümle-i asabiye. (tr) Şebeke. Birbirine iltihak iden şimendifer hududu. Bir memleketteki demir yollarıñ heyet-i mecmuası.

Résection [es] (cerra) Kesme. Kat.

Réséda [ez] (nb) Rezeda denilen gayet güzel kokulu bir çiçek.

Réséquer [fte] (cerra) Kesmek, kat itmek.

Réservataire [s] (hk) Kayda ihtiraza hakkı olan.

Réservation [es] (s) Kayd-ı ihtirazı.

Réserve [es] Kayd, şart, ihtiyat. (as) İhtiyat-ı efradı. İhtiyat kuvveti. İhtiraz. Teenni. **sans** – Bila-istisna. **sous toute** – Her türlü kayd-ı ihtirazı ile. **en** – Bir tarafa, geriye. **à la – de** Şu şart-la ki, bundan gayrı.

Réservé, e [s] İhtiyatlı, muhteriz.

Réservoir [fte] Bir şeyiñ bir kısmını ihtiyat olarak bir tarafa koymak. İhtiyat olarak saklamak. (mec) Tahsis itmek. **se** – (ft) Beklemek.

Réserviste [ez] (as) İhtiyat efradı. Sınıf ihtiyatından olan.

Réservoir [ez] İhtiyat-ı eşya hıfzına mahsus mahal, ambar, muhafaza. Su hazinesi, havuz. Canlı olarak balık muhafaza için suya daldırılan delikli sandık.

Résidant, e [s] Mukim, ikamet iden, sakin.

Résidence [es] İkametgah, bir hükümdarıñ ikamet idildiği mahal, merkez-i hükümet, pay-i taht. Sefiriñ bulunduğu yer. İkamet idildiği bina.

Résident [ez] Maslahatgüzar, sefirden aşağı rütbede bulunan ilçi. Müstemleke valisi.

Résider [fl] İkamet itmek, ikametgah. İttihaz eylemek. (mec) Bulunmak. İbaret olmak.

Résidu [ez] Posa. Tortu. (k) Rüşub. Bakiye.

Résiduaire [s] Tortu teşkil iden, kabil-i teressüm. Posa hasıl iden.

Résignant [ez] İstifa iden, bir işten çekilen feragat iden, fariğ, terk iden, tarik. Mütevekkil. Teslim-i nefis iden. Razı olan.

Résignataire [ez] Mefruğun-leh. Metruk-leh.

Résignation [es] Biriniñ lehine olarak hakkında feragat itme; tevekkül, teslim-i nefis. Rıza.

Résigné, e [s] Mütevekkil, teslimiyet, gösteren. Razı olan.

Résigner [fte] Biriniñ lehine olarak feragat etmek. Hakkında vazgeçmek. Bir karı, bir vazifeyi bırakmak. İstifa etmek. **se** – (ft) Tevekkül etmek. Razı göstermek. Teslim olmak.

Résiliation [es] (hk) Fesh ve iptal. Bir mukaveleyi hükümden ıskat.

Résilier [fte] (hk) Fesh ve iptal etmek, bir mukaveleyi hükümden ıskat etmek.

Résine [es] Reçine, ratinc.

Résiner [fte] Ağaçtan reçine çıkarmak. Bir şey üzerine reçine sürmek. Reçineye bulamak.

Résineux, euse⁴³⁹ [s] Reçineli, reçine hasıl iden. (fiz) **électricité** – Reçineyi bir yün kumaşa delk iderek hasıl olan elektrik kuvveti.

Résinier, ère [e] Reçine çıkarıcı dem. Reçine istihsaline müteallik.

Résinifère [s] Reçine hasıl iden, reçineli.

Résipiscence [es] Tövbe, nedamet, itiraf-ı kusur. **recevoir à** – Tövbesini kabul ile kusurunu af itme.

Résistance [es] Mukavemet. Katılık. Dayanıklılık. Müdafaa. Muhalefet. Adem-i inkıyad.

Résistant, e [s] Mukavim. Dayanıklı. Sert. Muhalif-i inkıyad itmeyen.

Résister [fte] Mukavemet etmek. Müdafaa etmek. Kuvvete karşı kuvvet koymak. Mukabele etmek. İnkıyad itmemek. (mec) Kendini zabt etmek. Dayanmak.

Résolu, e [s] Mukarrer, musammem, karar virilmiş. Azami kuvvetli. Cesur.

Résoluble [s] Kabil-i tahlil, halli mümkün. Kabil-i fesh ve ilga.

Résolument [h] Azimkarane, cesurane, mukarrer bir surette.

Résolutif, ive [s] (t) Bir şeyi dağıtan ilaç. Muhalil.

Résolution [es] Karar, tasmin. Hall, fasıl. (hk) Fesh ve ilga. Azim, cesaret. (t) İnhilal, bir şeyiñ tedricen dağılması.

Résolutoire [s] (hk) Fesh ve ilgaya, nakza müteallik.

Résolvant, e [e-s] **Resolutif** bak.

Résonance [es] Tınlama, çınlama, madeni bir ses çıkarma, tanin, tanin-endazlık.

Résonateur [ez] Madeni bir ses çıkarıcı. Tınlayan, çınlayan. Tanin-endaz.

Résonnant, e [s] Tanin, tanin-endaz. Madeni ses çıkarıcı. Sedayı inikas ittiren. Sedanıñ kuvvet ve vüsatını artıran.

⁴³⁹ Sözlükte “Réseineux, eus” şeklindedir.

Résonnement [ez] Tanin, tınlama, çınlama. Aks-i seda.

Résonner [fte] Tınlamak, çınlamak. Madeni bir ses çıkarmak, tanin-endaz olmak. Sedayı ask ittirmek.

Résorber [fte] Yeñiden cezb ve bel itmek. Tekrar emmek. (t) Fiil-i irtışaf.

Résorcine [es] (k) Rezorsin. Fenol-i tesmiye olunan ve benzinden istihsal idilen üç maddeden biri.

Résorption [es] Yeñiden emme, tekrar cezb ve bel itme. (t) İrtışaf.

Résoudre [fte] Hal itmek. Dağıtmak. Şeklini değiştirmek. Eritmek. Yavaş yavaş kaybitmek. Fesh itmek. Suret-i halini bulmak. Karar virmek. Tashih itmek. – **quelqu'un à** İkna itmek. Bir şeyi yapmaya kandırmak. **se** – (ft) Tahvil itmek. Karar virmek.

Respect [ez] Hürmet, riayet. – **humain** Halkıñ vireceği hükümden korkma. **sauf votre** – Haşa huzuruñuzdan, sözüm yabana. **tenir en quelqu'un** – Tahakküm itmek. Haddini tanıtmak. (cm) İhtiram.

Respectabilité [ez] Şayan-ı hürmet olmaklık, namuskarlık.

Respectable [s] Şayan-ı hürmet. Namuskar. Sezavar ihtiram.

Respectablement [h] Hürmetkarane bir surette.

Respecter [fte] Hürmet, riayet itmek. Nazar-ı dikkate almak. (mec) Esirgemek, zarara sokmamak. **se** – (ft) Kendi mevkiniñ şerefini muhafaza itmek. Kendi nefsine hürmet itmek.

Respectif, ive [s] Tarafeyne ait, her birine has, muhtas; mütekabil.

Respectivement [s] Tarafınca, tarafına nisbeten. Mütekabilen.

Respectueusement [h] Hürmetkarane, ihtiramlı bir surette.

Respectueux, euse [s] Hürmetkar, hürmet gösteren.

Respirable [s] Kabil-i teneffüs.

Respirateur [s] Teneffüse yarayan. Teneffüse hizmet iden.

Respiration [es] Teneffüs itme, teneffüs alma.

Respiratoire [s] Teneffüs, teneffüse müteallik, teneffüsiye.

Respirer [fl] Nefes almak, teneffüs itmek. Yaşamak. (mec) Aşıkare surette tezahür itmek. Biraz istirahat itmek. (ft) Nefesi içeri çekmek. Koku neşr itmek. (mec) Göstermek, delalet itmek. Şiddetle arzu itmek.

Resplendir [fl] Şiddetle parlamak, neşr-i envar itmek, şaşaa-paş olmak.

Resplendissant, e [s] Parlayan, neşr-i envar iden, şaşaa-paş olan.

Resplendissement [ez] Parlama, teşşuşu, nur-paş olma.

Responsabilité⁴⁴⁰ [ez] Mesuliyet.

Responsable [s] Mesul.

Responsif, ive [s] (hk) Cevabi, cevabı muhtevi olan.

Ressaigner [fte] Yeñiden kan almak. (fl) Yeñiden kan akmak, tekrar kan zayi itmek.

⁴⁴⁰ Sözlükte “Responsabilité” şeklindedir.

Ressaisir [fte] Yeñiden tutmak, yeñiden zabt etmek. Tekrar ele geçirmek. **se** – (ft) Kendi kendine hakim olmak.

Ressasser [fte] Yeñiden elemek. (mec) Dikkat-le tekrar tekrar tetkik etmek. Usandırıcı bir surette aynı şeyi tekrar etmek.

Ressaut [ez] Korniş çıkıntısı. Bir vaziyetten diğere bir vaziyete birdenbire geçme.

Ressauter [fl] Yeñiden sıçramak. (ft) Bir şeyiñ üzerinden atlamak.

Ressayre [fte] Yeñiden tecrübe etmek.

Resseller [fte] Beygiri yeñiden eğermek, yeñiden semer vurmak.

Ressemblance [es] Müşabehet, beñzeyiş, mümasele. (mec) Münasebet.

Ressemblant, e [s] Müşabih, mümasil, birbirine beñzeyen.

Ressembler [fl] Beñzemek, müşabih olmak. **se** – (ft) Birbirine beñzemek.

Ressemeler [fte] Kunduranıñ altını değıştirmek, pençe yapmak.

Ressemer [fte] Yeñiden tohum ekmek.

Ressentiment [ez] Yeñiden hissitleme. (t) Bir hastalık veya ağrı ve sızınıñ hafif surette teceddüdü. Hiss-i intikam.

Ressentir [fte] Yeñiden hissitlemek. Duymak. Müteessir olmak. **se** – (ft) His idilmek. Geçmiş bir hastalıktan biraz bakiye hissitlemek. Neticesini görmek.

Resserrer [fte] Daha ziyade sıkılamak. Yeñiden kapatmak, daha sıkı kapamak. Kapalı bir yerde koymak. (mec) Daraltmak. Tesirini azaltmak. Daha ziyade sıkıştırmak. Kısmak.

Resservir [fl] Yeñiden kullanmak. Tekrar istimal etmek. (ft) Yeñiden çıkarmak, ikram etmek.

Ressort [ez] Elastikite. Zemberek. Yay. Herhangi bir alet-i muharrike. (mec) Faaliyet, kuvvet. Çare-i muvaffakiyet.

Ressort [ez] (hk) Bir mahkemeniñ daire-i nüfuz ve salahiyeti. Salahiyet. **juger en dernier** – Gayr-i kabil-i temyiz hüküm etmek.

Ressortir [fl] Daire-i salahiyette olmak. Salahiyeti dahilinde olmak. Tabi ve ait olmak.

Ressortissant, e [s] Bir mahkemeniñ daire-i salahiyeti dahilinde olan, ait, tabi.

Ressouder [fte] Tekrar lehimlemek.

Ressource [es] Çare, tedbir, derman. (cm) Para.

Ressouvenir [ez] Hatıra, tezkar.

Ressouvenir [ft] (**se**) Yeñiden tahattur etmek. Der-hatır etmek. Añmak.

Ressouage [ez] Yeñiden terleme. (maa) Bir madeni eritmek, dökmek veya sair suret-le içinde bulunan ecnebi mevadı ihraç ile tasfiye etmek ameliyesi.

Ressuer [fl] Yeñiden terlemek, sızmak. Tereşşüh.

Réussuciter [fte] Diriltmek, ihya, ibas. (mec) Yeñilemek, yaşatmak. (fl) Öldükten sonra dirilmek.

Ressuyer [fte] Yeñiden silmek, kurulamak, kurutmak.

Restant, e [s] Kalan, mütebaki. **poste** – e Mürsel-ileyh gelip eğlenceye kadar postahane de kalacağını göstermek üzere bir mektubuñ üstüne yazılan ibare. Post-restant.

Restaurant, e [s] Mukavvi, mugaddi. (ez) Lokanta, aşçı dükkanı.

Restaurateur, trice [e] Tamir iden. Müceddit. (ez) Lokantacı.

Restauration [es] Tamir, tecdit. Bir müesseseye yeñiden hayat virme. Sukut itmiş bir hanedanıñ yeñiden tahta oturması.

Restaurer [fte] Islah-ı tecdit, tamir itmek. Hal-i memuriyete koymak. Yeñiden tahta geçirmek.

Reste [ez] Mütebaki, arta kalan. İz. Eser. Yemek artığı. (hesa) Hasıl-ı tarh. **jouer son** – Soñ çareye müracaat itmek. **jour de son** – Soñ vaziyetten istifade itmek. **ne pas demander son** – Bir şey söylemeden birdenbire çekilmek. (cm) Cesed-i bi-ruh ve kemikler. **du** – Lüzumundan fazla. **au** – ve **du** – Hem de, bundan başka, zaten.

Rester [fl] Baki kalmak. Kalmak. Devam itmek. Durmak. Artmak. **en** – **la** Daha uzağa gitmemek. – **sur le champ de bataille** Ölmek, maktul olmak.

Restipuler [fl] Yeñiden şart koymak, şürut-ı müteakabile vaz itmek.

Restituable [s] İade olunabilir. Lazımı'l-iade. Hal-i aslisine ircai mümkün.

Restituer [fte] İade itmek, geri virmek. Hal-i aslisine irca itmek.

Restituteur [ez] İade iden. Geri viren. Hal-i aslisine irca iden.

Restitution [es] İade, irca. İade olunan şey.

Restitutoire [s] İadeye müteallik. İade ve ircae yarayan.

Restreindre [fte] Tahdit itmek, hasr itmek, tenzil itmek. **se** – (ft) Masarifini kısmak, azaltmak.

Restrictif, ive [s] Tahdidi, hasri. Hasr ve tahdit iden. Kısan, azaltan.

Restriction [es] Hasr, tahdit. Kayd, şart.

Restrignant, e [s] (t) Vücuttan gevşemiş bir mahali sıkkan ve porsukluğu izale iden ilaç.

Résultant, e [s] Hasıl, neticelenmiş. (r) Mütéhassıl. (cera) Muhassal. (ft) Tesir ve fiil-i nokta-i nazarından birkaç kuvvete muadil olan kuvvet.

Résultat [ez] Netice.

Résulter [fl] Neticelenmek. Hasıl olmak, çıkmak.

Résumé [ez] Hülasa, icmal.

Résumer [fte] Hülasa itmek, icmal itmek.

Résure [es] Sardalya ağı.

Résurrection [es] Basu bade'l-mevt. İade-i sıhhat. (mec) İade-i muvaffakiyet. Yeñiden terakki ve teali.

Rétablir [fte] Yerine tekrar yerleştirmek, irca itmek. Yeñiden tesis itmek. Kuvvet virmek. **se** – (ft) İade-i sıhhat itmek.

Rétablissement [ez] Eski haline irca. İade-i sıhhat ve afiyet.

Retaille [es] Biçilmiş veya yapılmış bir şeyden tekrar kesilen parça.

Retailer [fte] Yeñiden biçmek, yeñiden kesmek. Tekrar yontmak.

Rétamage [ez] Yeñiden kalaylama.

Rétamer [fte] Yeñiden kalaylamak.

Rétameur [e-s] Kalaycı.

Retaper [fte] Şapkayı tamir etmek. (mec) Tamir ve tecdit etmek. Yeñilemek.

Retard [ez] Tehir, geri kalma, gecikme.

Retardataire [s] Geç kalan. Teahhur iden. Geciken. Bakaya.

Retardement [ez] Geç kalma, gecikme. Geri kalma, teahhur.

Retarder [fte] Geciktirmek, tehir etmek. Geri almak. (fl) Gecikmek, teahhur etmek, geri kalmak.

Retâter [fte] Tekrar el ile yoklamak, el ile muayene etmek. Tatmak.

Reindre [fte] Yeñiden boyamak.

Retendre [fte] Yeñiden kurmak. Tekrar germek.

Retenir [fte] Yeñiden tutmak, saklamak, alıkoymak. Durdurmak. Zabt etmek. Geri virmemek. Hatırda tutmak, ezberlemek, hıfz etmek. Ücret-le tutmak. **se** – (ft) Tutunmak. Kendini tutmak, zabt-ı nefis etmek. İctinab etmek.

Retenter [fte] Yeñiden tecrübe etmek. Tekrar teşebbüs etmek. Yeñiden kandırmak. İğva etmek, tekrar azdırmak.

Rétenteur, trice [s] Alıkoyan. Tutan, zabt iden. (hk) Vazı'ı-yed.

Rétention [es] Tutma, saklama, alokoyma. (t) İhtibas.

Rétentionnaire [e] Zabt idici, diğerine ait bir şeyi nezdinde alıklayıcı, gasp.

Retentir [fl] Şiddet-le seslenmek, kuvvetli seda çıkarmak. Aks etmek, aks-endaz olmak. Aksü'l-amel yapmak.

Retentissant, e [s] Şiddet-le ses çıkaran, boru gibi öten. Aks-endaz olan. (mec) Aks-i tesir yapan, şayi olan.

Retentissement [ez] Şiddet-le ses çıkarma, boru gibi ötme, aks-endaz olma. (mec) Aks-endaz şüyü. İnikas.

Retentum [ez] (**om**) Karar-ı hafî, bir kararın mahkemece gizli tutulan kısmı. (mec) Mahfi. Gizli tutulan şey. Söylenmeyen söz.

Retenue [es] İtidal, ihtiyat. İctinap. Alıkoyma, tevkif. Alıkonulan, tevkifat. (mima) Bir direğin ucunu duvarın arasına koyarak çekmek için bağlanan ip. (hesa) Elde tutulan sayı.

Réticence [es] Sükunet-le geçirme.

Réticulaire [s] (tşr) (nb) Şebekiyü'ş-şekl, şebekevi.

Réticule [ez] Saç filesi, saçları tutmak için üstüne geçirilen ağ. Kadın el çantası.

Réticulé, e [s] (tşr) (nb) Müşebbek, şebeke şeklinde olan.

Rétif, ive⁴⁴¹ [s] İlerleyeceği yerde duran ve geri giden hayvan. Harın at. (mec) İnatçı, muannit. Serkeş. İdaresi güç.

Rétine [es] (tşr) Tabaka-i şebekiye, gözbebeğine ihata iden tabakaların eñ içinde olanı.

Rétinite [es] (t) İltihab-ı tabaka-i şebekiye.

Retirade [es] (as) Daha ilerideki tabyanın zabtından sonra müdafaaya devam için arkasına çekilen siper, iç metris.

Retiration [es] Metris. (taba) Bir kağıdın arka yüzünü tab itme. **presse à** –

⁴⁴¹ Sözlükte “Retif, ive” şeklindedir.

Kağıdın iki yüzünü birden basan tab makinesi.

Retiré, e [s] Tenha, uzak. İnziva. **vie** – Hayat-ı münzeviyane. **être** – **des affaires** İşten çekilmek.

Retirement [ez] Çekilme, toplanma (asab).

Retirer [fte] Yeñiden çekmek. Kendine doğru çekmek. Geri çekmek. Çıkarmak. İhraç etmek. Nez etmek. Geri almak. Yer virmek. İktifat etmek. **se** – (ft) Çekilmek, uzaklaşmak. Hanesine avdet etmek. Geri çekilmek, ricat etmek. Yatağına çekilmek. İşten çekilmek. İnziva etmek. Daralmak.

Rétivité [es] İnatçılık. Serkeşlik. Beygirlerde harınlık.

Retombée veya **Retombe** [es] (mima) Kubbenin kemersiz olarak ayaklar üzerine birleşen yeri.

Retomber [fl] Yeñiden düşmek. Kalktıktan sonra tekrar düşmek. Yeñiden nazil olmak. Yukarıdan aşağıya doğru sarkmak. Yeñiden hastalığa tutulmak. Bir fenalığa tekrar düşmek. Sukut etmek. Raci ve ait olmak.

Retondeur [e-s] Kırpıcı. Yontucu.

Retondre [fte] Yeñiden kırmak. Taşı yontmak.

Retiquer [fte] İmtihana, müsabakaya kabul itmemek.

Retordage veya **Retordement** [ez] İp ve iplik bükme. Bükme, kıvrıma.

Retorderie [ez] Bükümhane, bükme fabrikası.

Retordeur, euse [e] İp, iplik bükten adam. Bükme.

Retordoir [ez] Bükme işinde kullanılan bir nev alet.

Retordre [fte] İp, iplik bükme. Yeñiden bükme. **donner du fil à** – Müşkilata sokmak. İşini güçleştirmek.

Rétorquable [s] Kendi edillesi-le kabil-i ilzam olan.

Rétorquer [fte] Hasmı kendi edillesi-le kabil-i ilzam etmek.

Retors, e [s] Defaat-le bükülmüş. (mec) Hilekar, dessay.

Rétorsion [es] Kendi edillesi-le ilzam.

Retouche [es] Tashih için bir resmin, bir yazının bazı yerlerine dokunma, rütüş itme.

Retoucher [fte] Yeñiden dokunmak. Bir şeyin bazı kısımlarını tashih etmek. İslah ve tekemmül ettirmek. Rütüş yapmak.

Retoucheur, euse [e] Rütüşçu. Resmî, eseri tashih eden.

Retour [ez] Avdet, geri gelme. Tekerrür. (tica) Ödenmemiş bir poliçenin iadesi. (mima) Bir sathın, bir cephenin, bir hattın köşe ve dirsek teşkil eden mahali. Mukabil, mukabele, mübadele. **faire un – sur soi même** Hatt-ı hareketi hakkında ciddi tefekküratta bulunmak. – **d'âge** Yaş dönümü, ihtiyarlığın ibtidası. **être sur le** – İhtiyarlamaya başlamak. (hk) Mevhublehin vefatı halinde vahibin hibeyi istirdat hakkı. **sans** – Suret-i katiyede, daimî olarak. **en – de** – Mükafaten, mukabileten.

Retournage [ez] İçini kazıyıp temizlemek için bağırsağı çevirme.

Retournement [ez] Başka bir tarafa döndürme, çevirme, alt üst itme.

Retourner [fte] Yeñiden döndürmek, çevirmek. Her cihetten muayene etmek, etraf-ile tetkik etmek. Fikrini değiştirmek. İade etmek. (fl) Avdet etmek. Bir işe, bir vazifeye tekrar başlamak. **se** – (ft) Başka tarafa dönmek. Arkasına bakmak. (mec) Çare ve tedbir bulmak. **s'en** – Bırakıp gitmek.

Retracer [fte] Yeñiden yahut başka bir suret-le çizmek. Nakil ve tasvir etmek. **se** – (ft) Kendine bir hatt-ı hareket tayin etmek. Hatırlamak. Hatırlatmak.

Rétractable [s⁴⁴²] Kabil-i nükul, geri alınabilir.

Rétractation [es] Sözüni geri alma, nükul.

Rétracter [fte] Geriye çekmek, bozmak, içeri çekmek. Sözüni geri almak, nükul etmek. **se** – (ft) Sözünden dönmek, sözüni inkar etmek.

Rétractile⁴⁴³ [s] Geriye, içeriye çekilen. Kabil-i takabbuz.

Rétraction [es] Çekilme, toplanma, bozulma. (t) Takabbuz, nahiye-i bedenden biriniñ çekilip kısalması, bozulması.

Retraduire [fte] Yeñiden veyahut bir tercümeden tercüme etmek.

Retraire [fte] (s) Feragat idilmiş bir hakkı, bir malı geri almak, istirdat etmek.

Retrait [es] Bozulan, tabakkuz iden bir cismiñ küçülmesi. Bir meclise tasdik olunmak üzere tevdi olunan projeniñ geri alınması. Tevdi olunan vazifeniñ istirdadı. (hk) Feragat idilmiş bir hakkı, bir malı geri alma, istirdad itme.

Retraite [es] Geri çekilme. İnziva, uzlet. İnzivagah, uzlethane. (as) Ricat. **battre**

en – Düşmaniñ öñünden ricat etmek. Askeriñ kışlaya avdeti, yatma zamanı ve bunuñ için çalınan boru. Tekäüd, tekaüd maaşı. Nehir sularınıñ yatağa çekilmesi. Sahilden suyuñ çekilmesi. Hududu, alameti geri çekme. (tica) Tesviye idilmemiş, bir poliçeniñ protesto idildikten soñra masarif vesaire ile beraber ödenmesi için mukabil kişiden alınan poliçe.

Retraité, e [s] Mütেকaidin, tekaüdlər.

Retraiter [fte] Tekäüd etmek. Yeñiden bahs etmek.

Retranchement [ez] Azaltmak, kesmek. (as) Siper. (mec) Mevki-i müdafaa. Müdafaa vaziyeti.

Retrancher [fte] Bir şeyde bir parçasını kesmek, hazf etmek. Kat etmek. Yok etmek. (as) Siper-le tahkim etmek. **se** – (ft) Kendisini takviye etmek, siper arkasına girmek. (mec) Müdafaa için bir bahane bulmak, bir sebep, bir bahane sert ile kendini müdafaa etmek.

Retranscrire [fte] Tekrar istihsah, yeñiden suret çıkarmak.

Retravailler [fte] Yeñiden çalışmak.

Retraverser [fte] Yeñiden geçmek, tekrar mürur etmek.

Rétréci, e [s] Dar, mahdut.

Rétrécir [fte] Daha darlaştırmak. (fl) Darlaşmak. Kabiliyeti, kuvveti azalmak. **se** – (ft) Daralmak, çekilmek. Bozulmak. (mec) Genişliğinden, kuvvetinden, kabiliyetinden zayi etmek.

Rétrécissement [ez] Daralma, çekilme. Bozulma, azalma.

⁴⁴² Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁴³ Sözlükte “Retractile” şeklindedir.

Retremper [fte] Yeñiden ıslatmak, tekrar suya batırmak. Yeñiden çeliğe su virmek. (mec) Yeñiden kuvvet, faaliyet virmek. **se** – (ft) Kuvvet ve faaliyet bulmak.

Rétribuer [fte] Ücret, mükafaat virmek.

Rétribution [es] Ücret, mükafaat.

Rétro [s⁴⁴⁴] (heca) İlerden geriye, halden maziye doğru bir manayı ifade iden ve kelimelerin evveline ilave olunan hece. (ez) Bilardoda bilenin kenara vurarak geriye gelmesi.

Rétroactif, ive [s] Maziye hüküm ve tesiri olan.

Rétroaction [es] Maziye hüküm ve tesiri olmaklık.

Rétrocéder [fte] Evvelce terk olunmuş bir hakkı iade itmek. Kendi için aldığı bir şeyi diğerine terk itmek. (t) İrtida itmek.

Rétrocession⁴⁴⁵ [es] Kazanılmış bir hakkı terk itme (t) İrtida.

Rétroflexion [es] Geriye doğru eğilme. Geriye gelmesi.

Rétroactif, ive [s] Maziye hüküm ve tesiri olan.

Rétroaction [es] Maziye hüküm ve tesiri olmaklık.

Rétrocéder [fte] Evvelce terk olunmuş bir hakkı iade itmek. Kendi için aldığı bir şeyi diğerine terk itmek. (t) İrtida itmek.

Rétrocéssion [es] Kazanılmış bir hakkı terk itme. (t) İrtida.

Rétroflexion [es] Geriye doğru eğilme.

Rétrogradation [es] Gerileme, tenezzül, tedenni. Tenzil, sınıf ve rütbe cezası. (hey) Hareket-i riciye.

Rétrograde [s] Geriye doğru giden. (mec) Terakkiye muhalif olan. Mürteci.

Rétrograder [fl] Geriye gelmek. Gerilemek. (mec) Terakkiye muhalif surette yürümek. (as) Tenzil-i sınıf ve rütbe cezasına uğramak.

Rétrogression [es] Gerileme, geri gitme, ricat. Geriye doğru hareket. (hey) Hareket-i riciye.

Rétrospectif, ive [s] Maziye dair olan, maziye müteallik, irticai.

Rétrospectivement [h] İrticaikarane, mazi taraftarlığı surette.

Retroussé, e [s] Yukarıya doğru bükülmüş, sığanmış.

Retroussement [ez] Sığama, sığanma. Toplayıp yukarıya kaldırma.

Retrousser [fte] Toplayıp yukarıya kaldırmak. **se** – (ft) Toz ve çamurdan muhafaza için eteğini toplamak. Sığanmak.

Retrouver [fte] Tekrar bulmak. Zayi olan veya unutulmuş bir şeyi yeñiden bulmak. Birine mülaki olmak. **se** – (ft) Yeñiden buluşmak, kaybettikten sonra yolunu tekrar bulmak.

Rétroversion [es] Yıkılma. Arkası üstü yatma.

Rets [ez] Balık ağı. Kuş ağı. (mec) Hile, desise, tuzak.

Réuni, e [s] Birleşmiş, müttehit.

⁴⁴⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁴⁵ Sözlükte “Rétrocéssion” şeklindedir.

Réunion [es] Tekrar birleşme. Yeñiden içtima, ittihat. Ayrılmış parçalarıñ birleşmesi. Toplanma. Cem-i gafir.

Réunir [fte] Tekrar yaklaştırmak, birleştirmek. Toplamak, cem etmek. Tevhit etmek. Telif etmek. **se** – (ft) Toplanmak, içtima etmek. İttihat etmek.

Réunissage [ez] İplik fabrikasında iplik uçlarını birbir-ile bağlama ameliyesi.

Réunisseuse⁴⁴⁶ [es] İplik fabrikasında yün ve pamukları yumak yapmak için birleştiren makine.

Réussi, e [s] Muvaffak olmuş, muvaffakiyetli. Nevi arasında mümtaz.

Réussir [fl] Muvaffak olmak. Hüsn-i netice hasil etmek. (zira) Bol mahsül virmek. (ft) Muvaffakiyet-le yapmak.

Réussite [es] Netice. Muvaffakiyet. İskambil ile fal açma.

Revaccination [es] Tekrar aşı yapma. Yeñiden telkih.

Revacciner [fte] Yeñiden aşlamak. Tekrar telkih etmek.

Revalidation [es] Tekrar tasdik. Yeñiden hükmü cari bir hale koyma.

Revalider [fte] Bir mukaveleye, bir dava evrakına yeñiden hükmü cari olacak şekli virmek. Tekrar tasdik ittirmek.

Revaloir [fte] Misl-ile mukabele etmek.

Revanche [es] Mukabele-i bi'l-misl, intikam. Kaybedilen oyunuñ intikamını almak için oynanan ikinci oyun. **à charge de** – Mukabele şart-ile. **en** – Mukabeleten.

Revancher [fte] Duçar-ı taarruz olan birini müdafaa ve muavenet etmek. **se** – (ft) İntikam almak.

Rêvasser [fl] Karışık, heyecanlı rüya görmek. (mec) Hayaletle dalmak.

Rêvasserie⁴⁴⁷ [es] Karışık rüya. Hayalat. Hayal-i ham.

Rêvasseur, euse [e] Karışık rüyalar gören. Ham hayalat ile meşgul olan.

Rêve [ez] Rüya. Esassız tasavvurat, hayalat.

Revêche⁴⁴⁸ [s] Ekşimtırak. Sert. (mec) Aksi, serkeş huylu.

Réveil [ez] Uyanıklık, uyanma, teyakkuz. İntibah (as) Kalk borusu.

Réveille-matin [ez] Uyandırıcı saat. Herkesi uyandıran sabah gürültüsü.

Réveiller [fte] Uyandırmak, ayıltmak. İkaz etmek.

Réveilleur, euse [ez] Uyandıran. Manastırlarda, mekteplerde sabahleyin herkesi uyandırmak vazifesi olan rahip veya hademe. Gece sokaklarda saati haber virerek dolaşan bekçi.

Réveillon [ez] Bilhassa yıl başı gecesi nisf-ı elliden soñra yenilen taam.

Réveillonner [fl] Gece yarısı ziyafeti yapmak.

Révêlateur, trice [e-s] Meydana çıkaran, haber viren. (foto) Resmi meydana çıkaran ilaç. Revalatör.

Révêlation [es] Bir sırrı meydana çıkarma. İhbar.

Révêler [fte] Meydana çıkarmak, haber virmek. (foto) Klişe üzerinde resmi

⁴⁴⁶ Sözlükte “Réunisseuse” şeklindedir.

⁴⁴⁷ Sözlükte “Vêvasserie” şeklindedir.

⁴⁴⁸ Sözlükte “Revêche” şeklindedir.

meydana çıkarmak. Alameti, nişanı olmak. **se** – (ft) Kendini göstermek, kabiliyetini bildirmek.

Revenant, e [s] Hoşa giden, beğenilen, dil-pesent, taba muvafık. (ez) Cadı. Kara koncolos.

Revenant-bon [ez] Tesadüfi, gayr-ı memul kar. Hesabı gördükten soñra kasa fazlası olarak veznedara kalan para.

Revendeur, euse [e] Yine satmak için satın alan. Parakende satan.

Revendication [es] İstirdad davası. Siyasi veya içtimai bir hak iddiası.

Revendiquer [fte] İstirdad talep etmek. Üzerine almak, deruhte etmek.

Revendre [fte] Satın aldığı yine satmak. Bir şeyi mükerreren satmak. (mec) **en – à quelqu'un** Ondan daha kurnaz olmak.

Revenir [fl] Dönmek, avdet etmek. Bir daha gelmek. Tekrar görünmek. Yeñiden tepmek. Gazaba gelmek. Yine başlamak. Sükunet bulmak. Barışmak. Beğenilmek. Rücu etmek. Islah-ı hal etmek. Mal olmak. Kendine gelmek. Ayılmak. İfakat bulmak.

Revente [es] İkinci satış.

Revenu [ez] İrad, varidat.

Revenue [es] Avdet itmiş, geri gelmiş. (or) Kat olunan ağacın kütüğünde zuhur iden yeñi filiz.

Rêver [fl] Düşünmek. Tahlil etmek. Sayıklamak. Akla muhalif şeyler söylemek. Derin tefekkür etmek. (ft) Rüya görmek. Tasavvur etmek. (mec) Şiddet-le arzu etmek.

Réverbérant, e [s] Ziyayı ve harareti aks ittiren.

Réverbération [es] Ziyayı ve harareti aks ittirme.

Réverbère [ez] Ziyayı bir noktaya toplu surette aks ittirmek için lambanın arkasına konulan ayna. Sokak feneri.

Réverbérer [fte] Ziyayı aks ittirmek.

Revercher [fte] Bir kabin deliğini lehim-le tıkamak.

Reverdir [fte] İkinci defa yeşil boyamak. Yeşilliğini iade etmek. (fl) Bir daha yeşillenmek. (mec) Gençleşmek. Daha ziyade kuvvetlenmek.

Reverdissement [ez] Yeşillenme. Yeşillendirme.

Reverdoir [ez] Bira fabrikalarında arpayı filizlendirmek için kullanılan havuz.

Révérance [es] Eğilerek yahut diz çökerek gösterilen eser-i hürmet ve tazim.

Révéranceusement [h] Hürmet ve tazim ile. Hürmetkarane, tazimkarane.

Révérancieux, euse [s] Ziyade eğilerek tazim iden. Fevkalade tevazu ile asar-ı hürmet gösteren.

Révérénd, e [s] Hürmetli, şayan-ı hürmet.

Révéréndissime⁴⁴⁹ [s] Fevkalade hürmetli, pek ziyade şayan-ı hürmet. Büyük rütbede rüesa-yı ruhaniye virilen lakab-ı tanzim.

Révérer [fte] Hürmet etmek. Tazim etmek.

⁴⁴⁹ Sözlükte “Révérendissime” şeklindedir.

Réverie [es] Hülya, tahayyülat.

Revers [ez] Ters taraf. Arka, zahr. Terslik. Bir elbise veya kumaşın kıvrılmış kenarı, astarı. (mec) Nektet, makusiyet.

Reversal, e [s] Evvelce edilen taahhüdü teyiden virilen ikinci taahhütname. Bir imtiyazı tebdilen diğer bir imtiyazın virildiğini müşir mektup.

Reverser [fte] Bir daha dökmek. Boşaltmak. Boşalan kabı doldurmak.

Reversi veya **Reversis** [ez] Bir nev kağıt oyunu.

Réversion [es] (hk) Mevhub-lehiñ bila-velet ve fani veya şartın adem-i icrası takdirinde mevhubuñ vahibe rücu itme hakkı.

Réversoir [es] Üzerinden suyuñ ince bir tabaka halinde aştığı su bendi.

Revertier [ez] Bir nev tavla oyunu.

Revêtement [ez] (mima) Tuğla, taş vesaire ile tahkim, bir hendeđiñ, bir yarmanıñ veya bir dolmanıñ kenarlarına, toprađıñ yıkılması için yapılan duvar. Bir binanıñ yağmurdan ve tahvilat-ı havaiyeden müteessir olması veyahut tezyini için yapılan taş, ahşap veya saire bir şey-le yapılan kaplama.

Revêtir [fte] Yeñiden giydirmek. Giyinmek. Kaplama yapmak. Örtmek, sıvamak. (mec) Vazife ve memuriyet virmek. Süslemek.

Rêveur, euse [e-s] Evham ve hayalat ile uğraşan, hayalci.

Revidage [ez] Yine boşaltma, tahliye. Umumi müzayelerden matrabazlarıñ aldıkları eşyayı aralarında taksim ve mübadele itmeleri.

Revirement [ez] Fikir ve mesleğinden dönme. Tamam-ile tebeddül. (bhr) Alabanda itmek. Tebdil-i istikamet. (tica) Bir borcu, aynı miktarda bir alacağı havale iderek ödeme.

Revirer [fl] (bhr) Alabanda itmek. Tekrar tebdil-i istikamet eylemek, yine dönme. (mec) Mensup olduğu fırkayı tebdil itmek, fikrini, kanaatini değiştirmek.

Revisable veya **Révisable** [s] Tekrar tetkik ve muayene idilebilir, kabil-i tadil.

Reviser veya **Réviser** [fte] Lüzumu halinde tadil için yeñiden tetkik ve muayene itmek.

Reviser veya **Réviser** [ez] İkinci defa tetkik ve muayene iden, muaddil. (taba) Mürettip yañlışlarını tashih iden, musahhah.

Revision veya **Révision** [es] Yeñiden tetkik ve muayene, bir daha gözden geçirme. Tadil.

Revisionniste [e-s] Bilhassa kanun-ı esasiyi tadile dair. Kanun-ı esasi tadili taraftarı.

Revivification [es] Yeñiden canlandırma. (k) Tahvil. Bir mürekkebiñ eczasından bulunan bir madeni ayrıca madeni bir hale getirmek ameliyesi. (bilhassa cıvayı tespit)

Revivifier [fte] Tekrar canlandırmak. (mec) Uyandırmak, ikaz itmek. (k) Bir madeni dahil bulunduğu mürekkeplerden tecrit ile sulb hale getirmek.

Reviviscence [es] Bazı hayvan ve nebatın kıvrıldıktan soñra rutubette yeñiden canlanmak hassaları.

Reviviscent, e [s] Kurutulduktan sonra rutubet tesir-ile yeniden canlanmak hassasına malik bazı hayvan ve nebatat.

Reviviscible [s] Kurutulduktan sonra rutubet tesir-ile yeniden canlanmak hassasına malik olan.

Revivre [fl] İfade-i hayat itmek, bir daha canlanmak. Kuvvet ve faaliyetini tekrar iktisap itmek. **faire – une chose** Bir şeyi yenileştirmek, ona revnak vermek. Tekrar yaşatmak.

Révocabilité [es] Kabiliyet-i azl. Fesh ve iptal kabiliyeti.

Révocable [s] Kabil-i azl.

Révocation [es] Azl. Fesh ve iptal.

Révocatoire [s] Azle müteallik. Fesh ve iptale dair.

Revoici [hc] (yakın için) İşte bir daha, yeniden.

Revoilà [hc] (uzak için) İşte bir daha, yeniden.

Revoir [fte] Tekrar görmek. Yeniden gözden geçirmek.

Revoler [fl] Uçarak dönmek, sürat-le dönmek, serian avdet itmek. (ft) Tekrar çalmak.

Révoltant, e [s] Kızdıran, hiddet ittiren. Gayr-ı layik.

Révolte [es] İsyân, hükümete karşı kıyam. İhtilal.

Révolté, e [e] İhtilalci, asi. Hükümete veya bir idareye karşı kıyam itmiş kimse.

Révolver [fte] İhtilale, isyana sevk itmek. İsyân, ihtilal ittirmek. **se – (ft)** İhtilal, isyân itmek.

Révolu, e [s] Tam, kamil, tamamı tamamına.

Révoluté, e [s] Haricen ve dahilen müdevver olan.

Révolutif, ive [s] İhtilali, ihtilale ait ve müteallik.

Révolution [es] Devr, hareket. (hey) Ecrâm-ı semaviyenin kazadaki hareket-i devriyesi, bu devrin müddeti. (mec) Birdenbire ve şiddetli surette vaki olan inkılap. İhtilal. (t) Heyecan. (makine) Bir tekerleğin tam bir devranı. (hende) Deveran. Cism-i devrani.

Révolutionnaire [s] İhtilale ait, ihtilale dair. İhtilalci, ihtilal taraftarı.

Révolutionnairement [h] İhtilalkarane, vesait-i ihtilaliye ile.

Révolutionner [fte] İhtilal ittirmek. (mec) Kızdırmak, hiddet ittirmek.

Révolver [ez] Revolver, mükerrer ateşli tabanca.

Revomir [fte] Tekrar kusmak. Dışarı çıkarmak.

Révoquer [fte] Azl itmek. Fesh ve iptal itmek. – **en doute** Şüphe itmek, tereddüde düşmek.

Revoyeur [ez] (bhr) Tarak gemisi.

Revue [ez] Mufassalan teftiş, derin tetkik. (as) Resm-i geçit. Mecmua, risale-i mevkute. Senenin vakayini muhteva olarak sene nihayetinde yazılan hızlı hulasa.

Reviste [ez] Sene nihayetinde bir senelik vakayi hızlı surette hulasa iden muharrir.

Révulser [fte] Yerini değiştirmek.

Révulser [ez] (t) Vücudun bir tarafında teraküm-i dem ve iltihap gibi mevcut bir arızayı izale için suni ve mevzii olarak hasıl idilen taharrüş vasıtası. Yakı,

tentürdiyot, hardal yakısı gibi taharrüşü hasil iden şeyler.

Révulsif, ive [s] (t) Yakıcı ve tahriş idici. Munsarif.

Révulsion [es] (t) Vücuduñ bir tarafında teraküm-i dem ve iltihap gibi mevcut bir arızayı izale için mevzii ve suni olarak hasil idilen taharrüş. İnsiraf.

Rez [hc] Ta yanında, ile beraber. – **de terre** Yerle beraber.

Rez-de-chaussée [ez] Bir nebatıñ alt katı, yer katı, zemin ile beraber olan kat.

Rhabillage veya **Rhabillement** [ez] Düzeltme, tamir, meremmet.

Rhabiller [fl] Yeñiden giydirmek. Tamir, meremmet itmek. (mec) Şeklini değiştirmek, daha müsait bir halde göstermek.

Rhabilleur, euse [e] Tamirci, meremmet iden. Düzelten.

Rhagade [es] (t) Şak, fürce. Deri üzerindeki harici çatlak ve yarık.

Rhénan [s] (t) Ren eyaletine. Ren nehri sevahiline ait, müteallik.

Rhéophore [ez] (fiz) Bir elektrik bataryasının tellerinden her biri.

Rhéostat [ez] (t okunmaz) (fiz) İstenildiği zaman azalıp çoğaltılabilen mukavemeti haiz elektrik nakli, reosta.

Rhéotome [ez] (fiz) Elektrik cereyanına mürurunu kesmeye mahsus alet.

Rhéteur [ez] Usanç virir nutuklar irat iden adam. Belagat hocalığı taslayan.

Rhétoricien [ez] İlm-i beyan ile iştigal iden, fenn-i belagat alimi. Beyan talebesi.

Rhétorique [es] İlm-i beyan, fenn-i belagat.

Rhinalgie [es] (t) Burun ağrısı, veca-i enf.

Rhinathe [ez] (nb) Horoz ibiği denilen çiçek.

Rhingrave [ez] Bazı Alman prenslerine virilen lakap.

Rhinite [es] (t) İltihab-ı muhati-i enf, burnuñ dahilen iltihabı.

Rhinocéros [ez] (hayv) Gergedan denilen hayvan.

Rhinonécrosie [es] (t) Hufre-i enf ve tireleriniñ kangreni, burun çukurları zarlarından hasil olan kangren.

Rhinoplastie [es] (cera) Suni burun ameliyesi.

Rhinopome [es] (hayv) Mısır'da bir nev iri yarasa.

Rhinoscopie [es] (t) Hufre-i enfñ lüzumu kadar tenviri ile muayenesi.

Rhizome [ez] (nb) Bazı fidanlarıñ tahte'l-arz-ı saki, tahte'l-arz-ı saki.

Rhizophage [s] (hayv) Eklü'l-uruk, kök yiyen hayvan.

Rhizophora veya **Rhizophore** [ez] (nb) Aktar-ı kutbiyede yetişen ve 15 – 18 metre irtifama baliğ olan bir ağaç.

Rhizotome [ez] Kök bıçağı. Kökleri kesmeye mahsus alet.

Rhodanien, enne [s] Ron⁴⁵⁰ nehrine ve eyaletine ait, müteallik.

Rhodique [s] (k) Humz-ı rodyum.

Rhodium [ez] (om) (k) Rodyum. Bir nev maden.

Rhododendron [ez] (nb) Ziyet fidanı olarak çok makbul bir küçük ağaç. Rododendron.

Rhombe [ez] (onb) (h) Muayyen, şekli-mütesaviü'l-adla.

Rhombörde [ez] (on) Fasetaları muayyen şeklinde olan billur.

Rhotacisme [ez] R harfini telaffuz idememeklik. R harfini söylemek için « re re re » diye tekrar veya ğ telaffuz itme.

Rhubarbe [es] (nb t) Ravend. Kökü müşhil bir fidan.

Rhum veya **Rum** [ez] Şeker kamışı suyunuñ tahammür ile istihsal olunan bir nev rakı. Rom.

Rhumisant, e [s] (t) Romatizmalı, romatizmaya müptela adam.

Rhumatismal, e [s] (t) Romatizmaya müteallik, resyevi.

Rhumatisme [ez] (t) Resye, rih-i tayyar, romatizma.

Rhumb veya **Rumb** [ez] (bhr) Pusuladaki otuz iki rüzgarıñ aralarındaki mesafe.

Rhume [ez] (t) Zükam, nezle.

Rhumerie veya **Rhummerie** [es] Rom fabrikası.

Rhyas [es] (ass) (t) Göz yaşınıñ mütemadiyen cerayanı.

Riant, e [s] Mütebessim, beşuş. Manzarası güzel. Hoşa gider.

Ribambelle⁴⁵¹ [es] Sıra, alay, kafilé.

Ribaud, e [e-s] Ahlakı bozuk, şehvetperest.

Ribauderie [es] Ahlak bozukluğu, şehvetperestlik. Riyakarlık.

Riblage [ez] Bir değirmen taşını diğér bir değirmen taşı ile sürterek düzleme.

Ribler [fl] Şehvetperestane bir hayat geçirmek. (fl) Bir değirmen taşını diğér değirmen taşı ile sürterek düzeltmek.

Riblette [es] Izgarada pişirilen ince et parçası.

Ribleur [ez] Gece dolaşan, kaldırım eskiten.

Ribord [ez] (bhr) Geminiñ dış kaplaması.

Ribordage [ez] (bhr) Bir geminiñ müsademedén hasıl olan hasarı. Bu hasara mukabil virilen tazminat.

Ribote [es] Ayyaşlık.

Riboter [fl] Ayyaşlık itmek.

Riboteur, euse⁴⁵² [e] Ayyaş. Ays ü nuşu seven.

Ricanement [ez] Ahmakane veya müstehziyane gülme.

Ricaner [fl] Ahmakane veya müstehziyane gülmek.

Ricaner, euse⁴⁵³ [e] Müstehziyane gülen. Müstehzi.

⁴⁵⁰ Rhodanien.

⁴⁵¹ Sözlükte “Ribambell” şeklindedir.

⁴⁵² Sözlükte “Riboteur, eus” şeklindedir.

⁴⁵³ Sözlükte “Ricaner, eus” şeklindedir.

Ric-à-rac veya **Ric-à-ric** [h] (**ri-ka**)
Tamamı tamamına, tıpkı tıpkına. Tarak tarak.

Richard, e [e] Çok zeñgin adam.

Riche [s] Zeñgin, mütemevvil. Fazla mücehhez. Bol, fazla kıymetli, ağır.

Richement [h] Zeñgince, mütemevvilane. Bol bol. Fazla fazla.

Richesse [es] Zeñginlik, servet, saman-ı mümbitlik. Kuvve-i imbatiye, kıymettarlık. (mec) Menba-i servet. Fikir u zihin bolluğu. (es-cm) Çok mal. Çok kıymettar eşya.

Richissime [s] Fevkalade zeñgin. Zeñginiñ zeñgini.

Ricin [ez] (nb) Huru. Tohumlarından Hint yağı çıkarılan ilaç. **huile de** – Hint yağı.

Ricocher [fte] Suyuñ üzerine taş atıp sektirmek.

Ricochet [ez] Atılan taşıñ suyuñ sathında sekmesi. (mec) Teakub ve vakayi. Birbirini takip iden hadise.

Rictus [ez] (**tuss**) Sırıتما.

Ridage [ez] (bhr) Küçük ipler vasıta-ile halatları germek.

Ride [es] Alın, yüzü ellerde ale'l-ekser ihtiyarlıktan hasıl olan buruşukluk. Afen, su yüzünde rüzgardan veya diğeri bir sebepten hasıl olan buruşuklar. (bhr) Direk çarmıhlarını germeye mahsus küçük ipler.

Ridé, e [s] Buruşuk, buruşukluk.

Rideau [ez] Perde. Hicap. Bir ocak, bir soba ağzına çekmesini tanzim etmek için yapılan saçtan ve müteharrik kapak.

Ridée [es] Kuş ağı.

Ridelle [es] Yük arabasının iki tarafına konulan ve yükü tutmak hizmetini gören kanatlar.

Rider [fte] Buruşturmak ve buruşuk hasıl etmek. (bhr) İnce ipler vasıtasıyla germek.

Ridicule [s] Gülünç, alaya layık. (ez) Maskara, gülünç ve şayan-ı istihza şeyler.

Riduculement [s] Gülünç bir surette. Alaya layık bir halde.

Ridiculiser [fte] Gülünç etmek. Alaya almak.

Ridoir [ez] (bhr) Halatları germeye mahsus alet.

Rien [za] Hiçbir şey. Az bir şey. Hiç. **de** – Pek küçük. – **que** Ancak. **cela ne fait** – Bunun ehemmiyeti yoktur. **en moins de** – Pek az bir zamanda. **un homme de** – Mesleksiz adam. **pour** – Pek ucuz

Rieur, euse [s-e] Gülücü, müstehzi.

Rieuse [es] Bir nev martı kuşu.

Riflard [ez] İki sağlı büyük küştere, büyük tahta rendesi. Alçıdan mamul şeyleri düzeltmek için duvarcılarıñ kullandıkları keski. Büyük eğri. Bir koyunuñ kıvrılan yüñlerinden eñ uzun ve eñ kalını. Büyük şemsiye.

Rifle [ez] Namlusu uzun karabina.

Rifler [fte] Hırpalamak, kaşımak, rende ile kazımak. (mec) Çalmak, el çabukluğu ile almak.

Rifloir [ez] Kaşağı, kaşımaya mahsus ucu eğri ve törpü gibi dişli şey. Ucu eğri büyük taşçı eğesi.

Rigide [s] Sert, arka bel inhina, sıkı, pek katı. (mec) Katı yürekli, merhametsiz.

Eğilmez. Fevkalade afif. Soñ derece müstakim.

Rigident [h] Sertlik-le, pek sıkı bir surette. Fevkalade afifane.

Rigidité [es] Sertlik, katılık, sıkılık. (mec) Soñ derece ciddiyet. Fevkalade istikamet ve iffet. Ölümünden soñra adalatıñ sertleşmesi. Vücutuñ doñması.

Rigolade [es] Fevkalade eğlence.

Rigole [es] Su yolu, su harkı. Duvar temeli. Tohum veya fidanları dikmek için açılan hendek.

Rigoler [fl] Fevkalade eğlenmek.

Rigoleur, euse [es] Fevkalade eğlenceyi seven adam.

Rigolo, ote [e-s] Hoşa giden ve eğlendiren.

Rigorisme [ez] Sıkı ve metin ahlak.

Rigoriste [e-s] Metanet-i ahlak taraftarı. Ahlakta sıkılığını soñ dereceye götüren.

Rigoureusement [h] Sertlik-le, şiddet-le. Tamam-ile.

Rigoureux, euse [s] Sert, şiddetli. Kavi. Sağlam.

Rigueur [es] Şiddet, sertlik. Eğilmez doğruluk. **de** – Mutlaka, beheme hal. **à la** – İnde'l-hace, farz-ı muhal olarak.

Rillettes [es-cm] Domuz eti kıyması.

Rimailler [fte] Teşaur itmek. Fena şiir söylemek.

Rimailleur [ez] Müteşair. Fena şiir söyleyen.

Rime [es] Kafiye. **sans – ni raison** Manasız, saçma sapan.

Rimer [fl] Mukaffa olmak. Kafiyelemek. Kafiyelemek. Şiir

söylemek. (mec) Tekabül itmek, ifade itmek. Münasebet almak. Tevafuk itmek, uymak. (ft) İnşat itmek, nazm itmek.

Rimeur [ez] Şiir yapan, kafiyeleyen, şair (bilhassa fena şair).

Rinçage [ez] (mima) Kazma veya nakş suret-ile birbirine girift dal şeklinde yapılan müzeyyenat.

Rince-bouche [ez] Vakt-ile taamdan soñra misafirlere ağızlarını çalkalamak için leğen ve ibrik ile çıkarılan alık su. Yemekten soñra ağız yıkama.

Rince-doigt [ez] Taamdan soñra parmağını yemeğe dokandırmış olan misafirlere parmaklarını yıkamak için kaseler ile takdim idilen alık ve kokulu su.

Rincée [es] Şiddetli dayak. Darabat-ı müteakibe.

Rincer [fte] Ovarak ve yıkayarak temizlemek. Yıkanmış bir şeyi tekrar çalkalamak.

Rinceur, euse [e] Bulaşıkçı. Kapları yıkayıp temizleyen.

Rinçoir [ez] Bulaşık kabı.

Rinçure [es] Bulaşık suyu.

Ring [es] Yarışlarda bahs tutanlar grubu. Bir sporuñ icra olunduğu müdevver mahal.

Ringard [ez] Fırın gelberisi, fırınlarda ateşi karıştırıp alevlendirmek için kullandıkları ucu eğri demir.

Riole [es] Zevk ve sefahat alimi.

Rioter [fl] Yarım gülmek. Tebessüm itmek.

Rioteur, euse [e] Güldüğü zaman yarım gülen, tebessüm iden.

Ripage veya **Ripement** [ez] (bhr) Bir halatı veya demir zincirini salıvirme.

Ripaille [es] Çok yiyip içmeklik.

Ripailler [fl] Çok yiyip içmek.

Ripailleur, euse⁴⁵⁴ [e] Çok yiyip içen. Çok yiyip içmeyi seven.

Ripe [es] Heykeltraşlarıñ ve duvarcılarını duvarı kazımak için kullandıkları alet.

Riper [fte] Kazağı ile kazıyıp tesviye itmek. (bhr) Halatı ve demir zincirini salıvirme.

Ripopée [es] Birkaç nevinden mahlut şarap. Birkaç türlü salça mahlutu.

Riposte [es] Hazır cevap. İstihzaya karşı şiddetli cevap. Eskrimde siper almayı takip iden hücum.

Riposter [fl] Derhal cevap virme. Bir tahkiri fevren ret itmek. Eskrimde siper aldıktan soñra şiddet-le hücum itmek.

Rire [fl] Gülmek, dıhk itmek, hande itmek. – **dans sa barbe** Sakalına gülmek. – **du bout des dents, des lèvres** İstemeyerek gülmek. – **de quelqu'un** Alay itmek. – **des manee de** Tehdidine ehemmiyet virmemek. **aimer à** – Eğlenceyi sevmek. **vous voulez** – Ciddi söylemiyorsunuz. **vous me faites** – Abes şeylerden bahs idiyorsunuz. **prêter à** – İstihzaya vesile virme. **avoir le mot pour** – Tuhaf şeyler söylemek. – **à gorge déployée** Kahkaha ile gülmek. **se** – (ft) İstihza itmek. Ehemmiyet virmemek. (ez) Gülme. Dıhk-ı hande. **fou** – Uzun süren ve zabt idilemeyen gülüş.

Ris [ez] Gülüş, dıhk. (ez cm) Mitolojide zevk ve sürur ilahisi. (bhr) Fazla rüzgara karşı yelkeniñ sathını azaltmak için yelkenden direğe sarılan kısım, yarım

maçala. **prendre un** – Yelkeni kısmen direğe sarmak, yarım maçala yapmak.

Risban [ez] (as) Toprak tabya.

Risée [es] Kahkaha salıvirme. İstihza. (bhr) Rüzgarıñ birdenbire tezayüdü, karıntı.

Risette [ez] Tatlı tebessüm. (bhr) Hafif rüzgardan suyuñ sathında hasıl olan buruşukluklar.

Risible [s] Gülünecek şey. Şayan-ı istihza.

Risiblement [h] Gülünecek bir surette, şayan-ı istihza bir halde.

Risquable [s] Tehlikeli, muhataralı. Tehlikesi göze alınabilir.

Risque [ez] Tehlike, muhatara. **à ses – et périles** Bütün mesuliyetini deruhte iderek, her türlü tehlike ve muhatarayı göze alarak.

Risquer [fte] Tehlike ve muhataraya koymak. Tehlikesini göze almak. Muvaffakiyetsizlik ihtimalini nazar-ı dikkate almak.

Risque-tout [ez] Pek ziyade cüretli, tehlikeye hiç ehemmiyet virmez adam, küstah.

Rissoler [fte] Kızartmak.

Rissolette [es] Üstüne kıyma döşeyip de fırında pişirilen pide. Lahm-ı acin.

Ristorne veya **Ristourne** [es] Sigortacı lehine olarak bir bahri sigorta mukavelesiniñ kısmen veya tamamen feshi. (tica) Her türlü ehveniyet.

Rit veya **Rite** [ez] Dini ayin, menasik.

⁴⁵⁴ Sözlükte “Ripailleur, eus” şeklindedir.

Ritournelle [es] (mu) Elhan. (mec) Bila-inkıta tekrar idilen söz.

Ritte [es] (zira) Toprağı devirmeksizin yaran kulaksız pulluk.

Ritualisme [ez] Dindarlık, kavaid-i mezhebe riayetkarlık.

Ritualiste [ez] Dindar, dini asar müellifi.

Rituel, elle [s] Dini, mezhebe ait. Usul ve ayin, mezhebe ait kitap.

Rivage [ez] Sahil, su kenarı.

Rival, e [s] Rakip.

Rivaliser [fl] Rekabet itmek.

Rivalité [es] Rekabet, rakiplik.

Rive [es] Sahil, su kenarı.

Rivelain [es] Maden amelesiniñ kullandıkları iki yüzlü kazma.

River [fte] Perçin itmek. Bir şeyi mihlayarak tutturmak. (mec) Gayr-ı kabil infikak bir surette bağlamak.

Riverain, e [s-e] Sahil ahali. Bir suyuñ, ormanıñ, yoluñ kenarında mülkü olan.

Rivet [ez] Perçin çivisi. Nal çivisiniñ perçin idilmiş ucu.

Rivetage [ez] Perçinleme.

Riveter [fte] Perçinlemek.

Rivetier [ez] Perçin aleti.

Riveur [es] Perçin amelesi, perçinci.

Rivière [es] Irmak. Elmas gerdanlık.

Riviérette [es] Küçük ırmak.

Rivoir [ez] Perçin çiçeği, perçin makinesi.

Rivulair [s] Dereniñ içinde ve kenarında yaşayan ve neşv ü nüma bulan.

Rivure [es] Perçin ameliyesi. Reze çivisi.

Rixe [es] Kavga. Niza. Arbede.

Riz [ez] Prinç.

Rizerie [ez] Çeltik fabrikası.

Rizière [es] Pirinç tarlası.

Rob [ez] Meyve murabbası. Meyve pekmezi.

Rob veya **Robre** [ez] Vist⁴⁵⁵ oyununda üç partiniñ birleşmesi.

Robage veya **Robelage** [ez] Kök boyayı kabuğundan soyma. Sigaralarıñ üstüne yaprak geçirme.

Robe [es] Entari. Fistan. Hükkam, dava vekilleri ve profesörleriñ icra-yı vazife esnasında giydikleri cübbe. (mec) Hakimlik sıfatı, beygir donu, rengi. Kabuk. Sigaranıñ üstündeki yaprak. – **de chambre** Gecelik.

Rober [fte] Kabuğunu soymak (bilhassa kök boya). Sigaraları tütün yaprağına sarmak.

Robeuse [es] Sigaralarıñ üst yaprağını saran amele.

Robine veya **Roubine** [es] Seyr-i sefaine müsait. Kanal.

Robinet [ez] Musluk.

Robinetier [ez] Muslukçu.

Robinetterie [es] Muslukçuluk. Musluk fabrikası.

Robinier [ez] Akasya fasilesine mensup ağaçlar.

⁴⁵⁵ Whist.

Roboratif, ve [s] (t) Kuvvet viren, mukavvi.

Roburite [es] (k) Bir madde-i infilakiye. Ruborit.

Robuste [s] Kuvvetli, sağlam, kavi, tendürüst. Metin.

Robustement [s] Kuvvetli surette, metin bir halde.

Robustesse [es] Kuvvetlilik, sağlamlık. Metanet.

Roc [ez] Kaya, gayet sert taş kitlesi.

Rocade [es] (as) Ateş hattına müvazi sevkü'l-ceyşi demir yolu veya şoşesi.

Rocailleage [ez] Çakıl taşı döşeme. Sedef işlemesi.

Rocailleur [ez] Çakıl taşı döşeyen. Sedef işleyen.

Rocailleux, euse [s] Çakıl taşlı, ufak taşlar-la dolu. (mec) Sert, aşılaşması güç.

Rocambeau [ez] Ucu çengelli demir halka.

Rocambole [es] (kan) İspanya sarmısağı. (mec) Müessir cazibe. Eskimiş latife.

Roche [es] Yüksek ve cesim taş kitlesi. Büyük kaya. İnşaatta kullanılır pek sert bir taş. (k) Boraks, borit süt, tenkar. **eaux de** – Bir kayadan çıkan gayet parlak su. **cœur de** – Çok katı kalıp. Müteessir olmaz yürek.

Rocher [ez] Cesm-i kaya kitlesi. (mec) Sert, gayr-ı hassas, metanet, kavilik. (tşr) Şakak kemiğiniñ kalın ve sert kısmı.

Rocher [fte] Birbirine lehimlemek istenilen iki madeni cismini üstüne tenkar ekmek. (fl) Köpürmek (tahammür itmekte olan bira). Üzeri kabarcıklanmak (erimiş gümüş).

Rochet [es] Papaz cübbesi. Üstüne ipek sardıkları kalın, losa maskara. **roue à** – Dişleri eğri dişli çarh.

Rocheux, euse⁴⁵⁶ [s] Kayalı, kayalar-la mestur.

Rochier [ez] Kaya balığı. Bahr-i sefitte bulunur bir nev köpek balığı. Kaya üzerinde yaşar bir nev yırtıcı kuş, doğan.

Rocking-chair [ez] Salınır koltuk sandalyesi.

Rococo [ez] Modası geçmiş eski eşya.

Rocou veya **Roucou** [ez] Bir nev nebati kırmızı boya.

Rocouer [fte] Roka ile boyamak.

Rocouyer [ez] Tanelerden kırmızı boya istihsal olunur Amerika'ya mahsus bir fidan.

Rodage [ez] Aşındırma, birbirine sürterek tesviye.

Roder [fte] Aşındırmak. Birbirine sürterek düzeltmek.

Rôder [e] Aşağı yukarı gezinmek. Ekseriya fena niyet-le etrafında dolaşmak.

Rôdeur, euse [e] Gece dolaşan. Serseri. Hırsız takımı.

Rodoir [ez] Tesviye aleti.

Rodomont [ez] Sahte cesur, bahadır taslağı.

⁴⁵⁶ Sözlükte “Rocheux, eus” şeklindedir.

Rodomontade [es] Sahte cesurluk, kahraman taslaklığı.

Rogation [es] Paskalyadan evvel üç gün icra olunan umumi dua.

Rogatoire [s] Talebe ait. **commission** – Bir mahkemenin diğer mahkemeye, kendine niyabeten icrasını havale idildiği iş.

Rogatoirement [s] Niyabet tarik-ile, niyabeten.

Rogaton [ez] Tale-hakir. Artık eşya, yemek ve ekmek artığı.

Rognage veya **Rognement** [ez] Kırpma, yontma.

Rogne [es] Uyuz veya keliñ ami ismi.

Rogne-pied [ez] Nalbant keskişi, nalbantın tırnakları kestiği eğri bıçak.

Rogner [fte] Etrafında kırpmak. Yontmak. (mec) Azaltmak. – **les ongles à Zazar** viremeyecek bir hale koymak.

Rogneur, euse⁴⁵⁷ [e] Bir şeyi kırpan, yontan. Kağıt kesen amele. (es) Kesme makinesi.

Rogneux, euse⁴⁵⁸ [e-s] Uyuzlu. Kel kafalı.

Rognoir [ez] Kırpma, yontma makinesi. Kırpma ve yontmaya yarayan.

Rognon [ez] Böbrek, kilye.

Rognonner [fl] Homurdanmak, mırıldanmak.

Rognure [es] Kırpıntı.

Rogomme [ez] İspirtolu meşrubat. **voix de** – Meşrubat su-i istimalinden kısılmış ses.

Rogue [s] Mağrur. Kibirli. (es) Tuzlu balık yumurtası.

Rogué [s] Yumurtalı balık.

Rohart [ez] Ayı balığı ve deniz aygırının dişi. (fil dişine beñzer ise de kıymetli değildir)

Roi [ez] Kral, hükümdar. Mutlak surette nüfuzu olan adam. – **des – Şehinşah. le – de la création, de la nature** İnsan. **le – des animeaux** Arslan. **le – des oiseaux** Kartal. **morceau de** – Lezzetli ve tatlı yemek. Satranç taşlarından şah. İskambil kağıtlarından papaz.

Roide [s] **Roideur** [es] **Roidir** [fte] **Raide, Raideur, Raidir** bak.

Roitelet [ez] Çok küçük bir hükümetin kralı. (hayv) Çalı serçesi. Çalı kuşu.

Rôle [ez] Fihrist, defter, cetvel. Jurnal. Sıra nöbet. Varak. Varaka. Oyunun oyuncularından behrine düşen kısmı, rol. (mec) Mevki, vazife.

Rôler [fl] Yazıyı sıraya koymak. Fihrist yapmak.

Rôlet [ez] Küçük rol.

Rollier [ez] Alaca serçe.

Romaillet [ez] (bhr) İndelicap deliği tıkamak için hazırlanmış ağaç parçaları, tıkaç

Romain, e [s-e] Romalı, Roma'ya ait. **chifres** – Ebcet hesabı rakamı. **architecture** – Eski Roma tarz-ı mimarisi. **caractère** – Gazete ve kitaplarda kullanılan doğru yazı.

Romaine [es] Kollu ve toplu kantar. (nb) Bir nev marul.

⁴⁵⁷ Sözlükte “Rogneur, eus” şeklindedir.

⁴⁵⁸ Sözlükte “Rogneux, eus” şeklindedir.

Romaïque [s] Asri Yunancaya müteallik. (ez) Asri Rumca.

Roman, e [s] Latince'den mehzuz lisanlar. Latin mimarisi. Latin sanayi.

Roman [ez] Hikaye, roman.

Romance [es] Küçük manzum hikaye.

Romancier, ère [e] Romancı, roman muharriri.

Romand, e [ez] İsviçre'niñ Fransızca konuşulan kısmı.

Romanée [ez] Kırmızı Borgonya şarabı.

Romanesque [s] Efsanevi, romana beñzer, roman kahramanları tarzında.

Romanesquement [h] Romana beñzer surette. Efsanevi bir tarzda.

Roman-feuilleton [ez] Gazetede tefrika idilen roman.

Romanichel [ez] Çingene, serseri.

Romaniser [fte] Romanlaştırmak. Romalılarıñ adat ve ahlakını göstermek. Arapça ve Farsçayı Latin harfler-ile yazmak. (fl) Katolik mezhebine gitmek.

Romaniste [ez] Roman lisanlar-ile iştigal iden edip.

Romantique [s] Roman tarzında, romancıvari.

Romantisme [ez] Romancılık tarzı. Romancılık mesleği.

Romarin [ez] (nb) Çiçekleri münebbih hassaya malik güzel kokulu bir fidan. Verd-i bahri.

Rompement [ez] Kırma, kesr. – **de tête** Büyük bir gürültü veyahut çok meşgule sebeb-ile başta hasıl olan yorgunluk.

Rompis [ez] (or) Kırılmış ağaç.

Rompre [fte] Kırma, kesr itmek, parçalamak. Ceryanını durdurmak veya çevirmek. İhlal itmek. Kesmek, bozmak. Diri diri kemikleri kırılan cezasını çekmek. (as) Dağıtmak, mağlup itmek. Terk itmek, bırakmak. (mec) Zabt itmek, taht-ı nüfuza almak. Yormak. Sersemletmek. Tahrip itmek. Kat itmek. Bozmak, alıştırmak. (fl) Kırılmak. (mec) Bozuşmak. **se** – (ft) – **le cou** Düşerek ölmek veya ağır surette yaralanmak.

Rompu, e [s] Fevkalade yorgun. Mahir, tecrübekar. **à bâtons** – Mükerreren, muhtelif hususta.

Ronce [es] (nb) Böğürtlen çalısı. Dikenli tel. (mec) Zahmet ve müşkilat. (or) Ağaç damarı.

Ronceraie [es] Böğürtlen çalılığı.

Ronceux, euse [s] Böğürtlenli, böğürtlen ile dolu.

Ronchonner [fl] Homurdanmak, mırıldanmak. Gürlemek.

Ronchonneur, euse [e] Homurdanmak, mırıldanmak itiyadında olan.

Roncier, ère [e] Böğürtlen demeti, böğürtlen çalılığı.

Rond, e [s] Toparlak, yuvarlak, müdevver. Kısa boylu şişman. (mec) Ciddi ve ispatkar. **nombre, compte** – Müdevver hesap, küsuratsız. **bours** – Dolu kese. (ez) Daire, dairevi. Peçna halkası. **en** – Daire suretinde, dairen madar.

Rondache [es] Eski zamanda kullanılan müdevver kalkan.

Rond-de-cuir [ez] Kalem efendisi, memur.

Ronde [es] Gece devriyesi. Karakol efradı. Zabıta memuru, kemeriñ kolçesi,

bekçi, asker karakolu gibi gece devriyesini icra idenler. Sofrada taamdan soñra sıra ile okunan şarkı. Bir daire teşkil idip taganni iderek raks. Harfleri kısa ve müdevver bir nev yazı. **à la** – Havalı, etraf ve civar. Sıra ile, nöbet-le.

Rondeau [ez] Esna-yı tagannide mısraları tekrar okunan şarkı makine, destgah gibi şeylerde istimal olunan madeni, ahşap veya toprak kurs. Ekilmiş tarlada toprağı düzeltmek için gezdirilen ağaçtan üstüvani.

Rondelet [ez] Semerci değneğı, semerciniñ semere kıntık vesairede doldurduğı zaman kullandığı değnek.

Rondelet, ette [s] Semizce, tıknazca. Şişkince.

Rondelette [es] Bir nev yelken bezi. (nb) Bulandırıcı bir kokusu olan ve insan kulağı denilen ot.

Rondelle [es] Madenden, meşinden ve mukavvadan ortası delik müdevver parça ki vida deliklerine, somunuñ altına konulur. Mermerci kalemi. On yedinci asıra kadar istimal olunan müdevver kalkan. Kabzası müdevver kılıç.

Rondemet [h] Acele ile, çeviklik-le. Gayret-le, sebatkarane. İstikamet-le, doğruluk-la.

Rondeur [es] Yuvarlaklık, müdevverlik. Yuvarlak şeyler. (mec) Ahenk. Doğruluk, istikamet.

Rondi [es] veya **Rondin** (ez) Kurşun boru fabrikalarında kurşun levhaları müdevverleştirmek için kullandıkları ağaçtan üstüvane.

Rondier [ez] (nb) Sıcak yerlerde yetişen bir nev hurma ağacı.

Rondin [ez] Sopa, müdevver odun. Kabuğı soyulmuş çam kütüğü.

Rondiner [fte] Sopa ile dövmek.

Rond-point [ez] Birçok yollarıñ müntehi olduğı meydan.

Ronflant, e [s] Kalın, gürlük, yüksek ses. Mağrurane, müessir ve sert. **promesses** – Parlak ve fakat esassız vadeler.

Ronflement [ez] Horultu, gatit. (mec) Horultuya müşabih gürültü.

Ronfler [fl] Horlamak, uyurken hırlamak. (mec) Hırıltıya müşabih bir gürültü hasıl itmek.

Ronfleur, euse [e] Hırlayan, horuldayan.

Ronge [ez] **faire le** – Geviş getiren geyik hakkında kullanılır.

Rongeant, e [s] Kemiren, yavaş yavaş yiyip bitiren. (mec) Muzdarip iden.

Rongement [ez] Kemirme, geveleme, kadm.

Ronger [fte] Kemirmek, gevelemek. Oymak. Yavaş yavaş bitirmek. Muzdarip itmek.

Rongeur, euse [s] Kemiren, yavaş yavaş tahrip iden. Muzdarip iden, yiyip bitiren. (hayv) Hayvanat-ı kadım, kemiren hayvanlar.

Ronronner [fl] Kendi hır hırlamak, mırıldamak. (mec) Sağır ve fakat devamlı bir gürültü çıkarmak.

Roquefort [ez] Rokfor peyniri. Makbul bir nev peynir ki Rokfor şehrinde ilk defa imal olunmuştur.

Roquentin [ez] (**kan**) Mütakaide emektar asker. (mec) Kendini genç göstermek isteyen ihtiyar.

Roquet [ez] Bir cins küçük köpek. (mec) Tafra-fürüş ve fakat korkunç olmayan adam. Sırma ve ipek sarmaya mahsus küçük makara.

Roquetin [ez] İpek ve sırma sardıkları küçük makara.

Roquette [es] (nb) Sarı renkli ve sert kokulu çiçekleri tababette ve yaprakları salata imalinde kullanılır bir fidan. İpek ve sırma makarası. (as) İşaret havai fişegi.

Roquille [es] Portakal kabuğu reçeli.

Ros [ez] (ro) Dokuma tezgahı tarağı.

Rosace [es] (mima) Gül şeklinde ziynet-i mimariye. Cami, kilise pencerelerinde gül şeklinde renkli camlardan yapılan ziynet.

Rosacé, e [s] Güle ve gül ağacına beñzeyen.

Rosacées [es] (nb) Fasile-i verdiye.

Rosaire [ez] Uzun ve tanesi çok tesbih.

Rosat [s] Gül ile mamul, güllü.

Rosâtre [s] Pembemsi, kirli gül renkli.

Rosbif [ez] Sığır eti kebabı, rozbif.

Rose [es] Gül. **eau de** – Gül suyu. (mec) Yanak ve dudaklarıñ pembe rengi. Gül rengi. **être sur des** – Zevk ve sefada yaşamak. **voir tout couleur de** – Her şeyi iyi görmek. **découvrir le pot aux** – İşin esasını keşf etmek. Altı düz ve üstü fasetalı tıraş edilmiş elmas. Roza. (mima) Mabetlerde ufak ve renkli camlar-la müzeyyen büyük müdevver pencereler. (bhr) – **des vents** Pusulaniñ kadranı üzerine mevzu ve otuz iki ciheti gösterir yıldız resmi.

Rosé, e [s] Açık kırmızı. Gül rengimsi. Toz pembe.

Roseau [ez] Kamış, saz. (mec) Zayıf ve kabil, inkisar adam ve şey.

Rose-croix [ez] Farmasonlukta bir rütbe. Bu rütbeyi haiz olanlar.

Rosée [es] Çiy, şebnem. (mec) Küçük taneciklere bölünen mayı. **tendre comme** – Gayet nazik.

Roséine [es] Pembe boya.

Roselet [ez] (tica) Kakum kürkün ticarete ismi.

Roselier, ère [s] Kamış hasil iden. (maa) Gümüş madenlerinden bulunan bir cisim.

Roséole [ez] (t) Kızılık hastalığı.

Roser [fte] Gül rengi boyamak.

Roseraie [es] Gülistan, gülzar. Gül bahçesi.

Rosette [es] Fiyonga. Yaka iliğine takılan gül şeklinde kurdele, rozet. Cep saatini ileri ve geri almak için makinesinde bulunan küçük kadran. Kırmızı mürekkep, lal. Kırmızı tebeşir. Kırmızı bakır.

Rosier [ez] Gül ağacı.

Rosière [es] Gül mükafatına nail olan namuskar kız.

Rosièreiste [ez] (nb) Gül ziraati ile meşgul olan adam.

Rosir [fl] Gül rengi almak, pembeleşmek.

Rossard [ez] Fena cins et. Adi beygir. (mec) Haylaz, işe yaramaz adam.

Rosse [ez] Kuvvetsiz, zayıf beygir. (mec) İşe yaramaz adam. Huysuz adam. **chanson** – Hezli, hicvi nazm.

Rosser [fte] Şiddetli dayak atmak.

Rossignol [ez] Bülbul. Çilingirlerin ve hırsızların kullandıkları maymuncuk. Modası geçmiş, solmuş eşya.

Rossignolet [ez] Bülbülçük. (şiirde bülbul makamında kullanılır)

Rossinante [es] **Rosse** bak.

Rossolis [ez] Gülbeşeker. Gül tatlısı.

Rostre [ez] Eski gemilerde mehmuz.

Rostré [s] (nb) Minkariyü’ş-şekl, gaga şeklinde.

Rot [ez] (t okunmaz) Geçirme.

Rôt [ez] (t okunmaz) Kebap.

Rotacé, e [s] Tekerlek şeklinde.

Rotang [ez] Hezaran ağacı.

Rotateur, trice [s] Donduran, devvar. (tşr) Adale-i müdevvere.

Rotatif, ive [s] Dönerek işleyen. (ez) (taba) Rotatif tab makinesi.

Rotation [es] Dönme, devr itme, hareket-i devriye.

Rotatoire [s] Devre ait, devri, devriye.

Roter [fl] Geçirme.

Rôti [ez] Kebap.

Rôtie [es] Kızarmış ekmek dilimi.

Rotin [ez] Hezaran ağacının dalı.

Rôtir⁴⁵⁹ [fte] Kebap pişirmek. Kurutmak, yakmak. (fl) Kebap olmak. (mec) Pek ziyade sığağa maruz kalmak. **se** – (ft) Pişmek, kebab olmak. Yanmak.

Rôtissage⁴⁶⁰ [ez] Kebapçılık. Kebap itme, yakma, pişirme.

Rôtisserie⁴⁶¹ [es] Kebapçı dükkanı.

Rôtisseur, euse⁴⁶² [e] Kebapçı.

Rotissoire [es] Kebap pişirmeye mahsus mutfak edevatı.

Rotogravure [es] Rotatif makine ile tab idilecek resim klişesi.

Rotonde [es] (mima) Müdevver ve kubbeli bina. Bir park veya bahçede etrafı direkli müdevver küçük gevşek. Umumi arabada arka daire. Hirmani tarzında palto.

Rotondité [ez] Yuvarlaklık. Müdevverlik. Tıknazlık. Şişmanlık.

Rotor [ez] (makine) Daimî cerayanlı bir motorun aksam-ı müteharikkesi.

Rotule [es] (tşr) Diz kapağı, radfe.

Rotulien, enne [s] (tşr) Diz kapağına ait, radfi.

Roture [es] Soysuzluk, fûrumayelik.

Roturier, ère [s-e] Soysuz, fûrumaye.

Rouable [s] Tekerlek işkencesine layık. (ez) Fırından ateş çekmeye mahsus ve ucu demirli sırk. Tuzlalarda tuz toplamak için kullanılan dişsiz tarak.

Rouage [ez] (makine) Bir makinenin bütün çarkları, bunlardan her biri. Bir idarenin işleme vesaitininin mecmuu.

Rouan, ne⁴⁶³ [s] Demir kır at donu. (ez) Demir kır at.

Rouanne [es] Dülger, fiçıcı, naleynici matkabi, burgu. Tahta üzerine marka vaziyetinde kullanılır bir ucu keskin pergel.

⁴⁵⁹ Sözlükte “Rotir” şeklindedir.

⁴⁶⁰ Sözlükte “Rotissage” şeklindedir.

⁴⁶¹ Sözlükte “Rotisserie” şeklindedir.

⁴⁶² Sözlükte “Rotisseur, euse” şeklindedir.

⁴⁶³ Sözlükte “Rouan, anne” şeklindedir.

Rouanner [fte] Bu alet-le marka ve işaret koymak.

Rouannette [es] Küçük matkap, küçük burgu.

Roublard, e [e-s] Ekseriya gayr-ı meşru vesait-le daima kazanan oyuncu.

Roublardise [es] Oyunda vesait gayr-ı meşrua ile kazanma. (mec) Hile ve desisede maharet.

Rouble [ez] Ruble, Rus parası.

Roucoulement [ez] Güvercin ötmesi.

Roucouler [fte] Güvercin ötmesi. (mec) Mülayim ve müşfikane sözler söylemek. Hazin bir tarzda taganni itmek.

Roue [es] Tekerlek, çarh. **faire la** – Tavus ve hindi gibi kuyruğunu yelpazevari açarak kurulmak. (mec) Kendi kendini beğenmek, kurulmak. **pousser à la** – Bir işiñ muvaffakiyetine yardım itmek. **cinquième – à la carosse** Tamam-ile faydasız iş veya adam. **la – de la fortune** Çarh-ı tali. Mücrimi bir tekerleğiñ üstüne bağlayıp demir-le kemiklerini kırdıktan soñra ölünceye kadar öyle bırakmaktan ibaret işkence.

Roué, e [s-e] Tekerlek işkencesini çeken adam. Yorgun, bi-tab. Dayaktan kımıldayamaz bir hale gelmiş adam. Kibar ayyaş. Ahlsız ve mesleksiz adam.

Rouelle [es] Değirmi kesilen dilim.

Rouer [fte] Tekerlek işkencesi-le öldürek. Şiddet-le dövmek.

Rouerie [ez] Ahlsızlık, mesleksizlik, hilekarlık.

Rouet [ez] Çıkrık. (bhr) Makara.

Rouette [es] Demet bağlamak için kullanılan ince dal.

Rouf [ez] (bhr) Kıç kasarası yerine güvertede yapılmış kulübe. Geminiñ baş tarafında tayfa kamarası.

Rouflaquette [es] Şakaklar üzerinde virgül şeklindeki perçem.

Rouge [s] Kırmızı. **fer** – Ateşte kırmızı hale gelmiş demir. **race, peaux** – Şimli Amerika'nıñ yerli ahalisi. (siya) Müfrit cumhuriyet taraftarı. Kadınlarıñ yüzlerine sürdükleri kızılılık. (mec) **le – lui monte au visage** Utandığından veya hiddetinden yüzü kıpkırmızı oluyor. Ayakları kırmızı bir nev ördük. (h) **se fâcher tout** – Ciddi surette geçinmek.

Rougeâtre [s] Kırmızımsı, kırmızıya mayil. Kabil-i ekl bir nev mantar.

Rougeaud, e [s] Yüzü kırmızı olan adam.

Rouge-gorge [ez] (hayv) İskete kuşu.

Rouge-noir [ez] (hayv) İspinoz kuşunuñ ami ismi.

Rougeole [es] (t) Kızamık hastalığı. (nb) Arpa ve çavdarda hasıl olan bir nev hastalık. Tarlada mezruat arasında hasıl olan bir yabani ot.

Rougeoyer [fl] Kızarmak, kızılılaşmak.

Rouge-queue [ez] (hayv) Kırmızı kuyruk. Duvar bülbülü. Serçe nevinden bir kuş.

Rouget [ez] (t okunmaz) Tekir balığı.

Rouget, te⁴⁶⁴ [s] Biraz kırmızı.

Rougeur [es] Kırmızılık. Deri üzerinde kırmızı leke.

⁴⁶⁴ Sözlükte “Rouget, ette” seklindedir.

Rougir [fte] Kızartmak, kırmızı itmek. – **son eau** Biraz şarap katmak. – **ses maines** Katl itmek. (fl) Kızarmak, kırmızı olmak.

Rougissant, e [s] Kızaran, kırmızı olan.

Rougissure [es] (nb) Çilek fidanlarına arız olan bir hastalık. (pas hastalığına beñzer)

Roui [ez] Küflendirme. **sentir le** – Piştiği kabın temiz olmasından hasıl olan fena lezzet.

Rouille [es] Demir pası. Humz-ı hadid. (mec) Atalet veya tedrici harabiyetiñ esbabı. Hububata arız olan bir hastalık, pas hastalığı, sehek.

Rouiller [fte] Paslandırmak. (mec) İşsizlikten dolayı bozulmak. Hububatta pas hastalığını hasıl itmek. (fl) Paslanmak.

Rouilleux, euse [s] Paslı, pas renginde olan.

Rouillure [es] Paslanma. Pas hastalığına tutulma.

Rouir [fte] Islatıp küflendirmek.

Rouissage [ez] Keten, kendir ve emsalini kabukları kolay soyulmak için suda ıslatıp küflendirme.

Rouissoir [ez] Keten, kenevir ve emsalini ıslattıkları mahal.

Roulade [es] Yukarıdan aşağıya yuvarlanma. (mu) Terennüm, taganni.

Roulage [ez] Yuvarlanma, tekerlenme. Araba ile eşya nakil itme. Araba ile nakliyat müessesesi. (zira) Bir tarladaki kesikleri kırmak için üzerinden silindir geçirmek.

Roulaison [es] Şeker imaline muktezi hidematıñ mecmuu.

Roulant, e [s] Kolay tekerlenen. Arabalarıñ mürununa müsait. **materiel** – Bir şimendifer kumpanyasınıñ veya bir müesseseniñ araba, vagon ve lokomotif gibi şeyleriniñ mecmuu. **trottoir** – Seyyar kaldırım. (as) **feu** – Yaylım ateş.

Rouleau [ez] Kağıt vesaire tomarı. Bazı şeyleriñ, üstüvani şeklinde birbiri üzerine konulmasından hasıl olan tomar, fişek. Ağaçtan ve kağıttan mamul boru. (zira) Toprağı ufaltmak için sürülmüş tarlada gezdirilen silindir. Yol ve şoselerde taşları ezip oturtmak için kullanılan demirden silindir. Hamur açmak için istimal olunan merdane ve oklava. (taba) Makine kilindrosu.

Roulée [es] Şiddetli sopa dayağı.

Roulement [ez] Yuvarlanma. Tekerlenme, tekerlek le gitme. Yuvarlanmayı hasıl iden makine tertibatı. (as) Birkaç borazanıñ birden ve devamlı surette boru çalması. Tekerlenen bir şeyiñ hasıl ittiği gürültü. Uzun ve mütemadi gürültü. Paranıñ ve sermayeniñ tedavülü. – **des yeux** Gözleriñ mütemadiyen öteye beriye bakması.

Rouler [fte] Yuvarlamak. Üstüvane şeklinde bükme. – **les yeux** Sürat-le etrafına bakınmak. – **carrosse** Kendi arabası olmak. – **sa bosse** Sık sık yer değiştirmek. (mec) Teşkil ve tasavvur itmek. Aldatmak. Soymak. Silindir geçirmek. (fl) Yuvarlanmak. Gezmek, seyahat itmek. Gürültü yapmak. – **sur l'or** Çok zengin olmak. (bhr) Yalpa yapmak. **se** – (ft) Yandığı yerde dönme.

Roulet [ez] (t okunmaz) Şapkanıñ havını yatırmak için kullanılan ağaçtan mamul alet.

Roulette [es] Küçük tekerlek. Mücellitleriñ yaldızları yapıştırmak için kullandıkları bakırdan mamul saplı tekerlek. Mesaha şeridi kutusu. Rulet denilen kumar oyunur.

Rouleur, euse [e] Yuvarlanan, çok dolaşan. (ez) Kah orada kah burada çalışan işçi. Araba kullanan amele. (bhr) Çok yalpa yapan gemi. (nb) Asma kurdu.

Roulier, ère [s] Tekerlek üzerinde yürüyen şeylere müteallik. (ez) Arabacı. Yük arabacısı.

Roulis [ez] (bhr) Yalpa. Geminiñ sallanması.

Roulotte [es] Seyyar panayircılarıñ içinde ikamet ittikleri büyük araba.

Roumain, e [s-e] Romanyalı. Romanya'ya ait.

Roumi [ez] Araplarıñ Hristiyanlara virdikleri isim.

Roupie [es] Rupy, Hindistan ve civarında müstamel bir sikke. Burundan damlayan su katresi.

Roupiller [fl] Uyuklamak.

Roupilleur, euse [e] Sık sık uyuklayan.

Roussâtre [s] Kulamtırak, kula rengine yakın.

Rousseau [ez] Kula saçlı adam.

Rousselet [ez] Bir nev yaz armudu.

Rousette [es] (hayv) Deniz köpeği. Bir nev büyük yarasa kuşu. Ötleğen kuşunuñ ami ismi.

Rousseur [es] Kulalık. Kula rengi. **taches de** – Yüz ve ellerdeki çil.

Roussi [ez] Yanak kokusu. (mec) **sentir le** – Dinsizlik ile meşbu olmak. Küstahane eftarlı olmak.

Roussin [ez] Yüksek ve kalın et. **un – d'Arcaide** Bir eşek, merkep.

Roussir [fte] Soldurmak, hafif surette yakmak, kızartmak. (fl) Kızarmak. Solmak. Hafif surette yanmak.

Route [es] Yol, tarik. **grande** – Cadde. **faire fausse** – Yolundan şaşmak, yolunu yañılmak. (mec) Aldanmak. **feuille de** – Yol vesikası.

Routier [ez] Yolları gösteren harita mecmusu. Yollarda dolaşan adam. **vieux** – Uzun pratik ile maharet kazanmış adam. (cm) Serseri, yağmagir sürüsü.

Routier, ère [s] Yolları gösteren. Rehnüma. **machine, locomotive** – Şoselerde ve kaldırımlı yollarda giden makine.

Routin [ez] Orman yolu, avcı yolu.

Routine [es] İtiyat ile kazanılmış maharet. Göreneğe tabi olarak bir şeyi daima aynı surette yapmak adeti.

Routinier, ère [s-e] Göreneğe göre hareket iden. Göreneğe müteallik olan.

Routoir [ez] **Rouissoir** bak.

Rouvrin [s] Soğuk olduğu zaman gibi sıcak iken de kırılan demir.

Rouvieux veya **Roux-vieux** [ez] Beygir ve köpek uyuzu.

Rouvraie [es] Bodur meşelik, bodur meşe ormanı.

Rouvre veya **Roure** [ez] (or) Bir nev kalın ve kısa meşe ağacı. Bodur meşe.

Rouvrir [fte] Yeñiden açmak. – **une blessure** Bir kederi tazelemek.

Roux veya **Rousse** [s] Sarı ile kırmızı arasında renk, kula rengi. Kula saçlı.

Kavrulmuş un ve tereyağı ile yapılan salça.

Royal, e [s] Krala ait, müteallik olan. Krali. Şahane. **famille** – Aile-i krali. Hanedan-ı hükümdari. **prince** – Veliht. **tigre, aigle** – Eñ büyük nevinden kaplan ve kartal.

Royale [es] Çeñede bırakılan bir parça sakal. Bam teli.

Royalement [h] Şahane, krala layık bir surette. Büyük bir ihtişam-la.

Royalisme [ez] Kral taraftarlığı.

Royaliste [s-e] Kral taraftarı.

Royaume [ez] Krallık, kraliyet. Bir kraliñ hüküm ittiği memleket. Devlet.

Royauté [es] Krallık, padişahlık, saltanat, hükümdarlık.

Ru [ez] Küçük ırmak, çay, dere.

Ruade [es] Çifte atma, tepme. (mec) Gayr-ı muntazır birdenbire hücum.

Ruban [ez] Şerit, kurdela. Bir şerit gibi uzun ve yassı herhangi bir parça. Nişan. (mima) Şerit gibi uzun müzeyyenat.

Rubané, e [s] Şeritli, kurdelalı.

Rubaner [fte] Şerit ve kurdela ile süslemek. Şerit gibi yassılatma.

Rubanerie [es] Şerit, kurdelacılık sanatı. Şerit, kurdela ticareti.

Rubancier, ère [s] Şeride, kurdelaya müteallik. (e) Kurdela yapan ve satan adam.

Rubéfaction [es] (t) Muharriş ilaçlar-ile deriniñ üzerinde hasıl olan kırmızılık. Tahmir.

Rubéfiant, e [s] (t) Muhammir, cildi kızdıran ilaç.

Rubéfier [fte] (t) Tahmir ittirmek. Cildi kızartmak.

Rubéole [es] (t) Kızamığa müşabih bir hastalık.

Rubescent, e [s] Kırmızıca, kırmızılaşan.

Rubican [s-e] Üzerinde beyaz tüyleri bulunan yağız, doru ve al at.

Rubicond, e [s] Kırmızıca. Kırmızımsı. Kızarmış.

Rubiette [es] (hayv) İskete kuşunuñ beyne'n-nas ismi.

Rubigineux, euse [s] Paslı; pas renginde, paslanır.

Rubis [ez] (maa) Yakut. **faire – sur l'ongle** Şarap kadehi içinde bir katre kalmayacak surette boşaltmak. **payer – sur l'ongle** Tamam-ile ödemek.

Rubrique [es] Tahtanıñ üstüne çizgi çekmekte kullanılan kırmızı toprak veya kırmızı tebeşir. Unvan, fasıl başı. Serlevha. (mec) Hile, desise.

Rubriquer [fte] Serlevha koymak, fasıl başlarını işaret etmek.

Ruche [es] Arı kovanı. Bir kovanı teşkil iden arılar. Tül veya danteladan kıvrıntı ile yapılan süs.

Ruchée [es] Bir kovanıñ sükkanı veya mahsülü.

Rucher [ez] Kovanlık, kovanlarıñ kullandığı mahal.

Rucher [fte] Tül ve kurdelerden süs yapmak. Bu süsler-le tezyin etmek.

Rudânier, ère [s] Sert söyleyen, sertleşen.

Rude [s] Sert, katı. Sarp, arızalı. (mec) Zahmetli, yorucu. Tahammülü müşkil.

Felaketli. Lezzeti dokunaklı. Müthiş, korkunç.

Rudement [h] Sert bir surette zalimane, şayan-ı teessüf bir halde.

Rudenté, e [s] (mima) Okluklu.

Rudenter [fte] (mima) Okluk oyarak tezyin etmek.

Rudenture [es] (mima) Direkleri yarısına kadar ve bazen daha ziyade oluklar oyarak yapılan tezyinat.

Rudérale, e [s] Eski duvarlarda, enkaz arasında neşv ü nema bulan.

Rudération [es] Çakıl taşı. Kıırma taş ile döşeme. Duvarın kenarlarına sürülen sıva.

Rudesse [es] Sertlik, katılık.

Rudiment [ez] Mukaddimat. Bir ilmiñ, bir sanatın mukaddimatı. (tşr) Uzviyat-ı ensacının ilk esasatı.

Rudimentaire [s] Mukaddimata ait, ibtidai, az inkişaf etmiş.

Rudoiment veya **Rudoyement** [ez] Sert muamele itme.

Rudoyer [fte] Sert muamele etmek. Sertlenmek.

Rue [es] Sokak. Sokaktaki hanelerin sükkanı.

Ruée [es] (zira) Gübre ile beraber çevirmek için konulan saman yığını. Şiddet-le hücum itme.

Ruelle [es] Dar sokak. Yatak ile duvar arası.

Ruer [fl] Çifte atmak, tepmek. (hayvan) se – (ft) Şiddet-le hücum etmek. Üstüne atılmak.

Rueur, euse [s] Çifteli, çifte atmaya alışmış.

Rufien, Rufian veya **Ruffian** [ez] Müsrif, sefih, ayyaş.

Rugination [es] (cerra) Mücerrit ile kemikleri kazıma.

Rugine [es] (cerra) Kemikleri kazımak için bir alet, mücerrit.

Ruginer [fte] (cerra) Mücerrit ile kemikleri kazımak.

Rugir [fl] Gümbürdemek, gürelemek.

Rugissant, e [s] Gümbürdeyen. Güreleyen.

Rugissement [ez] Gümbürdeme, güreleme.

Rugosité [es] Küçük pürüzler. Pürüzlülük.

Rugueux, euse [s] Pürüzlü.

Ruiler [fte] (mima) Bir tam ile duvarın birleştiği yere sıva ile düzeltmek.

Ruine [es] Harabe, virane. Harabi, inhidam. Zayıflık. Servet ve saadetin ziyai. Sebeb-i ziyai. (cm) Harabazar, enkaz.

Ruine-maison [e] Son derecede müsrif.

Ruiner [fte] Yıkarak, tahrip etmek. Harabezare döndürmek. (mec) Servetin ziyaini badi olmak fena bir hale koymak. se – (ft) Harap olmak. Kendi kendini mahv etmek.

Ruineux, euse [s] Fevkalade masraflarla harabiyeti badi olan.

Ruisseau [ez] Irmak, dere. Hark. Sokaklarda bulaşık ve yağmur sularının akması için yapılan mecra.

Ruisselant, e [s] Suları akan. (mec) Çok yaş, bütün bütün ıslak.

Ruisseler [fl] Dere gibi akmak. Parlamak.

Ruisselet [ez] Küçük ırmak.

Ruissellement [ez] Dere gibi akma. Parlaklık.

Rumeur [ez] (hayv) Geviş getiren hayvanların ekşimesi.

Rumeur [es] Karışık, seslerden hasıl olan gürültü. Sızıltı. Sızlanma. Şayia. Karışık gürültü.

Ruminant, e [s] (hayv) Geviş getiren, müctir.

Rumination [es] (hayv) Geviş getirme. İctirar.

Ruminer [fte] (hayv) Geviş getirmek. (mec) Bir şeyi zihinde evirip çevirmek. (fl) Sakitane düşünmek.

Ruolz [e⁴⁶⁵] (olss) Elektrik vasıtası-la yaldızlanmış maden.

Rupteur [ez] (elektr) Lüzumu halinde cereyanı kesmek lüzumunda yine tesis itmeye mahsus alet.

Rupture [es] Kırma, kesr. Kesme kat-i alaka, bozuşma. İnkıta.

Rural, e [s] Kıra, köye müteallik. Kıravi.

Ruse [es] Hile, huda, desise. (as) – **de guerre** Desise-i harbiye.

Rusé, e [s-e] Hilekar, desiseci.

Ruser [fl] Hile etmek, desise kullanmak.

Rush [ez] (**reuch**) Bir at yarışında müsabakaya dahil olanlardan biriniñ soñ

dakikada rakiplerini geçmek için yaptığı gayret.

Rusma [es] Rusma, kıl düşüren toz. Taharet tozu.

Russe [s-e] Rusya'ya mensup, Rusi, Rusyalı.

Russifier [fte] Ruslaştırmak.

Russophile [s] Rus muhibbi.

Rustand, e [s-e] Kaba. Köylü vari. Hoyrat.

Rustandrie [es] Kalabalık, huşunet, hoyratlık.

Rusticage [ez] Duvarı badana itmek için kullandıkları sulu harç.

Rusticité [es] Köylü tavrı. Kabalık, hoyratlık. (nb) Tahavvülat-ı havaiyeden korkmamazlık. (fidan, ağaç)

Rustique [s] Kıra ait. (mec) Kaba, haşin. (ta t) Tahavvülat-ı havaiyeye mukavemet iden hayvanat ve nebatat.

Rustiquer [fte] Bir binaya kır evi şeklini virmek. Bir taşı, işlenmemiş taş şekli virerek yontmak. Bir duvarı köylüler gibi sıvamak, badana itmek.

Rustre [ez] Köylü, kır adamı. (mec) Kaba adam. (s) Kaba, haşin. Köye müteallik.

Rut [ez] Bilhassa memeli hayvanlarıñ kırgınlık hali.

Rutabaga [ez] (nb) İsveç şalgamı, sarı şalgam.

Ruthenium [ez] (**om**) (maa) Platin cinsinden maden.

Rutilant, e [s] Parlak kırmızı.

⁴⁶⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Rutiler [fl] Altın gibi parlamak.

Rythme [ez] Şiir vezni.

Rythmé, e [s] Mevzun şiir.

Rythmer [fte] Vezne koymak.

Rythmique [s] Vezinli, vezne ait.

S

S [ez] Fransızca elifbaniñ on dokuzuncu ve sedasız harfleriñ beşincisi olup « s » ve iki sedalı harf arasında olduğu zaman « z » gibi okunur.

Sa [s] **Son** bak.

Sabbat [ez] Haftaniñ yedinci günü olup Yahudilerce mukaddes istirahat günü, cumartesi, yevm-i sebt. (hurafat) Cumartesi gecesi nısfü'l-leylden soñra şeytaniñ taht-ı riyasetinde olarak sihirbazlarıñ akd idildikleri cemiyet. (mec) Büyük gürültü ve patırdı.

Sabbatique [s] Cumartesi gününe müteallik. Beni İsrail'iñ yedisinde bir bütün ziraat işlerini tatil idildikleri zamana virilen isim.

Sabine [es] (or) Kara ardıç ağacı.

Sablage [ez] Kum düşürme, kumlama.

Sable [ez] Kum. (t) Böbreklerde hasıl olan kum. **bâtir sur la** – Bir işi kuvvetsiz esasa bina itmek. (hayv) Zerdava denilen hayvan, bunuñ kürkü.

Sablé, e [s] Kum döşeli. **fontaine** – Su süzgeçi.

Sabler [fte] Kum döşemek. (sana) İnce kumdan yapılan kalıba dökmek. Isağa itmek. (mec) Kadehi bir yudumda içmek.

Sableur [s] Kumdan kalıp yapan amele.

Sableux, euse [s] Kumlu, kum karışık.

Sablier [ez] Kum saati. Rikdan.

Sablère [es] Kum ocağı. (inşa) Bir çatıniñ orta direği.

Sablon [ez] Gayet ince kum, arena.

Sablonner [fte] Arena ile, kum ile ovmak.

Sabilonneux, euse [s] Kumlu.

Sablonnier [ez] İnce kum, arena satan adam.

Sablonnière [ez] İnce kum, arena ocağı.

Sabord [ez] (bhr) Geminiñ yanlarında top atmak veya hava almak için yapılan dört köşeli delikler, lombar. – **de charge** Gemiye büyük hacimli eşyayı yükletmek için yapılmış daha geniş delikler.

Saborder [fte] (bhr) Bir gemiyi batırmak için su kesiminden aşağı delmek.

Sabot [ez] Nalın, altı tahta kundura. (hayv) Beygir, eşek ve emsali hayvanlarıñ tırnağı. Sancak direkleriniñ ve kazıklarınıñ üstüne ve altına takılan madeni parça. (mara) Oyuklu rende. Bazı eşya-yı beytiye ayaklarına takılan madeni makara. Arabaniñ yokuştan inerken dönmemek için tekerleğine takılan demir, fren. Çocuklarıñ çevirdikleri topaç. (mec) Bozuk, fena musiki aleti. Fena bilardo. **dormir comme un** – Gayet derin uyumak.

Sabotage [ez] Nalın, tahta kundura imali. Nalıncılık. (şimendi) Yatakları ve rayları yerleştirmek için arzani oyma. Bir ameleniñ kendine tevdi olunan işi ve alat ve edevatı mahsusen bozması.

Saboter [ez] Nalın ile patırdı yapmak. Topaç çevirmek. Bir direğiñ ucuna demir geçirmek. (mu) Sürat-le ve fena bir surette çalgı çalmak. Bir işi, bir aleti mahsusen tahrip itmek.

Saboterie [es] Nalın ve tahta kundura fabrikası.

Sabotier, ère [e] Nalıncı. (mu) Fena çalgı çalan. İşi ve makineyi mahsusen bozan.

Sabouler [fte] Çekiştirmek. Sarsmak, eziyet virmek.

Sabre [ez] Kılıç.

Sabre-baïonette [ez] Kasatura.

Sabrer [fte] Kılıç-la vurmak, kılıçtan geçirmek. (mec) Bir işi çabuk ve fakat fena yapmak. – **un manuscrit** Bir müsveddeniñ birçok yerlerini çizmek.

Sabreur [es] Kılıç oynatan. Terbiyesi kıt. Haşin asker. (mec) Çabuk ve fakat fena çalışan adam.

Sac [ez] (k) Çuval, torba. Para kesesi. Kadın çantası. Asker çantası. (tşr) Kесе. (mec) Mide, karın. Bir memleketi yağma ve haklını katl. **vider son** – Kalbinde olanı söylemek. **homme de – et de corde** Pek fena, eñ ağır cezaya layık adam. – **à vin** Bekri.

Saccade [es] Dizginleri çekerek ve üzengi ile vurarak atı şiddet-le sıçratma. Oynatma. Şiddetli ve birdenbire hareket.

Saccadé, e [s] Şiddetli, gayr-ı muntazam. (mec) **style** – Cümleleri kısa, tenakuz dolu kitabet.

Saccader [fte] Şiddet-le, birdenbire oynatmak, sıçratmak.

Saccage [ez] Alt ve üst olma. Karışıklık.

Saccagement [ez] Yağma, nehb ve garet.

Saccager [fte] Yağma itmek, nehb ve garet itmek. Alt ve üst itmek, karıştırmak.

Saccageur [es] Yağmacı. Alt ve üst iden, karıştırıcı.

Saccharate [ez] (sak-ka) (k) Sükkeriyet.

Sacchareux, euse [s] (sak-ka) (k) Sükkeri.

Saccharifère [s] (sak-ka) (k) Hamil-i sükker.

Saccharification [s] (sak-ka) (k) Tesekkür. Şekere tahavvül.

Saccharifier [fte] (sak-ka) (k) Şekere tahvil itmek.

Saccharimètre [fte] (sak-ka) (k) Mikyas-ı sükker. Bir mahluldeki şekeriñ miktarını tayine yarayan alet.

Saccharimètrie [es] (sak-ka) (k) Bir mayideki şekeriñ miktarını tayin itmek usulü.

Saccharin, e [s] (sak-ka) (k) Sükkeri, şekere ve şeker imaline müteallik.

Saccharine [es] (sak-ka) (k) Sakarin kömür şekeri.

Saccharol [es] (sak-ka) (t) İlaça katılan şeker.

Saccharolé [ez] (sak-ka) (t) Şekerli ilaçlar.

Saccharologie [es] (sak-ka) (t) Şekere dair ilim. Şekercilik fenni.

Saccharose [es] (sak-ka) Kamış şekeri.

Saccharure [ez] (sak-ka) (t) Esası şeker olan katı ilaç, şekeri devadar.

Sacerdoce [ez] Papazlık, ruhbanlık.

Sacerdotal, e [s] Ruhbani.

Sachée [es] Çuval, torba dolusu.

Sachet [ez] Küçük torba. Derununda kokulu mevad-ı mevzu küçük torba.

Sacoche [es] Hurç, heybe. Meşin büyük para çantası. Tahsildarların para koydukları boyundan asılan çanta. Eyer kuburluğu.

Sacolève veya **Sacolèva** [ez] (bhr) Şark memleketlerinde sevahil-i karbiye arasında eşya nakline mahsus gayet seri bir nev gemi. Laz takası.

Sacramentale, e veya **Sacramentel, elle** [s] Dini takdisata ait, takdis ayinine müteallik. **parole** – Hayrını gör, hayırlı olsun gibi bir alışvirişin, bir pazarlığın, bir işin hitamında söylenen söz.

Sacramenteaux [ez-cm] Takdis ayininde kullanılması mutad olan eşya ve o sırada yapılan muamelat.

Sacre [ez] Ayin-i takdis. Bir kuluñ, bir papazın takdis-i merasimi.

Sacre [ez] (hayv) Sakar, şahin nevinden ve fakat biraz büyük bir nev yırtıcı kuş ki cenubi Avrupa ile Asya'da bulunur. (mec) Ahlaksız ve vicdansız adam

Sacré, e [s] Dine, mezhebe müteallik olan. Mukaddes, mübarek. Muhterem. (mec) Menfur, melun. **livre** – Tevrat ve İncil. **histoire** – Tarih-i mukaddes. **ordres** – Tarik-i ruhbaniyet. **feu** – Hissiyat-ı makbule.

Sacrement [ez] Takdis merasimi. Hazret-i İsa tarafından mazhar-ı af olmak veyahut lutf-ı mevlayı artırmak için tesis edilmiş bir ayin ve ruhani. Bu ayin yedi hususta yani vaftiz, tahkim-i din, kilisede virilen şaraplı ekmek, itiraf-ı günah, dehen-i mübarek. Ruhbaniyete duhul, izdivaçta icra olunur.

Sacrer [fte] Takdis etmek. Takdis duası okumak. Takdis-i ayini icra etmek. (mec) Küfürbazca yemin etmek.

Sacret [ez] (**kré**) (hayv) Erkek şahin.

Sacrifiable [s] Feda idilebilir. Kurban olunabilir.

Sacrificateur [ez] Feda iden, kurban iden. Kurbanı kesen.

Sacrificatoire [s] Kurban müteallik.

Sacrificature [es] Kurbancılık.

Sacrifice [es] Kurban. (mec) Fedakarlık.

Sacrifier [fte] Kurban kesmek. (mec) Feda etmek.

Sacrilège [ez] Mukaddesatı tahkir, şayan-ı ihtiram olanlara fena muamele. Kafirlik. (s) Küfür-amiz.

Sacripant [ez] Çapkın, her türlü fenalığı irtikaba müsait fena adam.

Sacristain [ez] Bir kilisenin mevad-ı mukaddesini hıfza memur adam.

Sacristi veya **Sapristi** [nida] Avam arasında hayret ve nefreti irae ider bir söz.

Sacristie [es] Mevad-ı mukaddese dolabı.

Sacro-coxalgie⁴⁶⁶ [es] (t) Elem-i aczi-i ususi.

Sacro-saint, e [s] Çok mukaddes, iki kere mukaddes. (ekseriya istihzaen söylenir)

Sacro-vertébral, e [s] (tşr) Aczi-i şevki, bel kemiği ile kuyruk kemiğine ait.

⁴⁶⁶ Sözcük alfabetik sıralanmıştır.

Sacrum [ez] (om) (tşr) Azm-i acz. Kuyruk kemiği, bel kemiğinin eñ altında olan kemik.

Sadisme [ez] Zalimlik ile müterafik şehvetperestlik.

Safran [ez] (nb) Safran. (bhr) Yedek dümen.

Safrané, e [s] Safran sarısı. Safrani.

Safraner [fte] Safranlamak, safran-la boyamak.

Safranier [ez] Safran ziraat iden, safran satan.

Safranière [es] Safran tarlası.

Safre [s] Obur, ekul, çok yiyen, aç gözlü. (ez) (k) Humz-ı ezrak-ı kobalt.

Sagace [s] Zeki, fatin, zeyrek.

Sagacité [es] Zekavet, fetanet, zeyreklik.

Sagard [ez] Bir hazarda tahta yiyen amele.

Sage [s] Akıl, uslu, tedbirli. Mutedil-i muti. Namuslu. Hakim. Alim.

Sage-femme [es] Ebe, kabile.

Sagement [h] Akıllane, müdirane.

Sagesse [es] İlm-i nakil. Uysallık. İtidal. Namus. İtaat.

Sagette [es] Ok, sehmi, tir.

Sagittaire [ez] (hey) Kavs-i burci.

Sagittal, e [s] Ok şeklinde olan. Sehmiyü'ş-şekl.

Sagitté, e [s] Sehmi, ok şeklinde olan.

Sagou [ez] Ekmek ağacı nişastası. Sagu.

Sagouin, e [ez] (hayv) Bir nev küçük maymun. (mec) Pis adam.

Sagoutier veya **Sagouier** [ez] (nb) Ekmek ağacı.

Saie [es] Kuyumcuların kullandıkları küçük fırça.

Saietter [fte] Küçük fırça ile temizlemek.

Saignant, e [s] Kanayan, kanı akan. (mec) **plaie encore** – **e** Tahkir, yeñi keder ve acı. **viande** – **e** Az pişmiş et.

Saignée [es] Kan alma. Alınan kan. Kolda kan alınmak mutad olan yer. Bir bataklığın suyunu akıtmak için yapılan su arığı.

Saignement [ez] Kan akma (bilhassa burundan).

Saigner [fte] Kan alma. Kesmek, akıtmak. Suyu arıklar vasıtası-la akıtmak. (mec) Virgiye bağlamak, para sızdırmak. (fl) Kanamak. **la plaie saigne encore** Henüz unutulmayan bir hakaret, bir kedere denilir. **se** – (ft) Para fedakarlığı ile mahv olmak.

Saigneur [e-s] Kan akıtan. Kan aldirmayı seven tabip.

Saigneux, euse [s] Kanlı, kan ile mülemma.

Saillant, e [s] Çıkıntılı. (h) **angle** – Zaviye-i harice. (mec) Zahir, belli, aşikar.

Saillie [es] Çıkıntı. Şiddetli ve fakat mütekatı surette ileri hareket. Hayvanat-ı ehliyenin dişiyeye aşması. (mima) Balkon, korniş gibi binadan harice çıkan şey. (mec) Mülahazasız hareket. Bedaheten irad olunan nükte.

Saillir [fl] Fışkırmak. Çıkıntılı olmak, ileri doğru çıkmak. (ft) Dişiyeye aşmak. (hayvanat-ı ehliye)

Sain, e [s] Sağlam, sağ salim, sıhhatte muvafık. Kusursuz. (bhr) Kayasız, tehlikesiz.

Saindoux [ez] Eritilmiş domuz yağı.

Sainement [h] Sıhhatte muvafık surette. Sağlamca.

Sainfoin [ez] (nb) Bir nev çayır otu.

Saint, e [s] Aziz, mukaddes. Dindar, şerif. Veli. **terre – e** Arz-ı mukaddes. **lasser la patience d'un** -- Çok terbiyesiz ve muacciz olmak. **ne savoir à quel – se vouer** Hiçbir çaresi kalmamak.

Sainte-barbe [es] (bhr) Gemi cephaneliği.

Saint-esprit [ez] Ruhü'l-kudüs. Hristiyanlarca teslisiñ üçüncü rengi.

Sainteté [es] Kudsiyet, mübareklik. Vilayet. **sa –** Babalara virilen lakab-ı iftihar.

Saint-germain [ez] Yumuşak ve çok tatlı bir armut.

Saint-honoré [ez] Bir nev kaymaklı börek.

Saint-office [ez] Engizisyon mahkemesi.

Saint-père [ez] Papa.

Saint-siège [ez] Papalık makamı.

Saisi [ez] (hk) Mahcuz, mahcur.

Saisie [es] (hk) Haciz. Müsademe.

Saisine [es] (hk) Vaz-ı yed. (bhr) Fırtına esnasında güvertedeki eşyayı zabt etmek için bağladıkları ip.

Saisir [fte] Kavramak. Yakalamak. Tutmak. Kaptmak. Elde etmek. Haciz etmek. Kaçırarak. Añlamak, ihata etmek.

Dava etmek. **se – (ft)** Kendini zabt etmek, kendine sahip olmak.

Saisissable [s] (hk) Kabil-i hacz.

Saisissant, e [s] Birdenbire yakalayan. (mec) Şiddet-le müteheyyiç iden. (ez) Haciz iden, haciz ittiren.

Saisissement [ez] Birdenbire hasıl olan şiddetli teessür. (mec) Şiddetli ve ani heyecan. Dona kalma.

Saison [es] Fasl. Mevsim. Fusul-i erbaadan her biri.

Saisonnier, ère [s] Mevsimi, mevasim-ı erbaaya göre olan.

Saké veya Saki [ez] Japonya'da prinçten yapılan bir nev müskir.

Salade [es] Salata. (as) Eski zamanda askerîñ başına giydiği tolga.

Saladier [ez] Salata tabağı.

Salage [ez] Tuzlama. (foto) Fotoğraf kağıtlarını tuzlu suya batırma.

Salaire [ez] Ücret. Gündelik. (mec) İyi kötü her fiiliñ layık olduğu mükafat ve mücazati.

Salaison [es] Eti tuzlama. Tuzlu et.

Salamandre [es] (hayv) Bir nev kertenkele, zum, semender.

Salage [ez] Tuzlarda tuzuñ incimad mevsimi.

Salant, e [s] **marais** – Memleha, tuzla.

Salarié, e [s-e] Ücretli, mükafat alan adam.

Salarier [fte] Ücret virmek. Mükafat etmek.

Salaud, e [e] Kirli, pis adam. (mec) Nezaketsiz.

Sale [s] Kirli. Solmuş renk. (mec) Nezakete muhalif. Namusa mugayir. Kurtulması müşkil iş.

Salé [ez] Tuzlu et. Tuzlu suda pişmiş et.

Salé, e [s] Üstüne tuz ekilmiş, tuzlu. Müessir. Açık, edebe mugayir. (paha hakkında) Fazla, tuzlu.

Salement [h] Pis ve murdar bir halde.

Saler [fte] Tuzlamak. (mec) Çok pahalı satmak.

Saleté [es] Pislik, murdarlık. (mec) Alçak ve nezaketsiz iş. Namusa mugayir söz.

Saleur, euse [e] Tuzlayıcı. Salamuracı.

Salicole [s] Tuz hasil iden.

Saliculture [es] Memleha işletme.

Salicylate [ez] (t) Milh-i hamız-ı salis. Milh-i safsaf.

Salicylique [ez] (t) Hamız-ı safsaf.

Salifiable [s] (k) Kabil-i temelluh.

Salification [es] Tuz haline gelme. (k) Temelluh, temlih.

Salifier [fte] Tuz haline getirmek. (k) Temlih.

Saligaud, e [e] Pis, murdar.

Salin, e [es] Memleha. Kaya tuzu madeni.

Salinage [ez] Tuzculuk, tuz imali.

Saliner [fl] Tuz imal etmek.

Salinier [ez] Tuzcu, tuz imal iden ve satan.

Salinité [es] Tuzluluk.

Salir [fte] Kirilenmek. Namusunu ihlal etmek.

Salissant, e [s] Çabuk kirlenen. Kirleten.

Salisson [ez] Pis ve murdar küçük kız.

Salissure [es] Pislik ve murdarlık. Çörçöp.

Salivaire [s] (tşr) Luabi, salyaya müteallik.

Salivation [es] (t) Salya akma. Telaub.

Salive [es] Salya, ağız suyu. Luab.

Saliver [fte] Salya akmak.

Saliveux, euse [s] Salyalı. Salyaya beñzeyen.

Salle [es] Salon, büyük oda. Divanhane. Koğuş.

Salmigondis [ez] Birçok yemeklerin mahlutu. (mec) Na-kabil imtizaç şeyler.

Salmis [ez] Av eti yemeği.

Saloir [ez] Salomura fıçısı.

Salon [ez] Misafir odası, salon. Meşher.

Salonnier [ez] Meşherlere dair yazı yazan muharrir.

Salope [es] Çok pis kadın.

Saloper [fte] Herhangi bir işi pek fena yapmak.

Saloperie [es] Pislik, murdarlık. Şıllıklık. Kirli şey. Çirkin söz. Çok fena cinsten.

Salopette [es] Çocukların bazı işçilerin elbiselerini kirletmekten muhafaza için giydikleri üstlük.

Salogre [ez] Tuz yığını.

Salpêtre [ez] Güherçile. (mec) Çok ateşli adam.

Salpêtrer [fte] Güherçile ile örtmek. Güherçilelemek.

Salpêtrerie [ez] Güherçile fabrikası.
Salpêtreux, euse [s] Güherçile.
Salpêtrier [ez] Gürherçile imalinde çalışan amele.
Salpêtrière [es] Güherçile depo ve imalathanesi.
Salsepareille [es] (nb t) Saparna.
Salsifis [ez] (nb) Kubul, kaburun.
Salsugineux, euse [s] Tuzlu, çorak.
Saltigrade [s] Sıçrayarak yürüyen.
Saltimbanque [ez] Soyтары, hokkabaz. (mec) Dalkavuk.
Salubre [s] Sıhhi, sıhhate nafi.
Salubrité [es] Sıhhilik, sıhhate nafilik.
Saluer [fte] Selam virmek, selamlamak, aşinalık göstermek.
Salure [es] Tuzluluk.
Salut [ez] Selamet, necat, felah. Selam, selamlama.
Salutaire [s] Selameti mucip. Bais-i necat ve felah.
Salutation [es] Selam, selamlama, selam virme.
Salvage [ez] Tahlisiye-i resmi.
Salvag-corps [ez] (kor) İtfaiyeniñ tahlis-i eşya bölüğü.
Salvanas [ez] (bhr) Tahlisiye şamandırması.
Salvate [es] Eliñ üzerindeki büyük damar.
Salvation [es] Tahlis.

Salve [es] Selam için top tüfek atmak. – **d'applaudissement** Birçok adamların birden alkışlamaları. Alkış tufanı.
Samedi [ez] Haftanın yedinci günü. Cumartesi.
Sanatorium [ez⁴⁶⁷] (om) (t) Sanatoryum. Verem hastahanesi.
Sanctifiant, e [s] Takdis iden.
Sanctificateur, trice [s-e] Takdis idici.
Sanctification [es] Takdis, takdis ayini.
Sanctifier [fte] Takdis itmek. Takdis ayinini icra itmek. Selamet yoluna sevk itmek.
Sanction [es] Hükümdarın bir kanunu tasdik itmesi. Tasdik, kabul.
Sanctionner [fte] Tasdik itmek. Tasdik ve kabul iradesini ısdar itmek.
Sanctissime [s] Fevkalade mukaddes.
Sanctuaire [s] Mukaddes ad olunan mahal. Mabet, kilise. (mec) Melce-i mukaddes.
Sandal veya **Santal** [ez] Sandal ağacı.
Sandale [es] Nalın. Yüzsüz kundura.
Sandalier, ère [e] Nalıncı. Sandal denilen ayakkabını imal ve fûruht iden.
Sandix veya **Sandyx** [ez] Madeni kırmızı boya.
Sandwich [ez] Arasında bir jambon dilimi konulan yağlı ekmek. **homme** – Bir arka ve diğeri göğsü üzerinde iki ilan levhası-la sokaklarda gezen adam.
Sang [ez] Kan. Nesil, nesep, soy, cins.

⁴⁶⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Sang-froid [ez] Soğukkanlılık.
Kayıtsızlık, telaşsızlık.

Sanglant, e [s] Kanlı. Kan rengi. (mec)
Çok sert, çok acı.

Sangle [es] Kolan. Kayış kemer. **lit de** –
Seyyar karyola.

Sangler [fte] Kolan ile bağlamak.
Kolanlamak. Kamçı ile vurmak. Dayak
atmak.

Sanglier [ez] Yaban domuzu.

Sanglot [ez] Hıçkırık.

Sangloter [fl] Hıçkırık.

Sangsue [es] Sülük. (mec) Gayr-ı meşru
vesait ile halkın parasını çeken.
Tamahkar, aç gözlü.

Sanguification [es] (t) Tedmim, istidma,
ekl olunan şeylerin kana tahvili.

Sanguin, e [s] Kana müteallik. Demevi,
kanlı. Kan renginde. **vaisseaux** – Kan
damarları. **maladie** – Kan hastalığı.

Sanguinaire [s] Kan döken. Hunriz,
seffak. Zalim. Çok kan dökülen yer.

Sanguine [es] Kırmızı kurşun kalemi.
Bir kalem-le yapılan kroki ve resim. Kan
taşı.

Sanguinole [es] Bir nev şeftali.

Sanguinalent, e [s] Kana boyanmış, kan
karışık.

Sanie [es] Sarı irin, sadid.

Sanieux, euse [s] İrinli, sadidi.

Sanitaire [s] Sıhhiye. Sıhhate müteallik.

Sans [hc] Siz, bila, bi. – **doute** Şüphesiz,
şeksiz.

Sans-cœur [e] Cesaretsiz. Hissiz.

Sanscrit, e [s] Hindu lisanı. Sankrit.

Sans-culotte [ez] Asilzadeganın
ihtilalcilere verdikleri isim. Vatanperver.

Sans-façon [ez] Laubaliyane. Teklifsiz.

Sansonnet [ez] Sığırcık kuşu. Bir nev
uskumru balığı.

Sans-souci [ez] Gamsız, kayıtsız adam.

Santal [ez] Sandal ağacı.

Santoline [es] (k) Santalin, sandal
ağacından alınmış esas.

Santé [es] Sağlık. Sıhhat, afiyet. (mec)
Hal-i tabii, intizam. **maison de** – Ücretli
hastahane. **officier de** – Sıhhiye
memuru.

Santonine [es] (t) Santonin, solucan
ilacı.

Sanve [es] (nb) Yabani hardal.

Sapa [ez] Bal gibi koyu pekmez.

Sapajou [ez] Bir nev küçük maymun.
(mec) Çirkin ve gülünç adam.

Sape [es] Bir duvarı devirmek için
dibine kazılan hendek. (as) Düşman
mevakine takarrüb için kazılan hendek.
(mec) Tedrici tahrip. (zira) Orak. (maa)
Maden küreği.

Saper [fte] Bir binayı, bir duvarı yıkmak
için kazma ile temelini kazımak. (mec)
Bir şeyi tahribe çalışmak. (zira) Orak ile
biçmek.

Sapeur [ez] İstihkam neferi. Piyade
alayının öñünde gidip yol açmak
vazifesi-le mükellef olan asker. (zira)
Orakçı. – **s pompiers** İtfaiye takımı.

Saphène [e-s] (tşr) Safen, ayak takımı.

Saphir [ez] Safir, kök yakut.

Sapide [s] Lezzetli.

Sapidité [es] Lezzetlilik.

Sapin [ez] Çam ağacı. Tennup.

Sapine [es] Çam tahta ve direği. Çam ağacından bir nev gerdel. (makine) Levazım-ı inşaiyeyi yükseklerle çıkarmakta kullanılır. Bir nev vinç.

Sapinette [es] Çam ağacının filizlerinden yapılan bir nev içki.

Sapinière [es] Çam ormanı.

Saponacé, e [s] Sabun gibi köpüren.

Saponaire [es] (nb) Çöğen, çevgan.

Saponifier [fte] Sabuna tahvil itmek.

Sarabande [es] Bir nev İspanyol raksı ve bunun müzikisi.

Sarcasme [ez] Acı istihza.

Sarcastique [s] İstihza-amiz. Acı istihzacı.

Sarcelle [es] Bağirtlak kuşu.

Sarclage [ez] (zira) Çapalama.

Sarcler [ez] (zira) Çapalamak.

Sarcleur, euse [e] (zira) Çapacı.

Sarcloir [ez] (zira) Çapa.

Sarcocarpe [s] (nb) Sıvası etli olan.

Sarcocèle[es] (t) Kayle-i lahmiye, seretan-ı husye.

Sarcologie [es] (t) Mebhas-i ecza-yı leyine veya naime.

Sarcomateux, euse [s] (t) Seretani. Afeli.

Sarcome [ez] (t) Afel, lahm-ı zait.

Sarcophage [s] (t) Akilü'l-luhum ilaç. Eski zaman mezarı. Cenazesiz mezar. Mezar taklidi.

Sarcopte [ez] (t) Uyuz böceği.

Sarcotique [s] (t) Mülahhim, yarayı sürat-le iyi iden.

Sardine [es] Sardalya balığı.

Sardinerie [es] Sardalya fabrikası.

Sardinier, ère [e] Sardalya avcısı. Sardalya fabrikasında çalışan amele. Sardalya ağı ve gemisi.

Sardoine [es] (mima) Kumral veya kırmızı akik.

Sardonique [s] İstihzalı, kinayeli.

Sarment [ez] Filiz, asma filizi.

Sarmenteux, euse [s] (nb) Çok filiz hasıl iden. Mütahafit, dalları uzayıp sarılan (asma ve sarmaşık gibi).

Sarrasin [ez] Kara buğday denilen bir nev buğday.

Sarrasin, e [s] Afrika ve Avrupa'daki Müslümanlara kurun-u vustada Avrupalılar tarafından virilen isim.

Sarrau veya Sarrot [ez] Köylü kaputu. Çocuk prostelası.

Sarriette [es] (nb) Sater, kekik otu.

Sas [ez] Elek, minhal. Kalbur.

Sasse [es] (bhr) Kayık ve kemilerden suyu dışarı atmak için kullanılır saplı derin kürek.

Sassement [ez] Eleme, kalburdan geçirme.

Sasser [fte] Elemek, kalburdan geçirmek. (mec) Bir işi dikkat-le tetkik etmek.

Sasseur [ez] Eleyici, kalburcu.

Satan [ez] Şeytan, iblis.

Satané, e [s] Şeytana layık. Menfur.

Satanique [s] Şeytana müteallik. Şeytani.

Satellite [ez] Diğeriniñ iradesine tamam-ile tabi olan adam. (hey) Peyk.

Satiété [es] Tokluk. Şib. (mec) Fart-ı istimalden hasıl olan bitkinlik.

Satif, ive [s] Çekirdekten yetişen ağaç.

Satin [ez] Atlas. Atlasa beñzeyen parlak kumaş. (mec) **peau de** – Düz ve yumuşak deri.

Satiné, e [s] Atlas gibi parlak ve yumuşak olan.

Satiner [fte] Bir kumaşa, bir kağıda atlas gibi parlaklık virmek. Mühürlemek. Cendereden geçirmek.

Satinette [es] Atlasa beñzeyen pamuk ve ipni veyahut sade pamuk bir nev kumaş.

Satineur [es] Mühreci, cendereci kumaşı ve kağıdı parlatan amele.

Satire [es] Hiciv, hicviye.

Satirique [s] Hicvi, hicve dair. Hiciv şairi.

Satiriser [fte] Hicv itmek.

Satisfaction [es] Hoşnutluk. Tarziye.

Satisfactoire [s] Tövbeye müteallik, tarziyeye ait.

Satisfaire [fte] Hoşnut itmek. Memnun itmek. Hoşa gitmek. Lüzumu olanı icra itmek. (fl) Vazifesini ifa itmek.

Satisfaisant, e [s] Hoşnut iden, memnuniyet-bahş.

Satisfait, e [s] Hoşnut, memnun.

Saturabilité [es] (k) İşba kabiliyeti.

Saturable [s] (k) Kabil-i işba.

Saturant, e [s] (k) İşba iden.

Saturation [es] (k) İşba.

Saturer [fte] (k) İşba itmek. (mec) Doyurmak.

Saturnales [es-cm] Soñ derece serbest şenlik.

Saturne [ez] (hey) Zuhul yıldızı. (k) Kurşun.

Saturnin, e [s] Kurşuna müteallik olan. Kurşundan hasıl olan.

Saturnisme [ez] Kurşun-la tesemmüm.

Satyre [ez] Yarısı insan ve yarısı keçi. Cin. (mec) Lakayd ve ayyaş adam.

Satyrique [s] Cin ve periye ait olan.

Sauce [es] Salça, yemek terbiyesi. (mec) Fer, murafakat. **à toutes** – Her şekilde. Ressamlarıñ kara kalem için kullandıkları gayet yumuşak siyah kurşun kalemi. Kuyumcularıñ altını parlatma için kullandıkları mayi.

Saucer [fte] Salçaya batırmak. (mec) Çok ıslatmak. – **quelqu'un** Şiddet-le tekdir itmek.

Saucier [ez] Salça satan.

Saucière [es] Salça kasesi.

Saucisse [es] Domuz sucuğu.

Saucission [es] Kalın domuz sucuğu. Madenleri ateşlemek için kullanılır barut dolu torba.

Sauf, sauve [s] Kurtulmuş, ölüm tehlikesinden halas olmuş. Sağ salim.

Sauf [hc] Haşa. Dokunmaksızın. – **vosre respect** Haşa huzuruñuzdan. Den başka, den gayri. Ancak, meğer. – **sa maison** Hanesinden başka. – **que** Şu şart-la ki.

Sauf-conduit [ez] Seyahat ruhsatnamesi. Mürur vesikası.

Sauge [es] (nb) Adaçayı. Meryemiye.

Saugé, e [s] Adaçayını muhtevi olan. Adaçayı karışık.

Saugé veya **Sauget** [ez] (nb) Bir nev leylak.

Saugrenu, e [s] Garip, tuhaf. Gülünç.

Saulaie veya **Saussaie** [es] Söğütlük.

Saule [ez] (nb) Söğüt ağacı.

Saumâtre [s] Deñiz suyu lezzetinde, acı tuzlu.

Saumon [ez] Yayın balığı. Kurşun kalay külçesi.

Saumoné, e [s] Kırmızı etli balıklar.

Saumoneau [ez] Küçük yayın balığı.

Saumure [es] Salamura.

Saumuré, e [s] Salamuralı.

Saunage veya **Saunaison** [e] Deñiz suyundan tuz istihali. Bunuñ zamanı. Tuz imal ve fûruhtu. **faux** – Tuz kaçakçılığı.

Sauner [fl] Tuz yapmak. Tuz istihsal itmek.

Saunerie [es] Tuz yapılan mahal ve buña mahsus edevat.

Saunier [e-s] Tuz amelesi. Tuz ticareti. **faux** – Tuz kaçakçısı.

Saupoudrer [fte] Tuz serpmek. Un, şeker serpmek. (mec) Serpiştirmek. Ötesini berisini süslemek.

Saur veya **Sor** [s] Tuzlanıp dumanda kurutulmuş. (hayv) Sarı renkli beygir.

Saurer veya **Saurir** [fte] Tuzlayıp dumanda kurutmak.

Sauret veya **Soret** [s] **Saur** bak.

Sauriens [ez-cm] (hayv) Hayvanat-ı zıbabiye.

Saurir [fte] **Saurer** bak.

Saurissage [ez] Tuzlayıp dumanda kurutma.

Saurisserie [es] Tuzlayıp dumanda kurutmaya mahsus mahal.

Saurisseur [e-s] Tuzlayıp dumanda kurutan.

Saussaie [es] **Saulaie** bak.

Sause [es] **Sauce** bak.

Saut [ez] Sıçyariş. Bir nehriñ yukarıdan atılması, şelale.

Saute [es] (bhr) – **de vent** Rüzgarıñ birdenbire tahvili.

Sautée [es] Bir sıçrayışta geçilen mahal.

Saute-en-barque [ez] (bhr) Kısa sandalcı yeleşi.

Saute-mouton [ez] Uzun eşek oyunu.

Sauter [fl] Sıçramak, atlamak. Atılıp yakalamak. İştigal ile behava olmak. **faire** – Behava itmek, patlatmak. (mec) Ufak bir vazifeden birdenbire büyük bir vazifeye geçmek. – **au nues** Hiddetlenmek. **faire** – **quelqu'un** Birini yerinden kaydırmak. Yağda kızartmak. (ft) Atlamak, sıçratmak.

Sauterelle [es] (hayv) Çekirge. Cerad nevi. (sana) Künyeli cetvel tahtası.

Sauterie [es] Teklifsiz raks. Teklifsiz müsamere.

Sauteur, euse [e-s] Sıçyaran, sıçrayıcı. (mec) Dönek, mesleksiz adam.

Sautiller [fl] Ufak ufak sıçrayarak yürümek. (mec) Sık sık fikir ve meslek değiştirmek.

Sautoir [ez] Çapraz. Uçları göğüs üzerinde çapraz idilen kadın. Boyun atkısı. Gerdanlık. Üzerinden atılan her şey. Kızartma tavası, kızartma tenceresi.

Sauvage [s] Vahşi, yabani. Terbiye görmemiş. (mec) Yalnızlıkta yaşamayı seven adam hali, gayr-ı mezru. Hüda-yı nabit.

Sauvageon [ez] (nb) Çekirdekten yetişmiş, aşılammamış fidan.

Sauvagerie [es] Vahşilik, yabanilik.

Sauvegarde [es] Muhafaza. Himaye. Emniyet tertibatı.

Sauvegarder [fte] Muhafaza etmek, himaye etmek, taht-ı emniyete almak.

Sauve-qui-peut [ez] Herkesiñ kendini kurtarmayı düşündüğü büyük inhizam.

Sauver [fte] Kurtarmak. Muhafaza etmek. Mazur göstermek. – **les apparences** Zevahiri kurtarmak. **se** – (ft) Kaçmak, firar etmek. Kendini kurtarmak.

Sauvetage [ez] Kazazedeleri kurtarma, tahlis. **bateau de** – Tahlisiye sandalı.

Sauveteur [s] Tahlisiyede müstamel, kurtarıcı. (ez) Tahlisiye efradı.

Sauveur [ez] Halaskar, münci. Kurtarıcı.

Savamment [s] Alimane, vakıfane.

Savane [es] Çok ve huda-yı nebat otlarla mestur geniş ova. Ormandan hali ve vasi mahal.

Savant, e [s] Okumuş, alim, vakıf, ilmi. Maharet ve sanatkarlığını gösteren.

armes – **es** İstihkam, topçu takımı. **chien** – Terbiyeli köpek.

Savantasse [e] Alim taslağı.

Savantissime [s] Çok alim.

Savate [es] Eski ayakkabı. Terlik. Maharetsiz, çapaçul adam. **traîner la** – Zarurette olmak.

Savater [fte] Bir işi bozmak. Beceriksiz bir surette tamir etmek.

Savatier [ez] Eskici, ayakkabı tamircisi. (mec) Maharetsiz işçi.

Saveur [es] Lezzet. Tat. (mec) Hüsni tabiata muvafık.

Savoir [fte] Bilmek, agah, aşina ve vakıf olmak. Yapabilmek. Muktedir olmak. Malumattar, tecrübe-dide olmak. Tanımak. Emin olmak. (hr) Yani, şöyle ki. (ez) İlm, malumat, vukuf.

Savoir-faire [ez] Maharet. Dirayet.

Savoir-vivre [ez] Adap ve muaşeret.

Savon [ez] Sabun. (mec) Tekdir.

Savonnage [ez] Sabun-la yıkama.

Savonner [fte] Sabunlamak, sabun-la yıkamak. (mec) Şiddet-le tekdir etmek. **se** – (ft) Sabun-la temizlenmek. Sabunlanmak.

Savonnerie [es] Sabunculuk. Sabunhane.

Savonnette [es] Kokulu tuvalet sabunu. Tıraş fırçası. Kapaklı cep saati.

Savonneux, euse [s] Sabunlu. Sabun gibi köpüren.

Savonnier, ère [s] Sabunculuk. (ez) Sabun imal iden.

Savourer [fte] Yavaş yavaş, lezzeti çıkararak içmek ve yemek. (mec) Aheste

aheste bir şeyden lezzet almak, istifade etmek.

Savoureux, euse [s] Lezzetli. (mec) Zevk ile istifade olunan şey.

Saxatile [s] Sahrevi. Taşlar ve kayalar üstünde yaşayan, neşv ü nema bulan.

Saxe [ez] Saksonya cinsi.

Saxon-onne [s] Saksonyalı. Saksonya malumatı.

Saxophone [ez] Klarnete müşabih, musiki aleti.

Sazette [ez] İpek-le karışık bir nev yün kumaş.

Sbire [ez] Zabıta neferi.

Scabieux, euse [s] (t) Cerebi, uyuzla beñzeyen.

Scabreux, euse [s] Sarp, çetin, arızalı. (mec) Tehlikeli. Muhalif ar ve haya.

Scaferlati [s] Adi nevinden tütün.

Scalène [s] (h) Müselles-i mütehalifü'l-adla.

Scalpel [ez] (cerra) Teşrih bıçağı.

Scalper [fte] (tşr) Kafe derisini yüzmek.

Scammonée [es] (nb) Mahmudiye otu. Anadolu'da hasıl olan müşhil bir ot.

Scandale [ez] Sukut ve masumiyet vasıtası. Fena misaliñ hasıl ittiği nefret. Rezalet. Rüsvalık.

Scandaleusement [h] Rezalet-le. Fevkalade rezilane.

Scandaleux, euse [s] Bais-i rezalet.

Scandaliser [fte] Rezalete sevk etmek. Rüsvalığı mucip olmak. Gücendirmek, nefret ittirmek. **se** – (ft) Gücenmek, incinmek.

Scander [fte] Şiiriñ ebyatını takti etmek.

Scandinave [s] İskandinavyalı.

Scansion [es] Usul-i takti.

Scaphandre [es] Su üzerine durmak için mantardan mamul bir nev korse. Dalgıç başlığı.

Scaphandrier [ez] Dalgıç.

Scapulaire [ez] Papazlarıñ göğüslerine taktıkları kumaş. Papaz elbisesi. (s) (tşr) Ketfi, omuza müteallik.

Scapulum [ez] (om) (tşr) Azm-ı ketf. Kürek kemiği.

Scarabée [ez] Çatal ve boynuzlu ve parlak kanatlı küçük bir böcek, zina böceği.

Scarificateur [ez] (cerra) Hacamat zembereği. (zira) Toprağı tesviye iden makine.

Scarification [es] (cerra) Hacamat.

Scarifier [fte] Hacamat etmek.

Scarlatine [es] (t) Kızıl hastalığı. Kırmızıye.

Scarlatiniforme [s] (t) Şibh-i kırmızıya, kızıl hastalığına beñzeyen.

Sceau veya **Scel** [ez] Resmi mühür. Mühürdarlık. (mec) Alamet-i farika.

Scélérat, e [s] Şaki, mücrim, şerir, yaramaz.

Scélératessé [es] Şerirlik, yaramazlık.

Scellage [ez] Taht-ı temhire alma.

Scellé [ez] Hükümet tarafından vaz olunan mühür.

Scellement [ez] Bir ağaç veya demir parçasını bir duvara veya taşa alçı, kurşun veya harç ile tutturma.

Sceller [fte] Resmi mühürlemek. Bir şeyi taht-ı temhire almak. Mühürle kapatmak. Bir ağaç veya demir parçasını bir yere tutturmak. (mec) Takviye etmek.

Scelleur [ez] Mühürleyen, mühürdar.

Scène [es] Sahne, senan bir oyunun sahne ve meclis olarak aksamı. Sahne sanatı. (mec) Fevkalade, calib-i merak bir vaka. Böyle bir vakanın mahal-i cereyanı. Şiddetli hücum, şiddetli münazaa.

Scénique [s] Sahneye, tiyatoroya müteallik.

Scénographe [ez] Sahne ressamı. Sahne nakkaşı.

Scénographie [es] Sahne ressamlığı, sahne nakkaşlığı.

Scepticisme [ez] Reybiyun mezhebi.

Sceptique [e-s] Reybi. Bedahet derecesinde sabit olmayan her şeyden şüphe iden adam.

Sceptre [ez] Asa-yı hükümdari. (mec) Hükümdarlık. Hakimiyet. – **de fer** Şiddetli ve müstebit hükümet.

Schabraque [es] (ch) Eyer haşası.

Schelling [ez] (ch) Şilin. İngiliz lirasının yirmide biri.

Schéma veya **Chème** [ez] (ch) Bir şeyin münasebet ve ameliyatını sathi surette göstermek için yapılan resim taslağı. Beray-ı tasdik bir meclise tevdi olunacak karar projesi.

Schismatique [s-e] (ch) Bir mezhep birliğinden ayrılan, rafizi, mutelize.

Schisme [ez] (ch) Bir dinin birliğinden ayrılma. Rafz, itizal. (mec) İnkisam-ı fikir.

Schiste [ez] (ch) Şist, kaygan taşı.

Schisteux, euse [s] (ch) Şisti.

Schlague [es] (ch) Mekteplerde ve askerde mevcut değnek cezası.

Schlaguer [fte] (ch) Değneklemek. Değnek ile dövmek.

Schlich [ez] (ch) (k) Tahlile hazırlanmış maden.

Schlitte [es] (ch) Dağlardan odunları indirmek için kullanılan kızak.

Schlitter [fte] (ch) Dağdan kızak-la odun indirmek.

Sciatérique veya **Sciathérique** [s] Güneş saati, Ürdün'de dikili bir sancağın gölgesi-le saati gösteren basita-i şems.

Sciatique [s] (t) Veca-i vereki, araku'n-nisa, siyatik.

Scie [es] Bıçkı, testere, minşar. (mec) Can sıkın adam veya şey. Bi-zar iden tekerrür.

Sciemment [h] Bile bile, amden.

Science [es] Bilgi, ilim, vukuf, irfan, daniş, ilim ve fen.

Scientifique [s] İlmi, fenni.

Scientifiquement [s] İlmen, fennen.

Scientisme [ez] Ulum-ı maddiyeden gayr-ı hakikat olmadığına kani olan mezhep.

Scientiste [ez] Ulum-ı maddiye taraftarı.

Scier [fte] Ağacı testere ile kesmek. (mec) Tekrar ile usandırmak.

Scierie [es] Hızar, bıçkı mahali.

Scieur [e-s] Bıçkıcı, hızar amelesi.

Scindement [ez] Ayırma, parçalama.

Scinder [ez] Ayırmak, parçalamak.

Scintillant [s⁴⁶⁸] (**til-la**) Lemean iden. Sürat-le açılıp kapanarak parlayan. Kıvılcım saçan.

Scintillation veya Scintillement [es] (**til-l**) Kıvılcım saçarak parlama, lemean itme.

Scintiller [fl] (**til-lé**) Lemean itmek, sürat-le açılıp kapanarak parlamak, kıvılcım saçan.

Sciographie [es] Bir binanın bir makinenin makta amudisi. (hey) Ay ve güneş gölgesinden saati tayin etmek usulü.

Scion [ez] (nb) İlk filiz. Aşılacak taze dal. Açılmaya başlamış tomurcuk.

Scirpe [ez] (nb) Bataklık yerlerde hasıl olan bir nevi kamış.

Scissile [es] (mima) Kat kat yarılabılır.

Scission [es] Bir cemiyet-i siyasiyeden, bir fırkadan ayrılma. Tefrika. İhtilaf-ara.

Scissionnaire [e-s] Bir siyasi cemiyet ve mecliste tefrika yapan, muhalif.

Scissure [es] (tşr) Şak, fürce.

Sciure [es] Bıçkı talaşı.

Scléroptalmie [es] (**sklé**) (t) Remed-i yabis, kuru göz ağrısı.

Sclérose [es] (**sklé**) (t) Tasallub-ı ensice.

Sclérotique [es] (**sklé**) (tşr) Sulbe, göz beyazı.

Scolaire [s] (**sklé**) Mektebe ait, müteallik.

Scolastique [s] (**skola**) Mektep usulü tahsil. Kurun-u vusta mekteplerine

müteallik olan. Safsatalı, kurun-u vusta felsefesi cinsinden.

Scoliaste [ez] (**skoli**) Haşiye-nüvis, asar-ı eslafa haşiye yazar.

Scolie [es] (**sko**) Haşiye. (r) Netice.

Scoliose [es] (**sko**) (t) Bel kemiğinin yan tarafa eğilmesi.

Scolopendre [es] (**skolo**) Kırk ayak denilen zehirli böcek.

Scombéroïdes [ez-cm] (**skom**) Uskumru ve emsali balıklar zümresi.

Scorbut [ez] (**skor**) (t) Daü'l-hafer, iskorbut.

Scorbutique [s] (**skor**) (t) Daü'l-haferi, iskorbuti.

Scorie [es] (**sko**) (maa) Maden köpüğü, cüruf.

Scorification [es] (**sko**) (maa) Cüruf haline getirme, tecrif.

Scorifier [fte] (**sko**) (maa) Cüruf haline getirmek, tecrif etmek.

Scorpion [ez] (**skor**) Akrep. (hey) Akrep burcu.

Scorsonère [es] (**skor**) (nb) Kara iskorçına.

Scribe [ez] (**skri**) Kopya iden. Müstensih.

Scofulaire [es] (**skro**) (nb) Sıraca otu.

Scofule [ez-cm] (**skro**) (t) Sıraca, daü'l-hanazir.

Scrofuleux, euse [s] (**skro**) (t) Sıracalı, hanaziri.

⁴⁶⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Scrupule [ez] (**skru**) Vesvese, kuruntu. Vicdan rahatsızlığı. İnsaf. İhtimam. Takayyüd.

Scrupuleusement [h] (**skru**) Vesvese ve kuruntu ile dikkat ve ihtimam-la.

Scrupuleux, euse⁴⁶⁹ [s] (**skru**) Müvesvis, kuruntucu. Pek dikkatli, ihtimamkar.

Scrutateur [e-s] (**skru**) Tahkik ve teftiş iden, muhakkik, müfettiş, müdekkik, ince arayan, keşşaf.

Scruter [fte] (**skru**) Tahkik ve teftiş itmek. Araştırmak. Tetkik itmek. Keşfe çalışmak.

Scrutin [ez] (**skru**) Gizli rey. Rey-i hafi.

Scrutiner [fl] (**skru**) Gizli rey virmek. Rey-i hafi virmek.

Sculpter [fte] (**p** okunmaz) Oymak, nakr itmek. Tıraş itmek.

Sculpteur⁴⁷⁰ [ez] (**p** okunmaz) Hakkak, nakkar, tıraş iden, oymacı. Heykeltıraş.

Sculptural, e [s⁴⁷¹] (**p** okunmaz) Hakkaklığa, oymacılığa müteallik. Hak ve nakre layık.

Sculpture [es⁴⁷²] (**p** okunmaz) Hak ve nakr sanatı. Oymacılık. Mahsul-i hak ve nakr.

Scutiforme [s] (**sku**) Kalkan şeklinde olan.

Se [z] Kendi kendine. – **faire du male** Kendi kendine fenalık itmek. Kendi kendini. – **tuer** Kendi kendini öldürmek.

Séance [es] Meclis ve mahkemeniñ celsesi. Celsede hazır bulunmak hakkı. Celsenin devam iden vakti. (mec) Resmi alınan bir şahsın bunuñ için vaziyet aldığı zaman. Sofrada, oyunda, ziyarete kalındığı müddet. – **tenante** Celsenin devamı esnasında. (mec) Derhal, bila-ahir.

Séant, e [s] Münakid, celse halinde. Layık, münasip. (ez) Yatağında oturan adamın vaziyeti.

Seau [ez] Kova. Su kovası.

Sébacé, e [s] Dühni, iç yağı tabiatında olan.

Sébacique [s] (k) Hamzı-ı dühn.

Sébile⁴⁷³ [es] Ağaç çanak, keşkül.

Sec (Sek) veya **Séche**⁴⁷⁴ [s] Kuru. Zayıf, etsiz. Uzun olmayan, kısa. Susuz. (mec) Parasız.

Sécable [s] (**ka**) (h) Kesilebilir, kabil-i kat.

Sécant, e [s⁴⁷⁵] (**ka**) (h) Kati. Kesen.

Sécateur [ez⁴⁷⁶] (**ka**) (zira) Bağcı makası.

Sécession [es⁴⁷⁷] (**s'-si-on**) Ayrılma, infirad, iftirak.

Sécessionniste [s-e] (**sé-si-on**) İftirak iden, ittihadı bozan. İftirak taraftarı.

Séchage [ez] Kurutma, teybis. Kuruma.

Sèche [es] Kuru. (bhr) Sığ. Cezir-le deñiziñ bıraktığı yer.

Séchée [es] Kurutulmuş. Subya.

⁴⁶⁹ Sözlükte “Scrupuleux, eus” şeklindedir.

⁴⁷⁰ Sözlükte “Sculpteur” şeklindedir.

⁴⁷¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁷² Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁷³ Sözlükte “Sebile” şeklindedir.

⁴⁷⁴ Sözlükte “Sèche” şeklindedir.

⁴⁷⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁷⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁷⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Sèchement [s] Kuru yerde, kuru olarak. (mec) Soğuk, tatsız bir surette, sert ve kısa olarak.

Sécher [fte] Kurutmak, teybis etmek. (fl) Kurumak. (cm) Keder ve aşk ile erimek. **se** – (ft) Kendi kendine kurumak.

Sécheresse [es] Kuruluk, kuraklık. (mec) Soğukluk. Şiddet. Hissizlik.

Sécherie [es] Yaş şeyleri kuruttukları mahal.

Sécheur [ez] veya **Sécheuse** [es] Buhar makinelerinde buharın damlasını men için kullanılan tezyinat.

Séchoir [ez] Ratib ve yaş mevadı tabii veya suni surette kurutmak için hazırlanan mahal. Kurutacak. Çamaşırı üzerine serip altına ateş koyarak kuruttukları şey.

Second, e [s] (**gon**) İkinci, sani. (ez) İkinci kat. Düello iden adama refakat iden kimse. (bhr) İkinci kaptan.

Secondaire [s] (**gon**) İkinci olarak. İkinci derecede. Tali. (t) Araz-ı taliye.

Seconde [es] (**gon**) İkinci sınıf. Saniye, bir dakikanın altmışta biri. Bir derece dakikasının altmışta bir kısmı. Pek kısa zaman.

Secondement [h] (**gon**) Saniyen, ikinci olarak, taliyen.

Secondier [fte] (**gon**) Muavenet etmek. Bir işte teslihat ve müsaade göstermek, hizmet etmek.

Secouer [fte] (**kon**) Sallamak. Silkelemek. (mec) Uyandırmak. Tahrik etmek. Şiddet-le rahatsız etmek. – **le joug** Kendini nüfuz altından kurtarmak. **se** – (ft) Uyanmak, ataletle düşmemek. Teyakkuz etmek.

Secourable [s] Yardım iden. Yardımı seven.

Secourir [fte] Yardım etmek. Muavenet etmek.

Secours [ez] (**kour**) Yardım, muavenet. Yardım ve muavenet etmek için virilen şey, iane. (cm) İmdat, imdat kuvveti.

Secousse [es] Sarsma, tezelzül. (mec) Sadme, felaket.

Secret, ète [s] (**kré**) Sır, gizli. Hafi. Mektum. Sır saklar, ketum. Esrar. **mettre au** – İhtilattan men etmek. – **d'Etat** Esrar-ı hükümet. **en** – Gizlice, şahitsiz olarak.

Secrétaire [ez] Katip. Yazıhane. – **d'Etat** Müsteşar. – **de la rédaction** Heyet-i tahririye müdürü. – **général** Katib-i umumi.

Secrétariat [ez] Kitabet. Kalem odası.

Secrètement [h] Gizlice, sır halinde.

Sécréter [fte] (t) İfraz etmek.

Sécréteur, euse, trice [s] (t) İfraz iden.

Sécrétion [es] (t) İfrazat.

Sécrétoire [ez] (t) İfraz müteallik, müfriz.

Sectaire [ez] Dini veya felsefi bir mezhebin ateşin salığı.

Sectateur [ez] Bir fikrin, bir mezhebin aşikar surette taraftarı.

Secte [es] Aynı mezhebe, aynı fikre salik eşhasın cemiyeti. Umumi mezhepten ayrılan mezahib.

Secteur [ez] (h) Kıta-i daire. – **sphérique** Kıta-i küre. (as) – **de feu** Zaviye-i muattala. Ateşten ari mahal.

Section [es] (h) Tekatu. Makta. (as) Takım. Fasıl, kısım. Daire, şube.

Sectionnement [ez] Fasla, kısma, daireye, şubeye ayırma.

Sectionner [fte] Fasla, kısma, daireye, şubeye ayırmak.

Séculaire [s] Asırdan asıra yapılan şey. Bir asırlık, çok yaşlı. **année** – Asrı nihayetlendiren sene, asrın son senesi.

Sécularisation [es] Asrileştirme. Ruhaniyetten dünyevite tahvil. Vakfın mülke tahvili.

Séculariser [fte] Asrileştirmek. Eşhas ve eşya-yı ruhaniyeyi layık kılmak. Evkafı mülke tahvil itmek.

Sécularité [es] Asrı papazların vaziyeti. Asrılık. Dünyevilik.

Séculier, ère [s] Asrı, manastırda ikrar virmemiş olan papaz. Gayr-ı ruhani, dünyevi.

Sécurité [es] Emniyet.

Sédatif [s] (t) Müsekkin.

Sédation [es] (t) Teskin. Bir uzvuñ fart-ı faaliyetini tadil.

Sédentaire [s] Ekseriya oturan, hanesinden çıkıp zamanının kısm-ı azamını evinde geçiren. Yerli, sabit. Aynı mahalde kalan.

Sédentairement [h] Yerli ve sabit bir surette, ekser-i evkatını hanesinde geçirmek suret-ile.

Sédiment [ez] Çöküntü, tortu, rüsub.

Sédimentaire [s] Rüsubi, çöküntüden mütehasıl.

Sédimentation [es] Teressübatın teşkili, tortunun tedricen tezayüdü.

Séditieux, euse [s-e] Fesat karıştırıcı, fesatkar. Fesada meyyal. Fesadı mucip, fesad-engiz. İhtilalci.

Sédition [es] Fesat, ihtilal, kıyam.

Séducteur, trice [s-e] Azdıran, ifsat iden, günaha ve hadaya düşüren.

Séduction [es] Azdırma, ifsat. Azdıran, ifsat iden şey.

Séduire [fte] İğfal ile günaha ve hadaya düşürmek. Azdırmak. Baştan çıkarmak. Hoşa gitmek.

Séduisant, e [s] Cazibeli, dilber, dilrüba, baştan çıkarıcı.

Ségala [es] Çavdarlık, çavdar tarlası.

Segment [es⁴⁷⁸] (**ségh**) (h) Kıta-i daire. – **sphérique** Kıta-i küre.

Segment [fte] (**ségh**) (h) Kıtalara taksim itmek.

Ségrégation [es] İfraz, bir külden ayırma.

Séidé [ez] Birinin vasıta-i cürmü.

Seigle [ez] (**sé-gl**) Çavdar.

Seigneur [ez] (**sé**) Derebeyi, emir, bey, ağa. Malikane sahibi.

Seigneurial, e [s] (**se**) Derebeyine ait olan. İmaret-i badi olan. Sebeb-i imaret.

Seigneurie [es] (**se**) Derebeyliği, imaret. Ekabir ve eazıma virilen lakap ve ihtiram.

Seille [es] (**sé-i-l**) Ağaç kova, ağaçtan mamul herhangi bir kap.

⁴⁷⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Seime [es] (**sé**) (baytar) Beygir tırnağında hasıl olan çatlak.

Sein [ez] (**sén**) Göğüs, sine, sadr. Kadın memesi. Derun, dahil. (mec) Bir şeyiñ mahal-i husuli. Ruh, kalp, zihin.

Seine veya **Senne** [es] (**sén**) Müsellesü'ş-şekl, balık ağı.

Seing [ez⁴⁷⁹] (**sin**) İmza.

Séisme [ez] Dahli bir tesir ile toprağın tezelsülü. Zelzele. Hareket-i arz.

Séismique [s] Zelzeleye, hareket-i arza müteallik. Zelzeleli.

Seizaine [es] On altı kadar. Takriben on altı.

Seize [s] On altı. On altıncı. Ayıñ on altıncı günü.

Seizième [s] On altıncı. (ez) Bir mecmuñ on altıda bir kısmı.

Seizièmement [s] On altıncı olarak.

Séjour [ez] Muvakkaten ikamet. İkametgah-ı muvakkat.

Séjourner [fl] Muvakkaten ikamet itmek. Durmak.

Sel [ez] Tuz, milh, nemek. (mec) Bir mükalemede veya bir eserde eñ maharetkar ve eñ müessir olan şey. (k) Milh. – **basique** Milh-i esas. – **double** Milh-i muzaafe. – **neutre** Milh-i bi-taraf. (mima) – **gemme** Kaya tuzu. (ez cm) Bayılan bir kimseyi ayıltmak için koklattıkları milh-i tayyar.

Select [s] (**lékt**) Birinci nevinden, mümtaz.

Sélection [es] (**léksion**) Saçma, intihap. İstıfa, ıslah-ı cins.

Sélénographie [es] (hey) İlm-i ahval-i kamer. Ayıñ tarifi veya haritası.

Self-gouvernement [ez] Ancak mühim hususatta merkeze tabi olmak üzere kendi kendini idare itmekten ibaret ve İngiltere müstemlekatında tatbik olunan usul-i hükümet.

Sellage [ez] Eyerleme, eyer vurma.

Selle [es] Eyer. At eyeri. Velespitte rakibiñ üstüne oturduğu küçük iskemle. Abdesthane. Def-i tabii. İshal.

Seller [fte] Eyerlemek, eyer vurmak.

Sellerie [es] Saraçlık. Saraç fabrikası veya dükkanı. Eyer ve koşum gibi şeyleriñ hıfz idildiği mahal.

Sellette [es] Müttehem iskemlesi. Lostracı sandığı. İnşaatta kullanılan asma iskele.

Sellier [e-s] Saraç. Eyerci işçisi.

Selon [hc] Göre, nazaran. Ce, fikrince, zannınca.

Semaille [es] Tohum ekme. Zer.

Semaine [es] Hafta. Bir haftada görülen iş, haftalık ücret.

Semainier, ère [e] Haftalıkçı.

Semaison [es] Tohum ekme zamanı.

Sémaphore [ez] Deñiz kenarında işaret kulesi.

Semblable [s] Müşabih, beñzer, öyle, bir nevdin.

Semblablement [s] Müşabih bir surette. Kezlik. Müttesaviyen.

Semblant [ez] Gösteriş, görünüş. Suret-i zahire.

⁴⁷⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Sembler [fl] Görünmek, beñzemek. Zan olunmak.

Séméiologie [s] (t) Mebhas-ı delail-i emraz.

Semelle [es] Pabuç aleti, ayakkabı tabanı.

Semence [es] Tohum, bezr, çekirdek. (mec) Mürur-ı zaman-la tesiri zuhur idecek esbab.

Semer [fte] Ekmek, serpmek, dağıtmak. Tohum ekmek. (mec) Yaymak, şayi itmek. Bilahere istifade için bir şey yapmak.

Semestre [ez] Altı aylık müddet. Altı ayda bir virilen maaş. Bir askere virilen altı aylık mezuniyet.

Semestriel, le⁴⁸⁰ [s] Altı ay devam iden.

Semestrier [ez] Altı ay ruhsat-la kıtasından ayrılan asker.

Semeur, euse [e] Tohum eken. (mec) İşaa iden. (es) Tohum ekme makinesi.

Semi [ez] Yarı, yarım. Nısf.

Sémillant, e [s] Pek ruhlu ve açık gözlü.

Séminaire [ez] Papaz mektebi. O mektebiñ talebesi. O mektepte geçen müddet.

Séminariste [ez] Papaz mektebinde büyütülüp tahsil ittirilen adam.

Semis [ez] Fidanlık. Tohum ekme.

Semi-voyelle [es] Sedası daha az olan huruf-ı savtiye.

Semoir [ez] Tohum ekmeye mahsus makine. Tohum torbası.

Semonce [es] Tekdir ile karışık ihtar ve tembih.

Semoncer [fte] Tekdir ile beraber ihtar itmek.

Semoule [es] İrmik, bir nev kuskus.

Sempiternel, le⁴⁸¹ [s] Daimî, mütemadiyen devam iden. Ebedi.

Sénat [ez] Meclis-i ayan.

Sénateur [ez] Meclis-i ayan azası.

Sénatorial, e [s] Meclis-i ayan azalığına müteallik.

Séné [ez] (nb) Sinameki.

Sénestre veya **Senestre** [s] Sol taraf. Sol tarafta olan.

Sénile [s] İhtiyara, ihtiyarlığına müteallik olan.

Sénilité [es] İhtiyarlık zaafi.

Sens [ez] Duygu, his. **les cinq** – Havas-ı hamse, taraf, cihet. Mana, mefhum. Fikir, rey.

Sensation [es] Duyma, hissitme, teessür.

Sensationnel, le⁴⁸² [es] Badi-i teessür.

Sensé, e [s] Akıllı, añlayışlı. Makul, haklı. Musib.

Sensément [h] Makulane, bir surette musibede.

Sensibilité [es] Hassasiyet. Kabiliyet-i his. (mec) Müteessir olmak kabiliyeti. His-i merhamet.

Sensible [s] Hassas. Merhametli, kolay müteessir olan. His olunan. Eñ ufak farkı gösteren.

⁴⁸⁰ Sözlükte “Semestriel, elle” şeklindedir.

⁴⁸¹ Sözlükte “Sempiternel, elle” şeklindedir.

⁴⁸² Sözlükte “Sensationnel, elle” şeklindedir.

Sensiblement [h] His olunacak surette. Müteessir iden bir şekilde.

Sensiblerie [es] Sahte teessür.

Sensitif, ive [e] Hissi. Havasa müteallik olan.

Sensorium [ez] (om) (tşr) Dimağında bütün hisleriñ mecmuu ad olunan kısım.

Sensualisme [ez] Mezheb-i hissiyun.

Sensualiste [s] Hissiyun mezhebine müteallik. Hissiyun mezhebi salığı.

Sensualité [es] Zevkiyat-ı nefsiye ve cismaniye. Şehvet-peresti.

Sensuel, le⁴⁸³ [s] Şehvet-perest, iştihayı uyandıran.

Sentant, e [s] His iden, mütehassis ve müteessir olan.

Sente [es] **Sentier** bak.

Sentence [es] Cümle-i hikemiye, kavlı kibar. Hüküm. İlam. Karar.

Sentencieusement [h] Hikemiyat kabilinden olarak. Hakimane bir surette.

Sentencieux, euse [s] Daima hikemiyat ve kavlı kibarından bahs iden. Hikemiyat kabilinden olan. Hikemiyatı muhtevi. Sahte ciddiyeti gösteren.

Senteur [es] Koku, rayiha.

Sentier [ez] Dar yol. Keçi yolu. (mec) Çığır, tarik, meslek.

Sentiment [ez] Duygu, his. Hissiyat. Teessür. Rey, mütalaa. Malumat, vukuf.

Sentimental, e [s] Hissi, hissiyata müteallik.

Sentimentalement [h] Hissi olarak, hissiyata tabi bir surette.

Sentine [es] (bhr) Geminiñ eñ aşağı yeri. Sintine. Çöplük. (mec) Mecma-i fesat, ahlaksızlık muhiti.

Sentinelle [es] (as) Nöbetçi. – **perdue** Tehlikeli ileri karakolda bulunan nöbetçi. (mec) **faire** – Gözlemek, gizlice tetkik etmek.

Sentir [fte] Hissitmek, duymak. Añlamak, takdir etmek. Koklamak. Kokmak. Hususi bir tadı olmak. Denemek, tecrübe etmek. **se** – (ft) Kendini añlamak. Ne halde bulunduğunu hisitmek. Kendini öyle zan etmek.

Seoir [fte] Oturmak. Yakışmak, uymak. Münasip gelmek.

Sep veya **Cep** [fte] (zira) Saban oku.

Sépale [ez] (nb) Vüreyk-i kes. Çiçeğin kenarındaki yaprak.

Sépaloïde [s] (nb) Vüreyk-i kes şeklinde.

Séparable [s] Ayrılabilir. Kabili tefrik.

Séparateur, trice [s] Ayıran, tefrik iden.

Séparatif, ive [s] Ayıran, farik. Ara duvarı.

Séparation [es] Ayırma, ayrılma. Ayıran şey.

Séparatisme [ez] İftirak taraftarlığı.

Séparatiste [e-s] Ayrılmak taraftarlığı.

Séparé, e [s] Ayrılmış. Müteferrik.

Séparément [s] Ayrı ayrı. Müteferrik surette.

⁴⁸³ Sözlükte “Sensuel, elle” şeklindedir.

Séparer [fte] Ayırmak. Tefrik etmek. Bulmak. Birbirinden uzaklaştırmak. **se** – (ft) Ayrılmak, iftirak.

Sépia [es] Mürekkep balığından çıkarılan siyah madde.

Sept [s] Yedi, yedinci.

Septante [s] Yetmiş.

Septembre [ez] Eylül.

Septénaire [s] Yedi günde, yedi senede bir olan.

Septennal, e⁴⁸⁴ [s] Yedi senede bir gelen, yedi senede devam iden.

Septennat [ez] Yedi senede devam iden vazife-i esasiye.

Septentrion [ez] Şimal.

Septentrional, e [s] Şimali. (ez cm) Şimal ahalisi.

Septicémie [es] (t) Kana muzır mikrobuñ duhulünden hasıl olan hastalık.

Septicémique [s] Septisemi hastalığına müteallik olan. Bu hastalığa müptela.

Septicité [es] Müteredditlik, şüpheli olmaklık.

Septième [s] Yedinci.

Septièmement [h] Yedinci olarak, sabian.

Septimo [h] Yedinci olarak, sabian.

Septique [s] Çürütücü, afeni.

Septuagénaire [s-e] Yetmiş yaşında.

Septuor [ez] (mu) Yedi ses veya yedi alet-le olunan musiki parçası.

Septuple [s] Yedi kat.

Septupler [fte] Yedi kat artırmak. (fl) Yedi kat artmak.

Sépulcral, e [s] Mezara ve cenazeye müteallik.

Sépulcre [ez] Mezar, türbe.

Sépulture [es] Medfen, mezar. Defin.

Séquelle [es] Alçak itba, tavabi-i rezile.

Séquestration [es] Haciz, sikostro itme. Mahcuziyet. Gayr-ı meşru surette habs-i eşhas. (mec) İnziva. Uzlet.

Séquestrer [fte] Haciz, sikostro etmek. Gayr-ı meşru surette bir şahsi hapsitmek. **se** – (ft) İnziva etmek. Uzlette yaşamak.

Séran [es] Keten ve kendir tarağı.

Sérancer [fte] Keten ve kendiri taramak.

Séraphin [ez] İsrafil aleyhisselam.

Séraphique [s] İsrafilî. (mec) Ulvi, meleşe layık.

Serein [ez] Güneş battıktan soñra ince yağmur şeklinde düşen buhar.

Serein, e [s] Parlak, saf ve sakin. Mesut ve sükunetli.

Sérénade [es] Birine arz-ı hürmet için gice vakti sokakta ve penceresi altında icra olunan ahenk.

Sérénissime [s] Pek sakin ve pek asude. Bazı prenlere virilen lakab-ı hürmet.

Sérénité [es] Alçaklık, berraklık. (mec) Sükunet. Bazı prenlere virilen lakab-ı hürmet.

Séreux, euse [s] (t) Masli, sulu.

⁴⁸⁴ Sözlükte “Septennal, e” şeklindedir.

Serf, serve [s] Sahib-i mülküñ esiri ad olunan çiftçi, esir-i hizmetkar.

Serfouette [es] (zira) İki yüzlü çapa.

Serfourir [fte] (zira) Çapalamak.

Serge [es] İnce yün kumaş, saf.

Sergent [ez] (as) Çavuş. – **major** Baş çavuş. – **fourrier** Çavuş muavini, bölük emini. – **de ville** Belediye çavuşu. (bhr) Ağır yüklü güverteye almak için kullanılan demir çengel.

Sergette [es] Eñufufi dar. Bir nev suf.

Sériciculture [es] İpek böceği beslemek sanatı.

Série [es] Sıra, saf, dizi. Takım, sınıf, bölük. (r) Silsile.

Sérier [fte] Sıraya koymak, tasnif etmek.

Sérieusement [s] Ciddi surette. Esaslı bir halde. Ağır başlılık-la.

Sérieux, euse [s] Ciddi. Ağır başlı. Kati, hakiki, doğru. Ehemmiyetli.

Serin, e [e] Kanarya kuşu. (mec) Budala, safdil.

Seriner [fte] Armonik-le kuş talim etmek.

Serinette [es] Kuşları talime mahsus küçük armonik.

Seringa veya Seringat [ez] (nb) Yaban yasemini.

Seringue [es] Şırınga.

Seringuer [fte] Şırınga etmek.

Serment [ez] Yemin. Vaadi kati. – **d'ivrogne** İtimada layık olmayan vaat.

Sermon [ez] Vaaz ve nasihat. (mec) Uzun ve can sıkıcı söz.

Sermonner [fte] Vaaz ve nasihat etmek.

Sermonneur, euse [e] Vaaz ve nasihat itmeyi seven.

Sérosité [es] (t) Masl, madde-i masliye.

Sérothérapie [es] Serum ile tedavi.

Serpe [es] Dehre, ağaç budama bıçağı.

Serpent [ez] Yılan, hayye. Yılan gibi kıvranıp uzanan. (mu) Ney ve klarnet gibi bir nev boru.

Serpente [e, s] Gayet ince saman kağıdı.

Serpenteau [ez] Yılan yavrusu. Bir nev havai fişek.

Serpenter [fl] Yıllankavi gitmek, yılan gibi kıvrılmak.

Serpentin [ez] (k) Ünbube-i mibrede, imbik yavrusu. Şerit gibi dar, uzun ve sarılı renkli kağıt ki atıldığı zaman açılır, serpantin.

Serpentine [es] (maa) Yılan taşı. (nb) Haşeb-i suban denilen bir nev ot.

Serpette [es] Küçük budama bıçağı.

Serpillière [es] Kaba bez, kanaviçe.

Serpolet [ez] (nb) Sater, kekik otu.

Serre [es] Sıkma, tazyik. Yırtıcı kuşuñ pençesi. Camekanlı kış bahçesi.

Serré, e [s] Sık, dar. Eli sıkı, hasis. (mec) Akıl, müdebbir.

Serre-bouchon [ez] Şampanya, gazoz gibi şeyleriñ mantarını bağladıkları ip veya tel.

Serre-file [ez] (as) Sıra zabtı. (bhr) Saf harbi nizamında giden gemileriñ eñ gerisinde gemi.

Serre-fils [ez] İki elektrik telini birleştirmeye mahsus alet.

Serre-fine [ez] (cerra) Bir yaranın dudaklarını yaklaştırmakta kullandıkları alet.

Serre-frein [ez] Fırıncı, şimendiferde fırınları sıkıştıran memur.

Serre-joint [ez] Birbirine yapıştırdıkları iki tahtayı kuruyuncaya kadar birlikte tutmak için marangoz, fıçı gibi işçilerin kullandıkları alet.

Serrement [ez] Sıkma, tazyik. Sıkılma. – **de cœur** Yürek sıkıntısı, ızdırab-ı kalb. Maden galerilerinde ağaçtan mamul set veya bölme.

Serre-nez [ez] (bayt) Nalbantların, beygiri uslu durdurmak için buruna taktıkları şey, yavaşa.

Serre-papiers [ez] Evrak çekmecesini, kağıt kutusu, evrak cüzdanı.

Serrer [fte] Sıkma, tazyik etmek. Yaklaştırmak, sıkıştırmak. Emin bir yerde koymak, kapamak. **se** – Sıkılmak, mükedder olmak. Belini, vücudunu çok sıkma. Sıkıştırmak.

Serre-tête [ez] Gice saçları bağladıkları şerit. Başa gelen gicelik serpuş.

Serrure [es] Kilit.

Serrurerie [es] Çilingirlik.

Serrurier [ez] Çilingir.

Sertir [fte] Yüzüğe taş takmak. Bir hartucun kenarlarını alet-i mahsus ile içeri çevirmek.

Sertisseur [e, s] Yüzüğe taş takan amele, mihlayıcı. Hartucun kenarlarını içeri çevirmeye mahsus alet.

Sérum [ez] (**rom**) (t) Masl, serum.

Servage [ez] Esaret.

Servante [ez] Hizmetçi kadın, hademe, cariye. Yemek odasında üstüne tabak vesaire konulan masa veya dolap. İrae dingili.

Serviable [s] Hizmet ve iyilik itmeyi seven.

Service [ez] Hizmet. İyilik. Hizmetçilik, hizmetkarlık. İş, vazife. İstihdam, istimal. Sofra takımları. İbadet. (as) Hizmet. Askeriye.

Serviette [es] Peşkir, havlu. Büyük cüzdan.

Servile [s] Esir hizmetkarlara müteallik. (mec) Alçak, deni, süfli.

Servilement [s] Alçakça, sefilane, denaetkarane.

Servilité [es] Esaret meyli, alçaklık, denaet.

Servir [fte] Hizmet etmek. Birinin hizmetinde olmak. İyilik etmek. Eşya satmak, tedarik etmek. Ekl olunmak için sofraya koymak. Birine yiyecek vermek. Muavenet, müsaade etmek. İbadet etmek. Memur olmak. Askerlik etmek. (fl) İş yaramak. **se** – (ft) Kullanmak, istimal etmek. Kendine hizmet etme. Yemek ve içmek levazımını satın almak.

Serviteur [ez] Hizmetkar. – **de l'Etat** Memur. – **de Dieu** Mütedeyyin, sufi.

Servitude [es] Hal-i esaret. Mecburiyet. Kulluk, kölelik.

Servo-moteur [ez] Motorların hareketini tanzim iden alet, munazzım.

Ses [z] **son** ve **sa** zamirlerinin cemi. Onun. ... leri. – **amis** Dostları. – **frères** Kardeşleri gibi.

Sésame [ez] Susam.

Session [es] Bir meclis-i meşvereniñ devre-i içtimaiyesi.

Séton [ez] (t) Kaytan kayısı, hazm.

Setter [ez] Kıvırcık ve uzun tüylü bir cins av köpeği.

Seuil [ez] Eşik. (mec) Başlangıç.

Seul, e [s] Yalnız, münferit. Yegane. Sade.

Seulement [s] Ancak. Münferiden. Yalnızca. Şu kadar ki. Hiç olmazsa.

Séve [es] Usare, öz, ağacıñ suyu. (mec) Faaliyet-i maneviye, kuvvet.

Sévère [s] Pek sıkı, sert, şiddetli.

Sévèrement [h] Sıkı olarak, şiddetli bir surette.

Sévérité [es] Sertlik, şiddetlilik, pek sıklık.

Sévices [ez-cm] Taht-ı nüfuzunda olanlara karşı yapılan fena muamele.

Sévir [fl] Şiddet-le cezalandırmak. Fena muamele itmek. (mec) Tahribat yapmak.

Sevrag [ez] Çocuğu süttten kesme. (bahçe) Kökten biçleri ayırma.

Sevrer [fte] Çocuğu süttten kesmek. (mec) Mahrum itmek. (bahçe) Kökten biçleri ayırma.

Sèvres [ez] Sevr şehri çinisi, porseleni.

Sexagénaire [s] Altmış yaşında olan.

Sexdigitaire [s] Altı parmaklı adam.

Sexdigital, e [s] Altı parmaklı olan.

Sexdigitisme [ez] Altı parmaklılık.

Sexe [ez] Kadın ile erkek arasındaki bünyevi ve şekli fark. Cins. – **fort** Erkek

cinsi. – **faible** Kadın cinsi. **le beau** – Cinsi latif.

Sexennal, e [s] Altı senede bir olan, altı sene devam iden.

Sextant [ez] (hr) Zaviyeleri ve mesafeyi ölçmek için kullanılan bir alet, sekstant.

Sextil, e [s] (hr) Testis, iki seyyareniñ arasında 60 derecelik mesafe.

Sexto [s] Altıncı olarak, sadisen.

Sextuor [ez] Altı ses veya altı alet-le icra olunan musiki parçası.

Sextuple [s] Altı misli. Altı katı.

Sextupler [fte] Altı kat büyütme.

Sexuel, el⁴⁸⁵ [s] Tezkiir ve tenise müteallik. Cinsi. Tenasülü.

Seyant, e [s] Yakışan.

Shake-hand [ez] Musafaha. El ele virme.

Shako veya **Schako** [ez⁴⁸⁶] Askeri şapka.

Shampooing [ez] (**chan-pouan**) Başu sabunlu su vesaire ile yıkama.

Shrapnel veya **Shrapnell** [ez] (as) İçi kurşun taneler-ile dolu gülle. Şarapnel.

Si [hr] Eğer, ise, şüpheyi ifade ider. Sebebi gösterir. Evet. Keşke. (h) O kadar. Böylece. Her ne kadar. (ez) (mu) Nota işaret-i esasiyesiniñ yedincisi.

Sialagogue [s] (t) Müdirrü'l-luab. Ağzı sulandıran.

Sialisme [ez] (t) Kesretü'l-luab. Tükürük çokluğu.

Siam [ez] Çelik çomak oyunu.

⁴⁸⁵ Sözlükte “Sexuel, el” şeklindedir.

⁴⁸⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Siamois, e [s-e] Siyamlı, Siyam lisanı. (as) Bir nev pamuk kumaş.

Sibérien, enne [s-e] Sibiryalı, Sibiryaya şayan.

Sibilant, e [s] (t) Safiri.

Sibylle [es] Kahine, falcı kadın.

Sicaire [es] Ücretli katil.

Siccatif, ive [s] (**si-ka**) Müceffif, kurutucu.

Siccité [es] (**sik-si**) Yubuset, cefafet, kuruluk.

Side-car veya **Sidecar** [ez] (**saïd-kar**) Bir motorsiklet veya bisikletin yanına merbut küçük araba.

Sidéral, e [s] (hey) Nücumi. Kevakibe ait.

Sidération [es] (t) Saka, kuva-yı hayatiyenin birdenbire zevali. Nücümüñ insanlariñ sıhhat ve hayatı üzerine zum olunan tesiri.

Sidéré, e [s] Birdenbire mahv olmuş. Yıldırım çarpmışa beñzeyen. (mec) Şaşırılmış, sersemleşmiş.

Sidérographie [es] Demir ve çelik üzerine hak itmek sanatı.

Sidérose [es] (k) Tabii fahmiyeti hadid.

Sidérostat [ez] (hey) Kevakibiñ ziyasını tayine mahsus alet.

Sidérotechnie [es] (**t ék**) (maa) Demir madenciliği.

Sidérurgie [es] Demir işlemek ve yapmak sanatı.

Siècle [ez] Asr, karn, yüz senelik müddet. Ahd, zaman. İçinde yaşanılan zaman. Vakt-i hazır.

Siège [ez] Sandalye. Üzerine oturulacak şey. Bir arabada arabacının oturduğu mahal. Makam, post. Merkez. (as) Muhasara. (mec) **lever le** – Bırakıp gitme. **état de** – İdare-i örfiye.

Siéger [fl] Bir mecliste, bir mahkemede aza bulunmak. Merkez ve makar-ı ittihaz etmek. Bir makam-ı işgal etmek.

Sien, ne⁴⁸⁷ [s] Onuñki, kendiniñki. Kendi mal ve mülkü, işi, vazifesi. (ez cm) Akraba ve taallukatı.

Sieste [es] Öğle uykusu.

Sieur [ez] Lisan-ı tahrir ve resmide : efendi, ağa.

Sifflable [s] Islık-la tahkire şayan.

Sifflant, e [s] Islık çıkararı, ıslık gibi ses viren. Safir.

Sifflement [ez] Islık çalma. Rüzgarın veya havayı yaran bir kurşun, bir ok, bir mermiñ veya gemi ipleriniñ çıktığı sert gürültü, vızıldı.

Siffler [fl] Islık gibi ses çıkarmak. Islık ile taganni etmek. Çağırarak. Islık çalarak tahkir etmek.

Sifflet [ez] Islık. Dudak.

Siffleur, euse [s-e] Islık çalan, ıslık çalarak tahkir iden.

Sifflolement [ez] Hafif hafif ıslık çalma.

Siffloter [fl] Yavaş yavaş, hafif hafif ıslık çalmak.

Signal [ez] İşaret. Nişane, alamet.

⁴⁸⁷ Sözlükte “Sien, enne” şeklindedir.

Signalé, e [s] Ehemmiyetli, şayan-ı dikkat.

Signalement [ez] Evsaf, eşkal.

Signaler [fte] İşaret virmek. Tavsif etmek. Nazar-ı dikkati celp etmek. Şöhret kazandırmak. **se** – (ft) Temeyyüz, tefevvuk etmek.

Signaleur [ez] İşaretçi (asker ve şimendifer memuru).

Signalisation [es] Bir şimendifer hattında, bir limanda vesairede işaret tertibatı tesis itme. Uzak mesafelerden işaret ile muhabere tertibatı.

Signataire [e] İmza iden. Vazı'ı-l-imza.

Signature [es] İmza. İmza koymak. (taba) Kitabın forma numarası.

Signe [ez] Nişan, alamet, delil. İşaret. Remiz, ima. Yüzdeki ben. (hey) Semadaki burçlara ait işaretler.

Signer [fte] İmza etmek. **se** – (ft) Parmak basmak, haç işareti yapmak.

Signet [ez] Kitabın şirazesine bağlanan ve işaret için kullanılan kurdela.

Signifiant, e [s] Manalı, ehemmiyetli.

Significatif, ive [s] Delalet iden, manalı. Aşkar surette. Bir şeye işaret iden.

Signification [es] Delalet, işaret. Mana. Bir hüküm ve kararın resmen tebliği.

Signifier [fte] Delalet etmek. İfade etmek. Bildirmek, izhar etmek. Remsen tebliğ etmek.

Sil [ez] Toprak boya.

Silence [ez] Sükut, susma. Sükunet.

Silencieusement [h] Sakitane, ses çıkarmayarak.

Silencieux, euse [s] Sükuti, sükut iden. Sakit ve sakin.

Silex [ez] Çakmak taşı.

Silhouette [es] Çehrenin yandan alınan resmi.

Silhouetter [fte] Yandan tersim etmek.

Silicate [ez] (k) Milh-i hamız-ı silis, silisit.

Silice [es] Silis, savvan, çakmak taşı cinsi.

Siliceux, euse⁴⁸⁸ [s] (k) Savvani, silisi.

Silicique [s] (k) Hamız-ı silis.

Silicium [ez] (**om**) (k) Silisyum denilen cism-i basit.

Siligineux, euse [s] Unlu.

Sillage [ez] (bhr) Gemini'nin yürür iken suda bıraktığı iz. Müddet-i muayenede bir geminin kat ittiği mesafe. (maa) Kömür madeni damarı.

Sillomètre [ez] Gemini'nin süratini ölçen alet.

Sillon [ez] (zira) Sabanın geçtiği yerlerde yaptığı çizgi. (mec) Tulani iz. (cm) Buruşukluk. (şiiir) Kır, tarla, ova.

Sillonner [fte] Geçmek, mürur. Her tarafa dolaşmak. Müteaddit tulani izler bırakmak. (mec) Buruşturmak.

Silo [ez] Tahtü'z-zemin izbeler ki orada hububat ve sebze muhafaza olunur.

Simagrée [es] Naz, cilve. Gösteriş.

⁴⁸⁸ Sözlükte "Silicieux, euse" şeklindedir.

Simarre [es] Hükkamıñ, avukatlarıñ ve darülfünun müderrisleriniñ giydikleri uzun cübbe.

Similarité [es] Mücaneset, müşabehet. Hem-cinslik.

Simili [hc] Bazı kelimeleriñ ibtidasına ilave idildiği halde müşabeheti, taklidi ifade iden bir ibtidai hecedir. (ez) Herhangi bir taklid-i eşya.

Similitude [es] Beñzeyiş. Müşabehet. Mutabakat. Mukayese.

Similor [ez] Taklid-i altın, bakır, kalay ve tutya mahlutundan hasıl olan sarı bir maden.

Simoniaque [s] Haramlık ile lekeli.

Simonie [es] Haram. Haksız kazanç.

Simoun [ez] Semum rüzgarı. Sam yeli.

Simple [s] (**sin**) Basit, sade. Sade dil, saf. Mücerret, yalnız. Adi. (nb) Katmersiz. (ez cm) (t) Nebatat-ı tıbbiye.

Simplement [h] (**sin**) Basit, sade surette. **purement et** – Bila-kayd ve şart.

Simplese [es] (**sin**) Tabii sadelik. Besatit-i tabiiye.

Simplet, ette [s] (**sin**) Biraz sade, basitçe.

Simplicité [es] (**sin**) Sadelik. Budalalık.

Simplification [es⁴⁸⁹] (**sin**) Sadeleştirme, sadeleşme.

Simplifier [fte] (**sin**) Sadeleştirmek, basitleştirmek.

Simulacre [ez] Suret, resim. Hayal, gölge. Taklit. Taslak.

Simulateur, euse [e] Tasni iden, uyduran. Temaruz iden.

Simulation [es] Tasni itme. Temaruz itme.

Simulé, e [s] Musanna, uydurulmuş, sahte.

Simuler [fte] Uydurmak, tasni itmek. Olmayan bir şeyi var gibi göstermek. Taklit etmek.

Simultané, e [es] Aynı vakitte vaki olan. Birlikte hasıl olmuş.

Simultanéité [es] Birkaç şeyiñ birden, aynı zamanda hasıl ve mevcut olması.

Simultanément [h] Aynı zamanda, hep birden.

Sinapisé, e [s] (t) Hardallı ilaç.

Sinapisme [ez] (t) Esası hardal olan edviye. Hardal yakısı.

Sincère [s] Sadık, halis. Samimi.

Sincèrement [h] Sadıkane, halisane.

Sincérité [es] Sadakat, halisiyet. Samimiyet.

Sinciput [ez] (**put**) (tşr) Baş tepesi, kımme-i res.

Sinéture [es] Maaşlı fakat hiçbir işi olmayan memuriyet.

Singe [ez] Maymun. (mec) Kurnaz, hilekar. Çok çirkin.

Singer [zt] Taklit etmek.

Singerie [es] Maymunluk, mukallitlik, yüz ve gözünü oynatma.

Singeur, euse [s] Mukallit. Maymunluk iden.

⁴⁸⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Singulariser [zt] Garip bir hale koymak, bambaşka itmek. **se** – (ft) Garip bir hale girmek, bambaşka olmak.

Singularité [es] Garabet, tuhaflık, bambaşkalık.

Singulier, ère [s] Tuhaf, garip. Bambaşka. Emsalsiz, yekta. Ferit. (s) Müfret.

Singulièrement⁴⁹⁰ [s] Tuhaf, garip ve bambaşka bir surette.

Sinistre [s] Uğursuz, meşum, korkunç, müthiş, belalı. (ez) Musibet, felaket.

Sinistrement [h] Uğursuzca, meşum bir surette, korkunç olarak. Müthiş bir halde.

Sinn-fein [ez] İrlanda vatanperver cemaati.

Sinn-feiner [ez] İrlanda istiklal taraftarı.

Sinon [hr] Olmadığı halde, aksi takdirde.

Sinueux, euse [s] Dolaşıklı, dönüp dolaşarak.

Sinuosité [es] Dolaşıklık. Girinti ve çıkıntı.

Sinus [ez] (**uss**) (h) Ceyb. (tşr) Vücuduñ herhangi bir gayr-ı muntazam çukurluğu.

Sionisme [ez] Filistin’de bir Yahudi hükümeti teşkilini güden fikir.

Sioniste [e] Müstakil Yahudi hükümdarlığı taraftarı.

Siphon [ez] Gazlı sulara mahsus emzikli şişe, sifon. Bir kaptan diğer kaba bir mayi boşaltmak için kullanılan boru. Suyu, bir maniye atlatmak için istimal olunan alet. Kokunuñ yukarı çıkmasını men itmek üzere abdesthane kuburlarına

tatbik olunan su ile dolu eğri boru. (bhr) Kasırğa, tulumba. (k) Mümis.

Sire [ez] Şifahen veya tahriren hitapta hükümdarlara virilen lakap. **pauvre** – Kabiliyetsiz, ehemmiyetsiz adam.

Sirène [es] (fiz) Tazyik idilen buhar veya havanın tiz bir seda çıkardığı alet, vapur düdüğü. (mec) Dilbaz, mekkar kadın.

Siroco [ez] Cenub-ı şarkiden esen sıcak ve boğucu rüzgar.

Sirop [ez] (**p** okunmaz) Şurup.

Siroter [es] Azar azar, emerek içmek.

Sirupeux, euse [s] Şurup nevinden, şurup gibi.

Sis, e [s] Kain.

Sismal, e veya **Séismal, e** [s] (fz) Zelzeleniñ cihet-i hareketi.

Sismique veya **Séismique** [s] (fz) Zelzeleye müteallik.

Sismographe [ez] (fz) Mikyas-ı zelzele. Zelzeleyi kaydiden alet.

Sismologie [ez] (fiz) Zelzeleden ve arzıñ hareketından bahis-i ilm.

Site [es] Mevzi, mevki, vaziyet. Manzara.

Sitôt [h] Çarçabuk, o kadar çabuk, derhal, der-akab.

Situation [es] Mevzi, mevki. Vaziyet, duruş. Hal, şürut.

Situer [fte] Yerleştirmek, koymak, vaz itmek.

Six [s] Altı, altıncı.

⁴⁹⁰ Sözlükte “Singulièrement” şeklindedir.

Sixième⁴⁹¹ [s] Altıncı. Bir şeyin altında biri. Altıncı sınıf.

Sixièmement [s] Altıncı olarak, sadisen.

Sizette [es] İki taraf altı kişi-le oynanan iskambil oyunu.

Skating [e⁴⁹²] (**ké**) Tekerleği ayak kızağı ile kayma. Bu suret-le kaydıkları yer.

Ski [ez] Kar üzerinde yürümeye mahsus ağaçtan bir nev ayak kızağı.

Skielle [ez] Buzlu yokuşlarda kullandıkları küçük kızak.

Skieur veya **Skier** [ez] Ayak kızağ-ile karda yürüyen adam.

Skiff [ez] Bir çift kürekli ufak ve ince sandal.

Slave [s] Islavlara dair, Islavlığa müteallik.

Slavisme [ez] Islav taraftarlığı.

Slavophile [s] Islav muhipliği. (ez) Islav muhibbi.

Sleeping-car [e⁴⁹³] (**slîping-kar**) (ez) Yataklı vagon.

Sloop [ez] (bhr) Sevahil-i karibe seferlerinde kullanılır bir direkli ve kotra tarzında gemi.

Smaragdin, e [s] Zümrüt gibi yeşil olan.

Smaragдите [ez] (maa) Zümrüt gibi yeşil bir maden.

Smilax [ez] (nb) Saparna kökünün fidanı.

Smille [es] İki tarafı sivri kaldırımcı çiçeği.

Smiller [fte] Çekiç ile kaldırım taşlarını çakmak ve yerleştirmek.

Smogler [fl] Deñizde kaçakçılık itmek.

Smoking [ez] Smoking, nim-resmi ziyafetlerde giyilen öñü açık siyah çuhadan ceket.

Sobre [s] Yemek ve içmekte mutedil. Kanaatkar, ifrat ve ihtişamdan ari.

Sobremment [h] Kanaatkarane, mutedilane. (mec) İhtiyat-la, ifrattan ari olarak.

Sobriété [es] Kanaatkarlık. İtidal, ihtiyat. (mec) Tasannu ve ihtişamdan azadelik.

Sobriquet [ez] Lakap. İstihza veya tezyifkarane unvan.

Soc [ez] (zira) Saban demiri.

Sociabilité [es] Cemiyet halinde yaşamak kabiliyeti, kabiliyet-i ülfet ve insaniyet.

Sociable [s] Cemiyet halinde yaşayabilen, kabil-i ülfet ve ünsiyet. (ez) Dört tekerleği lüks bir nev araba.

Social, e [s] Cemiyet-i beşeriyeye müteallik. (tica) Bir şirkete ait.

Socialement [h] Cemiyet halinde.

Socialisme [ez] Cemiyet-i beşeriyeyi hep birden iştirak-ı menafî ve emval halinde yaşatmak maksad-ile müesses mezhep.

Socialiste [s] Sosyalizm taraftarı, sosyalist.

Sociétaire [e-s] Bir şirketin, bir cemiyetin azasından biri.

⁴⁹¹ Sözlükte "Sixième" şeklindedir.

⁴⁹² Tarafımızdan eklenmiştir.

⁴⁹³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Société [es] Cemiyet, birlikte yaşayan insan ve hayvanların mecmuu. Şirket. Cemiyet-i ahibba, dostluk, münasebet.

Sociologie⁴⁹⁴ [es] İlm-i içtimai. Cemiyet-i beşeriyeye dair ilm, fenn-i muaşeret.

Sociologue [ez] Ulum-ı içtimaiye ile iştilal iden alim.

Socle [ez] Bir heykel veya bir sütunun murabbau'ş-şekl kaidesi. Üstüne bir şey konulan küçük kaide.

Socque [ez] Nalın, takunya.

Soda veya **Soda-water** [ez] Hamız karbonlu su.

Sodium [ez⁴⁹⁵] (om) Soda.

Sœur [es] Kız kardeş, hemşire. Rahibe. **belle** -- Görümce, baldız. – **de lait** Süt hemşire. (mec) Birine pek beñzeyen iki şey.

Sœurette [es] Küçük hemşire.

Sofa veya **Sopha** [ez] Sedir, sofa.

Soi [z] O. Kendi. – **même** Bizzat. Yalnız kendisi. **de** – ve **en** – Kendi tabiatında, tabii olarak **rentrer en** – Kendine gelmek.

Soi-disant [s] Sözde, sahte, yalancı.

Soie [es] İpek. Örümcek ağı. Domuz kılı.

Soierie [es] İpekli kumaş. İpekli kumaş fabrikası. İpekçilik.

Soif [es] Susuzluk, atş. (mec) Şiddetli arzu, hatsiz ve nihayetsiz istek.

Soigner [fte] Bakmak, hizmet etmek. Tedavi etmek. **se** – (ft) Kendine bakmak,

kendini tedavi etmek. Nefsine hizmet etmek.

Soigneusement [h] Dikkat ve ihtimamla.

Soigneux, euse [s] Dikkatli, ihtimamlı.

Soin [ez] Dikkat. İhtimam. Tedavi. Hizmet. Külfet. Gaile.

Soir [ez] Akşam. Öğleden yarı geceye kadar olan zaman. **le – de la vie** İhtiyarlık. **à ce** – Bu akşam görüşürüz.

Soirée [es] Ortalığın kararmasından yatılan zamana kadar olan vakit. Eğlenmek için akşamdan soñra olan içtima-i ehibba.

Soit [hr] Gerek, mesela, farzan. Haydi öyle olsun. **tant – peu** Pek az.

Soixantaine [ez] Altmış kadar. Altmış yaşında, altmışlık.

Soixante [s] Altmış. Altmışınca.

Soixantième [s] Altmışınca. Pergelin almışta biri.

Sol [ez] Toprak, arsa. Yer. (mu) Notada işaret. Bu işaret-le gösterilen seda.

Solaire [s] Güneşe müteallik, güneş mensup, şemsi.

Solanacées veya **Solanées** [es-cm] (nb) Badincaniye fasilesi.

Solbatu, e veya **Sole-batu, e** [s] (baytar) Karataban illetine müptela at. Nalın veya sert bir cismin vurması-la beygiriñ tabanında hasıl olan illet.

Solbature [es] (baytar) Zula illeti, karataban.

Soldat [ez] Asker. Asker neferi.

⁴⁹⁴ Sözlükte “Sociologi” şeklindedir.

⁴⁹⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Soldatesque [es] Talimsiz asker takımı. Askere ait, askeri.

Solde [es] Asker maaşı, ulufe. Ücretli hizmetkarlık. Hizmetkar ücreti. (ez) (tica) Bir borçtan, bir hesaptan mütebaki kalan. Tenzil-i fiyat ile satılan eşya, tasfiye-i ticaret.

Solder [fte] Borcu tamam-ile ödemek. Mütebaki borcu virerek hesap kesmek. Tenzil-i fiyat-la satmak. Bir ticareti tasfiye etmek. Askere maaş virmek. Herhangi bir hizmetiñ ücretini tesviye etmek.

Sole [es] Her sene başka şey ekilen tarla. (mu) Beygiriñ tabanı. Dil balığı.

Soleil [ez] Güneş, şems. Güneş resmi. (mec) Çok parlak şey. Soñ derece aşıkâr olan şey. Çarh-ı felek denilen fişek. (nb) Ay çiçeği.

Solennel, le⁴⁹⁶ [s] Tantanalı, debdebedeli, merasim-i mahsusa ile icra olunan. Resmî, aleni.

Solennellement [h] Tantanalı, debdebedeli surette. Resmen, alenen.

Sollenniser [fte] Merasim-i mahsusa sırasına koymak. Merasim ile icra etmek. Tantanalandırmak. Resmî haline koymak.

Solennité [es] Merasim-i mahsusa. Alay. Tantana ve debdebe. Tumturak-ı elfaz.

Solfatare [es] Kükürt buharı neşr iden arazi.

Solfège [ez] (mu) Nota mecmuası.

Solfier [fte] (mu) Notasını söyleyerek taganni etmek.

Solidaire⁴⁹⁷ [s] Kefalet. Müteselsile ile kefil, kefil-i bi'l-mal.

Solidairement [h] Kefalet-i müteselsile ile, kefil-i bi'l-mal olarak.

Solidariser [fte] Kefaletle rabt etmek. Sağlamlaştırmak. **se** – (ft) Kefalet-i müteselsiliye girmek.

Solidarité [es] Kefalet-i müteselsile. Kefil-i bi'l-mal. Revabıt-ı mütekabile.

Solide [s] Katı, camid, sulb. Sağlam, metin, kudretli.

Solidement [s] Sağlam, metin, kuvvetli surette.

Solidification [es] Tasallüb, katılaşma, dönme.

Solidifier [fte] Döndürmek, katılaştırmak, tasallüb ittirmek. **se** – (ft) Tasallüb etmek, dönmek. Katılaşmak.

Solidité [es] Salabet, metanet. Sağlamlık. Katılık.

Soliloque [ez] Kendi kendine söylenen söz.

Solin [ez] Döşeme ve çatı kirişleri arasındaki aralık. Kiremitleriñ aralığı. Binada bir boşluğu, bir çukuru doldurmak için kullanılan harç veya taş parçası.

Solipède [s] (ta t) Ayağı bir tırnaklı hayvan, zü'l-hafir.

Soliste [e] (mu) Yalnız çalan musiki sanatkarı. Bir musiki parçasını kendi kendine icra iden.

Solitaire [s] Yalnız, münferit, tek. Tenha, ıssız. Hali. Tek taş elmas. Keşiş,

⁴⁹⁶ Sözlükte “Solennel, elle” şeklindedir.

⁴⁹⁷ Sözlükte “Solidair” şeklindedir.

münzevi, uzletgüzin. **ver** – (ft) Dud-ı vahit, tenya denilen karın solucanı.

Solitairement [s] Münferidane, yalnızca. Münzeviyane, tek ve تنها bir halde.

Solitude [es] Yalnızlık, tenhalık. İnziva. Uzlet.

Solivage [ez] Bir direği kiriş gibi koyma. Bir binanın kirişleri.

Solive [es] Döşeme kirişi.

Solveau [ez] Küçük kiriş. (mec) Hiçbir işe yaramayan adam.

Sollicitation [es] Rica ve niyaz, iltimas. Musırrane talep.

Solliciter [fte] Rica ve niyaz itmek, iltimas itmek. Musırrane istemek.

Solliciteur, euse [s] Rica ve niyaz iden, iltimas iden, isteyen.

Sollicitude [es] Dikkat, ihtimam. Müşfikane takayyüt. Gaile.

Solo [ez] (mu) Yalnız başına, bir sanatkar tarafından icra olunan musiki parçası. Bir alet ile çalınan çalgı.

Solstice [ez] (hey) İnkılab-ı şems. Tahvil-i şems. Güneşin hatt-ı istivadan eñ uzak bulunduğu zaman.

Solubilité [es] (k) Kabiliyet-i inhilal, erimek hassası.

Soluble [s] Suda eriyen. (k) İnhilal iden, kabil-i inhilal. Hal ve tesviyesi kabil iş.

Solution [es] (k) İnhilal, erime, hal olma. Mahlul. Bir müşkil işin hal ve tesviyesi. Hülasa, netice. İlmi bir meselenin cevabı.

Solvabilité [ez] Eda-yı deyn kabiliyeti, borcunu ödemek kudreti.

Solvable [s] Eda-yı deyne muktedir, borcunu ödeyebilir.

Soma [ez] Ham rakı. Ateşperestlerin mukaddes ateşe döktükleri ispirotolu bir mayi.

Somatique [s] Cismi, bedene müteallik.

Somatologie [es] Cisminin aksam-ı sulbesinden bahis-i ilm, mebhasü'l-beden.

Sombre [s] Az ziyadar, loş, karanlıkça. Koyu renk. (mec) Calib-i endişe. Düşünceli, gamlı, hazin.

Sombrer [s] (bhr) Batmak, gark olmak. (mec) Mahv olmak. (ft) (zira) Tarla açmak, araziyi ilk defa sürmek. Muzlim, mağmum ve mahzun itmek.

Sommager [fte] Şarap fıçısının iki başına çember geçirmek.

Sommaire [s] Kısa, muhtasar, hülasa.

Sommairement [h] Hülasaten, kısaca, muhtasaran.

Sommation [es] İhtar, tembih. Toplanan kalabalığı dağılmaya davet. (as) Şehir veya kalenin teslimi hakkında teklif. (mec) Emirane bir şekilde tembih. (hesa) Cem, muhtelif rakamları sıralama.

Somme [es] (hesa) Yekun. Meblağ. (mec) Mecmu, heyet-i mecmua. Yük, hamal. Uyku, hub, istirahat. **en** – Hülasaten. – **toute** Nihayet, el-hasil. **bête de** – Yük beygiri. (mec) İş çok adam.

Sommeil [ez] Uyku. (mec) Atalet, adem-i faaliyet. – **de plombe** Çok derin uyku.

Sommelier [fl] Uyumlamak. Hafif surette uyumak. İmızganmak.

Sommelier, ère [e] Kilerci.

Sommellerie [es] Kilercilik. Kiler.

Sommer [fte] İhtar itmek, tembih itmek. Emir itmek. (as) Mahsura teslim olmasını bildirmek. (hesa) Cem. Yekun itmek.

Sommet [ez] Tepe, zirve, dağın en yüksek yeri. (h) Res, zaviye. (mec) Ulüv, yüksek derece, ali makam, zirve-i kemal.

Sommier [ez] Yük beygiri. Şilte, somya, yaylı şilte. (tica) Tahsilat-ı yekun defteri.

Sommité [es] Tepe, zirve, en yüksek yer. (mec) Dalları otları ucu, tepesi. (mec) Kabiliyeti, serveti ile mütehayyiz zevat.

Somnambule [s-e] Sair fi'l-menam.

Somnambulique [s] Seyr-i fi'l-menama müteallik.

Somnambulisme [ez] Seyr-i fi'l-menam.

Somnifère [s] Münevvim, uyutucu.

Somnolence [es] Uyku ile uyanıklık arasındaki hal. Nuas. (mec) Uyuşukluk. Mızızlık.

Somnoler [fl] Uyuqlamak. İmızganmak.

Somptuaire [s] Masrafa müteallik, iktisadi.

Somptueusement [h] Tantana ve israf ile. Müsrifane bir surete. İhtişam ile.

Somptueux, euse [s] Muhteşem, çok masraf iden. Mutantan, pek parlak.

Somptuosité [es] Darat, debdebe, ihtişam.

Son, Sa, Ses [s] Onuñ, kendiniñ.

Son [ez] Ses, seda, gürültü.

Son [ez] Kepek. Yüzdeki kırmızımsı leke.

Sonate [es] (mu) Üç veya dört parçadan mürekkep musiki faslı.

Sondage [ez] Sonda itmek. Suyuñ umkunu ölçme.

Sonde [es] (bhr) İskandil, sonda aleti. (cerra) Sonda, misbar. Gümrük, kolcularıñ bir şeyi muayenede kullandıkları şiş. Toprağın dahilindeki maden, gaz gibi şeyleri muayene için kullanılan burgu.

Sonder [fte] (bhr) İskandil itmek. (cerra) Sonda ile muayene itmek. (mec) Anlamaya çalışmak. – **le terrain** Vaziyeti yoklamak.

Sondeur [ez] (bhr) İskandil iden. Muayene iden, sondaj ameliyatı yapan.

Songe [ez] Rüya. (mec) Hayal.

Songe-creux [ez] Hayalperver, tahayyülat ile zihnini işgal iden adam.

Songer [fl] Rüya görmek, tahayyül itmek. Düşünmek.

Songerie [es] Rüya görme. Tahayyül. Tefekkür, düşünme.

Songeur, euse [e-s] Mütefekkir, düşünen. Rüya gören. Hayalperver.

Sonnaille [es] Hayvanlarıñ boğazına asılan çingirak.

Sonnailer [ez] Sürüden en ileri giden hayvan, kösemen.

Sonnant, e [s] Çalan, tanıyan. **à deux heures – es** Tam saat ikide. **espèces – es** Altın ve gümüş sikke.

Sonner [fl] Tınlamak, çınlamak, çalmak. Çan çalarak ilan itmek. (ft) Ses çıkarmak. Tanin-endaz olmak. Zil çalarak çağırmaq. (as) Boru çalmak. **Ne – mot** Sükut itmek, bir şey söylememek.

Sonnerie [es] Birkaç çanıñ birden çalması. Bir saatiñ çalma tertibatı. (as) Bir tabur veya alayıñ öñünde giden borazanlarıñ çaldıkları hava. (s-ş) Birkaç av borusunuñ birden çalınması. (fiz) Elektrik çingırağı.

Sonnet [ez] (mu) On dört mısralı gazel. Sonne.

Sonnette [es] Çingırak. Çingırdak, ceres. (cerr-i eskal) Kazık çakmak için kullandıkları tokmağı kaldıran makine. **serpent à** – Çingıraklı yılan.

Sonneur [s] Çañ çalan, çakıcı.

Sonomètre [ez] (fiz) Mikyas-ı seda.

Sonore [s] Çok ses çıkaran. Sesi aks ittiren, sedayı büyüten.

Sonorité [es] Çok ses çıkarış. Sesi büyütmek veya aks ittirmek kabiliyeti.

Sophisme [ez] Safsata, mugalata.

Sophiste [ez] Safsatacı. Mugalatacı. Mahlut.

Sophistication [es] Safsata, mugalata yapma. Tahlit, mahlut ve sahte şey.

Sophistique [s] Safsatalı, mugalatalı.

Sophistiquer [fl] Safsata ve mugalata yapmak. (ft) Tahlit itmek. Karıştırmak. Sahte yapmak.

Soporatif, ve [s] (t) Münevvim, uyutucu.

Soporeux, euse [s] (t) Nevmi. Tehlikeli bir nev uyuşukluğu badi olan.

Soporifique veya **Soporifère** [s] Münevvim. Uyutucu. Uyuşturan. (mec) Can sıkın.

Soprano [ez] (mu) İnce tiz seda. İnce tiz sedalı sanatkar.

Sorbe [es] (nb) Üvez denilen meyve.

Sorbet [ez] Şerbet. Buzlu şurup.

Sorbetière [es] İçinde şerbet yaptıkları madeni kap. Şerbetlik. Döndürme tenekesi.

Sorbier [ez] Üvez ağacı.

Sorcellerie [es] Sihirbazlık. (mec) Hokkabazlık.

Sorcier, ère [s] Sihirbaz. (mec) Hokkabaz.

Sordide [s] Çirkin, iğrenç, pis. Alçak, pinti. Nakes.

Sordidement [h] İğrenç, mundar bir surette. Nakesane.

Sordidité [es] Mundarlık, iğrençlik. Alçaklık, nakeslik.

Sornette [es] Boş söz, beyhude lakırtı.

Sort [ez] Talih, baht. Kısmet. Kura. Kahriye, mahv için yapılan büyü.

Sortable [s] Münasip.

Sorte [es] Nev, cins. Soy. Türü.

Sortie [es] Çıkış. Mahreç, çıkılan yer. (as) Mahsur olanlarıñ muhasara idenlere karşı hücumu. Huruç hareketi. (mec) Şiddetli takdir.

Sortilège [ez] Büyü, sihir. (mec) Zarar virmek vesaiti, vesait-i azrar.

Sortir [fl] Çıkmak, harice gitmek. (ft) Çıkarmak. (s) İstihsal itmek, malik olmak.

Sosie [ez] (zi) Diğer birine pek ziyade beñzeyen adam.

Sot, te [s] Budala, ahmak, ebleh. Şaşkın. Bi-hoş, gülünç, şayan-ı istihza.

Sotnia [es] Kazak bölüğü.

Sottement [h] Budalaca, eblehane, ahmakane.

Sottise [es] Budalalık, ahmaklık. Manasız söz ve hareket.

Sou [ez] On paralık bakır sikke.

Soubassement [ez] Bir binanın alt kısmı. Dumanı ocağa sevk itmek için bir şöminenin kemeri altına konulan bir nev raf, ocak siperi. Karyola etekliği.

Soubresaut [ez] Ansızın, birdenbire sıçrayış. Birdenbire titreyiş. (mec) Ansızın tahassul iden heyecan.

Soubrette [es] Tiyatroda kadın hizmetkar rolünü oynayan. (mec) Kadın hizmetçi.

Soubreveste [es] Kolsuz yelek. Askere mahsus bir nev kolsuz yelek.

Souche [es] (or) Kesilen ağacın yerde kalan kütüğü, yerde kalmış ağaç kökü. Faaliyet ve zekadan mahrum tembel adam. Cedd-i ekber, neslin aslı olan zat. Dip koçanı. Ocağın çatıdan yukarı çıkan kısmı.

Souchetage [ez] (or) Kesilmiş ağaç köklerini saymak için ormanı gezme.

Soucheteur [e-s] (or) Kesilen ağaçları tadad ve muayene iden fen memuru.

Souci [ez] Gaile, kasavet, endişe. (nb) Sarı ukhuvan, aynı safâ.

Soucier [ft] (se) Endişeye, gaileye düşmek. Kasavet çekmek.

Soucieusement [h] Endişe, kasavet ile. Gaileli bir surette. Dikkat ve ihtimam-la.

Soucieux, euse [s] Endişeli, gaileli, kasavetli, düşünceli. Dikkat ve ihtimamlı.

Soucoupe [es] Fincan tabağı.

Soudable [s] Lehimlenebilen.

Soudage [ez] Lehimleme.

Soudain, e [s] Birdenbire, ani.

Soudainement [h] Ani bir surette, aynı zamanda, der-akap.

Soudaineté [es] Apansızlık, anilik, birdenbirelik.

Soudard, e [ez] Eski asker.

Soude [es] Kalye. (k) Soda.

Souder [fte] Lehimlemek, uç uca birleştirmek. **se** – (ft) Birbirine kaynamak.

Soudeur, euse [e] Lehimleyen, lehimci. Birbirine kaynatan.

Soudier, ère [s] Sodaya müteallik. (as) Soda fabrikası. Soda istihsalinde çalışan işçi.

Soudoyer [fte] Ücret-le hizmetine almak. Para ile kandırmak.

Soudure [es] Lehim. Lehimleme. (t) Ayrılmış iki parça kemiğin, birbirine kaynaması.

Soue [es] Domuz ahır.

Soufflage [ez] Ufalayarak şişe yapma. Şişirme. (bhr) Geminiñ karinesine kaplama yapma.

Souffle [ez] Ufalama. Üfürük. İçeriye çekilen havayı dışarıya ihraç. Havanın ihtizazat ve hareketi. Soluk. Nefes. Rüzgarın esmesi.

Soufflé, e [s] Puf böreği. İçi boş hamur tatlısı.

Souffler [fl] Üfürmek. Ufalamak. Nefes almak, solumak. Rüzgar esmek. (mec) Fısıldamak, gizliden birine fesat karıştırmak. – **le froid et le chaud** Bir

şeyi aynı zamanda medh ve zem etmek.
(bhr) – **un navire** Bir geminin karinesine tahta kaplamak.

Soufflerie [es] Bir erguvanda, bir demir fabrikasında rüzgarların mecmuu.

Soufflet [ez] Körük. Araba körüğü. Bir kumaşa arzani konulan yama. Tokat, sille. (mec) Tahkir, terzil.

Souffleter [fte] Tokatlamak, sille vurmak. (mec) Tahkir, terzil etmek.

Souffleur, euse [e] Ufalayıp şişiren. Zor-la nefes alan. Tiyatroda oyunculara rollerini gizlice söyleyen. Körük çeken.

Soufflure [es] Bir maden veya camın içinde kalmış hava boşluğu. Hava kabarcığı.

Souffrance [ez] Rahatsızlık, acı, ızdırap. (mec) **en** – Muallak olan işler. **jour de** – Komşunun mülküne gayr-ı müteharrik panjur veya tahta perde koymak şart-ile açılan pencere.

Souffrant, e [e] Rahatsız, muzdarip. Sabırlı, mütehammil.

Souffre-douleur [ez] Bir hanenin tekmi yorgunluğunu üstüne alan adam. Mütemadiyen diğerlerinin dedikodusuna maruz olan.

Souffreteux, euse [s] Fakir, sefil. Rahatsız, muzdarip, hasta.

Souffrir [fte] Zahmet ve ızdırap çekmek. Tahammül etmek. Müsamaha etmek. Müsaade etmek. Kabule müstaid olmak. (mec) Can çekişmek. Durgun, gayr-ı faal olmak.

Soufrage [ez] Kükürtleme, kükürt serpmek, kükürt buğusu-la beyazlatma.

Soufre [ez] Kükürt, kibrit.

Soufrer [fte] Kükürtlemek. Kükürt sürmek. Kükürt serpmek. Kükürt buharına tutmak.

Soufrière [es] Kükürt ocağı, kükürt madeni.

Souhait [ez] Arzu, emel, istek. Tebrik.

Souhaitable [s] Arzu olunur, istenilir.

Souhaiter [fte] Arzu etmek, istemek. Arz-ı ihtiram ve tebrik etmek.

Souillard [ez] Bulaşık deliği. Bulaşık teknesi.

Souiller [fte] Kirletmek, çirkef ve çamura bulamak. (mec) Namusunu ihlal etmek, lekelemek. – **ses mains de sang** Katl etmek.

Souillon [e] Kirlenen. Mundar. Hanenin süfli hizmetlerinde bulunan hizmetçi kadın.

Souillure [es] Bulaşma, pislik, leke, namus lekesi.

Soûl, e [s] (**sou**) Pek tok sarhoş. Bıkmış.

Soulagement [ez] Tahaffüf, tahfif, teskin. Azalma. Bir hastalığın, bir ızdırabın azalması.

Soulager [fte] Teskin, tahfif etmek. Azaltmak. Yükün bir kısmından kurtarmak. Muavenet ve yardım etmek. **se** – (ft) Sükunet bulmak. Kendisini biraz rahat ittirmek. Tabii ihtiyacını temin etmek.

Soûlard, e [e-s] Çok sarhoş. Ayyaş. Ayyaşlık.

Soulaud [e-s] Ayyaş, sarhoş.

Soûler [fte] Boğazına kadar doldurmak. Sarhoş etmek.

Souleu [es] Ansızın müstevli olan dehşet, ani korku.

Soulèvement [ez] Kalkma. Kaldırma. Kıyam, isyan. – **de cœur** Mide bulantısı.

Soulever [fte] Kaldırmak. Kaldırtmak. (mec) İğbirarı uyandırmak. İsyana teşvik etmek. Bir mesele çıkarmak. Nefreti badi olmak. **se** – (ft) İsyana itmek. Hiddet ve nefret etmek. – **le cœur** Müteessir etmek.

Soulier [ez] Ayakkabı.

Souignement [ez] Altına bir çizgi çekme. Nazar-ı dikkati celp etme.

Souigner [fte] Altına çizgi çekmek. Nazar-ı dikkati celp edecek surette söylemek veya yapmak.

Soulographie [e] Ayyaşlık sanatı. Sefahet ilmi.

Soumettre [fte] Alt etmek. Tabi kılmak. Hakim ve nafiz olmak. Reyine bırakmak, arz etmek. **se** – (ft) İnkıyat etmek, tabi olmak.

Soumis, e [s] Muti, münkad, tabi.

Soumission [es] İtaat, inkıyad, tebaiyet. Tahriri taahhüt.

Soumissionnaire [ez] Müteahhit, taahhüt iden.

Soumissionner [fl] Tahriren taahhüt etmek.

Soupape [es] Supap. – **de sûreté** Emniyet subapı.

Soupçon [ez] Şüpheli, su-i zan, tahmin. Vesvese. Pek az miktar.

Soupçonner [fte] Şüpheli etmek. Su-i zanda bulunmak. Tahmin etmek. Vesvese etmek.

Soupçonneux, euse [s] Şüpheli, şüpheli iden, müvesvis.

Soupe [es] Çorba. (zira) Hayvanları semirtmek için virilen ıslak yem. (mec)

trempe comme une – Çok ıslak. **s'emporter comme une** – **au lait** Pek çabuk, birdenbire hiddetlenmek.

Souper veya **Soupe** [ez] Akşam taamı. Gece geç vakitte idilen taam.

Souper [fl] Akşam taamı etmek. Gece yemeği yemek.

Soupeser [fte] Bir şeyi el-ile tartmak, ağırlığını ağırlamak için kaldırmak.

Soupeur, euse [e] Gece yemek, yemeği itiyat iden adam.

Soupière [es] Çorba kasesi.

Soupir [ez] İç çekme, ah etmek. Geniş nefes. Hasret. (şairane) Ah u enin. Avaze-i hazin. Hafif ve latif name.

Soupirail [ez] Bodrum ve mahzen penceresi.

Soupirant [ez] Namzet. Talip.

Soupirer [fl] İçini çekmek. Ah etmek. Şiddet-le arzu etmek. Geniş nefes almak. (ft) Ah u enin ile ızdırabını ağırlatmak. Hazin bir surette ifham etmek.

Souple [s] Yumuşak, kolay eğilip bükülen. (mec) Her işe gelen, muti-i münkad. Denaet derecesinde ser-fürü.

Souplesse [es] Yumuşaklık. Eğilip bükülebilme. (mec) İtaat, inkıyad.

Souquenille [es] Kaba bezden mamul uzun üstlük. Eski püskü elbise.

Souquer [fte] (bh) Çok kuvetli girmek. (fl) Faalane sarf-ı gayret etmek.

Source [es] Memba. Pınar. Yerden çıkan mayi. Mahal-i husul. (mec) Esas, sebep, asıl. Vesaik-i asliye.

Sourcier, ère [e] Yeriñ içindeki su membalarını keşif iden adam.

Sourcil [ez] (si) Kaş, ebru, hacib.
froncer le – Kaş çatmak, hiddet ve adem-i memnuniyetini göstermek.

Sourciller [fl] Kaşlarını oynatmak. Göz kırpmak.

Sourcilleux, euse⁴⁹⁸ [s] Daima kaşları çatık olan, müteazzım. (mec) Yüksek. Ali.

Sourd, e [s] Sağır. İşitmek hissinden mahrum. (mec) Gayr-ı hassas, müteessir olmayan. Katı yürekli, merhametsiz. Boğuk ses. Henüz tahakkuk itmemiş. Gizli, şamatasız.

Sourdaud, e [e] Güç-le işiten.

Sourdement [s] Sessizce. Gizlice.

Sourd-ment veya **Sourde-muette** [e] Sağır ve dilsiz.

Sourdre [fl] Nebean itmek, yerden su çıkmak. (mec) Çıkmak, neticelenmek.

Souriant, e [s] Gülen, gülücü, mütebessim.

Souriceau [ez] Sıçan yavrusu.

Souricier [ez] Eklü'l-far. Sıçan tutan ve yiyen.

Souricière [es] Sıçan kapanı. Polis pususu. Tuzak.

Sourire [fl] Tebessüm itmek. (ez) Tebessüm.

Souris [ez] Latif ve hafif tebessüm, gülümseme. (es) Fare, sıçan.

Sournois, e [e-s] Kurnaz, mürâi. Hilekar.

Sournoiserie [es] Kurnazlık, hilekarlık, mürâilik.

Sous [hc] Alt, altında, zir, taht. Derunde, zamanında. – **peu** Az zamanda.

Sous-affermer [fte] İltizam olunan şeyi tekrar iltizam itmek, tekrar iltizama virmek.

Sous-agent [ez] Acenta muavini. İkinci acenta.

Sous-amendement [ez] Tadiliñ tadili. İkinci tadil. Yeñiden ıslah.

Sous-amender [fte] Tadili tadil itmek. Islahı tadil itmek.

Sous-bail [ez] Müsteciriñ icarı.

Sous-bailleur, euse [e] İcar ittiğini icara viren.

Sous-bibliothécaire [ez] Hafız-ı kütüp muavini.

Sous-brigadier [ez] Onbaşı muavini.

Sous-chef [ez] Reis, müdür muavini.

Sous-commission [es] Bir komisyon tarafından teşkil olunan ikinci komisyon.

Souscripteur [ez] İmza iden, mümzi. İaneye iştirak iden.

Souscription [es] İmza koyma. İane defteri açma, ianeye kayd. İane akçesi. Abone kayditme.

Souscrire [fte] İmza itmek. (fl) Razi olmak. İane virmek veya taahhüt itmek. Abone olmak. Taahhüt itmek.

Sous-cutané, e [s] Tahte'l-cilt. Deriniñ altında.

Sous-directeur, trice [e] Müdür muavini.

Sous-économe [ez] Vekil-harç muavini.

⁴⁹⁸ Sözlükte “Sourcieux, euse” şeklindedir.

Sous-entendre [fte] Zımmen aňlatmak.

Sous-entendu [ez] Zımmen aňlaşılan. (sr) Müstetir, mukadder.

Sous-entente [es] Zımmen murat olunan şey.

Sous-épidermique [s] (t) Tahte'l-beşere.

Sous-estimer veya **Sous-évaluer** [fte] Değerinden aşığı kıymet takdir etmek.

Sous-fermier, ère [e] Mültezimiň mültezimi.

Sous-fréter [fte] Kira ile tutulan gemiyi diğerine kiraya vermek.

Sous-garde [es] Tetik köprüsü, tetik korkuluğu.

Sous-gouverneur [ez] Vali muavini.

Sous-ingénieur [ez] Mühendis muavini.

Sous-intendant [ez] Kahya muavini, levazım-ı memur muavini.

Sous-jacent, e [s] Altına mevzu, altında olan.

Sous-jupe [es] Eteklik, miso.

Sous-lieutenant [ez] (as) Mülazım-ı sani.

Sous-locataire [e] Müstecir-i sani. İkinci bir müstecire icarı.

Sous-louer [fte] Müsteciriň, taht-ı icarında bulunan haneniň bir kısmını diđerine icar etmek. Toptan müstecirden mecuruň bir kısmını isticar etmek.

Sous-main [ez] El aleti, yazdığı kağıdı kirletmemek için el atına konulan kağıt veya sair.

Sous-maître [ez] Muallim muavini.

Sous-marin, e [s] Deňiziň altında olan. Deňiziň karine müteallik. (ez) Tahte'l-bahr-i sefine.

Sous-multiple [s] (hesa) Mazrub-ı müşterek.

Sous-officier [ez] Küçük zabıt.

Sous-ordre [e] Emir altında çalışan adam.

Sous-pied veya **Soupiéd** [ez] Subye.

Sous-préfecture [ez] Kaymakamlık. Müdürlük.

Sous-préfet [ez] Kaymakam. Müdür.

Sous-préfète [es] Kaymakamıň, müdürüň zevcesi.

Sous-secrétaire [ez] Katip muavini. – **d'état** Nezaret müsteşarı.

Sous-seing [ez] Resmen tasdiki havi olmayan mukavele.

Sous-singé, e [e-s] Vaziu'l-imza. İmza iden.

Sous-sol [es] Tahte'l-zemin. Toprak altı.

Sous-tangente [es] (h) Taht-ı mümas.

Sous-tendante⁴⁹⁹ [es] Veter-i kavs.

Soustraction [es] Çalma, aşırma. (hesa) Tarh, tenzil.

Soustraire [fl] Çalmak, aşırma. (hesa) Tarh etmek. Tenzil etmek. **se** – (ft) Savuşmak.

Sous-traiter [fte] Bir müteahhitten, aldığı işiň bir kısmını taahhüt iderek almak.

⁴⁹⁹ Sözlükte “Sous-tandante” şeklindedir.

Sous-triple [s] Bir adede kesirsiz üç defa dahil olan adet.

Sous-ventrière [es] Beygiriñ karnı altından geçen koşum kayışı.

Soutache [es] Bazı asker veya kadın elbisesine süs olarak dikilen örme şerit.

Soutacher [fte] Sutaş ile süslemek.

Soutane [es] Papaz cübbesi. (mec) Ruhbaniyet.

Soutanelle [es] Rahiplere mahsus doğru yakalı bir nev redingot.

Soute [es] (bhr) Geminiñ erzak ve mühimmat ambarı.

Soutenable [s] İltizam olunabilir. Tutulabilir. Kabil-i müdafaa.

Soutenance [es] İltizam ve müdafaa. Kendiri dökmek ve temizlemek için kullanılan eğri tahta.

Soutenant [ez] İltizam ve müdafaa iden.

Souteneur [e] İltizam ve müdafaa iden. Kerhane sahibi. Sefahethaneyi himaye iden.

Soutenir [fte] Altından tutmak. Altına girip kaldırmak. (mec) Müdafaa itmek. Teyit itmek. Beslemek. Yaşatmak. Takviye itmek. **se** – (ft) Ayakta durmak. Kendini tutmak. (mec) Devam itmek. Mütেকabilen muavenet itmek.

Souterrain, e [s] Tahte'l-arz. Zir-i zemin, yer altında olan.

Soutien [ez] Dayak. Rük. (mec) Arka, sahip, hami, müdaafi.

Soutirage [ez] Şarabı, herhangi bir mayı bir fiçidan diğ. fiçıya nakil itmek.

Soutirer [fte] Şarabı, herhangi bir mayı bir fiçidan diğ. fiçıya çekmek. (mec) Hile ile para çekmek.

Souvenance [es] Eski şeyleri der-hatır itme.

Souvenir [ez] Yad, zikir, hatıra getirme, tahattur. Yadigar. Hatıra. Muhtıra defteri. **se** – (ft) Hatırda tutmak, tahattur itmek, oynatmak.

Souvent [s] Sık sık, ekseriya, çok defa.

Souverain, e [s] Ali, pek yüksek. Mutlak bir iktidar. Böyle bir kudreti temsil iden adem. (t) Tesiri muhakkak ilaç. (e) Hükümdar, kral. Padişah, melek, melike. (ez) İngiliz lirası.

Souverainement [s] Tamam-ile, bi'l-vücut. Amirane. Şahane. Kati, gayr-ı kabil. Temyiz.

Souveraineté [es] Hakimiyet, hükümdarlık. Bir kralıñ taht iradesinde bulunan arazi ve memalik. (mec) Kudret-i aliye.

Soviet [ez] Rusya'da amele, köylü ve asker murahhaslarından müteşekkil meclis.

Soyer, ère [s] İpekçiliğe müteallik. İpek mensucat satan tezgahlar.

Soyeux, euse [s] İpek gibi yumuşak. İpeğe beñzeyen.

Spacieusement [h] Geniş, çok vasi yerde.

Spacieux, euse [s] Vasi. Geniş.

Spadassin [ez] Kıyak, kabadayı, bıçak oynatan, kanlı. Kavgacı.

Spaghette [ez] Tel şariye, gayet ince ve deliksiz makarna.

Spahi [ez] Süvari askeri, sipahi.

Spalax [ez] (hayv) Köstebek.

Spalt [ez] (maa) Maadeni zift. Humr denilen ve Filistin'de çıkan bir nev zift.

Madenleri eritmek için istimal olunan bir nev taş.

Spalter [ez⁵⁰⁰] (**tér**) Boyacı ve nakkaşlarıñ kullandıkları yassı fırça.

Sparadrap [ez] (**p** okunmaz) (t) Müşemma-i tıbbi cerrahlıkta kullanılan ince müşemma.

Sparte [ez] (t okunur) Hasır kamışı.

Sparterie [es] Kamıştan hasır yapılan yer. Hasırdan kamış yapma sanatı. Kamıştan yapılan hasır vesaire.

Spartiate [s] Spartalı, Isparta'ya mensup ve müteallik. (mec) Sert, şiddetli, kuvvetli. Metin.

Spasme [ez] (t) Ispazmoz, teşennüc.

Spasmodique [s] (t) Teşennüccü. Ispazmozi.

Spath [ez] (maa) Kat kat ayrılır bir nev taş.

Spathe [es] (nb) Bazı çiçekleriñ lüfeyfe.

Spatule [es] Eczacılık, cerrahlık, nakkaşlık ve daha birçok şeylerde bir şeyi ezmek ve yoğurmak için kullanılan sapı yuvarlak ve avcı yassı alet. Milvak.

Speaker [ez] (**spî-keur**) Natıka-perdaz, söz söyleyen. Avam kamarası reisi.

Spécial, e [s] Mahsus, has. Hususi.

Spécialement [s] Mahsusen, suret-i hususiyede.

Spécialisation [es] İhtisas. Tahassus.

Spécialiser [fte] İhtisas etmek. Tahsis etmek. **se** – (ft) Tahassus etmek. Bir şeyde, bir sanatta, bir meslekte ihtisas sahibi olmak.

Spécialiste [s-e] Mütihazsıs. Bir meslekte ihtisası olan.

Spécialité [es] Hususiyet, ihtisas. Mütihazsıs olan adam. (ecz) Edviye-i müstahzara.

Spécieusement [s] Suret-i haktan görünerek.

Spécieux, euse [s] Suret-i haktan görünen. Zahirde haklı görünen.

Spécification [es] Fark ve tebyin, izah, teşrih. Bahs. (hk) Diğeriñ malı ile iki bir şey yapma. Hakk-ı sınaat.

Spécificité [es] Hususiyet. Cinsiyet. Neviyet.

Spécifier [fte] Fark ve tebyin etmek. İzah ve teşrih etmek. Tahsis etmek. Tayin etmek.

Spécifique [s] Hususi, has. Nevi.

Spécifiquement [h] Hassaten, bilhassa, mahsusen.

Spécimen [ez⁵⁰¹] (**mèn**) Numune, model, örnek.

Spéciosité [ez] Zahirde haklı görünme. Suret-i haktan görünme.

Spectacle [ez] (**spèk**) Seyir ve temaşaya layık şey. Tiyatro oyunu. Mutantan surette vaz-ı sahne idilen şey.

Spectateur, trice [e] (**spèk**) Seyirci, seyir ve temaşa iden. Bir vakanın şahidi. Bir merasimde, bir oyunda hazır bulunan.

Spectral, e [s] (**spèk**) Hayali. (fiz) Tayfi.

Spectre [ez] (**spèk**) Hayal. (fiz) Tayf, silsile-i münkesire-i ziyaiye. Ziya-yı şemsin ihlali neticesi olan şuaat-ı

⁵⁰⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁰¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

mülevveneniñ mecmuu. (mec)
Korkuluk, korkunç şey. Uzun, zayıf ve
çirkin adam.

Spectromètre veya **Spectroscope** [ez]
(spèk) (fiz) Mikyas-ı tayf, tayf-ı şemsiyi
tetkike mahsus alet.

Spectromètrie veya **Spectroscopie** [es]
(spèk) (fiz) Tayf-ı şemsiniñ tetkiki
usulü. Usul-ı tetkik-i tayf.

Spectromètrique veya
Spectroscopique [s] (spèk) (fiz) Tetkik-
i tayfa müteallik. Tetkik-i tayfi.

Spéculateur, trice [e] (tica) Muameleci.
Muhtekir.

Spéculatif, ive [s] İlmi, nazari. (ez) (tica)
Sarf ve ihtikar-la meşgul olan.

Spéculation [es] Nazariyat, ameliyatsız
ilim. (tica) Muamelecilik, ihtikar.

Spéculer [fl] Düşünmek, tefekkür etmek.
Nazariyat ile iştilal etmek. (tica)
Muamele-i maliyede bulunmak. İhtikar
itmek.

Speculum [ez] (om) (cerra) Minzar.
Ameliyat-ı cerrahiyeyi teshil için ağzı
vesaireyi açık tutmaya ve daha ziyade
genişletmeye mahsus alet.

Spéech [ez] (spitch) Bir münasebet-le
irad olunan nutuk, idare-i ikdah
esnasında söylenen söz.

Spermacéti [ez] İsparmaçet. Balık
nefesi.

Spermatique [s] (tşr) Nutfi, menevi.
Meniye, nutfeye müteallik.

Spermatozoïde veya **Spermatozoaire**
[ez] (tşr) Huveynat-ı meneviye.
Nuftedeki büzeyrat.

Sperme [ez] (tşr) Meni, nutfè.

Sphacèle [ez] (t) Kuru kangren.
Temevvüt.

Sphacélé, e [s] (t) Kuru kangrene
müptela. Mumit.

Sphère [es] Küre, müdevver, top gibi
olan cisim. (hey) Medar. – **céleste** Küre-
i sema. Kubbe-i asuman. (mec) Daire,
muhit.

Sphéricité [ez] Küreviyet, müdevverlik.

Sphérique [s] Kürevi, müdevver,
yuvarlak. Küreye müteallik.

Sphériquement [s] Küreviyet-le.
Kürevi bir surette.

Sphéroïde [ez] Şibh-i küre.

Sphéroïdique [s] Şibh-i kürevi.

Sphéromètre [ez] Mikyas-ı küreviyet.

Sphéromètrie [es] Küreleri ölçme
sanatı.

Sphérule [es] Küçük küre.

Sphex [ez] (sféks) Sarı yaban arısı.

Sphincter [ez⁵⁰²] (tér) (tşr) Bir menfez
vücutu sıkmak veya kapatmak hizmetini
gören adele. Muassire.

Sphinx [ez] (sfinks) Ebü'l-hevl,
hurafata ait bir canavar. (mec) İsraili
adam. Mahir, hali müşkil mesail-i ihdas
iden şahıs. (hayv) Bir nev gece kelebeği,
pervane.

Sphygmographe [ez] Nabzıñ sürat ve
kuvvet darabatını ölçmek ve kayıt etmek
işini gören alet.

Sphygmographie [es] Sifigmograf ile
nabzıñ sürat ve kuvvetini ölçmek usulü.

⁵⁰² Tarafımızdan eklenmiştir.

Spic [ez⁵⁰³] (**spik**) Lavanta otu.

Spica [ez⁵⁰⁴] (**ka**) (s-a) Lifafe-i smbliye.

Spica [s] (nb) iekleri başak gibi olan.

Spiciforme [s] Başak şeklinde olan.

Spina-bifida [es] (t) İnşikak-ı şevki.

Spinal, e [s] (t) şevki. Bel kemiğine ait.

Spina-ventosa [e] (t) İntifah-ı azm. Çocuklarda parmak kemikleriniñ şişme hastalığı.

Spinule [es] Küçük diken.

Spinuleux, euse [s] Diken gibi sivri olan.

Spiral, e [s] Helezoni.

Spirale [es] Helezon.

Spirite [e] Ervah ile münasebettar zum olunan adam. İspirtizma ile iştigal iden şahıs. (s) İspirtizmaya müteallik.

Spiritisme [ez] Ervah-ı emvat-la münasebet mesleği.

Spiritualisation [es] Maddiyata ruhani bir şekil viren. Ruhani bir şekilde tefsir ve izah.

Spiritualiser [fte] Bir ruh, bir maneviyet virmek. Mukaddes. Bir şekil virmek. Ruhani ve manevi bir surette tefsir ve izah itmek.

Spiritualisme [ez] Maneviyat ve ruhaniyatı tasdik iden felsefe. Ruhani bir şekilde yaşamaya meyl ve rağbet.

Spiritualiste [e] Maneviyat ve ruhaniyatı tasdik iden felsefe taraftarı. Maneviyatı tasdik iden adam.

Spiritualit [es] Maneviyet, ruhaniyet. Ruhaniyet ve maneviyattan bahis-i ilm.

Spirituel, le⁵⁰⁵ [s] Ruhani, manevi, dini. Akil. Akıllane. Manalı, nükteli. Akıl ve zekayı gösteren. (ez) Manevi ve ruhani kuvvet.

Spirituellement [h] Akıllane bir surette. Dini ve ruhani bir şekilde.

Spiritueux, euse [s] İspirto ve kuli muhtevi olan. Meşubat-ı kuliye.

Spiromtre [ez] (tşr) Mikyas-ı teneffüs, ciđeriñ kabiliyet-i teneffsiesini ölçmeye mahsus alet.

Spiromtrie [es] Kabiliyet-i teneffsiesiyeyi alet-i mahsusası-la ölçmek sanatı.

Spiza'te [ez] (hayv) Tepeli kartal.

Spleen [ez] (**lin**) (t) Her şeyden bi-zarlık. Kara sevda. Uyuşukluk hastalığı.

Splendeur [es] Parlaklık, revnak. Tantana, debdebe. İhtışam. Büyük şan ve şöhret.

Splendide [s] Parlak, revnaklı. Muhteşem, mutantan, mdebedeb.

Splendidement [h] Parlak bir surette, tantana ve darat-la, muhteşemane.

Splnite [es] (t) İltihab-ı tihal.

Spoliateur, trice [s-e] Soyucu. Hile veya zor-la alıcı.

Spoliation [es] Soyma. Hile veya zor-la alma.

Spolier [es] Soymak. Hile veya zor-la biriniñ malını elinden almak.

Spongiaires [ez-cm] İsfenciye zümresi.

⁵⁰³ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁰⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁰⁵ Sözlükte "Spirituel, elle" şeklinde dir.

Spongiçulture [es] Sünger yetiştirme sanatı.

Spongieux, euse [s] İsfenci. Sünger gibi delikli. Sünger gibi suyu emen.

Spongiosité [es] İsfenciyet. Sünger gibi olma.

Spongité [es] Sünger taşı.

Spontané, e [s] İhtiyari. Kendiliğinden bi-nefsihi.

Spontanéité [es] Hüsn-i rıza. İhtiyar. Kendiliğinden husul.

Spontanément [h] Hüsn-i rıza ve ihtiyar ile. Kendiliğinden.

Sporadique [s] Müstevli olmayıp münferit eşhasa arız olan hastalık. Menatik-ı muhtelifede dağınık hayvan ve nebat cinsi.

Sport [ez] Spor, terbiye-i bedeniye.

Sportif, ve [s] Spora müteallik, terbiye-i bedeniye ait.

Sportsman [ez⁵⁰⁶] (**mèn**) Sporcu.

Sportswoman [e⁵⁰⁷] (**mèn**) Sporcu kadın.

Spumeux, euse [s] Köpük dolu, köpük-le karışık. Köpüğe beñzeyen. Rugavi.

Spumosité [es] Köpüklülük, rugaviyet.

Sputation [es] Tükürme.

Squale [ez] (**koual**) Köpek balığı.

Squame [ez] (**kouam**) (t) Cilt hastalıklarında olduğu gibi deriniñ üzerinden kalkan pul pul deri, haraşif.

Squammeux, euse [s] (**skoua**) (t) Harşefi. Pul pul.

Squamifère [s] (**skoua**) Zatü'l-haraşif. Pullu.

Square [ez] (**skoua-a-re**) Bir meydanda parmaklık ile muhat parça.

Squelette [ez] (tşr) İskelet, kadid. Vücudu teşkil iden bütün kemikler. (mec) Gayet zayıf bir adem. Bir eseriñ muhtasar planı. (bhr) Bir geminiñ omurgaları ve çatısı.

Squirre veya Squirrhe [ez] (t) Sert ve acısız seretani şiş. Eskirüs.

Squirreux, euse [s] (t) Eskirüsü.

Stabilisateur [ez] Otomatik surette istikameti ıslah için tayyare ve dirijabil balonlarda yapılan bir tertib-i mahsus.

Stabilisation [es] Dayanıklı, metin olma. Muvazenet hasil itme.

Stabiliser [fte] Dayanıklı, metin kılmak. Kendi kendine muvazenet hasil itmek.

Stabilité [es] Dayanıklılık, metanet. Kendi kendine tevazün kabiliyeti.

Stable [s] Dayanıklı, metin-i sabit, devamlı. Mütevazin.

Stadia [ez] Yerinde kımıldamadan iki nokta arasındaki mesafeyi ölçmeye mahsus alet.

Staff [ez] (mima) Tezyinat harcı.

Staffeur [e-s] (mima) Bu harç-la tezyinat yapan ameile.

Stage [ez] Staj, mülazemet.

Stagiaire [s-e] Staj yapan, mülazım.

Stagnant, e [s] (**taghn**) Durgun su, rakid. (mec) Yerinde duran, hareket itmeyen, terakki itmeyen.

⁵⁰⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁰⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Stagnation [es⁵⁰⁸] (**taghn**) Durgunluk, rükudet. (mec) Atalet, adem-i faaliyet.

Stalactite veya **Stalagmite** [es] İstalaktit. Mağazalarda kireçli sularıñ sızmalarında ve damlalarından hasıl olan taşlar.

Stalagmomètre [ez] Damlalarıñ hacmini ölçmeye mahsus alet.

Stalle [es] Kilise sırası. Tiyatroda numaralı sandalyeler. Ahirde bir at için tahta perde ile ayrılan mahal.

Stance [es] Şiir kıtası.

Stand [ez] (**d** okunur) At yarışlarında seyircileriñ oturdukları tribün. Nişan atmaya mahsus üstü kapalı mahal. Bir sergide müsabakaya girenlere mahsus mahal.

Standard [ez] (**d** okunur) Model, nümune.

Staphylome [ez] (t) Gözbebeği üzerinde hasıl olan şiş, inebe.

Stase [es] (t) Rükudet, dem. Kaniñ inkita-i cereyanı.

Station [es] Tevakkuf, durma, meks. Mevkıf, konak, menzil. Şimdendifer, araba vesaire istasyonu.

Stationnaire [s] Aynı yerde tevakkuf iden. Müstakar. (bhr) Karakol sefinesi.

Stationner [fte] Tevakkuf itmek, bir yerde muvakkaten durmak.

Statique [s] Tevazün-i kuvvaya ait. (es) Makinede tevazün-i kuvayı temin iden kısım.

Statisticien [ez] İstatikçi. İstatistik ile iştigal iden.

Statistique [es] İstatistik.

Statuaire [ez] Heykeltıraş. (es) Heykeltıraş.

Statue [es] Heykel. (mec) Soğuk veyahut faaliyetten mahrum adam.

Statuer [fte] Tanzim itmek, nizamına koymak.

Statuette [es] Çok küçük statü heykel.

Statufier [fte] Namına heykel dikmek.

Statuquo [ez] Hal-i hazır. Vaziyet-i sabıka (ve hazıra).

Stature [es] Boy, kad, kamet, endam.

Statut [ez] (**t** okunmaz) Herhangi bir cemiyet ve şirketin nizamnamesi. İtalya kanun-ı esasiyesi. Kanun, talimat, evamir.

Steam-boat [ez] (**stim-bot**) Buhar-la müteharrik kayık, istimbot, çitne.

Steamer [ez⁵⁰⁹] (**stimer**) Vapur, buharlı sefine.

Stéarine [es] (k) Stearin. Mum yaptıkları madde-i şahmiye.

Stéatite [es] Tebeşir.

Stéatiteux, euse [s] Tebeşiri, tebeşirli.

Stéatome [ez] (t) Verem-i duhni. İçi iç yağına beñzer madde ile dolu şiş.

Steeple-chase [ez] (**stiple tchés**) Mevani atlamak suret-ile at yarışı.

Steeple-chaser [e⁵¹⁰] (**stiple-tchéser**) Mangallı yarış atı.

Stellaire [s] Necmi, kevkebi, yıldızlara ait.

⁵⁰⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁰⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵¹⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Stellionat [ez] Bey-i fasid, terhin-i fasid.

Sténodactylographe [e] Stenografi ile beraber makine ile yazı yazan.

Sténodactylographie [es] Stenografi ile beraber olarak makine ile yazı yazma sanatı.

Sténographe [e] Stenografi bilen adam.

Sténographie [es] Stenografi usul-ile yazmak.

Sténographique [s] Stenografiye ait, müteallik.

Sténotype [es] Stenografi ile yazı makinesi.

Sténotyper [fte] Stenograf makinesi-le yazmak.

Sténotypie [es] Makine ile stenograf yazmak usulü.

Sténotypiste [e] Makine ile stenograf yazmak.

Stentor [ez] Kuvvetli ve kalın sesi olan adam.

Steppe [ez] Cenubi Rusya ve Sibirya'niñ geniş ovalarına virilen isim.

Stepper veya **Steppeur** [ez] Süratli ters giden at.

Stérage [ez] Metreküp ile ölçme.

Stercoraire [s] Çöplüğe, gübrelige müteallik. (ez) Gübrelikte yaşar bir nev böcek. Bir nev martı kuşu.

Stère [ez] Yalnız odun ölçmekte kullanılan ve metre mikaba müsavi olan ölçü.

Stéréographie [es] Mücessematı inikas ile göstermek usulü. Resm-i mücessemat.

Stéréomètre [ez] Ecsam-ı sulbiyeyi ölçmeye mahsus bir alet.

Stéréométrie [es] (hen) Ecsam-ı sulbiyeyi ölçmek sanatı, hendese-i mücesseme.

Stéréoscope [ez] (fiz) Stereoskop. İçine resim konularak seyir idilen dürbün. Panorama dürbünü.

Stéréotomie [es] Ecsam-ı sulbiyeniñ kati usul ve sanatı.

Stéréotypage [ez] (taba) Stereotip ile tab itme.

Stéréotypé [s] (taba) Stereotip klişe ile basılmış.

Stéréotyper [fte] (taba) Stereotip ile tab itmek. Stereotip, yapmak.

Stéréotypieur [e-s] (taba) Stereotip işçisi, stereotipçi.

Stéréotypie [es] (taba) Stereotip yapmak sanatı.

Stérer [fte] Ster denilen ölçü ile odun ölçmek.

Stérile [s] Evlat ve semere yetiştirmek. Kabiliyetinden mahrum. Mahsul virmez. (mec) Elinden iş çıkmaz işçi. Neticesiz.

Stérilisateur [ez] Takim itmek için kullanılan alet.

Stérilisation [es] Takim itmek. Bir maddede bulunan mikropları tahrip itme.

Stérilisé, e [s] Takim idilmiş.

Stériliser [fte] Takim itmek. Mahsül ve evlat virmez bir hale getirmek. Bir maddeyi muhtevi olduğu muzır mikroplardan kurtarmak.

Stérilité [es] Kısırlık, akamet. Kuvve-i imbatiyeden mahrumiyet.

Sterlet veya **Strelet** [ez] Tatlı su kefal balığı.

Sterling [ez] İngiliz lirası.

Sternum [ez] (om) Azm-ı kass, göğüs kemiği.

Sternuation [es] Aksırma, ats.

Sternutatoire [s] Aksırtan, ats-ı hasil iden.

Stéthomètre [ez] Hacm-i sadrı ölçmeye mahsus alet.

Stéthoscope [ez] (t) Misma, muayene-i sadra mahsus alet.

Stéthoscopie [es] (t) Misma ile sadrı diñleyip muayene itmek usulü.

Stick [ez] Hezeran baston.

Stigmate [ez] Yara yeri, key. Dağ. Çirkin leke.

Stigmatiser [fte] Dağ vurmak, key yapmak, kızgın demir-le dağlamak. Lekelemek.

Sti-de-grain [ez] Ressamlıkta kullanılan bir nev sarı boya.

Stillation [es] Damla damla akma.

Stimulant, e [s] (t) Mukız, münebbih.

Stimulation [es] Tahrik itme. (t) Edviye-i menbadan hasil olan tesir.

Stimuler [fte] Tahrik itmek, ikaz itmek.

Stipe [ez] (nb) Ciz. Dalsız ve dosdoğru yükselen ağaç gövdesi.

Stipendiaire [e-s] Maaşlı, muvazzaf.

Stipendier [fte] Maaş-la kullanmak.

Stipulation [es] Şart.

Stipule [es] (nb) Yaprak sapı, hüdüb.

Stipuler [fte] Şart koymak.

Stock [ez] (stok) Stok, hemen satılmaya amade mevcut mal. Nakit olarak kasada mevcut para.

Stocker [fte] Stok yapmak. Depo itmek.

Stoïcien, ne⁵¹¹ [s] Fikir ve mesleğinde metin adam.

Stoïcisme [ez] Fikir ve meslekte sebat.

Stoïque [s] Pek metin, pek sık.

Stoïquement [h] Metinane, sebatkarane.

Stomacal, e [s] Midevi. Mideye muvafık.

Stomachique [s] **Stomacal** bak.

Stomalgie [es] (t) Elem-i fem, ağız ağrısı.

Stomate [ez] (nb) Fevha.

Stomatique [s] (t) Ağız hastalıklarına kullanılan ilaç.

Stomatite [ez] (t) İltihab-ı fem.

Stomatoscope [ez] (cerra) Muayene edilmek üzere ağız açık tutmaya mahsus alet.

Stop [hn] (bhr) Dur, tevakkuf it. (ft) Kelimeleri ayrı manasını ifham ider bir kelime.

Stopper [fl] (vapur, şimendifer veya buharlı bir makine hakkında) Durdurmak. (ft) Yırtılan bir kumaşı örnek.

Stoppeur, euse [e-s] Örucü.

Storax⁵¹² [ez] Meya.

⁵¹¹ Sözlükte “Stoïcien, enne” şeklindedir.

⁵¹² Sözlükte “Storaxe” şeklindedir.

Store [ez] Yayla inip kalkan perde, stor.

Stout [s⁵¹³] (t) Okunur İngiliz birası.

Strabisme [ez] Şaşılık.

Strangulation [es] Boğma. Buğulma.

Strangurie [es] (t) Tekaturu'l-bevl. Sidik zoru.

Strapontin [ez] Açılıp kapanan iskemle. Mütéharrık peyke. Arabanıñ öñ iskemlesi.

Stras veya **Strass** [ez] Sahte elmas. (mec) Sahte şöhret ve şan ile parlayan.

Strasse [es] İpek kırıntısı.

Stratagème [ez] Hile-i harbiye. (mec) Fevkalade maharet. Hile, hokkabazlık.

Stratège [ez] (as) Büyük kumandan. (eskidir)

Stratégie [ez] (as) Sevkü'l-ceyş.

Stratégique [s] (as) Sevkü'l-ceyşe ait, sevkü'l-ceyşi.

Stratégiste [ez] (as) Sevkü'l-ceyş alimi. Sevkü'l-ceyşe dair eser yazan muharrir.

Stratification [es] Kat kat tertip ve tanzim itme.

Stratifier [fte] Kat kat tertip ve tanzim itmek, üst üste dizmek.

Strict, e [s⁵¹⁴] (kt) Dosdoğru, tamamı tamamına.

Strictelement [h⁵¹⁵] (kt) Dosdoğru olarak, tamamı tamamına bir halde.

Strident, e [s] Şiddetli ve sert bir ses çıkaran.

Stridulant, e [s] Şiddetli ve sert bir gürültü, bir vızıltı çıkaran.

Stridulation [es] Bazı böceklerin çıkardığı tiz ses (ağustos böceği gibi).

Strie [es] (mima) Küçük helezoni müzeyyenat. Sütunlarda helezoni oymalar. Bir sath üzerinde çizgiler.

Strié, e [s] Küçük helezon-la müzeyyin. Sathı çizik çizik olan.

Strier [fte] Helezonlar-la tezyin itmek. Çizik çizik itmek.

Strige [es] Geceleri uçan yarasa kuşu.

Strigile [ez] Hamam kesesi.

Striure [es] **Strie** bak.

Strix [ez] Baykuş kuşunun fenni ismi.

Strobile [ez] (nb) Sanevberi meyve.

Strobiliforme [s] Sanevberiu'ş-şekl.

Strophe [es] Bir kasideniñ kıtaatı.

Structure [es] Yapı ve binanıñ tarz-ı inşası. Bünye. Tertip, nizam. (mec) Suret, şekl.

Strumeux, euse [s] (t) Sıracalı.

Strychnine [es] (kni) İstriknin denilen şiddetli zehir.

Stuc [ez] (**stuk**) Mermer tozu. Tebeşir ve sönmüş kireçten mürekkep harç.

Stucateur [s] Bu harç ile çalışan işçi.

Stud [ez] Hara, yarış ve satış için atlarıñ toplu bulunduğu yer.

Studieusement [h] Kemal-i dikkat ve mütalaa ile.

⁵¹³ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵¹⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵¹⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Studieux, euse [s] Tahsili seven. Çalışan talebe.

Studio [ez] Artist atölyesi. İş odası. Sinema şeritlerini çevirdikleri mahal.

Stupéfaction [es] Veleh ve hayret, ziyade şaşkınlık. (t) Hader.

Stupéfait, e [s] Şaşmış kalmış, veleh ve hayrete duçar olmuş.

Stupéfiant, e [s] Şaşırtan, veleh ve hayrete duçar iden. (t) Muhaddir.

Stupéfier [fte] Şaşırtmak, hayran itmek. Uyuşturmak.

Stupeur [es] Şaşkınlık, hayret, beht. (t) Hader-i umumi.

Stupide [s] Kalın kafalı, gabi. Beliyye.

Stupidement [h] Gabavet-le. Kalın kafalılık-la. Eblehane.

Stupidité [es] Kalın kafalılık. Gabavet. Akıl ve fikirden mahrumiyet. Belahet. Manasız iş ve söz.

Stupre [ez] Sefahat-i rezilane. Denaet.

Stuquer [fte] (ké) Mermer sıvası yapmak.

Style [ez] Zaman-ı kadimde üstüne balmumu sürülü levhalara yazmak için kullanılan ucu sivri demir mil. Tarz-ı ifade. Üslub-ı beyan. İnşa, kitabet. Usül, tarz, nesak. (nb) İbre.

Styler [fte] Alıştırmak, terbiye itmek.

Styilet [ez] Ucu çok sivri ve keskin küçük hançer.

Stylographe [ez] Mürekkepli kalem.

Stypticité [es] (t) Kabziyet.

Styptique [s] (t) Kabız.

Su [ez] Biliş, malumat.

Suage [ez] Ateşin hararetine maruz bir odunun iki tarafından damlayan su.

Suaire [ez] Kefen.

Suant, e [s] Terleyen, terli.

Suave [s] Tatlı. Lezzetli.

Suavement [h] Lezzet-le, halavet-le, tatlı tatlı.

Suavité [es] Tatlılık, halavet, lezzetlilik.

Sub [e⁵¹⁶] (hc) Bir derece aşağılığı veyahut madunluğu gösterir ve kelimenin iptidasına gelir.

Subaigu, e [s] Az şiddetli, az müessir.

Subalterne [s] Madun.

Subdélégation [es] Tevkil. Vekalet, murahhasiyet.

Subdélégué [ez] Vekil, murahhas.

Subdéléguer [fte] Tevkil itmek, murahhas itmek.

Subdiviser [fte] İkinci derecede taksim itmek. Evvelce taksim idilmiş şeyin aksamını taksim itmek.

Subdivision [es] İkinci derecede taksim, taksim-i aksam.

Subir [fte] Çekmek, duçar veya mazhar olmak. Uğramak.

Subit, e [s] Sürat-le, seri, çabuk. Ansız, birdenbire. Nagehan.

Subitement [s] Derhal, ansızın, nagehani olarak.

⁵¹⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Subjectif, ive [s] Enfesi zihni, hayali. (ez) Enfesi olan şey.

Subjection [es] Sual-i miktara cevap.

Subjectivité [es] Enfisiyet.

Subjonctif [ez] (s) Siga-i iltizamiye, inşaie.

Subjugation [es] Zabt, teshir, ram itme. Taht-ı nüfuza alma.

Subjuguer [fte] Zabt ve teshir itmek. Ram itmek. Taht-ı nüfuza almak.

Sublimation [es] (k) Tasid.

Sublime [s] Ali, sami, yüksek. (ez) Hissiyat-ı aliye, ali fikir. Pek mükemmel.

Sublimé [ez] (ecz) – **corrosif** Ak sülümen, civadan istihsal olunan bir zehir.

Subliment [h] Ali bir surette, pek yüksek olarak. Pek mükemmel bir halde. Ulüvv-i fikir-le.

Sublimer [fte] (k) Tasid itmek.

Sublingual, e [s] (tşr) Tahte'l-lisan. Dil altı.

Sublunaire [s] (hr) Tahte'l-kameri. Tahte'l-kamer.

Submerger [fte] Su basmak. Taşıp istila itmek. Suya batırmak, gark itmek.

Submersible [s] Suya batırılabilir. (ez) Tahte'l-bahir sefine.

Submersion [es] Suyuñ taşması, tuğyan-ı miyah, su istilası.

Subodorer [fte] Uzaktan kokusunu almak.

Subordination [es] Tabiyet, emir altında olma.

Subordonner [fte] Tabi itmek. Emir altına sokmak. (mec) Tatbik itmek.

Subornation [es] Baştan çıkarış, azdırma.

Suborner [fte] Baştan çıkarmak, azdırmak.

Suborneur, euse [e] Baştan çıkartıcı, azdırıcı.

Subrécargue [ez] (bhr) Gemi sahibiniñ vekili.

Subreptice [s] Haram, gayr-ı meşru.

Subrepticement [s] Gayr-ı meşru ve haram bir suret-le.

Subreption [es] İğfal... Aldatma.. Kandırıp fena yola sevk itme.

Subrogation [es] Biriniñ yerine diğeri ikame itme.

Subrogé-tuteur [ez] Nazır-ı vasi.

Subroger [fte] Biriniñ yerine diğeri koymak.

Subséquemment [h] Muahharan, müteakiben.

Subséquent, e [s] Muahhar, müteakip, lahık.

Subside [ez] Cebren alınan iane.

Subsidiaire [s] Müeyyid, teyit olunmuş.

Subsidiarement [h] Teyiden.

Subsistance [es] Mevcudiyet, iaşe. Tavzif. (cm) Erzak, zahair.

Subsister [fl] Mevcut olmak. Daim ve baki olmak. Cari olmak, yaşamak. Geçmek.

Substance [es] Madde, cevher, zat! Hülasa, maya. **en** – Hülasaten.

Substantiel, le⁵¹⁷ [s] Mugaddi, besleyici. Zati, cevheri. Esaslı.

Substantiellenent [h] Esaslı bir surette. Maddeten. Zati ve cevher itibar-ile. Hülasaten.

Substantif [ez] (s) İsim. İsm-i zat.

Substantivement [h] (s) İsim halinde, isim olarak.

Substituer [fte] Tebdil etmek, yerine diğerini koymak. Taviz etmek.

Substitut [ez] Kaymakam. Biriniñ yerine kaim olan, vekil. Müdde-i umumi muavini.

Substitution [es] Biriniñ yerinde direklerini koyma, tebdil, taviz.

Subterfuge [ez] Kaçamak, bir şeyden kurtulmak için gösterilen bahane ve yapılan hile.

Subtil, e [s] İnce, dakik, rakik. Seriü't-tesir, keskin, kurnaz. Mahir, ince düşünen. Müdekkik.

Subtilement [s] Maharet ve kurnazlıkla. İnce düşünerek. Muşikafane, müdekkikane.

Subtilisation [es] (k) Tetkik, mayiatıñ teshin ile tebhiri.

Subtiliser [fte] İnceltmek, tetkik etmek. Mahirane surette aşırmaq. (fl) İncelmek. (k) Teshin ile tebhiri etmek.

Subtilité [es] İncelik. Dakiklik. Dikkat. Maharet. Muşikafalık. Keskin akıllılık.

Suburbain, e [s] Civar şehri, civali.

Subvenir [fte] İmdadına yetişmek, yardım etmek. Kafî olmak.

Subvention [es] Mahsusat. Tahsisat. Yardım için virilen şey.

Subventionner [fl] Tahsisat virmek. Yardım için maaş tahsis etmek.

Subversif, ive [s] Yıkan. Muharrip.

Subversion [es] Yıkılma, inhidam.

Subvertir⁵¹⁸ [fte] Yıkmaq, hedm.

Suc [ez] (**suk**) (nb) Usare, ur, ot ve meyveniñ suyu.

Succédané, e [e-s] (**suk**) (t) Tetabui, muhallef.

Succéder [fl] Yerine geçmek. Halef olmak. Tevarüs etmek. Teakup etmek. Birbiri ardından gelmek. Müyesser olmak.

Succés [ez] Muvaffakiyet, tevfiq.

Successieur [ez] Varis, halef.

Successibilité [es] Hak ve veraset. Halef ve veraset olmak kabiliyeti.

Successible [s] Varis olabilir.

Successif, ive [s] Birbirini takip iden, mütevali, müteakip. Birbiriniñ arkasından gelen.

Succession [es] Birbirini takip itme. Teakub. Tevali. Veraset.

Successivement [s] Birbiri ardından, ale't-tevali.

Succin [ez] (maa) Kehrüba.

Succinct, e [s] (**nkt**) Muhtasar. Kısa. Zübde.

Succinctement [s] Kısaca, muhtasaran, zübdeten.

Succion [es] Emme, mass, imtilaç.

⁵¹⁷ Sözlükte "Substantiel, elle" şeklindedir.

⁵¹⁸ Sözlükte "Subvertir" şeklindedir.

Succomber [fl] Mukavemet idemeyerek yenilmek, mağlup olmak. Kaybitmek. Ölmek. Vefat itmek.

Succulence [es] Lezzetlilik. Usaresi kesretli olma.

Succulent, e [s] Özü, usaresi çok. Lezzetli. Yağlı.

Succursale [es] Şube, ticarethane şubesi.

Sucement [ez] Emme, imtisas.

Sucer [fte] Emmek, mass itmek.

Sucette [es] Çocuğa virilen yalancı emzik.

Suceur, euse [e-s] Emici, emen. Mass iden.

Suçoir [ez] Bazı hayvanlarda emmeye mahsus hortum.

Suçon [ez] Emik, çürük. Çocuklarıñ emdiği şeker.

Suçoter⁵¹⁹ [fte] Azar azar emmek.

Sucrage [ez] Şekerleme, şeker koyup tatlılama.

Sucrer [ez] Şeker.

Sucré, e [s] Şekerli.

Sucrer [fte] Şekerlemek. Şeker koymak.

Sucrerie [es] Şeker fabrikası. Şekerli şeyler. Şekerleme.

Sucrier, ère [s] Şekerciliğe ait. (ez) Şeker imali. Şekerci. Şeker imalinde çalışan işçi. Şeker kutusu. Şeker hokkası.

Sucrin [e-s] Gayet tatlı bir nev kavun.

Sud [ez] Cenup.

Sudation [es] Taaruk, tabii veya suni terleme.

Sudatoire [s] Ter-le müteferrik.

Sud-est [ez] Şark-ı cenubi.

Sudorifique [s] (t) Terletici. Muarrık.

Sud-ouest [ez] Garb-ı cenubi.

Suée [es] Terleme, terletme. Ansızın korku. Dehşet.

Suer [fl] Terlemek. Sızmak. (mec) Yorulmak.

Suette [es] (t) Daü'l-muarrık, humma-yı araki.

Sueur [es] Ter, arak. (mec) Zahmetli iş.

Suffire [fl] Kifayet itmek, kafî gelmek. Yetişmek. **se** – (ft) Diğeriniñ yardımına muhtaç olmamak.

Suffisamment [h] Kafî surette, kafiyet ider derecede.

Suffisance [es] Kifayet. Kafî miktarda bulmak. (mec) Kendini büyük görmek. Hodbinlik.

Suffisant, e [s] Kafî, kifayet iden. Yetişen. (mec) Hodbin. Kendini beğenen.

Suffocant, e [s] Boğucu. Muhnik.

Suffocation [es] Boğulma, ihtinak.

Suffoquer [fte] Boğmak, ihnak itmek. (fl) Boğulmak.

Suffragant [s] Papaz muavini, piskopos yamağı.

Suffrage [ez] Rey, kura. Tahsin, takdir.

Suffragette [es] İntihap itmek ve idilmek hakkını iddia iden kadın.

⁵¹⁹ Sözlükte “Sucoter” şeklindedir.

Suggérer [fte] İlka ve telkin etmek. Fikir virmek.

Suggestif, ive [s] İlka ve telkin iden, fikir viren.

Suggestion [es] İlka, telkin, fikir virme.

Suggestionner [fte] İlka ve telkin etmek. Fikir virmek.

Suicide [ez] İntihar, itlaf-ı nefis.

Suicidé, e [e] Kendini öldüren, müntehir.

Suicider [ft] (se) Kendini öldürmek, intihar etmek.

Suie [es] Kurum, is. Ocak kurumu.

Suif [ez] (if) İç yağı. Doñ yağı. Şahm.

Suiffer [fte] İç yağ-ile yağlamak. Doñ yağı sürmek.

Suint [ez] Koyun vesaire derisinden sızan kir, raşihe.

Suintement [ez] Sızma, tereşşuh.

Suinter [fl] Sızmak, tereşşuh etmek.

Suisse [s] İsviçre'ye mensup. (e) İsviçreli. (ez) Kapıcı. Bevvap. Kapı bekçisi. İsviçre peyniri. (ez cm) Vakt-ile Fransa'da askerlik iden İsviçreliler.

Suite [es] Tevabi. Hadem ü haşem. Mabad, alt tarafı. Dizi, sıra, silsile. Netice, soñu. Akıbet. **de** – Bila-fasıla sıra ile. **tout de** – Derhal.

Suivant [sr] Göre, nisbeten. Tevfikan. Tatbikan.

Suivant, e [s] Gelecek, atideki, zirdeki.

Suivi, e [s] İrtibatlı, mütemadi, fasılasız, devamlı. İşlek. Kalabalıklı.

Suivre [fte] Kovalamak, takip etmek, arkasından gitmek. Beraber gitmek. Boyunca gitmek. Bir yol tutmak. Süluk etmek. Devam etmek. Uymak. Tabiyet etmek. **se** – Birbirini takip etmek. Teakub etmek. Birbiriniñ ardından gitmek ve gelmek.

Sujet [ez] Vesile, sebep. Madde. Saded, mebni aleyh. Şahıs. Zat. (nahiv) Mübteda, mesnedü'n-ileyh. Fail, naib-i fail.

Sujet, te⁵²⁰ [s] Tabi, mahkum. Müstaid, müptela. Giriftar. Duçar, düşkün. (e) Teba.

Sujétion [es] Tabiyet, mahkumiyet. Esaret.

Sulf veya **Sulfo étion** [hc] Bir şeyiñ mürekkebatında kükürt olduğuna delalet iden ibtidai hece.

Sulfatage [ez] Kükürtleme. Kükürt serpme.

Sulfate [ez] (k) Kibritiyet.

Sulfaté, e [s] (k) Kibritiyeti, kibritiyeti havi.

Sulfater [fte] Kükürtlemek, toprağa kükürt ithal etmek.

Sulphhydrate [ez] (k) Kibritiyet-i maiyyet.

Sulphydrique [s] (k) Kibrit-i ma.

Sulfite [ez] (k) Kibriti.

Sulfure [ez] (k) Kibrit-i müsenna.

Sulfuré, e [s] Kükürtlü, kükürdü havi olan.

Sulfurer [fte] Kükürt ile terkip etmek. Bir şeye kükürt karıştırmak.

⁵²⁰ Sözlükte "Sujet, e" şeklindedir.

Sulfureux, euse [s] (k) Kibriti. **acide** – Hamız-ı kibriti.

Sulfurique [s] (k) **acide** – Hamız-ı kibriti.

Sulky [ez] İki tekerlikli ve sandıksız araba.

Sumac [ez] (k) (nb) Sumak ağacı meyvesi.

Summum [ez] (**sommom**) Eñ yüksek derece, zirve-i bala.

Sunnite [e] Sünni, sünni mezhebi.

Supé, e [s] (bhr) Çamura sımsıkı gömülmüş gemi.

Super [fte] (bhr) Geminiñ aldığı suyu tulumba ile boşaltmak. (fl) Kapanmak, tıkanmak.

Superbe [s] Aliyü'l-ala, mükemmel, parlak. Mağrur, mütekebbir, müteazzım. (ez) Mütekebbir adam. (es) Kibir, gurur.

Superbement [h] Parlak ve mükemmel surette.

Supercherie [es] Mekr, hile, huda, desise.

Superfétation [es] Gebelik üzerine gebelik. (mec) Lüzumundan ziyade bolluk.

Superficie [es] Sath.

Superficiel, le⁵²¹ [es] Sathi.

Superficiellement [s] Sathi olarak, sathi bir surette.

Superfin, e [s] Pek ince, eñ ala cinsinden.

Superflu, e [s] Fazla, zait, lüzumsuz. Artık.

Superfluité [ez] Lüzumsuz ve fazla şeyler. Zaitlik.

Supérieur, e [s] Üsteki. fevkani, ala. Faik, racih. (ez) Emir, ma-fevk. Baş. Reis.

Supérieurement [h] Teveffuk ve rüchan-la. Ala bir surette, emirane.

Supériorité [es] Teveffuk, rüchan. Üstlü. Yükseklik.

Superlatif, ive [s] (sr) Mübalağa sigasına müteallik. (ez) Mübalağa sigası.

Superlativement [s] Mübalağa ile, mübalağalı bir surette.

Superphosphate [ez] Süperfosfat, suni gübre.

Superposer [fte] Üst üste koymak.

Superposition [es] Üst üste koymak. (h) Tetabuk.

Superstitieusement [h] İtikad-ı batıla ile, hurafata inanarak.

Superstitieux, euse [s] İtikadat-ı batılaya tabi, hurafata müteakkit.

Superstition [es] İtikad-ı batıl, hurafat.

Supinateur [s] (tşr) Müstelki.

Supination [es] (tşr) İstilka.

Supplantation [es] Birini işgal idildiği vazife ve mevkiden kaydırıp yerini koyma.

Supplanter [fte] Birini işgal idildiği mevkiden kaydırıp yerini kapmak.

Suppléant [e-s] Vekil, kaymakam.

⁵²¹ Sözlükte “Superficiel, elle” şeklindedir.

Suppléer [fte] Vekalet etmek. Yerini tutmak, yerine geçmek. (fl) Telafi etmek, bir noksan ve kusuru örtmek, ıslah etmek.

Supplément [ez] İlave, lahika, zeyl. Zam, zamime.

Supplémentaire [s] İlave edilen, ilave yerini tutan, lahika olarak.

Supplétif, ive [s] Noksanını ikmal iden, itmam iden. Mütemmim.

Suppliant, e [s] Yalvaran, niyaz iden.

Supplication [es] Yalvarış. Rica, niyaz.

Supplice [es] Eziyet, işkence. Ağır ceza.

Supplicié, e [ez] İdam olunmuş mücrim.

Supplicier [fte] Eziyet, işkence ve ceza etmek. İdam etmek.

Supplier [fte] Rica ve niyaz etmek, yalvarmak, tazarruda bulunmak. İstirham etmek.

Supplique [es] Rica ve niyazname, arzuhal, istida, istirhamname.

Support [ez] Dayak, rükn, mesnet.

Supportable [s] Tahammül idilebilir, kaldırılabilir, çekilebilir.

Supportablement [h] Kabil-i tahammül, çekilebilir surette.

Supporter [fte] Çekmek, yükünü kaldırmak. Tahammül etmek. Dayanmak. Duçar olmak.

Supposable [s] Farz ve tahmin olunabilir.

Supposé, e [s] Tahmin edilen, mefruz. Sahte, uydurma.

Supposer [fte] Farz ve tahmin etmek. Uydurmak. Yalanda kurmak. İhtimal virmek.

Supposition [es] Farz, takdir, tahmin. Uydurma, yalandan tertip. İhtimal-i sahte.

Soppôt [ez] Fenalığa yardımcı. Muayyen cürm. Şerik-i cürm.

Suppression [es] Fesih, ilga. Kaldırma, çıkarma. Kesilme, inkıta. Vücudunu izale.

Supprimer [fte] Ortadan kaldırmak. Lağv etmek, fesh etmek. Kesmek, kat etmek. Vücudunu izale etmek. Meydandan yok etmek.

Suppurant, e [s] (t) Tekayyuh iden, irinlenen.

Suppuratif, ive [e-s] (t) Mukayyih, irinleten.

Suppuration⁵²² [es] (t) Takayyüh, irinlenme.

Suppurer [fl] (t) Takayyüh etmek, irinlenmek.

Supputation [es] Hesap, tadad itme.

Supputer [fte] Hesap ve tadad etmek. Saymak.

Supranaturalisme [ez] Ma-fevka't-tabiaya itikad iden mezhebe mensup adem.

Suprasensible [s] Mafevkü'l-his.

Suprématie [es] Teveffuk, rüchaniyet. Takaddüm, riyaset.

Suprême [s] Pek ala, azam, gayet büyük. Celil. Aksa, münteha. Pek mühim. Mübrem. Fevkalade lazım.

⁵²² Sözlükte "Supuration" şeklindedir.

Sur [hr] Üzere, üzerine, üzerinde. Üstüne, üstünde. Hakkında, dair, müteallik.

Sûr, e [s] Şüphesiz, muhakkak. Emin, mutmain. Sağlam. Emniyetli. Sahih, doğru. **à coup** – Muhakkak olarak, şüphesiz.

Sur, e [s] Mayhoş, ekşice.

Surabondamment [h] Bol bol, ziyadesiyle, fazla fazla.

Surabondance [es] Bolluk. Çokluk, kesret.

Surabondant, e [s] Kesretli. Bol bol.

Surabonder [fte] Fazla kesretli, fazla bol olmak.

Suracheter [fte] Diğerinden pahalı olmak.

Suraiguë [s] (mu) Pek ince, pek tiz seda.

Surajouter [fte] Tekrar ilave etmek.

Suralimentation [es] (t) Bir hastayı tedrici fazla yedirmek suret-ile tedavi usulü.

Suralimenter [fte] İhtiyaçtan fazla yemek. Fart-ı tagaddi.

Surannation [es] (t) Mürur-ı zaman, müddet-i muayene ile akit olunan bir mukaveleniñ, müddeti mürurundan dolayı hükümden sukutu.

Suranné, e [s] (hk) Müddet-i muayenesiniñ mürurundan dolayı hükümsüz kalmış şey. Çok yaşlı, eski, köhne.

Sur-arbitre [ez] Evvelki hükümleriñ ittifak idememeleri üzerine tayin olunan ikinci hüküm.

Surbaissé [s] (mima) Basık kemer ve kubbe.

Surbaissement [ez] (mima) Kemer ve kubbe basıklığı.

Surcharge [es] Bir yüküñ üzerine konulan yük.

Surcharger [fte] Çok yükletmek. Fazla tahmil.

Surchauffe [es] Fazla teshin, hararet-i zaide.

Surchauffer [fte] Fazla ısıtmak, derece-i hararetini yükselterek buhara fazla gerginlik virmek.

Surchauffeur [ez] Lokomotiflerde buharıñ hararetini artırmak için kullanılan bir alet.

Surchoix [ez] (x okunmaz) Herhangi bir eşyanıñ ilk seçilene.

Surcouper [fte] İskambil oyununda yere atılan bir kozu daha büyük bir koz atarak kırmak.

Surcroît [ez] Fazla azıtma, tezayüt. **par** – ve **de** – Bundan başka fazla olarak.

Surcroître [fl] Bundan fazla artmak.

Surdent [es] Fazla diş, sinn-i zait.

Surdi-mudité [es] Sağır ve dilsizlik.

Surdité [es] Sağırlık.

Surdon [ez] (tica) Eşyanıñ avare olması halinde müşteriye virilen hakk-ı hıyar.

Surdorer [fte] Kalın altın yaldızı yapmak.

Sureau [ez] (nb) Mürver ağacı, beylesan.

Surélévation [es] Daha yükseltme, daha artma.

Suréléver [fte] Daha yükseltmek. Daha artırmak.

Surelle [es] Firenk üzümünüñ ami ismi.

Sûrement [h] Emin bir surette, muhakkaken.

Surément, e [s] Eñ ali derecede.

Surenchère [es] Müzayedede artırma.

Surenchérir [fl] Müzayedede artırmak.

Surenchérissement [ez] Yeñi zam, yeñi pahalılanma.

Surenchérisseur, euse [s] Daha ziyade artıran.

Surérogation [es] Vazifesinden fazla ilk ve hizmet itme.

Surérogatoire [s] Vazifeden ziyade olarak icra olunan.

Suret, ette [s] Mayhoş, ekşimtırak.

Sûreté [es] Emniyet, emin. Sağlamlık.

Surface [es] Yüz, ruy, satıh.

Surfaire [fte] Çok yüksek fiyat istemek.

Surgeon [ez] (nb) Ağaç piçi.

Surgir [fl] Baş göstermek, zuhur itmek. Çıkmak.

Surhaussement [ez] Yükseltme, terfi.

Surhausser [fte] Daha yükseltmek, terfi itmek.

Surhumain, e [s] Ma-fevkü'l-beşeriye.

Surintendance [es] Nezaret-i umumiye.

Surintendant [ez] Nazır-ı umumi.

Surjet [ez] Birbirine dikilen iki kumaş parçasınıñ dikişi.

Surjéter [fte] İki parçayı birbirine dikmek.

Surlendemain [ez] Yarından soñraki gün, öbür gün.

Surmener [fte] Çok çalıştırarak yormak.

Surmontable [s] Aşılabilir, atlanabilir. Kabil-i iktiham.

Surmonter [fte] Atlamak, aşmak. Galebe itmek hakkından gelmek. İktiham itmek.

Surmulet [ez] (hayv) Bir nev barbunya balığı.

Surmulot [ez] İri lağım sıçanı, geme sıçanı.

Surnager [fl] Suyuñ üstünde durmak, yüzmek.

Surnaturel, elle [s] Fevkalade, harikulade.

Surnaturellement [h] Fevkalade bir surette, harikulade olarak.

Surnom [ez] Lakap.

Surnommer [fte] Lakap takmak, telkip itmek.

Surnuméraire [s-e] Numara harici. Memur mülazımı.

Surpasser [fte] Geçmek, tecavüz itmek, ileri olmak.

Surpayer [fte] Değerinden fazla ödemek.

Surplis [es] Papazlarıñ kilisede giydikleri cübbe. (mec) Üstünden giyilen iş gömleği. Üstlük.

Surplomb [ez] Duvarlarıñ meyl ve inhitatı.

Surplomber [fl] Meyl ve inhitat itmek.

Surplus [ez] Fazla, artık, mütebaki. **au** – Bundan maada.

Surprenant, e [s] Hayret idilecek, şaşılacak.

Surprendre [fte] Gafil avlamak, yakalamak. Basmak. Şaşırtmak, hayrete düşürmek. Aldatmak.

Surprise [es] Ansızın zuhur iden şey. Baskın, taaccüb. Hayret. Açılınca içinden cisim çıkan oyuncak kutusu.

Surproduction [es] Fazla istihsal.

Surrection [es] Birdenbire zuhur idiş. Basü bade'l-mevt.

Surraut [ez] Birdenbire uyanıp yerinden fırlayış.

Sursauter [fl] Birdenbire uyanıp yerinden fırlamak. Dalgın bir halde iken bir ani gürültü veya diğerk bir sebep-le ürkerek sıçramak.

Surséance [es] Tehir-i müzekkerat.

Sursemer [fte] Tohum üzerine tohum ekmek.

Surseoir [fte] Tehir ve tavik itmek.

Sursis⁵²³ [ez] Mühlet. Tehir, tavik.

Sursitaire [ez] Mühletten istifade iden.

Surtaux [ez] Cibayet-i zaide, ifrat derecede kıymet, çok fazla, fevkalade pahalı.

Surtaxe [es] Resm-i munzam. Fazla ve gary-ı meşru rüsum.

Surtaxer [fte] Ağır rüsum koymak. Rüsumi artırmak.

Surtondre [fte] Derileri yıkadıktan sonra yüñ veya kılı kırmak.

Surtout [h] Eñ ziyade, başlıca, bilhassa. Husus-ile. (ez) Üstlük. Kapıt, palto. Üsten giyilen elbise. Sofraniñ üstüne konulan saksı.

Surveillance [es] Gözetme. Nezaret itme. Bekçilik.

Surveillant, e [es] Gözcü. Nazır, bekçi. Muhafız.

Surveille [es] Evvelki gün.

Surveiller [fte] Gözetmek, nezaret itmek, muhafaza itmek. Beklemek. Soñra doğan.

Survenance [es] Ansızın zuhur. Murisiñ vefatından sonra varis doğması.

Survenant, e [es] Ansızın zuhur iden. Murisiñ vefatından sonra doğan varis.

Survendre [fte] Fazla pahalıya satmak, aynı fahiş-le bey itmek.

Survénir [fl] Ansızın zuhur itmek. Üzerine gelmek.

Survente [es] Pek pahalı satış. Ayn-ı fahiş.

Surventer [fl] (bhr) Daha kuvvetli esmek.

Survider [fte] Çok dolu kaptan miktarını boşaltmak.

Survie [es] Birinden fazla yaşayış. Daha ziyade sağ kalma. **gain de** – Bir mukavelede akitlerinden bir hayat kalana ait olan kazanç. Hayat-ı uhreviye.

Survivance [es] Birinden fazla yaşama. Biriniñ vefatından sonra onuñ vazifesine girmek imtiyazı.

Survivant, e [e] Diğerkinden fazla yaşayan.

Survivre [fl] Diğerkinden fazla yaşamak. **se** – (ft) Her şeyi zayi ittikten sonra ber-hayat kalmak.

⁵²³ Sözlükte “Sursie” şeklindedir.

Survoler [fte] Üzerinde uçmak.

Survoltage [ez] (fiz) Bir elektrik cereyanınıñ kuvvetini artırma.

Survolter [fte] (fiz) Bir elektrik cereyanınıñ kuvvetini artırmak.

Sus [hr] (**susse**) Üzerine. (hc) Üstünde manasını ifade iden hece-i ibtidai.

Susceptibilité [es] Kabiliyet, istidat. Çabuk teessür, sürat-i infial.

Susceptible [s] Müstaid, kabiliyetli. Çabuk müteessir olur, tiz gücenir.

Suscitation [es] Tahrik, iğva.

Susciter [fte] Tahrik itmek. Badi olmak. Ayağa kaldırmak, doğurtmak.

Suscription [es] Zarf veya paket üzerine yazılan adres.

Susdénomme, e [s] İsmi marrü'z-zikr, balada ismi mezkur.

Susdit, e [s] Mezkur, müma ileyh, merkum.

Susmentionné, e [s] Marrüz'z-zikr. Mesbuku'l-vasf.

Susnommé [s] Balada mezkurü'l-ism.

Suspect, e [s] (**pé** ve **pèkt**) Maşbuh, maznun, şüpheli.

Suspecter [s] Zan ve şüphe altında tutmak.

Suspendre [fte] Asmak, sarkıtmak. Talik itmek, tehir itmek, geri bırakmak. Tatil itmek.

Suspendu, e [s] Muallak, kararlaşmamış. Asma, asılmış.

Suspens [s] Muallak, memnu. **en** – (h) Muallakiyette.

Suspenseur [s] (tşr) Muallak.

Suspensif, ive [s] (hk) Talik ve tehir iden, durduran.

Suspension [es] Asma, sarkıtma. Asılı şey. Asma lamba vesaire. Talik, tatil, tehir.

Suspensoir [ez] (cerra) Huffad, lifafe-i muallaka, kasık bağı. Herhangi bir uzvi altından tutup sarkmasına mani olmak için kullanılan bağ.

Suspicion [es] Şüphe, zan.

Sustentateur [ez] Tayyarenin muvazenesini muhafaza iden alet.

Sustentation [es] Taam ile hayatı idame ve muhafaza itme, tagaddi itme. Bir tayyareyi muvazenetinde tutma.

Sustenter [fte] Atime ve gıda vasıtası-la hayatı idame ve muhafaza itmek.

Susurration [es] veya **Susurrement** (ez) Mırıltı ve şırıltı, haşırtı.

Suture [ez] (cerra) Yarayı dikme, hıyate, derz.

Suturer [fte] (cerra) Yarayı dikmek.

Suzerain, e [s] Metbu, mufahham, büyük hükümdar.

Suzeraineté [es] Metbuiyet, büyük hükümdarlık.

Svelte [s] Fidan gibi boylu, narin vücutlu.

Sveltessé [es] Narin vücutluluk.

Sybarite [s] Ten-perver.

Sybaritisme [ez] Ten-perverlik.

Sycomore [ez] (nb) Cümmeysz, bir nev incir ağacı.

Sycophante [ez] Müfteri, gammad.

Syllabaire [ez] Elifba kitabı, hece kitabı.

Syllabe [es] Hece.

Syllaber [fte] Hecelemek.

Syllabique [s] Hecevi, heceye dair.

Syllogisme [ez] (mantı) Kıyas.

Sylogistique [s] (mantı) Kıyası.

Sylphe [ez] veya **Slphide** [es] Kurun-u vusta hurafatında havalara hakim peri. (mec) Gayet güzel ve dilber kadın.

Syvestre [s] Ormanda yetişen, ormanda yaşayan.

Syvicole [s] Orman yetiştirmek ve bakmak ilmine müteallik.

Syviculteur [ez] Orman dikip yetiştiren.

Syviculteur [es] Ormancılık fenni.

Symbole [ez] (**sin**) Nişan ve alamet-i mücessem. (ilahiyat) İlm-i hal. (k) İşaret-i kimyeviye. (mesku) Paranın üzerindeki yazı ve resim.

Symbolisation [es] İşarat ve alamat ile gösterme.

Symboliser [fte] İşarat ve alamat ile tasvir ve teccim etmek.

Symbolisme [ez] Her şeyi bir işaret ve alamat ile gösterme mezhebi. On dördüncü soñlarında meydan alan tarz-ı şiir ve inşa.

Symboliste [s] Sembolizme mensup olan adam.

Symétrie [es] Tevazün, tenasüp. (r) Tenazur.

Symétrique [s] Muvazeneli, mütenasip. (r) Mütenazır.

Symétriquement [h] Muvazene ve tenasüp-le. (r) Mütenaziren.

Symétriser [fl] Mütevazın ve mütenasip olmak. (r) Mütenazır düşmek.

Sympathie [es] (**sin**) İmtizaç, tabiat uygunluğu. Muhabbet ve tabii meyl. Acıma, merhamet itme. Şekat. (t) Alaka, iştirak.

Sympathique [s] (**sin**) Sevimli, cazibeli. Merhamet ve şefkate layık. Uygun, mümtezic. (t) Alakavi. İştiraki.

Sympathiser [fl] (**sin**) Meyl ve muhabbet-i kalbiye ile sevmek. Acımak, şefkat itmek. Uygun olmak. İmtizaç itmek.

Symphonie [es] (**sin**) Ahenk.

Symphonique [s] (**sin**) Ahenktar, ahenge müteallik.

Symphoniquement [h] (**sin**) Ahenktar bir surette.

Symphoniste [e] (**sin**) Ahenkçi, ahenksaz.

Sympiézomètre [ez] (**sin**) (fiz) Hava mahzenli barometre.

Symptomatique [s] (**sin**) (t) Arazi.

Symptomatologie [es] (**sin**) (t) Mebhas-i araz-ı emraz. Hastalıkların arazından bahis-i ilm.

Symptôme [ez] (**sin**) (t) Araz, hastalığın alameti.

Synagogue [es] Musevi ibadethanesi, havra.

Synalèphe [es] (hr) İki hecenin bir hece gibi telaffuz idilmesi.

Synallagmatique [s] **contrat** – İki kişi arasında taahhüt havi mukavelename.

Syncope [es] (t) Bayılma, gaşy, gaşeyan. (sr) Kelimenin ortasından bir harf-i hazfi.

Syncoper [fte] (sr) Kelimeniñ ortasından bir harfi, bir heceyi hazf etmek.

Syndactyle [s] Parmakları birbirine mülâsık olan.

Syndic [ez] (k) (tica) Sendik, iflas halinde alacaklılarıñ nasb ittikleri vekil.

Syndical, e [s] Sendikaya ait. Sendikaya müteallik. (sosyalizm) Sendikaya amele ittihadına müteallik.

Syndicalisme [ez] (sosyalizm) Sendika usulü. Hukuklarını müdafaa ve muhafaza itmek üzere ameleniñ vücuda getirdikleri ittihad.

Syndicaliste [e-s] (sosyalizm) Sendikaya ithal olan, sendika azası.

Syndicat [ez] (tica) Sendiklik, sendiğiñ müddeti. (sosyalizm) Sendika, amele ittihadı.

Syndicataire [s] (sosyalizm) Sendikaya müteallik. Sendikavi.

Syndiqué, e [s] (sosyalizm) Sendikadan, sendikaya dahil olan.

Syndiquer [fte] (sosyalizm) Sendika teşkil etmek. **se** – (ft) Sendikaya girmek.

Syndrome [ez] (t) Araz-ı umumiye. Bir hastalığıñ mecmuu arazi.

Synecdoche veya **Synecdoque** [es] (k) (beyan) Zikr-i küll-i irade-i cüz. Zikr-i cüz-i irade-i küll.

Synérèse [es] (sr) İlal, idgam.

Synodal, e [s] Rüesa-yı ruhaniye meclisinde müteallik.

Synodalement [h] Rüesa-yı ruhaniye meclisi karar-ile.

Synode [ez] Rüesa-yı ruhaniye meclisi.

Synodique [s] Rüesa-yı ruhaniye meclisi namına yazılan ve yapılan şey. (hey) Devri.

Synonyme [s-e] Müteradif, bir manaya olan.

Synonymie [es] Teradüf, bir manaya olma.

Synonymique [s] Teradüfi, bir manaya olmaklık.

Synoptique [s] Cemiyetli. Muhit. Heyet-i mecmuaya müteallik.

Synovial, e [es] (tşr) Zülal, mefasıldaki yaşlığa ait.

Synovie [es] (tşr) Zülal, mefasıldaki yaşlık.

Synovite [es] (t) İltihab-ı mefasıl.

Syntaxe [es] İlm-i nahv, ilm-i maani, kelamiñ rabtı usulü.

Syntaxique veya **Syntactique** [s] Nahvi, ilm-i nahve müteallik.

Synthèse [es] Terkip, telif. Tahliliñ mukabili.

Synthétiser [fte] Terkip, telif etmek. Birleştirmek.

Syntonisation [ez] Telsiz telgraf merkezleriniñ ayar idilmesi.

Syphiligraphe [ez] (t) Frengiye dair eser yazan.

Syphiligraphie [es] (t) Frengiye dair kitap.

Syphilis [ez] (liss) (t) Frengi illeti.

Syphilitique [e-s] Firengiye müteallik. Firengili.

Systématique [s] Muntazam bir usul ve tertibe dair. Bir kaide-i mahsusa tabi.

Systématiquement [h] Muntazam bir usul halinde. Muntazaman.

Systématiser [fte] Bir usul ve tertip tanzim etmek, bir usul-i muntazama koymak.

Système [ez] Usul, tertip. Tarik, mezhep, kaide. (hey) Manzume.

Syzygie [es] (hey) İktiran, tekabül. Güneşin bir seyyare ile karşı karşıya veya yakına gelmesi.

T

T [ez] Fransız elifbasının yirminci ve sedasız harflerin on altıncısı olup « ت » gibi okunur.

Ta [z] **Tonuñ** müennesi olup siniñ manasını ifade eder. **ta plumesinin** kalemin gibi.

Tabac [ez] Tütün, duhan.

Tabagie [es] Tütün içmeye mahsus mahal. Orada daima tütün içildiği cihetle tütün kokusu bulunan yer.

Tabatière [es] Enfiye kutusu.

Tabellaire [s] Küçük levha şeklinde. **impression** – Müteharrik harufatın ihtirandan evvel mahkuk levhalar ile vuku bulan tab.

Tabellion [ez] Eski zamanda mukavelat muharrirlerinin nezdinde evrak-ı tebyizi ile muvazzaf katip. Latife taraftarı : mukavelat muharriri.

Tabernacle [ez] Çadır, köşk. Kilisede ve mihrapta mukaddes ekmek kabının mahfuz olduğu dolap.

Tabès [ez] (t) Dik, sill. Harekat-ı vücudiyede intizamın tedricen zayı olduğu bir hastalık.

Tabescence [es] (t) Bazı emraz-ı asabiye dolayısıyla tahassul iden zafiyet-i muzıra.

Tabi veya **Tabis** [ez] Bir nev hareli ipek gezi.

Tabiser [fte] Gezi gibi harelemek.

Tablature [es] Eski zaman notası. Boru, ney, klarnet gibi bir musiki aletinin nasıl çalındığını gösteren resimli levha. **entendre, savoir la** – Zeki, mahir olmak. (mec) **donner la – à quelqu'un** Birine güçlük ve müşkilat çıkarmak.

Table [es] Masa, sofrası. Taam. Fihrist, cetvel. Levha, safha. Tabla.

Tableau [ez] Resim levhası. Cetvel-i esami, fihrist. Üstüne yazı yazılan siyah tahta. (mec) Manzara, temaşagah. Şifahen veya tahriren bir şeyin tasviri.

Tableautin [ez] Küçük tablo, küçük levha.

Tabletier, ère [s-e] Satranç, dama tahtası gibi şeyleri imal iden.

Tablette [es] Kütüphane gözü. Raf. Pencerenin önüne, şomine, soba, duvar gibi şeylerin üzerine kapak tarzında konulan taş veya tahtadan levha. Şeker, çikolata gibi şeylerden yapılan küçük levhalar. Muhtıra defteri. Not defteri.

Tableterie [es] Satranç, dama tahtası gibi şeyleri yapmak ve satmak sanatı.

Tablier [ez] Önlük, göğüslük, prostela. Araba çamurluğu. Dumanı iyi çekmesi için ocağın önüne saçtan yapılan siper. Köprü döşemesi. Satranç ve dama tahtası. (bhr) Dört köşeli yedek yelken.

Tabouret [ez] Arkasız ve kolsuz iskemle. (fiz) Mücerret.

Tabourin [ez] Tütmesini men için ocağıñ üstüne takılan döner kalpak.

Tabolaire [s] Tablo şeklinde.

Tachant, e [s] Kolayca lekelenen ve solan kumaş.

Tâcher [fl] Çalışmak, gayret etmek.

Tacheron [ez] Götürü çalışan amele.

Tâcheter [fte] Beneklemek, benek benek etmek.

Tachygraphe [es] (ki) Stenograf.

Tachygraphie [es] (ki) Stenografi.

Tachymètre [ez] (ki) Mikyasü's-süra, süratleri ölçmeye mahsus bir alet.

Tachymétrie [es] (ki) (h) Eşkali maddileştirerek hendese nazariyatını ispat etmek usulü.

Tacite [s] Sükut-le anlatılan, zımnî.

Tacitement [h] Sükut-le, zımnî.

Taciturne [s] Sükütî, az söyleyen.

Taciturnité [es] Sükutilik.

Tact [ez] (takt) Lems, tutmak hissi. (mec) Fetanet, ince fikirlilik, münasip olanı his.

Tacticien [ez] (tak) (as) Tabiyetü'l-ceyşi iyi bilen asker.

Tactile [s⁵²⁴] (tak) Lems, el ile dokunulabilir.

Tactilité [es⁵²⁵] (tak) Lemsilik, el ile dokunulabilmeklik.

Tactique [es⁵²⁶] (tak) Tabiyetü'l-ceyş.

Tache [es] Leke, kir, benek. (mec) Namus ve haysiyete dokunan şey. Şayia.

Tâche [es] Vazife.

Tacher [fte] Kirletmek, lekelemek. (mec) Şayiadar etmek.

Tænia veya **Ténia** [ez] (té) (t) Dud-ı vahid denilen karın solucanı.

Taffetas [es] (ta) Canfes, tafta.

Tafia [ez] Şeker kamışından imal olunan rakı.

Tagal [ez] Kadın şapkası imal idilen bir nev hurma ağacı lifi.

Taie [es⁵²⁷] (té) Yüz yastığı kılıfı. (t) Bazı kere gözbebeği üzerinde hasıl olan beyaz leke, nokta, misafir.

Taillade [es] (ta) Boyuna yarık. (cerra) Uzun yara yeri, ette böyle boyuna açılan ceriha.

Taillader [fte] (ta) Boyuna yarmak. (cerra) Uzun bir yara açmak.

Tailladin [ez] (ta) Portakal veya limonuñ ince dilimi.

Taillandrie [es] (ta) Dülger, marangoz ve emsali sanatkarlara yontucu alat imal ve furuhtu sanatı.

Taillandier [ez] (ta) Dülger, marangoz ve emsali sanatkarlara mahsus kesir ve rende vesaire gibi şeyleri imal iden.

Taillant [ez] (ta) Bıçak, kılıç ve emsali şeyleriñ keskin yüzü.

Taille [es] (ta) Biçme, yontma, kesme, doğrama, tıraş itme. Tarafî. Boypos, kamet, endam. Bedeniñ omuzdan bele kadar olan kısmı. Herhangi bir şeyiñ dolan hacmi. Ekmekçi çetelesi. (hak)

⁵²⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵²⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵²⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵²⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Bakır veya diğere bir maden üzerine kalem ile oyma. (cerra) Haz-ı mesane. (mu) **basse** – Ağır ve yavaş ses. (bahçe) Budama.

Taillé, e [s] (**ta**) Hazırlanmış, amade, müheyya. Münasip, layık. Uygun, biçilmiş kaftan. Tenasüb-i endam sahibi.

Taille-crayon [es] (**ta**) Kurşun kalemi yontmaya mahsus küçük alet.

Taille-douce [es] (**ta**) Hafif, pek derin olmayan hak. Bu suret-le hak idilen klişle ile tab idilmiş resim.

Taille-légumes [ez] (**ta**) Sebze ayıklamaya mahsus bıçak.

Taille-mer [ez] (**ta**) (bhr) Gemi mehmuzunuñ deñizi yaran kısmı.

Taille-ongles [ez] (**ta**) Tırnak makası, tırnak çakısı.

Taille-plumes [ez] (**ta**) Kalemtraş.

Tailler [fte] (**ta**) Yontmak, biçmek, kesmek, doğramak, tıraş itmek. Uydurmak, icat itmek. Yarmak. Budamak. Oymak. Hak itmek. (cerra) Haz-ı mesane ameliyatı yapmak. İskambil oyununda kağıt kesip ebelik itmek.

Taillerie [es] (**ta**) Billur ve kıymettar taşları tıraş itmek sanatı, bu ameliyenin icra olunduğı yer.

Tailleur [ez] (**ta**) Terzi. Taş, billur ve emsalini yontup tıraş iden.

Tailleuse [es] (**ta**) Kadın terzi.

Taillis [ez] (**ta**) Sıra ve nöbet-le kat olunan orman.

Tailloir [ez] (**ta**) Et tahtası. (mima) Sütun başlığının üst tarafı.

Tain [ez] (**té**) Ayna sırrı.

Taire [fte] Söylememek, gizlemek. **se** – (ft) Gizlenmek. Sükut itmek. Gürültü yapmamak. Susmak. **faire** – Susturmak. (as) Ateş kestirmek.

Talc [ez] (**talk**) Talk. Tenkare. Eczacılıkta ve sanayide kullanılır madeni bir madde.

Talcique [s] Talktan mürekkep, tenkareli.

Talent [ez] Dirayet, ehliyet, kabiliyet. Hünere ve marifet, değerlilik.

Talentueux, euse [s] Dirayetli, ehliyetli, marifetli, değerli, hünere.

Taler [fte] Ezmek, çiğnemek. (bilhassa meyve hakkında) **se** – (ft) Ezilmek, çiğnenmek.

Talion [ez] Kısas cezası.

Talisman [ez] Tılsım.

Talismanique [s] Tılsımı, tılsım müteallik.

Talle [es] (nb) Bir ağacın, bir fidanın kökünde çıkan piç.

Taller [fte] (nb) Piçlemek (ağaç ve fidan).

Talmouse [es] Bir nev yufka böreğı. (mec) Sille, yumruk.

Taloche [es] Başa vurulan tokat, el ile başa vurmak. (mima) Duvarcılarının sıvayı düzlemek için kullandıkları saplı tahta.

Talocher [fte] Başına tokat, yumruk ile vurmak.

Tolon [ez] Ökçe, kab, ekl olunan şeyin soñ parçası. İskambil oyununda oyuncular aldıktan soñra kalan kağıtlar. (mima) Altı mukaar ve üstü muhaddeb kalıp. (bhr) Geminiñ kış tarafının alt kısmı. (mec) **montrer les** – Kaçmak.

marcher sur les – Arkasından yürümek, yakından takip etmek.

Talonner [fte] Yakından takip etmek. Atı ökçe ve mehmuz ile sıkıştırmak. (mec) Şiddet-le tazyik etmek. (fl) (bhr) Kıştan karaya oturmak.

Talonnette [es] Çorabın ökçesine ilave olunan ikinci bir kat. Kunduranın içine konulan mantar veya keçeden mamul taban.

Talonnier [s] Ökçeci, ayakkabıları için ökçe yapan işçi.

Talus [ez] (s okunmaz) Sath-ı mail, şiv.

Tamar [ez] (t) Demirhindi senamekiden yapılan müşhil şeker.

Tamarin [ez] (nb) Demirhindi ağacı. Demirhindi.

Tambour [ez] (**tan**) Davul, tabl, davulcu, tabl-zen. İşleme kasmağı. Üstüne kablonun sarıldığı ağaçtan veya madenden büyük tekerlek. Üstüne saat ve zembereğin sarıldığı küçük üstüvane. Bir binaya soğuk ve rüzgar girmemek için kapısına yapılan duvar camekan. (bhr) Vapur davlumbazı. (tşr) Kulak zarı, tabl-ı üzün.

Tambourin [ez] (**tan**) Küçük davul, trampet. Çocuk oyuncağı davul ve trampet.

Tambourinage [ez] (**tan**) Davul çalma.

Tambouriner [fl] (**tan**) Davul çalmak. Davul taklidi yapmak. Davul çalarak ilan etmek.

Tambourineur [ez] (**tan**) Davulcu, trampetçi.

Tambour-major [ez⁵²⁸] (**tan**) (as) Borozan ve trampetçilerin çavuşu.

Tamis [ez] (s okunmaz) Elek, kalbur, süzgeç.

Tamise [ez] Sırf yünden veyahut ipek ve yün karışık bir kumaş.

Tamiser [fte] Elemek, kalburlamak, süzmek. Hafifleterek arasından geçirmek. (fl) Elenmek, kalburlanmak, süzölmek. (bhr) Arasından rüzgar geçen eski yelken.

Tamiserie [es] Elek fabrika veya ticarethanesi.

Tamiseur [e-s] Elekçi, eleyen amele.

Tamisier [s-e] Elek yapan ve satan.

Tampon [ez] (**tan**) Tıpa, tıkaç. Yumak. (t) Cereyan-ı demi veya bir akıntıyı durdurmak için bir yaraya veyahut rahim yoluna ilaçlı pamuk veya gazdan yumak. Şimendifer arabalarının ön ve arka taraflarında sadmeniñ kuvvetini kırmak üzere yapılan yaylı tezyinat. (mec) Yuvarlak ve yassı kasket. (as) Emir neferi. **coup de** – Yumruk darbesi.

Tamponnement⁵²⁹ [ez] (**tan**) Tıkama. İki trenin müsademesi.

Tamponner [fte] (**tan**) Bir tampon ile tıkamak. İki tren müsademe etmek.

Tam-tam [ez] Zil. (mec) İlan, işaa.

Tan [ez] Toz haline getirilmiş meşe ve kestane ağacı kabuğu.

Tancer [fte] Azarlamak, tekdir etmek.

Tandem [ez] Ard arda iki at koşulu üstü açık araba. İki kişilik bisiklet.

Tandis que [hr] (**di**) İken. Halbuki.

⁵²⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵²⁹ Sözlükte “Tamponnement” şeklindedir.

Tangage [ez] (bhr) Baştan yalpa.
Tangence [es] (hen) Temas.
Tangent, e [s] (hen) Mümas.
Tangente [es] (hen) Hatt-ı mümas.
Tangible [s] (h) Kabil-i temas.
Tango [ez] Bir nev dans, tango.
Tanguer [fl] (bhr) Baştan yalpa yapmak.
Tanière [es] Vahşi hayvan ini.
Tanin veya **Tannin** [ez] (k) Tanen.
Tank [ez] Tank, zırhlı harp arabası.
Tannage [ez] Dibagat itme.
Tannant, e [s] Dibagata yarayan. (mec) Can sıkan, taciz iden.
Tanne [es] İşlenmiş deri üzerinde siyahımsı leke. (t) Bir nev sivilce.
Tanner [fte] Dibagat itmek, sepilemek. (mec) Sıkmak, taciz itmek.
Tannerie [es] Dibaghane.
Tanneur [e-s] Dabbağ, deri ticareti.
Tanniser veya **Taniser** [fte] Herhangi bir mayie tanin karıştırmak.
Tant [h] (t okunmaz) O kadar, o miktarda. Şu kadar ki. – **mieux** Daha iyi, nime'l-matlup. – **pis** Daha fena, maa't-teessüf.
Tante [es] Hala, teyze, yenge.
Tanter [ez] (té) O kadarcık, azıcık.
Tantième [s] Kaçıncı.
Tantinet [ez] (né) Pek az, çok az.
Tantôt [h] Birazdan, biraz evvel, demin. Ara sıra, bazı kere. **à** – Yakında görüşürüz.

Taon [ez] (**tan**) At sineği.
Tapage [ez] Patırdı, gürültü, şamata.
Tapageur, euse [e-s] Gürültü yapan, şamatacı.
Tape [es] Vurma, fiske; okşama. Tıpa, tıkaç.
Tapé, e [s] Ezilerek fırında kurutulan meyve.
Tapercul, Tapeçu veya **Tapercul** [ez] (bhr) Sandalıñ kıçındaki üçüncü yelken. İki kişilik araba. Yaysız ve çok sarsan araba.
Tapée [es] Birçok, hayli, alay, kabile.
Taper [fte] El ile yavaşça vurmak, fiskelemek, okşamak. Vurmak, vuruşturmak. Bir şeyiñ üstüne vurarak sokmak. (bhr) Bir topu, bir deliği tıkmak. (mec) Ödünç para almak.
Tapteur, euse [e] Sık sık istikraz iden adam.
Tapin [ez] Def.
Tapinois [h] (s okunmaz) **en** – Gizlice, el altından, ustalık-la.
Tapioca veya **Tapioka** [ez] Bir nev çorbalık nişastası, tapyoka.
Tapir [ft] (**se**) Bozularak saklanmak.
Tapis [ez] (s okunmaz) Halı, kilim. Sergi. (mec) **mettre une affaire sur le** - Müzakereye arz etmek. **tenir quelqu'un sur le** – Mevzu-ı bahis etmek. **amuser le** – Huzzarı eğlendirmek. – **vert** Kumar masası. – **de gazon** Çimenlik.
Tapis-franc [ez] Müşterisi edaniden olan meyhane.
Tapisser [fte] Duvarları halı veya kağıt ile örtmek. (mec) Bir sathı setr etmek, örtmek.

Tapisserie [es] Halı, kilim ve emsali şeyler. Yorgancılık, halıcılık. Kanaviçe vesaire üstüne işlenmiş nakış. Duvarlara asılan kumaş, meşin veya kağıt. (mec) **faire** – Bir içtimada, yapılan şeylere iştirak itmeden seyirci olarak hazır olmak. **être derrière le** -- Bir şeyi görünmeden, gizli gizli takip etmek.

Tapissier, ère [e] Tapiser, yorgancı.

Tapissière [es] Eşya nakline mahsus her tarafı açık araba. Büyük seyahat ve omnibosu.

Tapon [ez] Bezden vesairenden yumak.

Taponner [fte] Yumak yapmak, yumak gibi toplamak ve bükmek.

Tapoter [fte] El ile okşamak, yavaş yavaş vurmak.

Taque [es] Dövme demirden plaka.

Taquer [fte] (taba) Bir formadaki harfleri tokuç ile vurarak düzeltmek.

Taquet [ez] Dolap, kerevet vesaireniñ ayağı altına konulan tahta parçası. Kazılacak toprağın miktarını göstermek için yere çakılan kazık.

Taquin, e [s] (**kin**) Takılgaç, takılmayı seven.

Taquiner [fte] Takılmak. Latifleştirmek. Kızdırmak.

Taquinerie [es] Takılğanlık, latifecilik.

Taquoir [ez] (taba) Formadaki hurufatı düzeltmek için kullandıkları tahta tokaç.

Taquon veya **Tacon** [ez] (taba) Harfleriñ yüksekliğini artırmak için altlarına konulan garnitür.

Taquonner veya **Taconner** [fte] (taba) Hurufatın altına garnitür koyarak yükseltmek.

Tarabuster [fte] Karıştırmak, ihlal etmek, sözünü kesmek. Yormak, taciz etmek.

Tarare [ez⁵³⁰] (zira) Söylenen söze inanılmadığını, söylenen şeylere ehemmiyet virilmediğini gösteren bir kelimedir. (ez) (zira) Kalbur makinesi.

Taraud [ez] (**rô**) Kılavuz, vida açmaya mahsus alet.

Tarauder [fte] Vida açmak.

Taradeuse [es] Vida açma makinesi.

Tard [s] (**d** okunmaz) Geç, geç vakit. Akşam.

Tarder [fl] Gecikmek, tehir etmek, geç kalmak.

Tardif, ive [s] Geç kalan. Yavaş, aheste.

Tardivement [h] Geç vakitte. Geç kalarak. Tehir-le.

Tare [es] Fire, dara. (mec) Maddi veya manevi kusur.

Taré, e [s] Kusurlu, bozulmuş.

Tarer [fte] Bozmak, ifsat etmek. Avarya etmek. (mec) Soldurmak. Kirletmek. (tica) Tarasını almak.

Targette [es] Bir nev ufak kapı sürgüsü.

Targuer [ft] (**se**) Kendini methitmek, kendini büyük göstermek. Böbürlenmek.

Tarière [es] Büyük ağaç burgusu.

Tarif [ez] Fiyat tarifesi. Rüsüm cetveli.

⁵³⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Tarifer [fte] Tarifesini yapmak. Fiyat rüsumunu tarifeye geçirmek.

Tarir [fte] Kurutmak. Suyunu çekirmek. (fl) Kurumak, suyu çekilmek. (mec) Ardı kesilmek, durmak. Sözü kesmek.

Tarissable [s] Suyu çekilebilir, kuruyabilir.

Tarissement [ez] Kurutma, teybis. (mec) Tükenme.

Tarlatane [es] Pamuk tül, gaz.

Tarots [ez-cm] Arkası kül rengi murabbalar-la süslü iskambil kağıtları.

Taroupe [es] İki kaşın ortasında biten kıl demeti ki sahibi çatık kaşlı olur.

Tarpan [ez] Salma at sürüsü, hergele, ehli iken vahşilemiş at cinsi.

Tarsalgie [es] (t) Taban ağrısı.

Tarse [ez] (tşr) Ayak tarağı, rusgu'l-kadem.

Tarsectomie [es] (cerra) Ayak tarağı kemikleriniñ tamamen veya kısmen kati.

Tarsien, enne [s] (tşr) Ayak tarağına müteallik. Rusgu'l-kademi.

Tartan [ez] Dolu dolu renklerde büyük satrançlı yün kumaş.

Tartane [es] (bhr) Tek direkli ve müsellesü's-şekl. Yelkenli küçük gemi.

Tarte [es] İçine kaymak, reçel veya meyve koydukları bir nev börek.

Tartelette [es] Tart denilen böreğin küçüğü.

Tartine [es] Üzerine tereyağı veya reçel sürülmüş ekme dilimi.

Tartrate [ez] (k) Milh-i hamız-ı tartir. Tartiriyet.

Tartre [ez] Şarap tortusu. Diş kiri. (k) Tartir.

Tartreux, euse veya **Tartareux** [s] (k) Tartiri.

Tartrique [s] (k) **acide** – Hamız-ı tartir.

Tartuffe [ez] Yalancı sufi, mürai.

Tartuferie [es] Yalancı sufilik, mürailik.

Tas [ez] (**ta**) Yığın, küme, top, küre, sürü, şirzine. Kabil-i nakl küçük soros.

Tasse [es] Kulplu tas, fincan.

Tasseau [ez] Masa vesaireniñ düz durması için ayağın altına konulan tahta parçası.

Tassement [ez] Basarak hacmini ufaltmak. Sıkıştırma, çökme.

Tasser [fte] Tazyik ile hacmini küçültmek, sıkıştırmak, basarak oturmak. (fl) Büyüme, daha kalın olmak. **se** – (ft) Kendi kendine çökmek. Yerleşmek.

Tâter [fte] El ile yoklamak, mes itmek, - **le pouls** Nabzını yoklamak. (mec) – **le terrain** Ahval ve efkarın vaziyetini yoklamak. – **quelqu'un** Efkarını anlamak için yoklamak. – **l'ennemie** Düşmana uzaktan top ile hücum itmek. – **le pavé** Mütereddidane yürümek. – **le fond** Derinliğini ve nevini anlamak için iskandil itmek. **se** – (ft) Kendi kendini yoklamak.

Tatillon, ne [e] Bila-lüzum cüziyat ile uğraşan

Tatillonnage [ez] Bila-lüzum cüziyat ile uğraşma.

Tatillonner [fl] Lüzumsuz yere cüziyat ile uğraşmak.

Tâtonnement [ez] El ile, baston ile yoklayarak arama. (mec) Şüphe ve terettüt ile teşebbüs.

Tâtonner [fl] El ile, baston ile yoklayarak aramak. (mec) Mütereddidane, acaba ile teşebbüs.

Tâtonneur, euse [e] Etrafını el-ile yoklayarak yürüyen. (mec) Her iş mütereddidane, şüphe ile teşebbüs iden.

Tâttons [h] (à) El ile yoklayarak. (mec) Şüphe ve tereddüt-le.

Tatouage [ez] Tevsim, vesme, iğne ile dövme. Hristiyanların hacı nişanı.

Tatouer [fte] Vesme yapmak, iğne ile dövmek. Tevsim itmek. Hacı nişanı yapmak.

Taud [ez] (tô) veya **Taude** [es] Yağmur zamanında kayıkların, gemilerin üzerine geldikleri katranlı bezden tente.

Taudis [ez] (s okunmaz) veya **Taudion** [ez] Kulübe gibi fakirane mesken. Pis tutulmuş apartman.

Taupe [es] (hayv) Köstebek.

Taupier [es] Köstebek avcısı.

Taupière [es] Köstebek kapanı.

Taupinière veya **Taupinée** [es] Köstebek yığını, köstebeğin kazarak yaptığı toprak gümesi. (mec) Ehemmiyetsiz tepe ve bina.

Taure [es] Henüz bozağılamamış genç inek.

Taureau [ez] Boğa. (mec) Çok kuvvetli adam. Çok iri, çok kalın.

Taurillon [ez] Genç boğa.

Tauromachie [es] Boğa dövüşü.

Tautochrone [s] (makine) Mütesaviyü'z-zaman.

Tautologie [es] Aynı fikri tabirat-ı muhtelifle ile bila-lüzum tekrar.

Taux [ez] Sir, kıymet, esar, rayiç.

Taveler [fte] Beneklemek, lekelemek.

Tavelure [es] Beneklik. Benek.

Taverne [es] Meyhane.

Tavernier, ère [es] Meyhaneci.

Taxateur [s-e] Narh memuru.

Taxatif, ive [s] Narh konulabilir.

Taxation [es] Narh koyma.

Taxe [es] Narh. Şahsi virgi. Rüsüm.

Taxer [fte] Narh koymak. Resim ve virgi tarh itmek.

Taxi veya **Taxi-auto** [ez] Kira otomobili.

Taximètre [ez] Arabanın hareketi esnasında kat ittiği mesafeyi kayıt iden alet.

Te [z] Saña, seni.

Technicien [ez] (ték) Bir ilmiñ, bir sanatın fenni cihetine vakıf olan.

Technique [e-s] (ték) Fenni. Fen usulü.

Techniquement [h] (ték) Fenni bir surette. Fennen.

Technologie [es] (ték) Mebhas-i fünün. İstılahat-ı fenniye.

Technologique [s] (ték) Fenni ve sanai. Mebhas-i fünuna müteallik.

Teck veya **Tek** [ez] Asya ve Avustralya'da yetişen gemi yapmakta kullanılan bir ağaç. Tek ağacı.

Tectrice [s] (**ték**) Kuşların kanat ve kuyruk tüyleri.

Te deum [ez] (**om**) Dua ve teşekkür ayin ve ruhaniyesi. Tedeum.

Tegmen [ez] (**mén**) (nb) **Tegument** bak.

Tégument [ez] (tşr) Lihaf, deri, vücudu örten şey. (nb) Tohumuñ, çekirdeğñ kabuğu.

Teigne [es] Güve. (t) Kel, safe. (nb) Ağaç uyuzu. (mec) Habis adam.

Teigneux, euse [s] Güveli.

Teille veya **Till** [es] Kenevir çöpünüñ kabuğu. Ihlamur ağacınıñ kabuğu.

Teiller veya **Tiller** [fte] Elyafı çöplerinden ayırmak.

Teilleur, euse [fte] Elyafı çöplerinden ayıran adam. Bu işi gören makine.

Teindre [fte] Boyaya batırmak. Renk virmek. – **sa main de sang** Katl veya cerh itmek.

Teint [ez] Yüzük levni, renk-i ruy. Boya ile virilen renk. **bon** -- Sabit renk.

Teint, e [s] Boyalı, renkli.

Teinte [es] Boyaların ihtilatından hasıl olan renk. Renklerin kuvveti. (mec) Cüzi miktar.

Teinté, e [s] Hafif bir rengi olan.

Teinter [fte] Boyamak, boya ile renk virmek.

Teinture [es] Boya, renk, levn. Boyacılık. (mec) Sathi malumat. (ecz) Bir ecza ile karışmış ispiroto veya eter.

Teinturerie [es] Boyacılık sanatı. Boyahane.

Teinturier, ère [s-e] Boyacı.

Tel, Telle [s] Böyle, öyle. Bunuñ gibi. – **que** Olduğu gibi. O kadar büyük ki. – **quel** Hali hazırında.

Télautoğraphe [ez] Teletograf, yazıyı ve resmi evrak mesafeye nakil iden alet.

Téledynamie [es] Teledinami, kuvveti uzağa nakil itmek sanatı.

Téléga veya Télègue [es] Taliga. Ekseriya eşya naklinde kullanılır dört tekerlekli yaysız araba.

Télégramme [ez] Telgrafname.

Téléographe [ez] Telgraf.

Téléographie [ez] Telgrafçılık sanatı.

Téléogrophier [fte] Telgraf çekmek, telgraf-la bildirmek.

Téléogrophique [s] Telgrafa müteallik.

Téléogrophiquement [h] Telgrafiya, telgraf-la.

Téléogrophiste [e] Telgrafçı.

Téléomécanique [es] Telemekanik, elektrik temevvücatı vasıtası-la uzakta bulunan bir makineyi işletmek sanatı.

Téléométre [ez] Telemetre, mikyas-ı mesafe.

Téléobjectif [ez] Teleobjektif, uzak mesafelerin resmini almaya mahsus dürbün.

Télépathie [es] Telepati. Bir sujuniñ o zamanda ve fakat uzak bir mesafede veyahut bazı şeriat altında vaki olan ve onuñ bilmesi maddeten imkansız görünen ahvale dair doğru malumat virmesi.

Téléphéragé [ez] Teleferaj, havadan gerilmiş bir kablo vasıtası-la uzak mesafelere insan ve eşya nakli.

Téléphone [ez] Telefon, sesi uzak mesafelere nakil iden alet.

Téléphoner [fl] Telefon kullanmaz. (ft) Telefon-la konuşmak.

Téléphonie [es] Telefonculuk. Uzak mesafeler-le mükaleme itmek sanatı.

Téléphonique [s] Telefona müteallik.

Téléphoniquement [h] Telefon-la.

Téléphoniste [e] Telefoncu.

Téléphote [ez] Telefon, uzak mesafeden fotoğraf almaya mahsus makine. Ziyadar bir resmi elektrik kuvvet-ile uzak mesafeye nakil iden alet.

Téléphotographie [es] Teleografi, uzak mesafelerden resim almak sanatı. Fotoğraf resimlerini elektrik kuvvet-ile uzak mesafelere nakil itmek sanatı.

Télescope [ez] Teleskop. Semayı ve yıldızları seyr ü tetkike mahsus büyük dürbün.

Télescopé [ft⁵³¹] (se) Şiddetli bir sademe tesiri ile, bir teleskobuñ boruları gibi birbirine geçmek. (ft) Müsademe ile vagonları birbirine geçirmek.

Télescopique [s] Teleskop vasıtası-la. Ancak teleskop-la görülebilen.

Télévision [es] Televizyon, bir şeyiñ suretini uzak mesafeye nakil itme.

Tellement [h] O derecede ki, o suret-le ki. – **quellement** İyiden ziyade fena olarak.

Tellurien, enne [s] Arzdan gelen. Arizi.

Tellurique [s] Bir havali arzıñ sükkanı üzerine, tesirine dair, tesir-i iklime

müteallik. Toprak vasıtası-la telgraf. (k) Hamız-ı telür.

Tellurisme [ez] Bir havali toprağınñ sükkanıñ ahlak, tabayi vesairesi üzerine olan tesir.

Téméraire [s] Divanelik derecesinde cesur. Mütecasir, mütehevvir, pervasız, küstah.

Témérairement [h] Mütecasirane, pervasızca, tehevvir-le. Küstahane.

Témérité [es] Akılsızca cesaret. Pervasızlık, küstahlık, tehevvir.

Témoignage [ez] Şehadet. Görenleriñ ifadesi. (mec) Harici alamet. Delil. Bazı hakayika vukufu bais olan ahval. **faux** – Yalancı şahitlik.

Témoigner [fte] Şehadet itmek. Hal ve kal-ile göstermek. Delalet itmek. (fl) Şahit olmak. Şahitlik hizmetini görmek.

Témoin [ez] Şahit. Bir kimseye bir vazifeniñ, bir fiiliñ icrasında muavenet iden. Bir şeyi gören veya işiten. Herhangi bir işiñ eser ve delili. – **oculaire** Kendi göz-ile gören. – **auriculaire** Kendi kulağ-ile işiten şahit.

Tepme [es] (**tanpe**) Şakak. Dokuma tezgahında bir alet. Kasaplarıñ kesilmiş hayvanıñ karnını açmak için koydukları değnek.

Tempérament [ez] (**tan**) Bünye, mizaç, tabiat. (mec) İtidal. (tica) Taksit ile satış.

Tempérance [es] (**tan**) İtidal. Kanaat, perhizkarlık. **société de** – Müskirat aleyhtarı cemiyet.

Tempérant, e [s⁵³²] (**tan**) Mutedil, kanaatkar, perhizkar.

⁵³¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵³² Tarafımızdan eklenmiştir.

Température [es] (**tan**) Havanın hal ve keyfiyeti, derece-i hararet. (t) Humma, vücudun sıcaklığı.

Tempéré, e [s] (**tan**) Mutedil. Ne pek yüksek ve ne pek alçak olan. (mec) **style** – Sade ile tumturaklı arasındaki kitabet.

Tempérement [h] (**tan**) İtidal ile, mutedilane.

Tempérer [fte] (**tan**) Tadil etmek. İfratı azaltmak. Teskin etmek.

Tempête [es] (**tan**) Şiddetli fırtına. Birdenbire zuhur iden şiddetli feveran. (mec) Heyecan, şiddetli mücadele. Telaş.

Tempête [fl] (**tan**) Hiddet-le gürültü yapmak, kıyamet koparmak.

Tempétueusement [h] (**tan**) Şiddet-le, gürültü ile. Fırtına halinde.

Tempêteux, euse [s⁵³³] (**tan**) Fırtınalı, fırtınayı badi olan.

Temple [ez] (**tan**) Mabet, kilise Protestan kilisesi. Kudüs'te Süleyman aleyhisselam tarafından bina edilmiş mabet, Mescid-i Aksa.

Tempo [ez] (**tém**) (mu) Tempo. Musikinin nağamat-ı muhtelifesi arasındaki fark.

Temporaire [s] (**tan**) Muvakkat, az devam iden.

Temporairement [h] (**tan**) Muvakkaten, müddet-i muayene ile.

Temporal, e [s] (**tan**) (tşr) Sudği, şakak taraflarında bulunan kafa kemikleri.

Temporel, elle [s] (**tan**) Fani, daimî olmayan. Muvakkat. Maddi, cismani,

dünyevi. Vakt-ile papaların hükümet-i cismaniyesi. Kilise iradı.

Temporellement [h] (**tan**) Muvakkaten, bir müddet devam etmek suret-ile.

Temporisateur, trice [e-s] (**tan**) Fırsat kovalayan. Vaktini gözeterek tavik iden.

Temporisation [es] (**tan**) Fırsat kovalama, vaktini gözetme.

Temporiser [fte] (**tan**) Fırsat kovalamak, vaktini gözeterek tavik ve tehir etmek.

Temporiseur [s] (**tan**) **Temporisateur** bak.

Temps [ez] (**tan**) Zaman, vakit, mevsim, hengam. Hava. Asır, ahd, devir. Vakt-i hazır. Miad. Mühlet. Vaktinde, zamanında. Müddet-i muayene ile. **de tout** – Daima. **en même** – Aynı zamanda. **de – en** – Ara sıra, vakit vakit. **en – et lieu** Vaktinde ve yerinde. **avec le** – Mürur-ı zaman-la. **entre** – O esnada. **gros** – Deñizde fırtına.

Tenable [s] Tutulabilir, muhafazı mümkün. (as) Kabil-i müdafaa, tutunulabilir mevki ve siper.

Tenace [s] Yapışkan. (mec) Muannit, sökülüp atılması müşkül, metin, sağlam.

Tenacité [es] Yapışkanlık, muannitlik. (mec) Mütenat, sağlamlık. Bir fikir veya şeye muannidane merbutiyet.

Tenaille, s [es] Kerpeten, kıskaç.

Tenailles [fte] Bir caniyi kızgın kerpeten ile işkence etmek. (mec) Manevi olarak taciz ve muzdarip etmek.

Tenancier, ère [e] Bir tımara merbut arazinin haksız olarak vaziyeti. Büyük

⁵³³ Tarafımızdan eklenmiştir.

çiftliğe mülhak bir mezranın müsteciri.
Bir müesseseyi idare iden.

Tenant, e [s] **séance** – Esna-yı müzakerede, oradan ayrılmadan. (ez) Bahis tutan. Yarışa davet iden. (mec) Kendini fikriñ, bir şahsın müdaafi kılan. (ez cm) Bir arazinin hudut ve ittisalinden olan yerler.

Tendance [s] Meyil, inhimak. Teveccüh, rağbet.

Tendant, e [s] Müeddi olan. Müncer olan. Müteveccih olan.

Tendelet [ez] (bhr) Bir geminin kış tentesi.

Tender [ez⁵³⁴] (**dér**) Lokomotifin arkasındaki su ve kömüre mahsus vagon.

Tenderie [es] (s-ş) Tuzak kurarak icra olunan av.

Tendeur [ez] Herhangi bir şeyi kuran. Bir ipi, bir halatı, bir zinciri germeye mahsus alet.

Tendineux, euse [s] (tşr) Veteri.

Tendoir [ez] Çamaşır ipi veya sarığı.

Tendon [ez] (tşr) Veter.

Tendre [s] Yumuşak. Genç, taze. Mülayim. Nerm, latif. Merhametli, şefkatli. Nazik. Müessir. (ez) Muhabbet, şefkat.

Tendre [s] Germek, kurmak, uzatmak, döşemek, duvarlarını örtmek. – **la main** Muavenet teklif itmek, sadaka istemek. (fl) Meyl ve teveccüh itmek. Müncer olmak.

Tendrement [h] Şefkatane, şefkat ve muhabbet-le.

Tendresse [es] Muhabbet, şefkat (cm) Nevaziş, irae-i müddet.

Tendreté [es] Gevreklik. (et hakkında)

Tendron [ez] (nb) Filiz, yeñi fidan. Pek genç kız.

Tendu, e [s] Gergin, zor-la, büyük müşkilat ile yapılmış şey.

Tendue [es] Ağ kurma. Kuş tutmak için ağ kurulan mahal. Kurulmuş.

Ténèbres [es-cm] Zulmet, karanlık. (mec) Cehalet. Şüphe, tereddüt. **l'ange, le prince, l'esprit des** – İblis, şeytan, **l'empire des** – Cehennem.

Ténébreusement [h] Karanlıkta, gizlice ve hainane.

Ténébreux, euse [s] Karanlığa gömülmüş, müstağrik zulmet. Kara, koyu siyah. Gizli ve hainane. Añlaşılması müşkil. Muğlak ibareler-le ifade-i meram iden.

Ténesm[e] [ez] (t) Zahir. Adalat-ı masara ispazmozu iltihaptan hasıl olan yanma ve sızı.

Tenette, s [es] (cerra) Milkatu'l-hasat, mesaneden taşı tutup çıkarmak için istimal olunan kıskaç.

Teneur [es] Bir senet, bir mukavele veya bir hükmün ve herhangi bir muharriratin metni. Bir cismiñ muayyen miktarda muhtevi olduğu mevât.

Teneur, euse [e] Tutan, tutucu. – **de livres** Bir tüccarın defterini tutan, ticarethane katibi.

Ténia [ez] (t) Dud-ı vahid, tenya, beyne'n-nas. Şerit denilen karın solucanı.

⁵³⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

Ténifuge [s] (t) Solucan ilacı, tarid-i dud.

Tenir [fte] Tutmak, işgal etmek. Muhafaza etmek. İhtiva etmek. Ele almak. Telakki etmek. Yerine getirmek. İdare etmek. – **quelqu'un** Birini istediği noktaya getirmek. – **de quelqu'un** Birinden haber almak. – **secret** Gizli tutmak. – **un pari** Bahis tutmak. – **sa table ouverte** Sofrası açık olmak. – **conseil** Müzakere etmek. – **tête** Karşı koymak. (fl) Muttasıl olmak, merbut olmak. Sıkmak. İnikad etmek. Beñzemek. Tutunmak. Çok istemek. Mukavemet etmek. **se** – (ft) Durmak, kendini tutmak.

Tennis [ez] (**téniss**) Tenis denilen top oyunu.

Tenon [ez] Lamba, çerçeve gibi çatılan şeylerde bir parçanın diğer parçaya geçirilen ucu.

Ténor [ez] (mu) Yüksek davudi ses. Böyle sese malik olan muganni. Tenor.

Ténoriser [fl] Bir tenor gibi taganni etmek.

Ténotomie [es] (cerra) Hazu'l-veter.

Tension [es] Germe, gerilme. (mec) – **d'esprit** Meşguliyet-i zihniye. (fiz) – **de vapeur** Buharın büyük bir tazyik-i icra idecek derecede inbisatı.

Tentacule [ez] (ta t) Levahık-ı lamise.

Tentant, e [s] Meyl ittiren, muharrik, iğva iden, azdıran.

Tentateur, trice [e-s] Müşevvik, muharrik, kandıran, iğva idici. İnsanı baştan çıkaran.

Tentation [es] Fenalığa meyl ittiren hiss-i deruni, nefis-i ammare. İğva.

Tentative [es] Teşebbüs, tasaddi.

Tente [es] Çadır. Tente.

Tenter [fte] Tecrübe etmek, denemek. Teşebbüs etmek. Tasaddi etmek. Baştan çıkarmak. İğva etmek. Çadır veya tente ile örtmek.

Tenture [es] Oda duvarlarına kaplanan kumaş ve kağıdı.

Tenu, e [s] Bakılan, bakılmış. Mecbur edilmiş. (borsa) Dolgun fiyat. Çok ince, rakik.

Tenué [es] Tavır ve hareket, duruş. Kılık kıyafet. Resmi elbise. Bir meclisiñ ve mahkemeniñ müddet-i inikad. – **des livres** Usul defteri.

Ténuité [es] İncelik, rikkat. (mec) Küçüklük.

Tépidité [es] Ilıklık.

Ter [h] Üç kere, üçüncü defa.

Tératologie [es] Tarih-i tabiatın fevkalade iri canavarlardan bais-i kısmı.

Tercer veya **Terser** [fte] Toprağı üçüncü defa kazmak, üçüncü defa nadas etmek.

Tercet [ez] Üç mısralı şiir.

Térébenthine [es] (t) Terementi, terementi ruhu.

Térébinthe [ez] Terementi çıkarılan ağaç.

Térébique [s] (k) Hamız-ı terebentin.

Térébrant, e [s] Oyan, delen.

Térébration [es] Oyma, delme.

Tergiversation [es] Tereddüt.

Tergiverser [fl] Tereddüt, taallül etmek.

Terme [ez] Nihayet, soñ. Gaye, miad. Müddet. Vade. Doğurmak vakti, gebeliğñ soñ günü. Tabir. İstılah. (r) Hat, miktar-ı muayyen. (cm) Münasebet.

Terminaison [es] İntiha, hitam, soñu. Kelimeniñ soñ harfı, cümleñiñ soñ kelimesi.

Terminal, e [s] İntihai. (nb) Tepedeki çiçek.

Terminer [fte] Bitirmek, nihayetlendirmek, soñunu getirmek, hitama irdirmek. Tahdit itmek. **se** – Nihayetlendirmek, hitam bulmak.

Terminologie [es] Mebhas-i istılahat.

Terminus [ez⁵³⁵] (**nuss**) Şimendifer, bir tramvayı hattınıñ nihayet noktası.

Termite [ez] Sıcak memleketlere mahsus kanatlı karınca.

Ternaire [s] Sülasi. Müselles.

Terne [ez] Kura ve piyangoda birden çıkan üç numara. Tavlada düse. (mec) Fevkalade muvaffakiyet. (s) Cilasız, soluk. (mec) Renksiz, parlak olmayan.

Ternir [fte] Soldurmak, parlaklığını izale itmek. Sönük itmek. (mec) Lekedar itmek.

Ternissement [ez] Donuklanma. Solma. Soldurma.

Ternissure [es] Donukluk. Solukluk.

Terrain [ez] Yer, arsa. Toprak, zemin. (mec) **disputer le** – Fikrinde ısrar itmek. **sonder le** – Zemini yoklamak. Ahval ve efkarını aňlamaya çalışmak. **gagner du** – Bir işte ilerlemek. **connaître le** – Muhitini tanımak. **aller sur le** – Düello itmek.

Terral [ez] (bhr) Kara rüzgarı.

Terrasse [es] Set, taraça. Tahte-puş.

Terrassement [ez] Toprağı kazıp nakil itme. Bu yolda nakil idilmiş toprak, doldurma, ameliyat-ı türabiye.

Terrasser [fte] Toprak doldurmak, zorla yere yatırmak. (mec) Mağlup itmek. Şaşırtmak, hayrete düşürmek.

Terrassier [es] Toprak ameliyesi.

Terre [es] Arz, küre. Zemin. Yer yüzü. Toprak, arazi. Memleket, diyar. Kara, yer.

Terreau [ez] Mevad-ı hayvaniye ve nebatiyeden mürekkep toprak. Çürümüş gübre.

Terreauder veya **Terreauder** [fte] Gübre ile örtmek. Gübrelemek.

Terrement [ez] Toprak doldurma. Münhat yeri toprak doldurarak yükseltme.

Terre-neuve [ez] Ternöv denilen iri köpek.

Terre-plein [ez] Üstü tesviye olunmuş toprak. (as) Bir istihkamiñ dahilindeki meydanlık.

Terrer [fte] Bir fidanıñ köküne toprak yığmak. Toprak-la örtmek. Şekeri topraktan süzerek beyazlatmak. (fl) Bir inde, bir delikte oturmak. **se** – Bir deliğe girerek saklanmak (hayvan)

Terrestre [s] Arzi, yeri. Dünyevi.

Terreur [es] Büyük korku, dehşet, hevl. Bu gibi ahvali badi olan.

Terreux, euse [s] Topraklı. Toprak tabiatlı. (mec) Sarı mail soluk. Soluk.

⁵³⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Terrible [s] Müthiş, korkunç. Şiddetli, çok sert. Garip, fevkalade.

Terriblement [h] Müthiş, korkunç bir surette. (mec) Pek ziyade, ifrat derecede.

Terrien, enne [s-e] Sekene-i zemin. Arazi sahibi.

Terrier [ez] Delik, kovuk. Bir nev av köpeği.

Terrifier [fte] Tedhiş itmek. Fena halde korkutmak.

Terrine [es] Toprak çanak, güveç kabı. Bu şekilde madenden mamul kap. Güveç.

Terrir [fl] Yumurtlamak için karaya çıkmak.

Territoire [ez] Memalik. Ülke. Havza-i idare.

Territorial, e [s] Ülkeye müteallik. **armée** – Asakir-i berriye. İhtiyat ordusu. Efrad-ı ihtiyatiye.

Terroir [ez] Ziraat toprağı.

Terroriser [fl] Dehşetli bir usul-i idare altında tutmak, tedhiş itmek.

Terrorisme [ez] Usul-i tedhiş.

Terroriste [ez] Tedhiş taraftarı. Şiddetli idareye taraftar olan.

Tertiaire [s] (**si-ère**) Üçüncü derece, sınıf. (tabakat) **terrain** – Arazi-i rüsubiye-i salise.

Tertio [h] (**si-o**) Üçüncü olarak. Salisen.

Tertre [ez] Toprak yığıını, tümsek. Küçük tepe.

Tes [z] (**Tanıñ cemi**) leriñ – **amis** Dostlar gibi.

Tesson [ez] Kap kaçak kırığı. Şişe parçası.

Test [ez] (hayv) Kışr. Sedef, kabuk. (nb) Kışr-ı bezr. Tohum kabuğı.

Testacé, e [s] (hayv) Sedefi, kabuklu.

Testament [ez] Vasiyetname.

Testamentaire [s] Vasiyetnameye müteallik, ait.

Testateur, trice [e] Vasiyet iden, musa.

Tester [fl] Vasiyet itmek.

Testicule [ez] (tşr) Husye. Taşlık.

Testif [ez] Deve tüyü.

Testimonial, e [s] Şahide, ispata müteallik.

Tetanie [es] (t) Takallüs-i adalat etraf nöbeti.

Tétanique [s] (t) Tetanosa müteallik. Küzazi.

Tétanos [ez⁵³⁶] (**oss**) (t) Tetanos. Küzaz denilen hastalık.

Tétard [ez] (**d** okunmaz) (hayv) Kurbağa ve emsali hayvanlarıñ ilk şekli. Yavrusu. Avam arasında bazı balıklara virilen isim. (nb) Dalları, sakınıñ tepesinde bir top teşkil idecek şekilde budanmış ağaç.

Tête [es] Baş, ser, res. Kafa. (mec) Akıl, şahıs, fert, nefer, baş. Ömür, hayat. Bir şeyiñ ucu, tepesi, başı. Amir, müdür, reis. Öñ, ileri, ilk sıra.

Tête-à-tête [ez] İki kişiniñ baş başa mükalemesi. İki kişi oturacak kanep. Yalnız iki kişilik çay takımı. **en** – Baş başa, tenhaca.

⁵³⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

Têtebleu [nida] Bir nev küfür, sebb.

Tête-de-n'gre [s] Koyu kestane renkli.

Tetée veya **Tétée** [es] Yeñi doğmuş bir çocuğñ bir defada emdiğı süt miktarı.

Teter veya **Téter** [fte] Meme emmek.

Teterelle [es] Fazla sütü memeden çekmek için istimal olunan ucu lastikli küçük şişe.

Têtière [es] Çocuk takyesi. Gem başlığı. (bhr) Dört köşeli bir yelkeniñ yukarı kısmı.

Tetin veya **Tétin** [ez] Meme başı.

Tetine veya **Tétine** [es] Hayvan memesi. Biberon emziğı.

Teton veya **Téton** [ez] Meme.

Tétra [hc] Dört kat manasını ifade ider ve bir hayli kelimeleriñ evveline ilave olunur iptida-i hecedir.

Tétracorde [ez] Dört telli ud.

Tétradactyle [s] Ayağı dört parmaklı.

Tétraèdre [ez] (h) Zü-erbaati'l-vücu.

Tétragone [ez] (h) Zü-erbaati'l-adla.

Tétragramme [s] Dört harfli kelime.

Tétragyne [s] (nb) Dört pestilli, uzv-1 tenisi olan çiçek.

Tétramère [s] Dört münkasım olan.

Tétrandre [s] (nb) Dört etaminli, uzv-1 tezkirli.

Tétrapode [s] (hayv) Dört ayaklı.

Tétraptère [s] (hayv) Dört kanatlı böcek.

Tétras [ez] (s okunmaz) Çalı horozu. Hindi cinsinden ormanlarda yaşar eti lezzetli bir kuş.

Tétrastyle [ez] (h) Dört sütun üzerine müesses bina.

Tétrasyllabe [s] Dört heceli.

Tétrodon [ez] (hayv) Sıcak denizlerde yaşar, küreye beñzer bir nev balık.

Tette [es] Hayvan memesiniñ ucu.

Têtu, e [e-s] Muannit, musır. (ez) Büyük taş çiçeğı.

Teucriette [es] (nb) Tavşan otunuñ ami ismi.

Teuf-teuf [ez] Gaz motorunuñ çıkardığı sesi taklit iden bir kelime, tuf tuf. (mec) Otomobil.

Teugue [es] (bhr) Geminiñ baş ve kış kamarası.

Teuton, onne [e-s] Alman.

Teutonique [s] Almanlara ait.

Texte [ez] Metin.

Textyle [s] (nb) Lifi, iplik iplik ayrılabilen.

Textuaire [s] Yalnız metni muhtevi kitap.

Textuel, elle [s] Metne muvafık olan, metni.

Textuellement [h] Aynen, metne muvafık olarak.

Texture [es] Dokuma, nesc. (tşr) Ensice. Bir eseriñ aksamınıñ tanzim ve terkibi.

Thalassothérapie [es] (t) Deñiz banyo ve havası-la tedavi.

Thalweg [ez] Hatt-ı içtima-i miyah.

Thaumaturge [ez] Sahib-i keramet.

Thaumaturgie [es] Keramet gösterme kudreti.

Thé [ez] (nb) Çay.

Théâtral, e [s] Tiyatroya müteallik.

Théâtralement [h] Tiyatroya yakışır surette.

Théâtre [ez] Tiyatro binası, sahne. Tiyatro oyunu. Tiyatro yazmak sanatı. (mec) Bir hadiseniñ mahal-i vukuu.

Théâtricule [ez] Pek küçük tiyatro.

Théâtrophone [ez] Tiyatrofon, bir tiyatro oyunu, bir musiki ahengini uzağa nakil iden alet.

Théhaïde [es] Pek تنها ve ıssız mahal.

Thébaïque [s] Afyona müteallik, afyon. **extrait** – Afyon hülasası.

Théhaïsme [ez] Afyon-la tesemmüm.

Théier [ez] (nb) Çay fidanı.

Thèière [es] Çaydan, çay ibriği.

Théiforme [s] Çaya beñzeyen, çay şeklinde.

Théisme [ez] Felsefe-i uluhiyet.

Théiste [ez] Uluhiyete mutekit filozof.

Thème [ez] Mevzuun-ileyh, madde, mebhas. Temrin.

Théocrate [ez] Hükümdarıñ Allah tarafından ve mukaddes olduğuna zahip olan, teokrat.

Théocratie [es] (si) Hükümdarıñ Allah tarafından ve mukaddes olduğu ve o suret-le icra-yı hükümet idildiği itikadında bulunan zümre, teokrasi. Vilayet-i ilahiye.

Théocratique [s] Teokrasiye müteallik, muvafık.

Théodicée [es] Adalet-i ilahiyeye mutekit bir mezhep. Allah'tan, mevcudiyetinde ve efalinden bahis iden bir ilm-i tasavvuf şubesi.

Théodolite [ez] Plan almak, ufk-ı zaviyelerini ve mesafeyi ölçmek için istimal olunan bir mesaha aleti, teodolit.

Théologale, e [s] İlahi, ilahiyata müteallik. (ez) Akaid muallimi.

Théologie [es] İlm-i kelim, akaid. Bir mektepte akaid ve kelim tahsil olunan sınıf.

Théologien [ez] Kelam ve akaid alimi. İlahiyat talebesi.

Théologique [s] İlahiyata müteallik.

Théorème [ez] Dava-yı nazari.

Théoricien [e] Nazariyat ile iştilal iden, nazariyat alimi.

Théorie [es] Malumat-ı nazariye, nazariyat.

Théorique [s] Nazari, nazariyata müteallik.

Théoriquement [h] Nazariyat usulüne göre. Nazariyata muvafık.

Théosophe [ez] Vahdet-i vücuda kail. Mutasavvıf.

Théosophie [es] İlm-i tasavvuf, vahdet-i vücut ilmi.

Thèque [ez⁵³⁷] (nb) İna.

Thérapeute [ez] (t) Fenn-i tedaviniñ kavaidine tamam-ile riayet iden.

Thérapeutique [s] (t) Fenn-i tedavi.

Thérapeutiste [ez] (t) Tedavi mütehassısı.

⁵³⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Thériacal, e [s] Tiryaki, tiryakiye ait olan.

Thériaque [es] Tiryak.

Théridion [ez] Duvarlarda bulunan bir nev örümcek.

Thermal, e [s] Sıcak maden sularına müteallik. **eau** – Miyah-ı harer-i tabiiye.

Thermes [ez-cm] Sıcak hamam. Ilıca, kaplıca.

Thermo [hc] Sıcağı gösterir iptidai bir hecedir.

Thermochimie [es] Terkibat ile tahassül iden hararetin miktar-ile iştilal iden bir şube-i kimya. Termoşimi.

Thermodynamique [es] Hadisat-ı tabiiye-i mihanikiye ve haruriye arasındaki münasebetten bais olan hikmet-i tabiiyenin bir şubesi, termodinamit.

Thermo-électricité [es] Hararet-le inkişaf iden elektrik kuvveti, termoelektrisite.

Thermogénie [es] İstihsal hararet usulü.

Thermographe [ez] Hararet-i havaiyenin tahvilatını ölçmeye mahsus alet. Termograf.

Thermologie [es] Hikmet-i tabiiyenin mebbasü'l-hararesi, termoloji.

Thermomètre [ez] Mizanü'l-harare, termometre.

Thermométrie [es] Harareti ölçme.

Thermométrique [s] Termometreye müteallik.

Thermométrographe [ez] Kaydiden termometre.

Thermomultiplicateur [ez] (fiz) Hararet-i müteşâşiyi tetkike mahsus alet.

Thermoscope [ez] (fiz) İki muhitiñ arasındaki hararet farkını ölçmeye mahsus bir nev hava termometresi, termoskop.

Thermosiphon [ez] Sıcak su cereyanı ile teshine mahsus alet, termosifon.

Thermothérapie [es] (t) Tedavi-i bi'l-harare. Termoterapi.

Thésauriser [fl] Para biriktirmek.

Thésauriseur, euse [s] Para biriktiren.

Thèse [es] Talebeye halli teklif olunan mesele. Tez imtihanı. **en -- générale** Suret-i umumiyede. **changer la** – Meseleyi, vaziyeti tebdil etmek.

Théurgie [es] Ervah-ı semaviye ile münasebet üzerine müesses bir nev sihir.

Théurgique [s] Bu sihire müteallik.

Théurgiste [ez] Bu sihir-le iştilal iden adam.

Thibaude [es] Ayak kilimlerini astarlamaya kullanılan kıldan mamul kaba bir dokuma.

Thon [ez] (hayv) Ton balığı. Torik azmanı.

Thonaire veya **Thonnaire** [ez] Ton balığı ağı.

Thonier [ez] Ton balığı avına mahsus kayık.

Thonine [es] Torik balığı, küçük ton balığı.

Thoracique [s] (tşr) Sadri, göğse müteallik.

Thorax [ez] (tşr) Göğüs, sadr.

Thuriféraire [ez] Merasim-i ruhaniye esnasında buhurdan taşıyan yamağı.

Thuya veya **Thuia** [ez] (nb) Senuberiye cinsinden yaz ve kış yeşil bir ağaçtır.

Thym [ez] (**tin**) (nb) Yabani kekik.

Thymol [ez] (k) Kekikiğın ruhundan istihsal olunan fenol.

Thyrse [ez] (nb) Unkud-ı heremi. Leylak ve kestane çiçeğı gibi ehram şeklinde olan çiçekler.

Tiare [es] Papalığın tac-ı resmisi. (mec) Papalık makamı.

Tibia [ez] (tşr) Azm-ı kasaba. Bacağıñ eñ büyük kemiğı.

Tibial, e [s] (tşr) Azm-ı kasabaya müteallik.

Tic [es] (**tik**) (t) Tik, bilhassa yüzdeki adalatıñ ihtilacı takallüsü. Yüzüñ ve gözüñ daima oynaması. (mec) Gülünç itiyat.

Ticket [ez] (**ti-kè**) Şimendifer bileti, duhuliye bileti.

Tic tac [ez]⁵³⁸ (**ti-tak**) Tıkırtı.

Tiède [s] Ilık. (mec) Ateşin ve hararetli olmayan.

Tièdement [s] Ilıkça. Ilık olarak.

Tièdeur [es] Ilıklık. (mec) Lakayd, gayretsizlik.

Tiédır [fl] Ilıklanmak. (ft) Ilıklatmak.

Tien, Tienne [s] Seniñki, seniñ malıñ olan. (zm) Seniñki, saña ait. (ez) **le** – Seniñ malıñ olan şey. (ez cm) **les** – Hasım ve akraban.

Tierce [es] (hey) Bir saniyenin altmışta biri. Salise. (mu) Üç perde aralığı. Bir renkteki üç oyun kağıdı. (eskrim) Bir tarz-ı hücum.

Tiercelet [ez] (hayv) Erkek şahin.

Tiercement [ez] Üçte biri zam itme.

Tiercer [fte] Bir sülüs zam itmek. (zira) **Tercer** bak.

Tiers, erce [s] Salis. Üçüncü. **fièvre** – Üç günde bir tutan sıtma. – **arbitre** Üçüncü hüküm. – **état** Ruhban ve zadegan sınıfından gayrı olan sınıf-ı ahali.

Tiers [ez] Üçte bir, sülüs. Şahs-ı salis.

Tiers-point [ez] (h) Mütesaviyü'l-adlai bir zaviyenin resi. Bir sivri kubbe teşkil iden iki kemerin birleştiğı nokta. Üç köşeli eğı.

Tige [es] (nb) Sap. Sak. Bir şeyin uzun ve ince olan yeri. (mec) Asıl. Esas-ı nesil. – **d'une botte** Çizmenin koncu.

Tignasse [es] Adi ve fena eğreti saç. Sert ve karmakarışık saç.

Tigre, esse [e] (hayv) Kaplan. (mec) Çok zalim adam.

Tigré, e [s] Kaplan derisi gibi benekli.

Tilbury [ez] İki tekerlekli ve iki kişilik hafif araba.

Tillac [ez] (bhr) Baş ve kık güverteleri. **franc** – Baştan kıça kadar bütün güverte.

Tillage [ez] Kenevir elyafının çöplerinden tefriki.

Tille [es] (nb) İhlamur ağacının kabuğın altındaki lifi kabuğı. Kendir elyafı. (bhr)

⁵³⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Geminiñ baş ve kış kamaraları. Bir tarafı balta ve diğeri tarafı çekiç bir alet.

Tiller [fte] Kenevir elyafını çöplerinden ayırmak.

Tilleul [ez] (nb) İhlamur ağacı. İhlamur çiçeği.

Timbale [es] (**tin**) Dümbelek, dümbelek şeklinde. Tencere. Böyle tencerede yufkaya sarılı olarak pişirilen et. Tas. **décrocher la** – Mükafatı kazanmak.

Timbalier [ez] (**tin**) Dümbelekçi.

Timbrage [ez] (**tin**) Damga vurma, pullama.

Timbre [ez] (**tin**) Üstüne bir tokmak vurarak çalınan çingirak, zil. Aynı kuvvet ve aynı vüsatte olan iki sesin arasını tefrik iden keyfiyet. Posta idarelerinin işaret-i mahsusayı havi olarak mektupların üzerine vurduğu damga mührü. Bir idarenin, bir ticarethanenin resmi mührü. Mektupların üzerine ilsak olunan pul. Bir kasenin üst tarafı.

Timbré, e [ez] (**tin**) Delice, kaçık. **voix** – e Madeni bir tinte beñzeyen ve iyi aks iden ses.

Timbre-poste [ez] (**tin**) Posta pulu.

Timbrer [fte] (**tin**) Damgalamak, pullamak.

Timbreur [ez] (**tin**) Damga memuru.

Timide [s] Cesaretsiz, ürkek. Sıkılğan, mahcup.

Timidement [h] Cesaretsizliğe, ürkek surette, mahcupane, sıkılarak.

Timidité [es] Ürkeklik, mahcupluk, sıkılğanlık. İfrat derecede ihtiyatkarlık.

Timocratie [es] Hakimiyet-i umumiyeñin eñ zengine ait olduğunu kabul iden bir usul-i idare. Demokrasi.

Timocratique [h] Demokrasi tarzındaki idareye müteallik.

Timon [ez] Araba oku. (bhr) Gemi dümeni.

Timonier [ez] (bhr) Dümenci. Araba okunuñ iki tarafına konulan beygirler.

Timoré, e [s] Ahlaki fenalık işlemekten korkan. Mesail-i vicdaniyede ürkek olan.

Tin [ez] Payanda. Dayak.

Tinctorial, e [s] (**tink**) Boyacılığa yarayan. Boyacılık sanatına müteallik.

Tine [es] Su ve bağ bozumunda üzüm naklinde kullanılan bir nevi büyük fiç.

Tinette [es] Bu fiçin küçüğü.

Tintamarre [es] Karmakarışık ve intizamsız gürültü ve patırdı, yaygara.

Tintement [ez] Bir çanın çınlaması, tın tın ötmesi. Tanin. – **d'oreilles** Kulak çınlaması.

Tinter [fte] Tokmağı fasılalar-la vurarak bir çanı yavaş yavaş çınlatmak. Çan çalarak ilan etmek. (fl) Payandalar ile etrafında durdurmak.

Tintinnabules [fl] Çingirak sesi çıkarmak.

Tintouin [es] Kulak çınlaması. (mec) Merak, müşkilat.

Tique [es] Kene.

Tiqueté, e [s] Benekli.

Tir [ez] Bir silah-la mermiyi endahet etmek sanatı. Nişan atma, endahet talimhanesi.

Tirade [es] Devamlı endaht. (az müstameldir) Gerek tahriri ve gerek şifahi uzayıp giden fikra. Tiyatroda bir aktörün bir nefeste söylediği uzun söz.

Tirage [ez] Çekme. Yedekçilerin müruru için nehriñ veya deniziñ sahilinde bırakılan yol. Bir şeyi yokuş yukarı çekmek için sarf olunan gayret. (mec) Güçlük. (taba) Tab için kağıdı makineden geçirme, aded-i tab.

Tiraillement [ez] Çekme, çekiştirme. Dahli uzuvlardan biriniñ gayr-ı muntazım ve müellim bozuntusu. (mec) İhtilaf. Münakaşa.

Tirailler [fl] Tekrar tekrar çekmek, çekiştirmek. (mec) Mucizane iltimas itmek. Zahmetli bir surette muhtelif cihetlere sürüklemek. (fl) Bir silahı intizamsız ve devamlı surette ateş itmek.

Tirailler [ez] Çekiştiren, sürükleyen. (as) Avcı neferi. (mec) Yalnız başına iş gören adam. Müstemlekatta yerli ahaliden müteşekkil kıtaat-ı askeriyye virilen isim.

Tirant [ez] Keseyi açıp kapayan kordon. Kundura ve çizmeleri giymeye yardım itmesi için arka taraftan konca dikilen şerit, tirenti. Ayakkabının bağları geçen deliklerin bulunduğu meşin. Et siniri. (bhr) Bir geminiñ çektiği su.

Tirasse [es] Keklik ağı. Küçük armoniklerde güruhu hareket ittirmek için ayak-la basılan bir nev üzengi.

Tiré, e [s] Yorgun vaziyet. **être – à quatre épingles** İhtimamlı, muntazam surette giyinmek. (ez) (tica) Üzerine poliçe çekilen adam. (s-ş) Tüfek ile vurulmuş av. Av siperi.

Tire-balle [ez] Burgulu harbi. Kaz ayağı. (cerra) Yaranın içinden kurşunu çıkarmaya mahsus alet.

Tire-bonde [ez] Fıçı kapağını açmaya mahsus alet.

Tire-botte [ez] Ayakkabı giymek için kullanılan çekecek.

Tire-bouchon [ez] Şişeden mantarı çıkarmaya mahsus alet. Tirbuşon. Tirbuşon gibi bükülmüş saç. **en** -- Helezon şeklinde.

Tire-bourre [ez] Tüfekten sıkıyı çıkarmaya mahsus çengel.

Tire-bouton [ez] Kundura ve eldiven dökmelerini iliklememek için kullanılan çengel. Tirbuton.

Tire-braise [ez] Fırından, külhandan ateş çekmeye mahsus ucu yassı ve eğri demir, kelberi.

Tire-d'aile [ez] Hızlı uçuş.

Tire-ligne [ez] Cetvel kalemi.

Tirelire [es] Para kumbarası.

Tire-pied [ez] Kunduracı kayışı.

Tire-pointe [ez] Tığ, delmek için kullanılan ucu sivri alet.

Tirer [fte] Çekmek. Atmak. Boşaltmak. – **du sang** Kan almak. – **la langue** Dil çıkarıp eğlenmek. – **les larmes** Ağlatmak. – **sa révérence** Selamlamak. – **de l'argent** Para çekmek. (bhr) Su çekmek. (mec) Halas itmek, kurtarmak. – **son épingle du jeu** Fena bir işten maharet-le kurtulmak. – **les vers du nez** Bir şeyi öğrenmek için ustalık-la isticap itmek. – **de la boue** Sefaletten kurtarmak. **se** – (ft) Kendini kurtarmak. Halas olmak.

Tire-sou [ez] Pek hasis adam. Murabahacı.

Tiret [ez] (taba) Çizgi, mükalemeniñ ibtidasında konulan ufak çizgi. Farika. Bir ibare arasında ayrı bir cümleyi tefrik etmek veya iki kelimededen mürekkep olan bir ismi göstermek için kullanılan ufak çizgi işareti, rabıta.

Tiretaine [es] Bir nev kaba çuha.

Tirette [es] Perdeyi açıp kapamaya yarayan kordon. Eldiven ağı. Bir masanıñ, bir kanepeniñ vesair bir eşyanıñ genişliğini artırmak için yapılan açılır kapanır kanat.

Tireur, euse [e] Atıcı, nişancı. Silah istimalinde mahir. (tica) Polıçeyi çeken. – **de carte** İskambil ile fal bakan.

Tiroir [ez] Çekme. Yazıhane, dolap vesaireniñ çekilip açılan gözü. (makine) Buharı pistonuñ iki tarafına münavebeten tevzi iden alet, müvezzi-i buhar.

Tisane [es] (t) Matbuh, magliyy, çiçek, kök ve vesaireyi kaynatarak yapılan ilaç.

Tison [ez] Bir tarafı yanmakta olan odun.

Tisonné, e [e] Siyah benekli beygir.

Tisonner [fl] Ocakta yanmakta olan odunları karıştırarak ateşi alevlendirmek.

Tisonneur, euse [e] Ocaktaki ateşi karıştıran adam.

Tisonnier [ez] Ocak maşası.

Tisser [fte] Dokumak, nesc itmek.

Tisserand [ez] Dokuyucu, çulha, nessac.

Tisseranderie [es] Çulhalık, dokuma satıcılığı.

Tissu [ez] Dokunmuş, mensuc. Dokuma, nesc. (mec) Sıra, dizi. (s) Yapılmış, mamul.

Tissu-éponge [ez] İki tarafı tüylü havlu gibi dokunmuş bir nev kumaş.

Titan [ez] Dev gibi iri adam veya şey.

Titanique veya **Titanesque** [s] Devlere layık, devlere mahsus.

Titi [ez] Paris'in sokak çocuğu.

Titillation [es⁵³⁹] (**till**) Gıdıklanma, nagşe.

Titiller [fte] (**till**) Gıdıklamak. (fl) Gıdıklanmak.

Titre [ez] Serlevha, unvanlı. Rütbe sahibi, sıfat-ı resmıyeyi haiz.

Titrer [fte] Unvan virmek. Serlevha koymak.

Titubant, e [s] Sallanan.

Titubation [es] Bacakları üzerinde sallanma.

Tituber [fte] Bacakları üzerinde sallanmak, yalpa vurarak yürümek.

Titulaire [e-s] Bir sıfat-ı resmıyeyi, rütbeyi haiz olan. Malikane sahibi.

Toast [ez⁵⁴⁰] (**toste**) Biriniñ sıhhatine idare-i akdah teklifi. Tereyağlı kızarmış ekmek.

Toaster [fl⁵⁴¹] (**tosté**) Sıhhate idare-i akdah teklif etmek.

⁵³⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁴⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁴¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Toboggan [ez] Adi kızak, çocuklarıñ üzerine binerek buzda kaydıkları tahta kızak.

Tocane [es] Taze yapılmış şampanya şarabı.

Tocsin [ez] (**tok**) Halkı heyecana getirmek için sürat-le çalınan çañıñ sesi. Çañ.

Toi [z] Sen.

Toile [es] Keten, kenevir ve pamuktan dokunmuş bez. Herhangi bir maddeden dokunmuş şey. Tiyatro perdesi. Üzerine resim yaptıkları muşamba. Muşamba üzerine yapılan resim. Asker çadırı. Gemi yelkeni. Muşamba. – **d'araigné** Örümcek ağı.

Toilerie [es] Bez fabrikası, bezazlık.

Toilette [es] Süslenme, tezeyyün, tuvalet yapma. Tuvalet takımı. El ve yüz yıkanılan mahal.

Toilier, ère [s] Bez yapan ve satan. Bez imaline müteallik olan.

Toise [es] Kulaç, 1,94 metre tulünde bir ölçü. Efrad-ı cedideyi ölçmeye mahsus alet.

Toisé [ez] Yapı tahmini. Sulb-i sathları ölçmek sanatı.

Toiser [fte] Ölçmek. (mec) Birine dikkat-le veyahut hakaret-le bakmak, tepeden tırnağa süzmek.

Toiseur [ez] Yapı tahmini, messah.

Toison [es] Koyun ve emsaliniñ yapacağı.

Toit [ez] Dam, çatı, sakf. (mec) Hane.

Toiture [es] Çatı kereste ve levazımı.

Tokai veya **Tokay** (**ké**) [ez] Macaristan'da imal olunur makbul şarap.

Tôle [es] Demir ve çelik tahta, saç.

Tolérable [s] Kabil-i tahammül, mesaha olunabilir.

Tolérablement [h] Tahammül veya tecviz olunabilecek surette, müsamahakarane.

Tolérance [es] Tahammül, hoş görme. Müsamaha, müsait.

Tolérant, e [s] Hoş gören, tahammül iden, müsamaha ve müsait iden.

Tolérantisme [ez] Serbesti-i mezhep. Adem-i taassup.

Tolérer [fte] Hoş görmek, müsamaha, tahammül itmek. Din ve mezhebi serbest bırakmak.

Tôlerie [es] Saç fabrikası. Saççılık.

Tolet [ez] (bhr) Kürek ıskarmozu. Küreği takmak için sandalıñ kenarlarına takılan değnekler.

Tomaison [es] Cilt işareti.

Tomate [es] (nb) Domates, tomate.

Tombac [ez] (**k**) Tombak denilen beyaz maden.

Tombe [es] (**ton**) Mezar, kabir. Mezar taşı.

Tombeau [ez] (**ton**) Türbe, merkat.

Tomber [fl] (**ton**) Düşmek, sukut. Atılmak. Kapanmak. Çökmek, hücum itmek. Dökülmek. Mansıp olmak. Sarkmak, uzatmak. (mec) Durmak, kesb-i sükunet itmek. Müyesser olamamak. Başa çıkamamak. Battal olmak.

Tombereau⁵⁴² [ez] (**ton**) İki tekerlekli ve sandık gibi araba, çöp arabası.

Tombala [es] (**ton**) Tombala denilen piyango.

Tome [ez] Kitap cildi.

Ton [z] Seniñ. (ez) Sedaniñ perdesi, nağme. Şive. Tavır, hal. Kuvvet, ruh. (mu) İki perde arasındaki fark. (resim) Renkleriñ derece ve kuvveti.

Tondaille [es] Kırpma zamanı (koyun). Kırpılan yapacağı.

Tondaison [es] **Tonte** bak.

Tondeur, euse [e] Kırpıcı, koyun kırpan adam.

Tondre [fte] Kırpmak. Kökünden kesmek. (mec) Ağır vergi koymak.

Tondu, e [s] Kırpılmış.

Tonifier [fte] Renk virmek.

Tonique [s] Ses viren. Yüksek sesli. (t) Mukavvi. (ez) Mukavvi ilaç. (es) Kuvvetli ses çıkaran harf veya hece.

Tonitruant, e [s] Gök gürültüsü gibi gürleyen.

Tonnage [ez] (bhr) Geminiñ derece-i istiabı, tonlatosu.

Tonnant, e [s] Gürleyen.

Tonne [es] Büyük fiçı. Biñ kilodan ibaret ölçü, tono.

Tonneau [ez] Fıçı. Fıçınıñ ihtiva ittiği miktar. Tonilato. Bir nev oyun. İki tekerlekli hafif bir nev araba.

Tonnelet [ez] Küçük fıçı. Varil.

Tonnelier [ez] Fıçıcı.

Tonnelle [es] Yeşil sayeban. Gölgelek. Çardak.

Tonnellerie [ez] Fıçıcılık.

Tonner [fl] Gök gürlemek. Gürlemek. (mec) Hiddet ve azamet-le söylemek. Gürültü yapmak.

Tonnerre [es] Gök gürültüsü. Rad. Yıldırım. Bir tüfeğiñ veya top namlusunuñ hazinesi. (mec) Gök gürültüsüne beñzeyen herhangi bir gürültü.

Tonte [es] Koyun kırpma. Bunuñ zamanı.

Tontine [es] Azasınıñ virdikleri akçe. Bir muayyen müddetiñ hitamında ber-hayat kalanlara tevzi olunmak esası üzerine tesis olunmuş şirket ve cemiyet.

Tontinier, ère [e] Baladaki cemiyetiñ azasından her biri.

Tontisse [es] Çuha kırpıntısı.

Tonture [es] Çuhayı kırpma. Bu suret-le kırpılan tüy.

Topaze [es] Sarı yakut.

Tope [nida] Hay hay, razıyım, memnunen kabul iderim.

Toper [fl] Razı olmak, kail olmak.

Topette [es] Dar, uzun küçük şişe.

Topinambour [ez⁵⁴³] (**nan**) Yer elması.

Topique [e-s] (t) Vazi. Mevzua.

Topo [ez] Topografiniñ muhtasarı olup plan dimerdir.

Topographe [ez] Topografı ile işğal iden.

⁵⁴² Sözlükte "Tomberau" şeklindedir.

⁵⁴³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Topographie [es] Topografya, tahtit-i arazi.

Topographique [s] Topografyaya ait, tahtit-i araziye müteallik.

Topographiquement [h] Topografi suretinde, topografya nokta-i nazarından.

Toquade veya **Tocade** [es] Merak, garip heves.

Toquante [es] Cep saati.

Toque [es] Kumaştan mamul kenarsız bir nev serpuş. Kenarı pek az kasket.

Toqué, e [e-s] Delice, kaçık.

Toquer [fte] Dokunmak, vurmak. (mec) Zihnini bozmak.

Torche [es] Meşale. Kadınların başlarında taşıdıkları yüküñ altına koydukları simit gibi yapılmış bez. Bükülmüş ottan tıkaç. (mec) Vesile-i ihtilaf.

Torche-cul [ez] Taharete kullanılan kağıt vesaire. (mec) Pek adi telif.

Torcher [fte] Temizlemek için bir bez veya kağıt yumak ile silmek. (mec) Acele ile yapmak.

Torchère [es] Meşale sapı. Müteaddit kollu şamdan.

Torchette [es] Küçük paçavra.

Torchis [ez] Çamur-la kıyılmış samandan harç.

Torchon [ez] Mutfak ve toz paçavrası.

Torchonner [fte] Paçavra ile silmek, temizlemek. (mec) İhtimamsız, çarçabuk iş görmek.

Torcol [ez] Saksığan nevinden bir kuş.

Tordage [ez] Bükme, burma.

Tor-boyaux [ez] Çok sert veyahut pek fena rakı.

Tordeur, euse [e] İpek böceği.

Tord-nez [ez] Yavaşa, huysuz beygiriñ burnuna nalbantlarıñ taktıkları ucu ip-le bağlı iki değnek.

Tordre [fte] Bükmek, burmak. **se** – Bükülmek. **rire à se** – Katılacak derecede gülmek.

Toréador [ez] Boğa ile dövüşen pehlivan.

Toreutique [es] Ağaç, fil dişi ve maden üzerine hak sanatı.

Torgniole veya **Torgnole** [es] Tokat, yumruk.

Toril [ez] Dövüşten evvel boğaları kapalı tuttıkları yer.

Tornade [es] Pek şiddetli silikon fırtınası.

Torpédo⁵⁴⁴ [es] Uzun otomobil arabası.

Torpeur [es] Uyuşukluk, hader.

Torpillage [ez] Torpilleme.

Torpille [es] Torpil balığı. Raad. Torpil, deñiz lağımı.

Torpiller [fte] Torpillemek.

Torpillerie [es] Torpil fabrikası, ambarı. Bir gemide torpil hidematı için lazım olan şeyler.

Torpilleur [ez] Torpido, torpil atmak için gemi. Torpil hidematına memur gemici.

⁵⁴⁴ Sözlükte “Tprpédo” şeklindedir.

Torréfaction [es] Kavurma.

Torréfier [fte] Kavurmak.

Torrent [ez] Sel. (mec) Şiddet-le akma. Fevkalade kuvvet.

Torrentiel, elle [s] Sel gibi akan. Pek şiddetli.

Torrentiellement [h] Sel halinde.

Torride [s] Pek sıcak. Fevkalade har. (coğ) **zone** – Mıntika-i hare.

Tors, e [s] Bükülmüş, burulmuş. Burma, bükme. Mefruşat levazımından olan bükülmüş kalın kordon.

Torsade [es] Mefruşatı, perdeleri tezeyyün için kullanılan helezoni bükülmüş sıçan. Apolet püskülü.

Torse [ez] Heykel gövdesi. Belden yukarı boğazdan aşağı olan vücut kısmı.

Torsion [es] Bükme. Bükülmüş olan.

Tort [ez] Haksızlık, na-hak. Kusur. Gadr, ziyan, hasar.

Torte [s] **Torse** bak.

Torticolis [ez] (t) Boyun romatizması.

Tortillage [ez] Karmakarışık ifade. Dolaşıklı söz.

Tortille [es] Bir parkta, bir bahçede dar dolaşıklı yol.

Tortillement [ez] Dolaşma. Dolaşıklık.

Tortiller [fte] Dolaştırmak. Kıvırmak. Bükmek. (mec) Taallül etmek. Kaçamak aramak. **se** – Bükülmek, kıvrılmak (haşerat).

Tortillon [ez] Başında yük taşıyanlarıñ başlarına koydukları keçeden mamul halka, başlık. İp gibi bükülmüş bez. Bir nev köylü serpuşu. Kaba kağıttan ıstampa kalemi.

Tortionnaire [s] (**torsio**) İşkenceye ait. (ez) Cellat.

Tortu, e [s] Eğri büğrü. Muavvec. (mec) Haksız, doğru olmayan.

Tortue [es] (hayv) Kaplumbağa, sülehfa.

Tortuer [fte] Eğriltmek, eğri büğrü etmek.

Tortueusement [h] Eğri büğrü bir surette.

Torteux, euse [s] Eğri büğrü.

Tortuosité [es] Eğrilik.

Torture [es] İşkence, azap. Ukubet.

Torturer [fte] İşkence etmek.

Torve [s] Tehdid-i amiz surette eğri bakış.

Tory [s-e] İngiltere'de hükümet taraftarı.

Toste [ez] **Tost** bak.

Tôt [h] Çabuk, tez, serian. Erken.

Total, e [h] Bütün, tam, külli. (ez) Mecmu. Yekun. Hasıl-ı cem.

Totalement [h] Bütün bütüne, kamilen, külliyen.

Totalisation [es] Cem ve yekun etme. Toplama.

Totaliser [fte] Cem ve yekun etmek, toplamak.

Totalité [es] Yekun, mecmu.

Toton [ez] Altı köşeli ve her safhasında yazılı ucu sivri küçük madeni bir topaçtır ki parmak ile bir masa veya tepesi üzerinde fırıldak gibi çevrilir ve düştüğü zaman üstüne gelen taraftaki yazı veya

rakım kime ait ise o kazanır bir nev kumar aleti.

Touage [ez] Yetme, yedekte çekme.

Toucan [ez] Amerika'ya mahsus uzun gagalı bir nev papağan.

Touchant [sr] Müteallik, temas iden. (s) Müessir, rikkat-engiz.

Touche [es] Dokunma. Pişano dişi. Mihek taş-ile altın muayenesi. Üvendir, pazara götürülen kasaplık öküz sürüsü. **Pierre de** – Mihek taşı. (mec) Tecrübe vesaiti.

Touche-à-tout [s] Her şeye karışan adam.

Toucher [fte] Dokunmak, ilişmek, temas etmek, değmek, mess etmek. Tesir etmek, taalluk etmek. (fl) Yakın olmak, birbirine dokunmak, muttasıl olmak. Çalgı çalmak. (ez) Dokuma, lems. Kuvve-i lamise.

Toucheur [ez] Sığırtmaç. Sığırt sürücüsü.

Toue [es] Yedek çekme. Altı düz nehir kayığı.

Touer [fte] Gemiyi, kayığı yedek çekmek.

Touer, euse [s] Yedekçi. Bir gemiyi arkasına bağlayıp çeken diğer gemi.

Touffe [es] Demet, deste.

Touffeur [es] Çok sıcak bir yere girince birdenbire insanı karşılayan fena bir koku. Kalabalıktan hasıl olan taaffün.

Touffu, e [s] Pek sık, dal ve budağı ve yaprağı çok.

Touiller [fte] Karıştırmak (kaşık vesaire ile).

Toujours [s] Daima, her vakit.

Touloupe [ez] Koyun derisinden kısa kürk.

Toupet [ez] Perçem, kakül, zülf. Püskül.

Toupie [es] Fırıldak, topaç.

Toupiller [fl] Fırıldak gibi dönme.

Tour [es] Kale, kale burcu. Satranç taşlarından biri. (ez) Dönme, devr. Seyr ü seyahat, dolaşma, gezme. Daire, çevre. El çabukluğu, maharet. Desise, hile, dolap. Tavır ve hareket. Sıra, nöbet. Döner dolap.

Touraille [es] Bira fabrikalarında hububatı kurutmak için kullanılan fırın. Bu fırında kurutulmuş hHububat.

Tourbe [es] Çürümüş nebatattan hasıl olan toprak, turp.

Tourbeux, euse [s] Turplu, turp kabilinden, turbi.

Tourbière [es] Turbuñ çıktığı yer.

Tourbillon [ez] Dönerek toz duman kaldıran rüzgar, kasırğa. Deñizde dönen yer, girdap, varta.

Tourbillonnement [ez] Kasırğa ve girdap gibi dönme.

Tourbillonner [fl] Kasırğa ve girdap gibi dönmek.

Tourelle [es] Küçük kale, küçük burç. (bhr) Sefain-i harbiye güvertelerindeki zırlı kaleler.

Touret [ez] Büyük çarhın çevirdiği küçük çarh. İp çıkırığı.

Tourie [es] Hasırlı büyük şişe, damacana.

Tourière [es] Kilise kapıcısı.

Tourillon [ez] Mihver, büyük kazık.

Touriste [ez] Seyyah, dünyayı gezen.

Tourment [ez] Şiddetli ağrı, sancı. Veca. (mec) İşkence, azap.

Tourmentant, e [s] Şiddetli ağrı viren, müellim. Zahmet ve eziyet viren. İşkence iden.

Tourmente [es] (bhr) Fırtına, bora.

Tourmenter [fte] İşkence itmek. Zahmet, eziyet virmek. Muazzep itmek.

Tourmenteux, euse [s] (bhr) Fırtınalı, boralı.

Tournailler [fl] Ötede beride dolaşmak.

Tournant [ez] Dönen. Köşe. Dönülecek yer. (bhr) Girdap.

Tournebride [ez] Kırda avcılarının, yolcularının uğradıkları meyhane.

Tournebroche [ez] Kebap şişlerini çevirmeye mahsus alet.

Tournée [es] Devir, seyahat. Gezinti.

Tourner [fte] Döndürmek, çevirmek. Yerinden oynatmak, altını üstüne çevirmek. Mana virmek. Manasını değiştirmek. Etrafında dolaşmak. (fl) Devir itmek, dönmek, dolaşmak. Bozulmak, ekşimek. Çıkrıkta tesviye itmek.

Tournesol [ez] (nb) Ay çiçeği.

Tourneur [ez] Harrat, çarhçı, tornacı.

Tournevis [ez] Tornavida. Burgulu çiviyi çevirecek alet.

Tourniquet [s] Dönme dolap. Mandal.

Tournoiement veya **Tournoiment** [ez] Dönme, dolaşma. Devir itme.

Tournoyant, e [s] Dönen, dolaşan, devvar.

Tournoyer [fl] Dönmek, dolaşmak, devir itmek.

Tournure [es] Şekil, suret, kılık. Tavır, hareket.

Tourte [es] Bir nev börek.

Tourteau [ez] Özü alındıktan sonra kalan posa, küsbe.

Tourtereau [ez] Kumru kuşu yavrusu.

Tourterelle [es] Kumru kuşu.

Tourtière [es] Börek tavası, börek tepsisi.

Toussaint [es] Bütün azize-i Nasara namına icra olunan yortu.

Tousser [fl] Öksürmek.

Tousserie [es] Öksürme, öksürük.

Tousseur, euse [e] Çok öksüren adam.

Tout [ez] Cümle, kül, mecmu. Hep, her. Herkes, her şey. (h) Bütün, büsbütün. Kaffeten. **du** – Katiyen, asla. – **à fait** Tamam-ile, cümleten, büsbütün. **en** – Ceman, yekun olarak.

Tout, e [s] Bütün, hep, cemi. Her, her biri.

Toutefois [h] Bunuñ-la beraber, ancak, her halde.

Toute-puissance [es] Fevkalade kudret, kudret-i kahire, kuderet-i mutlaka.

Tou-tou [ez] Çocukların fino köpeğine virdikleri isim.

Toux [ez] Öksürük. Süal.

Toxicologie [es] (t) Mebhasü's-sümuma. Zehirlerden bahis iden ilim.

Toxique [ez] Sem, zehir. (s) Zehirli, semdar.

Trac [ez] Korku, havf.

Tracas [ez] Telaş, dağdağa.

Tracasser [fl] Telaş itmek. (ft) Dağdağa virmek. Rahatsız itmek, taciz itmek. Baş ağrıtmak.

Tracasserie [es] Fitne, nifak, şikak, dağdağa.

Tracassier, ère⁵⁴⁵ [s-e] Dağdağa ve telaşı badi olan, rahatsız iden, muacciz.

Trace [es] İz. Alamet, eser. Çizgi, hat.

Tracé [ez] Taslak.

Tracement [ez] Tasarlama. Taslama. Çizme.

Tracer [fte] Tasarlamak, taslamak. Çizmek.

Trachée [es] (tşr) Kasaba.

Trachéotomie [es] (cerra) Hazu'l-kasaba.

Trachée veya **Trachée-artère** [es] (tşr) Kasaba, nefes borusu.

Trachéite [es] (ké) (t) İltihab-ı kasaba.

Trachéotomie [es] (ké) (cerra) Haz-ı kasaba.

Trachom [ez] (kom) (t) Trakom denilen göz hastalığı.

Tract [ez] (akt) Siyasi, dini bir meseleye dair küçük risale.

Tracteur [s⁵⁴⁶] (ak) Çekici makine. Saban vesaireyi çeken makine. Traktör.

Traction [es] Kuvve-i cerriye, çekme, sürükleme.

Trade-union [es] Menafi-i müşterekelerini müdafaa ve muhafaza için İngiliz amelesi tarafından tesis

idilmiş bir cemiyet. Tireyd unyin cemiyeti.

Tradition [es] Anane, bir kavmiñ ecdadından kalma itiyadatı. Nakliyat.

Traditionalisme [ez] Ananeperstlik. Akıldan ziyade nakle itba itmeklik.

Traditionaliste [s-e] Ananeperst, akıldan ziyade nakle tabi olan.

Traditionnel, elle [s] Nakli, menkul, ananevi.

Traditionnellement [h] Naklen, nakliyat-la, ananeten.

Traducteur [ez] Mütercim.

Traduction [es] Tercüme.

Traduire [fte] Tercüme itmek. Mahkemeye tevdi itmek. Fikrinii mütalaasını tasvir ve irae itmek. **se** – (ft) Tezahür itmek, görünmek.

Traduisible [s] Tercümesi mümkün, kabili't-tercüme. Mahkemeye tevdiyi kabil olan.

Trafic [ez] (fik) Ticaret, alışveriş, ahz u ita.

Trafiquant [ez⁵⁴⁷] (kan) Tüccar. Alışverişçi.

Trafiquer [fl] Alışveriş, ticaret itmek.

Trafiqueur, euse [e] Mürtekip, gayr-i meşru surette kazanan.

Tragédie [es] Haile. (mec) Dehşetli ve müesser vaka, facia.

Tragédien, enne [e] Hailebaz, trajedi. Aktör ve aktris, facia oynayan sanatkar.

⁵⁴⁵ Sözlükte “Tracassier, ère” şeklindedir.

⁵⁴⁶ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁴⁷ Tarafımızdan eklenmiştir.

Tragi-comédie [es] Haile-i mudhike, hem trajedi ve hem komedi olan oyun.

Tragi-comique [s] Mudhik-i haileye münasebeti olan.

Tragique [s] Hevli, haileye müteallik. (mec) Feci, hevl-nak. (ez) Tiyatronuñ haile kısmı.

Tragiquement [s] Feci, hevl-nak bir surette.

Tragus [ez⁵⁴⁸] (**uss**) Kulak deliğiniñ haricen karşısına gelen müselles küçük kabarcık.

Trahir [fte] Hıyanet itmek, sözünde durmamak, ahdini ve yeminini nakz itmek. Bir seri ifşa itmek. Gammazlık itmek.

Trahison [es] Hıyanet, hainlik, gammazlık.

Train [ez] Gidiş, yürüyüş, riftar. Yol, tarik. Avane, maiyet. Koşum. Şimendifer katarı, tren. (as) Erzak ve mühimmat-ı nakliye kolu, levazım takımı.

Traînage [ez] Sürükleme, arkasından çekme. Kızak-la nakil itme.

Traînant, e [s] Yerde sürünen, sürüklenen. Arkada kalan. (mec) Ruhsuz, kuvvetsiz, gevşek.

Traînard [ez] Geride kalan. (as) Yürümekte olan. Bir kıtanıñ yorularak gerisinde kalan nefer, döküntü efrat. (mec) Tembel adam.

Traînage [ez] (nb) Hıyar, kabak, sarmaşık gibi yerde sürünerek büyüyen fidanlarıñ halk arasındaki ismi.

Traînesser [fte] Uzun sürmek. Uzun sürdürmek. Ötede beride sürmek.

Traîne [es] Çekme, sürükleme. Bir kadın elbisesiniñ yerde sürünen arka eteği.

Traîneau [ez] Beygir ile cer olunan kızak. Büyük balık veya kuş ağı.

Traînée [es] Az miktarda ve seyrek seyrek yere dökülen şeyiñ teşkil idildiği sıra.

Traîner [fte] Arkasından çekmek. Cer itmek, sürüklemek. (mec) Bir işi uzun sürdürmek. (fl) Yerde sürünmek, sürüklenmek. **se** – (ft) Zor ile, müşkilatla yürümek. Emeklemek.

Traîner, euse [e] Arkasından çeken. Sürükleyen. (ez) Geride kalan, geç kalan.

Trainglot [ez] Nakliye neferi.

Trainoir [ez] (zira) Sürülmüş tarlada kesikleri ezmek için üstünden çektikleri tarak.

Traintrain [ez] İşleriñ gidişi, güzarişi-i ahval.

Traire [fte] Süt sağmak.

Trait [ez] Ok. harbe, süngü. Hat, çizgi. Çehre, sima, alaim-i vechiye. Fiil, vaka. Nükte-i münasebet. – **d'union** Rabıta, iki kelimeniñ, iki hecenin bir olduklarını göstermek için aralarına çekilen ufak çizgi.

Traitable [s] Mülayim. Söz añlar. Kendisi-le muamele yapılabilir.

Traite [ez] Menzil, merhale. (tica) Poliçe, havalename. Zenci köle ticareti.

⁵⁴⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Traité [ez] Bir ilim ve fenne dair kitap. Muahede, ahitname.

Traitement [ez] Muamale. Maaş. Aylık. (t) Tedavi, müdavemet.

Traiter [fte] Muamele etmek. Kullanmak. Ziyafet virmek. Mevzu-i bahis ve müzakere etmek. (t) Hastaya bakmak, tedavi etmek.

Traiteur [ez] Lokantacı.

Traître, esse [s-e] Hain, hıyanetkar.

Traîtreusement [es] Hıyanet-le, hainane, hıyanetkarane.

Traîtrise [es] Hainlik. Tabiat-ı hainane.

Trajectoire [es] (hen) Muharrık. Bir merminin silahın ağzından çıktığı ile hedefe vusulü arasında çizdiği hat.

Trajét [ez] Geçit. Miber. Geçiş, ubur.

Tram [ez] Tramvay kelimesinin muhtasarı.

Trame [es] Argaç, pod. (mec) Gizli tertip.

Tramer [fl] Gizlice tertip etmek, gizliden gizliye fesat kurmak. Vurmak, argaç ile arışı birbirinin arasından geçirmek, dokumak.

Trameur, euse [e] Bez çözen, argaç olacak iplikleri çözme dolabı özende tertip iden. Çözme makinesi.

Tramontane [es] (hey) Şimal, kutup yıldızı, demir kazık. **perdre la** – Pusulayı şaşırmaq.

Tramway [ez] Tramvay yolu, tramvay arabası.

Tranchant, e [s] Keser, keskin kati tavır ve kelam. Kılıç ve bıçağın keskin tarafı, ağzı.

Tranche [es] Dilim. İki tarafı düz parça. Kitabın kenarı. Dana ve sığır budunun orta yeri. (zira) Sabanın sürerken iki tarafa devirdiği toprak. Bir sıra rakamda okunmasını kolaylatmak için işaret ile tefrik olunan kısımlar. Paranın tırtıl yapılan kenarı.

Tranché, e [s] Aşık, pek bayin ve temiz (renkler hakkında).

Tranchée [es] Hendek, hark, yarma. (as) Metris, siper.

Tranchée-abri [es] (as) Muharebe zamanında açıkta bulunan askere mesken olmak üzere kazılan siperler.

Tranchefile [es] Kitap şirazesı.

Tranchefiler [fte] Şiraze koymak, şiraze yapmak.

Tranchelard [ez] (d okunmaz) Demiri ince ve keskin mutfak bıçağı.

Tranche-montagne [ez] Yalancı pehlivan, lafazan.

Trancher [fte] Kesmek, keserek ayırmak, dilim dilim yapmak. Hall ü fasl etmek. (fl) Cesurane karar virmek. (mec) Açmak, tezahür etmek. (renkler hakkında) Tavrını takınmak.

Tranchet [ez] Kunduracı bıçağı. Kurşun, demir vesaireyi kesmeye mahsus alet.

Tranchoir [ez] Et tahtası.

Tranquille [s] Rahat, asude, müsterih. Sakin, yavaş, sükunetli.

Tranquillement [s] Rahatça, yavaşça, sakinane. Sükunet-le.

Tranquillisant, e [s] Teskin iden, rahatlandırıcı.

Tranquilliser [fte] Teskin etmek, rahatlandırmak. **se** – (ft) Rahatlanmak, sükunet bulmak.

Tranquilité [es] Rahat, istirahat. Sükunet. Asayiş.

Transaction [es] (**zak**) Sulh ve ibra. (tica) Münasebet, muamelat ve mukavelat-ı ticariye.

Transactionnel, elle [s] Sulh ve ibrayı tazammun iden. Sulh ve ibra şeklinde.

Transatlantique [s] Bahr-i muhit atlasının öte tarafında olan. (ez) Avrupa ile Amerika arasında seyr ü sefer iden vapur.

Transbordement [ez] Aktarma.

Transborder [fte] Aktarma yapmak.

Transbordeur [s-e] Aktarma makinesi. **pont** – Bir nehriñ bir sahilinden diğersahiline gerilmiş olan kabloya asılı, eşya ve yolcu nakline mahsus bir nev vagon.

Transcendance [es] Çok ulvilik, bala-terlik, tefevvuk.

Transcendant, e [s] Pek ali, faik, bala-ter.

Transcendantal, e [s] Pek ali meselerlerden bahis iden.

Transcripteur [ez] Tebyiz iden, istihzah iden.

Transcription [es] Suret çıkarma, tebyiz, istinsah. Tasarruf kuyudatını muhtevi olan defatir-i resmiyeden çıkarılan suret.

Transcrire⁵⁴⁹ [fte] Suret çıkarmak, kopya etmek, istinsah.

Transe [es] Büyük korku, endişe. İspiritizmde kendi maddi zarfında bir müteveffanın ruhuna terk iden bir medyumun hali.

Transfèrement [ez] Nakil, intikal.

Transférer [fte] Nakil etmek.

Transfert [ez] Nakil, intikal.

Transfiguration [ez] Tebdil-i suret. Temessül.

Transfigurer [fte] Tebdil-i suret ittirmek.

Transformable [s] Tebdil-i şekil ittirilebilir. Kabil-i temsil. Mümkünü'l-istihale.

Transformateur, trice [s] Tebdil-i şekil ittiren. (ez) Elektrik kuvvetini alarak onun imbisatını tadil iden alet, transformatör.

Transformation [es] Tebdil-i şekil. İstihale.

Transformer [fte] Tebdil-i şekil ittirmek, istihale ittirmek. **se** – (ft) Tebdil-i şekil ve suret etmek, kendi menafı ve arzusuna göre türlü türlü şekle girmek, tabiat değiştirmek.

Transfuge [ez] Firar ile düşmana geçen. (mec) Muhalefete geçen.

Transfuser [fte] Bir kaptan diğers kaba nakil etmek. (t) Nakl-i dem ameliyesini yapmak.

Transfusion [es] Bir kaptan diğers kaba nakil. (t) Bir adamın damarlarından kanı diğers adamın damarlarına nakil etmek ameliyesi.

⁵⁴⁹ Sözlükte “Transcir” şeklindedir.

Transgresser [fte] Tecavüz itmek, hilafında hareket itmek.

Transgresseur [ez] Tecavüz iden, hilafında hareket iden.

Transgression [es] Tecavüz, hilafında hareket.

Transi, e [s] Tutulmuş, düşmüş, müptela, duçar.

Transiger [fl] Senetleşmek, akit ve mukavele itmek, uyuşmak.

Transir [fte] Üşütmek, titretmek, dondurmak. (fl) Titremek (soğuk ve korkudan).

Transissement [ez] Soğuk veya korkudan titreme, raşe.

Transit [ez⁵⁵⁰] (t okunur) Transit.

Transiter [fte] Eşya vesaireyi transit olarak geçirmek.

Transitif, ive [s] (sr) **verbe** – Fiil-i müteaddi.

Transition [es] Nakl-i kelim, rabita-i kelim. (mec) İnkılap.

Transitoire [s] Muvakkat, geçer, na-payidar, fetri.

Translator [fte] Bir lisandan diğer lisana nakil ve tercüme itmek.

Translatif, ive [s] İntikale müteallik.

Translation [es] Nakil, intikal.

Translucide [s] Nim-şeffaflık.

Transmetteur [s-e] Telgraf işaretlerini nakil iden alet, transmettör.

Transmettre [fte] Terk ve feragat itmek. (mec) İrsen nakil itmek. Götürmek. İsal itmek.

Transmigration [es] Muhaceret, hicret.

Transmigrer [fl] Hicret itmek.

Transmissibilité [es] Nakil ve isal veya terk ve ferağ olunabilirlik. Kabiliyet-i nakil ve ferağ.

Transmissible [s] Nakil ve isal veya terk ve ferağ olunabilir.

Transmission [es] Terk ve ferağ. Nakil, isal.

Transmuable veya **Transmutable** [s] Kabil-i istihale.

Transmuer [fte] (maa) İstihale ittirmek, diğer bir hale tahvil itmek.

Transmutabilité [es] (maa) Kabiliyet-i istihale.

Transmutable [s] (maa) **Transmuable** bak.

Transmutation [es] (maa) İstihale.

Transparaître [fl] Bir perde, bir sis arasından görünmek.

Transparence [es] Şeffaflık.

Transparent, e [s] Şeffaf. (ez) (hen) Mıstar.

Transpercer [fte] Delip geçmek.

Transpirable [s] Terleyebilen. (t) Kabil-i taarruk.

Transpiration [es] Terleme. (t) Taarruk.

Transpirer [fl] Terlemek. Tereşşuh itmek. (t) Taarruk itmek.

⁵⁵⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Transplantable [s] (nb) Yerinden çıkarılıp diğer bir yerde dikilebilen. Kabil-i nakil.

Transplantation [es] (nb) Bir fidanı, bir ağacı yerinden çıkarıp diğer yere dikme.

Transplanter [fte] (nb) Bir ağacı yerinden çıkarıp diğer bir yere dikmek. (mec) Nakil etmek.

Transport [ez] Götürme, nakil. Terk ve ferağ. (mec) Halet-i vecd. Sayıklama. Hezeyan.

Transportable [s] Kabil-i nakl. Götürülebilir.

Transportation [es] Bir yerden diğer yere nakil. Bir mahkumu bir yere nakil ile müddetiniñ hitamına kadar orada kalmaya icbar.

Transporté, e [e] Nakl-i mekan cezasına uğramış olan.

Transporter [fte] Nakil etmek. Terk ve ferağ etmek. (mec) Çıldirtmak. Tehyic etmek.

Transporteur [ez] Nakil, nakil iden. Bir şeyi bir yerden diğer yere nakil iden makine.

Transposable [s] Takdim ve tehir olunabilir. Yeri değiştirilebilir.

Transposer [fl] Takdim ve tehir etmek. Yerini değiştirmek.

Transpositif, ive [s] Kelimeleriniñ nihayet harfleri sarfa ait tahvilatı irae iden lisanlara denilir.

Transposition [es] Yerini değiştirme. Takdim ve tehir. (mu) Bir parçanıñ nağmesini tebdil etme.

Transsudation [es] Sızma, tereşşuh, irtişah.

Transsuder [fl] Sızmak, tereşşuh etmek.

Transvaselement [ez] Bir kaptan bir kaba nakil etme, boşaltma.

Transvaser [fte] Bir kaptan bir kaba nakil etmek, boşaltmak.

Transversaire [s] (tşr) Nütüvv-i müstarıza müteallik olan.

Transversal, e [s] (hen) Münharif. (es) Bir müsellesiñ iki tarafını kat iden hatt-ı müstakim.

Transversalelement [h] (hen) Mailen. Münharifen.

Transverse [s] Yandan, mail, münharif. (tşr) Müstarız, mihver-i vücuda nisbeten münharif ve mail vaziyette bulunan asab ve eviye.

Transvider [fte] Bir kaptan bir kaba boşaltmak.

Trantran [ez] **Traintrain** bak.

Trapan [ez] Bir merdiveniñ üst başı. Kağıdıñ suyunu sızdırmak için kullanılan delikli tahta.

Trapèze [ez] (hen) Şibh-i münharif. Cimnastik trapezi.

Trapézoidal, e [s] (hen) Münharifiyü'ş-şekl.

Trapézoïde [ez] (hen) Şekl-i münharifi.

Trappe [es] Kepenk, aşağıdan yukarıya doğru açılır kapak. Bir sınıf ruhban.

Trappiste [ez] Trappe sınıfına mensup rahip.

Trappistine [es] Bu sınıfa mahsus rahibe. Bu rahipleriñ imal eyledikleri bir likör.

Trappon [ez] Mahzen kapağı.

Trapu, e [s] Kısa boylu şişman.

Traque [es] (s-ş) Sürgün avı.

Traquenard [ez] Canavar kapanı. (mec) Birine karşı kurulan dolap. Beygiriñ bir nev eşkini, eşkin at.

Traquer [fte] (s-ş) Avı çıkarmak için ormanı taramak. (mec) Takip etmek, yakından sıkıştırmak.

Traqueur [ez] Sürgün avı avcısı.

Traumatique [s] (cerra) Yara ve cerihalara müteallik. Cerrahi.

Traumatisme [es] Yaralar ve cerihalar ile hasıl olan rahatsızlık.

Traumatologie [es] (t) Yara ve cerihalardan bais-i ilm.

Travail [ez] İş, amel. Emir, maslahat. Say, emek, çalışma. Bir meseleye dair yazılmış eser.

Travaillé, e [s] Yapılmış, mamul, masnu. Maharetli, musanni. Muazzeb, muzdarip.

Travailler [fte] İşlemek, çalışmak, iştigal etmek. (mec) Ekşimek. Tahammur etmek. (ft) İmal etmek. Yapmak. Dikkatle işlemek. Tasannu etmek. (mec) Muazzeb ve muzdarip etmek.

Travailleur, euse⁵⁵¹ [e] İşçi. Çalışkan.

Traveau veya **Travette** [es] **Soliveau** bak.

Travée [es] İki kiriş arası.

Travers [ez] Eñ, arz. Ara. (mec) Tabiat ve harekette garabet.

Traverse [es] Kiriş tabanı. Demir yolu traversi. (as) Ara siperi. **chemin de** – Kestirme yol. (cm) Alam, mesaib.

Traversée [es] Mesafesi az deñiz yolculuğu.

Traverser [fte] Aşmak, yarıp geçmek. Dolup geçmek, içine girmek, nüfuz etmek.

Traversin [ez] İki traversin yüz yastığı.

Travestir [fte] Kıyafetini değiştirmek. Tebdil-i kıyafet ittirmek. (mec) Aksi mana virmek.

Travestissement [ez] Tebdil-i kıyafet.

Trayon [es] Emzik, hayvan memesiniñ ucu.

Trébuchant, e [s] Tam ayar altın ve gümüş sikke.

Trébuchement [ez] Sürçme.

Trébucher [fl] Sürçmek. Terazide ağır gelmek.

Trébuchet [ez] Ufak kuş tuzağı. Küçük para terazisi.

Tréfiler [fte] Haddeden geçirmek.

Tréfilerie [es] Madeni tel fabrikası.

Tréfileur [ez] Tel yapan makine. Tel yapan işçi.

Trèfle [ez] (nb) Yonca. İskambil kağıdında ispati, sinek.

Tréfoncier [ez] Sahib-i arazi.

Tréfonds [ez] Araziniñ altındaki tabaka. (mec) Çok gizli şey.

Treillage [ez] Kafes, parmaklık.

Treillager [fte] Kafes yapmak. Kafeslemek. Bir mahalle kafes koymak.

Treillageur [ez] Kafesçi.

⁵⁵¹ Sözlükte “Travailleur, eus” şeklindedir.

Treille [es] Asma çardağı.

Treillis [ez⁵⁵²] Kafes. Seyrek kanaviçe, çuval bezi.

Treize [s] On üç. On üçüncü.

Treizième [s] On üçüncü. Salis-aşer. (ez) On üçte biri.

Treizièmement [h] On üçüncü olarak.

Tréma [ez] E, i, u harfleri üstüne konulan iki nokta.

Tremblaire [es] Akça kavak dikili yer. Akça kavaklık.

Tremblant, e [s] Titrek, mürtaış, raşedar. (t) Raşe hastalığına müptela.

Tremble [ez] Akça kavak ağacı.

Tremblement [ez] Titreme, sallanma. – **de terre** Zelzele.

Trembler [fl] Titremek, irtiaş itmek. Sallanmak, uyanmak, sarsılmak.

Trembleur, euse [s] Titreyen, titrek, mürtaış.

Tremblotant, e [s] Azar azar titreyen, yavaş yavaş sallanan.

Trembloter [fl] Azar azar titremek, yavaşça sallanmak.

Trémie [es] Değirmen teknesi.

Trémière [s] (nb) **rose** – Bir nev hatmi çiçeğı.

Trémoussement [ez] Kımıldatma, harekete getirme, depretme.

Trémousser [fte] Harekete getirmek, kımıldatmak, depretmek. (fl) Hareket itmek, kımıldanmak, deprenmek. **se** – (ft) Tepinmek, gayr-i muntazam ve süratli surette hareket itmek. (mec)

Kendi kendine çok zahmet ve eziyet virmek.

Trempe [es] Çeliğe su virme. (mec) Derece-i metanet.

Tremper [fte] Islatma, suya batırmak. Çeliğe su virmek. Şaraba çok su katmak. (ft) Islanmak, tavlanaak.

Tremperie [es] Kağıdı tavladıkları mahal.

Trempette [es] Ekmek tiridi.

Trempeur [s-e] Çeliğe su viren, kağıdı tavlayan amele.

Tremlin [ez] Cimnastikte atlayan adamın kuvvet almak için üzerine koştugu mail tahta.

Trentaine [es] Otuz kadar, otuzluk.

Trente [s] Otuz. Otuzuncu.

Trentième [s] Otuzuncu. (ez) Otuzda bir.

Trépan [es] (cerra) Mıskab-ı minşari.

Trépaner [fte] (cerra) Mıskab-ı minşari ile delmek.

Trépas [es] Ölüm, vefat, irtihal.

Trépassé, e [s] Ölmüş, müteveffa.

Trépassement [ez] Ölme, vefat, irtihal itme.

Trépasser [fl] Ölmek, fevt olmak. İrtihal itmek.

Trépied [ez] Saç ayağı.

Trépignement [es] Tepinme, ayak patırtısı.

Trépigner [fl] Tepinmek, ayak patırtısı yapmak.

⁵⁵² Tarafımızdan eklenmiştir.

Très [h] Pek, ziyade, gayet, çok.

Trésaillé, e veya **Tresallé, e** [s] Sıcaktan çatlamış tabak veya resim levhası.

Trésaillure [es] Sıcaktan çatlamış bir tablonuñ veya bir çininiñ yarığı.

Très bien [s] Pekala, pekiyi.

Trésor [es] Hazine. Vezne, mal sandığı.

Trésorerie [es] Hazine dairesi.

Trésorier [ez] Hazinedar. Veznedar, sandık emini.

Tressaillement [ez] Ürküp titreme, irtiaş. Yüreğı oynama. Tüyleri ürperme.

Tressaillir [fl] Ürküp titremek, yüreğı oynamak, tüyleri ürpermek.

Tresse [es] Örgü.

Tresser [fte] Örmek.

Tréteau [ez] Kerevit ayağı. Marangoz tezgahı, muvakkat iskele gibi şeyleriñ altına konulan dört ayaklı ağaç.

Treuil [ez] Bocurgat, ağır yük kaldırmaya mahsus çıkırık.

Trève [es] Tatil-i muhasamat, mütareke. (mec) Ara, fasıla. İşi bırakarak istirahat.

Tri [ez] Üç kişi ile oynanan iskambil.

Triade [es] Teslis, üçleştirme.

Triage [ez] Seçme, ayırma, intihab.

Triangle [ez] (hen) Üç köşeli, müselles.

Triangulaire [s] Müsellesi, üç köşeli.

Triangulation [es] (hen) Nirengi teşkili.

Tribord [ez] (bhr) Geminiñ sağ tarafı, sancak tarafı, sancak.

Tribu [es] Kabile, aşiret.

Tribulation [es] Keder, mihnet, şiddetli gam ve kasavet.

Tribun [ez] Menafi-i umumiyeyi müdafaa ve muhafaza iden hakim. Efradı halk arasında noktalar irad iden hatip.

Tribunal [ez] Mahkeme. Heyet-i hakime.

Tribunat [ez] Menafi-i umumiyeyi müdafaa itmek vazifesi, bu vazife ile mükellef hakimiñ sıfatı. Beyne'n-nas nutuk irad iden hatibiñ sıfatı.

Tribune [es] Kürsi-i hitabet, minber. Yarışlarda, resmi merasimde erbab-ı itibardan davetliler için yapılan yüksek mevki.

Tribut [ez] (t okunmaz) Virgi, resm-i teklif.

Tributaire [s] Virgi viren, cizye-güzar. (mec) Büyük bir nehre veya deñize munsab olan nehir ve dere.

Tricher [fte] Oyunda hilekarlık itmek, mızıkçılık itmek. (fl) Mızıklanmak.

Tricherie [es] Mızıkçılık, hilebazlık.

Tricheur, euse [e] Mızıkçı, hilebaz.

Trichine [es] (**kin**) (t) Dud-ı şar, trişin.

Tricolore [s] Üç renkli.

Tricorne [s] Üç köşeli. (ez) Üç köşeli şapka. Jandarma şapkası.

Tricot [ez] Örmek, örgü.

Tricotage [ez] Örucülük. Örmek işi.

Tricoter [fte] Örmek.

Tricoteur, euse [e] Örucü, çorap vesaire ören.

Trictrac [ez] Tavla.

Tricycle [ez] Üç tekerlikli araba.

Trident [ez] (zira) Üç dişli yaba.

Triennial, e [s] Üç yıllık. Üç yılda bir.

Triennat [ez] Üç senelik müddet, üç sene müddetli.

Trier [fte] Seçip ayırmak, ayıklamak.

Trieur, euse [e] Ayıklayan, seçen, ayıklayıcı. (ez) (zira) Kalbur makinesi. Kömürüñ tozunu ayırmaya mahsus makine. Yüñ ve yapağıyı ayıklamaya mahsus makine.

Trifide [s] (nb) Sülasiyü'ş-şukuk.

Triflore [s] (nb) Sülasiyü'l-ezhar, üç çiçekli.

Trifoliolé, e [s] (nb) Sülasiyü'l-evrak, çiçekli üç yapraklı olan.

Trifolium [ez] (om) (nb) Yoncaniñ ami ismi.

Trigame [s] Üç defa izdivaç iden. İki evvelki izdivacı fesh idilmeden üçüncü bir izdivaç akit iden. Üç karılı.

Trigamie [es] Üç karılılık.

Trigaud, e [s-e] Hilekar.

Trigauder [fl] Hilekarlık itmek.

Trigauderie [es] Hilekarlık.

Trigémellaire [s] (t) Üç cenin bulunan gebelik.

Trigémine, e [s] Üç defa ikiz. Üç defa ikiz doğan altı çocuk. İkişer ikişer ayrılmış üç çift.

Trigle [ez] (hayv) Kırlangıç balığı.

Triglyphe [ez] (mima) Amudi oyuklar halinde tezyinat.

Trigone [s] Üç köşeli.

Trigonométrie [es] Müsellesat.

Trigonométrique [s] Müsellesata müteallik.

Trigonométriquement [h] Müsellesat kavaidince.

Trilatéral, e [s] (hen) Zü-selaseti'l-adla, müsellesü'l-adla.

Trilatère [s] Üç dıllı, müsellesü'l-adla.

Trille [es] (mu) Bir nev nağme.

Trillion [es] Biñ milyar, trilyon.

Trimbalier [fte] Sürüklemek.

Trimer [fl] Zahmetli mesai ile yorulmak.

Trimestre [ez] Üç aylık müddeti olan. Üç aylık taksit.

Trimestriel, elle [s] Üç aylık. Üç ayda bir olan.

Tringle [es] Bir perdeyi, bir askıyı tutmak için kullanılan demir şiş. Çite. Tahta parçası üzerine yapılan çizgi işareti.

Tringler [fte] Tahta üzerine boyaya batırılmış ip ile doğru bir çizgi yapmak.

Trinité [es] Ekanim-i selase, Hristiyan dininde baba, evlat ve ruhü'l-kudüsten mürekkep Allah itikadı.

Trinôme [ez] (r) Zu-hudud-ı selase.

Trinquer [fl] Toka itmek, kadeh dokuşturmak.

Trio [ez] (mu) Üç kısımdan mürekkep musiki faslı. Üç şahsıñ veya üç şeyiñ icmai, müselles.

Triolet [ez] (şiir) Sekiz mısradan ibaret kıta. (mu) Aynı kuvveti haiz ve aynı zamanda icra olunan üç nağmeden mürekkep bir musiki notu. (nb) Kaba yoncaniñ avam arasındaki ismi.

Triumphal, e [s] (**on**) Muzafferane, galebe ve muzafferiyete müteallik. Muvaffakiyete dair.

Triomphalement [h] (**on**) Muzafferane bir surette, galip ve mansur tavr-ile. Muvaffakiyet halinde.

Triomphant, e [s] (**on**) Muzaffer, galip, muvaffak. Mağrur, kendi kendini beğenen, müftehir.

Triomphateur [ez] (**on**) Galip, muzaffer. Fatih, bir işte muvaffak olan.

Triomphe [ez] (**on**) Muzafferiyet, fütühat, galibiyet. (mec) Muvaffakiyet. (es) Bir nev iskambil oyunu.

Triompher [fl] (**on**) Galip olmak, muzaffer olmak, feth etmek. (mec) Müsabakada kazanmak. Nail ve muvaffak olmak. İktiham etmek.

Tripaille [es] Hayvanların bağırsak, işkembe gibi ahş-a-yı dahiliyesi.

Triparti, ite [s] Uca taksim olunmuş.

Tripartition [es] Üç müsavi kısma taksim itme.

Tripe [es] İşkembe. Üzeri işkembe gibi göz göz olan bir nev yün kumaş.

Triperie [es] İşkembeci dükkanı.

Tripette [es] Küçük işkembe.

Triptongue [s] Bir hareke suretinde birden okunan üç harfiñ çıkardığı seda.

Tripier, ère [e] İşkembeci.

Triplan [ez] Üç kat kanatlı tayyare.

Triple [e-s] Üç kat, üç misli.

Triplement [ez] Üç katlama, üç misli itme. (s) Üç misli olarak. Üç kat olarak.

Tripler [fte] Üç kat itmek. Üç misline iblağ itmek. (fl) Üç kat olmak.

Triplet [ez] (fiz) Üç camlı fotoğraf dürbünü.

Triplette [es] Üç kişilik bisiklet.

Tripleur [ez] İpliği üç kat iden makine.

Triplicité [es] Üç katlılık.

Tripoli [ez] (mima) Bir nev cila toprağı.

Triporteur [ez] Üç tekerlikli ve arkasında bir sandığı olan bisiklet.

Tripot [ez] Kumarhane (mec) Batakhane.

Tripotage [ez] Bulamaç. (mec) Hile, oyun, dolap.

Tripotée [es] Kuvvetli dayak. Alay, katile, zümre.

Tripoter [fte] Dokunmak, ellemek. Gayr-ı meşru surette kazanmak. (fl) Karıştırarak bir şeyi bulaştırmak, berbat etmek. (mec) İhtikar yapmak.

Tripoteur, euse⁵⁵³ veya **Tripotier, ère** [e] Karıştırıcı. Bulaştırıcı.

Trique [es] Sopa.

Triqueballe [ez] Topçu parklarında ve tersanelerinde büyük nakliye arabası. İki tekerlikli ve ağır, uzun şeyleri ip ve zincir ile altına asarak nakil ittikleri araba.

Triquer [fte] Sopa ile dövmek. Ağaçları cins ve nevine göre seçmek.

Trirectangle [s] (hen) Üç zaviye-i kaimeli.

⁵⁵³ Sözlükte "Tripoteur, eue" şeklindedir.

Trirote [es] Oturan adamın bizzat hareket ittirebileceği üç tekerlikli sandalye.

Trisaieul, e [e] Üçüncü derecede büyük peder ve büyük valide.

Trisannuel, elle [s] Üç senede bir olan. (nb) Üç sene yaşayan fidan.

Trisection [es] (h) Üç müsavi kısma taksim itme.

Trisoc [ez] (zira) Üç demirli saban.

Trisser [fl] Ötmek (kırlangıç). (ft) Birbirini müteakip üç kere tekrar itmek.

Triste [s] Hazin, mahzun, mükedder, gamlı. Hüzün-amiz, gam ve kasavet viren, sıkıntılı.

Tristement [h] Mahzunane bir surette, kederli bir halde.

Tristesse [es] Hüzün, keder, gam, sıkıntı. Merak, karasevda.

Trisyllabe veya **Trissyllabe** [s] Üç heceli.

Triton [ez] Yarı insan ve yarı balık, deniz perisi. Denizlerde yaşayan ve kertenkeleye beñzeyen bir canavar.

Triturable [s] Ezilebilir, dövülebilir, kabil-i sahk.

Trituration [es] Ezme, dövme, sahk itme.

Triturer [fte] Ezmek, dövmek, sahk itmek.

Triviaire [s] Üç yol ağzı.

Trivial, e [s] Çok kullanılmış, mübtezel. Adi, harc-ı alem.

Trivialement [h] Mübtezilane, adi bir surette.

Trivialité [es] Adilik, mübtezellik.

Troc [ez] Trampa, mübadele.

Troène [ez] (nb) Kına ağacı.

Trogne [es] Ayyaş çehresi. Şişkin yüz.

Trognon [ez] Lahana ve emsali şeylerin, elma ve armut vesaireniñ koçan ve göbeği.

Trois [s] Üç. Üçüncü, salis.

Troisième [s] Üçüncü, salis.

Troisième [s] Üçüncü olarak, salisen.

Trois-mâts [ez] (bhr) Üç direkli gemi.

Trois-quarts [ez] Büyük kupa. Adi bardaktan daha büyük bardak. Çocuk oyuncuğu keman. (cerra) Bazile.

Trôle [es] Kendi yaptığı eşyayı öteye beriye götürüp kendi satma.

Trôler [fte] Öteye beriye gezdirip dolaştırmak. (fl) Öteye beriye gezip dolaşmak.

Trôleur [ez] Kendi yaptığını kendi satan işçi. (mec) Serseri.

Trombe [es] Kasırga, tulumba.

Tromblon [ez] Karabina.

Trombone [ez] Muzıka takımında büyük boru.

Trompe [es] Hortum, nefir.

Tromper [fte] Aldatmak. İğfal itmek. Yañıltmak.

Tromperie [es] Aldatış, iğfal.

Trompeter [fte] Boru ile ilan itmek.

Trompette [es] Boru. (ez) Borazan.

Trompeur, euse [s-e] Aldatıcı, muğfil.

Tronc [ez] Ağaç kütüğü. İnsan gövdesi.

Tronçon [ez] Uzun bir şeyden kopmuş parça. Kuyruk kökü, kuyruk kemiği.

Tronçonner [fte] Boyna kesip parçalamak.

Trône [ez] Taht, serir, irike. Evreng.

Trôner [fl] Kurulmak, azamet satmak.

Tronqué, e [s] Eksik, nakıs. Kesik, kırık.

Tronquer [fte] Bir parçasını kesmek, kırmak.

Trop [h] Çok, pek. (ez) Çok, çokluk, kesret.

Trope [ez] Mecaz, kinaye.

Trophée [ez] Ganimet. Silahlardan yapılan arma. (mec) Muzafferiyet, galibiyet.

Tropical, e [s] (coğ) Mıntıka-i harreye müteallik.

Tropique [ez] (coğ) Mıntıka-i harre. (hey) Medareyn. (s) (nb) Güneş doğunca açılıp gurup-la beraber kapanan çiçek.

Tropologie [s] Mecaz ve kinayeden bahis-i ilm.

Troquer [fte] Mübadele, trampa itmek.

Troqueur, euse [e] Mübadele iden, trampacı.

Trot [ez] Hayvanın tırıs gidişi.

Trotte [es] Mesafe, yolluk miktarı.

Trotte-menu [s] Kapalı tırıs.

Trotter [fl] Tırıs gitmek, tırıs koşmak.

Trotteur [ez] Tırıs giden beygir.

Trottin [ez] Öteye beriye koşturulan küçük hizmetkar.

Trottiner [fl] Ufak ufak adım atarak hızlı yürümek.

Trottoir [ez] Yaya kaldırımı.

Trou [ez] Delik, sukb.

Troubadour [ez] Gezip dolaşarak ve kasideler virerek geçinen şair.

Trouble [ez] Karışıklık, intizamsızlık, hercümerc. (s) Bulanık.

Trouble-fête [ez] Meclis bozan, aski huylu.

Troubler [fte] Bulandırmak. Karıştırmak, teşviş itmek. **se** – (ft) Bulanmak. Şaşırmak.

Trouer [fte] Delmek, delik açmak.

Trou-madame [ez] Çocukların oynadıkları çukura ceviz atmak oyunu.

Troupe [es] Güruh, cemaat, alay, sürü. Asker, ordu, fırka, müfreze. Oyuncu takımı.

Troupeau [ez] Hayvan sürüsü. Raiyet, ahali.

Troupier [ez] Asker, nefer.

Trousse [es] Deste, demet. (cerra) Ustunç.

Troussé, e [s] Yapılmış, becerilmiş.

Trousseau [ez] Küçük demet, deste. Cihaz takımı.

Trousse-queue [ez] Kuskun, koşumuñ kuyruğuna geçirilen yeri.

Trousse-quin [ez] Eğeriñ art kayışı.

Trousser [fte] Katlamak, toplamak. Sığamak, büküp yukarı kaldırmak. Hazırlamak, becermek.

Troussis [ez] Bükme, sığama, yukarı kaldırma.

Trouvable [s] Bölünebilir.

Trouvaille [es] Buluş. Keşif.

Trouver [fte] Bulmak. Rast gelmek, icat etmek. Hissitmek. Duymak. Takdir etmek. **se** – (ft) Bulunmak.

Truand, e [e] Serseri. Dilenci.

Truandrie [es] Serserilik. Dilencilik.

Truble veya **Trouble** [es] Balıkçı kepçesi, uzun saplı bir çemberiñ etrafına geçirilmiş ağ parçasından ibaret balık ağı.

Truc [ez] Maharet. Ustalık, kurnazlık. Hacmi büyük ve ağır yükleri nakle mahsus her tarafı açık şimendifer vagonu.

Trucage veya **Truquage** [ez] Yeñi eşyaya kıymetini artırmak için bir eskilik şekli virme. Aldatmak için vesait-i mahirane istimal itme.

Trucheman veya **Truchement** [ez] Tercüman.

Truculence [es] Vahşilik, kabalık. Farfaralık.

Truculent, e [s] Vahşi, kaba. Farfara.

Truelle [es] Duvarcı malası. Sofrada balık tevzine mahsus yassı kaşık.

Truellée [es] Bir malalık harç.

Truffe [es] Yer mantarı, keme.

Truffer [fte] Yemeğe trüf koymak.

Truffière [es] Trüf tarlası. Keme hasıl olan mahal.

Truie [es] Dişi domuz.

Truite [es] Alabalık.

Truité, e [s] Benekli, pullu.

Trumeau [ez] İki pencere arasındaki duvar. Sığır budu parçası.

Truquer [fte] Sahtekarlık, taklit yapmak, yeñiyi eski yerine satmak. (fl) Maharet göstermek, kurnazlık yapmak.

Truquer-euse [e] Sahtekar, kalbazan, yeñiyi eski diye satan, kurnaz.

Trusquin veya **Troussequin** [ez] Marangozlarıñ tahta üzerine birbirine muvazi çizgi çizmek için kullandıkları cetvel.

Trust [ez⁵⁵⁴] (**t** okunur) İhtikar sendikası, tröst.

Truster [fte] İhtikar için bir malı toplamak.

Trusteur [ez] Bir ihtikar sendikasını teşkil iden.

Tsar [ez] Çar, Rusya imparatoru.

Tsarévitch [ez] Çareviç, çarzade.

Tsarine [es] Çariçe, Çar'ıñ zevcesi.

Tsarisme [ez] Çarizm, Çar taraftarı.

T.S.F. [es⁵⁵⁵] (muhtasar) Telsiz telgraf.

Tsigane [e] **Tzigane** bak.

Tu, toi, te [z] Sen, saña, seni.

Tuable [s] Öldürülebilir.

Tuant, e [s] Ziyadesi-le can sıkın.

Tu-autem [ez] İşiñ eñ nüşkil ciheti, ukde.

Tub [ez] (**teub**) Banyoluk, madeni veya kavuçuktan mamul içinde banyo yapılan tekne.

Tube [ez] Boru, enbube.

⁵⁵⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁵⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Tubercule [es] (nb) Hadebe, yumru. (patates, yer elması ve emsali gibi) (t) Dern.

Tuberculeux, euse [s] (nb) Hadebi, yumrulu. (t) Derni.

Tubéreuse⁵⁵⁶ [es] (nb) Bir nev yasemin, tüber.

Tubéreux, euse⁵⁵⁷ [s] (nb) Hadebi, yumrulu.

Tuberisation [es] (nb) Kök bağlama, kökte yumrular hasil olma.

Tubérosité [es] (tşr) Sadme şeklinde şiş.

Tubulaire [s] Boru şeklinde.

Tubulé, e [s] Enbubi. (k) Delikli kap. Zü'l-efvah, zatü'l-efvah.

Tubuleux, euse [s] (nb) Boru gibi delikli, enbubi.

Tudie [nida] Bir nev küfür.

Tu-chien [ez] Köpekleri öldüren belediye memuru.

Tu-diable [ez] Olta zokası.

Tuer [fte] Öldürmek. Tepelemek, katl ve idam etmek. Kesmek, boğazlamak. Helak ve harap etmek. (mec) Usandırmak. Can sıkıkmak. Taciz etmek.

Tuerie [es] Melhame, büyük muharebe. Selhane.

Tue-tête [s] (à) **crier** – Avazı çıktığı kadar bağırarak.

Tueur [ez] Öldürücü selhhanede hayvan kesici.

Tue-vent [ez] (zira) Ağaçları, mezruatı rüzgardan muhafaza için yapılan siper.

Tuf [ez] (mima) Beyaz ve yumuşak bir nev taş, havara taşı.

Tuffeau veya **Tufeau** [ez] (mima) Havada katılaştan bir nev mikalı tebeşir taşı.

Tufier, ère [s] (mima) Tüf denilen taş kabilinden olan.

Tuilage [ez] Tefeyyül denilen alet ile çuhayı cilalama.

Tuile [es] Kiremit, tuğla. Kiremit işini gören taş. Maden her şey. Çuhanın fazla tüylerini kırptıktan sonra cila virmek istimal olunan değnek.

Tuileau [ez] Kiremit parçası.

Tuiler [fte] Tefeyyül denilen ağaç ile çuhayı cilalamak.

Tuilerie [es] Kiremithane.

Tuilier [ez] Kiremitçi.

Tulipe [ez] Lale.

Tulipier [ez] Lale fidanı.

Tulle [ez] Tülbent, tül.

Tuméfaction [es] (t) Şişme. Teverrum.

Tuméfier [fte] Şişirmek, teverrim etmek.

Tumeur [es] (t) Şiş, verem.

Tumulaire [s] Mezara müteallik.

Tumulte [ez] Kalabalık, gürültü, velvele. (mec) Karışıklık, dağdağa.

Tumultuaire [s] Kalabalıklı, gürültülü, dağdağalı.

Tumultuairement [s] Kalabalık ve gürültü ile, dağdağa ile.

⁵⁵⁶ Sözlükte “Tubereuse” şeklindedir.

⁵⁵⁷ Sözlükte “Tubereux, euse” şeklindedir.

Tumultueux, euse [s] Gürültülü, patırtılı, kalabalık.

Tunique [es] Gömlek. Askeriñ ve bazı mektep talebesiniñ giydikleri bir nev hareket. (nb) (tşr) Kamis.

Tunnel [ez] Tünel, yer altından yol.

Turban [ez] Sarık, amame.

Turbidité [es] Bulanıklık.

Turbine [es] Su çarhı. Şeker tasviye makinesi.

Turbiné, e [s] (ta t) Mahruti.

Turbot [ez] Kalkan balığı.

Turbotière [es] Kalkan balığı tavası.

Turbotin [ez] Kalkan balığı yavrusu.

Turbulement [h] Gürültü ve şamata ile.

Turbulence [es] Gürültü, şamata.

Turbulent, e [s] Gürültücü, şamatacı.

Turc veya **Turque** [e-s] Türk. (ez) Perçin kısıacı. (haşerat) Ağustos böceğiniñ tırtılı.

Turco [ez] Cezayir piyade askeri.

Turcoman [ez] Türkmen, Türkmen lehçesi.

Turcophile [s] Türk muhibbi.

Turcophobe [s] Türk düşmanı.

Turelure [es] Nakarat.

Turf [ez] Cirit meydanı, at koşusuna mahsus mahal.

Turfiste [e] At koşusunu seven ve daima onuñ-la iştigal iden kimse.

Turgescence [es] (t) Taşıma, intifah.

Turgescent, e [s] (t) Şiş, müntefih.

Turlupin [ez] Kaba ve terbiyesizce hezliyat söyleyen adam. Tuluatçı.

Turlupinade [ez] Kaba ve terbiyesiz hezliyat, tuluatçılık.

Turlupiner [fte] Alay itmek, tuluatçılık itmek. Kaba ve terbiyesizce hezliyat söylemek.

Turneps [ez] Bir nev şalgam.

Turpitude [es] Ayıp, ar, rezalet.

Turquet [ez] (nb) Mısır buğdayı. (hayv) Bir nev fino köpeği.

Turquin [s] **bleu** – Koyu mavi.

Turquoise [es] Firuze.

Tussilage [ez] (nb) Deve tabanı, haşışetü's-süal.

Tutélaire [s] Muhafız, hami.

Tutelle [es] Vasilik, vasiyet.

Tuteur, trice [e] Vasi, veli.

Tutoiement [ez] Sen diye hitap itme, senli benli konuşma.

Tutoyer [fl] Sen diye hitap itmek, senli benli konuşmak.

Tuyau [ez] Boru. Masura. Kubur, künk.

Tympan [ez] (tşr) Tabl, kulak zarı. (taba) Çerçeve. (mima) Üç korniza aralığı.

Tympaniser [fte] Alenen istihza itmek, terzil itmek.

Tympanite [ez] (t) Karın şişmesi, intifah-ı batn.

Tympanon [ez] (mu) Santur.

Tyndalisation [ez] Tendal usulünce takim itme, süt vesaireyi 55-60 derece-i

hararete bir iki saat ısıtıp sonra soğutmaktan ibaret olan usul-i takim.

Typhique [s] (t) Tifo veya tifus hastalığına müteallik olan. Tifo veya tifüse müptela adam.

Typhlographe [ez] Amalleriñ onuñ-la yazı yazdıkları alet.

Typhoémie [es] (t) Emraz-ı tifoidi ile kaniñ bozulması.

Typhogène [s] (t) Tifo ve tifüs hastalıklarını hasil iden.

Typhoïde [s] (t) Tifoidi.

Typhotoxine [s] (t) Tifo zehri.

Typhus [ez⁵⁵⁸] (s okunur) (t) Humma-yı tifüs, lekeli humma.

Tyrique [s] Temsil ve remze müteallik. Mukannen. Muntazam.

Typochromie [e⁵⁵⁹] (k) (taba) Renkli tab.

Typographe [ez] (taba) Hurufat matbaası, sahibi, hurufat ile tab sanatını bilen ve icra iden.

Typographie [es] (taba) Hurufat basma sanatı.

Typographique [s] (taba) Tipografiya müteallik.

Typographiquement [s] (taba) Tipografi halinde, suretinde.

Typomètre [ez] (taba) Matbaacılıkta kullanılan taksimatlı cetvel tahtası.

Typographie [es] (taba) Fotoğrafi vasıtası-la tab için klişeler yapma usulü.

Typotélégraphie [es] Telgrafnameyi matbaa hurufatı ile yazan telgraf usulü.

Typtologie [es] (ispiritizm) Ervah ile müteharrik masaniñ ayak darbeleri vasıtası-la münasebet ve muhavere.

Tyran [ez] Gasıb ve zalim hükümdar. Cebbar. (mec) Mevki ve nüfuzunu su-i istimal iden.

Tyranneau [ez] Mevkien ve nüfuzen madun bir zalim hükümdar, küçük cebbar.

Tyrannicide [ez] Katl-i cebbar, hükümdar zalim-i katl.

Tyrannie [es] Hükümet-i cebriye ve zalime, idare-i gayr-ı meşru. (mec) Zulm ve tazyik, bazı şeyleriñ insanlar üzerindeki nüfuzu.

Tyrannique [s] Zulmi, cebri.

Tyranniquement [h] Zulüm ve cebir ile, büyük bir tazyik ile.

Tyranniser [fte] Zulüm ve cebir altında tutmak, zulüm ve cebir itmek. İşkence ve tazyik itmek.

Tyrine [es] Caséine bak.

Tyroïde [s] Peynire beñzeyen.

Tzar, Tzarien, Tzarine, Tzaréwitch [s] Çar, Çariçe, Çareviç ve Çar taraftarlığı.

Tzigane [e-s] Çingene. Seyyar çalgıcı.

U

U [ez] Fransız elifbasınıñ yirmi birinci ve sedalı harfleriñ beşincisi olup « güzel » « de ki » « u » gibi okunur.

Ubiquiste [ez] Her yerden hoşlanan, kayıtsız.

Ubiquité [es] Aynı zamanda her yerde mevcut olabilmeklik.

⁵⁵⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁵⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Udomètre [ez] **Pluviomètre** bak.

Uhlan [ez] (as) Alman, Avusturya ve Rus ordularında bir nev mızraklı süvari.

Ukase [ez] Rus İmparatorlarının idaresi.

Ulcératif, ive [s] (t) Yarayı hasıl iden. Mukarrih.

Ulcération [es] (t) Takarruh, yara hasıl olma.

Ulcère [ez] Yara, karha.

Ulcéré, e [s] (t) Yaralı, mukarrah.

Ulcérer [fte] (t) Yara peyda ittirmek, takrih itmek. (mec) Kalbini cerihadar itmek.

Ulcéreux, euse [s] (t) Yaralı, karhalı.

Ulcéroïde [s] (t) Karhaya beñzeyen.

Uliginaire veya **Uligineux, euse** [s] Rütubette neşv ü nema bulup yaşayan.

Ulite [es] (t) Diş etleri iltihabı.

Ulster [ez] (**ul-stér**) Kışlık gayet uzun palto.

Ultérieure [h] Bir şeyiñ ötesindeki. Soñraki, muahhar, lahik.

Ultérieurement [s] Soñradan, muahharan, bi'l-uhre.

Ultimatum [ez] (**om**) Soñ ve kati teklif, ultimatom.

Ultim veya **Ultièm** [s] Soñuncu, nihai.

Ultimo [s] Soñuncu, nihai olarak.

Ultra [ez] Müfrit, ifrat derecede.

Ultra-libéral, e [s] Müfrit-i hürriyet-perver.

Ultra-microscope [ez] Gayet kuvvetli mikroskop.

Ultramontain, e [e-s] Dağlarıñ ötesindeki. Papa taraftarı.

Ultramontanisme [ez] Papa taraftarlığı.

Ultra-révolutionnaire [es] Müfret-i ihtilal taraftarı. Müfret ihtilalci.

Ultra-royaliste [e] Müfret-i hükümet-i mutlaka taraftarı. Kraliyet taraftarı.

Ultra-violet, ette [s] (fiz) Ultraviyole, gayet kuvvetli bir şua-i elektriki.

Un, un [s] Ehad. Bir parça, yekpare. Tek, vahit.

Unanime [s] Müttefik, aynı reyde. Umumi. Müttefik-i aleyh.

Unanimement [h] İttifak-ara ile, müttehiden, el birlik-ile.

Unanimité [es] İttifak-ara, el birliği.

Unciforme [s] Çengel şeklinde olan.

Unciné, e [s] Çengelli.

Undecimo [s] On birinci olarak.

Uni, e [s] Düz, müstevi. Düz, sade.

Unicaule [s] (nb) Vahidü'l-sak.

Unicolore [s] Bir renkli.

Unicorne [s] Tek boynuzlu.

Unièm [s] Birinci, evvel.

Unièmement [s] Birinci olarak.

Unification [es] Tevhit, birleştirme.

Unifier [fte] Tevhit itmek, birleştirmek.

Uniflore [s] (nb) Vahidü'z-zehr.

Unifolié, e [s] (nb) Vahidü'l-varak.

Uniforme [s] Şekil ve sureti bir, düz, müstevi. Müteşabih. Mütesavi. (ez) Üniforma.

Uniformément [h] Bir şekil ve surette, mütesaviyen.

Uniformiser [fte] Bir şekil ve surete koymak. Mütesavi ve müteşabih itmek.

Uniformité [es] Tesavi, müşabehet.

Unilatéral, e [s] (hk) Akitlerden yalnız birini mecburiyet altında bırakan. (nb) Vahidü'l-araf.

Uniment [h] Sadece. Mütesaviyen.

Union [es] Birleşme, birleştirme. İttihat, tevhit. Akd-i izdivaç.

Unique [s] Yalnız bir olan, tek, vahit. (mec) Emsalsiz, yekta, ferit. Garip. Bambaşka.

Uniquement [h] Yalnızca. Ancak, mücerret.

Unir [fte] Birleştirmek, cem etmek, tevhit etmek. Düzeltmek. Tesviye etmek. s' – (ft) Birleşmek, içtima etmek, ittifak etmek.

Unisson [ez] (mu) Ahenk, birkaç ses ve sedanın bir ses gibi birleşmesi. (mec) Birleşme, vahdet.

Unitaire [s] Vahdet-i siyasiyeye müteallik. (ez) Siyasette vahdet ve temerküz taraftarı. Muvahhid, vahdaniyete kail olan.

Unitarisme [ez] Vahdet-i temerküz taraftarlığı. Vahdaniyet-i ilahiyeye mutekidlik.

Unité [es] Bir, ehad, ahid. Vahid-i kıyasi. Birlik, vahdaniyet. İttifak, ittihat, birleşme. Müsavat.

Univers [ez] Alem, cihan, kainat.

Universalisation [es] Umumlaştırma, tamim itme.

Universaliser [fte] Umumileştirmek. Tamim etmek.

Universalité [es] Umumiyet, mecmu. Bütün malumat-ı beşeriyeyi ihtiva etmeklik.

Universel, elle [s] Umumi, am. Muhit, cami. (ez) Umumi olan.

Universellement [h] Suret-i umumiyede, umumi olarak.

Universitaire [s] Darülfünuna müteallik. (ez) Darülfünun müderrisi.

Université [es] Darülfünun. Cemiyet-i tedrisiye, heyet-i müderrisin.

Univoltain veya **Univoltin** [ez] Senede bir defa canlanan ipek böceği.

Univoque [s] İsm-i cinsi, ism-i am.

Upas [ez] (**pass**) Bazı nebatat ve eşcardan çıkarılan ve Java'da yerli ahalinin oklarını onuñ-la tesmim eyledikleri bir zehir.

Uraète [ez] Avustralya kartalı.

Uranate [ez] (k) Milh-i hamz-ı uranyum.

Urane [ez] (k) Hamz-ı uranyum.

Uranique [s] (k) Hamız-ı uranyum.

Uranium [ez] (**om**) (k) Uranyum denilen cims-i basit.

Uranographe [ez] Tavsif-i sema ilm-ile iştigal iden alim.

Uranographie [es] Tavsif-i sema.

Uranométrie [s] Ebad-ı semaviyeyi ölçmek sanatı.

Urate [ez] (k) Bevlîyet.

Urbain, e [e-s] Şehri, medeni.

Urbanite [es] Şehrilik, medenilik.
Urée [es] (k) Cevher-i bevl.
Urémie [es] (t) Dem-i bevl.
Urémique [s] (t) Dem-i bevl. müteallik.
Urétéralgie [es] (t) İltihab-ı halib.
Uretère [ez] (tşr) Halib, böbreklerden bevl. mesaneyeye isal iden yol.
Urètre [ez] (tşr) Mecra-yı bevl, ihlil.
Urgence [es] Zaruret, mecburiyet. İstical, müstaceliyet.
Urgent, e [s] Zaruri, mecburi. Acele, müstacel. Elzem, mühim.
Urinaire [s] (t) Bevl.
Urinal [es] Karure, ördek.
Urination [es] Tahassul-ı bevl.
Urinatoire [s] Husul-i bevl. teshil iden.
Urine [es] Bevl, sidik.
Uriner [fte] Tebevvül itmek, işemek.
Urinipare [s] Bevl-i hasıl iden.
Urinoir [ez] Tebevvül yeri, bevlhane.
Urique [s] (k) Hamız-ı bevl.
Urne [es] Kavanoz. Rey pusulularınıñ, kura mazuralarınıñ konulduğı mahal.
Urocystite [es] (t) İltihab-ı mesane.
Uroscopie [es] (t) Muayene-i bevl.
Ursuline [es] Ursulin rahipleri.
Urus veya **Ure** [ez] Yabani öküz.
Us [ez⁵⁶⁰] (**uss**) (hc) Birçok Latince kelimeleriñ soñ hecesi. (ez cm) Örf, adet.

Usable [s] Kabil-i istimal.
Usage [ez] Örf ve adet. Alışma, itilaf, tabiat, kullanma, istimal. Sarf ve istihlak.
Usagé, e [s] Müstamel, kullanılmış.
Usager, ère [ez] İstimale mahsus. (hk) Ormanlarda hakk-ı ray ve ihtitaba malik adam.
Usance [es] (tica) Poliçe vadesi.
Usant, e [s] İstimal iden, hakk-ı istimale malik olan.
Usé, e [s] Zayıf. Kuvvetsiz. Çok kullanılmış, fazla müstamel. Adı.
User [fl] Kullanmak, istimal itmek. (ft) Sarf ve istihlak itmek, eskitmek. Bozmak, köreltmek. (ez) Dayanma, dayanış. Tecrübe.
Usine [es] Fabrika, imalathane.
Usiner [fte] Ham madde-i ibtidaiyeyi fabrikada imal itmek.
Usinier [ez] Fabrika, imalathane sahibi.
Usité, e [s] Kullanılır, müstamel.
Ustensile [ez] Alat, edevat.
Ustion [es] (cerra) Yakma. Keyy yapma, dağlama.
Usuel, elle [s] Mutad, mütedavil.
Usuellement [h] Bir mutad, alelade.
Usufruitaire [s] (hk) Yalnız hasılatından istifade hakkını kazandıran.
Usufruit [ez] (hk) Bir mülküñ yalnız hasılatını almak hakkı.
Usufruitier, ère [e] (hk) Bir mülküñ yalnız hasılatını almak hakkını haiz olan adam.

⁵⁶⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Usuraire [s] Murabahalı.

Usurairement [h] Murabaha ile, fazla faiz-le.

Usure [es] Murabaha, yüksek faiz. (mec) İş-le gayr-i mütenasip kar. Fazlası-la. Çok kullanılmaktan veya sürtünmekten eskime.

Usurier, ére [e] Fazla faiz-le ödünç viren, murabahacı.

Usurpateur, trice [e] Diğeriniñ malını gasp iden, gasıp, bilhassa mevki-i hükümdarı bi-gasp iden.

Usurpation [es] Gasp. Diğeriniñ malını zor-la zabt.

Usurpatoire [s] Zabıt u gasba beñzeyen.

Usurper [fte] Gasp itmek.

Ut veya Do [ez] (mu) Nota asvatınıñ birincisi, bunuñ işareti.

Utérin, e⁵⁶¹ [s] Ana bir, baba ayrı kardeş. Rahme müteallik.

Utérus⁵⁶² [ez⁵⁶³] (**russ**) (tşr) Rahim. Meşime.

Utile [s] Faydalı, nafi. (ez) Menfaat.

Utilement [h] Faydalı, nafi bir surette.

Utilisable [s] Kabil-i istifade.

Utilisation [es] İstifade, temettü, menfaat.

Utiliser [fte] İstifade itmek, menfaat çıkarmak.

Utilitaire [s] İstifade düşünen, menfaat-perest. Faydalılığa müteallik.

Utilité [es] Fayda, nefy, istifadeli şeyler.

⁵⁶¹ Sözlükte “Uterin, e” şeklindedir.

⁵⁶² Sözlükte “Uterus” şeklindedir.

Utopie [es] Hayal-i ham, batıl-ı hayal.

Utopique [s] Hayal-i hama müteallik, batıl-ı hayal kabilinde.

Utopiste [e] Hayal-i ham-la uğraşan adam.

Uvaire [s] (nb) Üzüm gibi tanelerden mürekkep olan.

Uvée [es] (tşr) İnebe.

Uvéite [es] (t) İltihab-ı inebe.

Uviforme [s] Üzüm şeklinde olan.

Uvulaire [s] (t) Lehati.

Uvule [es] (tşr) Lehat, küçük dil.

V

V [ez] Fransızca elifbasınıñ yirmi ikinci sedasız harfleriñ on yedincisi olup « ve » gibi okunur.

Va [nida] Git, haydi, öyle olsun, pek ala.

Vacance [es] Münhaliyet, münhal, boş olmaklık. Mahluliyet. Mahlul ve sahipsiz olmaklık. (cm) Tatil, tatil zamanı.

Vacant, e [s] Münhal, boş. Mahlul.

Vacarme [ez] Gürültü, şamata.

Vacation [es] İş vakti, çalışma saatleri. (cm) Muhakemeniñ tatili.

Vaccin [ez] (**aksi**) (cerra) Aşı, madde-i telkih, iğneden alınan aşı maddesi.

Vaccinable [s] (cerra) Aşılabilir, kabil-i telkih.

Vaccinateur [ez] (cerra) Aşıcı, çiçek aşısı yapan, mülakkah.

⁵⁶³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Vaccination [es] (cerra) Aşılama, çiçek aşısı yapma, telkih-i cederiye.

Vaccine [es] (cerra) Aşılama, aşı yapma.

Vaccinelle [es] (cerra) Çiçek aşısının güzel ve müsait kabarcığı.

Vacciner [fte] (cerra) Aşılama, çiçek aşısı yapmak, telkih-i cederiye.

Vaccinifère [s] (cerra) Memesinden aşı alınan dişi buzağı.

Vaccinique [s] (cerra) Çiçek aşısına müteallik.

Vaccinostyle [ez] (cerra) Çiçek aşısı neşteri.

Vaccinothérapie [es] Aşı ile tedavi.

Vache [es] (hayv) İnek, bakara. İnek eti. Debağat idilmiş inek derisi. (mec) Kendisinden daima istifade olunan adam.

Vacher, ère [e] İnek çobanı, sığırtmaç.

Vacherie [es] İnek ahır, inek ağılı.

Vacherin [ez] Bir nev kaymaklı börek. Gravyer peyniri.

Vacillant, e [s] Titreyen, sallanan. (mec) Kararsız, müteredit.

Vacillation [es] Titreme, sallanma. (mec) Tereddüt, kararsızlık.

Vacillatoire [s] Kararsızlığa ve tereddüde delalet iden.

Vaciller [fl] Titremek. Sallanmak. (mec) Karar virmemek, müteredit olmak.

Vacive [es] (hayv) Bir yaşını doldurmuş dişi kuzu.

Vacuité [es] Boşluk, hala.

Vade-mecum [ez] (**vadémécom**) Cepte taşınan şey. Cepte taşınacak kıtada kitap.

Va-et-vient [ez] Gidip gelme, sallanma hareketi.

Vagabond, e [s] Avare, serseri.

Vagabondage [ez] Serserilik avarelik.

Vagabonder [fl] Serserilik yapmak, avarelik itmek. (mec) Bir şeyden diğer şeye kolayca geçmek. Bir şey üzerinde karar kılmamak.

Vagin [ez] (tşr) Mehbil, rahim yolu.

Vaginal, e [s] (tşr) Rahim yoluna müteallik, mehbili.

Vaginite [es] (t) İltihab-ı mehbil.

Vagir [fl] Bağırma, haykırmak (yeñi doğmuş çocuk hakkında).

Vagissant, e [s] Bağırma. Tıfl-ı nevzat.

Vagissement [ez] Yeñi doğmuş çocuğun bağırması.

Vagon [ez] (**Wagon**) bak.

Vague [es] Dalga, mevc. (mec) Bila-inkıta. Teakub iden şey. (s) Müphem, gayr-ı muayyen. Gayr-ı mezru, işlenmemiş. (ez) Boş ve hali vüsat.

Vaguement [h] Müphem ve gayr-ı muayyen surette.

Vaguemestre [ez] (as) Levazım-ı nakliye zabiti. Bir alayda efrada gelen mektupları ve parayı tevzi iden küçük zabit.

Vaguer [fl] Ötede beride dolaşmış. Serseriyane gezinmek.

Vahé [ez] (nb) Kauçuk ağacı.

Vaillamment [h] Merdane, bahadırane, yararlık-la.

Vaillance [es] Mertlik, bahadırılık, yararlık.

Vaillant, e [s] Yiğit, cesur, bahadır. Mert, değerli. (ez) Sermaye, malik olunan şey.

Vaillantise [es] Yiğitlik, bahadırılık, cesurluk. Değerlilik.

Vain, e [s] Nafile, beyhude. Mağrur, mütekebbir.

Vaincre [fte] Yeñmek, galabe itmek, galip gelmek. Galebe çalmak, hakkından gelmek.

Vaincu, e [s-e] Yeñilmiş, mağlup.

Vainement [h] Boşuna, bila-fayda, beyhude, nafile, neticesiz olarak.

Vainqueur [ez] Galip, muzaffer.

Vair [ez] Sincap kürk.

Vairon [s] Hareli göz. (ez) Bir nev küçük tatlı su balığı.

Vaisseau [ez] Kap, ina. Gemi, sefine. (tşr) (nb) Via.

Vaisselle [ez] Tabak vesaire gibi sofrta takımı dolabı.

Vaisselle [es] Tabak vesaire gibi sofrta takımı, kap kacak.

Val [ez] Dere, dar vadi.

Valable [h] Makbul, muteber.

Valablement [h] Makbul ve muteber bir halde. Makbul ve muteber olacak bir surette.

Valériane⁵⁶⁴ [es] (nb) Kedi otu, haşışetü'l-hirre.

Valériantique veya **Valérique** [s] (t) Hamız-ı valeryan. Kedi otu önünden istihsal olunan bir hamız.

Valet [ez] Uşak, hizmetkar. İskambil kağıdında bacak, oğlan. Asılı şeyleri indirmek için kullanılan ucu çengel şeklinde marangoz aleti. Kapıyı kapalı tutmak ve kendi kendine kapanmasını temin etmek için istimal olunan yaylı tel.

Valetage [ez] Uşaklık, hizmetkarlık, bendelik.

Valetaille [es] Uşaklar güruhu.

Valeter [fl] Uşaklık itmek. Müdahene ve tabasbus itmek. Ağır bir işe katlanmak.

Valetudinaire [s-e] Hasta mizaçlı, mümriz.

Valeur [es] Değer, kıymet, semen. Baha, itibar. Ehemmiyet. Mana-i yiğitlik, yararlık.

Valeureusement [h] Yararlık-la, bahadırane.

Valeureux, euse [s] Yiğit, cesur, bahadır.

Validation [es] Bir senediñ, poliçeniñ nizamden kabul idilecek surete vazı. Sağlamlştırma.

Valide [s] Sağlam, salim, sahih. Nizam ve kaideye mutabık.

Validement [h] Nizam ve kaidesine mutabık olarak. Saha ve salim bir surette.

Valider [fte] Usul ve kaidesine mutabık itmek. Tasdik ittirmek.

Validité [es] Nizam ve kaidesine mutabakat, resmen kabul olunacak şekil ve suret, sağlamlık.

Valise [es] Hurç, heybe, elbise çantası.

Vallée [es] Dere, vadi.

⁵⁶⁴ Sözlükte “Valeriane” şeklindedir.

Vallon [ez] Küçük dere, küçük vadi. Hark, cetvel.

Vallonement [ez] Hark açma, cetvel kazma.

Valonner [fte] Cetvel kazmak, hark açmak.

Valoir [fl] Değmek. Kıymet ve itibarında olmak. Yaramak, iyi olmak. Semere ve mahsul virmek. à – Mahsuben.

Valorisation [es] (tica) Uzaktan bir şeyin kıymet-i ticariyesinde suni terfi.

Valse [es] Vals denilen raks.

Valses [fl] Vals oynamak.

Valseur, euse [e] Vals oynayan.

Value [es] Kıymet, paha.

Valve [es] (hayv) Hayvanat-ı naimeniñ kabuğu. (makine) Rezeli sübap. (nb) Meyveniñ kemale irdiği zaman açılan kabuğu.

Valviale [s] (tşr) Disameli. Disameye müteallik.

Valvule [es] (tşr) Disame, damarlarda kaniñ ihtikanına mani olan bir nev sübap.

Valvulite [es] (t) İltihab-ı disame.

Vampire [ez] (**van**) Cadı, karakoncolos, vampir. (hayv) Amerika'da gayet büyük yarasa kuşu.

Vampirique [s] (**van**) Cadı tabiatlı. Cadıya layık.

Vampirisme [ez] (**van**) Cadıya inanma. (mec) Diğerleriniñ malından iktisab-ı servet idenleriñ hırs ve taamı.

Van [ez] Kenarsız, kapak şeklinde sepet ki bunuñ-la hububatı temizlerler.

Vandale [ez] Asar-ı sınıyeyi tahrip itme.

Vandalisme [ez] Asar-ı sınıyeyi tahrip itme.

Vanesse [es] Parlak kanatlı bir nev kelebek.

Vanille [es] (nb) Vanilya.

Vanillé, e [s] (nb) Vanilyalı, vanilya ile tatir idilmiş.

Vanillerie [s] (nb) Vanilya ekilen yer.

Vanillier [ez] (nb) Vanilya ağacı.

Vanillon [ez] (nb) Vanilyanın bir nevi.

Vanité [es] Hiçlik, bekasızlık. Fanilik. Beyhude, ehemmiyetsiz şeyler. Gurur, tefahur.

Vaniteux, euse [s-e] Mağrur, mütefahir.

Vanne [es] İnde'l-icap akmasını kesmek ve lüzumu halinde salıvermek üzere bir bentte aşağıdan yukarıya doğru açılır kapı. Bir kuş kanadınıñ eñ büyük tüyleri.

Vanneau [ez] (hayv) Sivri tepeli, uzun bacaklı siyah, mavi, yeşil ve kırmızı renkler-le süslü bir nev kuş. Kız kuşu.

Vanner [fte] Hububatı vanné denilen sepetlerde sallayarak temizlemek. (mec) Yürümek. Bir su bendinde kapılar yapmak.

Vannerie [es] Hububat savurup temizlemeye mahsus sepetleriñ imal ve furuhtu sanatı.

Vannette [es] Hayvana yem olarak virilmezden evvel yulaf veya arpayı savurup temizlemeye mahsus küçük ve kenarı az sepet.

Vanneur [ez] Vanné denilen sepet-le hububatı savurup temizleyen adam.

Vannier⁵⁶⁵ [ez] Sepet imal iden işçi.

Vannure veya **Vannée** [es] Kalbur aleti, savrulup temizlenen hububattan çıkan toz ve pislik.

Vantail [ez] Pencere ve kapı kanadı.

Vantard, e [e] Kendini medh iden adam.

Vantardise [es] Kendini methitmeklik.

Vanter [fte] Methitmek. **se** – (ft) Övünmek. Tefahhur itmek. Güvenmek.

Vanterie⁵⁶⁶ [es] Temadüh, tefahhur.

Va-nu-pieds⁵⁶⁷ [ez] Dilenci, serseri.

Vaporeux, euse [s] Buharlı. Sisli. (t) Riyah-ı rahmiye illetine müptela adam.

Vaporisage [ez] Rengini, bükümünü tespit itmek ve cilalandırmak için iplik veya mensucatı buhar tesirine arz itme. Tebhir.

Vaporisateur [ez] Tebhir ameliyesi icra olunan kap. Lavanta, kolonya gibi şeyleri tuz halinde serpmek için kullanılan küçük şişe. Vaporizatör.

Vaporisation [es] Tebahhur, tebhir.

Vaporiser [fte] Tebhir itmek.

Vaporiseur [ez] **Vaporisateur** bak.

Vaquer [fl] Münhal veya mahlul olmak. Tatil itmek.

Varech veya **Varec** [ez⁵⁶⁸] (**ék**) Bir nev deñiz otu.

Vareuse [es] (bhr) Kaba ve kalın bezden mamul gemici gömleği.

Variabilité [es] Tebdil ve tahavvül kabiliyeti. (sr) İnsıraf.

⁵⁶⁵ Sözlükte “Vanier” şeklindedir.

⁵⁶⁶ Sözlükte “Vantrie” şeklindedir.

Variable [s] Değişebilir, kabil-i tahavvül, mütehavvil. Kararsız. (sr) Munsarif. (r) Muhavvil.

Variant [s] Kararsız, mütehavvil, mütelevvin.

Variante [es] Aynı kitabın muhtelif nüshaları arasındaki fark.

Variation [es] Değişme, tebeddül, tahavvül, kararsızlık.

Varice [es] (t) Devali, damar şişmesi.

Varicelle [es] Su çiçeği, cederiyy-i kazib.

Varicocèle [es] (t) Devali-i safın.

Varier [fte] Değiştirmek, tebdil ve tağyir itmek. Türlü türlü kılmak, tenvi eylemek. (fl) Değişmek, tağyir ve tebeddül itmek. Tenevvü itmek, mütenevi olmak. İhtilaf itmek. Muhtelif olmak.

Variété [es] Tenevvü, ihtilaf. (cm) Mevad-ı muhtelif.

Variolaire [s] (t) Çiçeğe beñzer kabarcıkları olan.

Varirole [es] (t) Çiçek illeti, cederiyy.

Variolé, e [s-e] (t) Çiçekli. Çiçek bozuğu.

Variolique [s] (t) Çiçek illetine müteallik, cediri.

Variqueux, euse [s] (t) Devali, damarı şiş.

Varlope [es] Büyük marongoz rendesi.

Varloper [fte] Rendelemek.

Varlopeuse [es] Rende makinesi.

⁵⁶⁷ Sözlükte “Va-nu-pied” şeklindedir.

⁵⁶⁸ Tarafımızdan eklenmiştir.

Varus [s⁵⁶⁹] (russ) (t) Ayağı içeriye doğru dönmüş topal.

Vasard [s] Bataklık. (ez) Yumuşak çamurlu kar.

Vasculaire veya **Vasculaireux** [s] (tşr) Viai.

Vase [ez] Kap, kase, via, zarf. Saksı. (ez) Nehir çamuru. Batak.

Vasé, e [s] Çamur-la mestur.

Vaseline [es] Ham ve petrolden istihsal olunan yağlı bir madde, vazelin.

Vaseux, euse [s] Çamurlu. Bataklık.

Vasière [es] Bataklık, çamurlu mahal.

Vasistas [ez] (**tass**) Pencere veya kapıda ayrıca açılır küçük kanat.

Vason [ez] Kiremit ve tuğla çamuru.

Vasque [es] Çeşme yalağı. Musluk taşı.

Vassal, e [s-e] Efrad-ı tebadan biri, tabi.

Vassalité [es] Tabiyet.

Vasselage [ez] Hukuk-ı tabiat.

Vassive [es] İki yaşına ikmal itmiş dişi koyun. Bir ağılıñ mevcut kuzuları, kuzu sürüsü.

Vaste [s] Geniş, vasi.

Vastement [s] Geniş bir surette, vasiane.

Vatican [es] Papalık sarayı, Vatikan.

Vaticane [s] Vatikan'a müteallik, papalık sarayına ait.

Vaticaner [fl] İstikbalden haber virmek.

Va-tout [ez] Hepsine birden, kumarcınıñ öñünde bulunan paranıñ hepsine birden kağıt çekmesi.

Vau-de-route [h] (à) Tamam-ile perişan bir halde, soñ derece intizamsız bir surette.

Vaudeville [ez] Şarkılar-la karışık eğlenceli tiyatro oyunu. Vodvil.

Vaudevilliste [ez] Vodvil yazan muharrir.

Vau-l'eau [s] (à) Suyuñ akıntısınca.

Vaurien, enne [e] Çapkın, hiçbir işe yaramaz.

Vautour [ez] Akbaba kuşu.

Vautrer [fte] Yerde, çamurda yuvarlamak. **se** – (ft) Yerde, çamurda yuvarlanmak.

Vauxhall [ez] Çalgılı ve rakslı umumi bahçe.

Vavain [ez] (bhr) Kalın gemi halatı.

Veau [ez] Buzağı, dana. Dana eti. Vidala. Dana derisi.

Veau-laq [ez] Ayakkabı ve kemer gibi şeyler imal olunan gayet yumuşak sahtiyan.

Vedette [es] (as) Süvari karakolu. Karakol kalesi.

Végétale [s] Bitebilir. Nabit.

Végétal, e [s] Nebati. (ez) Nebat.

Végétalisme [ez] Münhasıran nebatat ile tayiş.

Végétarien, enne [s] Münhasıran nebatat ile tayiş iden.

Végétarisme [ez] **Végétalisme** bak.

Végétatif, ve [s] Mümbit.

⁵⁶⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Végétation [es] Bitme, neşv ü nema. Nebatat.

Végéter [fte] Bitmek, neşv ü nema bulmak.

Véhémence [es] Şiddet, unf, sertlik.

Véhément, e [s] Şiddetli, sert, anif.

Véhémentement [h] Unf-ı şiddet-le, pek sert bir surette.

Véhicule [es] Karada, deñizde ve havada vasıta-i nakliye. Nakil, saik.

Véhiculer [fte] Nakil için arabaya yüklenmek. Nakil itmek.

Veille [es] Uykusuzluk, uyanıklık. (mec) Bir günden evvel olan gün. Arefe.

Veillée [es] Akşam taamından yatılacak vakte kadar olan zaman. Bu zamanı oynak geçiren birkaç ahbaniñ hali. Seher, müsamara. Gece hasta bekleme.

Veiller [fl] Uyumak, uyanık durmak. (mec) Nezaret itmek. (ft) Hasta beklemek, gece bir şeyi, bir mahalleyi beklemek.

Veilleur, euse [e] Geceyi uykusuz geçiren. Gece bekçisi.

Veilleuse [es] Gece kandili. İdare fitili.

Veinard, e [s-e] Bahtlı, şanslı açık.

Veine [es] Damar, irk, verid. Ağaçta ve taşta damar. Bir madende ihracı istenilen cevheriñ bulunduğu yer. (mec) İstifade idilen şey veya hal. Hüsn-i tali, şans.

Veiné, e [s] Damarlı, ağacıñ ve taşıñ damarlarına müşabih nakışlı.

Veiner [fte] Ağacıñ ve taşıñ damarlarını takliden nakış ve resim yapmak.

Veineux, euse [s] Damarlar-la örtülü, damarı çok.

Veinule⁵⁷⁰ [es] Küçük damar, verid-i sagir.

Vélani [ez] (nb) Mazı ağacı. Mazı yetiştiren meşe ağacı.

Vêler [fl] Buzağılamak (inek).

Vélin [ez] Eski zamanda üstüne yazı yazdıkları deri, tirşe.

Vélo [ez] Velespit kelimesiniñ muhtasarı.

Véloce [s] Seri, çabuk.

Vélocimane [ez] Üç veya dört tekerlik üstünde at ki çocuklar için yapılır.

Vélocipède [ez] Velespit. Derrace.

Vélocité [es] Çabukluk, sürat.

Vélodrome [ez] Velespit meydanı.

Velot [ez] Ölü doğmuş dana yavrusu.

Veloure [ez] Kadife. Gayet yumuşak şey.

Velouté, e [s] Kadife gibi havlu. Kadife gibi yumuşak. (ez) Kadife şerit, ince tüy ve hav.

Velouter [s] Kadife gibi yapmak, yumuşatmak.

Velouteux, euse [s] Kadife gibi ince tüylü. Gayet yumuşak.

Veloutier [s-e] Kadife yapan işçi.

Veltage [ez] Velet denilen ölçü ile ölçmek.

Velte [ez] Eski bir mayiat ölçüsü. Büyük fiçileriñ derece-i istiabını tayine yarar alet.

⁵⁷⁰ Sözlükte "Veinul" şeklindedir.

Velu, e [s] Tüylü, kıllı.

Velum [ez⁵⁷¹] (**om**) Tavan hizmetini görmek üzere bir mahaliñ üstüne çekilen tente.

Velvet, Velvantine, Velventine [es] Bir nev pamuk kadife.

Venaison [es] Vahşi hayvan atı.

Vénal, e [s] Para ile satın alınır şey. (mec) Mürtekib, para için gayr-ı meşru şeyleri irtikab iden.

Vénalement [h] Rüşvet ve irtikap-la.

Vénalité [es] Satılık olmaklık. Rüşvet, irtikap.

Venant, e [s] Gelen şey. **bien** – İyi yetişen, muntazaman tediye olunan. (ez) Gelen adam. **à tous** – İlk gelene.

Vendable [s] Satılık, satılabilir, kabil-i fûruht.

Vendange [es] Bağ bozumu.

Vendanger [fte] Bağ bozmak.

Vendangeur, euse [e] Bağ bozucu.

Vendetta [es] Bütün akrabaya şamil olan intikam, kan gütmeye.

Vendeur, euse [s] Satıcı, bayi.

Vendre [fte] Satmak, fûruht itmek.

Vendredi [ez] Cuma günü.

Vendu, e [s] Satılmış mürtekib.

Venelle [es] Dar sokak. **enfiler la** – Acele ile kaçmak. Semmi.

Vénénifique veya **Vénénipare** [s] Zehir teşkil iden, zehir hasıl iden.

Vener [fte] Etini küreklemek için hayvanı kesmezden evvel koşturmak.

Vénérable [s] Şayan-ı hürmet, muhterem.

Vénérablement [h] Maa'l-ihiram, hürmet ve riayet-le.

Vénération [es] Riayet, ihtiram.

Vénérer [fte] Hürmet, riayet itmek.

Vénérie⁵⁷² [es] (s-ş) Zağar avı.

Vénérien, enne [s] (t) Zührevi.

Venette [es] Birdenbire hasıl olan korku.

Veneur [ez] (s-ş) Zağarlara bakan.

Vengeance [es] Öç, intikam.

Venger [fte] İntikam almak.

Vengeur, euse [s-e] Öç alan, intikamcı.

Véniel, elle [s] Küçük günah.

Véniellement [s] Küçük günah suretinde.

Venimeux, euse [s] Zehirli.

Vénimosité [es] Zehirlilik.

Venin [ez] Zehir, sem. (mec) Kin, zabt, hıyanet.

Venir [fl] Gelmek. Zuhur itmek, meydana çıkmak. Neşv ü nema bulmak. Yetişmek.

Vent [ez] Rüzgar, yel. Koku. Rayiha.

Ventage [ez] Hububatı savurarak temizleme.

Ventaison [es] (zira) Sık ve şiddetli rüzgardan mezruunda hasıl olan hastalık.

Vente [es] Satış. Bey, fûruht.

⁵⁷¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁷² Sözlükte “Vénérie” şeklindedir.

Venter [fl] Rüzgar esmek. Hubub itmek.

Venteux, euse [s] Rüzgarlı. Yelli.

Ventilateur [ez] Müceddid-i hava, vantilatör.

Ventilation [es] Tecdid-i hava.

Ventiler [fte] Havasını tecdit itmek.

Ventis [ez] Rüzgar-la devrilmiş ağaç.

Ventolier [s] Rüzgara mukavemet iden.

Ventosité [s] (t) Bağırsaklarda gaz toplanması.

Ventouse [es] Hacamat şisesi. Hava deliği.

Ventouser [fte] Şişe çekmek. Boynuz çekmek.

Ventouseur, euse [es] Hacamat şisesini çeken adam.

Ventral, e [s] (tşr) Batni, karna müteallik.

Ventre [es] (tşr) Karın, batın. **bas** – Kasık, batn-ı esfel.

Ventrebleu [nida] Hayreti gösterir bir tabir.

Ventrée [es] Dişi hayvanın bir karında doğurduğu yavrular. (mec) Mideye doldurulan. Mekulat.

Ventricule [ez] (tşr) Buteyn, küçük cevfi.

Ventrière [es] Eğer kolanı. (mima) Ara kirişi.

Ventriloque [s-e] Karnından söyleyen adam.

Ventriloquie [ez] Karından söyleyiş.

Ventripotent, e [s] Azimü'l-batn, büyük karınlı.

Ventru, e [s] Karnı büyük, karınlı.

Venu, e [s] Gelmiş, gelen.

Venue [es] Geliş, vürud, vusul. (mec) Yetişme, neşv ü nema.

Vénus [es] (s okunur) (hey) Zühre yıldızı. Hurufat-ı kadimede güzellik perisi.

Vêpres [ez] Akşam. (es-cm) İkinci namazı. İkinci vakti icra olunan ayin-i ruhani.

Ver [ez] Kurt, dud, böcek, solucan. – à **soie** İpek böceği.

Véracité [es] Doğruluk.

Véraison [es] Meyvelerin bilhassa üzümün kemale gelmeye başlaması.

Véranda [es] Öñü açık sofa. Üstü kapalı balkon, şahenşah.

Verbal, e [s] Şifahi. (mr) Fiili. **procès** – Takrir, jurnal. Zabıtname.

Verbalement [h] Ağızdan, şifahen.

Verbalisation [es] Takrir, jurnal, zabıtname tanzim itme.

Verbaliser [fte] Takrir, jurnal. Zabıtname itme.

Verbe [ez] Söz, kelam, kelime. (sr) Fiil.

Verbération [es] (fz) Ses çıkaran ihtizaz-ı hava. Temevvücc-i hava.

Verbeux, euse [s] Çok söyleyen. Kesirü'l-kelam.

Verbiage⁵⁷³ [ez] Çok söyleyen.

Verbiager [fl] Çok söylemek.

⁵⁷³ Sözlükte “Verbiag” şeklindedir.

Verbosité [es] Söz fazlalığı.

Verdage [ez] (zira) Yeşil gübre.

Verdal [ez] Taş parçası gibi dökülmüş kalın cam.

Verdale [es] Bir nev yeşil zeytin.

Verdâtre [s] Yeşilimtrak, yeşilimsi.

Verdelet, ette [s] Ekşice şarap. (mec) **vieillard** – Henüz kuvveti olan ihtiyar.

Verdet [es] (k) Jengar, halliyet-i nuhas.

Verdeur [es] Nebatat usaresi. Şarabın ekşiliği. (mec) Tazelik, gençlik.

Verdier [ez] Yeşil ispinoz kuşu.

Verdir [fte] Yeşillenmek, yeşile boyamak. (fl) Yeşermek, yeşillenmek.

Verdoyant, e [s] Yeşile çalan, yeşil görünen.

Verdoyer [fl] Yeşile çalmak, yeşil görünmek.

Verdure [es] Yeşillik.

Verdurette [es] Yeşil işleme.

Verdurier, êre [e] Sebzevatçı.

Véreux, euse [s] Kurtlu, kurtlanmış. (mec) Şüpheli, çürük.

Verge [es] İnce değnek. Madeni çubuk. Asa. (tşr) Alt tezkir. Kadib. Kamış.

Vergé, e [s] Çubuklu (kamış).

Verger [ez] Meyve bahçesi. Hadika.

Verger [fte] Eski bir mesaha aleti ile ölçmek.

Vergeté, e [s] Çubuklu.

Vergeter [fte] Değnekleme, değnek ile silkmek.

Vergetier, ère [e] Fırça yapan ve satan.

Vergette [es] Küçük değnek. Elbise fiçısı.

Vergetures [es-cm] Gebelik vesaire hastalık sebeb-ile deriniñ gerilmesinden hasıl olan çizgi.

Vergeur [es] (**ju**) Kağıdın üzerindeki çizgi.

Verglas [ez] Çiğ.

Vergogne [es] Utanma, ar, haya, hicap.

Vergue [es] (bhr) Gemi sireni.

Véridique [s] Doğru sözlü. Hakikate tamam-ile mutabık.

Véridiquement [h] Hakikate mutabık surette.

Vérifiable [s] Kabil-i tahkik. Tetkik idilebilir.

Vérification [ez] Tahkik memuru. Terazi vesaireniñ doğru olduğunu tetkik iden memur.

Vérification [ez] Tahkik. Tetkik.

Vérifier [fte] Tahkik itmek. Tetkik itmek.

Verin [ez] (makine) Vidalı bocurgat.

Véritable [s] Doğru, gerçek, sahih. Sağlam, muhakkak.

Véritablement [h] Gerçekten, sahihen, muhakkak surette.

Vérité [es] Doğruluk, gerçeklik. Hakikat.

Verjus [ez] Koruk. Koruk suyu.

Vermeil [ez] Yıldızlı gümüş.

Vermeil, elle [s] El, lalgun. Gülgun.

Vermicelle [es] Tel şehriye.

Vermicellier [ez] Şehriyeci. Şehriye yapan amele.

Vermiculaire [s] (tşr) Dudi, kurda beñzeyen.

Vermiculé, e [s] (mima) Dudiü'ş-şekl-i müzeyyen.

Vermiforme [s] Kurt şeklinde. Kurda beñzeyen.

Vermifuge [s-e] (t) Solucan ilacı. Tarid-i didan.

Vermillon [ez] (k) Kibrit-i ahmer-i zibak. Zincifre. (mec) Yanak ve dudaklarıñ al rengi. Lal.

Vermillonner [fte] Zincifre ile ala boyamak.

Vermination [es] Bağırsak solucanlarıñ çoğalması.

Vermine [es] Kehle, pire ve tahta kurusu gibi böcekler. Haşerat.

Vermineux, euse [s] (t) Solucandan hasil olan hastalık. Emraz-ı didaniye.

Vermis [ez] (tşr) Dimağıñ dudiü'ş-şekl olan kısmı.

Vermisseau [ez] Yer kurdu. (mec) Zayıf ve deni mahluk.

Vermouler [ft] (se) Kurtlanmak.

Vermoulu, e [s] Kurtlanmış. (mec) Yorgun.

Vermoulure [es] Kurt delikleri. Bu deliklerdeki toz.

Vermout veya **Vermoth** [ez] Vermut denilen içki.

Vernal, e [s] Bahara müteallik, rebii.

⁵⁷⁴ Sözlükte “Vérole” şeklindedir.

Vernier [ez] (hen) Verniye, gayet dakik surette ölçmeye mahsus bir alet.

Vernir [fte] Vernik sürmek. Parlatmak.

Vernis [ez] Vernik, rugan. Sır. (mec) Parlaklık. Parlak zevahir.

Vernissage [ez] Vernikleme, cilalama.

Vernissé, e [s] Sırlı çanak, sırlı kap.

Vernisser [fte] Sır sürmek, cila virmek. Parlatmak.

Vernisseur [s-e] Vernik süren, cila viren.

Verole⁵⁷⁴ [es] **Varirole** bak.

Véronique⁵⁷⁵ [es] (nb) Tavşan otu.

Verrat [ez] Erkek domuz yavrusu.

Verre [ez] Cam, sırça. Şişe. Bardak, kadeh.

Verrerie [es] Camcılık, cam fabrikası. Cam malumatı.

Verrier [ez] Camcı. Kadeh ve bardak koymaya mahsus telden veya söğüt çubuğundan mamul sepet.

Verroterie [es] Renkli cam boncukları.

Verrou [ez] Kapı ve pencere sürgüsü. Sürme.

Verrouiller [fte] Sürgülemek. Sürmelemek.

Verrue [es] (t) Siğil, sulul.

Vers [ez] Beyit, mısra-i şiir. Nazım. (hr) Doğru, müteveccihen, tarafına. Raddesinde, sularında.

Versant [es] Sath-ı mail.

⁵⁷⁵ Sözlükte “Veronique” şeklindedir.

Versatile [s] Sebatsız, kararsız, mütelevvin.

Versatilité [es] Sebatsızlık, kararsızlık, televvün.

Verse [s] (hen) **sinus** – Cep ile nısf-ı kutruñ fazlı, sehm. à – Bardaktan boşanırcasına.

Versé, e [s] Yed-i tula sahibi. Mahir.

Verseau [ez] (hey) Devl burcu.

Versément [ez] Dökme. Boşaltma. (tica) Sandığa para teslim itme, tesviye-i deyn.

Verser [fte] Dökmek, akıtmak. Boşaltmak. Vezneye para teslim itmek, tesviye-i deyn itmek. (fl) Devrilmek, kırılmak. Yan yatmak.

Verset [ez] Kütüb-i mukaddese ayeti.

Verseur [ez] Bir kahvehanede büfe işçisi.

Verseuse [es] Düz saplı kahve ibriği.

Versicolore [s] Çok renkli.

Versiculet [ez] Küçük beyit. Küçük nazım.

Versificateur [ez] Beyit söyleyen, nazım.

Versification [es] İnşad-ı şiir, nazım.

Versifier [fl] Şiir söylemek. Nazım ile iştigal itmek.

Version [es] Tercüme. Nakil. Rivayet.

Verso [ez] Sayfanın arka tarafı, zahr-ı zarak.

Vert, e [s] Yeşil. (mec) Taze. Dinç. Ham. Ekşice. (ez) Yeşil renk. Yeşillik.

Vert-de-gris [ez] (k) Jengar. Halliyet-i nuhas.

Vertébrale [s] (tşr) Fıkari.

Vertèbre [es] (tşr) Fıkra.

Vertébré, e [s] (hayv) Hayvanat-ı fekariye. Amud-ı fıkariyesi olan hayvanat.

Vertement [h] Katiyet-le, şiddet-le.

Verterelle [es] Sürgü köprüsü.

Vertex [ez] (tşr) Kımmetü'r-res, başın tepesi.

Vertical, e [s] (nb) Şakuli.

Verticalement [h] (hen) Şakuli olarak.

Verticalité [ez] (hen) Şakuliyet.

Vertige [ez] (t) Baş dönmesi, devvar, sersemlik. Cinnet, divanelik.

Vertigineux, euse [s] (t) Baş dönmesine müteallik. Baş dönmesine müptela. Baş dönmesine müteallik. Sersem. Deli, divane, mecnun.

Vertigo [ez] (t) Baş dönmesi, merak, cinnet.

Vertu [es] Fazilet. İffet. Hasse, hassiyet.

Vertueusement [h] Fazilet-le, afifane.

Vertueux, euse [s] Faziletli, afif.

Verve [ez] Ulüvv-i fikir, vüsat-i kariha.

Verveine [es] (nb) Mina çiçeği.

Vesce [es] (zira) Culban, bir nev burçak.

Vésical, e [s] (tşr) Mesaneyeye müteallik, mesani.

Vésicant, e [s] (t) Deri üzerinde kabarcıklar hasıl iden, müneffit.

Vesication [es] (t) Pehlivan yakısı, kabarcığı, tenaffut.

Vésicatoire [ez] (t) Pehlivan yakısı.

Vésicule [es] (t) Huveysal.
Vésiculeux, euse [s] (tşr) Huveysali.
Vesou [ez] Şeker kamışınıñ suyu.
Vesse [es] Sessiz osuruk.
Vesser [fl] Sessiz osurmak.
Vesseur, euse [e] Çok osuran adam.
Vessie [es] (tşr) Mesane, sidik kavuğu. Kursak.
Vestale [es] Pek iffetli kız.
Veste [es] Yelek, nimten, mintan.
Vestiaire [ez] Elbise dolabı, elbiseleri astıkları oda.
Vestibule [ez] Avlu, sahanlık, dehliz.
Vestige [ez] Ayak izi. (mec) Eser, alamet.
Veston [ez] Kısa hırka, ceket.
Vêtement [ez] Libas, sevb. Elbise.
Vétérán [ez] Mütekaid ihtiyar asker. Sınıftan dönme şakirt.
Vétérance [es] Tekäüd, emektarlık sınıfından dönme.
Vétérinaire [s] Baytari. (ez) Baytar.
Vétille [es] Abes, saçma.
Vétiller [fl] Abes-le iştigal itmek.
Vétilleur, euse [e] Abes-le iştigal iden adam.
Vétilleux, euse [s] Ufak tefek müşkilatı olan.
Vêtir [fte] Giydirmek, iksa itmek. Giymek, iktisa itmek. **se** – (ft) Giyinmek.
Veto [ez] Hakk-ı red, adam-i tasdik.

Vetusté [es] Eski, istimalden çürümüş ve solmuş.
Vétusté⁵⁷⁶ [es] Eskilik, kıdem.
Veuf, ve [e] Dul, ermel, bive. Karısı ölmüş koca ve kocası ölmüş karı.
Veule [s] Gevşek, yumuşak, iradesiz.
Veulerie [es] İradesizlik. Gevşeklik, yumuşaklık.
Veuvage [ez] Dulluk.
Vexateur, trice [s] Cefakar. Sitemkar, zulüm ve cefa iden.
Vexation [es] Cevr, cefa, sitem.
Vexatoire [s] Cevr ü cefaya, cefekarane.
Vexer [fte] Cevr ü cefa itmek. Eziyet itmek.
Via [hr] Tarik-ile, yol-ile.
Viabilité [es] (t) Yaşamak kabiliyeti. Kabiliyet-i hayat. Yollarınıñ intizamı.
Viable [s] (t) Kabil-i hayat.
Viaduc [ez] Asma köprü, viyadük. Üzerinden şimendifer geçmek üzere bir yoluñ, bir derenin üstüne yapılan köprü.
Viager, ère [s-e] Kayd u şart-ile.
Viande [es] Et, lahm.
Viatique [es-cm] Vefat itmek üzere olan Hristiyanlara yedirilen mukaddes ekmek.
Vibices [es-cm] Ciltte morumsu lekeler.
Vibord [ez] (bhr) Geminiñ baş ve kış tarafındaki yüksek güverteniñ duvarı.
Vibrant, e [es] Titreyen, mütehezziz.

⁵⁷⁶ Sözlükte “Vetusté” seklindedir.

Vibrateur [ez] (fiz) Telgrafta ihtizazatı nakil iden alet. Vibratör.

Vibratile [s] (fiz) Kabil-i ihtizaz.

Vibration [es] (fiz) İhtizaz.

Vibratoire [s] (fiz) Bir sıra ihtizazattan müteşekkil.

Vibrer [fl] (fiz) Titremek, ihtizaz etmek.

Vicaire [ez] Mahalle papazı.

Vicarial, e [s] Mahalle papazlığına müteallik.

Vicariat [ez] veya **Vicairie** [es] Mahalle papazlığı. Papaz'ın daire-i ruhaniyesi.

Vice [ez] Kusur, noksan. Ayıp, kabahat. Fenalık. Mefsedet. Fısk ve fücür. (hc) İkinci derecede bir vazife icra idildiğine delalet iden bir ibtidai hecedir.

Vice-amiral [ez] (bhr) Vis-amiral, amiral muavini. İkinci derece amiral.

Vice-amirauté [es] İkinci derece amirallik.

Vice-chancelier [ez] Kançılar vekili.

Vice-consul [ez] Şehbender vekili.

Vice-consulat [ez] Şehbender vekaleti.

Vicennial, e [s] Yirmi senelik. Yirmi senede bir.

Vice-présidence [es] Riyaset-i saniye, ikinci reislik.

Vice-président [ez] Reis-i sani, ikinci reis.

Vice-reine [ez] Hidiv zevcesi.

Vice-roi [ez] Hidiv.

Vice-royauté [es] Hidiviyet.

Vice-versa [h] Bir aks.

Vicier [fte] Yüzmek, ifsat etmek. Kusurlandırmak.

Vicieusement [h] Kusur ve noksan-la. Fena bir surette.

Vicieux, euse [s] Kusurlu. Noksanlı. Fena, müessif.

Vicinal, e⁵⁷⁷ [s] Kır yolu. Köyden köye giden yol.

Vicissitude [es] Devr-i mukannin, teselsül. (mec) İnkılap.

Vicomte [ez] Konttan küçük barondan büyük bir rütbeyi haiz adam. Vikont.

Vicomté [es] Vikontluk. Bir vikonta ait malikane.

Vicomtesse [es] Vikontun zevcesi.

Victime [es] Kurban, zebhe. (mec) Musab, müptela.

Victimer [fte] Kurban etmek.

Victoire [es] Zafer, galibiyet. Nusret.

Victoria [es] Dört tekerlekleri açık araba.

Victorieusement [s] Galibane, muzafferane.

Victorieux, euse [s] Galip, mansur, muzaffer.

Victuaille [ez] Erzak ve zahair, yiyecek şeyler.

Vidage [es] Boşaltmak. Tahliye. Boşluk.

Vidange [es] Boşaltma. Boş. Muhteviyatta noksan. (cm) Lağım temizleme.

⁵⁷⁷ Sözlükte “Vicinale, e” şeklindedir.

Vidanger [fte] Boşatmak (şişeleri).
Lağım temizlemek.

Vidangeur [s-e] Lağımçı.

Vide [s] Boş, hali, tehi. (ez) Boşluk, hala.

Vide-bouteille [ez] Şehir haricinde bahçeli eğlence ve ıyş u işret mahali. Nihayeti musluklu küçük sifon ki şişeyi açmaksızın boşaltmaya yarar.

Vide-citron [ez] Limon sıkıma mahsus camdan küçük alet.

Vide-gousset [ez] Yan kesici. Hırsız.

Videment [ez] Boşaltma.

Vide-poche [ez] Küçük çekmece.

Vide-pomme [ez] Elma ve emsali meyvelerin çekirdiklerini çıkarmaya mahsus alet.

Vider [fte] Boşaltmak, tahliye etmek. Ayıklamak, içini temizlemek. Oymak.

Videur, euse [e] Boşaltan, ayıklayan. Temizleyen, içini oyan.

Viduité [es] Dulluk (yalnız kadın).

Vie [es] Hayat, dirilik, sağlık. Ömür, yaşayış. Kuvvet. Maişet. Tercüme-i hal. (mec) Ruh, kuvvet.

Vieil, le [s] **Vieux** bak.

Vieillard [ez] İhtiyar, çok yaşlı, pir adam.

Vieillerie [es] Eski püskü şeyler.

Vieillesse [es] İhtiyarlık, şeyhuhet.

Vieilli, e [s] İhtiyarlaşmış, eskimiş.

Vieillir [fl] İhtiyarlamak. Eskimek. (ft) İhtiyarlatmak. Eskitmek.

Vieillissant, e [s] İhtiyarlayan, eskiyen.

Vieillissement [ez] İhtiyarlama, eskime.

Vieillot, te [s-e] İhtiyar görünen.

Vierge [es] Kız, bıkır, bakır. (hey) Sümbüle burcu. **la** – Hazret-i Meryem. (s) İşlenmemiş. Balta görmemiş, ham.

Vieux, Vieil, Vieille [s] İhtiyar, geçgin, yaşlı. Eski, kadim. (e) İhtiyar, kocakarı.

Vif, ve [s] Sağ, diri, zinde. (mec) Canlı, ruhlu. Keskin, şiddetli. (ez) Diri hayvan eti.

Vif-argent [ez] Cıva, zibak.

Vigie [ez] (bhr) Çanakkale’de beklenen nöbet.

Vigilamment [h] Kemal. Teyakkuz ve intibah-la. Uyanık olarak.

Vigilance [es] Teyakkuz, intibah. Uyanıklık.

Vigilant, e [s] Gözü açık. Uyanık. Müteyakkız.

Vigile [es] Arefe günü. Bayramdan bir gün evvel.

Vigne [es] Asma, bağ çubuğu. Bağ.

Vigneron, ne [e] Bağcı.

Vignette [es] Kitapta basılan levha. Resim.

Vignoble [s-e] Bağlık mahal, bağlık yer.

Vigouusement⁵⁷⁸ [s] Kuvvet ve şiddet-le. Sert bir surette.

Vigoureux, euse [s] Kuvvetli, kavi. Şiddetli, sert, keskin.

Vigueur [es] Kuvvet. Şiddet. Sertlik. Keskinlik.

⁵⁷⁸ Sözlükte “Vigouusement” şeklindedir.

Vil, e [s] Alçak, dun. Kıymetsiz. İtibarsız.

Vilain, e [s] Fena, kötü, alçak. Duni. Çirkin, kabih.

Vilainement [s] Alçakça, denaetkarane. Fena, çirkin bir surette.

Vilebrequin [ez] Mıskab kolu. Burgu sapı.

Vilement [h] Alçakça, denaet-le. Dun-ı kıymet-le.

Vilenie [es] Alçaklık, denaet. Menfur hırs.

Vileté [es] Kıymetsizlik, itibarsızlık. (mec) Şayan-ı tahkir, aşağılık. Namusa muhalif hareket.

Vilipender [fte] Kadrini tenzil itmek, tahkir itmek, aleyhinde söylemek.

Villa [es] Süslü köşk, sayfiye.

Village [ez] Köy, karye.

Villageois, e [e] Köylü.

Villanelle [es] Bir nev çoban şarkısı, o şarkı ile icra olunan raks.

Ville [es] Şehir, kasaba, belde.

Villégiateur [ez] Sayfiyeye giden adam, yazlıkçı.

Villégiature [es] Sayfiyede ikamet.

Villégiaturer [fl] Sayfiyeye gitmek.

Vimaire [es] Hasar, muzır netice. Tahkir, terzil.

Vin [ez] Şarap, hamr, bade.

Vinaigre [ez] Sirke, hall.

Vinaigré, e [s] Sirkeli.

Vinaigrer [fte] Sirkelemek, sirke koymak.

Vinaigrierie [es] Sirke fabrikası. Sirke imalathanesi.

Vinaigrette [es] Sirkeli salça.

Vinaigrier [ez] Sirkeci. Sirke fiçısı.

Vinaire [s] Şarabı, şaraba müteallik.

Vinaisse [es] Hafif ve lezzeti bozuk şarap.

Vindicatif, ive [s] İntikamcı. Haris-i intikam.

Vindicté [es] Bir cürmüñ takip ve tecziyesi.

Vinée [es] Şarap mahsülü.

Vineux, euse [s] Şaraplı, şarabi, şarap renginde. Kuvvetli şarap.

Vingt [s] Yirmi. Yirminci.

Vingtaine [es] Yirmi kadar, yirmilik.

Vingtième [s] Yirminci. Yirmide bir.

Vingtièmement [s] Yirminci olarak.

Vingtuple [s] Yirmi kat. Yirmi misli.

Vingtupler [fte] Yirmi katlamak. Yirmi kat fazla itmek.

Vinicole [s] Bağcılığa ait ve müteallik olan.

Vinifère [s] Şarap hasıl iden.

Vinificateur [ez] Şarabıñ kemale gelmesini teshil ile beraber hava ile temasını men iden bir alet.

Vinification [es] Şarap imali mamulâtı.

Vinique [s] Şaraptan hasıl olan.

Vinocolorimètre [ez] Şarabıñ rengini tayin ve tespit iden alet.

Viol [ez] Cebren hetk-i ırz.

Violable [s] Irzı hetk idilebilir. Kabil-i taarruz.

Violacé, e [s] Menekşe rengine mayıl. (nb) Fasile-i menekşeciye.

Violat [s] Menekşe hülasası karışmış.

Violateur, euse [s⁵⁷⁹] Sözüde durmayan, taahhüdünü bozan. Mukaddesata tecavüz iden.

Violation [es] Tecavüz, taarruz. Nakz-ı ahit. Ahid-şikenlik. Sözüde durmamaklık.

Violâtre [s] Menekşe rengine çalan, morumsu.

Virole [es] Yedi telli bir nev keman.

Violent [ez] **Violation, Viol** bak.

Viollement [h] Şiddet-le, zor-la.

Violence [es] Şiddet, zor, cebir. Taarruz.

Violent, e [s] Şiddetli, zorlu, sert, keskin.

Violenter [fte] Zorlamak, ihbar itmek.

Violer [fte] Bozmak, nakz itmek. Tecavüz itmek. Taarruz itmek. Zorlamak. Şerefini ihlal itmek. Irza taarruz itmek.

Violet, ette [s] Menekşe rengi. Mor renk.

Violeter [fl] Mora, menekşe rengine boyamak.

Violette [es] (nb) Menekşe, benefşe.

Violleur, euse [e] Taarruz ve tecavüz iden, sözüde durmayan. Mukaddesata hürmet itmeyen.

Violier [ez] (nb) Karanfil çiçeğiniñ isimlerinden biri.

Violine [es] Menekşe revhi.

Violon [ez] Keman. Kemancı. Polis mahbesi. Karakol hapishanesi.

Violoncelle [es] Büyük keman. Viyolonsel.

Violoneur veya **Violoneux** [ez] Fena keman çalana adam.

Violoniste [e] Keman çalan, kemancı. Viyolonist.

Vipère [es] Engerek yılanı. Efi.

Vipereau [ez] Engerek yılanı yavrusu.

Vipérin, e [s] Engerek yılanına müteallik. (es) Şeklen ve levnen engerek yılanına beñzer bir kertenkele.

Virage [s] Dönme, döndürme. (bhr) Bir geminiñ istikamet değıştirmesi. Bir velespit, bir otomobile bir nısf-ı daire çizdirme. (foto) Viraj ameliyesi. Viraj banyosu.

Virago [es] Boy, tavır ve harekatta erkeğe beñzeyen kadın.

Virement [ez] Dönme. Döndürme. (tica) Naki-i deyn muamelesi. Bütçeniñ bir faslından diğér faslına nakil.

Virer [fl] Dönmek, devr itmek. (boyanmış bir kumaş hakkında) Rengini değıştirmek. (foto) Bir viraj yapmak. (bhr) – **le bord** Bir taraftan diğér tarafa dönmek. (ft) Bir hesaptan diğér hesaba nakil itmek.

Vireur [ez] (makine) Deliklerine demir çubuk veya odun sokarak bocurgadı çevirdikleri kenarı delikli tekerlek.

Vireux, euse [s] Zehirli, semdar. Müteaffin.

⁵⁷⁹ Tarafımızdan eklenmiştir.

Virvolte [es] Bir atın sürat-le sağa ve sola dönmesi.

Virginal, e [s] Bikri, bakireye müteallik.

Virginité [es] Kızlık, bekaret. (mec) Temizlik, saflık.

Virgule [es] Bir cümleliğin aksamını ayırmak için kullanılan küçük işaret, virgül.

Viril, e [s] Erkeğe mahsus, recülü. Medane.

Virilement [h] Erkekçe, merdane bir surette.

Viriliser [fte] Merdane bir şekil ve tabiat virmek.

Virilité [es] Erkeklik, merdanelik. Recüliyet.

Virole [es] Bıçak ve emsali şeylerin sapına yazılması ve çatlaması için geçirilen madeni halka. Darphanelerde sikkenin kenarlarındaki tırtıl ve yazıyı yapmaya mahsus çelik kalıp.

Virtualité [es] Kuvve.

Virtuel, elle [s] Bi'l-kuvve olan.

Virtuellement [h] Bi'l-kuvve.

Virtuose [e] Musikişinas.

Virtuosité [es] Musikide maharet. Musikiye büyük istidat.

Virulence [es] (t) Virüs. Bir madde-i sariye ile tahassul itmeklik.

Virulent, e [s] (t) Virüs, madde-i sariye ile tahassu iden.

Virus [ez] (**uss**) (t) Virüs, madde-i sariye.

Vis [es] (**iss**) Vida, burgu. **escalier à – Helezoni** merdiven.

Visa [ez] Resmi bir varakayı tasdik için kullanılan cümle ve imza, sah, vize.

Visage [ez] Yüz, çehre, vech. (mec) Görünüş, zahir.

Vis-â-vis [hd] Karşısında, mukabilinde. Oña karşı. (ez) Raksta, sofrada bir adamın karşısında olan adam. İki kişilik küçük kanep. Rakipleri karşı karşıya oturan dört tekerlikli araba.

Viscéral, e [s] (tşr) Haşvi.

Viscère [ez] (tşr) Haşv, aha, dahil-i bedende bulunan dimağ, kalp, ciğer, bağırsak gibi şeylerin her biri.

Viscose [es] Kitre.

Viscosité [es] Lüzuçet.

Visée [es] Nazarın hedefe tevcihi. (mec) Maksat, hedef.

Viser [fl] Nişan almak. (mec) Göz dikmek. (ft) Tasdik itmek, sah çekmek.

Visibilité [es] Görünebilmek kabiliyeti, meriyet.

Visible [s] Görünebilir, meri, kabil-i rüyet. (mec) Aşık, zahir.

Visiblement [h] Görülebilir bir surette. Aşıkare olarak. Zahiren.

Visière [es] Bir kasket ve asker şapkasının alnı ve gözü muhafaza iden kısmı.

Vision [es] Görüş, rüyet. Hayalet. Esassız fikirler.

Visionnaire [s] Hayalat ve evham ile meşgul olan. Herkesin gömediği şeyi gören veya görüyorum zan iden kimse.

Visite [es] Ziyaret, vizite. Teftiş.

Visiter [fte] Ziyaret itmek. Vizite virmek. Yoklamak. Teftiş itmek.

Visiteur [ez] Ziyaretçi, zair. Yoklamacı, müfettiş.

Visqueux, euse [s] Lüzucetli, lüzuci.

Visser [fte] Burgulamak.

Visuel, elle [s] Görmeye müteallik, basari.

Vital, e [s] Hayati, diriliğe müteallik.

Vitalité [es] Dirilik, hayat. (mec) Hareket.

Vite [s] Çabuk, seri, tiz. (h) Çabucak serian.

Vitement [h] Sürat-le, serian.

Vitesse [es] Çabukluk, sürat.

Viticole [s] Bağ yetiştiren, bağcı.

Viticulteur [ez] Bağ yetiştiren adam, bağcı.

Viticulture [ez] Bağcılık, bağ yetiştirmek fenni.

Vitrage [ez] Camlama, cam takma. Camlı bölme.

Vitrail [ez] Küçük camlardan mürekkep büyük kilise penceresi.

Vitre [es] Pencere camı.

Vitré, e [s] Camlı. (tşr) **humeur** – Hilt-ı zücaci.

Vitrer [fte] Cam takmak.

Vitrierie [es] Camcılık.

Vitrescible veya **Vitrifiable** [s] Cama tahvil-i mümkün olan.

Vitreux, euse [s] Cama beñzeyen. Zücaci.

Vitrier [ez] Camcı.

Vitrification [ez] Cama tahavvül. Cam gibi olma.

Vitrifier [fte] Cama tahvil itme. Camlaştırma.

Vitriol [ez] (k) Zac yağı.

Vitriolé, e [s] Zaclı.

Vitriolique [s] Zaca müteallik. Zac kabilinden olan.

Vitupérer [fte] Zem ve takbih itmek.

Vivace [s] Çok yaşar

Vivacité [es] Ruhluluk, kuvvet. Sürat-i intikal. Zihin kuvveti. Parlaklık. (cm) Tiz-mizaçlık.

Vivandier, ère [e] Ordu bakkalı.

Vivant, e [s] Yaşayan, sağ, muammer, ber-ihayat.

Vivat [hr] Yaşasın, çok yaşa. (ez) Alıklaşma.

Vivement [h] Sürat-le, şiddet-le. Kaviyen, germi-i tam-la.

Vivier [ez] Balık havuzu.

Vivifiant, e [s] Hayat viren. Dirilten, kuvvet ve sürat viren.

Vivification [es] Diriltme. İhya. Canlandırma.

Vivifier [fte] Diriltmek. İhya itmek. Canlandırmak.

Vivipare [s] (ta t) Müvellidü'l-hay.

Vivoter [fl] Kut-ı layemut-la geçinmek.

Vivre [fl] Yaşamak, sağ olmak. Muammer ve ber-hayat olmak. Geçinmek. Taayyüş itmek. Ömür sürmek. (ez) Yinecek şey. Mekulat. (cm) Erzak, zahair, tayinat.

Vocabulaire [ez] Muhtasar lügat kitabı.

Vocal, e [s] Ses-le icra olunan. Sedalı.

Vocalemment [h] Ses-le, ağızdan. Şifahen.

Vocalisation [h] Mühmel bir hecenin tekrar ile makam icrası.

Vocaliser [fte] Mühmel bir hecenin tekrar ile makam icra etmek.

Vocatif [ez] (sr) Münadi. Nida.

Vocation [es] Meyl-i tabii, istidat.

Vocifération [es] Bağırıp çağırma, ağız dolusu küfür.

Vociférer [fl] Bağırıp çağırmak. Ağız dolusu küfür etmek.

Vœu [ez] Ahit, nezir; arzu, murat. Gönül ister ki. Dua. İkrar virme.

Vodka [ez] Rusya'da istimal olunur bir nev hububat rakısı.

Vogue [es] İtibar, rağbet. Şöhret, rağbet-i umumiye.

Voguer [es] Deñizde kürek veya yelken ile gitmek. (mec) Dolaşmak.

Voici [hr] İşte. (yakını gösterir)

Voie [es] Yol. Tarik. Vasıta, çare. (tşr) Mecra. Odun, kömür ve soda kullanılır bir mikiyas.

Voilà [hr] İşte. (uzağa işaret ider)

Voile [ez] Örtü. Perde. Başörtüsü, yaşmak, peçe. Nikap. (ez) (as) (bhr) Yalnız yelken gemisi.

Voilé, e [s] Örtülü. Donuk. Buğuk.

Voiler [fte] Örtmek, gözden saklamak. (mec) Gizlemek. (bhr) Yelkenlemek.

Voilette [es] Gayet ince peçe.

Voilier [ez] (bhr) Yelkenci. Yelken gemisi.

Voilure [es] (bhr) Bir geminin bütün yelkenleri.

Voir [fte] Görmek, müşahede etmek. Denemek, Tecrübe etmek. Bakmak. Añlamak. **se** – (ft) Görüşmek. Görünmek.

Voire [h] Hakikat. Daha doğrusu.

Voirie [es] Turuk ve maabir idaresi. Çöplük.

Voisin, e [s] Komşu, karib, yaklaşmış.

Voisinage [ez] Komşuluk, kurbiyet, yakınlık. Civarda ikamet idenler.

Voisiner [fl] Komşular-ile görüşmek. Komşuya gitmek.

Voiturage [ez] Araba ile nakil.

Voiture [es] Araba, araba ücreti. Bir araba yükü.

Voiturier [fte] Araba ile nakil etmek.

Voiturier [s-e] Arabacı.

Voix [es] Ses, seda, savt, avaz. Rey.

Vol [ez] Uçma, uçuş, tayeran. Çalma, hırsızlık, sirket.

Volable [s] Çalınabilir. Kabil-i sirket.

Volage [s] Sebatsız, vefasız.

Volaille [es] Ehli tayeran. Kümes hayvanatı.

Volailles [es] Tavukçu. Tavuk kümesi.

Volant, e [ez] Raket ile atarak oynadıkları tüylü mantar vesaire. Yel değirmeninin kanadı. Bir makinede hareketin intizamını muhafazaya hizmet iden büyük çarh. Fistan üzerine dikilen dantela vesaire süs. (s) Uçucu, tayyar.

Volatil, e [s] (k) Tayyar. Buhar ve gaza inkılap iden.

Volatile [es] Uçan hayvanlar, kuşlar.

Volatilisable [s] Tebhir kabiliyeti olan, kabili tebhir.

Volatilisation [es] Buhar veya gaza tahavvül, tetayur.

Volatiliser [fte] Buhar veya gaza tahvil etmek.

Volatilité [es] Kabiliyet-i tayeran.

Vol-au-vent [ez] Kıyma veya balık eti ile yapılan bir nev börek.

Volcan [ez] Yanardağ. Bürkan. Volkan.

Volcanique [s] Bürkani, volkani. (mec) Ateşin. Pek şiddetli.

Volcanisé, e [s] Yanardağ asarı bulunan arazi.

Volcaniser [fte] Bürkani hale getirmek.

Vole [es] Kağıt oyununda bütün kağıtları toplama.

Volée [es] Uçma. Tayeran. Uçan kuş sürüsü. (as) Bataryanın yerden ateş edilmesi.

Voler [fl] Uçmak. (mec) Gayet seri gitmek. Pek çabuk şayi olmak. Sürat-le cereyan etmek. (ft) Çalmak.

Volereau [ez] Küçük hırsız. Acemi hırsız.

Volerie [es] Hırsızlık, sirkat. (s-ş) Kuşla yapılan av.

Volet [ez] Pencere kanadı. Üzerinde pirinç ve emsali şeyleri ayıkladıkları küçük tepsi.

Voleter [fl] Uçuşmak, daldan dala, öteye beriye uçmak.

Voleur, euse [e] Hırsız. Sarık.

Voilère [es] Büyük kuş kafesi. Kuşhane.

Volige [es] İnce tahta, pedavra.

Volition [es] İstek, iradat, ihtiyar.

Volontaire [s] İhtiyari, kendi arzusu-la. (ez) (as) Gönüllü asker.

Volontairement [h] Bila-ihtiyar, maa'rıza, memnunen.

Volonté [es] İstek, iradat, ihtiyar. Murat, arzu, maksat.

Volontiers [h] Maa'l-memnuniye, maa't-teşekkür.

Volt [ez] (fiz) Elektrik kuvvetinde bir vahid-i kıyasi. Volt.

Voltage [ez] (fiz) Elektrik makinesiniñ işlemesi için iktiza iden kuvvetiñ miktarına. Elektrik kuvvetini volt hesab-ile ölçme.

Voltaïque [s] (fiz) Voltunuñ icad-gerdesi olan pillere müteallik. Piller vasıtası-la istihsal olunan elektrik kuvveti.

Voltaire [ez] Arkası yüksek ve oturulacak mahali alçak büyük koltuk sandalyesi.

Voltaireanisme [ez] Volter felsefesi.

Voltaireien, nne [s] Volter felsefesi taraftarı.

Voltaïsation [es] (t) Volta pilleri elektriki ile tedavi.

Voltaïsme [ez] (fiz) Pil ile inkişaf iden elektrik.

Voltamètre [ez] (fiz) Voltanıñ suyu elektrik ile tahlil için ihtira idildiği mahal. Voltametre.

Voltampère [ez] (fiz) Elektrik kuvvetiniñ vahid-i kıyasısı.

Volte [es] Devre, çarh (at taliminde) Hasmıñ darbesinde tevakki için yapılan hareket (eskrim)

Volte-face [es] Arkaya dönme. (mec) Fikr-i siyasiyi birdenbire tebdil.

Volter [fte] At-la çarh itmek. (bhr) Olta vurmak.

Voltigement [ez] Kelebek gibi öteye beriye uçma.

Voltiger [fl] Öteye beriye uçmak. (mec) (sebatsız vefasız olmak).

Voltigeur [ez] Anı talim iden. Eskiden Fransa'da bir sınıf asker.

Voltmètre [ez] (fiz) Bir elektrik cereyanınıñ kuvve-i muharrekisini ölçmeye mahsus alet.

Volubile [es] (nb) Yanındaki şeylere sarılıp tırmanan nebatat.

Volubilis [es] (nb) Geceseffa.

Volubilité [es] Sürat ve sühulet-i tekellüm. Talakat-ı lisan. Selaset.

Volume [ez] Hacim, cirim, sihan. Kitap cildi.

Voluménomètre [ez] Ecsamıñ hacmini ölçmeye mahsus alet.

Volumineux, euse [s] Hacmi büyük.

Volupté [es] Lezzet, şevk. Şöhret.

Voluptuaire [s] Zevk ve sefahat için sarf olunan.

Voluptusement [h] Lezzet ve zevk-le. Şehvet ile.

Voluptueux, euse [s] Zevk ve sefaya mecbur, şehvet-perest. Muharrik-i şehvet.

Volute [es] (mima) Evrak-ı helezoniye tezyinatı. Helezoni olan her şey.

Volumbus [ez] (**uss**) (t) Tegallüf-i ema. Şiddetli karın sancısı.

Vomer [ez⁵⁸⁰] (**mér**) (tşr) Azm-ı mikea.

Vomi-purgatif, ive umbus [s] (t) Müshil-i mukayyi. Hem amel hem viren ve hem kusturan.

Vomique [es] (t) Kay, kayh. (s) **noix** – Cevz-i mukayyi.

Vomir [fte] Kusmak. Kay itmek. İstifra itmek.

Vomissement [ez] Kusma. Kay itme. İstifra.

Vomitif, ive [s] (t) Kusturan, mukayyi.

Vomito veya **Vomito-negro** [ez] (t) Humma-yı asfer, sarı sıtma.

Vorace [s] Çok yiyen. Hırs ile yiyip yutan. Obur.

Voracité [es] Oburluk, çok yiyicilik.

Vos [s] **Votreniñ** cemi. Seniñkiler. Diğerleriñiz. – **amies** Dostlarıñız gibi.

Votant, e [ez] İntihapta rey viren, müntahap.

Votation [es] İntihapta virilen rey.

Vote [ez] İntihapta virilen rey.

Voter [fl] Rey virmek.

Votif, ive [s] Nezire ait, nezri.

Votre [z] Siziñ, ñiz : -- **père** Pederiñiz.

⁵⁸⁰ Tarafımızdan eklenmiştir.

Vôtre [z] **le, la** – Siziñki.

Vouer [fte] Vakf ve teberru itmek. Ahit ve nezir itmek. Hasr itmek.

Vouloir [fte] İstemek, arzu ve temenni itmek.– à Gücenmiş olmak. (ez) İstek, murat, meram. Niyet-i tasavvur.

Vous [z] Siz.

Voussiemment, Voussoiemment veya **Vouvoiemment** [ez] Siz diye hitap itme.

Vousoir veya **Vousseau** [ez] (mima) Kubbe taşları.

Vousoyer ve **Vousoyer** veya **Vouvoyer** [fte] Siz diye hitap itmek.

Voussure [es] (mima) Kubbe kemeriniñ mukaariyet veya kavsiyeti.

Voûte [es] Kubbe, kümbet, tak.

Voûté, e [s] Kubbe şeklinde. Kambur, muhaddeb.

Voûter [fte] Kubbe yapmak. Kamburlaştırmak.

Voyage [ez] Yolculuk. Seyahat.

Voyager [fl] Yolculuk. Seyahat itmek.

Voyageur, euse [e] Yolcu. Seyyah, misafir.

Voyant, e [s] Gören, bakan, nazır. Parlak, göze çarpan. (ez) Gayiptan haber viren, sahib-i keramet.

Voyelle [es] Sedalı harf, huruf-ı savtiye. Hareke.

Voyer [ez] Yol muhafızı. (fl) Akıtmak.

Voyou [ez] Ekseriya sokakta yaşayan ahlaksız adam.

Vrac [ez] (**rak**) Gemiye karmakarışık yükletilmiş eşya.

Vrai, e [s] Gerçek, doğru, sahih. Sadık, halis, gerçekten. Asıl, tam. (ez) Doğruluk. Hakikat.

Vraiment [s] Gerçek olarak, hakikaten, sahihen.

Vraisemblable [s] Gerçeğe beñzeyen. Muhtemel, melhuz.

Vraisemblablement [h] Galiben, ağleb-i ihtimale göre.

Vraisemblance [es] Hakikat, gerçek gibi görünme. İhtimal, ağleb-i ihtimal.

Vrille [es] Burgu, mısab.

Vriller [fte] Burgu ile delmek. (fl) Bir helezon çevirerek yükselmek.

Vrillon [ez] Burgu şeklinde küçük matkap.

Vrombir [fl] Süratli hareket veya devirden hasıl olan gürültü çıkarmak.

Vrombissement [es] Süratli hareket veya devirden hasıl olan gürültü (tayyarenin çarhından çıkan gibi)

Vu [hr] Nazaran, binaen, den dolayı. – **que** (es) Görüş, rüyet, kuvve-i basara. Göz, basar, görünüş, manzara-i nezaret.

Vulcanisation [es] Sıcak ve soğuşa mukavemet itmesi için lastiği kükürtleme.

Vulcanisé, e [s] Kükürtlenmiş.

Vulcaniser [fte] Lastiği kükürtlemek.

Vulgaire [s] Kaba, galiz. Adi, avama mahsus. (ez) Avam-ı nas.

Vulgairement [h] Kaba ve galiz bir surette. Adi bir şekilde.

Vulgarisation [es] Umum arasında neşir u tamim.

Vulgariser [fte] Kabalaştırmak. Umumuñ añlayacağı ve kullanacağı bir hale koymak.

Vulgarite [es] Kabalık, galizat.

Vulnérabilité [es] Kabiliyet-i cerh.

Vulnérable [s] Yaralanabilir. Kabil-i cerh.

Vulnéraire [s] (t) Nafiü'l-cerihat. Yarayı iltiyam ittiren ilaç.

Vulnération [es] Yaralanma. Cerihadar olma.

Vultueux, euse [s] Kırmızı ve şiş yüz.

Vultuosité [es] Şiş ve kırmızı yüzlülük.

Vulve [es] (tşr) Ferc.

Vulvite [es] (t) İltihab-ı ferc.

W

W [ez] Avrupa şimali lisanlarına mahsus bir harf olup mezkur lisanlardan mehuz kelimelerde imlası-la beraber lisanlarda **w** Fransızcadaki **v** ve İngilizceden mehuz kelimelerde ise **ou** gibi okunur.

Wagage [ez] Gübre olarak kullanılan dere çamuru.

Wager-boat [ez] Deñiz yarışlarında kullanılan hafif sandal.

Wagon [ez] Şimendifer arabası. Duvar arasından geçen ocak.

Wagon-bar [ez] Meyhane haline konmuş vagon.

Wagon-citerne [ez] Sarnıçlı vagon.

Wagon-lit [ez] Yataklı vagon.

Wagonnet [ez] Sağa, sola ve ileri geri çevrilerek muhteviyatı boşaltılabilen küçük vagon.

Wagonnette [ez] Dört tekerlikli ve alçak küçük vagon.

Wagonnier [ez] Vagonları manevra iden adam. Vagoncu.

Wagon-poste [ez] Posta vagonu.

Wagon-reservoir [ez] Sarnıçlı vagon.

Wagon-restaurant [ez] Lokanta vagonu.

Wagon-salon [ez] Salon vagonu.

Warrant [ez] Tevkif müzekkeresi. (tica) Depo, ambara vaz olunan eşyaya mahsus makbuz.

Warrantage [ez] İlm ü habere rabt itme.

Warranté, e [s] Depo ve ambar ilm ü haberine rabt itmek.

Water-ballast [ez] (bhr) Bir geminiñ, bilhassa bir tahte'l-bahriñ muvazeneyi temin için su doldurulacak mahali.

Water-closet [ez] Abdesthane.

Waterman [ez] Suyuñ altında yeri kazmaya mahsus makine.

Waterproof [ez] Muşamba palto.

Watt [ez] Elektrik kuvvetinde bir vahid-i kıyası.

Wattman [ez] Vatman, elektrik tramvayı, elektrik otomobili veya vagonu makinisti.

Wharf [ez] Deñiz içine doğru uzanmış iskele.

Whig [s-e] İngiltere'de hürriyet taraftarı.

Whiskey veya **Whisky** [ez] İngiltere'de hububatta imal olunan bir nev rakı, viski.

Willon [ez] Pamuk temizleme makinesi.

Wiski [ez] Tek atlı, iki tekerlekli yüksek araba.

Workhouse [ez] Hapishanede serserilerin çalıştığı mahal. Belediyenin fukaraya mahsus imalehanesi.

X

X [ez] Fransızca elifbanın yirmi üçüncü ve sedasız harflerin on sekizincisi olup ekseriya « قس, كس » gibi okunur.

Xantine [es] Sidikte bulunan bir madde-i mülevvene.

Xénon [ez] (**ksé**) Havayı terkip iden gazlardan biri. Ksenon.

Xénophile [s] (**ksé**) Ecnebi muhibbi.

Xénophilie [s] (**ksé**) Ecnebi muhibliği.

Xénophobe [s] (**ksé**) Ecnebi düşmanı.

Xénophobie (ks) [es] Ecnebi düşmanlığı.

Xérasie [es] (**ksé**) (t) Saçları kurutup neşv ü nemalarını men iden bir hastalık. Kasrazi.

Xérès [ez⁵⁸¹] (**ksérès**) Makbul bir nev İspanyol şarabı.

Xérodermie [es] (**ksé**) (t) Cildin kuru ve pul pul olması-la tezahür iden. Yabis. Kuru göz ağrısı.

Xiphidion [es] (**ksi**) (hayv) Yeşil çayır çekirgesi.

Xiphoïde [s] (**ksi**) (tşr) Rehabe, hançeri. Azm-ı kass-ı zeyli.

Xylène [ez⁵⁸²] (**ksi**) Maden kömürünü takdir ile istihsal olunan karbon ve hidrojen.

Xylofer [ez] (**ksi**) Uzun topuz şeklinde cimnastik aleti.

Xylographe [ez] (**ksi**) Ağaç üzerine hak.

Xylographie [es] (**ksi**) Ağaç üzerine hakkaklık.

Xylographique [s] (**ksi**) Ağaç üzerine hakka müteallik.

Xyloïdine [s] (**ksi**) (k) Mevad-ı nebatiye üzerine hamz-ı azotu tesir ittirmek suretiyle istihsal olunan beyaz-ı rüsub.

Xyloîatrie [es] (**ksi**) Ağaçtan putlara tapmak dini.

Xyloîmetrie [es] (**ksi**) Ağaçları ölçmek sanatı.

Xylophage [s⁵⁸³] (**ksi**) (hayv) Ağaç-la taayyüş iden böcekler.

Xystre [ez] (**ksis**) (t) Dişlerin kirini temizlemeye mahsus mücerret.

Y

Y [ez] Fransız elifbasının yirmi dördüncü ve sedalı harflerin altıncısı olup « i ve ii » gibi okunur.

Y [h] O mahalde, oraya. (zm) Zamir-i şahsiyenin müfred-i gaibi. Oña, o şahsa. **il – a** Vardır.

Yacht [ez] (**yak**) Yat, hususi ve eğlence seferlerine mahsus sefine.

Yachting [ez] (**yak**) Deñiz sporu. Deñizde eğlence, zevk ü sefa seferi.

Yachtman [ez] Deñiz sporuna, deñizde eğlence seferlerine meraklı adam.

Yack veya **Yak** [ez] Vasati Asya dağlarında yaşayan hörgüçlü ve kuyruğu at kuyruğuna beñzer bir nev manda.

⁵⁸¹ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁸² Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁸³ Tarafımızdan eklenmiştir.

Yard [ez] Bir İngiliz ölçüsü, yarda. 91 santimetredir.

Yearling [ez⁵⁸⁴] (**ieur**) Bir yaşında cins at.

Yen [ez] 2,56 frank değerinde Japon parası.

Yeuse [es] (nb) Pırnal ağacı.

Yeux [ez-cm] Gözler. **œiliñ** cemi.

Yole [es] Dar, hafif ve süratli filika.

Yoleur [ez] Bu filikanın dümencisi.

Yolier [ez] Bu filikaya binen. Bu filikayı inşa iden. Filika marangozu.

Youyou [ez] (bhr) Gemilerde hafif hizmetlerde kullanılan kısa, geniş sandal.

Ypérite [es] Almanların harb-i umumide boğucu gaz gibi istimal ettikleri madde-i kimyeviye.

Ypréau [s-e] Ak kavak ağacı.

Z

Z [ez] Fransızca elifbaniñ yirmi beşinci ve sedasız harfleriñ on dokuzuncusu olup (ز, ظ) gibi okunur.

Zagaie veya **Sagaie, Sagaye** [es] (**ghè**) Vahşileriñ kullandıkları harbe, mızrak.

Zain [e-s] Üzerinde hiç beyaz kıl bulunmayan at.

Zamier [ez] veya **Zamie** [es] (nb) Ekmek agacı.

Zanzibar [ez] Meyhanelerde iki veya üç zar ve bir boynuz ile oynanır bir nev kumar.

Zèbre [ez] Afrikaya mahsus vahşi merkep.

Zébré, e [s] Vahşi merkebiñ derisi gibi çizgili.

Zébrer [fte] Vahşi merkebiñ çizgileri gibi çiziklemek. Herhangi bir çizgi ile tulani çizgi çekmek.

Zébrure [es] Deri üstüne yapılmış çizgiler.

Zébu [ez] (hayv) Afrika ve Asya'da bulunan hörgüçlü yabani öküz.

Zédoaire [es] (nb) Cedvar.

Zélateur, trice [s-e] Gayur, gayretli. Hamiyetli.

Zèle [ez⁵⁸⁵] Gayret, hamiyet.

Zélé, e [e-s] Sahib-i hamiyet, gayretli.

Zemstvo [ez] Rusya'da vakt-ile taşra halkına mahsus meclis.

Zénith [ez] (hey) Semtü'r-res.

Zénithal, e [s] (hey) Semtü'r-rese müteallik, semtü'r-resi.

Zéophage [s-e] Mısır buğdayı taayyüş iden.

Zéphyr veya **Zéphire** veya **Zéphyre** [ez] Nesim, bad-ı saba, latif rüzgar.

Zéphyrien, enne [s] Nesimi, bad-ı saba gibi hafif ve latif olan.

Zéphyrine [es] Bir nev ince ipekli kumaş.

Zeppelin [ez] Zeplin, Alman kabil-i sevk balonu.

Zerbia [es] Cezayir Araplarınıñ imal ettikleri bir nev kilim.

⁵⁸⁴ Tarafımızdan eklenmiştir.

⁵⁸⁵ Tarafımızdan eklenmiştir.

Zéro [ez] Sıfır. Zatında kıymeti olmayan şey.

Zest [ez] (t okunur) **entre le zist et le** – Ne iyi ne fena, iyi ile fena arası.

Zeste [ez] Ceviziñ içini dörde bölen kabuk, limon ve portakalıñ dış kabuğu. (mec) Değersiz şey.

Zester [fte] Kabuğunu soymak.

Zézayer [fte] J ve ş harflerini z gibi telaffuz etmek.

Zibeline [es] (hayv) Samur.

Zigzag [ez] Zikzak.

Zigzaguer [fte] Zikzak yapmak.

Zinc [ez] Tutiya. Çinko.

Zincographe [ez] Zinkograf.

Zincographie [es] Zinkografi.

Zinguer [fte] Çinko kaplamak. Çinko ile galvanize etmek.

Zinzolin, e [s] Boz renge olan. (e) Boz renk.

Zinzoliner [fte] Boz rengine boyamak.

Zizanie [es] (zira) Karamuk. (mec) Sebeb-i inhilaf, tefrika. Nifak.

Zodiacal, e [s] (hy) Mıntıkätü'l-buruca müteallik.

Zodiaque [ez] (hy) Mıntıkätü'l-buruc.

Zoile [ez] Hasudane tenkit.

Zona [ez] (t) Zona hastalığı.

Zone [es] (coğ) Mıntıka. Bir kısım-ı iradeyi teşkil iden yer.

Zoobiologie [es] Mebhasü'l-hayat-ı hayvanat.

Zoogénie [ez] Mebhasü'l-hayvanatıñ hayvanlarıñ tedrici inkişafından bahis-i kısmı.

Zoogéographie [es] Hayvanatıñ kürr-e arzda inkisamından bahis-i ilm.

Zoographie [es] Tavsif-i hayvanat.

Zoolâtre [s] Hayvanperest.

Zoologie [es] Mebhasü'l-hayvanat.

Zoomagnétisme [es] Mıknatısıt-ı hayvaniye.

Zoomorphie [es] Jeolojiniñ hayvanatıñ eşkal-i hariciyesinden bahis-i kısmı.

Zoophage [s] Hayvan eti-le taayyüş iden.

Zoophobie [es] Bazı hayvanlardan marazi korku.

Zoophyte [ez] Mercan, sünger gibi hayvan nebatı.

Zooplasma [ez] Madde-i müşkile-i hayvaniye.

Zooscopie [es] Mebhas-i tetkik-i hayvanat.

Zootechnie [es] Hayvanat yetiştirme sanatı.

Zoothérapie [es] Tedavi-i hayvanat.

Zootomie [es] Teşrih-i hayvanat.

Zopissa [es] Zift, erimiş reçine.

Zostère [es] Deñiz dibinde bazen cesim-i çayırılık gibi bulunan nebatat-ı bahriye.

Zouavo [ez] (as) Cezayir askeri, zuhaf.

Zouzou [ez] **Zouave** bak.

Zuchette [ez] (ké) Bir nev hıyar.

Zute [nida] Yuf! Yuha!

Zygoma [ez] (tş) Yanak kemiği, azm-1 vecni.

Zymologie [es] (k) Mebhasü'l-ihtimar.

Zy mosimètre [ez] (fiz) Mikyas-1 ihtimarat.

Zymotechnie [es] İdare ve istihsal-i tahmir usulü.

Zymotique veya **Zymolytique** [s] (t) Emraz-ı ihtimariye.

FIN

SONUÇ

Fransızlarla Türkler arasındaki ticaret, kültür ve eğitim vb. alanlarda ilişkilerin gelişmesiyle Fransızca öğrenmeye olan ilgi de artmış ve Fransızcanın Türklere öğretilmesi amacıyla Fransızca-Türkçe sözlükler yazılmıştır. Bu sözlüklerin müellifleri ilk başlarda yabancılar, daha sonraki yıllarda Türk yazarlar bu alana hakimiyet kurmuşlardır. Bu bağlamda 1928 yılına kadar yazılmış 50'yi aşkın Fransızca-Türkçe sözlük yazılmış ve bu sözlükler içerisinde Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazılmış en hacimli ve son eser Hasan Bedreddin'in "*Küçük Kamus-ı Fransevî*"dir. Eserin yazarı, çok yönlü bir Osmanlı münevveri olan Hasan Bedreddin'dir. Yazar; göçmen bir ailenin evladı olması, diğer Hasan Bedreddinlerle karıştırılması, devlet memuriyeti olmaması, soyadı kanunundan önce vefat etmiş olması, eserlerinde takma adlar kullanması vb. sebeplerle özellikle hayatıyla ilgili bilgiye yeterince ulaşılammıştır.

Sözlükler, yazıldıkları dönemin söz varlığını yansıtan en önemli eserlerdir. Fransızca-Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazılmış "*Küçük Kamus-ı Fransavî*" 1544 sayfalık önemli ve büyük bir sözlüktür. Gelişen teknolojiyle birlikte sözlüklerin bilgisayar ortamına taşınmasıyla basılı sözlüklerin önemi azalmaktadır. Fakat dil araştırmaları açısından tarihi basılı ve yazma sözlükler hâlâ önemini korumaktadır.

Modern sözlük biliminde sözlükler "bütün, bütüncül, parçacıl ve dış veri" kategorilerinde incelenmektedir. "*Küçük Kamus-ı Fransevî*"de ilgili kategorilerde incelenmiş, elde edilen veriler açıklanmıştır. Bu açıklamalara göre 1928 yılında yazılmış "*Küçük Kamus-ı Fransevî*"nin modern sözlük bilim ilkelerine bağlılık oranı oldukça yüksektir. Tezimizin V. bölümünde "*Küçük Kamus-ı Fransevî*" Latin harflerine çevrilmiştir. Sözlük üzerinde çalışılırken hem Fransızca hem de Türkçe sözcükler için pek çok basılı ve elektronik kaynağa müracaat edilmiştir.

"*Küçük Kamus-ı Fransevî*"nin dil-yazım özellikleri, söz varlığı hakkında notlar, KKF'deki Türkçe kelimeler, KKF'de yer alan Fransızcadan Türkçeye geçen sözcükler'le ilgili olarak da şunlar söylenebilir :

KKF'nin Dil-Yazım Özellikleri

1. Fransızca sözcüklerin bazılarının telaffuzlarına dair bilgi verilmiştir. Eseri hazırlanırken telaffuzun daha çok sözcüğün cins bilgisinden sonra verildiği, az da olsa telaffuz bilgisinin sözcüğün cins bilgisinden önce verildiği görülmüştür. Sözlüğü standarda ulaştırmak amacıyla tüm telaffuzla ilgili bilgilerin sözcüğün cinsinden sonra verilmesi uygun görülmüştür.
Örnek : **Fashion [ez] (fa-zi-on** veya İngilizce **fa-chun** okunur) Kibar moda. Kibar alimi, zümresi.
2. Sözcükteki tüm Fransızca madde başları, madde başının okunuş, örnek, mecaz, çoğul anlamını Latin harfleriyle veren tüm ibareler koyu harflerle yazılmıştır.
Örnek : **Meeting [ez] (mî-tingh** okunur) Miting.
3. Tanımlamalarda : işareti tanımlamak için kullanılmıştır.

Örnek : **Pédale [es]** Bir tornayı, çarhı döndürmek için ayak-la tahrik olunan kısım : pedal. Bisikletçilik.

4. Bazı tanımlarda noktalı virgüllerden sonra herhangi bir açıklama yapılmaması üzerine noktalı virgül kaldırılmıştır.

Örnek : **Défensivement [h]** Tedafüi hareket-le. Müdafaa suret-ile.

5. Argo, amiyane gibi parantez içinde sözcüklerin kullanım bilgisi verilmiştir.

Örnek : **Gourdement [h]** (amiyane) Hayvancasına. (argo) Çok.

6. Yazarın nokta ve virgül konusunda sürekli takip ettiği bir standart yoktur. Bazen eş anlamlıları virgülle, bazen noktayla, bazen de hiçbir işaret koymadan vermektedir. (Metinde bu tarz eksiklikler gidirilmişdir. Metin bu açıdan standarda bağlanmıştır.)

Örnek : **Olivaison [es]** Zeytin toplama zeytin toplama mevsimi. (Zeytin toplama, zeytin toplama mevsimi.

Moyère [es] Sazlık bataklık. (Sazlık, bataklık.)

7. Madde başı Fransızca sözcüklerin kullanım sıklığıyla ilgi bazı bilgiler verilmektedir.

Örnek : **Essui [ez]** Kurumak için çamaşır serilen yer. (eskimiştir)

Estafilader [ft] Kılıç-la yaralamak. (az müstameldir)

8. Sözlükte “müteallik, ait” gibi kavramlar bazen yan yan bazen ayrı ayrı verilmiştir.

Örnek : **Histologie [es]** Mebhas-ı ensiceye müteallik, ait.

9. Sözlükte “bakınız, müracaat, bak” gibi metin içi gönderimler bulunmaktadır.

Örnek : **Tegmen [ez] (mén) (nb)** Tegument bak.

10. Sözlüğün söz varlığı içerisinde bugün dahi sözlüklerde olması ya da olmaması gerektiği tartışmalı bir konu olan “yer ve millet adları” vardır.

Örnek : **Moldave [e-s]** Boğdanlı. Moldavyalı. Moldavya ahalisinden olan.

11. Sözlükte ticaretten sanata, muhasebeden tıbbı, kimyadan sanayiye, otomobilden fotoğrafa dair pek çok terim ve bu terimlerle ilgili tanımlamalar vardır.

12. Yazarın sözlüğün girişinde verdiği altmış terim bilgisinin yanı sıra metin içinde yirmiden fazla yeni terim bilgisine yer verilmiştir.

13. Yazar, Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesiyle yazarken klasik imla geleneğine çoğunlukla bağlı kalmıştır. Sözlükte “tüfenk, urmak, galabalık, zencir” gibi yapılar eski hallerini korumaktadır. Bu da bize yazarın en azından bu sözcüklerde var olan imlaya bağlı kaldığını göstermektedir.

14. Yazar bazen de eski imlanın gereği olarak “talga, ohşamak” gibi sözcükleri “dalga, okşamak” şeklinde yazmaktadır. Bu da göstermektedir ki yazar özellikle Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesini kullanırken sözcük yazımında tamamen bir standarda uymamıştır.

15. İçin edatı sözlükte ilk başlarda “içün”lü şeklindeyken ileri sayfalarda “için”li yapılar ağırlık kazanmıştır.
16. Eserin 1928 yılında yazılmış olması sebebiyle transkripsiyon işaretleri damak n’si dışında gösterilmemiştir. Ayrıca sözlükte tüm kapalı e’ler gösterilmiş ve eklendiği sözcükte herhangi bir anlam karmaşası yaratmaması için de ile edatına – işaretinden sonra yer verilmiştir.
17. Sözlük daha çok günümüz yazım ve noktalama işaretlerine bağlı kalınarak hazırlandığı için “yahut, hem... hem...” gibi yapılardaki o zaman için belki gerekli işaretler tezde kullanılmamıştır.
18. Art arda sıralanan iki madde başında ise tren sözcüğünün yazımında farklılık göze çarpmaktadır. İlk trenin yazımında güzel he yokken alttakinde güzel he vardır.

Örnek : **Dromopétard [ez]** İki nokta arasında bir treniñ süratini eşar iden işaret-i semiye.

Dromoscope [ez] Bir demir yolunda terenin süratini göstermek için işaret-i basariye.

19. Terimlerin bazen karşılıklarını birebir Fransızcasını bazen de Osmanlı Türkçesindeki hali verilmiştir.

Örnek : **Caséine [es]** (k) Kazain. Cübñ.

Cyanure [es] (k) Siyanür. Mürekkebat-ı müsennaiye-i kiyanus.

20. Metinde içinde yuvarlak-geniş-ince harf olan “ö” ünlüsü elif ve vav harfiyle değil, hemzeli yazılarak yanlış okumanın önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Örnek : **Essenter [ft]** Damı kaygan taşı vesaire ile örtmek.

Étiple [es] Nalbur örsü.

21. Arap harfli Osmanlı Türkçesi alfabesinde hı’lı yazılması gereken kelimeler bazen ha’lı yazılmıştır.

Örnek : **Ænanthique [s]** (k) Hamri. éther – Eter-i hamr.

Nyctalope [es] (t) Giceleri gündüzden daha iyi görmeyi mucib bir nev göz hastalığına duçar olan adam : ahfeş.

22. Farsça tamlama kurulurken nispet î’sinin gereksiz yere kullanıldığı örnekler bulunmaktadır.

Örnek : **Ininterprétation [es]** Noksani-i tefsir, adem-i tercüme.

KKF’nin Söz Varlığı Hakkında Notlar

1. O gün için kullanımı yeni bugün için normal olan bazı yapılar vardır.

Örnek : **Canarder [ft]** Mestur yerden ateş itmek. Falso yapmak. (argo) Aldatmak.

Ingérer [ft] Mideye indirmek, ağızdan ithal itmek. s’ – Yutmak. (mec) Tost itmek, müdahale itmek, karışmak.

2. Fransızca madde başlarına bazen hem Fransızca birebir karşılık verilmiştir. Bazen de Fransızca madde başlarının hem Fransızcası hem Türkçe hem de Arapça karşılığı verilmiştir.

Örnek : **Boxeur [ez]** Boksör, yumruk pehlivanı. Müştzen.

3. Türk Dil Kurumu kurulmadan ve dilde bir “özcülük” devlet siyaseti olmamışken yazarın kullandığı bazı yapılar hem gazetecilik kimliğine hem konuşma dilinin özelliğine bağlanabilir.

Örnek : **Insensibilité [es]** Hissizlik. Duygusuzluk. Lakaytlık.

Insinuant, e [s] Sokulgan. Telkin ve ima iden. Usul ile hulul iden.

Lassitude [es] Yorgunluk. Usanç. Taap. (mec) Can sıkıntısı. Fütur.

Jambière [es] Paçalık. Tozluk. Baldır zırhı.

Labeur [es] İş, amel. Emek. Rençberlik. Say.

Décret [ez] Karar. Emirname. İrade. Hüküm. Buyurultu. Kararname.

Lampée [es] (amiyane) Yudum.

Prurigineux, euse [s] (t) Hikki, gidiştirici, kaşındırıcı.

Picotant, e [s] Kaşındıran, kızıdırtan.

4. Eser Fransızca-Türkçe bir sözlüktür. Bu sebeple kelime türetiminde bazen iki dilliliğin getirdiği yapılar yer almaktadır.

Örnek : **Indélébilité [es]** Silinmemezlik. Bozulmamlık.

Oiseau [ez] Kuş, murg, tayr. Rençberleriñ arkalarında harç taşıdıkları arkalık.

Oisiveté [es] Avarelik, işsizlik, boş durmamlık.

Hangar [ez] Arabalık. Söndürme. Hangar. Salaş.

Embelli, e [s] Gevezeleşmiş. Gevezelenmiş.

Endormir [ft] Uyumak. Uyalandırmak. Uyku getirmek. (mec) Uyuşturmak. - s’ Uyumak. Uyumak. Ölmek. Gevşek davranmak.

Échasse [es] Ayak sırtığı. Ayaklık. (mec) Vasıta-i itila. Uzun ve zayıf bacak. (mima) Direk desteği.

Ralentissement [ez] Yavaşlanma, hareketi, faaliyeti, aralatma.

Asseoir [ft] Olurtmak. - s’ Oturmak. Olurtmak ismi

Attiédir [ft] Ilık bir hale getirmek. – s’ Ilılanmak.

Bécot [ez] Busecik. Öpücük.

5. Kilo, ağırlık birimlerinin resmî olarak Batılı terimlere geçmediği 1928 yılında yazar; Batılı terimleri tercih etmektedir.

Örnek : **Kilolitre [ez]** Kilolitre.

Quintillion [ez] Biñ kattrilyon. Kentilyon.

Milliard [ez] Milyar. (mec) Layuat.

6. Türkçeye Fransızcadan yeni meslek isimleri geçmiştir.

Örnek : **Dactylographe [ez]** Yazı makinesi. [s-e] Yazı makinesi ile yazan kimse, daktilograf.

7. -casına/-cesine eki metinde çok sık geçen yapım eklerindedir.

Örnek : **Civilement [h]** (mec) Nazikane, zerafet-le. Başıbozukcasına. Hukuki surette.

Goinfrer [fl] Pis boğazcasına yemek. Oburcasına yemek.

8. -cı yapım eki bugün pek sık rastlamadığımız sözcüklerden meslek ismi yapmıştır.

Örnek : **Bluffeur [e]** Blöfçü.

Rampiste [e-s] Parmaklıkçı, parmaklık yapan amele.

9. Farsça -ane eki farklı yapıları ortaya çıkarmıştır.

Örnek : **Chevaleresque [s]** Şovalyelere müteallik. Kahramancasına. Delirane. Cengaverane.

Offrant [e-sz] le plus – Eñ ziyade artıran, pey süren. **vendre au plus** – Bir şeyi eñ ziyade arttırane satmak.

10. Eserde, Fransızcadan Türkçeye geçmiş deyimler de bulunmaktadır.

Örnek : **Chiffre [ez]** Rakam. İşaret. Rumuz. Şifre. Meblağ. Mikdar. – **en zéro un** Solda sıfır.

11. Fransızcadan Türkçeye henüz geçmemiş sözcüklere yazarın bulduğu güzel karşılıklar vardır.

Örnek : **Colonnette [es]** Küçük sütun. (mima) Direkçik.

12. Yazarın Türkçede henüz yazı dilinde kullanıma girmemiş sözcük yerine “mihrap” örneğini verdiği kullanımlar vardır.

Örnek : **Contre-torpilleur [ez]** Torpido mihrabı.

13. -ıntı/-inti yapım ekinin getirdiği pek sık rastlanmayan yapılar mevcuttur.

Örnek : **Effaçure [es]** Silinti. Çizik.

Égoutture [es] Süzüntü.

Foulure [es] Ezinti. Bukulma.

Rempli [ez] Kasma, kasnadı, bir elbiseyi kesmeksizin kısaltmak veya daraltmak için yapılan büküntü.

14. Bazen de Fransızca sözcüğün hem Osmanlı Türkçesindeki karşılığını hem de 1928 yılının Türkçedeki karşılığı verilmiştir.

Örnek : **Néphralgie [es]** (t) Elemü'l-kilye; böbrek sancısı.

KKF'deki Türkçe Kelimeler

1. KKF'de kökeni Türkçe olup kendisine sözlükte madde başı olarak yer verilen kelimeler bulunmaktadır.

Örnek : **Cafetan [ez]** Kaftan.

Dey [ez] (de okunur) Cezayir dayısı. Cezayir beyi.

Khan [ez] Han. Emir.

2. KKF'de kökeni Türkçe olmayıp Türkçe aracılığıyla Fransızcaya geçmiş ve kendisine sözlükte yer bulan Arapça, Farsça, Yunanca, Rusça vb. kökenli madde başları vardır.

Örnek : **Efendi [ez]** Efendi.

Firman [ez] Ferman.

Kiosque [ez] Köşk. Gazete satılan baraka.

Kéfir veya Képhir [ez] Kefir denilen içki.

3. KKF'de yazarın Girit göçmeni olması sebebiyle Balkan dillerinden kelimeler de vardır.

Örnek : **Incursion [es]** (as) Düşman memleketine akın. Çapul. Pilaçka. Tenezzüh seyyahati. (mec) İhtisas haricinde eser tahriri. balkan dili.

Jupon [ez] İç eteklik, miso. (mec) Kadın veya kız. courir le – Kadın peşinde koşmak.

KKF'de Yer Alan Fransızcadan Türkçeye Geçen Sözcükler

1. KKF'de bazen madde başının birebir karşılığını verilmiştir.

Örnek : **Boycottage [ez]** Boykotaj.

Burnous [ez] Bornoz.

Casquette [es] Kasket.

Catalogue [ez] Kataloğ.

Garage [ez] Garaj. Garaja koymak.

Concert [ez] Ahenk. Konser. (mec) İttifak. İttihat.

Grève [es] Çakıllık ve kumsal sahil. Tatil-i işgal : grev. Paris şehrinde vakt-ile mahkumların idam idildikleri meydan : grev meydanı. faire – **Grev** yapmak.

Démagogie [es] Halkı okşayan siyaset. Hükümet-i avam. Demagoji.

Violoniste [e] Keman çalan, kemancı. Viyolonist.

Trade-union [es] Menafi-i müşterekelerini müdafaa ve muhafaza için İngiliz amelesi tarafından tesis edilmiş bir cemiyet. Tireyd unyin cemiyeti.

Tire-bouchon [ez] Şişeden mantarı çıkarmaya mahsus alet. Tirbuşon. Tirbuşon gibi bükülmüş saç. **en** -- Helezon şeklinde.

Stock [ez] (stok) Stok, hemen satılmaya amade mevcut mal. Nakit olarak kasada mevcut para.

Prostate [es] (t) Prostat, mesaneniñ boğazı başında bulunan bezler.

Obus [ez] (as) Dane. Obüs. – **à balle** Şarapnel. -- **à percussion** Müsademe tanesi. **rupture** – **de** Kesr danesi. – **brisant** Tahrip danesi. – **torpille** Torpil danesi.

2. KKF'de bazen sözcüğün hem birebir Fransızca kaşılığıyla hem de Osmanlı Türkçesindeki karşılığını aynı tanımda yer verilmiştir.
Örnek : **Calorie [es]** Vahid-i hararet. Kalori.

Camion [ez] Kamyon. Büyük yük arabası.

Carbone [ez] (k) Karbon. Fahm.

Buste [ez] İnsaniñ belinden yukarı kısmı. Yarım heykel. Büst. Gövde

Concordat [ez] Papa ile akdolunan muahede. (tica) Müflis ile dayinleriñ uzlaşması; konkordato.

Chantage [s] Şantaj. Tehdit suret-ile birinden para koparma.

Cure-dent [ez] Diş hilali. Kürdan.

Haltère [ez] Jimnastik güllesi. Halter.

Influenza [es] Enflüanza. Nezle-i müstevliye.

Lécithine [es] (k) Lesitin. Dimağın.

Garde-robe [es] Elbise dolabı. Gardrop. Abdesthane. (es-cm) Mevad-ı gaita. (ez) Öñlük.

Crème [es] Kaymak. Krema. Nefis likör. (mec) Bir şeyiñ eñ iyisi.

Compresse [es] (cerra) Yara baskısı. Kompres.

3. Aşağıdaki sözcükler de daha önceki Fransızca-Türkçe sözlüklerde olmayıp KKF'de kendine yer bulan sözcükler bazılarıdır.

Örnek : **Dynamiter [ft]** Dinamit-le berhava itmek.

Dynamo [es] Dinamo elektrik makinesi. Dinamo. Mihaniki kuvveti elektrik kuvvetine, elektrik kuvvetini mihaniki kuvvetine tahvil iden makine.

Entraîneur [ez] Mümarese yaptırın. Antrenör. İdmancı.

EKLER

1. Sözlükte Geçen Kısaltmaların Latin Harfli Sırası

aka	Akaid
arz	İlmü'l-arz
as	Askeri
bahçe	Bahçıvanlık
beya	İlm-i beyan
bhr	Bahriye
c	Cebir
cerra	Cerrahi
cm	Cem
coğ	Coğrafya
d	Edat
diba	Dibagat
e	İsim
ecz	Eczacılık
ed	Edebiyat
elektr	Elektrik
es	İsm-i müennes
e ş	İsm-i işaret
ev	İsm-i mevsul
ez	İsm-i müzekker
fiz	Fizyoloji
fl	Fiil-i lazım
fls	Felsefe
fn	Fen
foto	Fotoğrafçılık
ft	Fiili-i mutavaat
fte	Fiil-i müteaddi
h	Hal
ha	Harf-i tarif
hayv	Hayvanat
hc	Harf-i cer
hd	Harf-i nida
hen	Hendese
hes	Hesap
hey	Heyet
hk	Hukuk, kanun

hn	Harf-i tembih
hr	Harf-i rabt
istih	İstihkam
inşa	İnşaat
ispir	İspirizm
iş	İsm-i işaret
k	Kimya
kina	Kinaye
ma	Makine
maa	Maadin
mantı	Mantık
mara	Marangoz
mec	Mecaz
miha	Mihaniki
mima	Mimari
mu	Musiki
muha	Muhasebe
nc	İlm-i nücüm
neba	Nebatat
nht	Naht
nida	Nida
nkş	Nakış
nhv	Nahiv
or	Orman
ressa	Ressamlık
riya	Riyaziyat
s	Sıfat
sayde	Fenn-i saydalani
sana	Sanayi
siya	Siyaset
sr	Sarf
spo	Spor
t	Tıp
taba	Tabaat
ta t	Tarih-i tabii
t	Tıp
tica	Ticaret
tiya	Tiyatro
tşr	Teşrih
topo	Topografya
tr	Tren
uh	Uhrevi
u	Uyak
z	Zamir

za	Zarf
zira	Ziraat
zm	Zarf-1 mekan
zz	Zarf-1 zaman

2. Sözlükte Geçen İşaretlerin Açıklaması

,	Eş anlamlıları ayırır.
/	Aynı anlama gelen madde başlarını ayırır.
.	Biten tanımı gösterir.
:	Açıklamalarda kullanılır.
[]	Sözcüklerin cinsini gösterir.
()	Tanımlarda sözcüklerin mecaz, çoğul vb. anlamlarını veya cinsini göstermek için kullanılır.

KAYNAKLAR

Basılı Kaynaklar

- AKSAN, Doğan, *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara: TDK Yayınları, 1982, c 3. s.77
- AKYÜZ, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2005.
- ASLAN, Ezgi, “Sözlük bilimsel İnceleme Yöntemi : Eser-i Şevket Örneği”, *Journal of Turkish Studies*, cilt12, sayı 30, 2017.
- BERKES, Niyazi, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 1978.
- BOZ, Erdoğan, “Türk Sözlük bilimi (Sorunlar ve Çözüm Önerileri)” *Yeni Türkiye*, 55, s. 1533-1540, 2013.
- BOZKURT, Ferdi, *Sözlükselleşme: Genel Sözlükler İçin Sözlük Birim Seçimi*, İstanbul : Kesit Yayınları, 2017.
- ÇİÇEK, Ali, *1928 Tarihine Kadar Yazılmış Fransızca-Türkçe, Türkçe Fransızca ve Çok Dilli Sözlükler Üzerine Bir Dil Araştırması*, (Yüksek Lisans Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 1997.
- ÇİÇEK, Ali, “Türkçeye Giren Fransızca Bazı Kelimeler Üzerine Bir İnceleme”, Erzurum: *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2004.
- ÇÖGENLİ, M. Sadi, *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Sözlükler Kataloğu*.
- DEMİRCAN, Ömer; ERÖZDEN Aybars, *Sözlük Kaynakçası*, İstanbul Üniversitesi.
- DEMİREL, Ö., *İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi*, İstanbul, MEB, İstanbul, 1999.
- DEVELLİOğLU, Ferid, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, (21. Baskı), Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2004.
- DURSUNOğLU, Halit, “Cumhuriyet Döneminde Yapılan Sözlük Çalışmaları Ve Türkçe Sözlükler Üzerine Bir Kaynakça Denemesi”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Sayı 31, İstanbul: 2011, s. 255-272.
- EMİNOğLU, Emin, *Türk Dilinin Sözlükleri ve Sözlükçülük Kaynakçası*, Sivas, Asitan, 2010.
- ERCİYES, Osman, “Osmanlı’da Batı Dillerine Ait Sözlükler”, *EUL Journal of Social Sciences (2:2) LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, December-Aralık, Lefke: 2011

ESHABİL, Bozkurt; ALİMEN, Nilüfer, “Çevirmenin Kimliği ve Çeviri Politikası Üzerine Bir İnceleme: Hasan Bedreddin’in Polisiye Roman Çevirileri”, *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi UTEK 2014*, 23-25 Mayıs 2014, Burç Üniversitesi, Sarajevo, Bosna Hersek, 2014.

GÖKÇE, Aziz, *Türkiye Türkçesinin Tarihi Sözlükleri*, Ankara: Kebikeç Yayınları, 1998.

GÜMÜŞ, Hüseyin, “Gümüş, Fransızca ve Francophonie: Niçin, Ne Zaman, Nerede, Nasıl?” *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/10 Fall, p. 295-311, Ankara, 2013.

GÜMÜŞKILIÇ, Mehmet, “XVIII. Yüzyılda Latin Harfleriyle Yazılmış Fransızca-Türkçe Bir Sözlük”, *Milli Folklor*, 54. sayı, 2002.

GÜNAL, Esman, *Lügat-ı Musabihat (Sözlük bilimsel İnceleme, Metin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Bilim Dalı, 2018.

GÜNAY, Doğan, *Metin Bilgisi*, İstanbul: Multilingual, 2001.

GÜNTEKİN, Reşat Nuri-DELİBAŞ Ali Süha, ATAÇ Nurullah, Danişmend İsmail Hami, *Fransızca-Türkçe Resimli Büyük Dil Kılavuzu*, İstanbul: 3. c., 1934.

GÜZEL, Bekir, “Fransızcanın Gelişimi ve Fransızca Öğretiminde Motivasyon Artırıcı Bir Yöntem : Fransızcasan Türkçeye Geçen Kelimeler”, *International Journal of Languages Educatin and Teaching*, 2015.

HİTZEL, Frederic, *Dil Oğlanları ve Tercümanlar*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995.

HÜSEYİN HÜSNÜ, *Kamus-i Askeri*, İstanbul: Matbaa-i Sariyan, 1312.

İLHAN, Nadir, *Geçmişten Günümüze Sözlükçülük Geleneği ve Türk Dili Sözlükleri*, Elazığ: Manas Yayınları, 2007.

İLHAN, Nadir, “Sözlük Hazırlama İlkeleri, Çeşitleri ve Özellikleri”, *Turkish Studies*, Ankara: 2009, 4/4, s. 534-554.

KANAR, Mehmet, *Arap Harfli Alfabetik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, İstanbul: SAY, 2010.

KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, Ankara: TTK, c. VI, 1988.

KESTELLİ, Raif Necdet, *Resimli Türkçe Kamus*, haz. Recep Toparlı, Belgin Tezcan Aksu, Canan Selvi Kanoğlu, Ankara: TDK, 2. baskı, 2011.

KIRKBIYIK, Mehmet, “Miftah-ı Lisan Adlı Manzum Fransızca-Türkçe Sözlük Üzerine”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Konya, 11. sayı, 2002.

KIEFFER, J. D. Kieffer-BIANCHI T. X, *Elsine-i Türkiyye ve Fransaviyyenin Lügati/Dictionnaire Turc-Français*, Imp. du Comite, Paris, Tome I, 1835.

KOCABAŞ, S., Paris'in "Doğu Yolu"nda Yaptıkları / Tarihte Türkler ve Fransızlar, Vatan Yayınları, İstanbul, 1990.

KOCAMAN, Ahmet, "Dilbilim, Sözlük, Sözlükçülük", *Kebikeç*, Yıl 3, sayı 6, Ankara: 1998, s. 111.

KODOMAN, Bayram, *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*, Ankara: TTK., 1991.

MALLOUF, Nasif, *Dictionnaire Français-Turc*, Maison Neuve Mat. Paris, 1856.

MUALLİM Naci, *Lügat-ı Naci*, haz. Ahmet Kartal, Ankara: TDK, 2009.

NURLU, Muammer, "Fransa'da Türkçe, Türkiye'de Fransızca Öğretimi", *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/10 Fall, Ankara: 2013, s. 478-498.

ÖLMEZ, Mehmet, "Dosya : Tarihi Türk Dillerinin Sözlükleri", *Kebikeç*, Yıl 3, sayı 6, Ankara: 1998, s. 110.

RAGIP RIFKI, *15.000 Kelimeli Fransızca-Türkçe Yeni Küçük Lügat*, İstanbul: 1930.

REDHOUSE, S.J.W, *Müntehabat-ı Lügat-ı Osmaniye*, haz. Recep Toparlı, Betül Eyövge Yılmaz, Yaşar Yılmaz, Ankara: TDK, 3. baskı, 2016.

SAKAOĞLU, Necdet, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.

SARAÇ, Tahsin, *Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük*, Ankara, 1995.

ŞAKİROĞLU, M.H., "Batı Ülkelerinde Yapılan Arap Hafli Basımın Kaynağı ve Etkisi" *Kebikeç*, yıl 1, sayı 2, Ankara: 1995, s. 219-223.

ŞEMSEDDİN SAMİ, *Dictionnaire Français-Turc Illustre De 3000 Gravures*, haz. Şerif Eskin, Ankara: Tüba, 2 c, 2017-2018.

ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kamus-ı Türki*, haz. Paşa Yavuzarslan, Ankara: TDK, 2015.

ŞİŞMAN, Adnan, *Galatasaray Mekteb-i Sultanisinin kuruluş ve ilk eğitim yılları (1868-1871)*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989.

TOKDEMİR, İffet, *1960'tan Günümüze Türkçe ve Fransızcada Yeni Türemiş Sözcükler*, (Yüksek Lisans Tezi), Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, 2011.

TOVEN, Mehmet Bahaettin, *Yeni Türkçe Lügat*, haz. Abdulkadir Hayber, Ankara: TDK, 2. baskı, 2015.

TURGUT, Esin, *Türk Dilindeki Fransızca Sözcükler*, (Yüksek Lisans Tezi), Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalı, 2009.

TÜRKMENOĞLU, Tuğba Meral, *Ahmed Vefik Paşa'nın Lehçe-i Osmani Adlı Sözlüğünün 1876 ve 1889 Tarihli Baskıları Üzerine Sözlük Bilimsel Bir Değerlendirme*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara:Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, 2009.

ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2011.

VAHAPOĞLU, M. H., *Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar*, İstanbul:, MEB Yayınları: 3057; Bilim ve Kültür eserleri dizisi: 936; Eğitim dizisi: 17, 1997.

VARDAR, Berke, *Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: ABC Kitabevi, 1998.

YAĞLI, Ali, "L'influence De La Langue Française Dans La Litterature Tanzimat Et Du Servet-i Fünun/Tanzimat ve Servt-i Fünun Edebiyatında Fransızcanın Etkisi", *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 31, 6 /, 2012.

YILDIZ, Hakkı Dursun, *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, İstanbul: Çağ Yayınları, c. 11, 1993.

Elektronik Kaynaklar

<https://dictionnaire.reverso.net/francais-definition/abaca>

<https://islamansiklopedisi.org.tr/and-metin>, (14.05.2019)

<https://tr.ambafrance.org/Fransa-Turkiye-iliskilerine-genel>, (19.05.2019)

<http://www.biyografya.com/biyografi/15734>, (15.05.2019)

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/abaca>

<https://www.dict.com/frans%C4%B1zca-turkce/a%C3%AF>

<https://www.idefix.com/>

<https://www.kitapyurdu.com/>

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/en-soi/29827>

<https://www.le-dictionnaire.com/definition/abaca>

<http://www.lugatim.com/>

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/abaca>

ÖZ GEÇMİŞ

ÖZ GEÇMİŞ			
Adı-Soyadı	Ebubekir	ERASLAN	
Doğum Yeri ve Yılı	Bakırköy	17.02.1987	
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce(B1)	Fransızca(A2)	
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı	Kurum Adı	
Lise	2001	2004	Bağlar Lisesi
Lisans	2005	2009	İstanbul Üniversitesi
Yüksek Lisans	2009	2010	İstanbul Üniversitesi(Tezsiz)
	2010	2013	İstanbul Üniversitesi(Tezli)
Doktora	2015	2019	Uludağ Üniversitesi
Çalıştığı Kurumlar	Başlama - Ayrılma Yılı	Çalışılan Kurumun Adı	
1.	2009	2010	İstanbul Üniversitesi
2.	2010	2017	MEB
3.	2017		Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar			
Yayımlar:	1.ERASLAN, Ebubekir, 2018. İlmihal Kitaplarının Türk Dili Açısından Önemi, The Journal of Social Sciences 2.ERASLAN, Ebubekir, Takrir-i İman ve İslam Adlı Anonim Eserin Metni ve Dil İncelemesi, Journal of International Social Research 3. ERASLAN, Ebubekir, Diksiyon Türkçeyi Güzel, Doğru, Düzgün ve Etkili Konuşmak, Akademik Kitaplar 4.ERASLAN, Ebubekir, Yabancılar için Türkçe Diksiyon, Akademik Kitaplar 5.ERASLAN, Ebubekir, Diksiyon Sanatı Doğru, Güzel, Etkili Konuşmak İçin Kendimi Seviyorum ve Kendime Güveniyorum, Asmaaltı		
Diğer:			
İletişim (e-posta):	ebubekireraslan@gmail.com		
Tarih	26/07/2019		

İmza	
Adı-Soyadı	Ebubekir ERASLAN

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Ebubekir ERASLAN
Tez Adı	Hasan Bedreddin ve Küçük Kamus-ı Fransevi
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Yeni Türk Dili
Tez Türü	Doktora
Tez Danışman(lar)ı	Prof.Dr. Hatice ŞAHİN
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni Kısıtlama	☐ Patent Kısıt (2 yıl) ☐ Genel Kısıt (6 ay) ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum.

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih :19.08.2019

İmza :

